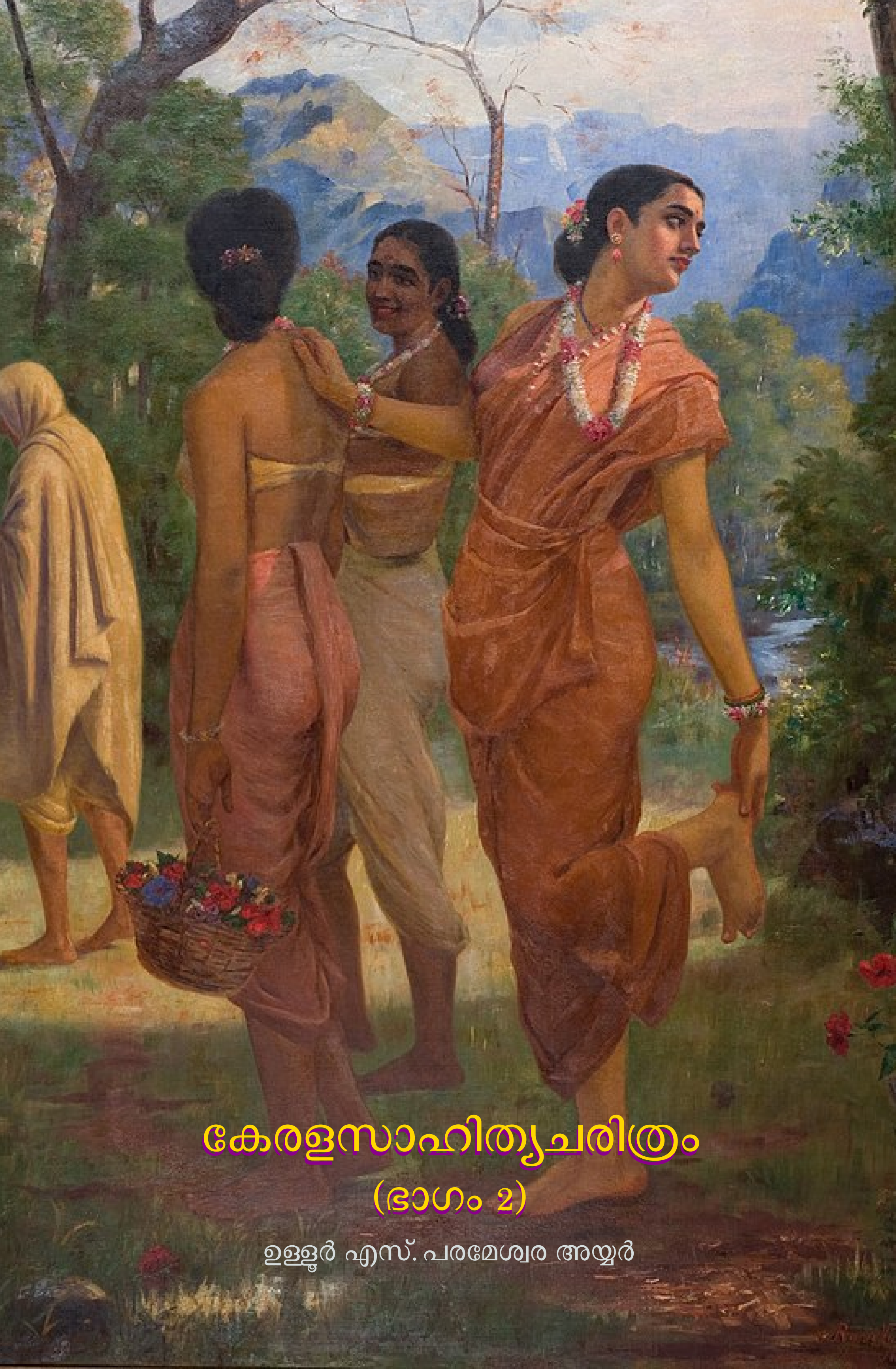

കേരളസാഹിത്യചരിത്രം

(ഭാഗം 2)

ഉള്ളൂർ എസ്. പരമേശ്വര അയ്യർ

കേരളസാഹിത്യചരിത്രം

ഭാഗം രണ്ട്

ഉള്ളൂർ എസ്. പരമേശ്വര അയ്യർ

സായാഹ്ന ഫൌണ്ടേഷൻ
തിരുവനന്തപുരം
2020

കേരളസാഹിത്യചരിത്രം: ഭാഗം 2

ഉള്ളൂർ എസ്. പരമേശ്വര അയ്യർ

(മലയാളം: സാഹിത്യചരിത്രം)

First published in print media 1953.

The electronic versions have been released under the provisions of Creative Commons Attribution By Share Alike license for free download and usage.

The electronic versions were generated from sources marked up in LaTeX in a computer running GNU/LINUX operating system. PDF was typeset using LuaTeX from TeXLive 2020. The base font used was traditional script of Rachana, contributed by KH Hussain, et al. and maintained by Rachana Institute of Typography. The font used for Latin script was Linux Libertine developed by Philipp H. Poll.

The production infrastructure of River Valley Technologies has been made use of in the production of these digital editions.

Cover: Shakuntala, (she looks back at her lover, pretending to remove a thorn from her foot), an oil painting by Raja Ravi Varma. The image is taken from Wikimedia Commons and is gratefully acknowledged.

Sayahna Foundation
JWRA 34, Jagathy, Trivandrum, India 695014
URL: www.sayahna.org

ഉള്ളടക്കം

ഉള്ളടക്കം iv

20 സംസ്കൃതസാഹിത്യം 1
കോലത്തിരിമാരും സാഹിത്യവും 1
ശ്രീകണ്ഠവാരിയർ 3
രാഘവവാരിയർ 4
രാമവർമ്മയുവരാജാവ് 5
ചന്ദ്രികാകലാപീഢം നാടകം 6
ശങ്കരകവി, ജീവിതചരിത്രം: 7
ശ്രീകൃഷ്ണവിജയം 9
കൃഷ്ണാഭ്യുദയം 11
പൂർണ്ണസരസ്വതി, ഇല്ലം 12
ഗുരു 13
കമലിനീരാജഹംസം 16
ഹംസസന്ദേശം 17
സാമൂതിരിരാജവംശവും സാഹിത്യവും 18
മാനവിക്രമമഹാരാജാവ് 19
വിക്രമീയം 19
പതിനെട്ടരക്കവികൾ 20
പയ്യൂർ പട്ടേരിമാർ 21
ഒന്നാമത്തെ ഋഷിയും പരമേശ്വരനും 21
രണ്ടാമത്തെ ഋഷിയും പരമേശ്വരനും 22
മൂന്നാമത്തെ ഋഷീയും പരമേശ്വരനും 25
വാസുദേവയമകകവി 26
ചകോരസന്ദേശം 26
യമകകാവ്യങ്ങൾ 29
പര്യായപദാവലി 30
സുബ്രഹ്മണ്യൻ 31
സർവപ്രത്യയമാല 31
വേദാന്തസാരം 32

ശാങ്കരസ്മൃതി 33
ഉദ്ദണ്ഡശാസ്ത്രികൾ, ജീവചരിത്രം 35
മല്ലികാമാരുതം 38
കോകിലസന്ദേശം 41
നടാങ്കുശം 44
ഉദ്ദണ്ഡന്റെ മുക്തകങ്ങൾ 46
സ്വാതീചാടു 49
ശ്രീദേവീപ്രശസ്തി 50
കാക്കശ്ശേരി ഭട്ടതിരി 51
വസുമതീമാനവിക്രമം 54
കാക്കശ്ശേരിയുടെ ഒരുഭാഷാശ്ളോകം 57
ഇന്ദുമതീരാഘവം 57
ചേന്നാസ്സ നാരായണൻനമ്പൂരിപ്പാട്ട് 58
മാനവവാസ്തുലക്ഷണം 59
തന്ത്രസമുച്ചയവ്യാഖ്യകളും ശേഷസമുച്ചയവും 60
കൂടല്ലൂർ നാരായണൻ നമ്പൂതിരിപ്പാട്ട് 61
ഏതു നാരായണൻ? 61
സുഭദ്രാഹരണം 63
വിവരണം 65
ആനായത്തു കരുണാകരപ്പിഷാരടി 65
ആനായത്തു പങ്കജാക്ഷപ്പിഷാരടി 67
മൂക്കോലയ്ക്കൽ വാസുദേവൻ നമ്പൂരി 67
ഉദയൻ, കൗമുദി 69
പന്നിയൂർ കൃഷ്ണൻനമ്പൂരി, ശ്രീകൃഷ്ണപുരാണം 74
ഉദയവർമ്മചരിതം 75
ബ്രഹ്മപ്രതിഷ്ഠ 76
ദേശ്യഷ്ടകം 77
കൃഷ്ണകവി, ഭരതചരിതം 77
കാവ്യശൈലി 78
ദേശിങ്ങനാട്ട് ആദിത്യവർമ്മമഹാരാജാവ് 80
യദുനാഥചരിതം 80
വാസുദേവൻ, രാമകഥ 82
പൂർണ്ണവിദ്യൻ 83
കാശിയില്ലത്തു നമ്പൂരി 84

21 ജ്യോതിഷത്തിന്റെ അഭിവൃദ്ധി 86
ഉപക്രമം 86
പ്രാചീനാചാര്യന്മാർ 87
ചില കേരളീയ ജ്യോതിർവിത്തുകൾ 89
സൂര്യദേവൻ 90
ഇരിഞ്ഞാടപ്പള്ളി മാധവൻനമ്പൂരി 91
വേണ്വാരോഹം 91

വടശ്ശേരി പരമേശ്വരൻ നമ്പൂരി . . . 92
കൃതികൾ . . . 93
സിദ്ധാന്തദീപിക . . . 93
ഗോളദീപിക . . . 94
കർമ്മദീപിക . . . 94
ദൃഗ്ഗണിതം . . . 94
മുഹൂർത്തരത്നവ്യാഖ്യ . . . 95
ലീലാവതീവ്യാഖ്യ . . . 95
ലഘുഭാസ്കരീയവ്യാഖ്യ . . . 95
ജാതകകർമ്മപദ്ധതിവ്യാഖ്യ . . . 95
ജാതകപദ്ധതി . . . 96
പ്രശ്നനഷ്ടപഞ്ചാശികാവൃത്തി . . . 96
സൂര്യസിദ്ധാന്തവിവരണം . . . 96
ഗ്രഹണമണ്ഡനം, ഗ്രഹണാഷ്ടകം . . . 96
വ്യതീപാതാഷ്ടകവൃത്തി . . . 97
മുഹൂർത്താഭരണം . . . 97
നാരായാണൻനമ്പൂരി . . . 99
പുതുമനച്ചോമാതിരി . . . 99
ന്യായരത്നം . . . 101
മാത്തൂർ നമ്പൂരിപ്പാട് . . . 102
സങ്ഗ്രാമവിജയോദയം . . . 103
രണദീപിക, കുമാരഗണകൻ . . . 104
രവിനമ്പൂരി . . . 105
ദേശമംഗലത്ത് ഉഴുത്തിരവാരിയർ . . . 106
കേളല്ലൂർ നീലകണ്ഠസോമയാജി . . . 109
തന്ത്രസംഗ്രഹവ്യാഖ്യകൾ . . . 112
നാരായണൻനമ്പൂരി, കർമ്മപ്രദീപിക . . . 112

22 ഭാഷാസാഹിത്യം . . . 115
കൃഷ്ണഗാഥ . . . 115
പേരും കാലവും . . . 116
ഉദയവർമ്മ കോലത്തിരി . . . 118
ഭാരതഗാഥ . . . 139
ഭാഗവതം പാട്ട് . . . 148
ദാരുകവധം പാട്ട് . . . 150
ഗുരുദക്ഷിണപ്പാട്ട് . . . 151
സേതുബന്ധനം പാട്ട് . . . 153
പലവക സ്തോത്രങ്ങൾ . . . 154

23 മണിപ്രവാള സാഹിത്യം: ഭാഷാചമ്പുക്കൾ . . . 163
പുനംനമ്പൂരി, കാലം . . . 163
പുനവും ശങ്കരകവിയും . . . 165

	രാമായണം ചമ്പു	166
	പുനത്തിന്റെ പരിഷ്കാരങ്ങൾ	167
	രാമായണചമ്പുവിന്റെ സ്വരൂപം	169
	രാമായണചമ്പുവിലെ ചില പദ്യഗദ്യങ്ങൾ	170
	ഭാരതചമ്പു	175
	പുനവും ഭാരതചമ്പുവും	177
	ഭാഷാചമ്പുക്കളുടെ മേന്മ	179
	രാവണവിജയം ചമ്പു	180
	രുക്മിണീസ്വയംവരം ചമ്പു	180
	കാമദഹനം ചമ്പു	181
	ഉമാതപസ്സ്	184
	പാരിജാതഹരണം ചമ്പു	186
	മറ്റു ചമ്പുക്കൾ	188
24	മണിപ്രവാളസാഹിത്യം (തുടർച്ച)	189
	ചന്ദ്രോത്സവം മുതലായ കൃതികൾ	189
	ചില സ്തോത്രകൃതികൾ	204
25	മണിപ്രവാളസാഹിത്യം (തുടർച്ച)	213
	ചില മുക്തകങ്ങൾ	213
	ശൃംഗാരപദ്ധതി	213
	രാജപ്രശസ്തിപദ്ധതി	223
	ദേവതാസ്തുതിപദ്ധതി	225
26	ഭാഷ—ഗദ്യഗ്രന്ഥങ്ങൾ	232
	ഭാഗവതം ഗദ്യം	232
	ഭാഗവതസങ്ഗ്രഹം ഭാഷ	235
	ചില ശാസ്ത്രഗ്രന്ഥങ്ങൾ	236
	സിദ്ധദീപിക	236
	ജനകാഗസ്ത്യസംവാദം	237
	യന്ത്രരാജൻ	237
	സൗന്ദര്യലഹരീവ്യാഖ്യ	238
	മുകുന്ദമാലാവ്യാഖ്യാനം	238
	യുധിഷ്ഠിരവിജയവ്യാഖ്യാനം	239
	വിഷ്ണുകേശാദിപാദവ്യാഖ്യാനം	240
	രൂപാവതാരവ്യാഖ്യാനം	240
	സംഗീതരത്നാകരവ്യാഖ്യാനം	241
	സനൽസുജാതീയവ്യാഖ്യാനം	241
	ശ്രൗതപ്രയോഗം ഭാഷ	243
	ഭാവാധ്യായം ഭാഷ	243
27	സംസ്കൃതസാഹിത്യം	244
	ദേശചരിത്രം	244

മുദ്രാലയങ്ങൾ 245
അമ്പഴക്കാട്ടെ മുദ്രാലയം 246
മഴമംഗലത്തു ശങ്കരൻനമ്പൂരി 246
ചിത്രഭാനുനമ്പൂതിരി 249
തിരുമംഗലത്തു നീലകണ്ഠൻ 251
മാതംഗലീല 255
നാഗോൽപത്തി 255
കാവ്യോല്ലാസം 257
വെട്ടത്തുനാട്ടു രവിവർമ്മത്തമ്പുരാൻ 258
സംക്ഷേപഭാരതം 260
ഗോവിന്ദചരിതം 260
കല്യാണനൈഷധം 261
സംക്ഷേപരാമായണം 261
ശ്വേതാരണ്യസ്തുതി 261
ദേശിങ്ങനാട്ടു് രാമവർമ്മ മഹാരാജാവ് 262
നാരായണൻനമ്പൂരി 262
കുശാഭ്യുദയം 265
മഴമങ്ഗലത്തു നാരായണൻനമ്പൂരി 268
കാവ്യപ്രകാശോത്തേജിനി 275
നീലകണ്ഠപൂജ്യപാദൻ 279
മഴമംഗലത്തു പരമേശ്വരൻ നമ്പൂരി 280
ആശ്വലായനഗൃഹ്യപ്രയോഗവൃത്തി 285
വിഷ്ണുസംഹിത 287
കുഴിക്കാട്ടു ശങ്കരൻഭട്ടതിരി 288
നീലകണ്ഠൻനമ്പൂരി, ക്രിയാലേശസ്മൃതി 289
സ്മാർത്തവൈതാനികപ്രായശ്ചിത്തം 290
സ്മാർത്തപ്രായശ്ചിത്തസങ്ഗ്രഹം 291
തൃക്കണ്ടിയൂർ അച്യുതപ്പിഷാരടി 291
കൊച്ചി രാമവർമ്മ മഹാരാജാവ് 297
രാമവർമ്മാവിനെപ്പറ്റിയുള്ള ചില പ്രശസ്തികൾ 297
ബാലകവി 300
കേരളമാഹാത്മ്യം 303
മറ്റു മാഹാത്മ്യഗ്രന്ഥങ്ങൾ 305
അഭിരാമൻ 306
ചില ടിപ്പണികൾ 308
ഭ്രമരസന്ദേശം, കവിയും കാലവും 308

28 സംസ്കൃതസാഹിത്യം (തുടർച്ച) 317
മേൽപ്പത്തൂർ നാരായണഭട്ടപാദർ 317
നാരായണീയം 326
ശ്രീപാദസപ്തതി 330
ഗുരുവായുപുരേശസ്തോത്രം 330

ഗോശ്രീനഗരവർണ്ണനം . . . 331
മാടരാജപ്രശസ്തി . . . 332
ശൈലാബ്ധീശ്വരപ്രശസ്തി . . . 333
മുക്തകങ്ങൾ . . . 333
ചമ്പൂപ്രബന്ധങ്ങൾ . . . 335
ഭട്ടതിരിയുടെ കാവ്യശൈലി . . . 336
പ്രബന്ധങ്ങളിലെ കഥാവസ്തു . . . 343
കോടിവിരഹം . . . 344
ശാസ്ത്രഗ്രന്ഥങ്ങൾ, സൂക്തശ്ലോകങ്ങൾ . . . 344
ആശ്വലായനക്രിയാക്രമം . . . 345
പ്രക്രിയാസർവ്വസ്വം . . . 346
സർവസ്വവ്യാഖ്യകൾ . . . 350
ധാതുകാവ്യം . . . 351
അപാണിനീയപ്രാമാണ്യസാധനം . . . 352
മാനമേയോദയം . . . 354
ഉപസംഹാരം . . . 355
കുട്ടഞ്ചേരി ഇരവിച്ചാക്ക്യാർ . . . 355
മേൽപ്പുത്തൂർ മാതൃദത്തഭട്ടതിരി . . . 357
പൂരാടം തിരുനാൾ ചെമ്പകശ്ശേരി രാജാവ് . . . 357
ശ്രീകുമാരൻനമ്പൂരി . . . 358
മഠത്തിൽ നാരായണൻനമ്പൂരി . . . 360
തത്ത്വാർത്ഥദീപിക . . . 363
ധാതുരത്നാവലി . . . 363
പ്രക്രിയാസാരം . . . 364
തന്ത്രപ്രായശ്ചിത്തം . . . 365
അക്കിത്തത്തു നാരായണൻനമ്പൂരി . . . 365
യങ്ലുക്സങ്ഗ്രഹം . . . 368
പ്രൈഷാർത്ഥവിവൃതി . . . 368
അഷ്ടമൂർത്തി ഭട്ടതിരി . . . 369
നീവീകാരൻ ശങ്കരവാരിയർ . . . 370
പരമേശ്വരമങ്ഗലത്തു ചന്ദ്രശേഖരവാരിയർ . . . 371
ഗോവിന്ദനാഥൻ . . . 373
ശങ്കരാചാര്യചരിതം . . . 374
ശ്രീസ്വയംവരം . . . 375
ഗോപികോന്മാദം . . . 375
മുക്തിസ്ഥലദേവീസ്തോത്രം . . . 376
വിവേകസാരം . . . 376

29 മണിപ്രവാള സാഹിത്യം . . . 378
മഴമംഗലത്തിന്റെ മണിപ്രവാളചമ്പുക്കൾ . . . 378
നൈഷധം . . . 379
ചില പദ്യഗദ്യങ്ങൾ . . . 380

ഫലിതം . . . 381
രാജരത്നാവലീയം ഇതിവൃത്തം . . . 381
കവിതാരീതി . . . 382
ബാണയുദ്ധം . . . 383
കൊടിയവിരഹം . . . 384
ബ്രാഹ്മണിപ്പാട്ടുകൾ . . . 387
കൊച്ചി രാമവർമ്മമഹാരാജാവ് . . . 390
നീലകണ്ഠൻനമ്പൂരി . . . 391
ചെല്ലൂരനാഥോദയം . . . 393
മറ്റു ഭാഷാചമ്പുക്കൾ . . . 397
കല്യാണസൗഗന്ധികം . . . 404
ഇതര ചമ്പുക്കൾ . . . 408
ചമ്പൂകാരന്മാരുടെ സിദ്ധികൾ . . . 409
ഭാഷാദണ്ഡകങ്ങൾ, ലക്ഷണം . . . 410
ചമ്പുക്കളിലെ ദണ്ഡകം . . . 410
ഭരതവാക്യം, ഇതിവൃത്തം . . . 413
ഭരതവാക്യത്തിന്റെ സ്വരൂപം . . . 414
പൂന്താനം നമ്പൂതിരി . . . 415
മണിപ്രവാളവൃത്തശാസ്ത്രം . . . 422
മഴമംഗലത്തു ശങ്കരൻനമ്പൂരി . . . 423
മുഹൂർത്തപദവീ ബാലശങ്കരം . . . 425
ലഘുഭാസ്കരീയവ്യാഖ്യ ബാലശങ്കരം . . . 425
പഞ്ചബോധം ബാലശങ്കരം . . . 425
ചന്ദ്രഗണിതക്രമം . . . 426
ഭാഷാസംഗ്രഹം . . . 426
പ്രശ്നസാരം . . . 426
ജാതകക്രമം . . . 427
ജാതകസാരം . . . 427
കരണസാരക്രിയാക്രമം . . . 427
ഈഞ്ചക്കഴ്വാ മാധവൻനമ്പൂരി . . . 428
ദൃക്കരണം . . . 430
കണക്കുസംബന്ധിച്ച മണിപ്രവാളകൃതികൾ . . . 431
കണക്കുസാരം . . . 431

30 തുഞ്ചത്തെഴുത്തച്ഛൻ . . . 434
തുഞ്ചൻപറമ്പ് . . . 434
ജാതി . . . 435
പിതാവ് . . . 435
എഴുത്തച്ഛനും നീലകണ്ഠനും . . . 437
എഴുത്തച്ഛന്റെ ഗന്ധർവാംശസംഭൃതി . . . 438
പേർ . . . 439
ചിറ്റൂർ ഗുരുമഠം . . . 440

ഗ്രാമപ്രതിഷ്ഠയെ തെളിയിക്കുന്ന ശ്ലോകങ്ങൾ 441
രാമാനുജനും സൂര്യനാരായണനും 443
രാമൻ 444
എഴുത്തച്ഛന്റെ കാലം 444
എഴുത്തച്ഛന്റെ ഗുരുക്കന്മാർ 448
ജീവചരിത്രം 449
എഴുത്തച്ഛന്റെ കൃതികൾ 450
കിളിപ്പാട്ട്, കിളിപ്പാട്ടിന്റെ ഉൽപത്തി 450
കിളിപ്പാട്ടുവൃത്തങ്ങൾ 452
അദ്ധ്യാത്മരാമായണം 453
ഉത്തരരാമായണം 463
മഹാഭാരതം 466
ദേവീമാഹാത്മ്യം 472
ബ്രഹ്മാണ്ഡപുരാണം കിളിപ്പാട്ട് 473
സീതാവിജയം കിളിപ്പാട്ട് 477
ശ്രീമൽഭാഗവതം കിളിപ്പാട്ട് 479
സിദ്ധാന്തപക്ഷം 484
ഹരിനാമകീർത്തനം, കീർത്തനപ്രസ്ഥാനം 486
ചിന്താരത്നം 489
കൈവല്യനവനീതം 493
രാമായണം ഇരുപത്തിനാലുവൃത്തം 496
കേരളനാടകം 500
ഉപസംഹാരം 501

31 ഭാഷാസാഹിത്യം (പദ്യം) 503
തുഞ്ചത്തെഴുത്തച്ഛന്റെ ശിഷ്യപരമ്പര 503
വലിയ കോപ്പ (ഗോപാല) സ്വാമികൾ 503
കരുണാകരനെഴുത്തച്ഛൻ 504
സൂര്യനാരായണനെഴുത്തച്ഛൻ 506
ദേവഗുരു 507
പരാപരഗുരു 508
ഗോപാലനെഴുത്തച്ഛൻ 509
സ്കാന്ദപുരാണം കിളിപ്പാട്ട് 510
നാഗാനന്ദം കിളിപ്പാട്ട് 511
കൃഷ്ണലീല പാട്ട് 513
രാമാശ്വമേധം കിളിപ്പാട്ട് 514
ഭാരതം സംക്ഷേപം കിളിപ്പാട്ട് 516
ശ്രീരാമസ്വർഗ്ഗാരോഹണം കിളിപ്പാട്ട് 519
ഏകാദശീമാഹാത്മ്യം കിളിപ്പാട്ട് 520
നാസാച്ഛേദം കിളിപ്പാട്ട് 521
പുത്രകാമേഷ്ടി കിളിപ്പാട്ട് 522
രാമായണം കിളിപ്പാട്ട് 522

നാസികേതുപുരാണം കിളിപ്പാട്ട് . . . 524
മാർക്കണ്ഡപുരാണം കിളിപ്പാട്ട് . . . 525
ചിത്രഗുപ്തചരിതം കിളിപ്പാട്ട് . . . 526
കിരാതാർജ്ജുനീയം കിളിപ്പാട്ട് . . . 529
പാണ്ഡവശങ്കരം (സങ്കീർത്തനം) . . . 530
പാർവതീപാണിഗ്രഹണം ആറുവൃത്തം . . . 532
കുചേലവൃത്തം നാലുവൃത്തം . . . 534
മറ്റൊരു രാമായണം ഇരുപത്തിനാലുവൃത്തം . . . 536
ഏകാദശീമാഹാത്മ്യം നാലുവൃത്തം . . . 537
സംക്ഷിപ്തസങ്കീർത്തനങ്ങൾ . . . 537
പൂന്താനത്തിന്റെ ഭാഷാകൃതികൾ . . . 538
ജ്ഞാനപ്പാന . . . 542
സ്തോത്രങ്ങൾ . . . 544
ഘനസംഘം . . . 546
മറ്റു കീർത്തനങ്ങൾ . . . 547
സഭാപ്രവേശം പാന . . . 555
കനകകിരീടം പാട്ട് (വടക്കൻ) . . . 557
കനകകിരീടം (തെക്കൻ) . . . 558
മറ്റു ചില സ്തോത്രങ്ങൾ . . . 558
ദേവനാരായണഗാനങ്ങൾ . . . 571
മാർഗ്ഗംകളിപ്പാട്ട് . . . 573
പാക്കനാർ തൊള്ളായിരം . . . 577

32 ഭാഷാഗദ്യം . . . 579
ഉത്തരരാമായണം ഗദ്യം . . . 579
വാസുദേവൻനമ്പൂരി, പഞ്ചികാകാരൻ . . . 581
ഭാഷാവൈജയന്തി . . . 583
മറ്റൊരു ലഘുഭാസ്കരീയവ്യാഖ്യ . . . 584
ഹോരാസാരോച്ചയം ഭാഷ . . . 585
വേണ്വാരോഹ പരിഭാഷ . . . 585
പ്രൈഷഭാഷ്യം . . . 585
ചെറുമുക്കിൽ പച്ച . . . 587
വേദാന്തപ്രകരണം . . . 587
ഈശ്വരസ്വരൂപവിചാരം ഭാഷ . . . 588
വിംശതിവ്യാഖ്യ . . . 588
ദേവീമാഹാത്മ്യവ്യാഖ്യാനം . . . 589
ക്രിസ്ത്യാനികളും ഭാഷാഗദ്യവും . . . 590
ഉദയംപേരൂർ സൂനഹദോസിലെ കനോനാകൾ . . . 590

20

സംസ്കൃതസാഹിത്യം

ക്രി. പി. പതിനഞ്ചാം ശതകം

കോലത്തിരിമാരും സാഹിത്യവും

ഉത്തരകേരളത്തിന്റെ ആധിപത്യം വഹിച്ചിരുന്ന കോലത്തുനാട്ടുരാജാക്കന്മാരെപ്പറ്റി ഇതിനുമുമ്പുതന്നെ ഞാൻ പലതും ഉപന്യസിച്ചിട്ടുണ്ട്. കൊല്ലം ഏഴാം ശതകത്തിന്റെ ആരംഭത്തിൽ അവർ സംസ്കൃതസാഹിത്യത്തേയും ഭാഷാസാഹിത്യത്തേയും അനന്യ സാധാരണമായ രീതിയിൽ പോഷിപ്പിക്കുകയുണ്ടായി. അവരിൽ കൊല്ലം 398 മുതൽ 621 വരെ രാജ്യഭാരം ചെയ്ത പള്ളിക്കോവിലകത്തു കേരളവർമ്മ തമ്പുരാനേയും അദ്ദേഹത്തിന്റെ ഭാഗിനേയൻ രാമവർമ്മ യുവരാജാവിനേയും കുറിച്ചാണ് ഈ അധ്യായത്തിൽ പ്രസ്താവിക്കുവാനുള്ളത്. രാമവർമ്മ യുവരാജാവു ഭാരതസംഗ്രഹം എന്ന മഹാകാവ്യത്തിൽ തന്റെ വംശത്തേയും മാതുലനേയും പറ്റി ഇങ്ങനെ പറയുന്നു:

> “യേഷാം നഗര്യേളിഗിരാവുദാരാ വിഭാതി മേരാവമരാവതീവ;
> തേഷാം നൃപാണാം ഭവതി സ്മ വംശേ മഹാപ്രഭാ ശ്രീരിവ ദുഗ്ദ്ധസിന്ധൗ.
> സംപ്രാപ്തരാജ്യം രവിവർമ്മസംജ്ഞം ദാതാരമസ്യാസ്തനയം സമേത്യ
> ഉദാരകല്യാണധരാലയസ്ഥാഃ പ്രജാവിപക്ഷാർത്ഥിഗണാ നനന്ദുഃ.
> ദധാതി ശേഷശ്ശിരസാ ധരിത്രീമസൗ ഭുജേനേതി ജഗത്ത്രയേണ
> സമ്മാന്യമാനോ വിനിധായ ഭൂമിം നിജാനുജേ സ ത്രിദിവം പ്രപേദേ.
> ഗുണാകരഃ കേരളവർമ്മനാമാ സ തേന ദത്തം പ്രതിപദ്യ രാജ്യം
> ശശ്വൽപ്രജാരഞ്ജനജാഗരൂകോ നിർമ്മൂലയാമാസ മദം രിപൂണാം.
> ചതുർവിധാന്നേന ജനാൻ പ്രതോഷ്യ ധർമ്മാൻ മഹാദാനമുഖാൻ സ കൃത്വാ
> പ്രാദർശയദ്ധാമ്നി ശിവേശ്വരാഖ്യേ കാമപ്രദം ജീവിതമംബികായാഃ.
> ജഗന്നിവാസം ഹൃദയേ ദധാനോ മുദാ കദാചിന്നിജ ഭാഗിനേയം
> സ രാമവർമ്മാണമുവാച കാവ്യം വിധീയതാം ഭാരതസംഗ്രഹാഖ്യം.
> ഗുരുപ്രസാദപ്ലവമാശ്രിതേന തേനോദ്ധൃതാ ഭാരത വാരിരാശേഃ
> സന്തോർഥമുക്താഃ കൃതസൂത്രബദ്ധാശ്ശബ്ദഗ്രഹാലങ്കരണീ കുരുദ്ധ്വം.”

കോലത്തിരിമാരുടെ ഒരു പുരാതന രാജധാനി ഏഴിമലക്കോട്ടയായിരുന്നു എന്നു നാം മൂഷികവംശത്തിൽനിന്നു ധരിച്ചുവല്ലോ. അതിനും മുൻപു തളിപ്പറമ്പു ക്ഷേത്രത്തിനു നാലഞ്ചു നാഴിക തെക്കുള്ള കരിപ്പത്ത് എന്ന സ്ഥലത്തായിരുന്നു അവർ താമസിച്ചിരുന്നത്. ഏഴിമലക്കോട്ടയ്ക്കു പുറമേ ചിറയ്ക്കലിനു സമീപമായി സ്ഥിതിചെയ്യുന്ന വളർപട്ടണത്തിലും അവർക്കൊരു രാജധാനിയുണ്ടായിരുന്നു. മഹാപ്രഭ എന്ന രാജ്ഞി രവിവർമ്മത്തമ്പുരാനെ പ്രസവിച്ചത് ഏഴിമലക്കോട്ടയിൽവച്ചാണ്. 590-നു ശേഷം വളർപട്ടണം ആ രാജകുടുംബത്തിന്റെ വാസസ്ഥാനമായി. രവിവർമ്മാവിന്റെ മരണാനന്തരം അദ്ദേഹത്തിന്റെ അനുജൻ കേരളവർമ്മത്തമ്പുരാൻ രാജ്യഭാരം കയ്യേറ്റു. അദ്ദേഹം ശിവേശ്വരക്ഷേത്രത്തിലെ ശ്രീപരമേശ്വരനെ സാക്ഷാൽകരിച്ച ഒരു ഭക്തശിരോമണിയായിരുന്നു. അദ്ദേഹത്തിന്റെ ആജ്ഞനിമിത്തമാണ് രാമവർമ്മ യുവരാജാവു ഭാരതസംഗ്രഹം രചിച്ചത്. കേരളവർമ്മ കോലത്തിരിയെ യുധിഷ്ഠിരവിജയത്തിനു പദാർത്ഥചിന്തനം എന്ന വ്യാഖ്യാനം രചിച്ച രാഘവവാരിയരും ശ്രീകൃഷ്ണവിജയം എന്ന കാവ്യത്തിന്റെ പ്രണേതാവായ ശങ്കരവാരിയരും രാമവർമ്മാവിനെപ്പോലെതന്നെ പ്രശംസിച്ചിട്ടുണ്ട്:

> “ശ്രീകേരളവർമ്മനൃപഃ പരിഭൃതാരാതിഭൃതിഭൂരിമദഃ
> ആസ്ഥാനമലങ്കുർവന്നാസ്ഥായോഗാൽ കദാചിദശിഷന്മാം.
> രചയ യുധിഷ്ഠിരവിജയവ്യാഖ്യാം പ്രഖ്യാപിതോരുതാൽപര്യാം
> പര്യാലോചനചതുരാം രാഘവ! ലാഘവവിവർജ്ജിതാത്മജിതാം.”

എന്നാണ് രാഘവന്റെ പ്രസ്താവന

> “ചകാസ്തി രാജാ ചതുരന്തവീരചൂഡാതടീചുംബിതപാദപീഠഃ
> കാലാഗ്നികൂലങ്കഷബാഹുതേജാഃ കോലാധിപഃ കേരളവർമ്മ നാമാ.
>
> ശിവേശ്വരാഖ്യേ ഭവനോത്തമേ യഃ ശ്രുത്യന്തരത്യന്തനിഗൂഢരൂപം
> പ്രാകാശയൽ പ്രൗഢതപഃപടിമ്നാ പഞ്ചേഷുലീലാ പരിപന്ഥി തേജഃ
> പ്രചണ്ഡിമാ ശിക്ഷയതേ യദീയദോർദ്ദണ്ഡജന്മാ, രിപു സുന്ദരീണാം
> പത്രാംശുകാനാം പരിധാനരീതിം കന്ദാശനം കാനന ചങ്ക്രമം ച.
> ഉർവീഭരം ബിഭ്രതി യത്ര നൃണാം ഗുർവീം മുദം തന്വതി ചാന്നദാനൈഃ
> ദർവീകരേന്ദ്രശ്ച കരാരവിന്ദേ ദർവീ ച വിശ്രാമ്യതി ശൈലജായാഃ.”

എന്നു ശങ്കരനും അദ്ദേഹത്തിന്റെ മഹിമാതിശയത്തെ ഉപശ്ലോകനം ചെയ്യുന്നു.

കേരളവർമ്മത്തമ്പുരാൻ, മുമ്പു പ്രസ്താവിച്ചതുപോലെ, കൊല്ലം 598-ൽ കോലത്തിരിയായി; 621-ൽ 64-ആമത്തെ വയസ്സിൽ പരഗതിയെ പ്രാപിച്ചു. അദ്ദേഹത്തിന്റെ അനന്തരവനും കവിയുമായ രാമവർമ്മ യുവരാജാവ് 618-ൽത്തന്നെ യശശ്ശരീരനായി. രാഘവനും ശങ്കരകവിയും കേരളവർമ്മാവിന്റെ ആസ്ഥാനപണ്ഡിതന്മാരായിരുന്നു. കേരളവർമ്മാവിന്റെ പിൻ വാഴ്ചക്കാരനായ ഉദയവർമ്മതമ്പുരാൻ 621 മുതൽ 650 വരെ രാജ്യഭാരം ചെയ്തു. തന്റെ പൂർവ്വഗാമി സംസ്കൃതകാവ്യത്തിന് എങ്ങനെയോ അങ്ങനെ ഉദയവർമ്മതമ്പുരാൻ ഭാഷാസാഹിത്യത്തിനു പുരസ്കർത്താവായിത്തീർന്നു. കൃഷ്ണഗാഥാകാരൻ അദ്ദേഹത്തിന്റെ സദസ്സിനെയാണ് അലങ്കരിച്ചിരുന്നത്.

ശ്രീകണ്ഠവാരിയർ

രാഘവവാരിയരുടെ ഗുരുവായി ശ്രീകണ്ഠവാരിയർ എന്നൊരു കവിപുങ്ഗവൻ ക്രി. പി. 6-ആം ശതകത്തിന്റെ ഉത്തരാർദ്ധത്തിൽ കോലത്തുനാട്ടിൽ ജീവിച്ചിരുന്നു. അദ്ദേഹത്തിന്റെ ഗൃഹം കോഴിക്കോട്ടു സാമൂതിരിക്കോവിലകത്തിനു സമീപമായിരുന്നു എന്നറിയുന്നു. അദ്ദേഹം സംസ്കൃതത്തിൽ രഘൂദയമെന്ന് എട്ടാശ്വാസത്തിൽ ഒരു യമകകാവ്യവും പ്രാകൃതത്തിൽ ശൗരിചരിതമെന്ന നാലാശ്വാസത്തിൽ ഭാഗവതം ദശമസ്കന്ധകഥയെ വിഷയീകരിച്ച മറ്റൊരു യമകകാവ്യവും നിർമ്മിച്ചു. രഘൂദയത്തിനു ശ്രീകണ്ഠീയമെന്നും പേരുണ്ട്. രഘൂദയത്തിലെ അധോലിഖിതങ്ങളായ ശ്ലോകങ്ങളിൽ നിന്നു ശ്രീകണ്ഠൻ ആയുർവ്വേദവിശാരദനായ ഒരു ശങ്കരവാരിയരുടെ ഭാഗിനേയനും ശിഷ്യനുമായിരുന്നു എന്നു വെളിപ്പെടുന്നു. ഗൃഹനാമം എന്തെന്നറിയുന്നില്ല.

> "സോജനിനാസന്നായാദ്യുതിമത്യബ്ധീശപത്തനാസന്നായാം
> ശിവദിശിനാസന്നായാന്യായാദപിയത്രബുധജനാസന്നായാം.
> പാരശവാന്വയമാനഃഖ്യാതോസോഷ്ടാങ്ഗഹൃദയവാന്വയമാനഃ
> ഗുണവിഭവാന്വയമാനസ്പൃശച്ഛ്റിയഃ ശങ്കരോപിവാന്വയമാനഃ
> ഭേഷജവസ്വസുരസ്യ ശ്രീകണ്ഠശ്ശിഷ്യ ഉദ്ഭവസ്സ്വസുരസ്യ
> രസപർവസ്വസുരസ്യ സ്ഥിരമതിരലമസ്മിനതസവസ്വസുരസ്യ."

നളോദയത്തിലെന്നപോലെ രഘൂദയത്തിലും നാലു പാദങ്ങളിലും യമകമുണ്ട്. തനിക്ക് ആ വിഷയത്തിൽ മാർഗ്ഗദർശിയായ നളോദയകാരനെ അദ്ദേഹം 'നമോസ്തു രവിദേവായ' എന്നു വന്ദിക്കുന്നതായി ഞാൻ അന്യത്ര നിർദ്ദേശിച്ചിട്ടുണ്ടല്ലോ. രഘൂദയത്തിനു ശ്രീകണ്ഠന്റെ ശിഷ്യനായ രുദ്രമിശ്രൻ എന്നൊരു പണ്ഡിതൻ പദാർത്ഥദീപിക എന്ന വ്യാഖ്യാനം രചിച്ചിട്ടുള്ളതായി കാണുന്നു. കവിമുഖത്തിൽനിന്നുതന്നെ അർത്ഥം ഗ്രഹിച്ചാണ് അദ്ദേഹം ആ വ്യാഖ്യാനം നിർമ്മിച്ചത്.

> "ശ്രീകണ്ഠരചിതസ്യാഹം കാവ്യസ്യ യമകാത്മനഃ
> പദാർത്ഥമാത്രോപകാരി വ്യാഖ്യാനം കർത്തുമാരഭേ.
> ശ്രുതം കവിമുഖാദേവ യദർത്ഥം ബ്രൂ മഹേ വയം
> പ്രയാസോയമതോസ്മാകം കേവലം ശബ്ദഗുംഫനേ,
> മന്ദാനാം ദുർഗ്ഗമതയാ ചിത്രകാവ്യം ന ദുഷ്യതി
> യദ്ദുതസവസ്തൽ സുധിയാം ഭാമഹസ്യ വചോ യഥാ."

എന്ന് ആ വ്യാഖ്യാതാവു പ്രസ്താവിക്കുന്നു. രുദ്രമിശ്രനെപ്പറ്റി മറ്റൊരറിവും ലഭിക്കുന്നില്ല.

ശൗരിചരിതം ഒരു പ്രാകൃതയമകകാവ്യമാണെന്നു പറഞ്ഞുവല്ലോ. അതിലേ ആദ്യത്തെ പദ്യം താഴെച്ചേർത്ത് അതിന്റെ ഛായയും കുറിക്കാം.

> "ണമഹ ഗആണയപാഅം
> ജത്തോ ബിമുഹാ ജണാ ഗആ ണ ണ പാഅം
> ജണ്ണഇരത്താലേഹാ
> സളാഹണിണ്ണോ അ ജപ്ഥ രത്താലേഹാ."

> "നമത ഗജാനനപാദം യസ്മാദ്വിമുഖാ ജനാ ഗതാ ന ന പാതം
> യന്നതിരക്താ ലേഖാഃ ശ്ലാഘനീയാശ്ച യത്ര രക്താ ലേഖാഃ"

ഈ രണ്ടു പാദങ്ങളിൽ മാത്രമേ ഈ കാവ്യത്തിൽ യമകം ഘടിപ്പിച്ചിട്ടുള്ളു. ഇതിനും ഒരു വ്യാഖ്യാനമുണ്ട്. അതു് ആരുടേതാണെന്നറിയുന്നില്ല.

> “ശ്രീകണ്ഠരചിതം കാവ്യം തച്ഛൗരിചരിതാഹ്വയം
> വ്യാഖ്യാസ്യേഹം സയമകം പ്രൗഢപ്രാകൃതഭാഷയോഃ.”

എന്നു് ആ വ്യാഖ്യാതാവു പ്രതിജ്ഞ ചെയ്യുന്നു.

രാഘവവാരിയർ

യുധിഷ്ഠിരവിജയത്തിനു പദാർത്ഥചിന്തനം എന്ന വിസ്തൃതവും വിശ്വോത്തരവുമായ വ്യാഖ്യാനം രചിച്ച രാഘവവാരിയർ ശ്രീകണ്ഠന്റെ ശിഷ്യനും ഒരു പ്രശസ്ത പണ്ഡിതനുമായിരുന്നു. ചിറയ്ക്കൽ താലൂക്കിൽപ്പെട്ട പള്ളിക്കുന്നായിരുന്നു അദ്ദേഹത്തിന്റെ ജന്മഭൂമി. പദാർത്ഥചിന്തനത്തിന്റെ പ്രാരംഭത്തിൽ രാഘവൻ തന്നെ ഈ വസ്തുത പ്രസ്താവിച്ചിട്ടുണ്ടു്:

> “വിഹാരക്ഷിതിഭൃൽക്ഷേത്രേ വസന്തീം വിശ്വരക്ഷിണീം
> പദ്മാക്ഷസോദരീമീഡേ ദാക്ഷ്യായാനുക്ഷണം ഗിരാം.

***

> ശ്രീവിഹാരധരാവാസാ വാസവാനുജസോദരീ
> സാദരാ ഭക്തവർഗ്ഗേഷു സാദരാന്മമ രക്ഷികാ.
> ശ്രീകണ്ഠാഖ്യാസമാഖ്യാതാഃ ശ്രീകണ്ഠാകുണ്ഠധീഗുണാഃ
> സുശ്രുതാ വിശ്രുതാ ലോകേ ഗുരവോ മമ രക്ഷകാഃ.”

ഈ ശ്ലോകങ്ങളിൽനിന്നു രാഘവന്റെ ഇഷ്ടദേവത പള്ളിക്കുന്നത്തു പാർവ്വതീദേവിയായിരുന്നു എന്നും അദ്ദേഹത്തിന്റെ ഗുരുവിന്റെ സംജ്ഞ ശ്രീകണ്ഠനെന്നായിരുന്നു എന്നും വിശദമാകുന്നു. കേരളവർമ്മ കോലത്തിരിയുടെ ആജ്ഞാനുസാരമാണു് അദ്ദേഹം യുധിഷ്ഠിരവിജയം വ്യാഖ്യാനിച്ചതെന്നു മുമ്പു പറഞ്ഞു കഴിഞ്ഞു. ‘ശ്രീകണ്ഠദാസൻ’ എന്ന മുദ്രയാണു് വ്യാഖ്യാതാവു് അനുസ്യൂതമായി സ്വീകരിച്ചുകാണുന്നതു്. ഗുരുവിൽനിന്നുതന്നെയായിരിക്കണം അദ്ദേഹത്തിനു യമകകാവ്യങ്ങളോടു വിശേഷപ്രതിപത്തിയും അവയുടെ അർത്ഥപ്രതിപാദനത്തിൽ വിചക്ഷണതയും സിദ്ധിച്ചതു്. ചന്ദ്രോത്സവമെന്ന സുപ്രസിദ്ധമായ മണിപ്രവാളകാവ്യത്തിൽ ‘മധുരകവിഭിരന്യൈരന്വിതാ രാഘവാദ്യൈഃ’ എന്നും

> “സുമുഖി! സുരഭയന്തീ സ്വൈരമാശാകദംബം
> മധുരകവിതയാലേ രാഘവാന്തേ വസന്തഃ
> നിരുപമരുചിഭാജാം ദേവി! നിർമ്മത്സരാണാം
> നിലയമിനിയ പള്ളിക്കുന്നു യേഷാം നിവാസം.”

എന്നും ഉപന്യസിച്ചു കാണുന്നതിൽ നിന്നു രാഘവൻ ഒരു സരസ കവികൂടിയായിരുന്നു എന്നും അദ്ദേഹത്തിനു വളരെ ശിഷ്യസമ്പത്തുണ്ടായിരുന്നു എന്നും ഗ്രഹിക്കാവുന്നതാണ്. എന്നാൽ അദ്ദേഹത്തിന്റെ വകയായി പദാർത്ഥചിന്തനമല്ലാതെ മറ്റൊരു ഗ്രന്ഥത്തേയോ ശങ്കരകവിയല്ലാതെ മറ്റൊരു ശിഷ്യനേയോ പറ്റി നമുക്കു് ഇതുവരെയും അറിവു കിട്ടീട്ടില്ല. ശങ്കരൻ ശ്രീകൃഷ്ണവിജയത്തിൽ അദ്ദേഹത്തെ ഇങ്ങനെ പ്രശംസിക്കുന്നു:

"പാത്രം ശ്രിയസ്തസ്യ ചകാസ്തി രാജ്യേ ക്ഷേത്രം വിഹാരാചല നാമധേയം;
ജഗത്സവിത്രീ ഖലു യൽ പവിത്രീകരോതി നീഹാര ഗിരീന്ദ്രപുത്രീ.
വിഭാതി തസ്മിൻ ഗിരിജാകടാക്ഷപാത്രീഭവൻ കശ്ചന സൂരിവര്യഃ
ശ്രീകോലഭൂപാലകഹർഷസിന്ധുരാകാശശീ രാഘവനാമധേയഃ.
സദാ മനീഷാമയതാമ്രപർണ്ണീസമ്പർക്കിണോ വാങ്മയ മൗക്തികാനി
ഭാഗൈ്യകസിന്ധോസ്സമവാപ്യ യസ്യ സുധീജനഃ കർണ്ണമലങ്കരോതി.
അന്തേവസൻ കശ്ചന തസ്യ ചാസീൽ കവിത്വമാർഗ്ഗേ കലിതപ്രചാരഃ
ആചാര്യകാരുണ്യജലപ്രരൂഢപ്രജ്ഞാങ്കുരശ്ശങ്കരനാമധേയഃ"

രാമവർമ്മയുവരാജാവ്

രാമവർമ്മ യുവരാജാവ് ഭാരതസംങ്ഗ്രഹം എന്ന മഹാകാവ്യത്തിന്റേയും ചന്ദ്രികാകലാപീഡം എന്ന നാടകത്തിന്റേയും നിർമ്മാതാവാണ്. ഭാരതസങ്ഗ്രഹത്തെപ്പറ്റി മുൻപു സൂചിപ്പിക്കുകയുണ്ടായല്ലോ. അതിൽ ആദ്യത്തെ 24 സർഗ്ഗങ്ങളും 25-ാം സർഗ്ഗത്തിലെ ഏതാനും ശ്ലോകങ്ങളും മാത്രമേ കിട്ടീട്ടുള്ളൂ. പക്ഷെ ഗ്രന്ഥം സമാപ്തമാകുന്നതിനുമുമ്പു കവി അന്തരിച്ചുപോയി എന്നും വരാവുന്നതാണ്. ധൃതരാഷ്ട്രരും ഗാന്ധാരിയും കുന്തിയും മരിച്ച് അവരുടെ അപരക്രിയ പാണ്ഡവന്മാർ അനുഷ്ഠിക്കുന്നതുവരെ — അതായത് ആശ്രമവാസത്തോളം — ഉള്ള കഥ ലബ്ധമായ ഭാഗത്തിൽ പ്രതിപാദിതമായി കാണുന്നു. കവി അഗസ്ത്യഭട്ടന്റെ ബാലഭാരതത്തെ ധാരാളമായി ഉപജീവിച്ചിട്ടുണ്ട്. ക്രി. പി. പതിനാലാം ശതകത്തിന്റെ പൂർവ്വാർദ്ധത്തിൽ കാകതീയമഹാരാജാവായ പ്രതാപരുദ്രന്റെ ആസ്ഥാനപണ്ഡിതനായി ജീവിച്ചിരുന്ന ഒരു മഹാകവിയാണ് അഗസ്ത്യഭട്ടൻ. പ്രതാപരുദ്രീയത്തിന്റെ നിർമ്മാതാവ് അദ്ദേഹമാണെന്നും വിദ്യാനാഥസംജ്ഞ അദ്ദേഹത്തിന്റെ ബിരുദമാണെന്നും ഊഹിക്കാൻ ചില ന്യായങ്ങളുണ്ട്. പതിനഞ്ചാം ശതകത്തിന്റെ പൂർവ്വാർദ്ധത്തിൽ ബാലഭാരതത്തിനു കേരളത്തിൽ സിദ്ധിച്ചുകഴിഞ്ഞിരുന്ന പ്രചാരം ഈ ഘട്ടത്തിൽ പ്രത്യേകം സ്മർത്തവ്യമാകുന്നു. രാമവർമ്മാവിന്റെ കവിതയ്ക്കു ലാളിത്യമുണ്ടെങ്കിലും ശബ്ദസുഖം പോരാത്ത പദ്യങ്ങൾ ധാരാളമുണ്ട്. സൂക്ഷ്മമായ പര്യാലോചനയിൽ അദ്ദേഹത്തെ ഒന്നാംകിടയിലുള്ള ഒരു കവിയായി ഗണിക്കുവാൻ തരമില്ലെങ്കിലും രണ്ടാംകിടക്കാരിൽ അദ്ദേഹം ഉയർന്നുനിൽക്കുന്നതായി സ്ഥാപിക്കാം. മൂന്നു ശ്ലോകങ്ങൾ ഉദ്ധരിക്കാം. ശന്തനുവും ഗങ്ഗാദേവിയും തമ്മിലുള്ള സംഭാഷണമാണു വിഷയം.

"ശനൈശ്ശനൈരന്തികമീയുഷീം താം
ശുചിസ്മിതശ്ശന്തനുരാബഭാഷേ
അന്യസ്യ ഭാര്യാ ന യദീന്ദുവക്ത്രേ
മൽപ്രേയസീനാം പ്രവരാ ഭവേതി.
ശുഭേ/ശുഭേ വാ ഭുവനൈകവീര
യാവദ്ഭവാൻ കർമ്മണി മാം പ്രവൃത്താം
നിരോത്സ്യതേ താവകധാമ്നി താവ-
ദ്വസേയമിത്യേനമവോചദേഷാ.
താം രാജഹംസപ്രതിമാനയാനാം
തഥേതി രാജന്യവരോ ഗദിത്വാ
രോമാഞ്ചരാജീപരിരാജിതാങ്ഗ-

> സ്തയാ സഹാഗാന്നിജരാജധാനീം.”

വേദവ്യാസന്റെ പേരിൽ കവിക്കു് അസാമാന്യമായ ഭക്തിയുണ്ടു്. അതിൽ ആശ്ചര്യത്തിന്നു് അവകാശവുമില്ല. താഴെ കാണുന്ന ശ്ലോകം നോക്കുക:

> “സദാഖിലാഭിസ്സഹിതഃ കലാഭിർ-
> ദ്വൈപായനേന്ദുഃ കൃതിരശ്മിജാലൈഃ
> ഹരൻ ജഗന്മോഹമഹാന്ധകാര-
> മാനന്ദമസ്പൃഷ്ടതമം ദിശേന്നഃ.”

ചന്ദ്രികാകലാപീഡം നാടകം

രാമവർമ്മതമ്പുരാൻ അഞ്ചങ്കത്തിൽ രചിച്ചിട്ടുള്ള ഒരു നാടകമാണു് ചന്ദ്രികാകലാപീഡം. പ്രസ്താവനയിൽ നിന്നു താഴെ ഉദ്ധരിക്കുന്ന പങ്ക്തികളിൽ നിന്നു് ഈ വസ്തുത വെളിപ്പെടുന്നു:

“സൂത്ര:- ആര്യേ! സുന്ദരികേ! ആദിഷ്ടോസ്മി സമസ്ത സുരാസുരചക്രവർത്തി ചക്രവിശങ്കട മകുടതടഘടിതനാനാവിധാനർഘരത്നനിര്യത്നനിര്യൽകരനികര കേസരിതചരണസരോരുഹസ്യ,ചതുർദ്ദശഭുവനഭവനസ്തംഭായമാനഭുജദണ്ഡമണ്ഡലസ്യ, ഗാന്ധർവവേദമർ മ്മായമാണൈശ്ചാരീകരണാങ്ഗഹാരപാദകുട്ടനഭ്രമരഭ്രമരിതാദിരസഭാവസ്ഥായിസഞ്ചാരികാദൃഷ്ടിവിശേഷൈശ്ച പതാകാദിഭിരസംയുതഹ സ്തൈരഞ്ജലിപ്രമുഖൈസ്സംയുതഹസ്തൈശ്ചതുരശ്രമുഖ്യൈർന്നൃത്തഹസ്തൈശ്ചാങ്ഗപ്രത്യങ്ഗാപാങ്ഗ ക്രിയാങ്ഗരാഗാങ്ഗഭാഷാങ്ഗാഭിനയൈർമാർഗ്ഗദേശിതാളൈ ശ്ച, ഗ്രാമജാതിദേശിനാനാവിധരാഗസംയോജിതഗീതഗീതി കാഭിശ്ച, ബഹുവിധപാടാക്ഷരലക്ഷിതപടുപടഹമൃദംഗപ്രമുഖ ചതുർവിധവാദ്യൈശ്ച മണ്ഡിതേഷ്വാനന്ദാദിദ്രുതതാണ്ഡവേഷു പണ്ഡിതസ്യ, സകലവിദ്യാപാരീണാനാം വിബുധാധ്വധുരന്ധരാണാം ബന്ധുരശീലാനാം ജിതാരിഷ്ടകാനാം ബ്രഹ്മകല്പാനാം ഭൂമീസുരസമാജാനാം യോഗക്ഷേമമഹാവ്രതനിരതസ്യ, പ്രണതപുരുഷാർത്ഥവിതരണജാഗരൂകസ്യ, മകരകേതനകേളിശൈലായമാനശൈലരാജതനയാകുചവിലസിത കാശ്മീരമകരികാപത്രാങ്കുര ലീലസ്യ, മാന്ധാതൃപ്രമുഖരാജർഷിതപഃപ്രകാണ്ഡവിവർത്തസ്യ, ചെല്ലൂരപുരവാസിനോ നിഗമവനനീലകണ്ഠസ്യ നീലകണ്ഠസ്യ ചൈത്രയാത്രോത്സവസമാഗതൈഃ . . . രാര്യമിശ്രൈഃ.”

“ആര്യേ! പുരാണകവിനിബദ്ധാനി ബഹുവിധാനി രൂപകാണി പ്രയോഗതോ ദർശിതാനി, ഇദാനീമഭിനവം രൂപകം നിവേദയാമി. (വിമൃശ്യ, സോല്ലാസം) ആഃ! ജ്ഞാതം സമസ്തസാമന്തചൂഡാമണി സമുദഞ്ചദരുണമണികിരണഗണനീരാജിത പാദപീഠാന്തഭൂതലസ്യ, ഷോഡശമഹാദാനക്ഷരിതവാരിധാരാകുലിതചതുരർണ്ണവസ്യ, ഷഡ്രസോപേതചതുർവിധാന്നദാനപരിതോഷിതസകലലോകസ്യ, വീരലക്ഷ്മീവല്ലഭസ്യ, ഹരിശ്ചന്ദ്രരന്തിദേവപ്രമുഖരാജർഷിനിഷേവിതാധ്വപരിചംക്രമണധുരന്ധരസ്യ, മഹാരാജസ്യ, ശ്രീരവിവർമ്മണഃ കനീയസോ, മൂർത്തസ്യേവ കോലഭൂഭാഗധേയസ്യ ശ്രീകേരളവർമ്മണഃ സഹോദരീസഞ്ജാതേന, ജഗന്നിവാസപാദാംബുജമധുവ്രതേന, സരസ്വതീരമാകൃപാകടാക്ഷപാത്രീഭൂതേന, രാമവർമ്മാഭിധേയേന കവിരാജേന വിരചിതം ശൃങ്ഗാരരസഭൂയിഷ്ഠം ചന്ദ്രികാ കലാപീഡം നാമ നാടകം സപ്രയോഗമഭിനീയാര്യമിശ്രാന്നുപാസ്മഹേ.”

ഭാരതസംങ്ഗ്രഹത്തിൽ കവി ഒരു രവിവർമ്മ രാജാവിനേയും അദ്ദേഹത്തിന്റെ അനുജനും ശങ്കരാദികവികളുടെ പുരസ്കർത്താവുമായ കേരളവർമ്മരാജാവിനേയും പറ്റി പറയുകയും അദ്ദേഹത്തിന്റെ ഭാഗിനേയനാണ് താനെന്നു പ്രസ്താവിക്കുകയും ചെയ്തിട്ടുണ്ടല്ലോ. ആ മഹാകാവ്യത്തിന്റേയും ചന്ദ്രികാകലാ പീഢത്തിന്റേയും കർത്താവ് ഒരേ കവി തന്നെയാണെന്നുള്ളത് നിസ്സംശയമാണ്. 'ജഗന്നിവാസം ഹൃദയേ ദധാനം' എന്ന മഹാകാവ്യത്തിലും അദ്ദേഹം തന്റെ ഭഗവൽഭക്തിയെ പ്രദർശിപ്പിക്കുന്നു. ഈ നാടകത്തിന്റെ പ്രസ്താവനയിൽ നിന്ന് അദ്ദേഹത്തിനു സങ്ഗീതശാസ്ത്രത്തിലും നൃത്തകലയിലും അഗാധമായ വൈദുഷ്യമുണ്ടായിരുന്നു എന്നു സ്പഷ്ടമാകുന്നു.

ചന്ദ്രികാകലാപീഢം കവി പെരുഞ്ചെല്ലൂർ ക്ഷേത്രത്തിലെ ചൈത്രോത്സവത്തിൽ അഭിനയിക്കുന്നതിനായി രചിച്ച ഒരു നാടകമാണെന്നു പ്രസ്താവനയിൽ നിന്നു നാം ധരിച്ചുവല്ലൊ. ചന്ദ്രികയെന്ന കലിങ്ഗരാജപുത്രിയെ കന്ദർപ്പശേഖരൻ എന്ന കാശിരാജാവു വിവാഹം ചെയ്യുന്നതാണ് വിഷയം. ഇതിവൃത്തസംവിധാനത്തിൽ കവി മാളവികാഗ്നിമിത്രത്തെ ധാരാളമായി ഉപജീവിച്ചിട്ടുണ്ട്. എങ്കിലും നാടകം ആകെക്കൂടി ഹൃദയങ്ഗമമാണെന്നുവേണം പറയുവാൻ. പല ശ്ലോകങ്ങളും ആര്യാവൃത്തത്തിൽ നിബന്ധിച്ചിരിക്കുന്നു.

> "കുസുമോൽകരപരിപൂർണ്ണഃ കുരവകതരുരേഷ ഭാതി ഹർഷകരഃ,
> രോമാഞ്ചസഞ്ചിത ഇവ സ്തനയുഗസമ്മർദ്ദനാൽ സരോജാക്ഷ്യാഃ"
> "ദേവീ ഹർഷപരീതാ മാമേഷാ യാതി കാന്തയാ സാകം
> വീരശ്രീരിവ മൂർത്താ കലിങ്ഗരാജ്യാദുദാര കീർത്തിയുതാ."

ഇത്യാദി പദ്യങ്ങൾ നോക്കുക. മറ്റൊരു ശ്ലോകം കൂടി ഉദ്ധരിക്കാം.

> "ശ്രീവീതോ ഹരിവദ്ഗുഹാഹിതരസശ്ശൂലീവ പത്രോത്സുകോ
> വാമാസ്യാംബുജവന്നളൈകശയനോ ഭീമാത്മജാചിത്തവൽ
> ദൂരാപാസ്തശിവോദരോ യജനവദ്ദക്ഷസ്യ, കാശീപതേ!
> ത്വത്സേനാവിജിതഃ കലിങ്ഗനൃപതിർന്നവ്യാം ദശാമാശ്രിതഃ"

താഴെക്കാണുന്നതു ഭരതവാക്യമാകുന്നു:

> "ദേവി, പ്രസന്നഹൃദയാ സതതം മയി സ്യാഃ
> സ്വാചാരമഗ്നമനസസ്സകലാഃ പ്രജാഃ സ്യുഃ
> ബ്രഹ്മാവലോകരസികാ മുനയോ ഭവന്തു;
> രാജ്യേ വസേൽ സ്ഥിരതരാനുപമാ ച ലക്ഷ്മീഃ"

ശങ്കരകവി, ജീവിതചരിത്രം:

അക്കാലത്ത് ഉത്തരകേരളത്തിലെ പ്രഥമഗണനീയനായ സംസ്കൃതകവി രാഘവവാരിയരുടെ അന്തേവാസി എന്നു ഞാൻ മുമ്പു നിർദ്ദേശിച്ച ശങ്കരവാരിയരായിരുന്നു.

> "കോലാനേലാവനസുരഭിലാൻ യാഹി, യത്ര പ്രഥന്തേ
> വേലാതീതപ്രഥിതയശസശ്ശങ്കരാദ്യാഃ കവീന്ദ്രാഃ"

എന്ന് ഉദ്ദണ്ഡശാസ്ത്രി കോകിലസന്ദേശത്തിൽ സമുചിതമായി പ്രശംസിച്ചിട്ടുള്ളത് ആ കവിസാർവഭൗമനെയാണ്. പള്ളിക്കുന്നു ക്ഷേത്രത്തിനു സമീപം വടക്കുകിഴക്കായി ശങ്കരൻകണ്ടി എന്നൊരു പറമ്പ് ഇപ്പോഴും ഉണ്ട്. ആ പറമ്പിൽ പണ്ടു പ്രസ്തുത ക്ഷേത്രത്തിലെ കഴകക്കാരായ വാരിയന്മാരുടെ ഒരു ഗൃഹമുണ്ടായിരുന്നു. ആ കുടുംബത്തിലെ ഒരങ്ഗമാണ് ശങ്കരൻ. പറമ്പിന് ആ സംജ്ഞ സിദ്ധിച്ചതും അദ്ദേഹത്തിന്റെ സ്മാരകമായാണ്. കുടുംബം അന്യംനിന്നുപോയി. ശങ്കരകവി വളരെക്കാലം അവിടെ കഴകപ്രവൃത്തി ചെയ്തുകൊണ്ടും ദേവിയെ ഭജിച്ചുകൊണ്ടും അവിടെനിന്ന് ഒന്നരനാഴിക വടക്കുള്ള വളർപട്ടണം കോട്ടയിൽ കേരളവർമ്മ തമ്പുരാന്റെ സദസ്സിനെ അലങ്കരിച്ചുകൊണ്ടും താമസിച്ചതിനുമേൽ തീർത്ഥസ്നാനത്തിനായി പരദേശങ്ങളിൽ പര്യടനം ചെയ്യുകയും അവിടെവെച്ച് അന്തരിക്കുകയും ചെയ്തു എന്നു പുരാവിത്തുകൾ പറയുന്നു. ശ്രീകൃഷ്ണവിജയത്തിൽ ‘അന്തേവസൻ കശ്ചന’ എന്ന പദ്യത്തിനുമേൽ താഴെചേർക്കുന്ന പദ്യങ്ങൾ കാണുന്നു:

> “അർദ്ധം ശരീരസ്യ ച ശീതഭാനോഃ
> കളത്രയന്തീ ച വതംസയന്തീ
> കാചിൽ കൃപാ കണ്വപുരൈകഭൂഷാ
> കാമപ്രസൂര്യൽകുലദൈവമാസ്തേ.
> നിത്യം വിഹാരാദ്രിജുഷോ ഭവാന്യാഃ
> സ്തോത്രാംബുഭിഃ സന്നതിദോഹളൈശ്ച
> അകാരി യസ്യാങ്കുരിതോ മഹീയാൻ
> നവത്വമാശ്രിത്യ കവിത്വശാഖീ.”

ഈ പദ്യങ്ങളിൽ നിന്നു (തൃക്കണ്ണപുരം) കണ്വപുരത്തിലേ ശിവൻ അദ്ദേഹത്തിന്റെ കുലദൈവമാണെന്നും എന്നാൽ അദ്ദേഹം സദാ ആരാധിച്ചുവന്നതു പള്ളിക്കുന്നത്തു ഭഗവതിയെയാണെന്നും സിദ്ധിക്കുന്നു. തനിക്കു കവിതാവിഷയത്തിലുണ്ടായ പ്രാഗല്ഭ്യത്തിന്നു കാരണം ആ ദേവീഭജനമാണെന്നും കവി പ്രസ്താവിക്കുന്നു. ശ്രീകൃഷ്ണവിജയം താൻ നിബന്ധിച്ചതു കേരളവർമ്മതമ്പുരാന്റെ ആജ്ഞ നിമിത്തമാണെന്ന് അദ്ദേഹം തുടർന്നുപറയുന്നു:

> “കോലേശ്വരസ്തം മുദിതഃ കദാചിദാസ്ഥാനവർത്തീ നൃപചക്രവർത്തീ
> നിഷ്ണാതധീഃ കൃഷ്ണകഥാനുബന്ധം കാവ്യം കുരു ശ്രാവ്യമിതി ന്യഗാദീൽ.
> കൃശാപി കോലേശവചസ്സമീരസംപ്രേരണാദ്ദേശിക ദൃഷ്ടിനാവാ
> ഭക്തിദ്വിതീയാഥ തദീയവാണീ പാരം ഗതാ കൃഷ്ണകഥാ പയോധേഃ.
>
> ***
>
> വാചാം ചമൽകാരകരീ ന മാധ്വീധുരീപരീപാക ധുരീണതാസ്മിൻ;
> തഥാപി മൗകുന്ദകഥാസുധാസു പിപാസവഃ കിന്ന ഭവന്തി സന്തഃ?”

ഒടുവിൽ,

> “ശ്രീരാഘവാഖ്യദേശികകാരുണ്യകടാക്ഷവീക്ഷണവിലാസഃ
> മമ കൃഷ്ണചരിതജലധൗ മരകതമണിസേതുചാതുരീമകരോൽ.”

എന്നൊരു മുക്തകവും കാൺമാനുണ്ട്. ഇവയിൽനിന്നു കവിയുടെ പ്രകൃഷ്ടമായ വിനയവും ശ്രീകൃഷ്ണവിഷയകമായ രതിഭാവവും ഗുരുഭക്തിയും പ്രത്യക്ഷീഭവിക്കുന്നു.

സമകാലികന്മാരായ കവികളിൽ ഉദ്ദണ്ഡൻ മാത്രമല്ല ശങ്കരനെ പുകഴ്ത്തിയിരിക്കുന്നത്. ചന്ദ്രോത്സവത്തിൽ താഴെ ഉദ്ധരിക്കുന്ന ശ്ലോകങ്ങൾ കാണാം:

“ഉചിതരസവിചാരേ ചാരുവാഗ്ദേവതാശ്രീ-
കരകിസലയസമ്മൃഷ്ടശ്രമസ്വേദജാലം
അഹമഹമികയാ വന്നർത്ഥശബ്ദപ്രവാഹം
ഭവതു വദനബിംബം ശാങ്കരം പ്രീതയേ മേ.”

“ശ്രീശങ്കരേണ വിദുഷാ കവിസാർവഭൗമേ-
ണാനന്ദമന്ദഗതിനാ പുരതോ ഗതേന
ശ്രീമന്മുകുന്ദമുരളീ മധുരസ്വരേണ
പദ്യൈരവദ്യരവിതൈരനുവർണ്ണ്യമാനാ.”

ചുവടേ ചേർക്കുന്ന അവിജ്ഞാതകർത്തൃകമായ ശ്ലോകവും അദ്ദേഹത്തെപ്പറ്റിയുള്ളതാണ്:

ന വിനാ ശങ്കരകവിനാ മമ ധിഷണാ സൗഖ്യഭൂഷണാ ഭവതി;
വിധുനാ പ്രസാദനിധിനാ കുമുദ്വതീ കിന്നു മുദ്വതീ ഭവതി?

ശ്രീകൃഷ്ണവിജയം

ശങ്കരകവിയുടെ കൃതിയായി പന്ത്രണ്ടു സർഗ്ഗത്തിൽ നിബദ്ധമായ ശ്രീകൃഷ്ണവിജയം മഹാകാവ്യമല്ലാതെ മറ്റൊരു സംസ്കൃതഗ്രന്ഥവും നമുക്കു ലഭിച്ചിട്ടില്ല. അദ്ദേഹത്തിനു ജീവിതകാലത്തിൽത്തന്നെ സിദ്ധിച്ച അന്യദുർല്ലഭമായ പ്രശസ്തിക്ക് അവലംബം ആ കാവ്യം തന്നെയാണ്. ശ്രീകൃഷ്ണവിജയത്തേക്കാൾ ശബ്ദസുന്ദരവും ശ്രവണമധുരവുമായ ഒരു കാവ്യം സംസ്കൃതസാഹിത്യത്തിലുണ്ടെന്നു തോന്നുന്നില്ല. മൂകപഞ്ചശതിയും മറ്റും ദേവതാസ്തോത്രങ്ങൾ മാത്രമാണല്ലോ. അത്തരത്തിലുള്ള ലളിതകോമളകാന്തപദാവലി വില്വമങ്ഗലത്തിനു മാത്രമേ സ്വാധീനമായിരുന്നിട്ടുള്ളു; പക്ഷേ അദ്ദേഹത്തിന്റെ കർണ്ണാമൃതവും മറ്റും ഒരു ഇതിവൃത്തത്തെ ആസ്പദീകരിച്ചു വിരചിതങ്ങളായ കൃതികളല്ലാത്തതിനാൽ ശങ്കരന്റെ കവനകലയിൽ സഹൃദയന്മാർക്ക് ആദരാതിശയം തോന്നുന്നത് അസ്വാഭാവികമല്ല. ശ്രീകൃഷ്ണവിജയത്തിലെ പ്രതിപാദ്യം ഭാഗവതത്തിലെ ദശമസ്കന്ധകഥയാണ്; കവിക്ക് ഉപജീവ്യൻ ശ്രീകൃഷ്ണവിലാസകാരനായ സുകുമാരനുമാണ്. വിലാസകാരനെപ്പോലെ വിജയകാരനും തന്റെ കാവ്യം മഹാമേരുവിന്റെ വർണ്ണനംകൊണ്ട് ആരംഭിക്കുന്നു. വിജയം സന്താനഗോപാലകഥയോടുകൂടിയാണ് പര്യവസാനിക്കുന്നത്. രസഭാവസമ്പത്തിലും വ്യങ്ഗ്യവൈഭവത്തിലും വിജയം വിലാസത്തെ സമീപിക്കുന്നു എന്നു പറവാനു നിവൃത്തിയില്ലെങ്കിലും ശബ്ദധോരണി പരിശോധിക്കുമ്പോൾ അങ്ങിങ്ങ് അതിന്റെ ഉപരിതലത്തിൽ സ്ഥിതിചെയ്യുന്നു എന്നുപോലും സ്ഥാപിക്കുവാൻ കഴിയുന്നതാണ്. ചില ശ്ലോകങ്ങൾ ഉദ്ധരിച്ച് ആ വിഷയത്തിൽ ശങ്കരനുള്ള കൃതഹസ്തത പ്രത്യക്ഷമാക്കിക്കൊള്ളട്ടെ.

പൂതനയുടെ പതനം

“പ്രചലൽകുചഗണ്ഡശൈലലോലാ
ചലിതോർവീരുഹചണ്ഡബാഹുദണ്ഡാ
ന്യപതദ്ഭുവി സാ യുഗാന്തമൂർച്ഛൽ-

പവനോന്മൂലിതപർവ്വതോപമാനാ.” (1)

കാളിയമർദ്ദനം

“പീതാംബരാഞ്ചിതകടീരതടീമനോജ്ഞ-
സ്തിഷ്ഠൻ ഭുജങ്ഗപതിമൂർദ്ധനി പങ്കജാക്ഷഃ
സമ്പ്രാപ നീലഗിരിതുങ്ഗശിലാനിഷണ്ണ–
ബാലാതപച്ഛുരിതബാലതമാലലീലാം.” (2)

ശരദ്വർണ്ണനം

“ദിശി ദിശി കളഹംസീ നാദസങ്ഗീതഭങ്ഗീ-
ശിഥിലിതമദിരാക്ഷീ മൗനമുദ്രാ വിചേരുഃ
നവനളിനവനാളീ ധൂത നാളീക കേളീ-
പരിമിളിതമധൂളീ ബിന്ദവോ മന്ദവാതാഃ.” (3)

രാസക്രീഡ

“നീലം നിസർഗ്ഗതരളം നിതരാം വിശാലം
സ്വച്ഛാന്തരം സുകൃതിഭിസ്സുലഭാവലോകം
പര്യാകുലം പയ ഇവാശു കളിന്ദജായാഃ
കാലുഷ്യമാപ നയനം കമലേക്ഷണാനാം.” (4)
“വിസ്രംസമാനചികുരാ വിഗളദ്ദുകൂലാ
വല്ഗദ്ഘനസ്തനഭരാ വലമാനപാർശ്വാഃ
പ്രാപുസ്സരോജനയനാഃ പ്രണയപ്രണുന്നാഃ
പുണ്യാതിരേകസുഭഗം പുരുഷം പുരാണം.” (5)
“താനപ്രദാനലയതാളവിമിശ്രമഞ്ജു-
ഗാനപ്രയോഗതരളീകൃതവിശ്വലോകാഃ
പീനസ്തനദ്വയനതാ നനൃതുർമ്മൃഗാക്ഷ്യോ
മീനധ്വജപ്രഹരണക്ഷണഭിന്നധൈര്യാഃ.” (6)

ഹൃദ്യമായ അർത്ഥചമൽകാരവും അലങ്കാരഭങ്ഗിയുമുള്ള ശ്ലോകങ്ങളും ധാരാളമുണ്ട്. മന്ദവായുവിനെ വർണ്ണിക്കുന്ന അധോലിഖിതമായ ശ്ലോകം നോക്കുക:

“ഉപവനഭവനാന്തേ രിങ്ഖണം വ്യാദധാനാഃ
പരിപതിതപരാഗൈർദ്ധൂ സരാഃ കേസരാണാം
ക്വണിതമധുകരാളീ കിങ്കിണീകാ വിചേരുർ-
വിഗളിതമധുലാലാപാഥസോ വാതപോതാഃ.”

അചുംബിതമായ ഒരു ഉല്ലേഖമാണ് ഇവിടെ നമ്മെ ആവർജ്ജിക്കുന്നത്. താൻ ഒരു നല്ല വൈയാകരണനാണെന്നും കവി അവിടവിടെ നമ്മെ ധരിപ്പിക്കുന്നു. ആകെക്കൂടി ശങ്കരവാരിയരെ കേരളത്തിലെ ഒന്നാംകിടയിൽ നില്ക്കുന്ന സംസ്കൃതകവികളുടെ കൂട്ടത്തിൽ ഭാവുകന്മാർ ഐകമത്യേന പരിഗണിക്കുകതന്നെ ചെയ്യും. ‘മുകുന്ദമുരളീമധുരസ്വരൻ’ എന്നു ചന്ദ്രോത്സവകാരൻ അദ്ദേഹത്തിനു നല്കീട്ടുള്ള വിശേഷണം ഏറ്റവും ഉചിതമായിരിക്കുന്നു. ഒരു സംസ്കൃതമുക്തകം അദ്ദേഹത്തിന്റേതാണെന്നു കേട്ടിട്ടുള്ളതുകൂടി ഇവിടെ ഉദ്ധരിക്കാം:

“ആന്ധ്യം മേ വർദ്ധയ ത്വൽപദയുഗവിമുഖേ-

ഷ്വംബ, ലോകേഷു; ജിഹ്വാ-
കുണ്ഠത്വം ദേഹി ഭൂയസ്സ്വപരനുതിപരീ-
വാദയോശ്ശൈലകന്യേ!
ഖഞ്ജത്വം പോഷയേഥാഃ ഖലഗൃഹഗമനേ
ദേവി! ബാധിര്യമുദ്രാം
ത്വന്നാമാന്യപ്രലാപേ വിതര കരുണയാ
ശ്രീവിഹാരാദ്രിനാഥേ."

പള്ളിക്കുന്നുഭഗവതിയെപ്പറ്റി ശബ്ദാലങ്കാരസുഭഗമായ ഒരു സംസ്കൃതഗദ്യമുണ്ട്. അതും പക്ഷേ വാരിയരുടെ കൃതിയായിരിക്കാം. അതിൽ ചില പംക്തികളാണ് അടിയിൽ കാണുന്നതു്.

"ജയ ജയ സകലജനനി സകലലോകപാലിനി, കരകലിതശൂലകപാലിനി, ഗിരിശഹൃദയരഞ്ജിനി, ദുരിതനിവഹഭഞ്ജിനി, നിഖിലദിതിസുതഖണ്ഡിനി, നിഗമവിപിനശിഖണ്ഡിനി, വിന്ധ്യശൈലലീലാകാരിണി, ബന്ധുരേന്ദ്രനീലാകാരിണി, കമലമൃദുലവിഗ്രഹേ, കഠിനഹൃദയദുർഗ്രഹേ, നിരവഗ്രഹേ, നിർവിക്രിയേ, നിഷ്ക്രിയേ, നിരുദ്ഭവേ, നിരുപമേ, നിരുപരമേ, പരമേശ്വരി. . . . . പദസരസിജനഖരുചിപരമ്പരാനീരാജിതസ്വർവാപികേ, വിബുധവ്യസന നിർവാപികേ, നിഖിലവിശ്വവ്യാപികേ, നിസ്സീമമോഹതി മിരദീപികേ, വിവിധവിലാസവിവശിതഗിരിശചേതനേ, നിരസ്തസ്വഭക്തയാതനേ, മൃഗരാജകേതനേ, വിഹാരഗിരിനി കേതനേ, ഭഗവതി! നമസ്തേ നമസ്തേ."

കൃഷ്ണാഭ്യുദയം

ശങ്കരകവിയുടെ ശിഷ്യന്മാരിൽ ഒരാളുടെ കൃതിയാണ് കൃഷ്ണാഭ്യുദയം. ശ്രീകൃഷ്ണവിജയത്തെ കവി പലപ്രകാരത്തിലും ഉപജീവിച്ചിട്ടുണ്ടെന്നുമാത്രമല്ല തന്റെ കൃതി ആ മഹാകാവ്യത്തിന്റെ സംക്ഷേപമായിരിക്കണമെന്നു സങ്കല്പിച്ചിരിക്കുന്നതുപോലെയും തോന്നുന്നു. ഗ്രന്ഥം സമഗ്രമായി ഞാൻ കണ്ടിട്ടില്ല. അഞ്ചാംസർഗ്ഗത്തിന്റെ മധ്യഭാഗംവരെ വായിച്ചിട്ടുണ്ട്. അവിടംകൊണ്ടു വിപ്രപത്ന്യനുഗ്രഹലീലാവർണ്ണനം അവസാനിച്ചിട്ടില്ല. കവിതയ്ക്കു ശ്രീകൃഷ്ണവിജയത്തോളംതന്നെ ഹൃദ്യതയില്ലെങ്കിലും പ്രശംസനീയമായ ശബ്ദസൗകുമാര്യവും ശയ്യാസുഖവുമുണ്ട്. താഴെച്ചേർക്കുന്ന ശ്ലോകങ്ങൾ അഭ്യുദയത്തിലുള്ളവയാണ്.

"മദദ്രവക്ഷാളിതഗണ്ഡദേശാ രദദ്യുതിദ്യോതിതമൗലിചന്ദ്രാഃ
ഉദിത്വരാ രുദ്രമുദാം വിവർത്താഃ പ്രദദ്യുരുദ്വേലതയാ മുദം നഃ.
ഗിരാം മഹത്വാനി പുരാതനീനാം ജയന്തി പുണ്യാനി ഗിരീന്ദ്രജായാഃ
ധയന്തി കാകോളമയന്തി ശോണാചലം ശരാസീകൃത സാനുമന്തി
കുമുദ്വതീപുണ്യവിപാകലേഖാസമുല്ലസൽകൈശിക മായതാക്ഷം
നമസ്കരോമ്യഞ്ചിതമങ്ഗജാങ്ഗപ്രമർദ്ദനാനന്ദനമേകമോജഃ
കലിന്ദജാകൂലചരായ ഗോപീകദംബവക്ഷോരുഹപുണ്യഭൂമ്നേ
വൃന്ദാവനാംഗീകൃതഗോപധേനുവൃന്ദാവനായാസ്തു നമോ മഹിമ്നേ.
അശേഷമജ്ഞാനതമഃകദംബം ഗ്രസൻ കൃപാലോകമയൂഖ ജാലൈഃ
മനോമയം മേ വിദധാതു ഫുല്ലം കുശേശയം ദേശിക വാസരേന്ദ്രഃ
കോലേശ്വരാജ്ഞാമവലംബ്യ യേന കാവ്യം കൃതം കൃഷ്ണജയാഭിധാനം
തദീയസാരസ്വതമാർഗ്ഗഗാമീ ചരാമ്യഹം പങ്ഗുരിവ പ്രയാസാൽ.

> സ്വയം വിനിര്യന്നവപദ്യബന്ധശ്രമാംബു യസ്യാനന പദ്മലഗ്നം
> മമാർജ്ജ വാണീ കരപല്ലവേന സ ശങ്കരാഖ്യോ മമ ശംകരോതു.
> നിസർഗ്ഗദുർബോധകവിത്വമാർഗ്ഗേ ചരൻ ന ദൂയേ ധൃതഭക്തിദണ്ഡഃ
> ഗുരൂപദേശോജ്ജ്വലദീപശാലീസരസ്വതീദത്തകരാവലംബഃ
> മദീയവാണീ ചപലാ വിമുക്തപ്രസാദലേശാപി രസോജ്ഝിതാപി
> ദാമോദരോദാരകഥാമധൂളീരസാദൃതാ ഗൃഹ്യത ഏവ സദ്ഭിഃ."

ശോണാചലക്ഷേത്രം വടക്കേ മലയാളത്തിൽ എവിടെയുള്ളതാണെന്ന് അറിയുന്നില്ല. വാല്മീകി, വ്യാസൻ, കാളിദാസൻ, ഭട്ടബാണൻ, ഭാരവി എന്നീ കവികുലകൂടസ്ഥന്മാരെക്കൂടി ശങ്കരവാരിയർക്കു മുൻപായി കവി സ്മരിക്കുന്നു. വ്യാസനേയും ബാണനേയും വന്ദിക്കുന്ന പദ്യങ്ങളാണ് ചുവടേ ചേർക്കുന്നത്:

> "പരാശരാദ്യം സമലബ്ധപുത്രം ശരീരജാജ്ഞാപരതന്ത്ര ചിത്താൽ
> തരീഗതാ സത്യവതീ; സ നിത്യം കരോതു മേ സൽ കവിതാവിലാസം."
> "സത്യം സരസ്വത്യവതാരിതേയം വാണേന വാണീതി ബഭാജ സംജ്ഞാം;
> ഭഗീരഥേനൈവ സുരസ്രവന്തീ ഭാഗീരഥീതി പ്രഥിമാനമാപ."

പൂർണ്ണസരസ്വതി, ഇല്ലം

കേരളത്തിന്റെ ജനയിതാവെന്ന് ഐതിഹ്യം നിർദ്ദേശിക്കുന്ന ശ്രീ പരശുരാമൻ തന്നെ സാങ്ഗോപാങ്ഗമായും സരഹസ്യമായും മന്ത്രശാസ്ത്രോപദേശം ചെയ്തു് അനുഗ്രഹിച്ച ഒരു മഹനീയമായ ബ്രാഹ്മണകുടുംബമാണ് കാട്ടുമാടസ്സ് (കാട്ടുമാടത്തു്) മന. ആ കുടുംബം ആദികാലത്തു കോലത്തുനാട്ടിലാണ് സ്ഥിതിചെയ്തിരുന്നതു്. ഇപ്പോൾ ഇതിന്റെ സ്ഥാനം തെക്കേമലയാളത്തിൽ പൊന്നാനിത്താലൂക്കിൽ വലിയകുന്നം ദേശത്തു പള്ളിപ്പുറത്തു തപാലാപ്പീസ്സിനു സമീപമാകുന്നു. തന്ത്രത്തിനും മന്ത്രവാദത്തിനും പ്രസ്തുത കുടുംബം പണ്ടെന്നപോലെ ഇന്നും കേൾവിപ്പെട്ടിരിക്കുന്നു. ആ മനയെ തന്റെ അവതാരത്താൽ ധന്യമാക്കിയ ഒരു മഹാത്മാവാണ് കേരളത്തിലെ സംസ്കൃതഗ്രന്ഥവ്യാഖ്യാതാക്കന്മാരിൽ പ്രഥമഗണനീയനായ പൂർണ്ണസരസ്വതി. പൂർണ്ണസരസ്വതി എന്നതു് ഒരു ബിരുദമാണ്. പിതൃദത്തമായ നാമധേയം എന്തെന്ന് അറിയുന്നില്ല.

പൂർണ്ണസരസ്വതിയുടെ കാലമേതെന്നു സാമാന്യമായി തീർച്ചപ്പെടുത്തുവാൻ ചില മാർഗ്ഗങ്ങളുണ്ട്. അദ്ദേഹത്തിന്റെ ഭക്തിമന്ദാകിനി എന്ന വിഷ്ണുപാദാദികേശസ്തോത്രവ്യാഖ്യയിൽ ശാരദാതനയന്റെ ഭാവപ്രകാശനത്തിൽനിന്നു ചില പങ്ക്തികൾ ഉദ്ധരിച്ചിട്ടുണ്ട്. ശാരദാതനയന്റെ കാലം 1175-നും 1250-നും ഇടയ്ക്കാണ്. രസമഞ്ജരി എന്ന മാലതീമാധവവ്യാഖ്യയിൽ ആനന്ദബോധന്റെ ന്യായദീപാവലിയും ചിൽസുഖന്റെ തത്ത്വദീപികയും ഉദ്ധൃതമായിരിക്കുന്നു. ചിൽസുഖന്റെ ജീവിതം പതിന്നാലാം ശതകത്തിന്റെ പ്രാരംഭത്തിലായിരുന്നു. സുമനോരമണിയുടെ പ്രണേതാവായ പ്രഥമപരമേശ്വരൻ പൂർണ്ണ സരസ്വതിയുടെ വിദ്യുല്ലതയെ വിമർശിക്കുന്നുണ്ടെന്നു നാം കണ്ടുവല്ലോ. പതിന്നാലാം ശതകത്തിന്റെ അന്ത്യത്തിലായിരുന്നു അദ്ദേഹത്തിന്റെ ജീവിതകാലം. അതുകൊണ്ട് പതിന്നാലാംശതകത്തിന്റെ മധ്യത്തിലായിരിക്കണം പൂർണ്ണസരസ്വതി ജീവിച്ചിരുന്നതു് എന്നു വന്നുകൂടുന്നു. വിദ്യുല്ലതയിൽ അദ്ദേഹം മല്ലിനാഥന്റെ മേഘസന്ദേശവ്യാഖ്യയിലെ ചില അഭിപ്രായങ്ങളെ

ഖണ്ഡിക്കുവാൻ ഉദ്യമിച്ചിട്ടുണ്ടെന്നു ചിലർ പറയുന്നു. അതിനു തെളിവില്ലാതെയാണിരിക്കുന്നതു്. 'കാന്താവിരഹഗുരുണാ' എന്ന പദം വ്യാഖ്യാനിക്കുമ്പോൾ "കാന്താവിരഹേണ ഗുരുണാ, ദുർഭരേണേതി കേചിൽ" എന്നു പൂർണ്ണസരസ്വതി ഉപന്യസിക്കുന്നതു മല്ലിനാഥന്റെ പങ്ക്തിയെ ഉദ്ധരിച്ചുകൊണ്ടായിരിക്കുവാൻ ഇടയില്ല. എന്തെന്നാൽ അദ്ദേഹം 1420-ൽ അന്തരിച്ച കാടയവേമന്റെ സാഹിത്യചിന്താമണിയിൽ നിന്നു് ഒരു പങ്ക്തി ഉദ്ധരിക്കുന്നുണ്ടു്. വേറെ ഒരവസരത്തിലും അദ്ദേഹം മല്ലിനാഥനെ സ്മരിക്കുന്നു എന്നു സംശയിക്കുന്നതിനു പോലും പഴുതു കാണുന്നുമില്ല.

ഗുരു

പൂർണ്ണജ്യോതിസ്സെന്ന ഒരു സന്യാസിയായിരുന്നു പൂർണ്ണസരസ്വതിയുടെ ഗുരു. കമലനീരാജഹംസത്തിൽ "ഭഗവതോ വൃഷപുരവിഭോർഭവാനീപതേർഭുവനമഹീയസാ . . . വിശദശ്രുതവിനയമാധുര്യധുര്യേണ പരമേശ്വരഭക്തിസാരസീ വിഹാരകാസാരേണ, പദവാക്യപ്രമാണനേത്രത്രയനിരീക്ഷണാ പരപരമേശ്വര പൂർണ്ണജ്യോതിർമ്മുനിവര നിഹിതനിസ്സൂതകരുണാമൃതപൂർണ്ണചന്ദ്രേണ. പൂർണ്ണസരസ്വതീനാമധേയേന, കവിനാ, നിബദ്ധമിദ്ധരസമദ്ഭുതാർഥം കമലിനീരാജഹംസം നാമനാടകം" എന്നു പ്രസ്താവനയുണ്ടു്. പൂർണ്ണജ്യോതിസ്സു സാക്ഷാൽ തൃപ്പൂണിത്തുറയപ്പൻ തന്നെയാണെന്നു ചിലർ ഉദ്ദേശിക്കുന്നതു നിരാസ്പദമാണെന്നു് ഇതിൽ നിന്നു തെളിയുന്നു. പൂർണ്ണജ്യോതിസ്സു തൃശ്ശൂരിലെ ഏതോ ഒരു മഠത്തിന്റെ അധിപതിയായ സ്വാമിയാരായിരുന്നു. അദ്ദേഹത്തെ പൂർണ്ണസരസ്വതി ഓരോ ഗ്രന്ഥത്തിലും വന്ദിക്കുന്നുണ്ടു്. താഴെക്കാണുന്ന ശ്ലോകം മാലതീമാധവവ്യാഖ്യയായ രസമഞ്ജരിയിലുള്ളതാണു്. അതു ശ്രീകൃഷ്ണനേയും കവിയുടെ ഗുരുനാഥനേയും യൗഗപദ്യേന പരാമർശിക്കുന്നു.

> "യദ്ഗീതാർഥശ്രവണരസതോ ധ്വസ്തമോഹാന്ധകാരഃ
> കൃഷ്ണാനന്ദീ ത്രിജഗതി നരോ ജിഷ്ണുഭ്രൂയം ജിഹീതേ
> സ്വസ്മിന്നേവ പ്രകടിതമഹാവിശ്വരൂപം തദേകം
> പൂർണ്ണജ്യോതിഃ സ്ഫുരതു ഹൃദി മേ പുണ്ഡരീകായതാക്ഷഃ."

'പൂർണ്ണജ്യോതിഃ പദയുഗജുഷഃ പൂർണ്ണസാരസ്വതസ്യ' എന്നു ഹംസസന്ദേശത്തിലും, 'പൂർണ്ണജ്യോതിശ്ചരണകരുണാ ജാഹ്നവീപൂതചേതാഃ' എന്നും 'പൂർണ്ണസരസ്വത്യാഖ്യഃ പൂർണ്ണ ജ്യോതിഃ പദാബ്ജപരമാണുഃ' എന്നും വിദ്യുല്ലതയിലും, 'പ്രണമ്യ സച്ചിദാനന്ദം പൂർണ്ണജ്യോതിർന്നിരഞ്ജനം, അനർഘരാഘവം നാമ നാടകം വ്യാകരോമ്യഹം' എന്നു് അനർഘരാഘവടീകയിലും, 'പൂർണ്ണജ്യോതിഃപ്രസാദേന ചക്രേ പൂർണ്ണസരസ്വതീ' എന്നു വീണ്ടും രസമഞ്ജരിയിലും കാണുന്ന പ്രസ്താവനകൾ കൂടി നോക്കുക.

കൃതികൾ

കവി, പണ്ഡിതൻ, സഹൃദയൻ, വിമർശകൻ, വ്യാഖ്യാതാവു് എന്നിങ്ങനെ പലനിലകളിൽ പൂർണ്ണസരസ്വതി കേരളീയർക്കു് ആരാധ്യനാണു്. (1) മേഘസന്ദേശത്തിനു വിദ്യുല്ലത, (2) ശങ്കരഭഗവൽപാദരുടെ വിഷ്ണുപാദാദികേശസ്തവത്തിനു ഭക്തിമന്ദാകിനി, (3) മാലതീമാധവത്തിനു രസമഞ്ജരി എന്നീ സുവിസ്തൃതങ്ങളായ വ്യാഖ്യാനങ്ങളും (4) ശാകുന്തളം (5) ഉത്തരരാമചരിതം (6) അനർഘരാഘവം എന്നീ നാടകങ്ങൾക്കു ടീകകളും (7) മാലതീമാധവത്തിലെ ഇതിവൃത്തത്തെ അധികരിച്ചു് ഉജ്ജ്വല

ഘ്വീ എന്ന കാവ്യവും (8) കമലിനീരാജഹംസം എന്ന നാടകവും (9) രന്തിദേവന്റെ ചരിത്രത്തെ പ്രതിപാദിക്കുന്ന ചർമ്മണ്വതീചരിതം എന്ന ലഘുകാവ്യവും (10) ഹംസസന്ദേശം എന്ന സന്ദേശകാവ്യവും അദ്ദേഹത്തിന്റെ കൃതികളായി നമുക്കു ലഭിച്ചിട്ടുണ്ട്. അവ കൂടാതെ (11) നിപാതവൃത്തി എന്ന വ്യാകരണഗ്രന്ഥവും (12) അഭിനവഗുപ്തന്റെ നാട്യവേദവിവൃതിക്ക് ഒരു സങ്ഗ്രഹവും അദ്ദേഹം രചിച്ചിട്ടുള്ളതായി പഴമക്കാർ പറയുന്നു. ആ വാങ്മയങ്ങൾ കണ്ടുകിട്ടീട്ടില്ല. വിദ്യുല്ലതയുടെ മധ്യത്തിൽ 'രന്തിദേവസ്യ കീർത്തിം' എന്നവസാനിക്കുന്ന മേഘസന്ദേശശ്ലോകം വ്യാഖ്യാനിക്കുമ്പോൾ അവസരോചിതമായി ഉപനിബന്ധിച്ചിട്ടുള്ളതാണ് ചർമ്മണ്വതീചരിതം.

വിദ്യുല്ലത

വിദ്യുല്ലത പ്രകാശനം ചെയ്ത അവസരത്തിൽ അതിനു ഭൂമികയെഴുതിയ മഹാമഹോപാധ്യായൻ ആർ. വി. കൃഷ്ണമാചാര്യർ പ്രസ്താവിക്കുന്നത് 'മാഘേ മേഘേ ഗതം വയഃ' എന്നു സാഭിമാനം ആത്മപ്രശംസ ചെയ്ത മല്ലിനാഥന്റെ വ്യാഖ്യയ്ക്കുപോലും അതിനെ സമീപിയ്ക്കുവാൻ യോഗ്യതയില്ലെന്നും, അതിൽ പദാർത്ഥവും വാക്യാർത്ഥവും വിവരിച്ചിട്ടുള്ളതിനു പുറമേ, ശങ്കാസമാധാനങ്ങൾ സയുക്തി പ്രമാണം പ്രദർശിപ്പിച്ചിരിക്കുന്നു എന്നും, രസഗമനിക രമ്യതരമായി വിചാരണ ചെയ്തിരിക്കുന്നു എന്നും, അലങ്കാരം, വ്യങ്ഗ്യാർഥം, സമീചീനതരമായ പാഠം ഇവ നിർദ്ദേശിച്ചിരിക്കുന്നു എന്നും, സർവോപരി പ്രസ്തുത കാവ്യത്തിന്റെ പഠനംകൊണ്ടുള്ള പ്രയോജനം വിശദീകരിച്ചിരിക്കുന്നു എന്നും, ഏതു പാശ്ചാത്യ വിമർശകന്റെ ദൃഷ്ടികൊണ്ടു നോക്കിയാലും തൽകർത്താവു ഒരു പ്രശസ്യനായ നിരൂപകനായിത്തന്നെ പ്രശോഭിക്കുമെന്നുമാണ്. ഈ അഭിപ്രായത്തിൽ അതിശയോക്തിയുടെ സ്പർശമേയില്ല. വിദ്യുല്ലതയിൽനിന്നു നാലഞ്ചു ശ്ലോകങ്ങൾ താഴെ ഉദ്ധരിക്കുന്നു;

> "വിസ്താരഭാജി ഘനപത്രലതാസനാഥേ
> മുക്താവലീവിമലനിർഝരധാമ്നി തുങ്ഗേ
> ഗോവർദ്ധനേ കുചതടേ ഽപി ച ഗോപികാനാ-
> മാപദ്ധനം സുമനസാം രമമാണമീഡേ."
>
> "നിധൗ രസാനാം നിലയേ ഗുണാനാമലങ്കൃതീനാ മുദധാവദോഷേ
> കാവ്യേ കവീന്ദ്രസ്യ നവാർഥതീർഥേ യാ വ്യാചികീർഷാ മമ താം നതോ
> ഽസ്മി."
>
> "ആസീൽ പുരാ നരപതിഃ കില രന്തിദേവഃ
> കീർത്തിപ്രസൂനസുരഭീകൃതദിങ്മുഖശ്രീഃ
> യോ വർണ്ണസങ്കരവതീമപി രതപുണ്യൈഃ
> ക്ഷോണീമപാലയദസങ്കരവർണ്ണഹൃദ്യാം." (ചർമ്മണ്വതീചരിതം)
>
> "സുകവിവചസി പാഠാനന്യഥാകൃത്യ മോഹാ-
> ദ്രസഗതിമവധൂയ പ്രൗഢമർഥം വിഹായ
> വിബുധവരസമാജേ വ്യാക്രിയാകാമുകാനാം
> ഗുരുകുലവിമുഖാനാം ധൃഷ്ടതായൈ നമോ ഽസ്തു."
>
> "ആവിഃസ്നേഹമുപാസിതാ സഹബുധൈ-

രന്തേ വസന്ത്യാ ഗിരാ
ചാന്ദ്രീ ചന്ദ്രികയേവ മൂർത്തിരമലാ
താരാഗണൈശ്ശാരദീ
മൂലേ ധാമ്നി നിഷേദുഷീ വടതരോർ-
മുദ്ധേന്ദുനാ മുദ്രിതാ
മുദ്രാ വേദഗിരാം പരാ വിജയതേ
വിജ്ഞാനമുദ്രാവതീ."

ചില ഇതരകൃതികൾ

ഭക്തിമന്ദാകിനിയും ഒരു പ്രൗഢമായ വ്യാഖ്യാനമാണ്. മാലതീമാധവത്തിനു രസമഞ്ജരിയെപ്പോലെ നിഷ്കൃഷ്ടവും സർവങ്കഷവുമായ ഒരു വ്യാഖ്യാനം മറ്റാരും രചിച്ചിട്ടില്ല. ഉജ്ജ്വലഘ്വീ, അതിലെ ഇതിവൃത്തത്തെ ഉപജീവിച്ചു നിർമ്മിച്ചിട്ടുള്ള ഒരു കാവ്യമാണെന്നു പറഞ്ഞുവല്ലോ.

"മഹൽ പ്രകരണം യേന സ്വോൽപാദ്യചരിതം കൃതം;
ചിരന്തനായ കവയേ നമോസ്മൈ ഭവഭൂതയേ."

എന്നു പ്രാരംഭപദ്യത്തിൽ കവി മൂലകാരനെ വന്ദിക്കുന്നു.

"അസ്തി ശ്രിയോന്തഃപുരമഗ്രഹാരം
പൃഥ്വ്യങ്ഗനായാഃ പ്രഥിതോഽഗ്രഹാരഃ
പദം മഹൽ പത്മപുരീതി നാമ്നാ
ധർമ്മസ്ഥിരാണാം ധരണീസുരാണാം.

തത്രാന്വവായശ്രുതവിത്തവിത്തൗ
മാന്യദ്വിജൗ മാധവകേശവാഖ്യൗ
ബഭ്രൂവതുർബദ്ധജഗൽപ്രമോദൗ
ഭുവി സ്മരന്താവിവ പുഷ്പവന്തൗ."

എന്നിത്യാദി പ്രസാദാദി ഗുണങ്ങൾക്കു മകുടോദാഹരണങ്ങളായി ഇരുനൂറ്ററുപത്താറു പദ്യങ്ങൾ ആ കൃതിയിൽ ഉണ്ടു്.

"പ്രകടിതമിതി പദൈ്യരഞ്ജസാ ബാലിശാനാം
സുകുടിലമിതിവൃത്തം മാലതീമാധവസ്യ
ദിശതു സഹൃദയേഭ്യോ ദീർഘമാനന്ദമുദ്രാം
കൃതിരിയമുജ്ജ്വലഘ്വീ പൂർണ്ണസാരസ്വതസ്യ."

എന്ന പദ്യത്തോടുകൂടിയാണു് ഗ്രന്ഥം അവസാനിക്കുന്നതു്. ഇതൊരു ദ്രുതകവിതയാണെന്നു തോന്നുന്നു. ശാകുന്തളം, ഉത്തരരാമചരിതം, അനർഘരാഘവം ഇവയുടെ വ്യാഖ്യകൾ ലഘുടിപ്പണികളാണു്.

അനർഘരാഘവത്തിനു 'പഞ്ചിക' എന്ന ശീർഷകത്തിൽ മറ്റൊരു വ്യാഖ്യാനമുണ്ടു്. അതിന്റെ പ്രണേതാവു മുക്തിനാഥന്റെ പുത്രനായ വിഷ്ണുവാണു്.

"അനർഘരാഘവാഖ്യസ്യ നാടകസ്യ യഥാമതി
കരോതി പഞ്ചികാം വിഷ്ണുർമ്മുക്തിനാഥസ്യ നന്ദനഃ"

എന്നു വ്യാഖ്യാനത്തിന്റെ ആരംഭത്തിൽ അദ്ദേഹം പ്രസ്താവിച്ചിരിക്കുന്നു. ഈ വിഷ്ണു കേരളീയനാണോ എന്ന് അറിവില്ല.

കമലിനീരാജഹംസം

ഇതു് അഞ്ചങ്കത്തിലുള്ള ഒരു നാടകമാകുന്നു. അദ്വൈതവേദാന്തമാണ് പ്രതിപാദ്യ വിഷയം. താഴെക്കാണുന്നവയിൽ ആദ്യത്തെ ശ്ലോകം നാന്ദിയും, ഒടുവിലത്തേതു രണ്ടും ഭരതവാക്യവുമാണ്.

“ജടാവാടീകോടീചടുലതടിനീവീചിപടലീ-
വിലോലദ്ബ്യാളേന്ദുക്ഷരദമൃതധാരാകണയുതഃ
ദധാനോ മുക്താളീമിവ ഗളഗരോഷ്മപ്രശമനീം
പുനാതു ശ്രീമാൻ വോ വൃഷപുരവിഹാരീ പുരഹരഃ.”
“രസയതു സുമനോഗണഃ പ്രകാമം
പിശുനശുനാം വദനൈരദൂഷിതാനി
കവിഭിരുപഹൃതാനി ദീപ്തജിഹ്വൈ-
രതിസരസാനി ഹവീംഷി വാങ്മയാനി.”

“മദ്ധ്യേഹേമസഭം മനസ്സു മഹതാം മൗലൗ സ്വഭാസാം ഗിരാം
മാന്യേ കേരളഭൂലലാമ്നി വൃഷഭഗ്രാമേ ച നൃത്യന്മുദാ,
ആലിങ്ഗൻ വദനശ്രിയാ കമലിനീമാമോദിനീമദ്രിജാം
നവ്യോ ഭാതു മമ വ്യഥാഃ ശിഥിലയൻ ഭാവായ ഹംസോ മഹാൻ.”

തൃശ്ശിവപേരൂരിലെ വസന്തമഹോത്സവത്തിൽ അഭിനയിക്കുന്നതിനുവേണ്ടി എഴുതിയതാണ് കമലിനീരാജഹംസമെന്നു പ്രസ്താവനയിൽനിന്നു വെളിവാകുന്നു. ആ ഘട്ടത്തിൽ വടക്കുന്നാഥനെക്കുറിച്ചും ആ മഹോത്സവത്തെക്കുറിച്ചും അത്യന്തം സമുജ്ജ്വലങ്ങളായ വിവരണങ്ങളുണ്ട്. പ്രസ്താവനയിൽപ്പെട്ടവയാണ് അടിയിൽ കാണുന്ന പദ്യങ്ങൾ:

“സൂത്ര-
ബഹുവിഷയവിചരണചണശ്ചരണസ്സമ്പ്രതി ചിരായ മേ ഫലവാൻ
യസ്മാദഹമുപയാതഃ കേരളമണ്ഡലമഖണ്ഡസൗഭാഗ്യം.
തഥാഹി-

ചതുഷ്ഷഷ്ട്യാ ശിഷ്ടദ്വിജപരിചിതൈർഗ്രാമനിവഹൈ-
രലങ്കാരം സാരം വഹതി മഹിതാ കേരളമഹീ

ഉമാനാഥേ യസ്യാം വൃഷപുരവിഹാരൈകരസികേ
വിലാസാൻ കൈലാസോ വിബുധമഹനീയഃ ശ്ലഥയതി.

അപിച-
വിശ്വേശ്വരസ്യ ഭുവി കാശിപുരീവയസ്യാ
വിഖ്യായതേ വൃഷപുരീതി പുരീ പരാർദ്ധ്യാ
അദ്വൈതബോധപണബന്ധനമന്തരാപി
യസ്യാം വിമുക്തിഗണികാ ഭജതേ മുമുക്ഷൂൻ.”

വടക്കുന്നാഥനെപ്പറ്റി
“അനാദിരൂപോ ഭഗവാനനാദിഃ
ശിവസ്ത്രിധാമാ മിളിതൗ ച തൗ സൻ
വ്യനക്തി രൂപം നിജമപ്രമേയം
സിതഞ്ച നീലഞ്ച സിതാസിതഞ്ച.”

എന്നും മറ്റും പല ശ്ലോകങ്ങളും കാണുന്നു. തന്റെ കവിതയ്ക്കു ഗുണമില്ലെങ്കിലും വിദ്വാന്മാർ ശ്ലാഘിക്കുമെങ്കിൽ അതു സഗുണമായിക്കൊള്ളുമെന്നാണ് അദ്ദേഹത്തിന്റെ പക്ഷം.

“വാണീ മമാസ്തു വരണീയഗുണൗഘവന്ധ്യാ
ശ്ലാഘ്യാ തഥാപി വിദുഷാം ശിവമാശ്രയന്തീ;
ദാസീ നൃപസ്യ യദി ദാരപദേ നിവിഷ്ടാ
ദേവീതി സാപി നനു മാനപദം ജനാനാം.”

നിപാതവൃത്തി നിപാതങ്ങളെ സംബന്ധിച്ചുള്ള ഒരു ചെറിയ കൃതിയാണെന്നു കേട്ടിട്ടുണ്ട്. അതും നാട്യവേദവിവൃതി സങ്ഗ്രഹവും എനിക്കു വായിക്കുവാൻ ഇടവന്നിട്ടില്ല.

ഹംസസന്ദേശം

ഹംസ സന്ദേശത്തിൽ 102 പദ്യങ്ങളുണ്ട്. പൂർവോത്തരവിഭാഗങ്ങളില്ല. കാഞ്ചീപുരത്തുകാരിയായ ഒരു യുവതി ശ്രീകൃഷ്ണനിൽ അനുരക്തയായി ഒരു ഹംസത്തോടു വൃന്ദാവനത്തോളം ദൗത്യം വഹിച്ചു ചെന്നു തന്റെ വിരഹതാപം ആ ദേവനോടു നിവേദനം ചെയ്യുവാൻ അപേക്ഷിക്കുന്നതാണ് വിഷയം. ദൂതൻ പോകേണ്ട മാർഗ്ഗം ചോളം, പാണ്ഡ്യം, കേരളം എന്നീ രാജ്യങ്ങളിൽകൂടിയാകുന്നു. ചോളരാജ്യം, കാവേരി, ശ്രീരങ്ഗം, പാണ്ഡ്യരാജ്യം, താമ്രപർണ്ണി, കേരളരാജ്യം, അനന്തശയനം, രക്തദ്രുമം (തൃച്ചെമ്മരം) കാളിന്ദി, വൃന്ദാവനം, ഘോഷം (വ്രജം) ഇവയെ കവി പ്രസ്തുത സന്ദേശത്തിൽ സ്മരിക്കുന്നു. കേരളത്തിന്റെ വർണ്ണനം താഴെക്കാണുന്നതാണ്.

“ധർമ്മസ്സാക്ഷാൽ കൃതയുഗസഖോ യേഷു സാനന്ദമാസ്തേ
മാലിന്യാഢ്യം കലിവിലസിതം മന്യമാനസ്ത്വണായ
കേളീസ്ഥാനം കമലദുഹിതുഃ കേരളാംസ്താന്നപേയാഃ
ശീതോത്സംഗാന്മരിചലതികാലിംഗിതാം ഗൈർല്ലവംഗൈഃ,
“വേലാമേലാവനസുരഭിലാം വീക്ഷമാണഃ പയോധേ-
സ്താലീകാലീകൃതപരിസരാം താഡ്യമാനാം തരങ്ഗൈഃ
ദേശാനാശാവിതതയശസോദേവലോകോപമേയാൻ
കേശാകേശിക്ഷതകലിമലാൻ കേരളാംസ്താൻ ക്രമേഥാഃ.”

നോക്കുക: കമലിനീരാജഹംസത്തിലും ഹംസസന്ദേശത്തിലും വ്യഞ്ജിക്കുന്ന പൂർണ്ണസരസ്വതിയുടെ ദീപ്രമായ ദേശാഭിമാനം. തിരുവനന്തപുരത്തെ കവി ഇങ്ങനെ പുകഴ്ത്തുന്നു:

“തേഷാം ഭൂഷാമണിമനുപമം സേവിതം യോഗിമുഖ്യൈഃ
പ്രാപ്യാനന്തം പുരമഹിശയം ജ്യോതിരാനമ്യ ഭക്ത്യാ
അന്വിഷ്യേസ്ത്വം ജനമകരുണം മന്മനശ്ചോരമാരാ-

ദ്ദേശേ തസ്മിൻ സ ഖലു രമതേ ദേവകീപുണ്യരാശിഃ.
തത്രത്യാനാം തരുണവയസാം സുന്ദരീണാം വിലാസൈർ-
മാ ഭ്രൽ ക്ഷോഭസ്തവ മതിമതോ ബന്ധുകാര്യോദ്യതസ്യ;
കേശസ്സാന്ദ്രൈരസിതകുടിലൈഃ കേകിപിഞ്ഛോ പമേയൈഃ
കേഷാം ന സ്യുർധൃതിവിഹൃതയേ കേരളീനാം മുഖാനി?"

കേരളത്തിൽ ശ്രീകൃഷ്ണനെ തിരയേണ്ടതായി നായിക നിർദ്ദേശിക്കുന്ന ക്ഷേത്രങ്ങൾ തിരുവനന്തപുരവും തൃച്ചെമ്മരവും മാത്രമേയുള്ളു.

സാമൂതിരിരാജവംശവും സാഹിത്യവും

പട്ടത്താനം

ക്രി. പി. പതിമൂന്നാം ശതകം തുടങ്ങിയ സാമൂതിരക്കോവിലകത്തിനു സിദ്ധിച്ച ഉത്തരോത്തരമായ ശ്രേയസ്സിനെക്കുറിച്ചു മുമ്പു പ്രസ്താവിച്ചിട്ടുണ്ടല്ലോ. ഈബൻ ബറ്റൂട്ടാ (1342–47), മാഹ്യുവാൻ (1403), അബ്ദുർറസാക്ക് (1442) തുടങ്ങിയ ദേശസഞ്ചാരികൾ അവരുടെ സന്ദർശനകാലങ്ങളിൽ കോഴിക്കോട്ടു നഗരത്തിനുണ്ടായിരുന്ന പ്രൌഢിയേയും പ്രശസ്തിയേയും പറ്റി പുളകപ്രദമായ രീതിയിൽ പ്രപഞ്ചനം ചെയ്തിട്ടുണ്ട്. രാഘവാനന്ദന്റെ സമകാലികനാണെന്നു ഞാൻ മുമ്പു നിർദ്ദേശിച്ചിട്ടുള്ള തളിപ്പറമ്പിലെ ഒരു സിദ്ധനായ കോക്കുന്നത്തു ശിവാങ്ങളുടെ കാലം മുതല്ക്കു സാമൂതിരിപ്പാടന്മാർ പല സൽകർമ്മങ്ങളും ചെയ്തുവന്നതിൽ സാഹിത്യദൃഷ്ട്യാ പരിശോധിക്കുമ്പോൾ സർവപ്രധാനമായി പരിഗണിക്കേണ്ടതു തളിയിൽ ക്ഷേത്രത്തിൽ അവർ ഏർപ്പെടുത്തിയ പട്ടത്താനമാകുന്നു. ആ പട്ടത്താനത്തിന്റെ ആഗമത്തെപ്പറ്റി ഒരു പുരാവൃത്തം കേട്ടിട്ടുണ്ട്. ഒരിക്കൽ സാമൂതിരിക്കോവിലകത്തു പുരുഷന്മാരില്ലാതെ രണ്ടു യുവതികളായ സ്ത്രീകൾ മാത്രം അവശേഷിക്കുകയും അവരിൽ ഇളയതമ്പുരാട്ടി കിരീടാവകാശിയായ ഒരു പുത്രനെ ആദ്യമായി പ്രസവിക്കുകയാൽ ഇച്ഛാഭംഗം നേരിട്ട മൂത്ത തമ്പുരാട്ടി ആ ശിശുവിനെ വിഷം കൊടുത്തു കൊല്ലുകയും ചെയ്തു. അടുത്ത പുരുഷപ്രജ മൂത്ത രാജ്ഞിയുടേതുതന്നെയായിരുന്നതിനാൽ ആ ശിശുവിനു പ്രായപൂർത്തി വന്നപ്പോൾ രാജ്യാഭിഷേകം സിദ്ധിച്ചു. മാതാവു രാജ്യകാര്യങ്ങളിൽ ഇടപെടുന്നതു രാജാവു തടുത്തപ്പോൾ താൻ ചെയ്ത ശിശുമാരണത്തിന്റെ ഫലമായാണ് അദ്ദേഹം സിംഹാസനാരൂഢനായതു് എന്നു പുത്രനോടു് ആ രാജ്ഞി പറയുകയും അപ്പോൾ മാത്രം പുത്രൻ ആ വസ്തുത ഗ്രഹിക്കുകയും ചെയ്തു. അദ്ദേഹം ഉടനടി തിരുനാവായയോഗത്തോടു തന്റെ മാതാവു ചെയ്ത പാപത്തിനു പരിഹാരമെന്തെന്നു ചോദിക്കുകയും ആ യോഗത്തിന്റെ ഉപദേശം അനുസരിച്ചു സാമൂതിരിപ്പാടന്മാരുടെ പരദേവതാവാസമായ കോഴിക്കോട്ടു തളിയിൽ ക്ഷേത്രത്തിൽ പട്ടത്താനം ഏർപ്പെടുത്തുകയും ചെയ്തുവത്രെ. 'പട്ടത്താനം' ഭട്ടദാനം എന്ന സംസ്കൃതശബ്ദത്തിന്റെ തത്ഭവമാണ്. പന്തണ്ടു കൊല്ലം തുടർച്ചയായി പ്രാഭാകരമീമാംസ, ഭാട്ടമീമാംസ, വേദാന്തം, വ്യാകരണം എന്നീ ശാസ്ത്രങ്ങളിൽ ഏതെങ്കിലും ഒന്നഭ്യസിച്ചു പരീക്ഷയിൽ ഉത്തീർണ്ണന്മാരായ ബ്രാഹ്മണർക്കാണ് പണ്ടു 'ഭട്ടൻ' (ഭട്ടതിരി) എന്ന സ്ഥാനം നല്കിവന്നതു്. കാലാന്തരത്തിൽ ആ കുടുംബങ്ങളിൽ ജനിച്ച അവരുടെ സന്താനങ്ങളേയും ഭട്ടതിരിമാർ എന്നു ബഹുമാനസൂചകമായി വിളിച്ചുതുടങ്ങി. തളിയിൽക്ഷേത്രത്തിലെ താനം തുലാമാസത്തിൽ രേവതിനാളിൽ ആരംഭിക്കുകയും തിരുവാതിരനാളിൽ കാലംകൂടുകയും ചെയ്യും. തന്നിമിത്തം അതിനു പ്രാരംഭദിനത്തെ പുരസ്കരിച്ചു രേവതിപട്ടത്താനം എന്ന പേർ പ്രസിദ്ധമായി. പൂർവകാലങ്ങളിൽ

കൊല്ലംതോറും വിദ്വത്സദസ്സു കൂടി വാക്യാർഥപ്രവചനത്തിൽ പരീക്ഷ നടത്തി വിജയികളായവർക്കു പാരിതോഷികമായി പണക്കിഴികൾ സമ്മാനിച്ചു വന്നിരുന്നു. ഓരോ കിഴിയിലും 51 പുത്തൻപണം (പതിന്നാലുറുപ്പിക ഒൻപതണ) ഉണ്ടായിരിക്കും. പ്രാഭാകരമീമാംസയ്ക്കും ഭാട്ടമീമാംസയ്ക്കും 12 വീതവും വ്യാകരണത്തിന് 9-ഉം വേദാന്തത്തിന് 13-ഉം അങ്ങനെ 46 ആണ് കിഴികളുടെ സംഖ്യ. കൊല്ലം 854-ൽ 43 കിഴികൾ സമ്മാനിച്ചതിനു രേഖയുണ്ട്. തളിയിലമ്പലത്തിന്റെ തെക്കേ വാതിൽമാടത്തിന്റെ തെക്കേ അറ്റത്തു പ്രാഭാകരമീമാംസയിലും, വടക്കേ വാതിൽമാടത്തിന്റെ തെക്കേ അറ്റത്തു വ്യാകരണത്തിലും പരീക്ഷകൾ നടന്നിരുന്നു. ടിപ്പുവിന്റെ ആക്രമണത്തോടുകൂടി നാമാവശേഷമായിപ്പോയ ഈ ഏർപ്പാടു കൊല്ലം 1031-ൽ തീപ്പെട്ട കുട്ടുണ്ണിത്തമ്പുരാന്റെ വാഴ്ചക്കാലത്തു പുനരുദ്ധൃതമായി. അദ്ദേഹം വിദുഷിയായ മനോരമത്തമ്പുരാട്ടിയുടെ പുത്രനായിരുന്നു. അന്നുതൊട്ട് 1109-ാമാണ്ടുവരെ പട്ടത്താനം ഒരടിയന്തിരമെന്ന നിലയിൽ അനുഷ്ഠിച്ചുവന്നിരുന്നു. എങ്കിലും പന്ത്രണ്ടു കൊല്ലത്തിലൊരിക്കൽ മാത്രമേ വിദ്വൽപരീക്ഷ നടത്തിയിരുന്നുള്ളു. പണ്ടു പ്രസ്തുത പണ്ഡിതസദസ്സിൽ പരമ്പരയാ ആധ്യക്ഷ്യം വഹിച്ചുവന്നതു പയ്യൂർ പട്ടേരിമാരായിരുന്നു. കൊല്ലം പതിനൊന്നാം ശതകത്തിലെ പരിഷ്കാരത്തിൽ ആ മാന്യസ്ഥാനം നാറേരി (കൂടല്ലൂർ) മനയ്ക്കു സിദ്ധിച്ചു. 1109-നു മേൽ പട്ടത്താനം നടക്കുന്നില്ലെന്നാണ് അറിയുന്നത്.

മാനവിക്രമമഹാരാജാവ്

കൊല്ലം ഏഴാംശതകത്തിന്റെ മധ്യത്തിൽ മാനവിക്രമനെന്ന പേരിൽ ഒരു മഹാരാജാവ് നെടുവിരിപ്പു സ്വരൂപം (കോഴിക്കോടു) ഭരിച്ചിരുന്നു. ഒരു മഹാവീരനായിരുന്ന അദ്ദേഹത്തെ ശക്തൻ എന്ന ബിരുദം കൂടിച്ചേർത്തു പശ്ചാൽകാലികന്മാർ സ്മരിച്ചുവരുന്നു. പുണ്യശ്ലോകനായ അദ്ദേഹം ഒരു വിദ്വന്മൂർദ്ധന്യനും പണ്ഡിതന്മാരേയും കവികളേയും ആദരിക്കുന്നതിൽ വിശിഷ്യ ജാഗരൂകനുമായിരുന്നു.

അദ്ദേഹത്തിന്റെ വാഴ്ചകാലം കൊല്ലം 642 മുതൽ 650 വരെയാണെന്നു ശ്രീമാൻ കെ. വി. കൃഷ്ണയ്യർ അദ്ദേഹത്തിന്റെ സാമൂതിരിരാജവംശചരിത്രത്തിൽ പ്രസ്താവിക്കുന്നുണ്ടെങ്കിലും അത്രഹ്രസ്വമായിരുന്നുവോ ആ കാലഘട്ടം എന്നു ഞാൻ സംശയിക്കുന്നു. കാക്കശ്ശേരി ഭട്ടതിരി വസുമതീമാനവിക്രമം നാടകത്തിൽ "സാരസ്വതനിധിനാ സാക്ഷാദദ്രിസമുദ്രനായകേനൈവാനേന ബാല്യാദേവാരഭ്യ വൈപശ്ചിതീം വൃത്തിമധികൃത്യപരാം കാഷ്ഠാമാരോപിതഃ" എന്ന് ഉപന്യസിച്ചിട്ടുള്ള സ്ഥിതിക്ക് എട്ടു വർഷത്തേക്കു മാത്രമായിരുന്നിരിക്കുകയില്ല അദ്ദേഹത്തിന്റെ രാജ്യഭാരമെന്നും, അഥവാ അതു ശരിയാണെങ്കിൽ അദ്ദേഹം യുവരാജാവായിരുന്നപ്പോൾത്തന്നെ കാക്കശ്ശേരിയുടെ പുരസ്കർത്താവായിത്തീർന്നു എന്നും വരാവുന്നതാണ്. അതെങ്ങനെയായാലും ശക്തൻ സാമൂതിരിപ്പാട്ടിലേ പരിപോഷണം കേരളത്തിൽ ശാസ്ത്രത്തിനും സാഹിത്യത്തിനും അത്യന്തം പ്രേരകവും ഉത്തേജകവുമായി പരിണമിച്ചു എന്നുള്ളതിൽ പക്ഷാന്തരത്തിന് അവകാശമില്ല.

വിക്രമീയം

ഉദാരചരിതനായ ആ മഹാരാജാവു വിവിധഗ്രന്ഥങ്ങളുടെ കർത്താവും കാരയിതാവുമായിരുന്നിരിക്കണം. ഭട്ടമുരാരിയുടെ പ്രൗഢഗംഭീരമായ അനർഘരാഘവനാടക

ത്തിനു വിക്രമീയം എന്നൊരു വ്യാഖ്യയുണ്ട്. അതു് അദ്ദേഹത്തിന്റെ കൃതിയാണ്. വ്യാഖ്യാനത്തിന്റെ ആരംഭത്തിൽ താഴെച്ചേർക്കുന്ന ശ്ലോകങ്ങൾ കാണുന്നുണ്ട്.

> “കക്കുടക്രോഡഗാ ലക്ഷ്മീ രക്ഷ്യതേ ഹ്യക്ഷയാ യയാ
> വലയാരണ്യവാസിന്യൈ തസ്യൈ ദേവ്യൈ നമോ നമഃ
> പദവാക്യപ്രമാണേഷു പ്രവീണൈർബ്രാഹ്മണോത്തമൈഃ
> പ്രത്യബ്ദം സേവ്യമാനം തം സ്ഥലീശ്വരമുപാസ്മഹേ.
> ദേദിവീതു മമോപാന്തേ ദേവദാനവപൂജിതം
> അന്തരായവിഘാതായ ദന്താവളമുഖം മഹഃ
> വസ്തു മേ ഹൃദയേ നിത്യം വർത്തതാം നിസ്തുഷോദയം
> പുസ്തകാദിമഹാമുദ്രാം ഹസ്തസീമ്നി വഹൽ സദാ.
> കിശോരം ജലദശ്യാമം യശോദാസ്തനപായിനം
> ദന്തശൂന്യമുഖാംഭോജം ചിന്തയേ സർവസമ്പദേ.
> കരുണാകരസംജ്ഞാംസ്താൻ പങ്കജാക്ഷാഖ്യയാന്വിതാൻ
> രാമാഭിധാംശ്ച വന്ദേ ̕ഹം ഗുരൂനേതാൻ മഹാമതീൻ.”

ഒന്നാമത്തെ പദ്യത്തിൽ വ്യാഖ്യാതാവു കുലദേവതയായ തിരുവളനാട്ടു (തിരുവളയനാട്ടു) ഭഗവതിയെ നമസ്കരിക്കുകയും രണ്ടാമത്തേതിൽ താൻതന്നെ പോഷിപ്പിച്ച തളിയിൽ ക്ഷേത്രത്തിലെ താനത്തെ സ്മരിക്കുകയും ചെയ്യുന്നു. ഒടുവിലത്തെ ശ്ലോകത്തിൽ കരുണാകരൻ, പങ്കജാക്ഷൻ, രാമൻ എന്നു തനിക്കു മൂന്നു ഗുരുക്കന്മാരുള്ളതായി പറയുന്നു. ഇവരിൽ കവിചിന്താമണികാരനായ കരുണാകരപ്പിഷാരടിയെപ്പറ്റി പിന്നീടു പ്രസ്താവിക്കും. കരുണാകരന്റെ അച്ഛനായ കമലേക്ഷണനല്ല ഇവിടെ സ്മൃതനായ പങ്കജാക്ഷൻ. അദ്ദേഹം കരുണാകരന്റെ ഭാഗിനേയനും വാസുഭട്ടതിരിയുടെ ത്രിപുരദഹനമെന്നയമകകാവ്യത്തിനു ഹൃദയഗ്രാഹിണി എന്ന ടീക രചിച്ച പണ്ഡിതനുമാണ്. രാമൻ ആരെന്നു മനസ്സിലാകുന്നില്ല. ഒടുവിൽ

> “അനർഘരാഘവവ്യാഖ്യാ വിക്രമേണ വിനിർമ്മിതാ
> അനർഘാ വിക്രമീയാഖ്യാ ദിക്ഷു ദിക്ഷു പ്രകാശതാം.”

എന്നൊരു ആശംസാശ്ലോകവും കാൺമാനുണ്ട്. വ്യാകരണശാസ്ത്രത്തിൽ ആകണ്ഠമഗ്നനായ ഒരു മഹാപണ്ഡിതനല്ലാതെ വ്യാഖ്യാനിക്കുവാൻ സാധ്യമല്ലാത്ത നാടകങ്ങളിൽ പ്രഥമഗണനീയമാണല്ലോ അനർഘരാഘവം. തദനുരോധേനതന്നെ കാക്കശ്ശേരി അദ്ദേഹത്തെ ‘സാരസ്വതനിധി’ എന്ന പദംകൊണ്ടു വിശേഷിപ്പിച്ചിരിക്കുന്നതു് എത്രയും പരമാർത്ഥമാണെന്നു് സിദ്ധിക്കുന്നു.

പതിനെട്ടരക്കവികൾ

മാനവിക്രമ മഹാരാജാവിന്റെ വിദ്വത്സദസ്സിൽ സ്വദേശികളും വിദേശികളുമായ പല പണ്ഡിതന്മാരും അഹമഹമികയാ സമ്മേളിച്ചിരുന്നു. ആ സദസ്സിലെ അംഗങ്ങളായിരുന്ന കേളികേട്ട പതിനെട്ടരക്കവികൾ. കവി എന്ന ശബ്ദത്തിനു് ഇവിടെ പണ്ഡിതൻ എന്നു് അർഥയോജന ചെയ്യുന്നതാണ് സമീചീനം. അവരെക്കൊണ്ടു കോഴിക്കോട്ട് അനന്തരകാലത്തിൽ കൃഷ്ണദേവരായരുടെ അഷ്ടദിഗ്ഗജങ്ങളെക്കൊണ്ടു വിജയനഗരമെന്നതുപോലെ, ശോഭിച്ചു. പയ്യൂർ പട്ടേരിമാർ അച്ഛനും അപ്ഫന്മാരും മഹനുമുൾപ്പെടെ ഒമ്പതുപേർ. തിരുവേഗപ്പുറ (തിരുപ്പറ) ക്കാരായ നമ്പൂരിമാർ അഞ്ചു

പേർ, മുല്ലപ്പള്ളി ഭട്ടതിരി, ചേന്നാസ്സനമ്പൂരി, ഉദ്ദണ്ഡശാസ്ത്രികൾ, കാക്കശ്ശേരി ഭട്ടതിരി ഇങ്ങനെ പതിനെട്ടു പേരും, സംസ്കൃതത്തിലല്ലാതെ ഭാഷയിൽ കവനം ചെയ്യുക നിമിത്തം അരക്കവിയായി മാത്രം ഗണിയ്ക്കപ്പെട്ട പുനം നമ്പൂരിയുമാണ് ആ പതിനെട്ടരക്കവികൾ എന്നു പുരാവൃത്തജ്ഞന്മാർ പറയുന്നു. വാസ്തവത്തിൽ പതിനെട്ടു സംസ്കൃതപണ്ഡിതന്മാർ ആ രാജസദസ്സിനെ അലങ്കരിച്ചിരുന്നുവോ എന്നു നിശ്ചയമില്ല. പതിനെട്ടര എന്ന സംഖ്യ വേറേയും കലാസംബന്ധമായ ചില പരിഗണനകൾക്കു പ്രാചീനന്മാർ ഉപയോഗിച്ചിരുന്നതായി കാണുന്നു. കേരളത്തിൽ പണ്ടു പതിനെട്ടരത്തളികൾ ഉണ്ടായിരുന്നു എന്നും അവയിൽ കൊടുങ്ങല്ലൂർ മാത്രം അരത്തളിയായി കണക്കാക്കപ്പെട്ടിരുന്നു എന്നും ഐതിഹ്യമുണ്ട്. സംഘക്കളിയോഗങ്ങളുടെ സംഖ്യയും പട്ടുതോളുൾപ്പെടെ പതിനെട്ടരയാണല്ലോ.

മണിപ്രവാളകവിയായ പുനത്തെപ്പറ്റി മറ്റൊരധ്യായത്തിൽ പ്രസ്താവിക്കും. മാനവിക്രമന്റെ ഇതര സദസ്യന്മാരെപ്പറ്റി അറിവുള്ളതു് ഇവിടെ സംക്ഷേപിക്കാം.

പയ്യൂർ പട്ടേരിമാർ

ശങ്കരാചാര്യരുടെ കാലത്തിനു മുമ്പും പിമ്പും പൂർവമീമാംസയ്ക്കു മലയാളബ്രാഹ്മണരുടെ ഇടയിൽ വളരെ വിപുലമായ പ്രചാരമുണ്ടായിരുന്നു എന്നു മുമ്പു സൂചിപ്പിച്ചിട്ടുണ്ടല്ലോ. കൊച്ചിരാജ്യത്തിൽപ്പെട്ട കുന്നംകുളം താലൂക്കിൽ ഗുരുവായൂരിനു സമീപമായി പോർക്കളം എന്നൊരു സ്ഥലമുണ്ട്. അവിടെയാണ് സുപ്രസിദ്ധമായ പയ്യൂരില്ലം സ്ഥിതിചെയ്യുന്നതു്. ആ ഇല്ലത്തിനടുത്തായി വേദാരണ്യം (വേളക്കാട്ട്) എന്നൊരു ക്ഷേത്രമുണ്ട്. ആ ക്ഷേത്രത്തിലെ ഗോപാലിക എന്ന പേരിൽ അറിയപ്പെടുന്ന ശ്രീകൃഷ്ണസോദരിയായ കാത്യായനീദേവിയാണ് പയ്യൂർപട്ടേരിമാരുടെ പരദേവത. പ്രസ്തുത കുടുംബം വളരെക്കാലത്തേയ്ക്കു ശാസ്ത്രനിഷ്ണാതന്മാരും സഹൃദയശിരോമണികളും കവിവരേണ്യന്മാരുമായ പുണ്യപുരുഷന്മാരെക്കൊണ്ടു പ്രശോഭിച്ചിരുന്നു. അവരുടെ കീർത്തി അതിന്റെ പരമകാഷ്ഠയെ പ്രാപിച്ചതു ക്രി. പി. പതിനഞ്ചാം ശതകത്തിലാകുന്നു. താഴെ വിവരിക്കുന്ന പയ്യൂർപട്ടേരിമാരെപ്പറ്റി മാത്രമേ നമുക്ക് അറിവു കിട്ടീട്ടുള്ളു.

ഒന്നാമത്തെ ഋഷിയും പരമേശ്വരനും

ഋഷി എന്ന പേരിൽ ഒരു മഹാൻ പയ്യൂരില്ലത്തു ക്രി. പി. പതിന്നാലാം ശതകത്തിന്റെ ഉത്തരാർദ്ധത്തിൽ ജീവിച്ചിരുന്നു. അദ്ദേഹത്തിനു ഗൗരി എന്ന ധർമ്മപത്നിയിൽ ജനിച്ച പുത്രനാണ് പ്രഥമപരമേശ്വരൻ. ഈ പരമേശ്വരൻ സർവതന്ത്രസ്വതന്ത്രനായ വാചസ്പതി മിശ്രന്റെ മഹനീയമായ ന്യായകണിക എന്ന പൂർവമീമാംസാഗ്രന്ഥത്തിനു ജുഷധ്വംകരണി എന്നും സ്വദിതംകരണി എന്നും രണ്ടു വ്യാഖ്യാനങ്ങൾ നിർമ്മിച്ചിട്ടുണ്ട്. ന്യായകണിക തന്നെ മണ്ഡനമിശ്രന്റെ വിധിവിവേകത്തിനു വാചസ്പതിമിശ്രൻ രചിച്ച ഒരു ടീകയാണല്ലോ. സ്വദിതംകരണിയ്ക്കു മുൻപാണ് പരമേശ്വരൻ ജുഷധ്വംകരണി നിബന്ധിച്ചതു്.

> "ജുഷധ്വംകരണീ വ്യാഖ്യാ രചിതാസ്മാഭിരാദിതഃ
> സ്വദിതംകരണീ വ്യാഖ്യാ സമ്പ്രതീയം വിതന്യതേ."

എന്ന പ്രസ്താവനയിൽ നിന്ന് ഈ വസ്തുത വെളിപ്പെടുന്നു. പരമേശ്വരൻ ശങ്കരപൂജ്യപാദന്റെ ശിഷ്യനായിരുന്നു. അദ്ദേഹത്തിനു വേദാന്തവിചക്ഷണനായി ഭവദാസൻ എന്നൊരു പിതൃവ്യൻ ഉണ്ടായിരുന്നതായും അറിയാം. "ഇതി ശ്രീമദൃഷി ഗൗരീ

നന്ദന ശ്രീഭവദാസ പിതൃവ്യ ശ്രീമച്ഛങ്കര പൂജ്യപാദ ശിഷ്യ പരമേശ്വരകൃതൗ” എന്നു സ്വദിതംകരണിയിൽ ഒരു കുറിപ്പു കാണുന്നു.

ശങ്കരപൂജ്യപാദൻ ഒരു സ്വാമിയാരായിരിക്കാം.

ഈ ശാസ്ത്രഗ്രന്ഥങ്ങൾക്കു പുറമേ ‘സുമനോരമണി’ എന്ന പേരിൽ മേഘസന്ദേശത്തിന് ഒരു വ്യാഖ്യാനവും പ്രഥമപരമേശ്വരന്റെ കൃതികളിൽ ഉൾപ്പെടുന്നു. താഴെ കാണുന്ന പദ്യങ്ങൾ നോക്കുക.

> “അനുദിനമഭിനവരൂപാ സുമനോരമണീവ ജഗതി ജയതിതരാം
> ഹരിചരിതകാവ്യസഹഭൂർവ്യാഖ്യാസൗ മേഘദൂതസ്യ
> മന്ത്രബ്രാഹ്മണസൂത്രവിൽ കൃതമതിശ്ശാസ്ത്രേ ച കൗമാരിലേ
> കർത്താ ന്യായസമുച്ചയസ്യ കണികാവ്യാഖ്യാപ്രണേതാ കവിഃ
> ഉൽപത്തിന്ത്വഘമർഷണപ്രവരജാദ്ഗൗര്യാമൃഷേരാപ്തവാൻ
> കർത്താസ്യാഃ പരമേശ്വരോ നതശിരാഃ പൂജ്യേ ഗുരൗ ശങ്കരേ.
> ലബ്ധഭവദാസഭാവോ ഭഗവതി ഭക്ത്യാ ച ഭവദാസഃ
> വാദീ വേദാന്തരതോ യസ്യ പിതൃവ്യസ്സ ഏവ കർത്താസ്യാഃ”

ഏറ്റവും സരസമായ ഒരു വ്യാഖ്യാനമാണ് സുമനോരമണി. ഈ ഗ്രന്ഥം വിസ്തൃതമായും സംക്ഷിപ്തമായും രണ്ടു പ്രകാരത്തിൽ കാണുന്നു. ഒന്നു മറ്റൊന്നിന്റെ സംഗ്രഹമായിരിക്കാം. കാളിദാസകൃതിയിലെ അശ്രുതപൂർവങ്ങളായ പല ഗൂഢാർത്ഥങ്ങളും അതിൽ വ്യാഖ്യാതാവ് ഉൽഘാടനം ചെയ്തിട്ടുണ്ട്. പൂർണ്ണസരസ്വതിയുടെ വിദ്യുല്ലതാവ്യാഖ്യാനത്തെ അനേകഘട്ടങ്ങളിൽ ഉദ്ധരിച്ചു ഖണ്ഡിക്കുവാനും ഉദ്യമിച്ചിരിക്കുന്നു. ന്യായ സമുച്ചയമെന്ന് ഒരു ശാസ്ത്രഗ്രന്ഥവും ഹരിചരിതം എന്നൊരു കാവ്യവും കൂടി പരമേശ്വരൻ രചിച്ചതായി മേലുദ്ധരിച്ച ശ്ലോകങ്ങളിൽനിന്ന് അറിയുന്നു. അവ ഇനിയും കണ്ടുകിട്ടീട്ടില്ല. ദ്വിതീയപരമേശ്വരൻ തത്വവിഭാവനയിൽ “ഇതി സ്ഥിതം നാനവയവമേകം വാക്യം വാക്യാർഥസ്യ ബോധകമിതി” എന്ന തത്വബിന്ദുപങ്ക്തി വ്യാഖ്യാനിക്കുമ്പോൾ “ഏതൽ പ്രസങ്ഗസ്തു ന്യായസമുച്ചയേ ദ്രഷ്ടവ്യം” എന്നു പ്രസ്താവിച്ചിരിക്കുന്നു.

രണ്ടാമത്തെ ഋഷിയും പരമേശ്വരനും

പ്രഥമപരമേശ്വരന്റെ പുത്രന്മാരിൽ അഞ്ചുപേരെപ്പറ്റി കേട്ടിട്ടുണ്ട്. രണ്ടാമത്തെ ഋഷി, ഭവദാസൻ, വാസുദേവൻ, സുബ്രഹ്മണ്യൻ, ശങ്കരൻ എന്നിങ്ങനെയാണ് അവരുടെ സംജ്ഞകൾ. രണ്ടാമത്തെ ഋഷിയുടേയും ഗോപാലികയുടേയും പുത്രനാണ് രണ്ടാമത്തെ പരമേശ്വരൻ. ഗോപാലിക അഥവാ കൃഷ്ണസഹോദരിയായ കാത്യായനീദേവി പയ്യൂർ ഭട്ടതിരിമാരുടെ കുടുംബപരദേവതയുടേയും പേരാണ്. ഈ പരമേശ്വരൻ മണ്ഡനമിശ്രന്റെ വിഭ്രമവിവേകം, സ്ഫോടസിദ്ധി ഈ ഗ്രന്ഥങ്ങൾക്കും വാചസ്പതിമിശ്രന്റെ തത്വബിന്ദുവിനും ചിദാനന്ദപണ്ഡിതന്റെ നീതിതത്വാവിർഭാവത്തിനും പ്രൗഢങ്ങളായ വ്യാഖ്യാനങ്ങൾ രചിച്ചിട്ടുണ്ട്. ആദ്യമായി വിഭ്രമവിവേകത്തിനും പിന്നീടു ക്രമേണ തത്വബിന്ദു, നീതിതത്വാവിർഭാവം, സ്ഫോടസിദ്ധി ഇവയ്ക്കുമാണ് അദ്ദേഹം വ്യാഖ്യകൾ നിർമ്മിച്ചത്. സ്ഫോടസിദ്ധിവ്യാഖ്യയ്ക്കു കുടുംബപരദേവതയായ ഗോപാലികയുടെ നാമധേയം തന്നെ നല്കിയിരിക്കുന്നു. തത്വബിന്ദുവിന്റെ വ്യാഖ്യയ്ക്കു തത്വവിഭാവന എന്നാണ് സംജ്ഞ. ഗോപാലികയിൽ

> “മണ്ഡനാചാര്യകൃതയോ യേഷ്വതിഷ്ഠന്ത കൃത്സ്നശഃ
> തദ്വംശ്യേന മയാപ്യേഷാ രചിതാരാധ്യ ദേവതാം.”

എന്ന് ഒരു ശ്ലോകം ഒടുവിലുണ്ട്. അതിന്റെ അർത്ഥം ചിലർ സങ്കല്പിക്കുന്നതുപോലെ മണ്ഡനമിശ്രന്റെ വംശജനാണ് പരമേശ്വരൻ എന്നല്ലെന്നും മണ്ഡനമിശ്രന്റെ ഗ്രന്ഥങ്ങളിൽ നിഷ്ണാതന്മാരായ പല പൂർവസൂരികളും ജീവിച്ചിരുന്ന ഒരു കുടുംബത്തിലാണ് പരമേശ്വരന്റെ ജനനമെന്നു മാത്രമേയുള്ളു എന്നും നാം മനസ്സിലാക്കേണ്ടതുണ്ട്. അദ്ദേഹത്തിന്റെ ഗുരുക്കന്മാർ പിതൃവ്യന്മാരായ ഭവദാസനും വാസുദേവനുമായിരുന്നു. നീതിതത്വാവിർഭാവത്തിലെ കാര്യവാദം മറ്റൊരു പിതൃവ്യനായ സുബ്രഹ്മണ്യന്റെ നിദേശമനുസരിച്ചും സ്വതഃപ്രമാണവാദം മുമ്പു പറഞ്ഞ വാസുദേവന്റെ ഉപദേശപ്രകാരവുമാണ് രചിച്ചത്. അന്യഥാഖ്യാതിവാദം ശങ്കരനെ വന്ദിച്ചുകൊണ്ട് ആരംഭിയ്ക്കുന്നു. ഭവദാസനും വാസുദേവനും ഭാട്ടമീമാംസയിലും സുബ്രഹ്മണ്യൻ പ്രാഭാകരമീമാംസയിലും നിഷ്ണാതന്മാരായിരുന്നു. മണ്ഡനമിശ്രൻ വിഭ്രമവിവേകത്തിൽ പഞ്ചഖ്യാതികളെ വിവരിക്കുന്നു. സ്ഫോടസിദ്ധിയിൽ ഭർത്തൃഹരിയുടെ പക്ഷത്തെ അനുസരിക്കുകയും സ്ഫോടതത്വസ്ഥാപനത്തിനു വേണ്ടി കുമാരിലഭട്ടന്റെ ശ്ലോകവാർത്തികത്തിൽ പ്രപഞ്ചനം ചെയ്തിട്ടുള്ള വർണ്ണവാദങ്ങളെ ഖണ്ഡിക്കുവാൻ ഉദ്യമിക്കുകയും ചെയ്യുന്നു. ശാബ്ദബോധത്തിന്റെ നിമിത്തത്തെപ്പറ്റിയാകുന്നു വാചസ്പതിമിശ്രൻ തത്വബിന്ദുവിൽ പ്രതിപാദിക്കുന്നത്. ക്രി.പി. പതിമൂന്നാം ശതകത്തിൽ ജീവിച്ചിരുന്ന ചിദാനന്ദപണ്ഡിതൻ ഒരു കേരളീയനായിരുന്നു എന്നാണ് ഐതിഹ്യം. ആ മീമാംസകമൂർദ്ധന്യന്റെ ചരിത്രത്തെപ്പറ്റി യാതൊന്നും അറിയുന്നില്ല. അധ്യയനവാദം തുടങ്ങി വേദാപൗരുഷേയത്വവാദം വരെ നാല്പത്തിനാലു വാദങ്ങളെപ്പറ്റി അദ്ദേഹം നീതിതത്വാവിർഭാവവാദത്തിൽ പ്രതിപാദിക്കുന്നു. ദ്വിതീയപരമേശ്വരൻ വ്യാഖ്യാനത്തിനു തിരഞ്ഞെടുത്തിരിക്കുന്ന പ്രകരണഗ്രന്ഥങ്ങളുടെ പ്രാമാണികത എത്രകണ്ടുണ്ടെന്നു മനസ്സിലാകുന്നതിനുവേണ്ടിയാണ് അവയെപ്പറ്റി ഇത്രയും ഉപന്യസിച്ചത്. പരമേശ്വരൻ നീതിതത്വാവിർഭാവവ്യാഖ്യയിൽ നയതത്വസംഗ്രഹകാരനായ ഭട്ടവിഷ്ണുവിനേയും വിവേകതത്വകാരനായ രവിദേവനേയും സ്മരിക്കുന്നുണ്ട്. ഭട്ടവിഷ്ണു തന്റെ സംഗ്രഹവ്യാഖ്യ രചിച്ചതു ഭവനാഥന്റെ നയവിവേകത്തിനാണെന്ന്

> "ഭവനാഥവിവിക്തസ്യ നയതത്വസ്യ സംഗ്രഹഃ
> യഥാമതി യഥാഭ്യാസം വർണ്ണ്യതേ ഭട്ടവിഷ്ണുനാ"

എന്ന ശ്ലോകത്തിൽനിന്നു വിശദമാകുന്നു. അദ്ദേഹം ചിദാനന്ദനെ അപേക്ഷിച്ച് അർവ്വാചീനനാണ്. വിഷ്ണുവിന്റെ പുത്രനായ നാരായണൻ മണ്ഡനമിശ്രന്റെ ഭാവനാവിവേകത്തിനു 'വിഷമഗ്രന്ഥിഭേദിക' എന്നൊരു വ്യാഖ്യാനം നിർമ്മിച്ചു. രവിദേവൻ നയവിവേകത്തിനു രചിച്ച വ്യാഖ്യയാണ് വിവേകതത്വം. ഇവയെല്ലാം പ്രാഭാകരമതപ്രതിപാദകങ്ങളായ മീമാംസഗ്രന്ഥങ്ങളാകുന്നു. ചിദാനന്ദൻ, വിഷ്ണു, നാരായണൻ എന്നീ മൂന്നു ഗ്രന്ഥകാരന്മാരും കേരളീയരാണ്. ഇവരുടെ ജീവിതകാലം ക്രി. പി. പതിനഞ്ചാം ശതകത്തിന്റെ ആരംഭവുമാണ്. ഭവനാഥൻ പതിനൊന്നാം ശതകത്തിൽ ജീവിച്ചിരുന്നതായി ഊഹിയ്ക്കാം. ദേശമേതെന്നറിയുന്നില്ല.

> "ഇതി ഗോപാലികാസൂനുരൃഷേഃ പിതുരനുഗ്രഹാൽ
> അന്തേവാസീ പിതൃവ്യസ്യ ഭവദാസസ്യ ധീമതഃ"

എന്നും

> "യോ ന്യായകണികാവ്യാഖ്യാമകരോൽ പരമേശ്വരഃ
> തസ്യ പൗത്രേണ തൽസൂനോരേവാന്തേവാസിനാ മയാ"

എന്നും നീതിതത്വാവിർഭാവവ്യാഖ്യയിലും

“നന്ദഗോപസുതാ ദേവീ വേദാരണ്യനിവാസിനീ
മാത്രാ ഗോപാലികാനാമ്നാ സേവിതാസ്മദപേക്ഷയാ;
തൽപ്രസാദാദിയം വ്യാഖ്യാ മയാ വിരചിതാ കില
ഇതി ഗോപാലികാസംജ്ഞാമസ്യാ വ്യാചക്ഷതേ ബുധാഃ”

എന്നു സ്ഫോടസിദ്ധിവ്യാഖ്യയിലും ദ്വിതീയപരമേശ്വരൻ തന്നെപ്പറ്റി ഉപന്യസിക്കുന്നു. അദ്ദേഹവും അദ്ദേഹത്തിന്റെ പിതാവായ ഋഷിയുമാണ് മാനവിക്രമസാമൂതിരിയുടെ സദസ്യന്മാർ എന്നു ഞാൻ കരുതുന്നു. ഋഷിയെ ഒരു ഗ്രന്ഥകാരനെന്ന നിലയിൽ നാം അറിയുന്നില്ലെങ്കിലും അക്കാലത്തു മലയാളക്കരയിൽ ജീവിച്ചിരുന്ന പണ്ഡിതന്മാരിൽ അദ്ദേഹം അഗ്രേസരനായിരുന്നു എന്നുള്ളതു നിർവിവാദമാണ്. അദ്ദേഹത്തെ ‘മഹർഷി’ എന്ന ബിരുദനാമം നല്കിയാണ് സമകാലികന്മാർ ബഹുമാനിച്ചുവന്നതു്. ‘മഹർഷിഗോപാലീനന്ദനകൃതിഃ’ എന്നു കൗമാരിലയുക്തിമാലയിൽ അദ്ദേഹത്തിന്റെ പുത്രനായ വാസുദേവൻ പ്രസ്താവിക്കുന്നതു നോക്കുക. ഉദ്ദണ്ഡശാസ്ത്രികൾ

“കിഞ്ചിൽപൂർവം രണഖളഭൂമി ശ്രീമദധ്യക്ഷയേഥാ-
സ്തന്മീമാംസാദ്വയകലഗുരോസ്സദ്മ പുണ്യം മഹർഷേഃ
വിദ്വദ്വൃന്ദേ വിവദിതുമനസ്യാഗതേ യത്ര ശശ്വ-
ദ്വാഖ്യാശാലാവളഭിനിലയസ്തിഷ്ഠതേ കീരസംഘഃ
ശാസ്ത്രവ്യാഖ്യാ ഹരിഹരകഥാ സൽകഥാഭ്യാഗതാനാ-
മാലാപോ വാ യദി സഹ ബുധൈരാക്ഷിപേദസ്യ ചേതഃ
തദ്വിസ്രബ്ധം ദ്വിജപരിവൃതേ നിഷ്കടാഗ്രൗ നിഷണ്ണഃ
കോകുയേഥാഃ; സ ഖലു മധുരാം സൂക്തിമാകർണ്ണ്യ തുഷ്യേൽ.
ശ്ലാഘ്യച്ഛന്ദസ്ഥിതിമിതി മയാ ശോഭനേർഥേ നിയുക്തം
ശ്രാവ്യം ശബ്ദൈസ്സരസസുമനോഭാജമഭ്രാന്തവൃത്തിം
ദൂരപ്രാപ്യം പ്രശിഥിലമിവ ത്വാം സഖേ, കാവ്യകല്പം
ധീമാൻ പശ്യേൽ സ യദി നനു തേ ശുദ്ധ ഏവ പ്രചാരഃ.”

എന്നു കോകിലസന്ദേശത്തിലും, “ത്രൈവിദ്യേശോ മഹർഷിർന്നിരുപമമഹിമാ യദ്ധിതേ ജാഗരൂകഃ” എന്നു മല്ലികാമാരുതത്തിലും

“പയ്യൂരാഡ്യ, മഹർഷേ, കവിതാമാർഗ്ഗേ ച കാളിദാസം ത്വാം
ദാനേ ച കല്പവൃക്ഷം സർവജ്ഞത്വേ ച ചന്ദ്രഖണ്ഡധരം”

എന്ന് ഒരു മുക്തകത്തിലും നല്കീട്ടുള്ള അനന്യസാധാരണമായ പ്രശസ്തിക്ക് ആ മഹാനുഭാവൻ വിഷയീഭവിക്കണമെങ്കിൽ അദ്ദേഹത്തിന്റെ ഭാട്ടപ്രാഭാകരമീമാംസകളിലുള്ള പാണ്ഡിത്യം, ഇതരദർശനങ്ങളിലുള്ള അവഗാഹം, കാവ്യനിർമ്മാണകൗശലം, വിമർശനകലാവൈദഗ്ദ്ധ്യം, വിദ്വജ്ജന പക്ഷപാതം, ദാനശൗണ്ഡത, ഷട്കർമ്മനിരതത്വം മുതലായ അപദാനങ്ങൾ എത്രമാത്രം അതിമാനുഷങ്ങളായിരുന്നിരിക്കണം എന്നു നമുക്ക് ഏറെക്കുറെ സങ്കല്പദൃഷ്ടികൊണ്ടു സമീക്ഷണം ചെയ്യാവുന്നതാണ്. കാക്കശ്ശേരിയും വസുമതീവിക്രമം നാടകത്തിൽ അദ്ദേഹത്തെ

“യസ്മിൻ പ്രീണാതി വാണീകരതലവിലസ-
ദ്വല്ലകീതൌല്യഭാജാം
സോതാ വാതാശനാധീശ്വരവിശദശിരഃ
കമ്പസംഭാവിതാനാം

വാചാം മോചാമധൂളീപരിമളസുഹൃദാം
സർവദാ നൈഗമാധ്വ-
ശ്രദ്ധാലുഃ കേരളക്ഷ്മാതലതിലകമൃഷി-
സ്സാഹിതീപാരദൃശ്വാ"

എന്നു മുക്തകണ്ഠമായി പുകഴ്ത്തിയിരിക്കുന്നു. ശാസ്ത്രികൾ വീണ്ടും മല്ലികാമാരുത ത്തിൽ "കഥിതമപ്യേതന്മീമാംസകചക്രവർത്തി നാ മഹർഷിപുത്രേണ പരമേശ്വരേണ-

വേദേ സാദരബുദ്ധിരുദ്ധതതരേ തർക്കേ പരം കർക്കശഃ
ശാസ്ത്രേ ശാതമതിഃ കലാസു കുശലഃ കാവ്യേഷു ഭവ്യോദയഃ
ശ്ലാഘ്യസ്സൽകവിതാസു ഷട്സ്വപി പടുർഭാഷാസു, സത്വം ക്ഷിതൗ
സർവോദ്ദണ്ഡകവിപ്രകാണ്ഡ, ദദസേ കസ്മൈ ന വിസ്മേരതാം?"

എന്നു മഹൻ പരമേശ്വരഭട്ടതിരി തനിക്കു നല്കിയ പ്രശംസാപത്രം ഉദ്ധരിച്ചിട്ടുണ്ട്. അങ്ങനെ രണ്ടാമത്തെ ഋഷിയും അദ്ദേഹത്തിന്റെ അഞ്ചു പുത്രന്മാരുമുൾപ്പെടെ ആറു പേരെ നമുക്കുകിട്ടി. വേറെയും ആ ഋഷിക്കു രണ്ടു പുത്രന്മാരുണ്ടായിരുന്നുവോ എന്ന റിയുന്നില്ല.

മൂന്നാമത്തെ ഋഷീയും പരമേശ്വരനും

ദ്വിതീയപരമേശ്വരന്റെ പുത്രൻ തൃതീയർഷിയും തൃതീയർഷിയുടെ പുത്രൻ തൃതീയപ രമേശ്വരനുമാകുന്നു. തൃതീയപരമേശ്വരന്റെ കൃതികളായി മീമാംസാസൂത്രാർഥ സം ഗ്രഹം എന്ന ഗ്രന്ഥവും സുചരിതമിശ്രന്റെ കാശികയ്ക്ക് ഒരു ടീകയും നമുക്കു ലഭിച്ചിട്ടു ണ്ട്. ജൈമിനീയസൂത്രങ്ങൾക്കു ശാബരഭാഷ്യംപോലെ വിസ്തൃതമായ ഒരു വ്യാഖ്യാ നമാണ് സൂത്രർഥസംഗ്രഹം. സുചരിതമിശ്രൻ ക്രി. പി. പതിനൊന്നാംശതകത്തിൽ ജീവിച്ചിരുന്നു. അദ്ദേഹം കുമാരിലഭട്ടന്റെ ശ്ലോകവാർത്തികത്തിനു രചിച്ചിട്ടുള്ള വ്യാ ഖ്യാനമാണ് കാശിക. സൂത്രാർഥസങ്ഗ്രഹത്തിന്റെ ആരംഭത്തിൽ പരമേശ്വരൻ

"ഇഷ്ടാനിഷ്ടപ്രാപ്തിഹാന്യോർജ്ജാഗരൂകാ ഭവന്തു നഃ
ഋഷയഃ പിതാരോ ദേവാസ്സർവദാര്യാശ്ച മാതരഃ"

എന്ന ശ്ലോകത്തിൽ തന്റെ മാതാപിതാക്കന്മാരെ വന്ദിക്കുന്നു. ആര്യയെന്നായിരു ന്നു അദ്ദേഹത്തിന്റെ മാതാവിന്റെ നാമധേയം.

"ജൈമിനിശബരകുമാരിലസുചരിതപരിതോഷ പാർഥസാരഥയഃ
ഉംവേകവിജയകാരൗ മണ്ഡനവാചസ്പതീ ച വിജയന്താം"

എന്ന വന്ദനശ്ലോകത്തിൽ അദ്ദേഹം പൂർവന്മാരായ പല മീമാംസാഗ്രന്ഥകാരന്മാ രേയും സ്മരിക്കുന്നു. വിജയകാരൻ, പരിതോഷമിശ്രന്റെ അജിത എന്ന തന്ത്രവാർ ത്തികവ്യാഖ്യയ്ക്കു 'വിജയം' എന്ന വ്യാഖ്യാനം രചിച്ച അനന്തനാരായണമിശ്രനാണ്. 'പ്രണമാമ്യാചാര്യാൻ വാസുദേവനാമാര്യാൻ' എന്നു സൂത്രാർഥസങ്ഗ്രഹത്തിൽ കാണുന്ന പ്രസ്താവനയിൽ നിന്നു വാസുദേവനായിരുന്നു പ്രസ്തുത പരമേശ്വരന്റെ ഗുരു എന്നു ഗ്രഹിക്കാം. "യഥാ ച തത്രഭവന്തഃ ഷഡ്ദർശനീപാരദൃശ്വാനോ സത്യ പിശേഷതഃ കൗമാരിലതന്ത്രസ്വാതന്ത്ര്യവത്തയാ വിവൃതതത്വാ വിർഭാവതത്വബിന്ദു സ്തോടസിദ്ധയഃ അസ്മൽപിതാമഹപാദാവിഭ്രമവിവേകവ്യാഖ്യായാം" എന്ന വാക്യ

ത്തിൽ അതേ ഗ്രന്ഥത്തിൽത്തന്നെ അദ്ദേഹം ദ്വിതീയപരമേശ്വരന്റെ സർവതന്ത്ര സ്വതന്ത്രതയേയും സ്മരിക്കുന്നു.

വാസുദേവയമകകവി

ദ്വിതീയപരമേശ്വരന്റെ സഹോദരനായി വാസുദേവൻ എന്നൊരു പണ്ഡിതനുണ്ടായിരുന്നു എന്നു പ്രസ്താവിച്ചുവല്ലോ. അദ്ദേഹം ഒരു ശാസ്ത്രജ്ഞനും യമകകവിയുമായിരുന്നു. അദ്ദേഹത്തിന്റെ കൃതികളായി (1) കൗമാരിലയുക്തിമാല എന്നൊരു ശാസ്ത്രഗ്രന്ഥവും (2) ചകോര സന്ദേശം എന്ന സന്ദേശകാവ്യവും (3) ദേവീചരിതം(4) സത്യതപഃകഥ (5) ശിവോദയം (6) അച്യുതലീല എന്നീ നാലു യമകകാവ്യങ്ങളും (7) വാക്യാവലി എന്ന മറ്റൊരു കാവ്യവും നമുക്കു ലഭിച്ചിട്ടുണ്ടു്. 'മഹർഷി ഗോപാലീനന്ദനകൃതിഃ' എന്നു കൗമാരില യുക്തിമാലയുടെ അവസാനത്തിൽ ഒരു കുറിപ്പു കാണുന്നുണ്ടു്. അതിലെ ഓരോ ശ്ലോകവും വരരുചിയുടെ ഓരോ വാക്യംകൊണ്ടു് ആരംഭിക്കുന്നു. "ഗീർണ്ണശ്രേയസ്കരീതി ശ്രുതിരിഹ പഠനീയേതി പിത്രാദിവാചാ" എന്ന് ആദ്യത്തെ ശ്ലോകം തുടങ്ങുന്നു. വാക്യാവലിയിൽ ശ്രീകൃഷ്ണചരിതമാണ് ഇതിവൃത്തം. അതു നാലു സർഗ്ഗത്തിലുള്ള ഒരു കാവ്യമാകുന്നു. അതിലെ ശ്ലോകങ്ങളും വരരുചിവാക്യങ്ങൾ കൊണ്ടുതന്നെ ആരംഭിക്കുന്നു. ഒരു ശ്ലോകം ഉദ്ധരിക്കാം:

> "ഭവോ ഹി യാജ്യസ്സതനോ ഭവാന്യപി
> സ്വയം ഭവത്യേതി മുനീന്ദ്രഭാഷിതം
> ക്ഷണാദ്ഗതം കർത്തുമിവാത്മനാഹരി-
> സ്സഖേന ചാസൂയത ഭോജകന്യയാ."

ചകോരസന്ദേശം

'ചകോരസന്ദേശം' എന്ന കാവ്യവും വാസുദേവയമകകവിയുടെ കൃതിയാണെന്ന് ഊഹിക്കേണ്ടിയിരിക്കുന്നു. ഗ്രന്ഥാന്തത്തിൽ വാസുദേവകൃതമെന്ന മുദ്രയും 'ഗോപാല്യപിജയതു സാ' എന്ന് ഇഷ്ടദേവതയുടെ സ്മരണവുമുണ്ടു്. പക്ഷേ വേദാരണ്യജന്മാവായ മറ്റൊരു വാസുദേവനെന്നും വരാവുന്നതാണ്. സാധാരണ സന്ദേശങ്ങളിൽനിന്ന് സർവഥാഭിന്നമായ ഒരു രീതിയാണ് കവി ഈ വാങ്മയത്തിൽ സ്വീകരിച്ചിരിക്കുന്നതു്. ഒരു നായിക ഭർത്തൃസഹിതയായി (ശാർദ്ദൂലപുരം) ചിദംബരത്തു താമസിക്കുന്ന കാലത്തു തീർഥാടനം ചെയ്തുകൊണ്ടിരുന്ന ചില ബ്രാഹ്മണർ അവിടെ പോവുകയും അവരോടുകൂടി നായകൻ ഒരു സൂര്യഗ്രഹണം സംബന്ധിച്ചു കേരളദേശത്തിലുള്ള വേദാരണ്യക്ഷേത്രത്തിൽ ദേവീദർശനത്തിനായി പുറപ്പെടുകയും ചെയ്തു. നായകന്റെ പ്രത്യാഗമനത്തിനു കാലതാമസം നേരിടുകയാൽ വിരഹോൽക്കണ്ഠിതയായ നായക ഒരു ചകോരപക്ഷിയെക്കണ്ടു് അതിനോടു തന്റെ ഭർത്താവിനെ അവിടെയോ മാർഗ്ഗസ്ഥിതമായ മറ്റേതെങ്കിലും ക്ഷേത്രത്തിലോ പോയി തിരഞ്ഞുപിടിച്ചു തന്റെ സന്ദേശം അറിയിയ്ക്കുവാൻ അഭ്യർത്ഥിക്കുന്നു. ഇതിൽനിന്ന് ഇതിവൃത്തം സാങ്കല്പികമാണെന്നു വ്യക്തമാകുന്നുണ്ടല്ലോ. കാവ്യം ആരംഭിയ്ക്കുന്നതു താഴെക്കാണുന്ന വിധത്തിലാണ്.

> "കാചിന്നാരീ കിമപി ച ഗതേ കാന്തമുദ്ദിശ്യ ദൂരം
> കാലം കാന്തേ ബഹുതരമനായാതി കാര്യാന്തരേണ
> കാമാർത്ത്യാ നിശ്യഹനി ച സമാ നാഡികാ മന്യമാനാ

ക്ലാന്താ പശ്യൽ കമചി ച കദാപ്യന്തികേ തം ചകോരം.”

ഭർത്താവിന്റെ യാത്രോദ്ദേശ്യത്തെപ്പറ്റി നായിക ഇങ്ങനെ പറയുന്നു:

“യാതഃ കാന്തോ മമ ഖഗപതേ! കേരളാൻ പുണ്യദേശാൻ
കീർത്തിസ്തംഭാനിവ ഭഗവതോ രൈണുകേയസ്യ രമ്യാൻ
വേദാരണ്യാഹ്വയപുരവരേ വേദഗമ്യാം വസന്തീം
ദുർഗ്ഗാം ദുർഗ്ഗാർത്ത്യപനയകരീം ലോകിതും ലോകനാഥാം.”

‘ശ്രുതിവനമിതി ഖ്യാതിമൽ സ്ഥാനം’ എന്നും മറ്റും ആ ക്ഷേത്രത്തെപ്പറ്റി പിന്നേയും നിർദ്ദേശിക്കുന്നുണ്ട്. നായകന്റെ അവസ്ഥയെപ്പറ്റി നായിക ശങ്കിക്കുന്നത് അടിയിൽ കാണുന്ന വിധത്തിലാണ്:

“ഭക്ത്യാ തസ്മാന്ന കിമു നിഗമാരണ്യതോ നിർഗ്ഗതോസൗ?
യദ്വാന്യത്ര ക്വചന ഗതവാൻ കേനചിൽ കാരണേന?
ദൃശ്യം പശ്യൻ ബഹുവിധമപി ത്വഷ്ടുരാശ്ചര്യഭൂതേ
തത്രൈവാസ്തേ കിമുത? ഗതവാൻ മയ്യസൗ വിസ്മൃതിം വാ?
കിം വാ ഗച്ഛൻ പഥി സ വിപിനേ വ്യാഘ്രവക്ത്രം പ്രപേദേ?
ദസ്യുഗ്രസ്തഃ കിമു ബത? നദീലംഘനേ മഗ്നഉർവാ”

ചിദംബരത്തുനിന്നു പുറപ്പെട്ടു ശ്രീരങ്ഗം, കുംഭകോണം, വേദാരണ്യം (ചോളദേശത്തിലെ ഒരു ശിവക്ഷേത്രം), രാമേശ്വരം മുതലായ സ്ഥലങ്ങളിൽ സഞ്ചരിച്ചു താമ്രപർണ്ണി നദി കടന്നു കന്യാകുമാരിയിൽ എത്തിയാൽ അവിടെനിന്നു വടക്കോട്ടു കേരളമാണെന്നു കവി ഉൽബോധിപ്പിക്കുന്നു. താഴെക്കാണുന്നതു കേരളത്തിന്റെ വർണ്ണനമാണ്.

“ലോകിഷ്യന്തേ മഹിതസഹവൈശാല്യശാലിപ്രരോഹൈഃ
കേദാരൗഘൈഃ പതഗ! രുചിരൈഃ കേരളാശ്ശ്യാമളാസ്തേ
യത്രേക്ഷ്യേരൻ ദ്വിജവര! ,മഹായജ്ഞശാലാ വിശാലാ
ദേവക്ഷേത്രേഷ്വപിച മരുതാ കമ്പ്യമാനാഃ പതാകാഃ
“വേദാഭ്യാസേ . . . ഭിരമതാമാത്മധർമ്മേ സ്ഥിതാനാം
വിപ്രേന്ദ്രാണാം വസതി വിതതീഃ കേരളാസ്തേ ദധാനാഃ
തൈസ്തൈർദ്ധന്യൈർഭൃശമുപഗതാഃ കസ്യ ന പ്രീതയേസ്യുർ-
ധർമ്മ്യേ വർത്മന്യഭിരതിയുതൈ രാജഭിഃ പാല്യമാനാഃ.”

ശുചീന്ദ്രം ശിലീന്ധ്രാഹ്വയഗ്രാമം, തിരുവനന്തപുരം, കൊല്ലം, ചെങ്ങന്നൂർ (രക്തഗുഞ്ജാഭിധാനഗ്രാമം—ചെങ്കുന്നിയൂർ), തിരുവല്ലാ (ശ്രീബില്വാഖ്യപുരം), കുമാരനല്ലൂർ, ചെങ്ങന്നൂർ (സ്കന്ദശാലിഗ്രാമം), വൈക്കം, തൃപ്പൂണിത്തുറ (പൂർണ്ണവേദം), തൃക്കാരിയൂർ (കാര്യാഭിധഗ്രാമം) ഇടപ്പള്ളി (അന്തരാഖ്യം വിഹാരം), ചേന്നമങ്ഗലം (മങ്ഗലം ശക്രജാഖ്യാം ബിഭ്രൽ), ഇരിങ്ങാലക്കുട (സങ്ഗമഗ്രാമം), പെരുമനം (ബൃഹന്മാനസഗ്രാമം), തിരുവഞ്ചിക്കുളം, തിരുവാല്ലൂർ (ബാലധിഗ്രാമം), ഗോവിന്ദപുരം, കൃഷ്ണപുരം, കഴകമ്പലം (ഗൃധ്രോപപദക്ഷേത്രം), തൃക്കണാമതിലകം, തൃശ്ശൂർ, അരിയന്നൂർ (ആര്യകന്യാഗ്രാമം), ഗുരുവായൂർ, ശങ്കരപുരം, ശക്തിഗ്രാമം, ധീഗ്രാമം, തിരുനാവാ, ചമ്രവട്ടം എന്നിങ്ങനെ അനേകം വിശിഷ്ടസ്ഥലങ്ങളേയും ചില നദികളേയും മറ്റും കവി സ്മരിക്കുന്നുണ്ടെങ്കിലും ചരിത്രസംബന്ധമായുള്ള സൂചനകൾ ഈ കാവ്യത്തിൽ വിരളമാണ്. ചില സ്ഥലങ്ങൾക്കു പേരുകൾ പുതുതായി സൃഷ്ടിച്ചും (ചെങ്ങ

ന്നൂർ തിരുവല്ലാ പെരുമനം മുതലായവ നോക്കുക) ചിലതുകൾ ആനുപൂർവിതെറ്റിച്ചും കാണുന്നു. പയ്യൂർ ഭട്ടതിരിമാരുടെ ഇഷ്ടദേവതാക്ഷേത്രം തൃശ്ശൂരിൽനിന്നു 16 നാഴിക വടക്കുപടിഞ്ഞാറായി സ്ഥിതിചെയ്യവേ, കവി തിരുനാവാക്ഷേത്രത്തെ സ്മരിച്ചതിനു മേൽ അതിനെ വർണ്ണിക്കുന്നതുകൊണ്ടു പ്രസ്തുത സന്ദേശം രചിച്ച കാലത്തു പയ്യൂർ ഭട്ടതിരിമാർ പോർക്കളത്തല്ല താമസിച്ചിരുന്നതെന്ന് ഊഹിക്കാൻ ന്യായമുണ്ടെന്നു ചിലർ പറയുന്നു. ഇതു ക്ഷോദക്ഷമമല്ല. സ്ഥലങ്ങളുടെ സംഖ്യാനത്തിൽ കവി വേറേയും പൗർവാപര്യം തെറ്റിച്ചിട്ടുള്ളതായി കാണാം. തൃശ്ശൂരിനെപ്പറ്റിയുള്ള വർണ്ണനത്തിൽനിന്ന് ഒരു ശ്ലോകം ഉദ്ധരിക്കാം:

“ഐശ്വര്യേ തം പരമരുചിരം സർവതശ്ശാതകൗംഭം
യൽ കൈലാസം വി ദുരിഹ ജനാ ദക്ഷിണം പൂർണ്ണവേദം
പ്രാപ്യം പ്രാജ്യം ശിവപദമിദം വന്ദിതം; കിഞ്ച ദൃശ്യം
വസ്ത്വപ്യസ്തീഹ സുബഹുതരം സർവലോകൈശ്ച സേവ്യം.”

പൂർവോത്തരസന്ദേശങ്ങളുടെ വ്യവച്ഛേദം ഞാൻ വായിച്ച മാതൃകയിൽ കാൺമാനില്ല. ആകെയുള്ള നൂറ്റിത്തൊണ്ണൂറോളം പദ്യങ്ങളിൽ നൂറ്റൻപത്തിരണ്ടോളം പദ്യങ്ങൾ, പൂർവസന്ദേശമെന്നൊന്നു കവി സങ്കല്പിച്ചിട്ടുണ്ടെങ്കിൽ അതിൽ ഉൾപ്പെടുന്നതായി പരിഗണിക്കാവുന്നതാണ്. ഉത്തരസന്ദേശം മിക്കവാറും വേദാരണ്യക്ഷേത്രത്തിന്റെ വർണ്ണനമാകുന്നു. നായക സന്ദർശനവും സന്ദേശവാചകവും നാലഞ്ചു പദ്യങ്ങൾകൊണ്ടു കവി സങ്ഗ്രഹിക്കുന്നു.

“കൃഷ്ണദ്വൈപായനമുനികൃതാ ഭാരതാഖ്യാ കഥാ സാ
ദേവീമാഹാത്മ്യമപി മഹിതം തൽപുരാണാന്തരം ച
ശ്രീമദ്രാമായണവരകഥാ സാപി വാല്മീകിഗീതാ
ശ്രൂയേരംസ്തേ ശ്രവണസുഭഗാ ഹ്യാഗമാശ്ചാപി സർവേ.
ഗാനം ശൃണ്വന്നധികമധുരം ബ്രഹ്മബന്ധ്വങ്ഗനാനാം
താനം ഷട്ജാദിഭിരഭിയുതം ശ്രോതചിത്താഭിരാമം
വാദ്യാനാം ച സ്വനിതമമിതം ചാരുനാനാവിധാനാം
ഭൂയോ വേദാംശ്ചതുര ഋഷിഭിർമ്മാനൈഷെശ്ചേര്യമാണാൻ.
മന്വാദേർഗാം ശൃണു ച പദവാക്യാത്മഭാഷ്യാണി ടീകാ-
സൂത്രവ്രാതാന്യപി മുനികൃതാന്യുല്ലസദ്വാർത്തികാനി
കാവ്യം ശ്രാവ്യം ശൃണു ച മധുരം നാടകം ചാപി നാനാ-
ഭൂതം ഭൂതം രമയദഖിലം കാളിദാസാദിഭൂതം.”

എന്നും മറ്റും ആ ക്ഷേത്രത്തിന്റെ സംസ്കാരാധിഷ്ഠിതമായ മാഹാത്മ്യത്തെ കവി ഉദീരണം ചെയ്യുന്നു. നായിക തന്റെ ഭർത്താവിന്റെ ദേഹത്തെ വർണ്ണിച്ചു കേൾപ്പിക്കുന്നതു താഴെക്കാണുന്ന വിധത്തിലാണ്:

“നായം നീലോ ന ച സിതതനുഃ സ്വർണ്ണവർണ്ണോ യുവാ തു
ഹ്രസ്വോ ദീർഘോപി ച ന നിതരാം രൂപവാംശ്ചാരുവർഷഃ”

കവിതയ്ക്കു ശബ്ദമാധുര്യം വളരെക്കുറവാണ്. അസഹ്യമായ യതിഭങ്ഗദോഷവും അതിൽ അങ്ങിങ്ങു ധാരാളമായി മുഴച്ചു നില്ക്കുന്നു. എങ്കിലും പ്രസ്തുത കാവ്യത്തിന്റെ പഠനത്തിൽനിന്നു നമുക്കു പലവിധത്തിലുള്ള അറിവുകളും ലഭിക്കുന്നുണ്ടെന്നുള്ള പരമാർത്ഥം വിസ്മരിക്കാവുന്നതല്ല.

യമകകാവ്യങ്ങൾ

ദേവീചരിതത്തിൽ കവി വേദാരണ്യത്തിലെ ഗോപാലി ശ്രീകൃഷ്ണന്റെ സഹോദരിയായ കാത്യായനീദേവിയാണെന്ന സമർത്ഥിക്കുന്നു. ആകെ ആറാശ്വാസങ്ങളുണ്ട്. "ഇതി ശ്രീമൽകാത്യായനീ പദാംബുജമധുവ്രതേന ശ്രീമദ്ഗോപാലീസുതേന ശ്രീവാസുദേവേന വിരചിതേ" എന്നൊരു കുറിപ്പ് ഈ കാവ്യത്തിന്റെ അവസാനത്തിൽ കാണ്മാനുണ്ട്.

ചില ശ്ലോകങ്ങൾ ചുവടെ ചേർക്കുന്നു:

"ഭക്ത്യാ ദേവീതമദശ്ചരിതമിദം യച്ഛിവാമുദേ വീതമദഃ
കാവ്യം പരമമരചയം പഠന്നിദം മോദയതി ഹി പര മമരചയം.
സസുധാശാനാം ഭൃതാരാധ്യാ ജഗതാം ചതുർദ്ദശാനാം ഭൃതാ
മാതാ വേദവനമിതാധിജനാര്യാ വിജയതാം വേദവനമിതാ

സദാശിവാശിവാപരാ പരാജയത്വനുത്തമാ
നികേതവേദകാനനാ പരാ ജയത്വനുത്തമാ."

സത്യതപഃകഥയിൽ കവി തന്റെ പൂർവനും സത്യതപസ്സെന്ന അപരാഭിധാനത്താൽ വിദിതനുമായ ഒരു ഋഷി വേദാരണ്യത്തിലും ഭാരതപ്പുഴയുടെ തീരത്തിലും അനുഷ്ഠിച്ച തപസ്സിനെപ്പറ്റി വർണ്ണിക്കുന്നു. അതിൽ നിന്നു ചില ശ്ലോകങ്ങൾ താഴെ ഉദ്ധരിക്കുന്നു:

"സ്വസ്തി ഭവേദമിതായൈ വേദവനം ശ്രൂയമാണ വേദമിതായൈ
ദേവ്യൈ നാമാഗസ്യ സ്ഥിതം തടകം ച നാമാഗസ്യ."

***

ഗദിതം പരമാഖ്യാനം നാശിതവന്തൗ മയേഹ പരമാഖ്യാനം
ഭക്തേനാമ്നായമിതം ഭൃതമൂഷൌ സത്യതപസി നാമ്നാ യമിതം.
സത്യതപാനാമാസ (വ്യഘ) ഋഷിരഗ്ര്യോ ദ്വിജാധി പാനാമാസ
സ പുനർവേദമഹാർത്ഥം നാകസദാം ഭ്രസദാഞ്ച വേദ മഹാർത്ഥം."

ആദ്യത്തെ ഋഷിയുടെ തപസ്സിനെ കുറിച്ചായിരിക്കാം പ്രസ്തുത കാവ്യത്തിൽ പ്രതിപാദിച്ചിരിക്കുന്നത്. ആകെ മൂന്നാശ്വാസങ്ങളാണുള്ളത്. കവിയുടെ എട്ടു സഹോദരന്മാരെപ്പറ്റി ഇതിൽ പ്രസ്താവനയുള്ളതായി ചിലർ പറയുന്നതു നിർമ്മൂലമാകുന്നു. ശിവോദയത്തിലെ ആദ്യത്തെ രണ്ടാശ്വാസങ്ങൾ കിട്ടിയിട്ടുണ്ട്. അതിലും കവിയുടെ സഹോദരന്മാരെപ്പറ്റി ഒരു പ്രസ്താവനയും കാണുന്നില്ല. നാലു പാദത്തിലും യമകമുണ്ടെന്നുള്ളതാണ് പ്രസ്തുത കാവ്യത്തിന്റെ വിശേഷം. അതിലെ രണ്ടു ശ്ലോകങ്ങൾ താഴെ ചേർക്കുന്നു:

"സ്വസ്തിഭവേദവനായൈവാര്യായൈ ഗോരവാപ്തവേദ വനായൈ
(സസമീ) ദ്വേദവനായൈകാത്താശ്രമഗർഷിജപഗവേദ വനായൈ.
വേദാരണ്യന്നാമസ്തർഷിയദിതമഖിലതോഹിരണ്യന്നാമ
ശുചിസദരണ്യന്നാമ ഹ്യേതി യശോ യന്നതശ്ശരണ്യന്നാമ."

അച്യുതലീലയിലെ ഇതിവൃത്തം ബാലകൃഷ്ണന്റെ ചരിതമാണ്. നാലാശ്വാസങ്ങൾ ലഭിച്ചിട്ടുണ്ട്. ആ ഗ്രന്ഥത്തിലെ രണ്ടു ശ്ലോകങ്ങൾ അടിയിൽ ചേർക്കുന്നു:

“ജയതീ ശ്രുതികാന്താരം ശ്രിതോ ഗുണോല്ലാസി വേദരുതികാന്താരം
ദേവീനാനാപർണ്ണാശ്രിതവൃഷമുനിമജ്ജഗൽ പുനാനാപർണ്ണാ.
യാസഭവി വിധാത്രാദ്യാ ത്രിദശാന്നത്വാച്യുതസ്യ വിവിധാത്രാദ്യാഃ
ലീലാസദ്യമകേന ഗ്രന്ഥേന മയോച്യതേ ലസദ്യമകേന.”

അച്യുതലീലയിൽ കവി തന്റെ ജ്യേഷ്ഠനായ ഭവദാസനെ വന്ദിക്കുന്നുണ്ടു്:

“പ്രണതോസ്മി ഗതം ഭവസാഗരനാവികസദ്ധൃദയം ഭവദാസമഹം
ഭവഭക്തതയാനുഭവന്തമിതം വികസദ്ധൃദയം ദവദാസമഹം.”

എന്ന പദ്യം നോക്കുക. വാസുദേവന്റെ യമകകവിത പട്ടത്തു പട്ടേരിയുടേതുമായി താരതമ്യപ്പെടുത്തുമ്പോൾ അവരമാണെങ്കിലും അതിനും ആസ്വാദ്യതയില്ലെന്നു പറയാവുന്നതല്ല. വാസുദേവൻ ദ്വിതീയപരമേശ്വരന്റെ സഹോദരനാണെന്നു കാണുന്ന സ്ഥിതിക്കു് അദ്ദേഹവും പതിനെട്ടരക്കവികളിൽ ഒരാളായിരുന്നിരിക്കുവാൻ ഇടയുണ്ടു്. പട്ടത്തു വാസുദേവഭട്ടതിരിയെപ്പറ്റി പ്രസ്താവിക്കുമ്പോൾ ഞാൻ പ്രാസംഗികമായി സ്മരിച്ച ഗജേന്ദ്രമോക്ഷം ഈ യമകകവിയുടെ കൃതിയല്ല. അതിന്റെ പ്രണേതാവിനെക്കുറിച്ചു യാതൊരറിവും എനിക്കു കിട്ടീട്ടില്ലെന്നു വീണ്ടും പറഞ്ഞുകൊള്ളട്ടെ.

പര്യായപദാവലി

കേരളത്തിൽ വ്യാകരണം അധ്യയനം ചെയ്യുന്നവർക്കു് അത്യന്തം ഉപകാരമായി പര്യായപദാവലി എന്നൊരു ഗ്രന്ഥമുണ്ടു്. വ്യാകരണപദാവലി എന്നും അതിനു പേരു കാണുന്നു. പ്രസ്തുതകൃതിയുടെ നിർമ്മാതാവു വാസുദേവസംജ്ഞനായ ഒരു പണ്ഡിതനാകുന്നു. അദ്ദേഹം പയ്യൂർ ഭട്ടതിരിമാരിൽ ആരെങ്കിലുമാണോ എന്നു നിശ്ചയമില്ല. ഗ്രന്ഥത്തിന്റെ സ്വരൂപമെന്തെന്നു താഴെ ഉദ്ധരിക്കുന്ന ശ്ലോകങ്ങളിൽ നിന്നു വിശദമാകുന്നതാണു്:

“നമശ്ശിവായ കന്ദർപ്പദർപ്പഹാരീദ്ദഗഗ്നയേ
ഗിരീന്ദ്രതനയാസക്തമാനസായേന്ദുമൗലയേ.
ഗോവിന്ദം ഗോപഗോപീനാം നന്ദനം നന്ദനന്ദനം
വൃന്ദാരകമുനിവ്രാതൈർവന്ദ്യം വന്ദാമഹേ വയം.
പൂജിതം വിഘ്നഭീതേന ശിവേനാപി പുരദ്വിഷാ
സർവസമ്പൽകരം ദേവം നമാമി ഗണനായകം.
പ്രണമ്യ വിദുഷസ്സർവാൻ പദാനാം ധാതുജന്മനാം
ഉച്യതേ വാസുദേവേന പര്യായേണ പദാവലിഃ
പ്രസിദ്ധാനപ്രസിദ്ധാംശ്ച വൈദികാൻ ലൗകികാൻ ബ്രുവേ
ലട്പ്രത്യയാന്താൻ പര്യായാൻ കേവലാംശ്ചോപ സർഗ്ഗജാൻ
പ്രത്യാഹാരാംശ്ച സൂത്രാണി പ്രക്രിയാം ബഹുവിസ്താരാം
മുക്ത്വാ പ്രയസ്യതേ ഽസ്മാഭിഃ പര്യായപദസങ്ഗ്രഹേ.”

അദ്ദേഹം പ്രസിദ്ധങ്ങളും അപ്രസിദ്ധങ്ങളും വൈദികങ്ങളും ലൗകികങ്ങളും കേവലങ്ങളും ഉപസർഗ്ഗജങ്ങളുമായ ലട്പ്രത്യയാന്തപദങ്ങളെ സംഗ്രഹിക്കുന്നു; എന്നാൽ പ്രത്യാഹാരങ്ങൾ, പാണിനിസൂത്രങ്ങൾ, ബഹുവിസ്തരമായ പ്രക്രിയ ഇവയെ വിട്ടുകളയുകയും ചെയ്യുന്നു. കാവ്യത്തിന്റെ രീതി താഴെ കാണുന്ന കാരകാവതാരശ്ലോകങ്ങളിൽനിന്നു വ്യക്തമാകും:

“ക്രിയാഹേതുഷു സർവേഷു യസ്സ്വതന്ത്രോ വിവക്ഷിതഃ
ജ്ഞേയസ്സ കർത്താ കർമ്മാദികാരകാണാമധീശ്വരഃ
സ്വതന്ത്രോ യോജകോ ഹേതുരിതി കർത്താ ഭവേത്ത്രിധാ
സ്വതന്ത്രേ കർത്തരി പ്രോക്തേ പ്രഥമാ സ്യാൽ ക്രിയാ പദൈഃ

ബാലശ്ശേതേ ശശീ ഭാതി വൃക്ഷസ്തിഷ്ഠതി തദ്യഥാ.
യാജയന്തി ദ്വിജാ ഭൂപമിത്യാദി സ്യാൽ പ്രയോജകേ.
ആഹ്ലാദയതി ശീതാംശുർജ്ജടീ ഭീഷയതേ ശിശൂൻ
വിനീതോ ലഭതേ ധർമ്മമിതി വാ ഹേതുകർത്തരി.”

കർമ്മാദികാരകങ്ങൾക്ക് അധീശ്വരനായ കർത്താവിനെപ്പറ്റി ബാലന്മാർക്ക് ഇതിലധികം എന്താണ് അറിവാനുള്ളത്? വിശിഷ്ടങ്ങളായ ഉദാഹരണങ്ങൾ പ്രസ്തുതഗ്രന്ഥത്തെ ആമൂലാഗ്രം അലങ്കരിക്കുന്നു.

സുബ്രഹ്മണ്യൻ

പൂർവമീമാംസയിലെ പ്രഥമസൂത്രത്തിനു സുബ്രഹ്മണ്യൻ എന്നൊരു കേരളീയപണ്ഡിതൻ ‘ശാസ്ത്രോപന്യാസമാലിക’ എന്ന പേരിൽ ഒരു വ്യാഖ്യാനം രചിച്ചിട്ടുണ്ട്. അതിൽ താൻ സുബ്രഹ്മണ്യന്റെ ശിഷ്യനാണെന്നും തത്വാവിർഭാവത്തിലും അതിന്റെ വ്യാഖ്യാനത്തിലും മറ്റും ഉൽഘാടനം ചെയ്തിട്ടുള്ള യുക്തികളെയാണ് അനുസരിക്കുന്നതെന്നും അദ്ദേഹം പ്രസ്താവിക്കുന്നു. തത്വാവിർഭാവത്തിന്റെ വ്യാഖ്യ ദ്വിതീയപരമേശ്വരന്റേതായിരിക്കണം. ഭവനാഥനയവിവേകം, ഭട്ടവിഷ്ണുവിന്റെ നയതത്വസംഗ്രഹം, പാർത്ഥ സാരഥിമിശ്രന്റെ ന്യായരത്നമാല എന്നീ ഗ്രന്ഥങ്ങളെ സ്മരിക്കുകയും ഭട്ടവിഷ്ണുവിന്റെ മതങ്ങളെ വിമർശിക്കുകയും ചെയ്തിരിക്കുന്നു. അധോലിഖിതങ്ങളായ പദ്യങ്ങൾ ശ്രദ്ധേയങ്ങളാണ്:

“തത്വാവിർഭാവതദ്വ്യാഖ്യാദ്യുക്തയുക്ത്യനുസാരിണീം
ആദ്യസൂത്രേ വിധാസ്യാമഃ ശാസ്ത്രോപന്യാസമാലികാം.
സതി വിഭവേ ദാന്തസ്യ സ്ഫുടതരഹൃദയാവഭാസി വേദാന്തസ്യ
ഏതാം സുബ്രഹ്മണ്യസ്യാന്തേവാസീ കരോതി സുബ്രഹ്മണ്യഃ”

രണ്ടാമത്തെ പദ്യത്തിലെ യമകപ്രയോഗം നോക്കുമ്പോൾ വാസുദേവകവിയുടെ സഹോദരനായ സുബ്രഹ്മണ്യനായിരിക്കാം ശാസ്ത്രോപന്യാസമാലികയുടെ പ്രണേതാവ് എന്നു തോന്നിപ്പോകും. ആ സുബ്രഹ്മണ്യനും പ്രാഭാകരനിഷ്ണാതനായിരുന്നുവല്ലോ.

സർവപ്രത്യയമാല

ശങ്കരാര്യന്റെ അനുജനായ ശങ്കരാര്യൻ രചിച്ചതായി ‘സർവപ്രത്യയമാലാ’ എന്ന സംജ്ഞയിൽ ഒരു വ്യാകരണഗ്രന്ഥമുണ്ട്. അതും പര്യായപദാവലിപോലെ വിദ്യാർത്ഥികൾക്കു വളരെ പ്രയോജനകരമാകുന്നു. ആ ഗ്രന്ഥത്തിന്റെ ആരംഭത്തിലുള്ളവയാണ് അടിയിൽ പകർത്തുന്ന ശ്ലോകങ്ങൾ:

“അഭംഗുരകലാദാനസ്ഥൂ ലലക്ഷത്വമീയുഷേ
തുംഗായ മഹസേ തസ്മൈ തുരംഗായ മുഖേ നമഃ
ശിവാത്മജമവിഘ്നായ സുരാസുരസുപൂജിതം

സർവക്രിയാദൗ സർവാര്യം വന്ദേ ഗണപതിം പ്രഭും.
ഗോവിന്ദം ഗോപഗോപീനാം നന്ദനം നന്ദനന്ദനം
വന്ദേ വൃന്ദാരകൈർവന്ദ്യമിന്ദിരാനന്ദകാരിണം.
പ്രത്യയഗ്രഥിതൈശ്ശബ്ദൈഃ പര്യായൈസ്സർവധാതുജൈഃ
ശങ്കരാര്യാനുജോ മാലാം ശങ്കരാര്യഃ കരോമ്യഹം.
ക്രിയാക്രമോക്തശബ്ദാനാം പര്യായപദവിസ്തൃതാ
സർവപ്രത്യയമാലേയം ബാലശിക്ഷാർത്ഥമുദ്ധൃതാ."

ഈ ശ്ലോകങ്ങളിൽ "ഗോവിന്ദം ഗോപഗോപീനാം" എന്നതിനു പര്യായപദാവലിയിലെ "ഗോവിന്ദം ഗോപഗോപീനാം" എന്ന ശ്ലോകവുമായി കാണുന്ന സാദൃശ്യം വിസ്മയാവഹമായിരിക്കുന്നു. വാസുദേവനും ശങ്കരനുമായി എന്തോ ഒരു ബന്ധമുണ്ടെന്ന് ഈ സാദൃശ്യത്തിൽ വ്യഞ്ജിക്കുന്നു. സർവപ്രത്യയമാല, എല്ലാ വ്യാകരണപ്രത്യയങ്ങളേയും പരാമർശിക്കുകയും അവയെ ഉദാഹരണങ്ങൾകൊണ്ടു വ്യക്തമാക്കുകയും ചെയ്യുന്നു. താഴെ കാണുന്ന ശ്ലോകങ്ങൾ തദ്ധിതമാലയിൽ ഉള്ളതാണ്:

"ഏതൽ പ്രമാണമസ്യേതി ത്വർത്ഥേ ദ്വയസജാദയഃ
ഊരുമാത്രം ജലം നദ്യാം കണ്ഠമാത്രം ക്വചിജ്ജലം.
ജാനുപ്രമാണമസ്ത്യത്ര ജാനുദ്വയസമിത്യപി
ജാനുദഘ്നം ചേതി തഥാ പ്രയോഗേഷൂഹ്യതാം പുനഃ."

ലൺമാലയിൽനിന്ന് ഒരു ഭാഗംകൂടി ചേർക്കാം:

"അനുശാസ്തി പിതാ പുത്രം ബാല്യാൽ പ്രഭൃതി ശിക്ഷതേ;
പിതാനുശാസയത്യേനം ണിചി ശിക്ഷയതിദ്രുതം.
പിത്രാ കർമ്മണി ബാലോസൗ ശിക്ഷ്യതേ ചാനുശാസ്യതേ;
അധീതേ ചാമനത്യേവം വേദം പഠതി സർവദാ.
പാഠയത്യധ്യാപയതി വേദമാമ്നാപയത്യപി;
ആമ്നായതേ പഠ്യതേ ച വേദഃ കർമ്മണ്യധീയതേ."

പ്രസ്തുത വൈയാകരണനെ മേൽപ്പുത്തൂർ ഭട്ടതിരി ഒന്നിലധികം തവണ പ്രക്രിയാസർവസ്വത്തിൽ സ്മരിച്ചിട്ടുണ്ട്. "നിഘൃഷ്ട ഇത്യർത്ഥമാഹ ശങ്കരഃ" എന്നു കൃൽഖണ്ഡത്തിലും" നിഗൂഹ്യമാനസ്യാഭാവോത്ര ജ്ഞാപ്യത ഇതി ശങ്കരഃ" എന്നു സുബർത്ഥഖണ്ഡത്തിലും കാണുന്ന വചനങ്ങൾ നോക്കുക.

വേദാന്തസാരം

ഈ ശങ്കരൻ സർവസിദ്ധാന്തസംഗ്രഹമെന്നുകൂടി പേരുള്ള വേദാന്തസാരമെന്ന ഗ്രന്ഥത്തിന്റേയും പ്രണേതാവാണ്. അതിലും ശ്രീകൃഷ്ണനെ വന്ദിച്ചിട്ടുണ്ട്.

"അംഗോപാംഗോപവേദേഷു സർവസിദ്ധാന്തസംഗ്രഹഃ
ക്രിയതേ ശങ്കരാര്യേണ ശങ്കരാര്യകനീയസാ"

എന്ന് ആ ഗ്രന്ഥത്തിന്റെ ആരംഭത്തിൽ ഒരു ശ്ലോകം കാണുന്നുണ്ട്. വാസുദേവൻനമ്പൂരിയും ശങ്കരൻനമ്പൂരിയും കൊല്ലം ഏഴാം ശതകത്തിലാണു ജീവിച്ചിരുന്നതെന്ന് ഊഹിക്കാം. മഴമംഗലത്തു ശങ്കരൻനമ്പൂരി വാസുദേവന്റെ പര്യായപദാവലിയെ രൂപാനയനപദ്ധതിയിൽ ഉപജീവിക്കുന്നു.

സകലദർശനങ്ങളുടെയും തത്വരത്നങ്ങൾ പതിനൊന്നധ്യായങ്ങളിൽ സമഞ്ജസമായി സംക്ഷേപിച്ചിട്ടുള്ള ഒരു ഉത്തമഗ്രന്ഥമാണ് ഇത്. പത്താമധ്യായത്തിൽ മഹാഭാരത (ഗീതാ) പക്ഷവും പതിനൊന്നാമധ്യായത്തിൽ വേദാന്തപക്ഷവും സംഗ്രഹിച്ചിരിക്കുന്നു. ബൃഹസ്പതി (ചാർവാക) പക്ഷംകൊണ്ടാണ് ഗ്രന്ഥം ആരംഭിക്കുന്നത്.

"അക്ഷപാദഃ കണാദശ്ച കപിലോ ജൈമിനിസ്തഥാ
വ്യാസഃ പതഞ്ജലിശ്ചേതി വൈദികാശ്ശാസ്ത്രകാരകാഃ
ബൃഹസ്പത്യാർഹതൗ ബുദ്ധോ വേദമാർഗ്ഗവിരോധിനഃ"

എന്ന് അദ്ദേഹം ആറു വൈദികദർശനങ്ങളേയും മൂന്ന് അവൈദികദർശനങ്ങളേയും പരാമർശിക്കുന്നു. താഴെ കാണുന്ന ശ്ലോകങ്ങളിൽനിന്നു ശങ്കരന്റെ സരളമായ പ്രതിപാദനശൈലി അവധാരണം ചെയ്യാവുന്നതാണ്.

"അംഗോപാംഗോപവേദാസ്യുർവ്വേദസ്യാത്രോപകാരകാഃ
ധർമ്മാർത്ഥകാമമോക്ഷാണാമാശ്രയസ്യ ചതുർദ്ദശ,
വേദാംഗാനി ഷഡേതാനി ശിക്ഷാ വ്യാകരണം തഥാ
നിരുക്തം ജ്യോതിഷം കല്പം ഛന്ദോവിചിതിരിത്യപി
മീമാംസാ ന്യായശാസ്ത്രഞ്ച പുരാണം സ്മൃതിരിത്യപി
ചത്വാര്യേതാന്യുപാംഗാനി ബഹിരംഗാനി താനി വൈ.
ആയുർവ്വേദോർത്ഥവേദശ്ച ധനുർവ്വേദസ്തഥൈവ ച
ഗാന്ധർവ്വവേദ ഇത്യേവമുപവേദാശ്ചതുർവ്വിധാഃ."

അനന്തരം ആചാര്യൻ ഈ അംഗോപാംഗോപവേദങ്ങളുടെ ലക്ഷണങ്ങൾ വിവരിക്കുന്നു:

"ശിക്ഷാ ശിക്ഷയതി വ്യക്തം വേദോച്ചാരണലക്ഷണം;
വ്യക്തി വ്യാകരണം തസ്യ സംഹിതാപദലക്ഷണം;
വക്തി തസ്യ നിരുക്തഞ്ച പദനിർവ്വചനം സ്ഫുടം;
ജ്യോതിശ്ശാസ്ത്രം വദത്യസ്യ കാലം വൈദികകർമ്മണാം;
ക്രമം കർമ്മപ്രയോഗാണാം കല്പസൂത്രം വദത്യപി;
മന്ത്രാക്ഷരാണാം സംഖ്യോക്താ ഛന്ദോ വിചിതിഭിസ്തഥാ."

എന്നിങ്ങനെ ആ വിവരണം തുടരുന്നു. പ്രഭാകരൻ കുമാരിലന്റെ ശിഷ്യനെന്നുതന്നെയാണ് കേരളത്തിലെ രൂഢമൂലമായ ഐതിഹ്യം എന്നു മുൻപു പ്രസ്താവിച്ചിട്ടുണ്ട്. അതിനെ ശങ്കരനും.

"മീമാംസാവാർത്തികം ഭാട്ടം ഭട്ടാചാര്യകൃതം ഹി തൽ;
തച്ഛിഷ്യോ ഹ്യല്പഭേദേന ശബരസ്യ മതാന്തരം
പ്രഭാകരഗുരുശ്ചക്രേ തദ്ധി പ്രാഭാകരം മതം"

എന്നീ വചനങ്ങളിൽ ഉദീരണം ചെയ്യുന്നു.

ശാങ്കരസ്മൃതി

ശാങ്കരസ്മൃതി അഥവാ ലഘുധർമ്മപ്രകാശിക എന്ന ഗ്രന്ഥം ഭഗവൽപാദരുടെ കൃതിയാകുവാൻ ന്യായമില്ലെന്ന് എട്ടാമധ്യായത്തിൽ ഉപപാദിച്ചിട്ടുണ്ട്. പ്രഥമപരമേശ്വരന്റെ ഗുരുവായി ഒരു ശങ്കരപൂജ്യപാദൻ ഉണ്ടായിരുന്നുവല്ലോ. അദ്ദേഹമായിരിക്കാം

ശാങ്കരസ്മൃതികാരൻ; പരിച്ഛേദിച്ച് ഒന്നും പറയുവാൻ നിർവ്വാഹമില്ല. ആ സ്മൃതി ഇങ്ങനെ ആരംഭിക്കുന്നു:

“നത്വാ ധർമ്മവിദോ ദേവാനൃഷീംശ്ച പരമം മഹഃ
സാംബം ശിവമനുസ്മൃത്യ ശങ്കരേണ യതാത്മനാ
ആലോക്യ ഭാർഗ്ഗവാൽ പ്രാപ്തം ധർമ്മശാസ്ത്രമിതസ്തതഃ
വിസ്തരേണ വിഷീദത്സു കൃപയാ മന്ദബുദ്ധിഷു
പ്രായസ്തദേവ സംക്ഷിപ്യ ക്രിയതേ മൃദുഭിഃ പദൈഃ
അല്പാക്ഷരൈരനല്പാർത്ഥൈഃ പൃഥഗേതന്നിബന്ധനം
വർണ്ണാനാമാശ്രമാണാഞ്ച ധർമ്മേ ദീപ ഇവാപരഃ
അനവദ്യം സതാം നാമ്നാ ലഘുധർമ്മപ്രകാശികാ.”

ശാങ്കരസ്മൃതിയെയാകട്ടെ അതിന്റെ മൂലഗ്രന്ഥമാകുന്ന ഭാർഗ്ഗവസ്മൃതിയെയാകട്ടെ ഇതരഗ്രന്ഥകാരന്മാർ ആരും സ്മരിച്ചിട്ടില്ല. ഭാർഗ്ഗവസ്മൃതി കണ്ടുകിട്ടീട്ടുപോലുമില്ല. ശാങ്കരസ്മൃതി മുപ്പത്താറധ്യായങ്ങളുള്ള ഒരു ഗ്രന്ഥമാണെന്നു പറഞ്ഞുവരുന്നു. എന്നാൽ അവയിൽ ആദ്യത്തെ പന്ത്രണ്ടധ്യായങ്ങൾ മാത്രമേ ഇതേ വരെ നമുക്കു ലഭിച്ചിട്ടുള്ളു. ഓരോ അധ്യായത്തിലും നന്നാലുപാദങ്ങളുണ്ട്.

“ഔർദ്ധ്വദൈഹികകർമ്മാണി ശാവാശൗചഞ്ച സൂതകം
പ്രാകീർണ്ണസംഗ്രഹം ചാത്ര ആഖ്യാസ്യേ ഭാഗ ഉത്തരേ”

എന്നു പറഞ്ഞു പ്രസ്തുത നിബന്ധകാരൻ പന്ത്രണ്ടാമധ്യായം അവസാനിപ്പിക്കുന്നു. പ്രണേതൃത്വത്തെപ്പറ്റി പക്ഷാന്തരമുണ്ടെങ്കിലും ശാങ്കരസ്മൃതി നിരുപയോഗമായ ഒരു ഗ്രന്ഥമാണെന്നു പറവാൻ നിവൃത്തിയില്ല. സ്നാതകന്മാരുടെ സ്ഥിതി, മരുമക്കത്തായികളുടെ ദത്ത്, സ്മാർത്തവിചാരം, അറുപത്തിനാല് അനാചാരങ്ങൾ മുതലായി കേരളത്തിനു പ്രത്യേകമായുള്ള ആചാരങ്ങളെക്കുറിച്ച് അതിൽ പ്രതിപാദിച്ചിട്ടുള്ളതു് എല്ലാ പേരും അറിഞ്ഞിരിക്കേണ്ടതാകുന്നു. സ്നാതകന്മാരുടെ സ്ഥിതിയെപ്പറ്റി വിവരിക്കുമ്പോൾ ‘സഹോദരാണാം വിവാഹോനുമതോ മുനേഃ” ‘അതോ വിവാഹസ്സർവ്വേഷാമിഷ്ടകല്പോയമുത്തമഃ’ എന്നുള്ള മതത്തിനു പരശുരാമന്റെ അനുമതിയുള്ളതായി ഗ്രന്ഥകാരൻ ഉപന്യസിക്കുന്നു. അങ്ങനെയാണെങ്കിൽ ‘ജ്യേഷ്ഠഭ്രാതാവു ഗൃഹീ ഭവേൽ’ എന്ന അനാചാരത്തിനു ജ്യേഷ്ഠഭ്രാതാവു മാത്രമേ വിവാഹം ചെയ്യാവൂ എന്നുള്ള സങ്കുചിതാർത്ഥമില്ലെന്നു സങ്കല്പിക്കാം. ഇങ്ങനെ പലതും വിമർശനീയമായുണ്ട്. സദാചാരപ്രകരണത്തിൽ നിന്നു ചില ശ്ലോകങ്ങൾ ചുവടെ ചേർക്കുന്നു:

“അവമാനം ന കർവീത കസ്യചിൽ ക്ഷേമകൗതുകീ
ഹീനാംഗാനധികാംഗാൻ വാ വികൃതാംഗാനഥാപി വാ
ന ഹീനാംശ്ച ന മൂർഖാംശ്ചപ്രഹസേദ്വ്യാധിതാനപി
ന ഹീനസേവനം കുര്യാന്ന സ്വാധ്യായം ദ്വിജസ്ത്യജേൽ;
വർണ്ണസ്യ ചാശ്രമസ്യാപി വയസോഭിജനസ്യ വാ
ശ്രുതസ്യ ച ധനസ്യാപി ദേശസ്യ സമയസ്യ ച
അനുരൂപേണ വേഷേണ വർത്തതേ ന ച ഗർഹിതഃ
നിത്യം ശാസ്ത്രാർത്ഥവീക്ഷീ സ്യാജ്ജീർണ്ണവാസോ ന ധാരയേൽ
മലിനഞ്ച തഥാ തദ്വൽ സച്ഛിദ്രം വിഭവേ സതി.
ന നാസ്തീത്യഭിഭാഷേത മ്ലേച്ഛഭാഷാം നചാഭ്യസേൽ

***

നാത്മാനമവമന്യേത പരമർമ്മാണി ന സ്പൃശേൽ

***

ന കുര്യാല്ലോകവിദ്വിഷ്ടം ധർമ്മമപ്യുദിതം ക്വചിൽ."

ഉദ്ദണ്ഡശാസ്ത്രികൾ, ജീവചരിത്രം

ഉദ്ദണ്ഡശാസ്ത്രികളുടെ ജന്മഭൂമി പണ്ടു തൊണ്ടമണ്ഡലം എന്നു പറഞ്ഞു വന്നിരുന്ന ചെങ്കൽപ്പേട്ട (ചിങ്കൽപെട്ട) ഡിസ്ത്രിക്ടിൽ കാഞ്ചീപുരത്തിനു സമീപം പാലാർ എന്ന പുഴയുടെ വക്കത്തുള്ള ലാടപുരം ഗ്രാമമാകുന്നു. ഈ വസ്തുതയും മറ്റും അദ്ദേഹംതന്നെ മല്ലികാമാരുതത്തിൽ വിശദമായി രേഖപ്പെടുത്തീട്ടുണ്ട്.

"അസ്തി ദക്ഷിണാപഥേ ദയമാനകാമാക്ഷീകടാക്ഷതാണ്ഡവിതകവിശിഖണ്ഡിമണ്ഡലേഷു തുണ്ഡീരേഷു ക്ഷീരനദീത രംഗിതോപശല്യോ ലാടപുരോ നാമ മഹാനഗ്രഹാരഃ; തത്ര ച

തപശ്ചരണചുഞ്ചവസ്സകലശാസ്ത്രമുഷ്ടിന്ധയാഃ
സ്വനുഷ്ഠിതമഹാധ്വരാഃ ശ്രുതിപരായണാഃ ശ്രോത്രിയാഃ
മഹാഭിജനശാലിനോ വദനവർത്തിവാഗ്ദേവതാ
വസന്ത്യതിഥിസൽകൃതിക്ഷപിതവാസരാ ഭൂസുരാഃ.

തത്ര ചാമുഷ്യായണസ്യ, ആപസ്തംബശാഖാധ്യായിനോ വാധൂലകുലതരുപല്ലവസ്യ, കവിതാവല്ലഭസ്യ, വിപഞ്ചീപഞ്ചമോദഞ്ചിതകീർത്തേ, രുപാധ്യായഗോകുലനാഥപൗത്രസ്യ, ശ്രീകൃഷ്ണ സൂനോർഭട്ടരംഗനാഥസ്യ പ്രിയനന്ദന ഇരുഗുപനാഥാപരപര്യായ ഉദ്ദണ്ഡകവിർനാമ... സ കില വിധിവദുപാസിതാൽ തീർത്ഥാ ദധിഗത സകലവിദ്യോ, ദിദൃക്ഷുർദ്ദിഗന്തരാണി, ആന്ധ്രകർണ്ണാടകകലിംഗചോളകേരളാനവതീർണ്ണഃ, മജ്ജൻ മഹാനദീഷു, പശ്യൻ ദേവതാസ്ഥാനാനി, സേവമാനസ്സജ്ജനാൻ, അഭിനന്ദന്നന്തർവാണീൻ, ഇദമേവ താമ്രചൂഡക്രോഡനഗരമാഢൗകത."

ഈ പ്രസ്താവനയിൽനിന്നു ലാടപുരം ഗ്രാമത്തിൽ ഗോകുലനാഥന്റെ പൗത്രനായി, ശ്രീകൃഷ്ണന്റെ പുത്രനായി, മഹാകവിയായി ആപസ്തംബസൂത്രത്തിലും വാധൂലഗോത്രത്തിലും പെട്ട രംഗനാഥൻ എന്നൊരു മഹാബ്രാഹ്മണൻ ജീവിച്ചിരുന്നു എന്നും, അദ്ദേഹത്തിന്റെ പുത്രനാണ് ഇരുഗുപനാഥൻ എന്നുകൂടി പേരുള്ള ഉദ്ദണ്ഡനെന്നും, ഇരുഗുപനാഥൻ എന്ന സംജ്ഞകൊണ്ട് അദ്ദേഹം ഒരു ആന്ധ്രനായിരിക്കണമെന്നും ഉദ്ദേശിക്കാം. അദ്ദേഹം ഗുരുമുഖത്തിൽനിന്നു ബാല്യത്തിൽ സകലവിദ്യകളും അഭ്യസിച്ച്, ആന്ധ്രം, കലിംഗം, ചോളം, കേരളം എന്നീ രാജ്യങ്ങൾ ചുറ്റിസ്സഞ്ചരിച്ച് ഒടുവിൽ കോഴിക്കോട്ടു ചെന്നുചേർന്നു എന്നും കാണാവുന്നതാണ്. മല്ലികാമാരുതത്തിലെ

"ഉദ്ദണ്ഡം രംഗനാഥസ്സതമലഭത യം രംഗദേവീ തഥാബ്ധാ"

ഇത്യാദി പദ്യത്തിൽനിന്നു ശാസ്ത്രികളുടെ മാതാവു രംഗദേവിയായിരുന്നുവെന്നു വെളിപ്പെടുന്നു. ലാടപുരം എന്ന പേരിൽ കാഞ്ചീപുരത്തിന്റെ പരിസരത്തിൽ ഇക്കാലത്ത് ഒരു അഗ്രഹാരമുള്ളതായി അറിയുന്നില്ല. കാലാന്തരത്തിൽ അതിന്റെ സംജ്ഞയ്ക്കു വ്യത്യാസം വന്നിരിയ്ക്കാം. രാമഭദ്രദീക്ഷിതരുടെ ശിഷ്യനായി ക്രി. പി. പതിനെട്ടാംശതകത്തിന്റെ പൂർവാർദ്ധത്തിൽ ജീവിച്ചിരുന്ന ഭൂമിനാഥകവി (നല്ലാദീക്ഷി

തർ) രംഗനാഥനും ഉദ്ദണ്ഡനും ഒരു കാലത്തു തഞ്ചാവൂർ ഡിസ്ത്രിക്റ്റിൽപെട്ട കണ്ഡര മാണിക്യം ഗ്രാമത്തിൽ താമസിച്ചിരുന്നുവെന്നും രംഗനാഥൻ ക്രതുവൈഗുണ്യപ്രായ ശ്ചിത്തം മുതലായ ഗ്രന്ഥങ്ങളുടെ കർത്താവായിരുന്നു എന്നും സുഭദ്രാഹരണ നാട കത്തിൽ പ്രസ്താവിച്ചിരിക്കുന്നു എന്നു ഡോക്ടർ കൃഷ്ണമാചാര്യർ അദ്ദേഹത്തിന്റെ സം സ്കൃതസാഹിത്യചരിത്രത്തിൽ പറഞ്ഞിട്ടുള്ളതു നിർമ്മൂലമാണ്. "ഉദ്ദണ്ഡപണ്ഡിതാ ധ്യുഷിതം" എന്നു മാത്രമേ ആ നാടകത്തിൽ പ്രസ്താവിച്ചുകാണുന്നുള്ളൂ.

> "ജയതി കില ചോളമണ്ഡലമണ്ഡനമുദ്ദണ്ഡപണ്ഡിതാധ്യുഷിതം
> കണ്ഡരമാണിക്യമിതി ഖ്യാതം മഹദഗ്രഹാരമാണിക്യം"

എന്ന് അദ്ദേഹത്തിന്റെ ശൃംഗാരസർവസ്വഭാണത്തിലും പ്രസ്താവിച്ചിട്ടുണ്ട്. ഉദ്ധൃതഭാ ഗങ്ങളിൽ കാണുന്ന 'ഉദ്ദണ്ഡ' പദം ശാസ്ത്രികളെ പരാമർശിക്കുന്നില്ലെന്നുള്ളതു നിർ വിവാദമാണ്; ഉദ്ദണ്ഡന്മാരായ പണ്ഡിതന്മാർ താമസിക്കുന്ന ഗ്രാമം എന്നേ 'ഉദ്ദണ്ഡ പണ്ഡിതാധ്യുഷിതം' എന്ന വിശേഷണത്തിന് അർത്ഥമുള്ളൂ. കർണ്ണാടക രാജാവി നെ (വിജയനഗര മഹാരാജാവ്) ശാസ്ത്രികൾ കുറേക്കാലം ആശ്രയിക്കുകയും അറ പിശുക്കനായ അദ്ദേഹത്തെ വിട്ടുപിരിയുന്ന അവസരത്തിൽ

> "മാ ഗാഃ പ്രത്യുപകാരകാതരതയാ വൈവർണ്ണ്യമാകർണ്ണയ
> ശ്രീകർണ്ണാടവസുന്ധരാധിപ, സുധാസിക്താനി സൂക്താനി നഃ;
> വർണ്ണ്യന്തേ കവിഭിഃ പയോനിധിസരിൽസന്ധ്യാദ്രി വിന്ധ്യാടവീ-
> ഝംഝാമാരുതനിർഝരപ്രഭൃതയസ്തേഭ്യഃ കിമാപ്തം ഫലം?"

എന്ന ശ്ലോകം സമ്മാനിക്കുകയും ചെയ്തു എന്നുള്ള ഐതിഹ്യം അവിശ്വസനീയമല്ല. അങ്ങനെ പല ദേശങ്ങളിൽ പര്യടനം ചെയ്തതിനു മേൽ ഒടുവിലാണ് ആ കവിപ്രവേ കൻ കോഴിക്കോടു നഗരത്തിൽ എത്തിച്ചേർന്നതു്. മാനവിക്രമമഹാരാജാവിന്റെ വാഴ്ചക്കാലമായിരുന്നു അതു്. അദ്ദേഹവും ശാസ്ത്രികളുമായുള്ള പ്രഥമസമാഗമത്തി ന്റെ ഉജ്ജ്വലമായ ഒരു ചരിത്രം മല്ലികാമാരുതത്തിൽ ദൃശ്യമാകുന്നുണ്ട്. അതു താഴെ പകർത്തുന്നു:

> 'ആസ്ഥാനമധ്യഗതമുദ്ധതസൗവിദല്ല-
> ഭ്രൂക്ഷേപചോദിതനമച്ചതുരന്തവീരം
> ശ്രീവിക്രമം ചതുരവാരവധൂകരാബ്ജ-
> വ്യാധൂതചാമരമലോകത ലോകനാഥം.'

അസ്തോഷ്ട ച–

> പ്രത്യർത്ഥിഭൂമിപാലപ്രതാപഘർമ്മോത്ഥപുഷ്കലാവർത്ത,
> വിശ്വംഭരാകുടുംബിൻ, വിക്രമ, വിശ്വൈകവീര വിജയസ്വ!

ദേവോപി പരിസരവർത്തികോവിദകവിവദനാകൃഷ്ടേനവി ഘടമാനകമലദളശീത ളേന കടാക്ഷേണ സംഭാവയൻ സാദരമേവമാദിക്ഷൽ-

> ശ്രീമന്നുദ്ദണ്ഡ, വിദ്വൻ, നിശമയ വചനം
>   മാമകം; കാമദോഗ്ധ്രീ
> വാണീ നാണീയസീ തേ നനു വരകവിതാ-
>   ഭൂഷിതാ വാഗ്വിലാസൈഃ;
> തസ്മാദഹായ സമ്യക് പ്രകരണമധുനാ
>   മല്ലികാമാരുതാഖ്യം

കിഞ്ചിദ്വ്യഞ്ജദ്രസാർദ്രം വിരചയ വിധിനാ
  സൽകവേ, സൽക്രിയാം മേ.

മഹാരാജാവിന്റെ നിയോഗമനുസരിച്ചാണ് കവി മല്ലികാമാരുതം രചിച്ചതെന്ന് ഇതിൽ നിന്നു വിശദമാകുന്നുണ്ടല്ലോ. അവിടത്തെ ഒരു സദസ്യനായ ചേന്നാസ്സു നമ്പൂതിരിപ്പാട്ടു ശാസ്ത്രികളെ തമ്പുരാനുമായി പരിചയപ്പെടുത്തുമ്പോൾ ചൊല്ലിയ ശ്ലോകം ചുവടെ ഉദ്ധരിക്കുന്നു:

"പ്രക്രീഡൽകാർത്തവീരാർജ്ജുനഭുജവിധുതോ-
  ന്മുക്തസോമോദ്ഭവാംഭ-
സ്സംഭാരാഭോഗഡംഭപ്രശമനപടുവാ-
  ഗ്ഗുംഭഗംഭീരിമശ്രീഃ
തുണ്ഡീരക്ഷോണിദേശാൽ തവ ഖലു വിഷയേ/
  ഹിണ്ഡതോദ്ദണ്ഡസൂരി-
സ്സോയം തേ വിക്രമക്ഷ്മാവര, നി കിമു ഗതഃ
  ശ്രോത്രിയഃ ശ്രോത്രദേശം?"

ഈ ശ്ലോകത്തിലും ശാസ്ത്രികളുടെ ശൈലീമുദ്ര പതിഞ്ഞിരിക്കുന്നതുപോലെ തോന്നുന്നു. ശാസ്ത്രികൾ തമ്പുരാന് ആദ്യമായി അടിയറ വെച്ച ശ്ലോകമാണ് താഴെക്കാണുന്നത്.

"ഉദ്ദണ്ഡഃ പരദണ്ഡഭൈരവ, ഭവദ്യാത്രാസു ജൈത്രശ്രിയോ
ഹേതുഃ കേതുരതീസ്യ സൂര്യസരണിം ഗച്ഛൻ നിവാര്യസ്ത്വയാ,
നോ ചേൽ തൽപടസമ്പുടോദരലസച്ഛാർദ്ദൂലമുദ്രാദ്രവൽ-
സാരംഗം ശശിബിംബമേഷ്യതി തുലാം ത്വൽ പ്രേയസീനാം മുഖൈഃ"

രസോത്തരമായ ആ ശ്ലോകംകേട്ട് ആഹ്ലാദഭരിതനായ മഹാരാജാവു് കവിക്ക് 'ഉദ്ദണ്ഡൻ' എന്ന ബിരുദനാമം സമ്മാനിച്ചുവത്രേ. ചേന്നാസ്സുനമ്പൂരിപ്പാട്ടിലെ പദ്യത്തിൽ കാണുന്ന ഉദ്ദണ്ഡപദത്തിനു പ്രതിവാദികൾക്കു ഭയങ്കരൻ എന്നുമാത്രം അർത്ഥംകല്പിച്ചാൽ മതി. ശാസ്ത്രികളെ കോഴിക്കോട്ടെ വിദ്വത്സദസ്സിലെ ഒരംഗമായി സാമൂതിരിപ്പാട്ടു സസന്തോഷം സ്വീകരിച്ചു. ഏതു പണ്ഡിതകുഞ്ജരന്മാരേയും കൊമ്പുകുത്തിക്കുവാൻ വേണ്ട ശാസ്ത്രപാണ്ഡിത്യം അദ്ദേഹം സമ്പാദിച്ചിരുന്നു. 'വേദേ സാദരബുദ്ധിഃ' എന്നു ഞാൻ മുമ്പുദ്ധരിച്ചിട്ടുള്ള പദ്യത്തിൽനിന്നു ഇതു വെളിവാകും. ഒരിക്കൽ ശാസ്ത്രികളുമായുള്ള വാദപ്രതിവാദത്തിൽ മഹർഷിക്കുപോലും സ്ഖലനം പറ്റുകയും അദ്ദേഹത്തിന്റെ പേരിൽ അമിതമായ ബഹുമാനമുണ്ടായിരുന്ന ശാസ്ത്രികൾ തെറ്റിയ ഭാഗം ഒന്നുകൂടി നിർവ്വഹിയ്ക്കുവാൻ അപേക്ഷിച്ചപ്പോൾ ആദ്യം ഒരുവിധത്തിലും പിന്നീടു മറ്റൊരു വിധത്തിലും താൻ ഒരിക്കലും നിർവചിച്ചിട്ടില്ലാത്തതിനാൽ അതു കഴിയുകയില്ലെന്നു പറഞ്ഞു, ആ മഹാപുരുഷൻ ഒഴിഞ്ഞുമാറുകയും ചെയ്തുവത്രേ. മറ്റൊരവസരത്തിൽ ശാസ്ത്രികൾ നാറേരി (കൂടല്ലൂർ) മനയ്ക്കൽ ചെന്നപ്പോൾ പദമഞ്ജരി എന്ന കാശികാവ്യാഖ്യ പഠിച്ചിട്ടുണ്ടോ എന്നു വൈയാകരണമൂർദ്ധന്യനായ അവിടുത്തെ അച്ഛൻനമ്പൂതിരിപ്പാട്ടു ചോദിക്കുകയും ആരെങ്കിലും ഓലയും നാരായവും കൊണ്ടുവന്നാൽ പറഞ്ഞുകൊടുക്കാമെന്നു വാഗ്ദാനം ചെയ്തു ആ പരീക്ഷയിൽ വിജയം നേടി നമ്പൂതിരിപ്പാട്ടിലെക്കൊണ്ടു ക്ഷമായാചനം ചെയ്യിക്കുകയും ചെയ്തു എന്നും ഐതിഹ്യമുണ്ട്. പട്ടത്താനത്തിൽ കുറെക്കാലത്തേയ്ക്കു കിഴികൾ മുഴുവൻ ശാസ്ത്രികൾ തന്നെ വാങ്ങി എന്നു പറയുന്നതു് അതിശയോക്തിയാണെന്നു

തോന്നുന്നു. അദ്ദേഹത്തിന് ആ വിദ്വത്സദസ്സിൽ അഭ്യർഹിതമായ ഒരു സ്ഥാനമുണ്ടായിരുന്നു എന്നേ ആ പുരാവൃത്തത്തിന് അർത്ഥമുള്ളു.

ഉദ്ദണ്ഡനു ചേന്നമംഗലത്തു മാരക്കര എന്ന വീട്ടിൽ ഒരു നായർ സ്ത്രീ പ്രണയിനിയായിരുന്നു എന്നു നാം കോകിലസന്ദേശത്തിൽനിന്നറിയുന്നു.

> "മാഹാഭാഗ്യം രതിപതിഭുജാഡംബരം പൗനരുക്ത്യാൽ-
> ക്കല്യാണൗഘഃ സ്മരതി രസികാനന്തതാപ്യത്ര ഹീതി
> ഏഷാമാദ്യക്ഷരഗണമുപാദായ ബദ്ധേന നാമ്നാ
> മാന്യം മാരക്കരനിലയനം യൽ കവീന്ദ്രാ ഗൃണന്തി."

എന്ന കോകിലസന്ദേശപദ്യം നോക്കുക. അപ്രകാശിതമായ മയൂരസന്ദേശമെന്ന കാവ്യത്തിൽ ചേന്നമംഗലത്തിന്റെ പ്രസംഗം വരുന്ന ഘട്ടത്തിൽ ആ സന്ദേശത്തിന്റെ പ്രണേതാവായ ഉദയൻ ശാസ്ത്രികളെപ്പറ്റി

> ഉദ്ദണ്ഡാഖ്യാസ്സരഭികവിതാസാഗരേന്ദുഃ കവീന്ദ്ര-
> സ്തുണ്ഡീരക്ഷ്മാവലയതിലകസ്തത്രചേൽ സന്നിധത്തേ
> ശ്രാവ്യാമുഷ്യ ത്രിദശതടിനീവേഗവൈലക്ഷ്യദോഗ്ധ്റീ
> വാഗ്ധാടീ സാ വിജിതദരസംഫുല്ലമല്ലീമധൂളീ."

എന്നു പ്രശംസിച്ചിരിക്കുന്നതും ഈ സംബന്ധത്തിനു മറ്റൊരു തെളിവാണ്. ഉദ്ദണ്ഡനു വിദ്വാനായ ഒരനുജൻ സഹചാരിയായി ഉണ്ടായിരുന്നു എന്നും ജ്യേഷ്ഠന്റെ മരണാനന്തരം പല അപൂർവ്വ ഗ്രന്ഥങ്ങളും അനുജൻ പയ്യൂർ ഭട്ടതിരിക്കു സമ്മാനിച്ചു എന്നും അവയിൽ ചില ഗ്രന്ഥങ്ങൾ ഇപ്പോഴും ചില പഴയ ഗ്രന്ഥപ്പുരകളിലുണ്ടെന്നും അറിയുന്നു.

കൃതികൾ:

ഉദ്ദണ്ഡശാസ്ത്രികളുടെ കൃതികളായി മല്ലികാമാരുതവും കോകിലസന്ദേശവും മാത്രമേ നമുക്ക് ലഭിച്ചിട്ടുള്ളു. നടാങ്കുശം എന്ന ഒരു അഭിനയനിരൂപണഗ്രന്ഥവും അദ്ദേഹത്തിന്റേതെന്നാണ് വയ്പ്. ഈ കൃതികളെപ്പറ്റി സ്വല്പം ഉപന്യസിക്കാം.

മല്ലികാമാരുതം

മല്ലികാമാരുതം ഭവഭൂതിയുടെ മാലതീമാധവംപോലെ പത്തങ്കത്തിലുള്ള ഒരു പ്രകരണമാകുന്നു. കാമദേവന്റെ മന്ത്രിയായ മലയ യുവാവിന്റേയും നാഗരാജാവിന്റെ മന്ത്രി മണിധരന്റെ പുത്രിയായ മഞ്ജുളയുടെയും സന്താനമായി മാരുതൻ എന്ന ഒരു കുമാരൻ അവതരിച്ചു. ആ കുമാരനെ മലയപർവ്വതത്തിൽ അഗസ്ത്യമഹർഷിയും അദ്ദേഹത്തിന്റെ ധർമ്മപത്നി ലോപാമുദ്രയുംകൂടി വളർത്തി കാലാന്തരത്തിൽ മാരുതൻ വിദ്യാധരരാജമന്ത്രിയായ വിശ്വാവസുവിന്റെ പുത്രി മല്ലികയിൽ അനുരക്തനായി ചമഞ്ഞു; അവർതമ്മിൽ സമാഗമവുമുണ്ടായി. ആ അവസരത്തിൽ മാരുതന്റെ കൈയിൽ ഇരുന്ന ചിത്രഫലകം സുലഭമന്യു എന്ന മഹർഷിയുടെ ശിരസ്സിൽ പതിക്കുകയും ക്രോധാവിഷ്ടനായ മഹർഷി അവരെ ശപിക്കുകയും ചെയ്തു. ആ ശാപത്തിന്റെ ഫലമായി രണ്ടുപേർക്കും മനുഷ്യജന്മം സ്വീകരിക്കേണ്ടിവന്നു. മാരുതൻ കുന്തളേശ്വര മന്ത്രിയായ ബ്രഹ്മദത്തന്റെ പുത്രനായും മല്ലിക കുസുമപുരവാസ്തവ്യനായ വിശ്വാവസുവിന്റെ പുത്രിയായും ജനിച്ചു. അവരെ കുസുമപുരത്തിനു

സമീപമുള്ള ഒരാശ്രമത്തിൽ താമസിക്കുന്ന മന്ദാകിനി എന്ന യോഗിനി പുനസ്സംഘടിപ്പിക്കുന്നതാണ് ശാസ്ത്രികളുടെ പ്രകരണത്തിലെ ഇതിവൃത്തം. കവി, ശാകുന്തളം മുതലായ പല നാടകങ്ങളോടും പ്രത്യേകിച്ച് മാലതീമാധവത്തോടും കടപ്പെട്ടിട്ടുണ്ടെങ്കിലും അദ്ദേഹത്തിന്റെ വ്യക്തിമുദ്ര പ്രസ്തുത കൃതിയിൽ എവിടേയും അനുസ്യൂതമായി പ്രകാശിക്കുന്നുണ്ട്. മല്ലികാമാരുതത്തിലെ പദ്യങ്ങളും ഒന്നുപോലെ മനോമോഹനങ്ങളാണ്. രചനാവിഷയത്തിൽ ശാസ്ത്രികൾക്കു സിദ്ധിച്ചിട്ടുള്ള ഹസ്തലാഘവം ഏതു സഹൃദയനേയും ഹർഷപര്യാകുലനാക്കുകതന്നെ ചെയ്യും. ശൃംഗാരരസത്തിന്റെ എല്ലാ മുഖങ്ങളേയും അദ്ദേഹത്തിന്റെ കുലങ്കഷമായ മനോധർമ്മം സവിശേഷമായി സ്പർശിക്കുന്നു. പ്രകൃതിവർണ്ണനത്തിൽ അദ്ദേഹത്തിനുള്ള പാടവവും പ്രശംസാസീമയെ അതിലംഘിച്ചു പരിസ്ഫുരിക്കുന്നു. മാതൃക കാണിക്കുവാൻ ചില ശ്ലോകങ്ങൾ ഉദ്ധരിക്കാം.

(1) നൂപുരങ്ങളുടെ ശിഞ്ജിതം

“തസ്മിൻ ക്ഷണേ കമപി മാന്മഥകാർമ്മുകജ്യാ-
ക്രേങ്കാരതാരമഭിനന്ദനമിന്ദ്രിയാണാം
കാഞ്ചീകലാപകുലത്ധങ്കരണാനുകീർണ്ണ-
മാകർണ്ണയം ഫണഫണം മണിനൂപുരാണാം.”

(2) ഉപവനം

“ആരക്താഃ പടമണ്ഡപാഃ കിസലയൈരുല്ലോചിതാഃ പാദപാ,
ദ്ദംഗാളീ കരവാളികാ, പരികരാസ്സേനാഭടാ വായവഃ
താരാഃ കാഹളനിസ്വനാഃ പികരവാ, സ്ത്വന്മന്മഹേ ഡാമരം
സ്കന്ധാവാരപദം വിഭോരുപവനം നാമ സ്മരോർവീഭുജഃ.”

(3) പുഷ്പാപചയം

“ഉത്താനീകൃതവക്ത്രബിംബ, മുപരിച്ച്യോതൽപരാഗോൽകര-
ത്രസ്താകുണിതലോചനം, സ്തനഭരോദായത്തമധ്യാങ്കുരം,
ഈഷദ്ദർശിതനാഭി, തുംഗജഘനക്ലാന്തോരുപാദാംഗുലി-
വ്യാസക്തസ്ഥിതി ലീലയാപചിനുതേ പുഷ്പനു ചിത്തന്നു മേ?”

(4) കാമദേവൻ

“വക്ഷസ്ഥലീവദനവാമശരീരഭാഗൈഃ
പുഷ്യന്തി യസ്യ വിഭുതാം പുരുഷാസ്ത്രയോപി,
സോയം ജഗത്ത്രിതയജിത്വരചാപധാരീ
മാരഃ പരാൻ പ്രഹരതീതി ന വിസ്മയായ.”

(5) നായകന്റെ വാക്യം

“വേലാലംഘിവിലാസയോർവികസതോർവ്യാജിഹ്മയോർമ്മന്ദയോഃ
സ്മേരാകേകരതാരയോസ്തരളയോസ്സാകൂതയോസ്സാശ്രുണോഃ
സഭ്രൂതാണ്ഡവയോസ്സബാഷ്പലവയോസ്സമുഗ്ദ്ധയോഃ സ്നിഗ്ദ്ധയോ-
സ്സോയം ഭാജനതാമഗാച്ചിരതരം ദ്രാഘീയസോർന്നേത്രയോഃ”

(6) സുഹൃത്തിനെപ്പറ്റി നായകന്റെ വിലാപം

“കിമാലംബം ധൈര്യം ഭവതു, നനു ശൂന്യാ സുജനതാ,
നിരാധാരാ നീതിഃ, പ്രിയവചനമേകാന്തവിരതം.
വിനഷ്ടോ വിസ്രംഭഃ, ശമിതമഖിലം ബാന്ധവതപഃ,
കഥാമാത്രാ സത്താ മമ ഹി കളകണ്ഠ, ത്വയി ഗതേ.”

(7) നായകന്റെ അനുരാഗഗതി

“ലഗ്നം പാദതലേ, നഖേഷു വിലുഠൽ, സംസക്തമൂർവോര്യുഗേ,
വിശ്രാന്തം ജഘനസ്ഥലേ, നിപതിതം നാഭീസരോമണ്ഡലേ,
ശൂന്യം മദ്ധ്യമവേക്ഷ്യ രോമലതികാമാലംബമാനം, ക്രമാ-
ദാരൂഢം സ്തനയോഃ, പ്ലുതം നയനയോർ, ലീനം മനഃ കൈശികേ.”

(8) നായികയുടെ ദൃഷ്ടിപാതം

“പ്രണയചപലാഃ പ്രേമസ്ഫാരാഃ പ്രസൂതമനോഭവഃ
ക്ഷപിതധൃതയശ്ശ്വേതശ്ശോരാശ്ച ലാചലതാരകാഃ
ശിവശിവ മയി പ്രേംഖന്ത്യസ്യാസ്ത രംഗിതഘൂർണ്ണിത-
സ്തിമിതമധുരസ്നിഗ്ദ്ധാ മുഗ്ദ്ധാ വിലോചനവിഭ്രമാഃ.”

(9) ദേവേന്ദ്രൻ

“ത്രൈലോക്യം ഭൂവിധേയം ബലിജിദവരജഃ സേവിതാരോ നിലിമ്പാ-
സ്സന്തുഷ്ട്യൈ സപ്തതന്തുഃ സ്തുതിരകൃതകവാഗ്ഗീഷ്പതി സ്സ്വസ്തിവാദഃ
സ്വർണ്ണാദ്രിസ്സത്മ വാപീ ഗഗനസരിദഹോ നിഷ്കുടഃ കല്പവാടഃ
പൗലോമീനേത്രപേയം വപുരിഹ കിമിവ ശ്ലാഘ്യതാ നോ മഘോനഃ?”

(10) മഹിഷമർദ്ദനം

“കേളീരാവോ വ്യരംസീന്ന കില വിജയയാ സാർദ്ധമാ ബധ്യമാനോ;
നാകൃഷ്ടാ ദൃഷ്ടിപാതാഃ കില നടനജുഷശ്ചന്ദ്രചൂഡസ്യ വക്ത്രാൽ;
ഉൽക്ഷിപ്തേ പാദപദ്മേ കില മണികടകോ നോച്ചകൈർവാ ശിശിഞ്ജേ;
മാതശ്ശൈലേന്ദ്രകന്യേ, മഹിഷവിമഥനം നാമ കോയം വിലാസഃ?”

(11) വർഷകാലം

“അമീഭിരാഖണ്ഡലചാപമണ്ഡിതൈ-
സ്തടിന്നടീതാണ്ഡവരംഗ മണ്ഡപൈഃ
നിചോളിതം വ്യോമസമീരണേരിതൈ-
സ്തമാലമാലാമലിനൈർവലാഹകൈഃ.”

“അമീ കിമപി വാസരാഃ പ്രസുവതേ മുദം ദേഹിനാം
വിജൃംഭിനവകന്ദളീദളനിലീന പുഷ്പന്ധയാഃ
പയോദമലിനീഭവദ്ഗഗന ദർശനപ്രോച്ചലൽ-
കൃഷീവലവിലാസിനീനയന കാന്തിതാപിഞ്ഛിതാഃ.”

(12) മലയപർവ്വതം

“മന്ദാനിലപ്രസവഗേഹഗുഹാവിഹാരി-
നാഗാംഗനാമണിവിഭൂഷണകാന്തിചിത്രഃ
കംഭോദ്ഭവപ്രണയിനീകരവർദ്ധ്യമാന-

പാടീരവല്ലിവലയോ മലയോ ഗിരീന്ദ്രഃ.

പ്രതീയന്താം വിശ്വേ പരമഗരിമാണഃ ക്ഷിതിഭൃതോ;
മഹീയാൻ കോപ്യനഃ ഖലു മലയശൈലസ്യ മഹിമാ;
ഗുണസ്നിഗ്ദ്ധാസ്തത്തൽകുലഗിരിയശോഹാരിണി കുചേ
വിശുദ്ധാം യൽകീർത്തിം ദധതി വനിതാശ്ചന്ദനമിഷാൽ.”

ഇങ്ങനെയുള്ള പദ്യങ്ങൾ എത്ര വേണമെങ്കിലും മല്ലികാമാരുതത്തിലുണ്ട്. അഥവാ “നഹി ഗുളഗുളികായാഃ ക്വാപി മാധുര്യഭേദഃ” എന്നല്ലേ ആപ്തവാക്യം? ഈ പ്രകരണം ആദ്യമായി അഭിനയിച്ചതു തളിയിൽക്ഷേത്രത്തിൽവെച്ചുതന്നെയാണ്. താഴെക്കാണുന്ന ഗദ്യഖണ്ഡിക നോക്കുക:

“അഹമസ്മി സകലഹരിദന്തരനഗരസംസദാരാധനജ്ഞാ തസാരപ്രയോഗപാടവോ വിഷ്ണുപത്രിതയപ്രഖ്യാതം കുക്കുടക്രോഡനഗരമുപസൃത്യ കുതുഹലാദഭ്യാഗതോ രംഗചന്ദ്രോനാമ ശൈലൂഷകിശോരഃ അദ്യ ഖലു പ്രായേണ സർവതഃ കലികാലവിധുന്തുദകബളിതവിവേകചന്ദ്രമസ്സു സുമനസ്സു, പൗരോഭാഗ്യപൗരുഷേഷു പരിഷദന്തരേഷു, ലവണാപണേഷ്വിവ ഘനസാരമകിഞ്ചിൽകരമഭിനയസാരം അഖിലഭുവനഘസ്മര കരാളകാളകൂടകബളനപ്രഭാവപ്രകടിത കാരുണ്യാവഷ്ടംഭസ്യ പുരത്രയനിതംബിനീകപോലപത്രാങ്കുരകൃന്തനലവിത്രസ്യ കങ്കണക്വണിത സ്ഥിരീകൃതശബ്ദബ്രഹ്മവ്യവസ്ഥസ്യ ഭഗവതഃ ശ്രീസ്ഥലീശ്വരസ്യ സന്നിധാനാദുദ്ഭൂതതത്താദൃശനിർമ്മല ധിഷണായാം അശേഷകലാകമലിനീവികസനബാലാർക്കപ്രഭായാം സഭായാം പ്രയുജ്യ സഫലയിതുമഭിലഷാമഹേ.”

ശാസ്ത്രികൾക്ക് ഇതരദേശപണ്ഡിതന്മാരെപ്പറ്റിയുണ്ടായിരുന്ന അവജ്ഞയും കേരളീയ വിദ്വാന്മാരെപ്പറ്റിയുണ്ടായിരുന്ന ബഹുമാനവും ഈ ഉദ്ധാരത്തിൽനിന്നു കാണാവുന്നതാണ്. പ്രസ്താവനയിലുള്ള “വസ്തൂനി ചിരാഭിലഷിതേ കഥമപിദൈവാൽ പ്രസക്തസംഘടനേ പ്രാക്പ്രാപ്താന്യപി ബഹുശോദുഃഖാനി പരം സുഖാനി ജായന്തേ” എന്ന പദ്യത്തിലും കവി തനിക്കു കോഴിക്കോട്ടു വന്നുചേർന്നതിലുള്ള ചാരിതാർത്ഥ്യം വ്യഞ്ജിപ്പിക്കുന്നു. മല്ലികാമാരുതത്തിന് ആന്ധ്രഭാഷയിൽ ഒരു തർജ്ജമയുണ്ട്.

കോകിലസന്ദേശം

ശുകസന്ദേശത്തിന് അടുത്ത പടിയിൽ നില്ക്കുന്നതും ദക്ഷിണാത്യങ്ങളായ ഇതര സന്ദേശങ്ങളെയെല്ലാം ജയിക്കുന്നതുമായ ഒരു കാവ്യമാകുന്നു കോകിലസന്ദേശം. അതിലെ നായകൻ ശാസ്ത്രികളും നായിക ഞാൻ മുമ്പു സൂചിപ്പിച്ചതുപോലെ ചേന്നമങ്ഗലത്തു മാരക്കരവീട്ടിലെ ഒരു നായർയുവതിയുമാണ്. പൂർവഭാഗത്തിൽ 92-ഉം ഉത്തരഭാഗത്തിൽ 69-ഉം അങ്ങനെ 161 ശ്ലോകങ്ങൾ ഈ സന്ദേശത്തിലുണ്ട്. നായകനും പ്രിയതമയുമായി സുഷുപ്തിസുഖം അനുഭവിക്കുമ്പോൾ ഒരു രാത്രിയിൽ വരുണപുരത്തുനിന്നു കാഞ്ചീപുരത്തു കാമാക്ഷീദേവിയെ വന്ദിക്കുവാൻ പോകുന്ന ചില സ്ത്രീകൾ നായകനെക്കൂടി അങ്ങോട്ടു കൊണ്ടുപോകുകയും ദേവിയുടെ കിങ്കരനാൽ ആജ്ഞപ്തരായി അയാളെ അവിടെ വിട്ടിട്ടു മടങ്ങുകയും ചെയ്യുന്നു. അഞ്ചുമാസം നായകൻ അവിടെ കാമാക്ഷിയെ ഭജിക്കണമെന്ന് അശരീരിവാക്കുണ്ടായി. രണ്ടുമൂന്നു മാസം കഴിഞ്ഞപ്പോൾ വിരഹതാപം സഹിക്കുവാൻ അശക്തനായിത്തീർന്ന അയാൾ തന്റെ പ്രേമഭാജനത്തിന് ഒരു കുയിൽമുഖേന സന്ദേശമയയ്ക്കുന്നു.

“ഗന്തവ്യസ്തേ ത്രിദിവവിജയീ മങ്ഗലാഗ്രേണ ദേശഃ

പ്രാപ്തഃ ഖ്യാതിം വിഹിതതപസഃ പ്രാഗ് ജയന്തസ്യ നാമ്നാ,
പാരേ ചൂർണ്ണ്യാഃ പരിസരസമാസീനഗോവിന്ദവക്ഷോ-
ലക്ഷ്മീവീക്ഷാവിവലനസുധാശീതളഃ കേരളേഷു"

എന്നു പ്രാപ്യസ്ഥാനം വർണ്ണിതമായിരിക്കുന്നു. കാഞ്ചീപുരം, പാലാറ്, അതിനുതെക്കുള്ള അഗ്രഹാരങ്ങൾ, വില്വക്ഷേത്രം, കാവേരി, ശ്രീരംഗനാഥക്ഷേത്രം, ലക്ഷ്മീനാരായണപുരം ഇവ കടന്നിട്ടു വേണം സഹ്യപർവ്വതത്തിലെത്തുവാൻ. കവി ഇവിടെ സൂചിപ്പിയ്ക്കുന്ന അഗ്രഹാരങ്ങളിലൊന്നായിരിക്കണം അദ്ദേഹത്തിന്റെ ജന്മഭൂമിയായ ലാടപുരം.

"സാ വൈദഗ്ദ്ധീ ശ്രുതിഷു സ പുനസ്സർവശാസ്ത്രാവഗാഹ-
സ്തച്ചാമ്ലാനപ്രസരസരസം നിഷ്കളങ്കം കവിത്വം
തത്രത്യാനാം കിമിഹ ബഹുനാ സർവമേതൽ പഠന്തഃ
ശൃംഗേ ശൃംഗേ ഗൃഹവിടപിനാം സ്പഷ്ടയിഷ്യന്തി കീരാഃ"

എന്ന പദ്യത്തിൽ അദ്ദേഹം അവിടെയുള്ള ബ്രാഹ്മണരുടെ വിശ്വതോമുഖമായ മാഹാത്മ്യത്തെ സ്പഷ്ടമായി ഉദ്ഘോഷിക്കുന്നു. കേരളത്തിൽ സഹ്യപർവതം, തിരുനെല്ലി വിഷ്ണുക്ഷേത്രം, ചെറുമന്നത്തു ശിവക്ഷേത്രം, വടക്കൻകോട്ടയം ഇവയെയാണ് ശാസ്ത്രികൾ ആദ്യമായി സ്മരിക്കുന്നതു്. കോട്ടയത്തെ "ഉച്ചൈസ്സൗധൈരുഡുഗണഗതീരൂർദ്ധ്വമുത്സാരയന്തീം ഫുല്ലാരാമാം പ്രവിശ പുരളീക്ഷ്മാഭൃതാം രാജധാനീം" എന്നും, അവിടത്തെ രാജഭക്തന്മാരെ

"യേഷാം വംശേ സമജനി ഹരിശ്ചന്ദ്രനാമാ നരേന്ദ്രഃ
പ്രത്യാപത്തിഃ പതഗ, യദുപജ്ഞം ച കൗമാരിളാനാം
യുദ്ധേ യേഷാമഹിതഹതയേ ചണ്ഡികാ സന്നിധത്തേ
തേഷാമേഷാം സ്തുതിഷു ന ഭവേൽ കസ്യ വക്ത്രം പവിത്രം"

എന്നും ആ രാജകുടുംബത്തിലെ സ്വാതി എന്ന വിദുഷിയും സുന്ദരിയുമായ കുമാരിയെ

"കേളീയാനക്വണിതരശനാ കോമളാഭ്യാം പദാഭ്യാ-
മാളീഹസ്താർപ്പിതകരതലാ തത്ര ചേദാഗതാ സ്യാൽ
സ്വാതീ നാമ ക്ഷിതിപതിസുതാ സേവിതും ദേവ മസ്യാ-
സ്സ്വൈരാലാപൈസ്തവ പിക, ഗിരാം കാപി ശിക്ഷാഭവിത്രീ.

താമായാന്തീം സ്തനഭരപരിത്രസ്തഭുഗ്നാവലഗ്നാം
സ്വേദച്ഛേദച്ഛുരിതവദനാം ശ്രോണിഭാരേണ ഖിന്നാം
കിഞ്ചിച്ചഞ്ചു കലിതകലികാശീഥുഭാരേണ സിഞ്ചേ-
ശ്ചഞ്ചച്ചില്ലീചലനസുഭഗാൻലപ്സ്യസേ/സ്യാഃ കടാക്ഷാൻ."

എന്നും പ്രശംസിയ്ക്കുന്നു. ഈ സ്വാതീകുമാരിയെപ്പറ്റി ഞാൻ വീണ്ടും പ്രസ്താവിക്കും. പിന്നീടു കുയിൽ പെരുഞ്ചെല്ലൂർ ക്ഷേത്രത്തിൽചെന്നു ശിവനെ തൊഴണമെന്നാണ് കവി ഉപദേശിയ്ക്കുന്നതു്. കാളിദാസന് ഉജ്ജയിനി എങ്ങനെയോ അങ്ങനെയാണ് ശാസ്ത്രികൾക്കു പെരുഞ്ചെല്ലൂർ. "സമ്പദ്ഗ്രാമം യദിന ഭജസേ ജന്മനാ കിം ഭൃതേന?" എന്ന് അദ്ദേഹം ചോദിക്കുന്നു. ആ ക്ഷേത്രത്തിൽ 'പരിചിതനമസ്കാരജാതശ്രമ'ന്മാരായ നമ്പൂതിരിമാരുണ്ടെന്ന ചൂണ്ടിക്കാണിച്ചുകൊണ്ട് അവിടത്തെ ദേവനെ താഴെ ഉദ്ധരിക്കുന്ന ശ്ലോകം ചൊല്ലി വന്ദിക്കണമെന്നു പറയുന്നു:

"ദിവ്യൈശ്വര്യം ദിശസി ഭജതാം, വർത്തസേ ഭിക്ഷമാണോ:
ഗൗരീമങ്കേ വഹസി, ഭസിതം പഞ്ചബാണം ചകർത്ഥ;
കൃത്സ്നം വ്യാപ്യസ്സരസി ഭുവനം, മൃഗ്യസേ ചാഗമാന്തൈഃ;
കസ്തേ തത്വം പ്രഭവതി പരിച്ഛേത്തുമാശ്ചര്യസിന്ധോ!"

അനന്തരം തൃച്ചമ്മരം, ശങ്കരാദ്യന്മാരായ കവീന്ദ്രന്മാർ വസിക്കുന്ന കോലത്തുനാട്ട് ഇവ കടന്നു കുയിൽ കോഴിക്കോട്ടേക്കുപോകണം. ആ നഗരത്തെപ്പറ്റിയുള്ള ശാസ്ത്രികളുടെ വർണ്ണനം അത്യുജ്ജ്വലമായിത്തീരുന്നതു് ആശ്ചര്യമല്ലല്ലോ. നോക്കുക അദ്ദേഹത്തിന്റെ അപ്രതിമമായ വാക്പ്രസരം:

"കുര്യാൽ പ്രീതിം തവ നയനയോഃ കുക്കുടക്രോഡനാമ
പ്രസാദാദ്രോല്ലിഖിതഗഗനം പത്തനം തൽ പ്രതീതം;
യദ്ദോർവീര്യദ്രഢിമകരദീഭൃത രാജന്യവീരാ-
ശ്ശൂരാഗ്രണ്യശ്ശിഖരിജലധിസ്വാമിനഃ പാലയന്തി.
ഗേഹേ ഗേഹേ നവനവസുധാക്ഷാളിതം യത്ര സൗധം;
സൗധേ സൗധേ സുരഭികുസുമൈഃ കല്പിതം കേളിതല്പം;
തല്പേ തല്പേ രസപരവശം കാമിനീകാന്തയുഗ്മം;
യുഗ്മേ യുഗ്മേ സ ഖലു വിഹരൻ വിശ്വവീരോ മനോഭൂഃ

വ്യർത്ഥം കർണ്ണേ നവകുവലയം വിദ്യമാനേ കടാക്ഷേ;
ഭാരോ ഹാരഃ സ്തനകലശയോർഭാസുരേ മന്ദഹാസേ;
യത്ര സ്നിഗ്ദ്ധേഷ്വപി കചഭരേഷ്വേണ ശാബേക്ഷണാനാം
മാദ്യൽഭൃങ്ഗേ സതി പരിമളേ മങ്ഗളായ പ്രസൂനം.

യത്ര ജ്ഞാത്വാ കൃതനിലയനാമിന്ദിരാമാത്മകന്യാം
മന്യേ സ്നേഹാകുലിതഹൃദയോ വാഹിനീനാം വിവോഢാ
തത്തദ്വീപാന്തരശതസമാനീതരത്നൗഘപൂർണ്ണം
നൗകാജാലം മുഹുരുസ്പഹരൻ വീചിഭിഃ ശ്ലിഷ്യതീവ.

തത്സൗധാഗ്രേഷ്വരുണദൃഷദാം സാന്ദ്രസിന്ദൂരകല്പം
തേജഃപുഞ്ജം കിസലയധിയാ ചർവിതും മാരഭേഥാഃ
ദൃഷ്ട്വാവാതായനവിനിഹിതൈർല്ലോചനാബ്ജൈ സ്തരുണ്യോ
വല്ഗദ്വക്ഷോരുഹമുപചിതൈർ ഹസ്തതാളൈർഹസേയുഃ."

അതിനുമേൽ തൃപ്രങ്ങോട്ടു ക്ഷേത്രം, ഭാരതപ്പുഴ, തിരുനാവാക്ഷേത്രം, മാമാങ്കം, ചമ്രവട്ടത്തു ക്ഷേത്രം ഇവയെ അനുസ്മരിപ്പിച്ചുകൊണ്ടു കവി കുയിലിനെ വെട്ടത്തുനാട്ടിലേക്കു നയിക്കുന്നു. ആ ഘട്ടത്തിൽ അദ്ദേഹം നമ്പൂതിരിമാരെ സ്തുതിയ്ക്കുന്ന ഒരു ശ്ലോകമുള്ളതു സർവഥാ ഉദ്ധർത്തവ്യമാണ്:

"സർവ്വോൽകൃഷ്ടാ ജഗതി വിദിതാഃ കേരളേഷു ദ്വിജേന്ദ്രാ;
വല്ലീകൗണ്യോസ്തദപി മഹിമാ കാപി മധ്യശ്രിതാനാം;
തത്രാപ്യസ്യാസ്സലിലപവനാ യത്ര യത്ര പ്രഥന്തേ
തേഷാന്തേഷാമതിശയജുഷശ്ശീല വിദ്യാനുഭാവാഃ."

“ഈഷ്ടേ തേഷാം സ്തുതിഷു ന ഗുരുഃ കാ കഥാല്പീയസാം നഃ” എന്നു പറഞ്ഞുകൊണ്ടാണ് അദ്ദേഹം ആ പ്രസങ്ഗം ഉപസംഹരിക്കുന്നത്. പിന്നെ ആഴ്വാഞ്ചേരിമന, മൂക്കോല, പോർക്കളം, തൃശ്ശൂർ, പെരുവനം, ഊരകം, ഇരിങ്ങാലക്കുട, കൊടുങ്ങല്ലൂർ, തിരുവഞ്ചിക്കുളം, പെരിയാർ ഇവയെ കവി വർണ്ണിക്കുന്നു. പെരിയാറ്റിനു തെക്കാണ് കോകിലം പറന്നുചെന്നു പറ്റേണ്ട ചേന്നമംഗലം. ഇത്രയും പ്രസ്താവിച്ചതിൽ നിന്നു സാഹിത്യസംബന്ധമായി മാത്രമല്ല, ചരിത്രസംബന്ധമായി നോക്കുമ്പോഴും കോകിലസന്ദേശം ഒരു അമൂല്യമായ കൃതിയാണെന്നു തെളിയുന്നുണ്ടല്ലോ.

നടാങ്കുശം

ചാക്കിയാന്മാരുടെ കൂടിയാട്ടത്തിൽ കാണുന്ന അനൗചിത്യാദിദോഷങ്ങളെ ശക്തിയുക്തമായ ഭാഷയിൽ ചൂണ്ടിക്കാണിക്കുന്ന ഒരു പ്രൗഢമായ ശാസ്ത്രഗ്രന്ഥമാകുന്നു നടാങ്കുശം. ആ നിബന്ധത്തിന്റെ നാമധേയത്തിൽനിന്നുതന്നെ അതു നടന്മാരെ നിയന്ത്രിക്കുന്നതിനുവേണ്ടി രചിച്ചിട്ടുള്ള ഒരു കൃതിയാണെന്നു വിശദമാകുന്നുണ്ടല്ലോ. അതിന്റെ പ്രണേതാവ് ഉദ്ദണ്ഡനാണെന്ന് ഐതിഹ്യമുണ്ട്. ആ ഗ്രന്ഥത്തിൽ അതിന്റെ പ്രണേതാവു തന്റെ അലങ്കാരനിഷ്ണാതത, അഭിനയകലാജ്ഞാനം, ന്യായശാസ്ത്രപാണ്ഡിത്യം, ഫലിതപ്രയോഗചാതുരി മുതലായ സിദ്ധികളെ നിസർഗ്ഗമനോഹരമായ രീതിയിൽ പ്രകടിപ്പിക്കുന്നു. ഭരതന്റെ നാട്യശാസ്ത്രം, ധനഞ്ജയന്റെ ദശരൂപകം ഇവയെ ആശ്രയിച്ചാണ് അദ്ദേഹം വാദിക്കുന്നത്. കൂടിയാട്ടത്തിന് ഉപയോഗിക്കുന്ന രൂപകങ്ങളിൽ ശാകുന്തളം, ചൂഡാമണി, നാഗാനന്ദം, സംവരണം, ധനഞ്ജയം, പ്രതിജ്ഞായൗഗന്ധരായണം, കല്യാണസൗഗന്ധികം ഇവയെ സ്മരിക്കുന്നുണ്ട്. ചാക്കിയാന്മാർ തങ്ങളുടെ അഭിനയത്തിൽ വൈകല്യങ്ങളുണ്ടെന്ന് അന്യന്മാർ പറയുമ്പോൾ “നാസ്മൽ പ്രയോഗം ജാനന്തി മുഗ്ദ്ധാ ഏതേ ജനാഃ” എന്ന് അവരെ പുച്ഛിക്കുന്നു എന്നും അതുകൊണ്ട് അംഗുലീയാങ്കപ്രയോഗത്തിലേ സംശയങ്ങളെപ്പറ്റിത്തന്നെ ആദ്യമായി ചോദിക്കാമെന്നും പ്രസ്തുത വിമർശകൻ ഉപന്യസിച്ചുകൊണ്ടു മൂലത്തിൽ കാണാത്ത മംഗലാചരണം അവർ ചെയ്യുന്നതു് അനുപപന്നമാണെന്നു തെളിയിക്കുവാൻ ഉദ്യമിക്കുന്നു. ചൂഡാമണിയിൽ ആദ്യത്തെ അങ്കത്തിൽ മംഗലാചരണമുണ്ടല്ലോ എന്നാണ് സമാധാനമെങ്കിൽ

> “പൂർവമുൽപന്നനഷ്ടേന മുക്താഹാരേണ സമ്പ്രതി
> കഥങ്കാരം കുരംഗാക്ഷ്യാഃ സ്തനഗ്രീവം വിഭൂഷ്യതേ?”

എന്ന് അദ്ദേഹം മന്ദസ്മിതപൂർവം ചോദിക്കുന്നു. വാചികാദ്യഭിനയചതുഷ്ടയാത്മകമാണ് നാട്യമെന്ന് ആചാര്യന്മാർ വ്യവസ്ഥാപനം ചെയ്തിരിക്കുന്ന സ്ഥിതിക്കു ചാക്കിയാന്മാർ ‘ക്രിയ’ എന്നു പറയുന്ന നൃത്തത്തിന്റെ ആവശ്യമോ ഔചിത്യമോ അദ്ദേഹത്തിനു മനസ്സിലാകുന്നില്ല.

> “ക്രിയേയം ദേവതാപ്രീതിവിധയേ ജായതേ യദി
> നാട്യാൽ പ്രാഗേവ നാന്ദീ തു പ്രയോക്തവ്യാ ഭവേദ്ധ്രുവം.”

എന്നാണ് അദ്ദേഹത്തിന്റെ അഭിപ്രായം. അതൊരാചാരമാണെന്നു പറയുന്നതായാൽ അതുകൊണ്ടു സഹൃദയന്മാർ തൃപ്തരാകുകയില്ല.

> “ആചാരസ്യോപലബ്ധ്യൈവ ന സാധുത്വം വ്യവസ്ഥിതം;
> കിഞ്ചാഗമേന യുക്ത്യാ വാ ലോകേച്ഛാലബ്ധജന്മനാ;
> ന ത്വാചാരേണ തന്മൂലസ്മൃതിസംഭാവനാ ഭവേൽ.”

അതല്ല, പ്രമാണവാക്യമുണ്ടെന്നും എന്നാൽ അതു തങ്ങൾക്കു അറിഞ്ഞുകൂടെന്നും പറയുന്നതിലും അർത്ഥമില്ല.

“അസ്ത്യത്ര വചനം മൂലം തത്തു നാധിഗതം മയാ
ഇതി ചേന്നാട്യസാധുത്വേ വാദസ്തവ ന ശോഭതേ.”

പ്രമാണവും യുക്തിയും വേണം.

“യുക്ത്യാ വിരഹിതം വാക്യം ന കിഞ്ചിദപി ശോഭതേ;
അഗ്നിനാ സിഞ്ചതീത്യേതൽ കഥം ഭവതി? ചിന്ത്യതാം.”

ഗ്രന്ഥത്തിനും ‘ക്രിയ’യ്ക്കും തമ്മിലുള്ള ഘടന ഹാരത്തിനും യതിയുടെ വക്ഷസ്സിനുമെന്നപോലെ യോജിപ്പില്ലാത്തതാണെന്നും

“അഗാഹമാനാ സംബന്ധം പൂർവേണ ച പരേണ ച
ഇയം സാധ്വീ ക്രിയാ മധ്യേ ത്രിശങ്കുരിവ വർത്തതേ”

എന്നും

“ഹനൂമാനിതി കൃത്വൈവം പ്രവേശേ വിഹിതേ പുനഃ
കഥാ ഹി യുക്താ; കിം യുക്തം ഗാത്രവിക്ഷേപസാഹസം?
തത്തന്നാമഗൃഹീതാനി പാത്രാണി പരിപശ്യതാം
പ്രേക്ഷകാണാം കഥാം മുക്ത്വാ നാന്യത്ര രമതേ മനഃ”

എന്നും അദ്ദേഹം സ്വപക്ഷസാധനം തുടരുന്നു.

പൂർവകഥകൾ വിസ്തരിച്ചു നടൻ അഭിനയിക്കുന്നതിൽ ഗ്രന്ഥകാരനു വളരെ വൈരസ്യം തോന്നീട്ടുണ്ട്. ഹനൂമാന്റെ ലങ്കാപ്രാപ്തിക്കു മുമ്പുള്ള കഥ സിദ്ധമാണെന്നും അത്തരത്തിലാണ് ശക്തിഭദ്രന്റെ രചനാപ്രകാരമെന്നും കവിയുടെ അഭിമതമാണ് നടൻ അനുസരിക്കേണ്ടതെന്നും, “ന താവൽ കവിഭിർന്നാടകാദൗ നായകാനാം ചരിതമുൽപത്തേരേവ പ്രഭൃതിവിലയപര്യന്തമുപനിബധ്യതേ” എന്നും “ഏവഞ്ച കവിനാ യൽ സിദ്ധവൽ കൃത്വാ സമുപേക്ഷിതം സുഗ്രീവസംഗമാദിഹനൂമൽ സമുദ്രസന്തരണപര്യന്തം തദുപാദായ വിസ്താരയിതും അയമുപക്രമസ്സുതരാം ന യുക്തം; ലങ്കാവലോകനരഭസവിശേഷിതഹരി വിശേഷസമുന്മേഷദർശനേ പ്രേക്ഷകാണാം ന കിഞ്ചിദപി പൂർവവൃത്താന്തേ മനോ വലതേ” എന്നും അദ്ദേഹം ചൂണ്ടിക്കാണിക്കുന്നു. അഭിനയകലയുടെ തത്വമെന്തെന്ന് ആ നിരൂപകൻ അടിയിൽ കാണുന്ന ശ്ലോകത്തിൽ വ്യവച്ഛേദിക്കുന്നു:

“വയോനുരൂപഃ പ്രഥമസ്തു വേഷോ; വേഷാനുരൂപശ്ച ഗതിപ്രചാരഃ;
ഗതിപ്രകാരാനുഗതഞ്ച പാഠ്യം; പാഠ്യാനുരൂപോऽഭിനയശ്ച കാര്യഃ.”

മന്ത്രാങ്കത്തിൽ വസന്തകൻ മലയാളത്തിൽ സംസാരിക്കുന്നതു തന്നെ ശരിയല്ലെന്നാണ് അദ്ദേഹത്തിന്റെ പക്ഷം. അഭിനയത്തിൽ കണ്ടുമുട്ടുന്ന അനൗചിത്യങ്ങൾക്ക് അദ്ദേഹം വേറേയും ചില ഉദാഹരണങ്ങൾ എടുത്തു കാണിക്കുന്നു:

“സന്തി പ്രാവൃഷി പദ്മാനി കശ്മീരേഷ്വിവ നാടകേ
പ്രയുക്താത്രാംബുജോദ്ഭൂതിർന്ന ഭവേദ്വിദുഷാം മുദേ.
സിംഹളദ്വീപവൃത്താന്തമാത്രമാലോകയൻ സുധീഃ
സഹകാരാങ്കുരൈരേവ ഘനകാലം പ്രശംസതി.”

ഇത്യാദി ശ്ലോകങ്ങൾ നോക്കുക. ചുരുക്കത്തിൽ അനാവശ്യകമായ വർണ്ണനം അത്യന്തം രസഭംഗഹേതുകമെന്നാണ് അദ്ദേഹത്തിന്റെ മതം.

> "ഇത്ഥമംഗാന്യഭൂതസ്യ വസ്തുനോ ʃതിപ്രപഞ്ചനം
> പ്രകൃതാർത്ഥലതാമൂലേ കുഠാരപതനം സ്ഫുടം."

ഒടുവിൽ തങ്ങളുടെ അഭിനയത്തിന്റെ സാധുത്വം യുക്തികൊണ്ടു സമർത്ഥിക്കാവുന്നതല്ലെന്നും പ്രയോഗമാത്രശരണന്മാരാണ് തങ്ങളെന്നും ചാക്കിയാന്മാർക്കു സമ്മതിക്കേണ്ടിവരുമെന്ന് അദ്ദേഹം വാദിക്കുന്നു. അങ്ങിനെയാണെങ്കിൽ

> "കിന്നിമിത്തമിദം നാട്യം, കിംപ്രകാരം, കിമാശ്രയം,
> ഇതി കിഞ്ചിന്ന ജാനന്തി പ്രയോക്താരോപ്യമീ ജനാഃ.
> ഉക്തമാത്രം ഗൃഹീത്വാ തൽപ്രയോഗേ ഗൗരവം യദി
> ബഹുമാനോയമസ്മാഭിശ്ശുകേഷു വിനിവേശ്യതേ."

എന്ന് അദ്ദേഹം അവരെ പുച്ഛിക്കുന്നു.

മേൽക്കാണുന്ന വിവരണത്തിൽനിന്നു നാടാങ്കുശം ഒരു വാദഗ്രന്ഥമാണെങ്കിലും അതിൽ നിന്ന് അഭിനയത്തെസ്സംബന്ധിച്ച പല സൂക്ഷ്മങ്ങളായ രഹസ്യങ്ങളും അനുവാചകന്മാർക്കു ഗ്രഹിക്കാവുന്നതാണെന്നും കൂടിയാട്ടച്ചടങ്ങു കാലോചിതമായി പരിഷ്കരിക്കണമെന്ന് അതിന്റെ പ്രണേതാവിന് അഭിസന്ധിയുണ്ടായിരുന്നു എന്നും സ്പഷ്ടമാകുന്നു. "ഒട്ടുകുറേ ദിവസമാടേണ്ടുകിൽ അതിനു തക്കവണ്ണം കാലദേശാവസ്ഥകൾക്കു പിടിക്കുമാറു ചുരുക്കി ആടിക്കൊള്ളൂ" എന്നൊരു വിധി ചില നാടകങ്ങളുടെ ആട്ടപ്രകാരങ്ങളിൽ കാണുന്നുണ്ട്; അങ്ങനെയൊരു പരിഷ്കാരത്തിനു പഴുതുണ്ടാക്കിയതു പ്രസ്തുത നിബന്ധത്തിലെ നിശിത വിമർശനമായിരിക്കുമോ എന്നു ഞാൻ ശങ്കിക്കുന്നു.

ഉദ്ദണ്ഡന്റെ മുക്തകങ്ങൾ

ഉദ്ദണ്ഡശാസ്ത്രികളും ചേന്നാസ്സുനമ്പൂരിയും തമ്മിലുള്ള മൈത്രിയെപ്പറ്റി മുൻപു സൂചിപ്പിച്ചുവല്ലോ. നമ്പൂരിയുടെ തന്ത്രസമുച്ചയത്തിൽ ശാസ്ത്രികളുടെ ഒരു ശ്ലോകവും മറ്റൊരു ശ്ലോകത്തിന്റെ പകുതിയും കടന്നുകൂടീട്ടുണ്ട്. ആദ്യത്തേതു പത്താം പടലത്തിൽ ദേവനെ ആറാട്ടിന്നെഴുന്നള്ളിക്കുമ്പോൾ സ്ത്രീകൾ വിളക്കെടുത്ത് അനുഗമനം ചെയ്യേണ്ടകാര്യം വർണ്ണിക്കുന്നതാണ്:

> "ശംഖപ്രേംഖച്ചടുലപടഹോത്താളതാളോരുഭേരീ-
> രംഗച്ഛൃംഗോഡ്ഡമരഡമരുദ്ദീപ്രവീണാപ്രവീണാഃ
> ഢക്കാഢുക്കാവിരളമുരളീകർമ്മഠാശ്ചാഭിയാന്തു
> സ്ഥായദ്ദീപാസ്ത്വമിഹ മഹിതോദ്ദാമഹേളാ മഹേളാഃ."

"ക്വഥിതകഥിതവൃക്ഷത്വക്കരീഷം സുഗന്ധം" എന്ന ഭാഗമാണ് രണ്ടാമത്തേത്.

> "സ്വസ്മിൻ വേശ്മനി പൂർണ്ണവിശ്വവിഭവേ പൂജ്യാൻ സമാരാധയൻ
> പ്രേയസ്യാ ഗുണപൂർണ്ണയാ ഗുണവതാ പുത്രേണ മിത്രേണ ച
> സാർദ്ധം പ്രാവൃഷി കേരളേഷു നിവസൻ ഭക്ത്യാ സമാകർണ്ണയൻ
> ലീലാം രാഘവകൃഷ്ണയോഃ ക്ഷപയതേ കാലം സ ധന്യോ ജനഃ."

എന്ന ശ്ലോകം അദ്ദേഹം നമ്പൂരിമാരുടെ ജീവിതരീതിയെ പ്രശംസിച്ചു കൂടല്ലൂർ മനയ്ക്കൽവെച്ചു ചൊല്ലിയതാണ്. അവിടെ കുട്ടികളെ പഠിപ്പിച്ചു താമസിക്കാമോ എന്നു

വലിയ നമ്പൂരിപ്പാടു ചോദിച്ചതിന് ഉദ്ദണ്ഡന്റെ മറുപടി താഴെക്കാണുന്നതായിരുന്നു:

“വാചാ വാക്യപദപ്രമാണപദവീസഞ്ചാരസന്നദ്ധയാ
സന്നദ്ധപ്രതിമല്ലഗല്ലമകുടീകൂട്ടാകധാടീജുഷാ
സാടോപം വിഹരൻ കഥം ന രമതേ സാഹിത്യമുദ്രാരസേ?
പ്രൗഢസ്ത്രീരസികായ ബാലവനിതാസംഗഃകഥം രോചതേ?”

കാക്കശ്ശേരിയുടെ രംഗപ്രവേശംവരെ ശാസ്ത്രികൾ കേരളത്തിലെ സകല പണ്ഡിതന്മാരോടും വാദത്തിലേർപ്പെട്ട് അവരെ പരാജയപ്പെടുത്തിക്കൊണ്ടിരുന്നു. തൃക്കണ്ടിയൂർ സുപ്രസിദ്ധനായ അച്യുതപ്പിഷാരടിയുടെ പൂർവ്വനായി നാണപ്പപ്പിഷാരടി എന്നൊരു വൃദ്ധപണ്ഡിതൻ അക്കാലത്തു ജീവിച്ചിരുന്നു. അദ്ദേഹത്തെപ്പറ്റി ചൊല്ലിയതാണ് ചുവടെ ഉദ്ധരിക്കുന്ന പദ്യം:

“ധ്വന്യധ്വന്യധ്വനീനാഃ ഫണിപതിഭണിതാം-
ഭോധികുംഭീകമാരാഃ
പ്രൗഢാഃ കേചിൽ പ്രഥന്തേ പരഗുണകണികാ-
ശ്ലാഘിനസ്താൻ നമാമഃ;
പ്രത്യാഹാരഗ്രഹേപി ഭ്രമിതമതിരസൗ
കോപി സാഹിത്യവിദ്യാ-
കാണോ നാണപ്പനാമാ പ്രലപതു ജരാ-
സ്താവതാ മേ ന ഹാനിഃ.”

മറ്റൊരു വിദ്വാൻ വാദത്തിനു വന്നപ്പോൾ ശാസ്ത്രികൾ അദ്ദേഹത്തെപ്പറ്റി

“ഉദാത്തമദപിത്തളദ്വിരദരാജഗണ്ഡസ്ഥലീ-
വിദാരണവിനോദനക്ഷപിതവാസരഃ കേസരീ
കഥം ന കലഹക്രമം വിതനുതേ പരേതാടവീ-
പുരാണകുണപാശനപ്രകടിതാരവേ ഫേരവേ?”

എന്ന പദ്യം ചൊല്ലുകയുണ്ടായി. താഴെച്ചേർക്കുന്ന പദ്യം ഊരകത്തു ദേവിയെപ്പറ്റിയുള്ളതാണ്:

“കാന്തഃ കപാലീ കഠിനഃ പിതാ തേ;
മേനേതി മാതുസ്തവ നാമധേയം;
കഥം നു ഭദ്രേ, വലയാലയസ്ഥേ,
വദാന്യതാ മാദൃശി ബോഭവീതു?”

ഒരിക്കൽ കോഴിക്കോട്ടു തളിയിൽ ക്ഷേത്രത്തിൽ തൊഴാൻ ചെന്നപ്പോൾ നടയടച്ചിരുന്നതിനാൽ മാരാർ കൊട്ടിക്കൊണ്ടിരുന്ന ഇടയ്ക്കയുടെ താളത്തിനൊപ്പിച്ച് അവിടെവച്ചു ശാസ്ത്രികൾ പെട്ടെന്നുണ്ടാക്കിച്ചൊല്ലിയതാണ് താഴെക്കാണുന്ന ഗാനഗന്ധിയായ പദ്യം:

“നൃത്യദ്ധൂർജ്ജടികരഗതഡമരുക-
 ഡുമുഡുമുപടുരവപരിപന്ഥിന്യഃ,
കല്പക്ഷ്മാരുഹവികസിതകുസുമജ-
 മധുരസമധുരിമസഹചാരിണ്യഃ,
മന്ഥക്ഷ്മാധരവിമഥിതജലനിധി-

ഘുമുഘുമുഘനരവമദമന്ഥിന്യഃ,
ശൈലാബ്ധീശ്വരനൃപവര, വിദധതു
ബുധസുഖമയി തവ വചസാം ശ്രേണ്യഃ.”

ഓണം, കഞ്ഞി, പൈങ്ങ ഇവയെപ്പറ്റി യഥാക്രമം അദ്ദേഹം രചിച്ചിട്ടുള്ള മൂന്നു ശ്ലോകങ്ങൾ ചുവടെ ചേർക്കുന്നു:

“ചോക്കുയന്തേ പൃഥുകതതയശ്ചാപതാഢിന്യ ഉച്ചൈ, –
സ്സർവാ നാര്യഃ പതിഭിരനിശം ലംഭയന്ത്യർത്ഥകാമാൻ,
ബംഭ്രമ്യന്തേ സകലപുരുഷൈർവല്ലഭാഭ്യഃ പ്രദാതും
ചിത്രം വസ്ത്രം; ശ്രവണകുതുകം വർത്തതേ കേരളേഷു.”

“ശുണ്ഠീകുണ്ഠീകൃതാംഭോഗതഗരിമഭരാം
പൈഠരീം ജാഠരാഗ്നേ–
സ്താപം നിർവാപയന്തീം ശ്രമശമനകരീം
മായുജായൂഭവന്തീം
മൗദ്ഗൈശ്ശല്ക്കൈഃ പരീതാം ഘൃതലവസുരഭിം
മണ്ഡിതാം കേരഖണ്ഡൈർ–
ന്നൂണാം ശ്രാണാം സുരാണാം പുനരകൃത സുധാം
യസ്സ വേധാസ്സമേധാഃ.”

“തൃഷ്ണാകൃന്തി ബൃഹന്തി ചാമൃതരസസ്രുതി ശ്രമോൽകൃന്തി ച
സ്സായൽസ്സിഞ്ജി തമാലപത്രമസൃണത്വഞ്ജി പ്രഭായുഞ്ജ്യപി
ഈഷദ്ദന്തനിപീഡനപ്രവിഗളദ്ബഹ്വംബുപൂഗീഫലാ-
ന്യന്യഃ കോ ന ലഭേൽ പ്രയാഗപതനപ്രോദ്ഭിദ്യ ദസ്ഥ്നോ നരാൽ.”

“അനാരാധ്യ കാളീമനാസ്വാദ്യ വീടീം” എന്ന പദ്യം ശാസ്ത്രികളുടേതല്ലെന്നും തൊണ്ടമണ്ഡലം ഗോപാലകവിയുടെ ‘ശാകിനീസഹകാരം’ എന്ന ചമ്പുവിലുള്ളതാണെന്നും ഇപ്പോൾ വെളിപ്പെട്ടിട്ടുണ്ട്. സാമൂതിരിപ്പാട്ടിലെ സ്യാലനെപ്പറ്റി ഒരിക്കൽ കുപിതനായി അദ്ദേഹം നിർമ്മിച്ചതാണ്,

“ചതുരം തുരഗം പരിവർത്തയസേ;
പഥി പൗരജനാൻ പരിമർദ്ദയസേ;
ന ഹി തേ ഭുജഭാഗ്യഭവോ വിഭവോ,
ഭഗിനീഭഗഭാഗ്യഭവോ വിഭവഃ.”

എന്ന ഭർത്സനപദ്യം. ആ കഥയറിഞ്ഞിട്ടും അദ്ദേഹത്തോടു യാതൊരപ്രിയവും തോന്നാത്ത ആ മഹാരാജാവിന്റെ വിദ്വൽ പക്ഷപാതത്തെ എത്ര പുകഴ്ത്തിയാലാണ് മതിയാകുക; ഒരവസരത്തിൽ ശാസ്ത്രികൾ മൂക്കോലക്ഷേത്രത്തിൽ തൊഴാൻ ചെന്ന അവസരത്തിൽ

“സംഭരിതഭ്രരികൃപമംബ, ശുഭമംഗം
ശുംഭതു ചിരന്തനമിദം തവ മദന്തഃ

എന്നൊരു വന്ദനശ്ലോകത്തിന്റെ പൂർവ്വാർദ്ധം ചൊല്ലുകയും അടുത്തുനിന്നിരുന്ന കവിചിന്താമണികാരനായ കരുണാകരപ്പിഷാരടി

“ജംഭരിപുകുംഭിവരകുംഭയുഗഡംഭ-
സ്തംഭികുചകുംഭപരിരംഭപരശംഭ.”

എന്ന് അതു നിഷ്പ്രയാസം ഒന്നുകൂടി ഉജ്ജ്വലമായ ശൈലിയിൽ പൂരിപ്പിക്കുന്നതു കേട്ടു “കോയം കവിമല്ലഃ” എന്ന് അത്ഭുതപരവശനായി ചോദിക്കുകയും “അയം ദേവ്യാഃ കരുണാകരഃ” എന്നു പിഷാരടി മറുപടി പറയുകയും ചെയ്തതായി ഒരൈതിഹ്യമുണ്ട്. മറ്റൊരവസരത്തിൽ ഉദ്ദണ്ഡൻ തളിയിൽ ക്ഷേത്രത്തിൽ തൊഴാൻ ചെന്നപ്പോൾ ഒരു പദ്യത്തിന്റെ താഴെ ഉദ്ധരിക്കുന്ന മൂന്നു പാദം ഉണ്ടാക്കിച്ചൊല്ലി:

“വീണാലസന്മണിഖലായ നമോസ്തു തസ്മൈ
വീണാഘ്ര്യണാജിനവതേ ത്രുണിനേ ത്രുണായ
അർദ്ധോയമീശ്വരനമസ്കൃതയേ കഥം സ്യാൽ?”

എന്നു മുഖമണ്ഡപത്തിൽ ജപിച്ചുകൊണ്ടിരുന്ന നമ്പൂരിമാരോട് ഒരു ചോദ്യമായിരുന്നു അത്. അന്നുവരെ അരക്കവിയായി മാത്രം സാമൂതിരിപ്പാട്ടിലെ സദസ്യകുഞ്ജരന്മാർ കരുതിയിരുന്ന പുനം ഉടനെ

“അസ്യോത്തരോക്തിമവിദന്നപി കീദൃശസ്സ്യാൽ?”

എന്ന പ്രസ്തുത പദ്യം പൂരിപ്പിച്ച് ആ ചോദ്യത്തിനു പ്രത്യുത്തരം നല്കി. ‘വിഷണ്ണഃ’ എന്ന ശബ്ദമാണ് അദ്ദേഹം ധ്വനിപ്പിച്ചത്. ആറു ണകാരമില്ലാത്തത് എന്നുകൂടി ആ ശബ്ദത്തിന് അർത്ഥമുണ്ടല്ലോ. “വ്യാലസന്മേഖലായ, വ്യാഘ്രാജിനവതേ, ത്രിനേത്രായ തസ്മൈ നമോസ്തു” എന്നർത്ഥം.

ശാസ്ത്രികൾ ഗർവിഷ്ഠനായിരുന്നു എന്നു ചിലർ ഉപരിപ്ലവമായി അഭിപ്രായപ്പെടാറുണ്ട്. അദ്ദേഹത്തിനു തന്റെ സർവതോമുഖമായ പാണ്ഡിത്യപ്രകർഷത്തെപ്പറ്റി വലിയ മതിപ്പുണ്ടായിരുന്നു എന്നുള്ളതിനു സംശയമില്ല. വൈയാകരണഖസൂചികളെയും മീമാംസകദുർദ്ദുരുഢന്മാരെയും മറ്റും പറ്റി അളവറ്റ പുച്ഛവുമുണ്ടായിരുന്നു. എന്നാൽ ബഹുമതി അതെവിടെ അർഹിക്കുന്നുവോ അവിടെ മുക്തഹസ്തമായി സമർപ്പിക്കുവാൻ ആ വിശാലഹൃദയൻ എപ്പോഴും സന്നദ്ധനായിരുന്നു. “അഭിനന്ദനന്തർവാണീൻ” എന്ന് അദ്ദേഹം തന്നെക്കുറിച്ചു മല്ലികാമാരുതത്തിൽ പ്രസ്താവിച്ചിട്ടുള്ളത് ഏറ്റവും പരമാർത്ഥമാകുന്നു.

സ്വാതീചാട്ടു

വടക്കൻ കോട്ടയത്തു രാജകുടുംബത്തിലെ സ്വാതി എന്ന രാജകുമാരിയെ ഉദ്ദണ്ഡൻ കോകിലസന്ദേശത്തിൽ പ്രശംസിച്ചിട്ടുണ്ടെന്നു മുമ്പു പറഞ്ഞുവല്ലോ. ആ മഹതിയുടെ അപദാനങ്ങളെ പ്രപഞ്ചനം ചെയ്യുന്ന കുറെ മനോഹരങ്ങളായ സംസ്കൃതശ്ലോകങ്ങൾ ഞാൻ സാഹിത്യപരിഷത്ത്രൈമാസികത്തിന്റെ സപ്തമസഞ്ചികയിൽ ഉദ്ധരിച്ചിട്ടുണ്ട്. ആ ശ്ലോകങ്ങളുടെ നിർമ്മാതാവ് ആരെന്നറിയുന്നില്ല. കവിതയുടെ ശൈലി കണ്ടാൽ ഉദ്ദണ്ഡന്റേതാണെന്നു തോന്നും. പ്രസ്തുത മുക്തകങ്ങളിൽനിന്നു നാലഞ്ചു ശ്ലോകങ്ങൾ താഴെ ചേർക്കുന്നു:

“പ്രഖ്യാതാ പുരളീശവംശകലശാംഭോധേസ്സമുന്മീലിതാ
സ്വാതീകല്പലതാ വിഭാതി സുമനസ്സ്തോമപ്രിയംഭാവുകാ,
രാഗൈഃ പല്ലവിതാ, സ്മിതൈഃ കുസുമിതാ, കേശൈശ്ച ലോലംബിതാ,
കാന്ത്യാ കോരകിതാ, രതേന ഫലിതാ, കാമേന ചോപഘ്നിതാ.”

“കേചിത്തേ കഥയന്തി മന്ദഹസിതം കീർത്ത്യങ്കുരം മാന്മഥം;
സ്വാതി, സ്ഥീതമനോഗധർമ്മലതികോദ്ഗച്ഛദ്ഗുളുച്ഛം പരേ;
ഏതേ കേപി വയന്തു മഞ്ജുരസനാരംഗസ്ഥലീചന്ദ്രമ-
സ്സ്വൈരോജ്ജാഗരശാരദാതനുമഹസ്സ്യന്ദം ബഹിഃസ്പന്ദിതം.”

“ദൃഗഞ്ചലമിദം ചലം കിമിതി രഞ്ജിതം; കിഞ്ച തേ
നികുഞ്ചിതതരേ ഭ്രുവൗ; നിബിഡകമ്പി ബിംബാധരം;
അഹന്തു ന പരാംഗനാഹ്വയമവാദിഷം സ്വാതി, ത-
ന്ന മന്തുരിഹ വിദ്യതേ; നനു കലാവതീ ത്വം പ്രിയേ?”

“ശൃംഗാരജീവനകലേ സംഗീതപരദേവതേ
സാഹിത്യരസമർമ്മജ്ഞേ ജീവ സ്വാതി! ശതം സമാഃ.”

“ഹംഹോ! ഭാഗ്യമനർഗ്ഗളം മമ; യതസ്സ്വാതീ! സുധാഭാഷിണീ
ശ്രുത്വാ മദ്ഭണിതിം സുഗന്ധിഘുസൃണപ്രാരബ്ധപത്രാങ്കുരാൽ
വക്ഷോജാദവകൃഷ്ടബാലതരണിപ്രോദ്യന്മഹഃകന്ദളീ-
കുട്ടാകദ്യുതികോമളാംശുകയുതം പട്ടാംശുകം പ്രാദിത.”

ശ്രീദേവീപ്രശസ്തി

ആയിടയ്ക്കുതന്നെ ചേന്നമംഗലത്തു ശ്രീദേവി എന്നൊരു നായികയെപ്പറ്റിയും ഏതോ ഒരു കവി ചില പ്രശസ്തിപദ്യങ്ങൾ രചിച്ചിട്ടുണ്ട്. അവയിൽ രണ്ടെണ്ണം ചുവടേ ചേർക്കുന്നു:

നീരന്ധ്രാസു ജയന്തമംഗലമഹാദേശൈകഭൂഷാമണേഃ
ശ്രീദേവ്യാശ്ചികുരാടവീഷു സുചിരം സഞ്ചാര്യ പഞ്ചാശുഗഃ
ആനീയ സ്തനഭൃധരദ്വയമധശ്ശൂന്യേ പ്രദേശേ ബലാ-
ച്ചേതശ്ചോരിതവാനതീവ രുചിരം നേതും നിജം മന്ദിരം.”

“ശ്രീദേവീം സ്തനഭാരമന്ഥരഗതിം സന്ധ്യാസു സേവാഗതാം
ദൃഷ്ട്വാ ചമ്പകദാമകോമളതരാം ജാതാനുരാഗോദയഃ
വ്യാമൂർച്ഛൽപുളകാഞ്ചിതാംഗലതികോ വിസ്രസ്തപീതാംബരോ
നാമൈക്യവ്യപദേശവാനനുനയത്യംഭോധികന്യാം ഹരിഃ.”

ഇതുപോലെ വെട്ടത്തുനാട്ടിലെ ദേവി എന്നൊരു നായികയെ

“പ്രകാശപൃഥ്വീപഥികാ ഭവന്തഃ
പശ്യന്തു മേ വക്ഷസി കാമബാണാൻ.”

എന്ന പദ്യത്തിൽ വിലാപരൂപേണ ഒരു കവി വാഴ്ത്തുന്നു.

അക്കാലത്തു കവികൾ വിദുഷികളായ നായികമാരെപ്പറ്റി വിശിഷ്ടങ്ങളായ ശൃംഗാരശ്ലോകങ്ങൾ വിരചിച്ചു സമർപ്പിച്ചിരുന്നു. അതു കേവലം പാശ്ചാത്യർ ‘Platonic love’ എന്നു പറയുന്ന, ആത്മാവിന് ആത്മാവിനോടുള്ള അലൈംഗികമായ പ്രണയത്തിന്റെ ഫലമായിരുന്നു. അത്തരത്തിലുള്ള ശ്ലോകങ്ങൾ ആ സ്ത്രീരത്നങ്ങൾ സ്വീകരിച്ച്, പ്രസ്തുത കവികളെ സമുചിതങ്ങളായ സമ്മാനങ്ങൾ നല്കി അനുഗ്രഹിച്ചുമിരു

ന്നു. സ്വാതി പ്രശസ്തികാരന് ഒരു പട്ടാംബരം ആ രാജകുമാരിയിൽനിന്നു ലഭിച്ചതായി അദ്ദേഹംതന്നെ പ്രസ്താവിക്കുന്നതു നോക്കുക. ഏതാദൃശമായ പദ്യങ്ങളിൽനിന്ന് അന്നത്തെ ജനസമുദായത്തിന്റെ ചാരിത്രപരിപാലനത്തെപ്പറ്റി അനുവാചകന്മാർക്കു യാതൊരു തരത്തിലുള്ള ദുശ്ശങ്കയും അങ്കുരിക്കേണ്ടതില്ല.

കാക്കശ്ശേരി ഭട്ടതിരി, ജനനം

ഉദ്ദണ്ഡശാസ്ത്രികൾക്കു സർവഥാ സമസ്കന്ധനായ ഒരു പ്രതിദ്വന്ദിയായിരുന്നു കാക്കശ്ശേരി ഭട്ടതിരി. അദ്ദേഹത്തിന്റെ ജനനത്തെപ്പറ്റി ഒരൈതിഹ്യമുണ്ട്. കേരളത്തിൽ വന്നു തളിയിൽ താനത്തിൽ മാനവിക്രമമഹാരാജാവു നല്കിവന്നിരുന്ന കിഴികൾ മുഴുവൻ ശാസ്ത്രികൾ കരസ്ഥമാക്കുവാൻ തുടങ്ങിയപ്പോൾ നമ്പൂതിരിമാർക്കു ആ വിദേശീയന്റെ വിജയം അസഹ്യമായ അവമാനമായിത്തോന്നി. താനത്തിനു വിദ്വാന്മാരെ ചാർത്തുന്നതു പന്തീരാണ്ടിലൊരിക്കലാകയാൽ അടുത്ത ഊഴത്തിനുമാത്രമേ ശാസ്ത്രികൾ കിഴികൾക്ക് അവകാശപ്പെടാവൂ എന്ന് അവർ അദ്ദേഹത്തെക്കൊണ്ടു സമ്മതിപ്പിച്ചു. പിന്നീടു കാക്കശ്ശേരിയില്ലത്ത് ഒരന്തർജ്ജനം ഗർഭം ധരിച്ചിരിക്കുന്നതായി അറിഞ്ഞു മന്ത്രജ്ഞന്മാരായ ചില നമ്പൂരിമാർ അവിടെച്ചെന്നു ഗർഭസ്ഥനായ ശിശു അമാനുഷപ്രതിഭയോടുകൂടി ജനിക്കത്തക്കവണ്ണം പല സൽകർമ്മങ്ങളും നടത്തി. അങ്ങനെ ജനിച്ച ഉണ്ണിയാണത്രെ ഭട്ടതിരി. ഈ ഐതിഹ്യം മുഴുവൻ വിശ്വസനീയമല്ല. പേർ ദാമോദരൻ എന്നായിരുന്നു എന്ന് അദ്ദേഹംതന്നെ വസുമതീമാനവിക്രമം എന്ന നാടകത്തിൽ പ്രസ്താവിച്ചിട്ടുണ്ട്.

ദേശവും ഗുരുനാഥനും

പൊന്നാനി താലൂക്കിൽ ബ്രഹ്മകുളം അംശത്തിൽ കാക്കശ്ശേരി എന്നൊരു ദേശമുണ്ട്. അവിടെ പണ്ട് അതേ പേരിൽ ഒരു നമ്പൂതിരിയില്ലമുണ്ടായിരുന്നു. ഇപ്പോൾ ആ ഇല്ലം അന്യംനിന്നു, സ്വത്തുക്കൾ മംഗലത്തു ഭട്ടതിരിയുടെ ഇല്ലത്തേയ്ക്കു ഒതുങ്ങിയിരിയ്ക്കുന്നു. ശൈശവത്തിൽത്തന്നെ അച്ഛൻ മരിച്ചുപോയി. ബലിപിണ്ഡം കൊത്തിത്തിന്നുവാൻ വരുന്ന കാക്കകളെ വേർതിരിച്ചറിയുവാൻ സാധിച്ചതു കൊണ്ടാണ് ഉണ്ണിക്കു കാക്കശ്ശേരി എന്നു പേർ വന്നത് എന്നും മറ്റും പഴമക്കാർ പറയുന്ന കെട്ടുകഥ ത്യാജ്യകോടിയിൽ തള്ളേണ്ടതാകുന്നു. അദ്ദേഹം വസുമതീമാനവിക്രമത്തിൽ തന്നെപ്പറ്റി ഇങ്ങനെ പറയുന്നുണ്ട്: “അസ്തി ദക്ഷിണാപഥേ ഭൃഗുസംഭവ ചണ്ഡദോർദ്ദണ്ഡപാണ്ഡിത്യസാരേഷ്വിവ മൂർത്തിമത്ത്വേഷു കേരളേഷു, സതതതന്ത്യമാന സപ്തതന്തുധൂമധൂസരിതസത്യലോകൈഃ കലികാലകാലുഷ്യകന്ദളദളനദർശിത മഹിമഭിർമ്മഹീസുരൈരധ്യാസിതേ, മുഗ്ദ്ധകീരകുലതുണ്ഡഖണ്ഡിതമാതുളുംഗഫല ശകലകിസലയിതമഹീതലേ, മദമന്ഥരബന്ധുരാക്ഷീ കുടിലഭ്രൂലതാവശംവദയുവക ദംബകസേവ്യമാനോപവനേ, മന്ദമാരുതാധൂതപൂഗപാളീസിന്ദൂരിതാശാമൂലേനിളാസഹചരീകൂലേ ദോഷാകരഖണ്ഡമണ്ഡിതശിഖണ്ഡശ്ചണ്ഡിമശാലിനിശിതനിജ ശൂലനിർഭിണ്ണദന്താവളാസുരചർമ്മപരികർമ്മിതകടീതടഃ, ശൈലാധിരാജതനയാദൃഢകഠോര കുചകുഡ്മളീപീഡിതോരഃസ്ഥലഃ, പ്രളയസമയമുദിതഹുതവഹബഹളകീലമാലാലോഹിതജടാഭാരഭരിതസുരതരംഗിണീവാതപോതപോഷിതഭ്രഷാംഗ ജംഗഃ പത്രരഥപരിവൃഢപരികല്പിതസപര്യാവിശേഷഃ സാക്ഷാദശോകപുരേശ്വരോനാമ ജഗദവനജാഗരൂകോ ഭഗവാൻ പിനാകപാണിഃ.

> അസ്ത്യദ്രികന്യാപതിപാദപീഠ-
> വിചേഷ്ടമാനാശയപുണ്ഡരീകഃ

> നാരായണാചാര്യ ഇതി പ്രരൂഢിം
> പ്രാപ്തഃ പരാം പ്രാജ്ഞധിയാം പുരോഗഃ.

തസ്യ ചരണാരവിന്ദയുഗളീ ഗളിതരേണുപരമാണുപാതപൂതചേതനാസാരഃസാരസ്വതനിധിനാ സാക്ഷാദദ്രിസമുദ്രനായകേനൈവാനേന ബാല്യാദേവാരഭ്യ വൈപശ്ചിതീം വൃത്തിമധികൃത്യപരാം കാഷ്ഠാമാരോപിതഃ സതതസാഹിതീപരിചിതിവർദ്ധമാനവാണീവിലാസ സുരഭിലവദനേന്ദുശേഖരകുടുംബിനീകരുണാകടാക്ഷപാതവിജൃംഭമാണവൈഭവോയം കവിരസാധാരണമഹിമൈവ.”

ഇതിൽനിന്നു ഭട്ടതിരിയുടെ ഗുരുവായ നാരായണാചാര്യന്റെ ജന്മദേശം (അശോകപുരം) തിരുവേഗപ്പുറയായിരുന്നു എന്നും ഞാൻ മുമ്പൊരിക്കൽ പ്രസ്താവിച്ചതുപോലെ മാനവിക്രമമഹാരാജാവുതന്നെയാണു് അദ്ദേഹത്തെ ബാല്യംമുതല്ക്കേ പണ്ഡിതപദവിയിൽ കയറ്റുന്നതിനു് ഉറ്റു ശ്രമിച്ചതെന്നും ആ ശ്രമം ഫലവത്തായി പരിണമിച്ചു എന്നും കാണാവുന്നതാണു്.

സഭാപ്രവേശവും ഉദ്ദണ്ഡനുമായുള്ള വാഗ്വാദവും

പന്ത്രണ്ടാമത്തെ വയസ്സിൽ എന്നുള്ള ഐതിഹ്യാംശം അല്പം അവിശ്വാസ്യമാണെങ്കിലും വളരെ ചെറുപ്പത്തിൽത്തന്നെ ഭട്ടതിരി തളിയിൽക്ഷേത്രത്തിൽ പ്രവേശിച്ചു് ഉദ്ദണ്ഡശാസ്ത്രികളുമായി വാദത്തിലേർപ്പെട്ടു എന്നു സമ്മതിക്കാവുന്നതാണു്.

> “ന ച്ഛത്രം ന തുരംഗമോ ന വദതാം വൃന്ദാനി നോ വന്ദിനാം
> ന ശ്മശ്രൂണി ന പട്ടബന്ധവസനം നഹ്യംബരാഡംബരം
> അസ്ത്യസ്മാകമമന്ദമന്ദരഗിരിപ്രോദ്ധൂ തദുഗ്ദോദധി-
> പ്രേംഖദ്വീചിപരമ്പരാപരിണതാ വാണീ തു നാണീയസീ.”

എന്ന ശ്ലോകമാണു് ഭട്ടതിരി ആദ്യമായി ചൊല്ലിയതു്. അതു കേട്ടു ശാസ്ത്രികൾ

> “ഉക്തിപ്രത്യുക്തിമാർഗ്ഗക്രമപരിചയവാനസ്തി കശ്ചിദ്വിപശ്ചി-
> ദ്യദ്യസ്മിൻ സ്വസ്തി തസ്മൈ ബുധവരസമിതൗ ബിഭ്യദഭ്യാഗതോഭ്രൽ
> ഭാങ്കുർവൽഭേകകക്ഷിംഭരിഷു ഭയഭരോദ്ഭ്രാന്തഭോഗീന്ദ്രസുഭ്രൂ-
> ഭ്രൂണഭ്രംശീ കിമംഭഃഫണിഷു പതഗരാഡ്സംഭ്രമീ ബംഭ്രമീതി?”

എന്നു ഗർജ്ജിച്ചു. ഭട്ടതിരി വീണ്ടും

> “വേദം ബഹ്വൃചമധ്യഗീഷി, കവിതാമപ്യാദൃഷി, വ്യാപൃഷി
> ന്യായേ, വ്യാകരണം വ്യജൈഷി, വിഷമേ വൈശേഷികേ ക്ലേശിഷി,
> മീമാംസാമപി പര്യവൈഷമുഭയീം, വ്യാഖ്യാഞ്ച സാംഖ്യം, സ്മൃതീ-
> രഭ്യാസ്ഥം ശ്രദധാം പുരാണപദവീം, യോഗേ ച പര്യശ്രമം.”

എന്നും

> “ശബ്ദവ്യാകൃതിനിർമ്മകർമ്മണി പടീയസ്ത്വാ തവ സ്യാദ്യദി
> ത്വം കസ്യാപി പദസ്യ ഭദ്രയ ദൃഢാം ദ്രാക്പ്രക്രിയോപക്രിയാം;
> മീമാംസാരസമാംസളാ യദി ഗിരോ ന്യായോപികോദീര്യതാം;
> തർക്കേ വാ യദി കർക്കശോസ്യനുമിതിം കാമപ്യനല്പീകുരു.”

എന്നും

"കുർവേ ഗർവോദ്ധതസ്യ പ്രതിവദിതുരഹം
ഭാരതീമപ്യസാധ്വീം
സാധ്വീം സാധ്വീമസാധ്വീം ബുധവരസമിതൗ
ലക്ഷണേന ക്ഷണേന
മാനാഭാസം പ്രമാണം പ്രകൃതിഗതിവശാ-
ദപ്രമാണം പ്രമാണം
സച്ചാസത്തത്തഥാസന്നിശമയഥ ബുധാ
മച്ചരിത്രം വിചിത്രം"

എന്നും മറ്റും ഓരോ തരത്തിൽ വീരവാദം ചെയ്തു. ഇങ്ങനെ അവർ തമ്മിൽ അനേകം ഉക്തി പ്രത്യുക്തികൾ നടന്നു. 'ആകാരോ ഹ്രസ്വഃ' എന്നു ശാസ്ത്രികൾ ആക്ഷേപിച്ചപ്പോൾ 'ന ഹി ന ഹി അകാരോ ഹ്രസ്വഃ; ആകാരോ ദീർഘഃ' എന്നു കാക്കശ്ശേരി സമാധാനം പറഞ്ഞതായി കേട്ടിട്ടുണ്ടു്. പക്ഷേ ഈ കഥ വേദാന്തദേശികരുടെ ചരിത്രത്തോടും ഘടിപ്പിച്ചു കാണുന്നു. വാസ്തവത്തിൽ ശാസ്ത്രികളെക്കാൾ ഭട്ടതിരി പ്രതിഭാവാനായിരുന്നു എങ്കിലും, ചതുശ്ശാസ്ത്രപണ്ഡിതനും പരിണതപ്രജ്ഞനുമായ അദ്ദേഹത്തോടു ശാസ്ത്രവാദങ്ങളിൽ ഏർപ്പെടുന്നതു സൂക്ഷിച്ചു വേണമെന്നറിവുണ്ടായിരുന്ന അദ്ദേഹം പ്രായേണ ദുരുക്തികൾ കൊണ്ടു വിജയം നേടുവാനാണു് ഉദ്യമിച്ചതു്. ഒടുവിൽ സദസ്സിൽ സന്നിഹിതനായിരുന്ന മഹാരാജാവു രഘുവംശത്തിലെ ആദ്യത്തെ ശ്ലോകത്തിനു രണ്ടു പേരോടും അർത്ഥം പറയുവാൻ ആവശ്യപ്പെടുകയും ശാസ്ത്രികൾ നാലു വിധത്തിലും ഭട്ടതിരി പത്തു വിധത്തിലും അർത്ഥം പറയുകയും ചെയ്തു. ശാസ്ത്രികൾ ഭട്ടതിരിയുടെ കുശാഗ്രബുദ്ധി കണ്ടു് ആശ്ചര്യപ്പെട്ടു, 'തവ മാതാ പതിവ്രതാ' എന്നു പറയുകയും അവിടെയും ഭട്ടതിരി 'നഹി നഹി' എന്നു തർക്കുത്തരം ആവർത്തിക്കുകയും ചെയ്തു. അതെങ്ങനെയെന്നു നമ്പൂരിമാർ ചോദിച്ചപ്പോൾ അല്പം ആലോചിച്ചു "സോമഃ പ്രഥമോ വിവിദേ, ഗന്ധർവോ വിവിദ ഉത്തരഃ, തൃതീയോ അഗ്നിഷ്ടേ പതി, സ്തുരീയസ്തേ മനുഷ്യജന്മാ" എന്ന ഋഗ്വേദം എട്ടാമഷ്ടകത്തിൽ മൂന്നാമധ്യായം ഇരുപത്തേഴാം വർഗ്ഗത്തിലേ അഞ്ചാമത്തെ ഋക്കു പ്രമാണമായി ഉദ്ധരിച്ചു കാണിച്ചുവത്രേ. ഏതായാലും ഭട്ടതിരി അന്നത്തെ വാദത്തിൽ വിജയം നേടി. 'സാദ്ധ്വീമസാദ്ധ്വീം' എന്ന ശ്ലോകത്തിൽ തനിയ്ക്കുണ്ടെന്നു ഘോഷിച്ച ശക്തിയാണു് ഭട്ടതിരി പ്രകൃതത്തിൽ പ്രദർശിപ്പിച്ചതു്. മറ്റൊരവസരത്തിൽ ശാസ്ത്രികൾ തനിയ്ക്കു സാഹിത്യത്തിലും സംഗീതത്തിലും ഒന്നുപോലെ നൈപുണ്യമുണ്ടെന്നു പ്രസ്താവിച്ചപ്പോൾ ഭട്ടതിരി ചൊല്ലിയതാണു്.

"ഇന്ദ്രനീലേ ന രാഗോസ്തി; പദ്മരാഗേ ന നീലിമാ;
ഉഭയം മയി ഭാതീതി ഹന്ത! ഗുഞ്ജാ വിജൃംഭതേ."

എന്ന ശ്ലോകം. ഇങ്ങനെ പല വാദങ്ങളും ആ പണ്ഡിതമല്ലന്മാർ തമ്മിൽ നടത്തിയെങ്കിലും രണ്ടുപേർക്കും അന്യോന്യം അളവറ്റ ബഹുമാനമാണു് ഉണ്ടായിരുന്നതു്. രണ്ടു പേരുടേയും പുരസ്കർത്താവു പയ്യൂർ മഹർഷിയായിരുന്നു എന്നു മുമ്പുതന്നെ പ്രസ്താവിച്ചിട്ടുണ്ടല്ലോ.

അനന്തരചരിത്രം

ഭട്ടതിരി ദ്വിതീയാശ്രമം സ്വീകരിയ്ക്കുകയുണ്ടായില്ല. ക്രമേണ അദ്ദേഹം അദ്വൈതവേദാന്തിയായി, അതിവർണ്ണാശ്രമിയായി, അനാസക്തിയോഗം അനുഷ്ഠിച്ചുകൊണ്ടു പല സ്ഥലങ്ങളിലും സഞ്ചരിച്ചു. ശുദ്ധാശുദ്ധങ്ങളിലും ഭക്ഷ്യാഭക്ഷ്യങ്ങളിലും അദ്ദേ

ഹത്തിനു യാതൊരു നിഷ്കർഷയുമില്ലാതായിത്തീർന്നു. തന്നിമിത്തം പൂർവ്വാചാര പരിപാലകന്മാരായ നമ്പൂരിമാർക്ക് അദ്ദേഹത്തെ സമുദായത്തിൽനിന്നു ബഹിഷ്ക രിയ്ക്കണമെന്ന് ആഗ്രഹമുണ്ടായി എങ്കിലും ആ ജീവന്മുക്തന്റെ തപഃപ്രഭാവത്തിൽ ഭയമുണ്ടായിരുന്നതിനാൽ അവർ അതിന് ഒരുങ്ങിയില്ല. അക്കാലത്ത് ഒരിക്കൽ നേരം വൈകീട്ടും നിത്യകർമ്മമായ സന്ധ്യാവന്ദനം ചെയ്യാതിരിയ്ക്കുന്നതു കണ്ടു ചില നമ്പൂരിമാർ അദ്ദേഹത്തെ കളിയാക്കുകയും അപ്പോൾ അദ്ദേഹം ഉപനിഷദന്തർഗ്ഗ തമായ

> "ഹൃദാകാശേ ചിദാദിത്യസ്സദാ ഭാതി നിരന്തരം;
> ഉദയാസ്തമയൗ ന സ്തഃ; കഥം സന്ധ്യാമുപാസ്മഹേ?"

എന്ന ശ്ലോകം ചൊല്ലി അവരെ മട്ടപ്പിക്കുകയും ചെയ്തു. മറ്റൊരിക്കൽ പിതൃശ്രാദ്ധം പോലും ചെയ്യാത്ത അദ്ദേഹത്തെ മറ്റു ചില നമ്പൂരിമാർ അധിക്ഷേപിച്ചപ്പോൾ

> "മൃതാ മോഹമയീ മാതാ; ജാതോ ജ്ഞാനമയസ്സുതഃ;
> ശാവസൂതകസംബന്ധാദനർഹസ്സർവകർമ്മസു."

എന്നു വേറൊരു ഉപനിഷച്ഛ്ലോകം ചൊല്ലി അവരേയും ലജ്ജിപ്പിച്ചു. തൃപ്പൂണിത്തു റയ്ക്കു സമീപമുള്ള സുപ്രസിദ്ധമായ ചോറ്റാനിക്കര ദേവീക്ഷേത്രത്തിനടുത്തായി ഭട്ടതി രിക്ക് ഒരു ഗൃഹമുണ്ടായിരുന്നു എന്നും ആ ക്ഷേത്രത്തിൽ താൻ പ്രവേശിച്ചപ്പോൾ ചില നമ്പൂരിമാർക്ക് അതിൽ വൈരസ്യം തോന്നുകയാൽ അദ്ദേഹം നാടുവിട്ടു പര ദേശത്തേയ്ക്കു പോയി എന്നും പഴമക്കാർ പറയുന്നു. അവിടെവെച്ചാണ് "ആപദി കിം കരണീയം?" എന്നൊരു നമ്പൂരി അദ്ദേഹത്തോടു ചോദിക്കുകയും "സ്മരണീയം ചര ണയുഗളമംബായാഃ" എന്ന് അദ്ദേഹത്തിന്റെ ഉത്തരം കേട്ടിട്ടു "തൽസ്മരണം കിം കു രുതേ" എന്നു വീണ്ടും ചോദിക്കുകയും അതിന് അദ്ദേഹം "ബ്രഹ്മാദീനപി ച കിങ്കരീ കുരുതേ" എന്നു വീണ്ടും മറുപടി പറയുകയും ചെയ്തതു്. മരണം പരദേശത്തുവച്ചായിരു ന്നു. ചോറ്റാനിക്കരയ്ക്കു സമീപമുള്ള കീഴ്പ്പറത്തു ഭട്ടതിരിയും പള്ളിപ്പുറത്തു ഭട്ടതിരിയും കാക്കശ്ശേരിയുടെ ശിഷ്യഗണത്തിൽ പെട്ടവരായിരുന്നു. പള്ളിപ്പുറത്തു ഭട്ടതിരിയുടെ ഒരു മുക്തകമാണ് ചുവടെ ചേർക്കുന്നതു്:

> "ദ്വൈതേ ലക്ഷദ്വയാധീതീ ഹ്യദ്വൈതേ ലക്ഷപാരഗഃ;
> അദ്യാപി വിദ്യാലാഭായ ജാഗർമ്മ്യേവ ജരന്നപി."

"ശാലികാനാഥവന്മൂഢഃ" എന്ന അദ്ദേഹത്തിന്റെ മറ്റൊരു ശ്ലോകം ഞാൻ പ്രഭാകര നെപ്പറ്റിയുള്ള വിമർശനത്തിൽ ഉദ്ധരിച്ചിട്ടുണ്ട്.

വസുമതീമാനവിക്രമം

കാക്കശ്ശേരിയുടെ കൃതിയായി 'വസുമതീമാനവിക്രമം' എന്ന ഏഴങ്കത്തിലുള്ള ഒരു നാടകമല്ലാതെ മറ്റൊന്നും കണ്ടുകിട്ടീട്ടില്ല. എങ്കിലും ആ ഒരു കൃതികൊണ്ടുതന്നെ അദ്ദേഹം സഹൃദയന്മാരുടെ സശിരഃകമ്പമായ ശ്ലാഘയ്ക്കു പാത്രീഭവിയ്ക്കുന്നുണ്ട്. മാന വിക്രമമഹാരാജാവു് മങ്ങാട്ടച്ചൻ എന്ന മന്ത്രിയുടെ പുത്രിയായ വസുമതിയെ വിവാ ഹം ചെയ്യുന്നതാണ് കഥാവസ്തു. ഇതരനാടകങ്ങളിലെന്നപോലെ ഇതിലും നായി കയ്ക്കും നായകനും പല ദുർഘടങ്ങളും തരണം ചെയ്യേണ്ടിവരുന്നു. പ്രസ്താവനയിൽ ത്തന്നെ മഹാരാജാവിനെപ്പറ്റി പ്രൗഢോദാത്തമായ ഒരു വർണ്ണനമുണ്ട്. അതാണ് താഴെച്ചേർക്കുന്നതു്:

“അദ്യ ഖല്വഹമാദിഷ്ടോസ്മി നിഖിലനരപതിനികരവി കടമകുടതടഘടിതമാണിക്യ മണികിരണപല്ലവിതപദപാരിജാതസ്യ വിജയലക്ഷ്മീവിഹാരരംഗായമാണവക്ഷഃ സ്ഥലസ്യ വിമതനരപതിവനിതാനിബിഡതരകുചകുംഭസംഭൃതകസ്തൂരികാ പത്രപ ടലികാപരിക്ഷേപപാരീണദോഃകാണ്ഡസ്യ ഖണ്ഡപരശുനിടിലതടഘടിതദഹനവി സ്ഫുമരജ്വാലാമാലാകോലാഹലാസ ഹിഷ്ണുപ്രതാപാനലാർച്ചിസ്സന്തതിനിരന്തരനീ രാജിതബ്രഹ്മാണ്ഡമണ്ഡലസ്യ പ്രചണ്ഡതരമന്ദരഗിരിഭ്രമണഘൂർണ്ണമാനദുഗ്ദ്ധാം ഭോ നിധിതരംഗരിംഗണകലാനുഷംഗശൃംഗാരിയശഃപടീനിചോളിതദിഗ്വധൂസഞ്ചയസ്യ സരസിരുഹാസനവാമലോചനാനീരന്ധ്രബന്ധുരധമ്മില്ലമല്ലികാബഹളപരിമളധരീ പരീവാഹസാഹായ്യകദായികവിതാചാതുരീസമ്മോഹിതാഖിലവിദ്വജ്ജനസ്യ സജ്ജ നസംസ്തൂയമാനഗുണഗണവിസ്മൃതപൂർവനരപതികഥാ സന്താനസ്യ കമലാവിലോ ലനയനാഞ്ചലസഞ്ചാരഹേലാസങ്കേതമന്ദിരായമാണവദനസ്യ സന്താനചിന്താമ ണിസുരഭിവൈ കർത്തനമുഖവദാന്യനിവഹമഹിമനിഗമപഠനാനധ്യായ പർവ്വണഃ ശർവ്വരീസാർവ്വഭൗമരുചിഗർവ്വസർവ്വങ്കഷസർവ്വതോ മുഖസ്മിതചന്ദ്രികാ നിഷ്യന്ദാ നന്ദപരിഷദഃ പരപരാക്രമപ്രക്രമഘോരാരാശനികല്പാന്തവലാഹകസ്യ വിശിഷ്ടതമ ധർമ്മമന്ദരധാരണകലാകൂടസ്ഥകമഠസ്യ നിരുപമസൗന്ദര്യലക്ഷ്മീകലാപിനീവിലാ സകേതുയഷ്ടേഃ അഷ്ടാദശദ്വീപസമാഗതസകലരത്നപരമ്പരാപരിപൂരിതനിജ നഗര ബാഹ്യാളിന്ദനിഗളിതലക്ഷ്മീകരേണുകസ്യ രേണുകാതനയചരിത സാധർമ്മ്യശാലി സഹസോപക്രമനിർജ്ജിതപരിപന്ഥി സഞ്ചയബാഷ്പപൂരാജ്യാഹുതിജാജ്വല്യമാന തേജഃപാവകസ്യ പർവ്വതപാരാവാരപാകശാസനസ്യശ്രീവിക്രമക്ഷമാനായകസ്യ ആസ്ഥാനീകൃത പരിഹിണ്ഡിതേന പണ്ഡിതമണ്ഡലേന

ബാണാസാരപ്രസർപ്പത്തുരഗഖരഖുരോ-
ദ്ധൂതധൂളീപയോദ-
വ്യാരുദ്ധാദിത്യരോചിഃപ്രചയപരിണമ
ദ്ദുർദ്ദിനാഭോഗഭീമാം
ഖേ ഖേലത്തുംഗശൃംഗധ്വജപടപടലീ-
സദ്വലാകാവലീകാം
സംഗ്രാമപ്രാവൃഷം യസ്സൃജതി നിജയശ-
സ്സസ്യ സമ്പത്സമൃദ്ധ്യൈ.

തസ്യ ചന്ദ്രചൂഡചരണസരസിജരുചിരരുചിമധുരമധുകബളനലോലുപലോലംബാ യമാനമാനസസ്യ, സംഗ്രാമാംഗണരിം ഖണവശംവദതുരഗഖരതരഖുരപുടവിപാട നദലിതധരണീതലോച്ചലിതവർദ്ധിഷ്ണുധൂളീപാളീകലുഷിതവിയത്സിന്ധുസലിലസ്യ, അസ്മത്സ്വാമിനഃശ്രീമാനവിക്രമസ്യ,ചരിതാനുബന്ധിദാമോദരകവിനിബദ്ധം കിമപി രൂപകോത്തമം.”

ഈ ഗദ്യത്തിൽ നിന്നു തന്നെ “അസ്ത്യസ്‌മാകമമന്ദമന്ദരഗിരി” ഇത്യാദി പ്ര ശംസ അദ്ദേഹത്തിന്റെ സൂക്തിക്കു യോജിച്ചതാണെന്നു ഭാവുകന്മാർക്കു ഗ്രഹിയ്ക്കാ വുന്നതാണ്. പ്രസ്താവനയിൽത്തന്നെയുള്ള രണ്ടു പദ്യങ്ങൾകൂടി പ്രകൃതോപയോഗി കളാകയാൽ ഉദ്ധരിക്കേണ്ടിയിരിക്കുന്നു:

“ഭോഭോസ്സൽകവയഃ ഖലാദ്രിപവയഃ ശൃണ്വന്തു സർവ്വേ വചോ
മൽകം, യൽ കവിതാപഥേ മിതവചാസ്സോയം പ്രവൃത്തോ ജനഃ;
തൽ സർവം കവിതാകുതൂഹലവശാന്ന ത്വാർഭടീവൈഭവാ-

ദിത്ത്യേവം മനസാ വിചിന്ത്യ കരുണാമദ്ധാ കുരുധ്വം മയി.”
“നേതാ സർവ്വഗുണോത്തരഃ പുനരസൗ ശൈലാംബുരാശീശ്വരഃ;
പ്രൗഢോയഞ്ച കവിഃ പ്രശസ്തവചനസ്ഥേമാ സ ദാമോദരഃ;
ചിത്രം ചൈവ കഥാ സുധാലഹരികാസബ്രഹ്മചാരിണ്യഹോ;
രമ്യൈഷാ ച സഭാ സ്വഭാവമധുരാ തത്ത്വദ്രസജ്ഞായിനീ.”

ഭട്ടതിരിയുടെ കവിതാരീതി മനസ്സിലാക്കുവാൻ മറ്റു ചില ശ്ലോകങ്ങൾ കൂടി ചുവടേ പകർത്താം.

(1) കാമികളുടെ സങ്കല്പം:

“ഭ്രൂ വല്ലീ ചലിതേതി, പക്ഷ്മയുഗളീ സ്തബ്ധേതി, നേത്രാഞ്ചലം
പ്രാപ്താ ഹന്ത കനീനികേതി കിമപി സ്വിന്നൗ കപോലാവിതി
അന്തഃകമ്പവിജൃംഭിതം കുചയുഗം ചേതി ക്ഷണേ കാമിനാം
ജായന്തേ ഖലു കേപി കേപ്യഭിനവാസ്സങ്കല്പകല്പദ്രുമാഃ.”

(2) സായംസന്ധ്യ:

“പാദാനാന്നവ പാരിഭദ്രസുഷമാപാടച്ചരാണാം ഗണം
കർഷന്നേഷ പയോനിധൗ പിപതിഷത്യഹ്നാമധീശസ്സ്വയം
കിഞ്ചൈഷാ ധൃതമാലഭാരിമഹിളാചില്ലീലതാചാതുരീം
ബിഭ്രാണാ വലതി ക്രമാദിതരദിങ്മൂലേ തമോലേഖികാ.”

(3) നക്ഷത്രങ്ങൾ:

“സ്ഫുരന്തി ഗഗനാംഗണേ നടനചണ്ഡചണ്ഡീപതി-
ഭ്രമഭ്രമിതജാഹ്നവീസലിലബിന്ദുസന്ദേഹദാഃ
സ്മരോത്സവവശംവദത്രിദശവാരവാമേക്ഷണാ–
കുചത്രുടിതമൗക്തിഭ്രമദവിഭ്രമാസ്താരകാഃ.”

(4) വിരഹിയായ നായകൻ മന്മഥനോട്:

“ബാണാംസ്തേ പുരഭേദിനോപിചതന്ദ്വൈധീകൃതിപ്രക്രിയാ-
ധൗരേയാന്മയി മാ പ്രയുങ്ക്ഷ്വ ജഗതീനിർദ്വന്ദ്വകേളീഗുരോ,
ലജ്ജന്തേ ന കഥന്ത്വമീ മയി പുനർമുക്ത്വാ പതന്തസ്ത്വായാ
ഫുല്ലന്മല്ലിഗുളുച്ഛകോമളതമസ്വാന്തേ നിതാന്താകുലേ?”

(5) മന്ദവായു:

“ഏതേ കുംഭസമുദ്ഭവപ്രണയിനീചൂളീഭരാന്ദോളനാഃ
ക്രീഡാഖിന്നഭുജംഗലോകഗൃഹിണീഘർമ്മച്ഛിദാകർമ്മഠാഃ
ഈഷച്ചുംബിതവാരിരാശിലഹരീമാലാചലദ്വിപ്രുഷഃ
കന്ദർപ്പദ്വിപദർപ്പദാനനിപുണാഃ ഖേലന്തി ബാലാനിലാഃ”

(6) അഭിസാരികകൾ:

“നീലക്ഷൗമമയീ വിഗുണ്ഠനപടീ, കസ്തൂരികാശ്യാമളൗ
വക്ഷോജൗ, ശ്രവസീ വിനിദ്രവലഭിന്നീലാശ്മതാടങ്കിനീ
പാണീ ഗാരുഡരത്നകങ്കണധരൗ; സ്ത്രീണാം തഥാപി സ്ഫുടം
ജ്ഞായന്തേ മുഖസൗരഭേണ മഹതാ കാന്താഭിസാരക്രമാഃ.”

(7) ചന്ദ്രോദയം:

> “യൽ പ്രാഗഞ്ജനപങ്കരഞ്ജിതമിവ, പ്രാവൃട്പയോദാവലീ-
> ഗാഢാശ്ലിഷ്ടമിവ, സ്മരാന്തകഗളച്ഛായൈരിവാപൂരിതം,
> ലോലംബൈരിവ ചുംബിതം സമജനി ധ്വാന്താനുബന്ധാദഹോ
> തൽ പശ്യാദ്യ വിപാണ്ഡുരം വലഭിദസ്സഞ്ജായതേ ദിങ്മുഖം.”

‘കാളിദാസഹർഷരാജശേഖര’മുഖന്മാരായ മഹാകവികളെയാണ് ഭട്ടതിരി പ്രസ്താവനയിൽ സ്മരിച്ചിരിക്കുന്നതെങ്കിലും അദ്ദേഹത്തിന് അത്യധികം പഥ്യം മുരാരിയോടും രാജശേഖരനോടുമാണെന്ന് ഉദ്ധൃതങ്ങളായ ശ്ലോകങ്ങളിൽനിന്നു ധരിക്കാവുന്നതാണ്. ഉദ്ദണ്ഡന്റെ കവിതയ്ക്കുള്ള മാധുര്യം ഭട്ടതിരിയുടേതിനില്ല. അതിൽ ഓജസ്സാണ് സർവോപരി പരിസ്ഫുരിക്കുന്നത്. ആശയങ്ങളുടെ അച്ചുംബിതത്വം, വിശിഷ്ടശബ്ദങ്ങളുടെ സമ്യക് പ്രയുക്തത മുതലായ അംശങ്ങളിൽ ഭട്ടതിരിയുടെ നാടകത്തിനു ഗണനീയമായ ഔൽകൃഷ്ട്യമുണ്ട്. എന്നാൽ ആകെക്കൂടി നോക്കുമ്പോൾ മല്ലികാമാരുതത്തിനുതന്നെയാണ് അഭ്യർഹിതത്വം എന്നുള്ളതിനും സന്ദേഹമില്ല.

കാക്കശ്ശേരിയുടെ ഒരുഭാഷാശ്ളോകം

അതിബാല്യത്തിൽ ഭട്ടതിരിയെ ഒരിക്കൽ മൂക്കോലയ്ക്കൽ ദേവീക്ഷേത്രത്തിൽ തൊഴിയിയ്ക്കുവാൻ കൊണ്ടുപോയി. അപ്പോൾ അദ്ദേഹം ചൊല്ലിയതാണ് പ്രസിദ്ധവും അധോലിഖിതവുമായ ഭാഷാശ്ലോകം:

> “യോഗിമാർ സതതം പൊത്തും തുമ്പത്തെത്തള്ളയാരഹോ
> നാഴിയിൽപ്പാതിയാടീല പലാകാശേന വാ ന വാ”

യോഗിമാർ പൊത്തുന്നതു മൂക്ക്; മൂക്കിന്റെ തുമ്പു മൂക്കതല (മൂക്കോല) ; അവിടത്തെ ദേവി ഉരിയാടാത്തതു (പലാകാശം) ബഹുമാനം അഥവാ ഗർവ്വംകൊണ്ടാണോ എന്നു ശങ്ക. ഇതാണ് ആ ശ്ലോകത്തിന്റെ അർത്ഥം. വികടപ്രയോഗങ്ങളിൽ അദ്ദേഹത്തിനു ശൈശവത്തിൽത്തന്നെ പ്രാഗല്ഭ്യമുണ്ടായിരുന്നു എന്ന് ഈ ശ്ലോകം തെളിയിക്കുന്നു.

ഇന്ദുമതീരാഘവം

ഇന്ദുമതീരാഘവം എന്നൊരുനാടകത്തിന്റെ ഏതാനും ഭാഗം കണ്ടുകിട്ടീട്ടുണ്ട്. അതു കാക്കശ്ശേരിയുടെ കൃതികളിൽ ഒന്നാണെന്നു ഡോക്ടർ കൃഷ്ണമാചാര്യർ അദ്ദേഹത്തിന്റെ സംസ്കൃതസാഹിത്യചരിത്രത്തിൽ പ്രസ്താവിച്ചിട്ടുള്ളതിന് അടിസ്ഥാനമൊന്നുമില്ല. ഇന്ദുമതീരാഘവം ഒരു കേരളീയന്റെ കൃതിതന്നെ. പ്രസ്താവനയിൽ “അസ്തി കില കേരളേഷു സമസ്തദുശ്ചരിതവിധ്വംസിനീ, നിരസ്തമലവിപ്രകുല പരിക്രാന്തതടപ്രദേശാ, പ്രാചീനാമധേയാ സരിൽപ്രവരാ.

> “തസ്യാസ്തീരേ വിലസതിതരാം താരകാധീശമൗലേഃ
> ക്ഷേത്രം; തത്ര പ്രഥിതയശസാമസ്തി വസ്ത്യം പവിത്രം
> കൈലാസാനാ; മജനി രവിവർമ്മാഭിധേയസ്തദീയേ
> വംശേ വിദ്യാവിഹൃതിനിലയഃ പഥ്യബോധോ നരാണാം.”

എന്നു പറഞ്ഞിരിക്കുന്നു. ഈ പ്രാചീനദി ഏതെന്നും അതിന്റെ തീരത്തിൽ വസിച്ചിരുന്ന രവിവർമ്മാവ് ആരെന്നും അറിയുന്നില്ല. രവിവർമ്മാവു കൈലാസൻ (വാരിയർ) ആകുന്നത് എങ്ങനെയെന്നു ചിന്ത്യമായിരിക്കുന്നു. അദ്ദേഹത്തെ “നിശ്ശേഷശബ്ദാംബുധിചുളുകയിതാ കുംഭസംഭൃതിരന്യഃ” എന്നു കവിവാഗ്ഗ്മകയും

“ദേശികസ്യാസ്യ കരുണാമവലംബ്യ പരം ബലം
അകരോദ്ദൃ പകമിദം കോപി ഭൂസുരബാലകഃ”

എന്നു തുടർന്നുപന്യസിക്കുകയും ചെയ്യുന്നു. പറയത്തക്ക യാതൊരു ഗുണവുമില്ലാത്ത പ്രസ്തുത ശ്ലോകങ്ങളുടെ കർത്താവു കാക്കശ്ശേരിയല്ലെന്നു സഹൃദയന്മാരെ പറഞ്ഞുകേൾപ്പിക്കേണ്ടതില്ല. കാക്കശ്ശേരിയുടെ ഗുരുനാഥനായി ഒരു രവിവർമ്മാവിനെപ്പറ്റി ആരും കേട്ടിട്ടുമില്ല.

ചേന്നാസ്സ നാരായണൻനമ്പൂരിപ്പാട്ട്, തന്ത്രസമുച്ചയം

ചേന്നാസ്സ നാരായണൻനമ്പൂതിരിപ്പാട്ടിലെ ജനനം കൊല്ലം 603 മേടമാസത്തിലായിരുന്നു എന്നുള്ളതിന് അദ്ദേഹത്തിന്റെ കൃതിയായ തന്ത്രസമുച്ചയത്തിന്റെ പന്ത്രണ്ടാം പടലത്തിൽ ലക്ഷ്യമുണ്ട്;

“കല്യബ്ദേഷ്വതിയത്സു നന്ദനയനേഷ്വംഭോധിസംഖ്യേഷ്വ യ-
സ്സംഭൂതോ ഭൃഗുവീതഹവ്യമുനിയുങ്മൂലേ സവേദോന്വയേ
പ്രാഹര്യസ്യ ജയന്തമംഗലപദേദ്ധം ധാമ നാരായണ-
സ്സോയം തന്ത്രമിദം വ്യധാദ്ബഹുവിധാദ്ദുദ്ധൃത്യ തന്ത്രാർണ്ണവാൽ.

***

ഇതി തന്ത്രസമുച്ചയേ ശ്രുതാർച്ചക്രമഗുപ്ത്യൈ രവിജന്മസമ്പണീതേ
പടലഃ പരിശിഷ്ടകർമ്മവാദീ ദശമോഭൃദ് ദ്വിപുരസ്സരസ്സമാപ്തഃ.”

ഈ ശ്ലോകങ്ങളിൽ നിന്നു നമ്പൂരിപ്പാടു ജനിച്ചതു കലി 4529-ആം വർഷത്തിലാണെന്നും, അദ്ദേഹത്തിന്റേയും പിതാവിന്റേയും നാമധേയങ്ങൾ യഥാക്രമം നാരായണനെന്നും രവിയെന്നും ആയിരുന്നു എന്നും ഭൃഗുസംജ്ഞമാണ് (ഭാർഗ്ഗവം) അദ്ദേഹത്തിന്റെ ഗോത്രമെന്നും വിശദീഭവിക്കുന്നു. നമ്പൂരിപ്പാട്ടിലെ ഇല്ലം പൊന്നാനിത്താലൂക്കിൽ വന്നേരിദേശത്തിലായിരുന്നു. ആ ഇല്ലം ഇപ്പോൾ ഗുരുവായൂരിലെ തന്ത്രിയുടെ കുടുംബത്തിൽ ലയിച്ചിരിക്കുന്നു. ഒരു ശാഖ കൊച്ചി രാജ്യത്തു ചൊവ്വരയും താമസിയ്ക്കുന്നു. വേറേയും ചേന്നാസ്സ് എന്ന പേരിൽ ഒന്നു രണ്ടില്ലങ്ങൾ വന്നേരിയിലുണ്ടത്രേ. തന്ത്രസമുച്ചയം രചിച്ചത് 603-ൽ ആണെന്നു ‘കല്യബ്ദേഷു’ എന്ന ശ്ലോകത്തിൽനിന്നു സിദ്ധിക്കുന്നില്ല. “അതിയത്സു വൃത്തേഷു സവേദോന്വയേ സംഭൂതഃ” എന്നു തന്ത്രസമുച്ചയവ്യാഖ്യാതാവായ വിവരണകാരനും “നാലായിരത്തഞ്ഞൂറ്റിരുപതു കലിയുഗസംവത്സരം കഴിഞ്ഞിരിക്കുമ്പോൾ കൊല്ലവർഷം 603-ആണ്ട് യാതൊരു ഗ്രന്ഥകാരൻ ഉണ്ടായി” എന്ന് അതേ ഗ്രന്ഥത്തിനു ഭാഷാവ്യാഖ്യാനം രചിച്ച കുഴിക്കാട്ടു മഹേശ്വരൻഭട്ടതിരിയും പ്രസ്താവിച്ചിട്ടുണ്ട്. കൊല്ലം 603-ൽ ആണ് സമുച്ചയനിർമ്മിതി എങ്കിൽ ആ ഗ്രന്ഥകാരനു മാനവിക്രമമഹാരാജാവിന്റെ സദസ്യനാകുവാൻ മാർഗ്ഗവുമില്ല. സമുച്ചയകാരന്റെ ഗുരു ദിവാകരൻ എന്നൊരു പണ്ഡിതനായിരുന്നു എന്നുള്ളത് ‘ഗുരുദിവാകരഭദ്രകടാക്ഷതഃ’ ഇത്യാദി ശ്ലോകത്തിൽ അദ്ദേഹം തന്നെ സൂചിപ്പിച്ചിട്ടുള്ളതായി അദ്ദേഹത്തിന്റെ ശിഷ്യനായ വിവരണകാരൻ പറയുന്നു. മുല്ലപ്പള്ളി ബ്ഭട്ടതിരിയും ചേന്നാസ്സ നമ്പൂരിപ്പാടും രാജാവിനെ ദുഷിച്ച

ചില ശ്ലോകങ്ങൾ ഉണ്ടാക്കുകയാൽ മുല്ലപ്പള്ളി തന്നെക്കാൾ പല യോഗ്യന്മാരുമിരിക്കേ മുമ്പിൽ കടന്നു കിഴി വാങ്ങണമെന്നും ചേന്നാസ്സു തന്ത്രവിഷയകമായി ഒരു ഗ്രന്ഥം രചിക്കണമെന്നുമായിരുന്നു മാനവിക്രമന്റെ ശിക്ഷയെന്നാണല്ലോ ഐതിഹ്യം. അതു ശരിയാണെങ്കിൽ മഹാരാജാവു മലയാളക്കരയിലെ ക്ഷേത്രങ്ങൾക്കും ക്ഷേത്രാചാരങ്ങൾക്കും ഒരു മഹാനുഗ്രഹമാണ് തന്മൂലം ചെയ്തതു്. എന്തെന്നാൽ ആ ആജ്ഞയുടെ വൈഭവത്താൽ തന്ത്രശാസ്ത്രത്തിൽ പ്രകൃഷ്ടമായ പ്രാവീണ്യം സമ്പാദിച്ചിരുന്ന നമ്പൂരിപ്പാടു ബഹുവിധമായ തന്ത്രാർണ്ണവം മഥിച്ചു സമുച്ചയം എന്ന അമൃതകുംഭം ലോകത്തിനു നല്കുവാനിടവന്നു. സുമതിയുടെ വിഷ്ണുസംഹിത, ഈശാനഗുരുദേവപദ്ധതി, പ്രപഞ്ചസാരം, പ്രയോഗമഞ്ജരി, മയമതം, ക്രിയാസാരം മുതലായി അന്നുവരെ കേരളത്തിൽ ഏതദ്വിഷയത്തിൽ പ്രമാണീഭൂതങ്ങളായ പല ഗ്രന്ഥങ്ങളേയും അതു് ഉപജീവിക്കുകയും കബളീകരിക്കുകയും ചെയ്തു. "അർച്ചാസ്ഥാനവിശുദ്ധീഃ കാശ്ചന ഗുരുശിക്ഷിതാസ്തുവോചാമ" എന്ന വാക്യത്തിൽനിന്നു തന്റെ ഗുരുനാഥന്റെ മുഖത്തുനിന്നു ഗ്രഹിക്കുവാനിടവന്ന ചില രഹസ്യങ്ങളും പ്രസ്തുത ഗ്രന്ഥത്തിൽ അന്തർഭവിച്ചിട്ടുണ്ടെന്നു കാണാം. പറയേണ്ടതു സംശയച്ഛേദകമായ രീതിയിൽ സംക്ഷേപിച്ചു പറവാൻ നമ്പൂരിപ്പാട്ടിലേക്കുള്ള സാമർത്ഥ്യം പ്രത്യേകിച്ചും പ്രശംസാവഹമാണ്. സമുച്ചയത്തിലേ പന്ത്രണ്ടു പടലങ്ങളിലുമായി അദ്ദേഹം ഉൾക്കൊള്ളിച്ചിട്ടുള്ള 2896 പദ്യങ്ങളിൽ ദേവാലയനിർമ്മാണ പരിപാടികളും.

> "ശ്രീശേശസേശഹരിസുംഭജിദാംബികേയ-
> വിഘ്നേശഭൃതപതിനാമവിഭിന്നമൂർത്തേഃ
> വക്ഷ്യേ പരസ്യ പുരുഷസ്യ സമാനരൂപ-
> മർച്ചാവിധിം സഹ പൃഥക് ച വിശേഷയുക്തം."

എന്ന തന്റെ പ്രതിജ്ഞ അനുസരിച്ചു വിഷ്ണു, ശിവൻ, ശങ്കരനാരായണൻ, ദുർഗ്ഗ, സ്കന്ദൻ, ഗണപതി, ശാസ്താവു് എന്നീ ഏഴു ദേവതകളുടെ അർച്ചാവിധിയും അദ്ദേഹം പ്രതിപാദിക്കുന്നു.

മാനവവാസ്തുലക്ഷണം

തന്ത്രസമുച്ചയത്തിനുപുറമേ മാനവവാസ്തുലക്ഷണം എന്നൊരു ഗ്രന്ഥംകൂടി ചേന്നാസ്സുനമ്പൂരിപ്പാടു രചിച്ചിട്ടുണ്ട്. ഇതിനു മനുഷ്യാലയചന്ദ്രിക എന്നും പേരുണ്ട്. പ്രസ്തുത ഗ്രന്ഥത്തിന്റെ വ്യാഖ്യാതാവു്, "അയം കവിഃ, മയാ തന്ത്രസമുച്ചയേ ദേവാലയലക്ഷണമുക്തം; മനുഷ്യാലയലക്ഷണം കുത്രാപി നോക്തഞ്ച; തസ്മാദിദാനീം തന്ത്രസമുച്ചയാൽ കതിപയപദ്യാനി യഥാവകാശമുദ്ധൃത്യ തൈസ്സഹ ചതുശ്ചത്വാരിംശദ്ഭിഃ ശ്ലോകൈർമ്മനുഷ്യാലയ ലക്ഷണം വക്ഷ്യാമീതി നിശ്ചിത്യ തത്രാദൗ പ്രഥമേന ശ്ലോകേനേഷ്ടദേവതാനമസ്കാരം ചികീർഷിത പ്രതിജ്ഞാഞ്ചാഹ" എന്നു പ്രസ്താവിച്ചിട്ടുള്ളതിൽനിന്നാണ് ഈ വസ്തുത വെളിപ്പെടുന്നതു്. ശ്ലോകം അടിയിൽ ചേർക്കുന്നു:

> "പ്രണമ്യ വിശ്വസ്ഥപതിം പിതാമഹം
> നിസർഗ്ഗസിദ്ധാമലശില്പനൈപുണം
> മയാ വിവിച്യാഗമസാരമീര്യതേ
> സമാസതോ മാനവവാസ്തുലക്ഷണം."

വ്യാഖ്യാതാവു് ആരെന്നറിയുന്നില്ല. പ്രസ്തുതഗ്രന്ഥത്തിൽ നൂതനമായി നാല്പത്തിനാലു് ശ്ലോകങ്ങളേയുള്ളു. പിന്നീടു ശില്പരത്നത്തിൽനിന്നു ചില ശ്ലോകങ്ങൾകൂടി എടുത്തു

ചേർത്തു ഷട്പഞ്ചാശിക എന്ന പേരിൽ അതു് ഏതോ ഒരു പണ്ഡിതൻ വികസിപ്പിച്ചിട്ടുള്ളതായും കാണുന്നു.

മനുഷ്യാലയനിർമ്മാണത്തിനു യോഗ്യമായ പ്രദേശമേതെന്നു താഴെ കാണുന്ന ശ്ലോകത്തിൽ നിർണ്ണയിച്ചിരിക്കുന്നു:

> “ഗോമർത്ത്യൈഃ ഫലപുഷ്പദുഗ്ദ്ധതരുഭിശ്ചാഢ്യാ സമാ പ്രാക്പ്ലവാ
> സ്നിഗ്ദ്ധാ ധീരരവാ പ്രദക്ഷിണജലോപേതാശ്രുബീജോദ്ഗമാ
> സംപ്രോക്താ ബഹുപാംസുരക്ഷയജലാ തുല്യാ ച ശീതോഷ്ണയോഃ
> ശ്രേഷ്ഠാ ഭ്രഥമാ സമുക്തവിപരീതാ മിശ്രിതാ മധ്യമാ.”

മാനവവാസ്തുലക്ഷണത്തിനു് ഒരു പഴയ ഭാഷാവ്യാഖ്യാനമുണ്ടു്; അതു് ആരുടെ കൃതിയെന്നറിയുന്നില്ല.

തന്ത്രസമുച്ചയവ്യാഖ്യകളും ശേഷസമുച്ചയവും

തന്ത്രസമുച്ചയത്തിനു വിമർശിനിയെന്നും വിവരണമെന്നും രണ്ടു പ്രസിദ്ധങ്ങളായ വ്യാഖ്യകളുണ്ടു്. ആദ്യത്തേതു ഗ്രന്ഥകാരന്റെ പുത്രനായ ശങ്കരൻനമ്പൂതിരിപ്പാട്ടിലേയും. രണ്ടാമത്തേതു ശിഷ്യനും കൃഷ്ണശർമ്മാവുമായ മറ്റൊരു ബ്രാഹ്മണന്റേയും കൃതികളാണു്.

> “യസ്യ ഹി തന്ത്രസമുച്ചയരചനാല്ലോകേ സമുത്ഥിതാ കീർത്തിഃ
> തൽപുത്രേണ കൃതേയം ശങ്കരനാമ്നാ വിമർശിനീ വ്യാഖ്യാ”

എന്നു വിമർശിനിയിലും

> “ഗുരൂൻ ഗണാധിരാജഞ്ച നത്വാ ഗുരുനിദേശതഃ
> തൽകൃതം വിവരിഷ്യാമഃ സ്പഷ്ടം തന്ത്രസമുച്ചയം”

എന്നു വിവരണത്തിലും പ്രസ്താവനയുണ്ടു്. തന്ത്രസമുച്ചയത്തിന്റെ പൂരണമായ ശേഷസമുച്ചയവും വിവരണകാരൻ രചിച്ചതാണു്.

> “യോയം തന്ത്രസമുച്ചയോ ഗുരുകൃതോ യത്തത്ര സാരഗ്രഹാൽ
> തച്ഛിഷ്യാഗമസാരസംഗ്രഹതയേഹാരഭ്യമാണേ തതഃ
> ഗ്രാഹ്യം ശേഷസമുച്ചയേ സുകുശലൈസ്സാമാന്യകർമ്മാഖിലം
> യോഽജാദ്യേഷു വിശേഷ ഏഷ നിഖിലസ്സ വ്യക്തമത്രോച്യതേ.”

എന്നു ഗ്രന്ഥകാരൻ പ്രാരംഭത്തിൽ തന്റെ ഉദ്ദേശ്യത്തെ വിശദീകരിക്കുന്നു. എങ്ങനെ തന്റെ ഗുരു വിഷ്ണ്വാദികളായ ഏഴു ദേവതകളുടെ അർച്ചനാപ്രകാരങ്ങൾ വിവിധ ഗ്രന്ഥങ്ങളിൽ വിപ്രകീർണ്ണങ്ങളായി കിടന്നിരുന്നതു സമുച്ചയിച്ചുവോ അതുപോലെ താനും തദവശിഷ്ടന്മാരായ ബ്രഹ്മാദിദേവതകളെ സംബന്ധിച്ചുള്ള തന്ത്രവിധികൾ ഒരിടത്തു് ഒന്നിച്ചു പ്രദർശിപ്പിക്കുവാൻ ആഗ്രഹിക്കുന്നു എന്നാണു് അദ്ദേഹം നമ്മെ ധരിപ്പിച്ചിരിക്കുന്നതു്.

> “ബ്രഹ്മാർക്കവൈശ്രവണകൃഷ്ണസരസ്വതിശ്രീ-
> ഗൌര്യഗ്രജാ ദദതു കാള്യപി മാതരോ മേ,
> ക്ഷേത്രാധിപോ ഗുരുരുജിദ്ഗ് ഗിരിശാദിരൂപാ
> ഇന്ദ്രാദയോപി നമതേഽഭിമതം പ്രസന്നാഃ”

എന്ന പദ്യത്തിൽ അദ്ദേഹം താൻ തന്ത്രപ്രതിപാദനത്തിനായി സ്വീകരിക്കുന്ന ദേവതകളുടെ നാമധേയങ്ങൾ സംഘടിപ്പിച്ചിരിക്കുന്നു. ബ്രഹ്മാവ്, ആദിത്യൻ, കുബേരൻ, ശ്രീകൃഷ്ണൻ, സരസ്വതി, ലക്ഷ്മി, ഗൌരി, ജ്യേഷ്ഠ, ഭദ്രകാളി, മാതൃക്കൾ, ക്ഷേത്രപാലൻ, ബൃഹസ്പതി, രുജിത്ത്, ഇന്ദ്രാദി ദിക്പാലന്മാർ, എന്നിവരാണ് ആ ദേവതകൾ. കൃഷ്ണശർമ്മാവു ഗുരുവായൂർക്കു സമീപമുള്ള കൈനിക്കരക്കടലാടി എന്ന ഇല്ലത്തിലെ ഒരംഗമായിരുന്നു എന്നു ചില തന്ത്രിമാരുടെ ഇടയിൽ ഒരൈതിഹ്യമുള്ളതായി കേൾവിയുണ്ട്; ഇതിന്റെ സൂക്ഷ്മതത്വം അറിയുവാൻ രേഖയൊന്നുമില്ല.

കൂടല്ലൂർ നാരായണൻ നമ്പൂതിരിപ്പാട്ട്

പതിനെട്ടരക്കവികളുടെ കൂട്ടത്തിൽ പെട്ട തിരുവേഗപ്പുറക്കാരായ അഞ്ചു നമ്പൂരിമാർ ആരെന്നറിയുന്നില്ല. കാക്കശ്ശേരിയുടെ ഗുരുനാഥനായ നാരായണൻ അവരിൽ ഒരാളായിരിക്കാം. അവരും മുല്ലശ്ശേരി ഭട്ടതിരിയും രചിച്ചിട്ടുള്ള കൃതികളൊന്നും കണ്ടുകിട്ടീട്ടില്ല. കാക്കശ്ശേരിയുടെ ഗുരുവായ നാരായണനാണ് സുഭദ്രാഹരണകാരൻ എന്നു വെളിപ്പെടുന്നപക്ഷം അദ്ദേഹവും, അദ്ദേഹത്തിന്റെ ഗുരുനാഥന്മാരായ ജാതവേദസ്സും അഷ്ടമൂർത്തിയും പിതൃവ്യന്മാരായ രാമനും ഉദയനുമാണ് തിരുവേഗപ്പുറക്കാരായ അഞ്ചു സദസ്യന്മാർ എന്നു സങ്കല്പിക്കാം. പക്ഷേ അതിനൊന്നും തെളിവില്ല. സുഭദ്രാഹരണം രചിച്ച നാരായണൻ ആരെന്നാണ് പ്രകൃതത്തിൽ പ്രശ്നം.

ഏതു നാരായണൻ?

കാക്കശ്ശേരിയുടെ ഗുരുനാഥനായ നാരായണൻനമ്പൂരിയാണ് സുഭദ്രാഹരണകാരൻ എന്നു ചിലർ ഉറപ്പിച്ചു പറഞ്ഞുതുടങ്ങിയിരിക്കുന്നു. അധോലിഖിതങ്ങളായ പദ്യങ്ങളിൽ ആദ്യത്തേത് ആരംഭത്തിലും രണ്ടാമത്തേത് അവസാനത്തിലുമുള്ളതാണ്:

> “നിളോപകണ്ഠാഭരണാദ്വിനീതാ-
> ദ്യോ ബ്രഹ്മദത്താദജനി ദ്വിജേന്ദ്രാൽ
> രാമോദയാചാര്യപിതൃവ്യചുഞ്ചുർ-
> ന്നാരായണോസൌ കവിരസ്യ കർത്താ.”
>
> “വിശ്വാമിത്രസ്യ ഗോത്രേ ദ്വിജമണിരഭവദ്
>   ബ്രഹ്മദത്താഭിധാനഃ
> ശ്രാദ്ധസ്വാധ്യായപൂതസ്സകലഗുണനിധി-
>   ശ്ശാസ്ത്രവിൽ കാവ്യശൌണ്ഡഃ
> അന്തേവാസീ വിപശ്ചിദ്വിപഹരിണഭൃതോർ-
>   ജ്ജാതവേദോഷ്ടമൂർത്ത്യോ-
> സ്തൽസൂനുഃ കാവ്യമേതദ്വ്യധിത ബുധമുദേ
>   ഻ഖ്യാതനാരായണാഖ്യഃ.”

ഈ പദ്യങ്ങൾ കവി വിശ്വാമിത്രഗോത്രജനും ശാസ്ത്രജ്ഞനും കവിയുമായ ബ്രഹ്മദത്തൻ നമ്പൂരിയുടെ പുത്രനായിരുന്നു എന്നും അദ്ദേഹത്തിനു ജാതവേദസ്സെന്നും അഷ്ടമൂർത്തിയെന്നും രണ്ടു ഗുരുക്കന്മാരും, രാമനെന്നും ഉദയനെന്നും രണ്ടു പിതൃവ്യന്മാരും ഉണ്ടായിരുന്നു എന്നും ആ പിതൃവ്യന്മാർ മൂലമാണ് (അവരുടേയും

അന്തേവാസിത്വംമൂലമായിരിക്കണം) താൻ വിഖ്യാതനായതു് എന്നും ഭാരതപ്പുഴയുടെ സമീപത്തായിരുന്ന അദ്ദേഹത്തിന്റെ ഇല്ലമെന്നും ഖ്യാപനംചെയ്യുന്നു. ‘നിളോപകണ്ഠ’ത്തിലല്ലാ, ‘നിളാസഹചരീ’ തീരത്തിലായിരുന്ന കാക്കശ്ശേരിയുടെ ഗുരുനാഥനായ നാരായണന്റെ ഗൃഹമെന്നു നാം കണ്ടുവല്ലോ. അതുപോകട്ടെ. ഒരു മഹാവൈയാകരണനായിരുന്ന അദ്ദേഹത്തെ ആ ശാസ്ത്രത്തിലും പാരംഗതനായിരുന്ന കാക്കശ്ശേരി ഒരു പാർവ്വതീഭക്തനെന്നും പ്രാജ്ഞോത്തമൻ എന്നും മാത്രം വർണ്ണിച്ചാൽ മതിയാകുമോ? പോരാ. തിരുവേഗപ്പുറയിൽ കിഴവപ്പറം എന്നൊരില്ലമുണ്ടെന്നും ‘വിനീതാൽ’ എന്ന ശബ്ദംകൊണ്ടു് ആ ഇല്ലത്തെ ഗ്രഹിക്കണമെന്നാണു് എതിർകക്ഷികളുടെ വാദം. അതു സുഭദ്രാഹരണകാരന്റെ മതത്തിനു വിപരീതമാകുന്നു. “വിനീതാൽ=ശാസ്ത്രാനുഗതാൽ” എന്നാണു് ആ ശബ്ദത്തിനു് അദ്ദേഹത്തിന്റെ വ്യാഖ്യാനം. കൂടല്ലൂരില്ലത്തിൽ അന്നു ശാസ്ത്രജ്ഞന്മാരില്ലായിരുന്നു എന്നും പിൽക്കാലത്തു മാത്രമാണു് അതിലെ അംഗങ്ങൾ വ്യാകരണത്തിൽ പ്രവീണന്മാരായിത്തീർന്നതു് എന്നുമാണു മറ്റൊരു വാദം. ഉദ്ദണ്ഡശാസ്ത്രികളെ അന്നത്തെ കൂടല്ലൂർ അച്ഛൻനമ്പൂതിരിപ്പാടു പദമഞ്ജരിയിൽ പരീക്ഷിക്കുവാൻ ഒരുമ്പെട്ടു എന്നുള്ള ഐതിഹ്യത്തിനു് ആ വാദം കടകവിരുദ്ധമായി നിലകൊള്ളുന്നു. കൂടല്ലൂരിൽ പതിന്നാലു തലമുറക്കാലത്തേക്കു മാത്രമേ വ്യാകരണപാണ്ഡിത്യം അനുസ്യൂതമായി നിലനില്ക്കുകയുള്ളു എന്നു ഒരു സങ്കല്പമുണ്ടായിരുന്നതായും, ആ സങ്കല്പമനുസരിച്ചു് 1060-ആമാണ്ടിടയ്ക്കു ജീവിച്ചിരുന്ന ഉണ്ണി നമ്പൂരിപ്പാടോടുകൂടി ആ പാണ്ഡിത്യം അസ്തമിച്ചു എന്നും ഒരൈതിഹ്യം ഞാൻ കേട്ടിട്ടുണ്ടു്. ആ ഐതിഹ്യം യഥാർത്ഥമാണെന്നു വന്നാൽക്കൂടിയും, ഒരു തലമുറയ്ക്കു മുപ്പതു കൊല്ലം കണക്കാക്കുന്നതായാൽ എന്റെ അനുമാനത്തിനു ക്ഷതിയില്ല. അതിനുമുൻപു വൈയാകരണന്മാരേ ആ ഗൃഹത്തിൽ ജനിച്ചിട്ടില്ല എന്നു സമർത്ഥിക്കുന്നതിനും ആ ഐതിഹ്യം ഉപയോഗപ്പെടുന്നില്ല. കൂടല്ലൂർമനക്കാർ വിശ്വാമിത്രഗോത്രക്കാരാണു്; അവരിൽ ഒരാൾ നിർമ്മിച്ച കാവ്യമാണു് സുഭദ്രാഹരണം എന്നു് എനിക്കു കേട്ടുകേൾവിയുള്ള ഐതിഹ്യത്തെ ഞാൻ അവിശ്വസിക്കണമെങ്കിൽ അതിനു കൂടുതൽ തെളിവു വേണ്ടിയിരിക്കുന്നു. കാക്കശ്ശേരിയുടെ ഗുരുനാഥനും ആ ഗോത്രത്തിൽ ജനിച്ച ആളാണെന്നുള്ളതു സുഭദ്രാഹരണത്തെത്തന്നെ അവലംബിച്ചുള്ള ഒരു സങ്കല്പമാകയാൽ അതിനു യാതൊരു വിലയുമില്ല. പിന്നീടൊരു വാദം കൂടല്ലൂർക്കാർക്കു നിളോപകണ്ഠവുമായി യാതൊരു ബന്ധവുമില്ലായിരുന്നു എന്നാണു്. ആ വാദം നിരാസ്പദമെന്നു കാണിക്കാൻ കൂടല്ലൂർ നീലകണ്ഠൻ നമ്പൂരിപ്പാട്ടിലെ സഹസ്രനാമഭാഷ്യത്തിൽനിന്നു താഴെ ഉദ്ധരിക്കുന്ന ശ്ലോകം പ്രയോജകീഭവിയ്ക്കുമെന്നു വിശ്വസിക്കുന്നു:

“ജജ്ഞേ യജ്ഞേശ്വരഃ പ്രാഗുപനിളമധിപോ
 യജ്വനാമാഹിതാഗ്നി-
സ്തദ്വംശോദ്ഭൂതനാരായണബുധവരജാദ്
 ഗോത്രജാദ്ഗാധിസൂനോഃ
നാഗശ്രേണ്യാഖ്യദേശോദ്ഭവജനനജുഷോ
 ബ്രഹ്മദത്തദ്വിജേന്ദ്രാ—
ജ്ജാതോ നാമ്നാം സഹസ്രം വ്യവൃണുത ഗുരുകാ-
 രുണ്യതോ നീലകണ്ഠഃ.”

യജ്ഞേശ്വരൻ മേഴത്തോളഗ്നിഹോത്രിയാണെന്നും അദ്ദേഹത്തിന്റെ വംശജന്മാരാണു് കൂടല്ലൂർ (നാഗശ്രേണി = നാറേരി) ഇല്ലക്കാർ എന്നും പ്രത്യേകിച്ചു പറയേണ്ട

തില്ലല്ലോ. നിളോപ കണ്ഠത്തിലാണ് മേഴത്തോൾ നിവസിച്ചിരുന്നതെങ്കിൽ അദ്ദേഹത്തെത്തുടർന്നു കൂടല്ലൂർകാർ അവിടെ വളരെക്കാലം താമസിച്ചിരുന്നിരിക്കാമെന്നും ഊഹിക്കുന്നതിൽ യാതൊരപാകത്തിനും മാർഗ്ഗമില്ലല്ലോ. കൂടല്ലൂരിൽ ആരാണ് വൈയാകരണനെന്നും അകവൂരിൽ എന്നാണ് തിരുവോണമെന്നും തിരിച്ചറിയുവാൻ നിവൃത്തിയില്ലെന്ന് ഒരു പഴഞ്ചൊല്ലുണ്ട്. ആശ്ചര്യകരമായ ആ പാരമ്പര്യം കൂടല്ലൂർ മനക്കാർ അടുത്തകാലംവരെ അനുസ്യൂതമായി പരിപാലിച്ചുപോന്നിരുന്നു.

> "കൗമുദീപിപഠിഷാ യദി തേ സ്യാൽ
> പഞ്ചവത്സരമനന്യവിചാരഃ
> സംഗമാലയമഹീസുരവര്യ-
> സ്യാലയേ വസ കൃപാനിലയസ്യ."

എന്നൊരു മുക്തകമുണ്ട്. അഞ്ചു സംവത്സരം തദേകതാനന്മാരായി കൂടല്ലൂർ മനയ്ക്കൽ ചെന്നു സിദ്ധാന്തകൗമുദി വായിക്കാമെങ്കിൽ ആർക്കും നല്ല വൈയാകരണന്മാരാകാമെന്നാണ് ഈ ശ്ലോകത്തിന്റെ അർത്ഥം. നാരായണൻ നമ്പൂതിരിപ്പാട്ട് ജീവിച്ചിരുന്നതു മാനവിക്രമമഹാരാജാവിന്റെ കാലത്തുതന്നെയായിരിക്കണം. അദ്ദേഹവും പതിനെട്ടരക്കവികളുടെ കൂട്ടത്തിൽ പെട്ടിരുന്നു എന്നു തോന്നുന്നു. ഏതായാലും മേല്പുത്തൂർ ഭട്ടതിരി "ഭുക്താഃ പീനാ അതിഥയ ഇത്യാദൗ തു കർമ്മാവിവക്ഷയാ അകർമ്മകത്വാൽ കർത്തരി ക്ത ഇതി സുഭദ്രാഹരണേ" എന്നു പ്രക്രിയാസർവസ്വത്തിൽ പറഞ്ഞുകാണുന്നതുകൊണ്ടു കൊല്ലം 7-ആം ശതകമായിരുന്നു അദ്ദേഹത്തിന്റെ ജീവിതകാലമെന്നുള്ളതിനു സന്ദേഹമില്ല.

സുഭദ്രാഹരണം

20 സർഗ്ഗങ്ങൾ അടങ്ങിയ ഒരു വിശിഷ്ടമായ മഹാകാവ്യമാകുന്നു സുഭദ്രാഹരണം. ഭട്ടികാവ്യംപോലെ വ്യാകരണപ്രക്രിയകളെ ഉദാഹരിക്കുന്നതിനു വേണ്ടിയാണ് കവി പ്രസ്തുത കൃതി രചിച്ചത്.

> "മുനിത്രയീപാദഭവഃ പരാഗാ
> മൃജന്തു ചേതോമുകുരം മമേമം
> വാഗർത്ഥരൂപാ ശിവയോസ്തനുസ്സാ
> യഥോഭയീഹ പ്രതിബിംബിതാ സ്യാൽ.
>
> സുദുസ്തരം വ്യാകരണാംബുരാശിം
> മനസ്തരിത്രേണ വിഗാഹ്യ ലബ്ധൈഃ
> സുശബ്ദരത്നൈ രചയാമി ഹാരം
> കാവ്യം സുഭദ്രാഹരണാഭിധാനം."

എന്നീ പദ്യങ്ങൾ നോക്കുക. അർജ്ജുനരാവണീയകാരനെപ്പോലെ അഷ്ടാധ്യായിയിലെ ഓരോ സൂത്രത്തിനും ആനുപൂർവികമായി ഉദാഹരണം പ്രദർശിപ്പിക്കുന്നില്ലെങ്കിലും അതിലെ പ്രധാനസൂത്രങ്ങളൊന്നും കവി സ്പർശിക്കാതെ വിട്ടുന്നില്ല. പ്രകീർണ്ണകാണ്ഡം, സാർവകാലികകൃദധികാരം, കാലവിശേഷാശ്രയകൃദധികാരം, അവ്യയകൃതി, പ്രാഗ്ദീവ്യതീയവിലസിതം, സ്വാർത്ഥികതദ്ധിതവിലസിതം, സമാസകാണ്ഡം, പ്രക്രിയാകാണ്ഡം, പ്രസന്നകാണ്ഡം ഇങ്ങനെയാകുന്നു ചില സർഗ്ഗങ്ങളുടെ സംജ്ഞകൾ. ഗ്രന്ഥകാരൻതന്നെ തന്റെ കൃതിക്കു വിവരണമെന്നപേരിൽ ഒരു

ടീകയും നിർമ്മിച്ചിട്ടുണ്ട്. ഗണപതി, സരസ്വതി, പാർവ്വതീപരമേശ്വരന്മാർ, വാല്മീകി, വേദവ്യാസൻ എന്നിവരെ വന്ദിച്ചതിനുമേൽ ഗ്രന്ഥകാരൻ ഇങ്ങനെ ഉപന്യസിക്കുന്നു.

“ജയന്തി തേ സൽകവികുഞ്ജരാ യേ
ലിഖന്തി ജിഹ്വാമയതുലികാഭിഃ
പൃഥഗ്വിധപ്രാതിഭരാഗിണീഭി-
ശ്ചിത്രം ജഗദ്ഭിത്തിതലേഷു കാവ്യം.

കഠോരമേകേ സുകുമാരമന്യേ
മാർഗ്ഗം കവീന്ദ്രാ വചസഃ പ്രപന്നാഃ;
മേഘസ്വനേഷൂന്മനസോ മയൂരാ
ഹംസാഃ പുനർനൂപുരശിഞ്ജിതേഷു.”

ഭട്ടികാവ്യത്തെക്കാൾ പ്രസന്നവും ആസ്വാദ്യവുമാണ് സുഭദ്രാഹരണം.

“ദീപതുല്യഃ പ്രബന്ധോയം ശബ്ദലക്ഷണചക്ഷുഷാം
ഹസ്താമർഷ ഇവാന്ധാനാം ഭവേദ്വ്യാകരണാദൃതേ.
വ്യാഖ്യാഗമ്യമിദം കാവ്യമുത്സവസ്സുധിയാമലം
ഹതാ ദുർമ്മേധസശ്ചാസ്മിൻ വിദ്വൽപ്രിയതയാ മയാ.”

എന്നു ഭട്ടിയെപ്പോലെ ഏതു ശാസ്ത്രകാവ്യകാരനും ഒരു സമാധാനം പറയേണ്ടതുണ്ടെങ്കിലും സുഭദ്രാഹരണത്തിൽ അതിന്റെ ആവശ്യകത അത്രതന്നെയില്ല. ഗ്രന്ഥത്തിൽ ഭൂരിഭാഗവും രചിക്കുവാൻ അനുഷ്ടപ്പ്വൃത്തം സ്വീകരിക്കുക നിമിത്തം കവിക്കു വാങ്മാധുര്യവിഷയത്തിൽ താരതമ്യേന സ്വാതന്ത്ര്യം ലഭിച്ചിട്ടുണ്ട്. ചില ഉദാഹരണങ്ങൾ ഉദ്ധരിച്ചു നമ്പൂരിപ്പാട്ടിലെ കവിതാരീതി വ്യക്തമാക്കാം.

(1) ദ്രൗപദി

“ആഢ്യംഭവിഷ്ണുസ്സുഭഗംഭവിഷ്ണുഃ
സ്ഥൂലംഭവിഷ്ണുഃ സ്തനചക്രവാളഃ
യദ്ദാസ്യമാപ്ത്വാ യുവലോചനാനാം
പ്രിയംഭവിഷ്ണുർവനിതാജനോ ʃ ഭൂൽ

അന്ധംഭവിഷ്ണൂൻ പലിതംഭവിഷ്ണൂൻ
നഗ്നംഭവിഷ്ണൂംശ്ച ജനാനനാഥൻ
നിസ്സ്വാനരക്ഷദ്ദയയാശ്രിതാൻ യാ
പരോപകാരൈകരസാർദ്രചിത്താ.”

(2) ഇന്ദ്രപ്രസ്ഥം

“യത്രോത്താനശയൈർഡിംഭൈരഹൃഷ്യന്നംങ്ഗമേജയൈഃ
മുഷ്ടിന്ധയൈരദന്താസ്യൈഃ കുടുംബിന്യഃ സ്തനന്ധയൈഃ;
സരസ്സു പീതപാനീയൈർബഭൗ യൽകൂലമുദ്വഹൈഃ;
അഭ്രംലിഹമഹാശൃംഗൈഃ കകുദ്മദ്ഭിർവഹംലിഹൈഃ;
പാത്രൈഃ പ്രസ്ഥംപചൈർദ്രോണംപചൈര്യത്രാലയാ ബഭുഃ
ഖാരിംപചൈശ്ച വിമലൈരേകദേശനിവേശിതൈഃ”

(3) ഗംഗാനദി

“സ്വാദീയോരസസമ്പൂർണ്ണാം ഗഗനദ്രുമമഞ്ജരീം
വീചീസ്ഫടികസോപാനപദവീം ദേവതാപുരഃ
പൃതനാം ധർമ്മരാജസ്യ ബലം പാപസ്യ മഥ്നതീം
ശിതികണ്ഠശിരോമാലാം ഹിമാദ്രേർഹാരവല്ലരീം

കാഞ്ചീം മുക്താമയീമുർവ്യാസ്സാഗരസ്യാഭിസാരികാം
ഗിരിരാജഹിമോൽപീഡസമ്പർക്കാദിവ ശീതളാം:
മധുരാം മൂഢമൗലീന്ദുസുധാസങ്കലനാദിവ
കഠിനാദ്രിശിലാപൃഷ്ഠല്ഠാനാദിവ നിർമ്മലാം.”

വിവരണം

പ്രസ്തുതശാസ്ത്രകാവ്യത്തിനു വിവരണം എന്ന പേരിൽ കവിതന്നെ ഒരു വ്യാഖ്യാനം നിർമ്മിച്ചിട്ടുണ്ട്.

“സുഭദ്രാഹരണം കൃത്വാ കാവ്യം വ്യാഖ്യാതുമാരഭേ
കാവ്യാദൌ വന്ദിതാ ഏവ താ നമസ്കൃത്യ ദേവതാഃ
പദാനാമപ്രസിദ്ധാനാം ലക്ഷിതാനാം സ്വലക്ഷണൈഃ
വ്യുൽപാദനാഭിരസ്യേദം വ്യാഖ്യാനം സപ്രയോജനം

എന്നിങ്ങനെ ആ നിബന്ധം ഉപക്രമിക്കുന്നു.

“സർവജ്ഞോപ്യലമേകാകീ ന കർത്തുമമലാം കൃതിം;
സൂത്രം സവാക്യഭാഷ്യം ഹി പാണിനീയമപി സ്ഥിതം.

ഇദം വിമൃശ്യ നിശ്ശേഷം മമ കാവ്യം മനീഷിണഃ
ഗ്രാഹ്യം ഗൃഹ്ണന്തു വാ ഹൃഷ്ടാ രുഷ്ടാഃ ക്ഷേപ്യംക്ഷിപന്തു വാ.”

എന്നിവ ആ ഘട്ടത്തിലെ മറ്റു രണ്ടു ശ്ലോകങ്ങളാണ്.

ആനായത്തു കരുണാകരപ്പിഷാരടി

‘സംഭരിത ഭ്രരികൃപം’ എന്നു തുടങ്ങുന്ന ഒരു ശ്ലോകത്തിന്റെ പൂർവാർദ്ധം ഉദ്ദണ്ഡശാസ്ത്രികൾ ചൊല്ലവേ അതു “ജംഭരിപുകുംഭിവര” എന്നു തുടങ്ങുന്ന ഉത്തരാർദ്ധം ചൊല്ലി പൂരിപ്പിച്ച ആനായത്തു കരുണാകരപ്പിഷാരടിയെപ്പറ്റി മുമ്പു സൂചിപ്പിച്ചുവല്ലോ. അദ്ദേഹം അക്കാലത്തെ പ്രധാനപണ്ഡിതന്മാരിൽ അന്യതമനായിരുന്നു. പിഷാരടിയുടേതായി ‘കവിചിന്താമണി’ എന്നൊരു കൃതിമാത്രമേ നമുക്കു ലഭിച്ചിട്ടുള്ളു. അതു സുപ്രസിദ്ധമായ വൃത്തരത്നാകരം എന്ന ഛന്ദശ്ശാസ്ത്രഗ്രന്ഥത്തിന്റെ ടീകയാകുന്നു. ഗ്രന്ഥാരംഭത്തിൽ താഴെ ഉദ്ധരിക്കുന്ന പ്രസ്താവന കാണുന്നുണ്ട്:

“കൃതാർത്ഥയദ്ഭ്യസ്ത്രൈവിദ്യം നിർമ്മലൈർന്നിജ കർമ്മഭിഃ
ഭൂസുരേഭ്യസ്തപോലക്ഷ്മീഭാസുരേഭ്യോ/യമഞ്ജലിഃ

തസ്മൈ നമോസ്തു ശാസ്ത്രായ ഛന്ദോവിചയനാത്മനേ
യദാഹുരാഗമാദ്യായാ വിദ്യായാ ഗതിസാധനം.

അസ്തി ശ്രീരാജരാജാഖ്യഃ കേരളേഷു മഹീപതിഃ
യൽപ്രതാപബൃഹദ്ഭാനോർവിഷ്ഫലിംഗായതേ രവിഃ.

യൽകീർത്തികലാശീസിന്ധൗ സന്ധ്യാനൃത്തോദ്ധുരഭ്രമീ
മഥനോദ്ധൂ തമന്ഥാദ്രിമുദ്രാം ധത്തേ മഹാനടഃ

വദാന്യം വാസവാചാര്യം വാഗ്മിനം ച സുരദ്രുമം
യന്നിർമ്മിതവതാ ധാത്രാ ലംഭിതാ ഭാതി കുംഭിനീ.

ധരാധരൈരഗംഭീരൈരുദന്വദ്ഭിരനുന്നതൈഃ
ന ലഭ്യതേ കവയതാം വാചി യസ്യ വയസ്യതാ.

വിദ്യാസ്ഥാനാനി ഭുവനാന്യപി യസ്യ ചതുർദ്ദശ
പ്രൗഢാ പ്രജ്ഞാ സമജ്ഞാ ച സമഭിവ്യാപ്യ വർത്തതേ.

പരസ്പരോപഘാതേന പാർത്ഥിവേഷു കദർത്ഥിതഃ
ത്രിവർഗോ രമതേ യത്ര സമഗ്രസ്സംയതാത്മനി.

അഭൂൽ കശ്ചന നിശ്ശേഷഗുരുസാൽകൃതസമ്പദഃ
സർവവിദ്യാനിധേസ്തസ്യ സാഹിത്യദിശി ദേശികഃ

ശ്രീവൈഷ്ണവകുലോദ്ഭൂതശ്ശേവധിഃ കവിസമ്പദാം
കരുണാകരദാസാഖ്യഃ കമലേക്ഷണനന്ദനഃ,

കുലപാലികയാ മാത്രാ കുശാഗ്രീയമനീഷയാ
സംശിക്ഷിതാക്ഷരതയാ സാക്ഷരൈരഭിരാധിതഃ

സഹസ്രധേനോരുദ്ധൃത്യ സദ്വൃത്തൈഃ ശ്ലോകതർണ്ണകൈഃ
വിദ്വദ്ഗോഷ്ഠ്യാം വിഹരതാ വ്യാഹൃതസ്സ മഹീഭൃതാ.

'ബഹ്വോ/വലോകിതാ വ്യാഖ്യാ വൃത്തരത്നാകരസ്യ താഃ;
അതോ വ്യാഖ്യാ നിബദ്ധവ്യാ ശ്ലാഘ്യാ പ്രേക്ഷാവതാംത്വയാ
ദയാലവഃ പരാർത്ഥേ ഹി യതന്തേ ഹൃദയാലവഃ,

യല്ലക്ഷണാത്മകതയാ ലക്ഷ്യസ്യാത്ര വിജിഘ്മതാ
തദുദാഹരണഞ്ചാന്യൽ പ്രതിലക്ഷ്മ പ്രകാശ്യതാം.

യദ്യസ്ത്യുപനിഷച്ചിന്താദ്യത്യന്തമുപയുജ്യതേ
പ്രകൃതേ തു പ്രസംഗാനുപ്രസംഗാദപി തന്യതാം.

തതഃ കവയതാം പ്രായോ വ്യാഖ്യേയമുപകാരിണീ;

കവിചിന്താമണിരിതി ഖ്യാതിരസ്യ ഭവിഷ്യതി. '

ഇതി ശൈലാർണ്ണവേന്ദ്രസ്യ വചനാമൃതസേചനാൽ
വ്യാചിഖ്യാസാ പ്രരൂഢാന്തരേവമസ്യോദജൃംഭത."

മേൽകാണിച്ച പദ്യങ്ങളിൽ കരുണാകരൻ താൻ ഒരു (വൈഷ്ണവൻ) പിഷാരടിയായിരുന്നു എന്നും, കുലപാലികയും കമലേക്ഷണനുമായിരുന്നു തന്റെ മാതാപിതാക്കന്മാർ എന്നും, (പിതാവു ബാല്യത്തിൽ മരിച്ചുപോകുകകൊണ്ടോ മറ്റോ) മാതാവാണ് തന്നെ വേണ്ടവിധത്തിൽ വിദ്യ അഭ്യസിപ്പിച്ചതെന്നും, രാജരാജനെന്ന ബിരുദനാമം ധരിച്ചിരുന്ന സാമൂതിരിപ്പാട്ടിലേ സാഹിത്യദേശികത തനിക്കു സിദ്ധിച്ചു എന്നും, അവിടത്തെ നിദേശത്തിനു വിധേയനായാണ് താൻ വൃത്തരത്നാകരത്തിനു ടീക രചിച്ചതെന്നും, അതിനു കവിചിന്താമണിയെന്ന പേർ നല്കിയതുതന്നെ ആ വിദ്വൽ പ്രണയിയായിരുന്നു എന്നും ഉപന്യസിക്കുന്നു. പ്രസ്തുത പണ്ഡിതൻ ഉദ്ദണ്ഡന്റെ സമകാലികനാണെന്നുള്ള ഐതിഹ്യം അവിശ്വസനീയമല്ലെങ്കിൽ അദ്ദേഹമാണ് പതിനെട്ടരക്കവികളുടെ പുരസ്കർത്താവായ മാനവിക്രമമഹാരാജാവിന്റെ സാഹിത്യഗുരു എന്നു വന്നുകൂടുന്നു. 'കരുണാകരസംജ്ഞോംസ്മാൻ' എന്ന വിക്രമീയത്തിലെ ശ്ലോകം നോക്കുക. ആനായത്തു പിഷാരടിമാർക്കു കോഴിക്കോട്ടു രാജകുടുംബത്തിലെ ഗുരുസ്ഥാനം പരമ്പരാഗതമാണ്. അതിനാൽ കവിചിന്താമണികാരൻ ആനായത്തു തറവാട്ടിലേ ഒരംഗമായിരുന്നിരിക്കുവാൻ ഇടയുണ്ട്. കവി ചിന്താമണി കേരളത്തിൽ ഛന്ദശ്ശാസ്ത്രത്തെസ്സംബന്ധിച്ചുള്ള ഒരു പ്രമാണഗ്രന്ഥമാണ്. മാനവേദചമ്പുവിന്റെ കൃഷ്ണീയമെന്ന വ്യാഖ്യാനത്തിൽ പ്രസ്തുതഗ്രന്ഥത്തിലേ ചില പംക്തികൾ ഉദ്ധരിച്ചുകാണുന്നു.

ആനായത്തു പങ്കജാക്ഷപ്പിഷാരടി

വാസുദേവഭട്ടതിരിയുടെ ത്രിപുരദഹനം എന്ന യമകകാവ്യത്തിനു മൂക്കോലക്കൽ നീലകണ്ഠൻനമ്പൂതിരി ക്രി. പി. എട്ടാംശതകത്തിൽ രചിച്ച അർത്ഥപ്രകാശിക എന്ന വ്യാഖ്യാനത്തിനാണ് പ്രസിദ്ധി എങ്കിലും അതിനെക്കാൾ വളരെ അധികം പ്രശംസനീയമായ ഒരു വ്യാഖ്യാനമാണ് പങ്കജാക്ഷപ്പിഷാരടിയുടെ ഹൃദയഗ്രാഹിണി. ഈ വ്യാഖ്യാനത്തിൽ ഓരോ ആശ്വാസത്തിന്റേയും ഒടുവിൽ "ഇതി വൈഷ്ണവകുലാലംകൃതേഃ കവി (സ) ഹൃദയസാർവമസ്യ കരുണാകരനാമ്നോ വിദ്വൽപ്രവേകസ്യ ഭാഗിനേയേന പങ്കജാക്ഷനാമ്നാ വിരചിതായാം ത്രിപുരദഹനവ്യാഖ്യായാം" എന്നൊരു സൂചികാ വാചകം കാണ്മാനുണ്ട്. കരുണാകരന്റെ ഭാഗിനേയനായിരുന്നു ഇദ്ദേഹം. ഈ പങ്കജാക്ഷനേയും മാനവിക്രമൻ അദ്ദേഹത്തിന്റെ ഗുരുക്കന്മാരുടെ കൂട്ടത്തിൽ സ്മരിക്കുന്നു എന്നു നാം ധരിച്ചുവല്ലോ. പങ്കജാക്ഷപ്പിഷാരടിക്കു വ്യാകരണാദി ശാസ്ത്രങ്ങളിലുള്ള പരിനിഷ്ഠിതമായ ജ്ഞാനവും വിവിധകോശഗ്രന്ഥങ്ങളിലുള്ള പരിചയവും സർവോപരി ശ്ലാഘനീയമായ സഹൃദയത്വവും അതിവിസ്തൃതമായ ഈ വ്യാഖ്യാനത്തിൽ അനുസ്യൂതമായി പരിസ്ഫുരിക്കുന്നു.

മൂക്കോലയ്ക്കൽ വാസുദേവൻ നമ്പൂരി

രാജശേഖരമഹാകവിയുടെ വിദ്ധസാലഭഞ്ജിക എന്ന നാടികയ്ക്കു മാർഗ്ഗദർശിനി എന്ന പേരിൽ ഒരു കേരളീയമായ വ്യാഖ്യാനമുണ്ട്. അതിന്റെ പ്രണേതാവായ വാസുദേവൻനമ്പൂരി കരുണാകരപ്പിഷാരടിയുടെ ശിഷ്യനായിരുന്നു. വിദ്ധസാലഭഞ്ജി

കയിലേ ഇതിവൃത്തംതന്നെ കേരളരാജാവായ വിദ്യാധരമല്ലനും ലാടപുരത്തിലേ രാജാവായ ചന്ദ്രവർമ്മാവിന്റെ പുത്രി മൃഗാങ്കാവലിയും തമ്മിലുള്ള വിവാഹമാകയാൽ കേരളീയർക്ക് അതിനോടു പ്രത്യേകമായ ആഭിമുഖ്യത്തിനു കാരണമുണ്ട്. പാഠാന്തരമനുസരിച്ച് വിദ്യാധരമല്ലൻ ത്രൈലിംഗനായ കലിംഗരാജാവാണെന്നും ഒരു പക്ഷമില്ലാതില്ല. ഏതായാലും അദ്ദേഹത്തിന്റെ പത്നികളുടെ കൂട്ടത്തിൽ കേരളരാജപുത്രിയായ പത്രവല്ലിയും ഉൾപ്പെട്ടിരുന്നു എന്നു നാലാമങ്കത്തിൽനിന്നു നാം ഗ്രഹിക്കുന്നു. മാർഗ്ഗദർശിനി നാതിവിസ്തരമാണെങ്കിലും മർമ്മസ്പൃക്കായ ഒരു വ്യാഖ്യാനമാണ്. താഴെ ചേർക്കുന്ന ശ്ലോകങ്ങൾ ആ വ്യാഖ്യാനത്തിൽ കാണുന്നു:

> "മുക്തിപ്രദാ പദജുഷാം മഹിഷോത്തമാംഗ-
> വ്യക്തസ്ഥിതിർന്നിഖിലകാംക്ഷിതകല്പവല്ലീ
> ഭക്തസ്യ മേ മനസി ഖേലതു സർവകാലം
> മുക്തിസ്ഥലീനിലയിനീ പരദേവതാ നഃ.
>
> പ്രത്യക്ഷീകൃതനിശ്ശേഷവിശ്വവിന്യാസമാശ്രയേ
> അശേഷവിബുധാധീശം ഗിരീശം രാജശേഖരം.
>
> ചിത്തേ നിധായ കരുണാകരനാമധേയാ-
> നസ്മദ്ഗുരൂൻ ഗുരുകൃപാഭരപൂരിതാക്ഷാൻ
> ശ്രീരാജശേഖരകവീന്ദ്രകൃതേരമുഷ്യാഃ
> കിഞ്ചിദ്വിതേ പദപദാർത്ഥവിവേകസിദ്ധ്യൈ.
>
> അവിചാരകൃതാന്യത്ര ക്ഷമതാം സകലാന്യപി
> ബാലസ്യ ദുർവിനീതാനി മമ മാതേവ ഭാരതീ."

രാമൻ എന്നൊരു ലേഖകൻ പ്രസ്തുതവ്യാഖ്യാനം പകർത്തുമ്പോൾ

> "സാഹിത്യമല്ലകവിനാ നിപുണം നിബദ്ധാ
> സൗഹിത്യഹേതുരധികം വിബുധോത്തമാനാം
> വ്യാഖ്യാ മനോജ്ഞരസഭാവവിചാരചുഞ്ചു-
> വ്യാലേഖി കേനചിദിയം ഖലു രാമനാമ്നാ."

എന്നൊരു ശ്ലോകം ഗ്രന്ഥാന്തത്തിൽ എഴുതിച്ചേർത്തിട്ടുണ്ട്. മാർഗ്ഗദർശിനീകാരനു സാഹിത്യമല്ലനെന്നൊരു ബിരുദമുണ്ടായിരുന്നു എന്ന് ഇതിൽനിന്നു കാണാം. പോരെങ്കിൽ "ശ്രീകരുണാകരശിഷ്യേണ, സാഹിത്യമല്ലാപരാഖ്യേന, വാസുദേവ കവിനാ വിരചിതായാം" എന്ന് അങ്കാവസാനങ്ങളിൽ കുറിപ്പുമുണ്ട്.

രാജശേഖരന്റെ കർപ്പൂരമഞ്ജരീസട്ടകത്തിനു പ്രകാശം എന്ന വ്യാഖ്യാനം നിർമ്മിച്ച പ്രഭാകരഭട്ടപുത്രനായ വാസുദേവൻ കരുണാകരശിഷ്യനായ വാസുദേവനാണെന്നു തോന്നുന്നില്ല. അദ്ദേഹം തന്നെപ്പറ്റി സാഹിത്യമല്ലനെന്നോ കരുണാകരശിഷ്യനെന്നോ പ്രസ്തുതടീകയിൽ ഒരു സ്ഥലത്തും പറയുന്നില്ല. മൂക്കോലഭഗവതിയെ ആരംഭത്തിൽ വന്ദിക്കുന്നുമില്ല; എന്നുമാത്രമല്ല തന്റെ കുലോപാസ്യൻ ശ്രീരാമനാണെന്നു പ്രത്യേകം പ്രസ്താവിക്കുന്നുമുണ്ട്, പ്രഭാകരഭട്ടന്റേയും ഗോമതിയുടേയും പുത്രനായ ഈ വ്യാഖ്യാതാവു കേരളീയനായിരിക്കാം.

ഓരോ ജവനികാന്തരത്തിന്റെ അവസാനത്തിലും "ഇതിശ്രീമദ്വിദ്വദ്വൃന്ദവന്ദിതാരവിന്ദസുന്ദരപദദ്വന്ദ്വകുന്ദപ്രതിമയശഃ പ്രകരപ്രഖരകഠോരകിരണകരപ്രഭപ്രതി

ഭപ്രഭാകരഭട്ടാത്മജവാസുദേവവിരചിതകർപ്പൂരമഞ്ജരീപ്രകാശേ" എന്നൊരു സൂചി രേഖ കാണുന്നു. ഈ ആത്മപ്രശംസ മാർഗ്ഗദർശനീകാരൻ ചെയ്തിരിക്കാവുന്നതല്ല. സട്ടകവ്യാഖ്യാകാരന്റെ കാലദേശങ്ങൾ അവിജ്ഞാതങ്ങളായിരിക്കുന്നു.

ഉദയൻ, കൗമുദി

ആനന്ദവർദ്ധനന്റെ വിശ്വോത്തരമായ ധ്വന്യാലോകമെന്ന അലങ്കാരഗ്രന്ഥത്തിന് അഭിനവഗുപ്തന്റെ സുപ്രസിദ്ധമായ ലോചനം എന്ന പേരിലുള്ള വ്യാഖ്യാനത്തെപ്പറ്റി കേട്ടിട്ടില്ലാത്ത സഹൃദയന്മാർ ഉണ്ടായിരിക്കുകയില്ലല്ലോ. ലോചനത്തിന് ഇതുവരെയായി നമുക്കു കൗമുദി എന്നും അഞ്ജനമെന്നും രണ്ടു വ്യാഖ്യകൾ മാത്രമേ പ്രാചീനങ്ങളായി ലഭിച്ചിട്ടുള്ളൂ. അവ രണ്ടും കേരളീയങ്ങളുമാണ്. അഞ്ജനത്തെപ്പറ്റി യഥാവസരം അന്യത്ര പ്രസ്താവിക്കും. കൗമുദിയുടെ പ്രണേതാവാണ് ഉദയൻ. ലോചനത്തിന്റെ പ്രഥമോദ്യോതത്തിനുള്ള കൗമുദീവ്യാഖ്യാനമേ ഇതുവരെ കണ്ടുകിട്ടീട്ടുള്ളൂ. അതിന്റെ കർത്താവ് ആ ഉദ്യോതത്തിന്റെ ആരംഭത്തിൽ തന്നെപ്പറ്റി

"ആശംസിതാ രസികലോകചകോരവൃന്ദൈ-
രാവിർഭാവന്ത്യുദയതോഽമൃതഗോരുദാരാ
ആചന്ദ്രതാരകമിദം നവകൗമുദീവ
പ്രീതിം ദധാതു ജഗതാം വിവൃതിർമ്മദീയാ"

എന്നും അവസാനത്തിൽ

"ഇത്ഥം മോഹതമോനിമീലിതദൃശാം ധ്വന്യധ്വമാർഗ്ഗേ യതാം
വ്യാഖ്യാഭാസമഹോഷ്മളജ്വരജുഷാം പ്രേക്ഷാവതാം പ്രീതയേ
ഉത്തുംഗാദുദയാൽ ക്ഷമാഭൃത ഉദേയുഷ്യാമമുഷ്യാമയം
കൗമുദ്യാമിഹ ലോചനസ്യ വിവൃതാവുദ്യോത ആർദ്യോ ഗതഃ"

എന്നും പ്രസ്താവിച്ചുകാണുന്നു. "ക്ഷമാഭൃതഃ" എന്ന പദം ഇവിടെ ശ്ലേഷഭംഗിയിൽ പ്രയുക്തമാണെന്നു കരുതേണ്ടിയിരിക്കുന്നതിനാൽ ഉദയൻ ഏതോ രാജകുടുംബത്തിലേ ഒരംഗമാണെന്നു വന്നുകൂടുന്നു. 'ഉത്തുംഗാൽ' എന്ന പദം കണ്ടുകൊണ്ടു വ്യാഖ്യാതാവിന്റെ നാമധേയം ഉത്തുംഗോദയനാണെന്നു സങ്കല്പിക്കാവുന്നതല്ല. അതു ക്ഷമാഭൃൽപദവുമായി രണ്ടർത്ഥത്തിൽ ഘടിപ്പിക്കേണ്ട ഒരു വിശേഷണമാണ്. കൗമുദി ലോചനത്തിനു സർവഗ്രാഹിയായ ഒരു വിവരണമാകുന്നു. അതിന്റെ പ്രണേതാവു ചതുശ്ശാസ്ത്രപണ്ഡിതനായിരുന്നു എന്നും ഭാവുകന്മാർ സമ്മതിക്കുന്നതാണ്. ഈ ഉദയൻ കൃഷ്ണഗാഥാകാരന്റെ പോഷകനായ കോലത്തുനാട്ടിലെ ഉദയവർമ്മരാജാവാണെന്നു ചിലർ സങ്കല്പിക്കുന്നതു യുക്തിസഹമാണെന്നു തോന്നുന്നില്ല. അത്ര വലിയ സംസ്കൃതപണ്ഡിതനായിരുന്നു അദ്ദേഹം എന്നു വരികിൽ കൃഷ്ണഗാഥയിൽ 'പ്രാജ്ഞസ്യ' എന്ന വിശേഷണം കൊണ്ടുമാത്രം അദ്ദേഹത്തെ വർണ്ണിച്ചു തൃപ്തിപ്പെടുന്നതല്ലായിരുന്നു. എന്നുതന്നെയുമല്ല, ഉദയൻ കൗമുദിയിൽ ആദിദീപകാലങ്കാരത്തിന് ഉദാഹരണമായി "യഥാ മമൈവ മയൂരദൂതേ കാവ്യേ" എന്ന പീഠികയോടുകൂടി

"സാ ജാഗർത്തി സ്വപിതിച മുധാ മൂകതാമേത്യ ബദ്ധം
ബ്രൂതേ രോദിത്യധികമതുലം ധൈര്യമാലംബതേ ച
മൂർച്ഛാം പ്രാപ്നോത്യപി ച ഭജതേ ചേതനാമിത്യശക്തോ
വക്തും വേധാ അപി വിരഹജവ്യാപൃതീരംഗനാനാം."

എന്നൊരു ശ്ലോകം ഉദ്ധരിക്കുന്നുണ്ട്. ഈ ശ്ലോകം നമുക്കു കിട്ടീട്ടുള്ള 'മയൂരസന്ദേശ'ത്തിൽ നിസ്സാരങ്ങളായ ചില ഭേദഗതികളോടുകൂടി കാണുന്നതുകൊണ്ടു കൗമുദീകാരനും മയൂരദൂതകാരനും ഒരാളാണെന്നു വ്യക്തമാകുന്നു. മയൂരദൂതത്തിലെ നായിക 'ശ്രീകണ്ഠോർവീപതി'യാൽ ബഹുമതയായ മാരചേമന്തികയും ആ സുന്ദരിയുടെ താമസസ്ഥലം കൊച്ചിരാജ്യത്തിൽപ്പെട്ട ശ്വേതച്ഛദതടവും (അന്നകര) ആണ്. 'ശ്രീകണ്ഠോർവീപതി' മനക്കുളത്തു രാജാവാണെന്നു പറയേണ്ടതില്ലല്ലോ. ആ സ്ഥിതിക്ക് ഉദയൻ അന്നത്തെ മനക്കുളത്തു രാജാവുതന്നെ ആയിരുന്നിരിക്കുവാൻ ഇടയുണ്ട്. മയൂരസന്ദേശത്തെപ്പറ്റി പറയുമ്പോൾ ഈ വസ്തുത കുറേക്കൂടി വിസ്തരിക്കാം. കൗമുദിയുടെ ഒരു മാതൃകാഗ്രന്ഥത്തിൽ അതിന്റെ നിർമ്മാതാവു പരമേശ്വരാചാര്യനാണെന്നു പ്രസ്താവിച്ചുകാണുന്നു. ഈ പരമേശ്വരൻ പക്ഷെ മേഘസന്ദേശത്തിനു 'സുമനോരമണി' എന്ന ടിപ്പണി രചിച്ച പയ്യൂരില്ലത്തെ പ്രഥമപരമേശ്വരനാണെന്നു സങ്കല്പിക്കാമെങ്കിലും "ഉത്തുംഗാദ്ദ്രദയാൽ ക്ഷമാഭൃത ഉദേയുഷ്യാം" എന്ന കൗമുദീകാരന്റെ ഉൽഘോഷണത്തെ ഈ കുറിപ്പിനെ ആസ്പദമാക്കിമാത്രം തിരസ്കരിക്കാവുന്നതല്ലല്ലോ. കൗമുദിയിൽ ഉദയകൃതമായി

"കുചസീമനി കുടിലദൃശാം ഘുസൃണരസാശ്ശാരദീഷു രജനീഷു
ചന്ദ്രരുചസ്സുന്ദരതാം ദധതി വ്യംഗ്യേഷു ചൈവ സുകവിഗിരഃ"

"അരുണമണിസഹോദരാധരോഷ്ഠം
ഹസദസിതോൽപലപത്രദീർഗ്ഘനേത്രം
മദയതി മധുരം മൃദുസ്മിതം തേ
വദനമിദം മദിരാക്ഷി മാനസം മേ."

"സത്യംസംഹതിശാലിശീതളപലാശാളീകരാളീകൃതഃ
സ്നിഗ്ദ്ധോദാരഫലാവനമ്രിതമഹാശാഖോപശാഖാഞ്ചിതഃ
ചൂതദ്രോ! ന ന ഭാസി, ഭാസി ന പുനശ്ചേതശ്ചമൽകാരിണീ
രീതിസ്തേ ഗിരിദുർഗ്ഗസങ്കടദുരാരോഹസ്ഥലീതസ്ഥുഷഃ"

"മുഖമിദമലസാക്ഷ്യാ മുക്തലക്ഷ്മോപരോധ-
വ്യതികരമിവ ബിംബം ഭാതി പീയൂഷഭാനോഃ;
ഇദമപി വിധുബിംബം കുമ്ഘർമ്മാംബുലേശ-
സ്ഫുരിതമിവ രതാന്തേ വക്ത്രബിംബം പ്രിയായാഃ."

എന്നിങ്ങനെ വേറേയും ചില ശ്ലോകങ്ങൾ എടുത്തു ചേർത്തിട്ടുണ്ടെങ്കിലും അവ ഏതു കൃതികളിൽനിന്നാണെന്ന് അറിയുവാൻ നിവൃത്തിയില്ല. ഏതായാലും ഉദയൻ ഒരു പ്രശസ്യനായ ശാസ്ത്രജ്ഞൻ എന്നതിനുപുറമേ പ്രകൃഷ്ടനായ കവിയുമായിരുന്നു എന്ന് ഈ ശ്ലോകങ്ങൾ തെളിയിക്കുന്നു. മൂന്നുനാലു ശ്ലോകങ്ങൾ കൂടി കൗമുദിയുടെ ഉപക്രമത്തിൽനിന്നുതന്നെ പകർത്താം:

"നവരസമയമന്യദ്വിശ്വമന്യവ്യപേക്ഷാ-
വിരഹിതമപരോക്ഷം ശശ്വദുന്മീലയന്തീ
കവിസഹൃദയസംസന്മാനസാംഭോജഹംസീ
വിഹരതു ഹൃദി നിത്യം വാങ്മയീ ദേവതാ വഃ."
"യൽപ്രജ്ഞാശില്പിയന്ത്രസ്ഫുടഘടിതവിവേകാത്മസോപാന പംക്തിം

പ്രാച്ഛോർദ്ധ്വോർദ്ധ്വാധിരോഹസ്ഥിതമുപരി ബുധാ വിന്ദതേ വസ്തുതത്വം;
വാഗ്ദേവീലാസ്യശിക്ഷാക്രമപരികലനാപൂർവരംഗായമാണാ-
നാദ്യാനാചാര്യവര്യാനനുദിനമിഹ താൻ ഭാമഹാദ്യാൻ പ്രപദ്യേ.”

“ധ്വനിസമയരഹസ്യവസ്തുതത്വ-
പ്രഥനപടിഷ്ഠഗരിഷ്ഠവാക്പ്രപഞ്ചാൻ
അഭിമതസുരപാദപാൻ ഗുരൂംസ്താ-
നഭിനവഗുപ്തപദാഭിധാനുപാസേ.”

“ഖ്യാതിം നേഹ പ്രതിഷ്ഠാം ജഗതി ഗമയിതും ന പ്രകൃഷ്ടാം വിദുഷ്ടാ-
മാവിഷ്കർത്തും നിജാം വാ വിവൃതിവിരചനാ പ്രസ്തുതാവസ്തുതോ നഃ;
തിർത്ഥേനാനേന കാവ്യാമൃതസരസി മനാങ്മങ്ക്തു കാമോസ്മി; തസ്മാ-
ന്മത്തും മാ മത്തുമന്തും നനു ദധത മനോ ഹന്ത! മാ മാ മഹാന്തഃ.”

മയൂരസന്ദേശം: ഉദയനാൽ വിരചിതമായ മയൂരസന്ദേശം എന്നൊരു കാവ്യത്തെപ്പറ്റി പൂർവഖണ്ഡികയിൽ സൂചിപ്പിച്ചുവല്ലോ. ആ കാവ്യത്തിൽ ആദ്യത്തേ മന്ദാക്രാന്താപദ്യമാണ് അടിയിൽ കാണുന്നത്:

“ശ്രീകണ്ഠോർവീപതിബഹുമതം മാരചേമന്തികാഖ്യം
മാരസ്യാസ്ത്രം മഹിതമധികൃത്യാധുനാ സാധു ബദ്ധം
ഹൃഷ്യന്മല്ലീമധുരമധുനിഷ്യന്ദി സന്ദേശകാവ്യം
നിവ്യം വിദ്വാൽകവിപരിഷദാമസ്തു കർണ്ണാതിഥേയം.”

ചന്ദ്രോത്സവം എന്ന മണിപ്രവാളകാവ്യത്തിൽ നാം ശ്രീകണ്ഠനെന്നു മാറാപ്പേരുള്ള മനക്കുളത്തു രാജാവ് ബഹുമാനിച്ചിരുന്ന ഈ മാരചേമന്തികയെ സമീക്ഷിക്കുന്നുണ്ട്. അതിൽ നിന്ന് ഈ കൃതിയുടെ കാലം കൊല്ലം ഏഴാം ശതകത്തിന്റെ ഉത്തരാർദ്ധമാണെന്ന് അനുമാനിക്കാവുന്നതാണല്ലോ.

“സ്വർഗ്ഗാരാമദ്രുമനവലതാസൂനസൗരഭ്യലാഭ-
ഗ്രാമേ പുഷ്പന്ധയകുലകളധ്വാനവാചാലിതാശേ
സൗധേ സാധീയസി പരിലസച്ചന്ദ്രപാദാഭിരാമേ
രേമേ വ്യോമസ്പൃശി ദയിതയാ ലാളിതഃ കോപി കാമീ.”

അഭ്രംലിഹമായ ഒരു സൗധത്തിൽ ഒരു കാമുകൻ തന്റെ പ്രേയസിയുമായി രമിച്ചുകൊണ്ടിരുന്നു. ആകാശചാരികൾ ആ ദമ്പതികളെ കണ്ട്, (“കുർവന്നിച്ഛാവിഹൃതിമുമയാ സംഗതഃ സ്ഫടികാദ്രാവാസ്തേ . . . ശ്രീകണ്ഠോയം സ്വയമിതി”) ഉമാദേവിയുമായി സ്വൈരസംക്രീഡനം ചെയ്യുന്ന സാക്ഷാൽ ശ്രീകണ്ഠൻ (ശിവൻ) തന്നെയാണ് ആ രജതഗിരിയിൽ സന്നിഹിതനായിരിക്കുന്നത് എന്നു സങ്കല്പിച്ച് അവരെ വന്ദിച്ചു. ആ ഭ്രാന്തി കാണവേ കാമുകൻ അവരെ പരിഹസിക്കുകയും അവർ തന്നിമിത്തം ക്രുദ്ധരായി അദ്ദേഹം തന്റെ പ്രാണനാഥയെ വിട്ടുപിരിഞ്ഞ് ഒരു മാസം അന്യസ്ഥലത്തു താമസിക്കണമെന്നു ശപിക്കുകയും ചെയ്തു. (“മഹദവമതിഃ കസ്യനാർത്തിം പ്രസൂതേ?”) മഹാന്മാരെ അവമാനിച്ചാൽ ആർക്കാണ് ആർത്തി ഉണ്ടാകാത്തത്?

“തേനാവാസോ മമ മധുജിതസ്സന്നിധൗ ക്വാപി പുണ്യേ
ക്ഷേത്രേ സ്യാദിത്യഥ സവിനയം പ്രാർത്ഥ്യമാനസ്തഥേതി
പ്രാപ്യ പ്രായാദയമപി സമൈക്ഷിഷ്ട സദ്യസ്സുദൂരേ

സ്യാനന്ദൂരേ വിഗതദയിതാദീനമാത്മാനമേവ.

ദൈത്യാരാതിം ദലിതശതമന്യൂപലോദാരശോഭം
പശ്യന്നേനം ഭുജഗശയനേ കല്പിതസ്വാപസൗഖ്യം
താപോദ്രേകം ദധദപി മുഹുഃ പ്രേയസീവിപ്രയോഗാ-
ദുച്ഛ്വാസ ക്ഷണമിവ ശനൈരേഷ സഞ്ജാതസംജ്ഞഃ."

ആ വിരഹകാലം മുഴുവൻ തനിക്ക് ഒരു വിഷ്ണുക്ഷേത്രത്തിൽ കഴിച്ചുകൂട്ടുവാൻ ഇടവരണമെന്നു കാമുകൻ അവരോടു പ്രാർത്ഥിക്കുകയും അവർ അതു് അനുവദിക്കുകയും ചെയ്തു. അങ്ങനെ അദ്ദേഹം ദൂരസ്ഥിതമായ തിരുവനന്തപുരത്തു ചെന്നു ചേർന്നു. അവിടെവെച്ചു നായകൻ ലബ്ധസംജ്ഞനായി "വിദ്യുദ്വല്ലീകവചിതനവാംഭോദനീരന്ധ്രിതാശ" മായ ഒരു മയൂരത്തെ കണ്ടുമുട്ടുകയും ആ പക്ഷിയെ തന്റെ സന്ദേശഹരനാക്കി ശ്രീപാർവതിയുടെ നിത്യസാന്നിധ്യത്താൽ പവിത്രവും 'ശ്വേതച്ഛദതടം' എന്ന സംജ്ഞയാൽ വിദിതവുമായ തന്റെ നായികയുടെ ദേശത്തേക്കു് അയയ്ക്കുകയും ചെയ്യുന്നു. ശ്വേതച്ഛദതടമെന്നും സിതഗരുത്തീരമെന്നും കവി വ്യപദേശിക്കുന്ന ആസ്ഥലം കുന്നങ്കുളത്തുനിന്ന് അഞ്ചാറു നാഴിക തെക്കുകിഴക്കും ചിറ്റിലപ്പള്ളിക്ക് അടുത്തുമുള്ള അന്നകരയാണെന്ന് ഇറിയുന്നു. ഉമാ, ശ്രീകണ്ഠൻ ഈ രണ്ടു പദങ്ങളും 'കുർവന്നിച്ഛാവിഹൃതിം' എന്ന പദ്യത്തിൽ കവി പ്രകടമായി പ്രദർശിപ്പിച്ചിരിക്കുന്ന സ്ഥിതിക്ക് ഉമയുടെ കാമുകനായ ശ്രീകണ്ഠൻതന്നെയാണ് സന്ദേശത്തിന്റെ പ്രണേതാവെന്നും, അദ്ദേഹം ഇന്നും 'ആര്യശ്രീകണ്ഠൻ' എന്ന ബിരുദപ്പേരുള്ള മനക്കളത്തു വലിയ രാജാക്കന്മാരിൽ ഒരാളായിരുന്നു എന്നും സാമാന്യം ഉറപ്പിച്ചുതന്നെ പറയാം.

വർക്കല, കൊല്ലം മുതലായ സ്ഥലങ്ങൾ കടന്നു കൊടുങ്ങല്ലൂരിൽക്കൂടി മയൂരം ഇരിങ്ങാലക്കുടയിൽ ചെല്ലണമെന്നു കവി ഉപദേശിക്കുന്നു:

"കർണ്ണശ്ലാഘൈല്യഃ ശ്രുതിജലനിധേഃ കർണ്ണധാരൈർദ്വിജേന്ദ്രൈർ-
ഗ്രാമഃ കോപി ദ്വിജവര! പുരസ്സംഗമാഖ്യോ വിഭാതി"

എന്ന് ആ ഗ്രാമത്തേയും,

"പശ്യേർവിശ്വത്രിതയവിദിതം ശ്വേതഖേയാഖ്യമഗ്ര്യം
ഗ്രാമം; ശ്രീമദ്ധരിഹരമയം യത്ര ജാഗർത്തി തേജഃ"

എന്ന് അതിനു വടക്കുള്ള വെൺകിടങ്ങിനെയും,

"കൈലാസാദ്രേരപി ഭഗവതഃ പ്രേമപാത്രം പവിത്രം
ബ്രഹ്മക്ഷേത്രം ഭുവനവിദിതം ക്ഷേത്രമർദ്ധേന്ദുമൗലേഃ"

എന്ന് അതിനും വടക്കുള്ള ബ്രഹ്മക്കുളത്തേയും അദ്ദേഹം വർണ്ണിക്കുന്നു.

അനന്തരം

"ഇത്ഥം നത്വാ ഹരമഥ ജവാദ്ധാവതോ വാമതസ്തേ
ഗ്രാമഃ ശ്രീമാനഭിനവലതാനാമധേയഃ പ്രഥേത
വിശ്വവ്യാപ്തിം പ്രഥയിതുമിവ സ്വാം നൃണാം വിശ്വവന്ദ്യാ
ഗൗരീ യത്ര സ്ഫുരതി വപുഷാനുക്ഷണം വർദ്ധമാനാ"

എന്നൊരു ഗ്രാമത്തെ കവി പ്രശംസിക്കുന്നുണ്ട്. 'അഭിനവലത' എന്നതു പക്ഷെ ഇളവള്ളിയായിരിക്കാം. പിന്നീടാണ് അന്നകരയെപ്പറ്റിയുള്ള വർണ്ണന:

“യസ്യാം ബിംബീഫലരുചിവിഡംബിനി ബിംബാധരാണി
സ്ത്രീണാം ദൃഷ്ട്വാ വിഘടിതമദാഡംബരാ വിദ്രുമാള്യഃ
മോക്തും പ്രാണാനിവ കിസലയച്ഛത്മനാ വല്ലിപാശാ-
നാലംബന്തേ നിജഗളതടീബന്ധമുദ്ബന്ധുകാമാഃ

യസ്യാം മാന്ദ്യം ഗതിഹസിതയോരേവ; മാലിന്യമുദ്രാ
കേശേഷ്വേവ സ്ഫുരതി കുടിലത്വഞ്ച; കാർശ്യപ്രസംഗഃ
മധ്യേഷ്വേവ; സ്തനകലശയോരേവ സംഘർഷയോഗോ;
നേത്രേഷ്വേവ ശ്രുതിപഥസമുല്ലംഘിതാ മഞ്ജുവാചാം.”

നായികയുടെ ഗൃഹനാമം തച്ചപ്പിള്ളി എന്നും നാമധേയം ഉമയെന്നുമായിരുന്നു എന്നു താഴേക്കാണുന്ന ശ്ലോകത്തിൽനിന്നു വെളിപ്പെടുന്നു:

“തച്ചക്ഷുഷ്മൽസുചരിതലതാഫുല്ലമിത്യത്ര മുഖ്യാ-
വന്ത്യൗ ച ദ്വൗ സുമതിഭിരുപാദായ വർണ്ണൗ നിബദ്ധം
ഭാഷാമിശ്രോത്തരപദമവദ്യോതിതാർത്ഥം കവീനാം
തച്ചപ്പിള്ളീത്യഖിലവിദിതം നാമധേയം യദീയം.”
“ലബ്ധ്വോമായാ ഇയമിതി ചിരാദർച്ചിതായാഃ പ്രസാദാ-
ദത്യാമോദീ ഗുരുജന ഉമേത്യേവ യാമുദ്ഗൃണീതേ;
മാരസ്യാസ്തും മനസിജമനോജിത്വരം പൗഷ്പമന്യൽ
പഞ്ചഭ്യോ ऽ സാവിതി കവിഗണോ മാരചേമന്തികേതി.”

തച്ചപ്പിള്ളി എന്ന പേരിൽ തൃശ്ശൂർ ചെമ്പൂർക്കാവിൽ ഒരു ഭവനമുണ്ടെങ്കിലും അതല്ല ഈ തച്ചപ്പിള്ളി. പ്രസ്തുതകാവ്യം ഒരു മംഗലശ്ലോകംകൊണ്ടാണ് ആരംഭിക്കുന്നത്; അത് അടിയിൽ പകർത്തുന്നു:

“അവിരതമദധാരാധോരണി (ലേഖനോദ്യ-)
ന്മദമധുകരമാലാകൂജിതോദ്ഘോഷിതാശം
മമ മനസി സമിന്ധാം സിന്ധുരേന്ദ്രാനനം തൽ
കിമപി കനകശൈലപ്രസ്ഥസച്ഛായമോജഃ.”

പിന്നീടാണ് “ശ്രീകണ്ഠോർവീപതി” എന്നുള്ള ശ്ലോകം.

തിരുവനന്തപുരത്തെ പ്രശംസിക്കുന്ന ചില ശ്ലോകങ്ങൾ കൂടി ഉദ്ധരിക്കാം:

“കാലേ തസ്മിൻ ബലിമഹനിഷേവാർത്ഥമാഢൌകമാനാൻ
നാനാദിഗ്ഭ്യോ മനുജനിവഹാൻ ഭ്രാതരധ്യക്ഷയേഥാഃ
തത്ര ച്ഛത്രവ്യജനസിചയച്ഛദ്മനാ പദ്മനാഭം
പ്രാപ്താനാസേവിതുമിവ മഹാമേരുശൈലാദ്വിശാലാൽ.

വേണീഭാരൈസ്തിമിരിതദിശോ വക്ത്രപദ്മൈർദ്ദദാനാ-
ശ്ചന്ദ്രാദ്വൈതം മൃദുഹസരുചാ ജ്യോത്സ്നികാമാദധാനാഃ
വ്യോമ്നോ ഭ്രമ്നഃ കുചഭരനതൈഃ കുഞ്ചിതൈർമ്മധ്യദേശൈ-
രാതന്വാനാഃ പുരമൃഗദൃശോ നേത്രയോഃ പാത്രയേഥാഃ.

വക്ത്രൈരച്ഛ ശ്രമജലകണൈ രാഗിഭിശ്ചാധരോഷ്ഠൈ-
ർന്നേത്രൈർന്നീലാംബുജദലനിഭൈഃ സ്ഫീതബിംബൈർന്നിതംബൈഃ

ഗാത്രൈഃ പീനസ്തനവിനമിതൈശ്ചാരുതാംബൂലഗർഭൈ-
ർഗ്ഗണ്ഡാഭോഗൈസ്സ്തരളിതദൃശസ്തത്ര ദൃശ്യാസ്തരുണ്യഃ"

ഉപസംഹാരശ്ലോകമാണ് ചുവടെ ചേർക്കുന്നത്:

"വിശ്ലേഷാർത്താം മമ സഹചരീമിത്ഥമാശ്വാസ്യ യുക്ത്യാ
പശ്ചാദച്ഛാശയ പരിപത ഭ്രാതരാശാമഭീഷ്ടാം;
സ്മർത്തവ്യോ ഽഹം പ്രിയസഖ പുനസ്തത്രതത്രാന്തരേ തേ;
മാ ഭൂൽ കാന്താവിരഹഘടനാ കിഞ്ച ജന്മാന്തരേ ഽപി."

പൂർവ്വഭാഗത്തിൽ 107-ഉം ഉത്തരഭാഗത്തിൽ 87-ഉം അങ്ങനെ ആകെ 194 ശ്ലോകങ്ങൾ പ്രസ്തുതസന്ദേശത്തിൽ അന്തർഭവിക്കുന്നു.

പന്നിയൂർ കൃഷ്ണൻനമ്പൂരി, ശ്രീകൃഷ്ണപുരാണം

മഹാഭാരതം, രാമായണം എന്നിവപോലെ ഇതിഹാസച്ഛായയിൽ വിരചിതമായ ഒരു ഗ്രന്ഥമാണ് ശ്രീകൃഷ്ണപുരാണം. ഭാരതകഥയാണ് അതിൽ പ്രതിപാദിച്ചിരിക്കുന്നതു്. കവി തന്നെപ്പറ്റി ചിലതെല്ലാം ഉപക്രമത്തിൽ പ്രസ്താവിച്ചിട്ടുണ്ടു്.

"കൈരളീയോ നിളാതീരേ ഗ്രാമേ ഭദ്രാരസംജ്ഞിതേ
കൃഷ്ണോ നാമാഭവദ്വിപ്രോ ഭൃഗൂണാം മഹിതേ ഽന്വയേ.
ബാല്യ ഏവ സ ധർമ്മാത്മാ പുരാണാഭ്യാസകോവിദഃ
വാസുദേവാൽ പരം നാന്യദിതി നിശ്ചയമേയിവാൻ.
ഇതിഹാസപുരാണാഭ്യാം സമ്യഗ്ജ്ഞാതപരാവരഃ
ദ്വൈപായനം മുനിവരം സ മേനേ ഗുരുമാത്മനഃ.
തസ്യൈവം വർത്തമാനസ്യ കൃഷ്ണസ്യോദാരചേതസഃ
പുരാണസംഹിതാം കർത്തുമുൽക്കണ്ഠാ സമജായത.
ആത്മഭക്തസ്യ കൃഷ്ണസ്യ ജ്ഞാത്വാ വ്യാസോ മനീഷിതം
തസ്മൈ വിജ്ഞാനബഹുലാം പ്രദദൗ വിപുലാം മതിം.
ലബ്ധപ്രസാദഃ കൃഷ്ണോഥ പുരാണമകരോന്മുദാ
ദേവദേവപ്രസാദാച്ച ശാസനാച്ച ദ്വിജന്മനാം.
കൃഷ്ണപ്രസാദാൽ കൃഷ്ണേന കൃഷ്ണഭക്തേന ധീമതാ
കൃതം കൃഷ്ണപുരാണം തദ്വിഖ്യാതമഭവദ്ഭുവി.
കൃത്വാ പുരാണം കൃഷ്ണാഖ്യം കൃഷ്ണഃ കൃഷ്ണകൃപാബലാൽ
ദ്വിജേന്ദ്രാൻ ഗ്രാഹയാമാസ ഭക്തിപൂർവ്വമുപാഗതാൻ.
നിളായാ ദക്ഷിണേ തീരേ തം നിഷണ്ണം കദാചന
ദ്രഷ്ടുമഭ്യായയുർവിപ്രാ വേദവേദാംഗപാരഗാഃ

ഉപാഗതാൻ ദ്വിജാൻ ദൃഷ്ട്വാ പ്രത്യുത്ഥാനാസനാദിഭിഃ
പൂജയാമാസ താൻ സർവാൻ കൃഷ്ണോ സ്വിഷ്ണധിയാ സ്വയം.
സുഖോപവിഷ്ടാൻ വിശ്രാന്താൻ താനുവാചാഥ ഭാർഗ്ഗവഃ."

ഈ ശ്ലോകങ്ങളിൽനിന്നു കൃഷ്ണപുരാണകർത്താവിന്റെ പേർ കൃഷ്ണൻ എന്നായിരുന്നു എന്നും, അദ്ദേഹം ഭാരതപ്പുഴയുടെ തെക്കേക്കരയിലുള്ള പന്നിയൂർ ഗ്രാമത്തിലെ ഭാർഗ്ഗവവംശജനായ ഒരു നമ്പൂരിയായിരുന്നു എന്നും, പുരാണനിർമ്മിതി കഴിഞ്ഞു് ആ

നിബന്ധം ആഗതരായ ബ്രാഹ്മണരെ ചൊല്ലിക്കേൾപ്പിച്ചു എന്നും കാണാവുന്നതാണ്. ഭീഷ്മസ്വർഗ്ഗതി കഴിഞ്ഞു യുധിഷ്ഠിരൻ രാജ്യഭരണം ചെയ്യുന്ന കാലത്ത് ഒരിക്കൽ അർജ്ജുനൻ ശ്രീകൃഷ്ണനോട് "വിശ്വസ്യാസ്യ ഗതിം കൃത്സ്നം വേത്തുമിച്ഛാമി കേശവ" എന്ന് അഭ്യർത്ഥിക്കുകയും ശ്രീകൃഷ്ണൻ അദ്ദേഹത്തിന് ആ വിഷയത്തിൽ വേണ്ട ജ്ഞാനം ലഭിക്കുന്നതിനായി പ്രസ്തുതകഥ പറഞ്ഞു കേൾപ്പിക്കുകയും ചെയ്യുന്നു എന്നാണ് പൂർവപീഠിക. ആ കഥ പിന്നീട് ശതാനീകൻ യുധിഷ്ഠിരനോടു നിവേദനം ചെയ്യുന്നു. അങ്ങനെ ദ്വേധാ കൃഷ്ണപുരാണസംജ്ഞയ്ക്ക് അർഹമായ ഈ വാങ്മയത്തിൽ വനപർവ്വത്തിലെ മാർക്കണ്ഡേയപ്രോക്തമായ രാമായണോപാഖ്യാനത്തിന്റെ അവസാനംവരെയുള്ള ഭാഗത്തോളമേ ലഭിച്ചിട്ടുള്ളു. പുരാണരൂപത്തിലാണ് തന്റെ കൃതി രചിച്ചിരിക്കുന്നതെങ്കിലും താൻ ഒരു നല്ല കവികൂടിയാണെന്നു കൃഷ്ണൻ നമ്പൂരി അങ്ങിങ്ങു സ്ഫുടമായി തെളിയിച്ചിട്ടുണ്ട്. താഴെക്കാണുന്ന ശർമ്മിഷ്ഠാവർണ്ണനത്തിലേ ചില ശ്ലോകങ്ങൾ പരിശോധിക്കുക:

"ശൃംഗാരരസസർവസ്വദേവതാമാഗതാമിവ,
നിശ്ശേഷദേഹിലാവണ്യഗുണസാരപ്രഭാമിവ,
വിശ്വമാധുര്യസമ്പത്തിയോഗസംഘടിതാമിവ,
സൗന്ദര്യസമുദായശ്രീവിശിഷ്ടപദവീമിവ,

വിധേർവിശിഷ്ടനിർമ്മാണനൈപുണ്യഘടിതാമിവ,
പുഷ്പബാണജഗജ്ജൈത്രസിദ്ധിം മൂർത്തിമതീമിവ,
കാമദേവോപനിഷദാം ദേവതാമുജ്ജ്വലാമിവ,
യുവചിത്തഗജാകർഷവരാങ്കുശശിഖാമിവ,
സൗഭാഗ്യകല്പലതികാപടലീമഞ്ജരീമിവ."

ഈ പുരാണത്തിനു കുറെ അധികം പഴക്കമുണ്ട്. കാലമേതെന്നു ഖണ്ഡിച്ചു പറയുവാൻ നിർവ്വാഹമില്ല. കൊല്ലം ഏഴാം ശതകമായിരിക്കാമെന്നു തോന്നുന്നു.

ഉദയവർമ്മചരിതം

ഉദയവർമ്മചരിതം പതിനൊന്നധ്യായങ്ങളിൽ കൊല്ലം എട്ടാം ശതകത്തിൽ ജീവിച്ചിരുന്ന ഉദയവർമ്മ കോലത്തിരിയുടെ അപദാനങ്ങളെ വർണ്ണിച്ചു പുരാണരീതിയിൽ രചിച്ചിട്ടുള്ള ഒരു കൃതിയാണ്.

"പുനാതു ഭാനുരിത്യുക്തേ കലിസംവത്സരേ പുനഃ
ഹേ വിഷ്ണോ നിഹിതം കൃത്സ്നമിത്യുക്തേഽസ്മിന്നഹർഗ്ഗണേ
പ്രാഗേവ ഭിക്ഷുണാ പ്രോക്തം ചരിതം കോലഭൂപതേഃ
ചകാര ശ്ലോകരൂപേണ രവിവർമ്മമഹീപതിഃ"

എന്നുള്ള പ്രസ്താവനയിൽനിന്നു രവിവർമ്മരാജാവു പ്രസ്തുത ഗ്രന്ഥം നിർമ്മിച്ചതു കൊല്ലം 676-ൽ ആണെന്നു കാണാവുന്നതാണ്. "ഹേ വിഷ്ണോ" ഇത്യാദികലിദിനസംഖ്യതന്നെ കേളല്ലൂർ ചോമാതിരിയുടെ തന്ത്രസംഗ്രഹത്തിലും കാണുന്നു ഈ രവിവർമ്മാ കൊല്ലം 667 മുതൽ 681 വരെ കോലത്തുനാടു പരിപാലിച്ചതായി ചിറയ്ക്കൽ കോവിലകത്തു രേഖയുണ്ട്. ഉത്തരദേശത്തിൽ, ശിവപുരം എന്ന സ്ഥലത്തു ശൃംഖലക്രോഡൻ എന്ന ബ്രാഹ്മണനോടു വില്വമംഗലത്തു സ്വാമിയാർ ഉദയവർമ്മാ എന്ന പ്രതാപശാലിയായ കോലത്തിരി രാജാവിന്റെ ചരിത്രം പറഞ്ഞുകേൾപ്പിക്കുന്നതാ

യി കവി ഉപക്രമത്തിൽ ഉപന്യസിക്കുന്നു. സോമവംശത്തിൽ ജനിച്ച മൂന്നു ക്ഷത്രിയസ്ത്രീകൾ ഗോകർണ്ണത്തുപോയി ശ്രീപരമേശ്വരനെ ഭജിച്ചുകൊണ്ടിരുന്നപ്പോൾ കേരളരാജാവായ ചേരമാൻപെരുമാൾ അവിടെ ചെല്ലുകയും അവരെ മൂന്നു പേരെയും വിവാഹം ചെയ്കയും ചെയ്തു. ദ്വിതീയപത്നിയിൽ അദ്ദേഹത്തിന് അംബാലിക എന്നൊരു പുത്രി ജനിച്ചു; ആ കുമാരിക്കു രവിവർമ്മ എന്ന രാജാവു് ഭർത്താവായി. പെരുമാൾക്കു പിന്നീടു രാജ്യഭാരം ചെയ്തതു് അംബാലികയാണ്. ക്രി. പി. 724-ൽ ആ ദേവിക്കു "ശക്രസദൃശനം പിതൃമാതൃഭയാപഹനു" മായി കേരളവർമ്മാ എന്നൊരു പുത്രൻ ഉണ്ടായി. ആ കേരളവർമ്മാവാണ് കോലവംശം സ്ഥാപിച്ചതെന്നു ഗ്രന്ഥകാരൻ പറയുന്നു; ഇതു മൂഷികവംശത്തിലെ പ്രസ്താവനയ്ക്കു വിരുദ്ധമാണ്. ക്രി. പി. 746-ൽ കേരളവർമ്മാവിന്റെ ഭാഗിനേയി ഉദയവർമ്മാ എന്നൊരു കുമാരനെ പ്രസവിച്ചു. കേരളവർമ്മാവിനു പിന്നീടു ഉദയവർമ്മതമ്പുരാൻ രാജ്യഭാരം കൈയേറ്റു. അദ്ദേഹത്തെ പെരുഞ്ചെല്ലൂർ ഗ്രാമക്കാരായ നമ്പൂരിമാർ ഒരവസരത്തിൽ അധിക്ഷേപിക്കുകയുണ്ടായി. തന്നിമിത്തം അദ്ദേഹം കുപിതനായി ഗോകർണ്ണത്തുചെന്നു ഉണവന്തം, ദീപപത്തനം (വിളക്കൂർ) ഇഡുകുഞ്ജം (ഇഡുകുഞ്ചി) എന്നീ ഗ്രാമങ്ങളിൽ താമസിച്ചിരുന്ന വേദവേദാംഗപാരഗന്മാരായ ചില തൗളവബ്രാഹ്മണരെ കോലത്തുനാട്ടിലേക്കു നയിക്കുവാൻ നിശ്ചയിച്ചു. ആ ക്ഷത്രിയവീരന്റെ പ്രഭാവം ശരിക്ക് അറിയാത്ത അവർ

> "ശ്രീമൽകോലമഹീപാല ഗോകർണ്ണേ ƒസ്മിൻ ശിവാലയേ
> കോടിതീർത്ഥമിതി ഖ്യാതം പുണ്യം മുനിനിഷേവിതം
> ദേവഖാതമഭൂൽ പൂർവമിദാനീം ജീർണ്ണതാം ഗതം:
> ത്വയാ ദൃഷ്ടമിദം രാജൻ ദുസ്തീർണ്ണം സാഗരോപമം.
> ത്രിരാത്രേണാസ്യ തീർത്ഥസ്യ നവീകരണക്രിയാ
> ത്വയാ കൃതം ചേദ്രാജേന്ദ്ര ഗമിഷ്യാമസ്ത്വയാ സഹ."

അതായതു വിശാലമായ ഗോകർണ്ണത്തിലേ കോടിതീർത്ഥം രാജാവു് മൂന്നു ദിവസംകൊണ്ടു നവീകരിക്കുകയാണെങ്കിൽ തങ്ങൾ അദ്ദേഹത്തിന്റെ നാട്ടിലേക്കു പോകാമെന്നു സമ്മതിച്ചു. രാജഭക്തന്മാരായ അദ്ദേഹത്തിന്റെ പ്രജകൾ അതറിഞ്ഞു് ഓരോരുത്തരും ഓരോ വെട്ടുകല്ലുമായി അവിടെച്ചെന്നു മൂന്നു മുഹൂർത്തങ്ങൾകൊണ്ടു് ആ തീർത്ഥം ജീർണ്ണോദ്ധാരണം ചെയ്തു. അതു കണ്ടു് ആശ്ചര്യപരതന്ത്രന്മാരായി രാജാവിന്റെ അപേക്ഷ അനുസരിച്ചു് ആ ബ്രാഹ്മണരും തങ്ങളുടെ തപശ്ശക്തികൊണ്ടു കണങ്കാൽവരെ മാത്രമുണ്ടായിരുന്ന ജലം സരസ്സു മുഴുവൻ പെരുക്കി. ഈ സംഭവം നടന്നതു 'വൃദ്ധിദാംബ' എന്ന കലിവർഷത്തിൽ അതായതു ക്രി. പി. 793-ൽ ആയിരുന്നു. അത്തരത്തിൽ സമാഗതരായ തുളുപ്പോറ്റിമാരെ ഉദയവർമ്മ രാജാവു് ആചാരപരിഷ്കാരം ചെയ്തു മലയാളബ്രാഹ്മണരാക്കി. അവരാണ് കേരളത്തിലെ എമ്പ്രാന്തിരിമാരുടെ പൂർവ്വന്മാർ. ഉദയവർമ്മ ചരിതത്തിലെ പ്രതിപാദ്യസംക്ഷേപം ഇത്രമാത്രമാകുന്നു.

ബ്രഹ്മപ്രതിഷ്ഠ

ഇതു രവിവർമ്മകോലത്തിരിയുടെ കാലത്തിനു പിന്നീടുണ്ടായ ഒരു കൃതിയാണ്. ഇതിലും ഉദയവർമ്മരാജാവിന്റെ ബ്രാഹ്മണാനയനം തന്നെയാണ് വിഷയമെങ്കിലും രണ്ടു കൃതികൾക്കും തമ്മിൽ കഥയെസ്സംബന്ധിച്ചു പല വ്യത്യാസങ്ങളും കാണുന്നു. ഒരു എമ്പ്രാന്തിരിയാണ് ഇതിന്റെ പ്രണേതാവു്. നാരദമഹർഷി സുപ്രഭൻ

എന്ന ഗന്ധർവനോടു പ്രസ്താവിച്ച ഇതിഹാസത്തെ സൂതൻ ബ്രാഹ്മണരെ പറഞ്ഞു കേൾപ്പിക്കുന്നതാണ് ബ്രഹ്മപ്രതിഷ്ഠയിലെ വിഷയം. പ്രതിഷ്ഠ കൊല്ലം 264-മാണ്ടു നടന്നതായാണ് ഇതിൽ രേഖപ്പെടുത്തുന്നത്. ആ കാലഗണന ശരിയാണെന്നു തോന്നുന്നില്ല. ഉദയവർമ്മാവു തിരുവല്ലായിൽനിന്നു ദേശികളായ 237 ('സാഗര') ഗൃഹക്കാരെ കോലത്തുനാട്ടിലേക്കു കൂട്ടിക്കൊണ്ടു പോയതായും അവർക്കു തൃത്താഴത്തുക്ഷേത്രത്തിന്റേയും അറത്തിൽക്ഷേത്രത്തിന്റേയും ആധിപത്യം നല്കിയതായും മറ്റും പ്രസ്തുതകൃതി ഘോഷിക്കുന്നു. "ഇതി കേരളമാഹാത്മ്യേ കോലരാഷ്ട്രവർണ്ണനേ ഉദയവർമ്മചരിതേ ബ്രഹ്മപ്രതിഷ്ഠാ നാമപ്രകരണം സമ്പൂർണ്ണം" എന്നൊരു വിഷയസൂചീവാചകവും ഒടുവിൽ കാണുന്നുണ്ട്. ഗ്രന്ഥാരംഭത്തിൽ കവി ചെറുതാഴത്തു ശ്രീരാമനെ വന്ദിക്കുന്നു. അദ്ദേഹം തൃത്താഴത്തുകാരനായ ഒരു എമ്പ്രാന്തിരിയായിരിക്കാം.

> "ശ്രീരാഘവം പ്രണമ്യാഹം കൃശാധഃക്ഷേത്രവാസിനം
> കോലഭൂപോദയോദന്തം ബ്രാഹ്മണസ്ഥാപനം ബ്രുവേ"

എന്നാണ് അതിലെ മംഗലശ്ലോകം. രണ്ടു കാവ്യങ്ങൾക്കും സാഹിത്യദൃഷ്ട്യാ യാതൊരു വൈശിഷ്ട്യവുമില്ലെങ്കിലും പുരാവൃത്തകഥനം എന്ന നിലയിൽ അവയും നമ്മുടെ ശ്രദ്ധയ്ക്കു വിഷയീഭവിക്കേണ്ടതാണല്ലോ.

ദേശ്യഷ്ടകം

ഇതു സ്രഗ്ദ്ധരാവൃത്തത്തിൽ വിരചിതമായ ഒരഷ്ടകമാകുന്നു. ഉദയവർമ്മചരിതം തന്നെയാണ് ഇതിലേയും കഥാവസ്തു. ഒടുവിൽ അഷ്ടകകാരൻ രവിവർമ്മകോലത്തിരിയുടെ ഉദയവർമ്മചരിതത്തെ സ്മരിക്കുകയും താൻ ഒരു ബ്രാഹ്മണനാണെന്നു പറയുകയും ചെയ്യുന്നു. അദ്ദേഹവും ഒരു ദേശി (എമ്പ്രാന്തിരി) തന്നെയാണെന്നു തോന്നുന്നു.

> "ശ്രീമൽകോലക്ഷിതീശോദയനൃപചരിതം
>   ദേശികാനീതിരൂപം
> തദ്വംശ്യേനാത്ര കേനാപ്യഭിഹിതമതിവി-
>   സ്തീർണ്ണമധ്യായയുക്തം
> ദേവബ്രഹ്മപ്രതിഷ്ഠാർത്ഥകമിദമുദിതം
>   സമ്യഗാലോച്യ കേനാ-
> പ്യുർവീദേവേന സംക്ഷേപത ഇഹ ബുധമോ-
>   ദായ പദ്യാഷ്ടകം സ്യാൽ."

കൃഷ്ണകവി, ഭരതചരിതം

ഭരതചരിതം എന്ന മനോഹരമായ മഹാകാവ്യത്തിന്റെ പ്രണേതാവാണ് കൃഷ്ണകവി. ചില ഗ്രന്ഥമാതൃകകളിൽ അദ്ദേഹത്തെ കൃഷ്ണാചാര്യനെന്നും വ്യപദേശിച്ചു കാണുന്നു. ശങ്കരകവിയുടെ ശ്രീകൃഷ്ണവിജയത്തിലെന്നപോലെ ഭരതചരിതത്തിലും പന്ത്രണ്ടു സർഗ്ഗങ്ങളുണ്ട്. ചന്ദ്രോത്സവത്തിൽ ഭരതചരിതത്തിന്റെ അനുകരണം പല ഘട്ടങ്ങളിലും ദൃശ്യമാകുന്നതുകൊണ്ട് ആ ഗ്രന്ഥത്തിന്റെ രചനയ്ക്ക് അല്പമെങ്കിലും മുൻപാണ് പ്രസ്തുത കൃതിയുടെ ആവിർഭാവമെന്ന് അനുമാനിക്കാം. കൊല്ലം

ഏഴാംശതകത്തിന്റെ ആരംഭമായിരിക്കാം കവിയുടെ കാലഘട്ടം. പ്രസ്തുതകൃതിക്കു ശബ്ദസൗഭാഗ്യമുണ്ടെങ്കിലും അർത്ഥചമൽക്കാരത്തിലാണ് അതിന്റെ വിജയം ഐദമ്പര്യേണ അധിഷ്ഠിതമായിരിക്കുന്നത്. ശ്ലേഷപ്രയോഗങ്ങൾ ധാരാളമുണ്ടെങ്കിലും അവയിൽ ക്ലിഷ്ടതയുടെ ലാഞ്ഛനം ഒരിടത്തുമില്ല. ഭരതചരിതം എന്നാണ് ഗ്രന്ഥത്തിന്റെ പേരെങ്കിലും അതിന്റെ ആദ്യത്തെ എട്ടു സർഗ്ഗങ്ങളിൽ പ്രതിപാദിച്ചിരിക്കുന്ന കഥ ശാകുന്തളംതന്നെയാണ്. പക്ഷേ കൃഷ്ണകവി കാളിദാസന്റെ ഇതിവൃത്തത്തിൽ നിന്നു പല വ്യതിയാനങ്ങളും വരുത്തീട്ടുണ്ട്. ദുർവാസസ്സിന്റെ ശാപമാകട്ടെ, ദുഷ്ഷന്തന്റെ ഗാന്ധർവ്വവിവാഹവിസ്മൃതിയാകട്ടെ ഭരതചരിതത്തിൽ പരാമൃഷ്ടമാകുന്നില്ല. ആദ്യത്തെ സർഗ്ഗത്തിൽ 'ജഗദ്ദർശനം' എന്ന പേരിൽ ഒരു ദർപ്പണരത്നം രാജാവിനു ലഭിക്കുന്നു. തന്നിമിത്തം ആ ചക്രവർത്തിക്കു ദൂരസ്ഥിതമോ പ്രച്ഛന്നമോ ആയ ഏതു വസ്തുവിനേയും ദർശിക്കുന്നതിനും അതിനെക്കൊണ്ടു് അതേവിധത്തിൽ തന്നെ ദർശിപ്പിക്കുന്നതിനും ഉള്ള ശക്തി സിദ്ധിക്കുന്നു. തദ്വാരാ അദ്ദേഹം ശകുന്തളയെ കാണുകയും ശകുന്തളയ്ക്കു തന്നെ കാണുവാൻ സംഗതി വരുത്തുകയും ചെയ്യുന്നു. ആ വിധത്തിലാണ് അവർക്ക് അന്യോന്യം അനുരാഗം ഉദിക്കുന്നത്. ഭരതന്റെ ജനനം 8-ആം സർഗ്ഗത്തിൽ വർണ്ണിക്കുന്നു. ഒൻപതാം സർഗ്ഗത്തിൽ പുത്രനോടുകൂടി ശകുന്തള ഭർത്തൃഗൃഹത്തിലേയ്ക്കു പോകുകയും അവിടെ ദുഷ്ഷന്തൻ ജനാപവാദത്തിൽ ചകിതനായി ആ സാധ്വിയേയും കുമാരനെയും സ്വീകരിക്കുവാൻ വൈമനസ്യം പ്രകടിപ്പിക്കുകയും ചെയ്യുന്നു. അതിൽനിന്ന് അദ്ദേഹത്തെ ധർമ്മപഥത്തിൽ ഭരതന്റെ രാജ്യാഭിഷേകവും ദിഗ്വിജയപ്രസ്ഥാനവും, പതിനൊന്നാം സർഗ്ഗത്തിൽ ദിഗ്വിജയവും, പന്ത്രണ്ടാംസർഗ്ഗത്തിൽ ദേവേന്ദ്രന്റെ പ്രാർത്ഥനയനുസരിച്ച് അസുരന്മാരുമായുള്ള യുദ്ധവും പ്രതിപാദിച്ചിരിക്കുന്നു.

കാവ്യശൈലി

ആപാദചൂഡം ഹൃദയഹാരിയായി പ്രശോഭിക്കുന്ന ഈ കാവ്യതല്ലജത്തിൽനിന്നു പ്രണേതാവിന്റെ വിവിധസിദ്ധികൾ പ്രദർശിപ്പിക്കുവാൻ ഏതു ഭാഗമാണ് ഉദ്ധരിക്കേണ്ടതെന്നു രൂപമില്ല. കാവ്യാരംഭത്തിൽ കൃഷ്ണകവി, വാല്മീകി, വേദവ്യാസൻ, കാളിദാസൻ, പ്രവരസേനൻ (സേതുബന്ധകാരൻ), ഭാരവി, ഗുണാഢ്യൻ, സുബന്ധു, ഭട്ടബാണൻ എന്നീ പൂർവ്വസൂരികളെ പ്രശംസിക്കുന്നു. തത്സംബന്ധികളായ പദ്യങ്ങളാണ് താഴെച്ചേർക്കുന്നത്:

> "ആദേശികൗ പദ്യപഥോദ്യതാനാം
> രത്നാകരൗ സൂക്തിമഹാമണീനാം
> സന്മാർഗ്ഗസന്ദർശനപുഷ്പവന്തൗ
> വന്ദേ കവീനാം പ്രഥമൗ മുനീന്ദ്രൗ.
>
> അസ്പൃഷ്ടദോഷാ നളിനീവ ഹൃഷ്ടാ
> ഹാരാവലീവ ഗ്രഥിതാ ഗുണൗഘൈഃ
> പ്രിയാങ്കപാളീവ വിമർദ്ദഹൃദ്യാ
> ന കാളിദാസാദപരസ്യ വാണീ.
>
> ജലാശയസ്യാന്തരഗാഢമാർഗ്ഗ-
> മലബ്ധബന്ധം ഗിരിചൗര്യവൃത്ത്യാ

ലോകേഷ്വലം കാന്തമപൂർവസേതും
ബബന്ധ കീർത്ത്യാ സഹ കുന്തളേശഃ

പ്രദേശവൃത്ത്യാപി മഹാന്തമർത്ഥം
പ്രദർശയന്തീ രസമാദദാനാ
സാ ഭാരവേഃ സൽപഥദീപികേവ
രമ്യാ കൃതിഃ കൈരിവ നോപജീവ്യാ?

ബൃഹൽകഥാകാരസുബന്ധുബാണാഃ
കേഷാമിവാശ്ചര്യപദം ന തേ സ്യുഃ
യതഃ പ്രസിദ്ധൈരവി ഗദ്യബന്ധൈഃ
ശ്ലോകാനനേകാൻ ഭുവി തേ വിതേനുഃ.”

ഭാരവിയേയും ബാണനേയും കവി പല പ്രകാരത്തിൽ ഉപജീവിച്ചിട്ടുണ്ട്. സൽകാവ്യത്തിന്റെ ഉൽകർഷത്തെപ്പറ്റി പല അവസരങ്ങളിലും പ്രശംസിക്കുന്നതിൽ അദ്ദേഹം പ്രത്യേകം ദത്താവധാനനാണ്.

“സന്നായകോൽകൃഷ്ടഗുണാ മഹാർത്ഥാ
ലോകോത്തമാലങ്കൃതിരസ്തദോഷാ
വിശുദ്ധവർണ്ണാശ്രമഗുംഭിതാ യാ.”
ഹാരാവലീ കാവ്യകലാഭിരാമാ.” (പ്രതിഷ്ഠാനപുരീവർണ്ണനം)

“യോഗ്യാർത്ഥസംഘടനകൗതുകിനീ രസാർദ്രാ
കേനാപി ഭാഗ്യവിഭവേന വിഭാവ്യമാനാ
ചിന്താപരം തദനു ഭൂപതിമാസസാദ
മാധ്വീ നിസർഗ്ഗമധുരാ കവിതേവ സാധ്വീ.”

ഇത്യാദി പദ്യങ്ങൾ പരിശോധിക്കുക. മാധ്വി എന്ന ദേവലോകപരിചാരികയുടെ ആഗമനമാണ് ഒടുവിലത്തെ ശ്ലോകത്തിലെ വിഷയം. ദിഗ്വിജയഘട്ടത്തിൽനിന്നു ചില പദ്യങ്ങൾകൂടി ഉദ്ധരിക്കാം:

“ഹൃദി ലുഠന്നവമൗക്തികമണ്ഡനാം
ശഫരലോലദൃശം കുമുദസ്മിതാം
ബലഭരേണ മമർദ്ദ മഹീപതിഃ
പ്രിയതമാമിവ രത്നസുവം നദീം.” (താമ്രപർണ്ണീപ്രസ്താവം)

“അഥ ഗിരേരിവ പക്ഷപരമ്പരാം
ജലനിധേരുപരി പ്രവിസാരിതാം
പരശുരാമമഹാസ്ത്രവിനിർമ്മിതാ-
മവതതാര മഹീം സ മഹാരഥഃ.

കലിതനീതിരസൗ കില കേരള-
ക്ഷിതിപതിഃ പുനരാത്മസമർപ്പണാൽ
അനുവിവേശ ശശീവ ദിവാകരം
രുചിരയാ കലയാ ഭരതം വിഭും.” (കേരളപ്രസ്താവം)

കൃഷ്ണകവിയുടെ “സന്മാർഗ്ഗസന്ദർശനപുഷ്പവന്തൗ” എന്ന പദ്യപാദത്തിന്റെ അനുരണനം “ഹൃദയതിമിരമാലാസൂര്യചന്ദ്രൗ” എന്ന വരിയിലും “മുക്താശ്രിയം ജലനിധേരിവ താമ്രപർണ്ണീ” എന്നതിന്റെ പ്രതിനാദം “മുക്തമയാൻ ജലകണാനിവ താമ്രപർണ്ണീ” എന്ന വരിയിലും ചന്ദ്രോത്സവത്തിൽ നമുക്കു ശ്രവണഗോചരമാകുന്നുണ്ടല്ലോ.

ദേശിങ്ങനാട്ടു് ആദിത്യവർമ്മമഹാരാജാവു്

ദേശിങ്ങനാട്ടു് (കൊല്ലം) ആദിത്യവർമ്മമഹാരാജാവിനെപ്പറ്റി പ്രസ്താവനയുള്ള രണ്ടു സംസ്കൃതകാവ്യങ്ങൾ നമുക്കു ലഭിച്ചിട്ടുണ്ടു്. ഒന്നു യദുനാഥചരിതം എന്ന പദ്യകാവ്യവും മറ്റൊന്നു രാമകഥ എന്ന ഗദ്യകാവ്യവുമാണ്. ആദിത്യവർമ്മാ എന്ന പേരിൽ പല ദേശിങ്ങനാട്ടുരാജാക്കന്മാർ ഉണ്ടായിരുന്നു എങ്കിലും അവരിൽ അഖിലകലാവല്ലഭൻ എന്ന ബിരുദം കൊല്ലം 644 മുതൽ 660 വരെ രാജ്യഭാരം ചെയ്തു ഒരു രാജാവിനുമാത്രമേ കാണുന്നുള്ളൂ. അദ്ദേഹം വടശ്ശേരി ശ്രീകൃഷ്ണസ്വാമിക്ഷേത്രം നവീകരിക്കുകയും ഇന്നു തിരുനൽവേലിജില്ലയിൽ ഉൾപ്പെടുന്നതും എന്നാൽ അക്കാലത്തു ദേശിങ്ങനാട്ടിന്റെ ഒരംശമായിരുന്നതുമായ തിരുക്കുറുങ്കുടിയിലെ മഹാവിഷ്ണുക്ഷേത്രത്തിൽ ഒരു വലിയ മണി നടയ്ക്കുവയ്ക്കുകയും ചെയ്തു. ആ മണി ഇന്നും ആ ക്ഷേത്രത്തിനു് ഒരലങ്കാരമായി പരിലസിക്കുന്നു. അദ്ദേഹത്തിന്റെ ജന്മനക്ഷത്രം വിശാഖമായിരുന്നു. പ്രസ്തുതഘണ്ടയിൽ താഴെക്കാണുന്ന ശ്ലോകം കൊത്തീട്ടുണ്ടു്:

> “ശ്രീമൽകോളംബവർഷേ ഭവതി ഗുണമണി-
> ശ്രേണിരാദിത്യവർമ്മാ
> വഞ്ചീപാലോ വിശാഖഃ പ്രഭുരഖിലകലാ-
> വല്ലഭഃ പര്യബധ്നാൽ
> ദ്വാരാലങ്കാരഘണ്ടാം തിലകിതജയസിം-
> ഹാന്വയഃ ശ്രീകുരംഗ-
> പ്രോദ്യദ്ധാമ്നോ മുരാരേരധിഗതചിറവായ്-
> മണ്ഡലേന്ദ്രോ നരേന്ദ്രഃ.”

അദ്ദേഹത്തിന്റെ കാലത്തായിരിക്കും മുൻപറഞ്ഞ രണ്ടു ഗ്രന്ഥങ്ങളുടേയും നിർമ്മിതി എന്നു ഞാൻ ഊഹിക്കുന്നു.

യദുനാഥചരിതം

യദുനാഥചരിതം പത്തു സർഗ്ഗത്തിലുള്ള ഒരു കാവ്യമാകുന്നു. അതിനു ഭാഗവതസംഗ്രഹമെന്നും പേരുണ്ടു്. ദശമസ്കന്ധകഥയാണ് വിഷയം. താഴെപ്പകർത്തുന്ന ശ്ലോകങ്ങൾ അതിന്റെ ആരംഭത്തിൽ കാണുന്നു. ഗ്രന്ഥകാരന്റെ നാമധേയം അജ്ഞാതമാണ്.

> “വന്ദാരുജനസന്ദോഹചിന്താസന്താനപാദപം
> സന്താനമിന്ദുചൂഡസ്യ വന്ദേ ദന്താവളാനനം.
>
> വാണീഗുണതൂണീഭൃതവീണാമേണാങ്കരോചിഷം
> വാണീമാരാധയേ പീനശ്രോണീമേണീവിലോചനാം.
>
> വംശീസംഗീലനപരം ധേനുവൃന്ദാവനേ രതം

വൃന്ദാവനചരം ഗോപീകാമരൂപമുപാസ്മഹേ.

വതംസിനീചകോരാളീസാമ്രാജ്യേനാസ്തമന്യഥാ (?)
കാപി മേ കരുണാ ഭൂയാദരുണാചലഗാ മുദേ.

അസ്തി കൂപകഭൂപാലവംശമംഗലദേവതാ
നിലയസ്സദ്ഗുണാളീനാം രാജ്ഞീ പ്രാജ്ഞൈകസമ്മതാ.

ധന്യാമന്നപ്രദാനേന തമ്പതീം ജനസമ്മദം
അന്നപൂർണ്ണേശ്വരീമന്യാം മന്യന്തേ യാം മഹാജനാഃ.

ലാവണ്യസിന്ധോർമ്മഥിതാദാവിർമ്മോദം മനോഭുവാ
ഉദിതാം മന്വതേ ലോകാ മുദിതാം യാം നവാം രമാം.

യൽകീർത്തിനർത്തകീ ദിക്ഷു വിദിക്ഷു ച കൃതക്രമാ
സ്വർഗ്ഗിണാമാലയം പ്രാപ്യ നിഷ്കളങ്കാദ്യ നൃത്യതി.

സാഹിത്യസാരസർവസ്വപാരീണതളിമേശയാ
ശ്യാമളാ നാടിതസ്വാപാ ഭാതി യൽകുലദേവതാ.

കാമാഗമാർത്ഥസർവ്വസ്വം വാമാംഗേന സമുദ്വഹൻ
ശ്യാമാജീവാതുനാ മൗലിസീമാനമപി ഭൂഷയൻ

യദ്രാജധാന്യാമനിശം കദ്രൂ സുതവിഭൂഷണഃ
സർവത്ര കുശലം കുർവൻ വർവർത്തി പരമേശ്വരഃ.

ഭ്രാതാപി യസ്യ ഭൂലോകത്രാതാ നീതൗ സ്ഥിതസ്സതാം
നിർമ്മാതി നിത്യമാദിത്യവർമ്മാ ശർമ്മാണി മർമ്മവിൽ.

ഈദൃശ്യപി ഗുണൈസ്സർവൈർവൈദുഷ്യം ദധതീ മഹൽ
രാജതേജോമയീ ലോകേ രാജതേ യൽകനീയസീ.

ശ്രാവം ശ്രാവം കഥാ വിഷ്ണോർമ്മോദം മോദം മഹീയസീ
ആജ്ഞാവിധേയസാമന്താ രാജ്ഞീ യാ വർത്തതേ സദാ.

തസ്യാഃ കലാധരാസ്യായാഃ പ്രീത്യൈ മാധ്വീഗിരാ മയാ
സംക്ഷിപ്താ സാക്ഷരപ്രാസാ ക്രിയതേ ഭഗവൽകഥാ.

യദി സന്തിഗുണാഃ കേചിദസ്യാം ഗൃഹ്ണന്തു താൻബുധാഃ;
ന സന്തി ചേദ്ധരികഥാസ്സന്തു തൽകർണ്ണപാരണാഃ.

ന വിദ്യാവിഭവേനേദം ന കവിത്വേന ഭൂയസാ

രചിതം; വൈഷ്ണവീ ഭക്തിർമുഖരീകുരുതേഥ മാം.
ദേശികസ്യ കടാക്ഷേണ രാജ്ഞീവാഗങ്കുശേന ച
ഭക്ത്യാ ച കൃഷ്ണേ പ്രാരബ്ധം ബഹുഭിസ്സാധനൈർമ്മയാ.

അവിഘ്നം വിഘ്നരാജോ മേ വാണീ ശബ്ദാർത്ഥകൗശലം
പ്രാരബ്ധാന്തഗതിം കൃഷ്ണേ വിദധ്യാന്മുദിതാസ്സ്വയഃ.

അഭ്രദഭ്രതസാമ്രാജ്യ മധുരാ മധുരാ ഗുണൈഃ
അവരീകൃതപാകാരിനഗരീ നഗരീ ഭുവി."

കവി ദേശിങ്ങനാട്ടു പരിപാലിച്ചിരുന്ന ആദിത്യവർമ്മമഹാരാജാവിന്റെ കനിഷ്ഠസഹോദരിയായ രൂപകരാജ്ഞിയുടെ ആശ്രിതനായിരുന്നു. ആ രാജ്ഞിയുടെ സൗന്ദര്യം, വൈദുഷ്യം, അന്നദാനശ്രദ്ധ മുതലായ വിശേഷസിദ്ധികളേയും മറ്റും അദ്ദേഹം ഭക്തിപൂർവ്വം പ്രശംസിക്കുന്നു. കവി തന്റെ സ്വാമിനിയുടെ നിദേശത്താലാണ് യദുനാഥചരിതം രചിക്കുന്നത്. അരുണാചലനാഥനായ ശിവനെ പ്രത്യേകമായി വന്ദിക്കുന്നതിൽനിന്ന് അദ്ദേഹത്തിന്റെ ജന്മഭൂമി ചെങ്ങന്നൂരാണെന്ന് അനുമാനിക്കുവാൻ തോന്നുന്നു. സാക്ഷരപ്രാസമായ പ്രസ്തുത കാവ്യത്തിന്റെ രീതി എന്തെന്ന് "അഭ്രദഭ്രതസാമ്രാജ്യ" എന്ന പദ്യത്തിൽനിന്നു കാണാവുന്നതാണ്. ചുവടേ ചേർക്കുന്ന രണ്ടു ശ്ലോകങ്ങളോടുകൂടി കാവ്യം അവസാനിക്കുന്നു:

"'സുത്രാമവിത്തേശപുരീവിഭ്രുതിം
വിദ്രാവയന്ത്യം നിജയാ സമൃദ്ധ്യാ
സ ദ്വാരകായം പുരി ശാർങ്ഗധന്വാ
പുത്രൈശ്ച പൗത്രൈർമുമുദേ സമേതഃ.

സ്ഥിരീകുർവൻ ധർമ്മം ഭുവി നിരുപമം ധർമ്മജമുഖൈർ-
ഭുവോ ഭാരം ഭീമാർജ്ജുനതപനജാദ്യൈഃ പ്രശമയൻ
കലിം തുച്ഛീകുർവന്നതിമഹിതയാത്മീയകഥയാ
രമാനാഥഃ പുര്യാമവസദവസന്നാരിരനിശം."

വാസുദേവൻ, രാമകഥ

രാമകഥാഗദ്യത്തിന്റെ ആരംഭത്തിൽ അടിയിൽ ഉദ്ധരിക്കുന്ന ശ്ലോകങ്ങൾ കാണുന്നു:

"സതാം പരിത്രാണപരസ്സമേധാ
ജിതാരിഷഡ്വർഗ്ഗതയാ മഹീയാൻ
വിഭ്രാജതേ വിശ്രുതവിക്രമശ്രീ-
രാദിത്യവർമ്മാ നരലോകവീരഃ.

ചിരായ രക്ഷോപഗമേന കുർവൻ
ഗുർവീം മുദം യസ്സുമനോജനാനാം
മഹീജയോദഞ്ചിതപുണ്യകീർത്തി-
രാമോദതേ രാമ ഇവ പ്രകാമം.

> തസ്യാജ്ഞയാ സർവജനീനവൃത്തേ-
> രവിസ്തരാ രാമകഥാ പവിത്രാ
> നിബധ്യതേ ഗദ്യമായീ മയേയം
> സന്തോ/നുഗൃഹ്ണന്തു നിതാന്തമസ്യാം."

ഒടുവിൽ

> "യം വാസുദേവമനുരൂപമവാപ പുത്രം
> നാരായണോ വിമലബുദ്ധിരുമാ തഥാംബാ,
> പ്രാണായി തേന മനുവംശപതേശ്ചരിത്ര-
> മാദിത്യവർമ്മനൃപതേഃ കൃതിനോ നിദേശാൽ."

എന്നും ഒരു ശ്ലോകമുണ്ട്. കവിയുടെ പേർ വാസുദേവനാണെന്നും അദ്ദേഹത്തിന്റെ അച്ഛൻ നാരായണനും അമ്മ ഉമയുമായിരുന്നു എന്നും ആദിത്യവർമ്മമഹാരാജാവിന്റെ ആജ്ഞ അനുസരിച്ചാണ് അദ്ദേഹം രാമകഥ നിർമ്മിച്ചതെന്നും ഇത്രയും കൊണ്ടു സ്പഷ്ടമാകുന്നു. ഈ ആദിത്യവർമ്മാവും അഖിലകലാവല്ലഭനും ഒരാൾതന്നെയായിരിക്കാം. കവി ഒരു നമ്പൂരിയായിരിക്കുവാൻ ഇടയുണ്ട്.

രാമകഥയിലെ ഗദ്യമാതൃക: പ്രസ്തുത കൃതിയിൽനിന്നും ചില പങ്ക്തികൾ ചുവടേ ചേർക്കുന്നു:

"മധ്യേമഹാടവി ഘോരതരരാമചാപവിഷ്ടാരശ്രുവണസ്സായമാനരോഷഭരദുഷ്പ്രേക്ഷാകൃതിഃ അഭ്രംലിഹശരീരാ രഭസചർവ്യമാണതാപസജനരുധിരദ്രവാർദ്രീകൃതസൃക്വഭാഗാ മഹാമായസ്യമാരീചസ്യ ജനനീ താടകാ നാമ നിശാചരീ തേഷാമധ്വാന മുൽകടധ്വാനമരൗത്സീൽ. തൽക്ഷണേന ച വിശ്വജനീനതേ ജസോ വിശ്വാമിത്രസ്യ വചസാ രഘുരാജസൂനുരുഗ്രധാരേണ ശരേണ കബളീകൃതബാണയാ തയാ സർവശർവരീചാരി വിനാശക്രിയാകാണ്ഡപുണ്യാഹമംഗലം വിദധേ. നിഗൃഹീത താടകായ തസ്മൈ പ്രഥമഗൃഹീതബലാതിബലാഖ്യ വിദ്യാവിദ്യോതിതായ മുനിരസ്തോകതപഃപ്രസാദം അസ്ത്രപാരായണ മുപാദിശൽ."

പൂർണ്ണവിദ്യൻ

ഭട്ടബാണന്റെ ചണ്ഡികാസപ്തതിക്കും പുഷ്പദന്തന്റെ മഹിമ്നഃസ്തോത്രത്തിനും പൂർണ്ണവിദ്യൻ എന്നൊരു മുനിയുടെ വകയായി ഓരോ വ്യഖ്യാനമുണ്ട്.

മുദ്രിതമായിരിക്കുന്ന ചണ്ഡീശതകത്തിൽ ആദ്യത്തെ എഴുപതു പദ്യങ്ങൾ മാത്രമേ ബാണൻ രചിച്ചുള്ളൂ എന്നാണ് കേരളത്തിലെ ഐതിഹ്യം.

> "വ്യാഖ്യാനം ക്രിയതേ തസ്യാഃ പൂർണ്ണവിദ്യൈര്യതീശ്വരൈഃ
> വേദപൂർണ്ണപദാംഭോജഭൃംഗഭൃതൈസ്സമാസതഃ"

എന്ന് ആദ്യത്തേയും

> "മഹിമ്നഃ പാരമിത്യാജിസ്തോത്രരതാർത്ഥബോധിനീ
> പൂർണ്ണവിദ്യാഖ്യമുനിനാ വ്യാഖ്യേയം ക്രിയതേ/ഞ്ജസാ"

എന്നു രണ്ടാമത്തേയും ഗ്രന്ഥത്തിൽ പ്രസ്താവിച്ചിട്ടുണ്ട്. രണ്ടിലും സത്യശൈലൻ എന്നൊരു ഗുരുവിനെയാണ് കവി വന്ദിക്കുന്നത്; അല്ലാതെ പൂർണ്ണജ്യോതിസ്സിനെയല്ല. ചണ്ഡീസപ്തതിവ്യാഖ്യയിൽ വേദപൂർണ്ണൻ എന്നൊരു ഗുരുവിനെക്കൂടി

വന്ദിച്ചിട്ടുള്ളതായും സങ്കല്പിക്കാം. പൂർണ്ണജ്യോതിസ്സിനെ സ്മരിക്കാത്ത പ്രസ്തുത വ്യാഖ്യാതാവിന്റെ നാമധേയം പൂർണ്ണവിദ്യൻ എന്നാണെങ്കിലും അദ്ദേഹം പൂർണ്ണസരസ്വതിയിൽനിന്നു ഭിന്നനാണെന്നു വിചാരിക്കേണ്ടിയിരിയ്ക്കുന്നു.

കാശിയില്ലത്തു നമ്പൂരി

വടക്കൻ തിരുവിതാംകൂറിൽ മൂവാറ്റുപുഴ താലൂക്കിൽ രാമമംഗലത്തു പാങ്കോട്ടു ദേശത്തു രാമനല്ലൂർ എന്നൊരു ക്ഷേത്രവും അതിനുസമീപമായി ‘കാശി’ എന്ന പേരിൽ ഒരു നമ്പൂരിയില്ലവുമുണ്ടു്. അവിടെ പണ്ടു മഹാവൈയാകരണനായ ഒരു നമ്പൂരിയുണ്ടായിരുന്നു. നാമധേയം എന്തെന്നറിയുന്നില്ല. ധാതുവൃത്തികാരനായ മാധവാചാര്യർക്കു പിന്നീടും സർവസ്വകാരനായ മേല്പത്തൂർ ഭട്ടതിരിക്കുമുമ്പുമാണ് അദ്ദേഹത്തിന്റെ കാലമെന്നു ക്ലൃപ്തമായി പറയാം. നമ്പൂരിയുടെ കൃതികളായി മൂന്നു വ്യാകരണഗ്രന്ഥങ്ങൾ നമുക്കു ലഭിച്ചിട്ടുണ്ടു്. അവ വൃത്തിരത്നവും (പാണിനീയസൂത്രബൃഹദ്വിവൃതി) ലഘുവൃത്തിയും (പാണിനീയസൂത്രലഘുവിവൃതി), ധാതുകാരികയുമാണ്. കാശികാവൃത്തിയുടെ വ്യാഖ്യാനമാകുന്നു വൃത്തിരത്നം; ലഘുവൃത്തി അതിന്റെ സംക്ഷേപമാണ്. വൃത്തിരത്നത്തിൽ 11111-ഉം, ലഘുവൃത്തിയിൽ 2720-ഉം പദ്യങ്ങൾ അടങ്ങിയിരിക്കുന്നു. ബാലമിത്രമെന്നുകൂടി പേരുള്ള ധാതുകാരിക മാധവാചാര്യരുടെ ധാതുവൃത്തിയെ അവലംബിച്ചു വിരചിതമായ ഒരു കൃതിയാകുന്നു. മൂന്നു നിബന്ധങ്ങളും ആപാദചൂഡം പദ്യമയങ്ങളാണ് എന്നുള്ളതു് അവയുടെ വൈശിഷ്ട്യത്തെ ദ്വിഗുണീകരിക്കുന്നു. ഗഹനമായ വ്യാകരണശാസ്ത്രത്തെ കാവ്യമാക്കുവാൻ ഒരുങ്ങിയ നമ്പൂരിയുടെ സാഹസം സർവഥാ വിജയത്തിൽ കലാശിച്ചിട്ടുണ്ടു്.

> “പാണിനിവരരുചിഫണിനോ ഹരിഹരദത്തൗ ഹരോ ജയാദിത്യഃ
> വാമനകൈയടഭോജാശ്ശാസ്ത്രകൃതോ ഽമീ പ്രസീദന്തു.”

എന്ന ലഘുവൃത്തിയിലെ പദ്യത്തിലും മറ്റും ആചാര്യൻ പൂർവാചാര്യന്മാരെ വന്ദിക്കുന്നു. അദ്ദേഹം ശ്രീരാമഭക്തനായിരുന്നു എന്നു്

> “നിശാചരതമോലീനജഗദുന്മേഷഹേതവേ
> ജാനകീജാനയേ തസ്മൈ തേജസാം നിധയേ നമഃ”

എന്ന ലഘുവൃത്തിപദ്യത്തിൽനിന്നും മറ്റും സ്പരിക്കുന്നു. താഴെക്കാണുന്ന പദ്യങ്ങൾ ലഘുവൃത്തിയിലുള്ളവയാണ്.

> “കൈയടാദീൻ ഗുരൂൻ നത്വാ തൽപ്രസാദാന്മയാധുനാ
> സൂത്രാണാം പാണിനീയാനാം വിവൃതിഃ ക്രിയതേ മനാക്.
>
> വൃത്തിരത്നമിദം യേന കാശികാബ്ധേസ്സമുദ്ധൃതം
> തേനൈവ ക്രിയതേ ഭൂയോ വൃത്തിരേഷാ ലഘീയസീ.
>
> ലഘീയസ്ത്വേന സുധരം കരശ്രുതിമനസ്സ്വിദം
> ശബ്ദാനുശാസനം ബാലൈരിത്യാലോച്യ യതാമഹേ.”
>
> “ഉജ്ജഹ്രേ പാണിനീയസ്മൃതിവിശയമിദം കാശികാഗാധസിന്ധോഃ
> സാധീയോ വൃത്തിരത്നം ലഘുധിഷണമനോഹാരി സദ്വൃത്തരമ്യം
> യോ ഽസൗ ഭൂയോപി രാമസ്മൃതിദലിതസമസ്താശുഭോ രാമശാലി-

ക്ഷേത്രാവാസീഹ കശ്ചിദ്ദ്യധിത ലഘുതരാം വൃത്തിമേനാം ദ്വിജന്മാ.

“ഭാഷ്യാദൗ വിപ്രകീർണ്ണം ബഹുവിധമഖിലം തന്ത്രമേത ദ്വിപശ്ചിൽ
സംഗൃഹ്യൈകത്ര ഹസ്താമലകമിവ പുരോഽദർശയൽ കാശിധാമാ
തത്താദൃക്ഷ്പദ്യവൃന്ദൈഃ പ്രഥമമഥ ലഘൂകൃത്യ തദ്രാമശാലി-
ക്ഷേത്രാവാസീഹ പശ്ചാൽ സമരചയദസൗ കേരളേഷു ദ്വിജന്മാ.

ധാതുകാരികയിൽനിന്നുകൂടി ചില പദ്യങ്ങൾ ഉദ്ധരിക്കാം:

“വൃത്തിദ്വയം പരിമിതം ഖലു പാണിനീയ-
ശബ്ദസ്മൃതേർല്ലഘുബൃഹദ്ഭിദയാ വിധായ
അസ്മാഭിരദ്യ പുനരാദൃതപദ്യബന്ധൈർ-
ദ്ധാത്വർത്ഥരൂപവിഷയഃ ക്രിയതേ പ്രയാസഃ.

ധാതോസ്സ്വരൂപമഭിധേയമഥാനുബന്ധ-
കാര്യാന്വിതാനി ഹി പദാനി ലഡാദിരൂപം
ഇട്സംഭവഞ്ച ബഹുനാ കിമിഹാവസേയം
വ്യുൽപത്തയേ ലഘുധിയാമുപപാദയാമഃ.”

“ധാതൂനാം വൃത്തിമേനാം സപദി ലഘുതരാം
കാര്യരൂപാഭിധേയ-
പ്രാകാശ്യാദർശരൂപാം കഥിതബഹുമതാം
മാധവീയാവലംബാം.
തത്തദ്ദൃ പാവതാരസ്ഫുടിതരുചിരതാ-
ശാലിനീം രാമശാലി-
ക്ഷേത്രാവാസീഹ കശ്ചിൽ സമരചയദസൗ
ബാലമിത്രം ദ്വിജന്മാ.”

ഈ ശ്ലോകങ്ങളിൽനിന്ന് ആദ്യം ബൃഹദ്വിവൃതിയും തദനന്തരം ലഘുവിവൃതിയും ഒടുവിൽ ബാലമിത്രവുമാണ് ആചാര്യൻ രചിച്ചതെന്നു കാണാവുന്നതാണ്. ഈ മൂന്നു ഗ്രന്ഥങ്ങളും പ്രചരപ്രചാരത്തിനു സർവഥാ അർഹങ്ങളാകുന്നു.

21

ജ്യോതിഷത്തിന്റെ അഭിവൃദ്ധി

ക്രി. പി. പതിനഞ്ചാം ശതകം

ഉപക്രമം

ഒൻപതാമധ്യായത്തിൽ തലക്കുളത്തു ഭട്ടതിരിയെപ്പറ്റി പ്രതിപാദിച്ചപ്പോൾ കേരളത്തിലെ ജ്യോതിസ്സന്ത്രത്തെക്കുറിച്ച കുറഞ്ഞൊന്നു് ഉപന്യസിക്കുകയുണ്ടായല്ലോ. ക്രി. പി. ഏഴാം ശതകത്തിൽ ആ ശാസ്ത്രം കേരളത്തിൽ അത്യധികം അഭിവൃദ്ധിയെ പ്രാപിച്ചു. അതുകൊണ്ടു സ്വല്പം കൂടി ആ പ്രകരണം ഈ അവസരത്തിൽ വിസ്തരിക്കേണ്ടിയിരിക്കുന്നു. ശിക്ഷ, വ്യാകരണം, നിരുക്തം, ജ്യോതിഷം, കല്പം, ഛന്ദോവിചിതി എന്നിവ വേദത്തിന്റെ ഷഡംഗങ്ങളാണ്. "ജ്യോതിശ്ശാസ്ത്രം വദത്യത്ര കാലം വൈദികകർമ്മണാം" എന്ന പ്രമാണമനുസരിച്ചു വൈദികകർമ്മങ്ങൾ അനുഷ്ഠിക്കുന്നതിനുള്ള കാലത്തെ നിർണ്ണയിക്കുന്നതിനാണ് ജ്യോതിഷം ആദികാലങ്ങളിൽ പ്രയോജകീഭവിച്ചിരുന്നതു്. ജ്യോതിശ്ശാസ്ത്രത്തിനു ഗണിതം, സംഹിത, ഹോര എന്നിങ്ങനെ മൂന്നു സ്കന്ധങ്ങളുണ്ടെന്നു മുമ്പു പറഞ്ഞുവല്ലോ. അതിന്റെ പുറമെ ആ ശാസ്ത്രത്തിന്

> "ജാതകഗോളനിമിത്തപ്രശ്നമുഹൂർത്താഖ്യഗണിതനാമാനി
> അഭിദധതീഹ ഷഡംഗാന്യാചാര്യാ ജ്യോതിഷേ മഹാശാസ്ത്രേ."

എന്ന വാക്യത്തിൽനിന്നു ജാതകം, ഗോളം, നിമിത്തം, പ്രശ്നം, മുഹൂർത്തം, ഗണിതം എന്നിങ്ങനെ ആറംഗങ്ങളുണ്ടെന്നും സിദ്ധിക്കുന്നു. ഈ ഷഡംഗങ്ങളിൽ ഗോളം, ഗണിതം ഇവ ഗണിതസ്കന്ധത്തിലും, ജാതകം, പ്രശ്നം, മുഹൂർത്തം ഇവ ഹോരാസ്കന്ധത്തിലും നിമിത്തം സംഹിതാസ്കന്ധത്തിലും അന്തർഭവിക്കുന്നു. നിമിത്തത്തെപ്പറ്റി ഹോരാസ്കന്ധത്തിലും പ്രസ്താവനയില്ലെന്നില്ല. എന്നാൽ

> "ജനപുഷ്ടിക്ഷയവൃദ്ധിദ്വിരദതുരംഗാദി സർവ്വജന്തൂനാം
> കേതൂല്ക്കാദീനാം വാ ലക്ഷണമുദിതം ഹി സംഹിതാസ്കന്ധേ."

എന്ന പ്രമാണപ്രകാരം, നിമിത്തം സംഹിതയിൽ വളരെ വിസ്തരിച്ചാണ് പ്രതിപാദിക്കപ്പെടുന്നതു്. ജ്യോതിശ്ശാസ്ത്രത്തെ പ്രമാണഭാഗമെന്നും ഫലഭാഗമെന്നും രണ്ടായി വേർതിരിച്ചു ഗണിതസ്കന്ധം പ്രമാണഭാഗത്തേയും മറ്റു രണ്ടു സ്കന്ധങ്ങളും ഫലഭാഗത്തേയും പരാമർശിക്കുന്നതായി പരിഗണിക്കുന്നവരുമുണ്ടു്. സൂര്യചന്ദ്രന്മാരുടെ ഗ്ര

ഹണം, ഗ്രഹങ്ങളുടെ മൗഢ്യം, ചന്ദ്രശൃംഗോന്നതി, ഗ്രഹങ്ങളുടെ ഗതിഭേദങ്ങൾ മുതലായവയെ മുൻകൂട്ടി ഗണിച്ചറിയുന്നതും ഭൂഗോളഖഗോളങ്ങളെ വിവരിക്കുന്നതും മറ്റും പ്രമാണഭാഗത്തിൽ പെടുന്നു. ജാതകം, പ്രശ്നം, ഭൂതശകുനാദിലക്ഷണങ്ങൾ, മുഹൂർത്തങ്ങൾ തുടങ്ങിയ വിഷയങ്ങൾ ഫലഭാഗത്തിലാണ് ഉൾക്കൊള്ളുന്നത്. ഇവയിൽ ജാതകവും പ്രശ്നവും അതിപ്രധാനങ്ങളാകുന്നു. ഒരു മനുഷ്യന്റെ ജനനസമയം ക്ലിപ്തമായി ഗണിച്ച് ആ സമയത്തിലെ ഗ്രഹസ്ഥിതി മുതലായവ പരിശോധിച്ച് ആയുഷ്കാലത്തിലുണ്ടാകാവുന്ന ശുഭാശുഭഫലങ്ങളെ വിവരിക്കുന്നതാകുന്നു ജാതകശാഖ. ദൈവജ്ഞൻ ചില പ്രത്യേകപരീക്ഷകൾ ചെയ്യുന്ന അവസരത്തിലെ ഗ്രഹസ്ഥിതിഭേദങ്ങളേയും മറ്റും ആസ്പദമാക്കി പ്രഷ്ടാവിന്റെ ശുഭാശുഭഫലങ്ങളെ നിർണ്ണയിക്കുന്നതാണ് പ്രശ്നശാഖ.

പ്രാചീനാചാര്യന്മാർ

ഭാരതീയ ജ്യോതിശ്ശാസ്ത്രജ്ഞന്മാരുടെ കൂടസ്ഥനായ ആര്യഭടാചാര്യൻ ക്രി. പി. അഞ്ചാംശതകത്തിന്റെ ഉത്തരാർദ്ധത്തിൽ പാടലീപുത്രത്തിൽ ജീവിച്ചിരുന്നു. അദ്ദേഹം ക്രി. പി. 499-ൽ രചിച്ച ആര്യഭടീയമെന്ന ഗണിതഗ്രന്ഥം ഗീതികാപാദം, ഗണിതപാദം, കാലക്രിയാപാദം, ഗോളപാദം എന്നിങ്ങനെ നാലു പാദങ്ങളായി വിഭജിക്കപ്പെട്ടിരിക്കുന്നു. രണ്ടുമുതൽ നാലുവരെയുള്ള പാദങ്ങളിൽ സവിസ്തരം പ്രതിപാദിതങ്ങളായ ശാസ്ത്രസിദ്ധാന്തങ്ങളുടെ സാരാംശങ്ങൾ ഗീതികാപാദത്തിൽ സംഗ്രഹിക്കുകയാണ് ആചാര്യൻ ചെയ്തിട്ടുള്ളത്. ആര്യഭടീയത്തിൽ ആകെ 121 ആര്യാപദ്യങ്ങൾ അടങ്ങിയിരിക്കുന്നു. വരാഹമിഹിരാചാര്യനാണ് ആര്യഭടനുശേഷം അവതരിച്ച പ്രധാനദൈവജ്ഞൻ. ബൃഹജ്ജാതകം, ലഘുജാതകം, പഞ്ചസിദ്ധാന്തം, ബൃഹദ്യാത്ര, ബൃഹദ്വിവാഹപടലം, ബൃഹത്സംഹിത ഇങ്ങനെ പല ഉൽകൃഷ്ടഗ്രന്ഥങ്ങൾ അദ്ദേഹം രചിച്ചിട്ടുണ്ട്. ക്രി. പി. 505-ആമാണ്ടിടയ്ക്കു ജീവിച്ചിരുന്ന അദ്ദേഹത്തെ ആദിത്യന്റെ അവതാരമാണെന്ന് ആസ്തികന്മാർ വിഭാവനം ചെയ്യുന്നു. ബൃഹജ്ജാതകത്തിലെ ആദ്യത്തെ പത്തധ്യായങ്ങൾക്കുള്ള ഭാഷ്യമാണ് തലക്കുളത്തു ഭട്ടതിരിയുടെ ദശാധ്യായി എന്നു നാം കണ്ടുവല്ലോ. മഹാഭാസ്കരീയം, ലഘുഭാസ്കരീയം മുതലായ കൃതികളുടെ കർത്താവായ പ്രഥമഭാസ്കരാചാര്യൻ ക്രി. പി. 522-ആമാണ്ടിടയ്ക്കു ജീവിച്ചിരുന്നതായും അദ്ദേഹം കേരളീയനാണെന്നു ചിലർ അഭ്യൂഹിക്കുന്നതായും അന്യത്ര പ്രസ്താവിച്ചിട്ടുണ്ട്. ബീജഗണിതം, കരണകുതൂഹലം, സിദ്ധാന്തശിരോമണി, ലീലാവതി മുതലായ ഗ്രന്ഥങ്ങളുടെ നിർമ്മാതാവായ ദ്വിതീയഭാസ്കരാചാര്യൻ ക്രി. പി. 1114-ൽ ജനിച്ചു. ശിഷ്യധീവൃദ്ധിദകാരനായ ലല്ലന്റെ ജീവിതകാലം ക്രി. പി. 598-ആമാണ്ടിടയ്ക്കും ലഘുമാനസകാരനായ മുഞ്ജാലകന്റേതു 922-ആമാണ്ടിടയ്ക്കുമാണ്. ശ്രീപതി എന്ന ജ്യൌതിഷികമൂർദ്ധന്യനെയും ഇവിടെ പ്രത്യേകമായി സ്മരിക്കേണ്ടിയിരിക്കുന്നു. അദ്ദേഹം സിദ്ധാന്തശേഖരം (ആര്യഭടീയവ്യാഖ്യ) , ഗണിതതിലകം, ജാതകകർമ്മപദ്ധതി, ജ്യോതിഷരത്നമാല മുതലായി പല വിശിഷ്ടഗ്രന്ഥങ്ങൾ നിർമ്മിച്ചിട്ടുണ്ട്.

> "നിജഗുരുപദദ്വന്ദ്വം കൃത്വാ മനസ്യതിഭക്തിതോ
> ഗണകതിലകഃ ശ്രീപൂർവ്വോയം പതിർദ്വിജപുംഗവഃ
> സ്ഫുടമവിഷമം മന്ദപ്രജ്ഞപ്രബോധവിവൃദ്ധയേ
> ലളിതവചനൈസ്സിദ്ധാന്താനാം കരോമി ഹി ശേഖരം."

എന്നും മറ്റുമുള്ള പ്രസ്താവനകളിൽനിന്നു ശ്രീപതി ഒരു ബ്രാഹ്മണനാണെന്നറിയുന്നു വെന്നല്ലാതെ അദ്ദേഹത്തിന്റെ ജന്മഭൂമി ഏതെന്നു വിശദമാകുന്നില്ല. പ്രസ്തുത ദൈവജ്ഞന്റെ ജീവിതകാലം ക്രി. പി. 1039-ആമാണ്ടിടയ്ക്കാണ്. ശ്രീപതിയുടെ പദ്ധതിക്കു കേരളത്തിൽ അന്യാദൃശമായ പ്രചാരമുണ്ട്. താരതമ്യേന അർവാചീനനെങ്കിലും വാസിഷ്ഠഗോത്രജനായ വിദ്യാമാധവനെപ്പറ്റിക്കൂടി പ്രസ്താവിക്കാം. വിദ്യാമാധവൻ ഒരു ജ്യോതിശ്ശാസ്ത്രജ്ഞനെന്നതിനുപുറമേ കവിയും കാവ്യവ്യാഖ്യാതാവും കൂടിയായിരുന്നു. മുഹൂർത്തദർശനമാണ് അദ്ദേഹത്തിന്റെ മുഖ്യമായ ജ്യോതിഷകൃതി. കിരാതാർജ്ജുനീയ മഹാകാവ്യവും അദ്ദേഹം സമഞ്ജസമായി വ്യാഖ്യാനിച്ചിട്ടുണ്ട്.

> “ശ്രീമന്നീലഗൃഹാലയേ ഗുണവതിഗ്രാമേ പ്രഭൃതേ പരേ
> ഖ്യാതോ രത്നഗിരിർമ്മഹാമുനിരഭൂൽ തൽഭ്രാതൃപുത്രാത്മജഃ
> യോ നാരായണസൂരിരസ്യ തനയോ വ്യാഖ്യാതുമദ്യാരഭേ
> വിദ്യാമാധവസംജ്ഞിതഃ കവിരഹം കാവ്യം മഹദ്ഭാരവേഃ”

എന്ന ശ്ലോകത്തിൽനിന്ന് അദ്ദേഹം ഗുണവതിഗ്രാമത്തിൽ നീലമന എന്ന ഗൃഹത്തിൽ നാരായണന്റെ പുത്രനായി ജനിച്ചു എന്നു വെളിവാകുന്നു. ഗുണവതി ഗോകർണ്ണത്തിനു സമീപമുള്ള ഒരു ഗ്രാമവും വിദ്യാമാധവൻ ഒരു തൗളവബ്രാഹ്മണനുമാണ്. മല്ലപ്പൻ എന്നൊരു രാജാവിന്റെ ആസ്ഥാനപണ്ഡിതനായിരുന്നു നാരായണൻ. “ശ്രീമന്മല്ലപ്പഭൂപസ്സ ജയതി ജഗതീഭൂഷണീഭൂതധാമാ” എന്നും “വീരശ്രീധരബുക്കഭൂപതി മഹാസാമ്രാജ്യലക്ഷ്മീകരാലംബാ” എന്നുംമറ്റുമുള്ള പദ്യങ്ങൾ വിദ്യാമാധവൻ രചിച്ച മുഹൂർത്തദർശനത്തിന്റെ അവസാനത്തിൽ കാണുന്നതുകൊണ്ടു നാരായണന്റെ പുരസ്കർത്താവു വിജയനഗര മഹാരാജാവായ പ്രഥമബുക്കന്റെ പുത്രനായ മല്ലപ്പനാണെന്നു വിശദീഭവിക്കുന്നു. മല്ലപ്പൻ അഥവാ മല്ലീനാഥൻ കൊല്ലം ആറാം ശതകത്തിന്റെ പൂർവ്വാർദ്ധത്തിലാണ് ജീവിച്ചിരുന്നത്. ഈ മല്ലപ്പൻ ക്രി. പി. പന്ത്രണ്ടാംശകത്തിന്റെ പൂർവ്വാർദ്ധത്തിൽ പശ്ചിമചാലൂക്യരാജാവായിരുന്ന ചതുർത്ഥസോമേശ്വരനാണെന്നു ചിലർ സങ്കല്പിക്കുന്നതു യുക്തിസഹമല്ല. സോമേശ്വരന്റെ പിതാവിനു ബുക്കൻ എന്നു പേരുണ്ടായിരുന്നതായി അറിവില്ല. മുഹൂർത്തദർശനം പതിനഞ്ചദ്ധ്യായത്തിലുള്ള ഒരു ഗ്രന്ഥമാണ്. അതിനു കേരളത്തിൽ വളരെ പ്രചാരമുണ്ട്. വിദ്യാമാധവീയമെന്നും മുഹൂർത്തമാധവീയമെന്നും പല പേരുകളിൽ അതിനു പ്രസിദ്ധി കാണുന്നു. പ്രസ്തുത ഗ്രന്ഥത്തിന് അദ്ദേഹത്തിന്റെ ശിഷ്യനെന്നു കരുതാവുന്ന വിഷ്ണു ആദർശമെന്നും മുഹൂർത്തദീപികയെന്നും പേരുള്ള ഒരു വ്യാഖ്യാനം നിർമ്മിച്ചിട്ടുണ്ട്. അതിലെ പതിനൊന്നാമധ്യായം വ്യാഖ്യാനിച്ചതു് വിദ്യാമാധവന്റെ പുത്രൻതന്നെയാണ്.

> “മുഹൂർത്തദർശനാദർശവ്യാഖ്യാനേ വിഷ്ണുനാ കൃതേ
> വ്യാചഷ്ടൈകാദശാധ്യായം വിദ്യാമാധവനന്ദനഃ”

എന്ന പദ്യം നോക്കുക. ഈ വിഷ്ണു കേരളീയനാണോ എന്നു നിശ്ചയമില്ല. ഭാരതഭൂമിയിൽ ജ്യോതിശ്ശാസ്ത്രത്തിനു ത്രിസ്കന്ധങ്ങളിലും അഭിവൃദ്ധി വരുത്തുവാൻ കേരളീയരെപ്പോലെ ഇതരദേശക്കാർ ആരും പ്രയത്നിച്ചിട്ടില്ലെന്നുള്ളതു് നമ്മുടെ ജന്മഭൂമിക്കു ലഭിച്ചിട്ടുള്ള വലിയ മെച്ചങ്ങളിൽ ഒന്നായി കരുതാവുന്നതാണ്. 12-ആം ശതകത്തിനു മേൽ പ്രസ്തുത ശാസ്ത്രത്തിനു പ്രശസ്യമായ അഭിവൃദ്ധി കേരളത്തിലേ ഉണ്ടായിട്ടുള്ളൂ.

ചില കേരളീയ ജ്യോതിർവിത്തുകൾ, ഗോവിന്ദസ്വാമി

മഹാഭാസ്കരീയത്തിനു സമഗ്രമായ ഒരു ഭാഷ്യവും മുഹൂർത്തരത്നം എന്ന മറ്റൊരു ജ്യോതിഷഗ്രന്ഥവും നിർമ്മിച്ച ഗോവിന്ദസ്വാമി ദൃഗ്ഗണിതകാരനായ പരമേശ്വരനേക്കാൾ പ്രാക്തനനെന്നാണ് ഊഹിക്കേണ്ടിയിരിക്കുന്നതു്.

> “ആചാര്യാര്യഭടഃ പിതാമഹമതം തന്ത്രഃ സുസംക്ഷിപ്തവാൻ
> വൃത്തിം വിസ്തരതോ/സ്യ മന്ദമതയേ തേനാകരോദ്ഭാസ്കരഃ
> തസ്യാ അപ്യതിദൂരമേത്യ സുധിയാമർത്ഥസ്ത്വിദാനീമിതി
> വ്യാഖ്യേയംകലിതാശ്രുതാഗുരുമുഖാദ്ഗോവിന്ദനാമ്നാ മയാ”

എന്നൊരു ശ്ലോകം ആ ഗ്രന്ഥത്തിൽ കാണുന്നുണ്ടു്.

> “ഗോവിന്ദേന കൃതാ ടീകാ ഗോവിന്ദസ്വാമിനാമികാ
> സമാപ്താ ഭാസ്കരീയസ്യ ഗുരുവ്യാഖ്യാനിബന്ധനാ”

എന്ന പദ്യത്തിൽനിന്നു ഗ്രന്ഥത്തിനു ഗോവിന്ദസ്വാമി എന്നാണു് സംജ്ഞയെന്നു വന്നുകൂടുന്നു. ഗ്രന്ഥകാരനേയും ഗോവിന്ദസ്വാമി എന്നു പറയാറുണ്ടു്. കേളല്ലൂർ ചോമാതിരി ആര്യഭടീയഭാഷ്യത്തിൽ അദ്ദേഹത്തെ സ്മരിക്കുന്നു. പരമേശ്വര വിരചിതമായി ആചാരസംഗ്രഹം എന്നൊരു ജ്യോതിഷഗ്രന്ഥമുണ്ടു്. അതിൽ

> “പിതുഃ പിതുർമ്മേ ഗുരുരഗ്രജന്മാ
> ഗോവിന്ദനാമാ ഭുവി യഃ പ്രസിദ്ധഃ
> തേനോദിതോ യോ ഗുരുഭക്തിതോ മാം
> പ്രാപ്തസ്സ ആചാര ഇഹ പ്രദിഷ്ടഃ.
>
> ശിഷ്യാണാം മന്ദബുദ്ധീനാം പ്രബോധായ യഥാ (മതി)
> പരമേശ്വരനാമ്നൈഷ കൃത ആചാരസംഗ്രഹഃ”

എന്നു് അതിൽ പ്രസ്താവിച്ചിരിക്കുന്നു. ആചാരസംഗ്രഹത്തെ ഒരു പ്രമാണഗ്രന്ഥമായാണു് മഴമംഗലത്തു ശങ്കരൻനമ്പൂരി സ്വീകരിച്ചിരിക്കുന്നതു്. അതിന്റെ നിർമ്മാതാവായ പരമേശ്വരൻനമ്പൂരി സാക്ഷാൽ ദൃഗ്ഗണിതകാരനാകുന്നു.

മുഹൂർത്തരത്നം ഒരു ഗോവിന്ദന്റെ കൃതിയാണെന്നുള്ളതിന് ആ ഗ്രന്ഥത്തിന്റെ ഒടുവിലുള്ളതും താഴെ ഉദ്ധരിക്കുന്നതുമായ ശ്ലോകം ജ്ഞാപകമാണു്:

> “രവിചന്ദ്രാദിതിമിംഗിലലോല-
> ജ്യോതിഷദുഗ്ദ്ധമഹാംബുധിമധ്യാൽ
> ഗോവിന്ദേന മുഹൂർത്തമഹാമണി-
> രുദ്ധൃത ഏഷ ഹി ലോകഹിതായ.”

ഈ മുഹൂർത്തരത്നവും ദൃഗ്ഗണിതകാരൻ വ്യാഖ്യാനിച്ചിട്ടുണ്ടു്. ആ വ്യാഖ്യയിൽ

> “ഗോവിന്ദപൂജ്യപാദേന കൃപാസംസിക്തചേതസാ
> മുഹൂർത്താഗമദുഗ്ദ്ധാബ്ധേർമുഹൂർത്തമണിരുദ്ധൃതഃ;
> തസ്മിംസ്തച്ഛിഷ്യപൗത്രേണ കിയാംശ്ചിൽ പരമാദിനാ
> ഭാവോ വിവ്രിയതേ സ്വല്പമീശ്വരേണ യഥാശ്രുതം.”

എന്നിങ്ങനെ പ്രാരംഭത്തിൽ കാണുന്ന പദ്യങ്ങളിൽനിന്ന് ഈ വസ്തുത വെളിപ്പെടുന്നു. തലക്കുളത്തു ഭട്ടതിരിയിൽനിന്നു ഭിന്നനായ ഗോവിന്ദസ്വാമിയെ പരമേശ്വരൻ നമ്പൂരി 'പൂജ്യപാദ' പദംകൊണ്ടു വ്യപദേശിക്കുന്നതിനാൽ അദ്ദേഹം ഒരു സ്വാമിയാരായിരുന്നു എന്ന് ഊഹിക്കാവുന്നതാണ്. പരമേശ്വരന്റെ പിതാമഹന് അദ്ദേഹം ഗുരുവായിരുന്നു എന്നു കാണുന്ന സ്ഥിതിക്ക് അദ്ദേഹത്തിന്റെ ജീവിതകാലം കൊല്ലം ആറാം ശതകത്തിന്റെ പൂർവാർദ്ധമായിരിക്കണമെന്നും സിദ്ധിക്കുന്നു.

സൂര്യദേവൻ

സൂര്യദേവയജ്വാവെന്നാണ് പ്രസ്തുതദൈവജ്ഞനെ സാധാരണമായി പറയാറുള്ളത്. ഒരു നമ്പൂരിയും സോമയാജിയുമായിരുന്ന അദ്ദേഹമെന്നുള്ളതു നിസ്സംശയമാണ്. 'നിധ്രു വ' ഗോത്രത്തിലായിരുന്ന അദ്ദേഹത്തിന്റെ ജനനമെന്നു ശ്രീപതിയുടെ ജാതകകർമ്മപദ്ധതിക്ക് അദ്ദേഹം രചിച്ചിട്ടുള്ള ജാതകാലങ്കാരത്തിലെ

> "ഇത്ഥം നിധ്രു വഗോത്രേണ സൂര്യദേവേന യജ്വനാ
> കൃതം ജാതകപദ്ധത്യാമായുർദ്ദായാർത്ഥവർണ്ണനം"

എന്ന ശ്ലോകത്തിൽനിന്നു വെളിപ്പെടുന്നു. ശ്രീപതിയുടെ ജാതകകർമ്മപദ്ധതിക്കു സൂര്യദേവൻ രചിച്ചിട്ടുള്ള ടീകയാണ് ജാതകാലങ്കാരം. അതിനു കേരളത്തിൽ വളരെ പ്രചാരമുണ്ട്.

> "ആചാര്യശ്രീപതികൃതാജാതകേ കർമ്മപദ്ധതിഃ
> വ്യാഖ്യായതേ മയാ സ്പഷ്ടം സൂര്യദേവേന യജ്വനാ.
>
> പശ്യന്തു തമിമം ഗ്രന്ഥം ശാസ്ത്രന്യായോപബൃംഹിതം
> പൂർണ്ണം ജാതകശാസ്ത്രാണാമലങ്കാരം വിപശ്ചിതഃ"

എന്ന് അദ്ദേഹം ഗ്രന്ഥാരംഭത്തിൽ പറയുന്നു. "ജാതകാലങ്കാരേ സൂര്യദേവസോമസുദ്വിരചിതേ" എന്നു ഗ്രന്ഥാവസാനത്തിൽ ഒരു വാചകവും കാണുന്നു. അതു കൂടാതെ (2) ആര്യഭടീയത്തിനു ഭടപ്രകാശമെന്ന ലഘുവ്യാഖ്യാനം, (3) വരാഹമിഹിരന്റെ ബൃഹദ്യാത്രയ്ക്കു വ്യാഖ്യ, (4) മുഞ്ജാലകന്റെ ലഘുമാനസകരണത്തിനു വ്യാഖ്യ എന്നീ ഗ്രന്ഥങ്ങളും ആ ആചാര്യന്റെ കൃതികളാണ്.

> "നമാമി പരമാത്മാനം സ്വതസ്സർവാർത്ഥവേദിനം
> വിദ്യാനാമാദിവക്താരം നിമിത്തം ജഗതാമപി.
> നമസ്സകലകാല്യാണഗുണസംവാസഭ്രമയേ
> നിരവദ്യായ നിത്യായ നമസ്തേഽസ്തു മഹീയസേ.
> ത്രിസ്കന്ധാർത്ഥവിദാ സമ്യക് സൂര്യദേവേന യജ്വനാ
> സംക്ഷിപ്യാര്യഭടീയോക്തസൂത്രാർത്ഥോത്ര പ്രകാശ്യതേ"

എന്ന് ആര്യഭടീയവ്യാഖ്യയിൽ പ്രസ്താവനയുണ്ട്. അതിൽ "ശ്രീസൂര്യദേവനാമ്നോ മാതുർഭ്രാതുഃ പ്രസാദേന" എന്നു പറഞ്ഞിരിക്കുന്നതിൽനിന്ന് അദ്ദേഹത്തിനു സൂര്യദേവൻ എന്ന പേരിൽ ഒരു മാതുലനുണ്ടായിരുന്നതായി വെളിപ്പെടുന്നു.

ലഘുമാനസകരണത്തിനു സൂര്യദേവന്റേതു കൂടാതെ പരമേശ്വരനാമധേയനായ മറ്റൊരു പണ്ഡിതന്റേയും വ്യാഖ്യാനമുണ്ട്. പാരമേശ്വരമെന്നാണ് അതിനു പേർ പറയുന്നത്. അദ്ദേഹം വടശ്ശേരി പരമേശ്വരൻനമ്പൂരിയാണെന്നുള്ളതിനു ലക്ഷ്യമൊന്നുമില്ല.

"വ്യാഖ്യാനം മാനസസ്സൈ്യതൽ സുചിരം തിഷ്ഠതു ക്ഷിതൗ
ഹരിപാദാബ്ജയുഗളേ സതതം മാനസഞ്ച മേ"

എന്നൊരു ശ്ലോകം ആ ഗ്രന്ഥത്തിന്റെ ഒടുവിൽ കാണുന്നു. കേളല്ലൂർ ചോമാതിരി സൂര്യദേവനെ സ്മരിക്കുന്നുണ്ട്.

ഇരിഞ്ഞാടപ്പള്ളി മാധവൻനമ്പൂരി

വിദ്യാമാധവനിൽനിന്നു ഭിന്നനായ ഈ ആചാര്യനെ 'സംഗമഗ്രാമമാധവൻ' എന്ന പേരിൽ ആപ്തന്മാർ വ്യവഹരിക്കുന്നു. ഇരിഞ്ഞാലക്കുട തെക്കേടത്തു വാരിയന്മാരിൽ ഒരാളായിരുന്നു ഈ ദൈവജ്ഞൻ എന്നു ചിലർ അഭ്യൂഹിക്കുന്നതു നിരാസ്പദമാണ്. സംഗമഗ്രാമമെന്ന് ഇരിഞ്ഞാലക്കുട ഗ്രാമത്തിന്നും പേരുണ്ട്. ഇരിഞ്ഞാലക്കുട തീവണ്ടിയാപ്പീസിനുസമീപമുള്ള ഇരിഞ്ഞാടപ്പള്ളി ഇല്ലത്തിലെ ഒരംഗമായിരുന്നു സംഗമഗ്രാമമാധവൻ എന്ന് ഒരൈതിഹ്യമുള്ളതു വിശ്വസനീയമായി തോന്നുന്നു. വടശ്ശേരി പരമേശ്വരൻനമ്പൂരി താൻ കണ്ടുപിടിച്ച ദൃഗ്ഗണിത പദ്ധതി അദ്ദേഹത്തെ കാണിച്ചപ്പോൾ ഗണിതസ്കന്ധത്തിൽ മാത്രം അതിനു പ്രവേശം നല്കിയാൽ മതി എന്ന് ആ പരിണതപ്രജ്ഞൻ അഭിപ്രായപ്പെട്ടുവത്രേ. അതു ശരിയാണെങ്കിൽ വടശ്ശേരിക്കും മാനനീയനായ ഒരു ജ്യോതിർവിത്തായിരുന്നു അദ്ദേഹം എന്നു വന്നുകൂടുന്നു. വടശ്ശേരിയെ അപേക്ഷിച്ചു ജ്യായാനായിരുന്നിരിക്കണം അദ്ദേഹം. വേണ്വാരോഹാദിഗ്രന്ഥങ്ങളുടെ പ്രണേതാവ് എന്ന നിലയിൽ സ്ഫുടനിർണ്ണയകാരൻ അദ്ദേഹത്തെ സാദരം സ്മരിക്കുന്നുണ്ട്. കേളല്ലൂർ ചോമാതിരി ആര്യഭടീയ ഭാഷ്യത്തിൽ തന്നെപ്പറ്റി 'സമുദാഹൃതമാധവാദിഗണിതജ്ഞാ ചാര്യകൃതയുക്തിസമുദായേ' എന്നു നിർദ്ദേശിച്ച് അതിന് ഉപോൽബലകമായി "തദനന്തരം പുനസ്തദ്വിഷയം വസന്തതിലകം സംഗമഗ്രാമജമാധവനിർമ്മിതം ച ശ്രുതം. യഥാ

ജീവേ പരസ്പരനിജേതരമൗർവ്വികാഭ്യാ-
മന്യസ്യ വിസ്തൃതിഗുണേന വിഭജ്യമാനേ
അന്യോന്യയോഗവിരഹാനുഗുണേ ഭവേതാം
യദ്വാ സ്വലംബകൃതഭേദപദീകൃതേ ദ്വേ"

എന്നും മറ്റുമുള്ള വചനങ്ങൾ ഉദ്ധരിക്കുന്നു. 'ജീവേ പരസ്പര' ന്യായത്തിന്റെ മൂലകർത്താവായിട്ടാണ് മാധവനു കേരളത്തിൽ ഇന്നും പ്രസിദ്ധി എന്നും, പരിധിവ്യത്യാസം ഗ്രഹിക്കുവാൻ ഉതകുന്ന ശ്രേണിയുടെ ഉത്ഭവം കേരളത്തിലായിരുന്നു എന്നും പരിധിമാനത്തെ കേരളീയർ അത്യന്തം സൂക്ഷ്മമായി നിർണ്ണയിച്ചിട്ടുണ്ടെന്നും അഭിജ്ഞന്മാർ പറയുന്നു.

വേണ്വാരോഹം

അൻപത്തൊൻപതു ശ്ലോകങ്ങൾ കൊണ്ടു ക്രിയാക്രമം വിവരിക്കുന്ന ഒരു കൃതിയാണ് വേണ്വാരോഹം. അതിനു തൃക്കണ്ടിയൂർ അച്യുതപ്പിഷാരടി ആഴ്വാഞ്ചേരിത്തമ്പ്രാക്കളുടെ നിദേശമനുസരിച്ചു ഗദ്യത്തിൽ ഒരു ഭാഷാവ്യാഖ്യാനവും രചിച്ചിട്ടുണ്ട്. താഴെക്കാണുന്ന ശ്ലോകങ്ങൾ ഗ്രന്ഥാരംഭത്തിൽ ഉള്ളവയാണ്:

"ശ്രിയേ ഭവതു മേ ദേവശ്ശിവശ്ശീതാംശുശേഖരഃ
തദൈവ തത്സുതോപ്യസ്തു വിഘ്നോ വിഘ്നോപശാന്തയേ.

> അവിചാരകൃതം വാചാമചാതുര്യമപോഹതു
> ജാഗ്രതീ രസനാഗ്രേ മേ ഗിരാമപ്യധിദേവതാ.
>
> പ്രഭാകരാദയസ്സർവ്വേ പ്രണതാന്തഃപ്രഭാകരാഃ
> ദിവി ഗ്രാഹാഃ പ്രസീദന്തു ത്രിലോകാനന്ദിവിഗ്രഹാഃ.
>
> വക്തും സംഖ്യാവിശേഷാംസ്തു വർഗ്ഗൈസ്തന്മാത്രസൂചകൈഃ
> പദ്യാനി രചയേ ഭൂയാംസ്യദ്യ ജിഹ്രേമി നോ ഇഹ.
>
> ബകളാധിഷ്ഠിതത്വേന വിഹാരോ യോ വിശിഷ്യതേ;
> ഗൃഹനാമനി സോയം സ്യാന്നിജനാമനി മാധവഃ."

ഇവയിൽ ഒടുവിലത്തെ ശ്ലോകം പിഷാരടി വ്യാഖ്യാനിച്ചിരിക്കുന്നതു് ഇങ്ങനെയാണ്: "യാതൊരു ഗൃഹം ബകുളാധിഷ്ഠിതത്വംകൊണ്ടു വിശേഷിക്കപ്പെടുന്നതു്... ബകുളം = ഇരഞ്ഞി; വിഹാരം = പള്ളി. ഇരഞ്ഞി നിന്ന പള്ളി എന്നു് ഇല്ലപ്പേർ. തന്റെ നാമത്തിങ്കൽ മാധവൻ." ഇരഞ്ഞി നിന്ന പള്ളി അനന്തരകാലങ്ങളിൽ ഇരിഞ്ഞാടപ്പള്ളിയായി രൂപാന്തരപ്പെട്ടിരിക്കാം. ഒടുവിലത്തെ ശ്ലോകത്തിൽ ഗ്രന്ഥത്തിലേ ശ്ലോക സംഖ്യ കാണിച്ചിട്ടുണ്ടു്.

> "ശ്ലോകൈരേകോനഷഷ്ട്യേത്ഥമഭിധായ ക്രിയാക്രമം
> ക്രമശസ്താനി സൂക്ഷ്മാണി വക്ഷ്യേ വാക്യാന്യപക്രമേ."

വ്യാഖ്യാതാവിന്റെ ശ്ലോകമാണു് അടിയിൽ ചേർക്കുന്നതു്:

> "മാധവൻതാൻ ചമച്ചുള്ള വേണ്വാരോഹത്തിനച്യുതൻ
> ഭാഷാവ്യാഖ്യാനമുണ്ടാക്കി നേത്രനാരായണാജ്ഞയാ."

കേളല്ലൂർ ചോമാതിരി ഉദ്ധരിയ്ക്കുന്ന വസന്തതിലകപദ്യം അടങ്ങിയ കൃതി മാധവന്റെ മറ്റൊരു വാങ്മയമായിരിക്കണമെന്നു തോന്നുന്നു.

വടശ്ശേരി പരമേശ്വരൻ നമ്പൂരി, ദേശകാലങ്ങൾ

കേരളീയരായ ജ്യൗതിഷികന്മാരിൽ ആലത്തൂർ ഗ്രാമത്തിൽപ്പെട്ട വടശ്ശേരി ഇല്ലത്തെ പരമേശ്വരൻ നമ്പൂരിയേക്കാൾ ധിഷണാശാലിയായ ഒരു പണ്ഡിതൻ ഒരു കാലത്തും ജീവിച്ചിരുന്നിട്ടില്ല. "നിളായാസ്സൗമ്യതീരേ/ബ്ധേഃ കുലസ്ഥഃ പരമേശ്വരഃ" എന്നും "നിളാബ്ധ്യോസ്സംഗമാൽ സൗമ്യേസ്ഥിതേന" എന്നും അദ്ദേഹം തന്നെപ്പറ്റി പറഞ്ഞിട്ടുള്ളതിൽ നിന്നു് അദ്ദേഹത്തിന്റെ ഇല്ലം ഭാരതപ്പുഴ സമുദ്രത്തിൽ പതിക്കുന്ന സ്ഥലത്തിനു സമീപം ആ പുഴയുടെ വടക്കേക്കരയിലായിരുന്നു എന്നു നാം ധരിക്കുന്നു. പരഹിതഗണിതം ക്രി. പി. ഏഴാം ശതകത്തിൽ തിരുനാവായിൽ ഒരു മാമാങ്കമഹോത്സവത്തിലാണു് വ്യവസ്ഥാപനം ചെയ്തതു് എന്നു മുമ്പു പറഞ്ഞിട്ടുണ്ടല്ലോ. ആ ഗണിതം കാലക്രമേണ അസ്പഷ്ടമായി കണ്ടുതുടങ്ങിയപ്പോൾ ദൃഗ്ഗണിതം ആവിർഭവിച്ചു. മുഞ്ജാലകൻ, ശ്രീപതി മുതലായവർ ഗ്രഹയോഗം, ഗ്രഹനക്ഷത്രയോഗം, ഗ്രഹണം മുതലായ പ്രത്യക്ഷാനുഭവങ്ങളെ ഗണിച്ചറിയുന്നതിനു ചില പുതിയ സംസ്കാരങ്ങൾ ഏർപ്പെടുത്തി. പരമേശ്വരൻ നമ്പൂരി അവരുടെ മാർഗ്ഗത്തിൽ അകതോഭയനായി സഞ്ചരിച്ചു കുജാദിഗ്രഹങ്ങൾക്കെല്ലാം ആ രീതി അനുസരിച്ചു

ഗണിതം ക്രമീകരിച്ച പരലോകഹിതം പരഹിതവും ഇഹലോകഹിതം ദൃഗ്ഗണിതവു മാക്കി വ്യവസ്ഥ ചെയ്തു. തന്നിമിത്തം തിഥി, നക്ഷത്രം, മുഹൂർത്തം മുതലായവയുടെ കാര്യത്തിൽ പരഹിതരീതിയും, ജാതകം ഗ്രഹമൗഢ്യം ഗ്രഹണം മുതലായവയുടെ കാര്യത്തിൽ ദൃഗ്രീതിയും പ്രവർത്തിക്കുന്നു. ദൃഗ്ഗണിതത്തിലും സൂര്യനൊഴിച്ച മറ്റുള്ള ഗ്രഹങ്ങളുടെ വിഷയത്തിൽമാത്രമേ മൂലതത്വങ്ങൾ പരിഷ്കരിച്ചിട്ടുള്ളു. "കേരളത്തി ലെ കാലഗണനപോലെ ശാസ്ത്രാനുസൃതമായ ഒരു സമ്പ്രദായം ഭൂലോകത്തിൽ മറ്റൊരിടത്തും തന്നെയില്ലെന്നു പറയാം" എന്നു ജ്യോതിർവ്വിത്തുകൂടിയായിരുന്ന പ്രൊഫസർ രാജരാജവർമ്മകോയിത്തമ്പുരാൻ ഒരവസരത്തിൽ പ്രസ്താവിച്ചിട്ടുണ്ടു്. 'ഏവം ദൃഗ്ഗണിതേ ശാകേ ത്രിഷു വിശ്വമിതേ കൃതം' എന്നു ദൃഗ്ഗണിതത്തിൽ രേഖയു ള്ളതുകൊണ്ടു പരമേശ്വരാചാര്യന്റെ ദൃഗ്ഗണിതഗ്രന്ഥം കൊല്ലം 606-ൽ വിരചിതമായി എന്നു നാമറിയുന്നു. തന്നിമിത്തം കൊല്ലം 550-നും 625-നും ഇടയ്ക്കാണ് അദ്ദേഹം ജീ വിച്ചിരുന്നതെന്ന് ഒരുവിധം തീർച്ചപ്പെടുത്തിപ്പറയാവുന്നതാണ്.

കൃതികൾ

ജ്യോതിശ്ശാസ്ത്രസംബന്ധമായി അനവധി ഗ്രന്ഥങ്ങൾ ഈ ആചാര്യൻ നിർമ്മിച്ചിട്ടു ണ്ടു്. അവയിൽ (1) സിദ്ധാന്ത ദീപിക (2) ഗോളദീപിക (3) കർമ്മദീപിക (4) ദൃഗ്ഗണി തം (5) മുഹൂർത്തരത്നവ്യാഖ്യ (6) ലീലാവതീവ്യാഖ്യ (7) ലഘുഭാസ്കരീയവ്യഖ്യാ (8) ജാ തകകർമ്മപദ്ധതി (9) ജാതകപദ്ധതി (10) പ്രശ്നഷൾപഞ്ചാശികാവൃത്തി (11) സൂര്യ സിദ്ധാന്തവിവരണം (12) ആചാരസംഗ്രഹം എന്നീ ഗ്രന്ഥങ്ങൾ നമുക്കു ലഭിച്ചിട്ടുണ്ടു്. ആചാരസംഗ്രഹത്തെപ്പറ്റി മുമ്പു സൂചിപ്പിച്ചിട്ടുണ്ടല്ലോ. ഇവ കൂടാതെ (1) ഗ്രഹണമ ണ്ഡനം (2) ഗ്രഹണാഷ്ടകം (3) വ്യതീപാതാഷ്ടകവൃത്തി എന്നീ മൂന്നു ഗ്രന്ഥങ്ങൾ കൂടി അദ്ദേഹത്തിന്റെ കൃതികളാകുവാൻ ന്യായമുണ്ടു്.

സിദ്ധാന്തദീപിക

ഇതു ഗോവിന്ദസ്വാമിയുടെ മഹാ ഭാസ്കരീയഭാഷ്യത്തിന്റെ വ്യാഖ്യാനമാണ്. ഒടുവിൽ, താഴെ ഉദ്ധരിക്കുന്ന ശ്ലോകങ്ങൾ ചില കൈയെഴുത്തുപ്രതികളിൽ കാണുന്നുണ്ടു്.

> "ആചാര്യാര്യഭടോ/കരോദ്വിധിമതം തന്ത്രം പുനർഭാസ്കരോ
> വൃത്തിം തസ്യ ച വിസ്തരാൽ പുനരഥോ ഭാഷ്യഞ്ച തസ്യാസ്തഥാ;
>
> ഗോവിന്ദോ/സ്യ ച ദൂരമേത്യ സുധിയാമർത്ഥസ്ത്വിദാനീമഥ
> വ്യാഖ്യാ തസ്യ മയാ കൃതാ ലഘുതരാ രുദ്രപ്രസാദാദിതി.
>
> നിളാബ്ധ്യോസ്സംഗമാൽ സൗമ്യേ ഭാഗേ യോജനസംസ്ഥിതേ
> ഗ്രാമമധ്യേ പ്രസാരണ്യേ വസൻ വിഷ്ണുഃ പ്രസീദതു.
>
> പരമേശ്വരരചിതായാം വ്യാഖ്യായാം ഭാസ്കരീയഭാഷ്യസ്യ
> സിദ്ധാന്തദീപികായാമാസീൽ പൂർണ്ണോ/ഷ്ടമോ/ധ്യായഃ"

ഇതിനു മഹാഭാസ്കരീയഭാഷ്യമെന്നും പേരുണ്ടു്. കേളല്ലൂർ ചോമാതിരി അദ്ദേഹത്തി ന്റെ ആര്യഭടീയഭാഷ്യത്തിൽ സ്മരിക്കുന്ന ഗ്രന്ഥങ്ങളിൽ ഒന്നാകുന്നു സിദ്ധാന്തദീ പിക. "അശ്വത്ഥ ഗ്രാമ (ആലത്തൂർ) ജോ ഭാർഗ്ഗവഃ പരമേശ്വരഃ സിദ്ധാന്തദീപികാ യാം . . . പ്രാഹ" എന്ന് അദ്ദേഹം ഈ മഹാചാര്യനെ നാമനിർദ്ദേശം ചെയ്യുന്നു.

ഗോളദീപിക

302 ആര്യാപദ്യങ്ങളിൽ നക്ഷത്രഗോളത്തേയും ഭൂമിയുടെ മാനം മുതലായ വിഷയങ്ങളേയും പറ്റി അത്യന്തം ലളിതമായ ഭാഷയിൽ പ്രതിപാദിക്കുന്ന ഒരു ഗ്രന്ഥമാണ് ഗോളദീപിക. സിദ്ധാന്തദീപികയുടെ നിർമ്മിതിക്കുമേലാണ് പ്രസ്തുത ഗ്രന്ഥത്തിന്റെ രചനയെന്ന് ആചാര്യൻ തന്നെ പ്രസ്താവിച്ചിട്ടുണ്ട്.

> "പരമാദിനോക്തമേവം സംക്ഷേപാദീശ്വരേണ ഗോളസ്യ
> സംസ്ഥാനം ലഘുമതയേ വക്തവ്യം ചാന്യദസ്തി ഗോളഗതം.
> യുക്തിഃ പ്രദർശിതാ പ്രാങ്മയാ മഹാഭാസ്കരീയഭാഷ്യസ്യ
> സിദ്ധാന്തദീപികായാം വിവൃതൗ വക്ഷ്യേ തഥാപി ശങ്കാദേഃ"

എന്ന പദ്യങ്ങൾ നോക്കുക. പരമാദിയായ ഈശ്വരൻ എന്നാൽ പരമേശ്വരൻ എന്നർത്ഥം.

കർമ്മദീപിക

> "വ്യാഖ്യാനേ ഭാസ്കരീയസ്യ ഭാഷ്യസ്യ പ്രാക് പ്രദർശിതാ
> ഗുരുകർമ്മോപപത്തിസ്തു സഗോളാ വിസ്തരാന്മയാ;
> ക്രിയാമാത്രപ്രസിദ്ധ്യർത്ഥമധുനാ മന്ദചേതസാം
> വ്യാഖ്യാല്പാ തസ്യ മൂലസ്യ ക്രിയതേ കർമ്മദീപികാ"

എന്നീ പദ്യങ്ങളിൽനിന്നു പ്രസ്തുത കൃതി ആര്യഭടീയത്തിന്റെ ഒരു ലഘുവ്യാഖ്യയാണെന്നു കാണുന്നു. ഇതിനു ഭടദീപികയെന്നും പേരുണ്ട്.

> "തന്ത്രസ്യാര്യഭടീയസ്യ വ്യാഖ്യാല്പാ ക്രിയതേ മയാ
> പരമാദീശ്വരാഖ്യേന നാമ്നാ തു ഭടദീപികാ"

എന്ന പദ്യം ഇതിനു തെളിവാകുന്നു.

ദൃഗ്ഗണിതം

ദൃഗ്ഗണിതത്തെപ്പറ്റി മുമ്പു പ്രസ്താവിച്ചുവല്ലോ. ആചാര്യന്റെ നാമധേയം അന്യാദൃശമായ മാഹാത്മ്യത്തോടുകൂടി പരിസ്ഫുരിക്കുന്നത് ഈ ഗ്രന്ഥത്തിന്റെ നിർമ്മിതിനിമിത്തമാകുന്നു. ഇതു കണ്ടുകിട്ടീട്ടില്ല. പ്രാണകലാന്തര സംസ്കാരമാണ് അദ്ദേഹം ഗണിതപദ്ധതിയിൽ വരുത്തീട്ടുള്ള പ്രധാനപരിഷ്കാരം. "പരമേശ്വരസ്തു രുദ്രപരമേശ്വരാത്മജനാരായണമാധവാദിഭ്യോ ഗോളവിദ്ഭ്യോ ഗണിതഗോളയുക്തീ രപി ബാല്യ ഏവ സമ്യഗ് ഗൃഹീത്വാ ദൃഗ്ഗണിതം കരണം ചകാര" എന്നു കേളല്ലൂർ ചോമാതിരി ആര്യഭടീയഭാഷ്യത്തിൽ പറയുന്നതിൽനിന്നു ദൃഗ്ഗണിതകാരനു രുദ്രൻ എന്ന പ്രധാനാചാര്യനു പുറമേ പരമേശ്വരപുത്രനായ നാരായണൻ, മാധവൻ (സംഗമഗ്രാമമാധവൻ) മുതലായി ജ്യോതിശ്ശാസ്ത്രവിഷയത്തിൽ വേറേയും ഗുരുക്കന്മാരുണ്ടായിരുന്നു എന്നു വിശദമാകുന്നു. രുദ്രൻ ഒരു വാരിയരായിരിക്കണം. വരാഹഹോരയ്ക്കു വിവരണമെന്ന വ്യാഖ്യാനം രചിച്ച രുദ്രനും പരമേശ്വരന്റെ ആചാര്യനും ഭിന്നന്മാരാകുന്നു. വിവരണകാരൻ കേളല്ലൂർ ചോമാതിരിയുടെ സമകാലികനാണ്. പ്രസ്തുത ഗ്രന്ഥത്തിന്റെ നിർമ്മിതിയ്ക്കുവേണ്ടി പരമേശ്വരൻനമ്പൂരി അൻപത്തഞ്ചു വർഷം ക്ലേശിച്ചു എന്നൊരു ഐതിഹ്യമുള്ളത് അതിശയോക്തിപരമാണെന്നു പറയേണ്ടിയിരിക്കുന്നു.

മുഹൂർത്തരത്നവ്യാഖ്യ

ഇതു ഗോവിന്ദസ്വാമിയുടെ മുഹൂർത്തരത്നത്തിന്റെ വ്യാഖ്യാനമാണെന്നു മുൻപു പ്രസ്താവിച്ചിട്ടുണ്ട്.

ലീലാവതീവ്യാഖ്യ

ഇതു ഭാസ്കരാചാര്യരുടെ ലീലാവതിക്കുള്ള ഒരു വ്യാഖ്യാനമാണ്.

> "നിളായാസ്സാഗരസ്യാപി തീരസ്ഥഃ പരമേശ്വരഃ
> വ്യാഖ്യാനമസ്മൈ ബാലായ ലീലാവത്യാഃ കരോമ്യഹം."

എന്നൊരു പദ്യം ആ ഗ്രന്ഥത്തിന്റെ ഉപക്രമത്തിലുണ്ട്. ഈ പദ്യത്തിന്റെ പൂർവ്വാർദ്ധത്തിന് "പ്രണമ്യ പാർവ്വതീപുത്രം ശ്രീരുദ്രഞ്ച കൃപാനിധിം" എന്നൊരു പാഠാന്തരവും കാണുന്നു. ഒടുവിൽ

> "ശ്രീമദ്രുദ്രസ്യ ശിഷ്യേണ ലീലാവത്യാഃ കൃതം മയാ
> പരമേശ്വരനാമ്നൈവം വ്യാഖ്യാനം ഹരയേ നമഃ"

എന്നും ഒരു പദ്യമുണ്ട്.

ലഘുഭാസ്കരീയവ്യാഖ്യ

ഇതു പ്രഥമഭാസ്കരാചാര്യരുടെ ലഘുഭാസ്കരീയത്തിനുള്ള ഒരു വ്യാഖ്യാനമാണെന്നു പേരു കൊണ്ടുതന്നെ മനസ്സിലാക്കാവുന്നതാണല്ലോ.

> "അർത്ഥോ യോ ഭാസ്കരീയസ്യ ശ്രുതോ ഗുരുമുഖാന്മയാ
> അസ്മൈ സ മന്ദമതയേ സംക്ഷേപേണോപദിശ്യതേ."

എന്നും

> "പരമേശ്വരേണ രചിതം വ്യാഖ്യാനം ഭാസ്കരോക്തശാസ്ത്രസ്യ
> ഏതച്ചിരായ വിലസതു കരൗഘമിവ ഭൂതലേ ദിനകരസ്യ."

എന്നും രണ്ടു പദ്യങ്ങൾ ഈ ഗ്രന്ഥത്തിൽ കാണ്മാനുണ്ട്. ശങ്കര നാരായണീയമെന്ന പൂർവ്വവ്യാഖ്യാനം അദ്ദേഹം സ്മരിയ്ക്കാത്തതു് അത്ഭുതമായിരിക്കുന്നു.

ജാതകകർമ്മപദ്ധതിവ്യാഖ്യ

ജാതകകർമ്മപദ്ധതി ശ്രീപതി എട്ടധ്യായങ്ങളിൽ രചിച്ചിട്ടുള്ള ഒരു ജ്യോതിഷഗ്രന്ഥമാകുന്നു. അതിന്റെ വ്യാഖ്യാനമാണ് പരമേശ്വരന്റെ കൃതി.

> "പരമേശ്വരനാമ്നൈവം കൃതം ജാതകപദ്ധതേഃ
> വ്യാഖ്യാനം ശിഷ്യബോധാർത്ഥം ഭാർഗ്ഗവേണ സമാസതഃ."

ഇതു സൂര്യദേവയജ്വാവും വ്യാഖ്യാനിച്ചിട്ടുള്ള ഒരു ഗ്രന്ഥമാണെന്നു നാം ധരിച്ചുകഴിഞ്ഞുവല്ലോ.

ജാതകപദ്ധതി

നാല്പത്തൊന്നു ശ്ലോകങ്ങളിൽ ആചാര്യൻ രചിച്ചിട്ടുള്ള ഒരു സ്വതന്ത്രഗ്രന്ഥമാകുന്നു ജാതകപദ്ധതി.

> "ശ്രീവടശ്രേണിഭൃദ്ദേവൈഃ കൃതാ ജാതകപദ്ധതിഃ
> ദിവ്യാം ഭാഷാം സമാശ്രിത്യ ലിഖ്യതേ ദേശഭാഷയാ."

എന്ന് അതിന്റെ ഭാഷാവ്യാഖ്യാനത്തിൽ ഒരു ഉപക്രമപദ്യം കാണുന്നുണ്ട്.

പ്രശ്നനഷ്ടപഞ്ചാശികാവൃത്തി

ഇതും പരമേശ്വരന്റെ ഒരു കൃതിതന്നെ. പാരമേശ്വരി എന്നാണ് ഇതിനു പേർ പറയുന്നത്. മൂലഗ്രന്ഥം രചിച്ചതു വരാഹമിഹിരന്റെ പുത്രനായ പൃഥുയശസ്സാകുന്നു.

സൂര്യസിദ്ധാന്തവിവരണം

> "വ്യാഖ്യാതം ഭാസ്കരീയം ലഘു, തദനു മഹാ-
> ഭാസ്കരീയം ച ഭാഷ്യം
> പശ്ചാല്ലീലാവതീ ച ഗ്രഹഗതിവിഷയം
> കിഞ്ചിദന്യച്ച യേനാ
> സോ ऽയം ശ്രീരുദ്രശിഷ്യോ വദനജ ശിശവേ
> സൂര്യസിദ്ധാന്തസംസ്ഥം
> വക്ഷ്യത്യസ്പഷ്ടമർത്ഥം ഗണിതവിഷയഗം
> കർമ്മ തത്രൈവ ഹി സ്യാൽ"

എന്നും

> "നിളാബ്ധ്യോസ്സംഗമാൽ സൗമ്യേ സ്ഥിതേന പരമാദിനാ
> സിദ്ധാന്തം വിവൃതം സൗമ്യമീശ്വരേണേദമല്പശഃ"

എന്നും ഉള്ള ശ്ലോകങ്ങൾ ഈ ഗ്രന്ഥത്തിൽ കാണുന്നു.

ഗ്രഹണമണ്ഡനം, ഗ്രഹണാഷ്ടകം

> "വിജ്ഞായ ലഘ്വം തന്ത്രം ദൃഷ്ട്വാ ഗോളസ്യ സംസ്ഥിതിം ബഹുശഃ
> ഗണകാനാം സന്തോഷപ്രദം മയാ ഗ്രഹണമണ്ഡനം ക്രിയതേ"

എന്ന് ഇവയിൽ ആദ്യത്തെ കൃതിയിലും

> "കാര്യോ ഗ്രഹേഷു ഗ്രഹണമണ്ഡനോക്തേഷ്വതഃ പരം
> സംസ്കാരസ്തം ച വക്ഷ്യാമി തത്ര നോക്തം യതോ മയാ"

എന്നു രണ്ടാമത്തേതിലും പ്രസ്താവിച്ചിരിക്കുന്നു. രണ്ടു കൃതികളുടെയും പ്രണേതാവു് ഒരാളാണെന്ന് ഇതിൽനിന്നു വ്യക്തമാകുന്നു. അതു് ഒരു പരമേശ്വരനും തന്നെ. വടശ്ശേരി നമ്പൂരിയായിരിയ്ക്കണം.

> "ജയതി ജഗതോ ദിനേശഃ പ്രബോധകൃദ്യസ്യ ഭാനു സമ്പർക്കാൽ
> ശശിഭൃഗുജതാരകാദ്യാ ജ്യോതിർദ്ദീപ്താഃ പ്രദൃശ്യന്തേ"

എന്ന ശ്ലോകംകൊണ്ടാണ് ഗ്രഹണമണ്ഡനം ആരംഭിക്കുന്നതു്.

"പരമേശ്വരേണ രചിതം നവാധികാശീതിസമ്മിതാര്യാഭിഃ" എന്നു കവി തന്റെ നാമധേയം ഒടുവിൽ ഘടിപ്പിക്കുന്നു. ആകെ ആര്യാവൃത്തത്തിൽ എണ്പത്തൊൻപതു ശ്ലോകങ്ങളുണ്ടു്.

വ്യതീപാതാഷ്ടകവൃത്തി

ഈ ഗ്രന്ഥത്തിൽ ആകെ അൻപതു ശ്ലോകങ്ങളുണ്ടു്. അവയെല്ലാം അനുഷ്ടപ്പുവൃത്തത്തിലാണ് രചിച്ചിരിക്കുന്നതു്.

> "പ്രണമ്യ ഭാസ്കരം ദേവം കരോതി പരമേശ്വരഃ
> വ്യതീപാതാഷ്ടകസ്യാല്പാം വൃത്തിം ബാലപ്രബോധിനീം"

എന്ന ശ്ലോകം പ്രസ്തുത കൃതിയുടെ ആരംഭത്തിൽ കാണുന്നു.

ഇത്രയും വിവരിച്ചതിൽനിന്നു വടശ്ശേരി പരമേശ്വരൻ നമ്പൂരി ജ്യൗതിഷതന്ത്രത്തിൽ എത്രമാത്രം ബഹുമുഖമായും വിദഗ്ദ്ധമായും പ്രവർത്തിച്ചിരുന്നു എന്ന് അനുവാചകന്മാർക്ക് ഗ്രഹിക്കാവുന്നതാകുന്നു. അദ്ദേഹത്തെപ്പറ്റി കൊല്ലം എട്ടാം ശതകത്തിന്റെ ആരംഭത്തിൽ ജീവിച്ചിരുന്ന മഴമംഗലം ശങ്കരൻ നമ്പൂരിയുടെ ബാലശങ്കരത്തിൽനിന്ന് ഒരു വിവരംകൂടി കിട്ടുന്നുണ്ടു്. "പണ്ടു ദൃഗ്ഗണിതം ചമച്ച പരമേശ്വര വടശ്ശേരിക്കു പതിനാറു വയസ്സിൽ തന്റെ അച്ഛൻ നടേ വേട്ട അമ്മ മരിച്ചു ദീക്ഷയുണ്ടായി. ആ ദീക്ഷ ഇടയിൽ വിട്ടുവാൻ മടിച്ചു പതിനെട്ടിലത്രേ ഗോദാനം ചെയ്തു. പരമേശ്വരൻ ആശ്വലായനൻ താനും" എന്നാണ് അദ്ദേഹം രേഖപ്പെടുത്തീട്ടുള്ളതു്. ആ മഹാത്മാവിനെപ്പറ്റി അനന്തരകാലികന്മാർക്ക് എത്രമാത്രം മതിപ്പുണ്ടായിരുന്നു എന്നുള്ളതിനു രണ്ടുദാഹരണങ്ങൾ പ്രദർശിപ്പിച്ചുകൊണ്ടു പുരോഗമനം ചെയ്യാം. വിവരണകാരനായ ഉഴുത്തിരവാരിയർ.

> "സത്യജ്ഞാനപ്രദായേഷ്ടദേശകാലാവബോധിനേ
> നമഃ ശ്രീഗുരവേ സാക്ഷാൽ പരമേശ്വരമൂർത്തയേ"

എന്ന് അദ്ദേഹത്തെ വന്ദിക്കുന്നു. സിദ്ധാന്തദർപ്പണകാരനായ കേളല്ലൂർ ചോമാതിരി "തത്രാസ്മൽപരമഗുരുഃ പരമേശ്വരാചാര്യോ ഭാർഗ്ഗവോऽശ്വത്ഥഗ്രാമജോ മുന്യംശസപ്തമാംശോ വാപഞ്ചമാംശോ വേതി സംശയ്യ ബഹുപരാഗദർശനേന പഞ്ചാംശോനത്വം നിർണ്ണീയ സിദ്ധാന്തദീപികായാം ഗോവിന്ദഭാഷ്യ വ്യാഖ്യായാമവദൽ" എന്നു പറയുന്നു.

മുഹൂർത്താഭരണം

മുഹൂർത്താഭരണത്തിന്റെ കർത്താവു ദാമോദരൻ നമ്പൂരിയാണ്.

> "യോഗക്ഷേമം നിഖിലജഗതാം കർത്തുമുച്ചൈർമ്മഹേശഃ
> പൂർണ്ണൈശ്വര്യോ വിലസതി യതസ്സ്വാനുഭാവം പ്രകാശ്യ
> ചെല്ലൂരാഖ്യോ ജയതി സ പരം ഗ്രാമവര്യഃ പ്രസിദ്ധോ
> വിപ്രേന്ദ്രാണാം പ്രഥിതയശസാമാശ്രയഃ ശ്രീനികേതഃ.
>
> വിഷ്ണോഃ സ്ഥാനം ജയതി ഹി തതോ ദക്ഷിണസ്യാംദിശായാം
> ശ്വേതാരണ്യാഹ്വയമിതി സദാ സർവലോകോപകാരി

യച്ച പ്രാഹുഃ കൃതദശമുഖധ്വാന്തവിധ്വംസനാമ്ന-
സ്ത്രൈലോക്യാം ഭോരുഹരുചികൃതോ ഭാസ്കരസ്യോദയാദ്രിം.

തസ്മാൽ പ്രാച്യാംദിശി പരിമിതേ യോജനേऽസ്തിദ്വിജാനാം
ഗ്രാമോ യസ്മിൻ വസതി വിമലജ്ഞാനദായീ രമേശഃ
വിദ്യാം രക്ഷത്യപി മുനിവരോ വാക്പതിസ്സന്നിധാനാൽ
ദൈവീം വാചം പ്രഥയിതുമനാ യത്ര വിപ്രോത്തമാനാം.

തസ്മിൻ ഗുരുപ്രശസ്തേ കതിപയഗോത്രോദ്ഭവേഷു വാഗ്ദേവീ
സാനുഗ്രഹാ ഭഗവതീ വശംവദാ ച പ്രവർത്തതേ നിത്യം.
തേഷാം വിദുഷാം മധ്യേ ഭാരദ്വാജാഖ്യഗോത്രജാതാ യേ,
അസ്തി ഹി തേഷാം സ്ഥാനം ജ്യോതിർമ്മീമാംസകേഷു മുഖ്യാനാം.

ദൈവജ്ഞാനാമുത്തമസ്തത്ര ജാതോ
യജ്ഞാഖ്യോऽഭൂദ്വിപ്രവര്യോ മഹാത്മാ
ശ്രീമാൻ പുത്രോऽഭൂച്ച "ദാമോദരാഖ്യോ"
ലോകേ യസ്മാല്ലബ്ധവിദ്യാഃ പ്രസിദ്ധാഃ.

തദ്ഭ്രാതൃപുത്രോ ജഗതി പ്രസിദ്ധോ
ഗുണൈസ്സ്വകീയസ്യ പിതുസ്സമാനഃ
ജയത്യസൗ കേശവനാമധേയഃ
ശ്രുതിസ്മൃതിവ്യാകരണേഷ്വഭിജ്ഞഃ.

***

ആചാര്യാര്യഭടീയസൂത്രിതമഹാഗൂഢോക്തിമുക്താവലീ-
മാലാലങ്കൃതയോ ജയന്തി വിമലാ വാചോ യദീയാശ്ശുഭാഃ
സൂക്ഷ്മാ യൽപ്രതിഭാ ച ഗൂഢഗണിതം നിശ്ശേഷകാലക്രിയം
ഭൂഗോളം ഗ്രഹചക്രവാസ്തവമിദം വിശ്വം സ്ഫുടം പശ്യതി.

തസ്യാനുജശ്ശിഷ്യവരഃ പ്രസാദ-
മാശ്രിത്യ ദാമോദരനാമധേയഃ
മുഹൂർത്തശാസ്ത്രാഭരണം ഗുണാഢ്യം
വിചിത്രവൃത്തം രുചിരം ചകാര.

***

ഇത്യുക്തവിധിവിധാനൈരധ്യായൈർന്നവഭിരിവ മഹാരത്നൈഃ
സുമുഹൂർത്താഭരണമിദം സുദൃശാം കണ്ഠേഷു ഭൂഷണം ഭൂയാൽ."

ഈ ശ്ലോകങ്ങളിൽനിന്നു ഗ്രന്ഥകാരന്റെ പൂർവ്വപുരുഷനായി യജ്ഞൻ എന്നൊരു നമ്പൂരിയുണ്ടായിരുന്നു എന്നും, അദ്ദേഹത്തിന്റെ സഹോദരപുത്രനായി കേശവൻ എന്നൊരു മഹാപണ്ഡിതൻ ജീവിച്ചിരുന്നു എന്നും, അദ്ദേഹത്തിന്റെ അനുജനാണു് ഗ്രന്ഥകർത്താവെന്നും വെളിപ്പെടുന്നു. കേശവൻ കേരളത്തിൽ പ്രചരിക്കുന്ന അനേകം ജാതകപദ്ധതികളിൽ ഒന്നിന്റെ പ്രണേതാവാകുന്നു. അതിൽ നാല്പതു

ശ്ലോകങ്ങൾ അടങ്ങിയിരിക്കുന്നു. അതിനു ദിവാകരൻ എന്നൊരു ദൈവജ്ഞൻ പ്രൗഢമനോരമ എന്ന പേരിൽ ഒരു വ്യാഖ്യാനം എഴുതീട്ടുള്ളതായും അറിവുണ്ട്.

തൃപ്രങ്ങോടിനു സമീപമുള്ള ഒരു ഗ്രാമത്തിലാണ് ആ കുടുംബം സ്ഥിതി ചെയ്തിരുന്നതു് എങ്കിലും അതു തളിപ്പറമ്പു ഗ്രാമത്തിൽ പെട്ടതായിരുന്നു എന്നും വെളിവാകുന്നു. മുഹൂർത്താഭരണവും മുഹൂർത്തരത്നാദിപോലെ മഴമംഗലം പ്രമാണമായി സ്വീകരിക്കുന്നുണ്ട്. കേശവദൈവജ്ഞൻ കേരളത്തിൽ പ്രചരിക്കുന്ന പല ജാതകപദ്ധതികളിൽ ഒന്നിന്റെ പ്രണേതാവാണ്. അദ്ദേഹവും ദാമോദരന്റെ ജ്യേഷ്ഠനും ഒരാൾതന്നെയായിരിക്കുവാൻ ന്യായമുണ്ട്. മുഹൂർത്താഭരണം വടശ്ശേരി പരമേശ്വരൻ നമ്പൂരിയുടെ പുത്രനായ ദാമോദരൻനമ്പൂരിയുടെ കൃതിയല്ല. ആ ഗ്രന്ഥത്തിന്റെ നിർമ്മാതാവു ഭരദ്വാജഗോത്രജനും വടശ്ശേരി ഭാർഗ്ഗവഗോത്രജനുമാണ്. എന്നാൽ പരമേശ്വരന്റെ പുത്രനും ഒരു ജ്യോതിർവിത്തായിരുന്നു എന്നുള്ളതിനു സ്ഫുടനിർണ്ണയതന്ത്രവിവൃതിയിലെ “പരമേശ്വരം സതനയം” എന്ന പംക്തി ജ്ഞാപകമാകുന്നു. അദ്ദേഹമാണ് കേളല്ലൂർ ചോമാതിരിയുടെ ജ്യോതിശ്ശാസ്ത്രാചാര്യൻ. ഏതു ഗ്രന്ഥമാണ് അദ്ദേഹം നിർമ്മിച്ചതെന്നറിയുന്നില്ല.

നാരായാണൻനമ്പൂരി

മുഹൂർത്തദീപകം എന്ന ഗ്രന്ഥത്തിന്റെ പ്രണേതാവാണ് നാരായണൻനമ്പൂരി. ആ ഗ്രന്ഥത്തിൽ താഴെ ഉദ്ധരിക്കുന്ന പദ്യങ്ങൾ കാണുന്നു:

“ഗജാസ്യഗോശിവഗുരൂൻ നത്വാ മൂർദ്ധ്നാ കരോമ്യഹം
മുഹൂർത്തദീപകം സ്വല്പം സ്വല്പബുദ്ധിഹിതായ വൈ.

***

“കശ്ചിദ്ദ്വിജോ ഗുണഖ്യാതകേശവാഖ്യദ്വിജാത്മജഃ
കാണ്വവസ്ത്വാഹ്വയഗ്രാമജന്മാ നാരായണാഹ്വയഃ
ഇത്ഥം മുഹൂർത്തദീപാഖ്യം മുഹൂർത്താഗമസാരജം
മുഹൂർത്തദർശനം പുണ്യം സജ്ജനൈഃ കൃതവാൻ ശ്രുതം.”

‘കാണ്വവസ്തു’ എന്നതു ശങ്കരകവി സ്മരിക്കുന്ന തൃക്കണ്ണപുരമായിരിക്കാം. വടശ്ശേരി പരമേശ്വരൻനമ്പൂരിയുടെ ഗുരുക്കന്മാരിൽ അന്യതമനെന്നു കേളല്ലൂർ ചോമാതിരി പറയുന്ന നാരായണൻ പക്ഷേ ഇദ്ദേഹമായിരിക്കുവാൻ ഇടയുണ്ട്. മുഹൂർത്തദീപകവും മഴമംഗലം സ്മരിക്കുന്ന ഗ്രന്ഥങ്ങളിൽ ഒന്നാകുന്നു.

പുതുമനച്ചോമാതിരി

കൊല്ലം ഏഴാംശതകത്തിന്റെ ആരംഭത്തിൽ വടശ്ശേരി നമ്പൂരിയുടെ സമകാലികനായി ജീവിച്ചിരുന്ന മറ്റൊരു ദൈവജ്ഞനാണ് പുതുമനച്ചോമാതിരി. അദ്ദേഹത്തിന്റെ കൃതികളായി കരണപദ്ധതി, ജാതകാദേശമാർഗ്ഗം, ന്യായരത്നം, സ്മാർത്തപ്രായശ്ചിത്തം എന്നിങ്ങനെ നാലു ഗ്രന്ഥങ്ങൾ കിട്ടീട്ടുണ്ട്. കരണപദ്ധതിയുടെ അവസാനത്തിൽ താഴെ ഉദ്ധരിക്കുന്ന ശ്ലോകം കാണുന്നു:

“ഇതി ശിവപുരനാമഗ്രാമജഃ കോപി യജ്വാ
കിമപി കരണപദ്ധത്യാഹ്വയം തന്ത്രരൂപം
വ്യധിത ഗണിതമേതൽ; സമ്യഗാലോക്യ സന്തഃ
കഥിതമിഹ വിദന്തഃ സന്തു സന്തോഷവന്തഃ.”

കരണപദ്ധതിക്ക് അജ്ഞാതനാമാവായ ഒരു പണ്ഡിതൻ ഒരു ഭാഷാവ്യാഖ്യാനം രചിച്ചിട്ടുണ്ട്. അതിൽ

> "നൂതനഗൃഹസോമസുതാ രചിതായാഃ കരണപദ്ധതേർവിദുഷാ
> ഭാഷാം വിലിഖതി കശ്ചിദ് ബാലാനാം ബോധനാർത്ഥമല്പധിയാം"

എന്നൊരു പ്രതിജ്ഞാപദ്യം കാണുന്നു. ഇവയിൽനിന്നു പ്രസ്തുത ഗ്രന്ഥത്തിന്റെ പ്രണേതാവു പുതുമനച്ചോമാതിരിയാണെന്നും അദ്ദേഹം ശിവപുരം ഗ്രാമക്കാരനാണെന്നും വിശദമാകുന്നു.

> "നവീനവിപിനേ മഹീമഖഭുജാം മണിസ്സോമയാ-
> ജ്യുദാരഗണകോഽത്ര യസ്സമഭവച്ച; തേനാമുനാ
> വ്യലേഖി സുദൃഢുത്തമാ കരണപദ്ധതിസ്സംസ്കൃതാ
> ത്രിപഞ്ചശിഖിഭൂമിതപ്രഥിതശാകസംവത്സരേ"

എന്നു ഗോവിന്ദഭട്ടന്റെ ഗണിതസൂചികയിലുള്ള ഒരു പദ്യം വടക്കുംകൂർ രാജരാജവർമ്മ രാജാവു് അദ്ദേഹത്തിന്റെ കേരളീയ സംസ്കൃതസാഹിത്യചരിത്രത്തിൽ ഉദ്ധരിച്ചിരിക്കുന്നു. ഗോവിന്ദഭട്ടന്റെ കാലഗണന ശരിയായിരിക്കണം. അങ്ങനെയാണെങ്കിൽ കരണപദ്ധതിയുടെ നിർമ്മിതി ശകാബ്ദം 1353-നു സമമായ കൊല്ലവർഷം 606-ൽ ആണെന്നു വന്നുകൂടുന്നു. ആ കൊല്ലത്തിൽത്തന്നെയാണ് വടശ്ശേരി നമ്പൂരി ദൃഗ്ഗണിതവും കണ്ടുപിടിച്ചതെന്നു നാം ധരിച്ചുവല്ലോ. 'ഗണിതമേതൽ സമ്യക്' എന്ന വാക്യത്തിൽ കലിദിനസൂചനയില്ല. 'നൂതനഗൃഹം' പുതുമനയും 'നവീനവിപിനം' പുതുവനവുമാണ്. പുതുമന പുതുവനമായി വിപരിണമിച്ചിരിക്കണം. അങ്ങനെ ആ രണ്ടു സംജ്ഞകളും ഒരേ ഇല്ലത്തേക്കു സിദ്ധിച്ചു. ഇന്നു സോമയാഗാധികാരികളായ നമ്പൂരിമാർ തൃശ്ശിവപേരൂർ ഗ്രാമത്തിലില്ലെന്നു ചിലർ പറയുന്നതു് ശരിതന്നെ; എന്നാൽ ശിവപുരമെന്നു ചൊവ്വരം ഗ്രാമത്തിന്നും പേരുണ്ടെന്നും ചോമാതിരി ചൊവ്വരം ഗ്രാമക്കാരനായിരിക്കാമെന്നും നാം അതിന്നു പരിഹാരമായി കരുതിയാൽമതി. കരണപദ്ധതി പത്തദ്ധ്യായങ്ങളിൽ രചിക്കപ്പെട്ടിരിക്കുന്നു. പ്രസ്തുത ഗ്രന്ഥത്തിൽ ഗണിതപരിഷ്കാരത്തിനുള്ള മാർഗ്ഗങ്ങളെപ്പറ്റി പറയുന്നുണ്ടെങ്കിലും ദൃക്കരണങ്ങളെക്കുറിച്ചുള്ള സൂചന കാണുന്നില്ല.

> "ഗണിതമിദമശേഷം യുക്തിയുക്തം പഠന്തോ
> ഭുവി ഗണകജനാനാമഗ്രഗണ്യാ ഭവേയുഃ;
> അപി ച ഗതിവിശേഷാൽ കാലതുല്യസ്യ വിഷ്ണോ-
> സ്സദൃശമനുഭവന്തോ യാന്തി തദ്ധാമ ശുദ്ധം."

എന്നൊരു ഫലശ്രുതിശ്ലോകവും ചേർത്തിരിക്കുന്നു. കരണപദ്ധതിയും ജാതകാദേശമാർഗ്ഗവും

> "മദീയഹൃദയാകാശേ ചിദാനന്ദമയോ ഗുരുഃ
> ഉദേതു സതതം സമ്യഗജ്ഞാനതിമിരാരുണഃ"

എന്ന വന്ദനശ്ലോകംകൊണ്ടാണ് ആരംഭിക്കുന്നതു്.

> ഗണേശാദീൻ നമസ്കൃത്യ മയാ ഗുരുമുഖാച്ഛ്റുതഃ
> ജാതകാദേശമാർഗ്ഗോഽയമവിസ്മർത്തും വിലിഖ്യതേ"

എന്ന രണ്ടാമത്തെ ഗ്രന്ഥത്തിൽ വിനയദ്യോതകമായ ഒരു വിജ്ഞാപനവുമുണ്ട്. അവസാനത്തിൽ

"നവാലയവനാഖ്യോന ധീമതാ സോമയാജിനാ
കൃതം പ്രകരണം ഹ്യേതദ്ദൈവജ്ഞജനതുഷ്ടയേ"

എന്ന് ഒരു കുറിപ്പു കാണ്മാനുണ്ട്. 'പുതുമന' എന്ന ഇല്ലപ്പേരു ശരിതന്നെയെന്നും മുറയ്ക്ക് അതിനെ 'പുതുമനക്കാട്ട്' എന്നാണ് പറയേണ്ടതെന്നും ഈ പദ്യത്തിൽനിന്നു വ്യഞ്ജിക്കുന്നു.

ന്യായരത്നം

ന്യായരത്നവും ഒരു ഗണിതഗ്രന്ഥമാണ്. 'മദീയഹൃദയാകാശേ' എന്ന വന്ദനശ്ലോകംകൊണ്ടാണ് ഇതും ആരംഭിക്കുന്നത്.

"നമസ്കൃത്യ ഗുരൂൻ ഭക്ത്യാ ഗണേശാദീൻ ഗ്രഹാനപി
ന്യായരത്നാഹ്വയം കിഞ്ചിൽ ഗണിതം ക്രിയതേ മയാ"

എന്ന് ആ ഗ്രന്ഥത്തിൽ ആചാര്യൻ ചികീർഷിതപ്രതിജ്ഞ ചെയ്തിരിക്കുന്നു. അതിൽ എട്ടധ്യായങ്ങൾ അടങ്ങീട്ടുണ്ട്. ഗ്രന്ഥം ചെറുതാണ്.

ഈ മൂന്നു ഗ്രന്ഥങ്ങളിൽനിന്നു പുതുമനച്ചോമാതിരിക്കു ഗണിതഭാഗത്തിലും ഫലഭാഗത്തിലും ഒന്നുപോലെ വൈദുഷ്യമുണ്ടായിരുന്നു എന്നു തെളിയുന്നുണ്ടല്ലോ. കരണപദ്ധതി കേരളത്തിലെ ഒരു പ്രമാണീഭൂതവും പ്രചുരപ്രചാരവുമായ ജ്യോതിഷഗ്രന്ഥമാകുന്നു. സ്മാർത്തപ്രായശ്ചിത്തത്തിനു 'പുതുമനച്ചോമാതിരിയുടെ പ്രായശ്ചിത്തം' എന്നു തന്നെയാണ് പേർ നല്കിക്കാണുന്നത്. അതിൽ വിവിധവൃത്തങ്ങളിലായി 173 സംസ്കൃതപദ്യങ്ങൾ അടങ്ങിയിരിക്കുന്നു. അതിലും 'മദീയ ഹൃദയാകാശേ' എന്ന വന്ദനശ്ലോകമുണ്ട്.

"അഥാശ്വലായനം നത്വാ മുനിം കൗഷീതകം തഥാ
യൽകിഞ്ചിൽ ബഹ്വൃചസ്മാർത്തപ്രായശ്ചിത്തം വിലിഖ്യതേ"

എന്ന പദ്യത്തിൽനിന്ന് അദ്ദേഹം ഋഗ്വേദികളെ പരാമർശിക്കുന്ന സ്മാർത്തപ്രായശ്ചിത്തത്തെപ്പറ്റി മാത്രമേ പ്രതിപാദിക്കുന്നുള്ളൂ എന്നു കാണാം.

"ആലേപാദ്യനലാഹുതിശ്ച ഹവിഷോ
    നിർവാപ ആജ്യസ്യ വാ-
ഥാമ്വാധേരപി ദേവതോക്തിരിതി താ-
    ന്യുൽപത്തികർമ്മാണ്യപി
കാര്യം സ്വിഷ്ടകൃതഃ പുരാഗ്നിമുഖത-
    ശ്ചോർദ്ധ്വം പ്രധാനം മുഹു-
ർത്തോക്തം ചാവിധിനാ കൃതാനി സകലാ-
    ന്യേതാനി ചാവർത്തയേൽ."

എന്ന പദ്യത്തിൽ വിഷയം ആരംഭിക്കുന്നു.

മാത്തൂർ നമ്പൂരിപ്പാട്

കേരളീയരായ ജ്യോതിശ്ശാസ്ത്രജ്ഞന്മാർ മുഹൂർത്തപദവി എന്ന പേരിൽ നാലോളം ഗ്രന്ഥങ്ങൾ നിർമ്മിച്ചിട്ടുണ്ട്. അവയിൽ രണ്ടെണ്ണം കൊല്ലം എട്ടാം ശതകത്തിന്റെ പൂർവ്വാർദ്ധത്തിൽ ജീവിച്ചിരുന്ന മഴമംഗലം ശങ്കരൻ നമ്പൂരിക്കു മുമ്പും ശേഷം രണ്ടു പിന്നീടും ഉണ്ടായിട്ടുള്ളവയാണ്. മഴമംഗലം ബാലശങ്കരമെന്ന പേരിൽ പ്രസിദ്ധമായ കാലദീപവ്യാഖ്യയിൽ, തന്റെ കാലത്തിനു മുമ്പു പ്രചരിച്ചിരുന്ന മുഹൂർത്തപദവികളെ നടേത്തെ മുഹൂർത്തപദവിയെന്നും രണ്ടാംമുഹൂർത്തപദവിയെന്നും വ്യവഹരിക്കുന്നു. രണ്ടാംമുഹൂർത്തപദവിയെ മുഹൂർത്ത പദവിയെന്ന പേരിൽത്തന്നെ പലപ്പോഴും സ്മരിക്കാറുമുണ്ട്. ആദ്യത്തെ മുഹൂർത്തപദവി തലക്കുളത്തു ഭട്ടതിരിയുടേതെന്നാണ് പറഞ്ഞുവരുന്നത്. അതു ശരിയാണോ എന്നു നിശ്ചയമില്ല. രണ്ടാം മുഹൂർത്തപദവിയുടെ പ്രണേതാവാണ് മാത്തൂർ നമ്പൂരിപ്പാട്. നാമധേയമെന്തെന്നറിയുന്നില്ല. അദ്ദേഹത്തിന്റെ ജനനസ്ഥലം കൊച്ചിയിൽ ചേലക്കരയ്ക്കു സമീപം പാഞ്ഞാൾ എന്ന ദേശമാണെന്നും ആ കുടുംബപരമ്പര ഇപ്പോഴുമുണ്ടെന്നും അറിയുന്നു. സംസ്കൃതത്തിൽ പാഞ്ഞാൾ പാഞ്ചാലഗ്രാമവും മാത്തൂർ മഹാവാസ്തുപുരവുമായി രൂപം മാറുന്നു. ആ മുഹൂർത്ത പദവിതന്നെ രണ്ടു പാഠങ്ങളിലായി കണ്ടിട്ടുണ്ട്. ഒന്ന്

> "പ്രത്യൂഹപ്രണിഹന്താരം പ്രണിപത്യ ഗണാധിപം
> മുഹൂർത്താവഗമേ മാർഗ്ഗമൂജ്ജം കർത്തും യതാമഹേ"

എന്ന ശ്ലോകത്തോടുകൂടി ആരംഭിക്കുന്നു; അതാണ് മഴമംഗലത്തു ശങ്കരൻനമ്പൂരി വ്യാഖ്യാനിച്ചിട്ടുള്ളതും. അതിൽ മംഗലാചരണമുൾപ്പെടെ മുപ്പത്താറു ശ്ലോകങ്ങൾ അടങ്ങിയിരിക്കുന്നു. മറ്റേതിലെ പ്രഥമശ്ലോകം

> "പ്രത്യൂഹപ്രണിഹന്തൃകിഞ്ചന മഹസ്സഞ്ചിന്ത്യ ഭാസാംനിധിം
> ഭാനുഞ്ച ക്രിയതേ മുഹൂർത്തപദവീ സംക്ഷിപ്തശാസ്ത്രാന്തരാ
> വർജ്ജ്യാവർജ്ജ്യവിവേകിനീ കൃതസദാചാരാനുസാരാ മയാ
> സന്തുഷ്യന്തുതരാം ചിരായ സുധിയോ ദേവാഃ പ്രസീദന്തു നഃ"

എന്നതാണ്. ഇവയിൽ ആദ്യത്തെ പാഠമനുസരിച്ചാണ് മഴമംഗലത്തു ശങ്കരൻനമ്പൂരിയുടെ വ്യാഖ്യാനം; രണ്ടാമത്തെ പാഠത്തിന്റെ വ്യാഖ്യാതാവ് അർവാചീനനാണ്. അതിൽ നാല്പത്തിമൂന്നു ശ്ലോകങ്ങൾ ഉൾക്കൊള്ളുന്നു.

> "ത്രിചത്വാരിംശതാ പദ്യൈർമ്മുഹൂർത്തപദവീമിമാം
> പാഞ്ചാലഗ്രാമവാസ്തവ്യോ ദ്വിജഃ കശ്ചിദരീരചൽ."

എന്ന് അതിൽ ഒടുവിൽ ഒരു ശ്ലോകം ഘടിപ്പിച്ചിട്ടുണ്ട്. ഇതാണോ മൂന്നാം മുഹൂർത്ത പദവി എന്നു നിശ്ചയമില്ല. ഇവ കൂടാതെ മുപ്പത്തിരണ്ടു ശ്ലോകങ്ങൾ മാത്രമടങ്ങിയ മറ്റൊരു മുഹൂർത്തപദവിയുമുണ്ട്. അതിനെ നാലാം മുഹൂർത്തപദവി എന്നു പറയുന്നു.

മഴമംഗലം പ്രസ്തുത ഗ്രന്ഥം വ്യാഖ്യാനിച്ചിട്ടുള്ളതുകൊണ്ടു കൊല്ലം ഏഴാം ശതകത്തിന്റെ മധ്യത്തിലാണ് മാത്തൂരിന്റെ ജീവിതകാലം എന്ന് ഊഹിക്കാം. പഴയ മുഹൂർത്തപദവിയെ അദ്ദേഹം സംക്ഷേപിച്ചു മുപ്പത്തഞ്ചു ശ്ലോകങ്ങളിൽ ആശയങ്ങൾ മുഴുവൻ അടക്കീട്ടുള്ളത് ഏറ്റവും ആശ്ചര്യകരമായിരിക്കുന്നു.

ഈ മുഹൂർത്തപദവിയിൽ മൂന്നു പരിച്ഛേദങ്ങളുണ്ട്. പ്രഥമ പരിച്ഛേദത്തിൽ നിത്യദോഷങ്ങളേയും ഷഡ്ദോഷങ്ങളേയും കർത്തൃദോഷങ്ങളേയും കർമ്മങ്ങളുടെ

കാലനിർണ്ണയത്തേയും പ്രതിപാദിക്കുന്നു. ദ്വിതീയപരിച്ഛേദത്തിൽ ഷോഡശക്രിയകളുടെ മുഹൂർത്തങ്ങൾ നിർണ്ണയിക്കുകയും, തൃതീയ പരിച്ഛേദത്തിൽ പ്രതിഷ്ഠ, ഗൃഹനിർമ്മിതി, ഔഷധസേവ, യാത്ര, കൃഷി ഇവയ്ക്കുള്ള മുഹൂർത്തങ്ങൾ വിവരിക്കുകയും ചെയ്യുന്നു. പ്രസ്തുത ഗ്രന്ഥത്തിനു മുമ്പു സൂചിപ്പിച്ച മഴമംഗലത്തിന്റെ ബാലശങ്കരമെന്ന വിശിഷ്ടമായ ഭാഷാവ്യാഖ്യാനത്തിനു പുറമേ അജ്ഞാതനാമാവായ ഒരു പണ്ഡിതന്റെ മുഹൂർത്തസരണീദീപം എന്നൊരു ചെറിയ സംസ്കൃതടീകയും, പൊറയന്നൂർ പരമേശ്വരൻ നമ്പൂരിപ്പാട്ടിലെ വരദീപിക എന്ന വിസ്തൃതമായ ഒരു സംസ്കൃത വ്യാഖ്യാനവും, ആഴ്വാഞ്ചേരി തമ്പ്രാക്കളുടെ മുഹൂർത്തഭാഷയെന്ന ഭാഷാവ്യാഖ്യാനവുമുണ്ട്.

'പ്രത്യൂഹപ്രണിഹന്താരം' എന്ന ശ്ലോകം വരദീപികാകാരൻ വ്യാഖ്യാനിക്കുമ്പോൾ "പഞ്ചസിദ്ധാന്ത—ഷട്സൂത്ര—മുഹൂർത്തരത്ന—മുഹൂർത്തദീപിക—വിധിരത്നസാരസമുച്ചയ—സർവ്വസിദ്ധി—പഞ്ചാശികാ—കാലപ്രകാശികാ—ചാരദീപികാ—ചാരസംഗ്രഹ—മാധവീയ—മുഹൂർത്തപദവ്യാദിഷു മുഹൂർത്തശാസ്ത്രേഷു" എന്ന പംക്തിയിൽ മുഹൂർത്തശാസ്ത്രപ്രതിപാദകങ്ങളായ പല പൂർവ്വ ഗ്രന്ഥങ്ങളേയും സ്മരിച്ച "ബഹുവിസ്തരത്വാച്ച അർത്ഥദുർഗ്ഗമത്വാച്ച ഉത്സർഗ്ഗാപവാദബഹുളത്വാച്ച തത്തച്ഛാസ്ത്രേഷു തത്തദ്വിധവചനദർശനാച്ച അനന്തസൂതസജ്ജനാചാരവചനദർശനാച്ച ഗ്രന്ഥ വിസ്തരഭീരൂണാമൂഹാപോഹാപടൂനാം മന്ദമതീനാം താനിശാ സ്ത്രാണ്യാലോച്യ സുമുഹൂർത്തകാലജ്ഞാനസ്യ സുദുഷ്കരത്വാൽ" അവയെക്കൊണ്ടു പോരാത്തതിനാലാണ് ആചാര്യൻ നാതിസം ക്ഷേപവിസ്തരവും നാതിസംവൃതാർത്ഥവും നാതിഗഹനശബ്ദ ബഹുലവുമായ പുതിയ മുഹൂർത്തപദവി നിർമ്മിച്ചതെന്നുപറയുന്നു. വരദീപികയുടെ രചന കൊല്ലം ൭൭൦-ൽ ആണ്. മുഹൂർത്തസരണീദീപത്തിൽ

"മുഹൂർത്തസരണീദീപം സർവ്വസംശയനാശനം
വ്യാഖ്യാനം ലിഖിതും യത്നം കരോമി ജനരഞ്ജനം"

എന്നൊരു ശ്ലോകം കാണുന്നു.

സങ്ഗ്രാമവിജയോദയം

ഇത് ആര്യാവൃത്തത്തിൽ ഇരുപത്തിനാലധ്യായങ്ങളിൽ രചിച്ചിട്ടുള്ള ഒരു ഗ്രന്ഥമാണ്.

കവി കേരളീയനായിരിക്കുവാൻ ന്യായമുണ്ട്. കാലദേശങ്ങളേയോ നാമധേയത്തേയോ പറ്റി യാതൊരറിവും ലഭിക്കുന്നില്ല. ആദ്യത്തെ പതിനാറദ്ധ്യായങ്ങളിൽ യുദ്ധവിജയകാംക്ഷിയായ രാജാവിനു നക്ഷത്രം, തിഥി, വാരം, യോഗം, ലഗ്നം, ഗ്രഹചാരം മുതലായവയുടെ സ്ഥിതിയിൽനിന്നു വരാവുന്ന ശുഭാശുഭ ഫലങ്ങളെ നിരൂപണം ചെയ്യുന്നു. 17 മുതൽ 21 വരെയുള്ള അധ്യായങ്ങളിൽ മന്ത്രം, യന്ത്രം, ഔഷധം മുതലായവകൊണ്ടു ശത്രുസൈന്യത്തിന്റെ വ്യാമോഹനം, സ്തംഭീകരണം, പ്രത്യുച്ചാടനം തുടങ്ങിയ വിജയപ്രകാരങ്ങൾ എങ്ങനെ സാധിക്കാമെന്നു നിർദ്ദേശിക്കുന്നു. ഒടുവിലത്തെ മൂന്നധ്യായങ്ങളിൽ ധാരാലിപ്തകം തുടങ്ങിയ ശസ്ത്രങ്ങളുടെ നിർമ്മിതിയും മറ്റുമാണ് പ്രതിപാദിച്ചിരിക്കുന്നത്. പ്രഥമാധ്യായത്തിൽ ആചാര്യൻ ഇങ്ങനെ പ്രസ്താവിക്കുന്നു:

"ജഗദേകഹേതുരീശോ ജഗാദ ജഗതോ ഹിതായ സർവ്വജ്ഞഃ
ശാസ്ത്രമതിവിസ്തരാർത്ഥം യുദ്ധസ്യ ജയാർണ്ണവം നാമ.

വിഷ്ണുപിതാമഹഗിരിജാനന്ദീന്ദ്രകുമാരചന്ദ്രസൂര്യാദ്യൈഃ
ഗരുഡോരഗേന്ദ്രമുനിഭിഃ ശ്രുതം ച തച്ഛാസ്ത്രമീശാനാൽ.

യുദ്ധജയാർണ്ണവശാസ്ത്രാദുദ്ധൃത്യ മനാക് തതോ മയാര്യാഭിഃ
ക്രിയതേ ശാസ്ത്രം സാരം സംഗ്രാമജയോദയം നാമ."

ശ്രീപരമേശ്വരൻ യുദ്ധജയാർണ്ണവം എന്നൊരു ഗ്രന്ഥം നിർമ്മിച്ചു എന്നും, ആ ഗ്രന്ഥം വിഷ്ണു, ബ്രഹ്മാവു, പാർവ്വതീദേവി, നന്ദികേശ്വരൻ, ദേവേന്ദ്രൻ, സുബ്രഹ്മണ്യൻ, ചന്ദ്രൻ, സൂര്യൻ, ഗരുഡൻ, അനന്തൻ, മഹർഷിമാർ മുതലായവർ കേട്ടു പഠിച്ചു എന്നും അതിന്റെ സാരം ഉദ്ധരിച്ചാണു സംഗ്രാമവിജയോദയം താൻ രചിക്കുന്നതെന്നും അദ്ദേഹം പ്രസ്താവിക്കുന്നു. സംഗ്രാമ ശബ്ദം കേട്ടു ഭ്രമിച്ചു പ്രസ്തുത കൃതി സംഗ്രാമധീരരവിവർമ്മചക്രവർത്തിയുടെ കാലത്തു നിർമ്മിച്ചതാണെന്നു പറയുന്നതു പ്രമാദമാകുന്നു. വരാഹഹോരയ്ക്കു വിവരണം എന്ന ടീക രചിച്ച ഉഴുത്തിരവാരിയർ സംഗ്രാമവിജയോദയത്തിൽനിന്നു "സാമ്പോഭൃഗ്വംഗിരസൗ ദണ്ഡാധീശൗ ദിവാകരോർവീജൗ" ഇത്യാദി ശ്ലോകം ഉദ്ധരിക്കുന്നുണ്ട്. വാരിയർ കൊല്ലം എട്ടാം ശതകത്തിന്റെ ആരംഭത്തിൽ ജീവിച്ചിരുന്നു.

രണദീപിക, കുമാരഗണകൻ

യുദ്ധസംബന്ധമായ പല ഉപദേശങ്ങളും നല്കുന്ന മറ്റൊരു പ്രമാണഗ്രന്ഥമാകുന്നു രണദീപിക. ഈ ഗ്രന്ഥത്തിൽ (1) നയവിവേകം (2) യാത്രാവിവേകം (3) ജയാജയവിവേകം (4) കാലവിവേകം (5) ശൂലചക്രാദിവിവേകം (6) പഞ്ചസ്വരവിവേകം (7) മൃഗവീര്യവിവേകം (8) ഭൂബലവിവേകം എന്നീ പേരുകളിൽ എട്ടു് അധ്യായങ്ങൾ അടങ്ങിയിരിക്കുന്നു. ആദ്യന്തം ആനുഷ്ടുഭവൃത്തത്തിലാണ് പ്രസ്തുത നിബന്ധം രചിച്ചിരിക്കുന്നതു്. ഗ്രന്ഥകാരന്റെ പേർ കുമാരനെന്നാണെന്നു്,

"കുമാരനാമധേയേന ഗണകേന മയാധുനാ
പ്രബോധനാർത്ഥം ബാലാനാം ക്രിയതേ രണദീപികാ"

എന്നു് ആദ്യത്തിലും

"രാജൽകേരളരാജരാജമകുടീരാജീവദങ്ഘ്രിദ്വയ-
ശ്രീഗോവിന്ദമഹീസുരേന്ദ്രസഹജശ്രീദേവ ശർമ്മാജ്ഞയാ
കൃത്വാസൗ രണദീപികാരചനയാ രാജ്ഞാം തമോധ്വംസനം
(ബ്രധ്നീ) യത്യധുനാ കുമാരഗണകഃ; സന്തഃ പ്രസീദന്ത്വതഃ"

എന്നു് അവസാനത്തിലുമുള്ള പദ്യങ്ങളിൽനിന്നു വെളിവാകുന്നു. രണ്ടാമത്തെ പദ്യത്തിൽ നിന്നു ഗ്രന്ഥകാരൻ രണദീപിക നിർമ്മിച്ചതു ഗോവിന്ദൻ എന്ന ബ്രാഹ്മണന്റെ അനുജനായ ദേവശർമ്മാവിന്റെ ആജ്ഞയനുസരിച്ചാണെന്നും ഗ്രഹിക്കാവുന്നതാണ്. ആ പദ്യത്തിലെ പ്രഥമപാദത്തിൽ കവി സ്മരിക്കുന്ന കേരളരാജരാജൻ ഏതോ ഒരു കൊച്ചി മഹാരാജാവാണെന്നു് എനിക്കു തോന്നുന്നു. ഗോവിന്ദൻ പക്ഷേ അന്നത്തെ ഇടപ്പള്ളി വലിയ തമ്പുരാനായിരിക്കാം. രണദീപിക മൂന്നാമധ്യായത്തിൽ ഗ്രന്ഥകാരൻ ജ്യോതിർവിത്തായ ഒരു മാധവനെപ്പറ്റി പ്രസ്താവിക്കുന്നുണ്ട്. അതു വിദ്യാമാധവനാണെന്നു സങ്കല്പിച്ചാലും കുമാരൻ പതിന്നാലാംശതകത്തിന്റെ ഒടുവിലോ പതിനഞ്ചാം ശതകത്തിലോ ജീവിച്ചിരുന്നിരിക്കുവാനേ മാർഗ്ഗമുള്ളൂ. അതു കൊണ്ടു മുൻപു നിർദ്ദേശിച്ച രാജരാജൻ ഒരു ചേരമാൻ പെരുമാളല്ലെന്നു

തീർച്ചപ്പെടുത്താവുന്നതാണ്. 'ഗണകൻ' എന്ന ബിരുദംകൊണ്ടു കവി ജാത്യാ ഒരു ഗണകനായിരുന്നിരിക്കണമെന്നില്ല. 'ഉദാരഗണകഃ' എന്നു പുതുമനച്ചോമാതിരിയെപ്പറ്റിത്തന്നെ വർണ്ണിച്ചുകാണുന്നുണ്ടല്ലോ. ഏതു ജോതിശ്ശാസ്ത്രജ്ഞനും ആ ബിരുദം സ്വനാമധേയത്തോടുകൂടി ഘടിപ്പിക്കാവുന്നതാണ്. കുമാരഗണകൻ ഒരു വലിയ ദൈവജ്ഞനായിരുന്നതിനുപുറമേ അർത്ഥശാസ്ത്രം, സ്വരാഗമം, പക്ഷിവിദ്യ മുതലായ പല ശാസ്ത്രങ്ങളിലും നിഷ്ണാതനായിരുന്നു എന്നു ഗ്രന്ഥത്തിൽ നിന്നു വിശദമാകുന്നു. അദ്ദേഹം സ്വതന്ത്രചിന്തകനായിരുന്നു എന്നുള്ളതിനും അതിൽ തെളിവുണ്ട്:

> "വദന്തു ബഹുധാ കാമം മുനീന്ദ്രാശ്ശുദ്ധമാനസാഃ;
> അഹം സത്യം പ്രവക്ഷ്യാമി യുക്ത്യാ പരമസാരയാ.
> ഗ്രാമേ നിവാസിനാം യദ്വച്ഛൂദ്രാദീനാമനന്തരം
> ഭാഗിനേയാൻ പരിത്യജ്യ പുത്രോ ഭോക്താ ഭവിഷ്യതി,
>
> തദ്വൽ സംസർഗ്ഗമാത്രേണ ഹീനോപ്യുത്തമതാം വ്രജേൽ;
> രജതം സ്വർണ്ണസമ്പർക്കാദ്വ്രജത്യേവ സുവർണ്ണതാം.
>
> ജാതിവർണ്ണകലാദീനാം ക്ഷയവൃദ്ധീ ഭവിഷ്യതഃ;
> മേരുമാശ്രിത്യ സൗവർണ്ണാ ഭവന്തി കില വായസാഃ.
>
> തസ്മാദസ്മിൻ കേരളാഖ്യേ മഹീദേവമഹീതലേ
> ശൂദ്രാദിഭിരപി ജ്ഞേയം ജന്മദസ്യ ബലാബലം."

എന്നീ പദ്യങ്ങൾ പരിശോധിക്കുക. കൊല്ലം 825-ൽ ഇടയ്ക്കാട്ടു നമ്പൂരിയുടെ പ്രശ്നമാർഗ്ഗത്തിൽ രണദീപികയെ ഒരു പ്രമാണഗ്രന്ഥമായി സ്വീകരിച്ചിരിക്കുന്നു എന്നുള്ളതു

> "തൽകാലം സൂര്യശീതാംശുശ്രിത രാശിവശാദപി
> ജയഭംഗാദികം വാച്യം തഥാ ച രണദീപികാ."

എന്ന പദ്യത്തിൽനിന്നു വെളിപ്പെടുന്നു.

രവിനമ്പൂരി

കേളല്ലൂർ ചോമാതിരിയുടെ ഗുരുക്കന്മാരിൽ അന്യതമനാണ് രവിനമ്പൂരി. അദ്ദേഹം ജ്യോതിശ്ശാസ്ത്രത്തിലും വേദാന്തത്തിലും പണ്ഡിതനായിരുന്നു. അദ്ദേഹത്തോടു ചോമാതിരി രണ്ടു ശാസ്ത്രങ്ങളും അഭ്യസിക്കുകയുണ്ടായി. "രവിത ആത്തവേദാന്തശാസ്ത്രേണ" എന്ന് ആര്യഭടീയഭാഷ്യത്തിലും

> "ശ്രീമദ്ദാമോദരം നത്വാ ഭഗവന്തം രവിം തഥാ
> തൽപ്രസാദാന്മയാ ലബ്ധം ജ്യോതിശ്ചരിതമുച്യതേ."

എന്നു സിദ്ധാന്തദർപ്പണത്തിലും അദ്ദേഹം ഈ ആചാര്യനെ സബഹുമാനം സ്മരിക്കുന്നു. ജ്യോതിഷത്തിൽ രവി ആചാരദീപിക എന്നൊരു ഗ്രന്ഥം രചിച്ചിട്ടുണ്ട്. ആചാരദീപിക മുഹൂർത്താഷ്ടകത്തിന്റെ വൃത്തിയാകുന്നു.

> "ജ്യോതിർമ്മയം ശിവം നത്വാ വൃത്തിരാചാരദീപികാ
> പദ്യൈർമുഹൂർത്താഷ്ടകസ്യ ക്രിയതേഽല്പീയസീ മയാ"

എന്ന പദ്യം നോക്കുക.

ദേശമംഗലത്തു് ഉഴുത്തിരവാരിയർ

വരാഹമിഹിരന്റെ ഹോര ഇരുപത്താറധ്യായങ്ങൾക്കും സവിസ്തരമായുള്ള ഒരു വ്യാഖ്യാനമാണ് ഉഴുത്തിരവാരിയരുടെ വിവരണം. 'രുദ്രൻ' എന്ന പദത്തിന്റെ തത്ഭവമാണ് ഉഴുത്തിരൻ. വ്യാഖ്യാനത്തിന്റെ ആരംഭത്തിൽ വാരിയർ ഗണപതിയേയും ശ്രീപരമേശ്വരനേയും ബ്രാഹ്മണരേയും താഴെക്കാണുന്ന പദ്യങ്ങളിൽ വന്ദിക്കുന്നു:

> "ജയതി ഭഗവാൻ ഗജാസ്യോ യൽകർണ്ണവ്യജനമാരുതാ ഭജതാം
> യാന്തോ വ്യസനാനി ഹരന്ത്യായാന്തശ്ചാർപ്പയന്ത്യഭീഷ്ടാനി."

> "സത്യജ്ഞാനപ്രദായേഷ്ട ദേശകാലപ്രബോധിനേ
> നമഃ ശ്രീഗുരവേ സാക്ഷാൽ പരമേശ്വരമൂർത്തയേ."

> "യേഷാമാത്മനി ഗർഭസംസ്കൃതിമുഖൈർമ്മൗഞ്ജീ നിബന്ധാന്തിമൈഃ
> പൂതൈഃ കർമ്മഭിരത്ര ഭാതി വിധിവദ്ബ്രഹ്മപ്രതിഷ്ഠാപിതം,
> ശ്രൗതസ്മാർത്തസമസ്തകർമ്മസതതാനുഷ്ഠാനനിഷ്ഠാത്മന-
> സ്താനേതാൻ പ്രണമാമി ഭൂമിവിബുധാനിഷ്ടാർത്ഥകല്പദ്രുമാൻ."

രണ്ടാമത്തെ ശ്ലോകത്തിൽ ദൃഗ്ഗണിതക്കാരനെക്കൂടി ഗ്രന്ഥകാരൻ അഭിവാദനം ചെയ്യുന്നതായി വിചാരിക്കാമെന്നു മുമ്പു സൂചിപ്പിച്ചുവല്ലോ. 'ശ്രീഗുരവേ' എന്ന വിശേഷണം ആചാര്യൻ ഘടിപ്പിച്ചിട്ടുണ്ടെങ്കിലും ദൃഗ്ഗണിതകാരന്റെ അന്തേവാസിയായിരുന്നു അദ്ദേഹമെന്നു തോന്നുന്നില്ല. അതെന്തെന്നാൽ ഗ്രന്ഥത്തിന്റെ അവസാനത്തിൽ

> "ഭദ്രാഗീർന്നിധൃതാദ്യഹ്നി മകരേ ഽർക്കബുധോദയേ
> ഇദം ഹോരാവിവരണം രുദ്രേണ സുസമാപിതം."

എന്നൊരു പദ്യം കാണുന്നു. കലിദിനസൂചകമായ പ്രസ്തുത പദ്യത്തിന്റെ പ്രഥമപാദത്തിൽനിന്നു കൊല്ലം 702-ആമാണ്ടിടയ്ക്കാണ് ഗ്രന്ഥരചന സമാപ്തമായതു് എന്ന് അറിയുവാൻ ഇടവരുന്നു.

ഈ രുദ്രൻ ദേശമംഗലത്തു വാരിയന്മാരിൽ ഒരാളായിരുന്നു എന്നും കൂടല്ലൂർ മനയ്ക്കൽ ചെന്നു വ്യാകരണം പഠിച്ചു വിവിധ ശാസ്ത്രങ്ങളിൽ നിഷ്ണാതനായിത്തീർന്നു എന്നും ഐതിഹ്യമുണ്ട്. ആ മനയ്ക്കലെ മഹൻമൂസ്സതും വാരിയരും സതീർത്ഥ്യന്മാരായിരുന്നു എന്നും,

> "കൃത്വാ രുക്മിസഹോദരീകമിതരി പ്രാവണ്യപൂതം മന-
> സ്തദ്വിഭ്രമ്യ ഗിരാ വരാഹമിഹിരോക്തേരർത്ഥനാമിശ്രയാ
> സത്സ്വീകൃത്യനവിദ്ധമാഗമികതാപ്രാണം സുധീന്ദ്രപ്രിയാ-
> യാർത്ഥം വ്യാകൃഷി വാസ്തവജ്ഞസദനേ നമ്പല്പയാഹംധിയാ."

എന്ന വ്യാഖ്യാനാന്തത്തിലെ ശ്ലോകം അതിനു തെളിവാണെന്നും ചില പണ്ഡിതന്മാർ പറയുന്നു. സുധീന്ദ്രപ്രിയനായ ആ നമ്പൂരിപ്പാട്ടിലെ അഭ്യർത്ഥന അനുസരിച്ചു വാസ്തവജ്ഞസദനത്തിൽവച്ചു വാരിയർ വിവരണം രചിച്ചു എന്ന് ഈ ശ്ലോകത്തിന് ഒരുവിധം അർത്ഥകല്പന ചെയ്യാം. വാസ്തവജ്ഞസദനം നേരറിയുന്നവരുടെ മന,

അതായത് നാറേരി ഇല്ലമാണെന്നുകൂടി പറയാമോ? അതു പ്രയാസം തന്നെ. മാഘന്റെ ശിശുപാലവധത്തിനു ബാലബോധിക എന്ന വ്യാഖ്യാനം രചിച്ച ദേശമംഗലത്തു ശ്രീകണ്ഠവാരിയർ തന്റെ കുടുംബത്തിൽ തനിക്കു മുമ്പ് ഒരു രുദ്രനും മൂന്നു ശ്രീകണ്ഠന്മാരുമുണ്ടായിരുന്നതായി പ്രസ്താവിക്കുന്നു. ആ ഭാഗം ഇവിടെ ഉദ്ധരിക്കാം:

"പാരേദക്ഷിണഗംഗമസ്തി മഹിതസ്സ്വസ്തിപ്രദോ ദേഹിനാം
ദേശഃ കോപി ശശാങ്കചൂഡരമണീ സാന്നിധ്യനിത്യോത്സവഃ
വൈതാനാഗ്നിവിലോലധൂമപടലീ സൗഗന്ധ്യനൈരന്തരീ-
മംഗല്യോ ജയസിംഹമംഗല ഇതി ക്ഷോണീസുരൈരർച്ചിതഃ.

വിദ്യതേ തത്ര സാഹിത്യവിദ്യാഭ്യാസവല്ലരികാ
വിശ്വപാരശവേന്ദ്രസ്യ വിശ്രുതം ഭവനോത്തമം.

പാരമ്പര്യേണ ജായന്തേ യേ തത്ര സുകൃതോദയാൽ
ആചാര്യാ ഏവ തേ സർവ്വേ കേരളക്ഷ്മാഭുജാം നൃണാം.

രുദ്രാഭിധാനാ തത്രാസീദ്ദ് ഭാരത്യാഃ പുരുഷാകൃതിഃ
പരക്രോഡസ്ഥലാക്രീഡരുദ്ര താദാത്മ്യമുദ്രിതാ.

ആപഞ്ചാശൽ സമാസ്സോയം ശ്രീപഞ്ചാക്ഷരജീവനം
ചകാരാസേവ്യ സാഹിത്യവിദ്യാം സ്വകുലവർത്തിനീം.

പരസ്പരോപമൗ ശാന്തൗ തദ്വംശേ സാർവ്വലൗകികൗ
ശ്രീകണ്ഠാഖ്യാവുഭൗ ജാതൗ സാഹിത്യൈകപരായണൗ.

അഥാത്മനാ സുസംവൃദ്ധം ദേവശ്ചന്ദ്രാർദ്ധശേഖരഃ
ശ്രീപരക്രോഡവാസ്തവ്യസ്തൽകുലം വീക്ഷ്യ ഹൃഷ്ടവാൻ.

സ തത്ര ജന്മലാഭായ കതുകീ പരമേശ്വരഃ
ശ്രീകണ്ഠാൽ പിതൃതുല്യാംഗോ ദ്വിതീയാദുദഭൂൽ സ്വയം.

സ ബാല്യാൽ പ്രഭൃതി ശ്രീമാൻ സാഹിത്യസുരപാദപഃ
അതിഗംഭീരവാഗ്ഗുംഭസുഭഗംഭാവുകോ ബഭൗ.

ശ്രീകണ്ഠാഖ്യ ഇതി സ്പഷ്ടനിജാവിർഭാവകൗതുകഃ
അസൂത ജഗതാം ഭൂത്യൈ ശിഷ്യകല്പദ്രുമാനസൗ.

ജ്ഞാനേന വാചാ വയസാ പ്രവൃദ്ധത്വമുപേയിവാൻ
സോഽഭജൽ പലിതാഭോഗം പുണ്യാങ്കുരമിവോദിതം.

യഥാ യഥാ വയോ ജാതം തസ്യ ജ്ഞാനഗരീയസഃ
തഥാ തഥാ സമായാതാ സ്വച്ഛതാ മനസസ്തനോഃ.
ശീതളീകൃതചിത്തസ്യ ശ്രീകോലൂരഗിരീന്ദ്രജാ

> പ്രവിവേശാന്തരാത്മാനം ശിവസ്യേവാസ്യ നിർവൃതാ.
>
> ജയസിംഹാദിമംഗല്യവാസ്തവ്യഃ ശ്രീമഹേശ്വരഃ
> അനേന സൗഹൃദമധാൽ പരക്രോഡേശ്വരേച്ഛയാ.
>
> സദാശിവപദാംഭോജഭക്തിഭാരരസായനം
> മൂർദ്ധ്നാ വഹന്നസാവുച്ചൈരാനതോ. . . . . .
>
> അംഗസ്യാംഗസ്യ തസ്യാസ്യ സ്മാരംസ്മാരം കുളഹലീ
> കിന്നു വക്ഷ്യേ തതോ ജാതഃ തന്നാമാഹം സതാം മതഃ.
>
> ഗുരോരനന്തരം സോ/ഹം കാരുണ്യേനാസ്യ ഭൂയസാ
> ബാലകോപി പ്രയത്നേന കുലവിദ്യാമുദൂഢവാൻ.
>
> മനുസ്കാരാംബുജസ്ഥാസ്ലഗുരുഭൃതനിയോഗതഃ-
> അഹം പുനര്യാജ്യശിക്ഷാദക്ഷോ ദേശികതാമഗാം.
>
> ഗുരോർന്നിയോഗാദ്യാജ്യാനാം ശശ്വൽ പ്രാർത്ഥനയാപി ച
> ചതുഷ്ടയാദിഗ്രന്ഥാനാം വ്യാഖ്യാ ബഹ്വ്യഃ കൃതാ മയാ.
>
> സോഹം മാഘകവേഃ കാവ്യപാരാവാരം തിതീർഷയാ വിതനോമി സുവി
> സ്തീർണ്ണാം വ്യാഖ്യാനൗകാം വിചക്ഷണഃ."

ഒടുവിൽ "ഇതി ശ്രീകണ്ഠാചാര്യശിഷ്യേണ ശ്രീകണ്ഠേന വിരചിതേ" എന്നൊരു കുറിപ്പും കാണുന്നുണ്ട്. ദേശ (ജയസിംഹ) മംഗലത്തു വാര്യന്മാർ സാമൂതിരിക്കോവിലകത്തെ ആചാര്യന്മാരാണെന്നും മാഘവ്യാഖ്യാകാരന്റെ മൂന്നു പൂർവന്മാരും ശ്രീകണ്ഠാഭിധന്മാരായിരുന്നു എന്നും ആ വാരിയത്തിൽ ആദ്യത്തെ പണ്ഡിതശ്രേഷ്ഠൻ ഒരു ഉഴത്തിരവാരിയരായിരുന്നു എന്നും അദ്ദേഹം അൻപതു വയസ്സുവരെ ജീവിച്ചിരുന്നു എന്നും അവരെല്ലാവരും സാഹിത്യത്തിൽ വിചക്ഷണന്മാരായിരുന്നു എന്നും തൃപ്പറങ്ങോട്ടു ശിവൻ അവരുടെ കുലദേവതയായിരുന്നു എന്നും മാഘവ്യാഖ്യാകാരന്റെ പിതാവു വാർദ്ധക്യത്തിലാണ് മരിച്ചത് എന്നും മറ്റും നാം ഈ ശ്ലോകങ്ങളിൽനിന്നു ധരിക്കുന്നു. വിവരണകാരനെയല്ല ശ്രീകണ്ഠൻ ഇവിടെ സ്മരിക്കുന്നത്. ആണെങ്കിൽ അദ്ദേഹം ഒരു ജ്യോതിർവിത്തെന്നു പറയാതെയിരിക്കുകയില്ലല്ലോ.

വിവരണകാരനു വ്യാകരണം, മീമാംസ, യോഗം, മുതലായി പല ശാസ്ത്രങ്ങളിലും പ്രശംസനീയമായ പാണ്ഡിത്യമുണ്ടായിരുന്നു എന്നുള്ളതിന് ആ ഗ്രന്ഥത്തിൽത്തന്നെ ധാരാളം ലക്ഷ്യമുണ്ട്. കല്യാണവർമ്മാവിന്റെ സാരാവലി, കൃഷ്ണീയം, സ്വല്പജാതകം, പരാശരഹോര, മഹായാത്ര മുതലായി പല ജ്യോതിഷഗ്രന്ഥങ്ങളിൽനിന്നും, ഗാർഗ്ഗി, ഭട്ടോൽപലൻ, ശ്രീപതി, ബാദരായണൻ, യവനേശ്വരൻ, ജീവശർമ്മാ, വിദ്യാമാധവൻ, മണിമന്ഥൻ, സത്യൻ തുടങ്ങിയ പൂർവസൂരികളുടെ കൃതികളിൽനിന്നും അദ്ദേഹം പ്രമാണങ്ങൾ ഉദ്ധരിക്കുന്നു. കൃഷ്ണീയത്തെപ്പറ്റി മുമ്പു പ്രസ്താവിച്ചിട്ടുണ്ട്.

അഷ്ടമംഗലപ്രശ്നം

ഈ ഗ്രന്ഥവും ഉഴത്തീരവാരിയരുടെ കൃതിയാണെന്നു വിചാരിക്കേണ്ടിയിരിക്കുന്നു. എന്തെന്നാൽ 'ജയതി ഭഗവാൻ ഗജാസ്യോ' 'സത്യജ്ഞാനപ്രദായേഷ്ട' 'യേഷാമാത്മനി' ഇത്യാദി ശ്ലോകങ്ങൾ അതിന്റെ ആരംഭത്തിലും കാൺമാനുണ്ട്.

> "വിധാത്രാ ലിഖിതാ യാസൗ ലലാടേƒക്ഷരമാലികാ
> ദൈവജ്ഞസ്താം പഠേദ്വ്യക്തം ഹോരാനിർമ്മലചക്ഷുഷാ.
> ആദേശവിധാനമിദം പാരമ്പര്യക്രമാഗതം ജ്ഞാനം
> അപ്യഷ്ടമംഗലാഖ്യം വിലിഖ്യതേ ഗുരുകൃപാവലംബേന."

എന്ന പദ്യങ്ങളും ഈ കൃതിയിലുള്ളവതന്നെ.

കേളല്ലൂർ നീലകണ്ഠസോമയാജി

വടശ്ശേരി പരമേശ്വരൻ നമ്പൂരിക്കു സമശീർഷനായി കേരളീയർ സാമാന്യേന കരുതിപ്പോരുന്ന സർവതന്ത്രസ്വതന്ത്രനായ ഒരു ജ്യോതിശ്ശാസ്ത്രജ്ഞനാണ് കേളല്ലൂർ നീലകണ്ഠസോമയാജി. അദ്ദേഹം കേളല്ലൂർ ചോമാതിരി എന്ന പേരിലാണ് സാധാരണമായി അറിയപ്പെടുന്നത്. അദ്ദേഹത്തിന്റെ കൃതികളായി അഞ്ചു ഗ്രന്ഥങ്ങൾ നമുക്കു ലഭിച്ചിട്ടുണ്ട്. അവ (1) ആര്യഭടീയഭാഷ്യം (2) തന്ത്രസംഗ്രഹം (3) സിദ്ധാന്തദർപ്പണം (4) ഗോളസാരം (5) ചന്ദ്രച്ഛായാഗണിതം. ഗ്രഹനിർണ്ണയം എന്നൊരു ഗ്രന്ഥം കൂടി ഉള്ളതായി ചിലർ പറയുന്നു. അതു ഞാൻ കണ്ടിട്ടില്ല.

ചരിത്രം

നീലകണ്ഠസോമയാജി തന്നെപ്പറ്റി ആര്യഭടീയഭാഷ്യത്തിലെ ഗണിതപാദാന്തത്തിൽ ഇങ്ങനെ പ്രസ്താവിച്ചിരിക്കുന്നു:

"ഇതി ശ്രീകുണ്ഡജഗ്രാമജേന ഗാർഗ്ഗ്യഗോത്രേണാശ്വലായനേന ഭാട്ടേന കേരളസൽഗ്രാമഗൃഹസ്ഥേന ശ്രീ ശ്വേതാരണ്യനാഥ പരമേശ്വരകരുണാധികരണഭൂതവിഗ്രഹേണ ജാതവേദഃ– പുത്രേണ ശങ്കരാഗ്രജേന ജാതവേദോമാതുലേന ദൃഗ്ഗണിതനിർമ്മാപക പരമേശ്വരപുത്രശ്രീദാമോദരാത്തജ്യോതിഷാമയനേനരവിത ആത്തവേദാന്തശാസ്ത്രേണ സുബ്രഹ്മണ്യസഹൃദയേന നീലകണ്ഠേന സോമസുതാ വിരചിതവിവിധഗണിതഗ്രന്ഥേന ദൃഷ്ടബഹുപപത്തിനാ സ്ഥാപിതപരമാർത്ഥേന കാലേന ശങ്കരാര്യനിർമ്മിതേ ശ്രീമദാര്യഭടാചാര്യവിരചിതസിദ്ധാന്തവ്യാഖ്യാനേ മഹാഭാഷ്യേ ഉത്തരഭാഗേ യുക്തിപ്രതിപാദനപരേത്യുക്താന്യഥാപ്രതിപത്തൗ നിരസ്തദുർവ്യാഖ്യാപ്രപഞ്ചേ സമുദ്ഘാടിതഗൂഢാർത്ഥേ സകലജനപദജാതമനുജഹിതേ നിദർശിതഗീതിപാദാർത്ഥേ സർവജ്യോതിഷാമയനരഹസ്യാർത്ഥ നിദർശകേ സമുദാഹൃതമാധവാദിഗണിതജ്ഞാചാര്യകൃതയുക്തി സമുദായേ നിരസ്താഖിലവിപ്രതിപത്തിപ്രപഞ്ചസമുപജനിത സർവജ്യോതിഷാമയനവിദമലഹൃദയസരസിജവികാസേ നിർമ്മലേ ഗംഭീരേ അന്യൂനാനതിരിക്തേ ഗണിതപാദഗതാര്യാത്ര യസ്മിംശദ്വ്യാഖ്യാനം സമാപ്തം."

ഈ വാക്യത്തിൽ നിന്ന് അദ്ദേഹം തെക്കേമലയാളത്തിൽ സുപ്രസിദ്ധമായ തൃക്കണ്ടിയൂർ ഗ്രാമത്തിൽ ജനിച്ചു എന്നും അദ്ദേഹത്തിന്റെ ഇഷ്ടദേവത (ശ്വേതാരണ്യം) തൃപ്രങ്ങോട്ടു ശ്രീപരമേശ്വരനായിരുന്നു എന്നും അച്ഛൻ ജാതവേദസ്സെന്നും അനുജൻ ശങ്കരനെന്നും ഭാഗിനേയൻ ജാതവേദസ്സെന്നുമായിരുന്നു നാമധേയങ്ങളെന്നും ദൃഗ്ഗണിതകാരനായ പരമേശ്വരൻനമ്പൂരിയുടെ പുത്രൻ ദാമോദരൻ ജ്യോ

തിശ്ശാസ്ത്രത്തിലും രവിനമ്പൂരി വേദാന്തത്തിലും ഗുരുക്കന്മാരായിരുന്നു എന്നും സുബ്രഹ്മണ്യനെന്നൊരു വയസ്യനും അദ്ദേഹത്തിനുണ്ടായിരുന്നു എന്നും സ്പഷ്ടമാകുന്നു. ദാമോദരൻ, രവി എന്നീ ഗുരുക്കന്മാരെപ്പറ്റി മുമ്പു സൂചിപ്പിച്ചിട്ടുണ്ട്.

കാലം

തന്ത്രസംഗ്രഹം എട്ടധ്യായങ്ങളിൽ നാന്നൂറ്റി മുപ്പത്തിരണ്ടു ശ്ലോകങ്ങളെ കൊണ്ടു നിബന്ധിച്ചിരിക്കുന്ന ഒരു ഗ്രന്ഥമാകുന്നു. അതിന്റെ ഉപക്രമത്തിൽ

> "ഹേ വിഷ്ണോ നിഹിതം കൃത്സ്നം ജഗത്ത്വയ്യേവ കാരണേ
> ജ്യോതിഷാം ജ്യോതിഷേ തസ്മൈ നമോ നാരായണായ തേ"

എന്നും ഉപസംഹാരത്തിൽ

> "ഗോളഃ കാലക്രിയാ ചാപി ദ്യോത്യതേ ഽത്ര മയാ സ്ഫുടം
> ലക്ഷ്മീശനിഹിതധ്യാനൈരിഷ്ടം സർവം ഹി ലഭ്യതേ"

എന്നും ശ്ലോകങ്ങളുണ്ട്. ഈ ശ്ലോകങ്ങളിൽനിന്നു ഗ്രന്ഥരചനയുടെ ആരംഭത്തിന്റേയും പരിസമാപ്തിയുടേയും കാലങ്ങൾ കലിദിനസംഖ്യകൾകൊണ്ടു സൂചിപ്പിക്കുന്നു എന്നു ചിലർ പറയുന്നു. അതു ശരിയാണെങ്കിൽ തന്ത്രസംഗ്രഹം ആരംഭിച്ചതു കൊല്ലം 676-ആമാണ്ടു മീനമാസം 26-ആംതിയ്യതിയും അവസാനിച്ചതു മേടമാസം 1-ആംനയുമാണെന്നു നാം ധരിക്കുന്നു. എന്നാൽ അഞ്ചോ ആറോ ദിവസംകൊണ്ട് എഴുതിത്തീർത്ത ഒരു ഗ്രന്ഥമാണ് അത് എന്നു സങ്കല്പിക്കുവാൻ നിവൃത്തിയില്ല. 718-ൽ ഈഞ്ചക്കഴ്വാ മാധവൻനമ്പൂരി പ്രശ്നസാരം രചിക്കുന്ന കാലത്ത് അദ്ദേഹം ജീവിച്ചിരുന്നു. അന്ന് അദ്ദേഹം വയോധികനായിരുന്നിരിക്കണം. ആകെക്കൂടി നോക്കുമ്പോൾ കൊല്ലം 640-നും 720-നും ഇടയ്ക്കാണ് അദ്ദേഹത്തിന്റെ ജീവിതകാലം എന്നു വന്നുകൂടുന്നു.

ഗ്രന്ഥങ്ങളുടെ പൗർവാപര്യം

ആര്യഭടീയഭാഷ്യത്തിൽ നീലകണ്ഠൻ 'ഏതൽ സർവമസ്മാഭിർഗ്ഗോളസാരേ പ്രദർശിതം' എന്നും 'അത ഏവോക്തം മയാ തന്ത്രസംഗ്രഹേ' എന്നും പറഞ്ഞിട്ടുള്ളതുകൊണ്ട് അവ രണ്ടും ഭാഷ്യത്തിനുമുമ്പു രചിച്ചതാണെന്നു സിദ്ധിക്കുന്നു. താഴെക്കാണുന്ന ശ്ലോകം ഗോളസാരത്തിലുള്ളതാണ്:

> "ഗോളാകാരാ പൃഥ്വീ സർവാധാരാ സ്വയം നിരാധാരാ
> ജ്യോതിർഗ്ഗോളഃ പരിതോ യാമേവ സദാ ഭ്രമയതി സാ ജയതി."

സിദ്ധാന്തദർപ്പണത്തിന്റെ നിർമ്മിതി എപ്പോളാണെന്ന് അറിയുന്നില്ല. അതിൽ ആകെ മുപ്പത് അനുഷ്ടപ്ശ്ലോകങ്ങളേയുള്ളൂ.

> "ഗാർഗ്ഗ്യകേരളസദ്ഗ്രാമനീലകണ്ഠേന നിർമ്മിതം
> സിദ്ധാന്തദർപ്പണം ശാസ്ത്രമലിഖച്ഛങ്കരാഭിധഃ"

എന്നൊരു ശ്ലോകം ഒരു പ്രതീകഗ്രന്ഥത്തിൽ കാണുന്നുണ്ട്.

> "വിംശത്യനുഷ്ടുഭാ സ്പഷ്ടം കൃതം ശാസ്ത്രമിഹാഖിലം
> ദശഭിർന്യായഭാഗൈശ്ച സംക്ഷേപാദേവ ദർശിതഃ"

എന്നു ഗ്രന്ഥത്തിന്റെ അവസാനത്തിൽ ആചാര്യൻ ആ വിവരം വിശദമാക്കിയിരിക്കുന്നു.

ആര്യഭടീയഭാഷ്യം

ആര്യഭടീയഭാഷ്യമാണ് കേളല്ലൂർ ചോമാതിരിയുടെ അതിപ്രധാനമായ കൃതി. പാണിനിക്കു പതഞ്ജലി എന്നപോലെയാണ് ആര്യഭടനു ചോമാതിരി എന്നു ചുരുക്കത്തിൽ പറയാം. അത്ര സർവങ്കഷവും മർമ്മോൽഘാടകവുമായ ഒരു മഹാഭാഷ്യം തന്നെയാണ് അദ്ദേഹം ആര്യഭടീയത്തിനു നിർമ്മിച്ചിരിക്കുന്നത്. അതിന്റെ വൈശിഷ്ട്യത്തെപ്പറ്റി ഗ്രന്ഥകാരൻ, മുമ്പു ഞാൻ ഉദ്ധരിച്ച വാക്യത്തിൽ ചെയ്തിട്ടുള്ള പ്രശംസ അശേഷം അതിസ്തുതിയല്ല. ആഴ്വാഞ്ചേരി നാരായണൻതമ്പ്രാക്കളുടെ ആജ്ഞയനുസരിച്ച് ഏതാനും സൂത്രങ്ങൾക്കു താൻ ബ്രഹ്മചാരിയായിരുന്ന കാലത്ത് ഒരു ഭാഷ്യം നിർമ്മിച്ചു എന്നും ആ മനയ്ക്കൽ ഉണ്ണികളെ പഠിപ്പിച്ചു താമസിച്ചിരുന്ന തന്റെ അനുജൻ ശങ്കരൻ ചില സൂത്രങ്ങളുടെ യുക്തികൾ അദ്ദേഹത്തിനു മനസ്സിലാക്കിക്കൊടുത്തു എന്നും ആ തമ്പ്രാക്കളുടെ മരണാനന്തരം വാർദ്ധക്യത്തിലാണ് താൻ പ്രസ്തുത ഭാഷ്യം രചിക്കുവാൻ ആരംഭിച്ചതെന്നും അതിൽ ഭാസ്കരാദി മഹാചാര്യന്മാരുടെ മതങ്ങളെപ്പറ്റിപ്പോലും വിമർശനം ചെയ്യുവാൻ താൻ മുതിർന്നിട്ടുണ്ടെന്നും ആര്യഭടീയത്തിലെ ഗീതികാപാദം വിട്ടു ബാക്കിയുള്ള ത്രിപാദി മാത്രമേ താൻ വ്യാഖ്യാനിക്കുന്നുള്ളു എന്നും ചോമാതിരി പ്രസ്താവിക്കുന്നു. താഴെക്കാണുന്ന വാക്യങ്ങളിൽനിന്ന് ഈ വസ്തുതകൾ വെളിവാകുന്നതാണ്:

"യന്മയാത്ര കേഷാഞ്ചിൽ സൂത്രാണാം തദ്യുക്തീഃ പ്രതിപാദ്യ കൗഷീതകിനാഢ്യേന നാരായണാഖ്യേന വ്യാഖ്യാനം കാരിതം അതസ്തദേവാത്ര ലിഖ്യതേ." "ഇതീദം പ്രഥമേ വയസ്യേവ വർത്തമാനേന മയാ ദ്വിതീയവയസി സ്ഥിതേന കൗഷീതകിനാഢ്യേന കാരിതം. അത്ര കേഷാഞ്ചിദ്യുക്തയഃ പുനരസ്മദനുജേന ശങ്കരാഖ്യേന തത്സമീപേഽധ്യാപയതാ വർത്തമാനേന തസ്മൈ പ്രതിപാദിതാഃ. തസ്യാഢ്യത്വാൽ സ്വാതന്ത്ര്യാച്ച തത്ര വ്യാപാരശ്ച നിർവൃത്തഃ. തസ്മിൻ സ്വർഗ്ഗതേ പുനരത ഏവ മയാദ്യ പ്രവയസാ ജ്ഞാതാ യുക്തീഃപ്രതിപാദയിതും ഭാസ്കരാദിഭിരന്യഥാ വ്യാഖ്യാതാനാം കർമ്മാണ്യപി പ്രതിപാദയിതും യഥാ കഥഞ്ചിദേവ വ്യാഖ്യാനമാരബ്ധം." "തത്രേയം ത്രിപാദ്യസ്മാഭിർവ്യാചിഖ്യാസിതാ, യതസ്തദ്വ്യാഖ്യേയരൂപത്വാദ്ഗീതികാപാദസ്യൈതദ്വ്യാഖ്യാനേനൈവാർത്ഥഃ പ്രകാശേത."

> "ഇതി കൗഷീതകീ ശ്രുത്വാ നേത്രനാരായണഃ പ്രഭുഃ
> മഹ്യം ന്യവേദയസ്തസ്മൈ തദൈവം പ്രത്യപാദയം."

എന്ന പദ്യത്തിൽനിന്നും മറ്റും ചോമാതിരി ആഴ്വാഞ്ചേരി തമ്പ്രാക്കളുടെ ആശ്രിതനായിരുന്നു എന്നു സിദ്ധിക്കുന്നു. ചോമാതിരിക്കു ജ്യോതിഷം, വേദാന്തം എന്നീ ശാസ്ത്രങ്ങൾക്കു പുറമെ മീമാംസ, വ്യാകരണം, ന്യായം എന്നീ ശാസ്ത്രങ്ങളിലും പാണ്ഡിത്യം ഉണ്ടായിരുന്നു എന്ന് അനുമാനിക്കുന്നതിന് ആര്യഭടീയഭാഷ്യം വഴിനല്കുന്നു. പാർത്ഥസാരഥിമിശ്രന്റെ വ്യാപ്തി നിർണ്ണയത്തിൽനിന്ന് ഒരു ശ്ലോകം അദ്ദേഹം ഭാഷ്യത്തിൽ ഉദ്ധരിക്കുന്നുണ്ട്.

ചന്ദ്രച്ഛായാഗണിതാ

ചന്ദ്രച്ഛായാഗണിതവും അതിനൊരു വ്യാഖ്യയും ചോമാതിരി രചിച്ചിട്ടുണ്ട്. വ്യാഖ്യയിലെ ഒരു ശ്ലോകം ചുവടെ ചേർക്കുന്നു:

> "ജന്മസ്ഥിതിഹൃതയസ്സ്യുർജഗതോ യസ്മാൽ പ്രണമ്യ തദ്ബ്രഹ്മ
> ചന്ദ്രച്ഛായാഗണിതം കർത്ത്രാ വ്യാഖ്യായതേഽസ്യ ഗാർഗ്ഗ്യേണ"

തന്ത്രസംഗ്രഹവ്യാഖ്യകൾ

തന്ത്രസംഗ്രഹത്തിനു രണ്ടു സംസ്കൃതവ്യാഖ്യകൾ കിട്ടീട്ടുണ്ടു്. അവയിൽ ഒന്നു തൃപ്രങ്ങോട്ടുകാരനായ ഒരു നമ്പൂരിയുടേതാണെന്നുമാത്രമറിയാം;

"ഇത്യേഷ പരക്രോഡാവാസദ്വിജവര സമീരിതോയോ/ർത്ഥഃ
സ തു തന്ത്രസംഗ്രഹസ്യ പ്രോക്തോധ്യായേ ചതുർത്ഥേഭൃൽ"

എന്നൊരു ശ്ലോകം അതിൽ കാണുന്നുണ്ടു്. മറ്റേ വ്യാഖ്യാനം സുപ്രസിദ്ധമായ ലഘുവിവൃതിയാണ്. കൊല്ലം 731-ആമാണ്ടിടയ്ക്കാണ് അതിന്റെ ആവിർഭാവം. ആ ഗ്രന്ഥത്തിന്റെ ഒടുവിൽ "ഈ വ്യാഖ്യാനം തൃക്കുടവേലിച്ചങ്കരവാരിയർ ഒടുക്കത്തു ചമച്ചതു്. ആഴാഞ്ചേരിക്കുവേണ്ടീട്ടു സുഖമേ ശിക്ഷിച്ചു ചമച്ചു എന്നു പാങ്ങോട്ടു പറഞ്ഞുകേട്ടു" എന്നു രേഖപ്പെടുത്തീട്ടുണ്ടു്.

"പ്രത്യൂഹവ്യൂഹവിഹൃതികാരണം പരമം മഹഃ
അന്തഃകരണശുദ്ധിം മേ വിദധാതു സനാതനം.

നാരായണം ജഗദനുഗ്രഹജാഗരൂകം
ശ്രീനീലകണ്ഠമപി സർവവിദം പ്രണമ്യ
യത്തന്ത്രസംഗ്രഹഗതം ഗ്രഹതന്ത്രജാതം
തസ്യാപരാഞ്ച വിവൃതിം വിലിഖാമി ലഘ്വീം."

എന്നീ ശ്ലോകങ്ങൾ വ്യാഖ്യാനത്തിലേ ആരംഭത്തിലും

"ഇതിതന്ത്രസംഗ്രഹസ്യ ക്രിയാകലാപം ക്രമേണ സംഗൃഹ്യ
രചിതേ തദ്വ്യാഖ്യാനേ പൂർണ്ണോ/ഭൃദഷ്ടമോ/ധ്യായഃ"

എന്ന ശ്ലോകം അവസാനത്തിലും കാണുന്നു.

ശങ്കരവാരിയർ സോമയാജിയെ നേരിട്ടു കണ്ടിരിക്കുവാനും പക്ഷെ അദ്ദേഹത്തിന്റെ അന്തേവാസി ആയിരുന്നിരിക്കുവാനും ഇടയുണ്ടു്. ലഘുവിവൃതി അദ്ദേഹത്തിന്റെ ഒടുവിലത്തെ ഗ്രന്ഥമാണല്ലോ. "നാരായണം ജഗദനുഗ്രഹ" എന്ന ശ്ലോകത്തിൽ വാരിയർ ശ്ലേഷമര്യാദയാ ആഴ്വാഞ്ചേരി നാരായണൻ തമ്പ്രാക്കളേയും നീലകണ്ഠസോമയാജിയേയും വന്ദിക്കുന്നു എന്നുള്ളതിനു സംശയമില്ല.

നാരായണൻനമ്പൂരി, കർമ്മപ്രദീപിക

നാരായണനാമധേയനായ ഒരു ദൈവജ്ഞൻ ഭാസ്കരാചാര്യരുടെ ലീലാവതിക്കു കർമ്മപ്രദീപിക അഥവാ കർമ്മപ്രദീപകം എന്ന പേരിൽ ഒരു വ്യാഖ്യാനം നിർമ്മിച്ചിട്ടുണ്ടു്. 'ക്രിയാക്രമകരി' എന്നൊരു സംജ്ഞാന്തരവും ആ ഗ്രന്ഥത്തിന് ഉള്ളതായി കാണുന്നു. പ്രസ്തുതവ്യാഖ്യാനം നാതിസംക്ഷേപവിസ്തരവും മർമ്മസ്പൃക്കുമാണ്. അതിന്റെ ആരംഭത്തിൽ

"പ്രണമ്യ ഭാസ്കരം ദേവമാചാര്യാര്യഭടം തഥാ
വ്യാഖ്യാ വിലിഖ്യതേ ലീലാവത്യാഃ കർമ്മപ്രദീപികാ.

നാരായണം ജഗദനുഗ്രഹജാഗരൂകം
ശ്രീനീലകണ്ഠമപി സർവവിദം പ്രണമ്യ
വ്യാഖ്യാം ക്രിയാക്രമകരീം രചയാമി ലീലാ-

വത്യാഃ കഥഞ്ചിദഹമല്പധിയാം ഹിതായ"

എന്നും അവസാനത്തിൽ

"ഏതന്നാരായണാഖ്യേന രചിതം കർമ്മദീപകം
സന്തിഷ്ഠതു ചിരം ലോകേ; നമാമ്യാര്യഭടം സദാ"

എന്നുമുള്ള ശ്ലോകങ്ങളുണ്ട്. ശങ്കരവാരിയരെപ്പോലെ നാരായണൻനമ്പൂതിരിയും നാരായണൻ തമ്പ്രാക്കളുടെ ആശ്രിതനും സോമയാജിയുടെ ശിഷ്യനുമായിരുന്നിരിക്കാം. കർമ്മപ്രദീപികയുടെ വൈശിഷ്ട്യത്തെപ്പറ്റി വ്യാഖ്യാതാവിനു വലിയ മതിപ്പുണ്ടായിരുന്നു.

"വിഫലിത സൂര്യാടോപേ ഭാസ്കരപാടീഗഭീരഗഗനതലേ
കർമ്മപ്രദീപതോ/ന്യൽ കഥമിവ വസ്തുപ്രകാശയേന്നിത്യം"

എന്ന ശ്ലോകം നോക്കുക.

കരണസാരം

ദൃക്സമ്പ്രദായത്തിൽ ഗ്രഹസ്ഫുടാനയനം മുതലായ വിഷയങ്ങളെപ്പറ്റി പ്രതിപാദിക്കുന്നതാണ് കരണസാരം എന്ന ഗ്രന്ഥം. അതിൽ ആകെ നാലദ്ധ്യായങ്ങൾ അടങ്ങിയിരിക്കുന്നു. താഴെക്കാണുന്ന ശ്ലോകങ്ങൾ ആരംഭത്തിലുള്ളവയാണ്:

"ആഭാത്യദ്വയദന്താഢ്യം ദന്താവളമുഖം മഹഃ
നിരന്തരാന്തരായാന്തഃകരണോന്നിദ്രശക്തിമൽ . . .
ശ്രീനീലകണ്ഠമാചാര്യം ശ്രീമദ്ദാമോദരം ഗുരും
പ്രണമ്യ ലിഖ്യതേ കിഞ്ചിദ്ഗണിതം സുലഭക്രിയം."

രണ്ടാമത്തെ ശ്ലോകത്തിൽ ആചാര്യൻ വന്ദിക്കുന്ന നീലകണ്ഠൻ കേളല്ലൂർ ചോമാതിരിയാണ്. ദാമോദരൻ ആരെന്നു തിട്ടമില്ല. ഏതായാലും കരണസാരം എട്ടാംശതകത്തിന്റെ ആരംഭത്തിൽ രചിച്ച ഒരു കൃതിയാണെന്നു സങ്കല്പിക്കാം. ഒടുവിൽ

"ബാലപ്രബോധനായേത്ഥം ദിങ്മാത്രേണോദിതം മയാ
വ്യാഖ്യേയമേതത്തത്ത്വജ്ഞൈർഗ്ഗോളജ്ഞൈരനസൂയുഭിഃ
അമൃതമിവ സുരേന്ദ്രേണോദ്ധൃതം ക്ഷീരസിന്ധോഃ
പ്രണവ ഇവ വിധാത്രാ വേദരാശേസ്തു സാരഃ
യദുകുലതിലകസ്യ ശ്രീഗുരൂണാം പ്രസാദാൽ
സകലഗണിതശാസ്ത്രാത്താവദേവമ്മയാപി."

എന്നു കവി താൻ നിഷ്കർഷിച്ചു നിർമ്മിച്ച പ്രസ്തുത ഗ്രന്ഥത്തെപ്പറ്റി പ്രകൃഷ്ടമായി പ്രശംസിക്കുന്നുണ്ട്.

ഭാഷായുക്തിഭാഷ

ആദ്യന്തം ഭാഷാഗദ്യരൂപത്തിൽ ഒരു യുക്തിഭാഷ കാണ്മാനുണ്ട്. അതു് എട്ടാംശതകത്തിലോ ഒൻപതാംശതകത്തിലോ രചിച്ചതാണെന്നു തോന്നുന്നു. കർത്താവിന്റെ പേർ അജ്ഞാതമാണ്. അതു ഗണിതയുക്തികാരനായ കേളല്ലൂർ ചോമാതിരിയുടെ കൃതിയല്ല. ചില പംക്തികൾ ചുവടേ പകർത്താം: -

“അനന്തരം ഏതു പുറത്തു ഗ്രഹണം തുടങ്ങുന്നു എങ്ങനെ ഇഷ്ടകാലത്തിങ്കൽ സംസ്ഥാനമെന്നതിനേയും അറിയും പ്രകാരം. അവിടെ സൂര്യഗ്രഹണം തുടങ്ങുംനേരത്തു ചന്ദ്രൻ പടിഞ്ഞാറേപ്പുറത്തീന്ന് കിഴക്കോട്ടു നീങ്ങീട്ട് ആദിത്യബിംബത്തിന്റെ പടിഞ്ഞാറേപ്പുറത്തു നേമിയിങ്കൽ ഒരിടം മറയും. അത് എവിടം എന്നു നിരൂപിക്കുന്നത്, അവിടെ ചന്ദ്രനുവിക്ഷേപമില്ല എന്നിരിക്കുമ്പോൾ ചന്ദ്രബിംബം ഘനമധ്യത്തിങ്കലും ആദിത്യബിംബം ഘനമധ്യത്തിങ്കലുംകൂടി സ്പർശിച്ചിരുന്നോന്ന് അപക്രമമണ്ഡലം. അവിടെ ആദിത്യബിംബഘനമധ്യത്തിങ്കേന്നു തന്റെ പടിഞ്ഞാറുപാർശ്വത്തിങ്കൽ യാതൊരിടത്ത് അപക്രമമണ്ഡലം പുറപ്പെടുന്നു അവിടെ വിക്ഷേപമില്ലാത്ത ചന്ദ്രന്റെ ബിംബംകൊണ്ടു നടേ മറയുന്നത്. അവിടെ ആദിത്യന്റെ തല്കാലസ്വാഹോരാത്ര വൃത്തവും ബിംബഘനമധ്യത്തിങ്കൽ സ്പർശിച്ചിരിപ്പോന്ന്. അതു നിരക്ഷദേശത്തിങ്കൽ നേരേ കിഴക്കുപടിഞ്ഞാറായിട്ടിരുന്നോന്ന് ആകയാൽ അവിടെ നേരേ പടിഞ്ഞാറു സ്വാഹോരാത്രവൃത്തത്തിന്റെ പുറപ്പാട്.”

22

ഭാഷാസാഹിത്യം

ക്രി. പി. പതിനഞ്ചാം ശതകം

കൃഷ്ണഗാഥ

ഉപക്രമം

മലയാളഭാഷയിലെ മഹനീയങ്ങളായ കാവ്യങ്ങളിൽ അഗ്രിമസ്ഥാനത്തെ അർഹിക്കുന്നതു് ഏതാണെന്നുള്ള ചോദ്യത്തിനു സഹൃദയന്മാർ ഏകകണ്ഠമായി നല്കുന്ന ഉത്തരം 'കൃഷ്ണഗാഥ'യെന്നായിരിക്കും. അതിന്റെ സമാനകക്ഷ്യയെ അധിരോഹണം ചെയ്യുവാൻ അന്യകാവ്യങ്ങൾക്കൊന്നിനും അധികാരിഭാവമില്ല. നമ്മുടെ സാഹിത്യ നഭോവീഥിയിൽ നമുക്ക് ഭാസുരങ്ങളായ പല ജ്യോതിർഗ്ഗോളങ്ങളേയും സമീക്ഷിക്കാവുന്നതാണ്; എന്നാൽ പരിപൂർണ്ണമായ ശരച്ചന്ദ്രബിംബം 'ഏകമേവാദ്വിതീയ'മായി മാത്രമേ അവിടെ പ്രകാശിക്കുന്നുള്ളു. അതു കൃഷ്ണഗാഥയല്ലാതെ മറ്റൊന്നുമല്ല എന്ന് ഏതു സഹൃദയനും സധൈര്യം സമർത്ഥിക്കുവാൻ സാധിക്കുന്നതാണ്.

കൃഷ്ണഗാഥയുടെ നാമാന്തരങ്ങൾ

കൃഷ്ണഗാഥയ്ക്കു കൃഷ്ണപ്പാട്ടെന്നും ചെറുശ്ശേരിയെന്നും നാമാന്തരങ്ങൾ കാണുന്നു. 'ഗൈ ഗാനേ' എന്നു സംസ്കൃതത്തിൽ ഒരു ധാതുവുണ്ട്. അതിൽനിന്നു നിഷ്പന്നമായ ഒരു പദമാണ് 'ഗാഥാ'. പ്രാകൃതഭാഷയിലെ കാവ്യങ്ങൾക്കു ഗാഥകൾ എന്നു പേരുണ്ട്. ചെന്തമിഴിൽ അതു് 'കാതൈ' എന്ന രൂപം കൈക്കൊണ്ടു 'പാട്ടു്' എന്ന അർത്ഥത്തിൽ പ്രയുക്തമായിത്തീർന്നു. ചിലപ്പതികാരത്തിലും മണിമേഖലയിലും ദ്രാവിഡമഹാകാവ്യത്തിന്റെ സർഗ്ഗവിഭാഗം എന്ന അർത്ഥത്തിൽ ആ പദം ഉപയോഗിച്ചിട്ടുണ്ടെന്ന് നാം കണ്ടുവല്ലൊ.

> "ബോധമില്ലാതെ ഞാനേതുമേ വല്ലാതെ
> ഗാഥയായ്ച്ചൊല്ലുന്നു ഭാഷയായി"
> "ഗാഥയെക്കൊണ്ടിവൻ പാതകം പൂണ്ടോരെ-
> പൂതന്മാരാക്കിനാൻ നീതിയാലേ"

എന്നും മറ്റും കൃഷ്ണഗാഥയിൽ അവിടവിടെയായിക്കാണുന്ന ഗാഥാശബ്ദത്തിനു ദ്രാവിഡഭാഷാഗാനം (പാട്ട്) എന്നേ അർത്ഥമുള്ളൂ. തന്നിമിത്തം കൃഷ്ണഗാഥയും കൃഷ്ണപ്പാട്ടും പര്യായപദങ്ങൾതന്നെയാണ്. എന്നാൽ കൃഷ്ണപ്പാട്ടിൽ കവി സ്വീകരിച്ച വൃത്തത്തിൽ വിരചിതങ്ങളായ പാട്ടുകൾക്കു മാത്രമേ 'ഗാഥ' എന്ന സംജ്ഞ അനന്തരകാലികന്മാർ നല്കിക്കാണുന്നുള്ളൂ എന്നും നാം അറിഞ്ഞിരിക്കേണ്ടതുണ്ട്.

കവിയുടെ ദേശം

"പാലാഴിമാതുതാൻ പാലിച്ചുപോരുന്ന
കോലാധിനാഥനുദയവർമ്മൻ,
ആജ്ഞയെച്ചെയ്കയാലജ്ഞനായുള്ള ഞാൻ
പ്രാജ്ഞനെന്നിങ്ങനെ ഭാവിച്ചിപ്പോൾ"

എന്നു ഗ്രന്ഥത്തിന്റെ ആരംഭത്തിലും,

"ആജ്ഞയാ കോലഭൂപസ്യ പ്രാജ്ഞസ്യോദയവർമ്മണഃ
കൃതായാം കൃഷ്ണഗാഥായാം കൃഷ്ണസ്വർഗ്ഗതിരീരിതാ"

എന്ന് അവസാനത്തിലും അതേമാതിരിയിൽ പല കഥകളുടേയും അവസാനത്തിൽ ഇടയ്ക്കിടയ്ക്കും കാണുന്ന വ്യക്തങ്ങളായ പ്രസ്താവനകളിൽനിന്നു കൃഷ്ണഗാഥാകാരൻ കോലത്തുനാട്ടു ഉദയവർമ്മരാജാവിന്റെ സദസ്യനായിരുന്നു എന്നും അദ്ദേഹത്തിന്റെ നിദേശമനുസരിച്ചാണ് പ്രസ്തുത ഗ്രന്ഥം രചിച്ചതെന്നും വെളിവാകുന്നു. കവിയും കോലത്തുനാട്ടുകാരനായിരിക്കുവാൻ ഇടയുണ്ട്; ഈ മതത്തെപ്പറ്റി ആർക്കും വിപ്രതിപത്തിയുമില്ല.

പേരും കാലവും

ചില പഴയ അഭിപ്രായങ്ങൾ

ചെറുശ്ശേരി എന്നുകൂടി കൃഷ്ണഗാഥയ്ക്കു പേരുണ്ടെന്നു മുൻപു പ്രസ്താവിച്ചുവല്ലോ. വടക്കർ പ്രായേണ കൃഷ്ണഗാഥയെന്നും കൃഷ്ണപ്പാട്ടെന്നും പറയുന്ന ഈ കാവ്യത്തെ തെക്കർ 'ചെറുശ്ശേരി' എന്ന പേരിലാണ് വ്യവഹരിച്ചുവരുന്നതെന്നും അതു കവിയുടെ ഇല്ലപ്പേരാണെന്നും അദ്ദേഹം കൊല്ലം 650-നും 750-നും ഇടയ്ക്കു ജീവിച്ചിരുന്നിരിക്കണമെന്നും അദ്ദേഹത്തിന്റെ വംശജനായ ഒരു നമ്പൂരി വടക്കു ചെറുകുന്നത്തു ക്ഷേത്രത്തിൽ ശാന്തിക്കാരനായിരിക്കുന്നുണ്ടെന്നും ഗോവിന്ദപ്പിള്ള സർവാധികാര്യക്കാർ അദ്ദേഹത്തിന്റെ ഭാഷാചരിത്രത്തിൽ ഇദംപ്രഥമമായി ഉപന്യസിച്ചു. ആ മതം ശരിയല്ലെന്നും ചെറുകുന്നത്തു ക്ഷേത്രം സ്ഥിതിചെയ്യുന്ന കുറുമ്പ്രനാട്ടുതാലൂക്കിൽ വടകര എന്ന സ്ഥലത്തു ചെറുശ്ശേരി എന്ന പേരിൽ ഒരില്ലമില്ലെന്നും അതിനാൽ ആ കുടുംബത്തിൽ ജനിച്ച ഒരു നമ്പൂരി പ്രസ്തുതക്ഷേത്രത്തിൽ ശാന്തിക്കാരനാണെന്നു പറയുന്നത് നിരാസ്പദമാണെന്നും കൃഷ്ണഗാഥയുടെ കർത്താവു പുനംനമ്പൂരിയാണെന്നത്രേ വടക്കേ മലയാളത്തിൽ പ്രചരിക്കുന്ന ഐതിഹ്യമെന്നും കടത്തനാട്ടു ഉദയവർമ്മ തമ്പുരാൻ വിമർശിച്ചു. കൃഷ്ണഗാഥാകാരൻ പുനംനമ്പൂരിയാണെന്നുള്ളത് ഉത്തരകേരളത്തിലെ ഒരു പഴയ ഐതിഹ്യമാണെന്ന് ഇരുവനാട്ടു കെ. സി. നാരായണൻനമ്പിയാരുടെ മുഖത്തുനിന്ന് എനിക്കും കേൾക്കുവാൻ ഇടവന്നിട്ടുണ്ട്. കടത്തനാട്ടു തമ്പുരാന്റെ ആ പ്രസ്താവനയ്ക്കുശേഷം ഗവേഷകന്മാർ ചെറുശ്ശേരിയോ പുനമോ കൃഷ്ണഗാഥയുടെ കർത്താവ് എന്ന വിഷയത്തെപ്പറ്റി പല വാദപ്രതിവാദങ്ങളും നടത്തിട്ടുണ്ട്. അവയുടെ

ചരിത്രം ഇവിടെ വിസ്തരിക്കേണ്ട ആവശ്യമില്ല. എന്നാൽ മംഗളമാലയിൽ അപ്പൻതമ്പുരാൻ തിരുമനസ്സുകൊണ്ട് "ഉത്തരകേരളത്തിൽ ചെറുശ്ശേരിയെന്നും പുനമെന്നും രണ്ടു തറവാടുകൾ ഉണ്ടായിരുന്നതിൽ ഒന്നു മറ്റൊന്നിലേക്ക് ഒതുങ്ങിയെന്നു കേട്ടിട്ടുണ്ട്" എന്നു വളരെക്കാലം മുൻപു രേഖപ്പെടുത്തീട്ടുള്ള വസ്തുത പ്രകൃതത്തിൽ സ്മരണീയമാണ്.

പുതിയ ഗവേഷണഫലങ്ങൾ

ഉദയവർമ്മ കോലത്തിരിയേയും അദ്ദേഹത്തിന്റെ ആസ്ഥാനപണ്ഡിതനായ കൃഷ്ണഗാഥാകാരനേയും പറ്റി സൂക്ഷ്മമായി എന്തെങ്കിലും വിവരങ്ങൾ അറിയണമെങ്കിൽ അതിനുള്ള പ്രധാനമാർഗ്ഗം ചിറയ്ക്കൽകോവിലകത്തെ ഗ്രന്ഥങ്ങളുടെ പരിശോധനയാണല്ലോ. 1087-ൽ ഭാരതഗാഥ പ്രസിദ്ധീകരിച്ചപ്പോൾ ഇപ്പോഴത്തെ ചിറയ്ക്കൽ വലിയതമ്പുരാൻ 250 സംവത്സരങ്ങൾക്കു മുൻപ് ആ കോവിലകത്ത് ഉദയവർമ്മൻ എന്ന പേരോടുകൂടി ഒരു രാജാവുണ്ടായിരുന്നുവെന്നും അവിടുത്തെ പ്രധാനസേവകൻ വിദ്വാനായ ഒരു നമ്പൂരി കവിയായിരുന്നുവെന്നും കൃഷ്ണഗാഥ, ഭാരതഗാഥ എന്നീ രണ്ടു കൃതികളുടേയും കർത്താവ് അദ്ദേഹമാണെന്നും പ്രസ്താവിക്കുകയുണ്ടായി. കൃഷ്ണഗാഥാകാരൻ ജീവിച്ചിരുന്നതു കൊല്ലം ഒൻപതാം ശതകത്തിനു വളരെ മുൻപായിരിക്കണം എന്നു ഭാഷയുടെ പഴക്കംകൊണ്ടു വ്യക്തമാകയാൽ ആ പ്രസ്താവനയെ അന്യഗവേഷകന്മാർ ആരുംതന്നെ അംഗീകരിച്ചില്ല. അതിൽപ്പിന്നീട് ഏഴെട്ടു കൊല്ലങ്ങൾക്കു മുൻപ് അദ്ദേഹത്തിന്റെ പുത്രൻ ടി. ബാലകൃഷ്ണൻനായർ ചിറയ്ക്കൽകോവിലകത്തെ ഗ്രന്ഥപ്പുര നിപുണമായി പരിശോധിക്കുകയും പ്രകൃതോപയോഗികളായ പല വിവരങ്ങളും പ്രസിദ്ധീകരിക്കുകയും ചെയ്തു. അവയെ താഴെക്കാണുന്ന വിധത്തിൽ സംഗ്രഹിക്കാം: ഉത്തരകേരളത്തിൽപ്പെട്ട കോട്ടയം താലൂക്കിൽ 'കാവിൽപുനം' എന്നൊരു നമ്പൂരിയില്ലം ഇന്നും നിലനിന്നു പോരുന്നു. നൂറ്റൻപതു വർഷങ്ങൾക്കു മുൻപ് ആ ഗൃഹം ചിറയ്ക്കൽ താലൂക്കിൽ പള്ളിക്കുന്ന് (ശങ്കരകവിയുടെ 'വിഹാരാചലം') എന്ന ദേശത്തിൽ പെട്ടതായിരുന്നു. പ്രസ്തുത ഗൃഹമുൾപ്പെട്ട ഗ്രാമത്തിനു കാനത്തൂർ ഗ്രാമമെന്നാണു പേർ. അക്കാലത്തു കോലത്തുനാട്ടിന്റെ തലസ്ഥാനം വള (വളർ) പട്ടണം കോട്ടയായിരുന്നു. അതിനുപുറമെ കോലത്തിരിക്കു വേറേയും പതിനൊന്നു കോട്ടകൾകൂടി ഉണ്ടായിരുന്നതായും അവ പന്ത്രണ്ടും പന്ത്രണ്ടു ചേരിക്കലുകളുടെ (ചേരിക്കല്ലുകളുടെ) തലസ്ഥാനങ്ങളായിരുന്നതായും കാണുന്നു. ആ ചേരിക്കല്ലുകളിൽ ഒന്നാണു ചെറുശ്ശേരി; ചെറുശ്ശേരിയിലെ ഏകഗ്രാമമാണു കാനത്തൂർ. കൊല്ലം 547-ൽ മേല്പടി ഗ്രാമത്തിൽ ചെറുശ്ശേരിയെന്നും പൊനമെന്നും രണ്ടില്ലമുണ്ടായിരുന്നതായി രേഖയുണ്ട്. അന്നു നിലവിലിരുന്ന പതിനൊന്നില്ലങ്ങളിൽ ചെറുശ്ശേരിയുൾപ്പെടെ രണ്ടില്ലങ്ങൾ 790-നു മുൻപ് അന്യംനിന്നുപോയി എന്നുള്ളതിനും രേഖ കാണുന്നു. ചെറുശ്ശേരി ഇല്ലത്തിനു ചെറുശ്ശേരിച്ചേരിക്കലിന്റെ പേർ സിദ്ധിച്ചതു് അതു കാനത്തൂർ ഗ്രാമത്തിലെ ഒരു പ്രധാനഗൃഹമാകയാലായിരിക്കാം. കോലസ്വരൂപത്തിലെ കുലദേവതയായ തിരുവർകാട്ടുകാവിൽ ഭഗവതിയുടെ തേവാരിസ്ഥാനവും മറ്റും പൊനത്തില്ലത്തേക്കായിരുന്നതിനാൽ ആ ഇല്ലത്തിനും പ്രാധാന്യമുണ്ടായിരുന്നു. ഇത്രയും ഗ്രന്ഥവരിയെ ആസ്പദീകരിച്ചുള്ള വിവരങ്ങളാകയാൽ അപ്രതിഷേധ്യങ്ങളാണ്. ഇവയോട് അനുബന്ധിച്ചു ചെറുശ്ശേരിഇല്ലത്ത് ഒരിക്കൽ ഒരു ഉണ്ണിനമ്പൂരിമാത്രം അവശേഷിക്കുകയും അദ്ദേഹത്തെ പൊനത്തില്ലത്തേക്കു ദത്തെടുക്കുകയും ചെയ്തു എന്ന് ഒരൈതിഹ്യശകലവും ഉണ്ട്.

ഉദയവർമ്മ കോലത്തിരി

ശങ്കരകവിയുടെ പരിപോഷകനായ കോലത്തുനാട്ടു കേരളവർമ്മരാജാവ് കൊല്ലം 621-ൽ തീപ്പെട്ടുകയും അദ്ദേഹത്തിന്റെ ഭാഗിനേയനും യുവരാജാവുമായ രാമവർമ്മാ 618-ൽത്തന്നെ അന്തരിക്കുകയും കേരളവർമ്മാവിനെ തുടർന്ന 621 മുതൽ 650 വരെ ഉദയവർമ്മരാജാവ് നാടു വാഴുകയും ചെയ്തതായി മുൻപ് പ്രസ്താവിച്ചിട്ടുണ്ടല്ലോ. ആ തമ്പുരാന്റെ കാലത്ത്, 625-ൽ, നാട്ടിൽ പുഷ്ടിയുണ്ടായിരുന്നതായി ചിറയ്ക്കൽ ഗ്രന്ഥവരിയിൽനിന്ന് ഒരു രേഖ ബാലകൃഷ്ണൻ നായർ ഉദ്ധരിക്കുന്നുണ്ട്. 627-ൽ അദ്ദേഹം ധർമ്മടത്തുവച്ചു സാമൂതിരിപ്പാട്ടുമായി സഖ്യം ചെയ്യുകയും 629 മകരം 16-ആംനു 'പൊനത്തിൽ ചങ്കരൻനമ്പിടിക്കു' ചില സ്ഥാനമാനങ്ങളും വീരചങ്ങലയും സമ്മാനിക്കുകയും പിറ്റെന്നാൾ പൊനത്തിൽ കുഞ്ഞുനമ്പിടിയെ സാമൂതിരിക്കോവിലകത്തേക്ക് അയയ്ക്കുകയും ചെയ്തു എന്നുള്ളതിനും അദ്ദേഹം രേഖകൾ കാണിക്കുന്നു. നമ്പൂരിമാരെ ഉത്തരകേരളത്തിൽ നമ്പിടിമാരെന്നു പറയുന്നതു സാധാരണമാണ്.

ചിറയ്ക്കൽ കോവിലകത്തെ ചില താളിയോലഗ്രന്ഥങ്ങൾ

ചിറയ്ക്കൽ കോവിലകത്തെ ഒരു ഗ്രന്ഥത്തിൽ 'കൊല്ലം 702-ൽ തലൂല് മാധവവാരത് എഴുതിത്തീർത്ത കൃഷ്ണപ്പാട്ടിനെ വാല്യശ്ശേരിക്കോട്ടയിൽ രാഘവൻ കരലിഖിതം . . . പൊനത്തിൽ ശങ്കരൻനമ്പിടി രചിച്ച കൃഷ്ണപ്പാട്ടു സമാപ്തം" എന്നൊരു കുറിപ്പു കാണുന്നു. അതു പകർത്തിയെഴുതിയതു 995-ൽ ആണ്. 780-ലെ മറ്റൊരു ഗ്രന്ഥത്തിൽ 'പൊനം നമ്പിടിയുടെ കൃഷ്ണപ്പാട്ട്' എന്നും എഴുതീട്ടുണ്ട്. ഈ കുറിപ്പുകൾ പകർത്തിയെഴുതിയ ആളിന്റെ കൈപ്പടയാണെന്നു പരിശോധനയിൽ എനിക്കു തോന്നീട്ടില്ല. എങ്കിലും ഇവ സമീപകാലത്ത് എഴുതിച്ചേർത്തിട്ടുള്ളവയല്ലെന്നും സമ്മതിയ്ക്കാവുന്നതാണ്.

എന്റെ അഭിപ്രായം

ഈ വിഷയത്തിൽ ലഭിച്ചിടത്തോളമുള്ള രേഖകളെപ്പറ്റി കൂലങ്കഷമായി വിവേചനം ചെയ്തതിൽ എനിക്കു താഴെ സംക്ഷേപിക്കുന്ന അഭിപ്രായമാണ് തോന്നുന്നത്. കൃഷ്ണഗാഥാകാരൻ ആ ഗ്രന്ഥം രചിച്ചത് 621 മുതൽ 650 വരെ രാജ്യഭാരം ചെയ്ത ഉദയവർമ്മ കോലത്തിരിയുടെ കാലത്തുതന്നെയാണ്. അദ്ദേഹത്തിന്റെ ഇല്ലത്തിന്റെ പേർ ചെറുശ്ശേരി എന്നായിരുന്നു. ദത്തുണ്ടായി എന്ന ഐതിഹ്യവും ചിറയ്ക്കൽ കോവിലകത്തെ ആദർശഗ്രന്ഥങ്ങളിൽ കാണുന്ന പുറത്തോലകളിലെ കുറിപ്പുകളും ശരിയാണോ എന്നു തീർച്ചപറയാൻ നിവൃത്തിയില്ല. അവ വസ്തുസ്ഥിതിയെയാണ് നിർദ്ദേശിക്കുന്നതെങ്കിൽ കവിയുടെ നാമധേയം ശങ്കരനാണെന്ന് അനുമാനിക്കാം. ഉദയവർമ്മകോലത്തിരിയുടെ വാഴ്ച്ക്കാലത്തിന്റെ പ്രാരംഭത്തിൽ അദ്ദേഹം കൃഷ്ണഗാഥ രചിച്ചിരിക്കാം. പിന്നീടാണ് ചെറുശ്ശേരിയില്ലം പൊനത്തിൽ ലയിച്ചത്. അത് 629-ആമാണ്ടിനു മുൻപായിരിക്കാം. ആ ലയനത്തിനു പറയുന്ന കാരണം യുക്തിസഹമായിരിക്കുന്നില്ല. ചെറുശ്ശേരി ഇല്ലത്തിൽ ഒരു ഉണ്ണിനമ്പൂരിമാത്രം ശേഷിച്ചാൽ പൊനത്തിൽനിന്ന് ആ ഇല്ലത്തേക്കല്ലേ ദത്തുകൊള്ളേണ്ടത്? എന്നുതന്നെയുമല്ല ദത്ത് ഉദയവർമ്മാവിന്റെ കാലത്താണെങ്കിൽ ചെറുശ്ശേരി ഒരു ഉണ്ണിനമ്പൂരിയായിരിക്കുവാൻ തരവുമില്ല. 628-ൽ അദ്ദേഹത്തെ വലിയ നമ്പിടി എന്നാണല്ലോ രേഖപ്പെടുത്തിക്കാണുന്നത്. അതുകൊണ്ടു രണ്ടില്ലങ്ങളും ഏകീഭവിച്ചതിനു വേറേ എന്തെങ്കിലും കാരണമുണ്ടായിരുന്നിരിക്കണം. ചെറുശ്ശേരിയില്ലം ഒരു കാലത്തു കാനത്തൂർ ഗ്രാമത്തിൽ പ്രധാനമായിരുന്നു എങ്കിലും പ്രസ്തുത ഘട്ടത്തിൽ അതു

ക്ഷീണദശയെ പ്രാപിച്ചിരുന്നു എന്നും ഉദയവർമ്മകോലത്തിരിക്ക് അതിന്റെ നില ഉയർത്തണമെന്ന് ആഗ്രഹം ജനിച്ചുവെന്നും പൊനത്തില്ലത്തിൽ ആളില്ലാതെ വരികയാൽ ചെറുശ്ശേരി ഇല്ലത്തെ അംഗങ്ങളെ അതിന് അവകാശികളാക്കിയെന്നും അതിനുവേണ്ട ചാർച്ച ആ രണ്ടില്ലങ്ങൾക്കും തമ്മിൽ മുൻപിനാലേ ഉണ്ടായിരുന്നു എന്നും സങ്കല്പിക്കുന്നതിൽ വലിയ അപാകമുണ്ടെന്നു തോന്നുന്നില്ല. അങ്ങനെ ചെറുശ്ശേരി ശങ്കരൻ എന്ന വലിയ നമ്പിടിയും ആ ഇല്ലത്തെ കുഞ്ഞുനമ്പിടിയും യഥാക്രമം പൊനത്തിലെ വലിയ നമ്പിടിയും കുഞ്ഞുനമ്പിടിയുമായി. ആ കുടുംബരഹസ്യങ്ങൾ അറിവുള്ള ഉത്തരകേരളീയർക്കു പിൻകാലങ്ങളിൽ കൃഷ്ണഗാഥ പൊനം നമ്പൂതിരിയുടെ കൃഷ്ണപ്പാട്ടായി; അവ അറിയാത്ത ഇതരദേശീയർക്ക് അതു ചെറുശ്ശേരിയുടെ കൃഷ്ണഗാഥയായിത്തന്നെ നിലനിന്നുപോരികയും ചെയ്തു; ഭാരതഗാഥയുടെ പ്രണേതാവു കൃഷ്ണഗാഥാകാരനല്ലെന്നു മേൽ ഉപപാദിക്കും.

മറ്റു ചില മതങ്ങളുടെ അസാധുത്വം

'കൃതായാം കൃഷ്ണഗാഥായാം' എന്ന ഗ്രന്ഥാവസാനപദ്യത്തിന്റെ തൃതീയപാദത്തിൽ കലിദിനത്തിന്റെ സൂചനയുണ്ടെന്നു കരുതുന്നതു നിർമ്മൂലമാകുന്നു. അതു ഗ്രന്ഥകാരന്റെ പദ്യംതന്നെയാണെന്നുള്ളതിനു സംശയമില്ല. അതിൽ കലിദിനസൂചനയുണ്ടെന്നു വാദിച്ചാൽ കൃഷ്ണഗാഥയുടെ നിർമ്മിതി കൊല്ലം 825-ആമാണ്ടിടയ്ക്കാണെന്നു സമ്മതിക്കേണ്ടിവരും. അതു തീരെ അനുപപന്നമാണെന്നു പറയേണ്ടതില്ലല്ലോ. 'തായാം കൃഷ്ണഗാഥായാം' എന്ന മാതിരിയിൽ ഒരു പദ്യത്തെ അവമൂർദ്ധകളേബരമാക്കി അത്യന്തം നിരർത്ഥകമായ ഒരു കലിവാക്യം ആരും സൃഷ്ടിച്ചു കണ്ടിട്ടുമില്ല. ചെറുശ്ശേരി എന്ന പദം 'ചെറുച്ചേരി' എന്നതിന്റെ രൂപാന്തരമാണെന്നും, ഓണക്കാലത്തു കയ്യാങ്കളിക്ക് രണ്ടു ഭാഗമായി ആളുകൾ നില്ക്കുന്നതിനു രണ്ടു ചേരി എന്നു പറയാറുണ്ടെന്നും അതുകൊണ്ടു വടക്കൻപാട്ടിന് ചേരിപ്പാട്ടെന്ന പേർ യോജിക്കുമെന്നും കൃഷ്ണഗാഥയുടെ രീതി വടക്കൻ പാട്ടിനോടു വളരെ അടുപ്പമുള്ളതാണെന്നും,

> "തച്ചോളിപ്പാലാട്ടേക്കോമപ്പുണ്ണി
> തച്ചോളിപ്പാലാട്ടേക്കോമപ്പുണ്ണി"

എന്ന വടക്കൻപാട്ടിന്റെ ആദ്യത്തെ ഭാഗത്തിന്റെ ഒടുവിലുള്ള നാലക്ഷരം വെട്ടിച്ചെറുതാക്കി ബാക്കിയുള്ള അംശം രണ്ടു പ്രാവശ്യം ആവർത്തിച്ചു പിന്നീട് ദ്വിതീയ ഭാഗം യാതൊരു ഭേദഗതിയും കൂടാതെ ചൊല്ലുമ്പോൾ അതു

> "തച്ചോളിപ്പാലാട്ടേ-തച്ചോളിപ്പാലാട്ടേ-
> തച്ചോളിപ്പാലാട്ടേക്കോമപ്പുണ്ണി"

എന്ന രൂപം കൈക്കൊണ്ടു ചെറുച്ചേരിപ്പാട്ടായി പരിണമിക്കും എന്നും കുണ്ടൂർ നാരായണമേനോൻ 1092 കർക്കടകത്തിലെ കൈരളിയിൽ ഉപന്യസിക്കുകയുണ്ടായി. ചെറിയ രണ്ടു ചേരിയായി സൈന്യം നിരത്തി പടവെട്ടുന്ന ജാതിയിലുള്ള ചതുരംഗായോധനത്തിനും പ്രസ്തുതകൃതിക്കും തമ്മിലുള്ള ബന്ധത്തെപ്പറ്റി ഐതിഹ്യം സൂചിപ്പിക്കുന്നതിനാൽ ആ വഴിക്കും ചെറുച്ചേരി എന്ന പദം ഉത്ഭവിച്ചിരിക്കാമെന്ന് അദ്ദേഹം അഭിപ്രായപ്പെടുന്നു. ഇവിടെ നാം വടക്കൻപാട്ടുകൾക്കു ചേരിപ്പാട്ടുകൾ എന്നൊരു പേരേ ഇല്ലെന്ന് ഓർമ്മിക്കേണ്ടിയിരിക്കുന്നു. അതുകൊണ്ടു കുണ്ടൂരിന്റെ ഏതദ്വിഷയകമായ അഭിപ്രായം അംഗീകാര്യമല്ല. ആ അഭിപ്രായത്തിന്റെ ഒരു രൂപാന്തരമാണ് 'ചെറുശ്ശേരി' എന്നതു 'ചെറുചീരു്' എന്നതിൽനിന്നു നിഷ്പന്നമായ ഒരു

പദമാണെന്നുള്ള ചിലരുടെ വാദം. ചീര് എന്ന പദത്തിനു ഗണമെന്നല്ലാതെ ശീലെന്ന് അർത്ഥമില്ല എന്നുള്ള വസ്തുത ഇവിടെ സ്മരണീയമാണ്. പോരാത്തതിനു വടക്കൻപാട്ടിലെ ആദ്യത്തെ ഭാഗം (നാലക്ഷരം കുറച്ചിട്ടാണെങ്കിലും) ഇരട്ടിക്കുമ്പോൾ അത് എങ്ങനെ ചെറുചീരാകുമെന്നുള്ള ചോദ്യവും പ്രകൃതത്തിൽ ന്യായമായി ഉത്ഭവിക്കുന്നു. അതുപോലെ കൃഷ്ണഗാഥയുടെ പ്രണേതാവു മേൽപ്പുത്തൂർ ഭട്ടതിരിയുടെ സമകാലികനായ പൂന്താനം നമ്പൂരിയാണെന്നു വാദിക്കുന്നതും ക്ഷോദക്ഷമമല്ല. ഭാഷാരീതികൊണ്ടു കൃഷ്ണഗാഥ കൊല്ലം 7-ആം ശതകത്തിലെ കൃതിയാണെന്നു നിസ്സംശയമായി സ്ഥാപിക്കാവുന്നതാണ്. ഈ അഭിപ്രായങ്ങൾക്കൊന്നിനുംതന്നെ ബാലകൃഷ്ണൻനായരുടെ ഗവേഷണഫലങ്ങളെ പശ്ചാൽകരിക്കുന്നതിനു തക്ക പ്രാമാണികതയില്ലെന്നു പറയേണ്ടതില്ലല്ലോ.

ഗ്രന്ഥോൽപത്തിയെപ്പറ്റിയുള്ള ഐതിഹ്യം

അത്യന്തം പരിണതപ്രജ്ഞനായ ഒരു പണ്ഡിതപ്രവേകനും മഹാകവിയുമായിരുന്നു ചെറുശ്ശേരി നമ്പൂരി. കൃഷ്ണഗാഥയുടെ ഉൽപത്തിക്കുള്ള കാരണത്തെ സംബന്ധിച്ച നിലവിലിരിക്കുന്ന ഒരൈതിഹ്യമുള്ളത് ഇവിടെ സംക്ഷേപിക്കാം. രാജാവും നമ്പൂരിയുംകൂടി ചതുരംഗം വച്ചുകൊണ്ടിരിക്കുമ്പോൾ അടുത്തു തൊട്ടിലിൽ കുട്ടിയെക്കിടത്തി ആട്ടിക്കൊണ്ടിരുന്ന രാജാവിന്റെ പത്നി ഒരു നിലകൂടി തെറ്റിയാൽ രാജാവിന് അടിയറവായി എന്നു ധരിച്ചിട്ട് “ഉന്തുന്തു ഉന്തുന്തു ഉന്തുന്തു ഉന്തുന്തു, ഉന്തുന്തു ഉന്തുന്തു ആളേ ഉന്തു” എന്നു കുട്ടിയെ ഉറക്കുന്നഭാവത്തിൽ പാടി ഭർത്താവിനു നില്ക്കക്കള്ളി കാണിച്ചുകൊടുക്കുകയും അതിന്റെ സാരം ഗ്രഹിച്ച രാജാവ് ആളിനെ ഉന്തി കളിയിൽ ജയിക്കുകയും ചെയ്തു. പത്നി പാടിയ മട്ടിൽ ദശമം പാട്ടാക്കണമെന്നു സന്തുഷ്ടനായ രാജാവു നമ്പൂരിയോട്ട് ആജ്ഞാപിക്കുകയും നമ്പൂരി ആ ആജ്ഞയ്ക്കു വിധേയനായി കൃഷ്ണഗാഥ നിർമ്മിക്കുകയും ചെയ്തു. ഈ ഐതിഹ്യത്തിൽ അസ്വാഭാവികമാണെന്നു പറയത്തക്ക വൈകല്യമൊന്നും കാണുന്നില്ല. മഞ്ജരീവൃത്തത്തിൽ ചില പാട്ടുകൾ കീർത്തനരൂപത്തിലും മറ്റും അതിനു മുൻപും ഉണ്ടായിരുന്നിരിക്കാം. അത് ഒരു ഭാഷാകാവ്യനിർമ്മിതിക്ക് ഉപയോഗിക്കുവാൻ ധൈര്യപ്പെട്ടതു നമ്പൂരി ഒരു വശ്യവചസ്സായിരുന്നതുകൊണ്ടാണ്. കൃഷ്ണഗാഥയിൽ ഐദമ്പര്യേണ നമ്മുടെ ആശ്ചര്യത്തെ ആർജ്ജിക്കുന്നത് അതിലെ പദലാളിത്യമാണല്ലോ. ഒരു സ്ത്രീ നിമിത്തമായി തനിക്കു ഗ്രന്ഥനിർമ്മാണത്തിന് അവസരം നേരിട്ടപ്പോൾ ആ ഗ്രന്ഥം പൊതുവേ സ്ത്രീകൾക്ക് അർത്ഥഗ്രഹണം ചെയ്തു പാടി ആനന്ദിക്കത്തക്ക നിലയിൽ രചിക്കുന്നത് അഭിലഷണീയമാണെന്നു കവിക്കു തോന്നിയിരിക്കാം. കൃഷ്ണഗാഥയിലെ സംസ്കൃതപദവൈരള്യവും ബന്ധപാരുഷ്യരാഹിത്യവും തന്നെയായിരിക്കണം ഏതോ ഒരു പല്ലവഗ്രാഹിയായ പണ്ഡിതനെക്കൊണ്ട് “എരിശ്ശേരിക്കു കഷണമില്ല” എന്നു പറയിക്കുകയും ചിന്താശീലനായ മറ്റൊരു പണ്ഡിതനെക്കൊണ്ട് “ഇളക്കിനോക്കിയാൽ കാണാം” എന്ന് അതിനു പ്രത്യുത്തരം നല്കിക്കുകയും ചെയ്തത്.

കവിയുടെ പാണ്ഡിത്യം

കൃഷ്ണഗാഥയുടെ ഓരോ ശീലിലും കവി തന്റെ ആലങ്കാരികമൂർദ്ധന്യതയെ അതിസ്പഷ്ടമായി പ്രകടീകരിക്കുന്നു. പല പ്രാവശ്യം ഭാഗവതം ദശമസ്കന്ധം വായിച്ച് ആ പുരാണതല്ലജവുമായി സാത്മ്യം പ്രാപിച്ച ഒരു ഭക്തശിരോമണിയായും നാം അദ്ദേഹത്തെ പ്രസ്തുതകൃതിയിൽ സന്ദർശിക്കുന്നു. കൃഷ്ണഗാഥയിലെ വൃത്തം പ്രായേണ ആദ്യന്തം മഞ്ജരിയാകയാൽ അതിൽ സംസ്കൃതപദപ്രയോഗത്തിന് അവസരമില്ല.

എന്നാൽ സ്വർഗ്ഗാരോഹണകഥയിൽ അദ്ദേഹം വേറെ ഏഴു വൃത്തങ്ങളെക്കൊണ്ടു കൂടി അല്പാല്പമായി കൈകാര്യം ചെയ്തിട്ടുണ്ട്.

“ഉരുവായ മൊഴികൊണ്ടു ഗുരുവായ പരൻതന്നെ-
പ്പരിചോടു പുകണ്ണവൻ തളർന്നനേരം,
പെരിയോരു പുരുഹൂതനരികേ ചെന്നുണർത്തിനാ-
നരിയോരു ഹരിയോടു വിരവോടപ്പോൾ.” (1)

“പുതിയ ചൊല്ലെക്കൊണ്ട പുരുഷൻതന്നെയ-
പ്പുരുഹൂതൻ നിന്നുപുകണ്ണപ്പോൾ
മുദിതരായുള്ള മുനികളെല്ലാമ-
മ്മുകിൽവർണ്ണൻതന്നെപ്പുകണ്ണാരേ.” (2)

“രുദ്രരും വരനാഗഭൂഷണമുദ്രിതാംഗകരായുടൻ
ഭസ്മധൂളിധരിച്ചുവന്നങ്ങു പത്മനേത്രനെ വാഴ്ത്തിനാർ” (3)

“ഉത്തമകാന്തിമെത്തിയിരുന്ന നിത്യനെ നീതിയോടേ
ഭക്തിപൊഴിഞ്ഞുചിത്തമഴിഞ്ഞു രുദ്രർ പുകണ്ണനേരം;” (4)

“ഉത്തമരായുള്ളശ്വികളേറ്റം
ഭക്തി പൊഴിഞ്ഞു പുകണ്ണു തെളിഞ്ഞു
അച്യുതപാദസരോരുഹയുഗ്മം
നിശ്ചലരായി വണങ്ങിന നേരം.” (5)

“നിമേഷം വെടിഞ്ഞോർ നിരന്നീടിനോര-
ന്നിജേ മന്ദിരേ നിർമ്മലേ സംവസന്തം
ഗുണാതീതരൂപം രമാധീശമേവം
ദിനാധീശ്വരന്മാർ പുകണ്ണോരുനേരം.” (6)

“കമലാകരപരിലാളിതകഴൽതന്നിണ കനിവോ-
ടമരാവലി വിരവോടഥ തൊഴുതീടിന സമയേ
വിവിധാഗമവചസാമപി പൊരുളാകിന ഭഗവാൻ
വിധുശേഖരനുപഗമ്യ ച മധുസൂദനസവിധേ.” (7)

എന്നീ മട്ടുകളിലുള്ളവയാണ് ആ വൃത്തങ്ങൾ. അവയ്ക്കു മഹാകാവ്യങ്ങളിലെ സർഗ്ഗാന്തശ്ലോകങ്ങളുടെ സാദൃശ്യമുണ്ട്. നാലാമത്തെ വൃത്തംതന്നെയാണ് ഗ്രന്ഥത്തിന്റെ അവസാനത്തിലുള്ള

“മറപൊരുളായി മറഞ്ഞവനേ ഹരി;
മലർമകൾകൊങ്ക പുണർന്നവനേ ഹരി;
മതുമതവെണ്ണ നുകർന്നവനേ ഹരി;
മരുതുമരങ്ങൾ ഞെരിച്ചവനേ ഹരി.”

ഇത്യാദി ഹരിസ്തുതിയിലും കാണുന്നതു്. ആ രീതികളിൽ കവനം ചെയ്യുമ്പോൾ മഹാകവിയുടെ സംസ്കൃതപ്രേമം അണപൊട്ടിയ പുഴപോലെ അസങ്കോചമായി പ്രവഹിക്കുന്നു.

“ചലൽകുന്തളം ചഞ്ചലാപാംഗരമ്യം
മിളൽകുണ്ഡലോല്ലാസിഗണ്ഡാഭിരാമം
മൃദുസ്മേരമേവം മുഖാംഭോരുഹം തേ
സ്മരിക്കായ്‌വരേണം മരിക്കുന്നനേരം.”

“മുരശാസന, നരകാന്തക, മുഖരീകൃതമുരളീ-
വിവശീകൃതജനമാനസസരസീരുഹവിതതേ,
ചരിതാമൃതവിവശീകൃതഭുവനാഖിലവസതേ,
നിരുപാധിക, നിയതം തവ തിരുമെയ് പരികലയേ”

തുടങ്ങിയ വരികൾ ആ ഘട്ടത്തിലുള്ളവയാണ്. അദ്ദേഹം ഒരു ശാസ്ത്രജ്ഞനല്ലെങ്കിലും അനവധി സംസ്കൃതകാവ്യനാടകങ്ങൾ വായിച്ചു് അനന്യസാധാരണമായ സംസ്കാരം സിദ്ധിച്ച ഒരു ഹൃദയമായിരുന്നു അദ്ദേഹത്തിനുണ്ടായിരുന്നതു്. പള്ളിക്കുന്നത്തു ക്ഷേത്രത്തിലെ കദളിപ്പഴം ശങ്കരകവിയേയും അതിന്റെ തൊലി ശാന്തിക്കാരനായ കൃഷ്ണഗാഥാകാരനേയും തീറ്റിക്കുന്നതായി ഒരൈതിഹ്യമുള്ളതു തീരെ അസംബന്ധവും അതു് അതിന്റെ ഉപജ്ഞാതാക്കന്മാർക്കു ലളിതകോമളമായ ഭാഷാ കവിതയുടെ നേർക്കുള്ള അവജ്ഞയുടെ പ്രത്യക്ഷലക്ഷ്യവുമാണെന്നേ ഇക്കാലത്തെ സഹൃദയന്മാർ കരുതേണ്ടതുള്ളു.

കവിതയുടെ മെച്ചം

കൃഷ്ണഗാഥയിൽ ഏതു ഭാഗം വായിച്ചാലും അതിന്റെ പ്രണേതാവു സരസ്വതീദേവിയുടെ സവിശേഷമായ അനുഗ്രഹത്തിനു പാത്രീഭവിച്ച ഒരു പുണ്യപുരുഷനാണെന്നു ഭാവുകന്മാർക്കു നിരീക്ഷിക്കാവുന്നതാകുന്നു. ഏതു വിഷയത്തെപ്പറ്റിയുള്ള പ്രതിപാദനത്തിനും അദ്ദേഹത്തിന് അന്യാദൃശമായ നൈപുണ്യമുണ്ട്. അർത്ഥാലങ്കാരപ്രയോഗത്തിൽ അദ്ദേഹത്തെ ജയിക്കുവാൻ കേരളീയകവികളിൽ ആർക്കുംതന്നെ സാധിച്ചിട്ടില്ല. പ്രത്യേകിച്ചു് ഉൽപ്രേക്ഷാകല്പനയിൽ അദ്ദേഹത്തിനുള്ള സ്ഥാനം അദ്വിതീയമാകുന്നു. അതുകൊണ്ട് തന്നെയാണ് ‘ഉപമാ കാളിദാസസ്യ’ എന്ന പോലെ ‘ഉൽപ്രേക്ഷാ കൃഷ്ണഗാഥായാം’ എന്നൊരു ആഭാണകമുള്ളതും. പ്രകൃതിവർണ്ണനമായാലും, ലോകസ്വഭാവനിരൂപണമായാലും അദ്ദേഹത്തിന് ഏതു സന്ദർഭവും ഒന്നുപോലെ ഉദാത്തമായ കവികർമ്മത്തിനു പ്രയോജകീഭവിക്കുന്നു. ശൃംഗാരവും ഹാസ്യവുമാണ് അദ്ദേഹത്തിന് ഏറ്റവും അഭിമതങ്ങളായ രസങ്ങൾ. എങ്കിലും രൗദ്രം, ഭയാനകം മുതലായ മറ്റുചില രസങ്ങളുടെ പ്രതിപാദനത്തിലും അദ്ദേഹം അഭൗമമായ പ്രാഗല്ഭ്യം പ്രദർശിപ്പിക്കുന്നുണ്ട്. ധ്വനിയുടെ കാര്യത്തിലും നമ്മുടെ മഹാകവി ഒട്ടും പിന്നോക്കമല്ല. കൃഷ്ണഗാഥയിൽ കൃഷ്ണോല്പത്തി മുതൽ സ്വർഗ്ഗാരോഹണംവരെ നാല്പത്തേഴ കഥകൾ അടങ്ങിയിരിക്കുന്നു. അവയിൽ കംസസൽഗതിവരെയുള്ള ഭാഗങ്ങൾക്ക് അല്പം മാറ്റു കുടുമെങ്കിലും അതിനപ്പുറമുള്ള രുക്മിണീസ്വയംവരം, സൗഭദ്രികകഥ മുതലായ പല ഭാഗങ്ങൾക്കും അവയെപ്പോലെതന്നെ ആസ്വാദ്യതയുണ്ട്. ഭാഗവതകാരനെപ്പോലെ ചെറുശ്ശേരിയും തന്റെ ഗ്രന്ഥത്തിന്റെ പൂർവ്വാർദ്ധം മുഴുവൻ വിനിയോഗിക്കുന്നതു ശ്രീകൃഷ്ണന്റെ ബാല്യക്രീഡാവർണ്ണനത്തിനാകുന്നു.

ചില ചിത്രങ്ങൾ

കൃഷ്ണഗാഥാകാരന്റെ വാക്ചിത്ര ചാതുരിയാണ് എന്നെ അത്യന്തം ആശ്ചര്യവിവശനം ആനന്ദതുന്ദിലനമാക്കീട്ടുള്ളത്. ഒരിക്കലെങ്കിലും വായിച്ചിട്ടുണ്ടെങ്കിൽ ഒരുകാലത്തും ഹൃദയഭിത്തിയിൽനിന്നു മങ്ങിയോ മാഞ്ഞോ പോകാതെ പരിലസിക്കത്തക്കവണ്ണം അത്ര സജീവങ്ങളും സർവ്വാംഗസുന്ദരങ്ങളുമാണ് ആ ചിത്രങ്ങൾ. ഏതാനും ചില ഉദാഹരണങ്ങൾകൊണ്ടു് ഈ അഭിപ്രായത്തിന്റെ സാധുത്വം സ്ഥാപിക്കുവാൻ ശ്രമിക്കാം.

(1) കൃഷ്ണന്റെ ബാലസ്വഭാവവർണ്ണനം: -

“അച്ഛനെപ്പോലെയുടുക്കുന്നേനെന്നിട്ടു
നൽച്ചേലകൊണ്ടങ്ങുടുക്കും നന്നായ്;
മാനിച്ചുനിന്നച്ഛൻ കുമ്പിടും നേരത്ത-
ങ്ങാനകളിക്കും മുതുകിലേറി;

തേവാരിക്കേണമിന്നച്ഛായെനിക്കു നീ
പൂവെല്ലാം കൊണ്ടെത്തായെന്നു ചൊല്ലും;
അച്ഛനും താനുമായിച്ഛയിലങ്ങു ന
നിച്ചലും നിന്നു പടകളിക്കും;

‘എൻ കണി കാണണം നിങ്ങളിന്നെല്ലരും’
എന്നങ്ങു ചൊല്ലീട്ടു വീടുതോറും
കോഴികൾ കൂകുമ്പോൾ കോഴകൾ കൂടാതെ
ഗോവിന്ദൻ പാടിക്കൊണ്ടങ്ങു ചെല്ലും.

മാരി ചൊരിയുന്ന നേരത്തു കോടിയിൽ
നേരെ പോയ് നീരെല്ലാമേല്ക്കും മെയ്യിൽ;
കയ്യേപ്പിടിപ്പാനായാരേലും ചെല്ലുമ്പോൾ
‘അയ്യോ!’ എന്നിങ്ങനെ കൂട്ടും തിണ്ണം.

അത്ഭുതമായുള്ള പാവകളുണ്ടോരോ
ശില്പികൾ കൊണ്ടെക്കൊടുത്തെപ്പോഴും;
വാഴപ്പഴങ്ങൾ താൻ തിന്നുന്ന നേരത്തു
വായിൽക്കൊടുക്കുമപ്പാവകൾക്കും.

‘അമ്മിഞ്ഞ നല്കമ്മേ’യെന്നങ്ങു ചൊല്ലിക്കൊ-
ണ്ടമ്മേടെ കയ്യിൽക്കൊടുക്കും പിന്നെ;
ചാലക്കിടന്നങ്ങുറങ്ങുന്ന നേരത്തു
ചാരത്തുതന്നെ കിടത്തിക്കൊള്ളും,

നന്മണികൊണ്ടു പടുത്ത നിലംതന്നിൽ
ബിംബിതനായിട്ടു തന്നെക്കണ്ടാൽ
അഞ്ചിതമാകിയ പുഞ്ചിരി തൂകീട്ടു
ചെഞ്ചമ്മേ പായും പിടിച്ചുകൊൾവാൻ.”

എന്നും മറ്റും അമ്പാടിയിലെ കൃഷ്ണലീല കവിക്ക് എങ്ങനെയെല്ലാം വിസ്തരിച്ചാലും അലംഭാവമുണ്ടാകുന്നില്ല. ആ പ്രമേയത്തെത്തന്നെ പുരസ്കരിച്ച കംസവധാനന്തരം ശ്രീകൃഷ്ണനെക്കൊണ്ടു നന്ദനോട് ആ വശ്യവചസ്സ് ഇങ്ങിനെ പറയിക്കുന്നു:

“അച്ഛനായുള്ളതു നീയൊഴിച്ചില്ലെനി-
ക്കച്യുതൻ തന്നുടെ പാദത്താണേ;
പെറ്റുവളർത്തൊരു തായയായ് നിന്നതും
മുറ്റുമെനിക്കു മറ്റാരുമല്ലേ;
ആറ്റിലും തീയിലും വീഴാതെകണ്ടെന്നെ-
പ്പോറ്റിവളർത്തതു നിങ്ങളല്ലോ.
ഇങ്ങനെയുള്ള ഞാനെന്നെ മറക്കിലും
നിങ്ങളെയേതും മറക്കയില്ല.

* * * *

എന്നമ്മതന്നോടു ചൊല്ലേണം പിന്നെ നീ
യെന്നെ മറക്കൊല്ലായെന്നിങ്ങനെ;
പാൽവെണ്ണയുണ്ണാഞ്ഞു വേദനയുണ്ടുള്ളിൽ-
പ്പാരമെനിക്കെന്നു ചൊല്ക പിന്നെ;
വെണ്ണയും പാലുമിങ്ങാരാനും പോരുന്നോ-
രുണ്ടെങ്കിൽ മെല്ലേ വരുത്തേണമേ,
വാഴപ്പഴങ്ങളും വണ്ണം തിരണ്ടവ;
കേഴുവനല്ലായ്കിലെന്നു ചൊല്ല.

* * * *

പിള്ളരെ നുള്ളിനാനെന്നങ്ങു ചൊല്ലീട്ടു
പീലികൊണ്ടെന്നെയടിച്ചാളമ്മ;
കേണുകൊണ്ടന്നു വഴക്കായിപ്പോയിക്കൊ-
ണ്ടൂണിന്നു വാരാതെ നിന്നനേരം
തെണ്ടമായെന്നതിന്നന്നു നല്കീടിന
കണ്ടിക്കഞ്ചേല മറക്കൊല്ലാതെ;
പൊങ്ങിനോരാശ പുലമ്പിനിന്നീടുന്ന
കിങ്ങിണിയെങ്ങാനും വീഴൊല്ലാതെ;
പാവകളെന്നുമേ പാഴായിപ്പോകാതെ
പാലിച്ചുകൊള്ളേണം പാരാതെ നീ.
ചേണുറ്റുനിന്നുള്ളോരോണവില്ലൊന്നുമേ
ഞാണറ്റുപോകൊല്ല ഞാൻ വരുമ്പോൾ.”

വളരെക്കാലം കഴിഞ്ഞ് ഒരിക്കൽ ശ്രീകൃഷ്ണൻ ആസന്നവാർദ്ധകനായതിനു ശേഷം യശോദയും നന്ദനും ഭാർഗ്ഗവതീർത്ഥത്തിൽ സൂര്യഗ്രഹണമുഹൂർത്തത്തിൽ സ്നാനത്തിന്നായി പോകുകയും അവിടെവച്ച് അവിടുത്തെ കാണുകയും ചെയ്യുന്നു. ആ അവസരത്തിൽ അവർ എന്താണ് ചെയ്തതെന്നു കവിതന്നെ പറയട്ടെ;

“പാരിച്ചുനിന്നുള്ള പാഴായ്മ ചെയ്കയാൽ
പാശത്തെക്കൊണ്ടു പിടിച്ചുകെട്ടി
തിണ്ണം വലിച്ചുമുറുക്കി ഞാൻ നില്ക്കയാ-

ലുണ്ണിപ്പൂമേനിയിൽപ്പുണ്ണില്ലല്ലീ?
എന്നങ്ങു ചൊല്ലിത്തലോടിത്തുടങ്ങിനാൾ
നന്ദജൻതന്നുടെ മേനിതന്നെ.”

ഇങ്ങനെ ബാല്യത്തിലെ പല പല ലീലകൾ ആ ഭാഗ്യവതി വർണ്ണിച്ചു ഭഗവാനെ ചുംബിക്കുന്ന അവസരത്തിൽ നന്ദൻ

“നിത്യവും കണ്ട കിനാവുകളെല്ലാമേ
സത്യമെന്നിങ്ങനെ ചൊല്ലാമിപ്പോൾ;
മുന്നമേപ്പോലെ വന്നിന്നു ഞാനെന്നുടെ
പൊന്നാരപ്പൈതലെപ്പുണ്ടേനല്ലോ.
എന്മുതുകേറിനിന്നാനകളിപ്പതി-
ന്നിന്നിനിയാമോ ചൊല്ലുണ്ണിക്കണ്ണാ!
തിങ്കളെച്ചെന്നു പിടിപ്പതിന്നായിട്ടി-
ന്നെൻകഴുത്തേറുക വേണ്ടയോ ചൊൽ?
ഓടിവന്നെന്നുടെ നന്മടിതന്നിലായ്-
ത്താടി പിടിച്ചു വലിക്കേണ്ടായോ?”

എന്നിങ്ങനെ വാത്സല്യനിഘ്നനായി ഓരോന്നു പറഞ്ഞു് ആനന്ദിക്കുന്നു. പിതാക്കന്മാർക്കേറ്റ പുത്രൻ; പുത്രനു യോജിച്ച പിതാക്കന്മാർ. അർത്ഥത്തിനൊത്ത ശബ്ദം; ശബ്ദത്തിനൊത്ത അർത്ഥം. എല്ലാം നിസർഗ്ഗകോമളം; നിരാഭരണസുന്ദരം, നിരതിശയരമണീയം:

ഗോവർദ്ധനോദ്ധാരകനായ ശ്രീകൃഷ്ണനെ നാരദാദിമഹർഷിമാർ സ്തുതിക്കുന്നതു താഴെക്കാണുന്ന വിധത്തിലാണ്; അതു് അലങ്കാരത്തിന്റെ സമഞ്ജസമായ സമ്മേളനംകൊണ്ടുകൂടി ശോഭിക്കുന്നു:

“മാരി വരുന്നേരം നല്ക്കുട ചൂടുവാ-
നാരുമൊരുത്തരും താരാഞ്ഞാരോ?
കുന്നു ചുമന്നിട്ടു വെണ്ണ ചുമന്നുള്ളോ-
രുണ്ണിക്കൈ നോകുന്നതില്ലയോ ചൊൽ?
കുന്നു ചുമക്കേണമെന്നങ്ങു ചിന്തിച്ചോ
വെണ്ണ ചുമന്നിട്ടു ശീലിച്ചു നീ?
വെണ്ണയെന്നോർത്തിട്ടു കുന്നിനെത്തന്നെയും
മെല്ലവേ വായിലങ്ങാക്കൊല്ലാതെ.”

(2) വേണുഗാനം:- ഭഗവാന്റെ വേണുഗാനത്തിന്റെ മാധുര്യം കവിയുടെ മുഖത്തുനിന്നുതന്നെ കേൾക്കേണ്ടതാണ്:

“ഷൾപദമാലകളുത്തമമായോരു
പുഷ്പരസത്തെ വെടിഞ്ഞുടനേ
ഗാനമായ് മേവിന തേനേക്കുടിപ്പാനാ-
യാനനം തന്നിലേ ചെന്നുപുക്ക.
കോകിലജാലങ്ങൾ കോലക്കുഴൽ കേട്ടു
മൂകങ്ങളായങ്ങു നിന്നുപോയി,
ചേണുറ്റ വേണുതൻ തേനുറ്റ ഗാനത്തെ-
ത്താനുറ്റ നാദത്തിൻ മീതേ കേട്ട്

വേലപ്പെടാതെതാൻ മാനിച്ചുനിന്നിട്ടു
ചാലപ്പഠിപ്പാനായെന്നപോലെ.

* * * *

മാൺപെഴുന്നോ ചില മാൻപേടകളെല്ലാം
ചാമ്പിമയങ്ങിന കൺമിഴിയും,
ഒട്ടൊട്ടു ചിമ്മിക്കൊണ്ടിഷ്ടത്തിലൻപോടു
വട്ടത്തിൽ മേവീതേ പെട്ടെന്നപ്പോൾ.
മന്ഥരമായോരു കന്ധരംതന്നെയും
മന്ദം നുറുങ്ങു തിരിച്ചുയർത്തി,
ചില്ലികളാലൊന്നു മെല്ലെന്നുയർത്തീട്ടു
വല്ലവീവല്ലഭൻ തന്നെ നോക്കി
കർണ്ണങ്ങളാലൊന്നു തിണ്ണം കലമ്പിച്ചു
കണ്ണൻകുഴല്ക്കു കൊടുത്തു ചെമ്മേ,
വായ്ക്കൊണ്ട പുല്ലെല്ലാം പാതി ചവച്ചങ്ങു
വായ്ക്കുന്ന മെയ്യിലൊഴുക്കിനിന്നു."

മറ്റൊരവസരത്തിൽ ആ ഗാനത്തെത്തന്നെ പ്രശംസിച്ചു യശോദ കൃഷ്ണനോടു പറയുകയാണ്:

"കന്നുകിടാക്കൾ കുടിപ്പതിനായിക്കൊ-
ണ്ടൊന്നുമേ ചെല്ലുന്നതില്ല കണ്ണാ!
ചെന്നവയൊന്നും കുടിയ്ക്കുന്നുതില്ല, കാൺ;
മന്ദമായ് നോക്കുന്നുതിങ്ങുതന്നെ,
നല്ക്കുഴൽ കേട്ടു തന്മക്കളെയൊന്നുമേ
നക്കുന്നുതില്ല കാൺ ധേനുക്കളും.
രാവായിപ്പോയാലിക്കാലി കറപ്പതി-
ന്നാവതല്ലെന്നതു തേറണം നീ;
കാലി കറന്നങ്ങു പോയിട്ടു വേണം നിൻ
കോലക്കുഴൽവിളിയെന്മകനേ!"

ശൃംഗാരരസവർണ്ണനം

ഇനി ചില രസങ്ങളെ കവി ഏതുതരത്തിൽ വികസിപ്പിക്കുന്നു എന്നു പരിശോധിക്കാം. സംഭോഗശൃംഗാരത്തെക്കാൾ വിപ്രലംഭശൃംഗാരമാണ് കവിക്കു വർണ്ണിക്കുവാൻ ഒന്നുകൂടി പ്രചോദനം നല്കുന്നത്. അസ്തമയ വർണ്ണനഘട്ടത്തിൽ ചക്രവാകങ്ങളുടെ അവസ്ഥ അദ്ദേഹം പ്രപഞ്ചനം ചെയ്യുന്ന പരിപാടി നോക്കുക:

"കോകങ്ങളെല്ലാമേ ഗോപതിമണ്ഡലം
കോപിച്ചു നോക്കിയിരുന്നുടനെ
ത്തുമ തിരണ്ടോരു പേടമുഖംതന്നെ
പ്രേമമിയന്നങ്ങു നോക്കും ചെമ്മേ.
താമരനൂലങ്ങു കൊത്തിവലിച്ചു തൻ
കാമിനിക്കായിക്കൊടുക്കും മെല്ലേ.
നീലിമ കോലിന വേലയെക്കണ്ടിട്ടു

നീളെ നെടുതായി വീർക്കും പിന്നെ,
വാപികതൻ മറുതീരത്തെ നോക്കീട്ടു
മാഴ്കിത്തളർന്നൊന്നു കൂകും മെല്ലെ.
പക്ഷതികൊണ്ടു തൻപക്ഷിണിതന്നെയു-
മക്ഷമനായിത്തഴുകിനിന്ന്
നെഞ്ചകംതന്നിലേ പഞ്ചശരം നട്ടു
ചഞ്ചുപുടംതന്നെ വായ്ക്കൊണ്ടുടൻ
പോകുന്നേനെങ്കിൽ ഞാനെന്നങ്ങു ചൊല്ലീട്ടു
തൂകിത്തുടങ്ങീതു കണ്ണുനീരും.”

തിര്യക്കുകളുടെ ശൃംഗാരം ശൃംഗാരാഭാസമാണെന്നു ശപഥം ചെയ്യുന്ന സാഹിത്യാചാര്യന്മാർ ഈ വർണ്ണനം ഒന്നു വായിക്കേണ്ടതാണ്. കോകവിരഹത്തെപ്പറ്റിയുള്ള വിവരണം ഇത്ര ഹൃദയംഗമമാകാമെങ്കിൽ കോകസ്തനികളായ വ്രജസുന്ദരിമാരുടെ വിരഹത്തെപ്പറ്റിയുള്ള ചിത്രണം എത്ര നിർവൃതിപ്രദമായിരിക്കേണ്ട! താഴെ ഉദ്ധരിക്കുന്നതു് ചന്ദ്രോപാലംഭത്തിലെ ഒരു ഭാഗമാണ്:

“മാപാപിയാകിന തിങ്കളിന്നെങ്ങളെ-
ക്കോപിച്ചു കൊല്ലുന്നോനെന്നു വന്നു.
നേരിട്ടു നിന്നവൻ വന്മദം പോക്കുവാൻ
പാരിടംതന്നിലിന്നാരുമില്ലേ.
രാഹുവിൻ കണ്ഠമോ നാരായണൻ പണ്ടേ
നേരെ തറിച്ചുകളഞ്ഞാനല്ലോ.
വാരിധി പണ്ടു കടഞ്ഞോരു നേരത്തു
ബാഡവപാവകൻതങ്കൽനിന്ന്
സാരമായുള്ളോരു പിണ്ഡമെഴുന്നിവൻ
വാരുറ്റ മണ്ഡലമായിപ്പിന്നെ,
മറ്റെങ്ങുമാർക്കും പൊറുക്കരുതാഞ്ഞിട്ടു
കറ്റച്ചടയൻതാനന്നുടനേ
മേളമെഴുന്ന കഴുത്തിലും ഗംഗത-
ന്നോളംതാൻ താവിന മൗലിയിലും
ചേണുറ്റെഴുന്നോരു ഭൂഷണമായിട്ടു
ചെപ്പോടു നിന്നു ധരിച്ചുകൊണ്ടു.
ദീധിതിമാലയാം ജ്വാലകളേറ്റേറ്റു
ലോകങ്ങളെല്ലാമേ വെന്തനേരം
ശ്വേതിമ പൂണ്ടോരു ഭൂതിപോയെങ്ങുമേ
മീതെ പരന്നുചമഞ്ഞതല്ലോ
വെൺമ തിരണ്ട നിലാവായി വന്നിട്ടു
ചെമ്മേ നിറഞ്ഞെങ്ങും കണ്ടതിപ്പോൾ.
നീലമായ് നിന്നവന്മേനിയിൽക്കണ്ടതോ
ചാലക്കളങ്കമല്ലെന്നുചൊല്ലാം.
ക്ഷ്വേളമിയന്നോരു കാളഭുജംഗത്തെ
ലാളിച്ചുവച്ചതിക്കാണായിതേ;
തൻകരംകൊണ്ടുടനെന്നതുകൊണ്ടല്ലോ

എങ്കൽ വിഷംതന്നെ തുകുന്നിപ്പോൾ.
തീപ്പൊരിതന്നെ വിഴുങ്ങിച്ചകോരങ്ങൾ
സാധിച്ചു നിന്നതേ പണ്ടുപണ്ടേ;
തീക്ഷ്ണത പൂണ്ട നിലാവിനെയല്ലായ്കിൽ
വായ്ക്കൊണ്ടു നില്ക്കുമാറെങ്ങനെതാൻ?
മാപാപിത്തിങ്കൾ മറയുന്നോനല്ലെന്നു, -
മീ പാപമെന്തിനിച്ചെയ്‌വതയ്യോ?"

എന്നിങ്ങിനെ പരിദേവനം ചെയ്തിട്ടു ഗോപിമാർ "അല്ലയോ തിങ്കളേ! നിന്നെ രാഹു വിഴുങ്ങുവാൻവന്നു കഴിഞ്ഞു; ഓടിക്കോ. ശിവന്റെ ശിരസ്സിലിരിക്കുന്ന നിന്റെ ഉണ്ണിയെ ഒരു പാമ്പു വിഴുങ്ങിയെന്നു കേട്ടു, ശൃംഗാരലീലാലോലനായ ശിവൻ അക്കഥ അറിഞ്ഞിട്ടില്ല. കഴിയുമെങ്കിൽ വേഗം പോയി പാമ്പിന്റെ വായിൽനിന്നു ഉണ്ണിയെ രക്ഷിക്കു" എന്നും മറ്റും ഓരോ ഭോഷ്ക്ക പറയുന്നു; കാളിന്ദിയിൽ പ്രതിഫലിക്കുന്ന ചന്ദ്രബിംബത്തിൽ പാറകൊണ്ടെറിയുന്നു; കണ്ണാടിയിൽ കാണുന്ന ചന്ദ്രബിംബം കുത്തിപ്പൊടിക്കുന്നു. ഹാ ഹാ! എന്തൊരു വാചാമഗോചരമായ ഉല്ലേഖവൈഭവം!

രാസക്രീഡ നടക്കുന്ന രാത്രി പ്രഭാതപ്രായമായതു കണ്ടപ്പോൾ ഗോപസ്ത്രീകൾക്കുള്ള കോപതാപങ്ങൾ കവി ചുവടെ ഉദ്ധരിക്കുന്ന പ്രകാരത്തിൽ ചിത്രീകരിക്കുന്നു:

"കോഴികളെന്തയ്യോ കാലം വരും മുൻപേ
കൂകിത്തുടങ്ങീതെൻ തോഴിമാരേ?
കാട്ടിലേക്കോഴിക്കു ഞായമില്ലേതുമേ;
വീട്ടിലെക്കോഴിക്കേ ഞായമുള്ളൂ.
എന്തൊരു ഞായമിപ്പാതിരനേരത്തു
സന്തതമിങ്ങനെ കൂകി നില്പാൻ?
തീക്കനൽ കൊണ്ടന്നു ചഞ്ചുപുടംതന്നി-
ലാക്കുന്നോരാരുമങ്ങില്ലയോതാൻ?

* * * *

വണ്ടുകളേ! എന്തു താമരപ്പൊയ്കയിൽ
മണ്ടിത്തുടങ്ങുന്നതിപ്പൊഴേ ചൊൽ?
താമരപ്പൂവു വിരിഞ്ഞുതുടങ്ങുന്ന
കാലമിങ്ങേതുമണഞ്ഞൂതില്ലേ.
ആദിത്യദേവാ! നിനക്കു തൊഴുന്നേങ്ങൾ
വാദിച്ച ദേശമേ പോയ്ക്കൊള്ളണം.
വൃന്ദാവനംതന്നിലിന്നെഴുന്നള്ളായ്കിൽ
നന്നായിരുന്നതുമെങ്ങൾക്കിപ്പോൾ.
ആനായർകോൻതന്റെ പൂമേനി ദൂരെവ-
ച്ചാകുന്നതില്ലേതും പോവാനയ്യോ!
സൂര്യന്റെ സൂതനാം വീരനേ! നിന്നോടു
വേറെയുണ്ടൊന്നെങ്ങൾ ചൊല്ലുന്നിപ്പോൾ,
മാർത്താണ്ഡദേവനെ വൃന്ദാവനംതന്നി-
ലോർത്തിട്ടു വേണമെഴുന്നള്ളിപ്പാൻ.
ഗോകുലനാഥന്റെ ലീല കഴിഞ്ഞീല;

കോപമുണ്ടാകിലാമെന്തറിവൂ?
ഞങ്ങളറിഞ്ഞതു ചൊല്ലേണമല്ലോതാ-
നെന്നിട്ടു നിന്നോടു ചൊല്ലീതിപ്പോൾ.”

നോക്കുക. കവിയുടെ സർവ്വങ്കഷമായ ഭാവനാപ്രാഭവം! നോക്കി നോക്കി കോൾമയിർക്കൊള്ളുക.

രൗദ്രരസവർണ്ണനം

പൗണ്ഡ്രകപുത്രനായ സുദക്ഷിണൻ യാദവനിഗ്രഹത്തിന്നായി ഉല്പാദിപ്പിക്കുന്ന മാരണദേവതയെ കവി താഴെക്കാണുന്ന രീതിയിൽ വർണ്ണിക്കുന്നു:

“കുണ്ഡത്തിൽനിന്നങ്ങെഴുന്നതു കാണായി
ചണ്ഡിയെക്കാളതിഭീഷണനായ്
മാരണദേവതയായിച്ചമഞ്ഞിട്ടു
ഘോരനായുള്ളൊരു വഹ്നിതന്നെ.
ചെമ്പിച്ചുനിന്നോരു കേശവും മീശയും
വൻപിച്ചുനിന്നു വളഞ്ഞെകിറും
തീപ്പൊരി തൂകി മിഴിച്ചു ചുവന്നിട്ടു
കോട്ടിയായുള്ളോരു വൻമുഖവും
ആണ്ടുനിന്നീടിനാനാരണൻതന്നുമ്പി-
ലാനയും കാതിലണിഞ്ഞു നേരേ.
കണ്ടുള്ളോരെല്ലാരും കാതരന്മാരായി
മിണ്ടാതെ നോക്കി നടുങ്ങുന്നേരം
പൂവെടിപോലെയെഴുന്നതു കാണായി
ഭൂതങ്ങളോരോന്നു പിന്നെപ്പിന്നേ.
പാരം പൊരിഞ്ഞുള്ള കൊള്ളിയുമായിട്ടു
ഘോരമായുള്ളോരു നോക്കുമായി
ദ്വാരക നോക്കി നടന്നതു കാണായി
മാരണദേവതയോടുംകൂടി.
ദ്വാരകതന്നുടെ ചാരത്തു ചെന്നോരു
മാരണദേവത പാരമപ്പോൾ
എട്ടു ദിക്കെങ്ങുമേ ഞെട്ടിനടുങ്ങുമാ-
റട്ടഹാസങ്ങളെയാചരിച്ചു.

* * * *

ചാല വളർന്നോരു മേനിയിൽ നിന്നെഴും
ജ്വാലകൾ മേന്മലങ്ങേല്ക്കയാലേ
കൃത്യതൻ ചാരത്തേദ്വാരുക്കളെല്ലാമേ
കത്തിയെഴുന്നതു കാണായപ്പോൾ.
പാരിച്ചുനിന്നുള്ള പാദങ്ങളേല്ക്കയാൽ
പാടിച്ചുതായിതഭൂതലവും.
രമ്യമായ് നിന്നുള്ളോരംബരംതന്നിലു-
ള്ളംബുദജാലകമാല ചാലേ
തങ്ങിവലിച്ചു വരുന്നതു കാണായി

പൊങ്ങിയെഴുന്നുള്ള കേശങ്ങളിൽ
മാനുഷന്മാരെ കടിച്ചങ്ങു തിൻകയാൽ
മാറിലേ ചാടുന്ന ചോര തന്നിൽ
നീന്തിയെഴുന്നു വരുന്നതു കാണായി
നീണ്ടുവളർന്നുള്ള മുണ്ഡമാല,
വ്യോമത്തിന്മേലുള്ള യാനങ്ങളെല്ലാമേ
ശൂലത്തിന്മേലായിക്കാണായപ്പോൾ.

* * * *

അന്തകന്നുള്ളവും കാണുന്നതാകിലോ
വെന്തുനീറീടുമപ്പേടിതന്നാൽ."

ഭയാനകരസവർണ്ണനം

കംസൻ വാളുമോങ്ങിക്കൊണ്ടു സംഹരിക്കുവാൻ പാഞ്ഞടുക്കുന്ന ദേവകിയുടെ ഭയമാണ് താഴെക്കാണുന്ന വരികളിൽ കവി വർണ്ണിച്ചിരിക്കുന്നത്.

"കേസരിവീരൻതന്നാനനംതന്നിലായ്-
ക്കേവലം കേഴുന്നോരേണംപോലെ
മേവിനിന്നീടുന്ന ദേവകീദേവിതാൻ
ദൈവമേയെന്നങ്ങു ചൊല്ലിച്ചൊല്ലി
ഘോരനായുള്ളോരു കംസനെ നോക്കീട്ടു
പാരം വിറച്ചുനടുങ്ങുമപ്പോൾ;
ചുഴം നിന്നീടുന്ന ലോകരെ നോക്കീട്ടു
കോഴപൂണ്ടേറ്റവും കേഴും പിന്നെ;
ചങ്ങാതിമാരുടെ നന്മുഖം നോക്കി നി-
ന്നിങ്ങിനെയെൻകർമ്മമെന്നും പിന്നെ:
അച്ഛനെത്തന്നെയും മെച്ചമേ നോക്കിനി-
ന്നുച്ചത്തിലേറെ വിളിച്ചുകേഴും;

* * * *

ആങ്ങളേത്തന്നെ വിളിച്ചുനിന്നീടുവാ-
നോങ്ങിനിന്നങ്ങു നടുങ്ങും പിന്നെ;
ആനകദുന്ദുഭിതന്നുടെയാനനം
ദീനയായ് മെല്ലവേ നോക്കി വീർക്കും."

താൻ ആരുടെ ശിരസ്സു തൊടുന്നുവോ ആയാൾ തൽക്ഷണം മരിക്കണം എന്നൊരു വരം വൃകാസുരൻ ശ്രീപരമേശ്വരനോടു വാങ്ങുകയും, അതിന്റെ കാര്യസാധകത്വം പരിശോധിക്കുന്നതിനുവേണ്ടി ഉടൻതന്നെ വരദാതാവിനെ പിടികൂടുവാൻ മുന്നോട്ടു കുതിക്കുകയും ചെയ്യുന്നു. ആ അവസരത്തിൽ ഭക്തവത്സലനായ ഭഗവാന്റെ പലായനം കവി ഇങ്ങനെ വിസ്തരിക്കുന്നു:

"ചാർത്തിനിന്നീടുന്ന ശാർദ്ദൂലചർമ്മവും
ദോസ്ഥലംകൊണ്ടങ്ങു താങ്ങിത്താങ്ങി,
വേഗത്തെപ്പൂണ്ടു വിറച്ചുനിന്നീടുന്ന

നാഗങ്ങളോരോന്നേ വീഴെവീഴേ,
മുത്താരമായിട്ടു ബദ്ധങ്ങളായുള്ളോ-
രത്തികൾ തന്മാറിൽച്ചാടെച്ചാടേ,
ഉന്മിഷൽകാന്തിയാം വെണ്മഴതന്നുടെ
വെണ്മതാനെങ്ങുമേ പൊങ്ങെപ്പൊങ്ങെ,
ചേണുറ്റമേവുപ്പാണിയിൽച്ചേർന്നുള്ളോ-
രേണത്തിൻപോതവും തുള്ളെത്തുള്ളെ,
കുണ്ഡലനാഗങ്ങൾ ശൂൽകൃതിയേല്ക്കയാൽ-
ക്കണ്ണിലെച്ചെങ്കനൽ കത്തെക്കത്തേ,
സ്വർല്ലോകസിന്ധുതൻ കല്ലോലം പൊങ്ങീട്ടു
വെള്ളങ്ങളെങ്ങുമേ തൂകെത്തൂകേ,
ഭൂതലത്തിങ്കൽ പതിച്ചുനിന്നീടുമാ-
ന്നൂതനത്തിങ്കളേ വാരിവാരി,
പേടിച്ചു കേഴുന്ന വാമത്തോടൻപോടു
പേടിക്ക വേണ്ടയെന്നോതിയോതി,
വാനിലുമെങ്ങുമേ പാഞ്ഞുനിന്നീടിനാൻ
ദാനവൻ പിന്നാലെ ചെല്കയാലേ."

ഹാസ്യരസവർണ്ണനം

ഹാസ്യരസപ്രകടനത്തിൽ കേരളീയർക്കു പൊതുവേയും അവരിൽ നമ്പൂരിമാർക്കു പ്രത്യേകമായും നൈസർഗ്ഗികമെന്നുതന്നെ പറയേണ്ട ഒരു വാസനാതിശയമുണ്ടെന്നു മുൻപു സൂചിപ്പിച്ചിട്ടുണ്ടല്ലോ. അതു കൃഷ്ണഗാഥയിൽ അതിന്റെ അത്യുച്ചമായ കോടിയെ പ്രാപിച്ചിരിക്കുന്നു. ഉപക്രമത്തിൽത്തന്നെ

സംസാരമോക്ഷത്തിൻ കാരണമായതു
വൈരാഗ്യമെന്നല്ലോ ചൊല്ലിക്കേൾപ്പൂ;
എന്നതുതന്നെ വരുത്തിനിന്നീടുവാ-
നിന്നിതുതന്നെ ഞാൻ നിർമ്മിക്കുന്നു."

എന്നു് ഉപന്യസിച്ചിട്ടു തൃപ്തനാകാതെ

"നിർഗ്ഗുണനായുള്ളോരീശനെക്കൊണ്ടല്ലോ;
നിർഗ്ഗുണമായതു ചേരുമിപ്പോൾ."

എന്നുകൂടിപ്പറഞ്ഞു തന്റെ ശാലീനതയെ ഫലിതമസൃണമായ രീതിയിൽ കവി ആവിഷ്കരിക്കുന്നു. സ്വശിശുവിനെ നന്ദഗൃഹത്തിൽ കിടത്തി അവിടെനിന്നും നന്ദനന്ദിനിയെ മഥുരയിലേയ്ക്കു കൊണ്ടുപോരുന്ന സംഭവത്തെ "ബാലകന്മാരെക്കൊണ്ടാനകദുന്ദുഭി വാണിഭം ചെയ്യുന്നോനെന്നപോലെ" എന്നു വർണ്ണിക്കുന്നു. തൃണാവർത്തൻ ചുഴലിക്കാറ്റായി ചെന്നു ശ്രീകൃഷ്ണനെ ആകാശത്തിലേയ്ക്കു കൊണ്ടുപോകുന്നതു് "അംബരം പൂണാത ബാലനെക്കൊണ്ടുപോയംബരം പൂകിച്ചാൻ ദാനവൻതാൻ" എന്ന കല്പനയ്ക്കു പഴുതു നല്കുന്നു. "തള്ളിച്ചുഴന്നോരു കാറ്റുമടങ്ങീതായുള്ളിലേക്കാറ്റുമങ്ങവ്വണ്ണമേ" എന്നാണു് ആ അസുരന്റെ മരണത്തെപ്പറ്റിയുള്ള ചിത്രീകരണം. പ്രസ്തുത സംഭവം കണ്ടു പരിഭ്രാന്തരായിത്തീർന്ന ഗോപസ്ത്രീകളുടെ വട്ടത്തിലുള്ള പാച്ചിൽ "ഏറ്റം ചുഴന്നുള്ള കാറ്റായി വന്നോരു മാറ്റാനോടേറ്റം പഠിച്ച" തിന്റെ ഫലമാണെന്നു് ഉല്ലേഖനം ചെയ്യുന്നു.

“ഒറ്റക്കൈതന്നിൽ നീ വെണ്ണ വച്ചീടിനാൽ
മറ്റേക്കൈ കണ്ടിട്ടു കേഴുമല്ലോ;
മൂത്തവൻകയ്യിൽ നീ വെണ്ണ വച്ചീടുമ്പോ-
ളാർത്തനായ്നിന്നു ഞാൻ കേഴുമ്പോലേ”

എന്ന യുക്തികൊണ്ടാണ് ബാലകൃഷ്ണൻ യശോദയോടു രണ്ടു കൈയ്യും വെണ്ണ വാങ്ങുന്നത്. ഹേമന്തവർണ്ണനത്തിൽ നിന്നു താഴെ ഉദ്ധരിക്കുന്ന ചില വരികൾ ഈ ഘട്ടത്തിൽ വിശിഷ്യ അനുസന്ധേയങ്ങളാകുന്നു:

“ശീതത്തെത്തൂകുന്ന ഹേമന്തകാലമാം
ഭൂതത്തിൻ കോമരമെന്നപോലെ
ഭൂലോകംതന്നിലേ മാലോകരെല്ലാരും
ചാലേ വിറച്ചുതുടങ്ങീതപ്പോൾ
ദന്തങ്ങളെക്കൊണ്ടു താളംപിടിച്ചിട്ടു
സന്ധ്യയെ വന്ദിച്ചാരന്തണരും.

* * * *

തീക്കും തന്നുള്ളിലേ തോന്നിത്തുടങ്ങീതേ
തീക്കായവേണമെനിക്കുമെന്ന്.”

ശ്രീകൃഷ്ണൻ അക്രൂരനോടുകൂടി മധുരയിലേയ്ക്കു പുറപ്പെട്ടപ്പോൾ ഗോപികൾ “ഭാവനതന്നാലേ കാർവർണ്ണൻ മെയ് ചേർത്തിട്ടാവോളം പുല്കിനാരായവണ്ണം” എന്നു കവിവർണ്ണിച്ചു സ്വയം സമാശ്വസിക്കുന്നു. കംസന്റെ രജകൻ രാജാക്കന്മാർക്കുള്ള പട്ടാംബരങ്ങൾ ധരിക്കുവാൻ ഇടയർക്കു യോഗ്യതയില്ലെന്നു പറയുമ്പോൾ ശ്രീകൃഷ്ണൻ “നിങ്ങൾക്കു രാജാവു കഞ്ചനെന്നാകിലോ ഞങ്ങൾക്കു രാജാവു ഞങ്ങൾ തങ്ങൾ.” എന്ന് അയാളെ പരിഹസിക്കുന്നു. ഭഗവാന്റെ കരസ്പർശത്താൽ അംഗവൈരൂപ്യം നീങ്ങിയ കുബ്ജയുടെ കാമപാരവശ്യം “മാനിനി തന്നുടെ മേനി നിവർന്നപ്പോൾ മാരന്നു വില്ലു വളഞ്ഞു ചെമ്മേ” എന്ന അർത്ഥഗർഭമായ വാക്യത്തിൽ കവി പ്രദർശിപ്പിക്കുന്നു. ഇങ്ങനെ എവിടെ നോക്കിയാലും നിരർഗ്ഗളവും നിരങ്കുശവും അന്യകവികൾക്ക് അലഭ്യവുമായ വിനോദധോരണി!

ചെറുശ്ശേരിയുടെ ഫലിതപ്രയോഗത്തിനു മൂർദ്ധാഭിഷിക്തോദാഹരണമായി രുക്മിണീസ്വയംവരത്തിൽ ഒരു ഘട്ടമുണ്ട്. തോഴിമാർ രുക്മിണിയോടു ദേവിയിൽ തങ്ങൾ മാരാമയത്തിന്റെ ചിഹ്നങ്ങൾ കാണുന്നു എന്നും ആരിലാണ് ദേവിക്ക് അഭിനിവേശമുണ്ടായിരിക്കുന്നത് എന്നും ചോദിക്കുന്നു. അതിനു രുക്മിണി ധൈര്യം നടിച്ച്

“ഈശ്വരൻതന്നെയൊഴിഞ്ഞു മറ്റാരെയു-
മാശ്രയിച്ചില്ല മന്മാനസംതാൻ;
രാപ്പകലുള്ളോരു പാഴ്പനികൊണ്ടു ഞാൻ
വായ്പു കുറഞ്ഞു മെലിഞ്ഞൂതിപ്പോൾ,
എന്നതുകൊണ്ടല്ലീ മന്മഥമാലെന്നു
നിങ്ങൾ നിനയ്ക്കുന്നു തോഴിമാരേ?”

എന്നു തന്റെ അന്തർഗ്ഗതം സത്യത്തിൽനിന്നു വ്യതിചലിക്കാതെ ഗൂഹനം ചെയ്യുവാൻ ശ്രമിക്കുന്നു. അപ്പോൾ സമീപത്തു കൂട്ടിലിരുന്ന ശാരിക

"ദൈവമേ! നിൻകഴൽ കൈതൊഴുതീടുന്നേൻ
കൈവെടിഞ്ഞീടൊല്ലായെന്നെയെന്നും;
ദേവകീനന്ദനൻതന്നുടെ മെയ്യോടു
കേവലം ചേർക്കേണമെന്നെയും നീ."

എന്നു തന്റെ സ്വാമിനി പലപ്പോഴും ഏകാന്തമായി പാടാറുള്ള പാട്ട് ആവർത്തിക്കുന്നു. അപ്പോൾ തോഴിമാർ ചിരിച്ചുകൊണ്ട്

"കേളാതതെല്ലാമേ ചൊല്ലത്തുടങ്ങീതേ
മേളത്തിൽ നമ്മുടെ ശാരികതാൻ;
ശാരികപ്പൈതല്ല കാർവർണ്ണൻതന്നിലേ
മാരമാലുണ്ടായിതെന്നേ വേണ്ടൂ."

എന്നു പറയുകയും രുക്മിണി കിളിയെ കോപത്തോടു കൂടി നോക്കുകയും ചെയ്യുന്നു. അതുകൊണ്ടൊന്നും കിളി കുലുങ്ങാതെ പിന്നേയും ദേവിയുടെ ഏകാന്തഗാനം തുടരുകയാണ്:

"കാണുന്നോർകണ്ണിന്നു പീയൂഷമായുള്ള
കാർവണ്ണൻതന്നുടെ മേനിതന്നെ
കൺകൊണ്ടു കണ്ടു ഞാനെന്നുപോലെന്നുടെ
സങ്കടം പോക്കുന്നു തമ്പുരാനേ?"

അപ്പോൾ തോഴികൾ ശാരികയോട്

"എങ്ങാനും പോകുന്ന കാർവർണ്ണൻതന്നെക്കൊ-
ണ്ടിങ്ങനെ ചൊല്ലുവാനെന്തു ഞായം?
ഇല്ലാതതിങ്ങനെ ചൊല്ലിത്തുടങ്ങിനാ-
ലുള്ളതെന്നിങ്ങനെ തോന്നുമല്ലോ."

എന്നു ഫലിതം പൊട്ടിച്ച് അതിന്റെ മുഖം മുദ്രണം ചെയ്യുന്നു. എന്നാൽ അതു കൊണ്ടു ദേവിക്ക് അഭിമതപ്രാപ്തി സിദ്ധിക്കുന്നില്ല:

"കാർവർണ്ണൻതന്നുടെ നാമത്തെക്കേട്ടപ്പോൾ
വേറൊന്നായ്ക്കാണായി ഭാവമെല്ലാം.
കാമിനിതന്നുടെ കോമളമേനിയിൽ-
ക്കോൾമയിർക്കൊണ്ടുതുടങ്ങി ചെമ്മേ."

അപ്പോൾ തോഴിമാർ വീണ്ടും രുക്മിണിയെ ഇങ്ങനെ കളിയാക്കുന്നു:

"പാഴ്പനികൊണ്ടല്ലീ കോൾമയിർക്കൊള്ളുന്നു
വായ്യെഴുന്നീടുമീ മെയ്യിലിപ്പോൾ
രോമങ്ങൾ തന്നോടു കോപിക്കവേണ്ടാതോ
ശാരികപ്പൈതലോടെന്നപോലേ?"

അതു കേട്ടു ദേവി പുഞ്ചിരി തൂകുന്നു! അവർക്കു സകല രഹസ്യവും മനസ്സിലാകുകയും ചെയ്യുന്നു. എന്തൊരു മൃദുലവും, എന്നാൽ അതേസമയത്തിൽത്തന്നെ നിശിതവുമായ ഫലിതമാണ് ഈ ഘട്ടത്തിൽ നാം നിരീക്ഷിക്കുന്നത്. ഇതുപോലെ ഒരു സൂക്തിസുധ സഹൃദയന്മാർക്ക് ഏതു ദേവലോകത്തിൽ ചെന്നാൽ ആസ്വദിക്കാം!

ഇനി മറ്റൊരു രംഗത്തിലേയ്ക്കു പ്രവേശിക്കാം. സുഭദ്രയും കപടസന്ന്യാസിയായ അർജ്ജുനനും അത്യൽക്കടമായ അന്യോന്യപ്രേമത്താൽ മതിമറന്നിരിക്കുന്നു. സുഭദ്ര സന്ന്യാസിക്കു ഭിക്ഷ വിളമ്പിക്കൊടുക്കുന്നു. കവി ആ ചിത്രം നമുക്ക് എങ്ങനെ കാണിച്ചുതരുന്നു എന്നു നോക്കുക:

“ഓദനംതന്നെ വിളമ്പിനിന്നീടിനാൾ
വേദന പൂണ്ടുള്ളോരുള്ളവുമായ്.
മുന്നിലിരുന്നോരു ഭിക്ഷുകൻതാനുമ-
ക്കന്യകതന്മുഖം കാൺകയാലേ
ഓദനംതന്നെ വിലക്കുവാൻ വല്ലാതെ-
യോർച്ചയും പൂണ്ടങ്ങു മേവുകയാൽ,
പാത്രത്തിൽനിന്നുള്ളോരോദനമെല്ലാമേ
പത്രത്തിലാമ്മാറു വീണുകൂടി.
അക്ഷണം പിന്നെയക്കന്യകമുന്നിലേ
ഭിക്ഷുകൻതന്മുഖം നോക്കിനോക്കി
ഉത്തമമായോരു നൽഘൃതം ചെഞ്ചെമ്മേ
പത്രത്തിലാമ്മാറു വീഴ്ത്തിനിന്നാൾ.
ചാലത്തൊലിച്ചുള്ള വാഴപ്പഴങ്ങളും
ചാടിക്കളഞ്ഞിതു ചാപല്യത്താൽ.
അത്തൊലിതന്നെ വിളമ്പിനിന്നീടിനാൾ
ചിത്തം മയങ്ങിനാലെന്നു ഞായം.
പത്രത്തിലായുള്ളോരത്തൊലിതന്നെത്താൻ
ചിത്തമഴിഞ്ഞവനാസ്വദിച്ചാൻ.
കമ്പവുംപൂണ്ടു കരുത്തുമകന്നങ്ങു
സംഭ്രമിച്ചീടുന്ന കന്യകതാൻ
മുമ്പിലേ വേണ്ടതു പിന്നേ വിളമ്പിനാൾ
പിമ്പിലേ വേണ്ടതു മുന്നിൽത്തന്നെ.
ഇങ്ങനെ വന്നവയൊന്നുമറിഞ്ഞില്ല
കന്യകമുന്നിലിരുന്നവൻതാൻ.”

പഴമാണെന്നു കരുതി സുഭദ്ര തൊലി വിളമ്പുന്നു; പഴമാണെന്നു കരുതിത്തന്നെ അർജ്ജുനൻ ആ തൊലി തിന്നുകയും ചെയ്യുന്നു. എന്തൊരു ഹൃദ്യതമമായ ഹൃദയവിനിമയം!

അലങ്കാരപ്രയോഗം

ചെറുശ്ശേരിയുടെ ഉൽപ്രേക്ഷ, ഉപമ, രൂപകം, ദൃഷ്ടാന്തം, അർത്ഥാന്തരന്യാസം മുതലായ അർത്ഥാലങ്കാരങ്ങളുടെ പ്രയോഗവൈചിത്ര്യത്തെപ്പറ്റി അധികമൊന്നും പറവാൻ സ്ഥലമനുവദിക്കുന്നില്ല. പൂതന കൃഷ്ണനെ സ്തന്യപാനം ചെയ്യിക്കുന്ന ഘട്ടത്തിൽനിന്നു താഴെ ഉദ്ധരിക്കുന്ന ചില വരികൾ അദ്ദേഹത്തിന് ഈ വിഷയത്തിലുള്ള പ്രാഗല്ഭ്യത്തെ പടഹമടിച്ചു പരസ്യപ്പെടുത്തുന്നു:

ദൂരത്തുനിന്നങ്ങു കണ്ടോരു നേരത്തു
ചാരത്തു ചെന്നു ചതിച്ചപ്പൊക്കാൾ,
അണ്ഡജനായകൻതന്നുടെ ചാരത്തു

കുണ്ഡലിതാൻ ചെന്നു പൂകും പോലെ.

ഓമനത്തുമുഖംതന്നിലേ നോക്കിക്കൊ-
ണ്ടോർത്തുനിന്നീടിനാളൊട്ടു നേരം,
ചീർത്തോരു കോപംപൂണ്ടന്തകൻ വാരാഞ്ഞു,
പാർത്തുനിന്നീടുന്നോളെന്നപോലെ.

മെല്ലവേ ചെന്നങ്ങു തൊട്ടുനിന്നീടിനാൾ
പല്ലവം വെല്ലുമപ്പൂവൽമേനി,
രത്നമെന്നിങ്ങിനേ തന്നിലേ നണ്ണിനി-
ന്നഗ്നിയെച്ചെന്നുതൊടുന്നപോലെ.

പാരാതെ പിന്നെയെടുത്തുനിന്നീടിനാ-
ളാരോമൽപ്പൂങ്കനിപ്പൈതൽതന്നെ,
പാശമെന്നിങ്ങനെ നിർണ്ണയം പൂണ്ടിട്ടു
പാമ്പിനെച്ചെന്നങ്ങെടുക്കുംപോലെ.

ഓമനപ്പൂവൽമെയ് മേനിയിൽക്കൊണ്ടപ്പോൾ
കോൾമയിർ തിണ്ണമെഴുന്നു മെയ്യിൽ
ഉമ്പർകോൻനാട്ടിലപ്പൂതനതന്നെക്കാൾ
മുൻപിലേ പോവാനായെന്നപോലേ" ഇത്യാദി.

കാത്യായനീവർണ്ണനം, രുക്മിണീവർണ്ണനം, ഋതുവർണ്ണനം മുതലായ ഘട്ടങ്ങളിൽ കവി വാരിക്കോരിവിളമ്പീട്ടുള്ള അലങ്കാരങ്ങൾക്കു കയ്യുംകണക്കുമില്ല.

"ആനനംതന്നോടു നേരൊത്തുപോരുവാൻ
മാനിച്ചു തിങ്കളും പങ്കജവും
ഒക്കവേ ചെന്നു പിണങ്ങിനനേരം ക-
ണ്ടക്ഷണമാനനലക്ഷ്മി നേരേ
തിങ്കളേ! നീയിതിൻ മീതലേ നിന്നുകൊൾ
പങ്കജമേ, യിതിൻ താഴെ നീയും!
എന്നങ്ങു ചൊന്നൊരു സീമയിട്ടീടിനാ-
ളിന്നതു ചില്ലിയായ്ക്കണ്ടതിപ്പോൾ."

എന്നും മറ്റുമുള്ള വർണ്ണനങ്ങളിൽ കവി പ്രദർശിപ്പിക്കുന്ന അചുംബിതമായ ചമൽക്കാരചാതുരി ആരെയാണ് ആനന്ദസാഗരത്തിൽ ആറാടിക്കാത്തത്!

രചനാമാധുര്യം

ഈ അത്ഭുതവിദ്യ മുഴവൻ കവി കാണിച്ചിരിക്കുന്നതു വെറും നാടോടിബ്ഭാഷാപദങ്ങൾ പ്രയോഗിച്ചാണെന്നുള്ള വസ്തുതയാണ് അദ്ദേഹത്തിന്റെ നേർക്കു നമുക്കുള്ള ബഹുമാനത്തെ ദ്വിഗുണീഭവിപ്പിക്കുന്നത്. ആ മഹാകവി മൂർദ്ധന്യന്റെ അക്ലിഷ്ടമധുരമായ രചനാവൈഭവത്തിനു പ്രത്യേകമായി ഉദാഹരണങ്ങൾ പ്രദർശിപ്പിക്കേണ്ട ആവശ്യമില്ല. ഇതുവരെ എടുത്തുചേർത്ത മഞ്ജരിയിലുള്ള ഈരടികൾ എല്ലാം തന്നെ അതിനു നിദർശനങ്ങളാണ്.

"കാർമുകിൽമാലകൾ കാൽ പിടിച്ചീടുന്ന കാന്തിയെപ്പൂണ്ടൊരു മെയ്യുമായി." "പാലാഴിമാതുതൻ വാർമുലതന്നിലേ മാലേയച്ചാറ്ററും മാറുള്ളോനേ" "അല്ലിനെ വെല്ലവാൻ വല്ലുന്ന പൂങ്കുഴൽ, വില്ലിനെ വെല്ലവാൻ വല്ലും ചില്ലി" മുതലായ ലാളിത്യം വഴിഞ്ഞൊഴുകുന്ന ഈരടികൾ കൃഷ്ണഗാഥയിലല്ലാതെ ഭാഷാസാഹിത്യത്തിൽ മറ്റൊരിടത്തും കാണുന്നതല്ല. അതിനു മുൻപെന്നപോലെ ആകൃതിയിലും പ്രയുക്തങ്ങളായ പഴയ ഭാഷാപദങ്ങളിൽ പലതും രണ്ടു ശതകംകൂടിക്കഴിഞ്ഞപ്പോൾ സംസ്കൃതത്തിന്റെ അനുസ്യൂതമായ മർദ്ദനത്തിന്റെ ശക്തിയാൽ മിക്കവാറും പുറംതള്ളപ്പെട്ടുപോയി. (1) അങ്കി (അഗ്നി); (2) അലയ്ക്കുക (അടിയ്ക്കുക); (3) അല്ലിടം (ജഘനം); (4) ഇടങ്ങേറ് (തടസ്സം); (5) ഉവക്കുക (സ്നേഹിക്കുക); (6) ഓലക്കം (പ്രകാശം); (7) കൺപൊലിയുക (ഉറങ്ങുക); (8) കമ്മൻ (ദുഷ്ടൻ); (9) കുഴ (കാത്); (10) കൂത്തി (തേവിടിശ്ശി); (11) കലമ്പിക്കുക (കൂർപ്പിക്കുക); (12) തൺപെടുക (താഴുക); (13) തളർത്തുക (കുറയ്ക്കുക); (14) താവടം (കഴുത്തിലണിയുന്ന മാല); (15) തികക്കുക (വേവുക); (16) തേമ്പാതെ (കുറയാതെ); (17) തോയുക (വർദ്ധിക്കുക); (18) നാണുക (നാണിക്കുക); (19) നെയ്തൽ (ആമ്പൽ); (20) പച്ചപെടുക (വർദ്ധിക്കുക); (21) പരുകുക (ആസ്വദിക്കുക); (22) പാടകം (കാൽച്ചിലമ്പ്); (23) പെണ്ണുക (ചെയ്യുക); (24) മരിക്കം (ഇണക്കം); (25) മല്ലം (മനോഹരം); (26) മാച്ച (അഴക്ക്); (27) മേത് (ഭൂമി); (28) വല്ലുക (കഴിയുക); (29) വിച്ച (വിദ്യ, ആശ്ചര്യം); (30) വേലപ്പെൺ (ലക്ഷ്മീദേവി); (31) വിണ്ടലർ (ദേവർ) എന്നീ പദങ്ങൾ ആക്കൂട്ടത്തിൽപ്പെട്ടവയാണ്. അവയെക്കൊണ്ടു പിന്നെയും കുറെക്കാലത്തേക്കു കൈകാര്യം ചെയ്തുവന്നതു ഭാഷാശത്രുക്കളും സംസ്കൃതപക്ഷപാതികളുമാണെന്ന് അന്യഥാ ഗണിക്കാവുന്ന ചമ്പൂകാരന്മാരാകുന്നു. പാട്ടുകാർക്ക് അവ പഥ്യമായിരുന്നു എന്നുള്ളതിനു തെളിവൊന്നുമില്ല.

രാമചരിതം, കണ്ണശ്ശരാമായണം മുതലായ പാട്ടുകളും കൃഷ്ണഗാഥയും തമ്മിൽ തട്ടിച്ചുനോക്കുന്നവർക്കു ഭാഷാസംബന്ധമായുള്ള ചില വസ്തുതകൾ ബോധ്യമാകാതെയിരിക്കുകയില്ല. പഴയ പാട്ടുകളിൽ ഓരോന്നിനും നാലു വരികളും ഓരോ വരിക്കും ഈരണ്ടു വിഭാഗങ്ങളും വേണ്ടിയിരുന്നതായി നാം ധരിച്ചിട്ടുണ്ടല്ലോ. കൃഷ്ണഗാഥയിലെ ഓരോ ഈരടിയും രചനാവിഷയത്തിൽ അതോടുകൂടിത്തന്നെ പരിപൂർണ്ണമാകുന്നുണ്ടെന്നു പറയാം. ഈരടികളിൽ മോനയ്ക്ക് ഉണ്ടായിരുന്ന പ്രാധാന്യം എതുക കവർന്നിരിക്കുന്നു.

ഇന്ദിരതന്നുടെ പുഞ്ചിരിയായൊരു
ചന്ദ്രിക മെയ്യിൽപ്പരക്കയാലേ,
പാലാഴിവെള്ളത്തിൽപ്പൊങ്ങിനിന്നീടുന്ന
നീലാഭമായുള്ള ശൈലംപോലെ,
മേവിനിന്നീടുന്ന ദൈവതംതന്നെ ഞാൻ
കൈവണങ്ങീടുന്നേൻ കാത്തുകൊൾവാൻ."

എന്നീ മൂന്നു ഈരടികളിൽ എതുകമാത്രമേ കവി ദീക്ഷിച്ചിട്ടുള്ളു എന്നുള്ളതു സ്പഷ്ടമാണല്ലോ. പ്രായേണ നമ്മുടെ മഹാകവി ദ്വിതീയാക്ഷരപ്രാസത്തിൽ ദത്തദൃഷ്ടിയാണെങ്കിലും അദ്ദേഹത്തിന് അക്കാര്യത്തിൽ നിർബ്ബന്ധബുദ്ധിയില്ല. "പാപനായുള്ളോരു കംസന്റെ മാനസം പാറയെപ്പോലെയങ്ങാകയാലേ," "പാദങ്ങൾ നാലും നനഞ്ഞുനിന്നീടാതെ പാഴ്പറമ്പേറി നടക്കുംപോലെ" മുതലായ ഈരടികളിൽ അദ്ദേഹം എതുകയ്ക്കുപകരം മോനയെക്കൊണ്ടു തൃപ്തിപ്പെടുന്നു. "ബാലകൻ വേണമീ മാറോടു ചേരുവാൻ, ഞാനിനി നീങ്ങണമെന്ന പോലെ," "യാചിപ്പാൻ പോവാനോ

ചേലയും ചെമ്മല്ല, ഗേഹത്തിൽ മേവുവാൻ പയ്യുമുണ്ടേ" തുടങ്ങിയ ഈരടികളിൽ എതുകയും മോനയും ഉപേക്ഷിക്കുന്നതിനും അദ്ദേഹം മടിക്കുന്നില്ല. ശബ്ദഘടന ത്തെ സംബന്ധിച്ചിടത്തോളം അന്യഥാ അനവദ്യമായ പ്രസ്തുതകൃതിയിൽ ഒരു അന വധാനത കടന്നുകൂടിയിട്ടുള്ളതു പ്രസ്താവയോഗ്യമാകുന്നു. അതു 'നിന്നീടുക,' 'ഊറ്റീ ടുക,' 'താൻ,' 'ചെഞ്ചെമ്മേ,' 'മെല്ലെ മെല്ലെ.' മുതലായ പദങ്ങളെ പലപ്പോഴും നി രർത്ഥകമായി പാദപൂരണത്തിനു വേണ്ടിമാത്രം കവി പ്രയോഗിക്കുന്നു എന്നുള്ളതാ ണ്. "കഞ്ചൻതൻ നെഞ്ചിനോടൊത്ത കരിങ്കല്ലുമഞ്ചിതമായോരുപാട്ടുകേട്ട്"; തുട ങ്ങിയ ഈരടികൾ സംവൃതോകാരത്തിൽ അവസാനിപ്പിച്ചിട്ടുള്ളതും ശ്രവണോദ്വേ ഗജനകമാണ്. പക്ഷെ തങ്ങളെത്തന്നെ മറന്നുകൊണ്ടു് ആ പാലാഴിയിൽ വിഹ രിക്കുന്ന അനുവാചകന്മാർക്കു് അത്തരത്തിലുള്ള ദോഷപരമാണുക്കൾ അശേഷം അനുഭവഗോചരങ്ങളാകുന്നില്ലതന്നെ.

ഗ്രന്ഥോദ്ദേശ്യം

ചെറുശ്ശേരിക്കു പ്രസ്തുത കൃതികൊണ്ടു സാമാന്യജനങ്ങളിൽ അവതാരപുരുഷന്മാ രിൽവെച്ചു് അഗ്രഗണ്യനായ ശ്രീകൃഷ്ണഭഗവാനെപ്പറ്റിയുള്ള ഭക്തി പ്രവൃദ്ധമാക്കുകയും ആനുഷംഗികമായി തന്റെ യശസ്സു ലോകത്തിൽ നിലനിറുത്തുകയും ചെയ്യണമെ ന്നായിരുന്നു അഭിസന്ധി. ആ ഉദ്ദേശം രണ്ടും അദ്ദേഹം സമഗ്രമായി സാധിച്ചിട്ടു മുണ്ടു്. സംസ്കൃതപണ്ഡിതന്മാരായിരുന്ന അക്കാലത്തെ സഹൃദയശിരോമണികൾ. അവരുടെ മുമ്പിൽ സംസ്കൃതത്തിന്റെ ആധിപത്യത്തിനു ലേശംപോലും കീഴടങ്ങാ തെ ആബാലഗോപാലം ആർക്കും ആസ്വദിക്കത്തക്ക ലളിതകോമളകാന്തപദാവ ലികൊണ്ടു താൻ നിർമ്മിച്ച ഗാഥ സമർപ്പിക്കുന്നതിന് ആ കവിപ്രവേകനുപോലും അല്പം അധൈര്യമില്ലായിരുന്നു എന്നു നമുക്കു ശപഥം ചെയ്യാവുന്നതല്ല. സജ്ജ നങ്ങൾ പ്രശംസിക്കുമെന്നു കരുതിയല്ല താൻ അതു നിർമ്മിച്ചതെന്നും വന്ദ്യന്മാ രായുള്ളവർ നിന്ദ്യത്തെയല്ലാതെ നിന്ദിക്കുകയില്ലെന്നു തനിക്കു നിർണ്ണയമുണ്ടെന്നും ദുർജ്ജനങ്ങൾ നിന്ദിച്ചാൽ സജ്ജനങ്ങൾ അവരെ തടുത്തുകൊള്ളുമെന്നും അദ്ദേഹം സമാധാനപ്പെടുന്നു. തന്റെ കൃതിയെപ്പറ്റി

"കാർവർണ്ണൻതന്നുടെ കാരുണ്യംകൊണ്ടിതി-
പ്പാരിടമെങ്ങും നടക്കണമേ"

എന്നും താൻ യഥാകാലം ദേവലോകത്തിൽ ചെല്ലുമ്പോൾ

"മാനിച്ചുവന്നുള്ള മാനിനിമാരെല്ലാം
ഗാനത്തെച്ചെയ്തിട്ടും കേൾക്കാകേണം"

എന്നും അദ്ദേഹം അഭ്യർത്ഥിക്കുന്നു. ഒടുവിൽ വൈഷ്ണവദൂതന്മാർ തന്നെ വൈ കുണ്ഠത്തിലേക്കു നയിക്കുമെന്നും, അവിടെച്ചെന്നു ഭഗവാനോടു്

"ഗാഥയെക്കൊണ്ടിവൻ പാതകം പൂണ്ടോരെ-
പ്പൂതന്മാരാക്കിനാൻ നീതിയാലേ;
നിർഗ്ഗതിപൂണ്ടുള്ള വൃക്ഷങ്ങൾക്കെല്ലാമേ
സൽഗതി നല്കിനാൻ ധാരകൊണ്ടേ;
ഭക്തന്മാരായുള്ളോരുത്തമന്മാരുടെ
ചിത്തവും ചാലക്കുളിർപ്പിച്ചുടൻ
മുക്തിയെത്തന്നെയും നല്കിനിന്നീടിനാ-
നുത്തമമായുള്ള ഗാഥകൊണ്ടേ."

എന്ന് അവർ തിരുമനസ്സറിയിക്കുമെന്നും ആ പരമഭാഗവതൻ ദീർഘദർശനം ചെയ്യുന്നു. പിന്നീടു സംഭവിക്കുവാൻപോകുന്നതെന്തെന്ന് അദ്ദേഹത്തിന്റെ രസനാഗ്രത്തിൽനിന്നു തന്നെ നമുക്കു കേൾക്കാം.

“ദാസനെന്നുള്ളതോ വന്നുതായല്ലോ നിൻ
ഗാഥയെ നിർമ്മിക്കകൊണ്ടുതന്നെ;
ഏതൊരു വേലയിലാക്കിനിന്നീടുന്നു
നീതിയാലിന്നിവൻതന്നെയിപ്പോൾ?
ദൂതന്മാരിങ്ങനെ ചോദിച്ചനേരത്ത-
പ്പാതകവൈരിയായുള്ളവൻതാൻ
മെല്ലവേയെൻമുഖം നോക്കിനിന്നന്നേരം
ചില്ലിതൻ തെല്ലാലേ ചൊല്ലുകയാൽ
പ്രാഞ്ജലിയായ ഞാൻ പാഞ്ഞുചെന്നന്നേരം
തോഞ്ഞു നിന്നീടുന്ന മോദത്താലേ
പാതകം വേരറ്റ പാണിയെക്കൊണ്ടവൻ-
പാദങ്ങൾ മെല്ലെന്നെടുത്തു പിന്നെ
നോറ്റുനിന്നീടുമെൻ മാറത്തു ചേർത്തു നി-
ന്നേറ്റം തെളിഞ്ഞു പുണർന്നു മേന്മേൽ
വാരിജസംഭവൻ വാമനൻപാദത്തെ
വാരിയെക്കൊണ്ടു പണ്ടെന്നപോലെ
ആനന്ദലോചനവാരിതൻപൂരംകൊ-
ണ്ടാദരവോടു കുളിർപ്പിച്ചപ്പോൾ
ദുസ്സംഗം വേറിട്ടു സത്സംഗിയാകുമെ-
ന്നത്സംഗം തന്നിലേ ചേർത്തു പിന്നെ
എൻമനംതന്നിൽപ്പണ്ടുന്മേഷിച്ചുള്ളവ-
യുൺമയോയെന്നതു നിർണ്ണയിപ്പാൻ
ഗാഥയിൽച്ചൊന്നുള്ള രേഖകളോരോരോ
ബാധയെക്കൈവിട്ടു നോക്കിനോക്കി
മെല്ലെമെല്ലെന്നു തലോടി നിന്നന്നേരം
പല്ലവംവെല്ലുമപ്പാദങ്ങളെ
പാണികൾക്കീടുന്നോരാനന്ദം പൂരിച്ചു
വാണീടവേണമേ ദൈവമേ! ഞാൻ.”

ഉപസംഹാരം

കൃഷ്ണഗാഥയെപ്പറ്റി കവിക്കു വലിയ മതിപ്പാണ് ഉണ്ടായിരുന്നതെന്ന് ഒടുവിൽ ഉദ്ധരിച്ച ഭാഗങ്ങളിൽനിന്നു വിശദമാകുന്നു. അത് അയുക്തമാണെന്ന് ആരും പറയുമെന്നു തോന്നുന്നില്ല. ഈ ഒരു കൃതികൊണ്ടു മാത്രം കൈരളിക്ക് ഏതു് ഇതര ഭാഷയുടെ മുന്നിലും നിസ്സങ്കോചം തലയുയർത്തി നില്ക്കാം; ആത്മവീര്യത്തെ സധൈര്യം പ്രദർശിപ്പിക്കാം. അത്തരത്തിലുള്ള ഒരു അനുഗൃഹീതനായ മഹാപുരുഷനാണ് ചെറുശ്ശേരി. കാളിദാസൻ തുടങ്ങിയ ഭാരതത്തിലേ പ്രഥമഗണനീയന്മാരായ കവിസാർവഭൗമന്മാരുടെ പംക്തിയിൽ അദ്ദേഹത്തിനും ആദരണീയമായ ഒരു സ്ഥാനത്തിന് അവകാശമുണ്ടെന്നാണ് എന്റെ അടിയുറച്ച അഭിപ്രായം.

ഭാരതഗാഥ

ഗ്രന്ഥകാരന്റെ കാലം

ഭാരതഗാഥയ്ക്ക് ഭാരതംപാട്ടെന്നും ചെറുശ്ശേരിഭാരതം പാട്ടെന്നും കൂടി പേരുകളുണ്ട്. ചിറയ്ക്കൽ കോവിലകത്തേ ഒരു ആദർശഗ്രന്ഥത്തിൽ അതു് 704 തുലാം 5-ആംനു തല്ലേല്യ് മാധവവാരിയർ എഴുതിയ ഗ്രന്ഥത്തിന്റെ പകർപ്പാണെന്നു പറഞ്ഞിരിക്കുന്നു. എന്നാൽ ആ കുറിപ്പും "ആജ്ഞയാ കോലഭൂപസ്യ" ഇത്യാദി ഗ്രന്ഥാന്തശ്ലോകവും വേറെ കൈപ്പടയിലാണ് കാണുന്നതു്. മറ്റൊരു മാതൃകയിൽ "പൊനത്തിൽ വലിയ നമ്പിടി ഉണ്ടാക്കിയ ഭാരതംപാട്ട്" എന്നും മൂന്നാമതൊന്നിൽ "പൊനത്തിൽ ശങ്കരസൂരിണാ വിരചിതാ ശ്രീഭാരതഗാഥാ" എന്നും രേഖപ്പെടുത്തീട്ടുണ്ട്. എങ്കിലും ആ രേഖകളും പുറത്തെഴുത്തുകൾമാത്രമാണ്. അതുകൊണ്ട് അവയെമാത്രം ആസ്പദമാക്കി യാതൊന്നും നിർണ്ണയിക്കുവാൻ നിവൃത്തി കാണുന്നില്ല. പക്ഷേ ഒരു കാര്യം നിശ്ചയമാണ്. ഭാരതഗാഥാകാരനും കൃഷ്ണഗാഥാകാരനും ഒരേ കാലത്തു് ഉദയവർമ്മ രാജാവിന്റെ പോഷണത്തിൽ അദ്ദേഹത്തിന്റെ സദസ്സിനെ അലങ്കരിച്ചിരുന്നു എന്നുള്ളതിനു ഭാരതഗാഥയിലെ ഭാഷ സാക്ഷ്യം വഹിക്കുന്നുണ്ട്. കൃഷ്ണഗാഥയിൽ കാണുന്ന പല പഴയ പദങ്ങളും ശൈലികളും വ്യാകരണപ്രയോഗങ്ങളും ('പാതകമാർജ്ജിച്ച കൊള്ളെല്ലാതെ' 'എന്നുടെ ജീവനം നിന്നുടെ കയ്യിലൂ' മുതലായവ) ഭാരതഗാഥയിലുമുണ്ട്. ഉദയവർമ്മാവിന്റെ പേർ ഗ്രന്ഥാന്തശ്ലോകത്തിലേ കാണുന്നുള്ളൂ എങ്കിലും പ്രാജ്ഞനായ ഒരു കോലത്തിരിയുടെ ആജ്ഞ അനുസരിച്ചാണ് അതു വിരചിതമായതു് എന്നു തെളിയത്തക്കവണ്ണം,

> "പ്രാജ്ഞനായുള്ളോരു കോലാധിനാഥൻത-
> ന്നാജ്ഞയെക്കൊണ്ടല്ലോയിന്നീവണ്ണം
> സംഭവമാദിയായ് സംഹാരത്തോളവും
> സംക്ഷേപമായിട്ടു ചൊല്ലുന്നെന്നാൽ
> പാതകം പോക്കുന്ന ഭാരതഗാഥതാൻ
> ചേതയിലൻപോടറിഞ്ഞവണ്ണം
> തീർത്തുനിന്നീടുവാനോർത്തുനിന്നീടുമെ-
> ന്നാർത്തി തീർത്തീടേണം തമ്പുരാനേ."

എന്നു ഗ്രന്ഥത്തിൽത്തന്നെ പ്രസ്താവനയുണ്ടല്ലോ. ഒടുവിലത്തേ ശ്ലോകം പ്രക്ഷിപ്തമാണെന്നു വന്നാൽപ്പോലും 7-ആം ശതകത്തിന്റെ പൂർവാർദ്ധത്തിൽ വിരചിതമായ ഒരു കൃതിയായിട്ടാണ് പ്രസ്തുത ഗാഥയെ പരിഗണിക്കേണ്ടിയിരിക്കുന്നതു്.

രണ്ടു കൃതികളുടേയും പ്രണേതാവു് ഒരു കവിയല്ല

ഏകദേശം ഇതുപോലെതന്നെ തീർച്ചപ്പെടുത്തി പറയാവുന്ന ഒരു വസ്തുതയാണ് രണ്ടു ഗാഥകളുടേയും നിർമ്മാതാവു് ഒരാളല്ലെന്നുള്ളതും. ദിവാകരബിംബത്തിനും ദിവാദീപത്തിനും തമ്മിലുള്ള പ്രകാശാന്തരം ഈ രണ്ടു കൃതികൾക്കു തമ്മിലുണ്ട്. ഈ അഭിപ്രായത്തിന് ഉപോൽബലകമായി ചില വിഷയങ്ങൾ ഉപപാദിക്കാം.

ഭാരതഗാഥാകാരന്റെ അപാണ്ഡിത്യം

ഭാരതഗാഥാകാരന്റെ സംസ്കൃതജ്ഞാനം ഏറ്റവും പരിമിതമാകുന്നു. പുംസൻ (പുമാൻ), തൃഷ്ണൻ (സതൃഷ്ണൻ), അപ്സരി (അപ്സരസ്ത്രീ), കൊങ്കയുഗളങ്ങൾ (യുഗം) സംസാരിയായൊരു നാരി (സംസാരിണി) മർഷം (അമർഷം) ആപാദമസ്തകത്തോ

ളം (ആപാദമസ്തകം) മുതലായി അസമാധേയങ്ങളായ പല സ്ഖലിതങ്ങളും ദെയ്ത (ദയിത), അർവതു (അറുപതു), സൗവ (സൗബല), സ്ലാനിക്കുക (സ്നാനം ചെയ്യുക) മുതലായി വിലക്ഷണങ്ങളായ അനേകം പദസങ്കോചങ്ങളും ഈ ഗ്രന്ഥത്തിൽ ഉണ്ട്. ഭടർ എന്നതിനു പകരം ലോകരെന്നും, ഫലിക്കുന്നത് എന്നതിനു പകരം ദ്രഷ്ടമെന്നും, ദുർവ്വാസസ്സിനു പകരം 'മത്തനായുള്ളോരു മാമുനി', എന്നും കോവിലകത്തിനു പകരം നിയമേന 'കോട്ട' എന്നും വ്യവഹരിച്ചു ഗ്രന്ഥകാരൻ സംതൃപ്തനാകുന്നു. ഉപ്പുവെള്ളത്തിന്നു പര്യായമായി 'പാനീയ' പദം പ്രയോഗിക്കുന്നു. 'പാരിടപാലനം' തുടങ്ങിയ ഉദ്വേഗജനകങ്ങളായ സമസ്തപദങ്ങളും കാൺമാനുണ്ട്. ഭാഷാ പദങ്ങളെ അപേക്ഷിച്ച് സംസ്കൃതപദങ്ങളുടെ പ്രയോഗവും ഭാരതഗാഥയിൽ താരതമ്യേന വളരെ അധികമാണ്. കൃഷ്ണഗാഥാകാരന്റെ ഭാഷാശബ്ദകോശം അദ്ദേഹം കണികണ്ടിട്ടില്ലെന്നു പോലും പറയേണ്ടിയിരിക്കുന്നു.

രചനാവൈകല്യം

പാടി ഒപ്പിച്ചു മുന്നോട്ടു നീങ്ങുവാൻ പഴുതു കാണാത്തവിധത്തിൽ പല വരികളും കണ്ടകങ്ങൾപോലെ ഭാരതഗാഥയിൽ കവി വാരിവിതറിയിരിക്കുന്നു. 'രക്തബീജനെന്ന രാക്ഷസൻതൻ', 'ഉത്തരായനം വന്നെത്തുവാനായ്', 'ധൃഷ്ടകേതുവും യുധാമന്യുവും', 'അർദ്ധരഥസൂതജൻ തനിക്ക്', 'സൂച്യാകാരമായിട്ടെത്രയുമെത്രയും' തുടങ്ങിയ വരികൾ നോക്കുക. 'വാരിജനേത്രന്റെ സോദരനാം' 'ഭൂപതിതന്നുടെയഗ്രജൻതൻ' 'സങ്ക്രമിച്ചങ്ങവൻ തങ്കലുള്ള' എന്നിങ്ങനെയും മറ്റും ഈരടികൾ അവസാനിപ്പിക്കുന്നത് ഒരഭംഗിയായിട്ടു ഗ്രന്ഥകാരനു തോന്നീട്ടില്ല. ഈ അഭംഗിക്കു മഷിയിട്ടു നോക്കിയാൽ ഒന്നോ രണ്ടോ ഉദാഹരണങ്ങൾ കൃഷ്ണഗാഥയിലും കണ്ടേക്കുമായിരിക്കും; പക്ഷേ ആ കാവ്യത്തിൽ പ്രസ്തുതരചനാഗന്ധു തുലോം നിസ്സാരമാണ്. "യോഗിയായുള്ളോരു ശ്രീശുകൻതന്നോട്" "ശക്തരായുള്ള ത്രിഗർത്തന്മാർ വന്നിട്ട്" എന്നീ വരികളിൽ യഥാക്രമം, ശ്രീ, ത്രി, ഈ അക്ഷരങ്ങളെ സംയുക്തങ്ങളാക്കാതെ ഉച്ചരിക്കേണ്ടിയിരിക്കുന്നു. ഈ ദോഷത്തിനു വേറേയും അനവധി ഉദാഹരണങ്ങൾ എടുത്തു കാണിക്കാവുന്നതാണ്. ഒരിക്കൽ കുറിച്ച വരികൾ ഇടനടി ആവർത്തിക്കുന്നതിനും കവിക്കു കൂസലില്ല. 'കല്യാണകാരുണ്യകല്ലോലമേ' എന്നും 'കല്യാണകാരുണ്യകൈവല്യമേ' എന്നും ഉള്ള വരികളും 'ഭൂമിക്കു നല്ലോരു ഭൂഷണമായുള്ള' എന്നും 'ഭൂമിക്കു നല്ലോരു ഭൂഷണമായിട്ട്' എന്നും ഉള്ള വരികളും നോക്കുക. 'രുഷ്ടരായ് നിന്നങ്ങു ബാലിസുഗ്രീവന്മാർ വട്ടത്തിൽനിന്നു പൊരുന്നപോലെ' എന്ന ഈരടിയും ഒന്നിലധികം തവണ പ്രയോഗിച്ചു കാണുന്നു.

ഔചിത്യഹീനത

കവിക്കു പലപ്പോഴും പദപ്രയോഗത്തിലും അലങ്കാരപ്രയോഗത്തിലും അനൗചിത്യദോഷം പറ്റിപ്പോയിട്ടുണ്ട്. "പാൽക്കടൽവർണ്ണൻ" എന്ന പദം പല അവസരങ്ങളിലും അദ്ദേഹം ശ്രീകൃഷ്ണനു വിശേഷമായി ഘടിപ്പിക്കുന്നു. പാൽക്കടലിന്റെ നിറം കറുപ്പല്ലെന്ന് അദ്ദേഹം ധരിച്ചിട്ടില്ലാത്തതുപോലെ തോന്നിപ്പോകും. ഗ്രന്ഥാരംഭത്തിൽത്തന്നെ ലക്ഷ്മീഭഗവതിയുടെ പുഞ്ചിരിയെ പാലാഴിവെള്ളത്തോടും മഹാവിഷ്ണുവിനെ നീലാഭമായ ശൈലത്തോടും ഉപമിക്കുന്ന കൃഷ്ണഗാഥാകാരന് അത്തരത്തിൽ ഒരു പ്രമാദം ഒരിക്കലും പറ്റീട്ടില്ല, പറ്റുവാൻ ഇടയുമില്ല. സുഭദ്രയുടെ സൗന്ദര്യം വർണ്ണിക്കുമ്പോൾ 'അംഗങ്ങൾതന്നുടെ ഭംഗികൾ കാണുമ്പോൾ ഗംഗയെന്നിങ്ങിനെ ചൊല്ലാമല്ലോ' എന്നും 'ഏണാക്ഷി തന്നുടെ നന്മിഴി കാണുമ്പോൾ ഏണംതൻ നേത്രങ്ങളെന്നു ചൊല്ലാം' എന്നും പറഞ്ഞു താവതാ കൃതകൃത്യമ്മന്യനാകുന്ന ഒരാളെ കവിയെ

ന്ന് എങ്ങിനെ പറയാം? "എണ്ണം കലർന്നുള്ള ബാണങ്ങളേല്ക്കയാലെണ്ണമില്ലാതോളം ദീനനായാൻ" എന്നു വർണ്ണിക്കുന്നതും ഒരലങ്കാരമാണെന്നായിരിക്കാം അദ്ദേഹത്തിന്റെ സങ്കല്പം. "ഹുങ്കാരം ചെയ്വതു കേട്ടോരു നേരത്തു കങ്കനായ്പ്പണ്ടു ചമഞ്ഞവൻതാൻ" എന്ന വരികളിൽ യുധിഷ്ഠിരനെന്നു പറയുന്നതിനു പകരം ഒരു 'ങ്ക'യ്ക്കു വേണ്ടി മാത്രം ഇതരപ്രയോജനംകൂടാതെ കങ്കനെ വലിച്ചിഴച്ചു കൊണ്ടുവന്നിരിക്കുന്നു. ആനയും സിംഹവും, സിംഹവും മാനും, രാമായണത്തിലെ കഥകളും നീക്കിവെച്ചാൽ അദ്ദേഹത്തിന് ഉപമാനദ്രവ്യങ്ങൾ അത്യന്തം വിരളങ്ങളാകുന്നു. ഇങ്ങനെ പലതും ഈ വിഷയത്തിൽ ഇനിയും പ്രസ്താവിക്കേണ്ടതായിട്ടുണ്ട്.

കൃഷ്ണഗാഥയോടുള്ള കടപ്പാട്

കൃഷ്ണഗാഥ പലകുറി പാരായണം ചെയ്തു് അതിൽനിന്നു സിദ്ധിച്ച സംസ്കാരമല്ലാതെ ഭാരതഗാഥാകാരന് അതിനപ്പുറം അധികമൊന്നും കൈമുതലുള്ളതായി തോന്നുന്നില്ല. "ഇന്ദിരാവല്ലഭൻതന്നുടെ ചാരത്തങ്ങിന്ദ്രാദിദേവകൾ ചെന്നുനിന്നാർ" എന്നു ഗ്രന്ഥത്തിന്റെ ആരംഭത്തിൽ ഒരീരടി അദ്ദേഹം രചിച്ചു ചേർത്തിരിക്കുന്നതു് 'ഇന്ദിരാ' എന്ന പദംകൊണ്ടു താനും തന്റെ കാവ്യം ആരംഭിച്ചു എന്നു വരുത്താനല്ലാതെ മറ്റൊന്നിന്നും ഉതകുന്നില്ല. രാജസൂയം, സുഭദ്രാഹരണം, ഖാണ്ഡവദാഹം, ശ്രീകൃഷ്ണസ്വർഗ്ഗാരോഹണം ഇങ്ങിനെ ചില കഥകൾ രണ്ടു ഗ്രന്ഥങ്ങളിലും പ്രതിപാദിക്കപ്പെട്ടിട്ടുണ്ട്. അവ തമ്മിൽ തട്ടിച്ചു നോക്കിയാൽ കൃഷ്ണഗാഥയോടു ഭാരതഗാഥയ്ക്കുള്ള അതിരുകടന്ന ആധമർണ്ണ്യവും അതിനെ അപേക്ഷിച്ചുള്ള ആത്യന്തികമായ അവരതയും പ്രത്യക്ഷീഭവിക്കുന്നതാണ്. കൃഷ്ണഗാഥയിലുള്ള പല വരികളും അതുപോലെ തന്നെ ഭാരതഗാഥയിൽ കവി പകർത്തീട്ടുണ്ടു്; അലങ്കാരങ്ങൾ അപഹരിച്ചിട്ടുണ്ടു്; ആ അപഹാരങ്ങളിൽ അപ്രഗത്ഭത പ്രദർശിപ്പിച്ചിട്ടുമുണ്ടു്.

> "കാർത്തികമാതുതൻ ഗാത്രവികാരമാം
> ദീപ്തികൾ മെയ്യിൽപ്പരക്കയാലേ
> കാളിന്ദീവെള്ളത്തിൽ മുങ്ങിനിന്നീടുന്ന
> കൈലാസശൈലംതാനെന്നപോലെ"

എന്നു ശിവവർണ്ണനത്തിൽ ഒരു ഭാഗമുണ്ടു്. ശരിയായ പാഠം നേത്രവികാരമെന്നായിരിക്കാം. പക്ഷേ അതിനു കടാക്ഷമെന്ന് അർത്ഥം കല്പിക്കുകയും വേണം; കാർത്തിക എന്നു പാർവ്വതിക്കു പേരുണ്ടോ എന്നുള്ളതും മൃഗ്യമാണ്. ഏതായാലും ഇവിടെ നാം കേൾക്കുന്നതു കൃഷ്ണഗാഥയിലേ "ഇന്ദിരതന്നുടെ പുഞ്ചിരിയായോരു . . . നീലാഭമായോരു ശൈലംപോലേ" എന്ന വരികളുടെ അനുനാദമാകുന്നു.

> "ആനകദുന്ദുഭി മാനിക്കുംകൊങ്കകൾ-
> ക്കാനനം മെല്ലെക്കറുത്തിതപ്പോൾ,
> നന്ദനനുണ്ടായാലെങ്ങളെ സ്നേഹമി-
> ല്ലെന്നതു ചിന്തിച്ചിട്ടെന്നപോലെ"

എന്ന കൃഷ്ണഗാഥയിലെ സാരസ്യം തുളുമ്പുന്ന വരികൾ ഭാരതഗാഥയിൽ

> സൂര്യനുദിക്കുമ്പോൾ വേറിട്ടുതെന്നിട്ടു
> പാരം വഴക്കുപൂണ്ടെന്നപോലെ
> ബാലിക തന്നുടെ കൊങ്കകൾ തന്മുഖം
> ചാലെ കറുത്തു ചമഞ്ഞുതപ്പോൾ"

എന്നു വികൃതമായ രീതിയിൽ രൂപാന്തരപ്പെടുന്നു.

ദർപ്പംകലർന്നുള്ള സർപ്പങ്ങളെല്ലാമേ
മസ്തകം ചാലെപ്പുരത്തി നിന്നു,
വേവുറ്റമേവുമക്കാനനം കൈകൊണ്ടു
പാവകൻതന്നെ വിലക്കുംപോലേ."

എന്നു കൃഷ്ണഗാഥാകാരനും,

"സന്താപംപൂണ്ടുള്ള പാവകദേവനു
ചന്തത്തിൽ ഛത്രം പിടിച്ചപോലേ
ദീനതപൂണ്ടുള്ള നാഗങ്ങളെല്ലാമേ
ആനനം ചാലപ്പുരത്തിനിന്നു."

എന്നു ഭാരതഗാഥാകാരനും ഖാണ്ഡവവനത്തിലെ സർപ്പങ്ങളുടെ അവസ്ഥ വർണ്ണിക്കുന്നു. രണ്ടു വർണ്ണനകൾക്കും തമ്മിലുള്ള അന്തരം സഹൃദയന്മാർക്ക് കരതലാമലകംപോലെ ദൃശ്യമാകുന്നതാണ്. തന്റെ അന്തകനായ അഗ്നിയെ വിലങ്ങനെ പടമെടുത്താടുന്ന സർപ്പകദംബമാകുന്ന കൈകൊണ്ടു ഖാണ്ഡവവനം വിലക്കുകയോ സർപ്പങ്ങൾ ആ ശത്രുവിനു കുടകൾ പിടിക്കുകയോ ഏതാണ് സംഭവ്യമായിട്ടുള്ളത്? സ്വയം സന്തപ്തനായ അഗ്നിക്കു ഛത്രംകൊണ്ടു വല്ല പ്രയോജനവുമുണ്ടോ? ഇത്തരത്തിൽ വേറേയും പല ഉദാഹരണങ്ങൾ വായനക്കാർക്കുതന്നെ കണ്ടുപിടിക്കാവുന്നതാകുന്നു.

ചില നല്ല ഭാഗങ്ങൾ

ഇത്രയും പ്രസ്താവിച്ചതിൽനിന്നു ഭാരതഗാഥ ആദ്യന്തം ദോഷോത്തരമാണെന്ന് എനിക്കു അഭിപ്രായമുള്ളതായി അനുവാചകന്മാർ തെറ്റിദ്ധരിക്കരുത്. അപൂർവം ചില ഭാഗങ്ങൾ ചമൽകാരജനകങ്ങളായും ഇല്ലെന്നില്ല. രണ്ടുമൂന്ന് ഉദാഹരണങ്ങൾകൊണ്ട് ഈ വസ്തുത തെളിയിക്കാം. പത്തൊൻപതാം അദ്ധ്യായത്തിൽ കവി പാഞ്ചാലിയുടെ സൗന്ദര്യം ഒരു വിധത്തിലെല്ലാം വർണ്ണിച്ച് ഒപ്പിച്ചു മാറുവാൻ ശ്രമിച്ചിട്ടുണ്ട്.

"വാരുറ്റ പൂമലർ പൂണ്ടുനിന്നീടുമ-
ക്കാർകുഴൽ തന്നുടെ കാന്തികണ്ടാൽ,
താരങ്ങൾതന്നുടെയങ്കുരം പൂണ്ടുള്ള
കാർമേഘജാലങ്ങളെന്നു തോന്നും.
കാർകുഴൽതന്നിലലങ്കരിച്ചീടിന
താർമധുവുണ്ടു മദിച്ചുമേന്മേൽ
സന്തതം മേവുന്ന വണ്ടിണ്ടയെന്നത്രേ
കുന്തളകാന്തിയെ ചൊല്ലിക്കൂട്ടു.
ആനനംതന്നോടു നേരായിപ്പോരുവാൻ
ഞാനിന്നുപോരായെന്നുള്ളിൽ നണ്ണി
ശങ്കിച്ചു പാതി മറഞ്ഞുനിന്നീടിന
തിങ്കൾതാനത്രേയത്തുനിടിലം." ഇത്യാദി.

പക്ഷേ ഈ ആശയങ്ങളെല്ലാം കൃഷ്ണഗാഥയിൽനിന്ന് ഏറക്കുറെ പകർത്തീട്ടുള്ളതാണ്.

ചായലായുള്ളോരു നായികതാൻ പെറ്റ
ചാപലംപൂണ്ടുള്ള ബാലകന്മാർ
നെറ്റിയായുള്ളോരു മുറ്റത്തിലാമ്മാറു
മുറ്റത്തമിണ്ണുള്ള ലീലയല്ലോ
ചിന്തിന കാന്തി കലർന്നു നിന്നീടുമ-
ക്കുന്തളമായിട്ടു കണ്ടതിപ്പോൾ"

എന്നു വർണ്ണിക്കുന്ന കൃഷ്ണഗാഥാകാരന്റെ കുന്തളമെവിടെ? ഈ കുന്തളമെവിടെ?

കീചകന്റെ കാമഭ്രാന്തു കവി സമഞ്ജസമായി വർണ്ണിച്ചു ഫലിപ്പിച്ചിട്ടുണ്ട്;

"ചാലേ മുതിർന്നങ്ങു നോക്കുന്ന നേരത്തു
കാലം പകല്ലോരു പാതിയായി
കണ്ടൊരു നേരത്തു മന്നവനെത്രയു-
മിണ്ടലും പൂണ്ടു തളർന്നു ചൊന്നാൻ.
മുപ്പതു നാഴിക നല്പകലായതി-
ലിപ്പോളിരട്ടിയായ് വന്നിതോതാൻ?
ഖിന്നതപൂണ്ടുള്ള ക്രൗഞ്ചങ്ങൾക്കെല്ലാമേ
നന്നായി വന്നിതിക്കാലമോർത്താൽ;
അംഗജൻതന്നുടെ പാങ്ങായിനിന്നതീ
നിങ്ങൾക്കു നന്നല്ലോയെന്നും ചൊല്ലി,
മൊട്ടുകൾ പൂണ്ടുള്ള മാലതീജാലത്തെ-
പ്പെട്ടെന്നു ചെന്നു പൊരിച്ചെറിഞ്ഞാൻ.
സന്ധ്യയെ വന്ദിപ്പാൻ വന്നതില്ലെന്നിട്ട-
ങ്ങന്തണരോടു വഴക്കു പൂണ്ടാൻ.
വായസംതന്നുടെ നാദത്തെക്കേട്ടപ്പോൾ
പായിച്ചുകുട്ടിനാൻ പാറയുമായ്.
കുമ്പിനിന്നീടായ്‌വിൻ നിങ്ങളെന്നിങ്ങനെ-
യാമ്പൽതൻ ചാരത്തു ചെന്നു ചൊന്നാൻ.
ചാല വിരിഞ്ഞുള്ള പങ്കജജാലത്തെ
മൂലമേക്കൂടപ്പൊരിച്ചെറിഞ്ഞാൻ."

'പൊരിച്ചെറിഞ്ഞാൻ' എന്നതിന് ഒരു പര്യായം കിട്ടാതെ വിഷമിക്കുന്ന കവിയുടെ ശബ്ദദാരിദ്ര്യം അനുകമ്പനീയമാണെന്നുകൂടി പറഞ്ഞുകൊണ്ടു പുരോഗമനം ചെയ്യേണ്ടിയിരിക്കുന്നു.

കീചകവധവും ഭംഗിയായി പ്രതിപാദിച്ചിരിക്കുന്നു:

"ആരുമേ കാണാതെ ദീപവും കൂടാതെ
മാരനും കാലനും ചങ്ങാതമായ്
വാരുറ്റുമേവുന്ന നാടകശാലയിൽ-
പ്പാരാതെ പൂകിനാൻ കീചകനും.
കോമളയായോരു സൈരന്ധ്രിയെന്നിട്ടു
ഭീമനെച്ചെന്നങ്ങണഞ്ഞു നേരേ
എന്നുടെ ജീവനം നിന്നുടെ കയ്യില്ലൂ-
വെന്നങ്ങു ചൊല്ലിപ്പുണർന്നു നേരേ.

കൊങ്കകൾ കാണാഞ്ഞിട്ടേതിതെന്നിങ്ങനെ
ശങ്കിച്ചുനിന്നുതാനോങ്ങും നേരം
ചീർത്തു നിന്നീടുന്ന ദോസ്ഥലം കൊണ്ടങ്ങു
ചേർത്തു ഞെരിച്ചൊരു പിണ്ഡമാക്കി
വാദ്യവും താളവും കൂടാതെ നല്ലോരു
കൂത്തു കഴിച്ചുതപ്പാചകൻതാൻ.”

അങ്ങുമിങ്ങും ചില അലങ്കാരപ്രയോഗങ്ങളും ആസ്വാദ്യങ്ങളായിക്കാണുന്നുണ്ടു്:

“താനേയെഴുന്നൊരു സൂകരവീരനു
ചേണുറ്റ തീർത്ത വിലംകണക്കേ
മാരുതപുത്രന്റെ പക്ഷത്തിലൻപോടു
വാരിജലോചനൻ താനുണ്ടല്ലോ,” (1)

“ചെഞ്ചോര കാമിച്ചുവന്നോരു ഞാനിപ്പോൾ
പഞ്ചശരാർത്തി മുഴുക്കയാലേ
ചേണുറ്റു മിന്നുന്ന നിന്നുടെ വാമലർ-
ത്തേനുമുണ്ടീടുവാനിച്ഛിക്കുന്നേൻ.” (2)

“വൻപനായുള്ളോരു ഗന്ധർവൻ ബന്ധിച്ചു
പിൻപുറത്താക്കിന കൈകൾ കണ്ടാൽ,
ക്ഷീണരായല്ലോ നാമിന്നിവരോടെന്നു
നാണത്തെപ്പൂണ്ടു നടുങ്ങിയത്രേ
അംഭോജകാന്തജസൂനുവെ വന്ദിപ്പാൻ
മുൻപിൽ വന്നീടാഞ്ഞുതെന്നു തോന്നും” (3)

“അംഗജൻ തന്നുടെ ബാണങ്ങളേല്ക്കയാ-
ലെങ്ങുമേനിന്നു പൊറായ്കയാലേ
നിൻചരണങ്ങളിലോടിവന്നൻപോടു
തഞ്ചിനിന്നീടുന്നോരെന്നെയിപ്പോൾ
കൊല്ലുന്നതാകിലും നീതന്നെതാകട്ടേ;
വെല്ലുവാൻ വന്നോരു മാരൻ വേണ്ട.” (4)

എന്നീ വരികൾ പരിശോധിക്കുക. ഇത്രമാത്രമുള്ള കവിത്വ പ്രകടനത്തിനു കൃഷ്ണഗാഥയുടെ പാരായണത്തിനുമീതെ അധികമൊന്നും ആവശ്യമുണ്ടെന്നും തോന്നുന്നില്ല.

ചില പുതിയ കഥകൾ

മൂലത്തിൽ കാണാത്ത പല കഥകളും കവി ഭാരതഗാഥയിൽ ഘടിപ്പിച്ചിരിക്കുന്നു. അവയ്ക്കു അദ്ദേഹത്തിനുള്ള ആസ്പദമെന്തെന്നു് അറിയുന്നില്ല. ചിലതെല്ലാം അദ്ദേഹത്തിന്റെ ഉച്ഛൃംഖലമായ മനോധർമ്മത്തിന്റെ വിജൃംഭണഫലമാണെന്നു തോന്നിപ്പോകും. (1) ശകുന്തളോപാഖ്യാനത്തിൽ കവി പിൻതുടർന്നിരിക്കുന്നതു് അഭിജ്ഞാനശാകുന്തളത്തിലേ ഇതിവൃത്തമാണ്. അംഗുലീയദാനവും ദുർവാസശ്ശാപവും

അദ്ദേഹം സ്മരിക്കുന്നുണ്ട്. എന്നാൽ ശാർങ്ഗരവാദിമഹർഷിമാരുടെ തുണകൂടാതെയാണ് ആ നായിക ദുഷ്ഷന്തനെ രാജധാനിയിൽ ചെന്നു കാണുന്നത്. "അംഗജതാപം മുഴുത്തവൾതാൻ, ക്ഷോണിപൻ തന്നുടെ ചാരത്തുചെന്നിട്ട്" എന്നുള്ള പ്രസ്താവന വൈരസ്യജനകമായി പരിണമിക്കുന്നു എന്നു പറയേണ്ടതില്ലല്ലോ, (2) ഗംഗാദേവി ശന്തനുവിനെ വിട്ടുപിരിയുമ്പോൾ ശിശുവായ ദേവവ്രതനെക്കൂടി കൊണ്ടുപോകുന്നതായി വ്യാസഭഗവാൻ പറയുന്നു. ആ കുഞ്ഞിനെ ശന്തനു വളർത്തുന്നതായാണ് ഗാഥയിൽ കാണുന്നത്. ദിവ്യാസ്ത്രപ്രയോഗസാമർത്ഥ്യം ശന്തനു വളർത്തിയ ബാലന് സിദ്ധിക്കുവാൻ പ്രയാസമുണ്ട്. (3) ശന്തനു ഒരിക്കൽ വനത്തിൽ ചെന്നപ്പോൾ സത്യവതിയുടെ യോജനഗന്ധത്താൽ ആകൃഷ്ടനായതായി മഹാഭാരതത്തിലും അദ്ദേഹത്തെ പുണ്ഡരീകാർബുദം എന്നൊരു വ്യാധി ബാധിച്ചു എന്നും അതിന്റെ ശാന്തിക്കു വൈദ്യന്മാർ കസ്തൂരി ആവശ്യപ്പെട്ടു എന്നും "മുഗ്ധികതന്നുടെ മെയ്യിലെങ്ങും, നിത്യമായ് നിന്നു വിളഞ്ഞു നിന്നീടുന്ന കസ്തൂരി കൊണ്ടുചെന്നാണ് അവർ ആ രോഗം ഭേദമാക്കിയതെന്നും ആ വഴിയ്ക്ക് ശന്തനുവിനു യോജനഗന്ധിയിൽ പ്രേമമുണ്ടായെന്നും ഗാഥയിലും കാണുന്നു. ഭാരതചക്രവർത്തിക്കു വേറിട്ടൊരിടത്തുനിന്നും കസ്തൂരി ലഭിച്ചില്ല എന്നു സൂചിപ്പിക്കുന്നത് അസംബന്ധമായിരിക്കുന്നു. (4) കുന്തിയും പുത്രന്മാരും പാണ്ഡുവിന്റെ മരണാനന്തരം ഹസ്തിനപുരത്തിൽ ചെന്നുചേർന്ന അവസരത്തിൽ അവിടെ ശ്രീകൃഷ്ണൻ അക്രൂരനെ അയയ്ക്കുന്നതായി ഗാഥാകാരൻ പ്രസ്താവിക്കുന്നു; അങ്ങനെ ഒരു സംഭവം ആ ഘട്ടത്തിൽ മൂലത്തിലില്ല. അതുമാത്രമല്ല, മുതലയെക്കൊന്ന് ആനയെ രക്ഷിച്ച ലക്ഷ്മീകാന്തൻ തന്നേയും രക്ഷിക്കുമെന്നു കരുതുന്നു എന്നു കുന്തി അക്രൂരനോടു പറയുകയും അതു കേട്ട് അക്രൂരൻ "നൽക്കരിതന്നുടെ ദുഃഖത്തെപ്പോക്കിയ സൽക്കഥ ചൊല്ലുകയെന്നിങ്ങനെ" കുന്തിയോടഭ്യർത്ഥിക്കുകയും ചെയ്യുന്നതായി ഗാഥയിൽ വർണ്ണിക്കുന്നത് അത്യന്തം അസ്വാഭാവികമായിരിക്കുന്നു. ഗജേന്ദ്രമോക്ഷോപാഖ്യാനം അതുവരെ കേട്ടിട്ടില്ലാത്ത ഒരു പാമരനാണോ ശ്രീകൃഷ്ണഭക്തന്മാരിൽ അഗ്രേസരനായ ഗാന്ദിനേയൻ? (5) കൗരവന്മാർ വെള്ളത്തിൽ കെട്ടിത്താഴ്ത്തിയ ഭീമസേനൻ പാതാളത്തിൽ ചെന്നപ്പോൾ അവിടെ ഒൻപതു രസകുണ്ഡങ്ങളിൽനിന്ന് അത്യന്തം ബലവർദ്ധകമായ രസം പാനം ചെയ്യുന്നതായി മാത്രമേ ഭാരതത്തിൽ പ്രസ്താവിക്കുന്നുള്ളു. ഗാഥാകാരനാകട്ടെ വാസുകി

"ചാരുവായുള്ളോരു കന്യകാരത്നത്തെ
വീരനായുള്ളോരു മാരുതിതൻ
പത്നിക്കായൻപോടു നല്കി നിന്നീടിനാൻ
രത്നങ്ങളും പിന്നെയവ്വണ്ണമേ.
വേട്ടുനിന്നീടിന മാരുതനന്ദനൻ
വാട്ടമകന്നു വിളങ്ങും കാലം
സുഭ്രുവായുള്ളോരു പന്നഗനാരിയിൽ
ബഭ്രുബാഹുവെന്ന പുത്രനുണ്ടായ്."

എന്നൊരു വിചിത്രമായ കഥ നിർമ്മിക്കുന്നു. ഈ ബഭ്രുബാഹുവിനെപ്പറ്റി നാം അന്യത്ര കേട്ടിട്ടേയില്ല. അർജ്ജുനനു തീർത്ഥയാത്രയിൽ പാണ്ഡ്യരാജകുമാരിയായ ചിത്രാംഗദയിൽ ബഭ്രുവാഹനൻ എന്നൊരു പുത്രൻ ജനിച്ചതായി കേട്ടിട്ടുമുണ്ട്. കവിക്ക് ഇവിടെ എന്തോ ഒരു പ്രമാദം പറ്റിയതുപോലെ തോന്നുന്നു. അതിബാല്യത്തിൽത്തന്നെ ഭീമസേനൻ ഗൃഹസ്ഥാശ്രമിയായി എന്നു പറയുന്നതു യുക്തിയുക്തവുമല്ല. (6) മൂകാസുരൻ,

“പൂച്ചയായ്ച്ചെന്നുടനാശ്രമംതോറും നൽ-
ക്കാച്ച പാൽവെണ്ണ കവർന്നമൂലം
നന്മുനിമാരുടെ ശാപത്തിൻകാരണം
വന്മദംപൂണ്ടുള്ള പന്നിയായി.”

എന്നുള്ള ഗാഥയിലെ പ്രസ്താവന മൂലത്തിലുള്ളതല്ല. (7) അർജ്ജുനനും സുയോധനനുംകൂടി ദ്വാരകയിൽ ചെന്നു ശ്രീകൃഷ്ണന്റെ സാഹായത്തിന്നായി പ്രാർത്ഥിച്ചപ്പോൾ ഗാഥാകാരൻ മൂലത്തിലേ കഥയ്ക്കു വിപരീതമായി ശ്രീകൃഷ്ണനെക്കൊണ്ടു “വൃദ്ധത കൊണ്ടെനിക്കേതുമേ സാധിയാ, യുദ്ധമെന്നുള്ളതു തേറിനാലും” എന്നു പറയിക്കുന്നതു് അനുചിതമാണ്. (8) ബലരാമന്റെ തീർത്ഥയാത്രയ്ക്കും പുതിയ ഒരു കഥ ഗാഥാകാരൻ കെട്ടിച്ചമച്ചിരിക്കുന്നു. ശ്രീകൃഷ്ണൻ ഒരു പശുവിന്റെ വേഷത്തിൽ ബലരാമന്റെ മുൻപിൽ പ്രത്യക്ഷീഭവിക്കുകയും അതിനെ ബലരാമൻ പാണികൊണ്ടു സ്പർശിച്ചപ്പോൾ അതു മരിച്ചതുപോലെ കിടക്കുകയാൽ താൻ ഗോവധം ചെയ്തു എന്നു നിർണ്ണയിച്ചു് ആ പാപത്തിന്റെ ശാന്തിക്കായി തീർത്ഥയാത്ര പുറപ്പെടുകയും ചെയ്തു എന്ന ആഖ്യാനം ഭാരതത്തിലോ ശ്രീമൽഭാഗവതത്തിലോ ഉള്ളതല്ല. (9) ഉദ്യോഗപർവത്തിൽ കുന്തീദേവി കർണ്ണനെക്കാണുകയും പാണ്ഡവന്മാർക്കു ചില ആനുകൂല്യങ്ങൾ ആ മഹാത്യാഗിയിൽനിന്നു സമ്പാദിക്കുകയും ചെയ്യുന്ന ഒരു ഘട്ടമുണ്ട്, ഗാഥാകാരൻ അവിടെ

“പാരാതെ പോയൊരു പാണ്ഡവമാതാവു
സൂര്യതനൂജനെക്കണ്ടനേരം
നന്മുല രണ്ടും ചുരന്നതുകാരണ-
മെന്മകൻതാനിവനെന്നറിഞ്ഞാൾ
നിർമ്മലയാമവൾ തൻമുല നല്കുവാൻ
ചെമ്മേ മുതിർന്നങ്ങു ചെല്ലുന്നേരം
കുന്തിതൻ നൻമുലയുണ്ടവർക്കാർക്കുമേ-
യന്തകഭീതിയില്ലൂഴിയിങ്കൽ
എന്നതു കാരണമംബുജലോചനൻ
മന്നവന്മാർക്കു ജയിപ്പതിന്നായ്
പുള്ളായിച്ചെന്നവൾ കൊങ്കയിലുള്ള പാ-
ലെല്ലാമേ പിന്നെ വറ്റിനിന്നാൻ.”

എന്നൊരു സംഭവം തട്ടിവിട്ടിരിക്കുന്നു. മക്കളെക്കാണുമ്പോൾ അമ്മമാരുടെ മുല ചുരക്കുമെന്നു കവികൾ വർണ്ണിക്കാറുണ്ട്. എന്നാൽ വൃദ്ധപ്രായന്മാരായ മക്കളെ അവർ സ്തന്യപാനം ചെയ്യിക്കുമെന്നു പറയുന്നതു് അത്യുക്തിസീമയെ അതിലംഘിക്കുന്നു. കുന്തിയുടെ മുലപ്പാൽ നുകർന്നവർക്കു് മരണമില്ലെങ്കിൽ ഭീമസേനനും അർജ്ജുനനും എങ്ങനെയാണ് മഹാപ്രസ്ഥാനത്തിൽ മരിക്കുന്നതു്? ഇങ്ങനെ ഈ പ്രകരണത്തിൽ ഇനിയും അനേകം അബദ്ധപ്രസ്താവനകൾ എടുത്തുകാണിക്കാവുന്നതാണ്. അവയിൽ ഒരെണ്ണംകൂടി ആവിഷ്കരിക്കാതെ നിർവ്വാഹമില്ല.

ഭാരതഗാഥയും കേരളവും

യുധിഷ്ഠിരന്റെ രാജസൂയത്തിനു മുൻപു ദക്ഷിണദിക്കു ജയിക്കുവാൻ സഹദേവനാണല്ലോ പുറപ്പെട്ടതു്. അദ്ദേഹം കേരളത്തിൽ വന്നപ്പോൾ അവിടെ ത്രിഗർത്തനായിരുന്നുവത്രേ രാജാവു്. സുയോധനന്റെ ഉറ്റ ചങ്ങാതിയായ ത്രിഗർത്തന്റെ ദേശം

പഞ്ചാബ് പ്രവിശ്യയിൽപ്പെട്ട 'ജലന്ധർ' ആണ്. അതു പോകട്ടേ, ത്രിഗർത്തനെ അഗ്നി സഹായിക്കുകയാൽ സഹദേവനു കേരളരാജാവിനെ ജയിക്കുവാൻ സാധിക്കുന്നില്ല; ഒടുവിൽ അർജ്ജുനന്റെ നേർക്കു ഖാണ്ഡവദാഹദ്വാരാ കൃതജ്ഞനായ ആ ദേവനെ സഹദേവൻ വന്ദിക്കുകയും അഗ്നിയുടെ മാധ്യസ്ഥ്യം അംഗീകരിച്ച ത്രിഗർത്തൻ ആ വിജിഗീഷുവിനു വേണ്ട യാഗദ്രവ്യം സംഭാവന ചെയ്യുകയും ചെയ്യുന്നു. അഗ്നി ത്രിഗർത്തനു ബന്ധുവായതെങ്ങനെയെന്നു സഹദേവൻ ചോദിച്ചതിന് ഉത്തരമായി ത്രിഗർത്തന്റെ പുത്രിയിൽ അഗ്നി ജാരധർമ്മം അനുഷ്ഠിച്ചു എന്നും തന്നിമിത്തം ത്രിഗർത്തനും അഗ്നിയും തമ്മിൽ ശണ്ഠയുണ്ടായി എന്നും അതിൽ അശരണനായിത്തീർന്ന ത്രിഗർത്തൻ അഗ്നിയോട് അഭയം പ്രാർത്ഥിച്ചപ്പോൾ അവിടുന്നു കേരളത്തിൽ "ആരണനാരിമാരെന്നിയേയാരുമേ ചാരിത്രം ചിന്തിച്ചു നില്ക്കേണ്ട" എന്നും "കേരളഭൂമിയിൽ ക്ഷത്രിയനാരികൾക്കാരണരാകട്ടേ കാന്തർ" എന്നും അരുളിച്ചെയ്തു എന്നും നിസ്സങ്കോചം ഒരു കള്ളക്കഥ ഉൽപാദിപ്പിക്കുന്നു. മഹാഭാരതത്തിൽ ആ ഘട്ടത്തിൽ ഇങ്ങനെ ഒരൈതിഹ്യത്തെപ്പറ്റി പ്രസ്താവനയുണ്ട്. പക്ഷേ അതു മാഹിഷ്മതീനഗരം പരിപാലിച്ചിരുന്ന നീലൻ എന്ന രാജാവിന്റെ പുത്രിയായ സുദർശനയെ അഗ്നിഭഗവാൻ കാമിക്കുകയും പാണിഗ്രഹണം ചെയ്യുകയും ചെയ്യുന്നതായാകുന്നു.

ഭാരതഗാഥയും ജ്യോതിഷവും

ഭാരതഗാഥ നിർമ്മിച്ച കവി ഒരു നമ്പൂരിയും പെരുഞ്ചെല്ലൂർ ശ്രീപരമേശ്വരനെ "ചൊല്ലാർന്ന ചെല്ലൂർ വിളങ്ങിനിന്നീടുന്ന കല്യാണകാരുണ്യ കൈവല്യമേ" എന്നു വന്ദിച്ചിരിക്കുന്നതിനാൽ ആ ഗ്രാമത്തിൽ ജനിച്ചുവളർന്ന ഒരാളുമാണെന്ന് അനുമാനിക്കാം. പെരുഞ്ചെല്ലൂർ കോലത്തുനാട്ടിലേ പ്രഥമഗണനീയമായ ക്ഷേത്രമാകയാൽ അതിന്റെ സ്മരണത്തിൽനിന്നുമാത്രം കവിയുടെ ഇല്ലം പൊനമല്ലെന്ന് അനുമാനിക്കാവുന്നതല്ല. എന്നാൽ കൃഷ്ണഗാഥാകാരനെപ്പോലെയുള്ള ഒരു മഹാകവി എത്ര ബാല്യത്തിൽപ്പോലും ഭാരതഗാഥപോലെ ക്ഷുദ്രമായ ഒരു കൃതി രചിക്കുകയില്ലെന്നും ഭാരതഗാഥയെഴുതിയ ഒരു കവിക്ക് അതേ ജന്മത്തിൽ ഏതെല്ലാം സിദ്ധികൾ കൈവന്നാലും കൃഷ്ണഗാഥപോലെ ഒരു മഹാകാവ്യമെഴുതുവാൻ സാധിയ്ക്കുന്നതല്ലെന്നും സഹൃദയന്മാർക്കു തീർച്ചയായി പറയാം. ഭാരതഗാഥാകാരനു ജ്യോതിശ്ശാസ്ത്രത്തിൽ പ്രതിപത്തിയുണ്ടായിരുന്നു എന്നുള്ളതിന്നു തെളിവുണ്ട്. ദ്രോണർ പാഞ്ചാലദേശത്തേക്കു പോകണമെന്നുദ്ദേശിച്ചുകൊണ്ടിരുന്നപ്പോൾ ഒരു വലിയ ദ്വാദശവർഷക്ഷാമമുണ്ടായി എന്നും, ജ്യോതിഷത്തിൽ വിദഗ്ദ്ധനായ ഒരു കാശ്മീരബ്രാഹ്മണൻ മാത്രം

> "വാരങ്ങൾതന്നുടെ നാഥന്മാർ മേവുന്ന
> താരവും രാശിയുമംശകവും
> ശീഘ്രവും മന്ദവുമുച്ചവും നീചവും
> വക്രവും പാട്ടം പിറപ്പുമെല്ലാം"

മനസ്സിലാക്കി മുൻകൂട്ടി ധാരാളം വരകരി ശേഖരിച്ചു വേണ്ടവിധത്തിൽ പരോപകാരം ചെയ്തു സുഖമായിരുന്നു എന്നും, അദ്ദേഹം തങ്ങളെ എങ്ങനെ തോല്പിച്ചു എന്നറിയുവാൻ നവഗ്രഹങ്ങൾ അദ്ദേഹത്തിന്റെ ഗൃഹത്തിൽ പോയി അത്താഴമുണ്ടു കാര്യം ഗ്രഹിച്ച് അവിടെ രാത്രിയിൽ ഉറങ്ങുമ്പോൾ ആ ബ്രാഹ്മണൻ വട്ടത്തിൽ കിടന്ന അവരെ നേരെയെടുത്തു കിടത്തിയെന്നും ഉടനെ മഴപെയ്തു ഭൂമി വീണ്ടും സുഭിക്ഷമായെന്നും അതു കണ്ടു രാശീശന്മാർ കോപിച്ച്

"മാനുഷനായ നീയിങ്ങനെയെങ്ങളെ
നാണംകെടുത്തതുകാരണത്താൽ
ഉത്തമരായുള്ള ജ്യോതിഷകാരികൾ
നിർദ്ധനരാകട്ടെയെന്നിങ്ങനേ"

ശപിച്ചു എന്നും ഒരു കഥ കൂട്ടിച്ചേർക്കുന്നു. ഇതു വ്യാസഭാരതത്തിലുള്ളതല്ല. ഇതുപോലെ വാരണാവതത്തിൽ താമസിച്ചുകൊണ്ടു പാണ്ഡവന്മാർ അർദ്ധരാജ്യ പരിപാലനം ചെയ്തുകൊണ്ടിരുന്ന അവസരത്തിൽ വിദുരർ ഒരിക്കൽ ധൃതരാഷ്ട്രരെ ക്കണ്ടു്

"നന്ദനന്മാർക്കു വിരുദ്ധമായ്ച്ചെഞ്ചെമ്മേ
നിന്നുടെയഞ്ചാമടത്തുണ്ടല്ലോ
നില്ക്കുന്ന ഭൗമനും രാഹുവുമാകയാൽ
മക്കൾക്കു ദൂഷണമുണ്ടു മേലിൽ.
ഈശനുപോലും പിഴയ്ക്കയില്ലേതുമേ
രാശീശന്മാരുടെ കല്പിതങ്ങൾ.
അർക്കൻ തുടങ്ങിന ജ്യോതിർഗ്ഗണങ്ങളാൽ
മുക്കണ്ണർക്കുണ്ടായ ദീനം ചൊല്ലാം."

എന്ന ഉപക്രമത്തോടുകൂടി ശിവനു ബ്രഹ്മാവിന്റെ ശിരഃഛേദം നിമിത്തം സംഭ വിച്ച ഭിക്ഷാടനദുഃഖം വർണ്ണിയ്ക്കുന്നു. ഇതിൽ കൂടുതലായി ഒന്നും ഗ്രന്ഥകാരനെപ്പറ്റി അറിവാൻ മാർഗ്ഗമില്ല. കൃഷ്ണഗാഥ ആവിർഭവിച്ചു സ്വല്പകാലം കഴിഞ്ഞപ്പോൾ ഉദ യവർമ്മകോലത്തിരി തന്റെ സേവകനായ മറ്റൊരു നമ്പൂരിയോടു വാത്സല്ല്യപാരവ ശ്യം നിമിത്തം അതുപോലെ മറ്റൊരു കാവ്യം മഹാഭാരതത്തെ ആസ്പദമാക്കി രചി യ്ക്കുവാൻ ആജ്ഞാപിക്കുകയും ആ നമ്പൂരി തന്റെ വാസനയുടേയും വൈദുഷ്യത്തിന്റേ യും പരിമിതമായ പരിധിക്കുള്ളിൽ നിന്നുകൊണ്ടു് അത്തരത്തിൽ ഒരു കൃതി നിർമ്മി ച്ചു് അടിയറ വയ്ക്കുകയും ചെയ്തു എന്നു് ഊഹിക്കുന്നതായിരിക്കും യുക്തി യുക്തമായിട്ടു ള്ളതു്. 'ശങ്കരസൂരിണാ' എന്നും മറ്റുമുള്ള പുറത്തെഴുത്തുകൾ പിൻകാലത്തുണ്ടായവ യാണെന്നു ഞാൻ മുമ്പുതന്നെ പ്രസ്താവിച്ചിട്ടുണ്ടല്ലോ.

ഭാഗവതം പാട്ടു്

കണ്ണശ്ശഭാഗവതത്തേയും മറ്റും പോലെ എതുകമോനകളും അന്താദിപ്രാസവും നിര ന്തരമായി പരിപാലിച്ചുകൊണ്ടു് ഏതോ ഒരു കവി രചിച്ചിട്ടുള്ള ഒരു പഴയ പാട്ടാണു് ഭാഗവതം. കംസവധംവരെയുള്ള ഭാഗങ്ങളേ കണ്ടുകിട്ടീട്ടുള്ളു. രാമചരിതത്തിൽ കാ ണുന്ന ചില വൃത്തങ്ങൾക്കു പ്രസ്തുതകൃതിയിൽ പ്രവേശമനുവദിച്ചിട്ടുണ്ടെങ്കിലും തത്സ മങ്ങളായ സംസ്കൃതപദങ്ങൾ ധാരാളം പ്രയോഗിക്കുന്നതിൽ കവിക്കു വൈമുഖ്യമില്ല. വേറെ ദ്രാവിഡവൃത്തങ്ങളും എടുത്തു പെരുമാറീട്ടുണ്ടു്. ഭാഷ നിരണം കവികളുടേതി നെ അപേക്ഷിച്ചു് അർവാചീനമാണു്. താഴെക്കാണുന്ന പാട്ടുകൾ ഈ കാവ്യത്തിൽ ഉൾപ്പെടുന്നു:

"ശ്രീമധുരാപുരിതന്നിലുണ്ടേറിയ
ശ്രീകരമായൊരു രാജധാനി പരം;
കോമളമാർന്നെഴുമപ്പുരംതന്നിലേ-
ക്കോലാഹലം പറയാവല്ലനന്തനും;

ഭൂമിയിൽ മറ്റൊരിടത്തുമില്ലിങ്ങനെ
ഭൂപാലമന്ദിരവും സജ്ജനങ്ങളും;
നാമമേറും യദുക്കൾക്കു പണ്ടേയുള്ള
നാടതിന്നൊപ്പമൊവ്വാ ദേവലോകവും." (1)

"വാണിതു മംഗലം പൊങ്ങീടുമമ്പാടിതന്നിൽ
വാരിജനേത്രനേയും രാമനേയും സുഖത്താൽ
പേണിവളർത്തീടുന്ന മാതാപിതാക്കന്മാരും
പിന്നെ മെല്ലേ വളർന്നാരോമനബാലകന്മാർ;
കാണുന്ന പേർകൾക്കെല്ലാം കണ്ണിനാനന്ദമുണ്ടാം
കണ്ണനെന്നല്ലാതില്ലിമ്മന്നിലുള്ളോർക്കു തെല്ലും;
ചേണാർന്ന പല്ലു മെല്ലെ മെല്ലവേയങ്കുരിച്ചു
ചിത്രമായുള്ള വല്ലിമുല്ലമൊട്ടതുപോലെ." (2)

"കഞ്ചിനിങ്ങനെ കേട്ടുടനേറിയ ചഞ്ചലമാർന്ന മനസ്സിനോടും
കടിയ ലക്ഷണക്കേടും മരണലാഞ്ഛനം തന്റെ
നിഴലിലൊക്കയും തുള തുളച്ചവണ്ണം;
വഞ്ചകനാകിയ കഞ്ചനുടേ തുട തുള്ളുകയും തോളാടുകയും
വലിയൊരു നദികൾ വൻകടലുകൾ വറണ്ടുകൊ-
ണ്ടവിടെ നിന്നിളകിന പൊടികൊണ്ടെല്ലാം
തഞ്ചിന ദർപ്പണമങ്ങു തുറന്നതിലഞ്ചിതമാകവെ
നോക്കുന്നപ്പോൾ
തലയൊടങ്ങുടലു വേർപെടുന്നതു പിന്നച്ചെവി-
യടയ്ക്കുകയും കടലിരയ്ക്കും വണ്ണം
കാഞ്ചനമെന്നതു തോന്നുമശേഷധരിത്രിയിൽ
വല്ലികുലം പിന്നതും
കണിയിലങ്ങനെ പിന്നെ നിശയതിലുറങ്ങുമ്പോൾ
പല വികൃതികൾ സ്വപ്നമതിലും കണ്ടു." (3)

"കണ്ടുടനേറിയ ഭീതി വളർന്നുടനെന്നുടെ മൃത്യുവടുക്കയിതോ?
കഞ്ചനുമിതു മനതളിരതിൽ നിരൂപിച്ചു
നിശയതിലൊരു പൊഴുതുറങ്ങിയില്ല.
കൊണ്ടൽ കഴിഞ്ഞു പുലർന്നുടനേ ചില മഞ്ചമതും
കുറതീർത്തവിടെ
കൊടിയവന്ന മുരശുതിട്ടുമനടികുമറ
ഉലകിടമിളകിന പൊടികളെല്ലാം
എണ്ടിശയൊക്ക നടുങ്ങുവതിന്നിഹ എന്തൊരു
ശബ്ദമിതെന്നറിവാൻ
എദുകുലപതി നിജസഖികളുമൊരുമിച്ചു
വിരവൊടങ്ങവർ ചെന്നു നടയരികേ;
കണ്ടവിടത്തിലൊരാന ചെറുത്തുനിറുത്തിയതപ്പൊഴുതേ
കനിവൊടമ്മതകരി മുതുകിലങ്ങിരുന്നവ-

നൊട്ടു പറഞ്ഞിതു മധുരിപു വിരവാൽ. (4)

ദാരുകവധം പാട്ട്

ദാരുകവധം പാട്ടിന്റെ കർത്തൃത്വത്തെപ്പറ്റിയും യാതൊരറിവുമില്ല. ഇതും ഏഴാം ശതകത്തിൽ പ്രണീതമായ ഒരു കൃതിയെന്നാണ് തോന്നുന്നത്. ചില വരികൾ ചുവടെ ചേർക്കുന്നു:

“അമ്പിളിയും പുതുമലരും കുളർകൊന്നയണിന്തവർതന്റെ
അങ്കിയിൽനിന്റെരികനൽ ചിന്തിന കണ്ണതിൽ വന്തു പുറന്തോൾ
വമ്പമരും തപവെലപ്പും മികവുള്ള സുരാധിപനോടേ
മനസിയുറച്ചരിശമൊടാർത്തു മദിച്ചു കടുത്തു പറഞ്ഞാൾ.
പിമ്പസുരപ്പടയും സേനാപതിയും നാട്ടും നിലയും
പേർത്തു മുടിപ്പൻ ഞാനെന്നവിടെച്ചെറുഞാണൊലി കൊണ്ടാൾ.
കുമ്പിയെ മുൻപിലുരിച്ചാടയുടുത്തഖിലജഗൽപതിയെ-
ക്കുറ്റ പെറാത്തതിനാലേ നിന്നെക്കുലചെയ്തു മുടിപ്പൻ. (1)

കൊണ്ടലൊലിക്കെതിർഞാണൊലിയും ഭൂതാദികളൊലിയും
കൊണ്ടു നടുങ്ങുന്നളവെന്തൊരു കാരണമെന്നു നിനച്ചാൻ
അണ്ടർപതിക്കെതിരാം ദാരുകനും തൻദൂതന്മാരോ-
ടരുളിച്ചെയ്താൻ പൊരുവാൻ വന്നവരാരെന്നറിവിൻ പോയ്.
കണ്ടറിവിപ്പാനവർ ഗോപുരവാതലകം പുക്കപ്പോൾ
കണ്ടാർ ഘോരവിശാല വിഭൂഷണഭൂഷിതമാം ദേഹം;
പണ്ടൊരുവർക്കു ജയംകൊള്ളരുതാതാസുരകർത്താവേ
പാട്ടുപെടുത്തുന്നൊരു പെൺപാലെന്നു മനസ്സു മദിച്ചു. (2)

ആർത്തു മദിച്ചു വിളിക്കുന്ന ജഗത്ത്രയമാതാവിനുടേ
ആശ്ചര്യം കണ്ടു ഭയംകൊണ്ടഖിലപ്രാണികളഞ്ചി
ചീർത്തിടമിന്നുന്നികറും വളർദന്തവുമുന്നതമുഖവും
തീക്കനൽ ചിന്തിന കണ്ണും മണിമുടിയും ചന്ദ്രക്കലയും
പേർത്തിളകീടിന നാഗങ്ങളുമന്നവരത്നപ്രഭയും
പിൻപിലുലഞ്ഞു കവിഞ്ഞീടിന വാർകുഴലും തിരുജടയും
കോർത്തണിമാർവിലിട്ടും പൂമണിമാലകളും താവടയും
കുങ്കുമവന്നിനിറം തങ്കിന കൊങ്കകളും പൊൻപണിയും” (3)

ഈ കവിതയിലും എതുകമോനകളിൽ ശ്രദ്ധ പതിഞ്ഞു കാണുന്നു. എന്നാൽ അന്താദിപ്രാസമില്ല.

ഭാഗവതവും ദാരുകവധവും രാമചരിതപ്രസ്ഥാനത്തിന്റെ സായംസന്ധ്യയേയും ഗുരുദക്ഷിണപ്പാട്ടും സേതുബന്ധനം പാട്ടും ശുകഗാനപ്രസ്ഥാനത്തിന്റെ അരുണോദയത്തേയുമാകുന്നു അനുസ്മരിപ്പിക്കുന്നത്. ആ പുതിയ പ്രസ്ഥാനത്തിന്റെ ഉപജ്ഞാതാവല്ലെങ്കിലും അതിനു സ്ഥിരപ്രതിഷ്ഠ നല്കിയ മഹാത്മാവാണ് തുഞ്ചത്തെഴുത്തച്ഛൻ.

ഗുരുദക്ഷിണപ്പാട്ട്

തിരുവിതാംകൂർ ശ്രീമൂലം മലയാളഭാഷാ ഗ്രന്ഥാവലിയിൽ പ്രഥമാങ്കമായി പ്രസിദ്ധീകരിച്ചിട്ടുള്ള ഗുരുദക്ഷിണപ്പാട്ടിന്റെ പ്രണേതാവ് ആരെന്നറിയുന്നില്ല. ശ്രീകൃഷ്ണനും ബലഭദ്രനും സാന്ദിപനിമഹർഷിയോടു വിദ്യാഭ്യാസം ചെയ്യുന്നതും ഗുരുവിന്റെ അഭീഷ്ടമറിഞ്ഞ ശ്രീകൃഷ്ണൻ യമലോകത്തു പോയി മൃതനായ ഗുരുപുത്രനെ കൊണ്ടുവന്ന് അദ്ദേഹത്തിനു ദക്ഷിണീകരിക്കുന്നതുമാണ് ഇതിവൃത്തം. കാവ്യം നാലു പാദങ്ങളായി വിഭജിക്കപ്പെട്ടിരിക്കുന്നു.

കാലം

കവി മംഗലാചരണഘട്ടത്തിൽ ഗണപതി, സരസ്വതി, ശ്രീകൃഷ്ണൻ, ബ്രഹ്മാവു, ശിവൻ ഇവർക്കു പുറമേ ഇന്ദ്രനെയും

> "കാലകാലൻമകനാറുമുഖനെയും
> കാളിമാതോടു മലമകൾ ദേവകൾ
> സൂരിയനങ്കിയും സോമൻ ധനേശനും
> ചൂതത്താരമ്പനും വായു വരുണനും
> വീരിയമുള്ള മുനികൾ പാദത്തെയും
> വിശ്വത്തിലുള്ള ഗുരുഭൂതന്മാരെയും"

വന്ദിക്കുന്നു. ഗ്രന്ഥാരംഭത്തിൽ ദിക്പാലസ്തോത്രം പ്രാചീന ഭാഷാകവികളുടെ പരിപാടികളിൽ ഒന്നാണ്: അതു രാമചരിതകാരനും മറ്റും അംഗീകരിച്ചിട്ടുമുണ്ട്. ഒന്നും മൂന്നും പാദങ്ങളിൽ കാകളിയും രണ്ടും നാലും പാദങ്ങളിൽ കേകയുമാണ് വൃത്തങ്ങളെങ്കിലും അവയ്ക്കു ഭാഷയിൽ നില ഉറച്ചുകിട്ടുന്നതിനു മുൻപു നിർമ്മിച്ച ഒരു കൃതിയാണ് ഗുരുദക്ഷിണപ്പാട്ട് എന്നുള്ളതിനു സംശയമില്ല. പ്രഥമപാദം ആരംഭിക്കുന്ന

> "വാനവർതൊഴും പരമൻ വാരണവടിവിനാലെ
> മാമലമകളോടും പോയ്ക്കാനനേ കളിച്ച കാലം"

എന്ന വരികൾ രാമചരിതത്തിലെ "വേന്റർ കൊന്റയനാകി വിണ്ണവർക്കമുതായുള്ളിൽ" ഇത്യാദി പാട്ടുകളിൽക്കാണുന്ന കഴിൽനെടിലടി ആചിരിയവിരുത്തത്തിലാണ് രചിക്കപ്പെട്ടിരിക്കുന്നത്. 'പരമൻ' എന്ന പദത്തിൽ രേഫത്തെ 'രാ' എന്നു നീട്ടി ഉച്ചരിക്കേണ്ടതുണ്ട്. ആ പാദത്തിന്റെ അവസാനത്തിലുള്ള "അന്തണൻതന്നോടനുജ്ഞ ചെയ്തങ്ങനേ ആരണരാശി ചൊല്ലിയാശ്രമം പുകുന്താരന്നേ" എന്ന ഈരടിയിൽ പൂർവഖണ്ഡം കാകളിയിലും ഉത്തരഖണ്ഡം ആചിരിയവിരുത്തത്തിലും നിബന്ധിച്ചിരിക്കുന്നു. തൃതീയപാദം ആരംഭിക്കുന്ന "കൃഷ്ണനാം മധുവൈരി കെല്പോടു യമപുരത്തിൽപ്പുക്കതുനേരമവിടെപ്പുണ്യപാപങ്ങൾ കണ്ടാൻ" എന്ന ഈരടിയിലും ആ വൃത്തംതന്നെയാണ് കാണുന്നത്. 'മധു' എന്നതു 'മാധു' എന്നും 'പുക്കതുനേരമവിടെ' എന്നത് 'പുക്കതു നേർമ്മവീടേ' എന്നും പാടിയൊപ്പിച്ചാലേ വൃത്തഭംഗത്തിൽനിന്നൊഴിയുവാൻ കഴികയുള്ളൂ. 'ഗോപുരം നാലിൽ കിഴക്കും വടക്കേതും ഉണമുടയ ജന്തുക്കൾ പൂവാൻ ചമച്ചതും' എന്ന അടുത്ത ഈരടിയിൽ ഒന്നാമത്തെ അടി കാകളിയിലും രണ്ടാമത്തേതു മണികാഞ്ചിയിലും രചിച്ചിരിക്കുന്നു. പിന്നെയും ആ പാദത്തിലെ 'കണ്ടാലഴകേറും കാറൊളിമേനിയൻ കരുണയോടു കരതളിരിൽ വിലസിന ശരങ്ങളും' എന്ന ഈരടിയിൽ രണ്ടാമത്തെ അടി കളകാഞ്ചിയായി കാണുന്നു. സാധാരണമായി കവി ഈരടികളിൽ എതുകയുടേയോ മോനയുടേയോ

മാത്രം ആവർത്തനംകൊണ്ടു ചരിതാർത്ഥനാകുന്നതിനു പുറമേ "ദാനവും ദക്ഷിണ തൽപ്രധാനങ്ങളിൽ സാരമായുള്ളതു ചൊല്ലുകടിയൻ" തുടങ്ങിയ ചില വരികളിൽ പ്രാസദീക്ഷ കൂടാതെതന്നെ കവനം ചെയ്യുവാൻ ഒരുമ്പെടുന്നുമുണ്ട്. നിരണത്തു പണിക്കന്മാരുടെ കാലത്തു നടപ്പുണ്ടായിരുന്ന 'വെന്റി', 'ഉരത്തു', 'ഒൺമറയോൻ', 'പുകുന്തു', 'വല്ലു' (ബലം) 'ഒന്നി' (യോജിച്ച്) 'മാൽ' (വിഷ്ണു) 'വേല' (സമുദ്രം) 'ആവി' (ഹൃദയം) 'ഉറയുക' (താമസിക്കുക) മുതലായ പദങ്ങളും, 'നീലനിറമുട മൂർത്തി,' 'ഏറുണ്ടു' (ഏറെയുണ്ടു), 'മേഘനിറത്തവൻ,' 'ഒക്കളന്നിടും' (ഒക്കെയളന്നിടും) 'കൂർമ്മമാനവ' (കൂർമ്മമായവനേ) തുടങ്ങിയ പ്രയോഗവിശേഷങ്ങളും ഈ പാട്ടിൽ കാണാം. ഇതിൽനിന്നെല്ലാം പ്രസ്തുതകൃതി എഴുത്തച്ഛന്റെ കാലത്തിനു മുൻപു കൊല്ലം ഏഴാം ശതകത്തിന്റെ പൂർവ്വാർദ്ധത്തിൽ ആവിർഭവിച്ചതാണെന്ന് അനുമാനിക്കേണ്ടിയിരിക്കുന്നു.

കവിതാരീതി

കവിതയ്ക്കു വലിയ ആസ്വാദ്യതയോ കവിക്കു പറയത്തക്ക പാണ്ഡിത്യമോ ഉണ്ടെന്നു പറവാൻ പാടില്ലെങ്കിലും കിളിപ്പാട്ടുരീതിയിലുള്ള ഗാനങ്ങളിൽ കാലപ്പഴക്കംകൊണ്ടു പ്രഥമഗണനീയമാണെന്നുള്ള ഒരു മെച്ചം ഗുരുദക്ഷിണപ്പാട്ടിനുണ്ട്. കഥാഗുംഫനം രസകരമാണ്. മക്കൾക്കുവേണ്ടി ഗുരുദക്ഷിണ നല്കുവാൻ ചെന്ന വസുദേവനോടു തന്റെ മൃതനായ പുത്രനെ വരുത്തിക്കൊടുപ്പിക്കണമെന്നു സാന്ദീപനി അപേക്ഷിക്കുകയും അതു സാധ്യമല്ലെന്ന് അദ്ദേഹം പറഞ്ഞപ്പോൾ "പാപി! നീ തരുന്നൊരു ദക്ഷിണ വേണ്ടുന്നില്ല. വേഗത്തിൽപ്പോവൻ ഞാനുമെന്നുടെ ഭവനത്തിൽ, വ്യഗ്രവുമിളച്ചിരി നീയും നിൻപുത്രരുമായ്" എന്നു മഹർഷി കൊള്ളിവാക്കു പറയുകയും ചെയ്യുന്നു. ശ്രീകൃഷ്ണൻ യമനെ സമീപിച്ചു ഗുരുപുത്രനെ തരണമെന്ന് അപേക്ഷിച്ചപ്പോൾ ആ ദേവൻ തനിക്കു മൃത്യു, അപമൃത്യു, കാലൻ, ഉദുംബരൻ എന്നിങ്ങനെ നാലു് അമാത്യന്മാരുണ്ടെന്നും അവരെച്ചെന്നു കണ്ടാൽ പരേതനെപ്പറ്റിയുള്ള വിവരങ്ങൾ അറിയാമെന്നും പറയുന്നു. അവരെ യഥാക്രമം ഭഗവാൻ സന്ദർശിച്ചപ്പോൾ തന്റെ കൃത്യം മൃതന്മാരെ കൊണ്ടുവരുന്നതിനു ദൂതന്മാരെ അയയ്ക്കുക എന്നുള്ളതാണെന്നു മൃത്യുവും, പാശബന്ധനമാണെന്ന് അപമൃത്യുവും ദണ്ഡുകൊണ്ടുള്ള താഡനമാണെന്നു കാലനും നരകത്തിൽ വരുന്നവർക്കു വേണ്ട ശിക്ഷകൾ നല്കുന്നതാണെന്ന് ഉദുംബരനും, അങ്ങനെ 'ആചാരം നാലർക്കും നാലു പ്രവൃത്തികൾ' എന്നും പറഞ്ഞു നാലു മന്ത്രിമാരും ഒഴിയുന്നു. അപ്പോൾ ശ്രീകൃഷ്ണൻ "നിങ്ങളുടെ കർത്താവാം യമരാജൻതന്നെയും കൊല്ലുന്നുണ്ടു്" എന്നു ക്രുദ്ധനായി അരുളിച്ചെയ്യുകയും അവിടുത്തെ നെറ്റിയിൽനിന്ന് ഒരു തേജസ്സു് ഉത്ഭവിച്ച് ആദിത്യമണ്ഡലത്തോളം ഉയരുകയും ചെയ്യുന്നു. തൽക്ഷണം യമനും ചിത്രഗുപ്തനും മന്ത്രിമാരും മറ്റും പേടിച്ചരണ്ട് അവിടുത്തെ സ്തുതിച്ചുതുടങ്ങി:

> "വേദന പെരുകീടും മേദിനീഭാരം തീർപ്പാൻ
> വേധാവിന്നരുളാലേയിപ്പൊഴുതവനിയിൽ
> രോഹിണീസുതനായും ദേവകീസുതനായും
> രണ്ടായിപ്പിറന്നീടുമീശനേ, ജയ! ജയ!
> ആരണവടിവായോരാദിയേ ജയ! ജയ!
> ആരുമേയറിയാത ലോകനാഥനേ ജയ!
> ഭക്തപാലനേ ജയ; മുക്തിഭാവനേ ജയ,
> പക്ഷിവാഹനാ ജയ, പാപനാശനാ ജയ!"

ഇത്യാദി പ്രണാമവാക്യങ്ങൾ ഉച്ചരിച്ച ഗുരുപുത്രനെ അവർ ഭഗവാനു നല്കുകയും ഭഗവാൻ ആ പുത്രനെ സാന്ദീപനിക്കു സമർപ്പിക്കുകയും ചെയ്യുന്നു. ഗുരുദക്ഷിണപ്പാട്ടു പഠിച്ചു കേൾപ്പിക്കുന്നവരും കേൾക്കുന്നവരും

"സപ്തജന്മാന്തരത്തിൽച്ചെയ്ത പാപവും കെട്ടു
ചിൽപുരുഷനാം വിഷ്ണുപാദങ്ങൾ ചേരുവോരേ"

എന്ന ഫലശ്രുതിയോടുകൂടി ഗ്രന്ഥം അവസാനിക്കുന്നു.

സേതുബന്ധനം പാട്ട്

'സേതുബന്ധനം' എന്ന പാട്ട് കൊല്ലം ഏഴാം ശതകത്തിന്റെ ഉത്തരാർദ്ധത്തിൽ വിരചിതമായ ഒരു കൃതിയാണെന്നു തോന്നുന്നു. പാദവിഭാഗമില്ല. പ്രണേതാവിനെപ്പറ്റി യാതൊന്നും അറിഞ്ഞുകൂടാ. 'പകഴി', 'പരവ', 'പകയർ', 'ചെങ്ങിന', 'കുറുകി' (വിനീതനായ) ഇത്യാദി പഴയ പദങ്ങളും 'മിന്നൽചേരിടി' മുതലായ പ്രയോഗങ്ങളും കാണ്മാനുണ്ട്. ഓരോ ഈരടിയുടേയും അവസാനത്തിൽ വിരാമം വേണമെന്നു നിർബ്ബന്ധമില്ല. പ്രാസം സംബന്ധിച്ച കവിയുടെ നില ഗുരുദക്ഷിണാകാരന്റേതുതന്നെ. കവിതയുടെ മാതിരി കാണിക്കുവാൻ ചില വരികൾ താഴെ ഉദ്ധരിക്കുന്നു:

"കഴിഞ്ഞു മൂന്നു ദിനം താമരനയനനും
താർചരവൈരിതന്റെ ചെങ്കനൽമിഴിപോലെ
ചെങ്ങിന മിഴികളോടെഴുന്നേറ്ററുൾചെയ്തു
മംഗലജയമലർമാനിനീമണിരംഗം.
മന്മഥാരാതി പണ്ടു മുപ്പുരമെരിചെയ്വാ-
നെന്നപോലൊരു കോപം പൂണ്ടു തന്നനുജനോ-
ടെങ്ങുവെൻ വില്ലുമമ്പും കൊണ്ടുവാ വിരവിനോ-
ടെന്നുടനര തിരുമുടിയും മുറുക്കീട്ടു,
മന്നിടമുലയുംമാറിട്ട ഞാണൊലിയൊടും
മിന്നൽചേരിടിക്കിടർ ചേരിന മിഴികൊണ്ടും
പൊങ്ങിന തിരമാല ചേരും വാരിധീനാഥ-
നെന്നെയെള്ളോളം ബഹുമാനിയാഞ്ഞതിനിന്നു
പൊഴിഞ്ഞു ചെങ്കണകൾ കുറുക്കീടുവൻ വെള്ളം,
പൊലിമ ചേരും ചളിയാക്കുവനിന്നുതന്നെ;
പൊരിഞ്ഞു ചത്തു നീളെക്കിടക്കും ജലജന്തു
പറവജാതികളെക്കൊണ്ടുടൻ പെറുക്കിപ്പൻ,
പൊല്ലാത മരുഭൂമിയാക്കുവനിന്നുതന്നെ;
പൊടി പൊങ്ങിന പെരുമുറ്റമാക്കുവൻ പിന്നെ;
പൊങ്ങിന കപികളെക്കാൽനട നടത്തിപ്പൻ:
പൊങ്ങിപ്പൻ പൊടിയാകാശത്തോളമതിൽനിന്ന്.
പുത്തനായ്ച്ചമച്ചുള്ളൂ എന്നുടെ മുത്തച്ഛന്മാർ;
പുത്തിയില്ലാതവനെയിന്നു ഞാനൊടുക്കുവൻ.
പറഞ്ഞീവണ്ണം മന്നൻ പകഴിരത്നമെടു-
ത്തഭിമന്ത്രിച്ചു മെല്ലെയെടുത്തു വലിച്ചപ്പോൾ
അനലജ്വാലാജാലം ചൊരിഞ്ഞു കടലില-
ങ്ങഴിച്ചു തിരമാല; കുറുകി ജലമേറ്റം."

പലവക സ്തോത്രങ്ങൾ

(1) ചേതോഭവസ്തോത്രം

അനേകം ഭാഷാസ്തോത്രങ്ങളും ഈ ശതകത്തിൽ ഉത്ഭവിച്ചിട്ടുണ്ട്. അവയിൽ ഒന്നാണ് ചേതോഭവസ്തോത്രം. പേരുകൊണ്ടുതന്നെ മന്മഥനെപ്പറ്റിയുള്ള ഒരു സ്തുതിയാണ് ഇതെന്നു വായനക്കാർക്കു മനസ്സിലാക്കാവുന്നതാണല്ലോ. കവിതയ്ക്കു നല്ല പഴക്കം കാണുന്നു. പെട്ടെന (പെട്ടെന്ന്) കണ്ടർ (നീലകണ്ഠൻ) ചെയ്യു മകരധ്വജം (ചെയ്യും മകരധ്വജം) ഇടം പേശ (സ്ഥലം നല്ലത്തക്കവണ്ണം) മുതലായ പഴയ പ്രയോഗങ്ങൾ ഇതിൽ സ്ഥലം പിടിച്ചിട്ടുണ്ട്. കാമദേവസ്തോത്രങ്ങൾ ഭാഷയിൽ വളരെ വിരളങ്ങളാണ്.

> "പത്മവിദ്വിൺമുഖം പത്മചെന്താർശരം
> പത്മസംസ്ഥം മഹാപത്മരാഗപ്രഭം
> പത്മതിരുമകളിലൊരു പിറവികലരും കൃപാ-
> സത്മമജരാമരം നൗമി ചേതോഭവം.
>
> പാശബാണേക്ഷുചാപാങ്കുശാനാമിടം
> പേശ മേവീടുവാനുള്ള തൃക്കൈകളും
> പേശലത കലരുമണിതിരുവുരുമെങ്കലൻ-
> പേക്ഷക സദാ സ്മരം നൗമി. . .
>
> പിച്ച കൈക്കൊണ്ട കണ്ടർക്കു പുത്രം ജനി-
> പ്പിച്ചുകൊൾവാനുമാദേവിയിൽക്കേവലം
> വജ്രധരമൊഴി കരുതി വിരുതു പറയും ജഗ-
> ദ്വശ്യമയദൈവതം നൗമി. . .
>
> പീതവാസോപമാനം പുതുപ്പൂവൽമെയ്
> ഭാതി ചേതോഹരം സുപ്രസന്നാനനം.
> ഭ്രുതി മികമണിമുകുടമുട്ടപ്പുടവയും ചുവ-
> ന്നീദൃശമനന്യജം നൗമി. . . "

വൃത്തംകൊണ്ടുമാത്രമേ ഇതിനെ ഭാഷയെന്നു പറയുവാൻ തരമുള്ളൂ; പദഘടന നോക്കിയാൽ മണിപ്രവാളംതന്നെ.

(2) അരിയിൽപ്പറമ്പു ശിവസ്തോത്രം

ചേതോഭവസ്തോത്രത്തോടു വൃത്തത്തിലും ഭാഷയിലും ഏകദേശം സാദൃശ്യമുള്ളവയാണ് താഴെക്കാണുന്ന മൂന്നു സ്തോത്രങ്ങൾ.

> "ഐന്താർചരക്കളികളുൾച്ചേർന്ന മങ്കയരി-
> ലും ദിവ്യവായ്പുതകുമദ്രീന്ദ്രപുത്രിവര-
> പന്തിടയുമണികുചയുഗന്തടവുമരിയ തിരു-
> നെഞ്ചിടയുമിഹ തൊഴുവനരശങ്കരായ നമഃ"

"അരിയിൽപ്പറമ്പമരുമര നിൻപദാംബുരുഹമഴകിൽത്തൊഴാം വരദം" എന്നു കവി വന്ദിക്കുന്നു. ഈ സ്ഥലം ഏതെന്ന് അറിയുന്നില്ല.

(3) മറ്റൊന്ന്

അരിയിൽപ്പറമ്പു ശിവൻതന്നെയാണ് ഈ സ്തോത്രത്തിന്നും വിഷയീഭവിക്കുന്നത്. രണ്ടും ഒരു കവിയുടെ കൃതികളാണെന്നു തോന്നുന്നു.

"പയ്യ വന്നയ്യിരണ്ടാനനൻ കൈലാസം
കൈബലംകൊണ്ടെടുത്തങ്ങുലയ്ക്കുംവിധൌ
കയ്യഖിലമൊടിയയൊരു വിരൽമുനയതുന്നിയ-
പ്പൊയ്യെക്കടയമർത്തതും നൗമി കാമാന്തകം."

(4) കാമാരിജാസ്തോത്രം

വടക്കൻകോട്ടയത്തു പോർക്കലിഭദ്രകാളിയെപ്പറ്റിയുള്ളതാണ് ഈ സ്തോത്രം.

"പോരിലോരോ ജഗദ്ദ്വേഷിണാമോഘമെ-
പ്പേരുമേ കൊന്നുകൊന്നന്വയം വേരറ-
ച്ചോരിവരസമരഭുവി നദിയൊടെതിരൊഴുകുമള-
വാരതിവളർത്തെഴും നൗമി കാമാരിജാം.

ഇപ്രകാരം നലംചേരുദന്തം ചുരു-
ക്കിപ്രമോദേന വാഴ്ത്തുന്നവന്നാദരാൽ
അപ്പുരമസുഖമനയഹരമഴകൊടരുളുമവി-
കല്പമതിശോഭിനീം നൗമി കാമാരിജാം.

പോർക്കലിച്ചേരുമമ്മേ, മഹാദേവി, നി-
ന്നീക്ഷണക്കോണു മേന്മേലുഴിഞ്ഞീടു നീ;
മോക്ഷമിനി വിരവിനൊടു വരുമതിനു സുരനമിത-
കാല്ക്കലിഹ വീണഹം നൗമി കാമാരിജാം."

(5) ശങ്കരനാരായണസ്തോത്രം

ഹൃദയദ്രവീകരണചണമായ ഒരു സ്തോത്രമാണ് ഇത്.

"ആഡംബരമെഴുമലർചരസമരം തേടും മടവരെ നിനയാതേ
നീടമ്പിന വനമാലിമഹേശൌ ബാഢം വടിവൊടു നിന മനമേ! . . .
എടയും തടമുല തൊറ്റുമുവന്നും മട്ടുമൊഴികളിലഴിവിയലാതേ
പൊടിപെടുവാനത്തനയുമശേഷം മൂഢശകടഹരൗ നിന മനമേ."

(6) ചോറ്റാനിക്കര ദേവീസ്തോത്രം

'ചോറ്റാനിക്കര മരുവും ത്രിഭുവനനാഥ'യെപ്പറ്റിയാണ് ഈ സ്തോത്രം.

"മാന്താർബാണമണിച്ചിലതന്മേലേന്തും ഞാണിൻ
തരികുരുൾനിരയും
കാന്തിപെറും പിരികങ്ങളുമളികതടാന്തവുമധുനാ
തൊഴുതേൻ ജയ ജയ!
മിഴി തവ രണ്ടും മഴറിയൊരിളമാൻമിഴിയെ
വെടിഞ്ഞിടനീണ്ടിരുപാടും

കുഴകാതോടണയുന്നതു മണികവിളഴകുമതീവ ച
തൊഴുതേൻ ജയ ജയ!”

(7) ഏറ്റുമാനൂർ ശിവസ്തോത്രം

‘മൃഗഗ്രാമനാഥ’നായ ഭർഗ്ഗനെ ഇതിൽ സ്തുതിക്കുന്നു.

“അർണ്ണോജതാർവിശിഖജന്യായ കാമിനിക-
ളൊന്നോമലിച്ചു പുണരുന്നേരമുള്ള സുഖ-
മെണ്ണി മുതൽ കളയുമടവിന്നരുതു ഗിരിജ പുണ-
രുന്ന പരപുരുഷമൊരു കുന്നി നിന മനമേ.”

“ഊണും മറന്നു ഗണികാനാമൊരോ തെരുവിൽ
നാണം വെടിഞ്ഞു നട പേണുന്നതാകിലിനി
വീണരിയ നരകദിശി വാണു മുറയിടുമരുത-
താനയുരിവസനമുടയോനെ നിന മനമേ.”

(8) വയ്ക്കം ശിവസ്തോത്രം

‘വയ്ക്കമന്യം വിഭു’വിനെ ഈ സ്തോത്രത്തിൽ വാഴ്ത്തുന്നു.

“അന്നദാനപ്രവീണാ ഭവൽപാതിയും,
പിന്നെ മിത്രം ധനസ്വാമി, ഹേമാചലം
ജന്യചില, സിതശിഖരി ഭവനമഴകിതു പെരികെ
നിന്നരിയ പൗരുഷം; പാർവതീശം ഭജേ.

ആദിതേയാദിനാനാവിമാനാഗത-
ന്മാർ തൊഴും ചാരു നിൻ പാദപാഥോരുഹം
ഖേദമകൽവതിനു പകലിരവരുൾക ഹൃദി മയി; പു-
രാതനശരീരിണം പാർവതീശം ഭജേ.”

(9) സുബ്രഹ്മണ്യസ്തോത്രം

“അനുചിതകർമ്മണി മോഹം കൈക്കൊണ്ടനുദിനമവനി
യിലുഴലാതേ
ജനിമരണവ്യഥകളെ ബത കളവാനണിശരഭവമിനി നിന
മനമേ.”
“ഉതകാതോ ചില മതുമൊഴിമാർതൻ നിധുവനരസമോർ
ത്തുഴലാതേ
നിതരാമുര തകുമുഡുപതിശേഖരപദകമലം നീ നിനമനമേ.”

(10) ധന്വന്തരിസ്തോത്രം

“അത്യുദാരേ സുരേശേ മുനിപ്രൗഢശാ-
പത്തിനാലെത്തുമാപത്തറുത്തീടുവാൻ
ദുഗ്ദ്ധജലനിധിമഥനവിധിയിലുടനൻപൊടുൽ-
പത്തിചേരുംപരം നൗമി ധന്വന്തരിം.”

(11) സരസ്വതീസ്തോത്രം

“മഞ്ജുളശ്രീ തിമർക്കും നറുംപല്ലവ-
ത്തിൻചുവപ്പിന്നു ചിന്തം കുറച്ചീടെഴും
നിൻചരണതലവുമണിവിരൽനിരയുമരുൾക മയി;
ചഞ്ചലവിലോചനാം നൗമി ധാതുഃ പ്രിയാം.

മാനഹീനം മഹേന്ദ്രാദിചൂഡാമണി-
ശ്രേണി മുൻപിട്ട തൃക്കാൽനഖപ്രൗഢിയും
ചേണൊടണിപുറവടിയുമരുൾക മയി മഹിതനരി-
യാണിയുഗവും തഥാ; നൗമി ധാതുഃ പ്രിയാം.”

(12) മറ്റൊരു സരസ്വതീസ്തോത്രം

“പങ്കജേഷോരെടുക്കും തഴയ്ക്കേത്രയും
ഭംഗമായും നിറം തോയുമച്ഛായലും
ഭൃംഗജാലേന തോലാത ബാലക്കരുൾ-
ഭംഗിയും ചിന്തയേ ഭാരതീ പാഹി മാം.”

(13) തളിയിൽ ഗണപതിസ്തോത്രം

“വെൺപലാധീശരാജ്യ” ത്തിലെ “സർപ്പധരനന്ദന” നെപ്പറ്റിയുള്ളതാണ് ഈ സ്തോത്രം.

“പണ്ടു കാലാരി ദന്താവളാധീശനായ്-
ക്കൊണ്ടനാളദ്രികന്യാ പിടിക്കോലമായ്-
കൊണ്ടു കളി തടവുകയിലുടനടവിഭുവി പിറവി
തണ്ടിന വിനായകം നൗമി ലംബോദരം.”

“പിൻതുടർന്നന്തകാരേരുടൻ ചെന്ന നേ-
രം തരും നൽവിരുന്നുണ്ടലം ഭാവഹീ-
നം ധനദനൊരു കുറവു ചെറുതരുളുമരിയ വര-
ദം ത്രിഭുവനാധിപം നൗമി ലംബോദരം.”

(14) ഗംഗാധരസ്തോത്രം

“പന്നഗവ്രാതവും വാസവാദ്യമ്പർ പെ-
യ്യുന്ന പൂമാലയും ബാലശീതാംശുവും
സ്വർന്നദിയുമുരപെരിയ ജടയിലണിയും ഗിരീ-
ശം നഗസുതാവരം നൗമി ഗംഗാധരം.”

“പൊട്ടിവീഴും പൊരിപ്പെട്ട ചെന്തീക്കനൽ-
ക്കട്ട ചിന്തും നിടിലേക്ഷണേ കാൽക്ഷണം
ദുഷ്ടമദരഹിതമൊരു മകളെയുളവാക്കവോ-
രിഷ്ടജനലാളകം നൗമി ഗംഗാധരം.”

(15) തിരുനാവാ മുകുന്ദസ്തോത്രം

“നല്ലാളമേഘരുചി കൈക്കൊണ്ടിരുണ്ടു മണ-
മിക്ഷോണിമേലിയലുമക്കൈശികാവലിയു-
മർക്കായുധപ്രഭയൊടൊക്കും കിരീടവുമു-
ദിക്കെന്നിൽ മേലിലിനി നാവാമുകുന്ദ! ജയ.

നല്ലോരു മഞ്ഞൾനിറമുള്ളോരു പൂന്തുകിലു-
മുല്ലോലചാരുതരകല്യാണകാഞ്ചികളു-
മെല്ലാമണിഞ്ഞുനെറിവെല്ലുന്ന നിൻജഘന-
മുള്ളൊന്നു ചേർന്നരുൾക നാവാമുകുന്ദ ജയ.”

(16) തിരുവങ്ങാട്ടു ശ്രീരാമസ്തോത്രം

“ഭംഗ്യാ നിറന്ററ തിരുവങ്ങാട്ടുലാവിനൊരു
തുംഗാനുഭാവ ജയ ശ്രീരാമ രാമ ജയ.
അക്ഷീരവാരിധിയിലക്കാന്ത പൂമകളൊ-
ടക്ഷീണമാർന്നു കുടികൊണ്ടോരു രാമ ജയ.

ആടോപശാലിദശകണ്ഠം വധിപ്പതിനു
ചൂടാർന്ന ദേവകൃതസന്നാഹ രാമ ജയ . . .
ഐക്യം കലർന്നനുജനോടും മുനീന്ദ്രനൊടു-
മാക്കം തിരണ്ടു നടകൊണ്ടോരു രാമ ജയ.”

(17) ചെങ്ങന്നൂർ ശിവസ്തോത്രം

“ആലമമൃതമിവ പരുകീടിന കാലമദനപുരസൂദന! ഭവ! തവ
ഫാലാനലനയനവുമണിചിലപോലേ വിലസിന കുനുചില്ലിയു-
മാലോലവിലോചനയുഗളവുമാലസതു മദീയേ ഹൃദി ശശി-
മൗലേ! ശിവ! ചെങ്ങന്നൂർ മികുമഗതനയാരമണ തൊഴുന്നേൻ.”

“ഈശാന! നിശാകരകമലനികാശാനനമനുദിനമശുഭവി-
നാശായ വിളങ്ങുക മമ ഹൃദി കിംശുകമലരടി തൊഴുമധരവു-
മാശാംബര! ഗിരിതനയാസരസാച്ചുംബനകൊതി പെടുമാറതി-
പേശലമതു ചെങ്ങന്നൂർ മികുമഗതനയാരമണ തൊഴുന്നേൻ.”

(18) തൃപ്പൂണിത്തുറ വിഷ്ണുസ്തോത്രം

“പത്മാസനപുരഹരസുരവരപൊൽപ്പൂമുടിമണിഗണ സുഷമക-
ളെപ്പേരുമണിഞ്ഞവ നതജനകല്പദ്രുമമാം തവ പദയുഗ-
മുൾപ്പൂവിൽ വിളങ്ങീടുക ദുരിതപ്രൗഢികളമയ്‌വതിനനവധി
പത്മാധവ തൃപ്പൂണിത്തുറ മലർവനിതാരമണ തൊഴുന്നേൻ.”

(19) തിരുവനന്തപുരം വിഷ്ണുസ്തോത്രം

“പേടിപെടുത്തുലകിടമൊക്കെപ്പൊടിപെടുമാറലറിനടക്കി-
ക്കാട്ടു തകർത്തലറിയടുക്കും താടകയെത്താഡിപ്പതിനും
ചാട്ടു തകർപ്പതിനും പുരഹരചാപമൊടിച്ചിട്ടുവതിനും ഞാൻ
വേണമനന്താഖ്യപുരാധിപ! ഭുജഗാധിപശയന! തൊഴുന്നേൻ.

പൈന്തേൻമൊഴി മായ ചമഞ്ഞപ്പുഞ്ചിരിയും ളുകിക്കൊഞ്ചി-
പ്പന്തിയലും കൊങ്ക കുലുങ്ങപ്പൂന്തുകിലും ചായലുമഴിയ-
പ്പന്തമടിച്ചങ്ങനെ ഞാൻ ചെന്നംഗജരിപുചിത്തം വഞ്ചി-
ച്ചരുളേണമനന്തപുരാധിപ! ഭുജഗാധിപശയന! തൊഴുന്നേൻ.”

(20) തിരുമണിവെങ്കടപുരം വിഷ്ണുസ്തോത്രം

“അടിമൂവടി മഹി മാബലിയൊടു നീരഴകൊടു കൊ-
ണ്ടടവേ പുനരുലകീരടിയരയായളവുതകും
വടിവാർന്നന വടുവാകിയ വരദം തനുനെറിയെ-
ന്നുളി[1] ലമ്പനുദിനമമ്പുക മണിവെങ്കടവരനേ.”

“അരചൻ ജനകതനൂജയെ വിപിനാലതിവിരയും
വിരഹേ ഖഗവചസാ പുനരറിയുന്നളവലയിൽ
ചിറ നേർകടന്നസുരം പൊരുതൊരു രാഘവവടിവെ-
ന്നുളിലമ്പനുദിനമമ്പുക മണിവെങ്കടവരനേ.”

(21) മാധവസ്തുതി

ഇതിൽനിന്ന് ഒരു പാട്ടു പകർത്തിക്കാണിക്കാം:

“വത്സരൂപം കറ്റ മെല്ലേ വന്ന ദൈത്യം കൊന്റു നീയെൻ
ചിത്തമോദം നല്കുകെന്റെ മാതവാ!
സകലലോകധ്വംസശീലം പിന്നെ വന്നോരാദികായം
ബകനെ മെല്ലെക്കൊന്റു വീരാ മാതവാ!”

ഏറ്റവും വിസ്തൃതമായ ഈ സാഹിത്യവിഭാഗത്തിന്റെ സ്വരൂപമെന്തെന്ന് ഇത്രയുംകൊണ്ടു ഗ്രഹിക്കാവുന്നതാണല്ലോ. അകാരാദിക്രമത്തിലാണ് ഈ സ്തോത്രങ്ങൾ പ്രായേണ രചിച്ചിരിക്കുന്നത്. അതു ഭക്തന്മാരുടെ സ്മൃതിസൗകര്യത്തെ ലക്ഷീകരിച്ചുമാണ്. അതുകൊണ്ട് ഓരോ സ്തോത്രത്തിലും പതിന്നാലു ഘടകങ്ങൾ (ഌ-ൡ, ന, നൃ ഇവ വിട്ട്) അടങ്ങിയിരിക്കും ‘അ-ആ’ ‘ക-കാ’ ‘ത-താ’ ‘ന-നാ’ ‘പ-പാ’ ‘മ-മാ’ എന്നീ ആറു വർണ്ണസംഘങ്ങളേയുമാണ് സ്തോത്രകാരന്മാർ ആശ്രയിക്കുന്നത്. മുൻപു മാത്രക പ്രദർശിപ്പിച്ച പാട്ടുകളിൽ ചിലത് എട്ടാംശതകത്തിലും മറ്റു ചിലത് ഒൻപതാം ശതകത്തിലും വിരചിതങ്ങളാണെന്നു വരാവുന്നതാണ്; അതിനിപ്പുറമല്ലെന്നു തീർച്ചയായി പറയാം. ഭാഷാ സാഹിത്യത്തിന്റെ വികാസത്തിന് ഈ എളിയ പ്രസ്ഥാനവും ഏറെക്കുറെ പ്രയോജകീഭവിച്ചിട്ടുണ്ട്. സംസ്കൃതത്തിൽ ഇക്കാലത്തു നിർമ്മിച്ചിട്ടുള്ള കീർത്തനങ്ങളിലും അകാരാദിക്രമം അനുസരിച്ചു കാണുന്നു.

[1] ഉളിൽ=ഉള്ളിൽ

പഴയ ചമ്പുക്കളിലേ ഗദ്യങ്ങളുടെ രൂപത്തിൽ നിർമ്മിച്ചിട്ടുള്ള ചില സ്തോത്രങ്ങൾ കൂടി പ്രദർശിപ്പിക്കാം. അധോലിഖിതങ്ങളായ മൂന്നു സ്തുതികളും ഒരേ കവിയുടെ കൃതികളാണ്.

(22) നാരായണസ്തോത്രം

തൃപ്പൂണിത്തുറയപ്പനെപ്പറ്റിയുള്ള ഈ സ്തോത്രം ഏറ്റവും ഹൃദയഹാരിയാണ്. ചില വരികൾ ഉദ്ധരിക്കാം:

“അമൃതോത്ഭവമുടനണയും നേരം ഗജതുരഗാദികളോരോ രത്ന-
ശ്രേണികളുടനുടനുണ്ടാംനേരം ചാരുപയോധൗ പോന്നുപിറന്ന-
മ്മലർമാനിനിതാനത്ഭുതവേഷവിലാസം കൈക്കൊണ്ടുണ്ടായ്‌വന്നിതു
സ്തനഭാരംകൊണ്ടാനതമധ്യാ മന്ദസ്മിതരുചിരാനനശോഭാ
ഭാസിതകുണ്ഡലലളിതാഭോഗാ മലർനിര താവി മനോഹരവേഷാ
ലീലാപാംഗവിനർത്തിതമദനാ നാനാരത്നവിഭൂഷണയുക്താ
മന്ദംമന്ദമപാംഗവിലാസൈരാരാധിച്ചാളനുപമമാരാൽ.

* * * *

അംഗവുമിന്നീയംഗിയുമിന്നീ ദൃശ്യവുമിന്നിയദൃശ്യവുമിന്നീ;
വേത്താവും നീ വേദ്യവുമിന്നീ വേദവുമിന്നീ ശാസ്ത്രവുമിന്നീ;
ഗാതാവും നീ ഗാനവുമിന്നീ ഹോതാവും നീ ഹവ്യവുമിന്നീ;
മന്ത്രവുമിന്നീ തന്ത്രവുമിന്നീ ഭോക്താവും നീ ഭോജ്യവുമിന്നീ.

* * * *

തിറമൊടു തൃപ്പൂണിത്തുറയൻപാർന്നമരുമശേഷജഗന്മംഗല ജയ
ലക്ഷ്മീവല്ലഭ പുഷ്കരലോചന വരദ തൊഴുന്നേൻ വരദ തൊഴുന്നേൻ.”

(23) ശിവസ്തോത്രം

നാരായണസ്തോത്രത്തെക്കാൾ വിശിഷ്ടമാണ് ശിവസ്തോത്രം. ചില പങ്ക്തികൾ നോക്കുക:

“ചന്തം ചിന്തും നന്ദി വിതന്ദ്രം തുംഗമൃദംഗം താക്കുന്നേരം
മനസി തെളിഞ്ഞമ്മലമകളയ്യാ മധുരത പൊഴിയെപ്പാടുന്നേരം
കാളും നയനശിഖിജ്വാലാമുടനേറ്റേറ്റിളമതി വാടുന്നേരം
ഭൂഷാമണികൾ പിണഞ്ഞു പിണഞ്ഞിട്ടങ്ങോടിങ്ങോടാടുന്നേരം
ജലനിധിനിവഹം ചെറുതു കലങ്ങെക്കുലഗിരിവൃന്ദം ഝടുതികലുങ്ങെ
ത്രിദശഗണങ്ങൾ തെളിഞ്ഞുതുടങ്ങെക്കിന്നരകിംപുരുഷോരഗചാരണ-
ഭൂതപ്രേതപിശാചനിശാചരസിദ്ധമുനീശ്വരവിദ്യാധരകുല-
മംഗലനുതികളണഞ്ഞുവണങ്ങെപ്പുളകശ്രേണികൾ മെയ്യിലിണങ്ങെ-
പ്പുതിയ ചിലമ്പുകളാശു കിലുങ്ങെക്കരതലചഞ്ചല ഹരിണീലോചന-
വിഭ്രമസരണികൾ ചെറുതു പതുങ്ങെത്തിരുവദനേ നവസുഷമാസദനേ
ഘർമ്മകണങ്ങളണിഞ്ഞുവിളങ്ങെഗ്ഗംഗാ തരളതരംഗാവലികൾ പു-
ളയ്ക്കുന്നളവിലിളക്കം കരുതി മികയ്ക്കും ഘുമഘുമനിനദഗഭീരിമ
പെരികെ മുഴങ്ങെപ്പവനികളിൽച്ചേർന്നംബരസീമ്നി വിതാനംപോലേ
വലിയ ജടാളി പരന്നിടതിങ്ങെ ബ്രഹ്മകപാലശ്രേണികളും ചില

രുദ്രാക്ഷങ്ങളുമൊക്കെപ്പൊട്ടിച്ചിതറിച്ചിതറിച്ചാരുകടുത്തുടി-
തന്മേൽ മെത്തിന ഡുമുഡുമുനിനദം പെരികെമുഴങ്ങെസ്സന്ധ്യാകാലേ
സന്തോഷംപൂണ്ടഴകിനൊടിനീ കരുതും നിരുപമതാണ്ഡവലീലാ-
കോലാഹലമിഹ കൺകൊണ്ടനിശംകണ്ടാവൂ ഞാൻ."

'ഭോക്താവും നീ ഭോജ്യവുമിന്നീ' മുതലായ വരികൾ ഇതിലും കാണുന്നു.

(24) കാളീസ്തോത്രം

ഇതുപോലെതന്നെ ഹൃദയമോഹനമായ ഒരു കൃതിയാണ് കാളീസ്തോത്രവും. ചില വരികൾ അടിയിൽ ചേർക്കുന്നു:

"ജയ ജയ നാഥേ ജലധരനാദേ ഭഗവതിതുംഗേ ഭവഭയഭംഗേ!
ജനനി ശരണ്യേ ജഗദ്ഗുരുപുണ്യേ സനകസനന്ദാദിഭിരഭിവന്ദ്യേ!

* * * *

പാരിൽ നിറഞ്ഞസുരപ്പട ചൂഴ നിറഞ്ഞൊടെതിർത്തു
തിമിർത്തു തിമിർത്തു
കളിച്ചുകളിച്ചു ചിരിച്ചുചിരിച്ചു ദുഷിച്ചുദുഷിച്ചു
പറഞ്ഞണയത്തമർ
കിട്ടിന ദാരുകനെപ്പിടിപെട്ടു ചവിട്ടിയടിച്ചു മലർത്തി
മുതിർത്തണി-
മാർവിടയിൽ ത്രിശിഖാഗ്രമിറക്കി വലിച്ചു വളർന്ന
വ്രണങ്ങളിൽനിന്നരു-
വിപ്പനലൊത്തു പുറപ്പെട്ടമക്കുരുതിക്കളി വട്ടക മുട്ട നിറച്ചു പ-
കർന്നു കുടിച്ചുകുടിച്ചു പുളച്ചുപുളച്ചു രസിച്ചുരസിച്ചുദരം പരി-
പൂർത്തിവരുത്തിവരുത്തിയെടുത്തു തൊടുത്തപടർക്കുടൽമാലകൾ കൊ
ണ്ടുമു–
ടിക്കു യഥേഷ്ടമണിഞ്ഞു കളഞ്ഞു കളഞ്ഞവശേഷമറഞ്ഞു തനിക്കു ച്യു-
ഴന്നു വണങ്ങിന ഭൂതപിശാചഗണത്തിനു ഭോഗമെറിഞ്ഞു നിറഞ്ഞരു-
ഷാ തലവെട്ടി നിവർന്നെഴ നിന്ന നിലത്തിലുറച്ച പദാംബുരുഹങ്ങ-
ളടക്കിന നൃത്തപടുപ്രിയ"

* * * *

"മിഹിരനു ദീധിതിയായതു നീയേ പവനനു വേഗവുമായതുനീയേ
മലമകൾ നീയേ മലർമകൾ നീയേ കവിമകൾ നീയേ വസുമതി നീയേ"

ഇനിയും ഇത്തരത്തിൽ വേറേയും ചില സ്തോത്രങ്ങളുണ്ടെങ്കിലും വിസ്തരഭയംനിമിത്തം അവയെപ്പറ്റിയുള്ള പരാമർശനത്തിൽനിന്നു വിരമിക്കേണ്ടിയിരിക്കുന്നു.

(25) ദണ്ഡകസ്തോത്രങ്ങൾ

ഭാഷാദണ്ഡകങ്ങളുടെ രീതിയിൽ ശൃംഖലകൾ ചേർത്തു രചിച്ചിട്ടുള്ള അനേകം സ്തോത്രങ്ങൾ അക്കാലത്തും അതിൽ പിന്നീടും ഓരോ കവികളുടെ വാങ്മയങ്ങളായുണ്ട്. രണ്ടു ദണ്ഡകങ്ങളിൽനിന്നു ചില ഭാഗങ്ങൾ ഉദ്ധരിക്കാം:

ശിവസ്തോത്രം

“കണ്ടോരു പാമ്പു മെയി (യ്യി) ലുണ്ടായവാറു ചിലർ
കണ്ടാലിതെന്തു ചിരിയാരോ?
കലപിലനെയലറുമൊരു പുലിയുരിയുമരയിലിതു
ചിലചില ചിലമ്പു ചെലനെന്നും. (1)

തീയുണ്ടു ചെഞ്ചിടയിൽ നീറുന്നതെന്തിനിതു
കാർകൊണ്ടിരുണ്ട മഴപോലേ
തിടുതിടിനെയൊഴുകുമതു ചിറയിടുമതറിയരുതു
മുറുമുറ മുറിഞ്ഞുവരുമോതാൻ?”

ശ്രീകൃഷ്ണസ്തോത്രം

ഉല്ലോലപീലിമലരെല്ലാമണിഞ്ഞിരുളെ
വെല്ലുന്ന പൂങ്കുഴലൊതുങ്ങീ;
ഉലയുമൊരു കർണ്ണാ–ഭരണനിഴൽ മിന്നും
കവിളിണയുമുരുകരുണ പൊഴിയുമൊരു മിഴിമുനയു-
മതിമൃദുലമുറുവലുമിയങ്ങീ. (1)

കല്യാണകാന്തിഭരകല്യേന്ദുസുന്ദരമി-
തെല്ലായിലും നിജജനാനാം,
കലയ നയനാനാം–ഫലമിതമിതാനാം,
തിരുമുഖവുമതിലലളിതഗളലുളിതതുളസികുല-
കലിതമപി കുവളമലർദാമം. (2)

— 23 —

മണിപ്രവാള സാഹിത്യം: ഭാഷാചമ്പുക്കൾ

(ക്രി. പി. പതിനഞ്ചാം ശതകം)

പുനംനമ്പൂരി, കാലം

കോഴിക്കോട്ടു മാനവിക്രമമഹാരാജവിന്റെ വിദ്വത്സദസ്സിലേ ഒരംഗമായിരുന്ന പുനം നമ്പൂരിയെപ്പറ്റി പിന്നീട് ഉപന്യസിക്കാമെന്ന് ഇരുപതാമധ്യായത്തിൽ വിജ്ഞാപനം ചെയ്തിട്ടുണ്ടല്ലോ. സംസ്കൃതത്തിലല്ലാതെ മണിപ്രവാളത്തിൽമാത്രം കവനം ചെയ്തിരുന്നതുകൊണ്ട് അദ്ദേഹത്തെ 'അരക്കവി' എന്ന നിലയിലേ അക്കാലത്തേ വിദ്വാന്മാർ പരിഗണിച്ചിരുന്നുള്ളൂ എങ്കിലും വാസ്തവത്തിൽ അദ്ദേഹം ഒരു 'ഒന്നരക്കവി'യായിരുന്നു. സാമൂതിരിയും കോലത്തിരിയും തമ്മിൽ കൊല്ലം 627-ആമാണ്ടു ചെയ്ത സഖ്യത്തെ പിൻതുടർന്നു കോലത്തിരി പുനത്തിൽ കുഞ്ഞിനമ്പിടിയെ സാമൂതിരി ക്കോവിലകത്തേക്ക് അയച്ചുകൊടുത്തതിനു രേഖയുണ്ടെന്ന് ഇരുപത്തിരണ്ടാമധ്യായത്തിൽ പ്രസ്താവിച്ചിട്ടുണ്ട്. അന്നു പണ്ഡിതപ്രിയനായ മാനവിക്രമമഹാരാജാവു് ഒന്നുകിൽ നാടുവാണിരിക്കുകയോ അല്ലെങ്കിൽ യുവരാജാവായിരുന്നിരിക്കുകയോ ചെയ്യാം. ഏതായാലും പുനംനമ്പൂരി കോലത്തു നാട്ടുകാരനും കോലത്തിരിയുടെ ആശ്രിതനുമായിരുന്നു എന്നും അവിടെനിന്നു കോഴിക്കോട്ടേക്കു പോയി മാനവിക്രമന്റെ സദസ്യനായിത്തീർന്നു എന്നും ന്യായമായി ഊഹിക്കാവുന്നതാകുന്നു.

ചരിത്രം

പുനം സാമൂതിരിപ്പാട്ടിലേക്ക് ആദ്യമായി സമർപ്പിച്ച

"താരിത്തന്വീകടാക്ഷാഞ്ചലമധുപകലാ-
    രാമ, രാമാജനാനാം
നീരിത്താർബാണ, വൈരാകരനികരതമോ-
    മണ്ഡലീചണ്ഡഭാനോ,
നേരെത്താതോരു നീയാം തൊടുകുറി കളയാ-
    യ്ക്കെന്നുമേഷാ കളിക്കു-
ന്നേരത്തിന്നിപ്പുറം വിക്രമനൃവര, ധരാ
    ഹന്ത! കല്പാന്തതോയേ."

എന്ന മനോമോഹനമായ പദ്യം കേട്ട് അവിടെ സന്നിഹിതനായിരുന്ന ഉദ്ദണ്ഡ ശാസ്ത്രികൾ "അന്ത ഹന്തയ്ക്കിന്തപ്പട്ട്" എന്നു ഹർഷോൽഘോഷണം ചെയ്തുകൊണ്ട് തന്റെ ഉത്തരീയപ്പട്ടു സമ്മാനിച്ചതായി ഐതിഹ്യമുണ്ട്. വാസ്തവത്തിൽ പ്രസ്തുത പദ്യത്തിലേ 'ഹന്ത' ആ വിദ്വൽപാരിതോഷികത്തെ പ്രകർഷേണ അർഹിക്കുന്നു. ശാസ്ത്രികൾക്കു ഭാഷാകവികളെപ്പറ്റി പൊതുവേ വലിയ ബഹുമാനമുണ്ടായിരുന്നില്ല. പക്ഷേ

> "ഭാഷാകവിനിവഹോഽയം ദോഷാകരവദ്വിഭാതി ഭുവനതലേ
> പ്രായേണ വൃത്തഹീനസ്സര്വ്യാലോകേ നിരസ്തഗോപ്രസരഃ"

എന്ന് അവരെ അവഹേളനം ചെയ്ത അദ്ദേഹം പട്ടാംബരദാനത്തിനു പുറമേ പുന ത്തെ

> "അധികേരളമഗ്ര്യഗിരഃ കവയഃ
> കവയന്തു വയന്തു ന താൻ പ്രണുമഃ;
> പുളകോദ്ഗമകാരിവചഃപ്രസരം
> പുനമേവ പുനഃപുനരാനുമഹേ"

എന്ന പ്രശംസാപത്രംകൊണ്ടുംകൂടി ധന്യനാക്കുകയാണ് ചെയ്തത്. 'വീണാലസന്മ ണിഖലായ' ഇത്യാദി ശ്ലോകം പുനം എങ്ങനെ പൂരിപ്പിച്ചു ശാസ്ത്രികളുടെ ബഹുമാന ത്തെ ആവർജ്ജിച്ചു എന്ന് ഇരുപതാമധ്യായത്തിൽ വിവരിച്ചിട്ടുണ്ട്. മാനവിക്രമന്റെ അനന്തരഗാമിയാണെന്ന് അനുമാനിക്കാവുന്ന മാനവേദമഹാരാജാവിനെപ്പറ്റി പു നം രചിച്ചതാണ്

> "ജംഭപ്രദ്വേഷിമുൻപിൽ സുരവരസദസി
>   ത്വൽഗുണൌഘങ്ങൾ വീണാ-
> ശുംഭൽപാണൌ മുനൌ ഗായതി സുരസുദൃശാം
>   വിഭ്രമം ചൊല്ലവല്ലേൻ;
> കമ്പിട്ടാളുർവശിപ്പെണ്ണകകമലമലി-
>   ഞ്ഞൂ, മടിക്കുത്തഴിഞ്ഞൂ,
> രംഭയ്ക്കഞ്ചാറു വട്ടം കബരി തിരുകിനാൾ
>   മേനകാ മാനവേദ."

എന്ന ശ്ലോകം. മാനവിക്രമന്റെ നിര്യാണത്തിനുശേഷം കോഴിക്കോട്ടേ ആസ്ഥാന സദസ്സിൽ സൽകവികൾക്കു വേണ്ട പ്രോത്സാഹനം സിദ്ധിച്ചിരുന്നില്ല എന്നു പുനം താഴെക്കാണുന്ന ശ്ലോകത്തിൽ വിലപിക്കുന്നു:

> ചൊല്ലേറും വിക്രമക്ഷ്മാപതി, ഗിരിജലധി-
>   സ്വാമി, സാഹിത്യലക്ഷ്മീ-
> മുഖ്യസ്ഥാനം, കവിത്വാമൃതനിധി പരലോ-
>   കേ മുദാ വാൻറു[1] മൂലം
> ഇക്ഷോണീമണ്ഡലേ സംസ്കൃതകവിത പല-
>   ർക്കുണ്ടു; കണ്ടെച്ചിലെല്ലാം
> നക്കും നായ്ക്കും തൊടുക്കിന്റിതു ശിവ ശിവ ഭാ-
>   ഷാകവിത്വാഭിമാനം."

[1] വാൻറു= (വാണ്ണ) വാണു.

പുനത്തിന്റെ കവിതയെപ്പറ്റി സമകാലികന്മാർക്കുള്ള മതിപ്പ് എത്ര വലുതായിരുന്നു എന്നുള്ളതിനു താഴെ ഉദ്ധരിക്കുന്ന മുക്തകവും സാക്ഷ്യം വഹിക്കുന്നു:

"പുനം ചമയ്ക്കുന്ന ചിലോകമെല്ലാ-
മനന്തു ചൊല്ലീട്ടിഹ കേൾപ്പനോ ഞാൻ
കനം തിരണ്ടീടെഴമിക്ഷുകാണ്ഡാൽ
കിനിഞ്ഞു പൂന്തേനൊഴുകുന്നപോലെ."

പുനവും ശങ്കരകവിയും

ശ്രീകൃഷ്ണവിജയകാരനായ ശങ്കരകവിയെക്കുറിച്ച് ഇരുപതാമധ്യായത്തിൽ ഉപന്യസിച്ചിട്ടുണ്ടല്ലോ. ഉപരി വിചിന്തനം ചെയ്യുവാൻ പോകുന്ന ചന്ദ്രോത്സവം എന്ന മണിപ്രവാളകാവ്യത്തിൽ ഈ രണ്ടു കവികളേയും പറ്റി യഥാക്രമം ഓരോ പദ്യം കാണുന്നുണ്ട്. 'ഉചിതരസവിചാരേ' എന്നു തുടങ്ങിയുള്ള ശങ്കരപ്രശസ്തിപരമായ പദ്യം മുൻപ് എടുത്തുചേർത്തിട്ടുണ്ട്. പുനത്തെപ്പറ്റിയുള്ള പദ്യം താഴെക്കാണുന്നതാണ്:

"മദനസമരസമ്മർദ്ദാന്തരോത്ഭൂതകാന്താ-
മണിതമധുരമാധുര്യൈകവംശപ്രസൂതൈഃ
മതുമത മണമോലും പദ്യബന്ധൈരനേകൈ-
ർമ്മദയതി പുനമിന്നും ഭൂരിഭൂചക്രവാളം."

'പദ്യബന്ധൈഃ' എന്നതിനു 'പദ്യഭേദൈഃ' എന്നും 'പദ്യഗദ്യൈഃ' എന്നും പാഠഭേദങ്ങളുണ്ട്. പുനത്തിനു മാരലേഖയെന്നും ശങ്കരനു മാനവീമേനകയെന്നും ഉള്ള ഗ്രന്ഥനാമങ്ങളിൽ ഓരോ യുവതിമാർ പ്രേമഭാജനങ്ങളായിരുന്നു. അവരെപ്പറ്റി പ്രസ്തുത കാവ്യത്തിൽ

"മധുമൊഴി പുനമെന്നാ നൽക്കവീന്ദ്രേണ സാര-
സ്വതപരിമളമോലും പദ്യഭേദൈരനേകൈഃ
പകലിരവു വളർത്തി സ്തൂയമാനാപദാനാ
മധുരകവിഭിരന്യൈരന്വിതാ രാഘവാദ്യൈഃ;

ഉലകഖിലമിളക്കിക്കൊണ്ടു തണ്ടാരിൽമാതിൻ
നയനസുകൃതമാലാ മാരലേഖാ തദാനീം
യുവതിഭിരഭിവീതാ പൂർണ്ണചന്ദ്രോത്സവത്തി-
ന്നഴകിനൊടെഴുനള്ളീ മേദിനീചന്ദ്രികായാഃ."

എന്നും;

"ശ്രീശങ്കരേണ വിദുഷാ . . . വർണ്യമാനാ[2]"
"പുകഴ്ലകിൽ വിതയ്ക്കും മേദിനീവെണ്ണിലാവി-
ന്നഭിമതസഖി, വെള്ളിപ്പള്ളിയമ്പംഗയോനേഃ
പരഭൃതമൊഴി മമ്മാ! മാനവീമേനകപ്പൂ-
മകളഴകൊടു വന്നാൾ പൂർണ്ണചന്ദ്രോത്സവായ."

[2] ഈ ശ്ലോകം ഇരുപതാമധ്യായത്തിൽ ഉദ്ധരിച്ചിട്ടുണ്ട്.

എന്നുമുള്ള പദ്യങ്ങളിൽ വർണ്ണിച്ചിരിക്കുന്നു. മാരലേഖയെപ്പറ്റി പരാതിപ്പെട്ടു പുനം ശങ്കരകവിക്കു് അയച്ച ഒരു ശ്ലോകമാണു് ചുവടേ കുറിക്കുന്നതു്:

“മൽപ്രാണങ്ങളിനുണ്ടു നിന്നൊടരിയോരന്യായമിപ്പോളെടോ
പത്മാമംഗലരംഗ, ശങ്കരകവേ, നിന്നോമലന്യാദൃശീ;
മൽപ്രാണേശ്വരി, മാരലേഖ, മഹിളാരത്നം തരിന്റീലെടോ
ചെപ്പേലും മുലമൊട്ടെനിക്കു നളിനത്താർബാണപീഡാനിധേഃ”

അതു കണ്ടിട്ടു ശങ്കരകവി മാരലേഖയ്ക്കു് അധോലിഖിതമായ പദ്യം അയച്ചുകൊടുക്കുകയുണ്ടായി:

“ധന്യേ സൽപാത്രദാനംപ്രതി തവ മടിയെ-
 ന്തെന്തു മുന്നേ കൊടാഞ്ഞൂ
കുന്റേലും കൊങ്ക, പങ്കേരുഹമുഖി, പുനമാം
 നൽക്കവീന്ദ്രന്നതന്ദ്രം?
അന്യായം ചൊല്ലുമാറാക്കിനതമലഗുണേ,
 യുക്തമോ? ചിത്തമയ്യോ!
ഖിന്നം കാണേതദീയം മദനശരശിഖാ-
 ദാരുണം മാരലേഖേ.”

ഇതിൽനിന്നെല്ലാം പുനത്തിന്റെ ജീവിതകാലം 600-നും 630-നും ഇടയ്ക്കാണെന്നു് ഉറപ്പിച്ചു പറയാവുന്നതാണു്.

രാമായണം ചമ്പു

പുനമാണു് രാമായണചമ്പുവിന്റെ നിർമ്മാതാവു് എന്നു സ്ഥാപിക്കുന്നതിനു പ്രത്യക്ഷലക്ഷണങ്ങൾ ഒന്നുമില്ല. ഏതെങ്കിലും ഒരു ബൃഹത്തായ മണിപ്രവാളകാവ്യത്തിന്റെ പ്രണേതൃത്വംകൂടാതെ അദ്ദേഹത്തിനു തന്റെ ജീവിതകാലത്തിൽത്തന്നെ മേൽ സ്മരിച്ച ശ്ലോകങ്ങളിൽനിന്നു വ്യഞ്ജിക്കുന്ന വിധത്തിലുള്ള മഹത്തായ യശസ്സു സിദ്ധിച്ചിരിക്കുവാൻ മാർഗ്ഗമില്ലല്ലോ. ഭാഷാരീതിയുടെ പഴക്കം നോക്കിയാൽ രാമായണചമ്പു പുനത്തിന്റെ കാലത്തു വിരചിതമായ ഒരു കൃതിയാണെന്നു വെളിപ്പെടുന്നു. ‘അസ്ത്രങ്ങളിന്നു മുള’ ‘ധരിച്ചാളെന്മാറില്ലൂ’ ‘വന്നാറ് ’ എന്നിത്യാദി പ്രയോഗവിശേഷങ്ങളും, മൈന്തർ (തരുണൻ), അങ്കി (അഗ്നി), നവരം (ശ്രേഷ്ഠം), ചുവയാ (രസിക്കുകയില്ല), വിരൺ (കൊതി) മുതലായ പഴയ പദങ്ങളും ആ മതത്തിനു് ഏറെക്കുറേ അവലംബം നല്കുന്നു. പ്രത്യക്ഷമായി കർത്തൃനാമം രേഖപ്പെടുത്തീട്ടില്ലാത്ത കേരളീയ ചമ്പുക്കളുടെ നിർമ്മാതൃത്വം നിർണ്ണയിക്കുന്നതിനു് പല വൈഷമ്യങ്ങളുണ്ടു്. അവയിൽ അതിപ്രധാനമായി പറയേണ്ടതു് ആ ഗ്രന്ഥങ്ങളുടെ കർത്താക്കന്മാർ പൂർവ്വകവികളുടെ പദ്യങ്ങളെ ചിലപ്പോൾ അതേ നിലയിലും, മറ്റു ചിലപ്പോൾ അല്പാല്പം രൂപഭേദം വരുത്തിയും, വേറെ ചിലപ്പോൾ തർജ്ജമചെയ്തും സ്വകീയമാക്കുന്നു എന്നുള്ളതാണു്. അവരുടെ കാലത്തിനുശേഷം ആ ചമ്പുക്കൾകൊണ്ടു കൈകാര്യം ചെയ്തിരുന്ന മറ്റുചിലരും അന്യകൃതികളിൽനിന്നു സംസ്കൃതത്തിലും ഭാഷയിലുമുള്ള ഗദ്യപദ്യങ്ങൾ അവസരോചിതമായി എടുത്തു ചേർത്തു് അവയെ പുഷ്ടിപ്പെടുത്തീട്ടുണ്ടു്. രാമായണചമ്പുവിൽത്തന്നെ രഘുവംശം, മാഘം, നൈഷധീയചരിതം, ഭോജചമ്പു, ഉത്തരരാമചരിതം, ബാലരാമായണം, മഹാനാടകം, അനർഘരാഘവം, പ്രസന്ന രാഘവം, രഘുവീരചരിതം (നാടകം) മുതലായ അനവധി ഗ്രന്ഥങ്ങളിൽനിന്നു

പദ്യഗദ്യങ്ങളും വാസവദത്ത, ഭോജചമ്പു ഇവയിൽനിന്നും മറ്റും ഗദ്യങ്ങളും ഉദ്ധൃതങ്ങളായിക്കാണുന്നു. ഇത്തരത്തിലുള്ള ഒരു അതിനിബിഡമായ അന്ധകാരത്തിൽ നാം ഭാഷയിൽനിന്നു ലഭിക്കുന്ന ലഘുവായ പ്രകാശത്തെ തിരസ്കരിക്കുന്നതായാൽ ആശ്രയാന്തരമില്ലാതെ ഉഴന്നുപോകും. ഉദ്ദണ്ഡന്റെ 'സ്വസ്മിൻ വേശ്മനി' ഇത്യാദി പദ്യം രാമായണ ചമ്പുവിന്റെ ചില ആദർശഗ്രന്ഥങ്ങളിൽ രാമാവതാരം പ്രബന്ധത്തിന്റെ ആരംഭത്തിൽ ചേർത്തുകാണുന്നു. ഉദ്ദണ്ഡനും പുനവും തമ്മിലുള്ള മൈത്രീബന്ധം സ്മരിക്കുമ്പോൾ രാമായണ ചമ്പു പുനത്തിന്റെ കൃതിയാണെന്നുള്ളതിന് അതു് ഒരു തെളിവായി സ്വീകരിക്കാവുന്നതാണ്; എന്നാൽ എല്ലാ ഗ്രന്ഥങ്ങളിലും ആ പദ്യം കാണുന്നില്ലെന്നുള്ളതു് ആ തെളിവിനെ ദുർബ്ബലപ്പെടുത്തുന്നില്ലെന്നുമില്ല. ഏതായാലും കിട്ടിയിടത്തോളമുള്ള ലക്ഷ്യങ്ങളെ ആസ്പദമാക്കി പ്രസ്തുതചമ്പു പുനത്തിന്റെ പ്രധാന കൃതിയാണെന്നു പറയുന്നതിൽ അപാകമില്ലെന്നു തോന്നുന്നു. രാമായണചമ്പുവിലേ പല ഗദ്യപദ്യങ്ങളിലും പാഠഭേദങ്ങൾ കടന്നുകൂടീട്ടുണ്ട്. കൊച്ചി ഭാഷാപരിഷ്കരണക്കമ്മിറ്റിയിൽ നിന്നു പ്രസിദ്ധീകരിച്ചിട്ടുള്ള ഭാഗങ്ങളിലെ പാഠം തിരുവിതാംകൂർ ശ്രീമൂലം മലയാളഭാഷാഗ്രന്ഥാവലിയിൽ ചേർത്തു പ്രകാശിതമായ പുസ്തകത്തിലുള്ള അതേ ഭാഗങ്ങളിലേ പാഠത്തിൽനിന്നു ചില ഘട്ടങ്ങളിൽ വ്യത്യസ്തമായിരിക്കുന്നു.

പുനം ചമ്പൂരചനയിൽ വരുത്തിയ പരിഷ്കാരങ്ങൾ

ഉണ്ണിയച്ചീചരിതം, ഉണ്ണിച്ചിരുതേവീചരിതം, ഉണ്ണിയാടിചരിതം മുതലായ പതിന്നാലാം ശതകത്തിലെ ഭാഷാചമ്പുക്കൾ ഇതിവൃത്തവിഷയത്തിൽ ഇതിഹാസപുരാണങ്ങളെ ഉപജീവിച്ചിരുന്നില്ല; തന്നിമിത്തം അവയെ ചാക്കിയാന്മാരും പാഠകക്കാരും രംഗത്തിൽ പ്രവചനത്തിന് ഉപയോഗിച്ചിരുന്നുമില്ല. അക്കാര്യത്തിൽ ഇദംപ്രഥമമായി ഒരു പരിഷ്കാരം വരുത്തിയതു പുനമാകുന്നു. ഗൌരവമുള്ള വിഷയങ്ങളെപ്പറ്റി പ്രതിപാദിക്കുന്നതിൽ ഭാഷാചമ്പുക്കൾ പ്രയോജകീഭവിക്കുമെന്ന് അദ്ദേഹം രാമായണചമ്പുമൂലം തെളിയിച്ചു. ആ ചമ്പുവും മറ്റും കൂത്തിനും പാഠകത്തിനും പണ്ട് ഉപയോഗിച്ചുവന്നിരുന്നു എന്നുള്ള മതത്തെ ചിലർ നിർമ്മൂലമായി കരുതുന്നു. ക്ഷേത്രങ്ങളിൽ ആഢ്യബ്രാഹ്മണരുടെ സദസ്സിൽവെച്ചു നടത്തുന്ന ഭഗവൽകഥാപ്രസംഗങ്ങൾക്കു ഭാഷാപ്രബന്ധങ്ങൾ ഉപയോഗിക്കുക എന്നുള്ളതു് അസംഭാവ്യമാണെന്നും അതിനാൽ പുനം മഴമംഗലം മുതലായ മഹാകവികൾ സംസ്കൃതത്തിലേ ഭോജചമ്പു മുതലായ ഗ്രന്ഥങ്ങളെപ്പോലെ സഹൃദയന്മാർക്കു വായിച്ചു രസിക്കുവാൻ മാത്രം ഉണ്ടാക്കീട്ടുള്ളതാണ് ഭാഷാപ്രബന്ധങ്ങൾ എന്നുമാണ് അവരുടെ വാദം. ചാക്കിയാന്മാരെപ്പോലെ നമ്പിയാന്മാരും ഒരു കാലത്തു കൂത്തു നടത്തിവന്നിരുന്നു എന്നും അതിനു തമിഴെന്നു പറയുന്ന ചില ഭാഷാപ്രബന്ധങ്ങളാണ് അവർ ഉപയോഗിച്ചിരുന്നതെന്നും നാം ലീലാതിലകത്തിൽ നിന്നു ഗ്രഹിക്കുന്നുണ്ടല്ലോ. പുനവും മറ്റും സരസങ്ങളായ മണിപ്രവാളപ്രബന്ധങ്ങൾ നിർമ്മിച്ചപ്പോൾ നമ്പിയാന്മാർ പഴയ പ്രബന്ധങ്ങളെ പരിത്യജിച്ച് അവയെ രംഗത്തിൽ പ്രയോഗിച്ചുതുടങ്ങിയെന്ന് അനുമാനിക്കുന്നതിൽ അസാംഗത്യമില്ല. അല്ലെങ്കിൽ അവയുടെ ആരംഭത്തിൽ ഭോജചമ്പുവിലേയും മറ്റും രീതിക്കു വിപരീതമായി ഒരു കഥാസൂചക ശ്ലോകം ചേർക്കുന്നതിനും

> "ശാസ്ത്രാമ്നായേതിഹാസശ്രുതിഷു വിവിധകാ-
> വ്യോൽകരേ നാടകേഷു

ശ്ലാഘ്യേ സാരസ്വതേ വാക്പരിചിതിഷു പരാം
 കോടിമാടീകമാനേ,
ഗംഭീരേസ്മിൻ സമാജേ സുമഹതി നവസ-
 ന്ദർഭമാല്യോപഹാര-
പ്രക്രാന്തസ്യാസ്യ മേ ദാസ്യതി വൃഷപുരനാ-
 ഥാനുകമ്പാവലംബം."

എന്നു തെക്കൈലനാഥോദയകാരനും മറ്റും ഉപന്യസിക്കുന്നതിനും അർത്ഥമില്ല; ഈ അഭിപ്രായത്തെ ദൃഢീകരിക്കുന്നതിന് ഒരു തെളിവുംകൂടി കാണിക്കാം. പാഠകകഥാമാലിക എന്നൊരു പഴയ അമുദ്രിതഗ്രന്ഥം ഞാൻ വായിച്ചിട്ടുണ്ട്. വിവക്ഷിതമായ കഥ വിഷ്ണുപരമാണെങ്കിൽ "പത്മനാഭം ഭജേഥാഃ" എന്നും ശിവപരമാണെങ്കിൽ "ചന്ദ്രചൂഡം ഭജേഥാഃ" എന്നും അവസാനിയ്ക്കുന്ന ഓരോ ശ്ലോകംകൊണ്ട് ആരംഭിക്കണമെന്ന് ആ ഗ്രന്ഥത്തിൽ നിയമനം ചെയ്തുകാണുന്നു. ആ മാതിരി ശ്ലോകങ്ങളെല്ലാം മണിപ്രവാളത്തിൽ രചിച്ചിട്ടുള്ളവയുമാണ്. അവയെ ചാക്കിയാന്മാരും പാഠകക്കാരും പണ്ടു മന്ത്രംപോലെ രംഗത്തിൽ പ്രവേശിക്കുമ്പോൾ ചൊല്ലാറുണ്ടായിരുന്നു എന്നാണു കേട്ടറിവ്. ഇന്ന് ആ ചടങ്ങ് വേർമാഞ്ഞുപോയി. അവ കൂടാതെ അണിയറയിൽവെച്ചു ചൊല്ലേണ്ട ചില വന്ദന ശ്ലോകങ്ങളുമുണ്ട്. അവയെ നേപഥ്യശ്ലോകങ്ങളെന്നു പറയുന്നു. കഥാസൂചകങ്ങളായ ശ്ലോകങ്ങൾക്കു ബന്ധശ്ലോകങ്ങൾ എന്നാണ് പേർ. പദ്യഗദ്യങ്ങളുടെ പ്രവചനത്തിനു വേണ്ട വാക്യങ്ങളും പാഠകകഥാമാലികയിൽ എഴുതിച്ചേർത്തിട്ടുണ്ട്. അതിൽ സംസ്കൃതശ്ലോകങ്ങളുടെ കൂട്ടത്തിൽ ഭാഷാ ശ്ലോകങ്ങളും ഉൾപ്പെടുന്നു. ചുരുക്കത്തിൽ, ചാക്കിയാന്മാർ മണിപ്രവാള പദ്യങ്ങൾ രംഗത്തിൽ പ്രയോഗിച്ചിരുന്നുവോ എന്നു ഖണ്ഡിച്ചു പറവാൻ നിവൃത്തിയില്ലെങ്കിലും പാഠകക്കാർ അങ്ങനെ ചെയ്തിരുന്നു എന്നുള്ളതിനു പര്യാപ്തമായ സാക്ഷ്യമുണ്ട്. മേല്പുത്തൂർ നാരായണഭട്ടതിരിയുടെ വിശ്വാതിശായികളായ സംസ്കൃതചമ്പുക്കളുടെ ആവിർഭാവത്തോടുകൂടിയാണ് ആ പരിപാടി അസ്തോന്മുഖമായത്.

സംസ്കൃതചമ്പുക്കൾക്കും പുനത്തിന്റെ കാലംമുതല്ക്കുള്ള ഭാഷാചമ്പുക്കൾക്കും തമ്മിൽ പ്രകടമായി രണ്ടു വ്യത്യാസങ്ങളുണ്ട്. ആശിസ്സോ നമസ്ക്രിയയോകൊണ്ടു തുടങ്ങുന്നതും അല്ലാത്തതുമായ ചമ്പുക്കൾ സംസ്കൃതത്തിലും ഭാഷയിലുമുണ്ട്. എന്നാൽ കഥാസൂചന കൂടാതെ ഭാഷാചമ്പുക്കൾ പ്രായേണ ആരംഭിക്കുന്നില്ല. അതു പല പ്രകാരത്തിൽ ആകാം. ഒരു തോഴനെ കണ്ടിട്ടു കവി തന്നിമിത്തം തനിക്കുണ്ടാകുന്ന സന്തോഷത്തെ താൻ പറഞ്ഞുതുടങ്ങുന്ന കഥയിൽ ഏതു പാത്രത്തിനെങ്കിലും ഉണ്ടാവാൻ പോകുന്ന സന്തോഷത്തോട് ഉപമിക്കുന്നത് അതിൽ ഒരു രീതിയാകുന്നു. ഒരു സാമാന്യതത്ത്വത്തെ നിർദ്ദേശിച്ച് അതിനു വക്ഷ്യമാണമായ കഥയുടെ അവസാനഘട്ടത്തെ ഉപമാനമാക്കുക എന്നുള്ളതാണ് മറ്റൊരു രീതി. വേറിട്ടൊന്നു തോഴനെ കഥ കേൾക്കുവാൻ ഉപദേശിക്കുന്നതാകുന്നു. ഇനിയുമൊന്ന് ആശീർവ്വാദശ്ലോകത്തിലോ നമസ്കാരശ്ലോകത്തിലോ തന്നെ കഥാംശത്തെ ഉപമാന രൂപത്തിൽ ഘടിപ്പിക്കുക എന്നുള്ളതാണ്. വിവക്ഷിതമായ കഥയിൽക്കൂടി കവി താൻ നിരീക്ഷിക്കുന്ന ഒരു സാമാന്യ തത്ത്വത്തെ അർത്ഥാന്തരന്യായസരീതിയിൽ പ്രതിപാദിക്കുക എന്നുള്ളത് അഞ്ചാമത്തെ സമ്പ്രദായമായി ഗണിക്കാം. ഇവയ്ക്കെല്ലാം ഉദാഹരണങ്ങൾ രാമായണചമ്പുവിൽത്തന്നെ ഉണ്ട്. ഇത്തരത്തിലൊരു പരിപാടി സംസ്കൃതചമ്പുക്കളിൽ ഇല്ലല്ലോ. സംസ്കൃതചമ്പുക്കൾക്കും ഭാഷാചമ്പുക്കൾക്കും തമ്മിലുള്ള രണ്ടാമത്തെ വ്യത്യാസം അവയിലെ ഗദ്യരീതിയെ സംബന്ധിച്ചുള്ളതാ

ണ്. ഭാഷാചമ്പുക്കളിൽ സംസ്കൃതഗദ്യങ്ങൾ സ്വകീയങ്ങളായും പരകീയങ്ങളായുമുണ്ട്. സ്വകീയ ഗദ്യങ്ങളുടെ രീതി പ്രായേണ കാദംബരിയെ അനുകരിക്കുന്നു. ഭാഷാഗദ്യങ്ങളെല്ലാം ദ്രാവിഡങ്ങളോ ദ്രാവിഡകല്പങ്ങളോ ആയ വൃത്തങ്ങളിലാണ് ഗ്രഥിക്കപ്പെട്ടിട്ടുള്ളത്. അവയെ വൃത്തവിശേഷങ്ങൾ എന്നു പറയുന്നു. മുമ്പു ദാമോദരച്ചാക്കിയാർ ഏതദ്വിഷയകമായി പ്രദർശിപ്പിച്ചിരുന്ന ദുസ്സ്വാതന്ത്ര്യത്തെ പുനം നിയന്ത്രിച്ചു. ചമ്പൂഗദ്യം വൃത്തവിശേഷനിബദ്ധമായിരിക്കണമെന്നു വിധിക്കുകയും ആ വിധി കൊല്ലം 10-ആം ശതകത്തിന്റെ അവസാനംവരെ ജീവിച്ചിരുന്ന ചമ്പുകാരന്മാരെല്ലാം അനുസ്യൂതമായി അനുസരിക്കുകയും ചെയ്തു. സംസ്കൃതരീതിയിലുള്ള ചണ്ഡവൃഷ്ടിപ്രയാതാദികളും ഭാഷാരീതിയിലുള്ള ഇക്ഷുദണ്ഡികാദികളുമായ ദണ്ഡകങ്ങളും പുനം ധാരാളമായി പ്രയോഗിച്ചു കാണിച്ചുകൊടുത്തു. ഉണ്ണിയാടിചരിതത്തിൽപ്പോലും നാം കാണുന്ന ഭാഷാദണ്ഡകപ്രസ്ഥാനത്തിന്റെ ഉപജ്ഞാതാവ് ആരെന്നറിയുന്നില്ല; ഏതായാലും അതു മലയാളത്തിന്റെ ഒരു പ്രാചീനവും പ്രശസ്യവുമായ പ്രത്യേക സ്വത്താണെന്നുള്ളതു നിർവ്വിവാദമാകുന്നു. പദ്യങ്ങളെല്ലാം സംസ്കൃതവൃത്തങ്ങളിൽത്തന്നെയാണ് നിബന്ധിച്ചിരിക്കുന്നത്. ആ വൃത്തങ്ങളിൽ അത്യന്തം മുഖ്യമായിട്ടുള്ളതു സ്രഗ്ദ്ധരതന്നെ. സ്രഗ്ദ്ധരയിലാണ് ചമ്പൂകാരന്മാർ പ്രായേണ കഥ പറഞ്ഞുകൊണ്ടു പോകുന്നത്. ഇടയ്ക്കിടയ്ക്കു വൈചിത്ര്യത്തിനുവേണ്ടി കുസുമമഞ്ജരി, ശാർദ്ദൂലവിക്രീഡിതം, ശിഖരിണി, മാലിനി, വസന്തതിലകം, പുഷ്പിതാഗ്ര, വസന്തമാലിക, ഉപജാതി, ആര്യ, അനുഷ്ടുപ്പ് മുതലായ വൃത്തങ്ങളെക്കൊണ്ടും കൈകാര്യം ചെയ്യാറുണ്ട്.

രാമായണചമ്പുവിന്റെ സ്വരൂപം

ഭാഷാചമ്പുക്കളിൽ വിപുലതകൊണ്ടും വിവിധരൂപമായ ആകർഷകത്വംകൊണ്ടും വിശോത്തരമായി പരിലസിക്കുന്നതു രാമായണചമ്പുവാകുന്നു. അതിൽ രാവണോത്ഭവം, രാമാവതാരം, താടകാവധം, അഹല്യാമോക്ഷം, സീതാസ്വയംവരം, പരശുരാമ വിജയം, വിച്ഛിന്നാഭിഷേകം, ഖരവധം, സുഗ്രീവസഖ്യം, ബാലിവധം, ഉദ്യാനപ്രവേശം, അംഗുലീയാങ്കം, ലങ്കാപ്രവേശം, രാവണവധം, അഗ്നിപ്രവേശം, അയോധ്യാപ്രവേശം, പട്ടാഭിഷേകം, സീതാപരിത്യാഗം, അശ്വമേധം, സ്വർഗ്ഗാരോഹണം എന്നിങ്ങനെ ഇരുപതു വിഭാഗങ്ങൾ അടങ്ങിയിരിക്കുന്നു. ഈ വിഭാഗങ്ങളെ പ്രബന്ധങ്ങളെന്നു സൗകര്യത്തിനുവേണ്ടി നമുക്കു വ്യവഹരിക്കാം. വാല്മീകിരാമായണത്തെത്തന്നെയാണ് കവി ഇതിവൃത്തവിഷയത്തിൽ ആമൂലാഗ്രം അവലംബിക്കുന്നതെങ്കിലും കഥ സങ്കോചിപ്പിക്കേണ്ട ഘട്ടങ്ങളിൽ സങ്കോചിപ്പിച്ച്, വികസിപ്പിക്കേണ്ട സ്ഥലങ്ങളിൽ വികസിപ്പിച്ച്. പൌർവ്വാപര്യവിഷയത്തിൽ അവസരോചിതമായി ഭേദഗതിചെയ്തു, ഉത്തരരാമചരിതം, ആശ്ചര്യചൂഡാമണി മുതലായ ഇതര ഗ്രന്ഥങ്ങളിൽനിന്നുകൂടി ഇതിവൃത്താംശങ്ങൾ സ്വീകരിച്ച് മിനുസപ്പെടുത്തിയാണ് തന്റെ വാങ്മയത്തെ ആവിഷ്കരിക്കുന്നത്. ദശരഥനുണ്ടായ മുനിശാപം വാല്മീകി വർണ്ണിക്കുന്നത് അയോധ്യാകാണ്ഡത്തിലാണല്ലോ. എന്നാൽ ചമ്പൂകാരൻ അത് ഔചിത്യപൂർവ്വം രാമാവതാരഖണ്ഡത്തിൽ പ്രതിപാദിക്കുന്നു. പിന്നെയും ആദികാവ്യത്തിൽ ശ്രീരാമന്റെ യാഗാശ്വത്തെ സംരക്ഷിക്കുന്നത് ലക്ഷ്മണനാണ്; എന്നാൽ ചമ്പുവിൽ ലക്ഷ്മണപുത്രനായ ചന്ദ്രകേതു അശ്വചോരണം ചെയ്യുകയും ലവനോടു പടപൊരുതുകയും ചെയ്യുന്നു. അവിടെ കവി ഉത്തരരാമചരിതനാടകത്തെയാണ് ഉപജീവിക്കുന്നത്.

രാമായണചമ്പുവിലെ ചില പദ്യഗദ്യങ്ങൾ

ഭാഷയ്ക്കും രസത്തിനും ഒന്നുപോലെ പ്രാധാന്യം നല്കി രചിക്കേണ്ട ഉത്തമമണിപ്രവാളകവിതയുടെ ലക്ഷണങ്ങളെപ്പറ്റി പുനത്തിനു നൈസർഗ്ഗികമായ ബോധമുണ്ടായിരുന്നു. രാമായണ ചമ്പുവിലെ പദ്യങ്ങളുടെ രീതി, വൃത്തി, ശയ്യ, പാകം ഇവയും ഓജസ്സ്, കാന്തി തുടങ്ങിയ ഗുണങ്ങളും സർവ്വോപരി രസപുഷ്ടിയും പ്രത്യേകം പ്രത്യേകമായി നമ്മുടെ ഉദാത്തമായ പ്രശംസയെ അർഹിക്കുന്നു. സംസ്കൃതപദങ്ങളേയും ഭാഷാപദങ്ങളേയും തമ്മിലിണക്കി തന്റെ കവിതയെ മധുരീകരിക്കുന്നതിന് അദ്ദേഹത്തിനുണ്ടായിരുന്ന വൈഭവം നമ്മെ ആശ്ചര്യ ഭരിതരും ആനന്ദമഗ്നരുമാക്കിത്തീർക്കുന്നു. ഏതാനും ചില ശ്ലോകങ്ങൾകൊണ്ട് ഈ വസ്തുത ഉദാഹരിക്കാം.

ദേവന്മാരെ ആശ്വസിപ്പിക്കുന്ന മഹാവിഷ്ണു:

“മേളംതാവുന്ന ളുവെൺമുറുവൽ തുണയുമായ്
  ബാലവെൺചാമരാളീ-
മോലക്കംപൂണ്ടു വീയിച്ചുഴലെ നിറമെഴും
  വിഷ്ണുലോകാംഗനാനാം
കോലപ്പൊല്ക്കങ്കണാനാം നിനദമണികരാ-
  ഗ്രേണ ഭംഗ്യാ വിലക്കി
ത്രൈലോക്യാധീശനുദ്യൽസ്മിതമധുരമുഖോ
  ധാതൃമുഖ്യാൻ ബഭാഷേ.” (1)

ദശരഥന്റെ മാഹാത്മ്യം:

“കീർത്തിക്ഷീരോദഫേനാ നിയതമുഡുഗണാ-
  സ്തത്ര, ഭൂപോത്തമാംഗം
പൂത്തുങ്കം പാദപീഠം, ജലനിധി പരിഖാ,
  മേരു ഭണ്ഡാരസാരം,
വാഴ്ത്തീടും വന്ദിവർഗ്ഗം വലരിപുനഗരീ-
  നാരിമാരെന്നുവേണ്ടാ
ധാത്രീചക്രം കളിക്കെ, ട്ടിനിയ ദശരഥ-
  ന്നെന്തൊരാഭോഗമോർത്താൽ.” (2)

സീതാസമേതനായി മിഥിലയിൽനിന്നു മടങ്ങിച്ചെല്ലുന്ന ശ്രീരാമനെ സരയൂനദി എതിരേല്ക്കുന്നത്:

“അന്നേരം താമരപ്പൂന്തളികകളിൽ മണി-
  ച്ചെപ്പു നൽക്കർണ്ണികാഢ്യം
വിന്യസ്യാലോലഫേനസ്മിതമധുരമുഖീ,
  ഭൃംഗനേത്രാഭിരാമാ,
ധന്യാ, ശൈവാലമാലാഘനചികുരഭരാ,
  ചക്രവാകസ്തനാഢ്യാ,
വന്നാൾ മെല്ലെന്നെതിർപ്പാൻ പരിചൊടു സരയൂ-
  നിർമ്മലാംഗീ തദഗ്രേ.” (3)

ശ്രീരാമന്റെ വിരഹതാപം:

“നൽക്കൊണ്ടൽച്ചാർത്തു കാണാമുപരി, പരിലസൽ-

കണ്ടുളാ ഭൂതധാത്രീ,
ദിക്കെങ്ങും പാടിയാടും മയിൽനിരകൾ, തണ്-
ത്തോരു തൈത്തെന്നൽതാനും;
ഉൽക്കണ്ഠാവേഗശാലീ വിരഹവിപദി ഞാ-
നേതു ദിക്കിങ്കലയ്യോ!
വയ്യേണ്ടു ഹന്ത! മൽക്കണ്ണുകൾ! ജനകസുതേ,
ദേവി ഹാഹാ! ഹതോഹം." (4)

സമുദ്രത്തോടു കോപിക്കുന്ന ശ്രീരാമൻ:

"കുശശയനതലോത്ഥിതസ്തദാനീം
ഭൃശമുടലെങ്ങുമണിഞ്ഞു ഘർമ്മബിന്ദൂൻ
വചനമിദമുവാച രൂക്ഷകോപ-
പ്രചുരഭരാരുണദാരുണാനനേന്ദുഃ." (5)

അന്തർവ്വത്നിയായ സീത:

"വക്ഷോജാഗ്രം കറുത്തും, വടിവൊടു നടുചീർ
ത്തും, വശംകെട്ടു വീർത്തും,
പ്രക്ഷാമാംഗം വിയർത്തും വ്രതവിധികളയർ-
ത്തും, വിളർത്തും കപോലം
ഭക്ഷ്യദ്രവ്യം മറുത്തും, കളഭതതി ചെറു-
ത്തും, വിനോദം വെറുത്തും,
മുഖ്യം ദൈവത്തെയോർത്തും, ജനകനൃപസുതാ-
ഗർഭമേറ്റം ബഭാസേ." (6)

ലവൻ ചന്ദ്രകേതുവിന്റെ സൈന്യത്തോട്:

"ഒക്കെയച്ച വരവെന്തിതൊരാശ്രമാന്തേ?
തിക്കാരമിത്തൊഴിലെടുത്തതടക്കുവൻ ഞാൻ;
ഇക്കണ്ടതിൽ ചില കഴുത്തുകൾ തുണ്ടമാക്കി-
ച്ചെക്കൻ കളിക്ക, മതിർകെട്ടണയായ്ക നല്ല." (7)

ചന്ദ്രകേതു ലവനോട്:

"എന്നേ ധാർഷ്ട്യക്കരുന്നേ, ഭുവനവിജയിനോ
രാവണാരാതിതന്നോ-
ടിന്നീയോ പോരിനാളായതു? ചപലവടോ
നന്നെടോ വൈഭവം കേൾ;
ഒന്നിന്നൊന്നായ്ത്തിമിർത്തിത്തരമടവു തുടർ-
ന്നീടിലെന്നാര്യപാദം
തന്നാണാ ചെറ്റടങ്ങാ ഖലദമനമഹോ-
ത്സാഹി മത്സായകോയം." (8)

ഒടുവിൽ ഒരു അഭൗമവും അദൃഷ്ടചരവുമായ സാഹിത്യ പരിമളമഴപെയ്തുകൊണ്ടാണ് കവി നമ്മെ വിട്ടുപിരിയുന്നത്. സ്വർഗ്ഗാരോഹണഘട്ടത്തിൽ ശ്രീരാമൻ സീതാദേവിയെ നിരീക്ഷിക്കുന്ന സന്ദർഭം നമുക്കു കാണിച്ചുതരുന്ന വാങ്മയചിത്രം ഭാഷാകവി

തയുടെ പരമോച്ചമായ ശൃംഗത്തിൽ പാറിക്കളിക്കുന്ന വിജയപതാകയാകുന്നു. നോക്കുക, അവിടത്തെ കേശാദി പാദവർണ്ണനം:

“പരിമളമഴ പെയ്തിരുണ്ടു ഭംഗ്യാ
തിരുകിന കുന്തളഭാരലോഭനീയാം,
സ്മരനിഗമരഹസ്യമോതുമോമൽ-
ത്തിരുമിഴിമേൽ നിഴലിച്ച രാഗലൌല്യാം,

മട്ടുമലർചരമേന്തു ചേർത്തു തോൺമേ-
ലുടനണിയും മണികുണ്ഡലാഭിരാമാം,
തുടുതുടെ വിലസുന്ന ചോരിവായ്മേ-
ലുടമയിൽ വന്നിളകൊള്ളുമല്പഹാസാം,
കനകകലശകാന്തി വെന്ന പീന-
സ്തനഭരലോളിതരത്നഹാരമാലാം,
മണിമയകടകാംഗദാദിഭൂഷാ-
ഗുണരുചിരഞ്ജിതമഞ്ജുബാഹുവല്ലീം,

മരതകലതികാഭിരാമ്യമുൾക്കൊ-
ണ്ടരുളിന കോമളരോമവല്ലരീകാം,
പരിഹിതമൃദുലാംശുകത്തിനുള്ളിൽ
സ്ഫുരിതനിതംബമനോഹരോരുകാണ്ഡാം,

പ്രണിഹിതമണിനൂപുരാങ്ഘ്രിപത്മാ-
മനുപമകാന്തിഝരീപരീതഗാത്രീം
ജനനയനസുധാം, ത്രപാനുരാഗ-
ക്ഷണനതമുഗ്ദ്ധമുഖീം, ദദർശസീതാം.”

ഇവയിൽ ഒടുവിലത്തെ ശ്ലോകം സംസ്കൃതമാണെങ്കിലും പ്രസിദ്ധപദങ്ങളുടെ പ്രയോഗംകൊണ്ടും, അവയുടെ പരസ്പരാശ്ലേഷത്തിൽ കവി പ്രദർശിപ്പിച്ചിരിക്കുന്ന അസുലഭമായ പാടവം കൊണ്ടും അനുവാചകർ ആ വസ്തുത അറിയുന്നതേയില്ല.

ഗദ്യരചനയുടെ മേന്മയും പദ്യരചനയുടേതിൽനിന്ന് ഒട്ടുംതാഴെയല്ല. “വട്ടം പെരുകിന പൊട്ടക്കിണറൊട്ട പെട്ടെന്നൊരു പടവെട്ടിപ്പട്ടുപരിവട്ടം കെട്ടിന നേത്രദ്വയമതിനുള്ള ചുവന്നമറിഞ്ഞതിൽ മധ്യേ കൺമണി രണ്ടു പിരണ്ടു ഭയങ്കരമായ നിരീക്ഷണമയ്യോ പാവം! കാലമഹാനലകടുകനൽ പോലേ. കാകോളദ്രവവിഭവംപോലെ, യമഭടനെറിയും ഘനശിലപോലേ, കല്പാന്താർക്കനദിക്കുംപോലേ” എന്നും മറ്റും ഘോരരാക്ഷസിയായ താടകയെ വർണ്ണിക്കുന്ന കവിയാണ് “വിശ്വംഭരയിൽ വിഹാരത്തിന്നൊരു വിദ്യുന്മാല വരുന്നകണക്കേ, വിഭ്രമമെന്നും കല്പകശാഖിനി മെത്തിന പുത്തൻമഞ്ജരിപോലെ, വിനയപ്പേരാമംഭോജന്മനി വിളയും പരിമളലഹരികപോലേ, മാനമതംഗജകുംഭാഭോഗേ മരുവിന മദജലധോരണിപോലേ, പുതുമലർബാണൻ കരഭുവി മിന്നും ഭുവനഭ്രാമണ പിഞ്ഛികപോലേ, ലാവണ്യത്തിനു പരദേവതയായ്, മാധുര്യത്തിനു മഞ്ജൂഷികയായ്, നിധുവനലക്ഷ്മ്യാ മണിദീപികയായ്, നൈർമ്മല്യത്തിനു കേളീഗൃഹമായ്” എന്നും മറ്റും ലളിതാരൂപിണിയായ ശൂർപ്പണഖയെ ഉല്ലേഖനം ചെയ്യുന്നത്. പുനത്തിന്റെ ഗുലിക അവസരാനുഗുണമാ

യി വീണ വായിക്കുകയും നാഗസ്വരമൂതുകയും ശംഖു മുഴക്കുകയും പടഹമടിക്കുകയും ചെയ്തു നമ്മെ നൈരന്തര്യേണ അപഹൃതചിത്തവൃത്തികളാക്കിത്തീർക്കുന്നു. അതും ഒരു 'ഭുവനഭ്രാമണപിഞ്ജരിക'തന്നെയാണ്. പ്രസ്തുതചമ്പുവിൽനിന്നു പല പദ്യഗദ്യങ്ങളും പില്ക്കാലത്തുള്ള ചമ്പുക്കളിൽ സ്വീകൃതങ്ങളായിട്ടുണ്ട്.

ഫലിതപ്രയോഗം

പുനത്തിന്റെ ഫലിതപ്രയോഗചാതുര്യവും അനുപമേയമാണ്. ഫലിതത്തിൽ കേരളീയരും, കേരളീയരിൽ നമ്പൂരിമാരും, നമ്പൂരിമാരിൽ മേല്പുത്തൂർ തുടങ്ങിയ സംസ്കൃതകവികളും പുനം മുതലായ ഭാഷാകവികളും സമാർജ്ജിച്ചിട്ടുള്ള സ്ഥാനം സാമാന്യകവികൾക്ക് ഏതു കാലത്തും ഏതവസ്ഥയിലും അപ്രാപ്യമാണെന്നുള്ള വസ്തുത ആവർത്തിച്ചാവർത്തിച്ചു പറയേണ്ടിയിരിക്കുന്നു. ശൂർപ്പണഖ, രാവണൻ മുതലായ പാത്രങ്ങൾമുഖേനയാണ് പുനം തന്റെ ഹാസ്യരസപ്രകടനസാമർത്ഥ്യം പ്രാധാന്യേന പ്രകടീകരിക്കുന്നത്. കൊള്ളിവാക്കുകൾ പറയിക്കുന്നതിനും അദ്ദേഹത്തിനു പര്യാപ്തമായ വൈഭവമുണ്ട്. മൂക്കും മുലയും നഷ്ടപ്പെട്ട ശൂർപ്പണഖ രാവണന്റെ സന്നിധിയെ പ്രാപിച്ച് ആ ഘാതകന്റെ ക്രോധാഗ്നിയെ എങ്ങനെ പടിപ്പടിയായി ഉദ്ദീപിപ്പിക്കുന്നു എന്നു താഴെ ഉദ്ധരിക്കുന്ന മൂന്നു ശ്ലോകങ്ങളിൽ നിന്നു കാണാം:

"നിർമ്മര്യാദങ്ങളിമ്മാണികളിരുവരുമായ്-
ച്ചെയ്തതെല്ലാം പൊറുക്കാം;
കർമ്മം പോന്നീടിലോ ചെറ്റതിനു പകരവും
വീണ്ടുകൊള്ളാമൊരുന്നാൾ;
ധമ്മില്ലംകൊണ്ടു മെല്ലെപ്പിഹിതവദനമ-
യ്യോ! തദാനീം ചിരിച്ചാ-
ളുമ്മല്ലാർവേണി; ചൊല്ലാമതു മനസി പൊറാ-
യുന്നിതെല്ലായിലും മേ.

കയ്യൂ ക്കിൻവായ്പുകൊണ്ടാകുലിതഗിരിവരോ
രാവണോ നാമ ധീമാൻ
പൊയ്യല്ലെങ്ങൾക്കിതിന്നുണ്ടുരപെറുമുടയോ-
നെന്നു ഞാൻ ചൊന്നനേരം
കയ്യൻതാൻ വന്നെതിർക്കിൽച്ചെറുമനെ വിരവിൽ-
പ്പൂഴികപ്പിപ്പനെന്ന-
ക്കയ്യും കൊട്ടിച്ചിരിച്ചാളതു മനസി പൊറാ-
യുന്നിതെല്ലായിലും മേ.

കേൾക്കേണ്ടാതോ വിനോദാന്തര, മൊരു മനുജോ
രാവണൻതൻ ഭഗിന്യാ
മൂക്കും പോർകൊങ്കയും ചൂഴ്ന്നിതു; നിശിചരി വ-
ന്നിട്ടു നീളെക്കരഞ്ഞാൾ;
ഊക്കെല്ലാം നില്ക്ക; നമ്മോടുടനെളിയവരോ
ടെങ്കിലാമെന്നു മോദം
വാഴ്ക്കും നാട്ടാർ ചിരക്കുന്നതു സപദി പൊറാ-
യുന്നിതെല്ലായിലും മേ."

രാവണൻ സീതയോടു രാമനല്ല താനാണ് ആ ദേവിക്ക് അനുരൂപനായ ഭർത്താവ് എന്ന് ഉപപാദിക്കുന്നതിനിടയ്ക്ക് ഇങ്ങനെ കൂടിപ്പറയുന്നു:

"മുണ്ടീ നെട്ടുന്നു, നെട്ടീ പുനരഴകിയലും
 മുണ്ടനയ്യോ! തടിച്ചി-
ക്കുണ്ടാമല്ലോ തദാനീം മെലിയ, നിഹ മെലി-
 ച്ചിക്കൊരോ പൊണ്ണരുണ്ടാം;
കണ്ടാലാകാതവന്നങ്ങൊരു തരുണി മഹാ-
 സുന്ദരി, സുന്ദരന്ന-
ക്കണ്ടാലാകാത നാരീ; പരിചിനൊടു വയോ-
 വർണ്ണമീവണ്ണമല്ലോ.

പുംസോ നൂറു വയസ്സവൾക്കു പതിനാറെങ്കിൽപ്പൊരുന്നാ; നടേ
തസ്യാ നൂറു വയസ്സവന്നു പതിനാറെങ്കിൽ പ്രമാദം തുലോം;
രാത്രൗ ചെന്നു രമിപ്പതിന്നു ജരാമുത്ഥാപ്യ പോയമ്മിമേൽ-
ത്താംബൂലത്തെയരച്ചു മുക്കടി കുടിപ്പിക്കും നരേഭ്യോ നമഃ."

സീതാസ്വയംവരഘട്ടത്തിലും മറ്റും നമ്പൂരിമാരുടെ സംഭാഷണം, മന്ത്രവാദികളുടെ ആനബ്ഭോഷ്ക്, മുറിവൈദ്യന്മാരുടെ തട്ടിപ്പ്, ഭടജനങ്ങളുടെ ഉക്തിപ്രത്യുക്തികൾ, ജ്യോത്സ്യന്മാരുടെ ഞെളിച്ചിൽ ഇത്തരത്തിലുള്ള വിഷയങ്ങളെ കവി വിനോദസിത വിതറി വളരെ തന്മയത്വത്തോടുകൂടി വർണ്ണിച്ചിരിക്കുന്നു. തന്റെ കഥാരംഗമായ കോസലം പലപ്പോഴും ഫലിതപ്രയോഗത്തിനുവേണ്ടി പുനം കേരളമാക്കി രൂപാന്തരപ്പെടുത്തുന്നു. നമ്പൂരിമാരുടെ ഇത്തരത്തിലുള്ള ചമ്പുക്കൾ വായിച്ചും ചാക്കിയാന്മാരുടേയും മറ്റും കഥാപ്രസംഗങ്ങൾ കേട്ടും സിദ്ധിച്ച കൗബേരമായ ഹാസസംസ്കാരസമ്പത്തിന്റെ വിജൃംഭണമാണ് നാം കുഞ്ചൻനമ്പിയാരുടെ തുള്ളലുകളിൽ പ്രധാനമായി നിരീക്ഷിക്കുന്നത്.

പുനത്തിന്റെ ഭാഷ

പുനവും അദ്ദേഹത്തിന്റെ അനുയായികളായ ഇതരചമ്പുകാരന്മാരും സംസ്കൃതപക്ഷപാതികളായിരുന്നു എങ്കിലും ഭാഷയും മണിപ്രവാളത്തിന്റെ ഘടകദ്വയത്തിൽ ഒന്നാണെന്ന് അവർ നല്ലപോലെ ധരിച്ചിരുന്നു. അതുകൊണ്ടു ഞാൻ മുൻപ് എടുത്തുകാണിച്ച പഴയ പദങ്ങൾക്കും പ്രയോഗവൈചിത്ര്യങ്ങൾക്കും പുറമേ, പണ്ടു പ്രചരിച്ചിരുന്ന ഭാഷാശൈലികളും പഴഞ്ചൊല്ലുകളും അവർ തങ്ങളുടെ കൃതികളിൽ ലോഭംകൂടാതെ കടത്തിവിട്ടിട്ടുണ്ട്. രാമായണചമ്പുവിൽ കാണുന്ന (1) കുക്കുറ്റിരപ്പിക്കുക, (2) നെറ്റിക്കുനേരെത്തി വെട്ടിജ്ജയിക്കുക, (3) തായമാട്ടുക, (4) കൂട്ടംകെട്ടിത്തിരിക്കുക, (5) മുതലറുക, (6) മിട്ടാൽ പൊട്ടുക, (7) മേൽക്കൈ പോകുക, (8) താളി പിഴിയുക, (9) മുന്നൂറുവട്ടിക്കൊട്ടുന്നീ വീഴുക, (10) പേമുഖം വയ്ക്കുക, (11) വെട്ടിച്ചിരിക്കുക, (12) പകരി തിരിയുക, (13) ചേര കടിച്ചു ചാകുക, (14) കണ്ടോർ ചൊല്ലിന കുണ്ടനാടുക, (15) കാൽവിരൽക്കീഴ്ക്കേഴിക്കുക, (16) പൂശ്രാളക്കാരനാക്കുക, (17) കതിർപോരുക, (18) കൈകുത്തിപ്പോകുക, (19) എതിർകട വരിക, (20) ചെറുവിരല്ക്ക പോരുക മുതലായ ശൈലികളും ലോകോക്തികളും ആ ഇനത്തിൽ പെട്ടവയാണ്. അവയിൽ പലതും ഇക്കാലത്തു നഷ്ടപ്പെട്ടുപോയിരിക്കുന്നു.

ഭാഷാസാഹിത്യത്തിൽ രാമായണചമ്പുവിന്റെ സ്ഥാനം

ഏതുതരത്തിലുള്ള ശ്രോതാക്കന്മാരേയും ആഹ്ലാദിപ്പിക്കുന്നതിനു കൃഷ്ണഗാഥയ്ക്കു കഴിയും; എന്നാൽ പണ്ഡിതന്മാർക്കു ചില ഘട്ടങ്ങളിൽ രാമായണചമ്പുവാണു് ആസ്വാദ്യതരമായിത്തോന്നുന്നതെങ്കിൽ അതിനു് അവരെ കുറ്റപ്പെടുത്തുവാൻ പാടുള്ളതല്ല. അത്രയ്ക്കുണ്ടു് സമസ്തഗുണസമ്പന്നമായ അതിന്റെ ആത്മവീര്യം. എന്നാൽ അന്യഥാ അനർഘങ്ങളായ മണിപ്രവാളചമ്പൂരത്നങ്ങളിൽ രണ്ടുതരത്തിലുള്ള കീടാനുവിദ്ധത കടന്നുകൂടീട്ടുള്ളതു ഗോപനംചെയ്യണമെന്നു ഞാൻ ഉദ്ദേശിക്കുന്നില്ല. അവയിൽ ഒന്നു് ഇതിനുമുൻപു നിർദ്ദിഷ്ടമായ അതിരുകടന്ന പരസ്വാപഹാരമാണ്. അതിനെ ചമ്പൂകാരന്മാർ അപകർഷകമായി കരുതിയിരുന്നുവോ എന്നുപോലും സംശയിക്കേണ്ടിയിരിക്കുന്നു. അനന്താംശസംഭവനായ മേല്പുത്തൂർ ഭട്ടതിരിയുടെ സംസ്കൃതചമ്പുക്കളിൽത്തന്നെ ഈ ദോഷം പ്രകടമായി കാണുന്ന സ്ഥിതിക്കു് ആ പരിപാടിയുടെ അംഗീകാരത്തിനു മറ്റു വല്ല കാരണവും ഉണ്ടായിരുന്നിരിക്കും എന്നു് ഊഹിക്കുന്നതാണ് ഉപപന്നമായിട്ടുള്ളതു്. അതു ഞാൻ മുൻപു പ്രസ്താവിച്ചതുപോലെ കഥാപ്രസംഗത്തിനുവേണ്ടി എഴുതിയ പ്രസ്തുത ഗ്രന്ഥങ്ങളിൽ കവികൾ അവയുടെ രസോത്തരതയെ മാത്രമേ ദീക്ഷിച്ചുള്ളൂ എന്നും ആ ലാഭം അന്യകൃതികളിൽ നിന്നു് അവസരോചിതമായുള്ള ഉദ്ധാരണംകൊണ്ടു സിദ്ധിക്കുമെങ്കിൽ അവർ താവതാ ചരിതാർത്ഥന്മാരായി പുരോഗമനം ചെയ്യുവാൻ സന്നദ്ധന്മാരായിരുന്നു എന്നുമുള്ളതാണ്. രണ്ടാമത്തെ ദോഷം ശ്രവണാരുന്തുദമായ യതിഭംഗമാകുന്നു. ഇതിനു് ഉദാഹരണങ്ങൾ മുൻപ് ഉദ്ധരിച്ച ശ്ലോകങ്ങളിൽത്തന്നെയുണ്ട്. ‘കുളിർവെണ്ണിലാ-വും ചൊരിഞ്ഞു’, ‘നവവിയോഗചാ-രിത്രമുദ്ര’ എന്നും മറ്റും കുസുമമഞ്ജരിയിലും, ‘വാണേൻ ഞാനിന്നു വിശ്രാ-ന്തിസുഖം’ ‘നാ-ഭൗ നറുമ്പൂവു കണ്ടാൻ’ ‘മേളം പെരുകിന മഖരാ-ജേ’ എന്നും മറ്റും സ്രഗ്ദ്ധരയിലും പ്രയോഗിക്കുന്നതു് ആർക്കും വൈരസ്യജനകമാകാതെയിരിക്കുവാൻ നിർവാഹമില്ലാത്ത ഉച്ഛൃംഖലതയുടെ ദുർവിലസിതമാണ്. പതിന്നാലാം ശതകത്തിൽ ഈ വിഷയത്തിൽ കവികൾ അത്രതന്നെ അപരാധികളായിരുന്നില്ല. ലീലാതിലകകാരൻ യതിഭംഗത്തെ അപരാധികളായരുന്നില്ല. ലീലാതിലകകാരൻ യതിഭംഗത്തെ കാവ്യദോഷങ്ങളിൽ ഒന്നായി പരിഗണിച്ച് “പുല്കക്കണ്ടേൻ പുനരതു നനാ-വോ കനാവോ ന ജാനേ” എന്നും “സൈ്വരാലാപവ്യതികര വിനോ-ദാന്തരേ കൊൾവർ മുന്നം” എന്നുമുള്ള മന്ദാക്രാന്താപാദങ്ങളിൽ നിയതസ്ഥാനപദച്ഛേദഭംഗം അധോരേഖാങ്കിതങ്ങളായ ഭാഗങ്ങളിൽ ഉള്ളതിനാൽ പ്രസ്തുത ദോഷത്തിന് അവിടെ പ്രസക്തിയുണ്ടെന്നു സ്ഥാപിക്കുന്നു. ‘നനാവു്’ എന്നാൽ ജാഗ്രദവസ്ഥ എന്നർത്ഥം. ‘വിനോദാന്തരേ’ എന്നതിൽ യതിഭംഗമില്ലെന്നും ‘നനാവോ’ എന്നതിൽ ഉണ്ടെങ്കിലും നിസ്സാരമാണെന്നും സാധിക്കാവുന്നതാണ്. എന്നാൽ രാമായണചമ്പുവിൽനിന്നു് ഉദ്ധരിച്ച വരികളിലേ യതിഭംഗം അത്തരത്തിലുള്ളതല്ലല്ലോ. അതുകൊണ്ടു് ഏതദ്വിഷയത്തിൽ പുനം ഒരു തെറ്റുകാരനല്ലെന്നു പറവാൻ നിവൃത്തിയില്ലെങ്കിലും ആ ദോഷംപോലും അദ്ദേഹത്തിന്റെ കാവ്യത്തിലേ അന്യഗുണ സന്നിപാതത്തിൽ നിമഗ്നമായിപ്പോകുന്നു എന്നു സമാധാനപ്പെടുവാൻ പാടില്ലായ്കയില്ല.

ഭാരതചമ്പു

രാമായണചമ്പുവോളം ദീർഘമല്ലെങ്കിലും ഒരു വലിയ കാവ്യംതന്നെയാണ് ഭാരതചമ്പുവും. അതിൽ ഏതെല്ലാം വിഭാഗങ്ങൾ അടങ്ങീട്ടുണ്ടെന്നുള്ളതു കൊച്ചി തൃപ്പൂണി

ത്തുറക്കോവിലകം വക ഈടുവയ്പിലുള്ള കിരാതം പ്രബന്ധത്തിന്റെ ഒടുവിൽ കാണുന്ന അധോലിഖിതങ്ങളായ പദ്യങ്ങളിൽനിന്നു വെളിവാകുന്നതാണ്:

> "ചതുർദ്ദശകഥാബന്ധം കൃഷ്ണവീര്യാവതംസകം
> വക്ഷ്യാമി ഭാരതം സാരം ഗുരുപാദപ്രസാദതഃ.
>
> ദൈത്യം ഹത്വാ ബകാഖ്യം, ദ്രുപദദുഹിതൃകാ-
> ന്താ, സ്സുഭദ്രാസമേതാ,
> ഹുത്വാഗ്നൗ ഖാണ്ഡവം, വിശ്രുതയജനകൃതോ,
> ദ്വൈതകാന്താരവാസാഃ,
> ലബ്ധാസ്ത്രാശ്ശങ്കരാൽ, കീചകനിധനകൃതഃ,
> സോദ്യമാഃ, കൃഷ്ണദൂതാഃ,
> പിഷ്ട്വാജൌ സിന്ധുരാജം, ക്ഷപിതകരുബലാ, -
> സ്സാശ്വമേധാ, വിമുക്താഃ."

(1) ബകവധം, (2) ദ്രൗപദീസ്വയംവരം, (3) സുഭദ്രാഹരണം, (4) ഖാണ്ഡവദാഹം, (5) രാജസൂയം, (6) വനവാസം, (7) കിരാതം, (8) കീചകവധം, (9) ഉദ്യോഗം, (10) ദൂതവാക്യം, (11) ജയദ്രഥവധം, (12) സുയോധനവധം, (13) അശ്വമേധം, (14) സ്വർഗ്ഗാരോഹണം എന്നിവയാണ് ആ പതിന്നാലു വിഭാഗങ്ങൾ. കവനോദയത്തിൽ പ്രസിദ്ധപ്പെടുത്തിയ സംക്ഷിപ്തമായ ഭാരതചമ്പു (1) പാഞ്ചാലീസ്വയംവരം, (2) ഖാണ്ഡവദാഹം, (3) കിരാതം, (4) കീചകവധം, (5) ഗോഗ്രഹണം, (6) ഉദ്യോഗം, (7) ദൂതവാക്യം, (8) ജയദ്രഥവധം, (9) ഭാരതയുദ്ധ് (10) അശ്വമേധം എന്നിങ്ങനെ പത്തു വിഭാഗങ്ങളായി വേർതിരിക്കപ്പെട്ടിരിക്കുന്നു. കൊച്ചി ഈടുവെയ്പുഗ്രന്ഥത്തിലേ കിരാതത്തിൽ (1) കൈലാസയാത്രയെന്നും (2) കിരാതാർജ്ജുനീയമെന്നും രണ്ടു് അവാന്തരവിഭാഗങ്ങൾ ഉൾക്കൊള്ളുന്നുണ്ടു്.

> "കൈലാസയാത്രാ പ്രഥമാ കിരാതാ-
> ർജ്ജുനീയമന്യാ വിവിധാഭിധേതി
> ഭൃഷായതാം സൂരിഹൃദീന്ദ്രസൂനോ-
> രേഷാ ചരിത്രസ്തുതിരത്നമാലാ"

എന്ന പദ്യം കൈലാസയാത്രയുടെ ഒടുവിലുള്ളതാണ്. കീചകവധത്തെ മാത്രമേ ചതുർദ്ദശകഥകളിൽ സ്മരിക്കുന്നുള്ളു എങ്കിലും (1) കീചകവധം, (2) ഗോഗ്രഹണം എന്നിങ്ങനെ രണ്ടു പ്രബന്ധങ്ങൾ വിരാടപർവാന്തർഗ്ഗങ്ങളായി സംക്ഷിപ്തഭാരതചമ്പുവിൽ കാണുന്നു. സുഭദ്രാഹരണവും, വനവാസവും, രാജസൂയവും ഇതുവരെ കണ്ടുകിട്ടീട്ടില്ല; എങ്കിലും രാജസൂയത്തിനും വനവാസത്തിനും ഇടയ്ക്കുള്ള കഥയെ പരാമർശിക്കുന്ന കേശഗ്രഹണം എന്നൊരു പ്രബന്ധം ഈടുവയ്പുഗ്രന്ഥത്തിൽ അടങ്ങീട്ടുണ്ടു്. (1) ബകവധം, (2) ദ്രൗപദീസ്വയംവരം, (3) ഖാണ്ഡവദാഹം, (4) കീചകവധം, (5) സ്വർഗ്ഗാരോഹണം എന്നീ അഞ്ചു പ്രബന്ധങ്ങളാണ് കേശഗ്രഹണം, കൈലാസയാത്ര, കിരാതം എന്നീ മൂന്നിനു പുറമേ ആ ഗ്രന്ഥത്തിൽ ഉള്ളതു്. ബകവധാദികളായ പ്രബന്ധങ്ങൾ പൗർവാപര്യ ക്രമത്തോടുകൂടിയും ആനുപൂർവീസൂചകങ്ങളായ പദ്യങ്ങളെക്കൊണ്ടു് അനുസ്യൂതങ്ങളായും കാണുന്നതിനാൽ മേൽനിർദ്ദേശിച്ച പതിന്നാലു പ്രബന്ധങ്ങളും അവയുടെ അവാന്തരാംശങ്ങളും ഒരേ കവിയുടെ വാങ്മയങ്ങളാണെന്നു് അനുമാനിക്കാം. ഭാഷാശൈലി ആ അനുമാനത്തെ പ്രബലമായി അനുകൂലിക്കുന്നുമുണ്ടു്.

പുനവും ഭാരതചമ്പുവും

ഭാരതചമ്പുവിന്റെ പ്രണേതാവു് ആരെന്നു നിർണ്ണയിക്കുന്നതിനും പ്രകടമായ ലക്ഷ്യമൊന്നുമില്ല. ഭാരതചമ്പൂകാരൻ ക്രി. പി. പതിന്നാലാം ശതകത്തിന്റെ പ്രഥമപാദത്തിൽ കാകതീയരാജാവായ പ്രതാപരുദ്രന്റെ ആസ്ഥാനപണ്ഡിതനായി ജീവിച്ചിരുന്ന ബാല ഭാരതകർത്താവായ അഗസ്ത്യഭട്ടനെ ആദ്യന്തം ഉപജീവിക്കുന്നു. മേല്പ്പുത്തൂർ ഭട്ടതിരി അഗസ്ത്യഭട്ടനു പുറമേ ക്രി. പി. പതിനാറാം ശതകത്തിന്റെ പൂർവാർദ്ധത്തിൽ ജീവിച്ചിരുന്ന സംസ്കൃതഭാരതചമ്പൂകാരനായ അനന്തഭട്ടനെ ധാരാളമായി ആശ്രയിക്കുന്നുണ്ടു്. ഭാഷാഭാരതചമ്പൂകാരൻ ആ മഹാകവിയെ ഒരിടത്തും അവലംബിക്കാത്തതിനാൽ അദ്ദേഹത്തിന്റെ ജീവിതകാലം അനന്തഭട്ടനു മുൻപാണെന്ന് അധ്യാഹരിക്കാവുന്നതാണ്. (1) മുകുൾ (മുകുളം), (2) പിരിഞ്ഞീടവല്ലാർ, (3) നമ്മളാർ (നമ്മൾ), (4) താച്ചി (പ്രഹരിച്ചു്), (5) കമ്പി (കർണ്ണാഭരണം), (6) കാണായോ പതിനാലുലകം (കാണായോരു) ഇത്തരത്തിലുള്ള അനേകം പഴയ പദങ്ങളും പ്രയോഗങ്ങളും ഭാരതചമ്പുവിലുമുണ്ടു്. ആകെക്കൂടി നോക്കുമ്പോൾ രാമായണചമ്പൂകാരൻതന്നെയാണ് ഭാരതചമ്പൂകാരൻ എന്ന് അഭ്യൂഹിക്കുന്നതിൽ അനുപപത്തിയില്ല. രാമായണചമ്പുവുമായി താരതമ്യപ്പെടുത്തുമ്പോൾ ഭാരതചമ്പുവിന്റെ സ്ഥാനം രണ്ടാംകിടയിലാണെന്നു പറയേണ്ടിയിരിക്കുന്നു. ഭാരതചമ്പുവിൽ കവി കൂടുതൽ സംസ്കൃതപക്ഷപാതം പ്രദർശിപ്പിച്ചിട്ടുണ്ടു്. അനവധി പദ്യങ്ങളും ചില ഗദ്യങ്ങൾപോലും സംസ്കൃതത്തിലാണ് രചിച്ചിരിക്കുന്നതു്. യതിഭംഗവും രാമായണചമ്പുവിനെ അപേക്ഷിച്ചു് അധികമാണ്. രാമായണചമ്പുവിലെ വൃത്തങ്ങൾക്കു പുറമേ കവിപൃഥ്വി, മന്ദാക്രാന്ത ഈ വൃത്തങ്ങളും ധാരാളമായി സ്വീകരിച്ചു കാണുന്നു. ദ്രൗപദീസ്വയംവരം, കിരാതം എന്നിവ പ്രസ്തുത ചമ്പുവിലെ അത്യന്തം മനോഹരങ്ങളായ ഭാഗങ്ങളാകുന്നു. ഏറ്റവും വിപുലമായ ഭാരതകഥ പ്രതിപാദിച്ചുകൊണ്ടുപോകുമ്പോൾ നില്ക്കുന്നതിനോ തിരിയുന്നതിനോ തരമില്ലാത്തതായിരിക്കാം ഭാരതചമ്പുവിൽ രാമായണചമ്പുവിന്റെ ഗുണപൗഷ്കല്യം ദൃശ്യമാകാത്തതിനുള്ള ഒരു കാരണം; പക്ഷേ ഭാരതചമ്പുവാണ് കവിയുടെ പൂർവകൃതി എന്നും വരാവുന്നതാണ്.

കവിതാരീതി

ഭാരതചമ്പുവിലെ കവിതാരീതി കാണിക്കുവാൻ ചില പദ്യഗദ്യങ്ങൾ ഉദ്ധരിക്കാം:

പദ്യങ്ങൾ

പാർത്ഥസാരഥി:

“ഭംഗ്യാ ചഞ്ചൽപ്രതോദാഞ്ചിതകരകമലം
  ചാരുകർണ്ണാർജ്ജുനീയേ
സംഗ്രാമേ കെട്ടഴിഞ്ഞിട്ടഴകിനൊടു വിരി-
  ഞ്ഞീടുമാലോലകേശം
നിൻകോലം കാലനീലോല്പലനവകലികാ-
  ശ്യാമളം കോമളം മേ
മംഗല്യം കൈവളർത്തീടുക മഹിതകൃപാ-
  സത്തമേ, പത്മനാഭ.” (1)

ദ്രൗപദീസ്വയംവരത്തിൽ ഭഗ്നാശയന്മാരായ രാജാക്കന്മാരുടെ കോപം:

“ശ്രുത്വാ വാണീമസഹ്യാം കടുമയൊടു ധനു-

ർജ്ജ്യാലതാമൊന്നിരപ്പി-
ച്ചെത്തി യുദ്ധായ നേരിട്ടഹമഹമികയാ
രാജവീരാസ്തദാനീം;
ഉൾത്തിങ്ങും കോപഭാരാൽ പ്രളയഘനഘടാ
ഘർഘരാസാരസാര-
പ്രസ്താരൈശ്ശസ്ത്രവർഷൈർശ്ശതമുഖപതിതൈർ-
മ്മൂടിനാരിന്ദ്രസൂനും.” (2)

ഖാണ്ഡവദാഹത്തിൽ അർജ്ജുനൻ:

“ധാരാനാരാചപാതൈരതിമഹതി കൃശാ-
നൌ പരിശ്രാന്തഭാനൌ
വീരാണാം മൌലിരത്നം ക്ഷണമിവ സമന്ധ-
ധ്യായ ബദ്ധാഭിമാനം
ഘോരാടോപം തടുത്തു വിയതി വിരചിതാ-
ശ്ചര്യബദ്ധേന്ദ്രവൃഷ്ടിം
നേരേ പുംഖാനുപുംഖപ്രണിഹിതശരജാ-
ലേന ഗാണ്ഡീവധന്വാ.” (3)

ഭീഷ്മയുദ്ധം:

“ചിത്രം കേൾക്ക സഖേ, മരിച്ചമറിയും നാഗേന്ദ്രനക്രാകുലാ,
മെത്തീടുന്ന കബന്ധഘോരമകരാ, കേശാളിശൈവാലിനീ,
ഉദ്യൽസ്യന്ദനകങ്കപാതതരളാ, നീന്തും ഭുജാപന്നഗാ,
പുത്തൻവാഹിനി തത്ര ശോണിതമയീ കാണായ്ച്ചമഞ്ഞൂതദാ.” (4)

അഭിമന്യുവിന്റെ മരണത്തിൽ അർജ്ജുനന്റെ പ്രലാപം:

“ആലംബ്യ നിന്നെ മടിയിൽസ്സിതയാ സമേതം
പാലൻപിനോടു വദനേ തവ നല്കിനേൻ ഞാൻ;
കാലം ദുരന്ത, മയി തേ സതിലം നിവാപം;
നാലം പ്രദാതുമധുനാ; വിധിനാ ഹതോഽഹം.” (5)

അശ്വമേധയാഗത്തിൽ മഹർഷിമാർ “സമ്മോദംപൂണ്ടു മേന്മേലതികുതുക
മൊരോ
ദിക്കിൽനിന്നും പുറപ്പെ-
ട്ടുന്മേഷാൽച്ചെന്നകംപുക്കുപകരണകദം-
ബോജ്ജ്വലാം യാഗശാലാം
മുൻപേ രത്നാസനശ്രേണിഷു തെളിവൊടിരു-
ന്നീടിനാർ നിത്യശുദ്ധ-
ബ്രഹ്മാനന്ദാമൃതാസ്വാദനപരമസുഖോ-
ന്മത്തചിത്താ മുനീന്ദ്രാഃ.” (6)

ഗദ്യങ്ങൾ

1. കൈലാസപർവ്വതവർണ്ണനത്തിൽ നിന്ന്: “ഹിമകരമഹസാം പിണ്ഡംപോലേ, കർപ്പൂരത്തിൻ കൂട്ടം പോലേ, പുരഹരശോഭാനിലയംപോലെ, വിസതന്തുനാം ജാലംപോലേ, മുക്താഫലതതി മെത്തുംപോലേ, കലശാം ബുധിതൻ

കഠിനതപോലേ; പ്രളയഹുതാശനഭസ്മംപോലേ ഗംഗാസലിലം പൊങ്ങും പോലേ... ശങ്കരവാഹനവൃഷവരകേളീഹൃത തിസകലമരുഭാഗം; മംഗല വീണാവേണു നിനാദം തങ്ങി വിനോദമിതങ്ങൊരുഭാഗം, ഹരിണീകരിണീ ഖുരരേണുഗണൈരരുണീകൃതശിലമങ്ങൊരു ഭാഗം; ഇലകളിലെല്ലാം കലുപി ലെ മണ്ടും കലകളുമുണ്ടങ്ങൊരു ഭാഗാന്തേ; മത്തഗജാൻ കണ്ടുദ്ധൃതികോലും ദൃപ്തമൃഗാധിപനങ്ങൊരുഭാഗേ; സിംഹശിശുൻ കണ്ടാഹിതമോദം ബൃംഹിത സിംഹികളങ്ങൊരു ഭാഗേ.”

2. ശ്രീകൃഷ്ണന്റെ വിശ്വരൂപദർശനത്തിൽ മഹർഷിമാരുടെ സ്തുതി: “ജയ ജയ ദേവ സദൈവ ദയാപര, വിശ്വപ്രസൂമരസച്ചിൽപ്രാഭവ, ലക്ഷ്മീവല്ലഭ, ദുർജ്ജനദുർ ല്ലഭ, നിന്തിരുവടിതൻ തിരുമെയ്യാർത്താൽ മുഴുമതിതന്നിൽച്ചന്ദ്രിക പോലെ, പൂവിൽപ്പരിമളവിഭവംപോലേ, തെളിതേൻ ധാരയിൽ മധുരിമപോലേ, പാ ലിൽക്കലരും വെണ്ണകണക്കേ, പാവകദേവനിലൂഷ്മകണക്കേ, കാണായോ പതിനാലുലകിങ്കലുമൊന്നായ് നീളെയിരിപ്പോന്നത്രേ. വസ്തുജ്ഞാനേ മുപ്പാരെ ന്നും മംഗലരംഗേ സാക്ഷീ നീതാൻ ചാരുവിനോദക്കളി തടവീട്ടും പാഞ്ചാലീ പരയന്ത്രമിതെന്നും, നീയാകുന്നൊരു വഹ്നിയിൽ നീളെച്ചിതറും തീപ്പൊരിവൃ ന്ദമിതെന്നും, മഹിത ഭവന്മയഭാസ്കരസംഭൃതനിർമ്മലകിരണസ്തോമമിതെന്നും, വിശ്വം കഥയതി ശാശ്വതവാണീ.”

ഭാഷാചമ്പുക്കളുടെ മേന്മ

ഇത്ര പരിണതപ്രജ്ഞനും വശ്യവചസ്സുമായ ഒരു മഹാകവി തനിക്കു സംസ്കൃതത്തി ലും മധുരമായി കവനംചെയ്യുന്നതിനു വേണ്ട ശക്തിയുണ്ടായിരുന്നിട്ടും അതു മണി പ്രവാളത്തിൽ വ്യാപരിപ്പിക്കാമെന്നു നിശ്ചയിച്ചതു ഭാഷാസാഹിത്യത്തിന്റെ ഭാഗ്യ പരിപാകമാകുന്നു. മണിപ്രവാളപ്രസ്ഥാനമാകുന്ന മന്ദാരവൃക്ഷത്തിന്റെ മധുനിഷ്യ ന്ദികളായ മനോജ്ഞഫലങ്ങളാണ് ഇത്തരത്തിലുള്ള ചമ്പുക്കൾ. സഹൃദയന്മാരുടെ മനസ്സിന് ഏതുതരത്തിലുള്ള ആനന്ദത്തേയും പ്രദാനംചെയ്യുന്നതിനുള്ള ശക്തിവി ശേഷം ഈ കാവ്യങ്ങൾക്കു സമഗ്രമായുണ്ട്. ഓരോ ചമ്പുവും വായിച്ചു തുടങ്ങുമ്പോൾ അവർ ഏതോ അഭൌമവും അവ്യാജസുന്ദരവുമായ ഒരു ലോകത്തിൽ പ്രവേശിച്ചാ ലെന്നപോലെ ചമൽകൃത മതികളായി ചമയുന്നു. ചമ്പൂകാരന്മാർക്കു സർവ്വോപരി പ്രിയമായിക്കാണുന്നതു വീരരസവും അതിൽത്തന്നെ യുദ്ധവീരവുമാണ്. അവരുടെ രീതി പ്രായേണ ഗൌഡിയും വൃത്തി ആരഭടിയുമാകുന്നു. വീരം കഴിഞ്ഞാൽ അവർ ക്ക് അഭിമതമായുള്ള രസം ശൃംഗാരംതന്നെ. ഹാസ്യം തരമുള്ള സ്ഥലത്തെല്ലാം ഇടതടവില്ലാതെ കടന്നുകൂടുകയുംചെയ്യും. പ്രസ്തുത കവികൾക്കു സംസ്കൃതസാഹിത്യ ത്തിൽ അത്ഭുതാവഹമായ അവഗാഹമുണ്ടായിരുന്നു എന്ന് അവർതന്നെ ആ ഭാഷ യിലും പദ്യഗദ്യങ്ങൾ തങ്ങളുടെ ചമ്പുക്കളിൽ അങ്ങിങ്ങ് എഴുതിച്ചേർത്ത് ഉച്ചത്തിൽ ഉൽഘോഷിച്ചിരിക്കുന്നു. ഒട്ടുവളരെ സംസ്കൃതം അവർ തങ്ങളുടെ കാവ്യങ്ങളിൽ ലീലാതിലകദൃഷ്ട്യാ ‘രസപ്രാധാന്യേ ഭാഷാന്യൂനത്വേ ച’ എന്ന സൂത്രമനുസരിച്ച് അവയെ മദ്ധ്യമകല്പങ്ങളായി തീർക്കത്തക്ക വിധത്തിൽപ്പോലും തള്ളിക്കയറ്റീട്ടുണ്ട്. അക്കാലത്തെ മണിപ്രവാളശൈലി അങ്ങനെ മാറിപ്പോയിരുന്നു എന്നും ഉദ്ദിഷ്ട മായ കഥാപ്രസംഗത്തിന് ആ രീതിയാണ് ആശാസ്യം എന്നു ചമ്പൂകാരന്മാർ കരു തിയിരുന്നു എന്നും വീരരസപ്രധാനങ്ങളായ കാവ്യങ്ങളിൽ സംസ്കൃതത്തിന്റെ ഊക്കം അധികമാകുന്നതു സ്വാഭാവികമാണെന്നും ശൃംഗാരവും ഹാസ്യവും പ്രകടിപ്പിക്കുന്ന

ഭാഗങ്ങളിൽ സംസ്കൃതപദങ്ങൾക്കു താരതമ്യേന കുറവുണ്ടെന്നും എതിർകക്ഷികൾക്കു് ഈ ദോഷത്തെ ലഘൂകരിക്കുന്നതിനു ചില സമാധാനങ്ങൾ പറവാൻ പാടില്ലായ്കയില്ലെന്നുമില്ല. ഭാഷാചമ്പുക്കൾ കൈരളീദേവിയുടെ കണ്ഠാലങ്കാരമായ വാടാമലർമാലയിലേ ചമ്പകപ്പൂക്കളാകുന്നു. സംസ്കൃതജ്ഞന്മാരല്ലാത്തവർക്കു് അവയുടെ പരിമളം ആഘ്രാണിക്കുവാൻ ശക്തി കാണുകയില്ല; എന്നാൽ പണ്ഡിതന്മാരായ ഹൃദയാലുക്കൾക്കു് അവ അത്യന്തം ചേതസ്സമാകർഷകങ്ങളായിത്തന്നെ പരിലസിക്കുന്നതുമാണ്. സാർവ്വജനീനമായ സമാരാധനത്തെ താദൃശങ്ങളായ കൃതികൾക്കു് ആശിക്കുവാൻ ന്യായമില്ല; അവയുടെ പക്ഷപാതികൾ അതു പ്രതീക്ഷിക്കുന്നുമില്ല.

രാവണവിജയം ചമ്പു

കൊല്ലം ഏഴാംശതകത്തിന്റെ അവസാനത്തിൽ വിരചിതമായ ഒരു ചെറിയ ചമ്പുവാണ് രാവണവിജയം. വേദവതിയോടുള്ള രാവണന്റെ ബലാത്സംഗം, യമനുമായുള്ള യുദ്ധം എന്നീ രണ്ടു വിഷയങ്ങൾ മാത്രമേ പ്രസ്തുത ചമ്പുവിൽ പ്രതിപാദിച്ചിട്ടുള്ളൂ. കവി പുനമാണോ എന്നു ഖണ്ഡിച്ചു പറവാൻ സാധിക്കുന്നതല്ല. രചനയിൽ ഗ്രന്ഥകാരൻ രാമായണചമ്പുവിനെക്കാൾ കൂടുതൽ നിഷ്കർഷ പ്രദർശിപ്പിച്ചിരിക്കുന്നു. ഒരു ശ്ലോകംമാത്രം പകർത്താം.

നാരദൻ:

“ആനന്ദബ്രഹ്മസാരം ജലനിധിതനയാ-
 കാമുകം ശ്യാമരൂപം
ധ്യാനംചെയ്തും പ്രമോദാലിടയിടെ നയനേ
 മിശ്രയന്നശ്രുധാരാം
വീണാനാദേന നാനാജനഹൃദി ജനയൻ
 സമ്മദം നിർമ്മലാത്മാ
കാണപ്പെട്ടു തദാനീമപഹസിതശര-
 ന്നീരദോ നാരദോഗ്രേ.”

രുക്മിണീസ്വയംവരം ചമ്പു

രുക്മിണീസ്വയംവരം ഒരു ദീർഘലവും പ്രാചീനവുമായ ചമ്പുവാകുന്നു. പതിനഞ്ചാം ശതകത്തിൽ തന്നെയായിരിക്കണം ഇതിന്റെ ആവിർഭാവമെന്നുള്ളതിനു സംശയമില്ല. കവി അജ്ഞാതനാമാവാണ്. അദ്ദേഹത്തിനു നിഷ്കൃഷ്ടമായ സംസ്കൃതവ്യുത്പത്തി ഉണ്ടായിരുന്നില്ലെന്നു വിചാരിക്കേണ്ടിയിരിക്കുന്നു. പ്രസ്തുത ചമ്പുവിൽ സംസ്കൃതഗദ്യം പോയിട്ടു് ഒരൊറ്റസ്സംസ്കൃതപദ്യം പോലും കാണുന്നില്ല. അന്യകവികളുടെ ഗദപദ്യങ്ങൾ സ്വകീയങ്ങളാക്കീട്ടില്ലെന്നുള്ളതു് ഈ പ്രബന്ധത്തിന്റെ ഒരു ഗുണമായി കണക്കുകൂട്ടാം. പലപ്പോഴും ഛന്ദശ്ശാസ്ത്രനിയമങ്ങൾക്കു വിപരീതമായി ഗുരുക്കളെ ലഘുക്കളാക്കി ഉച്ചരിക്കേണ്ടിയിരിക്കുന്നു എന്നുള്ളതാണ് ഇതിലെ ഉൽകടമായ ദോഷം. ‘സ്വച്ഛജ്ഞാനം കലർന്നീടിന ശ്രുതിനിവഹം’ ‘ആത്മതുല്യമിവ പ്രത്യയപ്രകൃതി’ എന്നും മറ്റും പ്രയോഗിക്കുവാൻ കവിക്കു് ഒരു കൂസലുമില്ല. ‘വർത്തിച്ചതാനാൽ’, ‘വരായിന്റീതിന്റും’ ഇത്യാദി പ്രയോഗങ്ങൾ കവിതയുടെ പഴക്കത്തെ വ്യഞ്ജിപ്പിക്കുന്നു. സന്ദേശകാവ്യങ്ങളുടെ രീതിപിടിച്ചാണ് രുക്മിണി ബ്രാഹ്മണനെ

ദ്വാരകയ്ക്കയയ്ക്കുന്ന ഘട്ടം രചിച്ചിട്ടുള്ളതു്. പാണ്ഡിത്യം പോരെങ്കിലും കവിയ്ക്കു പ്രകൃഷ്ട മായ വാസനാ വൈഭവമുണ്ടായിരുന്നു. നാലു ശ്ലോകങ്ങൾ ചുവടെ ഉദ്ധരിക്കുന്നു. ഭീഷ്മകന്റെ വാക്കു്:

“ദീനം തട്ടാത ലീലാസരണിയിലഴിയും
ലോകചേതോവികാരാ-
മാനംഗോന്മേഷമേളം തടവിനനയനാം
മന്ദഹാസാഭിരാമാം
നാനാലോകർക്കു് ചേരും വിമലഗുണഗണം-
കൊണ്ടു ധന്യാം തനൂജാ-
മേനാം രഞ്ജിപ്പതിന്നിന്നൊരു നൃപതിസുതാം
കണ്ടതില്ലെങ്ങുമേ ഞാൻ.” (1)

രുക്മിയുടെ കോപം:

“അച്ഛൻ താനേ പറഞ്ഞീടിന വചനമിദം
കേട്ടു കോപം മുഴുത്തി-
ട്ടുച്ചൈരക്കണ്ണുരണ്ടും നൃപസദസി ചുവ-
പ്പിച്ചു മഞ്ചാടിപോലേ,
സ്വച്ഛം തന്നാനനത്തിൽ ശ്രമജലകണികാ-
വൃന്ദവും ചേർത്തു മേന്മേ-
ലുൾച്ചേരും സർവ്വഗർവ്വം തടവിന വചനം
ഘോഷയാമാസ രുക്മീ.” (2)

രുക്മിണിയുടെ സന്ദേശം:

മറ്റാരുമില്ല ശരണം മമ ദീനബന്ധോ,
വറ്റാതെഴിന്റ കരുണാമയതോയസിന്ധോ,
ചുറ്റത്തിൽവന്ന ദയിതാം തവ കൊണ്ടുപോ മാം
പറ്റും രമാം ഭഗവതീം ഹരിയെന്റപോലെ.” (3)

രുക്മിണി ശ്രീകൃഷ്ണനെ കാണുന്നതു്:

“ബദ്ധാമോദം ചമൂനാമരികിലരികിൽ നി-
ന്റഗ്രജം സീരപാണിം
മദ്ധ്യേ ലാളിച്ചുലാളിച്ചുപചിതരസമ-
ന്യോന്യമാഭാഷമാണം
ഗുപ്താകാരേണ പാണിഗ്രഹണമഴകുതായ്-
ച്ചെയ്‌വതിന്നാഗതം സാ
മുഗ്ദ്ധാക്ഷീ തത്ര കണ്ടാളഹിതജനവനാ-
ളീദവം യാദവം തം.” (4)

കാമദഹനം ചമ്പു

സർവ്വാംഗസുന്ദരമായ കാമദഹനം ചമ്പുവും കൊല്ലം ഏഴാം ശതകത്തിലേ കൃതിയായിരിക്കുവാൻ ന്യായമുണ്ടു്. (1) പപ്പേറ്റു് (അവതാളം), (2) കനാവത്തു് (കിനാവിൽ), (3)

എങ്ങളാർ (ഞങ്ങൾ), (4) ഉവക്കുക (സ്നേഹിക്കുക.) തുടങ്ങിയ പഴയ പദങ്ങൾ ഈ ഗ്രന്ഥത്തിൽ കാണുന്നു.

ശബ്ദാർത്ഥങ്ങളുടെ മാധുര്യംകൊണ്ടും മനോധർമ്മങ്ങളുടെ സ്വാരസ്യംകൊണ്ടും ഫലിതങ്ങളുടെ ബാഹുല്യംകൊണ്ടും രസഭാവങ്ങളുടെ സൗരഭ്യംകൊണ്ടും പ്രസ്തുത പ്രബന്ധം രാമായണചമ്പുവോടു കിടനില്ക്കുന്നു. എന്നാൽ പുനംതന്നെയാണോ കാമദഹനത്തിന്റെ നിർമ്മാതാവ് എന്നു തീർച്ചപറവാൻ നിർവ്വാഹമില്ല. കാളിദാസൻ കുമാരസംഭവത്തിൽ ദേവേന്ദ്രന്റെ അഭ്യർത്ഥന നിമിത്തമാണ് കാമദേവൻ ശ്രീപരമേശ്വരന്റെ തപോഭംഗത്തിന് ഉദ്യമിച്ചത് എന്ന് ഉപന്യസിക്കുന്നു; എന്നാൽ കാമദഹനകാരൻ കലഹപ്രിയനായ നാരദനെ കാമന്റെ സന്നിധിയിലേക്കു നയിച്ച് അദ്ദേഹത്തിന്റെ പരാക്രമം അപ്രതിഹതമാണെങ്കിലും അതു തപോനിഷ്ഠനായ ശിവനോടു പറ്റുന്നതല്ലെന്ന് ഇന്ദ്രൻ ആക്ഷേപിച്ചതായി ആ മഹർഷിയെക്കൊണ്ട് ഉപാലംഭനം ചെയ്യിക്കുകയും തദ്വാരാ ആ മദോന്മത്തനെ ശിവവിജയത്തിന്നായി പ്രസ്ഥിതനാക്കുകയും ചെയ്യുന്നു. കവി ആദ്യമായി കാമദേവന്റെ രാജധാനിയെ വർണ്ണിക്കുന്നു. ആ ഘട്ടത്തിൽ അദ്ദേഹം പ്രദർശിപ്പിക്കുന്ന കല്പനാശക്തിയുടെ വൈഭവം ഏതു സഹൃദയനേയും ആനന്ദതരളിതനാക്കുവാൻ പര്യാപ്തമാണ്:

“കർപ്പൂരക്കളിമുറ്റ, മുൽപലദലാസ്തോരം, നിലാമുറ്റ, മ-
പ്പൊൽപ്പൂമണ്ഡപ, മഞ്ജനക്കളിനിലം, സൗഭാഗ്യദീക്ഷാഗൃഹം,
ശില്പം ചേർന്ന വിശാലശാല, കലഹപ്പൊന്മാടമെന്നിങ്ങനേ
കല്പിച്ചെത്ര മനോഹരം ഭവനവിന്യാസം മനോജാലയേ.” (1)
“വാത്സ്യായനക്കളരി, കോകിലഗീതിശാലാ,
വാർത്താർചരങ്ങൾ പണിചെയ്ത രഹസ്യരംഗം,
പേർത്തും മധുവ്രതകുലം മുരളും മണിക്കെ, -
ട്ടാസ്ഥാനമണ്ഡപമഹോ! നയനാഭിരാമം.” (2)

ഇത്യാദിപദ്യങ്ങളും,

“കർപ്പൂരംകൊണ്ടെപ്പേരും നൽക്കല്പണി തീർത്തത്താമരവളയൽ കടച്ചിൽത്തുണാ, യിളയ കരിമ്പുകളുത്തരമാക്കി, കൈതപ്പൂവു കഴക്കോലാക്കി, ത്താമരനൂൽകൊണ്ടൊക്ക വരിഞ്ഞമ്മുകളിൽക്കർണ്ണിക മകുടംവച്ചി, ട്ടല്ലികൾകൊണ്ടേ പട്ടിക തട്ടി, ച്ചമ്പകദലമാം പൊൻപലകപ്പണി പരിചിലുറപ്പി, ച്ചഭിനവകുസുമപരാഗം പരിചിൽപ്പനിനീർ വീത്തിയുലച്ചുചമച്ചു നിറത്തൊടുഭിത്തികളൊക്കത്തീർത്തു, മതുത്തൊരു പൈമ്പാൽക്കളി കൊണ്ടെങ്ങും വെങ്കളിയിട്ടോ, രു ഗോരോചനകൊണ്ടുരുവു കുറിച്ചു, മണിച്ചാന്തെന്നും മഷിയും കൂട്ടിക്കുങ്കുമമായ ചുവപ്പും മേളിച്ചെങ്ങും വിശ്വവിനോദനസാരം വാത്സ്യായനനിജചരിതം ബഹുധാ മുഴവൻ ചരതിച്ചെഴുതിത്തീരും മണിമയഭവനേ”

ഇത്യാദി ഗദ്യവും നോക്കുക. നാരദന്റെ അവഹേളനം കേട്ടപ്പോൾ മന്മഥൻ,

“കേൾക്കേണം വീരവാദം മുനിപരിവൃഢ, നീ
മാമകം; മങ്കമാരെ-
ക്കാക്കേണം ചന്ദ്രചൂഡൻ പകലിരവു പൊരു-
ന്നാകിലിന്നാളിലേറ്റം;
നീക്കം വന്നീടുമാകിൽപ്പുനരതിനു ഞെരി-
ച്ചമ്പുമെൻ പോറ്റി, വില്ലും
ദുക്കുന്നുണ്ടെന്നുമേ ഞാൻ പെരുവഴിയിലിര-
ന്നുണ്ണ പിന്നേടമെല്ലാം.” (3)

എന്നു ശപഥം ചെയ്യുന്നു. പിന്നീടു സമരത്തിന്നുള്ള സന്നാഹമായി.

“കിളി മയിലരയന്നം ചക്രവാകം കുയിൽപ്പെ-
ണ്ണളിപടലി ചകോരം പ്രാവു പൂങ്കോഴിതാനും,
തെളിവിനൊടു ജയിപ്പാനിന്ദുചൂഡം തദാനീം
വിലുളിതനിജസൈന്യം മന്ദമന്ദം നടന്നു.” (4)

“കുറ്റംതീരും മുഴുമതിയെന്നും കൊറ്റക്കുടയും ചാരു പിടിപ്പി, ച്ചൊറ്റച്ചിന്നം മുൻപിൽ വിളിപ്പി, ച്ചച്ഛിന്നശ്രീ പൂമ്പൊടികൊണ്ടു ദിഗന്തം മൂടി, ത്തരുണീജഘനമണിത്തേർതന്നിൽത്തെളിവൊടു രോമാവലിയാം കൊടിമരമൊക്കത്തക്ക നിവർത്തിക്കൊണ്ടു, കള്ളക്കൺമുന കലഹപ്പുഞ്ചിരികളിയിൽക്കോപം കർണ്ണേമന്ത്രം മധുരാലിംഗനമധരാചുംബനമകമേ പുളകം പരുഷവിലോകനമെന്നുതുടങ്ങി രഹസ്യപ്രഹരണമൊക്കത്തേരിൽ നിറച്ചുംകൊണ്ടു നടന്നൊരുനേരം പനിമതിമുഖിമാർ പലരും പലതരമൻപൊടു മുന്നിലകമ്പടികൂടി” ഇത്യാദി ഗദ്യപദ്യങ്ങൾ ഗുണസമൃദ്ധങ്ങളാകുന്നു. ശ്രീപരമേശ്വരന്റെ സന്നിധാനത്തിൽ എത്തിയപ്പോൾ കാമൻ തന്റെ സേനാധ്യക്ഷന്മാരോട് ഇങ്ങനെ ആജ്ഞാപിക്കുന്നു:

“സേനാനായക, ബാലമാരുത, വിഭോ, ചക്രാഹ്വയേ, കോകിലാ-
പ്രാണാധീശ്വര, ഭൃംഗരാജദയിതേ, ചക്രാംഗപോതങ്ങളേ,
ഞാനാകുന്നതു നിങ്ങൾ, നിങ്ങളഖിലം ഞാനെന്നറിഞ്ഞാസ്ഥയാ
വേണം ചന്ദ്രകിശോരഭൂഷവിപിനേ ചെയ്യുന്നവസ്ഥാന്തരം” (5)

കാമന്റെ ശരീരദാഹത്തെ കവി പദ്യംകൊണ്ടും ഗദ്യംകൊണ്ടും വർണ്ണിക്കുന്നുണ്ട്. ഗദ്യം വളരെ വിസ്തൃതമാണ്. പദ്യം താഴെച്ചേർക്കുന്നു:

“അപ്പോൾ മിന്നുന്ന നെറ്റിത്തിരുമിഴിനടുവേ
  പൂവെടിപ്രായമയ്യാ!
കല്പാന്തോദ്ദീപ്തവൈശ്വാനരസദൃശമുതിർ-
  ന്നു കനൽച്ചാർത്തകാണ്ഡേ;
തൽപ്രാചുര്യേണ ലോകം കടുകനൽമയമായ്,
  ഭസ്മശേഷഃ സ്മരോഭൂൽ
ചൊല്ലൊങ്ങും പുഷ്പധന്വാ; ശിവശിവ! പറവാ-
  നാവതോ ദൈവയോഗം?” (6)

കാമദേവന്റെ നിര്യാണാനന്തരം ലോകത്തിനു വന്നുചേർന്ന പ്രണയശൂന്യമായ അവസ്ഥ കവി പല അന്യാദൃശങ്ങളും ഫലിതകിർമ്മീരിതങ്ങളുമായ കല്പനകൾ പ്രയോഗിച്ചു വർണ്ണിക്കുന്നതാണ് ഈ ചമ്പുവിൽ വിശ്വവിസ്മാപകമായി വിദ്യോതിക്കുന്നത്. അമ്മായിശ്ലോകങ്ങളെഴുതിക്കൊണ്ടിരുന്ന പൊട്ടക്കവികളുടെ കാര്യം പരുങ്ങലിലായി.

“വിശ്വത്തിലമ്മന്തിരവാദികൾക്കും
വശ്യപ്രണാശാൽ വയറും കുറഞ്ഞു;
നിശ്ശേഷഭൂദേവനികേതമെല്ലാ-
മച്ചോ! സമൃദ്ധം ധനധാന്യപൂർണ്ണം.” (7)

“സാരസ്യത്തിനു ചെന്നൊരുത്തനമിരിപ്പീലാരുമമ്മേനകാ-

ഗാരേ നാലു മണിപ്രവാളമുയരെച്ചൊല്ലുത്തുമില്ലാരുമേ,
പാരിൽക്കീർത്തി മികുത്ത മന്നവർ മരിച്ചാഹന്ത! ചെല്ലുംവിധൌജ്
നാരീണാം കഥപോലുമില്ല പരലോകാധീശശൃംഗാടകേ." (8)

ഇങ്ങനെ ആ ശൃംഗാരാധിക്ഷേപം തുടർന്നുപോകുന്നു. ഒടുവിൽ ദേവസ്ത്രീകൾ എല്ലാവരുംകൂടി പാർവ്വതീദേവിയെക്കണ്ടു വന്ദിച്ച് "ജാതിക്കുവന്നൊരസുഖം കളയേണമേ നീ" എന്നു പ്രാർത്ഥിക്കുകയും ദേവി "അലമിഹ ബഹുവാക്യൈരേതദർത്ഥം യതിഷ്യേ ഫലസമുദയമോർത്താലീശ്വരാധീനമല്ലോ" എന്ന് അവരെ സമാശ്വസിപ്പിക്കുകയും ചെയ്യുന്നു. ഇത്തരത്തിൽ ഒരു സരസമായ കാവ്യം മലയാളത്തിലല്ലാതെ ഇതരഭാഷകളിലുണ്ടെന്നു തോന്നുന്നില്ല; ഉണ്ടാകുന്നത് അത്ര എളുപ്പവുമല്ല.

ഉമാതപസ്സ്

ഈ ചമ്പു മുഴുവൻ കിട്ടീട്ടില്ല. കവിയുടെ കാലം ഏകദേശം കാമദഹനത്തിന്റേതായിരിക്കണം; പക്ഷേ എട്ടാംശതകത്തിന്റെ പൂർവ്വാർദ്ധമാണെന്നും വരാവുന്നതാണ്. കുമാരസംഭവം അഞ്ചാം സർഗ്ഗത്തെ പല ഭാഗങ്ങളിലും അനന്യശരണനെന്നപോലെ ഉപജീവിച്ചുകാണുന്ന

കവി പുനമാണെന്നു പറയുവാൻ പ്രയാസമുണ്ട്. രണ്ടു ശ്ലോകങ്ങൾ മാത്രം ചേർക്കുന്നു.

ഹിമവാൻ:

"ഏഴാഴിച്ചുറ്റിലുറ്റുള്ളവനിയെ മുഴുവൻ
  നീരിൽവീണ്ണങ്ങുഗാധേ
താഴാതേകണ്ടുറപ്പിച്ചൊരുപൊഴുതിളകാ-
  തോരു പാദാഗ്രസീമാ
തോഴാ, വൈരിഞ്ചലോകം പുതുമയൊടു മുക-
  ക്കും മുകൾക്കല്ലു മുട്ട-
ച്ചൂഴും മാണിക്യധാമാ, കുലഗിരി ഹിമവാൻ
  നാമ ഭ്രമൗ സമിന്ധേ."

വടുരൂപിയായ പരമേശ്വരൻ പാർവ്വതിയോട്:

"എന്നേ കഷ്ടം! കുലാദ്രിപ്രവരസുകൃതസാ-
  ഫല്യവൈപുല്യലീലാ-
വിന്യാസോല്ലാസമേ! നിൻതൊഴിലിതു തരമ-
  ല്ലോർത്തുകാണുംദശായാം;
അന്യാസാം വീടുതോറും ഗിരിശനു വശമാ-
  യീടിനാൽപ്പിച്ചപൂവാൻ
പിന്നാലേ പായുമാറോ നിനവു തവ പരീ-
  ഹാസപാത്രീകൃതാംഗ്യാഃ?"

പാർവ്വതീസ്വയംവരം ചമ്പു:

കുമാരസംഭവം മൂന്നും അഞ്ചും സർഗ്ഗങ്ങളിലെ കഥ യഥാക്രമം കാമദഹനത്തിലും ഉമാതപസ്സിലുമെന്നപോലെ ആറുമേഴും സർഗ്ഗങ്ങളിലെ കഥ പാർവ്വതീസ്വയംവര

ത്തിൽ പ്രതിപാദിതമായിരിക്കുന്നു. പാർവ്വതീസ്വയംവരവും പ്രാക്തനവും പ്രസന്ന സരസവുമായ ഒരു ചമ്പുവാകുന്നു. ഇതിന്റെ പ്രണേതാവും പുനമായിരിക്കുവാൻ ന്യായമുണ്ട്. താഴെക്കാണുന്നതു വിരഹാർത്തനായ ശിവനെ വർണ്ണിക്കുന്ന ശ്ലോകങ്ങളിൽ ഒന്നാണ്:

“പ്രേമം വായ്ക്കിന്റ ദാക്ഷായണിയുടെ വിരഹാ-
ന്മുന്നമേ പാഴ്പ്പെട്ടും തൻ
വാമാങ്കേ നോക്കിനോക്കിച്ചുടുചുട മരുവും
ദീർഘനിശ്വാസലോലം,
മാമാ! തൂക്കൈത്തലംകൊണ്ടിടയിലിടയിലാ-
ഗാമിസാപത്ന്യചിന്താ-
വ്യാമോഹവ്യാകുലാം ചെഞ്ചിടനടുവിൽ നഭോ-
വാഹിനീം ഗുഹയന്തം” (1)

വരണമണ്ഡപത്തിൽ പ്രവേശിക്കുന്ന പാർവ്വതീദേവിയെ കവി അനേകം മനോഹരങ്ങളായ പദ്യങ്ങൾകൊണ്ടും ഒരു ഗദ്യം കൊണ്ടും വർണ്ണിക്കുന്നു. അവയിൽനിന്നു ചില ഭാഗങ്ങൾ ഉദ്ധരിക്കാം:

“ശൃംഗാരാബ്ധ്യേ പയോധൗ ചിതറി നിറമെഴും
ബാലകല്ലോലമാലാ-
ശങ്കാം നല്കുന്ന വാനോർമടവർനടുവിലു-
ദ്യോതമാനാംഗവല്ലീ
മംഗല്യാനാമസാധാരണമണിഭവനം
കണ്ടുകിട്ടീ ജനാനാ-
മങ്കേ ലോകത്രയീദീപിക സമനുഗതാ
ഭാരതീഭാർഗ്ഗവീഭ്യാം, (2)

ദൃഷ്ടിത്തെല്ലിങ്കൽ മാനോഭവനിഗമരഹ-
സ്യത്തെയും വച്ചുപൂട്ടി-
ക്കെട്ടിത്താക്കോലൊളിക്കും വിനയചതുരമ-
ന്ദാക്ഷദീക്ഷാം ഭജന്തീം
ഒട്ടൊട്ടേ സങ്ക്വണൽകങ്കണമിനിയ ശചീ-
ദേവിതാൻ നിന്നു വീയി-
പ്പൃഷ്ഠശ്രീ ചേർന്ന വെൺചാമരമരുദവധൂ-
താളകാലോകനീയാം, (3)

ഉന്നിദ്രാണാന്തരാഗാം ദയിതമുടനുടൻ
കണ്ടുകണ്ടാസ്വദിപ്പാൻ
തന്നെക്കട്ടും നടന്നീടിന തരളതരാ-
ലോകതാപിഞ്ഛരിതാശാം,
കണ്ണെത്താതോരു കാന്തിക്കടൽനടുവിൽ മുദാ
മുങ്ങുമംഗാംഗതോ വ-
ന്നൊന്നിച്ചെങ്ങും ദിഗന്തേ ചിതറി മണമെഴും
മാരബാണപ്രപഞ്ചാം, (4)

മതു തഞ്ചിന പഞ്ചതാര കിഞ്ചിൽ-
ച്ചിതറുംവണ്ണമുദഞ്ചിതസ്മിതാർദ്രാം,
മൃദുലാതപകന്ദളീമനോജ്ഞ-
ദ്യുതി കോലുന്ന ദുകൂലമാവസാനാം, (5)

സ്തനകന്ദളി ചെറ്റുചെറ്റുയർത്തും
കനകത്താലിവിലോലഹാരമാലാം,
മണികങ്കണകാഞ്ചനാംഗദശ്രീ
പിണയും കോമളദോരൃഗീസനാഥാം, (6)
അരയാലിലയോടിണങ്ങുദാരോ-
ദരരാജന്നവരോമരാജിരമ്യാം,
സ്മരവീരവിഹാരവാപിപോലേ
മരുവും നാഭിഗഭീരിമാഭിരാമാം, (7)

ഇനി നൽവരവെന്നറിഞ്ഞു കൊഞ്ചീ-
ടിന കാഞ്ചീവിലസന്നിതംബബിംബാം,
മദമേന്തി മണം തുളുമ്പി മാഴ്കീ-
ടിന മാതംഗമഹേന്ദ്രമന്ദയാനാം." (8)

മുതലായ പദ്യങ്ങളിൽ പ്രവഹിക്കുന്ന രസം അമൃതോപമംതന്നെ. താഴെക്കാണുന്നതു് ആ ഘട്ടത്തിലുള്ള ഗദ്യത്തിലെ ചില വരികളാണ്: "ഭുവനമശേഷം പൊലിമയൊടൊക്കെപ്പൊന്നിൻനീർകൊണ്ടൂട്ടിയപോലേ; വിസ്തൃതിപൂണ്ട നഭഃ സ്ഥലമഖിലം വിദ്രുമമയമായ്ത്തീർക്കുംപോലേ; കുങ്കുമവല്ലികൾ മുഹുരപി ദിശി ദിശി കുളുർമ തളിർത്തു കുരുക്കുംപോലേ; പുകൾപെട മേരും ത്രിജഗതി പുത്തൻ പൂന്തുകിൽകൊണ്ടു പുതയ്ക്കുംപോലേ; സ്വച്ഛതരോദയമാശാമങ്കയർ തെച്ചിമലർക്കുല ചാർത്തുംപോലേ; നാഭീനളിനനറുമ്പൊടി നാനാനാടുകൾ തോറും ഉുകുംപോലേ; ശോണനദത്തിൻ തുംഗതരംഗശ്രേണികൾ വിയതി പരക്കുംപോലേ; ഉലകുകളെല്ലാമിളവെയിലെന്നുദധിയിൽ വീണ്ണാറാടുംപോലെ; സമുദിതഡംബരമംബരസീമനി സന്ധ്യാഘനതതിയുന്തുംപോലേ; പുനരപിവവൃധേ പനിമലമാതിൻ തിരുനിറമെങ്ങും മധുരിമരംഗം."

പാരിജാതഹരണം ചമ്പു

കവിയും കാലവും

തൊണ്ണൂറ്റാറു പദ്യങ്ങളും സംസ്കൃതത്തിലും ഭാഷയിലും ഓരോ ഗദ്യവും ഒരു ദണ്ഡകവും മാത്രമുള്ള ചമ്പുവാണ് പാരിജാതഹരണമെങ്കിലും ഗുണോൽകർഷംകൊണ്ടു് അതു രാമായണചമ്പുവിനു സമശീർഷമായി പരിലസിക്കുന്നു. നരകാസുരവധവും പാരിജാതഹരണവും പ്രസ്തുത ചമ്പുവിൽ പ്രതിപാദിച്ചിട്ടുണ്ട്. പ്രണേതാവു സാമൂതിരിപ്പാട്ടിലേ സേനാനായകനായിരുന്ന തറയ്ക്കൽ വാരിയരാണെന്നു് ആ ചമ്പുവിന്റെ ഒരാദർശഗ്രന്ഥത്തിൽ കാണുന്ന അധോലിഖിതമായ പദ്യത്തിൽ നിന്നു സ്പഷ്ടമാകുന്നു:

"ആദിഷ്ടഃ പരസൈന്യവാരണഘടാഗണ്ഡസ്ഥലാസ്ഥാല നൈ-
രായാതോഗ്രഗഡുപ്രകീർണ്ണകരസംശ്ലേഷപ്രമോദിശ്രിയാ

ശൈലാബ്ധീശ്വരസൈന്യനായകവരഃ ശ്രീപാർശ്വജോഹം കൃതീ
നിർമ്മിച്ചു പരിചോടിമാം കൃതിസുധാം നല്പാരിജാതാഹൃതിം.”

കോഴിക്കോട്ടുനിന്നു നിലമ്പൂരേക്കുള്ള തീവണ്ടിപ്പാതയിൽ വല്ലപ്പുഴസ്റ്റേഷനു സമീപമാണ് തറയ്ക്കൽ വാരിയമെന്നും അതിലെ കാരണവന്മാർ പണ്ടു പരമ്പരയാ സാമൂതിരിക്കോവിലകത്തെ സേനാനികളായിരുന്നു എന്നും അറിയുന്നു. ഗ്രന്ഥകാരന്റെ നാമധേയമെന്തെന്നുള്ളതിനു് ഒരു സൂചനയുമില്ല. അദ്ദേഹം അടിയുറച്ച ഒരു സംസ്കൃതപണ്ഡിതനും അതിപ്രതിഭാശാലിയായ ഒരു മഹാകവിയുമായിരുന്നു. കാലത്തെപ്പറ്റി പരിച്ഛിന്നമായി ഒന്നും പ്രസ്താവിക്കുവാൻ തരമില്ലാതെയിരിക്കുന്നു എങ്കിലും ‘നാണിന്റെ’, ‘തണ്ടീടും’, ‘വിരൺ’, ‘നാടിക്കൊള്ളുക’ മുതലായ പഴയ പദങ്ങളിൽ നിന്നും മറ്റും പ്രസ്തുതകവി കൊല്ലം ഏഴാം ശതകത്തിൽ ജീവിച്ചിരുന്നതായി കണക്കാക്കാം. ചില പദ്യങ്ങൾ ചുവടെ ചേർക്കുന്നു.

ശ്രീകൃഷ്ണന്റെ ശാർങ്ഗം:

ശ്രീശാർങ്ഗം പള്ളിവിൽ പോന്നതിരഭസമെഴു-
  ന്നുള്ളുമന്നേരമാശാ-
മാശാപാലാവലീനാം ചെറുതു ഫലവതീം
  കല്പയന്നുത്തുതാത്മാ
രേജേ രാജീവനാഭൻ നഭസി മഹിതമാ-
  ഹേന്ദ്ര കോദണ്ഡവല്ലീം
തേജോരൂപാമുപാന്തേ തടവി വടിവുകൈ-
  ക്കൊണ്ട നല്ലോണ്ടൽപോലേ.” (1)

വ്യോമയാനംചെയ്യുന്ന ശ്രീകൃഷ്ണൻ:

ശ്രീവത്സംകൊണ്ടുമേറെപ്പെരിക മണമെഴും
  കൗസ്തുഭംകൊണ്ടുമയ്യാ!
താവിത്തഞ്ചുന്ന കാഞ്ചീമകുടകടകമ-
  ഞ്ജീരഹാരാദികൊണ്ടും
വ്യാവല്ഗദ്വൈജയന്തീബഹളപരിമള-
  ഭ്രാന്തപുഷ്പന്ധയാളീ-
വൈവശ്യംകൊണ്ടുമാഭാസത നഭസി തദാ
  സത്യഭാമാസഹായൻ.” (2)
ഇന്ദ്രാണിയുടെ സസംഭ്രമമായ പ്രയാണം:
“ഒട്ടുന്നേരത്തു തസ്യാ നിടിലതടമുടൻ
  കമ്രഘർമ്മാംബുപൂരം
തേടുന്നു; ചായൽ ചായുന്നിതു; പുനരഴിയു-
  ന്നു ബലാൽ നീവിബന്ധം;
പാടേ പാടേ കപോലങ്ങളിലുലയുമണി-
  ക്കുണ്ഡലദ്വന്ദ്വമുച്ചൈ-
രാടുന്നു; കാഞ്ചി പാടുന്നിതു; പഥി പൊഴിയു-
  ന്നു ശിഖാമാല്യജാലം.” (3)

സത്യഭാമയോടു വാഗ്വാദത്തിൽ തോറ്റ ഇന്ദ്രാണി ഭർത്താവിനെ നോക്കുന്നതു്:

"സാ പുലോമസുത നോക്കിനാൾ തദാ
വാ പറഞ്ഞതു പൊറാഞ്ഞു വാസവം
കോപചാപലകലാവിജൃംഭിത-
ഭ്രൂ ഭയങ്കരവിലോചനാഞ്ചലാ." (4)

ശ്രീകൃഷ്ണനും ദേവേന്ദ്രനും തമ്മിലുള്ള യുദ്ധം:

"ഉൾക്കോപം പൂണ്ടു ലക്ഷ്മീദയിതനുമമരാ-
ധീശനും തമ്മിലെയ്യും
നൽക്രൂരമ്പിൻകദംബൈരിടയിലുടനുടൻ
തമ്മിലേറ്റുജ്ജ്വലാംഗൈഃ
ഉഗ്രൈരങ്ങൊക്ക മൂടീ ഭയവിവശസുര-
വ്രാതമന്യൂനപീഡാ-
വ്യഗ്രൈശ്ശൂൽക്കാരഘോഷപ്രശമിതഭുജഗാ-
ഡംബരൈരംബരാന്തം." (5)

ശചീദേവിക്കും സത്യഭാമയ്ക്കും തമ്മിലുണ്ടായ വാക്കലഹം കവി നിരതിശയമായ മനോധർമ്മവിലാസത്തോടുകൂടി വർണ്ണിക്കുന്നു: "പാരിജാതവൃക്ഷം മോഷ്ടിക്കുവാൻ വന്നതു മരിക്കുവാൻ മറ്റൊരു മാർഗ്ഗം കാണാഞ്ഞിട്ടാണോ" എന്ന് ഇന്ദ്രാണി ചോദിച്ചതിന് അതിന്റെ ഹരണത്തിന് ഒരുങ്ങുന്നത് ഇന്ദ്രമാതാവിന്റെ കണ്ഡലം മോഷ്ടിച്ച നരകാസുരനെ കൊന്ന തന്റെ പ്രാണനാഥനാണെന്നും "ആയിരം കണ്ണലാവും ഭംഗിക്കാരന്നിതിന്നുണ്ടൊരു പരിഭവമെന്നാകിൽ വന്നാലുമങ്കേ" എന്നും ഭാമ മറുപടി പറയുന്നു. അങ്ങിനെ ആ സ്ത്രീകളുടെ ഉക്തിപ്രത്യുക്തികൾ ഒന്നിനൊന്നു മൂത്ത് ഒടുവിൽ ഇന്ദ്രാണി

"കേളിപ്പോൾ തവ യോഗ്യമായതു മുരിക്കിൻപൂവസത്തേ! പരം
ചാളച്ചോറ്റിനു പാമുറത്തില തുലോമെന്നുള്ള ചൊല്ലില്ലയോ?"

എന്നു ഗർജ്ജിക്കുകയും അതിനു ഭാമ "താഡിപ്പാൻ തോന്നുമത്രേ ചെകിടു പൊളിയെ നിൻ വാക്കു കേൾക്കും ദശായാം" എന്നും മറ്റും വീണ്ടും കൂസൽകൂടാതെ ഉത്തരം പറയുകയും ചെയ്യുന്നു. ഈ വാക്കലഹമാണ് ഇന്ദ്രനും കൃഷ്ണനും തമ്മിലുള്ള യുദ്ധത്തിനു കാരണമെന്ന് കവി ഉപപാദിക്കുന്നു.

മറ്റു ചമ്പുക്കൾ

പഴയ രീതിയിൽ പുനത്തിന്റെ കൃതികളെ അനുകരിച്ചുള്ള ചമ്പുക്കൾ ഭൂരിപക്ഷവും കൊല്ലം ഏഴും എട്ടും ശതകങ്ങളിലാണ് ആവിർഭവിച്ചിട്ടുള്ളത്. അപൂർവ്വം ചില ചമ്പുക്കൾ ഒമ്പതാം ശതകത്തിന്റെ പൂർവ്വാർദ്ധത്തിലും വിരചിതങ്ങളായി കാണുന്നു. അവയുടെയെല്ലാം കാലം ഖണ്ഡിച്ചു പറവാൻ വളരെ പ്രയാസമുണ്ട്. അതുകൊണ്ട് ഇതര ചമ്പുക്കളെപ്പറ്റി എട്ടാം ശതകത്തിലെ കൃതികളുടെ കൂട്ടത്തിൽ പ്രസ്താവിക്കാം. പൂർവ്വകവികളാൽ അക്ഷുണ്ണമല്ലെങ്കിലും പുനം വിസ്തൃതികൂട്ടി മിനുസപ്പെടുത്തി രാജരഥ്യയാക്കിയ ചമ്പൂപ്രസ്ഥാനം ഭാഷാസാഹിത്യത്തിന് ഒരു അനർഘാലങ്കാരമായി പരിണമിച്ചു എന്ന് അനുവാചകന്മാരെ വീണ്ടും അനുസ്മരിപ്പിച്ചുകൊണ്ട് ഈ അദ്ധ്യായം ഇവിടെ സമാപിപ്പിക്കാം.

24

മണിപ്രവാളസാഹിത്യം (തുടർച്ച)

(ക്രി. പി. പതിനഞ്ചാം ശതകം)

ചന്ദ്രോത്സവം മുതലായ കൃതികൾ

മണിപ്രവാളസാഹിത്യമാലയുടെ നടുനായകമായി ശോഭിക്കുന്ന ഒരു മനോമോഹനമായ കാവ്യമാകുന്നു ചന്ദ്രോത്സവം. ഇതിനു ചന്ദ്രികാ മഹോത്സവമെന്നും മേദിനീചന്ദ്രികോത്സവം എന്നുംകൂടി പേരുകൾ കാണ്മാനുണ്ട്. ഗ്രന്ഥം അഞ്ചു ഖണ്ഡങ്ങളായി വിഭജിക്കപ്പെട്ടിരിക്കുന്നു. അഞ്ചിലുംകൂടി അഞ്ഞൂറ്റെഴുപതോളം ശ്ലോകങ്ങൾ അടങ്ങീട്ടുണ്ട്. ഒന്നാമത്തേയും അഞ്ചാമത്തേയും ഖണ്ഡങ്ങൾ മാലിനിയിലും രണ്ടാമത്തെ ഖണ്ഡം വസന്തതിലകത്തിലും മൂന്നാമത്തേത് ഉപജാതിയിലും നാലാമത്തേത് ദ്രുതവിളംബിതം തുടങ്ങി പല വൃത്തങ്ങളിലുമാണ് നിബന്ധിക്കപ്പെട്ടിരിക്കുന്നത്. രചനാ സൗഷ്ഠവം ഇത്രമാത്രം തികഞ്ഞിട്ടുള്ള മറ്റൊരു കൃതി ഭാഷാസാഹിത്യത്തിൽ ഇല്ലതന്നെ. അചുംബിതങ്ങളായ അനവധി ആശയരത്നങ്ങൾക്കും പ്രസ്തുത കൃതി പ്രകൃഷ്ടമായ ആകരമാണ്. ഭരതചരിതമെന്ന സംസ്കൃതകാവ്യത്തിന്റെ അനുരണനം അപൂർവ്വം ചില പദ്യങ്ങളിൽ കേൾക്കാമെങ്കിലും അതു സാരമാക്കേണ്ടതില്ല. ശൃംഗാരരസപ്രധാനമായ ഈ വാങ്മയത്തിൽ കവി ആദ്യന്തം ലളിതമധുരങ്ങളായ ശബ്ദങ്ങൾകൊണ്ടു മാത്രമേ വ്യാപരിക്കുന്നുള്ളൂ.

> "മന്ദാരകുന്ദമകരന്ദസിതാരവിന്ദ-
> മന്ദസ്മിതാദിപദമേ ചെവിയിൽപ്പൊരുന്നൂ;
> എന്നും നടുങ്ങുമബലാ പരുഷപ്രയോഗേ
> വാതാവധൂതനവകുങ്കുമവല്ലരീവ"

എന്നു കവി നായികയുടെ മാതാവിനെപ്പറ്റി ഘോഷിക്കുന്ന പ്രശസ്തി അദ്ദേഹത്തിന്റെ കവിതയ്ക്കും യോജിപ്പിക്കാവുന്നതാണ്.

കവിയുടെ കാലദേശങ്ങൾ

ചന്ദ്രോത്സവകാരന്റെ പേരെന്തെന്നറിവാൻ ഒരു മാർഗവുമില്ല. 'മദനസമരസമ്മർദ്ദ', 'ഉചിതരസവിചാരേ', 'മധുമൊഴി പുനമെന്നാ നൽക്കവീന്ദ്രേണ', 'ശ്രീശങ്കരേണ വിദുഷാ കവിസാർവഭൗമേണ' ഇത്യാദി പദ്യങ്ങളിൽനിന്ന് അദ്ദേഹവും പുനവും

ശങ്കരകവിയും സമകാലികന്മാരാണെന്നു സ്പഷ്ടമാകുന്നു. തന്മൂലം അദ്ദേഹം കൊല്ലം ഏഴാം ശതകത്തിന്റെ ഉത്തരാർദ്ധത്തിൽ ജീവിച്ചിരുന്നതായും സിദ്ധിക്കുന്നു. കവി തന്റെ ആചാര്യനെ ഗ്രന്ഥാരംഭത്തിൽ,

> "പെരുമ തകുമൊരോരോ വേദശാഖാവിശാലം
> ബുധമധുകരമാലാലീഢശാസ്ത്രപ്രസൂനം" എന്നും
> "തെളിവിളകിന ലക്ഷ്മീവല്ലഭാവാസഭൂമേ-
> രനുപമപരമാർത്ഥജ്ഞാനപൂർണ്ണേന്ദുധാമ്നഃ"

എന്നും മറ്റും സ്തുതിക്കുന്നുണ്ടെങ്കിലും ആ ഗുരുവിന്റെ ജന്മഭൂമിയായ 'ലക്ഷ്മീവല്ലഭ'ഗ്രാമം ഏതെന്നു നിർണ്ണയിക്കുവാൻ പാടില്ലാതെയാണിരിക്കുന്നത്. തിരുവല്ലായല്ല; പെരുഞ്ചെല്ലൂരാണോ എന്നു സംശയമുണ്ട്. ഗ്രന്ഥകാരൻ ഗുരുവായൂരിനു മൂന്നുനാഴിക കിഴക്കു മാറി സ്ഥിതിചെയ്യുന്ന അരിയന്നൂർ (അരിയന്നൂർ; ഹരികന്യാപുരം) ക്കാവിലേ ഭഗവതിയുടെ ഭക്തനായിരുന്നു എന്നുള്ളതിനു

> "നിഗമവിടപിശാഖാലംബിനീ സൽഫലാപ്ത്യാ
> സുകൃതികളെ വിദൂരസ്ഥാനപി പ്രീണയന്തീ
> അനവധിതരമൂലാകാംക്ഷിതം കല്പവല്ലീ
> ദിശതു ഹരികുമാരീമന്ദിരാവാസിനീ നഃ"

എന്ന മംഗലാചരണപദ്യം സാക്ഷ്യം വഹിക്കുന്നു. അദ്ദേഹം അരിയന്നൂർക്കാവിലും തൃശ്ശൂരിലും വന്നുചേർന്നതു കോലത്തുനാട്ടു നിന്നാണോ എന്നു ശങ്കിക്കത്തക്കവണ്ണം ഒരു സൂചന കാവ്യത്തിന്റെ നാലാംഖണ്ഡത്തിൽ കാണ്മാനുണ്ട്. പുനത്തിനും ശങ്കരകവിക്കും യഥാക്രമം പ്രേമഭാജനങ്ങളായിരുന്ന മാരലേഖയേയും മാനവീമേനകയേയും പറ്റി ഇരുപത്തിമൂന്നാമദ്ധ്യായത്തിൽ പ്രസ്താവിച്ചിട്ടുണ്ടല്ലോ. ചന്ദ്രോത്സവത്തിനു വന്നുചേരുന്ന സുന്ദരിമാരിൽ നമ്മുടെ കാവ്യകാരൻ അഭ്യർഹിതത്വം നല്കുന്നത് അവർക്കു രണ്ടുപേർക്കുമാണ്. ഇതു സ്വദേശാഭിമാനത്താൽ പ്രേരിതമല്ലയോ എന്നു ഞാൻ ശങ്കിക്കുന്നു. ഏതായാലും അദ്ദേഹം ഒരു നമ്പൂരിയായിരുന്നു എന്നും ചെങ്ങന്നൂർ മുതൽ തളിപ്പറമ്പുവരെയുള്ള സകല മലയാളബ്രാഹ്മണഗ്രാമങ്ങളേയും പറ്റി അദ്ദേഹത്തിനു നല്ല അറിവുണ്ടായിരുന്നു എന്നും നിസ്സംശയമായി പറയാം.

ഇതിവൃത്തം

മരതകപർവ്വതത്തിന്റെ ശൃംഗത്തിൽ ഒരു കിന്നരസുന്ദരി തന്റെ പ്രിയതമനായ ഒരു ഗന്ധർവനോടുകൂടി മലയവായുവിനാൽ സംഭാവിതയായി സുഖിക്കുന്ന കാലത്ത് ഒരു പരിമളം അവിടെ പരക്കവേ ആ ഗന്ധം ഏതോ ഒരു പുഷ്പത്തിൽ നിന്നായിരിക്കണമെന്നു സങ്കല്പിച്ച് ആ പുഷ്പം കൊണ്ടുവരണമെന്ന് അദ്ദേഹത്തോട് അപേക്ഷിച്ചു. ആ സൗരഭ്യത്തിന്റെ ഉൽപത്തി കണ്ടുപിടിക്കുവാൻ പര്യടനം ചെയ്ത് ഗന്ധർവൻ കൊച്ചിയിൽ തൃശ്ശിവപേരൂരിനടുത്തുള്ള ചിറ്റിലപ്പള്ളിനാട്ടിൽ വന്നു. ആ സ്ഥലത്തു മേദിനീവെണ്ണിലാവ് എന്ന വേശ്യ ചന്ദ്രോത്സവം ആഘോഷിക്കുവാൻ ഉദ്യമിക്കുകയാണെന്നും തത്സംബന്ധമായുള്ള ദീപവർത്തികയിൽ നിന്ന് ഉയരുന്നതാണ് തനിക്കും തന്റെ പ്രേയസിക്കും ആനന്ദം നല്കിയ പരിമളം എന്നും അറിഞ്ഞ് ആ വ്യോമചാരി അവിടെ ആറു ദിവസം താമസിച്ച് ആ ആഘോഷങ്ങൾ കണ്ടു തിരിയെപ്പോയി വൃത്താന്തമെല്ലാം കിന്നരിയെ വർണ്ണിച്ചുകേൾപ്പിച്ചു. ഇതാണ് ഇതിവൃത്തത്തിന്റെ ഉപോൽഘാതം.

പിന്നീട്ടു കഥ ആരംഭിക്കുന്നു. അതു കേരളത്തിന്റെ ഉജ്ജ്വലമായ ഒരു പ്രശസ്തിയോടുകൂടിയാകയാൽ ആ ഘട്ടത്തിലുള്ള പദ്യങ്ങൾ ഇവിടെ ഉദ്ധരിക്കുന്നതു് ഉചിതമായിരിക്കുമെന്നു ഞാൻ വിചാരിക്കുന്നു:

“പരഭൃതമൊഴി, ചുറ്റും മറ്റു ഖണ്ഡങ്ങളെട്ടു-
ണ്ടതിലുമധികഹൃദ്യം ദക്ഷിണം ഭാരതാഖ്യം,
വിളനിലമലർമാതിന്നംഗജന്നും ത്രിലോകീ-
ചെറുതൊട്ടുകുറിപോലെ ചേരമാൻനാട്ടു യസ്മിൻ; (1)

ദുരിതഭരമകറ്റിപ്പാപിനാമാത്മശുദ്ധ്യൈ
മരുവുമഖില പുണ്യക്ഷേത്രതീർത്ഥാഭിരാമം[1]
അമരമുനിമുനീന്ദ്രൈർവന്ദിതം വിശ്വവന്ദ്യം
ശിവശിവ! ശിവപേരൂർക്ഷേത്രമാഭാതി യസ്മിൻ; (2)

വിബുധപുരപുരന്ധ്രീപാണിപത്മാർപ്പിതാംഭോ-
രുഹമധുരമരന്ദക്ലിന്നപര്യന്തഭാഗം
സുകൃതസുലഭമോരോ സുന്ദരീമന്ദഹാസ-
ദ്യുതിശിശിരമനന്തക്ഷേത്രമാഭാതി യസ്മിൻ; (3)

ഹരിമുരളിനിനാദം കോമളം കേട്ടജസ്രം
മലിയുമഖിലപാഷാണാംബുജംബാളിതാന്തം
ഉചിതമമൃതമക്ഷ്ണാം ഗോകുലാനന്ദഹുംഭാ-
രവമുഖരിതഹർമ്മ്യം ചെമ്മരം ഭാതി യസ്മിൻ; (4)

ശിഖരിജലധിനാഥശ്രീനടീരംഗമംഗീ-
കൃതവിവിധവിചിത്രാശ്ചര്യമാഘോത്സവാഢ്യം
മതിൽമുതുകിലടങ്ങീടും പയോവാഹമംഹ-
ശ്ശമനമിനിയ നാവാക്ഷേത്രമാഭാതി യസ്മിൻ; (5)

സകലഫലസമൃദ്ധ്യൈ കേരളാനാം, പ്രതാപം
പെരിയ പരശുരാമസ്യാജ്ഞയാ യത്ര നിത്യം
കനിവൊട്ടു മഴ കാലം പാർത്തുപാർത്തർഭകാണാം
ജനനി മുല കൊടുപ്പാനെന്നപോലേ വരുന്നു.” (6)

ഈ ശ്ലോകങ്ങളിൽ തൃശ്ശൂർ, തിരുവനന്തപുരം, തൃച്ചെമ്മരം, തിരുനാവാ എന്നീ ക്ഷേത്രങ്ങൾ സ്മൃതങ്ങളായിരിക്കുന്നു. അവിടെ ‘അവനിനളിനപൊന്നിൻകർണ്ണികാഭ’മായി ചിറ്റിലപ്പള്ളി എന്നൊരു നാട്ടുണ്ടെന്നും അതിന്റെ ഒരു ഭാഗമാണ് അവുങ്ങുന്നുനാടെന്നും, ആ നാട്ടിൽ പുത്തൂരെന്നൊരു ഉദ്യാനം സമുല്ലസിക്കുന്നു എന്നും കവി ഉപക്രമരൂപത്തിൽ പ്രസ്താവിക്കുന്നു. അവുങ്ങുന്നും പൂങ്കുന്നും ഒന്നല്ല. പൂങ്കുന്ന് അല്ലെങ്കിൽ പൊങ്ങണം എന്ന സ്ഥലം തൃശ്ശൂരിന് ഒന്നുകൂടി സമീപമാണെങ്കിലും അതിനെയല്ല ഗ്രന്ഥകാരൻ പരാമർശിയ്ക്കുന്നതു്. ‘അവുങ്ങുന്ന്’ എന്നുതന്നെയാണ് പഴയ പ്രതീകങ്ങളിൽ കാണുന്ന സംജ്ഞയും. ചിറ്റിലപ്പള്ളി തൃശ്ശൂരിനു വടക്കുപടിഞ്ഞാറു നാലഞ്ചു

[1] അഭിപൂർണ്ണം എന്നു പാഠാന്തരം

നാഴിക അകലെയായി കിടക്കുന്ന ഒരു പ്രദേശമാണ്. നാലുനാഴിക കിഴക്കായി പു ത്തൂരെന്നൊരു ദേശവുമുണ്ട്. അതു തൃശ്ശൂർ വടക്കുന്നാഥക്ഷേത്രത്തിൽനിന്നു വിദൂരമ ല്ലായിരുന്നു എന്ന്

"തസ്മിൻ ക്ഷണേ കിന്നു ഭവിഷ്യതീതി
വിഷാദമാസീദസിതായതാക്ഷ്യാഃ;
തെക്കൈലനാഥപ്രതിബോധഹേതു-
ശ്ശംഖധ്വനിസ്തം പുനരുന്മമാർജ്ജ"

എന്ന ശ്ലോകത്തിൽനിന്നു വെളിപ്പെടുന്നു. അക്കാലത്തു ചിറ്റിലപ്പള്ളിനാടു പരിപാ ലിച്ചിരുന്നതു തലപ്പള്ളി രാജവംശത്തിലേ മനക്കുളത്തു ശാഖയിൽപ്പെട്ട 'കണ്ടൻ കോത' എന്ന രാജാവായിരുന്നു. 'അതിന്നു ശാസ്താ പുനരിന്നു കണ്ടൻകോത ക്ഷ മാപാലനുദാരചേതാഃ' എന്നും 'മണിഗൃഹമഥ കണ്ടൻകോത പോന്നാവിരാസീൽ' എന്നുമുള്ള വാക്യങ്ങൾ നോക്കുക. 'ശ്രീരാമവർമ്മനൃപതിർമതിമാൻ യദാര്യശ്രീക ണ്ഠവംശകലശാം ബുധിപൂർണ്ണചന്ദ്രഃ' എന്നു കൊല്ലം പത്താംശതകത്തിൽ രാമപാ ണിവാദനും തന്റെ പുരസ്കർത്താവായ അന്നത്തേ മനക്കുളത്തു രാജാവിനെ മുകുന്ദ ശതകത്തിൽ വർണ്ണിക്കുന്നു. 'മനക്കുളം' രാജകുടുംബത്തിന്റെ സ്ഥാനം ഇപ്പോൾ കുന്നംകുളത്താണെങ്കിലും ചന്ദ്രോത്സവകഥ നടന്ന പ്രദേശം പണ്ട് ആ കുടുംബത്തി ന്റെ അധീനതയിലായിരുന്നു എന്ന് ഊഹിക്കത്തക്കവിധത്തിൽ അതിന് ഇന്നും ആ പ്രദേശത്തിനു സമീപമായി മടപ്പാടുകളുണ്ട്.

പുത്തൂരിൽ 'മതി' എന്നു കാലാന്തരത്തിൽ പേർ സിദ്ധിച്ച ഒരു വേശ്യാംഗന ജനിച്ചു.

"കാന്തിപ്രഭാപടലകർബുരിതാംഗവല്ലീം
വത്സാം വിലോക്യ ജനനീ വടിവോടവോചൽ
എല്ലാമിതേ മതി നമുക്കിനിയെന്നു; തേന
രൂഢാ തതഃപ്രഭൃതി സാ മതിയെന്നു ലോകേ."

നായിക തനിക്കു പുത്രിയായി ജനിച്ചപ്പോൾ 'എനിയ്ക്കു് ഇനി എല്ലാം ഇതു മതി' എന്നു മാതാവു പറകയാലാണത്രേ മകൾക്കു മതിയെന്നു പേർ വന്നതു്. സന്താനാഭാവ ത്താൽ ആ സുന്ദരി വളരെ ഖേദിച്ചു പല വ്രതങ്ങളും നോറ്റു കാലയാപനം ചെയ്യുന്ന അവസരത്തിൽ ഒരിക്കൽ മന്മഥനെ പൂജിക്കവേ, ആ ദേവൻ "സരസിജമുഖി, സേ വിച്ചീടു മാം പഞ്ചതാരവ്രതവിധിഭിഃ" എന്ന് ഉപദേശിക്കുന്നു. നായിക ഒരു വെളുത്ത വാവിൻനാൾ രാത്രിയിൽ ആ വ്രതം അനുഷ്ഠിച്ചു തദനന്തരം ഉറങ്ങുമ്പോൾ കാമദേ വൻ, വസന്തൻ ചന്ദ്രൻ ഇവരോടുകൂടി, അവളുടെ മുന്നിൽ പ്രത്യക്ഷീഭവിച്ചു പൂർവവൃ ത്താന്തം പറഞ്ഞു കേൾപ്പിക്കുന്നു. ഒരു കാലത്തു ശചീദേവി ചന്ദ്രോത്സവം ആഘോ ഷിക്കുമ്പോൾ മേനക അവിടെ ചെന്ന ഘട്ടത്തിൽ രംഗസ്ഥിതനായ പൂർണ്ണചന്ദ്രനെ കാണുകയും അവർ രണ്ടുപേരും അന്യോന്യം വശീകൃതരാകുകയും ചെയ്തു. പാരിജാ തത്തണലിൽ പിറ്റേ ദിവസം ഒന്നിച്ചു കൂടാമെന്ന് അവർ 'മിഴിമുനയെന്നും തൂലികാ ഗ്രേണ' കുറിച്ച സങ്കേതം ചന്ദ്രന്റെ മടിയിലിരുന്ന ചന്ദ്രിക മനസ്സിലാക്കുകയും നിർദ്ദി ഷ്ടമായ സ്ഥലത്തും സമയത്തും മേനകയാണ് താൻ എന്നു ചന്ദ്രനെ ഭ്രമിപ്പിച്ച് ആ ദേ വനുമായി രമിക്കുകയും ചെയ്തു. അപ്പോൾ മേനകതന്നെ അവിടെ ചെല്ലുകയും ചന്ദ്രൻ സത്യസ്ഥിതി മനസ്സിലാക്കി ചന്ദ്രികയെ

"കുലയുവതിപതാകേ, വാരയോഷേവ നമ്മെ-

ക്കമനി, വിഗതശങ്കം നീ ചതിച്ചോരുമൂലം
അവനിയിലൊരു നൂറ്റാണ്ടേതു പോയ് വാരയോഷാ-
നുഭവമനുഭവിച്ചീടാശു മച്ഛാപവേഗാൽ”

എന്നു ശപിക്കുകയും ചെയ്തു. ചന്ദ്രിക താപാർത്തയായി ഉടൻ ശാപമോക്ഷം യാചിച്ചു. അതിനു ചന്ദ്രൻ

“കലവിജയപതാകേ, ഭൂതലേ പോയ്പ്പിറന്നാ-
ലിനി വിരവൊടു ചെയ്‌വൂ പൂർണ്ണചന്ദ്രോത്സവം നീ;
അതു നിരുപമമസ്മൽപ്രീണനം; ഞാൻ വരുന്നു-
ണ്ടവിടെ നിയതം”

എന്നരുളിച്ചെയ്തു. ചന്ദ്രികയ്ക്കു മതിയിൽ ഭൂജാതയാകുവാനുള്ള ആഗ്രഹം കാമദേവൻ ധരിപ്പിക്കുകയും അതിൽ മതി വളരെ സന്തോഷിച്ചു പിന്നെയും കുറേക്കാലം ഓരോ പുണ്യകർമ്മങ്ങൾ അനുഷ്ഠിക്കുകയും ചെയ്യുന്നു. അങ്ങനെയിരിക്കെ അവൾ

“വെൺമാടത്തിന്നു മേലേനിലയിലൊരു ദിനം
  മാരസംഗ്രാമരംഗേ
സമ്മാനിച്ചാസ്വദിച്ചൻപൊടു മലയമരുൽ-
  കന്ദളാൻ മന്ദവേഗാൻ
കമ്രാംഗീ കണ്ണടച്ചോരളവഖിലകലാ-
  സുന്ദരീമിന്ദുലക്ഷ്മീ-
മല്ലാനാം വന്നകംപുക്കതു പുനരുദരേ
  കണ്ടു മെല്ലെന്നുണർന്നാൾ”

എന്നു കവി പ്രസ്താവിക്കുന്നു. അതാണ് പ്രഥമഭാഗത്തിന്റെ അവസാനശ്ലോകം.
ദ്വിതീയഭാഗം മതിയുടെ ഗർഭവർണ്ണനംകൊണ്ട് ആരംഭിക്കുന്നു. അനന്തരം

“ഇത്ഥം ഗതേഷു ദിവസേഷു തെളിഞ്ഞ ലക്ഷ്മ്യാ
സാകം തദീയജഠരാമൃതവാരിരാശേഃ
ആവിർബഭൂവ സുഭഗാ സുകൃതൈകഭോഗ്യാ
കന്യാമയീ കമനി, കാചന കല്പവല്ലീ.”

അവളുടെ ഉദരത്തിൽനിന്ന് അതി സൗന്ദര്യവതിയായ ഒരു കുമാരി ജനിക്കുകയും, അപ്പോൾ

“നൂറ്റാണ്ടു വാഴ്ക നരപൊങ്ങിന ദുഗ്ദ്ധപാഥോ-
നാഥോപമേന യശസാ പരിപൂര്യ ലോകം”

എന്ന് അശരീരിവാക്കുണ്ടാകുകയും ചെയ്യുന്നു. ആ കുമാരിയാണ് കാവ്യത്തിലെ നായിക എന്നു പറയേണ്ടതില്ലല്ലോ. അവൾക്കു ‘മേദിനീവെണ്ണിലാവ്’ എന്നു പേരിടുവാനുള്ള കാരണത്തെപ്പറ്റി കവി ഇങ്ങനെ വ്യപദേശിക്കുന്നു:

“കീർത്ത്യാ പിറന്നളവു മേദിനി വെണ്ണിലാവെ-
ക്കൊണ്ടെന്റവണ്ണമഴകോടു കുളുർത്തതോർത്തും
വിദ്വജ്ജനം ഝടിതി മേദിനിവെണ്ണിലാവെ-
ന്റൻപോടു നാമകരണം ച തതാന തസ്യാഃ.”

പിന്നീടു കുമാരിയുടെ ബാലക്രീഡാവർണ്ണനമാണ് സന്ദർഭം. പന്താട്ടം, ചിന്തുപാടൽ, ചൂതു്, ചതുരംഗം, പമ്പരംകറക്കൽ, ഓണക്കളി മുതലായ വിനോദങ്ങളിൽ അവൾ ആർജ്ജിച്ച വൈദഗ്ദ്ധ്യത്തെ പരാമർശിക്കുന്ന കൂട്ടത്തിൽ

"ഭാഷാവിശേഷമൊടു പത്തടവും പഠിച്ചാ-
ളയ്യാണ്ടിലേ കുസുമസായകകേതുമാലാ"

എന്നുകൂടി കവി പറയുന്നു. പിന്നീടു നായികയുടെ യൗവനവും തദനുരൂപമായ സൗന്ദര്യവുമാണ് വർണ്ണനാവിഷയം. അതോടുകൂടി രണ്ടാംഭാഗം കഴിയുന്നു.

മൂന്നാംഭാഗത്തിൽ മേദിനീവെണ്ണിലാവു സഖികളെ വിളിച്ചുവരുത്തി അവരോടു്

"ചന്ദ്രോത്സവം പണ്ടിഹ ഞാൻ പിറപ്പാൻ
നേർന്നൂ മദീയാ ജനനീ കിലൈഷാ;
അതിന്നു കാലം പുനരേകദേശ-
മിതെന്നുമുണ്ടെന്നതു നൈവ ജാനേ"

എന്നു പറയുകയും അതു നടത്തേണ്ടതെങ്ങനെയെന്ന് അവരുമായി പര്യാലോചിക്കുകയും ചെയ്യുന്നു. ശ്രീമംഗലം എന്ന പേരിൽ നായിക പുത്തനായി പണിയിച്ച "ത്രൈലോക്യ ലക്ഷ്മീമണിമണ്ഡപാഭ" മായ ഭവനത്തിലേ മന്ത്രശാലയിൽവെച്ചാണ് ആലോചന നടക്കുന്നതു്. സദസ്സിൽ (1) മാനവീ മേനക, (2) മാരചേമന്തിക, (3) കനകാവലി, (4) പാറയ്ക്കാട്ടിട്ടി, (5) വള്ള്യനാട്ടു് ഉണ്ണുനീലി, (6) പൊറ്റയ്ക്കാട്ടു കണ്ടിക്കുഴലി, (7) തേന്മാതവി, (8) പുഷ്പലേഖ മുതലായ സഖിമാർ എത്തിച്ചേർന്നിട്ടുണ്ടു്. ഓരോരുത്തരും അവരവരുടെ ആശയം സോപപത്തികമായി ആവിഷ്കരിക്കുന്നു. ചന്ദ്രോത്സവമഹത്തെപ്പറ്റി ചില വിവരങ്ങൾ അവരുടെ പ്രസംഗങ്ങളിൽ നിന്നു നമുക്കു ധരിക്കുവാൻ ഇടവരുന്നു:

"ചന്ദ്രോത്സവംചെയ്ക വിലാസിനീനാ-
മിന്ദ്രോത്സവം ചെയ്ക മഹീപതീനാം
ഉള്ളോന്നു പണ്ടേ; ഫലമേതയോർഹി
ലോകോത്തരത്വം വിഹിതം വിധാത്രാ.

സംസാരവും വൈശികവും വളർന്ന
ഭാഗ്യോപഭ്യോഗ്യങ്ങളുദാരവാചാം;
കാല്ക്കീഴമർക്കാമിവ രണ്ടുകൊണ്ടും
ചന്ദ്രാർക്കവക്ഷോജവതീം ത്രിലോകീം.
സംസാരഭോഗം വസുധാധിപാനാം;
വധൂജനാനാമപരം പ്രധാനം;
മനുപ്രണീതം പ്രഥമം; ദ്വിതീയം
മുനിപ്രണീതം; ധനഹേതു രണ്ടും."

പ്രയോഗസാരം തുടങ്ങിയ ഗ്രന്ഥങ്ങളിൽ മേല്പറഞ്ഞ ചന്ദ്രപൂജയുടെ വിധിയെപ്പറ്റി പ്രസ്താവനയുണ്ടെന്നും, പാർവ്വതീ ദേവിയും ശചി, മേനക, ഘൃതാചി, ഉർവശി, തിലോത്തമ എന്നീ അപ്സരസ്ത്രീകളും പാഞ്ചാലിയും ആ പൂജയനുഷ്ഠിച്ചു യശസ്വിനികളായിത്തീർന്നവരാണെന്നും മറ്റും സഖികൾ പറയുന്നു.

‘വേശാംഗനാവൃത്തിരിയം വിശീർണ്ണാ
വിരാജതേ സംപ്രതി കേരളേഷു’ എന്നും,

“ചന്ദ്രോത്സവംചെയ്യുബലാജനാനാം
നന്നെന്നതെങ്ങും ഭുവി സുപ്രസിദ്ധം;
തഥാപി ചെയ്തീലൊരിടത്തൊരുത്ത-
രെന്നിട്ടതത്യന്തവിചാരണീയം” എന്നും,

“ചന്ദ്രോത്സവം മാരമഹോത്സവം വാ-
രെഴും വസന്തോത്സവമെന്ന മൂന്നും
ചൊല്ലാർന്ന നല്ലാർക്കു വിധിച്ച കാര്യം
കില്ലില്ലതിന്നെങ്കിലുമോർക്കവേണം.”

എന്നുംകൂടി അവിടവിടെ പ്രസ്താവനയുണ്ട്. എല്ലാവരും കൂടി എത്രമാത്രം ക്ലേശമുണ്ടെങ്കിലും ചന്ദ്രോത്സവം ആഘോഷിക്കുകതന്നെ വേണമെന്നു നിശ്ചയിക്കുകയും തോഴിമാർ സകല സഹായങ്ങളും ചെയ്തുകൊള്ളാമെന്ന് ഏല്ക്കുകയും നായിക അതിനു ‘വരകപ്പള്ളി’ നമ്പൂരിയെ ആചാര്യനായി വരിക്കുകയും ചെയ്യുന്നു. അദ്ദേഹം ആ പൂജയ്ക്കുവേണ്ട ഒരുക്കങ്ങൾ എന്തെല്ലാമാണെന്നു വിജ്ഞാപനം ചെയ്യുന്നതോടുകൂടി മൂന്നാം സർഗ്ഗം സമാപിക്കുന്നു. ശരൽകാലത്തു ശുക്ലപക്ഷൈകാദശി മുതൽ പൗർണ്ണമാസിവരെയാണ് ഉത്സവത്തിനുള്ള കാലമെന്നും, കാമദേവന്റെ അരവിന്ദം തുടങ്ങിയുള്ള അഞ്ചു ശരങ്ങളെക്കൊണ്ടാണ് പൂർണ്ണചന്ദ്രനെ അർച്ചിക്കേണ്ടതെന്നും, ഉത്സവദിവസങ്ങൾക്ക് ആ ശരങ്ങളുടെ പേരുകൾതന്നെയാണ് യഥാക്രമം ഇടേണ്ടതെന്നും, അഞ്ചു നിലകളോടുകൂടിയ ഒരു വെൺമാടത്തിലാണ് ഉത്സവം ആഘോഷിക്കേണ്ടതെന്നും, അതിലേ ഓരോ കക്ഷ്യയിലിരുന്ന് ഓരോ ദിവസം ചന്ദ്രനെ ആരാധിച്ച് ഒടുവിലത്തെ ദിവസം അഞ്ചാമത്തെ കക്ഷ്യയിലിരുന്നു പൂജ അവസാനിപ്പിക്കണമെന്നും, ചന്ദ്രോദയത്തിനുമേൽ ഓരോ രാത്രിയിലും അഞ്ചു തവണവീതം പുഷ്പാഞ്ജലി ചെയ്യണമെന്നും, മറ്റും ആചാര്യന്റെ ഉപദേശത്തിൽനിന്നു നാം മനസ്സിലാക്കുന്നു. ചന്ദ്രോത്സവത്തിൽ പഞ്ചസംഖ്യയ്ക്കു പലതുകൊണ്ടും പ്രാധാന്യമുള്ളതിനാൽ കാവ്യവും അഞ്ചു ഭാഗങ്ങളായി രചിക്കുന്നതു സമീചീനംതന്നെ.

ചന്ദ്രോത്സവം എന്നൊരു പൂജാക്രമം വാസ്തവത്തിൽ പ്രചലിതമായിരുന്നുവോ എന്നും അതു കേവലം കവിസങ്കല്പമല്ലയോ എന്നും ചിലർ സംശയിക്കുന്നു. ഇന്ദ്രോത്സവം എന്ന പേരിൽ ഒരുത്സവം ഉണ്ടായിരുന്നതായി നാം ചിലപ്പതികാരത്തിൽനിന്നു ധരിക്കുന്നു. കാമോത്സവത്തേയും വസന്തോത്സവത്തേയും പറ്റിയും കേട്ടിട്ടുണ്ട്. കാമോത്സവം ഫാല്ഗുന മാസത്തിലും വസന്തോത്സവം ചൈത്രമാസത്തിലും ആഘോഷിക്കപ്പെടുന്നു. ചന്ദ്രോത്സവം എന്നതു ശരദൃതുവിൽ കാർത്തികമാസത്തിൽ ആഘോഷിക്കേണ്ടതായത്രേ കാണുന്നത്. അതു തന്നെയാണ് മുദ്രാരാക്ഷസത്തിൽ നിർദ്ദിഷ്ടമായ കൗമുദീമഹോത്സവം. ആ നാടകത്തിന്റെ മൂന്നാമങ്കത്തിൽ പ്രസ്തുത മഹോത്സവം നടത്തുവാൻ ചന്ദ്രഗുപ്തൻ ആജ്ഞാപിക്കുകയും ചാണക്യൻ അതു മുടക്കുകയും ചെയ്യുന്ന ഒരു ഘട്ടമുണ്ട്. “അഹോ! ശരത്സമയസംഭൃതശോഭാനാം ദിശാമതിരമണീയതാ” എന്ന പംക്തിയിൽനിന്നും മറ്റും ആ ഉത്സവം നടക്കുന്നതു ശരല്ക്കാലത്തിലാണെന്നു വെളിവാകുന്നു. “സാകം സ്ത്രീഭിർഭജന്തേ വിധിമഭിലഷിതം പാർവ്വണം പൗരമുഖ്യാഃ” എന്ന ഭാഗം വ്യാഖ്യാനിക്കുമ്പോൾ പാർവ്വണപദത്തെ “പർവ്വണി കാർത്തിക്യാം പൗർണ്ണമാസ്യാം ഭവം ക്രീഡാവി

ധിം” എന്നു ഢുൺഢിരാജൻ വ്യാഖ്യാനിക്കുന്നു. “കൗമുദീ കാർത്തികോത്സവഃ സ തു കാർത്തികീപൂർണ്ണിമായാം കർത്തവ്യഃ” എന്നു ത്രികാണ്ഡശേഷവ്യാഖ്യയിലും കാണ്മാനുണ്ട്. അതൊരു ദീപോത്സവമാണെന്നു രഘുവംശവ്യാഖ്യയിൽ മല്ലിനാഥൻ പറയുന്നു. നമ്മുടെ കാവ്യത്തിലും ചന്ദ്രോത്സവം ശരത്തിൽ ആഘോഷിച്ചതായാണ് വർണ്ണിച്ചിട്ടുള്ളത്. അതുകൊണ്ട് അങ്ങനെയൊരു ഉത്സവം കേവലം കവിയുടെ ഭാവനാഫലമാണെന്നോ പ്രയോഗസാരം എന്നൊരു ആഗമഗ്രന്ഥം ഇല്ലെന്നോ ആർക്കും വാദിക്കാവുന്നതല്ല. ‘പ്രയോഗസാരം’ എന്നൊരു ഗ്രന്ഥം ഞാൻ വായിച്ചിട്ടുണ്ട്. പക്ഷേ, അതിൽ ചന്ദ്രോത്സവത്തെപ്പറ്റിയുള്ള പ്രസ്താവനയൊന്നും കാണുന്നില്ല. ആദ്യകാലത്തു കൗമുദീമഹോത്സവം നടത്തിവന്നിരുന്നതു സ്ത്രീകൾ മാത്രമായിരുന്നില്ലെന്നും പിൽകാലത്ത് ആ ആചാരം നമ്മുടെ കാവ്യത്തിൽ വർണ്ണിക്കുന്ന രീതിയിൽ വിപരിണമിച്ചിരിക്കാം എന്നും കരുതാവുന്നതാണ്.

നാലാംസർഗ്ഗം ശരദ്വർണ്ണനംകൊണ്ട് ഉപക്രമിക്കുന്നു.

“അഥ നിലാവുമണിഞ്ഞമലാംബരാ
നളിനമെന്നുമുപായനധാരിണീ
ശരദസേവത മേദിനിവെണ്ണിലാ-
വിനെ മനോഭവമോഹനപിഞ്ഛികാ”

എന്നതാണ് അതിലെ ആദ്യത്തെ ശ്ലോകം. ശരദ്വർണ്ണനാനന്തരം കണ്ടങ്കോതരാജാവും അതിൽപ്പിന്നീടു സംഘക്കളിക്കാരും (ചാത്തിരന്മാർ) അനവധി വാരസുന്ദരിമാരും ചന്ദ്രോത്സവാഘോഷത്തിൽ ഭാഗഭാക്കുകളാകുവാൻ വന്നുചേരുന്നു. പതിനെട്ടു സംഘങ്ങളുടേയും പേരുകൾ എളുപ്പത്തിൽ ഓർമ്മിക്കുന്നതിനു “പുല്ല, കണ്ട, പുളി, തത്ത, വേഴ, പുറ, ആറ്റ, ചുണ്ട, നാട്ടി, നെന്മേനി, താമര, ചൊവ്വര, വെള്ള, തിട്ട, ചാഴി, പാല, പാക്യ, മിഴി” എന്നു പ്രസിദ്ധമായ ഒരു സംഗ്രഹവാചകമുണ്ട്. അവയുടെ പരിപൂർണ്ണനാമധേയങ്ങൾ ചന്ദ്രോത്സവത്തിൽ കുറിച്ചുകാണുന്നു. സംഘങ്ങളിൽ ആറെണ്ണം വൈയാകരണന്മാരുടേയും വേറിട്ട് ആറു പ്രാഭാകരന്മാരുടേയും ബാക്കിയുള്ള ആറു ഭാട്ടന്മാരുടേയും ആണ്. (1) കണ്ടരാമൻ (കൺടാൻ), (2) പുളിക്കീഴ്, (3) വേഴപ്പറമ്പ്, (4) പുറക്കടിഞ്ഞകം, (5) തത്തമംഗലം, (6) പുല്ലിപുലം ഇവയാണ് വൈയാകരണസംഘങ്ങൾ. (7) കീഴ്‌വീതി (കിഴിന്യാര്), (8) വെള്ളാങ്ങല്ലൂർ, (9) തിട്ടപ്പള്ളി, (10) ചാഴിക്കാട്ട്, (11) പാലക്കാട്ട്, (12) ഭാസ്കരം (പാക്യം) ഇവ പ്രാഭാകരസംഘങ്ങളും, (13) നാട്ടിയമംഗലം (നാട്യമംഗലം), (14) ചുണ്ടയ്ക്കമണ്ണ്, (15) ചോതിരം (ചൊവ്വരം), (16) ആറ്റുപുറം, (17) താമരച്ചേരി, (18) നെന്മേനി ഇവ ഭാട്ടസംഘങ്ങളുമാകുന്നു.

ഓടനാട്ട് (കായംകുളം), അതിന്റെ തലസ്ഥാനമായ കണ്ടിയൂർ, മതിലകം, പാലയൂർ, കോഴിക്കോട്ട് മുതലായ സ്ഥലങ്ങളിൽനിന്നാണ് യുവതികൾ വരുന്നത്. മൂന്നാം സർഗ്ഗത്തിൽ സദസ്യകളായിരുന്നവരും വന്നുചേരുന്നുണ്ട്. അവരെക്കൂടാതെ (1) നന്തിപ്പുലത്ത് ഇട്ടി, (2) കൊടുങ്ങല്ലൂർ ആനന്ദനീവി, (3) വീണാവതി, (4) കുറ്റിപ്പുറത്ത് ഉണിച്ചിരുതേവി, (5) ചേരിക്കളത്ത് ഉണിച്ചിരുത, (6) ചന്ത്രത്തിൽ ഉണ്ണിയച്ചി, (7) കണ്ടച്ചാത്ത് ഇട്ടിമാതവി തുടങ്ങിയ മറ്റു ചില സുന്ദരിമാരെ കവി അവിടെ ആഗമനം ചെയ്തവരുടെ കൂട്ടത്തിൽ സ്മരിക്കുന്നു. (1) പെരുവനം, (2) ഇരിങ്ങാലക്കുട, (3) ചോതിരം, (4) ആലത്തൂർ, (5) അരിയന്നൂർ, (6) ഈശാനം, (7) തൃശ്ശിവപേരൂർ, (8) ചെങ്ങന്നൂർ, (9) തിരുവല്ലാ, (10) ഐരാണിക്കുളം, (11) മൂഴിക്കുളം, (12) പന്നിയൂർ ഇവിടങ്ങളിലുള്ള നമ്പൂരിമാരും ആഗതരായിരുന്നു എന്ന് അഞ്ചാംസർഗ്ഗത്തിൽനിന്നു നാം

ധരിക്കുന്നു. ചില സുന്ദരികളോടൊപ്പം കവികളും വരുന്നുണ്ട്. പൂനം, ശങ്കരകവി, രാഘവകവി ഇവരെല്ലാം ആ കൂട്ടത്തിൽപ്പെട്ടവരാണ്. ഇവർക്കുപുറമേ ഗ്രന്ഥകാരൻ നാമനിർദ്ദേശം ചെയ്യാതെ

"കേനാപി കേരളവധൂഹൃദയാരവിന്ദ-
ബാലാതപേന കവിനാ കലിതാപദാനാ,"
"മധുരമധുരഭാഷാപദ്യകോലാഹലംകൊ-
ണ്ടുലകഖിലമലിക്കും നല്ലവീന്ദ്രാനയാതാ"

എന്നും മറ്റുമുള്ള വരികളിൽ വേറെ ചില കവികളുടെ ആഗമനത്തെപ്പറ്റിയും സൂചിപ്പിക്കുന്നു.

"മധുരകവികളെല്ലാം ചെന്നു പൂജാവസാനേ
മണമിളകിന ഭാഷാപദ്യബന്ധൈരനേകൈഃ
അമൃതകിരണമസ്തോഷുഃ"

എന്നും

"കവിഷു സകലഭാഷാസാർവഭൗമേഷു ചന്ദ്ര-
സ്തുതിമുഖരമുഖേഷു പ്രൗഢരോമോൽഗമേഷു"

എന്നുംകൂടി പ്രസ്താവനകൾ കാണുന്നുണ്ട്. ആ കവികൾ പ്രായേണ മണിപ്രവാളത്തിലായിരിക്കണം ഗദ്യപദ്യങ്ങൾ രചിച്ചിരുന്നത്. അവ ആസ്വദിക്കുന്നതിനുവേണ്ട പാണ്ഡിത്യവും സഹൃദയത്വവും ആ സ്ത്രീകളും സമ്പാദിച്ചിരുന്നിരിക്കണം. മതിയെപ്പറ്റി വർണ്ണിക്കുമ്പോൾ കവി

"ശാകുന്തളം തദനു മാളവികാഗ്നിമിത്രം
കാദംബരീചരിതമത്ഭുതബന്ധഹൃദ്യം
മുറ്റും മറന്നമൊഴി വൈകിനകൂട്ടുദാരാ
ശുശ്രാവ ഭാവമധുരഞ്ച മണിപ്രവാളം"

എന്നു പറയുന്നു. നായികയുടെ 'മാലാവാഹിനി'യായ ചേടിപോലും ഈദൃശങ്ങളായ 'ഭാഷാകലവികളിൽ' വിദഗ്ധയായിരുന്നുവത്രേ. സ്ത്രീകൾക്കു സാഹിത്യപരിശീലനത്തിനുള്ള സമയം സായാഹ്നമായിരുന്നു; ആ പരിപാടിയിൽ മണിപ്രവാളസാഹിത്യത്തിനു ഗണനീയമായ ഒരു സ്ഥാനവും അവർ നല്കിയിരുന്നു. അതുംകൂടി ആ പ്രസ്ഥാനത്തിന്റെ അഭ്യുന്നതിക്ക് ഒരു കാരണമായിത്തീർന്നിരിക്കണം.

അഞ്ചാംഭാഗത്തിൽ ഉത്സവം അവസാനിച്ചപ്പോൾ പൂർണ്ണചന്ദ്രൻ നായികയുടെ മുന്നിൽ പ്രത്യക്ഷീഭവിച്ച്

"മദനമണിവിളക്കായ് നീ വിളങ്ങീടുകസ്മൽ-
പ്രണയിനി, പുനരാശാപാന്തമസ്മിൻ പ്രപഞ്ചേ;
കലിതകുതുകമിന്നേ വാരസീമന്തിനീനാ-
മഴകുടയ മണിപ്പൂൺപാക നിൻപാദപത്മം."

എന്നും മറ്റും അവളെ അനുഗ്രഹിക്കുകയും ആ ദേവന്റെ പ്രാണപ്രിയയായ രോഹിണി ഒരു മുക്താഹാരം അവളുടെ കഴുത്തിൽ സമർപ്പിക്കുകയും ചെയ്യുന്നു.

ഗ്രന്ഥാന്തത്തിൽ ശിവസ്തുതിപരമായി ഒരു ശ്ലോകമുള്ളതാണ് അടിയിൽ ഉദ്ധരിക്കുന്നത്.

"ഉലകഖിലമലിക്കും മേദിനീവെണ്ണിലാവിൻ
മധുരചതുരരുപൈർവാക്യപുഷ്പോപഹാരൈഃ
സുരഭിതകകുബന്തൈരാദധാതു പ്രസാദം
നിഖിലഭുവനസാക്ഷീ ബാലശീതാംശുമൗലിഃ"

ഒരു മാതൃകാഗ്രന്ഥത്തിൽ ഇതിനുമേൽ മറ്റൊരു ശ്ലോകവും കുറിച്ചു കാണുന്നുണ്ടു്. അതുകൂടി അടിയിൽ ചേർക്കാം:

"കോൽത്തേൻനേർവാണി, വീണാമൊഴിമണികളണി-
 ച്ചാർത്തു കാൽത്താരിൽ നിത്യം
ചാർത്തീടൂതാക ചന്ദ്രോത്സവമധുരകഥാ-
 സൗരഭോന്മേഷയോഗാൽ;
ആത്താഭോഗം വിളങ്ങും ഗുണഗണലഹരീ-
 ഭാരി മൂർത്തിത്രയീ നിൻ
കീർത്തിക്ഷീരാംബുരാശൗ വിഹരതു
 സകലം മേദിനീവെണ്ണിലാവേ!."

ചന്ദ്രോത്സവകാരന്റെ വിശ്വോത്തരമായ കവനകലാമാർമ്മികതയ്ക്കു ചില മൂർദ്ധാഭിഷിക്തോദാഹരണങ്ങൾ ഇവിടെ ഉദ്ധരിക്കേണ്ടതുണ്ടു്. അദ്ദേഹം ഗ്രന്ഥത്തിന്റെ ഉപക്രമത്തിൽ കഥാസൂചനത്തിനുവേണ്ടി ചന്ദ്രരേഖയേയും, പിന്നീടു ശ്രീപരമേശ്വരനേയും പാർവതീദേവിയേയും ഗുരുവിനേയും രസം ശൃംഗാരമാകയാൽ കാമദേവനേയും വന്ദിക്കുന്നു. തദനന്തരം വാല്മീകി, വ്യാസൻ, കാളിദാസൻ, ഭാരവി, മുരാരി, ഭട്ടബാണൻ എന്നീ പൂർവകവികളെ പ്രശംസിച്ചു്, അവരോടൊപ്പം തന്റെ സമകാലികന്മാരായ പുനം ശങ്കരകവി ഇവരേയും പുകഴ്ത്തി, ദുർജ്ജനങ്ങളെ ഉപാലംഭനം ചെയ്തു, തന്റെ ശാലീനതയെ വിശദീകരിച്ചുകൊണ്ടു കഥയിലേക്കു കടക്കുന്നു.

"അമൃതകിരണരേഖാം നൃത്യതശ്ശൂലപാണേ-
രഴകുടയ ജടാജൂടാന്തരസ്ഥാമുപാസേ,
പവനിയിലിടവേറിട്ടന്തികേ വീണ്ണ ഗംഗാ-
ചെറുതിരനുരപോലേ ലോഭനീയാനുഭാവാം."

എന്ന പ്രഥമപദ്യം വായിക്കുമ്പോൾത്തന്നെ കവി സാമാന്യനല്ലെന്നു ഭാവുകൻ തീർച്ചപ്പെടുത്തുന്നു. ആ മതത്തെ ഊന്നിയൂന്നിയുറപ്പിക്കുകയാണു് അതിനപ്പുറമുള്ള ഓരോ പദ്യവും ചെയ്യുന്നതു്. താഴെക്കാണുന്ന പദ്യങ്ങൾ പരിശോധിയ്ക്കുക:

നവോഢയായ പാർവതീദേവി:

"പരമശിവമുഖാംഭോജാവലോകേ നവീനേ
മിഴികളിലവനമ്രം വിസ്മയശ്രീ കപർദേ
കുതുകി ശശികലായാമുൽപ്രകമ്പം ഭുജംഗേ
ജയതി തിരുമിഴിത്തെല്ലദ്രിരാജാത്മജായാഃ."

കാമദേവൻ:

"അണികുലചില ജിഹ്വാനന്ദി, കർണ്ണാമൃതം ഞാ,
ണഥ നയനമനോജ്ഞം നാസികാഹ്ലാദി ബാണം,
തൊടുമളവില്ലുറക്കും തേരു, യസ്യാംഗനാനാം
വക പടക, ളനംഗം ദൈവതം വെല്ലുമാക."

കാളിദാസന്റെ കവിത:

“ധ്വനിഭിരമൃതവിന്ദുസ്യന്ദിഭിഃ പ്രീണയന്തീ
സഹൃദയമഭിരാമൈരന്വിതാ ഭാവഭേദൈഃ
സരസമുചിതശയ്യാമാശ്രിതാ വിശ്വലോകം
സുഖയതി സുകുമാരാ കാളിദാസസ്യ വാണീ.”

ഈ ശ്ലോകം വാസ്തവത്തിൽ സംസ്കൃതമാണെങ്കിലും പ്രയുക്തങ്ങളായ പദങ്ങളുടെ സൗകുമാര്യംകൊണ്ടു മണിപ്രവാളമാണെന്നു തോന്നിപ്പോകുന്നു. ഇതുപോലെ വേറേയും പല ശ്ലോകങ്ങൾ ഈ കൃതിയിലുണ്ട്. തന്റെ ‘ഭാഷാരൂപിണി’യായ ‘ഭാരതി’ സഹൃദയന്മാർക്കു രസിക്കുമോ എന്നു കവി അല്പമൊന്നു സംശയിക്കുകയും, മധുരകവിത്വമില്ലാത്തവർ മൂകന്മാരായിരുന്നു കൊള്ളണമെന്നു വിധിയില്ലെന്നും കുയിലുകൾ പാടുമ്പോൾ കാക്കകളും കരയാറുണ്ടെന്നും അതിനു സമാധാനം കാണുകയും ചെയ്യുന്നു. ഒടുവിൽ താൻ ആത്മവിശ്വാസമില്ലാത്ത ഒരു കവിയല്ലെന്നും അദ്ദേഹം പ്രഖ്യാപനം ചെയ്യുവാൻ മടിക്കുന്നില്ല.

“ചരിതമമൃതഹൃദ്യം മേദിനീചന്ദ്രികായാ
ഭുവി നിരുപമമസ്മൽപ്രാതിഭം നിർവിവാദം
അഴകെഴുമിതിവൃത്തം പൂർണ്ണചന്ദ്രോത്സവം ന-
ന്നൊരുമ സുകൃതപാകം നിർണ്ണയം കർണ്ണഭാജാം.”

“മധുരമധുരഭാഷാസംസ്കൃതാന്യോന്യസമ്മേ-
ളനസുരഭിലയാസ്മൽകാവ്യവാണീവിഭൂത്യാ
തെളിയുക പരമിന്നും മേദിനീചന്ദ്രികാ തേൻ
പൊഴിയുമൊരു കലമ്പൻമാലകൊണ്ടെന്നപോലെ.”

എന്നീ പദ്യങ്ങൾ പ്രകൃതത്തിൽ ജ്ഞാപകങ്ങളാകുന്നു.

താഴെകാണുന്ന ശ്ലോകങ്ങൾ മതിയുടെ സൗന്ദര്യവർണ്ണന ഘട്ടത്തിൽ ഉള്ളവയാണ്:

“സജലജലദമാലാപേശലം കേശപാശം;
കുരുൾനിര തിമിരശ്രീവല്ലരീപല്ലവാഭം;
അളികതലമുലാവും കേതകാന്തർദ്ദലാഭം;
പുരികമുലകു വെല്‌വാൻ വില്ല ശൃംഗാരയോനേഃ.”

കളമൊഴിഗളനാളം കംബു ബിംബോകഡംഭ-
പ്രശമനമതിമുഗ്ദ്ധം കൈത്തലം ബദ്ധലീലം;
മുല കനകമലയ്ക്കും ചിത്തകാമ്പൊന്നലയ്ക്കും;
പട തുടിയൊടു തല്ലും ചൊല്ലെഴും മദ്ധ്യവല്ലീ.”

ചുവടേ ചേർക്കുന്ന ശ്ലോകങ്ങൾ ഗർഭവർണ്ണനത്തിൽനിന്നാകുന്നു:

“ആനീലമംബുജദൃശഃ സ്തനചൂചുകാഗ്ര-
മാപാണ്ഡുമൂലമബലാകുലമൗലി, രേജേ,
ത്തുവെണ്ണിലാവൊടു മറുത്തു പുറത്തു പോവാൻ
നുഴന്ന കൂരിരുളുതൻ തലയെന്നപോലെ.”

മന്ദം തൊടുമ്പൊഴുതിലും പഴുതേ നറുമ്പാൽ
ചിന്നും പൊട്ടുക്കനെ മുലക്കലശം തദീയം,
മേലിൽപ്പിറന്നു വളരും തരളായതാക്ഷ്യാ
മുന്നിൽപ്പുകൾപ്പൊലിമ മുന്തിവരുന്നപോലെ.”

രണ്ടാം ഭാഗത്തിലുള്ള മറ്റു ചില ശ്ലോകങ്ങൾകൂടി പകർത്തിക്കാണിക്കേണ്ടിയിരിയ്ക്കുന്നു:

“നീഹാരവാരി നിയമേന കുളിച്ചു ബാലാ
ശേഫാലികാ കുസുമസൗരഭവാസിതാംഗീ
പൂന്തേൻകുഴമ്പു പരുകിത്തരസാ സിഷേവേ
മന്ദാഗമാൻ മധുരവാണി മരുൽകുമാരാൻ.”
“ആർത്തു വസന്ത, മലർമാതിനു കൺകുളിർത്തു;
ചീർത്തു വിരിഞ്ചരമണീകുളിർകൊങ്ക രണ്ടും;
വാഴ്ത്തീ ഗിരാ മധുരയാ ദിവി ദേവസംഘം
ധാത്രീതലേ തരുണി പോന്നു പിറന്നനേരം.”

“ലോകത്രയീവിജയദീക്ഷിതമാരവീര-
സാമ്രാജ്യമംഗലമണിധ്വജവൈജയന്തീ
വത്സാ രുരോദ വിദ്രുമാംഗലതാ ചിരേണ
ശ്രീമന്മുകുന്ദമുരളീമധുരസ്വരേണ.”

മൂന്നാംഭാഗത്തിൽ ശ്രീമംഗലത്തുഭവനത്തെ വർണ്ണിയ്ക്കുന്ന ശ്ലോകങ്ങൾ എല്ലാംതന്നെ മനോഹരങ്ങളാണ്. അവയിൽ നാലെണ്ണം അടിയിൽ ചേർക്കുന്നു:

“യത്രാംഗനാനാം നയനേഷുപാതാ-
ന്നിഹന്യമാനാ നിയതം യുവാനഃ
ശൃംഗാരസർവസ്വരസായനേന
ജീവന്തി താസാമധരാമൃതേന;”

“പൂങ്കാവുതോറും പികസുന്ദരീണാ-
മാൺകോകിലാളീപരിലാളിതാനാം
കേൾക്കപ്പെടുന്നൂ രതിനാഥചാപ-
ക്രേങ്കാരഹാരീണി രുതാനി യസ്മിൻ.”

“യസ്മിന്നനംഗക്കൊടിയാട കാറ്റേ-
റ്റാകാശവീഥീമവഗാഹ്യ ഗത്വാ
തോങ്കൽക്കരംകൊണ്ടമരാവതീം നേ-
രങ്കത്തിനായാഹ്വയതീവ ഭാതി.”

“തുഷാരധാമാ നിശി നിർമ്മലാനി
മരന്ദവാചാം വദനാനി പശ്യൻ
മണിസ്ഥലീഷു പ്രതിമാഛലേന
പാദപ്രണാമം വിതനോതി യസ്മിൻ.”

മന്ത്രാലോചനാഘട്ടത്തിലുള്ള അനേകം പദ്യങ്ങൾ മാഘം രണ്ടാംസർഗ്ഗത്തിലേയും കിരാതാർജ്ജുനീയം രണ്ടാംസർഗ്ഗത്തിലേയും പദ്യങ്ങൾ പോലെ ആലോചനാമൃതങ്ങളാണ്. നോക്കുക:

“ഭാഗ്യാങ്കുരക്കുന്നുമുയർത്തി മോഹ-
പ്പാ ചേർത്തൊരുത്സാഹസമീരയോഗേ
വിവേകമെന്നും വളർകപ്പലേറി-
ക്കാര്യാംബുരാശൗ പെരുമാറവേണം.”
“ഉത്സാഹമൂലം നയസാരപുഷ്പം
കാര്യദ്രുമം കാമഫലാവനമ്രം
വിവേകശക്ത്യാ നനയാത്ത നാളിൽ
വരണ്ടുപോം വേരൊടുകൂട നൂനം.”

തന്റെ അഭിപ്രായം പറവാൻ പോകുന്ന മാനവീമേനകയുടെ ചിത്രമാണ് ചുവടേ പകർത്തുന്നത്:

“അഥോപധാനേ പുനരങ്കസംസ്ഥേ
വിചിത്രവർണ്ണേ വിനിവേശിതേന
കരേണ നാനാഭരണോജ്ജ്വലേന
മറച്ച ദന്താംബരമംബുജാക്ഷീ,

താംബൂലവീടീം ശശികല്പകർപ്പൂ-
രാമോദിനീം ദാതുമനുപ്രവൃത്താം
ആപ്താം വധൂടീമരികേ നിഷണ്ണാം
നിവാര്യ കൈകൊണ്ടലസേന ഗൂഢം,

മനോഭിരാമേണ മൃദുസ്മിതേന
ക്ഷീരാംബുരാശിം പുനരുക്തയന്തീ
അമ്മാനവീമേനക മാനനീയ-
മുപാദദേ വാക്യമനർഘശീലാ.”

അവളുടെ വാക്യത്തിന്റെ ഉപക്രമപദ്യമാണ് അടിയിൽ കുറിക്കുന്നത്:

“മനോജ്ഞവർണ്ണാ സുവിചിത്രബന്ധാ
നിരസ്തദോഷാ സഗുണാർത്ഥപുഷ്ടാ
ഇമ്മാരചേമന്തിക ചൊന്ന വാണീ
മഹാകവേർവാഗിവ സുപ്രസന്നാ.”

അഞ്ചാം ഭാഗത്തിൽ സൂര്യാസ്തമയവും ചന്ദ്രോദയവും വർണ്ണിക്കുന്നതിലാണ് കവി തന്റെ അനന്യസുലഭമായ മനോധർമ്മപ്രകർഷം മുഴുവൻ പ്രകടിപ്പിച്ചിരിക്കുന്നത്. ആ ഘട്ടത്തിൽനിന്നുകൂടി ചില ശ്ലോകങ്ങൾ ഉദ്ധരിക്കാം:

“അപരജലധിമീതേ ഹന്ത! ചെന്തീകണക്കേ
ദിവസകരകരാളീ പാടലാഭ്രന്മനോജ്ഞേ!
കടൽനടുവിൽ വിളങ്ങും വിദ്രുമശ്രീമയൂഖാ-
വലി വിയതി വിലങ്ങെപ്പൊങ്ങിനില്ക്കുന്നപോലേ.”

“ചരമശിഖരിപീഠേ പാടലം നാളികേരം
ദ്യുമണിവലയരൂപം വച്ചവിച്ഛിന്നധാരം
ജഗതി കരുതി തർപ്പിച്ചീടിനാൻ ചൂടൊഴിപ്പാ-
നഖിലഭുവനഭാജാമന്തിയാം മന്ത്രവാദി.”
“അരുണജലദമാലാവാസസാലങ്കൃതാംഗീ
തിമിരചികുരരാജത്താരപുഷ്പാഭിരാമാ
നളിനമുകുളമെന്നും പോരിളങ്കൊങ്കയുംകൊ-
ണ്ടലമകുരുത സന്ധ്യാ ശീതഭാനോസ്സപര്യാം.”

“വിഗളദമൃതമിന്ദോർമ്മണ്ഡലം പോന്നുയർന്നു
നിജകരപരിവീതം ബദ്ധനക്ഷത്രമാല്യം
മദനകരഗൃഹീതം പൂർണ്ണസൗഭാഗ്യദീക്ഷാ-
കലശമിവ നവീനം മേദിനീചന്ദ്രികായാഃ.”

സ്വഭാവോക്ത്യലങ്കാരംകൊണ്ടെന്നപോലെ രചനാഭംഗികൊണ്ടും വിശ്വവിജയം ചെയ്യുന്ന ഒരു ശ്ലോകമാണ് താഴെക്കാണുന്നത്:

“പുരികുഴലിലിറങ്ങിത്തങ്ങളിൽത്തിങ്ങിവിങ്ങും
കുളുർമുലയിൽ വിരുന്നുണ്ടേണശാബേക്ഷണാനാം
ദിശി ദിശി പെരുമാറീ മേദിനീവെണ്ണിലാവിൻ
മുഖപരിമളവാഹീ സന്തതം ഗന്ധവാഹഃ”

ചില പദങ്ങളും പ്രയോഗങ്ങളും

ഇങ്ങനെ ഉദ്ധരിച്ചു കൊണ്ടുപോയാൽ ചന്ദ്രോദയത്തിലെ ശ്ലോകങ്ങൾ നൂറിനു നൂറും തന്നെ പകർത്തേണ്ടിവരുന്നതാണ്. ചമൽകാരജനകമല്ലാത്ത ഒരു ശ്ലോകവും പ്രസ്തുത കാവ്യത്തിലില്ല. മധുരങ്ങളായ പ്രാചീനഭാഷാപദങ്ങൾ കവി ധാരാളമായി പ്രയോഗിച്ചിട്ടുണ്ട്. (1) പവനി (ഘോഷയാത്ര), (2) പൊഴിൽ (ചോല), (3) പാൽ (ഐശ്വര്യം) മുതലായ പദങ്ങൾ നോക്കുക. ലീലാതിലകത്തിൽ അനുശാസിച്ചിട്ടുള്ള പ്രകാരം (1) നർപ്പാൽ, (2) മുകൺമേൽ, (3) വാൺമുന തുടങ്ങിയ പദങ്ങളിൽ സന്ധി വിശേഷങ്ങളും കാണ്മാനുണ്ട്. (1) പൊടിഭിഃ, (2) വെൺമാളികാസു, (3) വിളക്കുമാടസ്യ, (4) പൊല്പാലികാനാം ഇത്യാദി പ്രയോഗങ്ങൾ “സന്ദർഭേ സംസ്കൃതീകൃതാ ച” എന്ന ലീലാതിലകസൂത്രത്തിന് ഉദാഹരണങ്ങളാകുന്നു. എതുകയിൽ കവിക്കു നിഷ്കർഷയില്ലെങ്കിലും അദ്ദേഹത്തിന്റെ മൃദുലകോമളമായ ശബ്ദപ്രവാഹത്തിൽ അതിന്റെ അഭാവംതന്നെയാണ് ആസ്വാദ്യതരമായി അനുഭവപ്പെടുന്നത്.

ചില ദോഷങ്ങൾ

ചന്ദ്രോത്സവത്തിൽനിന്നു ലോകതന്ത്രപരമായി നമുക്കു പലതും പഠിക്കാമെങ്കിലും അതു പരോക്ഷമായിപ്പോലും സന്മാർഗ്ഗോപദേശം ചെയ്യുന്ന ഒരു കാവ്യമല്ലെന്നുള്ളതു് അതിന്റെ ദോഷങ്ങളിൽ പ്രഥമഗണനീയമാണെന്നു ചിലർക്കു പക്ഷമുണ്ട്. “കാന്താസമ്മിതതയോപദേശം” പ്രസ്തുത കാവ്യം നല്കുന്നില്ലെന്നുള്ളതു പരമാർത്ഥം തന്നെ. എന്നാൽ തന്നിമിത്തം അതു ദൂരതഃപരിവർജ്ജനീയമാണെന്നു പറയുന്നതു ശരിയല്ല. താൻ ഒരു വേശ്യയുടെ ചരിതമാണ് പ്രസ്താവിക്കുവാൻ പോകുന്നതെന്നു

വായനക്കാരെ മുൻകൂട്ടി അറിയിച്ചു കൊണ്ടു കവി ആ കൃത്യം നിർവ്വഹിക്കുന്നു. മതിയും മേദിനീ ചന്ദ്രികയും അവളുടെ വയസ്യകളും "ധീരാ കലാപ്രഗല്ഭാസ്യാദ്വേശ്യാ സാമാന്യനായികാ" എന്ന ശാസ്ത്രലക്ഷണമനുസരിച്ച് കാവ്യരംഗത്തിൽ പ്രവേശിപ്പിക്കപ്പെടുന്ന കാമിനീലലാമങ്ങളാണ്. ഒരു വേശ്യയ്ക്ക് അനേകം ഭർത്താക്കന്മാർ ഉണ്ടായിരുന്നു എന്നു ചില ശ്ലോകങ്ങളിൽ പറയുന്നതു വസ്തുസ്ഥിതി കഥനം മാത്രമാണല്ലോ. സംഭോഗശൃംഗാരവർണ്ണനം വേണ്ടതിലധികം നഗ്നമായിട്ടുണ്ടെന്നു സമ്മതിക്കാം.

രണ്ടാംഭാഗത്തിൽ നായികയുടെ ശിശുക്രീഡ വർണ്ണിക്കുമ്പോൾ കവി 'ധാത്രീകരാംബുജധൃതാ' എന്നും 'സൗവർണ്ണകിങ്കിണി' എന്നും ആരംഭിക്കുന്ന രണ്ട് അശ്ലീലശ്ലോകങ്ങൾ ഘടിപ്പിച്ചിരിക്കുന്നു എന്നുള്ളതാണ് മറ്റൊരാക്ഷേപം. ആ ശ്ലോകങ്ങൾ അശ്ലീലദുഷ്ടങ്ങൾതന്നെയെങ്കിലും വേശ്യയുടെ ശൈശവം വർണ്ണിക്കുന്നവയാകയാൽ അസംഗതങ്ങൾ എന്നു പറവാൻ പാടുള്ളതല്ല. തന്റെ പ്രിയതമനെ അപഥസഞ്ചാരത്തിൽനിന്നു വിനിവർത്തിപ്പിക്കുവാൻ ചന്ദ്രിക ചെയ്ത ശ്രമം തനിക്ക് അശുഭോദർക്കമായിത്തീർന്നു എന്നു കവി പറഞ്ഞിരിക്കുന്നതു സ്ഥൂലദൃഷ്ടിയിൽ അനാശാസ്യമായി നമുക്കു തോന്നാമെങ്കിലും ഭർത്താവിന് എന്തും പ്രവർത്തിക്കാം എന്നു ജനങ്ങൾ വിശ്വസിക്കുകയും ശീലാവതിയെ സ്ത്രീകൾക്കു മാതൃകയായി പരിഗണിക്കുകയും ചെയ്തിരുന്ന ഒരു കാലത്ത് ആ ഇതിവൃത്താംശത്തിന് അനൗചിത്യം കല്പിക്കുന്നതു യുക്തിസഹമല്ലെന്നാണ് എന്റെ അഭിപ്രായം. ചന്ദ്രോത്സവത്തിലെ വർണ്ണനം അന്നത്തേ സമുദായാചാരത്തിന്റെ യഥാർത്ഥമായ പ്രതിഫലനമല്ലെന്നും കവി തന്റെ കല്പനാശക്തികൊണ്ട് ഒരു നവ്യലോകം സൃഷ്ടിച്ചിരിക്കുന്നു എന്നും വേണം വിചാരിക്കുവാൻ. നായിക ഒരു വേശ്യയാണെങ്കിലും കഥ മുഴുവൻ വേശ്യാവൃത്തമല്ല; ചന്ദ്രോത്സവാഘോഷമാണ് അതിലെ പ്രതിപാദ്യം. ആ ആത്മാവിന് ഒരു ശരീരമെന്ന വിധത്തിൽ മാത്രമേ മതിയുടേയും നായികയുടേയും ചരിതം നില്ക്കുന്നുള്ളു. പ്രധാനഭാഗത്തിലെങ്ങും അശ്ലീലത്വത്തിന്റെ പ്രസക്തിയില്ല. ആകെക്കൂടി ആധുനികന്മാരായ അനുവാചകന്മാർക്ക് ഇതിവൃത്തത്തിലും മറ്റും അങ്ങിങ്ങ് അല്പാല്പം അരോചകങ്ങളായ അംശങ്ങൾ കാണേണ്ടതായിവരുമെങ്കിലും ദേശകാലങ്ങളെ പുരസ്കരിച്ചുവേണം ഏതു കവിതയേയും നിരൂപണം ചെയ്യുവാൻ എന്നുള്ള ആലങ്കാരികമതം അനുസരിച്ച് അവർ ചന്ദ്രോത്സവത്തെ ആദരിക്കുമെന്നും ആദരിക്കണമെന്നുംതന്നെയാണ് എന്റെ പ്രതീക്ഷ. 'ധാത്രീകരാംബുജ' എന്ന ശ്ലോകമുണ്ടെന്നുവെച്ചു 'ചരമശിഖരിപീഠേ' 'പുരികുഴലിലിറങ്ങി' ഇത്യാദി ശ്ലോകങ്ങൾ വായിക്കേണ്ടെന്നു യാതൊരു സഹൃദയനും തോന്നുവാൻ ന്യായമില്ലല്ലോ. ശയ്യാഗുണം ഇത്രമാത്രം തികഞ്ഞ ഒരു കാവ്യത്തിലും യതിഭംഗത്തിന് അപൂർവ്വം ചില ഉദാഹരണങ്ങൾ കടന്നുകൂടിയിരിക്കുന്നതു കഷ്ടംതന്നെ. (1) പരമശിവജടാഭാ-രം (2) കമലവിശിഖസാമ്രാ-ജ്യം (3) മധുരമധുരമസ്തൌ-ഷഃ (മാലിനീവൃത്തത്തിൽ) (4) ചിറ്റിലപ്പ-ള്ളിനാടു (ഉപജാതിവൃത്തത്തിൽ) മുതലായ ഭാഗങ്ങൾ അത്യന്തം കർണ്ണാരുന്തുദങ്ങളായിരിക്കുന്നു. എന്നാൽ ഈ ദോഷവും കാവ്യത്തെ സാരമായി സ്പർശിക്കുന്നില്ല. അക്ഷരലക്ഷം അവകാശപ്പെടാവുന്ന ശ്ലോകങ്ങൾ അത്രയധികം അതിലുണ്ട്. കൈരളീദേവിക്കു ചന്ദ്രോത്സവം വിലവേറില്ലാത്ത ഒരു വിശിഷ്ടാഭരണമായി ഏതു കാലത്തും പ്രശോഭിക്കുന്നതാണ്.

ചില സ്തോത്രകൃതികൾ

ചിറയ്ക്കൽ കോവിലകത്തുനിന്നു 'പഞ്ചരത്നസ്തോത്രം' എന്നു പടിയിൽ കുറിച്ചിട്ടുള്ള ഒരു താളിയോലഗ്രന്ഥം കണ്ടുകിട്ടീട്ടുണ്ട്. അതിൽ (1) തൃച്ചെമ്മരേശസ്തുതി (ഗദ്യം) (2) ചെല്ലൂർപ്പിരാൻസ്തുതി (3) ചെറുകുന്നത്തമ്മസ്തുതി (4) കാമാക്ഷീസ്തുതി (5) ലക്ഷ്മീസ്തുതി എന്നിങ്ങനെ അഞ്ചു സ്തോത്രങ്ങൾ അടങ്ങീട്ടുള്ളതുകൊണ്ടായിരിക്കാം അതിനു പഞ്ചരത്നസ്തോത്രം എന്നു പേർ നല്കീട്ടുള്ളത്. ചെറുകുന്നത്തമ്മസ്തുതിയും ലക്ഷ്മീസ്തുതിയും ഒന്നിലധികം രൂപത്തിൽ കാണുന്നു. അതു കൂടാതെ തളിപ്പറമ്പത്തു ശിവനെപ്പറ്റിയും രണ്ടു ശ്ലോകങ്ങളുണ്ട്. പ്രസ്തുത സ്തോത്രങ്ങളുടെ പ്രണേതാവു ശങ്കരകവിയാണെന്നു ചിലർ ഊഹിക്കുന്നുണ്ടെങ്കിലും ചെല്ലൂർപ്പിരാൻ സ്തുതിയും ചെറുകുന്നത്തമ്മസ്തുതിയും ഒഴിച്ചാൽ ബാക്കിയുള്ളവയ്ക്കു് ആ മഹാകവിയുടെ കൃതികളാകുവാൻ വേണ്ട സ്വരൂപയോഗ്യതയില്ല. എന്നാൽ എല്ലാ സ്തോത്രങ്ങളും കൊല്ലം ഏഴാം ശതകത്തിൽ നിബന്ധിച്ചവയാണെന്നുതന്നെ തോന്നുന്നുമുണ്ട്. 'മഹാലക്ഷ്മീ വികല്പം വിനാ' എന്നവസാനിക്കുന്ന ലക്ഷ്മീസ്തുതിയെപ്പറ്റി മാത്രമേ സംശയമുള്ളു. അതു പൂന്താനം നമ്പൂരിയുടെ കൃതിയെന്നാണ് കേട്ടിട്ടുള്ളത്. ഓരോ കൃതിയേയുംപറ്റി അല്പം ഉപന്യസിക്കാം.

തൃച്ചെമ്മരേശസ്തുതി

താഴെ കാണുന്ന പങ്ക്തികൾ ഈ ഗദ്യത്തിലുള്ളവയാണ്:

"ജയ ജയ ജഗൽകന്ദമേ, സുന്ദരാനന്ദമേ, നന്ദഗോപാദി ഗോപാലനൈപുണ്യമേ, ഭക്തനൽപുണ്യമേ, ചിത്തകാരുണ്യമേ, യുക്തിതാരുണ്യമേ, ചാരുലാവണ്യമേ, ഗോപികാ കാമിനീഗോകുലത്തിൻ കുലത്തിന്നൊരാനന്ദപൂരം മരന്ദം ചൊരിഞ്ഞീടു മാരാമമേ, പരിചൊടഭിരാമമേ." ഇതു സംസ്കൃതദണ്ഡകങ്ങളുടെ രീതിയിൽ രചിക്കപ്പെട്ടിരിക്കുന്നു.

ചെല്ലൂർപ്പിരാൻ സ്തുതി

ഇതു പെരുഞ്ചെല്ലൂർ ശിവനെപ്പറ്റിയാണെന്നു പറയേണ്ടതില്ലല്ലോ. ആദ്യന്തം സ്രഗ്ദ്ധരാവൃത്തത്തിൽ നിർമ്മിതമായ ഈ കൃതി അർത്ഥപുഷ്ടികൊണ്ടു് അത്യന്തം മധുരമായിരിക്കുന്നു. കേശാദിപാദവർണ്ണനരൂപമായ ഇതിലേ എല്ലാ ശ്ലോകങ്ങളും 'ചെല്ലൂർപ്പിരാനേ' എന്ന സംബോധനയിൽ അവസാനിക്കുന്നു. മാതൃക കാണിക്കാൻ ചില ശ്ലോകങ്ങൾ ചുവടെ ചേർക്കാം:

"നന്നത്രേ നീ തപംചെയ്തതു വരദ! വധൂ-
കാർമ്മണം ഞാനറിഞ്ഞേൻ;
കുന്നിൽപ്പെണ്ണിന്നു മാരജ്വരമധികമതിൽ-
പ്പിന്നെയല്ലോ പിണഞ്ഞൂ;
അന്നുൾത്തിങ്ങും ജടാമണ്ഡലവിരചനയാ
ദിവ്യഗംഗയ്ക്കിരിപ്പാൻ
പിന്നെത്തീർത്താ നയംകൊണ്ടൊളിയറ; ജയ ക-
ല്യാണ ചെല്ലൂർപ്പിരാനേ." (1)

"സോമാർദ്ധത്തിന്നുദിപ്പാനുദയഗിരിതടം,
ചിത്രകൂടം ഭുജംഗ-
സ്തോമാനാം, വൈധസീനാമരിയ പിണമിടം

കാട്ടു മൂർദ്ധാവലീനാം,
വാർമേവീട്ടും നറുംകാഞ്ചനമണികലശം
ദിവ്യഗംഗാജലാനാം,
കാമാരേ! നിൻകപർദ്ദം ജയതി ഘനകൃപാ-
കല്യ, ചെല്ലൂർപ്പിരാനേ.” (2)

“തോന്നും മറ്റാർക്കു പോറ്റീ, കൊടിയ ദഹനനെ-
ന്നെന്തു ചേരും? വിവേകേ
സാന്ദ്രായാം ചന്ദ്രികായാം വിരഹിയൊഴിയെ നീ-
റീട്ടുമാറില്ലതാനും;
ഉന്നും ത്വൽഭാവനാപാവനനു ചുടുകയി-
ല്ലേതുമയ്യാ! തൊടാം നിൻ
മൂന്നാം തൃക്കണ്ണു ചെമ്പല്ലവലവമൃദുലം
നാഥ ചെല്ലൂർപ്പിരാനേ.” (3)

“ചഞ്ചന്നിശ്വാസഭീമാം ഭുജഗതതിയെ നി-
ന്നന്നങ്ഗകേ കണ്ടരണ്ട-
ങ്ങഞ്ചുംനേരത്തുമയ്യാ! കിമപി വിജയതേ
വേഴ്ച വിശ്വാതിശായീ;
കിഞ്ചിന്മഞ്ജുസ്മിതം ചേർന്നധരകിസലയേ
തേ വിരൺപൂണ്ട കൊഞ്ചി-
ത്തഞ്ചുന്തു കുന്നിൽമാതിൻ മിഴിമുന ഭയമു-
ല്ലയ ചെല്ലൂർപ്പിരാനേ.” (4)

“മംഗല്യത്തിൻകരുന്നെന്നമരകൾമുനയോ
മന്വതേ, ജന്മരോഗം
തുംഗം മാറ്റും മരുന്നെന്നണിമൃദുഹസിതം
താവകം കണ്ടുദാരം;
തൻകണ്ണിന്നും മനക്കാമ്പിനുമരിയ വിരു-
ന്നെന്നുതന്നേ മതം വാർ-
തിങ്ങും ഗൗരിക്കു, ദുഃഖക്ഷപർണഭരിതകൗ-
ശല്യ, ചെല്ലൂർപ്പിരാനേ.” (5)

“മാലേയത്തെന്നൽപോലേ സതതസുരഭിലം,
മഞ്ജുവാചാം നിവാസം-
പോലേ ഹാരീ ഭുജംഗൈ, രഴകിലളകപോ-
ലേ സദാ ഭൂതിശാലീ,
കാലാരേ! വാഴ്ത്തവല്ലേൻ ജയതി ഭവദുരോ-
ഭാഗമാർക്കേ കിടക്കും
ത്രൈലോക്യേ മറ്റു ഗൗരീകുചതടവില്യാ-
ല്ലീല, ചെല്ലൂർപ്പിരാനേ.” (6)

“ഗൗരീകൺകോൺ കളിപ്പാൻ വിഹരണമണിരം-
ഗായ, ഭസ്മാംഗരാഗ-
സ്മേരോല്ലാസായ, രോമാവലി തടവുമുപ-
ഘ്നായ, മംഗല്യഭാജേ,
ഹാരാകാരേണ ഇങ്ങും ഫണിമണിമഹസാ
ഭദ്രദീപപ്രതിഷ്ഠാം
ചേരും മധ്യായ, ബദ്ധോഞ്ജലിരയമയി തേ
നാഥ, ചെല്ലൂർപ്പിരാനേ.” (7)

“ഇന്നിൻനാഭീതലത്തെച്ചിലർ തരുണിമവാ-
രാകരാവർത്തമെന്നേ
മന്യന്തേ, കേപി രോമാവലിലതിക മുള-
ച്ചീടുമാവാലമെന്നും.
മന്യേ ഗൗരീമനക്കാമ്പിനു കിമപി കളി-
ച്ചും തുടിച്ചും കുളിപ്പാൻ-
തന്നേ തീർത്തോരു വാപീവലയമിതി മഹാ-
ദേവ, ചെല്ലൂർപ്പിരാനേ.” (8)

“എല്ലായ്പ്പോഴും പുലമ്പിന്റിതു രജതഗിരേ-
രുത്തമാംഗേ നവീന-
സ്വർല്ലോകാനോകഹത്തിൻതറമുകളിലുമാ-
ശ്ലിഷ്ടനായ് നിൻനിവാസം
ചൊല്ലാർന്നീടും മഹേന്ദ്രാദ്യമരവരശിഖാ-
രത്നരോചിർമ്മതല്ലീ-
കല്ലോലൗഘം പുലമ്പിപ്പുറവടിയൊടു ക-
ല്യാണ ചെല്ലൂർപ്പിരാനേ.” (9)

ഫലശ്രുതിരൂപമായ ഒരു ശ്ലോകവും ഒടുവിലുണ്ട്:

“മാത്രാതീതാനുഭാവം ജയതി തവ വിഭോ,
വെല്ക കേശാദിപാദ-
സ്തോത്രം: നിത്യം (സമസ്തം) ജനമിഹ നിയതം
വർത്തതാം ബദ്ധമോദം
പ്രീത്യാ ദേഹാവസാനേ പരമശിവ! പദാം-
ഭോരുഹേ താവകേ ചെ-
ന്നാസ്ഥാം കൈക്കൊണ്ടു മേവീടുക, ജയ ജയ ക-
ല്യാണ ചെല്ലൂർപ്പിരാനേ.”

ചെറുകുന്നത്തമ്മസ്തുതി

ചെറുകുന്നക്ഷേത്രം (ബാലശൈലം) ചിറയ്ക്കൽ താലൂക്കിലേ തൃക്കണ്ണപുരം ദേശത്തി നടുത്തുള്ള അന്നപൂർണ്ണേശ്വരീക്ഷേത്രമാകുന്നു. “ചെറുകുന്നഗ്രശാലയിൽ വാഴുമമ്മേ തമ്പുരാട്ടി, പൊൻകോരികയിൽ ചോറുമായി വിളമ്പുകമ്മേ തമ്പുരാട്ടി” എന്നും മറ്റും പഴയ പാട്ടുകളിൽ ആ ദേവിയെ വർണ്ണിച്ചുകാണുന്നു. എല്ലാവർക്കും മൃഷ്ടാന്നദാനം

ചെയ്യുന്ന ദേവിയാണ് ചെറുകുന്നത്തമ്മ. പ്രസ്തുത സ്തോത്രത്തിൽനിന്നു ചില ശ്ലോകങ്ങൾ അടിയിൽ പകർത്തുന്നു:

പാടേ പെട്ടെന്നുറക്കെത്തിരുകിന കബരീ-
 സഞ്ചയം ചേഞ്ചെലോരേ-
ന്നീടും കല്യാണകാഞ്ചീലളിതമതിദൃഢാ-
 ബദ്ധനീവീനിബന്ധം
ഊടേ തോന്നീടുകസ്മന്മനസി പഥികപ-
 ന്തിക്കു മൃഷ്ടാന്നദാന-
ക്രീഡോപക്രാന്തമിന്നിൻതിരുവുടൽ ചെറുകു-
 ന്നമ്പുമെൻതമ്പുരാട്ടീ." (1)
"നാനാരൂപോപദംശാനവരവർവദനം
 പാർത്തു വേണുന്നതെല്ലാം
താനേ, വേണ്ടും ജനാനാമിടയിടയിലറി-
 ഞ്ഞാസ്ഥപൂണ്ടാജ്യപൂർണ്ണം
മാനാതീതം വിളമ്പും ഭവതിയെ വിരണൽ-
 ഭൂഷണാം പന്തിമധ്യേ
കാണാമോ മാദൃശാമിങ്ങൊരുകുറി ചെറുകു-
 ന്നമ്പുമെൻതമ്പുരാട്ടി." (2)

"ആദ്യാം താമന്നപൂർണ്ണാം പ്രതി വിരചിതമിപ്പഞ്ചകം നെഞ്ചിലുൾച്ചേർത്താസ്ഥാം കൈക്കൊണ്ടുഷസ്സുംപൊഴുതു്" എന്നു് ഒടുവിൽ ഒരു ശ്ലോകം കാണുന്നതിൽനിന്നു് ഈ സ്തോത്രം ഒരു പഞ്ചകമാണെന്നു വെളിവാകുന്നു. അതു കൂടാതെ വേറെയും ചെറുകുന്നത്തമ്മയെപ്പറ്റിയുള്ള പദ്യങ്ങൾ മുൻപു നിർദ്ദേശിച്ച ഗ്രന്ഥത്തിൽ ഉണ്ടു്. അവയിൽ രണ്ടെണ്ണംകൂടി താഴെ ചേർക്കാം:

"വാട്ടമാറ്റ മണികുണ്ഡലോല്ലസിതഗണ്ഡ, മവ്വള കുലുങ്ങുമാ, -
റാട്ടമാറ്റരസി ഹാരമാല, രുചിതേട്ടമാറ്റ വദനാംബുജം,
നീടെഴുന്നഖിലപാന്ഥപന്തികളിൽ നീ വിളമ്പുവതിവണ്ണമെ-
ൻറൂഢമോദമൊരുകുന്റ നന്റ ചെറുകുന്റമർന്ന ഗിരികന്യകേ."

"മാരവൈരിമനമായ ചൂതമലരിൽത്തെളിഞ്ഞൊരനുരാഗമാം
ചാരുതേനധികമാസ്വദിപ്പൊരു വിദഗ്ദ്ധകോകിലവിലാസിനീം
ഏറിനോരു കരുണാംബുധൗ ഝടിതി ചാട്ടമീക്ഷണകലാമ്മനം
ചേരുവോരു ചെറുകുന്റമർന്ന ഗിരികന്യകാമഹമുപാശ്രയേ."

കാമാക്ഷീസ്തുതി

കാമാക്ഷി ശങ്കരവാര്യരുടെ പരദേവതയായ പള്ളിക്കുന്നിലെ മൂർത്തിയാണു്. ഈ സ്തോത്രം ദ്രാവിഡഗന്ധിയായ വൃത്തത്തിൽ അകാരാദി ക്രമമനുസരിച്ചു രചിച്ചിരിക്കുന്നു. ചില പദ്യങ്ങൾ ചുവടെ ചേർക്കുന്നു:

"അംഭോജസംഭൃതജംഭാരിസംഭാവ്യ-
മംഭോജനാഭൻ മുദാ ശംഭുവും കൂപ്പ-
മൻപാർന്ന നിൻപാദപാഥോജമെന്നുള്ളി-

ലൻപേണമെൻപോറ്റി കാമാക്ഷിയമ്മേ!"

"ഉൽകണ്ണയുൾക്കൊണ്ടു തൂക്കാൽ പ്രവാളങ്ങ-
ളുൾക്കാമ്പിൽ വയ്ക്കിന്റെ വിഖ്യാതലോകർക്കു
തിക്കിന്റെ ദുഃഖങ്ങളൊക്കക്കെടുക്കിന്റെ
ചിൽക്കാതലായോരു കാമാക്ഷിയമ്മേ!"

ഇതുപോലേ പ, പാ, പി, പീ എന്നിങ്ങനെയുള്ള അക്ഷരങ്ങളിൽ ആരംഭിക്കുന്ന മറ്റൊരു കാമാക്ഷീസ്തോത്രവുമുണ്ട്. ഈ രണ്ടു സ്തോത്രങ്ങൾക്കും ഗുണം വളരെ കുറയും. ഇവയെ മുറയ്ക്കു കഴിഞ്ഞ അധ്യായത്തിൽ ഉൾപ്പെടുത്തേണ്ടതായിരുന്നു. സൗകര്യത്തിന്നുവേണ്ടി ഇവിടെ പരാമർശിക്കുന്നു എന്നേയുള്ളു.

ലക്ഷ്മീസ്തുതി

ഈ സ്തോത്രത്തിലെ ശ്ലോകങ്ങൾ എല്ലാം വസന്തതിലകവൃത്തത്തിൽ നിബന്ധിച്ചിരിക്കുന്നു. "തന്റരുളു നീ കരുണാകടാക്ഷം" എന്നു ചില ശ്ലോകങ്ങളും "പുലമ്പുകയി പൂമകളേ നികാമം" എന്നു അവയ്ക്കപ്പുറമുള്ള വേറെ ചില ശ്ലോകങ്ങളും അവസാനിക്കുന്നു. ഒരു ശ്ലോകം താഴെ പ്രദർശിപ്പിക്കാം:

"കാളാംബുദാളിയൊടെതിർത്തൊരു കൂരിരുട്ടെ-
ക്കാളും തിരണ്ടതിചുരുണ്ടലർചായലും തേ
നീലാളിപാളി തൊഴവോരളകങ്ങളും മേ
മേലേ പുലമ്പുകയി പൂമകളേ, നികാമം."

മറ്റൊരു ലക്ഷ്മീസ്തുതി

"കൽമാഷം തുടരാത ചാരുകരുണാകല്ലോലമേ, കൈതൊഴാ-
മമ്മേ പാല്ക്കടലിൽപ്പിറന്ന കമലക്കന്യേ! നിനക്കേഷ ഞാൻ;
സമ്മോദാൽ മുകിൽവർണ്ണരെ പ്രതിദിനം നോക്കും കടാക്ഷങ്ങൾകൊ-
ണ്ടെന്മേലൊന്നുഴിയേണമൻപൊടു മഹാലക്ഷ്മീ വികല്പം വിനാ."

എന്നു തുടങ്ങുന്നതാണ്. ഇതിനെപ്പറ്റി മുൻപു സൂചിപ്പിച്ചു കഴിഞ്ഞു.

ചെല്ലൂരീശവിലാസം

പെരുഞ്ചെല്ലൂർ ശിവന്റെ ആഹ്നികത്തെ വിവരിക്കുന്നതും അറുപതു ശ്ലോകങ്ങൾ അടങ്ങിയതുമായ ഒരു ലഘുകാവ്യമാകുന്നു ചെല്ലൂരീശവിലാസം. അതിൽ ശാർദ്ദൂലവിക്രീഡിതത്തിലുള്ള ഒരു ശ്ലോകം ഒഴിച്ചു ബാക്കിയെല്ലാം സ്രഗ്ദ്ധരാവൃത്തത്തിൽ നിബന്ധിച്ചിരിക്കുന്നു. 'സ്രഗ്ദ്ധരാബദ്ധരാഗ'ന്മാരാണല്ലോ പഴയ മണിപ്രവാളകവികൾ. കവിത ഏറ്റവും ഹൃദ്യമാണ്; പ്രണേതാവു് ആരെന്നറിവില്ല. ചില ശ്ലോകങ്ങൾ ഉദ്ധരിച്ചുകാണിക്കാം:

"പ്രത്യൂഷേ ഞാനുപാസേ മൃദുശയനതലേ
  ശൈലകന്യാകുചോദ്യൽ-
കസ്തൂരീ സൗരഭാപൂരിതമണിഭവനേ,
  രത്നദീപാഭിരാമേ,
നിദ്രാന്തേ വന്ദിവൃന്ദസ്തുതി സുഖശയന-
  പ്രശ്നവാക്യം ചെവിക്കൊ-

ണ്ടുത്ഥാനം ചെയ്തിരിക്കും വടിവു തവ മഹാ-
    രാജ ചെല്ലൂർപ്പിരാനേ!” (1)

“അന്തർന്നാഡീം നിയമ്യ സ്ഫുടിതമപി പര-
    ബ്രഹ്മവിദ്യാം കുറിക്കൊ-
ണ്ടെന്തോന്നിക്കണ്ടതെല്ലാമതു നിജമഹസാ
    ഭാവിതം ഭാവയന്തം
മന്ദം മന്ദം തുറന്നീടിന നയനപുടം
    ദേവ, സന്ധ്യാമുപാസി-
ച്ചിന്ധാനം ത്വാം തൊഴുന്നേൻ പുലരിയിലഖിലാ-
    ധീശ ചെല്ലൂർപ്പിരാനേ.” (2)

“വാരാളും നന്ദികേശപ്രമുഖപരിചര-
    ന്മാരെ വാരങ്ങൾതോറും
വേറേ വേറേ നിയോഗിച്ചഖിലതനുഭൃതാം
    തൃപ്തിമെത്തുംപ്രകാരം
ഓരോ കാര്യാന്തരാണാം തിരിവുകൾ തിരുവു-
    ള്ളത്തിലേറക്കുറിക്കൊ-
ണ്ടോരോന്നവ്വണ്ണമാകെന്നരുളിന മൊഴി തേ
    നൗമി ചെല്ലൂർപ്പിരാനേ.” (3)

“പൂങ്കാവിൽച്ചെന്നൊരോരോ വിടവുകളിൽ വിരി-
    ഞ്ഞീടുവാനാഞ്ഞ പൂവിൽ-
ത്താൻകുടപ്പൂക്കകൊണ്ടപ്പുതുമധുമണമാ-
    ദായ ചേതോഭിരാമം
ചേൺകോലും പൊയ്കതോറും ചെറുതിരകളിൽ വീ
    ണ്ണായലാടിപ്പതുക്കെ-
പ്പാങ്ങായ് വീയും, മരുന്മേളനമിഹ ഭവതോ
    നൗമി ചെല്ലൂർപ്പിരാനേ.” (4)

“വൃത്തംകോലും തടാകത്തളികയിൽ നിറയെ-
    പ്പൂമ്പൊടിത്തണ്ഡുലം ചേ-
ർത്തത്യന്തോല്ലാസി ചെന്താമരമുകുളമണി-
    ച്ചെപ്പുമുൽഭാവയന്തീ
വസ്ത്രം ഫേനേന ശുക്ത്യാ മുകുരവുമിഹ ചേ-
    ർത്താഗതം ത്വാമെതിർപ്പാ-
നുദ്യാനശ്രീ മുതിർന്നോരളവു ചെലവു [2] തേ
    നൗമി ചെല്ലൂർപ്പിരാനേ” (5)
“ആനത്തോൽകൊണ്ടുടുത്തത്തിരുവുടൽ മുഴുവൻ
    ഭസ്മവും തേച്ചമമ്മാ!
ചേണുറ്റീടുന്ന കറ്റച്ചിടവടിവിൽ മുറ്-

[2] (i) ചെലവ്=ചെല്ല് (യാത്ര)

ക്കിച്ചലച്ചന്ദ്രലേഖം
മേനിപ്പൂണാരമാക്കിപ്പണിഗണവുമണി-
ഞ്ഞഞ്ജസാ നിൻ പ്രദോഷേ
ശ്രീ നൃത്തത്തിന്നുമെത്തും ചമയമനുപമം
നൗമി ചെല്ലൂർപ്പിരാനേ.” (6)

“ഉള്ളംകുടിക്കുളുർപ്പോളവുമിളമലയ-
ത്തെന്നൽചാലേയ [3]വാതിൽ-
ക്കുള്ളൂടേ വന്നു മെയ്യിൽത്തടവി മണിവിള-
ക്കിന്നിളക്കം വരാതെ,
വിള്ളെന്നഗ്രേ വിളങ്ങുന്നഹികൾ വയർനിറ-
യ്ക്കുന്ന നേരത്തകാണ്ഡേ
കൊള്ളും പള്ളിക്കുറുപ്പിൻവടിവു തവ വിഭോ
നൗമി ചെല്ലൂർപ്പിരാനേ!” (7)

ഈ കൃതികളും ഇനി പ്രദർശിപ്പിയ്ക്കുവാൻ പോകുന്ന മൂന്നു ഗദ്യങ്ങളും ഉത്തരകേരളീയ ങ്ങളാണ്.

തൃച്ചെമ്മരേശസ്തുതിയെപ്പോലെതന്നെ സംസ്കൃതദണ്ഡകച്ഛായയിൽ കൊല്ലം ഏഴാംശതകത്തിലോ എട്ടാംശതകത്തിലോ വേറേയും സ്തോത്രങ്ങൾ ആവിർഭവി ച്ചിട്ടുണ്ട്. അവപ്രായേണ അത്യന്തം ആസ്വാദ്യങ്ങളായി കാണുന്നു. അത്തരത്തിലു ള്ള മൂന്നു ഗദ്യങ്ങളിൽ നിന്നു ചില പങ്ക്തികൾ ഉദ്ധരിച്ചു കാണിക്കാം.

രാമൻതളിഗദ്യം

“ജയ ജയ ജഗദീശ! ഗൗരീശ! ലക്ഷ്മീശ! സംസാരചക്രഭ്രമം തേടി നീടാർന്ന ലോക ത്രയം കാത്തുമൻപോടഴിച്ചും കളിക്കിന്ന മായാമഹാനാടകാനന്ദമൂർത്തേ; പുരാരേ! മുരാരേ! ജടാവാടികായാമലച്ചീട്ടമംഭോജസംഭൃതി മുണ്ഡങ്ങൾതന്നിൽക്കലമ്പിന്ന ഗംഗാതരംഗങ്ങളിൽപ്പൊങ്ങിയും മുങ്ങിയും ളുമകോലിന്ന ബാലേന്ദുചൂഡാല! മാ ണിക്യമിന്ദ്രോപലം പുഷ്യരാഗം മഹാവജ്രമെന്നിത്തരം കാന്തിമെത്തിന്ന രത്നപ്ര ഭാപങ്ക്തികൊണ്ടിന്ദ്ര കോദണ്ഡദണ്ഡങ്ങളാകാശദേശേ വിളങ്ങീട്ടമാറീട്ടലാവും കിരീടാന്ത! നെറ്റിത്തടം തന്നിലുദ്ദണ്ഡ ചണ്ഡാഗ്നികൊണ്ടും നിറം തങ്കമക്കങ്കമം കൊണ്ടുമാകല്പമത്യന്ത ചിത്രീഭവച്ചിത്രകോല്ലാസ! . . . മനക്കാമ്പിനും വാക്കിനും കെല്പ പോരാ നിനയ്യാനുമച്ചോ! പുകണ്ണീട്ടവാനും മഹാവേദവാക്യങ്ങളും നിൻപ്രകാ ശത്തെ വർണ്ണിച്ചുകണ്ടിച്ചുടൻ പാർത്തു കണ്ടാലിതേതും തിരിക്കാവതല്ലെന്നു കല്പിച്ചു മേന്മേലടങ്ങിപ്പരം തങ്ങളെച്ചിത്തമോഹം വിരഞ്ഞത്യുദാരം ജപിച്ചഷ്ടവർണ്ണങ്ങളും പഞ്ചവർണ്ണങ്ങളും നെഞ്ചിൽ നിൻചേവടിത്താരുറപ്പിച്ചുകൊൾവാൻ വണങ്ങീട്ട മെൻ നാഥ! രാമൻതളിച്ചേർന്ന വിശ്വൈകമൂർത്തേ! നമസ്തേ നമസ്തേ വിഭോ!” .

പയ്യന്നൂർ ഗദ്യം

“ജയ ജയ ജഗദേകബന്ധോ! കൃപാ പൂരസിന്ധോ! പരാനന്ദമൂർത്തേ! ദിനാധീശ ദീപ്തേ! നിറം ചേരുമമ്മാമലപ്പെണ്ണിനും ബാലചന്ദ്രാവതംസന്നുമന്യൂനസന്തോഷഭാ രം വളർക്കിന്ന കൈശോരമാധുര്യചാതുര്യ! വാരാർന്നെഴും വാരിരാശൗ തഴയ്ക്കിന്ന

[3] (ii) ചാലേയം=ജാലകം

കല്ലോലജാലങ്ങൾപോലേ പരാശക്തി. . . പോന്നുദിക്കിന്ന നേരത്തുടൻ തങ്കലേ പോന്നുവാങ്ങിന്ന നാനാജഗന്മണ്ഡലംകൊണ്ടു ലീലാരസം തേടുമാശ്ചര്യമുദ്രാനിധേ! . . . നാലു രൂപങ്ങളുണ്ടിന്നിണക്കോർക്കിലെന്തെന്റമേതെന്റമാർക്കും തിരിക്കാവതല്ലെന്റതത്രേ തെളിഞ്ഞുൺമയാകിന്റതെൻതമ്പിരാനേ! നിണക്കേഷ ഞാൻ ദാസനായേൻ കനിഞ്ഞെന്നെ നോക്കേണമെൻപയ്യനൂർവാണ ചിന്മാത്രമൂർത്തേ! നമസ്തേ നമസ്തേ വിഭോ."

കൊടിക്കുന്നിൽ ഗദ്യം

ഹര ഹര ശിവ! ദാരുകാഖ്യോ മഹാദാനവൻ പണ്ടഖണ്ഡം വരംകൊണ്ടഖർവേണ ഗർവേണ ശൗര്യോഷ്മ കൈക്കൊണ്ടു മുല്പാടു കെല്പോടു കല്പാന്തരുദ്രപ്രവാഹങ്ങൾ പോലേ നടരോരു നാനാമഹാദൈത്യസേനാസമേതോ വളർത്തീടുമോരോ ജഗദ്ദ്രോഹവേഷം പുകഴ്ത്താവതല്ലേതുമവ്യാകുലം; നാകലോകേ കരേറി പ്രചണ്ഡാപദാനാഢ്യമാഖണ്ഡലം നീള മണ്ടിച്ചു മണ്ടിച്ചു ജംഭാരികുംഭീന്ദ്രകുംഭസ്ഥലേപാഞ്ഞു പഞ്ചാസ്യരീത്യാ ചപേടാർപ്പണംചെയ്ത നേരത്തു പൊട്ടിത്തെറിക്കിന്റ മുക്താമണിസ്തോമമൂർത്തുത്തമർത്ത്യാംഗനാനാമലർച്ചായൽ ചുറ്റിപ്പിടിച്ചങ്ങുമിങ്ങും നിലത്തിട്ടിഴച്ചങ്ങയോഗ്യങ്ങളെച്ചെയ്തു ചെയ്തും . . . . . . മന്മാലടക്കം കൊടിക്കുന്നിൽ വാണംബികേ."

ദശമസ്തോത്രം

ഏകദേശം ആ കാലത്തു വിരചിതമാണെന്ന് ഊഹിക്കാവുന്ന ഒരു ദശമസ്തോത്രം കണ്ടുകിട്ടീട്ടുണ്ട്. അതിൽനിന്നു രണ്ടു ശ്ലോകങ്ങൾ മാത്രം ഉദ്ധരിക്കാം:

"എല്ല കൊല്ലെന ഞെരിച്ചു മുഷ്ടിയാൽ
മല്ലവീര കുല ചെയ്ത ദൈവതം
ചൊല്ലെഴിന്റ ഗുണവീര്യസമ്പദാ-
മില്ലമെന്മനസി വാഴ്ക സന്തതം.
വീഴ്ത്തി രംഗഭുവി കംസനെപ്പിടി-
ച്ചീഴ്ത്തു ജീവനെ മഥിച്ചെടുത്തവൻ
ഗാത്രപല്ലവനിരന്തരശ്രിയാ
ദീപ്തനെന്മസി വാഴ്ക സന്തതം."

നാട്യസങ്ഗ്രഹം

ഇതു ചാക്കിയാർക്കൂത്തിന്റെ ലക്ഷണത്തെപ്പറ്റി പ്രതിപാദിക്കുന്നതും മുപ്പത്തിരണ്ടു ശ്ലോകങ്ങൾ അടങ്ങിയതുമായ ഒരു ലഘുകൃതിയാകുന്നു. 'ഇവ്വും' (ഇവയും) 'എന്റിവെട്ടും' (ഇവയെട്ടും) മുതലായ പ്രയോഗങ്ങൾ പ്രസ്തുത പ്രബന്ധത്തിന്റെ പഴക്കം സ്പഷ്ടമാക്കുന്നു. ചില ശ്ലോകങ്ങൾ ചുവടേ ചേർക്കാം:

"ശൃംഗാരാദിരസങ്ങളെ, ട്ടഭിനയം നാ, ലൊന്റൊഴിഞ്ഞൊൻപതേ
ഭാവാ, വൃത്തികളും പ്രവൃത്തിയുമിവ്വും നന്നാലു, സപ്ത സ്വരാഃ,
രണ്ടേ ധർമ്മി, യിരണ്ടു സിദ്ധികൾ, തഥാ ഗാനങ്ങൾ പഞ്ചൈവ, നാ-
ലാതോദ്യങ്ങ, ളുരങ്ങു മൂ, ന്റിതിനെ നാം കൂത്തെന്റു കൈക്കൊണ്ടിതു. (1)

ശൃംഗാരവീരഹാസ്യാ ബീഭത്സം രൗദ്രമത്ഭുതം കരുണം
നാട്യേ ഭയാനകവുമീ രസങ്ങളെട്ടേ, ന ശാന്തമവികാരി. (2)

ശൃംഗാരരസം വീരം രൗദ്രം ബീഭത്സമെന്റുമിവ ജനകാഃ;
ഹാസ്യവുമുത്തതരസവും കരുണഭയാനകമിരണ്ടുമിവ ജന്യാഃ" (3)

"കുത്തെന്തെന്റ റിവാനായേവർക്കുമദൃഷ്ടനാട്യശാസ്ത്രാണാം
സമ്പ്രതി മയാ വിരചിതം ലക്ഷണമിതു നാട്യസംഗ്രഹം നാമ." (32)

ജ്യോതിഷദീപമാല

ഈ ശതകത്തിൽ മണിപ്രവാള ശൈലിയിൽ വിരചിതമായ ഒരു പ്രധാന ജ്യോതിശ്ശാസ്ത്രഗ്രന്ഥമാകുന്നു ജ്യോതിഷദീപമാല. അതിൽ ആകെ നാലധ്യായങ്ങളുണ്ടു്. കവിതയ്ക്കു തീരെ മാധുര്യമില്ലെങ്കിലും കാര്യം പലതും സംഗ്രഹിച്ചിട്ടുള്ളതിനാൽ അതിനു സംസ്കൃതാനഭിജ്ഞന്മാരായ ദൈവജ്ഞന്മാരുടെ ഇടയിൽ സാമാന്യം പ്രചാരമുണ്ടു്. താഴെക്കാണുന്ന രണ്ടു ശ്ലോകങ്ങൾ ആരംഭത്തിലുള്ളവയാണു്.

"ഗണപതിഗുരുവാണീമർക്കചന്ദ്രാര സൗമ്യം
സുരഗുരുസിതമന്ദം രാഹുകേതും വണങ്ങി
ഗണിതമപി മുഹൂർത്തം ജാതകം പ്രശ്നഭാഗം
ലഘുതരമിഹ ചൊല്ലാം മന്ദധീധാരണായ."
"രാശിഗ്രഹസ്ഥാനവിഭാഗസംജ്ഞാം
ഷഡ്വർഗ്ഗവും കാരകമെന്നിതെല്ലാം
സംജ്ഞാന്തരുപേണ മണിപ്രവാളൈ-
രുക്താ മയാ ജ്യോതിഷദീപമാലാ."

"വെണ്ണീരും വിറകെണ്ണയും കഴുതയും" "മദ്യം പച്ചയിറച്ചി" തുടങ്ങിയുള്ള പ്രസിദ്ധങ്ങളായ ശകുനശ്ലോകങ്ങൾ ഈ ഗ്രന്ഥത്തിൽപെട്ടവയാണു്. ഇനിയും ചില ശ്ലോകങ്ങൾ നോക്കുക:

"രാഹുനെക്കൊല്ലുമാദിത്യൻ; വ്യാഴത്തെ വിധി കൊല്ലുമേ;
ബുധനെക്കൊല്ലുമേ ചൊവ്വാ; ബുധൻ മന്ദനെയും തഥാ;
വ്യാഴമാദിത്യനെക്കൊല്ലും; ശുക്രൻ ചൊവ്വയെയും തഥാ;
ശനി ശുക്രനെയും കൊല്ലും; രാഹു ചന്ദ്രനെയും തഥാ
സൂര്യനെക്കേതുവും കൊല്ലുമിങ്ങനേയിവയോർക്കണം."

അളവുകൾ, പലിശ മുതലായവയെപ്പറ്റിയുള്ള വിവരങ്ങളും ഇതിൽ പ്രതിപാദിച്ചുകാണുന്നു:

"മാറ്റം വില പണത്തൂക്കം പത്തിലേറ്റീട്ടു നൂറ്റിനാൽ
കിഴിച്ചാലുള്ള ശേഷത്തിന്നാറേകാൽക്കൊരു വീശമാം,
പന്തിരണ്ടിൽ ഗുണിച്ചുള്ള മുതൽ പത്തിൽക്കരേറ്റിനാൽ
മുതലങ്ങവിടെക്കൂട്ടീട്ടേവം ചെയ്ക പുനഃ പുനഃ."

25

മണിപ്രവാളസാഹിത്യം (തുടർച്ച)

ചില മുക്തകങ്ങൾ

കൊല്ലം ഏഴ്, എട്ട് ഈ ശതകങ്ങളിൽ അനവധി മണിപ്രവാളമുക്തകങ്ങൾ വിരചിതങ്ങളായിട്ടുണ്ട്: അവ പ്രായേണ നായികാവർണ്ണനപരങ്ങളും ശൃംഗാര രസപ്രധാനങ്ങളുമാകുന്നു. ഒരേ നായികയെപ്പറ്റിത്തന്നെ പതിനേഴാമധ്യായത്തിൽ പ്രതിപാദിച്ച ചെറിയച്ചീവർണ്ണനത്തിലെന്നപോലെ പത്തിരുപതു ശ്ലോകങ്ങളും കാണ്മാനുണ്ട്. കേരളത്തിന്റെ ഒരറ്റംമുതൽ മറ്റേയറ്റംവരെയുള്ള ദേവന്മാരെയും രാജാക്കന്മാരെയും പരാമർശിച്ചും പല ശ്ലോകങ്ങൾ അക്കാലത്തെ കവികൾ നിർമ്മിച്ചിരുന്നു. ഈ മൂന്നു പദ്ധതികളിൽപ്പെട്ട ശ്ലോകങ്ങൾക്കുപുറമേ അപൂർവ്വമായി വിവിധ വിഷയങ്ങളെക്കുറിച്ചും പല ശ്ലോകങ്ങൾ നിർമ്മിതങ്ങളായിട്ടുണ്ട്. ഏതാനും ദണ്ഡകങ്ങളുമില്ലെന്നില്ല. പ്രസ്തുത ശ്ലോകങ്ങളിൽ പലതും സഭ്യതാസീമയെ അതിലംഘിക്കുന്നതിനാൽ അവയെ കഴിയുന്നതും ഒഴിച്ചുനിർത്തേണ്ടിയിരിക്കുന്നു. ബാക്കിയുള്ളവയെപ്പറ്റി സ്ഥൂലമായ ഒരു ജ്ഞാനം ഉണ്ടായിരിക്കേണ്ടതു് അക്കാലത്തെ സാഹിത്യചരിത്രഗ്രഹണത്തിന് അത്യന്താപേക്ഷിതമാണുതാനും. ഓരോ ശ്ലോകവും നിർമ്മിച്ചതായ ശതകം സപ്തമമോ അഷ്ടമമോ എന്നു ഖണ്ഡിച്ചു പറവാൻ നിവൃത്തിയില്ലാത്തതിനാൽ എല്ലാംകൂടി ഈ അധ്യായത്തിൽ ആവിർഭവിപ്പിക്കുന്നതാണ്. ഉദ്ധരിക്കുന്നവയിൽ അപൂർവ്വം ചില ശ്ലോകങ്ങൾ ആറാം ശതകത്തിലും ചിലതു് ഒൻപതാം ശതകത്തിലും പെട്ടതായും വരാൻ പാടില്ലായ്കയില്ല. ചെറിയച്ചീവർണ്ണനത്തിലേ ചില ശ്ലോകങ്ങൾ ലീലാതിലകത്തിൽ പകർത്തീട്ടുള്ളതിനാൽ അതിന്റെ കാലം മാത്രം സൂക്ഷ്മമായി കണ്ടുപിടിക്കുവാൻ സാധിച്ചു.

ശൃംഗാരപദ്ധതി

ഒട്ടുവളരെ നായികമാരുടെ നാമധേയങ്ങളുമായി നാം അക്കാലത്തെ ശൃംഗാരശ്ലോകങ്ങളിൽ പരിചയപ്പെടുന്നു. ആ നായികമാരിൽ ചന്ദ്രോത്സവദ്വാരാ നാം അറിയുന്ന (1) മേദിനീവെണ്ണിലാവു് (2) മാരലേഖ, (3) മാനവീമേനക, (4) മാരചേമന്തിക എന്നിവരെപ്പറ്റി ചില ശ്ലോകങ്ങൾ കേട്ടിട്ടുണ്ട്.(1) ചിറയ്ക്കൽ ഇട്ടിപ്പെണ്ണു്, (2) മേദിനീബാലിക, (3) ചന്ദ്രിക, (4) മാരമന്ദാകിനി, (5) ലക്ഷ്മി, (6) കർപ്പൂരവല്ലി, (7) ദേവരശി, (8) മാരവിരുതു്, (9) ഇട്ടിമാണി, (10) കൗണോത്തര, (11) പുതിയവീട്ടിൽ ഇട്ടി, (12)

വള്ളനാട്ട് ഇട്ടി, (13) ഇട്ടിനങ്ങിണി, (14) ആനന്ദകേളി, (15) രാമാനിലാവ്, (16) കടന്ന യിൽ ചെറുപെണ്ണ്, (17) മടത്തിൽ ഇട്ടി, (18) കേളിരേഖ, (19) പുതുപറമ്പത്ത് ഇട്ടിയ ച്ചി, (20) ചേമന്തിലേഖ, (21) പൂവാണരേഖ, (22) കീഴറ ഇട്ടിമാതവി, (23) കനകാവലി, (24) നീവീമണി, (25) പിരളീനായിക, (26) പനയപ്പള്ളി മാണിക്യം, (27) മരതകമാല, (28) കേളീമണി, (29) മല്ലീനിലാവ്, (30) കലാകേരളി, (31) തച്ചപ്പള്ളി ഇട്ടിമായ, (32) നീലമ്മ, (33) തോട്ടങ്കരച്ചീതമ്മ, (34) ആനന്ദചിന്താമണി, (35) കീർത്തിലേഖ, (36) തേന്മേനക, (37) മാരകേളി, (38) കുന്നത്തു ചീതമ്മ, (39) കീർത്തിചന്ദ്രിക, (40) തളി ക്കുന്നിൽ ഇട്ടിതേവി, (41) പാലക്കോട്ടു ചെറുചിരുതേവി, (42) കേരളീവെൺനിലാവ്, (43) വെള്ളത്തു ചേരിക്കൽ ഇട്ടിച്ചിരുതേവി, (44) വീണാവതി, (45) രാജലേഖ, (46) ബാലനീവി, (47) മേദിനീമേനക, (48) രാജചിന്താമണി, (49) കരുമത്തിൽ ഉണ്ണുനീ ലി, (50) മാക്കം, (51) തയ്യിത്തലത്ത് ഇളയച്ചി, (52) മാതു, (53) നാകലതേവി മുതലാ യി വേറേയും പല സുന്ദരിമാരെപ്പറ്റി ശ്ലോകങ്ങൾ കാണ്മാനുണ്ട്.

ഇത്തരത്തിലുള്ള സ്ത്രീവർണ്ണനത്തിന്റെ ആഗമമെന്തെന്നു ഞാൻ ഇരുപതാമ ദ്ധ്യായത്തിൽ സൂചിപ്പിച്ചിട്ടുണ്ട്. ചിലപ്പോൾ അന്യന്മാരുടെ അപേക്ഷയനുസരിച്ചാ ണ് തങ്ങൾ ആ സ്ത്രീകളെ വാഴ്ത്തുന്നതെന്നു കവികൾതന്നെ കണ്ഠതഃ പ്രസ്താവിച്ചിരി ക്കുന്നു. “ചൊല്ലേറും വെണ്പലക്ഷ്മാരമണഗുരുനിയോഗേന വേഗാതിരേകാൽ . . . കൗണോത്തരാഢ്യാം കല്യാണിമാരഭേ ഞാൻ കനിവൊടു ഭവതീം വാഴ്ത്തുവാനുത്രമാ തേ” എന്ന് ഒരു കവി പറയുന്നു. “തയ്യിത്തലമെഴുമിളയച്ചീ, തവാംഗം ഗുണശ്രീസ ന്തത്യൈ ദേവനാരായണഗുരുകൃപയാ വാഴ്ത്തുവാനാരഭേ ഞാൻ” എന്നും ആ ശ്ലോക ത്തിന്റെ പ്രണേതാവുതന്നെയോ അപരനോ ഉദീരണംചെയ്യുന്നു. ഈ നിർദ്ദേശങ്ങ ളിൽനിന്നു തെക്കുംകൂർ രാജാവും അമ്പലപ്പുഴ രാജാവുമാണ് യഥാക്രമം കൗണോ ത്തരയേയും തയ്യിത്തലത്ത് ഇളയച്ചിയേയും പ്രശംസിപ്പിച്ചത് എന്ന് ഊഹിക്കാം. ‘കൗണക്ഷമാരമണവംശ മണിപ്രദീപം’ എന്ന് ആദ്യത്തെ നായികയെ കവി വർ ണ്ണിക്കുന്നതിൽനിന്ന് ആ സുന്ദരി ഒരു ക്ഷത്രിയയാണെന്നു സങ്കല്പിക്കാം. കായം കുളം രാജവംശത്തിലേ ‘ഉത്തരാചന്ദ്രിക’ എന്ന കുമാരിയുടെ ഭർത്താവായ ഉണ്ണിരാ മൻതന്നെയാണ് ആ നായികയെ പരാമർശിക്കുന്ന പ്രശസ്ത പദ്യങ്ങളുടേയും പ്രണേ താവ് എന്നുള്ളത്

“ഉണ്ണീരാമൻ വരും പോന്നയി തവ തിരുമെയ്
 വാഴ്ത്തുവാനാസ്ഥ കൈക്കൊ-
ണ്ടന്യൂനം താൻ മറന്നീലൊരുപൊഴുതുമെടോ
 താവകം പൂവലംഗം;
എന്നെല്ലാമുത്തരാചന്ദ്രികമലർമകളോ-
 ടംഗനാമൗലിതന്നോ-
ടിന്നേവം ചൊല്ലു തോഴാ, കനിവു മയി കലർ-
 ന്നീടുവാനൂഢമോദം”

എന്ന പദ്യം നോക്കുക. “ഞാനിങ്ങമിതരസമിടപ്പള്ളിനിന്നൂഢമോദം” എന്നു പറ ഞ്ഞിട്ടുള്ളതിൽനിന്ന് അദ്ദേഹം അന്ന് ഇടപ്പള്ളിയിൽ താമസിച്ചിരുന്നിരിക്കാമെ ന്നും അനുമാനിക്കാം. സാധാരണമായി ധനം മാത്രമായിരുന്നു തങ്ങളുടെ സാഹി തീവ്യവസായത്തിനു കവികൾ നായികമാരിൽനിന്നു പ്രതീക്ഷിച്ചിരുന്ന സമ്മാനം. അതു ലഭിക്കാതെവരുമ്പോൾ അവർ നൈരാശ്യഭരിതരായിത്തീർന്നതിനും ദുഷ്കവി കളെ അധിക്ഷേപിച്ചതിനും ചില ഉദാഹരണങ്ങളാണ് താഴെപ്പകർത്തുന്നത്:

“കിടപ്പവിറ്റെക്കിടവാതവിറ്റോ-
ടിണച്ചതിക്ലിഷ്ടമനന്വിതാനി
പദാനി കാൺ മൂരികളെക്കണക്കെ-
ക്കവിക്കരിങ്കയ്യർ പിണയ്ക്കുമാറ്.” (1)

“ഒട്ടേടം പ്രതിഭാവിലാസ, മൊരിടം കേട്ടിട്ടു കാവ്യാശ്രയം,
കട്ടിട്ടൊട്ടൊരു ഭാഗ, മൊട്ടൊരനുരാഗോത്സാഹമാനോത്ഭവം,
മുട്ടുമ്പോൾ വിധിയെന്നു കുറ്റമൊരിടത്തേതാദൃശം പത്തു നാൾ
മുട്ടിച്ചാലൊരു പദ്യമായ്ത്തിരിയുമെന്റാശാ പരം മാദൃശാം.”

“നാട്ടാർകാവ്യമകം മുറിച്ചു പുലരെക്കട്ടൊട്ടു താനോർത്തതും
കൂട്ടിക്കൊണ്ടു ചമച്ചചാരു പിടിപെട്ടന്നന്നവദ്യോൽകരാൻ
പാട്ടോ മറ്റു ചിലോകമോ പുനരിതെന്റോരാതെ നാട്ടച്ചിമാർ-
വീട്ടിൽപ്പുക്കു പണം കൊതിച്ചു കവി കെട്ടീടും കവിഭ്യോ നമഃ”

“പൈന്തേനോലും ചിലോകം പരിചിനൊടു നിര-
ത്തിത്തിരുത്തിച്ചമച്ചി-
ട്ടെന്തേ ചേതം മെനക്കെട്ടൊരു തടിയനിരു-
ന്നങ്ങു ചൊല്ലുന്നതാകിൽ?
എന്റേ മുറ്റും നിനച്ചാൽ നിനവു തരുണിമാ-
ർക്കെന്റു കുറിട്ടു കണ്ടി-
ട്ടിന്റീ പദ്യപ്രബന്ധേ ചുവ പെരിക വരി-
ന്റീലെടോ മാദൃശാനാം.” (4)

“ഓരോരോ കുരതോറും പുലരുമളവിലേ
പുക്കു ചൂതും പറഞ്ഞി-
പ്പാരിൽപ്പോരിന്റെ കള്ളച്ചെറുമികളെ വിളി-
ച്ചോരു പേരിട്ടുകൊണ്ടു്
വൈരാഗ്യം കൈവരുത്തുംപരിചു ചില ചിലോ-
കങ്ങളച്ചോ! ചമയ്ക്കും
വീരന്മാരെത്തൊഴിന്റേൻ പകലിരവനിശം
നിന്റു കുമ്പിട്ടു ഞാനോ.” (5)

സ്ത്രീകൾക്കു കള്ളപ്പേരിടുന്നതിനെപ്പറ്റി ലീലാതിലകകാരൻ വിവൃതമായി അവഹേളനംചെയ്യുവെങ്കിലും അതു വനരോദനമായാണ് പരിണമിച്ചതു്. “മുഗ്ദ്ധേ കേളുത്തരാ ചന്ദ്രികമയമയി തേ നല്കിനേൻ നാമധേയം” എന്നു് ഉണ്ണിരാമൻ പറയുന്നതു നോക്കുക. വേറേയും ഞാൻ മുൻപു കുറിച്ച പട്ടികയിലേ പല പേരുകളും അയഥാർത്ഥങ്ങളാണെന്നു വായനക്കാർക്കു കാണ്മവാൻ പ്രയാസമില്ലല്ലോ.

അമൃതനിഷ്യന്ദികളായ ചില ഒറ്റശ്ലോകങ്ങൾ അടിയിൽ ചേർക്കുന്നു. മണിപ്രവാളകവിതയ്ക്കു് അക്കാലത്തുണ്ടായിരുന്ന അസുലഭമായ അഭ്യർഹിതത്വത്തിനു് അവയെല്ലാം ഒന്നുപോലെ സ്മാരകസ്തംഭങ്ങളാണു്. പുനം, ശങ്കരകവി മുതലായ സുഗൃഹീതനാമാക്കളുടെ വാങ്മയങ്ങളും ആ കൂട്ടത്തിലുണ്ടായിരിക്കണം.

സൗന്ദര്യവർണ്ണനം

“വക്ത്രാംഭോജന്മ കൈലാസവദലമളകാ-
    ലങ്കൃതം, കൊങ്കയുഗ്മം
വൃത്രാരാതേരുദാരം കുലിശമിവ പരി-
    ച്ഛിന്നസാരം ഗിരീണാം.
മധ്യം മത്തേഭവൽ തേ പിടിയിലമിഴവോ-
    ന്റെത്രയും ചിത്രമത്രേ
മുഗ്ദ്ധേ, കേളുത്രമാതേ, വപുരുദധിരിവാ-
    ഭാതി ലാവണ്യപൂർണ്ണം.” (1)

“കാളാംഭോധരപാളി താളി പിഴിയും കറ്റക്കരിപ്പൂങ്കുഴ, -
ല്ക്കാലംബായ മുഖാവലോകസമയേ നെയ്‌വയ്ക്കുമിച്ചന്ദ്രമാഃ,
കോലത്താർചരഭ്രമിപാലകനകക്കുംഭം തൊഴും പോർമുല,-
യ്ക്കോലക്കത്തൊട്ടു നിന്നെ വാഴ്ത്തുവതിനിന്റാമല്ല കൗണോത്തരേ.” (2)

“ശൗരേരാദ്യാവതാരം തരളമിഴിയുഗം;
    വാക്കു ഗീർവാണമുഖ്യാ-
ഹാരം; വക്ഷോജഭാരം ത്രിപുരഹരകരോ-
    ല്ലാസിനീ ചാപവല്ലീ;
മാരൻപൂമേനിയല്ലോ കൊടിനടുവു; മഹാ-
    മന്ദരാദ്രിം വിരോധം
വാരാതേ താങ്ങുവോന്റിപ്പുറവടി പിരളീ-
    നായികേ, താവകീനം.” (3)

“കാർമേഘം കൈതൊഴേണം മലരണിപുരിചാ-
    യല്ക്കു; ചില്ലിക്കുമമ്മാ!
കാമക്കോൽവിൽ തൊഴേണം; മഴലമിഴിയുഗ-
    ത്തിന്നു പെൺമാൻ തൊഴേണം;
പോർമാതംഗം തൊഴേണം തവ ഗമനമതി; -
    ന്നിന്റിളം പോർമുലയ്ക്കോ
ഹാ! മുഗ്ദ്ധേ! മാരചേമന്തികമലർവനിതേ!
    ഹേമകുംഭം തൊഴേണം.” (4)

“എന്നെക്കൊണ്ടെന്നു നില്ക്കുന്നിതു മുലമുകുളം;
    മന്ദഹാസത്തിനോ നിൻ-
മുന്നിൽപ്പോരേണമല്ലോ; ചികുരമതരിശ-
    പ്പെട്ടു പിന്നിൽക്കിടന്നു;
കന്നല്ക്കൺകോൺ മയറ്റുന്നിതു സുമുഖി! നടേ-
    തന്നെ വാഴ്ത്തേണമെന്മാ; -
ന്നന്നിച്ചാലൊന്നു വല്ലേൻ തിരുവുരു പുകഴ്‌വാൻ
    മേദിനീമേനകേ! ഞാൻ.” (5)

“നീടെത്തും നേത്രയുഗ്മം കയൽ മറുകയലെ-
 ന്നോർത്തു കൊത്തീടുമയ്യോ;
പേടിക്കും ചക്രവാകം പുരികുഴൽനികരം
 കണ്ടിരുട്ടെന്നുദാരം;
ഓടിപ്പോം ഖിന്നമന്നപ്പിട തവ നട ക-
 ണ്ടേറ്റ; മെന്നാലിദാനീം
ക്രീഡിക്കൊല്ലാ സുശീലേ! പുനരപി വിമലേ
 നീ ജലേ രാജലേഖേ!” (6)

“മാധുര്യം പാർക്കിലൊന്നേ തവ കളമൊഴിയും
 വീണയും; പ്രാണമിത്രം
പാഥോജത്തിന്നു വക്ത്രം; പുരികുഴൽ കിരിയം
 മേദുരം നീരദാനാം;
ചൂതിന്മേല്ക്കോവിൽ പൂവൽപ്പുണർമുല; മണിവാ-
 തമ്പിരാൻ ചെമ്പരുത്തി; -
ക്കേതേനും ചാർച്ച തോന്നും കുവലയദലവും
 നേത്രവും കീർത്തിലേഖേ!” (7)

“നിർമ്മാതുർന്നിരവദ്യരത്നരചനാസീമയ്ക്കു, നന്മന്മഥ-
ബ്രഹ്മാനന്ദസുധാതരംഗിണിതനി, ക്കല്ലാനലീലാനിധേഃ,
കല്മാഷം തുടരാത വെൺമതികല, യ്ക്കേഴാഴിനീർ ച്ചൂടുമീ
മൺമേൽമാതർമണിക്കു, മാരവിരുതിന്നുള്ളോന്നു മന്മാനസം.” (8)

പ്രത്യംഗവർണ്ണനം

(i) മുഖം:

“മന്ദാത്മാ പുനരന്തിപാടു പെരുമാറിപ്പോമൊരുക്കാ, ലൊളി-
ച്ചന്നേ പോന്നു നിശീഥിനിക്കു ചിലനാൾ, കാണാം നിശാർദ്ധാന്തരേ.
എൻതോഴാ! മുഴുവൻ നടക്കുമൊരുനാ, ളൊട്ടും വരാനേകദാ
ചന്ദ്രോയം മമ ചന്ദ്രികാമുഖരുചിം കപ്പാനനല്പാശയാ.” (9)

“കലാമുരുക്കുട്ടി നടക്കുമൊട്ടേ;
കലാമഴിക്കും വികളങ്കനാവാൻ
കലാമണിപ്പെൺമുഖസാമ്യമൊപ്പാൻ
കലേശനാലെത്ര പണിപ്പെടിന്റൂ.” (10)

(ii) കടാക്ഷം:

“ഊനം തട്ടാത കാന്തിപ്രസരനവസുധാ-
 പൂരിതേ വാരിരാശൗ
സാനന്ദം മന്ദമാന്ദോളിതതരളലസ-
 ച്ചില്ലിവല്ലീതരംഗേ
നൂനം താഴിന്റ ലോലാളകവലയിലക-
 പ്പെട്ടുഴന്റിട്ടിയച്ചീ,

മീനദ്വന്ദ്വം കളിക്കിന്റിതു തവ നയന-
    ച്ഛത്മനാ പത്മനേത്രേ." (11)

"കാന്തേ! കർണ്ണങ്ങളോടേറ്റളവു വഴി കൊടാ-
    ഞ്ഞുള്ള കോപേന താമ്രാം
കാന്തിം കൈക്കൊണ്ടിതെന്റേ പറവർ ചിലർ നിസർ-
    ഗ്ഗാരുണോപാന്തകാന്തം;
ഞാൻ തേറേനിട്ടിയച്ചീ, പുനരിതു കഥയേ
    സന്തതം മൈന്തർചിത്തം
ചീന്തീടുംനേരമേന്തീടിന രുധിരകണാ-
    ലങ്കൃതം നിൻകടാക്ഷം." (12)

"കിഞ്ചില്ലജ്ജാവനമ്രാൻ പ്രണയനവലതാ-
    പല്ലവാൻ, മെല്ലവേ കീ-
ഴഞ്ചും രുമന്ദഹാസദ്യുതിശകലവലാ-
    കാവലീബാലമേഘാൻ
അഞ്ചമ്പന്നസ്ത്രഭൃതാനവിരതതരളാൻ
    പേർത്തുമിന്നേത്രലക്ഷ്മീ-
സഞ്ചാരാനിട്ടിയച്ചീ, പുളകനറുമലർ-
    ത്തോപ്പണിഞ്ഞേല്പനോ ഞാൻ?" (13)

"ആമോദാൽക്കാൺമനോ ഞാനവികലമിളകീ-
    ടിന്റ ലജ്ജാഭിരാമാ-
നാമുഗ്ദ്ധസ്യന്ദിഹാസാങ്കുരമിടപെരുകീ-
    ടിന്റ കമ്രാനപാതാൻ
ആമന്ദം മാരുതാന്ദോളിതകമലപലാ-
    ശാവലീലോലലോലാൻ
പ്രേമാർദ്രാനിട്ടിയച്ചീ, നവലളിതകലാ
    കങ്കടാൻ നിൻകടാക്ഷാൻ." (14)

നായകന്റെ ചാടൂക്തി

"ചരണതളിർ തലോട്ടും; കൂടവേ പുഷ്പമാലാം
പരിചിനൊടു ഭരിക്കും; പിൻനടക്കും പ്രയാണേ;
ഒരുപൊഴുതിലുമച്ചോ! വേർവിടാ വക്രഭാവം;
പരിജനമിവ ഭദ്രേ! വേണി കൗണോത്തരേ, തേ." (15)

"ചൊല്ലേറും കാമുകീകാമുകകലഹകലാ-
    പാടനാശ്ചര്യവിദ്യാ-
കല്യം, ത്രൈലോക്യലക്ഷ്മീമണിമുകുര, മന-
    ങ്ഗ്ഗാഗമാദ്വൈതസാരം,
സ്വർല്ലോകപ്രാതരാശം, ത്രിപുരഹരജടാ-
    രത്ന, മാഖണ്ഡലാശാ-

കല്യാണം, കാൺക കൗണോത്തരമലർവനിതേ,
സുന്ദരം ചന്ദ്രബിംബം.” (16)

“വാരാർന്നീടിന്റ താരാനികരമദജലം
വാർത്തു നൽക്കേതകീനാം
താരെന്നും കൊമ്പുമാ വൻപൊടു പുകരുമണി-
ഞ്ഞേഷ ഖദ്യോതജാലൈഃ,
നീരാളും മേഘനാദൈരുടനലറി മഴ-
ക്കാലമാം വാരണേന്ദ്രൻ
പോരിന്നായാതനായാൻ കുരുളൊടു പിരളീ-
നായികേ! താവകീനം.” (17)

“വേർപാകിച്ചു തഴച്ച വേഴ്ച മുഴുവൻ ഞാനെന്നിലേ നാലു നാ-
ളാപാദിച്ചു മറച്ചുവെച്ചു പുലരാന്തച്ചൈതുഴറ്റീടിനേൻ;
രൂപാലോകസുഖാഗമേ നിലകുലച്ചെന്മേൽ നിരച്ചീടുമി-
മ്മാപാപിപ്പുളകങ്ങൾ മാരവിരുതേ! ചൊല്ലിന്റിതെല്ലാരൊടും.” (18)

“പീനോത്തുംഗം ചുമപ്പാൻ പണി പരമണിമൽ-
ക്കൊങ്കമൊട്ടെങ്കിലും നീ
പാലഞ്ചും വാണി! നാലഞ്ചടി വടിവിൽ നട-
ന്നീടു വാടാതശോഭം;
ലോലംബാലോലലീലാകുലമഴകിലഴി-
ഞ്ഞാശു ചെമ്മേ നിലം മേ
നീലമ്മേ! നീലമമ്മേ! ചികുരഭരമടി-
ക്കിന്റതൻപോടു കാൺമാൻ.” (19)

“ഭംഗ്യാ മേല്പോട്ടു കെട്ടീടിന ചികുരഭരം,
കാമുകാലോലലീലാ-
രംഗേ നീലാംശുകത്തിന്നിടയിൽ നിഴലെട്ടു-
ക്കിന്റ കാഞ്ചീനികേതം,
തിങ്ങും താംബൂലഗർഭം കവിളിൽ മതി തെളി-
ഞ്ഞെണ്ണയും തേച്ചു നില്ക്കും
നിൻകോലം കാൺകിലപ്പോളുടനെരിപൊരിയാം
മാരനും മാരലേഖേ!” (20)

“പൊല്ക്കമ്പം വെന്ന കോലത്തുടവടിവു, മിണ-
ക്കം വരത്തമ്മിൽ വിങ്ങി-
ത്തിക്കും തൈക്കൊങ്കമൊട്ടും കുവലയരുചി കൈ-
ക്കൊണ്ട മൈക്കണ്ണുരണ്ടും,
അക്കുന്തൽപ്പൂന്തഴക്കാന്തിയുമണിമുറുവൽ-
പ്പൂന്മയും താവകം ക-
ണ്ടുൽകം മൽകം മനക്കാമ്പിതു പുനരറിയാ

പൂയമേ! ഞായമേതും.” (21)

“സ്രോതസ്വിന്യാം കുളിക്കുന്നളവു മമ തളി-
ക്കുന്നമർന്നോമലേറ്റം
മോദത്തിൽപ്പാർത്തു ഞാൻ നിന്നളവു ഗളതല-
ത്തോളവും മഗ്നഗാത്രീ;
ഏതിട്ടിത്തേവിവക്ത്രം, വികചകമലമേ-
തേതു കാർവണ്ടു, കൺമു-
ക്കേതെന്നിത്ഥം വലഞ്ഞോരളവു, വരിക നീ-
യെന്നിതമ്മന്ദഹാസം.” (22)

“ആരാമേ കാൺ വസന്തോത്സവമയി ദയിതേ,
ചാരുപീയൂഷധാരീ
താരേശൻ തന്ത്രി ദുകന്നിതു വിമലനിലാ-
വായ ഹവ്യം ദിഗന്തേ;
മാരായൻ മാമരാളീ നിജമധുരരവം
വാദ്യഘോഷം തുടങ്ങി;
നേരേ നാം പോക കാൺമാ, നലർചരനിഹ കോ-
യിമ്മ തേന്മാനവല്ലീ!” (23)

“മുക്കാലും വഴി മുഗ്ദ്ധഭാഷിണി! മുലക്കുന്റും ചുമന്നംഗജ-
പ്രക്ഷോഭേണ നടന്ന നിൻ നട നിനയ്ക്കുമ്പോൾ നടുക്കം വരും;
മൽക്കൈക്കൊണ്ടിടയിൽത്തൊട്ടും പൊഴുതിലും മാഴ്കിത്തളർന്നീടുമി-
ത്തുക്കാൽച്ചെങ്കമലങ്ങൾ മാരവിരുതേ! കല്ലേറ്റലഞ്ഞീലയോ?” (24)

“വൻകോപേ മമ രാജചന്ദ്രിക വഴങ്ങീലങ്കപാളീമെനി, -
ക്കെൻക്രൂരത്വമിതോർക്കെടൊ തദനു ഞാൻ പോവാൻ തുനിഞ്ഞീടി
നേൻ;
കൺകോൺകൊണ്ടൊരനംഗചങ്ങല പിണച്ചെൻകാല്ക്കു ചേർത്തീടി
നാൾ
തൻകൊങ്കയ്യൊരപൂർവഹാരലതയും ബാഷ്പേണ മൽപ്രേയസീ.” (25)

“മുല്ലചാരുതരമല്ലികാമുകുളകന്ദളന്മധുരസം നുകർ-
ന്നല്ലളല്ലളിതഭൃംഗരുഝങ്കൃതി കലർന്നു മന്ദമദമന്ഥരം
നല്ല നല്ല സരസീഷു മുങ്ങി, നളിനേഷു തങ്ങി, വദനേ ചല-
ച്ചില്ലിവല്ലിവലയേ വലന്തമഭിനന്ദ തന്വി! മലയാനിലം.” (26)

“കാണാഞ്ഞാൽ മനസാ മറന്നുകളയും കാരുണ്യമുള്ളോരെയെ-
ന്നേണാങ്കപ്രതിമാനനേ! ജളർ പറഞ്ഞീടുന്നതോർത്തീടൊലാ;
വീണാലാപിനിമാർകുലാഭരണമേ! കേളോമലേ! നമ്മിലി-
ക്കാണായോരനുരാഗവല്ലരി കരിഞ്ഞീടാ പിരിഞ്ഞീടിലും.” (27)

“വാരമ്പും മാലതീനായിക മധുമൊഴി കൈ
 കൂപ്പി നിന്നോരു നേര-
ത്താരാൽത്തെൻകൈലനാഥന്നൊരു ജലത വിശേ-
 ഷിച്ചുമപ്പോൾപ്പിണഞ്ഞൂ;
താരാർമാതെന്നു കല്പിച്ചുപചിതകുതുകം
 വിഷ്ണുതാനെന്നു കൂടെ-
പ്പോരായ് വാനെന്നു ചോദിച്ചളവതിനു ചിരി-
 ച്ചീടിനാളദ്രികന്യാ.” (28)

വിരഹാവസ്ഥാവർണ്ണനം

“ആമാകിൽപ്പരദേവതേ, വിരഹിണാം നിദ്രേ! നിനക്കെങ്കിൽ നീ
കാർമേഘലക്കുഴലാൾ കിടക്കുമറയിൽക്കൊണ്ടെക്കിടത്തീടു മാം;
ശ്യാമായാമതിമാത്രലോഹിതപദാമീ പാവമയ്യോ! നട-
ത്താമോ നാകലതേവിയാം നതമുഖീം മാർഗ്ഗേ മഹാസങ്കടേ?”

“ഉമുത്താരം വിളങ്ങിന്റണിമുല പുണർവാൻ
 ദൈവയോഗം വരുന്നാ-
ളാമത്രേ, സംഭ്രമിച്ചാലരുതു പുനരറി-
 ഞ്ഞില്ല താപാതിരേകാൽ;
കാമത്തീകൊണ്ടു വേകിന്റകതളിലിരു
 ന്നംഗനാരത്നമേ! നി-
ന്നോമൽപ്പൂമേനി വേമെന്റിതു മനസി ഭയം
 മേദിനീ വെണ്ണിലാവേ.” (30)

“നിൻനേത്രത്തൊടു നേരെനിക്കു രജനീ; വൈവശ്യമോമന്മുല-
ക്കുന്നോടൊക്കു, മുറക്കമൂണു സുഖമെന്റിത്യാദി മധ്യോപമം;
ധന്യേ, മാരതുരാൽ നിതംബസദൃശം; നിന്നെപ്പിരിഞ്ഞീടിനാൽ
നിന്നെക്കാൺമതിനുണ്ടുപായമിവയോരോന്റോർത്തു കൗണോത്തരേ.”(31)

“മൂർത്ത ശൈലമുന മുല്ലമാല; പനിനീർ കഠോരഗരളദ്രവം;
പൂത്തശോകമരമോർത്തുകാൺകിലൊരുമൂർത്തി ഭക്ഷിതുമനുക്ഷണം;
വാസ്തവം പറകിലിന്ദുമണ്ഡലമെനിക്കു കാലകരവാളി, കൗ-
ണോത്തരേ, ഗുണഗണോത്തരേ, തവ വിശങ്കടേ വിരഹ സങ്കടേ.” (32)

“കല്യഷതയൊടടുത്തും, പേപ്പെട്ടും, കോപ്പെട്ടുത്തും,
പലവഴി ശരമെയ്തും, കണ്ണുനീർ പെയ്തുപെയ്തും,
മലർചരനുമെനിക്കും നിദ്ര ചെറ്റില്ല തയ്യി-
ത്തലമെഴുമിളയച്ചീ, ഹന്ത! ചെറ്റന്തിയായാൽ.” (33)

“നിൻകാല്ക്കൽച്ചേരുവൻ വന്നനുദിവസമഴി-
 ഞ്ഞമ്മലർച്ചായൽപോലേ;
കൊങ്കാർമെൽക്കൊങ്കമൂലം മെലിവനണിനട-

പ്രായമാരോമലേ! ഞാൻ;
കൺകോൺപോലേ വളർപ്പേൻ ചപലത നിതരാം;
മാറിലെത്താലിപോലേ
ഭംഗ്യാ വാണീലൊരിക്കാലതു പുനരിഹ മാൽ
മാരചേമന്തികേ! മേ.” (34)

“മാനംമേവിന നീ കനംകനൽ ചൊരിഞ്ഞിന്റേ വരുത്തേണമെൻ
പ്രാണാപായമഹോത്സവം തവകരുത്തുണ്ടെങ്കിൽ വെൺതിങ്കളേ!
നാനാലോകർ ചിരിക്കുമാറെരിപൊരിക്കൊണ്ടി ങ്ങിരിക്കേണമോ
നാണംകെട്ടിനി മാരകേളിതിരുമെയ്പൂണാത മാപാപി ഞാൻ?” (35)

“കോലം നേർപാതിയായീ ബത; കുസുമശരൻ
വൈരി; വെൺതിങ്കൾ ചൂടാ-
മാലേപം ചാല വെണ്ണീ; റശനമപി വിഷ-
പ്രായമോർക്കും ദശായാം;
ലീലാരാമം ചിതാകാനന; മനലമയം
ചിത്രകം; ചിത്രമേവം
ബാലേ! മേ വന്നുകൂടീ ഗിരിശത പിരിളീ-
നായികേ! നിൻവിയോഗേ.” (36)

“നിർമ്മായം പക്ഷപാതം തവ തരുണി, മനോ-
മാലിമിക്കെങ്കൽ മന്യേ;
രമ്യാകാരേണ കാണായിതു ബത! മുറുവൽ-
പ്പാമരം വാമനേത്രേ!
മന്മാറാകുന്ന ധന്യത്തുറനടുവിലടു-
ക്കിന്റതുണ്ടിന്നുനാളെ-
ച്ചെമ്മേ നിൻകൊങ്കമൊട്ടാം കനവിയ കനക-
ക്കപ്പൽ കർപ്പൂരവല്ലീ!” (37)

“തേമ്പാത രാഗരുചി കുമ്മിണിയിട്ടിയെന്നും
കാമ്യാംഗി! നിൻവദനമൊന്നു മുകപ്പനോ ഞാൻ,
തേൻ പെയ്തുപെയ്തു മണമാർന്നു നിറന്ന പുത്തൻ-
മാമ്പൂനറുന്തളിരിളങ്കുയിലെന്നപോലേ?” (38)

“മന്ദം ത്രുകുന്ന മന്ദസ്മിതവിമലനിലാ-
വോദയം കണ്ടു പാർമേ-
ലന്തർമ്മോദം കളിക്കും തിമിരനിചയമൊ-
ന്നിച്ചു കാൺ നിൻപദാന്തേ
ചിന്തും താപേന വീഴുന്നതു പുരികുഴലാം
പേരു കൈക്കൊണ്ടഴിഞ്ഞെൻ
കാന്തേ, ഞാനെന്നപോലേ ശിവശിവ ചെറുമാ-
ക്കൽത്തകം ജീവനാഥേ!” (39)

“ത്വരിതം നെടുമാക്കൽ മേവുമിട്ടി-
ച്ചിരുതേവീ! കുളുർകൊങ്ക നീ തരാഞ്ഞാൽ,
അരുളീടുമെനിക്കു ദേവനല്ലാർ-
പ്പെരുമാളുർവശി നൂനമിന്നുതന്നെ.” (40)

“ഇപ്പാപംകൊണ്ടവാറേ പറവിതു പകലേ
പാതിരായെന്നു തോറ്റം
നിഷ്പാദിക്കുന്ന നീലാംബുദനിചയമയം
ജാതമാശാവകാശം;
ഉപ്പാട്ടിക്കുൽപലാന്തർദ്ദലവിപുലവിലോ-
ലാക്ഷിമാർതമ്പിരാട്ടി-
ക്കെപ്പോഴും തോഴ! നമ്മെ പ്രതി ഗതകരുണം
മാനസം മാനസന്നം.” (41)

“ഓർത്തേൻ മേഘനിനാദമന്തകമഹാഹങ്കാരമെന്നാർത്തനായ്;
വീർത്തേൻ മേചകഭൃംഗരാക്ഷസകുലാലോകേ വിയോഗേന ഞാൻ;
താർത്തേൻമേലിഴകുന്ന തെന്നലെറിവാളേറ്റെത്രയും കണ്ണുനീർ
വാർത്തേന്മേദുരചന്ദ്രികാഗ്നിയിൽ വളർത്തേന്മേനി തേന്മേനകേ!” (42)

രാജപ്രശസ്തിപദ്ധതി

(1) അമ്പലപ്പുഴ ചെമ്പകശ്ശേരി രാജാവു്

“ദാതൃത്വത്തിന്നിരിപ്പാനഴകിന നിലമേ!
സാദരം ഭൃരമണ്യാ
മാറിൽച്ചേരിന്റ ചാരുപ്രസരകിരണമാ-
ണിക്യമേ! മാനസിന്ധോ!
പാരെപ്പേരും ചിരം പാലയ ഭവദഹിതാൻ
പൂണ്ട വാനോർ വധൂനാ-
മാരപ്പോർകൊങ്ക തേടീടിന സുചരിതമേ!
ദേവനാരായണാ! നീ.” (43)

“ഗാത്രം കന്ദർപ്പദർപ്പം വിരവൊടു കളയും;
വാക്കു പീയൂഷവേണീ;
വൃത്രാരാതിക്കുമച്ചോ! മനസി ബത ഭയം
വായ്ക്കുവോന്റിപ്രതാപം;
ചിത്തം സൗജന്യപാത്രം; നയമപി ധിഷണം
തിക്കരിപ്പോന്റു; പാർത്താ-
ലത്യന്തം ചിത്രമല്ലോ ഗുണമിതു സകലം
ദേവനാരായണാ! തേ.” (44)

(2) കായങ്കുളത്തു രാമവർമ്മരാജാവു്

"കല്യാണാകര! രാമവർമ്മനൃപതേ! നിൻകീർത്തി ചന്ദ്രോജ്ജ്വലാ
ചൊല്ലേറ്റം ഭുവനേ പരന്ന സമയേ ജാതം തുലോം വിസ്മയം;
വല്ലാതേ കുമുദം വിരിഞ്ഞു പകലേ; കൂമ്പീ പയോജം തുലോ; -
മല്ലേ ചാരുചകോരികാകുലമുടൻ ചാടീ കുടിച്ചീടുവാൻ." (45)

"പാർമേലെല്ലാം നടന്നാളുടനുദധി കട-
 ന്നാളതിൽക്കാൾ വിചിത്രം
(വാർമേവും) നാകലോകേ തെളിവൊടു വിളയാ-
 ടീടിനാളൂഢശോഭം;
ആമോദാൽപ്പോയ്ക്കളിച്ചാളഹിപതിഭവനേ
 നന്റു നിൻകീർത്തിമാതി, -
ന്നാമോ നാരീജനാനാമിതു നിഖിലഗുണാ-
 ഗാരമേ! രാമവർമ്മാ." (46)

(3) തെക്കുംകൂർ ഗോദവർമ്മരാജാവ്

"ചാഞ്ഞീല ബാലഗതി കേവലമെങ്കിലും പോയ്-
ത്തേഞ്ഞൂ തുലോമഖിലവൈരിനൃപാലജാലം,
മാഞ്ഞീടുമന്ധതമസം ദിവി ബാലസൂര്യൻ
ചാഞ്ചാടുമവ്വളവിലും ബത! കോതവർമ്മാ." (47)

(4) കൊച്ചി വീരകേരളവർമ്മ മഹാരാജാവ്

"വാരിരാശി ചുഴലിന്ന ഭൂമിയിൽ നിറഞ്ഞുതിങ്ങിന യശോനിലാ-
വാശു ളുകിനൊരു താരകേശ! പലനാൾ വിളങ്ങുക മഹാമതേ!
ഘോരരാമരിയ വൈരിവാരണമുഖേഷു മേവിന മൃഗേന്ദ്ര, നീ
ധീരവീരവര! മാടഭൂതിലക! വീരകേരളമഹീപതേ!" (48)

(5) കൊച്ചി രാമവർമ്മ മഹാരാജാവ്

"വീരശ്രീതൻ വിലോലേക്ഷണമധുപസരോ-
 ജന്മമേ! നിർമ്മലത്വം
പൂരിക്കും നിൻപുകഴ്ചന്ദ്രിക ഭുവനതലം
 മൂടിമേവും ദശായാം,
പാരിൽപ്പാലാഴിനീരേതപരസലിലമേ-
 തെന്നസൗ നിന്നു മേന്മേൽ-
ക്കോരിക്കൊണ്ടാസ്വദിക്കുന്നിതു ബത കമലാ-
 കാമുകോ രാമവർമ്മാ." (49)

"പാലംഭോരാശിമേളം തടവുമണിപുകഴ്-
 ച്ചേലകൊണ്ടംഘ്രിപത്മ-
ത്തോളം മൂടി പ്രതാപോദയഘുസൃണപരാ-
 ഗാംഗരാഗാഭിരാമാ,
ചാലേ ചേർന്നാശു നീയാം പ്രിയതമനൊടസൗ
 മേദുരശ്രീവിലാസം

മേളിച്ചീടുന്ന മാടക്ഷിതിരമണി, രമാ-
രംഗമേ! രാമവർമ്മാ.” (50)

വീരകേരളവർമ്മാവും രാമവർമ്മാവും കൊല്ലം എട്ടാംശതകത്തിൽ ജീവിച്ചിരുന്ന രാജാക്കന്മാരാണെന്ന് അന്യത്ര ഉപപാദിക്കും.

(6) കൊടുങ്ങല്ലൂർ രാജാവു്

“ദിക്കെല്ലാം മേന്മ പെയ്യും നയവിനയനിധേ!
കീർത്തിനൈപുണ്യസാരം
തേടും ഭൂപാലമൗലേ! മരുവുക പെരികെ-
ക്കാലമിക്ഷ്മാതലേ നീ,
താരിൽപ്പെണ്ണിൻകടാക്ഷാൽ വിരവിനൊടു ധരി-
ച്ചും ഭരിച്ചും നിതാന്തം
ധാത്രീമംഭോധിസീമാമഖിലഗുണവിഭോ,
പശ്ചിമക്ഷ്മാപതേ! നീ.” (51)

(7) സാമൂതിരിപ്പാട്ട്

“വാരാളും കുന്റലക്കോൻവരവിതു, വെടി കേൾ-
ക്കായി, താവിന്റ കൊട്ടും,
മാരാരാതിക്കു നൃത്തത്തിനു നിവിരെ മിഴാ-
വിന്മെലൊത്തിന്റപോലേ;
ആരും നേരിട്ടു നില്ലാരരിയ നെടുവിരി-
പ്പോടെടോ! വാൺമെലല്ലോ
നീരേകീ പണ്ടൊടുക്കത്തഖിലഗുണനിധേ!
ചേരമാൻ, രാമവർമ്മാ!” (52)

“വീരാണാം വീര! പോരും പൊരുതതു! പുരുഹൂ-
താലയേ പോയ് നിറഞ്ഞു-
ള്ളോരോ വൈരാകരാണാം പെരുമയിലുരുഭാ-
രേണ ശൗര്യാംബുരാശേ,
നേരേ വേരറ്റു മേരുത്തടിയനുമടിവാ-
രം പൊളിഞ്ഞിങ്ങുതന്നേ
പോരും മൂന്നാളകം ശക്രനുമമരകളും
വിക്രമക്ഷോണിബന്ധോ!” (53)

ദേവതാസ്തുതിപദ്ധതി

(1) ഗണപതി

മുക്കണ്ണരേറുമെരുതിൻ തലമേൽ വിളങ്ങു-
ന്നക്കൊമ്പു രണ്ടു കതളിപ്പഴമെന്നു ചൊല്ലി
തൃക്കണ്ണിൽ നീർ പൊഴിയ നിന്നരനോടിരക്കു-
ന്നപ്പൈതലാനമുകവന്നു നമോ നമോസ്തു.” (54)

(2) മഹാവിഷ്ണു

“ധാത്രീമംഗല്യചൂഡാഭരണമയമഹാ-
നീലമേ! നീലമേഘ-
ച്ചാർത്തിന്മേൽ മിന്നൽപോലേ തിരുവുരസി രമാം
ചേർത്ത സൗഭാഗ്യരാശേ!
ചീർത്തീടും മോഹവാരാകരതരണതരീ-
യന്ത്രമേ! കാന്തിസിന്ധോ!
പാർത്തീടൊന്നാർത്തബന്ധോ! ജയ ജയ ജഗതീ-
സത്തമേ! പത്മനാഭാ!” (55)

“ശ്രീമൽക്കാർമേഘമാലാസുലളിതസുഷമം
ചാരുകാരുണ്യലക്ഷ്മീ-
സാമഗ്ര്യപ്രൗഢിമേൽ മണ്ടിന തരളതരാ-
ലോകലീലാനുഭാവം
ക്ഷേമവ്യാപാരലോലം മഹരപി തൊഴുതേൻ
നമ്രഗീർവാണചൂഡാ-
ദാമവ്യാലോലഭൃംഗീരവമുഖരിതപാ-
ദാരവിന്ദം മുകുന്ദം.” (56)

പുണ്യാഭോഗം തൊഴുന്നേൻ പുതുമലർമകൾതൻ
പോരിളക്കൊങ്കതന്മേൽ
മിന്നീടും കുങ്കമാലങ്കൃതസുരഭിലദോ-
രന്തരാളാഭിരാമം
വിണ്ണോർപാളീകിരീടാഞ്ചിതപദകമലം
ഭക്തലോകാഭികാംക്ഷാ-
മന്യൂനം പൂരയന്തം ഭുവനകൃതികലാ-
ശില്പിനം പത്മനാഭം.” (57)

“ലോലലോചനവിലാസിനീലളിതകേളിജാതകലിതാശയാ
ചാല നാലു ദിശി ചെന്നുഴന്നു വലയായ്ക നല്ലതയി ചേതനേ!
നീലനീരദനിറം കലർന്നു വിലസീടുമംബുജവിലോചനം
കാലപാശഭയഭഞ്ജനം ഭുവനപാലകം കരുതു കേശവം.” (58)

(3) തിരുനാവാ വിഷ്ണു

“ഒന്റിന്മേലൂന്റിനാലത്തൊഴിലൊരുവനു മാ-
റ്റീടുവാൻ വേല; വേല-
പ്പെണ്ണിൻ പുണ്യൗഘമേ! മന്മനമഗതി വധൂ-
മണ്ഡലേ മഗ്നമല്ലോ;
എന്റാലൊന്റുണ്ടു യാചേ (തിരുവടിയൊടു ഞാൻ)
ഉത്തമാം മുക്തിനാരീ-
മിന്റേ പൂണായ്വരേണം മമ (തവ) കൃപയാ
ദേവ! നാവാമുരാരേ!” (59)

(4) തൃച്ചെമ്മരത്തു കൃഷ്ണൻ

“ഭക്ത്യാ സേവിച്ചതോറും പരിചൊടു സുചിരം
ഭാവിതം വസ്തുതാനാ-
മിത്ഥം കാണായ പൗരാണികഭണിതി കണ-
ക്കല്ല, കല്യാണമൂർത്തേ,
നിത്യം നിന്മേനി നീലോല്പലനവകലികാ-
കാന്തി ചിന്തിച്ചതോറും
ചിത്തം മേന്മേൽ വെളുക്കിന്റിതു മമ നിതരാം
നിർമ്മലം ചെമ്മരേശാ!” (60)

“കണ്ണിപ്പിലാവില കളിക്കലമാക്കിവച്ചു
മണ്ണും നിറച്ചരിയിതെന്റുദിതാനുരാഗം
ഉണ്ണാനിടച്ചെറിയവിറ്റെ വിളിക്കുമോമൽ-
ക്കണ്ണന്നു ചാലൊരു കളിപ്പുരയാവനോ ഞാൻ!” (61)

(5) തിരുവാർപ്പിൽ കൃഷ്ണൻ

“ക്ഷീരസാഗരകുമാരികാഹൃദയ വാരിജന്മകളഹംസമേ!
വാരുലാവിന നവാംബുദോദരനിറം കലർന്ന രുചിരാകൃതേ!
നാരദാദിമുനിവൃന്ദവന്ദ്യ! നളിനായതേക്ഷണ! നമോസ്തു തേ!
പാരിലെങ്ങുമുരപൊങ്ങിനോരു തിരുവാർപ്പമർന്ന കരുണാനിധേ!” (62)

(6) തിരുവല്ലാ വിഷ്ണു

“നല്ല നല്ല മടവാരിലുള്ളഴിക നല്ലതല്ല മനമേ! നിന-
ക്കില്ലധൈര്യ, മൊരു ചൊല്ലു കേളുപരി നല്ലതിങ്ങിനി വരേണ്ടുകിൽ,
ചെല്ലു ചെല്ലു തിരുവല്ലവാ മരുവുമല്ലിമാമലരിൽമങ്കതൻ
വല്ലഭൻചരണപല്ലവം കരുതു വല്ലവണ്ണമധുനാ ദൃഢം.” (63)

(7) കൂടൽമാണിക്കം

വാണൂ ചെന്നങ്ങുമിങ്ങും ഭുവനതലവനാ-
ന്തേ, കൃതാന്തപ്പുളിന്ദൻ
കാണാതേ കാണിനേരം മരുവുവതിനൊരേ-
ടത്തുമില്ലത്ര സൗഖ്യം;
നീണാളുൾപ്പുക്കിരിപ്പാനയി മമ ധിഷണ-
പൈങ്കിളിപ്പെണ്ണിനിപ്പോൾ
വേണന്നു കൂ, ടടിപ്പങ്കജയുഗളമയം
കൂടൽമാണിക്കമേ! തേ.” (64)

“മലരടി തവ മാന്യം മാനയേ മാനസംകൊ-
ണ്ടലരിൽവനിതതന്നാൽ മന്ദമാന്ദോളിതാന്തം,
നലമുടയ നഖാളീകാന്തിജാലേന മൂടും
കുലിശധരകിരീടം, കൂടൽമാണിക്കമേ! ഞാൻ.” (65)

(8) തൃപ്പൂണിത്തുറ വിഷ്ണു

“സാമാന്യം മേരുശൈലോപരി ഞെളിവതിന, -
    ല്ലല്ല മറ്റത്യുദാര-
ശ്രീ മേവും മുക്തിമാതിന്നധരമലർ നുകർ-
    പ്പാനുമഭ്യർത്ഥനം മേ;
ആമാകിൽബ്ഭക്തബന്ധോ! പരമപുരുഷ! കേൾ
    ദുഗ്ദ്ധസിന്ധോരസൗ ഞാൻ
ജാമാതാവാക വേണ്ടുന്നതു വിമഥിതഭൃ-
    പുത്ര! പൂണിത്രനാഥാ!” (66)

(9) ശ്രീപരമേശ്വരൻ

പട്ടാങ്ങേ ഞാൻ പറഞ്ഞാലതിനു തല കുലു-
    ക്കേണ, മേണാക്ഷിമാരെ-
ത്തൊട്ടെന്റൊന്റുള്ളതോതിന്റതിനതിവിഷമം
    പ്രാണഭാജാം ജനാനാം;
മട്ടോലും വാണി, രമ്യം തിരുമുഖ, മധുരം
    ദിവ്യമെന്റുള്ളതെല്ലാ-
മിട്ടേറത്രേ കവീനാം; നിന മമ മനമേ!
    ബാലചന്ദ്രാവതംസം.” (67)

“ആം നാളെശ്ശുഭകർമ്മമെന്റു പറവാനായുഃസ്ഥിതിം കണ്ടതാ, -
രാംനാളാവതു ചെയ്തുകൊൾകിലതു നന്റല്ലാതതില്ലേതുമേ;
ചാംനേരത്തു വരിന്റ ഭീതി കളവാൻ സേവിക്ക നീ നിത്യമാ-
മാമ്നായത്തിനു മൂലമായ പരമം ദൈവം സദാ ചിത്തമേ!” (68)

“പുഞ്ചിരിപ്പുതുമ തഞ്ചുമഞ്ചിതവിലാസസഞ്ചയരസം തകും,
ചഞ്ചലാക്ഷികളണഞ്ഞു കൊഞ്ചുവതു കണ്ടു കിഞ്ചന മയങ്ങൊലാ;
കഞ്ച[1]വൈരികല ചേർന്ന ചെഞ്ചിടയിലാത്തമുണ്ഡശകലം ശിവം
പഞ്ചബാണമദശോഷണം ദുരിതമോഷണം കരുതു ചേതനേ!” (69)

“ലോഭിച്ചുണ്ണരുതാഞ്ഞു തൻവെറുവയറ്റിന്മേൽപ്പിടിച്ചുച്ചകൈഃ
ശ്രീപഞ്ചാമൃതവും ജപിച്ചു പളകായ്പ്പോരിന്റലുബ്ധേശ്വരാൻ
നീ പോയ്പ്പുക്കുപുകണ്ണു പാർത്തിരി പണം കെട്ടീടുവാൻ ചിത്തമേ!
പാപീ, മന്മഥവൈരിചേവടി നിനച്ചീടിൽപ്പഴിച്ചീടുമോ?” (70)

(10) തിരുവഞ്ചിക്കുളത്തു ശിവൻ

“ഒരു പഞ്ചശരം പൊരിച്ച നീതാൻ
തിരുനെഞ്ചിൽത്തരുണീമണച്ചതോർത്താൽ
ഹര! കിഞ്ചന പുഞ്ചിരിക്കു യോഗ്യം
തിരുവഞ്ചിക്കുളമാളുമിന്ദുമൗലേ!” (71)

---

[1] കഞ്ചം = കഞ്ജം

(11) ചെറുമന്നത്തു ശിവൻ

“പിറവിക്കിനിയൊക്കെനിക്കു പോറ്റീ,
പിറയും ചൂടി നടക്കണം ചിതായാം;
മറയും നിജഭക്ത ചിത്തതാരും
ചെറുമൻമുട്ടവുമാകണം നികേതം.” (72)

ആമ്നായാബ്ധ്യേ മണിക്കോട്ടയിലുപനിഷദാം
പാളിയാം മാളികായാ-
മാമ്മാറോങ്കാരതല്പോപരി തഴവണയും
ചാരി നാദസ്വരൂപം,
കാമ്യം മായാവിലാസം മുഴുവനിതുസമാ-
ലോക്യ മേവും ഭവന്തം
കാൺമാനാനന്ദമൂർത്തേ! വരമരുൾ ചെറുമ-
ന്നമ്പുമെൻതമ്പുരാനേ!” (73)

(12) വടക്കുന്നാഥൻ

“വിത്തസ്ത്രീജനകാനനാന്തരഗതം മത്തംവിളിച്ചേഷ ഞാൻ
ഭക്തിച്ചങ്ങലയും തൊടുത്തു വളരും കൈക്കൊണ്ടു സേവാമയം
വൃത്തിക്കക്ഷരപഞ്ചകപ്പന കനം വാരിച്ചു തെക്കൈലമേ-
ല്യദ്യൽസ്ഥാണുപദേ തെളിച്ചിത തളച്ചേനെൻ മനോവാരണം.” (74)

“നല്ലൺകോണേന ലോകം മുഴുവനടിപെട്ടു-
ക്കിന്ന മൈക്കണ്ണിമാർതൻ
തൈക്കൊങ്കത്തൂത്തടത്തിൽക്കലിതരുചി കളി-
ച്ചേ കഴിഞ്ഞൂ തുലോം നാൾ;
ഇക്കാലത്താകിലച്ചോ! പരമശിവ! ഭവൽ
ഭക്തി മൂത്തിട്ടശേഷം
കൈക്കിന്നൂ കാമിനീനാം തടമുടയൊരു തൈ-
ക്കൊങ്ക തെക്കൈലനാഥാ!” (75)

“ചൂടില്ലാത്തോരു ഫാലം, ചുടലയിൽ നടമാ-
ടാത്ത ചീലം, മതിത്തെൽ
ചൂടീടാതോരു ചൂഡം, പരമൊരു പുഴക്കു-
ടാത കോടീരഭാരം,
ഓട്ടും മാൻപേട തേടാതൊരു കരകമലം,
ചാരുതെക്കൈലയിൽപ്പോയ്
നീടാർന്നീടാത നാഥം, തരുണിയൊടയുതം,
ദൈവതം നൈവ ജാനേ.” (76)

“തെക്കിൻകൈലാസശൈലാലയമുടയ ജഗ-
ന്നാഥ! ബാലേന്ദുമൗലേ!
തെക്കിൻനാഥാ! മുരാരേ! നടുവിൽ വടിവെഴും

ബാണതാർബാണബന്ധോ!
ചൊല്ക്കൊണ്ടീടുന്ന ഭക്ത്യാ കഴലിണ പണിയു-
ന്നെന്നെ മുന്നിൽക്കുറിക്കൊ-
ണ്ടുൽകം പാലിച്ചുകൊള്ളുന്നതു വിപദി ഭവാ-
നോ, ഭവാനോ, ഭവാനോ?” (77)

“അംഗാരാക്ഷായ സാക്ഷാലിനിയ നിയമിനാം
ചിത്തതാരിൽക്കളിക്കും
ഭൃംഗായാദ്രീന്ദ്രകന്യാഹൃദയകുമുദിനീ-
ശീതധാമ്നേ നിതാന്തം
തുംഗേ കോടീരഭാരേ വിലസിന വിധിമു-
ണ്ഡായ നിത്യം നമസ്തേ
ഗംഗാകല്ലോലസംക്ഷാളിതലളിതശശാ-
ങ്കായ തെങ്കൈലനാഥ!” (78)

(13) പെരുഞ്ചെല്ലൂർ ശിവൻ

“വെണ്ണീറും വെള്ളെലിമ്പും വിഷധരവിലസൽ-
പ്പാമ്പുമാപാദചൂഡം
തണ്ണീരെപ്പോഴമോലും തലയിലെരികനൽ-
ക്കട്ട പൊട്ടിൻറ കണ്ണും
എണ്ണേറും ഭൂതയൂഥങ്ങളൊടൊരു കളിയും
കണ്ടു നിന്നോടിണങ്ങും
പെണ്ണോളം ധൈര്യമുള്ളോരുലകിലൊരുവർ മ-
റ്റില്ല ചെല്ലൂർപ്പിരാനേ!” (79)

“ഏറിക്കൊള്ളായിരുന്തു പുരഹര, സുഖമേ
തോൽ പൊളിപ്പാൻ കനത്തോ-
രുഷത്തം നീയൊരാനത്തലവനെ വെറുതേ
കൊന്റതെന്തിന്റമൗലേ?
ഏറെ പ്രേമോദയം പൂണ്ടഴകിയ തിരുമെ-
യ്യംബികയ്ക്കായ്ക്കൊടുപ്പാ-
നാരപ്പോ! ചൊന്നതാലം പരുകിന ശിവനേ!
പോറ്റി ചെല്ലൂർപ്പിരാനേ!” (80)

“ചേണാർന്നീടുന്ന കല്പദ്രുമതണലിലിള-
ങ്കാറ്റമേറ്റാത്തലീലം
വാണീടും മന്നവാനാം നില പിടിപെടുവാ-
നല്ല, മറ്റൊന്നിനല്ല;
പാണിച്ചെമ്പല്ലവംകൊണ്ടചലമകൾ തലോ-
ടുന്ന തൃക്കാൽ പ്രഭാവം
കാണട്ടെന്മാൻ തൊഴുന്നേൻ പുരഹര ശിവനേ!
പോറ്റി ചെല്ലൂർപ്പിരാനേ!” (81)

(14) വൈക്കത്തപ്പൻ

“മാരൻപൂമെയ് കരിക്കാ; മരിയ പുരമെരി-
ക്കാ; മെരിക്കും ധരിക്കാം;
പാരീരെഴും ഭരിക്കാം; പരിചിനൊടു മുടി-
ക്കാം; നടിക്കാം ചിതായാം;
ഗൗരിക്കംഗം പകുക്കാം; ഝടിതി കുടുകുടെ-
ക്കാളകൂടം കുടിക്കാ-
മോരോന്നേ വിസ്മയം നിൻതിരുവുരു തിരുവൈ
ക്കത്തെഴും തിങ്കൾമൗലേ!” (82)

(15) കുമാരനല്ലൂർ ഭഗവതി

“പാഥോരാശിപ്രമാഥേ മുരരിപുവചസാ
കാളകൂടം കുടിച്ച-
ന്നേതും ഖേദം വരാതേ പതിയുയിർ പരിപാ-
ലിച്ച മംഗല്യശീലേ!
ആധാരം നിന്നടിത്താരിണയൊഴികെ ജഗ-
ത്തിങ്കലില്ലാർത്തിഭാജാം;
നാഥേ! രോഗാതുരൻ ഞാൻ; തുണപെടുക കുമാ-
രാലയം കോല്യമമ്മേ!” (83)

(16) കൊടിക്കുന്നിൽ ഭഗവതി

“കൈക്കുപ്പന്നേൻ മതിത്തെല്ലിനുമണിനയന-
ങ്ങൾക്കുമേറ്റം മുഖത്തിൻ
പ്രാകാശ്യത്തിന്നുമൻപോടചലമദമുല-
യ്ക്കും മുലക്കുന്നിനും ഞാൻ
വാർകോലും മെല്ലിടയ്ക്കും കദളിയൊടു സദാ
പോരുടക്കും തുടയ്ക്കും
കാർക്കുന്തൽച്ചാർത്തടിക്കും മഹിതപുറവടി-
ക്കും കൊടിക്കുന്നിലമ്മേ!” (84)

ഈ ശ്ലോകങ്ങൾ വായിക്കുന്ന ഏതു സഹൃദയനാണ് പുളകിതഗാത്രനായും ആനന്ദബാഷ്പാഭിഷിക്തനായും തീരാത്തത്! ഇത്തരത്തിൽ അനവധി പദ്യഗദ്യങ്ങൾ അക്കാലത്തേ വശ്യവചസ്സുകളും പരിണതപ്രജ്ഞന്മാരുമായ മണിപ്രവാളകവികൾ രചിച്ചിരുന്നു. അവർ നമുക്കു നല്കീട്ടുള്ളതു് അപരിമേയപ്രഭാവമായ ഒരു സാഹിത്യസാമ്രാജ്യമാണെന്നുള്ള പരമാർത്ഥം ആധുനികന്മാർ ഒരിക്കലും വിസ്മരിക്കരുതു്.

26

ഭാഷ–ഗദ്യഗ്രന്ഥങ്ങൾ

(ക്രി. പി. പതിനഞ്ചാം ശതകം)

കൊല്ലം ഏഴാംശതകത്തിൽ പദ്യസാഹിത്യത്തിനെന്നപോലെ ഗദ്യത്തിനു ഭാഷയിൽ ഗണനീയമായ പുരോഗമനം സിദ്ധിച്ചതായി കാണുന്നില്ല. അന്നത്തേ ഗദ്യകാരന്മാരുടെ വ്യവസായം പുരാണങ്ങളുടെ തർജ്ജമയിലും, വേദാന്തം തുടങ്ങിയ ദർശനങ്ങളുടെ സാരസംഗ്രഹണത്തിലും, ചില സംസ്കൃത സ്തോത്രങ്ങളുടേയും മറ്റും വ്യാഖ്യാനത്തിലുമാണ് പ്രധാനമായി വ്യാപരിച്ചിരുന്നതു്. താഴെ പരാമർശിക്കുന്നവയിൽ ചില ഗ്രന്ഥങ്ങൾ ഏഴാംശതകത്തിലും മറ്റു ചിലവ എട്ടാംശതകത്തിലും വിരചിതങ്ങളായിരിക്കണം. ഓരോന്നും ഏതു ശതകത്തിലാണെന്നു് ക്ലിപ്തപ്പെടുത്തിപ്പറവാൻ പ്രയാസമുണ്ടു്. ഭാഗവതം ദശമമാണ് അവയിൽ അതിപ്രധാനമായുള്ളതു്.

ഭാഗവതം ഗദ്യം, കാലം

ഭാഗവതം ആദ്യത്തെ അഞ്ചുസ്കന്ധങ്ങൾക്കും, ദശമസ്കന്ധത്തിനും ഏകാദശസ്കന്ധത്തിനും ഭാഷാനുവാദം കണ്ടുകിട്ടീട്ടുണ്ടു്. ആദ്യത്തെ അഞ്ചു സ്കന്ധങ്ങൾക്കു കിട്ടിട്ടുള്ളതു് സംഗ്രഹമാണ്. ദശമത്തിനും ഏകാദശത്തിനുമുള്ള പരിഭാഷ വിസ്തൃതം തന്നെ. അവയെല്ലാം ഒരേഗ്രന്ഥകാരന്റെ വാങ്മയമാണെന്നു തോന്നുന്നില്ല. ഏകാദശമാണ് അവയിൽ അത്യന്തം പ്രാക്തനമായിട്ടുള്ളതു്. മറ്റുള്ളവ എട്ടാംശതകത്തിൽ നിർമ്മിക്കപ്പെട്ടതായി ഗണിയ്ക്കാം: പ്രണേതാക്കൾ ആരെന്നു് അറിയുന്നില്ല. ഭാഗവതത്തിന്റെ ശൈലി—പ്രത്യേകിച്ച് ദശമത്തിലേതു്—ഏറ്റവും ഹൃദയാവർജ്ജകമായിരിക്കുന്നു.

ഏകാദശസ്കന്ധം

താഴെ ഉദ്ധരിക്കുന്ന വാക്യങ്ങൾ ഏകാദശസ്കന്ധത്തിൽ ഉള്ളവയാണ്:

> “ബ്രാഹ്മണശ്രേഷ്ഠന്മാരേ, ഗർഭിണിയായിരിക്കിൻറുളവൾ, നിങ്ങളോടു വിചാരിക്കിൻറോം. നിങ്ങളോടു വിചാരിപ്പാൻ ലജ്ജയോടുംകൂടിയിരുന്നോൾ. പുത്രകാമയായി പ്രസവമടുത്തിരിക്കിൻറയിവളെന്തു പെറിൻറുതെൻറു ചൊല്ലേണമേ. നിഷ്ഫലമായിട്ടു വരൊല്ലാ നിങ്ങളിടെ ദർശനം. വഞ്ചിതന്മാരായിരിക്കിൻറ മുനികൾ ചൊല്ലിയാർ. ബാലന്മാരേ, ഇവൾ കുലനാശനമായിരിപ്പോരു മുസലത്തെ ജനിപ്പിക്കുമെൻറിങ്ങനെ ചൊല്ലിയാർ മുനികൾ. കുപി

തന്മാരായിട്ടു മുനികൾ ചൊല്ലിയതു കേട്ട് അതിസംഭ്രാന്തന്മാരായി വിരയ സാംബന്റെ ഉദരത്തെ പിളർന്നു. അവന്റെ ഉദരത്തിലൊരിരിപ്പുലക്കകണ്ടാർ ബാലന്മാർ. എന്തിതിലോ നാമൊരു ദുഷ്കൃതം ചെയ്യതു്? എന്തു ചൊല്ലും നമ്മെ ലോകരിപ്പോൾ? ഇങ്ങനെ തങ്ങളിലന്യോന്യം പറഞ്ഞിട്ട് ഇരുപ്പുലക്കയുമെടുത്തുകൊണ്ടു തങ്ങളുടെ ഗൃഹത്തിന്നു പോയാർ ബാലന്മാർ. അബ്ബാലന്മാർ യാദവരിടെ സഭയിങ്കലിരുപ്പുലക്ക കൊണ്ടുചെൻറിട്ടു രാജാവായിരിക്കിൻറ ഉഗ്രസേനനന്നായിക്കൊണ്ടറിയിച്ചാർ. വാടിയിരിക്കിൻറ മുഖശ്രീയൊടുംകൂടിയിരുന്നോർ. രാജാവേ കേൾക്കണമേ! വിപ്രന്മാരിടെ ശാപമവ്വണ്ണമേ വരുമത്രേയെൻറു കേട്ടിട്ടും ഇരിപ്പുലക്ക കണ്ടിട്ടും വിസ്മയിച്ചാർ, ഭയപ്പെട്ടതും ചെയ്താർ ദ്വാരകാനിവാസികളായിരിക്കിൻറ യാദവന്മാർ."

ആദിമസ്കന്ധങ്ങൾ

പഞ്ചമസ്കന്ധത്തിൽനിന്ന് ഏതാനും പങ്ക്തികൾ അടിയിൽ ചേർക്കുന്നു:

"ഹതപുത്രനായ ത്വഷ്ടാവ് ഇന്ദ്രനു ശത്രുവുണ്ടാവാൻ ഹോമം ചെയ്യുന്ന കാലം അഗ്നിയിൽ നിന്നു ഭയങ്കരനായിരിപ്പോരു പുത്രനുളനായാൻ. അപ്പൊഴുതു വൃത്രനെ കണ്ട സകല ഭൂതങ്ങളും പേരിച്ചോടുന്നതു കണ്ടു ദേവകളൊക്കെച്ചെന്നു നാനാജാതിയായുള്ളായുധങ്ങളെക്കൊണ്ടു വർത്തിക്കുന്ന കാലത്തു് അവറ്റെയൊക്കത്തിന്നൊടുക്കിയാൻ വൃത്രൻ. അനന്തരമതു കണ്ടു വിസ്മിതരായിരുന്ന ദേവകൾ നാനാജാതിയായുള്ള സ്തുതികളെക്കൊണ്ടു വിഷ്ണുഭഗവാന്റെ പ്രസാദം വരുത്തി, പ്രസന്നനായ ഭഗവാന്റെ നിയോഗത്താൽ ദധീചിയാകുന്ന മഹാമുനിയുടെ അസ്ഥികളെ ഇരന്നുകൊണ്ട് അവറ്റെക്കൊണ്ടു വജ്രായുധമുണ്ടാക്കി; വജ്രപാണിയായി ഇന്ദ്രൻ, സകല ദേവകളോടും കൂടി വൃത്രനെ എതിർത്തു. ചെല്ലുന്ന ഇന്ദ്രനെ വൃത്രൻ അസുരകളോടുകൂടി എതിർത്തു. പ്രവൃത്തമായ ദേവാസുരയുദ്ധത്തിങ്കൽ അസുരകളുടെ ആയുധങ്ങളെ ദേവകൾ ഖണ്ഡിച്ചുകളഞ്ഞാർ. അങ്ങനെ ക്ഷീണായുധരായ അസുരകൾ ശിലാവൃക്ഷാദികളെക്കൊണ്ടു യുദ്ധംചെയ്തു പരാക്രമിച്ചു. അവിടെയും പൊറാഞ്ഞു തോറ്റോടുന്ന അസുരകളെക്കണ്ടു വൃത്രാസുരൻ ധർമ്മയുക്തങ്ങളായ വചനങ്ങളെക്കൊണ്ടു പലതും പറഞ്ഞാൻ. "എടോ ദേവകളേ! നിങ്ങളെക്കണ്ടു പേടിച്ചോടുന്ന അസുരകളെക്കൊണ്ടെന്തു വേണ്ടിയതു്? യുദ്ധത്തിന്ന് അപേക്ഷയെങ്കിൽ എന്നോടെതിർത്തു യുദ്ധം ചെയ്‌വിൻ." എന്നിങ്ങനെ ചൊല്ലി ദേവകളോടു യുദ്ധം ചെയ്യുന്ന വൃത്രനും കുപിതനായി ചെല്ലുന്ന ഇന്ദ്രനും തങ്ങളിൽ പരുഷവചനങ്ങളെക്കൊണ്ടു പീഡിച്ചുനിന്നു ബഹുവിധമായി പരാക്രമിച്ചാർ. അവിടെ വൃത്രനാൽ പ്രയുക്തമായ ശൂലത്തെ ഇന്ദ്രൻ തന്റെ ശൂലത്തെ പ്രയോഗിച്ചു തടുത്താൻ. കയ്യുംകൂടെ വജ്രംകൊണ്ടു ഖണ്ഡിച്ചനന്തരം മറ്റേക്കൈകൊണ്ടിരിപ്പെഴുക പ്രയോഗിച്ചാൻ."

ദശമസ്കന്ധം

ദശമസ്കന്ധത്തിലെ വാക്യങ്ങൾ പ്രായേണ ഹ്രസ്വങ്ങളാകുന്നു; അകൃത്രിമമധുരമായ കിശോരാകൃതികൊണ്ട് അവ അന്യാദൃശമായി പരിലസിക്കുന്നു. താഴെക്കാണുന്ന പങ്ക്തികൾ പരിശോധിക്കുക.

1. കംസനോട്ട് അസുരന്മാരുടെ നിവേദനം:– "അഹോ! ഇങ്ങനെയോ ഇരിക്കുന്നു? ഒരിടത്തുളനോ? എങ്കിൽ ഞങ്ങൾ ഉപായമുണ്ടാക്കുന്നുണ്ട്. ഇപ്പോൾ പുറന്നവയും പത്തു ദിവസം കഴിഞ്ഞവയുമൊക്കെക്കൊല്ലുന്നുണ്ട്. അപ്പോൾ അതിലൊന്നായിട്ടുവരും. ദേവകൾക്കല്ലോ നമ്മോടാവൂ. അവരോ സമരഭീരുക്കൾ. മറ്റൊരുത്തരെ പേടിക്കേണ്ടാ. ഈ ഭൂമിയിൽ ദേവേന്ദ്രൻ നിന്റെ ചെറുഞാണൊലി കേട്ടാൽ ഭയപ്പെട്ടോടും; ദേവകൾ യുദ്ധത്തിനു വരുകിൽ നിന്റെ

ശരമേറ്റ മണ്ടിപ്പോവോർ, ജീവിക്കയിലിച്ഛയുള്ളോർ. അല്ലാത്തവർ ചത്തുപോവോർ. ചിലർ ഭയപ്പെട്ടു തലമുടിയഴിച്ചിട്ടുവോർ. നമസ്കരിപ്പോർ ചിലരായുധവും വച്ച്. ഇങ്ങനത്തവരെ കൊല്ലയില്ല നിന്തിരുവടി. അസ്ത്രശസ്ത്രങ്ങളെ തോന്നാതവരെയും തേരഴിഞ്ഞവരെയും മറ്റൊരുത്തനോടു യുദ്ധംചെയ്യുന്നവരെയും ചതിച്ചു കൊല്ലുകയില്ല നിന്തിരുവടി. വില്ലു മുറിഞ്ഞാലും ആയുധമേറ്റ വീണാലും കൊല്ലുകയില്ല നിന്തിരുവടി. ആഹവ ശൂരന്മാരായിരിക്കുന്ന നമ്മോടേതുമരുത്."

2. യശോദയോടു ഗോപസ്ത്രീകളുടെ ആവലാതി:– "ഒരുത്തി ചൊല്ലിയാൾ: 'എന്റെ പശുക്കിടാങ്ങളെ അഴിച്ചുവിട്ടാൻ. പിന്നെ അകത്തു പുക്കു വെണ്ണയെടുത്തു കൊണ്ടുപോയാൻ; മർക്കടങ്ങൾക്കു കൊടുത്താൻ. താൻ ഭക്ഷിക്കയല്ല ചെയ്യുന്നത്. നെയ്യും തയിരും കുടിച്ചു കലവുമുടച്ചേച്ചു പോരും.' പിന്നെ ഒരുത്തി: 'പിന്നെയൊരെടത്തു കപ്പാൻ ചെന്നപ്പോൾ അവൻ കണ്ടുവെങ്കിൽ അവിടെ കിടക്കുന്ന കിടാക്കളെ നുള്ളിക്കരയിക്കും. ഉറിയുയരെത്തൂക്കിക്കിടക്കുകിൽ ഉരലുമിട്ടുകൊള്ളും. അതു പോരായ്കിൽ ചിരവയുമിട്ടുകൊള്ളും. പിന്നെ ഉറിയിൽ പലവക കലമുണ്ടെങ്കിൽ ഇന്ന കലത്തിൽ വെണ്ണയെന്നറിഞ്ഞിട്ടു കലം തുളച്ചു വെണ്ണയുമെടുത്തു മോരും ത്തുകളയും... പിന്നെച്ചിലേടത്തു ചെന്നാൽ അനേകമിരുട്ടുണ്ടായിരിക്കും. അവിടെ തന്റെ മെയ്യേലെ രത്നങ്ങളെക്കൊണ്ടു കാണാം. പിന്നെ മറ്റുമുണ്ടൊരു വിനോദം. ഞങ്ങളടിച്ചു തളിച്ചു കിടക്കുന്നെടത്തു് അപ്പിയിട്ടേച്ചുപോകും. കപ്പാൻ തരമില്ലാഞ്ഞിട്ട്. ഇവനെ നോക്കിനിന്നാൽ എത്രയും സാധുവെന്നപോലെ, ഏതുമറിയുന്നീലെന്ന ഭാവം.' ഈവണ്ണം ഗോപസ്ത്രീകൾ പറയുന്ന വാർത്ത കേട്ടാറേ യശോദ അച്ചെറിയവനെയൊന്നു ശാസിപ്പാൻപോലും ഇച്ഛിച്ചീല."

ഭാഷാപ്രധാനമായ ഈ ശൈലി ഗ്രന്ഥം പുരോഗമനംചെയ്യുമ്പോൾ അല്പംകുടി സംസ്കൃതപ്രധാനമായിത്തീരുകയും അപ്പോൾ വാക്യങ്ങൾക്കു ദൈർഘ്യം കൂടുകയും ചെയ്യുന്നു. ഈ വിപരിണാമത്തിന് ഒരുദാഹരണമാണ് താഴെ പ്രദർശിപ്പിക്കുന്നത്:

3. ബാണയുദ്ധം:– "ദ്വാരാവതിയിങ്കലെല്ലാവരും നാലുമാസക്കാലമായിട്ട് അനിരുദ്ധനെക്കാണാഞ്ഞു ദുഃഖിച്ചിരിക്കുമ്പോൾ ശ്രീനാരദൻ പറഞ്ഞു് ആ വർത്തമാനം കേട്ട് അതിക്രുദ്ധന്മാരായിരിക്കുന്ന യദുക്കളോടുംകൂടെ ഭഗവാൻ ശ്രീബലഭദ്രരോടുമൊന്നിച്ചു പുറപ്പെട്ട് ആ ബാണാസുരന്റെ രാജധാനി ശോണിതപുരത്തെ വളവ്വുതുംചെയ്കിട്ടു ശ്രീകൃഷ്ണൻ തന്റെ പാഞ്ചജന്യമാകുന്ന ശംഖിനെ വിളിച്ചു. അപ്പോൾ ആ പാഞ്ചജന്യധ്വനികേട്ടിട്ട് അവിടെ ബാണാസുരന്റെ ഗോപുരം കാത്തു വസിക്കുന്ന ഭഗവാൻ ശ്രീപരമേശ്വരൻ ഭൂതഗണങ്ങളോടുംകൂടെ യാദവന്മാരുടെ കൂട്ടത്തെ ശങ്കകൂടാതെകണ്ടു തടുത്തു."

ഗോപികാഗീത, ഭ്രമരഗീത, ശ്രുതിഗീത മുതലായ വിശിഷ്ടഭാഗങ്ങൾ മൂലശ്ലോകങ്ങൾകൂടി ഉദ്ധരിച്ചു വിശദമായി തർജ്ജമ ചെയ്തിരിക്കുന്നു. ആ വസ്തുതയും ഒരു ഉദാഹരണംകൊണ്ടു തെളിയിക്കാം.

മൂലം: "ജയതി തേധികം ജന്മനാ വ്രജഃ
ശ്രയത ഇന്ദിരാ ശശ്വദത്ര ഹി;
ദയിത ദൃശ്യതാം ദിക്ഷു താവകാ-
സ്ത്വയി ധൃതാസവസ്ത്വാം വിചിന്വതേ!"

തർജ്ജമ: "നിന്തിരുവടി ഈ അമ്പാടിയിൽ ജനിക്കയാൽ ഈ വ്രജം ഉല്ക്കർഷത്തോടുകൂടെ വർദ്ധിക്കുന്നു. നീയിവിടെപ്പുറക്കയാൽ ശ്രീഭഗവതി എല്ലായ്പ്പോഴുമിവിടെ വസിക്കുന്നോൾ. എന്നാൽ നിന്റെ ജനമാകുന്ന ഞങ്ങൾ നിന്നെ ഇന്നും കാണാമെന്നിട്ടത്രേ ജീവിച്ചിരിക്കുന്നു. അങ്ങനെയിരിക്കുന്ന ഞങ്ങൾ നിന്നെയന്വേഷിക്കുന്നോർ, കാണായിട്ടുവരേണമേ."

(1) കൊല്ലല്ലാതെ (കൊല്ലൊല്ലാ), (2) ചെറുക്കൻ (ബാലൻ), (3) വളുസം (കളവ്), (4) ഇഴകുക (പൂശുക), (5) തികക്കുക (തിളയ്ക്കുക), (6) എവിടത്തോൻ (എവിടെയുള്ളവൻ), (7) ചെല്ലത്തുടങ്ങുക, (8) ഇയയ്ക്കുക (എയ്ക്കുക), (9) മോഹമുണ്ടായി ഞായം, (10) പടവാർത്ത (കുഞ്ഞുങ്ങളുടെ വാക്ക്), (11) രുചിയുണ്ടെങ്കിൽ പോവൂ, (12) വാ മുറക്കുക (വായടയ്ക്കുക), (13) കണ്ടതോ പോരാതോ?, (14) അഴകുത്, (15) പാമ്പന്മാർ (പാമ്പുകൾ), (16) വണ്ടന്മാർ മുതലായ പഴയ പദങ്ങളും പ്രയോഗങ്ങളും പ്രസ്തുത ഗ്രന്ഥത്തിൽ കാൺമാനുണ്ട്.

ഭാഗവതസങ്ഗ്രഹം ഭാഷ (ഗദ്യം)

ശ്രീമദ്ഭാഗവതപുരാണത്തിന്റെ സാരസംഗ്രഹരൂപമായ ഈ ഗദ്യകൃതിക്ക് ഏഴാം ശതകത്തോളം പഴക്കം കല്പിക്കേണ്ടിയിരിക്കുന്നു. ഗ്രന്ഥകാരൻ ആരെന്ന് അറിയുന്നില്ല. പാഞ്ചരാത്രമതത്തിന്റെ ചില രഹസ്യങ്ങൾ അവസരോചിതമായി സൂചിപ്പിച്ചുകാണുന്നു. ചില പങ്ക്തികൾ ഉദ്ധരിച്ച് അതിലെ ഗദ്യരീതി പ്രദർശിപ്പിക്കാം:

"ശ്രീവേദവ്യാസൻ ശ്രീനാരദന്റെ നിയോഗത്താൽ ശ്രീ ഭാഗവതമെന്റൊരു പുരാണരത്നത്തെ നിർമ്മിച്ചു. ഇതു പന്ത്രണ്ടു സ്കന്ധം; പതിനെണ്ണായിരം ഗ്രന്ഥം. ഹയഗ്രീവബ്രഹ്മവിദ്യ, വൃത്രവധമെൻറിവറ്റെയെല്ലാം ഏകാദശത്തിങ്കൽ പ്രതിപാദിക്കയുമുണ്ട്; ഗായത്ര്യർത്ഥപ്രതിപാദകമായിരിപ്പോൻറാദിഗ്രന്ഥവും. ഇങ്ങനെയെല്ലാമിരിക്കകൊണ്ടു ഭാഗവതമാകുന്നുതും. അതോ അതിനുതക്കവാറു ലക്ഷണങ്ങളെ പഠിക്കുന്നു:

ഗ്രന്ഥോഷ്ടദശസാഹസ്രോ ദ്വാദശസ്കന്ധസമ്മിതഃ
ഹയഗ്രീവബ്രഹ്മവിദ്യാ യത്ര വൃത്രവധസ്ഥഥാ
ഗായത്ര്യാശ്ച സമാരംഭ ഏതദ്ഭാഗവതം വിദുഃ.

പ്രബന്ധമാഹാത്മ്യാതിശയത്തെ തോന്നിപ്പാനായിക്കൊണ്ടു ശ്രീശബ്ദപ്രയോഗം. ഇങ്ങനെ ശ്രീഭാഗവതമായി. മുപ്പത്തിരണ്ടു പ്രകരണം; മുന്നൂറ്റിമുപ്പത്തൊന്നദ്ധ്യായം. ശേഷശേഷിത്വേന സർഗ്ഗാദികളും പരമാർത്ഥസ്വരൂപവും പ്രതിപാദ്യമാകിൻറതു്. അതു തന്നിലേ ചൊല്ലുന്നു:

അത്ര സർഗ്ഗോ വിസർഗ്ഗശ്ച സ്ഥാനം പോഷണമൂതയഃ
മന്വന്തരേശാനുകഥാ നിരോധോ മുക്തിരാശയഃ

എൻറ്. അശരീരനായിരുന്ന വിഷ്ണുവിന്റെ പുരുഷശരീരസ്വീകാരം സർഗ്ഗമാകിൻറതു്. പുരുഷസ്വരൂപത്തിങ്കൽനിൻറു ബ്രഹ്മാദികളുടെ സൃഷ്ടി വിസർഗ്ഗമാകിൻറതു്. സൃഷ്ടരായിരുന്ന ബ്രഹ്മാദികൾക്ക് ആഹാരമായിരുന്ന ലോകപത്മത്തിന്റെ വ്യവസ്ഥാനം സ്ഥാനമാകിൻറതു്. ഓരോ ലോകങ്ങളിൽ സ്ഥിതരായിരിക്കുന്നവരുടെ അന്നപാനാദികളെക്കൊണ്ടുള്ള പരിപുഷ്ടി പോഷണമാകിൻറതു്. പരിപുഷ്ടരായിരിക്കിൻറവരുടെ ആചാരം ഊതിയാകിൻറതു്. അവിടെ വിശേഷിച്ച സദാചാരം മന്വന്തരമാകിൻറതു്. അതിൽ വിശേഷിച്ച വിഷ്ണുഭക്തി ഈശാനുകഥനമാകിൻറതു്. വിഷ്ണുഭ

ക്തന്മാരുടെ പ്രപഞ്ചഭാവം നിരുദ്ധമാകിൻറതു്; നിഷ്പ്രപഞ്ചന്മാരുടെ സ്വരൂപഭാവം മുക്തിയാകിൻറതു്. മുക്തന്മാരുടെ ബ്രഹ്മഭാവേനയുള്ള അവസ്ഥാനം ആശ്രയമാകിന്റതു്. ഇവറ്റെ പ്രതിപാദിക്കുന്നു."

പ്രസ്തുത ഗ്രന്ഥം സ്വതന്ത്രമാണ്. തന്റെ മതത്തിന് ഉപോൽബലകമായി പ്രണേതാവു ചില സംസ്കൃതശ്ലോകങ്ങൾ ഉദ്ധരിക്കുന്നു എന്നേയുള്ളൂ.

ചില ശാസ്ത്രഗ്രന്ഥങ്ങൾ, തത്ത്വമസി വ്യാഖ്യാനം

തിരുവിതാംകൂർ ശ്രീമൂലം മലയാളഭാഷാഗ്രന്ഥാവലിയിലെ ഇരുപത്തിരണ്ടാമങ്കമായി തത്ത്വമസി വ്യാഖ്യാനവും തത്ത്വമസി മഹാവാക്യക്കട്ടിളയും ഇരുപത്തിമൂന്നാമങ്കമായി ബ്രഹ്മാനന്ദ വിവേകസമുദ്രവും പ്രസിദ്ധപ്പെടുത്തിട്ടുണ്ടു്. ഇവയിൽ തത്ത്വമസിവ്യാഖ്യാനമൊഴികെയുള്ള മറ്റു രണ്ടു ഗ്രന്ഥങ്ങളിലേയും ഭാഷ തമിഴാണ്. തത്ത്വമസി വ്യാഖ്യാനത്തിലെ ഭാഷ മലയാളം തന്നെ. ഛാന്ദോഗ്യോപനിഷത്തിലേ 'തത്ത്വമസി' എന്ന മഹാവാക്യത്തിന്റെ അർത്ഥമാണ് ഇവിടെ പ്രതിപാദ്യമെന്നു പറയേണ്ടതില്ലല്ലോ. ഈ വ്യാഖ്യാനത്തിന്റെ മൂലഗ്രന്ഥം തമിഴാണെന്നുള്ളതിനു ചില സൂചനകൾ കാൺമാനുണ്ടു്. അനുവാദം പദാനുപദമാണോ എന്നു നിശ്ചയമില്ല. ഒരു ഭാഗം ഉദ്ധരിക്കുന്നു:

> "ഇരവും പകലുമില്ലാത്ത കാലത്തു കാൺ രാജാവേ, സത്യമായി, ജ്ഞാനമായി, സകലപരിപൂർണ്ണമായി, സകലനിഷ്കളമായി നിറഞ്ഞുനിന്ന പരമാത്മാവെ കാൺ രാജാവേ, എള്ളിൽ എണ്ണകണക്കെയും, എലുമ്പിൽ മജ്ജകണക്കെയും, ഉള്ളിൽ ജീവൻകണക്കെയും, ഒളിവിൽ ആകാശംകണക്കെയും, വേദാന്തത്തുക്കു ഉൾപ്പൊരുൾ കണക്കെയും, ഉരഗത്തിൽ വിഷം കണക്കെയും കള്ളിതൻ പാൽ കണക്കെയും, കരിമ്പിൻരസം കണക്കെയും, തപസ്സുള്ളവർ അകംകണക്കെയും, പാലിലെ നെയ്യുകണക്കെയും, മുളകിലെ എരികണക്കെയും, തത്ത്വനില ജഗത്തിങ്കൽ നിറഞ്ഞിരു കാൺ രാജാവേ."

സിദ്ധദീപിക

സിദ്ധദീപിക എന്ന അദ്വൈതവേദാന്തപ്രതിപാദകമായ തത്ത്വഗ്രന്ഥം ശ്രീപരമേശ്വരൻതന്നെ ലീലാവിഗ്രഹത്തെ പരിഗ്രഹിച്ച്, ചാർവാകൻ, ആർഹതൻ, ബൗദ്ധൻ, താർക്കികൻ, സാംഖ്യൻ, മീമാംസകൻ എന്നീ ദർശനവാദികൾ തന്തിരുവടിയെ പലപ്രകാരത്തിൽ നിരൂപണംചെയ്തു മോക്ഷേച്ഛുക്കളായ ജനങ്ങളെ സംശയാലുക്കളാക്കുകയാൽ അവരുടെ സംശയനിവൃത്തിക്കായി രചിച്ചതാണെന്നു ഗ്രന്ഥകാരൻ ഉപക്രമഘട്ടത്തിൽ ഉൽഘോഷിയ്ക്കുന്നു. പ്രണേതാവിനെപ്പറ്റി ഒരറിവും ലഭിയ്ക്കുന്നില്ല. ഗുരുശിഷ്യസംവാദരൂപമാണ് ഗ്രന്ഥം. ഏതാനും പംക്തികൾ ചുവടേ പകർത്തുന്നു:

> "ഇന്ദ്രിയങ്ങൾക്കു കർമ്മങ്ങളെ വിഷയീകരിച്ചിട്ടുള്ള ഭ്രമം ജാഗ്രത്താകുന്നതു്. അന്തഃകരണം താനേ അറിയപ്പെടുന്നതായും അറിവായും ചമഞ്ഞുനിന്നിട്ടുള്ള ഭ്രമം സ്വപ്നമാകുന്നതു്. ഇവ രണ്ടിലേയും വാസന സുഷുപ്തിയാകുന്നതു്. ഇവ മൂന്നിലും കൂടി നില്ക്കുന്ന അറിവു തുരീയമാകുന്നതു്. നമ്മുടെ സിദ്ധാന്തത്തിങ്കൽ ദൃക്കു് ഒന്നേ സത്യമായുള്ളൂ. വ്യവഹാരത്തിങ്കൽ ദൃക്കും ദൃശ്യവുമുണ്ടു്. അദൃശ്യരൂപം ഒട്ടൊഴിയാതെ മിഥ്യാമയമായിരുന്നോന്നു്. അമ്മിഥ്യാമയമായിരിക്കുന്ന ദൃശ്യത്തിങ്കൽ അന്തർഭൂതങ്ങളായിരുന്നോ ചിലവ ഇതിഹാസപുരാണങ്ങളും വേദശാസ്ത്രങ്ങളും ധർമ്മാധർമ്മങ്ങളും സുഖദുഃഖങ്ങളും സ്വർഗ്ഗനരകങ്ങളും ജനനമര

ണങ്ങളും വർണ്ണാശ്രമങ്ങളും, എന്തിനു പെരികെ പറയുന്നു? സമസ്തപദാർത്ഥങ്ങളും മിഥ്യാമയമായേ ഇരുന്നോ ചിലവ എന്നഭിപ്രായം."

"ഇവ്വണ്ണം ഗുരുവരുളിച്ചെയ്തിരിയ്ക്കുന്ന വിഷയത്തിങ്കൽ ശിഷ്യൻ വിചാരിക്കുന്നോൻ: നിന്തിരുവടിയാൽ മിഥ്യയെന്നിങ്ങനെ അരുളിച്ചെയ്യപ്പെട്ടതു യാതൊന്നു സ്വാമി, അതു സത്തായോ, അസത്തായോ, സദസത്തായോ ഇരിക്കുന്നു? സത്താകുമ്പോൾ ആത്മാവിന്നു മിഥ്യാത്വവും വന്നു മുടിയും; അസത്താകുമ്പോൾ ശശവിഷാണത്തിൻ തോറ്റവും വന്നുമുടിയും. സദസത്താകുമ്പോൾ ഇച്ചൊല്ലിയ ദോഷങ്ങൾ രണ്ടുമുണ്ടായി വന്നുമുടിയും. എന്നാൽ മിഥ്യയെന്നൊരു വസ്തു എന്താണ് സ്വാമി? എന്നീവണ്ണം ശിഷ്യനാൽ ചോദിയ്ക്കപ്പെട്ടിരിയ്ക്കുന്ന ഗുരുവരുളിച്ചെയ്യുന്നോൻ."

ഈ സിദ്ധാന്തദീപികയെ സംക്ഷേപിച്ചുകൊല്ലം പത്താം ശതകത്തിലോ മറ്റോ സിദ്ധദീപികാസംഗ്രഹം എന്ന പേരിൽ ഒരു കിളിപ്പാട്ടും ഉത്ഭവിച്ചിട്ടുണ്ട്.

" എങ്കിലോ കേട്ടുകൊൾക പാർവ്വതീ! ഭക്തപ്രിയേ!
സങ്കടവിനാശനം സിദ്ധദീപികാർത്ഥത്തെ;
വിസ്തരിച്ചുരചെയ്‌വാനെത്രയും പണിയുണ്ടു;
വിസ്തരം ചുരുക്കി ഞാൻ നിന്നെയുമറിയിക്കാം.
പൃഥ്വിയിലോരോ തരമുള്ള ജന്തുക്കൾക്കെല്ലാം
ചിത്തവും നാനാപ്രകാരേണയെന്നറിഞ്ഞാലും."

ഈ വരികൾ അതിലുള്ളതാകുന്നു. കവിതയ്ക്കു ഗുണം വിരളമാണ്.

ജനകാഗസ്ത്യസംവാദം

ഇതും വേദാന്തവിഷയകമായ ഒരു പഴയ ഗദ്യഗ്രന്ഥമാകുന്നു, ഒരു ഭാഗം ഉദ്ധരിക്കാം:

"ജനകരാജാവ് അഗസ്ത്യമഹർഷിയെ നമസ്കരിച്ച് ഉണർത്തിനാൻ. അടിയൻ പരബ്രഹ്മവും അതിങ്കൽനിന്നു തോന്നിയ അനാദിവടിവും അതിനാൽ തോന്നിയ സർവജന്തുക്കൾവടിവും അറിയവേണ്ടുമെന്നു നമസ്കരിച്ചുണർത്തിനാൻ രാജാവ്. ആ രാജാവിനെ നോക്കി പ്രീതിപ്പെട്ടു ഇവനുപദേശത്തിനു യോഗ്യനെന്നു കല്പിച്ചരുളിച്ചെയ്താൻ മഹാഋഷി, കേൾപ്പോയാക രാജാവേ! പരബ്രഹ്മമാകുന്ന സ്വരൂപത്തെ ആർക്കുമേ മനോഗോചരത്താൽ അറിയാവോന്നല്ല, എങ്കിലും ആശ്രയമില്ലെന്നും ചൊല്ലരുത്."

യന്ത്രരാജൻ

യന്ത്രരാജൻ എന്നത് ഒരു ചെറിയ മന്ത്രശാസ്ത്രഗ്രന്ഥമാകുന്നു. അതിൽനിന്നു ചില വരികൾ പകർത്തിക്കാണിക്കാം:

"ശ്രീപാർവതി കേട്ടരുളിനാൾ ശ്രീപരമേശ്വരനോട്. അവൾ കേട്ടപരിചാവതു എല്ലാ ഇയന്ത്രങ്ങളേയും നിന്തിരുവടിയാൽ കേൾക്കപ്പെടുന്നതല്ലോ. ഇനി അടിയത്തിന്ന് അപകടമെന്നുള്ള ഇയന്ത്രത്തെ അരുളിച്ചെയ്കവേണമെന്നു ഭഗവതി അരുളിച്ചെയ്യക്കേട്ട് അരുളിച്ചെയ്താൻ ശ്രീപരമേശ്വരൻതിരുവടി. കേൾപ്പോയാക. സർവ ഇയന്ത്രങ്ങളിലും ഇതു ശ്രേഷ്ഠം. സകലേഷ്ടഫലങ്ങളെ കൊടുക്കും. എന്നാൽ ത്രിപുരദഹനത്തിലേ പുരുഷോത്തമൻപക്കൽനിന്നു കേൾക്കപ്പെട്ടിതു. അതിനാൽ അഷ്ടകർമ്മങ്ങൾക്കും സത്യകർമ്മങ്ങൾക്കും പുരുഷോത്തമനരുളിച്ചെയ്കയിനാൽ ഞാനും പുരുഷോത്തമനെ നമസ്കരിച്ചു ചൊല്ലുന്നേൻ."

വ്യാഖ്യാനങ്ങൾ, സൗന്ദര്യലഹരീവ്യാഖ്യ

ഇതു ശങ്കരഭഗവൽപാദകൃതമായ സൗന്ദര്യലഹരീസ്തോത്രത്തിന്റെ വ്യാഖ്യാനമാണെന്നു പറയേണ്ടതില്ലല്ലോ. വിശദമായ അർത്ഥഗ്രഹണത്തിനു പ്രയോജകീഭവിക്കുന്ന ഒരു വ്യാഖ്യാനംതന്നെയാണ് പ്രസ്തുത ഗ്രന്ഥം. രണ്ടു ശ്ലോകങ്ങളുടെ വിവരണം ചുവടേ പകർത്താം:

> " തനീയാംസം പാംസും തവ ചരണപങ്കേരുഹഭവം
> വിരിഞ്ചസ്സഞ്ചിന്വൻ വിരചയതി ലോകാനവികലം
> വഹത്യേനം ശൗരിഃ കഥമപി സഹസ്രേണ ശിരസാം
> ഹരസ്സംക്ഷുദ്യൈനം ഭജതി ഭസിതോദ്ധൂളനവിധിം."

"ഹേ ശരണ്യേ-ശരണം പ്രാപിച്ചിരിക്കുന്ന ജനങ്ങൾക്ക് അനുഗ്രഹിക്ക ശീലമായിരിപ്പോയേ! വിരിഞ്ചഃ തവ ചരണപങ്കേരുഹഭവം തനീയാംസം പാംസും സഞ്ചിന്വൻ ലോകാൻ അവികലം വിരചയതി-വിരിഞ്ചൻ നിന്തിരുവടിയുടെ ചരണപങ്കേരുഹത്തിങ്കൽ ഭവിച്ചോന്നായി, ഏറ്റവും ചെറിയോന്നായിരിക്കുന്ന പൊടിയെ ഈട്ടംകൂട്ടി ഇയങ്ങുന്നൊരുത്തനായിട്ടു ലോകങ്ങളെ പരിപൂർണ്ണമാകുംവണ്ണം ചമയ്ക്കുന്നോൻ. ശൗരിഃ ഏനം ശിരസാം സഹസ്രേണ കഥമപി വഹതി – ശൗരി ഇതിനെ ശിരസ്സുകളുടെ സഹസ്രംകൊണ്ട് എത്രയും പണിപ്പെട്ടു വഹിക്കുന്നോൻ. ഹരഃ ഏനം സംക്ഷുദ്യ ഭസിതോദ്ധൂളനവിധിം ഭജതി – ഹരൻ ഇതിനെ ചൂർണ്ണമാക്കീട്ടു ഭസിതംകൊണ്ടുള്ളോരു ഉദ്ധൂളനവിധിയെ ഭജിക്കുന്നോൻ. ഇങ്ങനെയിരിക്കുന്ന നിന്തിരുവടിയെ പ്രണാമം ചെയ്‌വാനായിക്കൊണ്ടും സ്തുതിപ്പാനായിക്കൊണ്ടും അകൃതപുണ്യനായിരിക്കുന്നവൻ എങ്ങനെ പ്രഭവിപ്പൂ എന്നർത്ഥം."

> " സവിത്രീഭിർവാചാം ശശിമണിശിലാഭംഗശുചിഭിർ-
> വശിന്യാദ്യാഭിസ്ത്വാം സഹ ജനനി! സഞ്ചിന്തയതി യഃ
> സ കർത്താ കാവ്യാനാം ഭവതി മഹതാം ഭംഗിസുഭഗൈർ-
> വചോഭിർവാഗ്ദേവീവദനകമലാമോദമധുരൈഃ."

"ഹേ ജനനി! വാചാം സവിത്രീഭിഃ ശശിമണിശിലാഖണ്ഡശുചിഭിഃ വശിന്യാദ്യാഭിഃ സഹ യഃ ത്വാം സഞ്ചിന്തയതി സഃ ഭംഗിസുഭഗൈഃ വാഗ്ദേവീവദനകമലാമോദമധുരൈഃ വചോഭിഃ മഹതാം കാവ്യാനാം കർത്താ ഭവതി – എടോ ജനനിയായുള്ളോവേ! വാക്കുകളെ പ്രസവിക്കുന്നോ ചിലരായി, ചന്ദ്രകാന്തക്കല്ലു മുറിച്ചകണക്കേ അതിശയേന വെളുത്തു ശോഭിക്കുന്നോ ചിലരായിരിക്കുന്ന വശിനിയാദിയായുള്ള മൂർത്തികളോടു കൂടീട്ടു യാവനൊരുത്തൻ നിന്തിരുവടിയെ ചിന്തിക്കുന്നതു്, അവൻ ഭംഗിസുഭഗകളായിരിക്കുന്ന വാക്കുകളെക്കൊണ്ട് എത്രയും സൗഭാഗ്യത്തോടുകൂടിയോ ചിലവായി, വാഗ്ദേവീവദനകമലാമോദ മധുരങ്ങളായിരിക്കുന്ന, സരസ്വതിയുടെ മുഖകമലത്തിന്റെ സൗരഭ്യംപോലെ മധുരങ്ങളായിരിക്കുന്ന വാക്കുകളെക്കൊണ്ടു മഹത്തുക്കളായി, പ്രധാനങ്ങളായിരിക്കുന്ന കാവ്യങ്ങൾക്കു കർത്താവായി ഭവിക്കുന്നോൻ."

മുകുന്ദമാലാവ്യാഖ്യാനം

കുലശേഖര ആഴ്വാരുടെ മുകുന്ദമാലാസ്തോത്രത്തിന് ഒരു പഴയ ഭാഷാവ്യാഖ്യാനം കാണുന്നു എന്നു മുമ്പു സൂചിപ്പിച്ചിട്ടുണ്ടല്ലോ. അതിൽനിന്ന് ഒരുഭാഗം ഉദ്ധരിക്കുന്നു:

> " തത്ത്വം ബ്രുവാണാനി പരം പരസ്താ-
> ന്മധു ക്ഷരന്തീനി മുദാം പദാനി
> പ്രാവർത്തയ, പ്രാഞ്ജലിരസ്മി ജിഹ്വേ!
> നാമാനി നാരായണഗോചരാണി."

"ഹേ ജിഹ്വേ, പ്രാഞ്ജലിരസ്മി — എടോ രസനേ, ഞാൻ നിനക്കു പ്രാഞ്ജലിയായി ഭവിക്കുന്നേൻ. നാരായണഗോചരാണി നാമാനി ആവർത്തയ — നാരായണഗോചരങ്ങളായിരിക്കുന്ന നാമങ്ങളെ ആവർത്തിച്ചീടുക. എങ്ങനെയിരുന്നോന്നു നാമങ്ങൾ? മുദാം പദാനി — സന്തോഷത്തെ ഉണ്ടാക്കുന്നോ ചിലവ, മധുക്ഷരന്തീനി-മധുവെ ദ്രവിപ്പിക്കുന്നോ ചിലവ, പരസ്താൽ പരം തത്ത്വം ബ്രുവാണാനി — പരത്തിങ്കൽനിന്നു പരമായിരിക്കുന്ന തത്ത്വത്തെ ചൊല്ലിയിയങ്ങുന്നോ ചിലവ." പ്രസ്തുത വ്യാഖ്യ കുറേക്കൂടി വിസ്തൃതമായി മറ്റൊരു രൂപത്തിലും കണ്ടിട്ടുണ്ട്.

യുധിഷ്ഠിരവിജയവ്യാഖ്യാനം

വാസുദേവ ഭട്ടതിരിയുടെ യുധിഷ്ഠിരവിജയം യമകകാവ്യം പണ്ടു കേരളത്തിൽ പരക്കെ ബാലശിക്ഷയ്ക്ക് ഉപയോഗിച്ചുവന്നിരുന്നു. തന്നിമിത്തം അതിനു നല്ല ഒരു ഭാഷാവിവരണം രചിയ്ക്കേണ്ടതിന്റെ ആവശ്യം നേരിടുകയും അതു് ഏതോ ഒരു പണ്ഡിതപ്രവേകൻ നിർവ്വഹിയ്ക്കുകയും ചെയ്തു. "പദച്ഛേദഃ പദാർത്ഥോക്തിർവിഗ്രഹോ വാക്യയോജനം ആക്ഷേപസ്യ സമാധാനം വ്യാഖ്യാനം പഞ്ചലക്ഷണം" എന്ന നിർവചനം പ്രസ്തുത വ്യാഖ്യാനത്തിനു നല്ലപോലെ യോജിക്കുന്നുണ്ട്. ഒരു ശ്ലോകത്തിന്റെ വ്യാഖ്യാനംമാത്രം ചുവടേ പകർത്താം:

> "യുധിഷ്ഠിരവിജയമാകുന്ന ഗ്രന്ഥത്തെ ചമപ്പാൻ തുടങ്ങുന്ന ആചാര്യൻ അതിന്റെ അവിഘ്നപരിസമാപ്ത്യാദിപ്രയോജന സിദ്ധ്യർത്ഥമായിട്ടു നടേ ആശിസ്സിനെ ചെയ്യുന്നു, 'പ്രദിശതു' എന്ന ശ്ലോകംകൊണ്ട്.
>
> പ്രദിശതു ഗിരിശഃ സ്തിമിതാം ജ്ഞാനദൃശം വഃ ശ്രിയം ച ഗിരിശസ്തിം ഇതാം പ്രശമിതപരമദമായം സന്തഃ സഞ്ചിന്ത യന്തി പരമദമാഃ യം ഇതി പദച്ഛേദഃ
>
> ഗിരിശഃ വഃ ജ്ഞാനദൃശം പ്രദിശതു ഗിരി ശ്രിയം ച — ഗിരിശൻ നിങ്ങൾക്കായിക്കൊണ്ടു ജ്ഞാനദൃക്കിനെ പ്രദാനം ചെയ്വോനാക. ഗീർവിഷയമായിരിക്കുന്ന ശ്രീയെയും. ഗിരിശൻ ശ്രീമഹാദേവൻ. 'ഗിരീശോ ഗിരിശോ മൃഡഃ' എന്നു സിംഹൻ. ജ്ഞാനദൃക് ജ്ഞാനമാകുന്ന ദൃക്ക്. ജ്ഞാനം അറിവ്. ദൃക്ക് കണ്ണ്, 'ലോചനം നയനം നേത്രമീക്ഷണം ചക്ഷുരക്ഷിണീ ദൃഗ്ദൃഷ്ടിശ്ച' എന്നു സിംഹൻ. ഗീര് വാക്ക്. 'വാഗ്വാണീ ഭാരതീ ഭാഷാ ഗൌർഗ്ഗീർബ്രാഹ്മീ സരസ്വതീ' എന്നു വൈജയന്തി. ശ്രീയ് ശോഭ. 'ശ്രീരിന്ദിരായാം ശോഭായാം സ്യാൽ സമ്പത്തിലവംഗയോഃ' എന്നു കേശവൻ. സ്തിമിതാം, അങ്ങനെയിരിക്കേണം ജ്ഞാനദൃക്ക്. സ്തിമിതയായിരിക്കേണം. 'സ്തിമിതം നിശ്ചലേ ക്ലിന്നേ' എന്നു കേശവൻ. ശസ്തിം ഇതാം, അങ്ങനെയിരിക്കേണം ശ്രീയ്. ശസ്തിയെ ഇതയായിരിക്കേണം. ശസ്തി പ്രശസ്തി. ഇത പ്രാപ്ത. യം സന്തഃ സഞ്ചിന്തയന്തി-യാതൊരു ഗിരിശനെ സത്തുക്കൾ സഞ്ചിന്തനം ചെയ്യുന്നു. സത്തുക്കൾ വിദ്വാന്മാർ. 'വിദ്വാൻ വിപശ്ചിദ്ദോഷജ്ഞഃ സൻ സുധീഃ കോവിദോ ബുധഃ' എന്നു സിംഹൻ. സഞ്ചിന്തനം ചെയ്ക ഉപാസിക്ക. പ്രശമിതപരമദമായം, അങ്ങനെയിരുന്നു ഗിരിശൻ. പ്രശമിതപരമദമായനായിരുന്നു. പ്രശമിതകളായിരിക്കുന്ന പരമദമായകളോടുകൂടിയിരുന്നു. പ്രശമിതകൾ പ്രകർഷേണ ശമിതകൾ. ശമിതകൾ നാശിതകൾ. പരമദമായകൾ പരന്മാരുടെ മദമായകൾ. പരന്മാർ ശത്രുക്കൾ. 'അഭിഘാതിപരാരാതി പ്രത്യർത്ഥിപരിപന്ഥിനഃ' എന്നു സിംഹൻ. മദമായകൾ മദവും മായയും. മദം സഹങ്കാരം. മായ വ്യാജം. പരമദമാഃ, അങ്ങനെയി

> രുന്ന സത്തുക്കൾ, പരമമായിരിക്കുന്ന ദമത്തോടുകൂടിയിരുന്നു. പരമം ഉൽകൃഷ്ടം. ദമം അടക്കം.”

പിന്നീടു വ്യാഖ്യാതാവു ‘പ്രദിശഉ-ദിശ അതിസർജ്ജനേ എന്ന ധാതുവിൽ പരസ്മൈപദലോട്ടിൽ പ്രഥമപുരുഷൈകവചനം’ എന്നിങ്ങനെ ഓരോ പദത്തിന്റേയും വിഭക്തിയേയും “ജ്ഞാനമേവ ദൃക്, ജ്ഞാനദൃക് ഇതി കർമ്മധാരയഃ. ജ്ഞാനം തന്നെ ദൃക്, ജ്ഞാനദൃക് താം, അതിനെ ജ്ഞാനദൃക്കിനെ” എന്നിങ്ങനെ വിഗ്രഹത്തേയും പറ്റി പ്രതിപാദിക്കുന്നു. എത്ര സമ്പൂർണ്ണമായ ഒരു വിവരണമാണ് ഇതു് എന്നു വായനക്കാർക്കു കാൺമാൻ പ്രയാസമില്ലല്ലോ. വ്യാഖ്യാതാവു സ്മരിക്കുന്ന കേശവൻ ക്രി. പി. 1660 ഇടയ്ക്കു ജീവിച്ചിരുന്ന കല്പദ്രുകോശകാരനല്ലെന്നും, പ്രത്യുത ക്രി. പി. പന്ത്രണ്ടാം ശതകത്തിലോ പതിമ്മൂന്നാം ശതകത്തിലോ ജീവിച്ചിരുന്ന നാനാർത്ഥാർണ്ണവ സംക്ഷേപകാരനായ കേശവസ്വാമിയാണെന്നും ഞാൻ പരിശോധിച്ചു തീർച്ചപ്പെടുത്തീട്ടുണ്ട്. പ്രസ്തുത ഭാഷാവ്യാഖ്യ കൊല്ലം എട്ടാം ശതകത്തിനപ്പുറമല്ല ആവിർഭവിച്ചതു് എന്നു സൂക്ഷ്മമായി പറയാം. യുധിഷ്ഠിരവിജയവ്യാഖ്യയ്ക്കു വിഭിന്ന പാഠങ്ങളുള്ള ആദർശഗ്രന്ഥങ്ങളും കാൺമാനുണ്ട്.

വിഷ്ണുകേശാദിപാദവ്യാഖ്യാനം

ശങ്കരഭഗവൽപാദകൃതമായ വിഷ്ണുകേശാദിപാദസ്തവത്തിനും ഒരു പഴയ വ്യാഖ്യാനം ലഭിച്ചിട്ടുണ്ട്. അതിലൊരു ഭാഗം ഉദ്ധരിക്കാം:

> “ലക്ഷ്മീഭർത്തുഃ ഇത്യാദി. ആദിയിങ്കൽ മംഗലാർത്ഥമായിട്ടു കവി ലക്ഷ്മീശബ്ദത്തെ ചൊല്ലിയതു്. അങ്ങനെയെല്ലാമിരുന്ന കംബുരാജൻ നമ്മെ രക്ഷിപ്പൂതാക. എങ്ങനെയിരുന്നെന്നു വിശേഷിയ്ക്കുന്നു പിന്നെ. ലക്ഷ്മീഭർത്താവിന്റെ ഭുജാഗ്രത്തിങ്കൽ കൃതവസതിയായിരുന്നൊന്നു്. നീലപർവതത്തിന്റെ ശൃംഗത്തിന്മേൽ ചന്ദ്രബിംബം സ്ഥിതിചെയ്യുന്നതോ എന്നു തോന്നും കണ്ടാൽ” ഇത്യാദി.

രൂപാവതാരവ്യാഖ്യാനം

യുധിഷ്ഠിര വിജയം പോലെയോ അതിലധികമോ കേരളത്തിൽ പുരാതനകാലത്തു പ്രചുര പ്രചാരമായിരുന്ന ഒരു ഗ്രന്ഥമാണ് ധർമ്മകീർത്തിയുടെ രൂപാവതാരം; വ്യാകരണശാസ്ത്രത്തിൽ ഭട്ടോജിദീക്ഷിതരുടെ സിദ്ധാന്തകൗമുദി ആവിർഭവിക്കുന്നതിനു മുൻപ് ഈ നാട്ടിൽ അദ്ധ്യേതാക്കളെ അഭിസിപ്പിച്ചുവന്നതു് ആ ഗ്രന്ഥമായിരുന്നു. അതിനും വിശിഷ്ടമായ ഒരു പഴയ വ്യാഖ്യാനം കണ്ടുകിട്ടീട്ടുണ്ട്; പക്ഷേ പ്രതിപാദനം സരളമല്ല. വ്യാഖ്യാതാവിനെപ്പറ്റി ഒരറിവുമില്ല. താഴെക്കാണുന്നതു് അതിലെ ഒരു ഭാഗമാണ്:

> “യഥാസംഖ്യമനുദേശസ്സമാനാം. സംഖ്യാശബ്ദേന ക്രമോലക്ഷ്യതേ. സംഖ്യാശബ്ദംകൊണ്ടു ക്രമം ലക്ഷിക്കപ്പെടിൻറു. യഥാവൽ ക്രമത്താലേ എൻറു പൊരുൾ. സമാനാം സമസംഖ്യാനാം സമപരിപഠിതാനാമുദ്ദേശിനാമനുദ്ദേശിനാഞ്ച യഥാക്രമമുദ്ദേശിഭിരനുദ്ദേശിഭിസ്സഹ സംബധ്യന്തേ – സമാനമെൻറു സമസംഖ്യങ്ങളായി സമപരിപഠിതങ്ങളായിരിക്കിന്റ ഉദ്ദേശികളിലുമനുദ്ദേശികളിലുംവച്ചു ക്രമത്താലേ ഉദ്ദേശികളോട് അനുദ്ദേശികളെ സഹസംബന്ധിക്കപ്പെടിൻറു. ഉദ്ദേശികളെൻറു മുന്നമുളവായിരിക്കിൻറവ; അനുദ്ദേശികളെൻറു പിന്നെ വൻറവ. തകാരത്തിന്നു ചകാരമാവൂ എൻറാൽ ദേവച്ഛത്രം എൻറിരിക്കുമ്പോഴ് ശ്ലിഷ്ടോച്ചാരണം കർത്തവ്യം. ശ്ലേഷ വരുത്തിച്ചൊല്ലുക. ദേവച്ഛത്രം.”

സംഗീതരത്നാകരവ്യാഖ്യാനം

ക്രി. പി. പതിന്നാലാംശതകത്തിന്റെ പൂർവാർദ്ധത്തിൽ ജീവിച്ചിരുന്ന ദേവഗിരിയിലെ ധർമ്മപാലൻ എന്ന രാജാവു സംഗീതസുധാകരം എന്നൊരു ശാസ്ത്രഗ്രന്ഥം നിർമ്മിച്ചു. അതിന്റെ ഒരു പഴയ വ്യാഖ്യാനമാണ് നമുക്കു കിട്ടീട്ടുള്ളതു്. മൂലശ്ലോകങ്ങൾ ഉദ്ധരിച്ച് അവയ്ക്കു ഗദ്യത്തിൽ വിവരണം വ്യാഖ്യാതാവു് എഴുതിച്ചേർത്തിരിക്കുന്നു. നോക്കുക:

“ വാണീ ന കേവലമഹാരി തയാ വിജിത്യ
പ്രീതിപ്രദാ പികകുലാൽ സമവർണ്ണഭേദൈഃ
ദേവേന്ദ്രശേഖരിതപാദസരോജരേണും
താം പഞ്ചമസ്വരമയീമനിശം നമാമി.”

“പികകുലമെൻറ കയിൽക്കൂട്ടത്തിങ്കൽനിൻറു ജയിച്ചിട്ടു് ആ വാണിയെ മാത്രമല്ല ഹരിച്ചു, ആ വർണ്ണഭേദത്തേയും ഹരിപ്പൂതും ചെയ്തു ദേവേന്ദ്രനാൽ ശേഖരിതമായിരിക്കിൻറ ദേവിയെ എപ്പോഴും നമസ്കരിക്കിന്റേൻ.”

“ യസ്യാ വപുർന്നവസുധാരസനിർവിശേഷം
പീതം തദപ്യതിതരാം നയനൈർമ്മഹേശഃ
ആപീയമാനമഭിതോ വിദധാതി ദേവ-
സ്താം ദൈവതീമനുഗുണന്നനിശം നമാമി.”

“മഹേശനായിരിക്കിൻറ ദേവൻ യാവളൊരുത്തിയിടെ നവസുധാരസനിർവ്വിശേഷമായിരിക്കിൻറ വപുസ്സിനെ അത്യർത്ഥം നയനങ്ങളെക്കൊണ്ടു ചുറ്റവട്ടവും പാനംചെയ്താനെൻറിട്ടിരിക്കിൻറൂതാകിലും ആപീയമാനമായിട്ടു ഭവിക്കിൻറിതു, അദ്ദൈവതിയായിരിക്കിൻറ ദേവിയെ സ്തുവന്നായിട്ടു് എപ്പോഴും നമസ്കരിക്കിന്റേൻ.”

സനൽസുജാതീയവ്യാഖ്യാനം

മഹാഭാരതം ഉദ്യോഗപർവത്തിൽ വിദുരോപദേശാനന്തരം സനൽസുജാതമഹർഷി ധൃതരാഷ്ട്രചക്രവർത്തിക്ക് അപവർഗ്ഗവിഷയകമായി ജ്ഞാനോപദേശം ചെയ്യുന്ന ഒരു ഘട്ടമുണ്ട്. സനൽസുജാതീയമെന്നാണ് ആ ഉപദേശത്തിന്റെ സംജ്ഞ. അതു മഹാഭാരതത്തിലെ ഭഗവൽഗീതാദികളായ പഞ്ചരത്നങ്ങളിൽ ഒന്നും സാക്ഷാൽ ശങ്കരഭഗവൽപാദർ തന്നെ വ്യാഖ്യാനിച്ചിട്ടുള്ളതുമാകയാൽ അസാധാരണമായ മാഹാത്മ്യത്തോടുകൂടിയ ഒരു പ്രകരണമാകുന്നു. അതിന്റെ ഭാഷാവ്യാഖ്യാനത്തിൽ ഒരു ഭാഗമാണ് അടിയിൽ ചേർക്കുന്നതു്:

“ തതോ രാജാ ധൃതരാഷ്ട്രോ മനീഷീ
സമ്പൂജ്യ വാക്യം വിദുരേരിതം തൽ
സനൽസുജാതം രഹിതേ മഹാത്മാ
പപ്രച്ഛ ബുദ്ധിം പരമാം ബുഭൂഷൻ.”

പാണ്ഡവാഭിപ്രായത്തെ അറിയായ്ക ഹേതുവായിട്ടു പ്രജാഗരാഭിഭൂതനായുള്ള ധൃതരാഷ്ട്രർ വിദുരർമുഖത്തിങ്കൽനിന്നു ത്രിവർഗ്ഗ വിഷയമായുള്ള അർത്ഥജാതത്തെ കേട്ടു. തദനന്തരം വിദുരരാൽ സൂചിതമായി അപവർഗ്ഗവിഷയമായുള്ള അർത്ഥജാതത്തെ കേൾപ്പാനായിക്കൊണ്ടു ചോദിക്കുന്നു.

തതഃ ധൃതരാഷ്ട്രഃ സനൽസുജാതം പപ്രച്ഛ-ത്രിവർഗ്ഗത്തെക്കേട്ടനന്തരം ധൃതരാഷ്ട്രർ സനൽസുജാതനോടു ചോദിച്ചു. സനൽസുജാതം എന്റേടത്തു സനച്ഛബ്ദം സദാവചനമായിരിപ്പോൻറ്; സുജാതശബ്ദംകൊണ്ടു യുവാവിനെച്ചൊല്ലി: സദായുവാവായിരിപ്പോരുത്തൻ; അതെൻറി എല്ലാ നാളും യൗവന യുക്തനായിരിപ്പോരുത്തനവൻ. അതെൻറിയേ സുജാതശബ്ദം കുമാരവാചകമായിരിപ്പോൻറ്; നിത്യകുമാരൻ എൻറാകിലുമാം. അതെൻറിയേ സനത്തെൻറു ശാന്തയായുള്ള ബുദ്ധി. ബുദ്ധ്യാദികരണങ്ങൾ അത്യന്തം പ്രസന്നങ്ങളായിരിക്കും വിഷയത്തിങ്കൽ ബ്രഹ്മന്റെ മാനസത്തിങ്കൽനിൻറുളനാകകൊണ്ടു സനൽസുജാതനെൻറാകിലുമാം. അവ്വണ്ണമുണ്ടു ചൊല്ലുന്നൂതും:

> " ബുദ്ധ്യാദികരണൈസ്സർവൈശ്ശാന്തോ ബ്രഹ്മാ ജഗൽപതിഃ
> യദാഭവത്തദാ ജാതസ്സനൽസുത ഇതീരിതഃ"

എൻറിങ്ങനെ. അതെൻറിയേ സനത്തെൻറു സനാതനമായി ഹിരണ്യഗർഭാഖ്യമായുള്ള ആ ബ്രഹ്മത്തെച്ചൊല്ലി. സനാതനമായുള്ള ബ്രഹ്മത്തിങ്കൽനിൻറു ജ്ഞാനവൈരാഗ്യാദി ഗുണങ്ങളോടുകൂടീട്ടുളനായി എന്റിട്ടാകിലുമാം സനൽസുജാതൻ. അങ്ങനത്ത സനൽസുജാതനോടു ചോദിച്ചു. വിദുരേരിതം തൽവാക്യം സമ്പൂജ്യ – വിദുരേരിതമായുള്ള ആ വാക്യത്തെ സമ്പൂജനം ചെയ്തിട്ട്. വിദുരരാൽ ചൊല്ലപ്പെട്ടിരിക്കിൻറ ആ വാക്യമുണ്ട്; ത്രിവർഗ്ഗവിഷയമായുള്ള വാക്യം. അതിനെ അഴകുതായി പൂജിച്ചിട്ട്. എത്രയുമഴകുതു വിദുരർ ത്രിവർഗ്ഗത്തെ കഥിച്ചവാറ് എൻറ് അതിനെ പ്പെരിക പ്രശംസിപ്പൂതും ചെയ്തു. എങ്കിൽ തനിക്കറിയേണ്ടീട്ടുതന്നെയോ ചോദിച്ച് അനുഷ്ഠിക്കയിലേ ശ്രദ്ധകൊണ്ടത്രേ അനുഷ്ഠാനേച്ഛകൊണ്ടല്ല എൻറു ചൊല്ലുൻറു. പരമാം ബുദ്ധിം ബുഭൂഷൻ – പരമയായുള്ള ബുദ്ധിയെ ബുഭൂഷന്നായിട്ട്; സച്ചിദാനന്ദൈകരസമായുള്ള ബുദ്ധി എന്റു ബ്രഹ്മജ്ഞാനം. അതിനെ ബുഭൂഷന്നായിട്ട്; ബ്രഹ്മസ്വരൂപത്തെ അറികയിലേ ശ്രദ്ധകൊണ്ട്; അപവർഗ്ഗവിഷയമായുള്ള അർത്ഥജാതത്തെ അറികയിലേ ശ്രദ്ധകൊണ്ടത്രേ ചോദിച്ചു; അനുഷ്ഠിക്കയിലേ ശ്രദ്ധകൊണ്ടല്ല. എന്തു ഹേതുവായിട്ടനുഷ്ഠിക്കയിൽ ശ്രദ്ധയില്ലാഞ്ഞു എൻറ്. അത് അനുഷ്ഠാനത്തിങ്കൽ തനിക്കധികാരമില്ലായ്കയാൽ എൻറു ചൊല്ലുൻറു പിന്നെ രാജാ. രാജാവല്ലോ താൻ, ഐശ്വര്യരാഗമുള്ളോരുത്തൻ, സാധനചതുഷ്ടയസമ്പന്നനായുള്ളവനല്ലോ അനുഷ്ഠാനത്തിങ്കൽ അധികാരമുള്ളു. എങ്കിൽ ജിജ്ഞാസയിങ്കൽ അധികാരമുണ്ടോ എൻറ്. അതുണ്ടെൻറു ചൊല്ലുൻറു. മനീഷീ, അതേ ധൃതരാഷ്ട്രർ മനീഷിയായിരിപ്പോരുത്തൻ. മഹാത്മാവായിട്ടു, തപോവിദ്യകളോടും കൂടിയിരുപ്പോരുത്തൻ. അങ്ങനത്ത ധൃതരാഷ്ട്രൻ സനൽസുജാതനൊടു ചോദിച്ചു. അതും രഹിതേ, വിവിക്തത്തിങ്കൽ. വിദുരാദികൾ പോയിട്ടിരിക്കിൻറപ്പോൾ. ഉപനിഷദർത്ഥത്തെ കേൾപ്പാൻ അധികാരമില്ലല്ലോ വിദുരാദികൾക്ക്. അതുകൊണ്ട് അവർ പോയിട്ടിരിക്കിൻറപ്പോൾ ചോദിച്ചു."

ഇതു ശാങ്കരവ്യാഖ്യാനത്തേക്കാൾ വളരെ വളരെ വിപുലമാണെന്നു പ്രഥമ ശ്ലോകത്തിന്റെ അർത്ഥവിവരണത്തിൽ നിന്നു തന്നെ മനസ്സിലാക്കാവുന്നതാകുന്നു. ഇത്തരത്തിൽ സർവങ്കഷങ്ങളും സകലസംശയച്ഛേദികളുമായ അനേകം ഭാഷാവ്യാഖ്യാനങ്ങൾ കൊല്ലം ഏഴു മുതൽ ഒൻപതുവരെ ശതകങ്ങളിൽ വിവിധശാസ്ത്രജ്ഞന്മാരായ കേരളീയപണ്ഡിതന്മാർ വിരചിച്ചു ലോകത്തെ അനുഗ്രഹിച്ചിട്ടുണ്ട്. ഭാഷാഗദ്യത്തിന്റെ അനുക്രമമായ വികാസത്തിന് ഈ വ്യാഖ്യാനങ്ങളുടെ സാഹായ്യ്വും നിസ്സാരമായിരുന്നില്ല.

ശ്രൗതപ്രയോഗം ഭാഷ

യാഗാദിവൈദികകർമ്മങ്ങളിൽ അനുഷ്ഠിക്കേണ്ട പ്രയോഗരീതികളെപ്പറ്റി സവിസ്തരമായി പ്രതിപാദിക്കുന്ന ഒരു ഗ്രന്ഥമാണ് ഇതു്. ഗ്രന്ഥകാരൻ ആരെന്നറിയുന്നില്ല. ആ വിഷയത്തിൽ അത്യന്തം അഭിജ്ഞനായ ഒരു നമ്പൂരിയാണെന്നു മാത്രമേ ഊഹിക്കുവാൻ നിർവ്വാഹമുള്ളു. ഭാഷയ്ക്കു വളരെ പഴക്കമുണ്ടു്. ഏഴാം ശതകത്തിലായിരിക്കാം ഗ്രന്ഥത്തിന്റെ ആവിർഭാവം. ഒരു ഭാഗം ഉദ്ധരിക്കാം: “അഗ്നിഷ്ടോമാർത്ഥമായി കൈപിടിച്ചാൽ ബ്രഹ്മനും ഹോതനും തൈത്തിരീയരോട്ടുകൂടപ്പോയി ബോധായനസ്സാനവും ചെയ്തുപോരു. ബ്രഹ്മൻ കാലുംകഴുകി ആചമിച്ചു . . . ചെയ്യിൻറതിനു തെക്കേ നില്പൂ. തൈത്തരീയരോട്ടുകൂട വരണാന്തമായിച്ചെയ്തഗ്നിഹോത്രശാലയിൽച്ചെന്റു തീ കാച്ചുന്നേടത്തു് അവിടെയവിടെത്തെക്കിരിപ്പൂ. ശാലയിൽ പോകുമ്പോൾ കൂടപ്പോയി കാലും കഴുകി ആചമിച്ചു ദേവയജനാദ്യവസ . . . ത്തിങ്കേനു തെക്കു നില്പൂ. ഇരിക്കിലിരിപ്പൂ. അധ്വര്യ ഇഡ ജപിച്ചാൽ ബ്രഹ്മൻ വേദ്യൽകരമകം പുക്കു പോയി ആയതനു പരിഗ്രഹത്തിന്നവിടെയവിടെത്തെക്കിരിപ്പൂ. മഥിക്കുന്റേടത്തിങ്കേൻറു തീപ്പെട്ടാൽ കിഴക്കു പോയി ഇരിപ്പൂ.”

ഭാവാധ്യായം ഭാഷ

ഹോരയിലേ ഭാവാധ്യായത്തിന് ഒരു പഴയ ഭാഷാവ്യാഖ്യാനം കണ്ടുകിട്ടീട്ടുണ്ടു്. വ്യാഖ്യാതാവ് ആരെന്നറിയുന്നില്ല. മാതൃക കാണിക്കുവാൻ രണ്ടു ശ്ലോകങ്ങളുടെ തർജ്ജമ ചുവടേ കുറിക്കുന്നു:

മൂ: “മൂർത്ത്യാദയഃ പദാർത്ഥാ ജായന്തേ യേന വിവിധജന്തൂനാം
തസ്മാദധുനാ വക്ഷ്യേ ഭാവാധ്യായം വിശേഷേണ.”

ത: “യാതൊരു ശാസ്ത്രത്തിങ്കൽനിൻറു യാതൊരു ഗ്രഹത്തെക്കൊണ്ടു മൂർത്ത്യാദികളായിരിക്കിൻറ പദാർത്ഥങ്ങൾ ജനിക്കപ്പെടിൻറൂ വിവിധങ്ങളായിരിക്കിൻറ ജന്തുക്കളുടെ; ആ ശാസ്ത്രത്തിങ്കൽനിൻറു ഭാവാധ്യായത്തെ ഞാൻ ഇപ്പോഴ വിശേഷേണ വചിക്കിൻറുണ്ടു്.”

മൂ: “അല്പായുഃ കുനഖീ പരാക്രമഗുണീ ഹൃച്ഛൂ നൃനഷ്ടാത്മജഃ
സ്ഥാനഭ്രംശകരോ വിശീർണ്ണമദനോ ദുർമ്മാർഗ്ഗമൃത്യുസ്ഥഥാ
ധർമ്മാദി പ്രതികൂലതാഹിമരുചിർവിത്തേശ്വരോ ദോഷവാ-
നിത്യേതേ ക്രമശോ വിലഗ്നഭവനാൽ കേതോഃ ഫലം ചിന്ത്യതാം.”

ത: അല്പായുസ്സായിരിപ്പോരുത്തൻ, അശ്ശിരിയായിരിക്കിൻറ നഖങ്ങളോട്ടുകൂടിയിരിപ്പോരുത്തൻ, പരാക്രമമാകിൻറ ഗുണത്തോടുകൂടിയിരിപ്പോരുത്തൻ, ഹൃദയത്തിങ്കൽ സൽഗുണമെൻറുള്ളൊരു നിരൂപണമൊരിക്കലുമില്ലാതെയിരിപ്പോരുത്തൻ, പുത്രരോടു വേറുപെട്ടിരിപ്പോരുത്തൻ, സ്ഥാനനാശത്തെച്ചെയ്ക ശീലനായിരിപ്പോരുത്തൻ, സ്ത്രീകളോട്ടുകൂടിയുള്ളോരു ക്രീഡയിങ്കൽ സ്ത്രീകൾ ഇവനെപ്പെരിക നിഷേധിച്ചിരിക്കുമാറുള്ളിതു, ദുർമ്മാർഗ്ഗം വിഷയമായുള്ളോരു മൃത്യുവിനോട്ടുകൂടിയിരിപ്പോരുത്തൻ, ധർമ്മാർത്ഥകാമമോക്ഷങ്ങളിൽ ഒരിക്കലും ബുദ്ധിചെല്ലാതെയിരിപ്പോരുത്തൻ, ഹിമമെൻറപോലെയിരിപ്പോരു ശോഭയോടുകൂടിയിരിപ്പോരുത്തൻ ധനപതിയായിരിപ്പോരുത്തൻ, ദോഷത്തോടുകൂടിയിരിപ്പോരുത്തൻ” ഇത്യാദി.

27
സംസ്കൃതസാഹിത്യം

ക്രി. പി. പതിനാറാം ശതകം

ദേശചരിത്രം

പുരാതനകാലംമുതല്ക്കു ബാബിലോണിയന്മാർ, ഈജിപ്തുകാർ യവനന്മാർ, റോമകർ, അറബികൾ മുതലായി പല പാശ്ചാത്യദേശക്കാരുമായി കേരളീയർക്കു സമ്പർക്കമുണ്ടായിരുന്നു എങ്കിലും അതു കേവലം വാണിജ്യപരമായിരുന്നു. കേരളവുമായി രാഷ്ട്രീയബന്ധത്തിൽ ഇദംപ്രഥമമായി ഏർപ്പെട്ടതു പോർത്തുഗൽരാജ്യമാണ്. ക്രി. പി. 1497-ാമാണ്ടു മാർച്ചുമാസം 27-ാം ൹ വാസ്കോഡിഗാമ പോർത്തുഗലിൽനിന്നു പുറപ്പെട്ടു് 1498 ആഗസ്റ്റ് 26-ാം ൹, അതായതു കൊല്ലവർഷം 673 ചിങ്ങമാസത്തിൽ, ഇന്നു മലബാർ ജില്ലയിൽപ്പെട്ട പന്തലായിനിക്കൊല്ലമെന്ന തുറമുഖത്ത് എത്തി. ക്രി. പി. 1500-ാമാണ്ട് ആഗസ്റ്റ് 30-ാം ൹ പോർത്തുഗൽ രാജാവിനാൽ നിയുക്തനായ പഡ്രോ ആൽവാഴ്സ് കബ്രാൾ കോഴിക്കോട്ടു നഗരത്തിൽ വന്നുചേർന്നു സാമൂതിരിപ്പാടുമായി സഖ്യം ചെയ്തു. മാപ്പിള (മഹമ്മദീയർ) മാരുടെ പ്രാതികൂല്യം നിമിത്തം കോഴിക്കോട്ടുനിന്നു പോർത്തുഗീസുകാർക്കു പറയത്തക്ക ആനുകൂല്യമൊന്നും ലഭിച്ചില്ല. അതിനാൽ അവർ സാമൂതിരിയുമായി അക്കാലത്തു ശത്രുതയിൽ വർത്തിച്ചിരുന്ന കൊച്ചി മഹാരാജാവിനെ തങ്ങളുടെ ബന്ധുവായി സ്വീകരിക്കുകയും തദ്വാരാ അവിടെ പല ഭരണാവകാശങ്ങളും കരസ്ഥമാക്കുകയും ചെയ്തു. അമ്പലപ്പുഴ, കൊല്ലം മുതലായ ഇതരദേശങ്ങളിലെ രാജാക്കന്മാരുമായും അവർ ഓരോ ഉടമ്പടികളിൽ ഏർപ്പെട്ടു. കൊല്ലം 928-ൽ ആധുനികവഞ്ചിരാജ്യത്തിന്റെ പ്രതിഷ്ഠാപകനായ വീരമാർത്താണ്ഡവർമ്മ മഹാരാജാവു സാമൂതിരി രാജാക്കന്മാരുടെ ശക്തി നാമാവശേഷമാക്കുന്നതുവരെ കൊച്ചിയും കോഴിക്കോട്ടും തമ്മിലുള്ള കുറ്റമത്സരവും കുടിപ്പകയും അനുസ്യൂതമായി നിലനിന്നുപോന്നു എന്നു സ്പഷ്ടമായി പറയാം. പോർത്തുഗീസുകാർക്കു വാണിജ്യവൈയഗ്ര്യത്തേയും രാജ്യതൃഷ്ണയേയുംകാൾ അധികമായി മതപ്രചരണൗത്സുക്യം ഉണ്ടായിരുന്നു. തന്നിമിത്തം കേരളത്തിലെ സുറിയാനി ക്രിസ്ത്യാനികളും അവരും തമ്മിൽ പ്രചണ്ഡമായ സംഘട്ടനം ഉണ്ടായി. ആവക സംഭവങ്ങളെപ്പറ്റി സാഹിത്യചരിത്രത്തിൽ പ്രതിപാദിക്കേണ്ട ആവശ്യമില്ല. അത്തരത്തിലുള്ള കലാപങ്ങളൊന്നും ഭാഷയേയോ സാഹിത്യത്തേയോ സാരമായി സ്പർശിച്ചില്ല എന്നുള്ള വസ്തുത പ്രസ്താവനീയമാകുന്നു. പോർത്തുഗീസുഭാഷയിൽ

നിന്നു ചില പദങ്ങൾ ഭാഷയിൽ സംക്രമിക്കുക മാത്രമുണ്ടായി. അതു ഭാഷാശാസ്ത്ര ന്യായങ്ങൾക്ക് അനുസൃതവും സ്വാഭാവികവുമാണുതാനും.

മുദ്രാലയങ്ങൾ

പോർത്തുഗീസുകാരെ സാഹിത്യസംബന്ധമായി നാം കൃതജ്ഞതയോടുകൂടി സ്മരിക്കേണ്ടതു് അവർ കൊച്ചിയിലും വൈപ്പിക്കോട്ടയിലും സ്ഥാപിച്ച മുദ്രണാലയങ്ങൾക്കു വേണ്ടിയാകുന്നു. സെന്റ് ഫ്രാൻസിസ് സേവിയർ ക്രി. പി. 1542-ൽ ദക്ഷിണാപഥത്തിൽ വന്നു തമിഴ്ഭാഷ പഠിച്ച് അതിൽ പ്രസംഗിക്കുവാനുള്ള പാടവം സമ്പാദിച്ചു. അദ്ദേഹം രചിച്ച വേദോപദേശം എന്ന പുസ്തകം പോർത്തുഗീസുകാർ ഗോവയിൽ ഇദംപ്രഥമമായി സ്ഥാപിച്ച മുദ്രാലയത്തിൽ 1557-ൽ പ്രസിദ്ധീകരിച്ചതായിക്കാണുന്നു. അതു ഭാരതീയഭാഷകളിലൊന്നിലും നിർമ്മിച്ചതായിരുന്നില്ല എന്നു ന്യായമായി അനുമാനിക്കാം. കേരളത്തിൽ ഒന്നാമതായി മുദ്രിതമായ പുസ്തകം (Doctrina Christiana) 'ക്രിസ്തീയ വേദോപദേശം' ആണ്. സ്പെയിൻകാരനും ജെസ്‌വിറ്റ്സഭയിലെ ഒരംഗവുമായ ജോൺഗോൺസാൽവസ്സ് എന്ന വിദഗ്ദ്ധനാണ് അതിനുവേണ്ട അച്ചുകളെല്ലാം സജ്ജീകരിച്ചതു്. അതു് അച്ചടിച്ചതു കൊച്ചിക്കോട്ടയിൽ സ്ഥാപിച്ച മുദ്രാലയത്തിലുമാണ്. ഗോൺസാൽവസ് ഉണ്ടാക്കി എന്നു പറയുന്ന ലിപികൾ തമിഴിലായിരുന്നു. മലയാംതമിഴെന്നാണ് അതിനു പേർ നല്കിക്കാണുന്നതു്. തമിഴ് ലിപികൾക്ക് അന്നും കേരളത്തിൽ നല്ല പ്രചാരമുണ്ടായിരുന്നു. ക്രിസ്തീയവേദോപദേശത്തെത്തുടർന്നു ക്രിസ്തീയമതതത്വമെന്നും ക്രിസ്തീയവണക്കം എന്നും പേരുള്ള രണ്ടു പുസ്തകങ്ങൾ ആ മുദ്രാലയത്തിൽനിന്ന് 1579-ൽ പ്രസിദ്ധീകൃതങ്ങളായി. അവയുടെ കർത്താവ് (Enriquez) എന്റിക്കെസ് എന്ന ഒരു നാട്ടുകാരനും പ്രസാധകൻ മാർക്കോസ് ജോർജ്ജ് എന്ന പാതിരിയുമായിരുന്നു. ഗോൺസാൽവസ് ആ വർഷത്തിൽ നിര്യാതനായി. രണ്ടാമത്തെ മുദ്രാലയം ഫാദർ ആൽബർട്ട് ലേർഷ്യസ് 1602-ൽ ചേന്നമംഗലത്തിനു സമീപമുള്ള വൈപ്പിക്കോട്ടയിൽ സ്ഥാപിച്ചു. ആ മുദ്രാലയം എട്ടാം ക്ലെമെന്റ് മാർപ്പാപ്പ സമ്മാനിച്ചതാണ്. അവിടെ ആദ്യമായി അച്ചടിച്ച ഗ്രന്ഥം റോമൻ ആരാധനാക്രമത്തിന്റേയും തക്സായിലെ ചില പ്രാർത്ഥനകളുടേയും ആശീർവാദങ്ങളുടേയും അനുപദാനുവാദമാകുന്നു. പിന്നെയും ചില പുസ്തകങ്ങൾ അവിടെ മുദ്രിതങ്ങളായി. ആ ഗ്രന്ഥങ്ങൾ നിർമ്മിച്ചതു കല്ദായസുറിയാനി ഭാഷയിലും അച്ചടിച്ചതു് ആ ഭാഷയിലെ ലിപിയിലുമായിരുന്നു. ഇടയ്ക്കിടയ്ക്കു ചില കുറിപ്പുകളും മറ്റും മലയാളത്തിലുമുണ്ടായിരുന്നില്ലെന്നില്ല. ചേന്നമംഗലത്തുവെച്ച് (Bernardino Ferav) ബർണ്ണാർദീനോ ഫെറാവ് എന്ന പാതിരിയാണ് മലയാളത്തിൽ ആദ്യമായി ഒരു ക്രിസ്തീയമതഗ്രന്ഥം എഴുതിയതെന്നു ചില അഭിജ്ഞന്മാർ പറയുന്നു. (Jorge Castro) ജോർജ്ജ് കാസ്ട്രോ എന്നൊരു ഭാഷാപണ്ഡിതനും അന്ന് അവിടെ ഉണ്ടായിരുന്നു. അദ്ദേഹത്തിന്റെ ഉത്സാഹത്താൽ അനേകം ക്രിസ്തുമതഗ്രന്ഥങ്ങൾ ലത്തീൻഭാഷയിൽ നിന്നു മലയാളത്തിലേയ്ക്കു തർജ്ജമ ചെയ്യപ്പെട്ടു. വൈപ്പിക്കോട്ടയിലെ മുദ്രാലയം 1605-ൽ കൊടുങ്ങല്ലൂരിലേയ്ക്കു മാറ്റി. 1663-ൽ ലന്തക്കാർ കൊച്ചിക്കോട്ട പിടിച്ചടക്കിയപ്പോൾ ആ സ്ഥലത്തു ഗോൺസാൽവസ് സ്ഥാപിച്ച അച്ചുക്കൂടം നാമാവശേഷമാക്കിയതു് ഏതു നിലയിൽ നോക്കിയാലും അവരുടെ പേരിൽ അക്ഷന്തവ്യമായ ഒരപരാധമായി അവശേഷിക്കുന്നു.

അമ്പഴക്കാട്ടെ മുദ്രാലയം

കൊല്ലം ഒമ്പതാം ശതകത്തിൽ സ്ഥാപിച്ചതാണ് അമ്പഴക്കാട്ടെ മുദ്രാലയമെങ്കിലും അതിനെപ്പറ്റിക്കൂടി ഇവിടെ പ്രസ്താവിക്കുന്നത് അനുചിതമായിരിക്കയില്ലെന്നു വിശ്വസിയ്ക്കുന്നു. അമ്പഴക്കാട്ട് ഇന്നൊരു കുഗ്രാമമാണെങ്കിലും അതു പണ്ടു വളരെ പ്രശസ്തമായ ഒരു സ്ഥലമായിരുന്നു. ലന്തക്കാർ പറങ്കികളെ ഓടിച്ചപ്പോൾ അവർ സാമൂതിരിരാജാവിന്റെ കൈവശത്തിലിരുന്ന ആ സ്ഥലത്തെ അഭയം പ്രാപിച്ചു. 1679-ൽ മലയാളത്തുകാരനായ ഇഞ്ഞാസി അയിച്ചാമണി മുമ്പ് ഗോൺസാൽവസ് ചെയ്തതുപോലെ മരത്തിൽ തമിഴക്ഷരങ്ങൾ കൊത്തിയുണ്ടാക്കി. അതാണ് കേരളത്തിലെ തൃതീയമുദ്രാലയം. അവിടെ ഫാദർ അന്തോണി ഡി പ്രിൻസാ (Pronca) രചിച്ച തമിഴ് നിഘണ്ടുവും ഫാദർ ദാ കോസ്റ്റാ (De Costa) രചിച്ച തമിഴ വ്യാകരണവും ആദ്യമായി പ്രസിദ്ധീകരിയ്ക്കപ്പെട്ടു. തമിഴഭാഷയിൽ കത്തോലിക്കർക്കു വേണ്ടിവന്ന അച്ചടിയെല്ലാം അക്കാലത്ത് അവിടെയാണ് നിർവ്വഹിച്ചുവന്നത്. റോബർട്ട് ദേ നോബിലിയുടെ (Robert De Nobili) ദൈവശാസ്ത്രം എന്ന പുസ്തകം മുദ്രണം ചെയ്തതും അവിടെത്തന്നെയാണ്. ക്രി. പി. പതിനെട്ടാം ശതകത്തിലെ മുദ്രാപണപരിശ്രമങ്ങളെപ്പറ്റി യഥാവസരം പിന്നീട് ഉപന്യസിച്ചുകൊള്ളാം.

മഴമംഗലത്തു ശങ്കരൻനമ്പൂരി

മഴമംഗലത്തില്ലം തൃശ്ശിവപേരൂരിൽ ഇപ്പോൾ ആസ്പത്രി സ്ഥാപിച്ചിരിക്കുന്ന സ്ഥലത്താണു പണ്ടു സ്ഥിതി ചെയ്തിരുന്നത്. ആ ഇല്ലം അന്യം നിന്നപ്പോൾ അതിലെ വസ്തുവകകൾ തരണനല്ലൂർ ഇല്ലത്തേക്ക് ഒതുങ്ങി. രണ്ടില്ലത്തേക്കും പരദേവത ഊരകത്തമ്മ തിരുവടി എന്നു പറയുന്ന തിരുവളങ്ങാട്ടു പാർവ്വതീദേവി (വലയാധീശ്വരി) ആണ്. വലയാധീശ്വരിയെ കാമാക്ഷീ പദംകൊണ്ടു വ്യപദേശിയ്ക്കുന്നതു കാഞ്ചീപുരത്തെ കാമാക്ഷീദേവിയെ ഭജിച്ചു പ്രത്യക്ഷമാക്കി വലയത്തു ഭട്ടതിരി ഊരകത്തു കൊണ്ടുവന്നു പ്രതിഷ്ഠിക്കുക നിമിത്തമാണെന്നു പഴമക്കാർ പറയുന്നു. ആ ഇല്ലവും പറമ്പും ശങ്കരൻനമ്പൂരിയുടെ മകൻ നാരായണൻനമ്പൂരിയുടെ കാലത്തു മാത്രമേ കുടുംബത്തിലേക്കു കിട്ടിയുള്ളുവെന്നും അറിവുണ്ട്.

ജീവചരിത്രം

മഴമംഗലത്തില്ലത്തിൽ ജനിച്ച മൂന്നു നമ്പൂരിമാരെപ്പറ്റി നമുക്ക് അറിവുണ്ട്. ശങ്കരൻനമ്പൂരിയെന്നും പരമേശ്വരൻനമ്പൂരിയെന്നും നാരായണൻനമ്പൂരിയെന്നും ആണ് അവരുടെ പേരുകൾ. ശങ്കരൻനമ്പൂരിയാണ് ചെങ്ങന്നൂർ വാഴമാവേലിപ്പോറ്റിയുടെ ശിഷ്യനായ പ്രസിദ്ധ ജൗതിഷികൻ. ശങ്കരൻനമ്പൂരിയുടെ ജ്യോതിഷഗ്രന്ഥങ്ങളിലെല്ലാം പ്രായേണ ‘എന്റെ വാഴമാവേലിക്കു നമസ്കാരം’ എന്നൊരു കുറിപ്പും,

> “തുമ്പതിങ്കളൊടു കെങ്കതന്നെയും ചൂടുമപ്പനുടെയോമലുണ്ണികൾ
> ബാലകായ . . . ഭാഷയായ്ച്ചൊല്ലുവാനിഹ തുണയ്ക്കുതാകമേ.”

എന്നൊരു മംഗലാചരണപദ്യവും കാണ്മാനുണ്ട്. അദ്ദേഹത്തിന്റെ ‘രൂപാനയനപദ്ധതി’ എന്ന വ്യാകരണഗ്രന്ഥത്തിൽ

> “ഗ്രാമേ പുരുവനേ വല്ലീഗ്രാമേ മഹിഷമംഗലേ
> ജാതോയം ഹംസതുല്യേഹ്നി ജാതോ യശ്ശങ്കരാഹ്വയഃ,
> ഗണിതേ യതമാനേന തേന വ്യാകരണാധ്വനി

പദപ്രചാരഹീനേനാപ്യേഷ ബാലകൃതേ കൃതാ
സദോഷാ സ്യാൽ പദ്ധതിശ്ചേദ്ഗമനം നഹി ശോഭനം;
തസ്മാദ്വിശോധനീയേയം വിദ്വദ്ഭിർവീതമത്സരൈഃ”

എന്നീ ശ്ലോകങ്ങളുണ്ട്. ആദ്യത്തെ ശ്ലോകത്തിൽ “ഹംസതുല്യേഹ്നി ജാതോ യഃ” എന്ന ഭാഗം കവിയുടെ ജന്മദിനത്തെ സൂചിപ്പിയ്ക്കുന്നതായി പരിഗണിയ്ക്കാം. അതിൽനിന്ന് അദ്ദേഹം ജനിച്ചതു കൊല്ലം 669-ൽ ആണ് എന്നു സിദ്ധിക്കുന്നു. വല്ലീഗ്രാമമാണ് ഇന്നത്തെ വള്ളിക്കുന്ന്. അദ്ദേഹത്തിന്റെ മുഹൂർത്തശാസ്ത്രപ്രതിപാദകമായ ഭാഷാസംഗ്രഹം എന്ന ഗ്രന്ഥം 715-ആമാണ്ടു മീനമാസം 8-ആനു എഴുതിത്തീർന്നു എന്ന് ഒരു താളിയോലഗ്രന്ഥത്തിലെ കുറിപ്പിൽനിന്നു നമുക്ക് അനുമാനിക്കാൻ കഴിയും. ആ ഗ്രന്ഥം ഇങ്ങിനെ ആരംഭിക്കുന്നു:

“തുമ്പയും തിങ്കളും ചൂടിന്റപ്പന്റേ മുൻപിലേ മകൻ
മമാനമുഖമുള്ളപ്പനകലെപ്പോക്കുകാപദഃ,
വക്ഷ്യേ നമസ്കരിച്ചിട്ടു വിജ്ഞാതം ഭൂതനാഥനെ
ബാലാനാം പൊഴുതും മാത്രം ഭാഷാസംഗ്രഹമിത്യഹം.”

ശങ്കരൻ അദ്ദേഹത്തിന്റെ പ്രധാന ജ്യോതിഷകൃതികളായ കാലദീപകഭാഷാവ്യാഖ്യയ്ക്കും മുഹൂർത്തപദവീഭാഷാവ്യാഖ്യയ്ക്കും ലഘുഭാസ്കരീയത്തിനും ബാലശങ്കരം എന്നൊരു പൊതുപ്പേർ നല്കിക്കാണുന്നു. കാലദീപകം ബാലശങ്കരത്തിന്റെ ഒടുവിൽ

“അസ്തി ശോണാചലഗ്രാമവാസ്തവ്യോ ദ്വിജപുംഗവഃ
ദയാലുസ്സർവഭൂതേഷു ദേവാരാധനതൽപരഃ
ദൈവജ്ഞസ്തൽപദാംഭോജമകരന്ദനിഷേവണാൽ
ഭ്രാന്തചിത്തേന കേനാപി രചിതം തദ്ദ്വിജന്മനാ
ദീപകം വിലസത്വേതച്ചിരായ ധരണീതലേ
നിർമ്മത്സരേഭ്യസ്സാധുഭ്യോ ഭൂയോ ഭൂയോ നമോ നമഃ”

എന്ന ഭാഗത്തിൽ ഭക്തിപൂർവ്വം സ്മരിക്കുന്നു. മുഹൂർത്തപദവീ ബാലശങ്കരത്തിന്റെ ആരംഭത്തിലും

“വാണിമാതിനെ വന്ദിച്ചു ഗുരുഞ്ച പരമേശ്വരം
മുഹൂർത്തപദവീമിന്നു ഭാഷയായ്യ് വ്യാകരോമ്യഹം”

എന്നൊരു പ്രസ്താവന കാണുന്നു. രണ്ടു ഗ്രന്ഥങ്ങളുടെ അവസാനത്തിലും ‘ഇതി പരമേശ്വരപ്രിയശിഷ്യേണ ശങ്കരേണ വിരചിതേ’ എന്നൊരു സൂചിവാചകമുണ്ട്. വാഴമാവേലിയെ ഒരു ഗ്രന്ഥകാരന്റെ നിലയിൽ നാമറിയുന്നില്ല. കാലദീപക വ്യാഖ്യ എഴുതിയതു കൊല്ലം 715-ആമാണ്ടിടയ്ക്കാണെന്നുള്ളതിന് ആ ഗ്രന്ഥത്തിൽതന്നെ തെളിവുണ്ട്:

“ഝടിത്യഭ്രദ്ദാരജനസ്യ ഭൂതിഭാക്
പ്രഭാവനാസ്തികജനാരിസംയുതഃ
വിലിപ്തികാദ്യോയമിനസ്യ മധ്യമോ
യദ്രാശിഗസ്തത്ര ഗതോധിമാസികഃ.

നാലായിരത്തറുനൂറ്റിനാല്പത്തൊന്നു കല്യബ്ദം തികഞ്ഞിട്ടു പിന്നെ മേടഞായർ തുടങ്ങി എട്ടു തിങ്കളും കഴിഞ്ഞിട്ടുള്ള ധനു ഞായറ്റിൽ അന്നത്തെ അധിമാസമെന്നു കല്പി

ക്കണം” എന്നു പറഞ്ഞിരിക്കുന്നു. കലിവർഷം 4641-നു തുല്യമായ കൊല്ലവർഷം 715 ആണല്ലോ. അതുപോലെ മുഹൂർത്തപദവീവ്യാഖ്യയിൽ

> “ദേവോ പിനദ്ധഃ കപടീ ഹരോസൗ
> പ്രഭാവനാസ്തികൃജനാരിയുക്തഃ
> കോളംബകാലാദ്വിഗണയ്യ സിംഹാ-
> ന്മധ്യാധിമാസഃ പുനരേവമേവ.”

കൊല്ലവർഷം 729-ആണ്ടു കർക്കടകമാസത്തിൽ മധ്യാധിമാസം ‘ദേവോ പിനദ്ധഃ കപടീ ഹരോസൗ’ എന്നിവറ്റെക്കൊണ്ടു ചൊല്ലിയതു്. ‘ദേവാ പിനദ്ധഃ കപടീ’ എന്നു വിലയാദിയായി ആദിത്യമധ്യമം. എഴുനൂറ്റിരുപത്തൊൻപതാമാണ്ടു ചിങ്ങഞായറ്റിൽ തുടങ്ങീട്ടു പതിനൊന്നു മാസം കഴിഞ്ഞതെന്നു ചൊല്ലിയ പതിനൊന്നു രാശി കഴിഞ്ഞ ശേഷംകൊണ്ടു കർക്കടകമാസത്തിലധിമാസമെന്നറിഞ്ഞുകൊൾക” എന്നു പ്രസ്താവിച്ചിരിക്കുന്നതിൽനിന്നു് ആ ഗ്രന്ഥത്തിൻറെ നിർമ്മിതി 729-ആണ്ടിടയ്ക്കാണെന്നു് ഉദ്ദേശിക്കാം.

വാഴമാവേലിയോടു ജ്യോതിഷം അഭ്യസിച്ചു് അതിൽ പ്രസിദ്ധി സമ്പാദിച്ചതിനുശേഷവും ശങ്കരൻ അധികമായി ചെങ്ങന്നൂരിൽത്തന്നെയാണു് താമസിച്ചിരുന്നതെന്നുള്ളതിനെപ്പറ്റി പക്ഷാന്തരമില്ല. അദ്ദേഹം പാർവ്വതീദേവിയുടെ ഒരു മൂർത്തിഭേദമായ ‘ത്വരിത’യുടെ (കിരാതരുദ്രന്റെ പത്നി) ഉപാസകനായിരുന്നു എന്നും പുരാവിത്തുകൾ പറയുന്നു. തന്റെ ജന്മഭൂമിയായ പെരുമനത്തേയും വാസസ്ഥലമായ ചെങ്ങന്നൂരിനേയും പറ്റി പല സൂചനകളും അദ്ദേഹത്തിന്റെ ജ്യോതിഷ ഗ്രന്ഥങ്ങളിൽ കാണുന്നുണ്ടു്. “പ്രജ ജീവനോടുകൂടിപ്പിറന്നേ ഗർഭത്തിനു പൂർണ്ണത വരൂ. എന്നിട്ടു പ്രജ ജീവനോടുകൂടിപ്പിറന്നപ്പോളേക്കു് എല്ലാ ഗർഭങ്ങൾക്കും സീമന്തം ചെയ്യുമാറത്രേ പെരുവനത്തു് ആചാരം.” “ഇങ്ങനെയത്രേ പെരുവനത്തും മറ്റു പലേടത്തുമാചാരം കാണുന്നു. ഇരിങ്ങാലക്കുടെ കടിഞ്ഞൂൽ പിറന്ന പ്രജ ജീവനോടു കൂടാതെയത്രേ പിറന്നു എങ്കിൽ കടിഞ്ഞൂല്ലതന്നെ സീമന്തം ചെയ്യുമാറുള്ളൂ” “മൂവാണ്ടു് ഊണും മുമ്പേ കാതു കുത്തുമാറില്ല പെരുവനത്തു്” “ചെങ്ങന്നൂർ ദിക്കിൽ ചൊവ്വാഴ്ച കഷ്ടപക്ഷമായിട്ടു കൊണ്ടുകാൺമുണ്ടു്; എന്നാൽ പെരുവനത്തു ചൊവ്വാഴ്ച ഒഴിച്ചുള്ള ആറാഴ്ചകളും (ചാമർത്തത്തിന്നു) കൊള്ളാം” ഇത്യാദി കാലദീപകവ്യാഖ്യയിലെ പങ്ക്തികൾ നോക്കുക. കൊല്ലം 750-ആണ്ടോടുകൂടി പ്രസ്തുത ദൈവജ്ഞൻ പരഗതിയെ പ്രാപിച്ചിരിക്കണം.

കൃതികൾ

ശങ്കരൻനമ്പൂരിയുടെ കൃതികൾ ഒട്ടുവളരെയുണ്ടു്. അവ പ്രായേണ ജ്യോതിശ്ശാസ്ത്ര പ്രതിപാദകങ്ങളും ഭാഷയിൽ പദ്യത്തിലും ഗദ്യത്തിലുമായി രചിക്കപ്പെട്ടിട്ടുള്ളവയുമാകുന്നു. അവയിൽ (1) കാലദീപകം ബാലശങ്കരം (2) കാലദീപകം ഭാഷാപദ്യങ്ങൾ (3) മുഹൂർത്തപദവീ ബാലശങ്കരം (4) ലഘുഭാസ്കരീയം ബാലശങ്കരം (5) ഗണിതസാരം (6) ചന്ദ്രഗണിതക്രമം (7) പഞ്ചബോധം (8) പഞ്ചബോധാർത്ഥ ദർപ്പണം (9) അയനചലനാദിഗണിതം (10) ഭാഷാസംഗ്രഹം (11) പ്രശ്നസാരം (12) ജാതകക്രമം (13) ജാതകസാരം (14) കരണസാരം ഈ ഗ്രന്ഥങ്ങൾ കണ്ടുകിട്ടിയിട്ടുണ്ടു്. വേറെയും ജ്യോതിശ്ശാസ്ത്രഗ്രന്ഥങ്ങൾ അദ്ദേഹം രചിച്ചിരിക്കണം. 1000 കൊല്ലത്തേക്കുള്ള സകല മുഹൂർത്തങ്ങളും അദ്ദേഹം ഗണിച്ചു രേഖപ്പെടുത്തീട്ടുണ്ടെന്നു ചില പണ്ഡിതന്മാർ പറയുന്നു. പ്രസ്തുത ഗ്രന്ഥങ്ങളെപ്പറ്റി അന്യത്ര പ്രസ്താവിക്കും.

സംസ്കൃതത്തിൽ അദ്ദേഹം മുൻപു സൂചിപ്പിച്ച രൂപാനയന പദ്ധതി എന്ന വ്യാകരണകൃതി മാത്രമേ രചിച്ചിട്ടുള്ളതായി അറിവുള്ളൂ. അതിനെപ്പറ്റി ഇവിടെ സ്വല്പം ഉപന്യസിക്കാം. ഗ്രന്ഥാവസാനത്തിൽ ഗണിതശാസ്ത്രത്തിൽ പ്രയതിക്കുന്ന താൻ വ്യാകരണശാസ്ത്രത്തിൽ പദപ്രചാരഹീനനാണെന്നും എങ്കിലും ബാലന്മാർക്കുവേണ്ടി അതു രചിക്കുന്നതാണെന്നും അദ്ദേഹം വിജ്ഞാപനം ചെയ്യുന്ന ശ്ലോകം മുൻപ് ഉദ്ധരിച്ചു കഴിഞ്ഞു. ഗ്രന്ഥകാരൻ രൂപാവതാരത്തെത്തന്നെയാണ് പ്രായേണ അനുഗമിക്കുന്നത്. കാരികകളും ഉദാഹരണശ്ലോകങ്ങളും വാസുദേവന്റെ പര്യായപദാവലിയിൽനിന്നുദ്ധരിക്കുന്നു എന്ന് ഇരുപതാമധ്യായത്തിൽ ഞാൻ പ്രസ്താവിച്ചിട്ടുണ്ട്. "കേ പുനഃ സ്ത്രീപ്രത്യയാഃ? ടാപ്, ആപ്, ചാപ്, ങീപ്, ങീഷ്, ങീൻ, ഊങ്, തി ഇത്യാഷ്ടൗ സ്ത്രീപ്രത്യയാഃ" എന്നിങ്ങനെ വളരെ വിശദവും ലളിതവുമായ ഒരു രീതിയിലാണ് അദ്ദേഹം വാക്യങ്ങൾ രചിക്കുന്നത്.

"സൃഷ്ടിസ്ഥിത്യാദികർത്താരം ശ്രീരുദ്രഞ്ചാംബികാമപി
നത്വാ ഗണാധിപം വക്ഷ്യേ രൂപാനയനപദ്ധതിം"

എന്ന പ്രതിജ്ഞാപദ്യത്തോടുകൂടി ഗ്രന്ഥം ആരംഭിക്കുന്നു.

ചിത്രഭാനുനമ്പൂതിരി

കവികുലമൂർദ്ധന്യനായ ഭാരവിയുടെ കിരാതാർജ്ജുനീയമഹാകാവ്യത്തിന്റെ ആദ്യത്തെ മൂന്നു സർഗ്ഗങ്ങൾക്കു ചിത്രഭാനുനാമാവായ ഒരു നമ്പൂതിരി 'ശബ്ദാർത്ഥ ദീപിക' എന്ന പേരിൽ ഒരു വ്യാഖ്യാനം രചിച്ചിട്ടുണ്ട്. അർത്ഥഗൗരവത്തിനു സുപ്രസിദ്ധമായ പ്രസ്തുത കാവ്യത്തിന്റെ 'ത്രിസർഗ്ഗി' എന്ന പേരിൽ അറിയപ്പെടുന്ന ആ മൂന്നു സർഗ്ഗങ്ങൾ പണ്ടു കേരളത്തിൽ പ്രഭുകുടുംബാംഗങ്ങളെ നിഷ്കർഷിച്ചു പഠിപ്പിച്ചിരുന്നു. രാജനീതിയുടെ പല മർമ്മങ്ങളേയും ത്രിസർഗ്ഗിയിൽ പ്രകാശിപ്പിച്ചിട്ടുണ്ടല്ലോ. അവരുടെ ആവശ്യത്തെ പുരസ്കരിച്ചായിരിക്കാം ചിത്രഭാനു ആ ഭാഗം മാത്രം വ്യാഖ്യാനിച്ചത്. അതിനാൽ അതിനു ത്രൈസർഗ്ഗികവ്യാഖ്യയെന്നും ഒരു സംജ്ഞയുണ്ട്. എല്ലാ സർഗ്ഗങ്ങളും താൻ വ്യാഖ്യാനിച്ചിട്ടില്ലെന്ന് അദ്ദേഹംതന്നെ ആരംഭത്തിൽ

"പ്രവൃത്തിശക്ത്യോരവസാദതോ∫ന്തരാ
ഭവേദനിർവ്യൂഢമിദം തു യദ്യപി
തഥാപി ശബ്ദാർത്ഥനവാധ്വബോധകം
കരോതി കാമം സുധിയാം നിബന്ധനം."

എന്ന പദ്യത്തിൽ പ്രസ്താവിക്കുന്നു. വ്യാഖ്യാനം സർവതോ മുഖവും വ്യാഖ്യാതാവിനു വൈയാകരണന്റേയും സഹൃദയന്റെയും നിലയിലുള്ള സ്ഥാനത്തെ വിശിഷ്യ വിശദീകരിക്കുന്നതുമാകുന്നു. ആ വിഷയത്തിൽ പൂർണ്ണസരസ്വതിയുടെ സമസ്കന്ധനായി അദ്ദേഹത്തെ ഗണിക്കാം. തന്റെ വിവരണം ചർച്ച ചെയ്യുന്നതിന് അധികാരികൾ ആരെന്ന് അദ്ദേഹം താഴെക്കാണുന്ന പദ്യങ്ങളിൽ നിർദ്ദേശിക്കുന്നു:

"ന വാ നവേ കർത്തരി സാവധീരണാഃ
സമത്സരാഃ കേപി വിദഗ്ദ്ധമാനിനഃ
നിബന്ധനേസ്മിൻ ജനയന്ത്യുപേക്ഷണം
ത്യജന്തി തേ രത്നവരം കരാർപ്പിതം.

രസാന്തരജ്ഞാഃ പദവാക്യചാതുരീ-

വിവേചകാ മാനവിദോ വിപശ്ചിതഃ
പരാകൃതേർഷ്യാഃ പരിതഃ പരീക്ഷകാഃ
പൃഥക് പരീക്ഷാം കൃതിനോത്ര കുർവതാം.

പരീക്ഷിതേത്രാവഹിതൈഃ പരീക്ഷകൈഃ
ക്രമേണ ദോഷാശ്ച ഗുണാശ്ച ഭാന്തി ചേൽ
വിവിച്യ വാഗർത്ഥഗതേർവിഭാവനാദ്
ഭവേദ്ധ്രുവം നസ്സഫലഃ പരിശ്രമഃ."

കാലം

ചിത്രഭാനുകൃതമായി കരണാമൃതം എന്ന പേരിൽ ഒരു ജ്യോതിഷഗ്രന്ഥമുണ്ട്. ആ ചിത്രഭാനു പ്രസ്തുത വ്യാഖ്യാകാരനാണെന്നു ഞാൻ അനുമാനിക്കുന്നു. കരണാമൃതത്തിൽ താഴെ ഉദ്ധരിക്കുന്ന ശ്ലോകങ്ങൾ കാണുന്നുണ്ട്:

"പ്രണമ്യ ഭാസ്വദ്വിഘ്നേശവാഗ്വിഷ്ണു പരമേശ്വരാൻ
ഗ്രഹാൻ ഗുരൂംശ്ച ഗാർഗ്ഗ്യാദീൻ കരിഷ്യേ കരണാമൃതം."

"ബുദ്ധ്യോന്മധ്യോദ്ധൃതം യത്നാൽ തന്ത്രാബ്ധേശ്ചിത്രഭാനുനാ
തദേതൽ കാലതത്ത്വജ്ഞാ ഗൃഹ്ണന്തു കരണാമൃതം."

'ബുദ്ധ്യോന്മധ്യോദ്ധൃതം യത്നാൽ' എന്നതു കലിവാക്യമാണ്. അതിൽനിന്നു കരണാമൃതത്തിന്റെ നിർമ്മിതി കൊല്ലം 706-ൽ ആണെന്നു സിദ്ധിക്കുന്നു. 'ഗാർഗ്ഗ്യ' എന്ന പദത്താൽ ഗ്രന്ഥകാരൻ സ്മരിക്കുന്നതു കേളല്ലൂർ ചോമാതിരിയെയാണ്. ചോമാതിരി ചിത്രഭാനുവിന്റെ ഗുരുക്കന്മാരിൽ പ്രഥമഗണനീയനായിരുന്നു. 'വിഷ്ണുപരമേശ്വര' പദംകൊണ്ടു കരണാമൃതനിർമ്മാതാവു ശങ്കരനാരായണമൂർത്തിയെ വന്ദിക്കുന്നതായി ഊഹിക്കാം. പ്രസ്തുതകരണത്തിനു വിശിഷ്ടമായ ഒരു സംസ്കൃത വ്യാഖ്യാനം ലഭിച്ചിട്ടുണ്ട്, 'ചിത്രഭാനു നാമ്നാ ദ്വിജവര്യേണ' എന്ന് ആ ഗ്രന്ഥത്തിൽ പ്രസ്താവന കാണുന്നു. ചുവടേ പകർത്തുന്ന ശ്ലോകങ്ങൾ അതിലുള്ളവയാണ്:

"വാഗീശ്വരീം പ്രണമ്യാഹം ഗുരൂംശ്ചാർക്കാദികാൻ ഗ്രഹാൻ
പ്രാരഭേ ചിത്രഭാനൂക്തം വ്യാഖ്യാതും കരണാമൃതം."

"ആചന്ദ്രതാരകം സ്ഥേയാൽ തദിദം ചിത്രഭാനുവൽ
കാലതത്ത്വജ്ഞവിജ്ഞാനപ്രീതയേ കരണാമൃതം."

'ബുദ്ധ്യോന്മഥ്യ' എന്ന ശ്ലോകത്തിന് അർത്ഥവിവരണം ചെയ്യുമ്പോൾ വ്യാഖ്യാതാവു "ചിത്രഭാനുനേത്യനേന നാമകീർത്തനേന യസ്യേദൃശീഷതിഗഹനാസു ഗണിതഗോളയുക്തിഷു പ്രതിഹതപ്രസരാ ബുദ്ധിർദൃദൃശ്യതേ, തേനോദ്ധൃതമിത്യ നേനാദരണീയമേതദിതി ദർശിതം" എന്നു പറയുന്നു. ഈ പംക്തികളിൽനിന്നു ചിത്രഭാനുവിനു ജ്യോതിശ്ശാസ്ത്രത്തിലുള്ള പാണ്ഡിത്യപ്രകർഷം വ്യഞ്ജിക്കുന്നു. ദൃഗ്ഗണിതകാരന്റെ പദ്ധതിയനുസരിച്ചു നാലു പരിച്ഛേദങ്ങളിലാണ് കരണാമൃതം രചിച്ചിരിക്കുന്നത്.

ദേവകൃതമായി മറ്റൊരു കരണാമൃതംകൂടി കാണ്മാനുണ്ട്. ആ ആചാര്യൻ കേരളീയനാണോ എന്നു നിശ്ചയമില്ല. പ്രസ്തുത ഗ്രന്ഥം ആര്യഭടീയത്തിന്റെ സംക്ഷേപവും അതിലെ ശ്ലോകങ്ങൾ ആര്യാവൃത്തത്തിൽ ഗ്രഥിതങ്ങളുമാണ്.

ദേശം

ചിത്രഭാനു ചൊവ്വരം ഗ്രാമക്കാരനാണെന്നുള്ളതിനു തെളിവു കാണിക്കാം. യദുവീരോദയം എന്നൊരു വിശിഷ്ടനാടകം അദ്ദേഹത്തിന്റെ വംശജനായ ശങ്കരൻനമ്പൂതിരി നിബന്ധിച്ചിട്ടുണ്ട്. അതിന്റെ പ്രസ്താവനയിൽ താഴെ ഉദ്ധരിക്കുന്ന പംക്തികൾ കാണുന്നു:

"അസ്തി താവദനവദ്യവൈദികധർമ്മവിധാനതല്പരശ്രോ ത്രിയസമുദായനിവാസഭൂമി, സ്സമസ്തവിദ്യാസമ്പ്രദായ പ്രവർത്തക ഗുരുഭൂതസ്യ സർവദാ സർവഭൂതാനുഗ്രഹൈകരസസ്യ ദേവസ്യ ദക്ഷിണാമൂർത്തേരധി... ശാലീ ശിവകരോ നാമ ഗ്രാമഃ യത്ര പവിത്രചരിത്രസ്യ ഗൃഹമേധിനോ മഹീദേവസ്യ സമുദ്ഭൂത സകലകലാനിധി... ശാസ്ത്രാഭിജ്ഞഃ പുത്രശ്ചിത്രഭാനുരിതി ജഗതി പ്രതീതോ മഹാകവിഃ, അതിഗംഭീരഭാരവികാവ്യമഹാർണ്ണവകർണ്ണധാരഃ, പര്യാപ്തപരമപുരുഷാർത്ഥതയാ പരിഗളിത ശരീരബന്ധോപി... യശോമയമതിവിശദം വിപുലതരമാധാനസ്ത്രിഭുവനമദ്യാപ്യധ്യാസ്തേ. തദന്വയപ്രസൂതസ്യ കസ്യചിദ്വിജന്മനഃ പരമേശ്വരശർമ്മണഃ സദ്ധർമ്മനിഷ്ഠസ്യ ഗരിഷ്ഠസ്യ സ്വാധ്യായാധ്യയനനിരതസ്യ നിരന്തരഹരിചരണസരോജസ്മരണദൂരീകൃതദുരിതരാശേരാത്മജേന ശങ്കരനാമ്നാ വിരചിതം യദുവീരോദയം നാമ നാടകം."

ഇതിൽനിന്നു കിരാതാർജ്ജുനീയവ്യാഖ്യാകാരനായ ചിത്രഭാനുവിന്റെ കുലത്തിൽ ജാതനായ പരമേശ്വരന്റെ പുത്രനാണ് നാടകകർത്താവ് എന്നും ആ കുടുംബം ശിവപുരം ഗ്രാമത്തിൽ അന്തർഭവിച്ചതാണെന്നും വിശദമാകുന്നുണ്ടല്ലോ. ആ നാടകത്തിൽത്തന്നെ അദ്ദേഹം ഗൗതമഗോത്രജനാണെന്നും പറയുന്നു.

ഭാവചിന്താവലി

ഇതു മൂന്നദ്ധ്യായത്തിൽ രചിക്കപ്പെട്ടിട്ടുള്ള ഒരു ജ്യോതിഷഗ്രന്ഥമാണ്. അതിൽ

> "നത്വാ ഗണേശ്വരം വാണീം ചിത്രഭാനും ഗുരുൻ ഗ്രഹാൻ
> ഭക്ത്യാ വിലിഖ്യതേ കിഞ്ചിൽ ഭാവചിന്താവലീ മയാ."

എന്നൊരു വന്ദനശ്ലോകം കാണുന്നുണ്ട്. ആ ശ്ലോകത്തിലെ ചിത്രഭാനുപദം കേവലം സൂര്യവാചിയാണെന്നു തോന്നുന്നില്ല. എന്റെ ഊഹം ശരിയാണെങ്കിൽ ചിന്താവലീകാരൻ ചിത്രഭാനുവിന്റെ ശിഷ്യനാണെന്നു വിചാരിക്കേണ്ടിയിരിക്കുന്നു. പ്രസ്തുതഗ്രന്ഥത്തിൽ നിന്ന് ഒരു ശ്ലോകം കൂടി ഉദ്ധരിക്കാം:

> "അശ്രുഭൈശ്ശുഭൈശ്ച ദൃഷ്ടേ ഭാവർക്ഷേ ഭാവപേഥവാ ബലിനി
> ഭാവാ ഭവന്തി ചപലാ ഹീനാ വാ നിഷ്ഫലാശ്ചാപി."

തിരുമംഗലത്തു നീലകണ്ഠൻ

മനുഷ്യാലയ ചന്ദ്രിക, മാതംഗലീല, കാവ്യോല്ലാസം എന്നീ മൂന്ന് ഉൽകൃഷ്ടകൃതികൾ തിരുമംഗലത്തു നീലകണ്ഠൻനമ്പീശൻ രചിച്ചിട്ടുണ്ട്.

ദേശം

താഴെ കാണുന്ന പദ്യങ്ങൾ പ്രകൃതത്തിൽ ഉദ്ധരണാർഹങ്ങളാണ്:

> "നൃസിംഹയാദവാകാരതേജോദ്വിതയമദ്വയം
> രാജതേ നിതരാം രാജരാജമംഗലധാമനി.

തത്രത്യഃ ശ്രീമദേതച്ചരണസരസിജൈകാശ്രയോ നീലകണ്ഠോ
നിത്യം ശ്രീമംഗലാവാസ്യമലഗുരുജനാദാത്ത ശാസ്ത്രാവബോധഃ
ബ്രഹ്മാനന്ദാഭിധാനപ്രഥിതയതികൃപാപ്രാപ്ത തത്ത്വാവബോധഃ
സ്വാധീതസ്ഥൈര്യകാംക്ഷീ പരഹിതനിരതോരത്നമുച്ചൈ രതാനീൽ.
ശ്രീമൽകുണ്ഡപുരേ വിരാജതി പരക്രോഡേ ച തേജഃ പരം
നാവാനാമ്നി ച ധാമ്നി യച്ച നിതരാം മല്ലീവിഹാരാലയേ
അശ്വത്ഥാഖ്യനികേതനേപി ച പുരേ ശ്രീകേരളാധീശ്വരേ
സംഭൂയൈതദ്ഗുരുപ്രകാശവിഷയേ ചിത്തേ മമോജ്ജൃംഭതാം.

ശ്രീമംഗലാസ്പദസദാശ്രയനീലകണ്ഠ-
പ്രേമപ്രകർഷനിലയസ്സകലാഭിവന്ദ്യഃ
ശ്രീമദ്ഗിരീന്ദ്രതനയാതനയോ/ങ്‌ഘ്രിഭാജാം
കാമപ്രദോ ജയതി മത്തമതംഗജാസ്യഃ.

തദ്ദേവപാദകമലൈകസമാശ്രയഃ കോ-
പ്യുദ്യോതമാനഗുരുവര്യകൃപാഭിയോഗാൽ
വിദ്യാപരിശ്രമപരോ ബഹുധാത്മശുദ്ധ്യാ-
വുദ്യോഗവാൻ ഭവതി ബാലവിബോധനേ ച.

യേഷാം ശ്രുതിപ്രണയിനീ ധിഷണാ, യദീയ-
സ്സങ്കല്പകല്പിതതനുഃ പരമേശ്വരോപി
തേഷാം മഹീസുമനസാം മഹനീയഭാസാ-
മുത്തംസയേ പരമുദാരപദാരവിന്ദം.

നിസർഗ്ഗസംസിദ്ധസമസ്തശില്പ-
പ്രാവീണ്യമാദ്യം ദ്രുഹിണം പ്രണമ്യ
മയാ മനുഷ്യാലയചന്ദ്രികൈഷാ
വിലിഖ്യതേ മന്ദധിയാം ഹിതായ.

മയമതയുഗളം പ്രയോഗമഞ്ജ-
ര്യപി ച നിബന്ധനഭാസ്കരീയയുഗ്മം
മനുമതഗുരുദേവപദ്ധതിശ്രീ-
ഹരിയജനാദിമഹാഗമാ ജയന്തി.

മാർക്കണ്ഡേയനിബന്ധനം മയമതം രത്നാവലിം ഭാസ്കര-
പ്രോക്തം കാശ്യപവിശ്വകർമ്മഗുരുദേവോക്തഞ്ച പഞ്ചാശികാം
സവ്യാഖ്യാം ഹരിസംഹിതാം വിവരണാദ്യം വാസ്തുവിദ്യാദികം
ദൃഷ്ട്വാ തന്ത്രസമുച്ചയോക്തമനുസൃത്യൈവാത്ര സംക്ഷിപ്യതേ.” (മനുഷ്യാലയചന്ദ്രിക)

“നൃസിംഹയാദവൌ ദൈത്യസമൂഹോഗ്രാടവീദവൌ
രാജമാനൌ ഭജേ രാജരാജമംഗലവാസിനൌ.” (മാതംഗലീല)

(1) ‘നൃസിംഹയാദവാകാര’ (2) ‘ശ്രീമൽകുണ്ഡപുരേ’ (3) ‘ശ്രീമംഗലാസ്പദ’ (4) ‘തദ്ദേവപാദ’ എന്നീ നാലു പദ്യങ്ങൾ കാവ്യോല്ലാസത്തിന്റെ ഉപക്രമത്തിലും കാൺമാനുണ്ട്. പിന്നീട്,

“കാവ്യപ്രകാശദശരൂപയുഗപ്രതാപ-

രുദ്രീയപാവനരസാർണ്ണവതന്ത്രഭേദാഃ
ഏകാവലീപ്രഭൃതിഭോജവചോവിശേഷാഃ
കാവ്യാർത്ഥഭേദഗതിബോധകരാ ജയന്തി."

എന്നൊരു പദ്യം കവി ഘടിപ്പിച്ചിരിക്കുന്നു. ഈ പദ്യങ്ങളിൽനിന്നു നീലകണ്ഠനെന്നാണ് ഗ്രന്ഥകാരന്റെ പേരെന്നും, അദ്ദേഹത്തിന്റെ ഗൃഹനാമം തിരുമംഗലമെന്നാണെന്നും, അതിനടുത്തുള്ളരാജരാജമംഗലം (രായിരമംഗലം) എന്ന ക്ഷേത്രത്തിലെ നരസിംഹമൂർത്തിയും ശ്രീകൃഷ്ണമൂർത്തിയും അദ്ദേഹത്തിന്റെ ഇഷ്ടദേവതകളായിരുന്നു എന്നും കാണാവുന്നതാണ്. അദ്ദേഹത്തിന്റെ വേദാന്തഗുരു ബ്രഹ്മാനന്ദനെന്ന ഒരു സന്യാസിയായിരുന്നു. ബ്രഹ്മാനന്ദൻ ഗൗഡപാദകൃതമായ ഉത്തരഗീതയ്ക്ക് ഒരു വ്യാഖ്യാനം നിർമ്മിച്ചിട്ടുള്ളതിനു പുറമെ ഭാഗവതൈകാദശസാരം എന്ന മറ്റൊരു ഗ്രന്ഥവും രചിച്ചിട്ടുള്ളതായി അറിയുന്നു. അദ്ദേഹം തൃശ്ശൂരിലെ സ്വാമിയാരന്മാരിൽ ആരെങ്കിലുമായിരുന്നിരിക്കാം. പിന്നീടു നീലകണ്ഠൻ (പ്രകാശവിഷയം) വെട്ടത്തുനാട്ടിലെ ചില ദേവന്മാരെ വന്ദിക്കുന്നു. തൃക്കണ്ടിയൂർ, തൃപ്രങ്ങോട്ട്, തിരുനാവാ, മുല്ലപ്പള്ളി, ആലത്തൂർ, കേരളാധീശ്വരം ഈ ആറു ക്ഷേത്രങ്ങളേയുമാണ് അദ്ദേഹം സ്മരിക്കുന്നത്. "നിത്യം രാജകരാജമംഗലപുരേ ചാരാദ്ഗ ഗണേശാലയേ നാവാനാമ്നി ച ധാമ്നി രാജതിതരാം മല്ലീവിഹാരാലയേ" എന്ന പാഠമനുസരിച്ചാണെങ്കിൽ മുൻപറഞ്ഞവയിൽ ആദ്യത്തെ നാലു ക്ഷേത്രങ്ങൾക്കുപുറമേ അദ്ദേഹത്തിന്റെ വിവക്ഷ രാജരാജ മംഗലവും ഗണേശാലയവുമാണെന്നു വരണം. പക്ഷേ രാജാരാജ മംഗലത്തെപ്പറ്റിയുള്ള പ്രസ്താവന ആദ്യത്തെ ശ്ലോകത്തിൽത്തന്നെ കഴിഞ്ഞിരിക്കുന്നതിനാൽ പ്രസ്തുത പാഠം അശുദ്ധകോടിയിൽ തള്ളേണ്ടിയിരിക്കുന്നു. ഏതായാലും നമ്മുടെ കവി ഗണേശമൂർത്തിയുടെ പരമാരാധകനായിരുന്നു എന്നുള്ളതിനു പക്ഷാന്തരമില്ല. ഏതു വഴിക്കു നോക്കിയാലും അദ്ദേഹം വെട്ടത്തുനാട്ടുകാരനാണെന്നുള്ളതു നിസ്സംശയമാണ്. തൃപ്രങ്ങോട്ടു ക്ഷേത്രത്തിനു സമീപം തിരുമംഗലം എന്ന പേരിൽ ഒരു മൂത്തതിന്റെ ഗൃഹം ഇന്നും ഉള്ളതായി അറിയുന്നു. പക്ഷേ 'യേഷാം ശ്രുതിപ്രണയിനീ' എന്ന ശ്ലോകംകൊണ്ടു മനുഷ്യാലയചന്ദ്രികയുടെ കർത്താവ് ഒരു നമ്പൂതിരിയോ ശിവദ്വിജനോ അല്ലെന്നും "തദ്ദേവപാദകമല" എന്ന ശ്ലോകംകൊണ്ട് ഒരമ്പലവാസിയാകണമെന്നുമാണല്ലോ അനുമാനിക്കേണ്ടത്.

കാലം

നീലകണ്ഠൻ നമ്പീശന്റെ കാലത്തെപ്പറ്റി ക്ലിപ്തമായി ഒന്നും പറവാൻ തരമില്ല. എന്നാൽ മനുഷ്യാലയചന്ദ്രികയിൽ ചേന്നാസ്സുനമ്പൂതിരിയുടെ തന്ത്രസമുച്ചയത്തേയും അതിന്റെ വിവരണാദി വ്യാഖ്യാനങ്ങളേയും സ്മരിക്കുന്നതുകൊണ്ടു, കൊല്ലം 650-ആണ്ടിനു മുമ്പല്ല അദ്ദേഹം ജീവിച്ചിരുന്നതെന്നു നിർണ്ണയിക്കാം. വാസ്തുവിദ്യയെപ്പറ്റിയും അദ്ദേഹം പ്രസ്താവിക്കുന്നുണ്ടെങ്കിലും അതിന്റെ കാലം അനിർണ്ണീതമാകയാൽ തദനുരോധേന ഒരനുമാനത്തിനും മാർഗ്ഗം കാണുന്നില്ല; അദ്ദേഹം കേളല്ലൂർച്ചോമാതിരിയുടെ ശിഷ്യനാണെന്നു ചില പഴമക്കാർ പറഞ്ഞുകേട്ടിട്ടുണ്ട്. ഏവഞ്ച ഇതരലക്ഷ്യങ്ങൾ ലഭിക്കുന്നതുവരെ അദ്ദേഹം കൊല്ലം എട്ടാം ശതകത്തിന്റെ പൂർവാർദ്ധത്തിൽ ജീവിച്ചിരുന്നതായി സങ്കല്പിക്കുന്നതിൽ അനൗചിത്യമുണ്ടെന്നു തോന്നുന്നില്ല. കാവ്യോല്ലാസത്തിൽ, ഏകാവലി, പ്രതാപരുദ്രീയം, രസാർണ്ണവസുധാകരം, എന്നീ അലങ്കാരഗ്രന്ഥങ്ങളെ സ്മരിക്കുന്ന അദ്ദേഹം ക്രി. പി. എട്ടാം ശതകത്തിന്റെ ഉത്തരാർദ്ധത്തിൽ ജീവിച്ചിരുന്ന അപ്പയ്യദീക്ഷിതരേയും ജഗന്നാഥപണ്ഡിതരേയും പറ്റി

ഒന്നും പ്രസ്താവിക്കുന്നില്ലെന്നുള്ളതു് ഈ അനുമാനത്തിനു് ഏറെക്കുറെ ഉപോൽബലകമാണു്.

മനുഷ്യാലയ ചന്ദ്രിക

നീലകണ്ഠന്റെ മൂന്നു ഗ്രന്ഥങ്ങളും അദ്ദേഹത്തിന്റെ വിവിധ ശാസ്ത്രപാണ്ഡിത്യത്തേയും കവിതാവൈദഗ്ദ്ധ്യത്തേയും പ്രസ്പഷ്ടമാക്കുവാൻ പര്യാപ്തങ്ങളായി പരിശോഭിക്കുന്നു. രണ്ടു മയമതങ്ങൾ, പ്രയോഗമഞ്ജരി, രണ്ടു ഭാസ്കരീയനിബന്ധനങ്ങൾ, മാർക്കണ്ഡേയമതം, പരാശരമതം, രത്നാവലി, കാശ്യപീയം വിശ്വകർമ്മീയം, ഈശാനഗുരുദേവപദ്ധതി, ഹരിസംഹിത, പഞ്ചാശിക (സവ്യാഖ്യ), വാസ്തുവിദ്യ എന്നിങ്ങനെ പല പ്രമാണഗ്രന്ഥങ്ങൾ പരിശോധിച്ചാണു് അദ്ദേഹം ശില്പവിഷയത്തിൽ കേരളത്തിലെ ഒരു പ്രമാണഗ്രന്ഥമായ മനുഷ്യാലയചന്ദ്രിക രചിച്ചിട്ടുള്ളതു്. തന്ത്രസമുച്ചയത്തോടു് അദ്ദേഹത്തിനുള്ള കടപ്പാടിനെപ്പറ്റി പ്രത്യേകമായി പ്രഖ്യാപനം ചെയ്യുന്നുമുണ്ടു്. ‘ചന്ദ്രിക’യിൽ ഏഴദ്ധ്യായങ്ങളും അവ ഓരോന്നിലും ഭിന്നവൃത്തങ്ങളിൽ ഇരുപതിനുമേൽ അൻപതിനകം പദ്യങ്ങളും അടങ്ങിയിരിക്കുന്നു. ശില്പലക്ഷണം, ദിങ്നിർണ്ണയം, പരിതഃപ്രദേശചിന്ത, മാനസാധനനിർണ്ണയം, പരദേവതാസ്ഥിതിനിയമം, യോന്യാദിനിർണ്ണയം, ദീർഘവിസ്താരാദികല്പനാക്രമം, ഉപപീഠവിധി, പാദപീഠോത്തരലുബാദിവിധി, വേദികാവിധി, അങ്കണവിധി, ശാലാവിധി, ഗോശാലാസ്ഥാനവിധി, കൂപസ്ഥാനവിധി, വാസ്തുപൂജാദിവിധി, ഭവനപരിഗ്രഹവിധി എന്നിങ്ങനെ ഗൃഹോപഗൃഹാദിനിർമ്മാണത്തെ പരാമർശിക്കുന്ന സകലവിഷയങ്ങളെക്കുറിച്ചും പ്രസ്തുതഗ്രന്ഥത്തിൽ നിഷ്കൃഷ്ടമായി പ്രതിപാദിച്ചിട്ടുണ്ടു്. ആ വിഷയത്തിൽ ഇത്രമാത്രം പ്രചാരമുള്ള ഒരു കേരളീയനിബന്ധം വേറെ ഇല്ലെന്നുതന്നെ പറയാം.

നീലകണ്ഠൻ തനിക്കു മാർഗ്ഗദർശങ്ങളായി നാമനിർദ്ദേശം ചെയ്യുന്ന ഗ്രന്ഥങ്ങളിൽ പലതും കേരളീയങ്ങളല്ല. പ്രയോഗമഞ്ജരി, പദ്ധതി, സമുച്ചയം, ഇവ കേരളീയങ്ങളാണെന്നു മുമ്പു തെളിയിച്ചിട്ടുണ്ടല്ലോ. വാസ്തുവിദ്യയും കേരളീയംതന്നെ. മയമതത്തിനു കേരളത്തിൽ അത്യധികം പ്രചാരമുണ്ടു്. അതും വിശ്വകർമ്മീയവും കൂടി കേരളോൽപന്നങ്ങളാണെന്നു ഗണിക്കാവുന്നതാണു്. മയമതത്തോടു സമുച്ചയകാരനു വലിയ കടപ്പാടുണ്ടു്. രണ്ടു മയമതങ്ങളെ നീലകണ്ഠൻ സ്മരിക്കുന്നുണ്ടെങ്കിലും ഒന്നേ നമുക്കു കിട്ടീട്ടുള്ളു.

മയമതം

അസുരശില്പിയായ മയനാണു് ഈ നിബന്ധം നിർമ്മിച്ചതെന്നു ഗ്രന്ഥത്തിൽ അതിന്റെ പ്രശസ്തിക്കു വേണ്ടി പറഞ്ഞിരിക്കുന്നു.

> “പിതാമഹാദ്യൈരമരൈർമ്മുനീശ്വരൈ-
> ര്യഥാ യഥോക്തം സകലം മയേന തൽ
> തഥാ തഥോക്തം സുധിയാം ദിവ്യൗകസാം
> നൃണാം ച യുക്ത്യാഖിലവാസ്തുലക്ഷണം”

എന്ന പദ്യം നോക്കുക. മുദ്രിതമായ മയമതത്തിൽ ആകെ മുപ്പത്തിനാലധ്യായങ്ങൾ അടങ്ങിയിരിക്കുന്നു. അതിനുമേൽ നാലധ്യായങ്ങൾകൂടി കാണണമെന്നാണു് അഭിജ്ഞന്മാരുടെ പക്ഷം. പീഠലക്ഷണത്തിന്റെ വർണ്ണനത്തോടുകൂടിയാണു് മുദ്രിതഭാഗം അവസാനിക്കുന്നതു്.

വാസ്തുവിദ്യ

വാസ്തുവിദ്യയുടെ കാലത്തേയോ കർത്താവിനേയോ പറ്റി യാതൊരറിവുമില്ല. അതും മയമതം പോലെ പ്രായേണ അനുഷ്ടപ്ഛന്ദസ്സിൽ ഉപനിബദ്ധമായിക്കാണുന്നു. ആകെ പതിനാറധ്യായങ്ങളുണ്ട്. സാധനകഥനം, വസുധാലക്ഷണം, വാസ്തുദേവതാകഥനം, പുരുഷസംസ്ഥാനം ഇങ്ങനെയാണ് അധ്യായങ്ങൾക്കു സംജ്ഞകൾ ഘടിപ്പിച്ചിരിക്കുന്നത്.

> "ദാരുസ്വീകരണം പശ്ചാന്നിധിഗേഹസ്യ ലക്ഷണം
> വക്ഷ്യേ, നൈവാത്ര വക്ഷ്യാമിഗ്രന്ഥബാഹുല്യതോ ഭയാൽ"

എന്ന് ആചാര്യൻ 13-ആമധ്യായത്തിൽ പ്രസ്താവിച്ചിട്ടുള്ളതിൽ നിന്നു വാസ്തുവിദ്യക്കു പുറം നിധിഗേഹം എന്നും ഒരു ഗ്രന്ഥം അദ്ദേഹം രചിച്ചിട്ടുള്ളതായി വെളിപ്പെടുന്നു. അതു കണ്ടുകിട്ടീട്ടില്ല.

വിശ്വകർമ്മീയം

നീലകണ്ഠൻ സ്മരിച്ചിരിക്കുന്ന വിശ്വകർമ്മീയവും ഒരു കേരളീയശില്പഗ്രന്ഥമാണെന്നു തോന്നുന്നു.

> "ഭഗവന്തം ദേവദേവം നത്വാ വ്യാപിനമിഷ്ടദം
> നരാണാം ശ്രേയസേ ചൈവ പ്രാർത്ഥിതാനാം ഹിതേച്ഛയാ
> ഗൃഹാണാം ശോഭനം സ്ഥാനം ദേവതാനാം ഗവാം നൃണാം
> ജലസ്ഥാനം ശിലാസ്ഥാനമാരാമസ്ഥാനമേവ ച
> ക്ഷേത്രമക്ഷേത്രമശ്രേഷ്ഠം മധ്യമന്തം തഥാപരം
> സംക്ഷേപേണ പ്രവക്ഷ്യാമി യഥാഹ ഭഗവാനജഃ"

ഇവ അതിലെ ശ്ലോകങ്ങളാണ്. ഇത്തരത്തിലുള്ള ശാസ്ത്രഗ്രന്ഥങ്ങൾക്കെല്ലാം പ്രായേണ മണിപ്രവാളാനുവാദങ്ങളും ഭാഷാ വ്യാഖ്യാനങ്ങളും ചില കേരളീയപണ്ഡിതന്മാർ നിർമ്മിച്ചു കാണുന്നുണ്ടെന്നു ഞാൻ മുമ്പുതന്നെ സൂചിപ്പിച്ചുകഴിഞ്ഞു.

മാതംഗലീല

ഗജശാസ്ത്രത്തെസ്സംബന്ധിച്ചിടത്തോളം മാതംഗലീലയെക്കാൾ പ്രചുരപ്രചാരവും പ്രമാണീഭൂതവുമായ ഒരു ഗ്രന്ഥം കേരളത്തിലില്ല. പ്രസ്തുതഗ്രന്ഥം പന്ത്രണ്ടു പടലങ്ങളായി വിഭജിക്കപ്പെട്ടിരിക്കുന്നു. മനുഷ്യാലയചന്ദ്രികയെപ്പോലെ വിഭിന്നവൃത്തങ്ങളിലാണ് മാതംഗലീലയും വിരചിതമായിരിക്കുന്നത്. നാഗോൽപത്യധികാരം, ശുഭലക്ഷണാധികാരം, അശുഭലക്ഷണാധികാരം, ആയുർല്ലക്ഷണാധികാരം, വയോലക്ഷണാധികാരം, മാനനിർണ്ണയാധികാരം, മൂല്യവിശേഷാധികാരം. സത്വലക്ഷണാധികാരം, മതഭേദാധികാരം, ഗജഗ്രഹാധികാരം, ഗജരക്ഷണദിനർത്തുചര്യാധികാരം, ആധോരണഗുണാദ്യധികാരം ഇവയാണ് പടലങ്ങളുടെ സംജ്ഞകൾ.

നാഗോൽപത്തി

അംഗരാജ്യത്തിൽ രോമപാദനെന്നു പണ്ട് ഒരു രാജാവുണ്ടായിരുന്നു. ദശരഥമഹാരാജാവിന്റെ ബന്ധുവായ ഒരു രോമപാദനുമായി നാം രാമായണത്തിൽ പരിചയപ്പെടുന്നുണ്ടല്ലോ. അദ്ദേഹം തന്നെയായിരിക്കണം ഈ രോമപാദനം. ഒരിക്കൽ അനവധി ആനകൾ ഒന്നിച്ചുകൂടി അംഗരാജ്യത്തിലെ വിളവുകൾ നശിപ്പിക്കുകയും

രോമപാദൻ കാട്ടിൽ പോയി അവയെ പിടിച്ചുകൊണ്ടുവന്നു രാജധാനിയിൽ കെട്ടിയിടുകയും ചെയ്തു. അവ പാലകാപ്യമഹർഷിയുടെ ആനകളായിരുന്നു. അദ്ദേഹം തന്റെ ഗജങ്ങളെ അന്വേഷിച്ച് അംഗരാജ്യത്തിൽ ചെല്ലുകയും അവിടെ അവയെ കണ്ട് അവയ്ക്കു വ്രണചികിത്സ ചെയ്യുകയും ചെയ്തു. അനന്തരം രോമപാദൻ ആ മഹർഷിയെ അർഘ്യപാദ്യാദികൾ സംഭാവന ചെയ്തു പ്രസാദിപ്പിച്ച് അദ്ദേഹത്തിനും ആ ഗജങ്ങൾക്കും തമ്മിലുള്ള ബന്ധത്തെപ്പറ്റി ചോദിച്ചു. പാലകാപ്യൻ അതിനു താഴെ സംക്ഷേപിക്കുന്ന വിധത്തിൽ മറുപടി പറഞ്ഞു: “പണ്ട് ആനകൾക്കു സ്വർഗ്ഗത്തിലോ ഭൂമിയിലോ യഥേഷ്ടം സഞ്ചരിക്കുവാൻ കഴിയുമായിരുന്നു. ഒരിക്കൽ ചില ആനകൾ ഹിമവൽപർവ്വതത്തിൽ നില്ക്കുന്ന ഒരു വലിയ വടവൃക്ഷത്തിന്റെ ശാഖകൾ നശിപ്പിക്കുകയും അപ്പോൾ അവിടെ തപസ്സുചെയ്തു കൊണ്ടിരുന്ന ദീർഘതപസ്സെന്ന മഹർഷി അതു കണ്ടു കോപിച്ച് ‘ഇനി നിങ്ങൾ മനുഷ്യർക്കു വാഹനങ്ങളായി തീരുവിൻ’ എന്ന് അവയെ ശപിക്കുകയും ചെയ്തു. അനന്തരം അവ പല രോഗങ്ങൾക്കും വശംവദങ്ങളായി. ബ്രഹ്മാവു കരുണയോടുകൂടി ആയുർവേദപരായണനായ ഒരു മുനി ഗജബന്ധുവായി കാലാന്തരത്തിൽ അവതരിക്കുമെന്നും അദ്ദേഹം ഗജങ്ങളുടെ വ്യാധികളെ ശമിപ്പിക്കുമെന്നും അരുളിച്ചെയ്തു. അങ്ങിനെയിരിക്കെ ഒരവസരത്തിൽ വസുപുത്രിയായ ഗുണവതി എന്ന യുവതി മാതംഗമുനിയുടെ ആശ്രമത്തെ പ്രാപിക്കുകയും ദേവേന്ദ്രൻ തന്റെ തപോവിഘ്നത്തിന്നായി അയച്ച ഒരു സ്ത്രീയാണ് അവൾ എന്നു ശങ്കിച്ച് ആ മുനി അവളെ പിടിയാനയാകട്ടെ എന്നു ശപിക്കുകയും ചെയ്തു. അദ്ദേഹത്തിന്റെ ശാപമോചനവരം നിമിത്തം ആ പിടിയാന സാമഗായനമുനിയുടെ രേതസ്സു പാനംചെയ്കയും തൽഫലമായി പാലകാപ്യൻ എന്ന മുനികുമാരനെ പ്രസവിക്കുകയും ചെയ്തു. ആ പാലകാപ്യൻ തന്നെയാണ് ഞാൻ” ഇങ്ങനെയുള്ള ആത്മകഥാകഥനത്തിനുമേൽ ഹസ്ത്യായുർവേദത്തെ സമഗ്രമായി അദ്ദേഹം അംഗരാജാവിനെ ഉപദേശിച്ചു. ഇതാണ് പുരാണപ്രസിദ്ധമായ ഗജോൽപത്തികഥ.

ഔത്തരാഹനായ പാലകാപ്യനാണ് ഹസ്ത്യായുർവേദത്തിന്റെ ഉപജ്ഞാതാവെന്നു മാത്രമേ ഊഹാപോഹകുശലന്മാർ ഈ കഥയിൽനിന്നു ധരിക്കേണ്ടതായിട്ടുള്ളു. മാതംഗലീലയിൽ നിന്നു മൂന്നു ശ്ലോകങ്ങൾ ചുവടേ പകർത്തുന്നു:

“ധർമ്മാത്മികാ സൃഷ്ടിരനേകപാനാം,
ഹിതായ യജ്ഞസ്യ ച ദേവതാനാം,
വിശേഷതോ രാജഹിതായ, തസ്മാ-
ദ്യത്നേന നാഗാഃ ഖലു രക്ഷണീയാഃ”

“യുധ്യന്തി കേവലം യോധാ വഹന്ത്യേവ ഹയാ രഥാൻ
വാരണാസ്തു നരേന്ദ്രാർഹാ യുധ്യന്തി ച വഹന്തി ച”
“നാഗാധ്യക്ഷോസ്തു ധീമാൻ നരപതിസദൃശോ
  ധാർമ്മികസ്സ്വാമിഭക്തഃ
ശുദ്ധസ്സത്യപ്രതിജ്ഞോ വ്യസനവിരഹിത-
  സ്സംയതാക്ഷോ വിനീതഃ
ഉത്സാഹീ ദൃഷ്ടകർമ്മാ പ്രിയവചനരത-
  സ്സദ്ഗുരോരാത്തശാസ്ത്രോ
ദക്ഷോ ധീരശ്ശരണ്യോ ഗജഹരണചണോ
  നിർഭയസ്സർവവേത്താ.”

ഒരു ആനക്കാരനുണ്ടായിരിക്കേണ്ട സിദ്ധികൾ എന്തെല്ലാമെന്ന് ഒടുവിലത്തെ പദ്യത്തിൽ നിന്നു വെളിപ്പെടുന്നു. മാതംഗലീല പാലകാപ്യന്റെ മൂലഗ്രന്ഥം നിഷ്കർഷിച്ചു പഠിച്ചു സംഗ്രഹിച്ചതാണെന്ന്

"മുനീന്ദ്രോദിതമാതംഗശാസ്ത്രാഗാധാർണ്ണവാന്മയാ
അല്പാ മാതംഗലീലേതി ലബ്ധേയം ശോധ്യതാം ബുധൈഃ"

എന്ന പദ്യത്തിൽ നീലകണ്ഠൻ നിവേദനം ചെയ്യുന്നു. മാതംഗലീലയുടെ ഭാഷാനുവാദങ്ങളെപ്പറ്റി യഥാവസരം പ്രസ്താവിക്കാം.

കാവ്യോല്ലാസം

ഇതു് ഒരു അലങ്കാരഗ്രന്ഥമാകുന്നു. 'നൃസിംഹയാദവാകാര' മുതലായ ശ്ലോകങ്ങൾക്കുശേഷം ആചാര്യൻ ഇങ്ങനെ പ്രതിജ്ഞ ചെയ്യുന്നു:

"ശാസ്ത്രന്യായപ്രായകാവ്യപ്രകാശാ-
ദ്യർത്ഥാംഭോധൗ തദ്. . .
ഗാഹന്തേ നോ ബാലകാസ്താവദസ്മാൽ
കാവ്യോല്ലാസഃ കഥ്യതേ ഹൃദ്യരൂപഃ

അസ്മദ്ദ് ബുദ്ധേർവിശുദ്ധ്യൈ മുഹുരപി ബഹുത-
 ന്ത്രാവലോകാന്മയാ യ-
ല്ലബ്ധം ബുദ്ധഞ്ച കിഞ്ചിത്തദപി ബുധജനൈ-
 സ്സാധു സംശോധനീയം;
അന്യേ രുദ്ധന്ത്വിദാനീന്തനമിതി കിമു തൽ-
 കാലജാ ദീപികാ ന
ധ്വാന്തം നിർമ്മൂലയേദക്ഷരവിനിമയതഃ
 കോത്ര ദോഷോർത്ഥസാമ്യേ?

സ്വല്പഗ്രന്ഥതയാപ്യതീവ ഗഹനാ ന്യായഗ്രഹഗ്രന്ഥിലാ-
സ്തർക്കൈശ്ചാപി പുരാതനോദിതമഹാ തന്ത്രാന്തരസ്ഥാസ്തതഃ
ഹൃദ്യൈരദ്യ തു കാവ്യലക്ഷണപരാ തൽകാരികാ കഥ്യതേ
പദ്യൈഃ പ്രാകൃതവർജ്ജിതൈസ്തദനുരൂപോദാ ഹൃതിശ്ചോച്യതേ.
ആദൗ കാവ്യസ്വരൂപാദ്യവയവവിഭവഃ
 ശബ്ദഭേദാശ്ച വാച്യാ-
ദ്യർത്ഥാർത്ഥവ്യഞ്ജകത്വധ്വനിഗതിരസഭാ-
 വാദിദോഷാ ഗുണാശ്ച,
കാവ്യാലങ്കാരനാട്യോദിതവിധിഗതയോ
 രൂപകാങ്കപ്രഭേദാ
ഗീതാതോദ്യാദിലക്ഷ്മപ്രഭൃതി ബഹുവിധാ-
 സ്സന്തി സംക്ഷേപതോ∫ത്ര."

പൂർവാചാര്യന്മാരുടെ കാവ്യപ്രകാശാദിഗ്രന്ഥങ്ങൾ തർക്കജഡിലങ്ങളാകയാൽ അവയിലെ തത്ത്വങ്ങൾ കാരികകളാക്കി സംസ്കൃതഭാഷാപദ്യങ്ങളിൽ അനുരൂപങ്ങളായ ഉദാഹരണങ്ങളോടുകൂടി രചിക്കുന്നതായി പ്രണേതാവു പറയുന്നു. ഒടുവിലത്തേ പദ്യത്തിൽനിന്നു ഗ്രന്ഥത്തിന്റെ വ്യാപ്തി മനസ്സിലാക്കാവുന്നതാണ്. അത്

പല ഉന്മേഷങ്ങളായി വിഭജിക്കപ്പെട്ടിരിക്കുന്നു. കാവ്യോല്ലാസത്തിന്റെ സ്വരൂപം എന്തെന്നറിവാൻ രണ്ടുദാഹരണങ്ങൾ പ്രദർശിപ്പിക്കാം:

1.

> “അർത്ഥാനാം വ്യഞ്ജകത്വം തു പദവൈശിഷ്ട്യതോ യഥാ-
> ഏകാഹം പൃഥുപൂർണ്ണകുംഭവഹനാൽ സ്വേദശ്രമക്ലാന്തിഭിഃ
> ഖിന്നാസ്മി ക്ഷണമത്ര ഗേഹനികടേ വിശ്രമ്യ യാസ്യാമ്യഥ
> ഇത്യുക്തൗ കവിവാക്ചമൽകൃതിഗതേർ വൈശിഷ്ട്യതോ വ്യജ്യതേ
> ചൗര്യോപാത്തരതിപ്രഗോപനവിധിഃ കസ്യാശ്ചി ദേണീദൃശഃ”

2. “വ്യംഗ്യാർത്ഥഭേദവൈശിഷ്ട്യാദർത്ഥവ്യഞ്ജകതാ യഥാ-

> ശബ്ദാർത്ഥം വാക്യസമ്പൽപ്രഥിമപരമതാൽ-
> പര്യമപ്യപ്രധാനീ-
> കൃത്യാന്യൽ സമ്യഗർത്ഥാന്തരമഭിജനയേ-
> ദ്വ്യഞ്ജനൈർവൃത്തിഭേദൈഃ
> ശബ്ദോസൗ വ്യഞ്ജകസ്സ്യാദപി ച തദുദിത-
> വ്യംഗ്യഭേദാത്മകാർത്ഥോ-
> പ്യേവം കുത്രാപി ചാർത്ഥാന്തരമപി ജനയൻ
> വ്യംഗ്യതോ വ്യംഗ്യമേതൽ.
>
> യഥാ-
> “സരസിരുഹദലേ വിഭാതി നീലേ
> രമണ സുനിർമ്മലനിശ്ചലാ വലാകാ
> മരകതമണിഭാജനേ നിലീനാ
> ശശിവിശദാ നവശംഖശുക്തികേവ”

ശ്ലോകങ്ങൾക്കു പ്രായേണ രചനാഭംഗി കുറവാണെന്നു പറയേണ്ടിയിരിക്കുന്നു.

വെട്ടത്തുനാട്ടു രവിവർമ്മത്തമ്പുരാൻ

കൊല്ലം എട്ടാം ശതകത്തിന്റെ മധ്യത്തിൽ രവിവർമ്മാവെന്നൊരു രാജാവു വെട്ടത്തുനാടു ഭരിച്ചിരുന്നു. അദ്ദേഹം പണ്ഡിതന്മാരേയും കവികളേയും പ്രോത്സാഹിപ്പിയ്ക്കുന്നതിൽ ജാഗരൂകനായിരുന്നു. അതിനുപുറമേ അദ്ദേഹം ഇളയതമ്പുരാനായിരുന്നപ്പോൾ ഭാഗവതടീകാസമുച്ചയം എന്നൊരു ഗ്രന്ഥവും നിർമ്മിയ്ക്കുകയുണ്ടായി. ആ ഗ്രന്ഥത്തിന്റെ ആരംഭത്തിലുള്ള ചില ശ്ലോകങ്ങളാണ് അടിയിൽ കാണുന്നതു്:

> “നമഃ ശ്രീശങ്കരാചാര്യപാദേഭ്യോ യൈർദ്ദയാലുഭിഃ
> അർത്ഥാപനേന ശാസ്ത്രാണാം വർത്തനീ രക്ഷിതാ സതാം.
>
> തുംഗഗംഭീരതാക്ഷാന്തമഹീധരമഹോദധിഃ
> ചകാസ്തിപൃഥിവീചക്രശക്രോ വിക്രമഭൂപതിഃ
>
> കമലസ്യാപി കാഠിന്യം കലിശസ്യാപി മാർദ്ദവം
> വ്യഞ്ജയന്ത്യാ വിധത്തേ യോ ബുദ്ധ്യാ സ്വായത്തസിദ്ധിതാം.
>
> അമംസ്യൈകതനൂഭക്തമർത്ത്യാമർത്ത്യമഹോദയഃ
> നിജധൂർവഹണേ ശക്തം യൽകുലം കുലശേഖരഃ,

പ്രകൃത്യാ തസ്യ മിത്രത്വേ വർത്തതേ ബദ്ധസൗഹൃദഃ
പ്രകാശഭൂപതിസ്തസ്യ മാഹാത്മ്യം ദൂരതോ ഗിരാം.

കൃത്സ്നം വിശ്വംഭരാഭാരം ലഘൂകൃത്യ സ്വഗൗരവാൽ
യദീയാ മുഹുരാശാസ്തേ ധിഷണാ വിഷയാന്തരം.

ആമോദം ദധതി ഗ്രാമാ യസ്യ രാജ്യേ ദ്വിജന്മനാം
കിശോരമാരുതാനീതനിളാനീരജരേണവഃ

സാധവോ യേന മോഹാന്ധൈരുൽഖാതാഃ പരതഃ പരൈഃ
സ്വാരാജ്യേ പ്രതിരോപ്യന്തേ ദാനമാനാംബുദോഹളൈഃ.

നവപ്രതാപനിർദ്ധൂത പരോത്ഥാനഫലോദയഃ
ലോകേഷു കീർത്ത്യാ വിദ്യാസു ബുദ്ധ്യാ വ്യാപ്തിമുപേയിവാൻ

വാസുദേവപദാംഭോജമകരന്ദമധുവ്രതഃ
രവിവർമ്മാനുജസ്തസ്യ രാജരാജസ്യ രാജതേ.

ആയുർവിദ്യാധനാനാം യസ്സാധനാനാമുദാരധീഃ
വിനിയോഗം വിതനുതേ സമീക്ഷ്യ ഫലമക്ഷയം.
ശ്രീഭാഗവതഭാവാർത്ഥാൻ യഥാശ്രുതമധീയതാ
യസ്യലീലാശുകേനാപി ശ്രീമതശ്ശ്രീശുകായിതം.

സമാനഹൃദയൈസ്സാർദ്ധം വിബുധൈസ്സന്നിധൗ സ്ഥിതൈഃ
ശ്രീഭാഗവതടീകാനാം വിധത്തേ സ സമുച്ചയം."

അന്നത്തെ വെട്ടത്തുനാട്ടുരാജാവു സാമൂതിരിപ്പാട്ടിലേയും കൊച്ചി മഹാരാജാവിന്റെയും ആപ്തമിത്രമായിരുന്നു എന്ന് ഈ ശ്ലോകങ്ങളിൽനിന്നു നാം അറിയുന്നു. രവിവർമ്മാവ് ഒരു കൃഷ്ണഭക്തനായിരുന്നതിനുപുറമേ വൈദ്യശാസ്ത്രവിചക്ഷണനും കൂടി ആയിരുന്നു എന്നും ഊഹിക്കാവുന്നതാണ്. വാസുദേവസംജ്ഞനായ ഒരു കവി രവിവർമ്മാവിന്റെ സദസ്സിനെ അലങ്കരിച്ചിരുന്നു. അദ്ദേഹത്തിന്റെ നാമധേയത്തോട് അനുബദ്ധമായി മൂന്നു സർഗ്ഗത്തിൽ സംക്ഷേപരാമായണമെന്നും അഞ്ചു സർഗ്ഗത്തിൽ സംക്ഷേപഭാരതമെന്നും പത്തു സർഗ്ഗത്തിൽ ഗോവിന്ദചരിതമെന്നും മൂന്നു കാവ്യങ്ങൾ നമുക്കു ലഭിച്ചിട്ടുണ്ട്. ഇവ കൂടാതെ ഏഴു സർഗ്ഗത്തിൽ വിരചിതമായ കല്യാണനൈഷധം എന്ന കാവ്യവും അദ്ദേഹത്തിന്റേതാണെന്ന് ഒരു വിധം നിർണ്ണയിക്കുവാൻ കഴിയും. ശ്വേതാരണ്യസ്തുതി എന്നൊരു സംസ്കൃതഗദ്യവും രവിവർമ്മാവിന്റെ ആജ്ഞാനുസാരം നിർമ്മിതമായിട്ടുണ്ട്. അതിന്റെ പ്രണേതാവു മറ്റൊരു കവിയാണെന്നു തോന്നുന്നു. ആദ്യം നിർദ്ദേശിച്ച നാലു കാവ്യങ്ങളും ബാലപാഠത്തിനായി അനുഷ്ടുപ്പുവൃത്തത്തിൽ രചിച്ചിട്ടുള്ളവയാണ്. രവിവർമ്മത്തമ്പുരാൻ തൃക്കണ്ടിയൂർ അച്യുതപ്പിഷാരടിയുടേയും പുരസ്കർത്താവായിരുന്നു. പിഷാരടി തന്റെ പ്രവേശകം എന്ന വ്യാകരണഗ്രന്ഥത്തിന്റെ ഉപക്രമത്തിൽ അദ്ദേഹത്തെ

"ലക്ഷ്മ്യാ പ്രകാശവിഷയം രഞ്ജയൻ നിജയാ നിജം
നിത്യമുദ്യൻ വിജയതേ സുകൃതാലംബനം രവിഃ"

എന്ന ശ്ലോകത്തിൽ രവിവർമ്മാവിനേയും ആദിത്യഭഗവാനേയും ശ്ലേഷപ്രയോഗസാമർത്ഥ്യത്തെ ആശ്രയിച്ചു യൗഗപദ്യേന സ്തുതിച്ചിരിക്കുന്നു. വാസുദേവന്റെ ചില ശ്ലോകങ്ങൾ ഉദ്ധരിക്കുന്നു:

സംക്ഷേപഭാരതം

“കരീന്ദ്രമുഖഭൃതേശഗിരീന്ദ്രതനയാന്വിതാ
സ്മരാമിതമദോന്മാഥി സ്മരാമി തദഹം മഹഃ.

കവിലോകമുഖാംഭോജസവിലാസനിവാസിനം
അവലോകയിതാസ്മ്യാന്തരവലേപഭരം വിധേഃ.

കുന്ദസൂനമനോഹാരി മന്ദഹാസവിരാജിതം
നന്ദഗോപകുലോത്തംസമിന്ദിരാരമണം ഭജേ.

. . . .

ജഗദാനന്ദയൻ ഗോഭിസ്സതാം മാർഗ്ഗം സനാഥയൻ
പ്രകാശശ്രീകരോ രാജാ രവിവർമ്മാ വിരാജതേ.

ഗിരാം ദേവീ രമാ ചോഭേ യം സമഗ്രഗുണോജ്ജ്വലം
ആശ്രിത്യ സ്വപ്രിയൗ ദേവൗ സ്മരതോ ന കദാചന.

തസ്യാജ്ഞയാ സുമനസഃ പാർത്ഥാനാം ചരിതം ശുഭം
ബ്രൂമസ്സംക്ഷിപ്യ സുതരാം പ്രസീദന്ത്വിഹ ദേശികാഃ

സോമവംശേऽഭവദ്രാജാ ശന്തനുർന്നാമ ധാർമ്മികഃ
സ വസൻ ഹസ്തിനപുരേ പാലയാമാസ മേദിനീം.

ഗംഗായാം തസ്യ ഭാര്യായാം ഭീഷ്മഃ പുത്രോऽഭവൽകൃതീ
ബ്രഹ്മചര്യവ്രതം യസ്മിന്നാജീവാന്തം പ്രതിഷ്ഠിതം”

ഒടുവിൽ

“യദേതദ്വൃത്തമേതേഷാം പാണ്ഡവാനാം മഹാത്മനാം.
സേയമേതാദൃശീ കാപി വാസുദേവസ്യ നിർമ്മിതിഃ.”

എന്നു കർത്തൃനാമസൂചകമായ ഒരു ശ്ലോകവും കാൺമാനുണ്ട്.

ഗോവിന്ദചരിതം

“അസ്തിശ്രീമൽപ്രകാശേന്ദ്രവംശമംഗല്യഭൂഷണം
രവിവർമ്മാമഹീപാലസ്സതാം സുകൃതമാധുരീ.

തം സർവഗുണസമ്പന്നം സമാശ്രിത്യ സരസ്വതീ
ശ്രീശ്ച ന സ്മരതോ ജാതു പ്രിയാവേകഗുണാശ്രയൗ.

തസ്യ ധർമ്മാത്മനഃ പ്രീത്യൈ ഗോവിന്ദചരിതം വയം
ബ്രൂമസ്സംക്ഷിപ്യ സുതരാം പ്രസീദന്ത്വിഹ ദേശികാഃ.

ശ്രീമതീ ശൂരസേനേഷു ബഭ്രുവാതീവ പാവനീ
മഥുരാ നാമ നഗരീ യുദൂനാം പുണ്യകർമ്മണാം.

ഉഗ്രസേനോ നൃപസ്തസ്യാം വസൻ രാജ്യമപാലയൽ
അനുജേന സഹ ശ്രീമാൻ ദേവകേന മഹാത്മനാ.”

ക്ഷേത്രജസ്തസ്യ പുത്രോऽഭൂൽ കംസോ നാമ ഖലോ ബലീ

ദേവകസ്യ ച കന്യാഭൂദ്ദേവകീ നാമ ശോഭനാ.

ദശമസ്കന്ധാന്തർഗ്ഗതമായ കഥയാണ് ഗോവിന്ദചരിതത്തിലെ വിഷയമെന്ന് ഇനി പ്രത്യേകം പറയേണ്ടതില്ലല്ലോ. അവസാനത്തിൽ

"ഏവം സ ഭഗവാൻ വിഷ്ണുരവതാര്യ ഭുവോ ഭരം
സ്ഥാപയൻ പരമം ധർമ്മം രരക്ഷ സകലം ജഗൽ."

എന്ന ശ്ലോകവും അതിൽപ്പിന്നീട് ഒരു സർഗ്ഗാന്തശ്ലോകവും കൂടിയുണ്ട്.

കല്യാണനൈഷധം

"ലക്ഷ്മീമാബിഭ്രതേ കാന്താം സാക്ഷാൽകല്യാണഹേതവേ
നമസ്സത്യായ ശാന്തായ പുണ്യശ്ലോകായ ശാർങ്ഗിണേ.

അസ്തി ദേവവരശ്ലാഘ്യോ ഭീമഭൂപജയാദൃതഃ
പ്രകാശരാജോധർമ്മാത്മാ രവിവർമ്മാനലോജ്ജ്വലഃ.

. . . .

തൽപ്രീത്യൈ കലിദോഷഘ്നം നളസ്യ ചരിതം മഹൽ
സഞ്ജിഘൃക്ഷോഃ പ്രസീദന്തു വ്യാസാദ്യാ ഗുരവോ മമ."

സംക്ഷേപരാമായണം

"ശ്രീമന്തം സീതയാ സാർദ്ധമാസീനം പരമാസനേ
സാനുജം സർവലോകേശം രാമചന്ദ്രമുപാസ്മഹേ.

രാമസ്യ ചരിതം പുണ്യം സംക്ഷിപ്യ വദതോ മമ
വാല്മീകിമുഖ്യാ ഗുരവഃ പ്രസീദന്തു ദയാലവഃ.

രാജാ ദശരഥോ നാമ സൂര്യവംശേ/ഭവൽ പുരാ
അയോധ്യായാം സ നിവസൻ പാലയാമാസ മേദിനീം."

ഈ ഗ്രന്ഥത്തിൽ രവിവർമ്മാവിനെ സ്മരിച്ചുകാണുന്നില്ല. പക്ഷേ ഒടുവിൽ വാസുദേവകൃതമെന്നു ലേഖകന്റെ കുറിപ്പുണ്ട്. ഈ കാവ്യങ്ങളിലെല്ലാം സർഗ്ഗാന്തശ്ലോകങ്ങൾ മാത്രം ഇതരവൃത്തങ്ങളിൽ നിബന്ധിക്കപ്പെട്ടിരിക്കുന്നു. ഇത്തരത്തിലുള്ള ചെറിയ കൃതികളിൽ വലിയ മനോധർമ്മപ്രകടനത്തിനൊന്നും മാർഗ്ഗമില്ലല്ലോ.

ശ്വേതാരണ്യസ്തുതി

ഇതു തൃപ്രങ്ങോട്ടു ശിവന്റെ സേവാക്രമത്തെ വിവരിക്കുന്ന ഒരു ഗദ്യമാണ്.

"ശ്രീമാനാത്ഭുതസൽകവിത്വപദവീനിത്യാധ്വനീനോ വശീ
യോ ജാഗർത്തി ജഗൽപ്രകാശമഹിമാ വീരഃപ്രകാശേശ്വരഃ
തസ്യശ്രീരവിവർമ്മദേവനൃപതേർവാചാ കൃതാന്തദ്രുഹഃ
ശ്വേതാരണ്യനിവാസിനോ ഭഗവതസ്സേവാക്രമോ വർണ്ണ്യതേ"

കവി തൃപ്രങ്ങോട്ടപ്പന്റെ ഭക്തനാണെന്ന "നിശാതശൂലവിദാരിതകൃതാന്തഭുജാന്ത രാളസ്യ ഭഗവതഃ പരക്രോഢപുരേ പരിക്രീഡമാണസ്യ ചരണസരസിജയുഗളമഗ ളിതാദരമനുദിവസമുപാസേ" എന്ന ഭാഗത്തിൽ ആവേദനം ചെയ്യുന്നു.

ദേശിങ്ങനാട്ടു് രാമവർമ്മ മഹാരാജാവു്

കൊല്ലവർഷം എട്ടാംശതകത്തിന്റെ പ്രഥമപാദത്തിൽ ജയസിംഹനാട്ട് (ദേശിങ്ങ നാട്ട്) എന്നുകൂടി പേരുള്ള കൊല്ലത്തു് 'രാമവർമ്മ' എന്ന പ്രസിദ്ധനായ ഒരു രാ ജാവുണ്ടായിരുന്നു. അദ്ദേഹത്തിനും അദ്ദേഹത്തിന്റെ ജ്യേഷ്ഠനായ ഉദയമാർത്താ ണ്ഡവർമ്മ മഹാരാജാവിനും വിജയനഗരസാമ്രാജ്യത്തിലെ ചക്രവർത്തികളുമായി യുദ്ധം ചെയ്യേണ്ടിവന്നു. രാമവർമ്മ മഹാരാജാവിന്റെ ശാസനങ്ങൾ 683 മുതൽ 722 വരെയുള്ള വർഷങ്ങളിൽ കാൺമാനുണ്ടു്. ക്രി. പി. 1399 മുതൽ 1645 വരെയുള്ള കാലത്തു ദേശിങ്ങനാട്ടു രാജാക്കന്മാരുടെ ശിലാരേഖകൾ ഇന്നു തിരുനെൽവേലി ജില്ലയിൽപ്പെടുന്ന പല സ്ഥലങ്ങളിലും വിപ്രകീർണ്ണങ്ങളായിക്കിടക്കുന്നു. അന്നു തി രുനെൽവേലിയുടെ ഭൂരിഭാഗവും അവർക്കു് അധീനമായിരുന്നു. രാമവർമ്മമഹാരാ ജാവിന്റെ ശാസനങ്ങൾ അമ്പാസമുദ്രം, ഏർവാടി, പള്ളക്കാൽകരിചൂഴ്ന്തമംഗലം, തെങ്കാശി, മേലേച്ചെവ്വൽ മുതലായ പ്രദേശങ്ങളിൽ കാണാവുന്നതാണ്. അദ്ദേഹം ഒരു വിദ്വൽപ്രിയനും സാഹിത്യരസികനുമായിരുന്നു.

നാരായണൻനമ്പൂരി

സുഭഗസന്ദേശകാരനായ നാരായണൻനമ്പൂരി ഈ രാമവർമ്മമഹാരാജാവിന്റേ യും അദ്ദേഹത്തിന്റെ ഭാഗിനേയന്റെയും ആശ്രിതനായിരുന്നു. പ്രസ്തുത സന്ദേശ ത്തിൽ അദ്ദേഹം മഹാരാജാവിനെ ഇങ്ങനെ വാഴ്ത്തുന്നു:

> "വീരസ്സ്വേവ്യസ്തദനു ഭവതാ വിശ്രുതോ ദാനശക്ത്യാ
> രാജാ രാമാജനമനസിജോ രാമവമ്മാഭിധാനഃ
> യേന സ്ഫീതാം ജഗതി ജയസിംഹാന്വയോ യാതി കീർത്തിം
> പാഥോരാശിഃ പരമമൃചിനാ പാർവണേനേന്ദുനേവ.
>
> മാനോ നീവി, മനസിജശരാഃ കിങ്കരാഃ പ്രാർത്ഥിതോർത്ഥീ,
> ചാരോ നേത്രം, കവിരഭിമതഃ പ്രാണബന്ധുഃ കൃപാണീ,
> നീതിർഭാര്യാ, നിഗമഭണിതിർദ്ദേശികോ യസ്യലോകേ,
> താദൃങ്മൃഗ്യോ ഭവതി സുകൃതീ രാജശബ്ദാഭിധേയഃ."
>
> "ദൃഷ്ട്വാ തസ്യാ ദ്വിഗുണിതരസാം ഭക്തിമഭ്യാഗതേഷു
> പ്രജ്ഞാം തേജഃ ശ്രിയകഥ ദയാമന്നദാനാദരഞ്ച
> പ്രക്രാന്തോപി പ്രകൃതവിഷയേ ന പ്രഗല്ഭഃ ക്ഷണം ത്വം
> സത്സമ്പർക്കസ്ഥിരയതി രതിം സർവകാര്യാന്തരേഷു."

പൂർവസന്ദേശത്തിന്റെ അവസാനത്തിലുള്ള

> "യസ്യ സ്വാമീ യദുകുലപതിർന്നാമതോ രാമവർമ്മാ
> യസ്യശ്രീമാൻ ഭവതി പരമം ദൈവതം ഭാഗിനേയഃ
> ഉദ്യന്മാധ്വീരസപരിമളേ തസ്യ സന്ദേശകാവ്യേ
> ഹൃദ്യേ നാരായണകവയിതുഃ പൂർവഭാഗസ്സമാപ്തഃ."

എന്ന പദ്യത്തിലും അദ്ദേഹം തന്റെ പുരസ്കർത്താവിനേയും അവിടത്തെ അനന്തരവനേയും സ്മരിക്കുന്നു. കൊല്ലം എട്ടാംശതകത്തിന്റെ പ്രഥമപാദത്തിലായിരിക്കണം സുഭഗസന്ദേശത്തിന്റെ നിർമ്മിതി. നാരായണന്റെ ജനനസ്ഥലമേതെന്നു വെളിവാകുന്നില്ല. പ്രേയസിയുടെ ഗൃഹം തൃശ്ശൂരായിരുന്നു.

സുഭഗസന്ദേശം

"ക്രീഡാരാമേ പുരവിജയിനഃ കൗതുകേന ക്ഷപായാം
ക്രീഡൻ ക്ഷിപ്തഃ കുചകലശതഃ സന്നിഗൃഹ്യ പ്രിയായാഃ
മാസാൻ കാംശ്ചിന്മനസിജശരൈശ്ശിക്ഷിതോദക്ഷിണാബ്ധേഃ
കൂലേ കുജൽപരഭൃതകുലേ കോപി കാമീ നിനായ"

എന്ന ശ്ലോകംകൊണ്ടു സന്ദേശം ആരംഭിക്കുന്നു. തന്റെ പ്രേമഭാജനമായ മാനവീമേനകയെന്ന യുവതിയുമായി ഒരു യുവാവു തൃശ്ശിവപേരൂരിൽ വിഹരിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കവേ ദുർവിധിയുടെ ശക്തിനിമിത്തം അദ്ദേഹം ദക്ഷിണസമുദ്രത്തിന്റെ തീരത്തിലുള്ള കന്യാകുമാരിയിൽ ക്ഷിപ്തനാകുന്നു. അവിടെ നായകൻ ദേവിയെ വന്ദിച്ചുകൊണ്ടിരുന്നപ്പോൾ ഒരു സ്നാതകബ്രാഹ്മണനെ കാണുകയും അദ്ദേഹത്തോടു നായികയെ സമാശ്വസിപ്പിക്കുവാൻ തൃശ്ശിവപേരൂരോളം പോകണമെന്നപേക്ഷിക്കുകയും ചെയ്യുന്നു. ആ ബ്രാഹ്മണൻ ലാടദേശീയനാണ്. പരദേശത്തുകൂടി ചിദംബരംവരെ യാത്രചെയ്തു തിരികെ പാലക്കാട്ടുവഴി കേരളത്തിൽ കടന്നു തൃശ്ശൂരേയ്ക്കു ചെല്ലുവാനാണ് അദ്ദേഹം സന്ദേശഹരനോട് അഭ്യർത്ഥിക്കുന്നത്. മാർഗ്ഗമധ്യത്തിലുള്ള ഇടലാക്കുടി (പക്ഷേ ആരുവാമൊഴി), പണകുടി, തിരുക്കുറുകുടി (ശ്രീകുരംഗം) ആഴ്വാർ തിരുനഗരി, തെങ്കാശി, ശ്രീവല്ലിപുത്തൂർ, തിരുപ്പറക്കുന്റം, തിരുമാലിരുഞ്ചോലൈ (ഋഷഭഗിരി) ഇത്യാദി സ്ഥലങ്ങളെ വർണ്ണിച്ചതിനു മേൽ കവി സ്നാതകനെ നേരേ ചിദംബരത്തേയ്ക്കു പോകുവാൻ ഉപദേശിക്കുന്നു. പിന്നീട് അവിടെനിന്നു തെക്കോട്ടേയ്ക്കു പോന്നു കുംഭകോണം, ശ്രീരംഗം, ജംബുകേശ്വരം ഇവിടങ്ങളിലുള്ള ദേവന്മാരെ വന്ദിച്ചു കൊങ്ങനാടു (കോയമ്പത്തൂർ) കടന്നു കേരളത്തിൽ എത്തി സാമൂതിരിമഹാരാജാക്കന്മാരുടെ കീർത്തി പ്രസരിക്കുന്ന ദേശങ്ങൾ അതിലംഘിച്ചു തൃശ്ശൂരിൽ എത്തുവാൻ നിർദ്ദേശിക്കുന്നു. കവിതാരീതി മനസ്സിലാക്കുവാൻ ചില ശ്ലോകങ്ങൾ താഴെച്ചേർക്കുന്നു.

ഗോപസ്ത്രീകൾ (ഇടച്ചികൾ)

ശംഖാകല്പം ശതമഖമണിശ്യാമളം കോമളാംഗം
താളീപത്രശ്രവണയുഗളം തത്ര ഗോപീകദംബം
ദൃഷ്ട്വാ ദൃഷ്ട്യോസ്സുഖമനുഭവൻ മാസ്മ ഭൂരുത്സുകസ്ത്വം
കസ്യാശാസ്യം ന ഭവതി നവം യൗവനം കാമിനീനാം. (1)

തിരുക്കുറുംകുടി (ദേശിങ്ങനാട്ടുരാജാക്കന്മാരുടെ പൂർവദേശരാജധാനി)

ഏലാവല്ലീകലിതകദളീപേലവസ്പർശശീതാൻ
വാതാൻ കുംഭീസുതകലവധൂകുന്തളീഗന്ധചോരാൻ
ആലിംഗ്യാസ്മിൻ കമലഭവനാകേളികല്യാണരംഗം
യായാ യായാവര! വസുമതീമംഗലം ശ്രീകുരംഗം. (2)

താമ്രവർണ്ണീനദി

താമുത്തീർണ്ണാം കലശജനുഷഃ കുണ്ഡകല്യാണലക്ഷ്മീം

പാടീരാദ്രേർദ്ദ ഹിതരമിളാമണ്ഡലീഹാരമാലാം
ആഖ്യാം രത്നാകര ഇതി ഗുണൈരംബുധേസ്സാധയന്തീ-
മധ്വശ്രാന്തിപ്രശമനകരീമർത്ഥസിദ്ധ്യൈ തരേസ്ഥം. (3)

തെങ്കാശിക്ഷേത്രത്തിലെ ശിവൻ

മത്സ്യക്രീഡാമുഖരിതശിരശ്ശേഖരസ്തത്ര വന്ദ്യ-
ശ്ശബ്ദവ്യാഖ്യാചതുരവലയഃ കശ്ചിദാശ്ചര്യയോഗീ
സ്വാഹാദേവീസുചരിതഫലം സ്വർഗ്ഗ്യമൃഷ്ടാഷ്ടിധുര്യം
കുർവൻ ജ്യോതിർദ്ദൃശി കുചതടീകുന്തളാങ്കാർദ്ധഭാഗഃ. (4)

ചിദംബരത്തിലെ സഭാനാഥനൃത്തം

തസ്യാമഗ്രേ ഭുവനസുകൃതസ്ഥാപനാശംഖഘോഷോ
ഭൂയോ മായമയമൃഗകുലോച്ചാടനവ്യഗ്രഘോഷഃ
ശ്രുത്യോഃ പ്രീത്യൈ മുനിജനമനഃകേകിജീമൂതഘോഷോ
മന്ദ്രോന്മേഷസ്തവ മണിസഭാനാഥമഞ്ജീരഘോഷഃ. (5)

തൃശ്ശിവപേരൂർ

തേഷാം മധ്യേ ത്രിപുരജയിനോർന്നിത്യസാന്നിധ്യയോഗാൽ
പ്രാപ്യാ പുണ്യാ തവ വൃഷപുരീ പ്രാണനാഥാസ്പദം മേ
യാമുത്സംഗേ കുസുമരജസാ ധൂസരാംഗീ പ്രമോദാൽ
കേളീലോലാമിവ ദുഹിതരം കേരളോർവീ ദധാതി. (6)

സന്ധ്യായന്തേ സരസിജദൃശാം പക്വബിംബോഷ്ഠഭാസ-
സ്താരായന്തേ സ്തനതടജുഷോ നിസ്തുഷാ മൗക്തികാള്യഃ
ചന്ദ്രായന്തേ കമലസുഷമാകൃന്തി വക്ത്രാണി യസ്യാം
ജ്യോത്സ്നായന്തേ പ്രതിനവസുധാസ്യന്ദിനോ മന്ദഹാസാഃ

എന്നും മറ്റും ആ നഗരത്തിൻറെ മാഹാത്മ്യത്തെ കവി അനേകം പ്രകാരത്തിൽ അനുകീർത്തനം ചെയ്യുന്നു. അനന്തരം തന്റെ പ്രിയതമയുടെ ഭവനത്തെപ്പറ്റിയുള്ള പ്രശംസ ഇങ്ങനെ ആരംഭിക്കുന്നു:

തത്രോദഞ്ചന്മണിഗണമഹശ്ശാരപര്യന്തദീപ്രം
ദൂരാദ്ദ്വാരോല്ലിഖിതകമലാഹസ്തിരത്നാഭിഷേകം
ആയുഷ്യം തേ നയനയുഗളീപുണ്യപുഞ്ജസ്യപുഷ്യാ-
ന്മൽപ്രേയസ്യാ മണിനിലയനം മാനവീമേനകായാഃ. (8)

നായികയുടെ സൗന്ദര്യവർണ്ണനവും മറ്റും ശ്ലാഘാസീമയെ അതിലംഘിക്കുന്നവിധത്തിൽ മനോഹരമായിട്ടുണ്ട്.

നായികാപ്രശസ്തി

സാ വാ നീവീ സരസിജഭുവസ്സർഗ്ഗചാതുര്യസീമ്നാം?
സാ വാ വാപീ മനസിജകൃതാ മന്മനോമജ്ജനായ?
സാ വാ ഭൂമിസ്സകലജഗതാം നേത്രസാഫല്യസിദ്ധേഃ?
സാ വാ ദേവീ ക്ഷിതിതലഗതാ മാനുഷീ കൈതവേന? (9)

നായികയുടെ മന്ദഹാസം

ജ്യോത്സ്നാലക്ഷ്മ്യാഃപരിഭവപദം യൗവനം പാണ്ഡരിമ്ണോ
മല്ലീമിത്രം മനസിജയശോദിവ്യവല്യാഃപ്രസൂനം
മന്യേ വ്രീളാജനകമമൃതസ്യാശ്രയം മാധുരീണാം
മന്ദാരാണാം മദനിയമനം മന്ദഹാസം മൃഗാക്ഷ്യാഃ. (10)

ഉത്തരാർദ്ധം കവിതാമാധുര്യംകൊണ്ടു പൂർവ്വാർദ്ധത്തെ അതിശയിക്കുന്നു എന്നു വേണം പറയുവാൻ. ശുകസന്ദേശത്തിലും ഉണ്ണുനീലിസന്ദേശത്തിലുമെന്നപോലെ 'യൽ സത്യം തദ്ഭവതു' എന്ന വാക്യം സുഭഗസന്ദേശത്തിലും

ഏവം പ്രായൈർവിരഹശിഖിനാലീഢമുഗ്ദ്ധാംഗയഷ്ടിർ-
ബാലാ വാക്യൈർമ്മുഹുരുപവനേ കിന്തു മൂർച്ഛാമുപൈതി
യൽ സത്യം തദ്ഭവതു ഭഗവന്നദ്യ യദ്യഭ്യുപേതി
പ്രാണേശോ മേ പതനമനയോഃ പ്രാങ്മുഖം പുഷ്പയോസ്സ്യാൽ. (11)

എന്ന പദ്യത്തിൽ കാണുന്നു.

നാരായണനു തന്റെ കവിതയെപ്പറ്റി വലിയ മതിപ്പാണുണ്ടായിരുന്നതെന്ന് ഉത്തരാർദ്ധത്തിന്റെ ഒടുവിലുള്ള അധോലിഖിതമായ പദ്യത്തിൽനിന്നു വിശദമാകുന്നു.

മുക്താരത്നം മലയമരുതം ചന്ദനം ച പ്രസൂയ
പ്രഖ്യാതാ ദിക് കവിമപി തഥാസോഷ്ട കീർത്ത്യൈ കനിഷ്ഠം
വിദ്വൽപ്രീത്യൈ ബഹുരസസുധാസ്യന്ദി സന്ദേശകാവ്യം
ബദ്ധം താവദ്വിരതമഭവത്തേന നാരായണേന.

മുത്തിനും മലയവായുവിനും ചന്ദനവൃക്ഷത്തിനും ജനയിത്രിയായ ദക്ഷിണദിക്കു കീർത്തിയ്ക്കു വേണ്ടി അവയ്ക്കു കനിഷ്ഠസഹോദരനായി അദ്ദേഹത്തെ പ്രസവിച്ചുവത്രേ. ആ ആത്മസ്തുതി കേവലം അനാസ്പദമാണെന്ന് അനുവാചകന്മാർ വിധിക്കുമെന്നു തോന്നുന്നില്ല. നമ്പൂരി മറ്റു പല കേരളീയകവികളേയും പോലെ പാണ്ഡ്യചോളരാജ്യങ്ങളിൽ സഞ്ചരിച്ച് അവിടെയുള്ള പല സ്ഥലങ്ങളേയുംപറ്റി പ്രകൃഷ്ടമായ വിജ്ഞാനം സമ്പാദിച്ചിരുന്നു.

കുശാഭ്യുദയം

കുശാഭ്യുദയം എന്നൊരു കാവ്യവും ഈ രാമവർമ്മമഹാരാജാവിന്റെ നിർദ്ദേശമനുസരിച്ചു നിർമ്മിതമായിട്ടുണ്ട്. ഗ്രന്ഥകാരന്റെ ഗുരു 'മഹാകാവ്യപഥാധ്വനീന'നായ മഹാദേവനെന്നൊരു പണ്ഡിതനാണ്. അദ്ദേഹവും ശിഷ്യനും ഏതു ദേശക്കാരായിരുന്നു എന്നറിയുന്നില്ല. താഴെക്കാണുന്ന പദ്യങ്ങൾ ആ കാവ്യത്തിലുള്ളവയാണ്:

അസ്ത്യാർജ്ജിതശ്രീർജ്ജയസിംഹരാജ-
സന്താനരത്നാകരശീതതേജാഃ
സകേരളേന്ദ്രസ്സകലാരിനാരീ-
കണ്ഠസ്ഥലാലം കൃതിഹാനിദക്ഷഃ.

നയേന സാക്ഷാദ്ധിഷണേന കീർത്ത്യാ
നളേന കർണ്ണേന ച ദാനശക്ത്യാ
കിരീടിനാ ജന്യജയേന യസ്യ
സദൃക്ഷതാസീച്ച ജിതാഖിലാരേഃ.

ശ്രീരാമവർമ്മാജനി ഭാഗിനേയ-
സ്തസ്യാസുരാരേരിവ കാർത്തികേയഃ
പ്രത്യർത്ഥിനസ്സംയതി യസ്യ ശക്തേർ-
ഭംഗം സമാസാദ്യ ലയം പ്രയാന്തി.

വാങ്നർത്തകീ യദ്രസനാഗ്രരംഗേ
നർന്നർത്തി നാനാരസഭാവഹൃദ്യാ
യൽപാണിരല്പീകൃതകല്പശാഖി-
ര്യന്മൂർത്തിരാവാസിതരാജലക്ഷ്മീഃ

രാജ്യേ യദീയേ ജനതാതിഹൃഷ്ടാ
ദൈന്യേന ദാരിദ്ര്യകൃതേന ഹീനാ
സദാ സദാചാരരതാ നിരാസ്ഥാ
ധനേ/ന്യദീയേ ദയയാ സനാഥാ.

തസ്യാവനീമണ്ഡലശീതഭാനോ-
സ്സാഹിത്യവിദ്യാദിവിദഗ്ദ്ധബുദ്ധേഃ
നിയോഗതോ നിർമ്മലകീർത്തിരാശേ-
ര്യദുപ്രവീരസ്യഗുണാലയസ്യ

മയാ മഹാകാവ്യപഥാധ്വനീനം
ഗുരും മഹാദേവമപി പ്രണമ്യ
പ്രവക്ഷ്യതേ പാപവിനാശഹേതു-
ശ്ചേതോഭിരാമം ചരിതം കുശസ്യ.

കൊല്ലത്തു (കേരളേന്ദ്രഃ) കേരളവർമ്മനാമധേയനായി രാമവർമ്മാവു് എന്ന ഒരു മഹാരാജാവും അദ്ദേഹത്തിന്റെ ഭാഗിനേയനായി ഒരു ഇളയ രാജാവുമുണ്ടായിരുന്നു. ആ യുവരാജാവിന്റെ ജിഹ്വാഗ്രത്തിൽ വാണീഭഗവതി നർത്തനം ചെയ്തിരുന്നു എന്നും സാഹിത്യത്തിൽ അദ്ദേഹത്തിനു പ്രത്യേകം വൈദഗ്ദ്ധ്യമുണ്ടായിരുന്നു എന്നും ഈ ശ്ലോകങ്ങൾ പ്രഖ്യാപനം ചെയ്യുന്നു. കൊല്ലത്തു കേരളവർമ്മാവെന്നൊരു മഹാരാജാവു് 660 മുതൽ 675 വരെ രാജ്യഭാരം ചെയ്തിരുന്നു. അദ്ദേഹത്തിന്റെ ശിലാശാസനങ്ങൾ കൊല്ലത്തു ഗണപതിനടയിലും അഗസ്ത്യീശ്വരത്തു് ഇടലാക്കുടിയിലും തിരുനെൽവേലിയിൽ തിരുപ്പുവനത്തും കല്ലിടൈക്കുറിച്ചിയിലും കാൺമാനുണ്ടു്. രാമവർമ്മമഹാരാജാവു് അദ്ദേഹത്തിന്റെ അനന്തരവനായിരുന്നിരിക്കുവാൻ ന്യായമുണ്ടു്. ഗണപതി, സരസ്വതി, ശിവൻ, പാർവ്വതി, വിഷ്ണു, ലക്ഷ്മി എന്നീ ദേവതമാരെ വന്ദിച്ചതിനുമേൽ കവി ബ്രാഹ്മണരെ താഴെക്കാണുന്ന പദ്യത്തിൽ അഭിവാദനം ചെയ്യുന്നു:

ധരാദിതേയാംഘ്രിരജസ്തരീ സ്യാ-
ദേനസ്സരിന്നായകലംഘനേ നഃ
യദാശ്രിതാനാം ന കദാചിദാർത്തി-
സ്തീർത്ഥാന്യശേഷാണ്യപി യത്ര സന്തി.

ഈ പദ്യത്തിൽനിന്നു് അദ്ദേഹം ഒരു അബ്രാഹ്മണനാണെന്നു് ഊഹിക്കാം. വ്യാസൻ, പാണിനി, ശങ്കരാചാര്യർ, കാളിദാസൻ, ശ്രീഹർഷൻ എന്നീ പ്രാക്തനസൂരികളേയും അദ്ദേഹം ബഹുമാനപൂർവ്വം സ്മരിക്കുന്നുണ്ടു്:

കൃഷ്ണസ്സ നശ്ചേതസി നിത്യമാസ്യാ-
ദജീജനദ്യം കില ദാശകന്യാ;
ശാരീരകം യേന കൃതം ച ശാസ്ത്രം
സഹേതിഹാസാദി ഹരേഃ കലാ യഃ.

ശിഷ്യേണ യേനാജനി ശങ്കരസ്യ
യച്ഛാസ്ത്രനിഷ്ഠാസ്സതതം ച ശിഷ്ടാഃ
നാരാധനീയസ്സനകാദികീർത്തിർ-
ജനസ്യ ദാക്ഷീതനയസ്സ കസ്യ?

ശ്രീശങ്കരാചാര്യകടാക്ഷധാരാ-
ധരസ്സദാ സ്നേഹജലൈരരീണഃ
ആനന്ദയൻ സിഞ്ചതി ശിഷ്യസംജ്ഞ-
സസ്യാന്യസത്തർക്കകരംബിതാനി.

സാ കാളിദാസസ്യ കൃതിശ്ചകാസ്തി
ഹൃദ്യാ തഥാ ഖണ്ഡനകാരകസ്യ
സതാം നികായേന സദർത്ഥതീർത്ഥേ
സിതാസിതാർണ്ണസ്സദൃശേത്ര സസ്നേ.

കാളിദാസന്റേയും ഖണ്ഡനഖണ്ഡഖാദ്യകാരനായ ശ്രീഹർഷന്റേയും (നൈഷധകർത്താവ്) കാവ്യങ്ങൾ വായിച്ചാൽ ഗംഗയും യമുനയും സംയോജിക്കുന്ന പ്രയാഗതീർത്ഥത്തിൽ സ്നാനം ചെയ്ത ഫലമുണ്ടാകുമെന്നാകുന്നു ഒടുവിലത്തെ ശ്ലോകത്തിന്റെ അർത്ഥം. പ്രസന്നസരസമാണ് കാളിദാസസൂക്തിയെന്നും, വക്രോക്തിസുന്ദരമാണ് ശ്രീഹർഷഭണിതിയെന്നും താൽപര്യം. കുശാഭ്യുദയത്തിന്റെ ആദ്യത്തെ നാലു സർഗ്ഗങ്ങളേ കണ്ടുകിട്ടിയിട്ടുള്ളു. ഉത്തരരാമായണകഥയാണ് ഈ സർഗ്ഗങ്ങളിൽ പ്രതിപാദിച്ചിരിക്കുന്നത്. ശ്രീരാമന്റെ സൈന്യങ്ങളും കുശലവന്മാരും തമ്മിലുള്ള യുദ്ധം വിസ്തരിച്ചിട്ടുണ്ട്. മൂന്നു പദ്യങ്ങൾകൂടി ഉദ്ധരിക്കാം:

സ്വാഭാവികേന സഹിതാ സതതം മഹിമ്നാ
ദേവ്യാ തയാനുദിനമാശ്രമമണ്ഡലീ സാ
പുഷ്യദ്യുതിസ്ഥിതിജുഷാ ʃ ജനി ഭൂരിപുണ്യാ
ത്രിസ്രോതസാ മദനവൈരിജടാവലീവ.

മാതാ വിദേഹതനയേയമയോനിജാതാ
താതഃ പുരാണപുരുഷഃ ഖലു രാമനാമാ
സംസ്കാരകൃൽ കുലപതിശ്ച യയോഃ കവീന്ദ്ര-
സ്തദ്വർണ്ണ്യതേ ജഗതി കേന തയോർമ്മഹത്വം?
അധ്യാപിപൽ സ ഭഗവാനഥ മൈഥിലേയൗ
രാമായണം ശ്രുതിമനോഹരപദ്യജാതം
വാഗ്ദേവതാലയസരോജമധുപ്രകാണ്ഡ-
ധൗരേയമാത്മചരിതം മഹിതം കവീന്ദ്രഃ.

മഴമങ്ഗലത്തു നാരായണൻനമ്പൂരി

വാഴമാവേലിയുടെ ശിഷ്യനായ ശങ്കരൻനമ്പൂരിക്കു പുറമേ നമുക്കു മഴമംഗലത്തില്ലത്തിൽ പെട്ടവരായി രണ്ടു ഗ്രന്ഥകാരന്മാരെപ്പറ്റിക്കൂടി അറിവുണ്ടെന്നും അവരിൽ ഒരാൾ അദ്ദേഹത്തിന്റെ പുത്രനായ നാരായണൻനമ്പൂരിയും മറ്റൊരാൾ പരമേശ്വരൻനമ്പൂരിയുമാണെന്നും മുൻപു പ്രസ്താവിച്ചുവല്ലോ. നാരായണനും പരമേശ്വരനും തമ്മിലുള്ള ചാർച്ച ഏതു നിലയിലുള്ളതാണെന്നറിയുന്നില്ല.

ജീവചരിത്രം

ശങ്കരൻനമ്പൂരിയെക്കാൾ അധികം സംസ്കൃതവ്യുൽപത്തിയും കവിതാവാസനയും നാരായണൻനമ്പൂരിക്കുണ്ടായിരുന്നു എന്നാണ് ഐതിഹ്യം. രാസക്രീഡാകാവ്യത്തിന്റെ ഒരു മാതൃകാഗ്രന്ഥത്തിൽ 'മഹിഷമംഗലനാരായണകൃതം' എന്നു കാണുന്നതിൽനിന്നു കവിയായ മഹിഷമംഗലം ഈ വ്യക്തിതന്നെ എന്നു നിർണ്ണയിക്കാം. അദ്ദേഹം തന്റെ പ്രധാന ശാസ്ത്രഗ്രന്ഥമായ 'സ്മാർത്തപ്രായശ്ചിത്ത വിമർശിനി'യിൽ

> വിശ്വാമിത്രജദേവരാതമുനിസംഭൃതോദലസ്യാന്വയേ
> ഗ്രാമേ തത്ര മഹാവനേ മഹിഷപൂർവ്വേ മംഗലാഖ്യേ ഗൃഹേ
> ജാതശ്ശങ്കരനന്ദനോ ഗണിതവിന്നാരായണാഖ്യോ ദ്വിജഃ
> പ്രായശ്ചിത്തവിമർശിനീമരചയൽ സ്മാർത്താപരാധേഷ്വിമാം.

എന്നു തന്നെപ്പറ്റി പ്രസ്താവിച്ചിരിക്കുന്നു. ദേവരാതനും ഉദലനും പ്രവരർഷികളായ വിശ്വാമിത്രഗോത്രത്തിൽ ജനിച്ചവനും പെരുവനം ഗ്രാമത്തിലെ മഹിഷമംഗലത്തില്ലത്തിൽ ശങ്കരൻനമ്പൂരിയുടെ പുത്രനും ജ്യോതിശ്ശാസ്ത്രജ്ഞനുമായ നാരായണൻ നമ്പൂരിയാണ് സ്മാർത്തപ്രായശ്ചിത്തവിമർശിനി രചിച്ചതു് എന്ന് ഈ പദ്യത്തിൽ നിന്നു വ്യക്തമാകുന്നുണ്ടല്ലോ. ജ്യോതിഷത്തിൽ ഗുരു പിതാവുതന്നെയായിരിക്കാം. അദ്ദേഹം ഒരോത്തില്ലാത്ത നമ്പൂരിയായിരുന്നു എന്നും ഒരിക്കൽ ഒരു യാഗശാലയിൽ യാഗം കാണുവാൻ കടന്നുചെന്നപ്പോൾ അവിടെ സന്നിഹിതരായിരുന്ന വൈദികന്മാർ അദ്ദേഹത്തെ ബഹിഷ്കരിച്ചുവെന്നും ബാല്യത്തിൽ ധൂർത്തനായി നടന്നിരുന്ന അദ്ദേഹം അതിനുശേഷം ചോളദേശത്തുപോയി മൂന്നു വേദങ്ങളിലും ആറു ശാസ്ത്രങ്ങളിലും നിഷ്ണാതനായി തിരിയെ വന്നു എന്നും തദനന്തരം മറ്റൊരു യാഗശാലയിൽ ചെന്നു തന്റെ പൂർവ്വമീമാംസാപാണ്ഡിത്യം പ്രകാശിപ്പിച്ചു എന്നും അതിനുമേൽ അദ്ദേഹത്തെക്കൂടാതെ യാഗം കഴിക്കുവാൻ പാടില്ലെന്നു കേരളത്തിലെ വൈദികന്മാർ വിധിച്ചു എന്നും ഇക്കാലത്തും എവിടെയെങ്കിലും യാഗമോ അഗ്ന്യാധാനമോ ഉണ്ടെങ്കിൽ മാന്യസ്ഥാനത്തു് ഒന്നാമതായി മഴമംഗലത്തിനെന്നു സങ്കല്പിച്ചു് മഴമംഗലപീഠമെന്നു പറയുന്ന ഒരു പലക വയ്ക്കാറുണ്ടെന്നും പുരാവിത്തുകൾ പറയുന്നു. ആ ഐതിഹ്യത്തിൽനിന്നു വെളിപ്പെടുന്ന ഒരു വസ്തുത അദ്ദേഹത്തിനു ശ്രൗതസ്മാർത്തവിധികളിൽ അദ്വിതീയമായ അവഗാഹമുണ്ടായിരുന്നു എന്നുള്ളതാണ്. അതിനു പ്രായശ്ചിത്തവിമർശിനി പ്രത്യക്ഷലക്ഷ്യവും തന്നെ. അദ്ദേഹത്തിന്റെ താമസം ആദ്യകാലത്തു പെരുവനത്തും പിന്നീടു തൃശ്ശിവപേരൂരുമായിരുന്നു. പാറമേക്കാവിൽ ഒരു പുഷ്പകത്തായിരുന്നു അദ്ദേഹം സംബന്ധം ചെയ്തിരുന്നതു്. അനന്തരം ആ ക്ഷേത്രത്തിലെ ശാന്തിക്കാരനുമായി. തന്റെ പത്നിയായ ബ്രാഹ്മണിക്കു വേണ്ടിയാണ് അദ്ദേഹം ബ്രാഹ്മണിപ്പാട്ടുകൾ നിർമ്മിച്ചതു്. നമ്പൂരി മരിക്കുന്നതിനു

മുൻപ് ആ ശാന്തി വേണാട്ടുനമ്പൂരിക്കു കൊടുത്തു. അനന്തരം ഊരകത്തു ഭഗവതിയുടെ ഭക്തനായും രാജരാജൻ എന്ന നാമധേയത്താൽ വിദിതനായ കൊച്ചി മഹാരാജാവിന്റെ ആശ്രിതനായും അദ്ദേഹം ജീവിതം നയിച്ചു. മഴമംഗലഭാണത്തിൽ നിന്നു താഴെ ഉദ്ധരിക്കുന്ന ഭാഗം അതിനു തെളിവാണ്:

"അദ്യാഹമുദ്ദണ്ഡഭുജദണ്ഡവനഹിണ്ഡമാനമണ്ഡലാഗ്രസന്ദർശന സമയസഞ്ജായമാനസന്ത്രാസഭരസന്നതവിപക്ഷരാ ജന്യമകുടതടഘടിതമണിനികരതാരകാജാലപരിലസിതനഖചന്ദ്രബിംബസ്യ, സകലവിലാസിനീജനമനോമുകുരബിംബിതസുഭഗതര രൂപാമൃതസ്യ, നിഖിലനീതിശാസ്ത്രശാണദൃഷദുല്ലേഖശാതതര മതിസ്ഫുരിതകൃത്യാകൃത്യസ്യ, സുഭഗസാരസ്വതകുചകുംഭയുഗള സംഭൃതരസാസ്വാദമുദിതഹൃദയസ്യ, സുജാതവസുജാതസംപ്രദാനസംപ്രദാനീകൃതകവി ജനകാമധേനുവദനവിനിസ്സൃതവിസ്തൃതയശോമയപയഃ പൂരപൂരിതഭുവനകടാഹസ്യ, മാടമഹാരാജാസ്യ രാജരാജസ്യ നിദേശാന്നിജചരണാരവിന്ദസന്തതസമാരാ ധനതല്പരജനകല്പലതായമാനായാഃകല്പിതവലയാലയ വിഹാരായാ വലയാങ്കവാമാംഗമംഗലാലംക്രിയായാശ്ശിവകാമസുന്ദര്യാഃശ്രീകാമാക്ഷ്യാഃ കടാക്ഷനാളവിഗളദവിരളദയാമൃതസദാ സേകപ്രഫുല്ലിതകവിത്വപാദപേന കേനാപി നിബദ്ധം കമപി ഭാണം."

ഗ്രന്ഥാവസാനത്തിൽ

"രാജൽകീർത്തിവിഭൂഷിതത്രിഭുവനഃ ശ്രീരാജരാജാഹ്വയോ
രാജേന്ദ്രഃ ക്ഷിതിമായുഗാന്തസമയം പായാദപേതാപദം;
വാമാർദ്ധാർജ്ജിതപുണ്യപൂരലഹരീ സോമാർദ്ധചൂഡാമണേഃ
കാമാക്ഷീ കുലദേവതാ മമ ച സാ കാമപ്രസൂഃ കല്പതാം."

എന്നും ഒരു പദ്യമുണ്ട്. ഈ രാജരാജൻ 712 മുതൽ 740 വരെ കൊച്ചിരാജ്യം പരിപാലിച്ച വീരകേരളവർമ്മ മഹാരാജാവാണെന്നു ഞാൻ ഊഹിക്കുന്നു. തദനന്തരം പണ്ഡിതപാരിജാതവും കാശിക്കു് എഴുന്നള്ളിയ തമ്പുരാൻ എന്ന പേരിൽ സുവിദിതനുമായ രാമവർമ്മമഹാരാജാവിന്റെ അവലംബം നമ്മുടെ കവിക്കു സിദ്ധിച്ചു. അദ്ദേഹത്തിന്റെ അപദാനങ്ങളെ അനുകീർത്തനം ചെയ്യുന്ന ഒരു വിശിഷ്ടകാവ്യമാണ് രാജരത്നാവലീയം ചമ്പു. രാമവർമ്മമഹാരാജാവു് 740 മുതൽ 776 വരെ രാജ്യഭാരം ചെയ്തു. ഈ തെളിവുകൾകൊണ്ടു നാരായണൻ നമ്പൂരിയുടെ കാലം ഉദ്ദേശം കൊല്ലം 700 മുതൽ 770 വരെയാണെന്നു സാമാന്യേന നിർണ്ണയിക്കാവുന്നതാണ്.

കൃതികൾ

നാരായണൻനമ്പൂരിയുടെ കൃതികളായി സംസ്കൃതത്തിൽ (1) സ്മാർത്തപ്രായശ്ചിത്തവിമർശിനി, (2) മഹിഷമംഗലഭാണം, (3) രാസക്രീഡാകാവ്യം, (4) ഉത്തരരാമായണചമ്പു, (5) വ്യവഹാരമാല ഇവയും, ഭാഷയിൽ (6) നൈഷധചമ്പു, (7) രാജരത്നാവലീയം ചമ്പു, (8) കൊടിയവിരഹം ചമ്പു, (9) ബാണയുദ്ധം ചമ്പു എന്നീ ചമ്പുക്കളും, (10) രാസക്രീഡ, (11) വിഷ്ണുമായാചരിതം, (12) തിരുനൃത്തം, (13) ദാരുകവധം, (14) പാർവ്വതീസ്തുതി എന്നീ 5 ബ്രാഹ്മണിപ്പാട്ടുകളും നമുക്കു കിട്ടിട്ടുണ്ട്. ഭാഷാഗ്രന്ഥങ്ങളെപ്പറ്റി മറ്റൊരധ്യായത്തിൽ പ്രസ്താവിക്കും. പ്രകൃതത്തിൽ സംസ്കൃതകൃതികളെക്കുറിച്ചു മാത്രം സ്വല്പം ഉപന്യസിക്കാം.

സ്മാർത്തപ്രായശ്ചിത്തവിമർശിനി

ഇതു യാഗാദി കർമ്മങ്ങളിൽ ആവശ്യപ്പെടുന്ന പ്രായശ്ചിത്തവിധികളെപ്പറ്റി അഞ്ചു പരിച്ഛേദങ്ങളിൽ സവിസ്തരമായും സോപപത്തികമായും പ്രതിപാദിക്കുന്ന ഒരു

മഹാനിബന്ധമാകുന്നു. പ്രസ്തുത വിഷയത്തിൽ ഇത്രമാത്രം പ്രാമാണ്യമുള്ള ഒരു ഗ്രന്ഥം കേരളത്തിൽ വേറെയില്ല. നാരായണൻ നമ്പൂരിക്കു വൈദേശികങ്ങളും കേരളീയങ്ങളുമായ സ്മൃതിഗ്രന്ഥങ്ങളിലുള്ള അത്ഭുതാവഹമായ അവഗാഹം വിമർശിനിയിൽ സർവത്ര പരിശോഭിക്കുന്നു. പ്രയോഗസാരം, രജസ്വലാപഞ്ചദശകം തുടങ്ങിയവയാണ് കേരളീയഗ്രന്ഥങ്ങൾ. പ്രയോഗസാരം മന്ത്രതന്ത്രങ്ങളെ പരാമർശിച്ച് അജ്ഞാതനാമാവായ ഏതോ ഒരു പ്രാചീനാചാര്യനാൽ രചിക്കപ്പെട്ടിട്ടുള്ള ഒരു വലിയ പ്രമാണഗ്രന്ഥമാകുന്നു. വിമർശിനിയിൽ

> ബോധായനം ച മന്വാദീനാശ്വലായനമേവ ച
> പ്രണമ്യ ക്രിയതേ സ്മാർത്തപ്രായശ്ചിത്തവിമർശിനീ

എന്ന പ്രതിജ്ഞാപദ്യത്തിനു മേൽ ഗ്രന്ഥകാരൻ ഇങ്ങനെ ഉപന്യസിച്ചുകൊണ്ടു പുരോഗമനംചെയ്യുന്നു: “അത്ര പ്രഥമമഗ്നിനാശകരാ ദോഷാ ഉച്യന്തേ. തത്ര ബോധായനോ യജ്ഞപ്രായശ്ചിത്തമാഹ. അഥാതോഽരണ്യോർവ്യാപത്തിം വ്യാഖ്യാസ്യാമോഽഷ്ടാഭിർന്നിമിത്തൈർവിനശ്യതി. അമേധ്യശ്വപചചണ്ഡാ ലശൂദ്രവായസ പതിതരാസഭരജസ്വലാഭിശ്ച സംസ്പർശനേഽരണ്യോർവിനാശ ഇതി. അത്രാരണിവിനാശേനാഗ്നിവിനാശോപ്യുക്തഃ. ഉഭയോഃ കാര്യകാരണസംബന്ധസദ്ഭാവാൽ. തദുക്തം പ്രായശ്ചിത്തസമുച്ചയേ, അരണിവിനാശേനാഗ്നി വിനാശ ഉക്ത ഇതി.”

“ചതുശ്ശബ്ദാർത്ഥസ്യോപസർജ്ജനമിതി പാണിനിവചനാദാഗതാഃ” എന്നും മറ്റുമുള്ള ഭാഗങ്ങളിൽ തന്റെ ഗാഢമായ വ്യാകരണജ്ഞാനത്തേയും അദ്ദേഹം പ്രദർശിപ്പിക്കുന്നുണ്ട്. വിമർശിനിക്കു മഹാമഹോപാധ്യായൻ കൊടുങ്ങല്ലൂർ ഭട്ടൻ ഗോദവർമ്മത്തമ്പുരാന്റെ ഒരു വ്യാഖ്യാനമുണ്ട്.

മഹിഷമങ്ഗലം ഭാണം

മറ്റു ഭാണങ്ങളെപ്പോലെ നാരായണൻനമ്പൂരിയുടെ ഭാണത്തിനും പ്രത്യേകമായ ഒരു സംജ്ഞയില്ലാത്തതിനാൽ അതിനെ മഹിഷമംഗലഭാണം എന്നു പറഞ്ഞുവരുന്നു. അതു കവിയുടെ യൗവനാരംഭത്തിലെ ഒരു കൃതിയായിരിക്കണം. കേരളത്തിലെ ഭാണങ്ങളുടെ ചരിത്രത്തിൽ വിടനിദ്ര കഴിഞ്ഞാൽ അടുത്ത സ്ഥാനമാണ് അതിന്നുള്ളത്. കവിതാഗുണംകൊണ്ട് അതു കനിഷ്ഠികാധിഷ്ഠിതമായിത്തന്നെ നിലകൊള്ളുകയും ചെയ്യുന്നു. മാതൃക കാണിക്കുവാൻ ചില പദ്യങ്ങൾ ഉദ്ധരിക്കാം: ഗദ്യമാതൃക മുൻപുതന്നെ പ്രദർശിപ്പിച്ചുകഴിഞ്ഞുവല്ലോ.

ഒരു സുന്ദരി

> “ഉപചിതമിവ ഭാഗധേയമക്ഷ്ണോ-
> രുരസിജഭാരമുദാരമുദ്വഹന്തീ
> മദതരളമരാളരാജകാന്താ-
> മധുരഗതാ മമ സമ്മദം വിധത്തേ.”

നായികയുടെ വിരഹാവസ്ഥ

> “ആളിനാംവചനേസ്ഥിതിംനകുരുതേ; കേളീശുകം നേക്ഷതേ;
> വ്യാളീതി സ്തനമണ്ഡലേ ന സഹതേ ദത്താം മൃണാളീലതാം;
> വ്രീളാവിഹ്വലചിത്തവൃത്തി വിഗളദ്ബാഷ്പാംബു, സാകേവലം
> ബാല ബാലശിരീഷകോമളതനുശ്ശയ്യാഗൃഹം സേവതേ.”

ഒരു യുവതിയുടെ കേശപാശം

"കുടിലമസിതമേഘച്ഛായമാഭോഗഭാജം
ചികുരമധികദീർഘം ലംബമാനം വഹന്തീ
പരിലഘയതി പശ്ചാദ്ഭാഗകാന്ത്യാപി ധൈര്യം
ന ഹി ഗുളഗുളികായാ: ക്വാപി മാധുര്യഭേദഃ."

തേച്ചുകുളിക്കാൻപോകുന്ന ഒരു യുവതി

"അർദ്ധാലക്ഷ്യമനോഹരോരുയുഗളം നാത്യായതം ബിഭ്രതീ
വാസഃ പ്രോഷിതഭൂഷണൈരവയവൈഃ കാന്തിംകിരന്തീപരാം
തൈലാഭ്യക്തതനുർന്നിബദ്ധചികുരാ താംബൂലഗർഭാനനാ
വാപീംസ്നാതുമിതോ നിജാന്നിലയാനാന്നിര്യാതി ശാതോദരീ."

ഒരു ഗർഭിണിയുടെ വിചാരം

"സന്താനലാഭം സഞ്ചിന്ത്യ പ്രസാദമയതേ മനഃ
ദൂയതേ ച പുനർന്നവ്യയൗവനാപായശങ്കയാ."

'രാജൽകീർത്തി' ഇത്യാദി പദ്യത്തിലെ 'ആയുഗാന്തസമയം' എന്ന പദം കലിദിന സൂചകമാണെന്നു ചിലർ സങ്കല്പിക്കുന്നതു പ്രമാദംതന്നെ. അതു പരമാർത്ഥമാണെങ്കിൽ ഭാണത്തിന്റെ നിർമ്മിതി കൊല്ലം 390-ആണ്ടിലാണെന്നു വരേണ്ടതാണല്ലോ.

രാസക്രീഡാകാവ്യം

രാസക്രീഡ അന്യാദൃശമായ ശബ്ദഭംഗികൊണ്ട് അനുവാചകന്മാരെ കോൾമയിർക്കൊള്ളിക്കുന്ന ഒരു ഖണ്ഡകാവ്യമാകുന്നു. പ്രസ്തുത കാവ്യത്തിലെ പദ്യങ്ങളെല്ലാം വസന്തതിലകവൃത്തത്തിലാണ് നിബന്ധിച്ചിരിക്കുന്നത്. അതിലും വലയാധീശ്വരിയുടെ വന്ദനമുണ്ട്. ചില പദ്യങ്ങൾ ചുവടേ ചേർക്കുന്നു:

"ആതുംഗമസ്തകമനസ്തമിതാനുഭാവ-
മാതങ്കഭാരഹരമംഘ്രിസരോജഭാജാം
മോദങ്കരോതു ശിവയോസ്സകൃതൈകമത്യം
മാതംഗമാനുഷവപുർമ്മഹിതം മഹോ നഃ."

"പ്രാലേയശംഖകുസുമസ്ഫടികാവദാതാം
ബാലേന്ദുമണ്ഡിതമനോജ്ഞകിരീടഭാരാം
ആലോകയാമി മനസാ വചസാം സവിത്രീം
നാളീകയോനിവദനാംബുജകേളിഹംസീം."
"പാരപ്രയാണസുഹൃദസ്സകലാഗമാനാം
പാപാംബുരാശിപരിശോഷവിധൗ ധുരീണാഃ
പായാസുരാധിഹരണേ ഭജതാം പ്രവീണാഃ
പാദാരവിന്ദതലപാംസുകണാ ഗുരൂണാം."

"വന്ദാരുദേവകുലമൗലിവിരാജമാന-
മന്ദാരമാല്യമധുവാസിതപാദപീഠം
വന്ദാമഹേ വലയമന്ദിരവാസലോലം
ചന്ദ്രാവതംസവപുരർദ്ധതപോവിലാസം."

"ശബ്ദാഗമേഷു സുലഭോ ന പരിശ്രമോസ്തി
വിദ്വൽപ്രമോദജനകോ ന ഗിരാം വിലാസഃ

ഉദ്വേലമന്തരുദിതാ സരസീരുഹാക്ഷ-
ഭക്തിഃ പരം ജനമിമം മുഖരീകരോതി."

"ഉദ്യോഗവത്യുഡുഗണാധിപതാവുദേത്യ-
മുദ്വേലകൗതുകഭരാസ്തരസാ ചകോരാഃ
ആതേനിരേ ഗളഗുഹാഗളിതൈരമന്ദൈഃ
കോലാഹലൈഃ കമുദിനീമപനീതനിദ്രാം."

"മന്ദോന്മിഷൽകുസുമവിഭ്രമമഞ്ജുഹാസാ
ചന്ദ്രാതപപ്രസരചന്ദനചർച്ചിതാംഗീ
വൃന്ദാവനസ്യ സുഭഗാ വിതതാന ലക്ഷ്മീർ-
ന്നന്ദാത്മജസ്യ ഹൃദയേ പരമം പ്രമോദം."

ഉത്തരരാമായണചമ്പു

ഉത്തരരാമായണ ചമ്പുവിലെ ഒരു സ്തബകമേ കണ്ടുകിട്ടീട്ടുള്ളു. ആ കാവ്യത്തിനും രാസക്രീഡയ്ക്കും തമ്മിലുള്ള രചനാവിഷയകമായ ഏകോദരസഹോദരത്വം വിശദമാണ്. പോരെങ്കിൽ താഴെക്കാണുന്ന ചമ്പൂപദ്യങ്ങൾ ആ ബന്ധത്തെ പ്രസ്പഷ്ടമായി ഉൽഘോഷിക്കുകയും ചെയ്യുന്നു:

"വന്ദാരുദേവഗണമൗലിവിരാജമാന-
മന്ദാരസൂനസുരഭീകൃതപാദപീഠാം
സംഭാവയാമി ഹൃദയേന സരസ്വതീം താ-
മംഭോജയോനിവദനാംബുജരാജഹംസീം."

"ഹസ്താരവിന്ദധൃതപുഷ്പശരേക്ഷുചാപ-
പാശാങ്കുശാനരുണഭൂഷണമാല്യലേപാൻ
വന്ദാമഹേ വലയമന്ദിരവാസലോലാം
ശ്ചന്ദ്രാവതംസവപൂരർദ്ധതപോവിലാസാൻ."

ഈ ഗ്രന്ഥത്തിൽനിന്നു കവിക്കു 'കൃഷ്ണൻ' എന്നൊരു ഗുരുവുണ്ടായിരുന്നതായി വെളിപ്പെടുന്നു:

"യശോദയാമണ്ഡിതാത്മാ യഥേഷ്ടദുഘഗോധനഃ
ജയത്യമേയമഹിമാ കൃഷ്ണഃ കൃഷ്ണ ഇവാപരഃ,

ശ്രുതിര്യം ശ്രുതസമ്പന്നമാശ്രിത്യാശ്രിതവത്സലം
രമയത്യമലൈരംഗൈരതിരമ്യപദക്രമാ.

തൽകൃപാവാരിസമ്പർക്കരോഹത്സാരസ്വതാംകുരഃ
ചരിതം രാമചന്ദ്രസ്യ രചയാമ്യഹമുത്തരം."

വേദവേദാംഗവിജ്ഞനായ ഈ ഗുരുവിനെപ്പറ്റി ഒരറിവും ലഭിക്കുന്നില്ല. പ്രസ്തുത ചമ്പുവിൽനിന്ന് ഒരു ഗദ്യത്തിലെ ഏതാനും പംക്തികളും ചില പദ്യങ്ങളും ഉദ്ധരിക്കാം.

ഗദ്യം

“. . . സത്യലോകമിവ വിരാജമാനപത്മാസനം, വൈകുണ്ഠലോകമിവ പ്രകടിതര ഥാംഗവിലാസം, കൈലാസമിവ നൃത്യന്നീലകണ്ഠം, രാമായണമിവ കുശലവോപസ്ഥ തം, മഹാഭാരതമിവ മഹിതാർജ്ജുനധാർത്തരാഷ്ട്രം, ശ്രീഭാഗവതമിവ ശുകവചന മനോരമം, സംഖ്യാപേതപത്രജാലസമന്വിതമപി സപ്തപത്രപരിഭാസുരം, പ്രഹ്ലാദ ജനകമപി സുരതോപശോഭിതം, സകലപ്രിയങ്കരമപി സകല വിപ്രിയങ്കരം, അഖി ലേന്ദ്രിയസുകൃതാഭോഗമാരാമഭ്രഭാഗം . . . ”

പദ്യങ്ങൾ, ഔദ്ധത്യപരിഹാരം

“യദ്യസ്തി കശ്ചന കൃശോപി ഗുണോ മദീയേ
കാവ്യേ കൃതസ്സഫല ഏവ നനു പ്രയാസഃ
ജിഹ്വാം ന ചേദപി ബലാന്ന നിവാരയാമി
പാപക്ഷയോ ഭവതി യൽ പരിഹാസയോഗാൽ.”

ശ്രീരാമൻ ഹനുമാനോട്

“പ്രാണസ്സമസ്തജഗതഃ പവനഃ പിതാ തേ,
ചക്ഷുസ്തഥൈഷ ഭഗവാൻ ഗുരുരംശുമാലീ
ഇത്ഥം വദന്തി ഭുവി വേദ്യവിദോ മഹാന്തോ
മന്യേ ദ്വയം പുനരിദം മമ തു ത്വമേവ.”

വസന്താഗമം

“ഉദ്ധൂള്യ ദിക്ഷു നവപുഷ്പപരാഗചൂർണ്ണ-
മുച്ചാടനായ വനിതാജനമാനരാശേഃ
മന്ദം മധുവ്രതവിരാവമയം മഹാത്മാ
മന്ത്രം ജജാപ മലയാനിലമന്ത്രവാദീ.”

അരുണോദയം

“രക്താർദ്രപീനപരിലംബിപയോധരാഢ്യാ
ചിത്തേ ഭയം വിദധതീ ജനകാത്മജായാഃ
കേളീവിരോധമകരോൽ സഹസാ സമേത്യ
സന്ധ്യാ പുരേവ ഭഗിനീ ദശകന്ധരസ്യ.”

കേരളീയ സംസ്കൃതകവികളുടെ മദ്ധ്യത്തിൽ എത്ര മഹനീയമായ ഒരു സ്ഥാനമാണ് നാരായണൻനമ്പൂരിക്കുള്ളതെന്ന് ഇനി പ്രത്യേകമായി പറയേണ്ടതില്ലല്ലോ.

വ്യവഹാരമാല

ദക്ഷിണഭാരതത്തിൽ വ്യവഹാരകാര്യങ്ങൾക്കു പ്രമാണഭൂതങ്ങളായി വിജ്ഞാനേ ശ്വരന്റെ യാജ്ഞവല്ക്യസ്മൃതിവ്യാഖ്യയായ മിതാക്ഷരയ്ക്കുപുറമേ പരാശരമാധവീയം (മാധവാചാര്യരുടെ പരാശരസ്മൃതിവ്യാഖ്യ), വരദരാജന്റെ വ്യവഹാരനിർണ്ണയം, ദേ വണ്ണഭട്ടന്റെ സ്മൃതിചന്ദ്രിക, പ്രതാപരുദ്രഗജപതിയുടെ സരസ്വതീവിലാസം എന്നി ങ്ങനെ നാലു നിബന്ധങ്ങളുണ്ട്. സരസ്വതീവിലാസം കൊല്ലം 695-ആണ്ടിടയ്ക്കാണ് ആവിർഭവിച്ചത്. അതിൽ വ്യവഹാരനിർണ്ണയത്തെ അനുസ്മരിക്കുന്നുണ്ട്. പരാശ രമാധവീയത്തിന്റെ ആവിർഭാവം ക്രി. പി. പതിനാലാംശതകത്തിലാണെന്നുള്ളതു

സുവിദിതമാണല്ലോ. വ്യവഹാരമാല പരാശരമാധവീയത്തേയും വ്യവഹാരനിർണ്ണയത്തേയും ഉപജീവിക്കുന്നു. ഈ കൃതി മഴമംഗലത്തിന്റേതാണെന്നു ചില പഴയ പുസ്തകങ്ങളിൽ രേഖപ്പെടുത്തിക്കാണുന്നു. നാരായണൻനമ്പൂരിയാണ് പ്രണേതാവെന്ന് എനിക്കു പ്രായശ്ചിത്തവിമർശിനി വായിച്ചതിനുമേൽ അനുമാനിക്കുവാൻ തോന്നുന്നു. 671-ലാണ് അതിന്റെ നിർമ്മിതി എന്നു ചിലർ പറയുന്നതു് നിർമ്മൂലമാകുന്നു. സിവിലായും ക്രിമിനലായും ഉണ്ടാകുന്ന കേസ്സുകൾ തീരുമാനിക്കുവാൻ കേരളത്തിൽ അതിനുമുമ്പ് അത്തരത്തിൽ ക്രോഡീകൃതമായ ഒരു നിയമഗ്രന്ഥമില്ലായിരുന്നതിനാൽ ആ ന്യൂനത പരിഹരിക്കുന്നതിനുവേണ്ടിയാണ് മഴമംഗലം പ്രസ്തുത നിബന്ധം രചിച്ചതു്. പക്ഷേ അദ്ദേഹത്തിന്റെ പുരസ്കർത്താക്കന്മാരായ രണ്ടു കൊച്ചിമഹാരാജാക്കന്മാരിൽ ഒരാളുടെ പ്രേരണ അതിനുണ്ടായിരുന്നിരിക്കാം. വ്യവഹാരദർശനവിധി, പ്രാഡ്വിവാകധർമ്മം, സഭാസഭ്യോപദേശം മുതലായി പല ഉപക്രമവിഷയങ്ങളേയുംപറ്റി പ്രസ്താവിച്ചതിനാൽ ആചാര്യൻ (1) ഋണാദാനം, (2) അസ്വാമിവിക്രയം, (3) സംഭൂയ സമുസ്ഥാനം, (4) ദത്താപ്രദാനികം, (5) അഭ്യുപേത്യാശുശ്രൂഷ, (6) വേതനാനപാകർമ്മം, (7) സ്വാമിപാലവിവാദം, (8) സമയാനപാകർമ്മം, (9) വിക്രിയാസമ്പ്രദാനം, (10) ക്രീത്വാനുശയം, (11) സീമാവിവാദം, (12) വാക്പാരുഷ്യം, (13) ദണ്ഡപാരുഷ്യം, (14) സ്തേയം, (15) സാഹസം, (16) സ്ത്രീസംഗ്രഹണം, (17) ദായവിഭാഗം, (18) ദ്യൂതസമാഹ്വയം, (19) പ്രകീർണ്ണകം എന്നിങ്ങനെ പത്തൊൻപതു പ്രകരണങ്ങളിലായി സകല വ്യവഹാരങ്ങളെയും ഉൾപ്പെടുത്തി അവയെ സംക്ഷിപ്തമായും സമഞ്ജസമായും നിരൂപണംചെയ്യുന്നു. കീർണ്ണകം (പലവക) ഒഴിച്ചാൽ പതിനെട്ടു പ്രകാരത്തിലാണ് വ്യവഹാരങ്ങൾ ഉത്ഭവിക്കുന്നതെന്നു കാണാം. പ്രസ്തുത നിബന്ധത്തിൽ ആകെ 1234 ശ്ലോകങ്ങളുണ്ടു്. അവ പല സ്മൃതികാരന്മാരുടേയും ഗ്രന്ഥങ്ങളിൽനിന്ന് ഉദ്ധരിച്ചിട്ടുള്ളവയാണ്. പ്രണേതാവിന്റെ പ്രതിജ്ഞ തന്നെ

> “മനുമുഖ്യസരസ്സമുദ്ഭവൈ-
> സ്സുകുമാരൈഃ പ്രസവൈർവചോമയൈഃ
> ത്രിദിവാപ്തിഫലൈർന്നൃപോചിതാം
> രചയാമി വ്യവഹാരമാലികാം.”

എന്നാകുന്നു. മനു, വസിഷ്ഠൻ, വ്യാസൻ, നാരദൻ, യാജ്ഞവല്ക്യൻ, കാത്യായനൻ, പിതാമഹൻ, യമൻ, വിഷ്ണു, ഉശനസ്സ്, ഗൗതമൻ, ആപസ്തംബൻ, ബോധായനൻ, വിശ്വാമിത്രൻ, ഭരദ്വാജൻ, ദേവലൻ, ശംഖൻ, ഹാരീതൻ, കാശ്യപൻ, ബൃഹസ്പതി, സംവർത്തകൻ എന്നിങ്ങനെ പല പൂർവ്വാചാര്യന്മാരുടേയും ഗ്രന്ഥങ്ങളെ അദ്ദേഹം ഉപജീവിച്ചിട്ടുണ്ടു്.

വ്യവഹാരമാലയ്ക്കു ഭാഷയിൽ സംക്ഷിപ്തമായി ഒരു പദ്യവിവർത്തനവും ഗദ്യത്തിൽ ഒരു തർജ്ജമയും കാണ്മാനുണ്ടു്. ഗദ്യം 984-ആണ്ടു് ഒരു ദ്രാവിഡബ്രാഹ്മണൻ നിർമ്മിച്ചതാണ്. ഇവയുടെ സ്വരൂപത്തെപ്പറ്റി പിന്നീടു് പ്രതിപാദിക്കും. ക്രി. പി. പത്തൊൻപതാംശതകത്തിന്റെ ആരംഭത്തിലാണല്ലോ ആംഗ്ലേയസമ്പ്രദായത്തിൽ വ്യവഹാരങ്ങൾക്കു വിധി കല്പിക്കുന്നതിന്നുള്ള കോടതികൾ കേരളത്തിൽ സ്ഥാപിയ്ക്കപ്പെട്ടതു്. അതുവരെ 250 വർഷക്കാലത്തേക്കു പ്രാഡ്വിവാകന്മാർക്കു ശരണീകരണീയമായിരുന്ന നിയമഗ്രന്ഥം വ്യവഹാരമാല മാത്രമായിരുന്നു. ക്രി. പി. പത്താംശതകത്തിൽ അതിനുപുറമെ ചില ചട്ടവരിയോലകളും മററുംകൂടി ഉപനിയമസ്ഥാനത്തിൽ ഉത്ഭവിക്കുകയുണ്ടായി.

വേദാന്താചാര്യൻ, കാവ്യപ്രകാശോത്തേജിനി

അലങ്കാരശാസ്ത്രത്തിൽ അത്യന്തം പ്രമാണഭൂതമായ ഒരു ഗ്രന്ഥമാകുന്നു കാവ്യപ്രകാശം. ആ ഗ്രന്ഥത്തിന്റെ പ്രണേതാവും കാശ്മീരദേശീയനുമായ മമ്മടഭട്ടൻ ക്രി. പി. പതിനൊന്നാംശതകത്തിന്റെ മധ്യത്തിൽ ജീവിച്ചിരുന്നു. പത്തുല്ലാസങ്ങളിൽ നാടകപ്രകരണമൊഴികെ ശേഷം സാഹിത്യസംബന്ധമായുള്ള സകല വിഷയങ്ങളേയുംപറ്റി പ്രതിപാദിക്കുന്ന പ്രസ്തുത ഗ്രന്ഥത്തിൽ ദശമോല്ലാസത്തിലെ പരികരാലങ്കാരാവധിയുള്ള ഭാഗം മമ്മടനും അവശിഷ്ടമായ അല്പാംശം അല്ലടനും രചിച്ചു. കാവ്യപ്രകാശത്തിനെന്നതുപോലെ അത്ര വളരെ ടീകകളും ടിപ്പണികളും വേറെ യാതൊരലങ്കാരഗ്രന്ഥത്തിന്നും ഉണ്ടായിട്ടില്ല. ആദ്യത്തെ വ്യാഖ്യാനം ജൈനനായ മാണിക്യചന്ദ്രന്റെ "സങ്കേത" മാണ്. അദ്ദേഹം ക്രി. പി. പന്ത്രണ്ടാംശതകത്തിന്റെ മധ്യത്തിൽ ജീവിച്ചിരുന്നു. "കാവ്യപ്രകാശസ്യകൃതാ ഗൃഹേ ഗൃഹേ ടീകാസ്തഥാപ്യേഷ തഥൈവ ദുർഗ്ഗമഃ" എന്ന് ആ ഗ്രന്ഥത്തിന് ആദർശമെന്ന വ്യാഖ്യാനം നിർമ്മിച്ച മഹേശ്വരൻ അഭിപ്രായപ്പെടുന്നു.

വേദാന്താചാര്യർ രവിവർമ്മസംജ്ഞനായ ഒരു കൊച്ചിമഹാരാജാവിന്റേയും, അദ്ദേഹത്തിന്റെ അനന്തിരവനും അക്കാലത്തെ യുവരാജാവുമായ വീരകേരളവർമ്മത്തമ്പുരാന്റേയും ആശ്രിതനായി താമസിച്ച കാലത്തു കാവ്യപ്രകാശത്തിനു രചിച്ച ഒരു വിപുലവും വിശദവുമായ വ്യാഖ്യയാണ് പ്രകാശോത്തേജിനി. അർത്ഥാലങ്കാരങ്ങൾക്കുള്ള ഉദാഹരണശ്ലോകങ്ങളെല്ലാം രവിവർമ്മപ്രശസ്തിപരങ്ങളാകയാൽ അതിലെ ദശമോല്ലാസത്തിനു രവിരാജയശോഭൂഷണം എന്നും പേരുണ്ട്. വേദാന്തദേശികർ തൊണ്ഡമണ്ഡലത്തിന്റെ തലസ്ഥാനമായ കാഞ്ചീപുരത്തിലെ ഒരു വൈഷ്ണവബ്രാഹ്മണനായിരുന്നു. അദ്ദേഹം തന്റെ ചരിത്രത്തേയും താൻ ഉത്തേജിനി നിർമ്മിക്കുന്നതിന്നുള്ള കാരണത്തേയും കുറിച്ചു താഴെ ഉദ്ധരിക്കുന്ന ശ്ലോകങ്ങളിൽ പ്രസ്താവിക്കുന്നു:

"രാമേണേവ ഗുണാകരേണ മഹതാ വംശോ രവേഃ ശ്രീമതാ
കൃഷ്ണേനേവ യദോരശേഷജഗതാമാ ധാരതാമഞ്ചതാ
ശ്രീകൊച്ചീശിതുരന്വയോऽവനിതലേ പുണ്യേന യേനാധുനാ
ധത്തേ സർവ്വകുലോത്തമത്വമമലോ ഭാതീഹ സോയം രവിഃ

വിരാട്ശ്വേതച്ഛത്രപ്രസൃമരയശാ ലേഖരമണീ-
ജനാഭീഷ്ടപ്രേയോവിതരണഭുജാദണ്ഡമഹിമാ
മിഥോംകുരക്ഷീരാർപ്പണഭരിതദാനവ്യസനിത-
സ്വരുർവീരുഡ്ധേനു രവിധരണിപാലോ വിജയതേ.

സംഗീതാഗമപാരഗോ വിതരണീ സാഹിത്യസൗഹിത്യഭൃ-
ച്ഛൂരസ്സജ്ജനരക്ഷണൈകനിപുണശ്ശ്രീമാൻ രവിക്ഷ്മാപതിഃ
യസ്തസ്യ സ്വസുരാത്മജോऽഖിലസുധീജാഗദ്യമാനപ്രഥാ-
ശാലീ യോ ഭുവി വീരകേരളധരാജാനിസ്സ ജേഗീയതേ.

നൃപസ്യ വീരകേരളോരികേളിപശ്യതോഹര-
പ്രതാപശോഭമാനമാനവേന്ദ്ര വൃന്ദശേഖരഃ
കദാചിദാഗതോ മുകുന്ദവന്ദനായ സംഗമ-
സ്ഥലേ നിരങ്കചന്ദ്രബിംബ സുന്ദരാനനസ്സുധീഃ.

തുണ്ഡീരക്ഷിതിമണ്ഡലമണ്ഡനകാഞ്ചീപുരാദിഹായാതം
വേദാന്തദേശികം ബുധമൈക്ഷത ദിക്കുലമുദ്രുജസമജ്ഞം.

മംഗലസംഗമരംഗേ തം ഗുരുമവലോക്യ വീരകേരളരാട്
സ്മിതരഞ്ജിതമുഖമണ്ഡലി വചനം രചനാമനോഹരം ന്യഗദത്.

വിദ്വജ്ജനമകുടീമണിരഞ്ജിത ചരണാബ്ജനഖരഗംഭീര!
വാഗ്ദേവതാവതാര! ത്വം ശൃണു വചനം സമസ്തലോകഹിതം.

തൗതാദികനൈയായികവൈയാകരണാ ദിവാദിസിദ്ധാന്തൈഃ
ദുരധിഗമസ്യ വിധേഹി വ്യാഖ്യാം കാവ്യപ്രകാശസ്യ.

ഇത്ഥം നിദേശതസ്തസ്യ രാജ്ഞോ വേദാന്തദേശികഃ
പ്രകാശോത്തേജിനീം നാമ ടീകാമാധാതുമുദ്യതഃ.

വസുന്ധരാകലിതതപോധനപുരന്ദരേണ സനന്ദനാ
വതാരേണയോയമസ്ത്ഥയത-
യച്ഛാസ്ത്രം യേന സമ്യക് പഠിതമുരുദൃഢം
പാഠിതം വാഗ്വിധേയം
ക്ലപ്തം തത്രൈവ തസ്യ പ്രതിഭടകരിണോ
ഗർവഭംഗം വിതന്വൻ
നാനാതന്ത്രസ്വതന്ത്രശ്ചരതി ബുധജനാ-
സ്വാദ്യഗംഭീരസൂക്തിർ-
വേദാന്താചാര്യസിംഹോ വിസൃമരസുയശഃ-
കേസരഃ കേരളോർവ്യാം.

തത്രൈവ മഹാകവിമന്ത്രവാദിശിഖാമണിനാ വാമന-
ഭൂസുരേണാപി പ്രാശംസി-
വേദാന്താചാര്യസൂര്യോദയമനു സമഭൂൽ
സാധുചക്രപ്രഹർഷോ
ദുർല്ലോകോലൂകപൂഗഃ സമജനി വിഗതാ-
ലോകഹൃച്ഛോകമൂകഃ
വിദ്യാധ്വന്യധ്വനീനാ ഭുവി ഫലിതദൃശഃ
സ്വൈരസഞ്ചാരദക്ഷാ
ദിക്ഷു ദ്രാക്ക്ഷുദ്രഭാസാമതിരയമധുനാ
പ്രാപ്യസത്താമസത്താ.

ഇതി സ താദൃശഃ
ഭാരദ്വാജാന്വയാംഭോനിധിജനനജുഷഃ
ശ്രീനിവാസാധ്വരീന്ദ്രോ-
സ്സംജാതസ്സർവവിദ്യാജലധികലശജഃ
ശ്രീനൃസിംഹാനുജോ യഃ
ശ്രീകൊച്ചീരാജസിംഹാസനനിലയസുധീ
ചക്രവർത്തീ ബുധോസൗ
വേദാന്തചാര്യനാമാ രചയതി വിവൃതിം
വ്യക്തകാവ്യപ്രകാശാം.

കാവ്യപ്രകാശേലങ്കാരമീമാംസാന്യായമാംസളേ
വ്യാചിഖ്യാസോജ്ജിഹീതേ മേ തർക്കോപക്രമകർക്കശേ.

കവിതാർക്കികസിംഹസ്യ പ്രതിവാദിഭയങ്കരസ്യ സർവഗുരോഃ
കരുണാ പരാംകുശമുനേസ്സരണാവേതസ്യ ശരണയതു."

ഗ്രന്ഥാവസാനത്തിൽ ചുവടേ ചേർക്കുന്ന കുറിപ്പും കാണുന്നു:

"ഇതി ശ്രീഭാരദ്വാജകുലജലധികലാനിധി – ഗോപപുരോപകണ്ഠഹംസഗമനാംബികാ നിവാസഗുരുശരഗ്രാമാധിരാജകൃത ഗംഗാസ്നാനാഗ്നിഷ്ടോമാദിനിത്യാന്നദാനസരസ്വതീ സഹോദര ശ്രീനിവാസാധ്വര്യുവരതനയ – സർവ്വജ്ഞനൃസിംഹദേശികസഹജവാദേവ താവരപ്രസാദാധിഗത ചതുർവ്വിധകവിത്വഷഡ്ഭാഷാസിംഹാസന – തർക്കവിദ്യാഭിനവ ഗൗതമപ്രാഭാകരസരണി പ്രഭാകര – ശാബ്ദികശിഖാമണി – ധ്വനിമാർഗ്ഗാധ്വനീന-ദുർവ്വാദിഗർവ്വഗുലവാഗുല – പഞ്ചമതീഭഞ്ജന – വൈഷ്ണവരാദ്ധാന്തപ്രതിഷ്ഠാപക സർവ തന്ത്രസ്വതന്ത്ര – ശ്രീവേദാന്തവിരചിതായാം സർവടീകാവിഭഞ്ജിന്യാം പ്രകാശോത്തേജിന്യാം കാവ്യപ്രകാശടീകായാം . . . "

ഈ ഉദ്ധാരങ്ങളിൽനിന്ന് അധോനിർദ്ദിഷ്ടങ്ങളായ വസ്തുതകൾ വെളിപ്പെടുന്നു. തൊണ്ഡമണ്ഡലത്തിൽ ഗോപപുരം എന്ന സ്ഥലത്തിനു സമീപം 'ഹംസഗമന' എന്ന ദേവിയുടെ കേന്ദ്രസ്ഥാനമായി ഗുരുശരം എന്നൊരു ഗ്രാമമുണ്ട്. ആ ഗ്രാമത്തിലെ പ്രഭുവിന്റെ ഔദാര്യത്താൽ ഗംഗാസ്നാനവും അഗ്നിഷ്ടോമാദിയാഗങ്ങളും അനുഷ്ഠിക്കുകയും "നിത്യാന്നദാനസരസ്വതി" എന്ന ബിരുദം ലഭിക്കുകയും ചെയ്ത ഒരു മഹാന്റെ സഹോദരനും ഭാരദ്വാജഗോത്രജനുമായ ശ്രീനിവാസമഖിയുടെ പുത്രനാണ് വേദാന്താചാര്യർ. അദ്ദേഹത്തിനു നൃസിംഹസംജ്ഞനായ ഒരു സഹോദരനുണ്ടായിരുന്നു. നാലു പ്രകാരത്തിലുള്ള കവിത്വത്തിലും ആറു ഭാഷകളിലും പ്രാചീനവും നവീനവുമായ ന്യായം, പ്രഭാകരമീമാംസ, വ്യാകരണം എന്നീ ശാസ്ത്രങ്ങളിലും നിഷ്ണാതനും, ധ്വനിമാർഗ്ഗാനുയായിയും വൈഷ്ണവമതപ്രതിഷ്ഠാപകനുമായ വേദാന്താചാര്യർ കാഞ്ചീപുരത്തുനിന്നു കൊച്ചിരാജ്യത്തു വന്ന് അവിടത്തെ രവിവർമ്മമഹാരാജാവിന്റെ ആസ്ഥാനപണ്ഡിതന്മാരിൽ അഗ്രഗണ്യനായിത്തീർന്നു. ഒരിക്കൽ രവിവർമ്മാവിന്റെ ഭാഗിനേയനായ വീരകേരളവർമ്മത്തമ്പുരാൻ ഇരിഞ്ഞാലക്കുട കൂടൽമാണിക്യം ക്ഷേത്രത്തിൽ ദേവാരാധനത്തിനായി എഴുന്നള്ളിയപ്പോൾ ആചാര്യർ അവിടെയുണ്ടായിരുന്നു. പണ്ഡിതനായ ആ തമ്പുരാൻ കാവ്യപ്രകാശത്തിനു സംശയച്ഛേദിയും സുഗമവുമായ ഒരു വ്യാഖ്യാനം നിർമ്മിക്കണമെന്ന് അവിടെവെച്ച് ആജ്ഞാപിക്കുകയാൽ അദ്ദേഹം ആ കൃത്യത്തിൽ വ്യാപൃതനായി. വേദാന്തദേശികരുടെ വൈദുഷ്യത്തെപ്പറ്റി സനന്ദനന്റെ അവതാരമെന്നു തോന്നത്തക്ക മാഹാത്മ്യമുള്ള തൃശ്ശൂർ തെക്കേമഠം സ്വാമിയാരും മന്ത്രവാദികളിൽ അഗ്രഗണ്യനായ വാമനൻനമ്പൂരിപ്പാട്ടും മുക്തകണ്ഠമായി പ്രശംസിച്ചിട്ടുണ്ട്. അദ്ദേഹം യാദവാഭ്യുദയാദിവിവിധ ഗ്രന്ഥപ്രണേതാവായ സാക്ഷാൽ വേദാന്തദേശികരേയും പരാംകുശമുനി (നമ്മാഴ്വാർ) യേയും വ്യാഖ്യാനത്തിന്റെ വിജയത്തിനായി വന്ദിക്കുന്നു.

കാലം

കൊച്ചി രവിവർമ്മമഹാരാജാവിന്റേയും വീരകേരളവർമ്മതമ്പുരാന്റേയും കാലം നിർണ്ണയിച്ചാൽ വേദാന്താചാര്യരുടെ കാലവും വെളിപ്പെടുന്നതാണല്ലോ. നീലകണ്ഠകവിയുടെ തൈങ്കൈലനാഥോദയം ചമ്പു ഗവേഷകന്മാർക്ക് ഈ വിഷയ

ത്തിൽ മാർഗ്ഗദർശകമായിരിക്കുന്നു. ചമ്പുവിൽ ഉള്ളവയാണ് താഴെക്കാണുന്ന ശ്ലോകങ്ങൾ:

"തദനു വിപുലവൈദുഷീനിധാനം
മനുജവരോജനി തത്ര ഗോദവർമ്മാ
അഗണിതഗുണശേവധിശ്ച മധ്യേ
രവിസദൃശോ രവിവർമ്മനാമധേയഃ.

ആവിർബഭൂവ തദനന്തരമാവിഭഗ്ന-
ഭ്രൂ വല്ലി വിഭ്രമവശംവദവിശ്വലോകഃ
സാവിത്രവംശതിലകസ്ത്രിദിവേന്ദ്രധാമാ
ശ്രീവീരകേരള ഇതി ക്ഷിതിപാലചന്ദ്രഃ."

തദനന്തരം ആ വീരകേരളവർമ്മ മഹാരാജാവിന്റെ വിവിധാപദാനങ്ങളെ പ്രകീർത്തനം ചെയ്യുന്ന ഒരു സംസ്കൃതഗദ്യവും കവി ഘടിപ്പിച്ചിട്ടുണ്ട്. കാശിക്കെഴുന്നെള്ളിയ രാമവർമ്മ മഹാരാജാവ് അദ്ദേഹത്തിന്റെ അനന്തരഗാമിയായിരുന്നു. കൊച്ചി രാജപരമ്പരയിൽ ഒരു രവിവർമ്മാവിനേയും അദ്ദേഹത്തെത്തുടർന്ന് ഒരു വീരകേരള വർമ്മാവിനേയും നാം സമീക്ഷിക്കുന്നത് ഈ ഘട്ടത്തിൽ മാത്രമാണ്. 1537-ൽ ഒരു രാമവർമ്മമഹാരാജാവു തീപ്പെട്ടു. അദ്ദേഹത്തിനു പിന്നീടാണ് ഒരു ഗോദവർമ്മാവും രവിവർമ്മാവും രാജ്യഭാരം ചെയ്തതായി നീലകണ്ഠൻ പ്രസ്താവിക്കുന്നത്. രാമവർമ്മാവിന്റെ അനുജനാണ് രവിവർമ്മാവെന്നു വേദാന്താചാര്യരും 'ശ്രീരാമക്ഷിതി' ഇത്യാദി മേലുദ്ധരിക്കുന്ന ഒരു ശ്ലോകത്തിൽ പറയുന്നു. വീരകേരളവർമ്മ മഹാരാജാവ് 1561-ൽ വടക്കുംകൂർ രാജാവിന്റെ അനുചരന്മാരാൽ വധിക്കപ്പെട്ടു. ഈ വഴിയ്ക്കു ചുഴിഞ്ഞുനോക്കുമ്പോൾ കൊല്ലം 720-ആണ്ടിടയ്ക്കു് വേദാന്താചാര്യർ പ്രകാശോത്തേജിനി നിർമ്മിച്ചു എന്നു സിദ്ധിക്കുന്നു. മേല്പത്തൂർ ഭട്ടതിരി തന്റെ സമകാലികനായ വീരകേരളവർമ്മാവിനെപ്പറ്റി പ്രശംസിക്കുമ്പോൾ "വിശ്വാലങ്കാരഭൂതസ്സ്വയമഭിരമസേ നന്വലങ്കാരമാർഗ്ഗേ നീതൗ കാവ്യപ്രകാശഃ പുനരപി ഭജസേ ചാരു കാവ്യപ്രകാശം" എന്നു പറയുന്നുണ്ടെങ്കിലും ആ തമ്പുരാന്റെ മുൻവാഴ്ചക്കാരനായി രവിവർമ്മനാമധേയനായ ഒരു മഹാരാജാവില്ലാതിരുന്ന സ്ഥിതിക്ക് അദ്ദേഹമല്ല ദേശികരുടെ പുരസ്കർത്താവെന്നു നിർണ്ണയിക്കേണ്ടിയിരിക്കുന്നു. ഉത്തേജിനിയിലെ അലങ്കാരപ്രകരണത്തിൽ ഉദാഹരണങ്ങൾ രവിവർമ്മാവിനെപ്പറ്റിയാണെങ്കിലും ആചാര്യൻ പ്രധാനമായി ആശ്രയിച്ചുവന്നതു വീരകേരളവർമ്മാവിനെയാണെന്നു ഗ്രന്ഥത്തിൽനിന്നു തെളിയുന്നു. അദ്ദേഹത്തെപ്പറ്റിയും അപൂർവ്വം ചില ശ്ലോകങ്ങളുണ്ട്. വിശിഷ്ടമായ ഈ വ്യാഖ്യാനത്തിന്റെ ചർച്ചയ്ക്കു് ഇവിടെ സൗകര്യമില്ല. രണ്ട് ഉദാഹരണശ്ലോകങ്ങൾ മാത്രം ഉദ്ധരിക്കാം:

"രവിക്ഷമാപാല സരാജകേപി
ത്വമേവ ഭൂമീവലയേ യശസ്വീ
സതാരജാലേപി നഭോന്തരാളേ
പ്രകാശശാലീ ഖലു ചന്ദ്ര ഏവ."

"ലക്ഷ്മീവൻ യുവരാജ മംഗലഗുണശ്രേണീപയോധേ ബുധേ
പ്രൗഢപ്രേമഭരം ദദാസി ന ലഗച്ചിത്തോസി മന്ദോദയേ
പാളീഭീ രവിമണ്ഡലാന്തരഭിദാമാതന്തനീഷി ദ്വിഷാം
കർണ്ണം ധിക്കുരുഷേ കരേണ രവിരപ്യാശ്ചര്യമുർവീതലേ."

ഒടുവിൽ താഴെക്കാണുന്ന ശ്ലോകവും കാൺമാനുണ്ട്.

"ശ്രീരാമക്ഷിതിപാനുജസ്ത്രിജഗതി പ്രൗഢാസിമല്ലാഭിധോ
യോ വൈ മാനവപാരിജാത ഇതി യോ ജോഘുഷ്യമാണോജനൈഃ
വൃത്ത്യാ നൂതനദേവരാത ഇതി യോ ലീലാഹരിശ്ചന്ദ്ര ഇ-
ത്യാഖ്യാതോ രവിമേദിനീപതിരയം ജീയാദിഹായുശ്ശതം."

നീലകണ്ഠപൂജ്യപാദൻ

കൊല്ലം എട്ടാം ശതകത്തിൽ ജീവിച്ചിരുന്ന സംസ്കൃതപണ്ഡിതന്മാരിൽ പ്രശസ്യ മായ ഒരു പദവി ഈശാനന്റെ പുത്രനായ മുക്കോലയ്ക്കൽ നീലകണ്ഠൻ നമ്പൂരിക്കു നല്കാവുന്നതാണ്. അദ്ദേഹം വാസുഭട്ടതിരിയുടെ ത്രിപുരദഹനം, ശൗരികഥ എന്നീ രണ്ടു യമകകാവ്യങ്ങൾക്കു യഥാക്രമം അർത്ഥപ്രകാശിക എന്നും തത്ത്വപ്രകാ ശിക എന്നും ഉള്ള പേരുകളിൽ വ്യാഖ്യാനങ്ങൾ രചിച്ചിട്ടുണ്ട്. അർത്ഥപ്രകാശിക രാജരാജൻ എന്ന ബിരുദനാമത്താൽ വിദിതനായ കൊച്ചി വീരകേരളവർമ്മമ ഹാരാജാവു് രാമവർമ്മ യുവരാജാവിന്റെ സഹായത്തോടുകൂടി രാജ്യഭാരം ചെയ്ത കാലത്തും തത്ത്വ പ്രകാശിക രാമവർമ്മമഹാരാജാവു ഗോദവർമ്മയുവരാജാവി നോടുകൂടി രാജ്യപരിപാലനം ചെയ്ത കാലത്തുമാണ് നിർമ്മിച്ചതു്. നീലകണ്ഠൻ മുക്കോലയ്ക്കൽക്കാരനും അവിടത്തെ ഭഗവതിയുടെ പരമഭക്തനുമായിരുന്നു. പു രുഷോത്തമസരസ്വതിയെന്നായിരുന്നു അദ്ദേഹത്തിന്റെ ഗുരുവായ യതിവര്യന്റെ നാമധേയം. താഴേക്കാണുന്ന പദ്യങ്ങൾ പ്രകൃതത്തിൽ അനുസന്ധേയങ്ങളാണ്:

അർത്ഥപ്രകാശിക

"ദുരിതഹരണദക്ഷം സൂര്യസോമാനലാക്ഷം
ക്ഷപിതസുരവിപക്ഷം ക്ഷീണദോഷാക്ഷലക്ഷ്യം
മഹിഷശിരസി രാജന്മുക്തിപൂർവസ്ഥലേ വഃ
കൃതവസതി സരാഗം പാതു ദൗർഗ്ഗം മഹസ്തൽ.

വാദിവ്രാതദുരാസദേഭഹനനപ്രക്ഷുബ്ധസിംഹോപമം
സ്വാന്തേവാസിഹൃദംബുജസ്ഥതിമിരപ്രധ്വംസഭാസ്വാകൃതിം
ത്രയ്യന്തോക്തിവിചാരചാരുധിഷണം കർമ്മന്ദിചൂഡാമണിം
വന്ദേ തം പുരുഷോത്തമാദികസരസ്വത്യാഖ്യ മസ്മദ്ഗുരും.

അർത്ഥപ്രകാശികാനാമ്നാ വ്യാഖ്യാ പൗരദഹന്യസൗ
ക്രിയതേ നീലകണ്ഠേന ഗൗരീശാസനസംഭവാ.
ജഗതി (വിമല) കീർത്തൗ രാജരാജേ നരേന്ദ്രേ
ക്ഷിതിതലമിദമൃദ്ധം പാതി രാമേണ സാകം
രചയതി മിതമേതാം വൃത്തിമല്പേതരാർത്ഥാം
ഗളിതഗഹനഭാവാം നീലകണ്ഠോ ദ്വിജാഗ്ര്യഃ."

തത്ത്വപ്രകാശിക

"മഹിഷപ്രോഥനിഹിതചരണം കരണം മഹഃ
മുക്തേർമ്മുക്തിസ്ഥലാസ്ഥാനം ദൗർഗ്ഗം ദുർഗ്ഗം ഭജേ മുഹുഃ
യദനുഗ്രഹതഃ പുംസാം മതിർദ്ദർപ്പണനിർമ്മലാ

യതീശം തം ഗുരും വന്ദേ ത്രയ്യന്തോദധിപാരഗം.

തത്ത്വപ്രകാശികാനാമ്നാ വ്യാഖ്യാ ശൗരികഥാശ്രയാ
ക്രിയതേ നീലകണ്ഠേന ശ്രുതാർത്ഥപരിശുദ്ധയേ.

രാമവർമ്മനൃപതൗ മഹീമിമാം
പാതി സാകമിഹ ഗോദവർമ്മണാ
നീലകണ്ഠ . . . സാ കൃതാ
വൃത്തിരാന്ധ്യമതിദോഷഹന്ത്ര്യസൗ.

യൽകൃപാലേശതോജ്ഞോപി സുരാചാര്യസമോ ഭവേൽ
കർമ്മന്ദിവൃന്ദവന്ദ്യം തം ഗുരും വന്ദേ യതീശ്വരം.

ശ്രുതമപി ഗുരുമുഖ്യാദ്വക്തുമർത്ഥം ന ദക്ഷോ
ബഹുദിനമപി ചിന്താഹാനിദോഷേണ യസ്യ
മനസി ജനിതതാപം തസ്യ ഹാതും കൃതേയം
മഹതി യമകകാവ്യേ വൃത്തിരേഷാ സ്ഫുടാർത്ഥാ.
മുക്തിസ്ഥലോദവസിതോ ഗിരിരാജകന്യാ-
പാദാബ്ജധൂളിരനിശം നിഗമാന്തസേവീ
ഗോവിന്ദഭക്തിരസസംഭൃതിഭുഗ്നകണ്ഠോ
വ്യാഖ്യാമിമാം വ്യരചയൽ ഖലു നീലകണ്ഠഃ."

'നീലകണ്ഠപൂജ്യപാദവിരചിതായാം' എന്ന കുറിപ്പ് തത്ത്വപ്രകാശികയുടെ അവസാനത്തിൽ മാത്രമേ കാണുന്നുള്ളു എന്നുള്ളതിനാൽ അർത്ഥപ്രകാശിക രചിച്ചതിനു മേലാണ് നീലകണ്ഠൻ സന്ന്യാസാശ്രമം സ്വീകരിച്ചതെന്ന് അനുമാനിക്കാം.

മഴമംഗലത്തു പരമേശ്വരൻ നമ്പൂരി

പരമേശ്വരൻ നമ്പൂരിയുടെ കൃതിയാണ് ആശൗചദീപകം. ആശൗചദീപികയെന്നും അതിനു പേരുണ്ട്. ഗ്രന്ഥത്തിന്റെ അവസാനത്തിൽ കാണുന്ന

"ഇത്ഥം തൽ പരമേശ്വരേണ നിഖിലം ഹ്യാശൗചദീപാഖ്യകം
ശ്രീമന്മദ്ഗുരുമാധവാദികഗുരൂൻ നത്വാ വിലിഖ്യാധുനാ
ജാലാംഗേധനസേവ്യനൽകലിദിനേഥാഭ്രൂൽ സമാപ്തം ക്രമാ-
ന്നാന്ദീതീരസമീപഗേന പുരുദാവഗ്രാമജേനാഞ്ജസാ."

എന്ന പദ്യത്തിൽനിന്നു പരമേശ്വരൻതന്നെയാണ് ആ ഗ്രന്ഥത്തിന്റെ പ്രണേതാവെന്നും അദ്ദേഹത്തിന്റെ ഗ്രാമം (പുരുദാവം) പെരുവനമാണെന്നും ഗ്രന്ഥം സമാപ്തമായതു കൊല്ലം 754-ആണ്ടാണെന്നും വ്യക്തമാകുന്നു. അദ്ദേഹത്തിന്റെ പ്രധാന ഗുരു ഒരു മാധവനായിരുന്നുവെന്നും ആ പദ്യത്തിൽനിന്നു നാം ധരിക്കുന്നു. നാന്ദിയെന്നതു പുതുക്കാട്ടിനു സമീപത്തുകൂടി ഒഴുകുന്ന ഒരു പുഴയാണത്രേ. 'താന്നീതീര' എന്നതാണ് ശരിയായ പാഠമെന്നും താന്നിപ്പുഴ എന്ന കാലടിയിൽ കടത്തുസ്ഥലത്തു പെരിയാറ്റിനു പേരുണ്ടെന്നും ഒരു പക്ഷാന്തരമുണ്ട്. 'താന്നി' എന്ന മലയാളശബ്ദം സംസ്കൃതീകരിക്കാതെ ഒരു സംസ്കൃതരൂപത്തിൽ പ്രയോഗിക്കുന്നത് അസാധാരണമാണെന്നു ഞാൻ കരുതുന്നു.

ആശൗചദീപകത്തിനു ചന്ദ്രിക എന്ന ഒരു പഴയ വ്യാഖ്യാനമുള്ളതിനുപുറമേ സർവതന്ത്ര സ്വതന്ത്രനായ കൊടുങ്ങല്ലൂർ വിദ്വാൻ ഗോദവർമ്മ ഇളയതമ്പുരാന്റെ (കൊല്ലം 975-1026) വിവേചനമെന്ന മറ്റൊരു വ്യാഖ്യാനവും കാൺമാനുണ്ട്. ആദ്യത്തേതു പെരുമനത്തുകാരനായ മറ്റൊരു നമ്പൂരി രചിച്ചതാണ്.

പുരുവനസംജ്ഞേ ഗ്രാമേ ജാതേനാശൗചദീപികാ രചിതാ
തദ്വൃത്തിസ്തത്രത്യേനൈവൈഷാശൗചചന്ദ്രികാ പ്രോക്താ."

എന്ന പദ്യം നോക്കുക. വിദ്വാൻ ഇളയതമ്പുരാൻ പ്രസ്തുത കൃതി മഴമംഗലത്തു നമ്പൂരിയുടേതാണെന്നു സ്പഷ്ടമായി പറയുന്നുണ്ട്.

"പ്രീത്യൈ സതാം മഹിഷമംഗലനാമ്നി ഗേഹേ
ജാതേന ഭൂസുരവരേണ പുരാ കൃതം യൽ
ആശൗചദീപകമമും വിവരീതുമദ്യ
ശ്രീകോടിലിംഗനിലയോ നൃപതിസ്സമീഹേ."

എന്ന പദ്യത്തിൽനിന്ന് ഈ വസ്തുത ഗ്രഹിക്കാവുന്നതാണ്. 'മഴമംഗലം ആശൗചം' എന്ന പേരിലാണ് പൊതുജനങ്ങളുടെ ഇടയിൽ ഈ ഗ്രന്ഥത്തിനു പ്രശസ്തി എന്നും ഇവിടെ പ്രസ്താവിക്കേണ്ടതുണ്ട്. ദീപകത്തിൽ ഭിന്നവൃത്തങ്ങളിലായി 167 പദ്യങ്ങൾ മാത്രമേയുള്ളു. ആ ഹ്രസ്വമായ പരിധിക്കുള്ളിൽ ആചാര്യൻ ആശൗചത്തെസ്സംബന്ധിച്ച് അവധാരണീയങ്ങളായ സകലവിഷയങ്ങളും സമീചീനമായി പ്രതിപാദിക്കുന്നു. ആദ്യത്തെ പദ്യമാണ് താഴെച്ചേർക്കുന്നത്:

"യതോ വാ ജന്മാസ്യ സ്ഫുരതി ച യതോ വാ തദിതരദ്
ദ്വയോരപ്യേതേന പ്രകടിതനിദാനാഘമഖിലം
വ്യതീയാസ്ഥേ ശുദ്ധോ നിരഘ ഇവ തസ്യാവഗമനാ-
ദുപാസേ തത്തത്ത്വം പ്രശമിതവികല്പം പദമിദം."

പ്രസ്തുതവിഷയത്തിൽ കേരളത്തിലെ ഭിന്നദേശങ്ങളിലുള്ള ആചാരവ്യത്യാസങ്ങളെപ്പറ്റിയും അദ്ദേഹം അവസരോചിതമായി പ്രസ്താവിക്കുന്നുണ്ട്.

"ജന്മന ആരഭ്യ മൃതൗ ബന്ധൂനാം യോനിബീജജാതാനാം
ത്രിദിനമഘംഗ്രഹ്ണീയുശ്ശിവപുരതശ്ചോ ത്തരാലയാഃപ്രായഃ"

എന്നും

"വിപ്രേന്ദ്രാ ദാക്ഷിണാത്യാഃ ഖലു ശിവപുരത-
സ്ത്വുപനീതേർവിവാഹാൽ
പുന്നാര്യൗ പ്രാങ്മൃതൗ സ്താന്ത്യഥ ഖലു മരണേ
യോനിബന്ധോസ്ത്ര്യഹാഘം
ഗ്രഹ്ണീയുർബ്ബീജബന്ധോ ശശിദിനമപരേ
പക്ഷിണീം സംഗിരന്തേ
താമേതാം പക്ഷിണീം കേചന ദിനയുഗളീം
വിപ്രവര്യാ വദന്തി."

എന്നുമുള്ള പദ്യങ്ങൾ കാൺക. ഇവയിൽ തൃശ്ശിവപേരൂർക്ക് വടക്കും തെക്കും താമസിക്കുന്ന നമ്പൂരിമാരുടെ ചില ആചാരഭേദങ്ങൾ പ്രതിപാദിതങ്ങളായിരിക്കുന്നു.

ഒടുവിലത്തെ പദ്യത്തിൽ ചതുർത്ഥപക്ഷമാണെന്നു സൂചിപ്പിച്ചിട്ടുള്ളതു് ഇരിഞ്ഞാലക്കുടഗ്രാമക്കാരുടെ പക്ഷമാണെന്നു വ്യാഖ്യാനങ്ങളിൽനിന്നറിയുന്നു. ഒടുവിൽ ആചാര്യൻ,

“ആശൗചദീപകമിദം രചിതം വിമൃശ്യ
തത്തൽസ്മൃതീരപി തഥാപി ച ദേശകാലൗ
ആലോച്യ തത്സമയപണ്ഡിതവൈദികാനാ-
മത്രാനുസൃത്യ ച മതം വിദധാതു സർവം.”
എന്നും

“ശാസ്ത്രാഃ സ്മൃതാ മുനിവരൈർവിമലാർത്ഥദുഗ്ദ്ധം
ദുഗ്ദ്ധ്വാ വിമഥ്യ ഹൃദയേന സമുദ്ധൃതം യൽ
ആശൗചദീപകമിദം നവനീതകല്പം
പ്രീത്യൈ ഭവേൽ സുമനസാമഘനുത്തയേ ച.”

എന്നുമുള്ള പദ്യങ്ങൾകൂടി ഘടിപ്പിച്ചിട്ടുണ്ടു്. താൻ പല സ്മൃതികളും പരിശോധിച്ചാണു് ദീപകം രചിച്ചിരിക്കുന്നതെങ്കിലും ദേശകാലങ്ങളെപ്പറ്റി ആലോചിച്ചും അതാതു കാലത്തു പണ്ഡിതന്മാരായിരിക്കുന്ന വൈദികന്മാരുടെ മതമനുസരിച്ചും മാത്രമേ ആശൗചക്രിയകൾ അനുഷ്ഠിക്കുവാൻ പാടുള്ളു എന്നു് ആചാര്യൻ ഉപദേശിക്കുന്നു.

വ്യാഖ്യാനങ്ങൾ

ചന്ദ്രികാകാരൻ സ്മൃതികളിലും വ്യാകരണത്തിലും നിഷ്കൃഷ്ടമായ പാണ്ഡിത്യം സമ്പാദിച്ചിരുന്നു. ഇളയതമ്പുരാന്റെ വൈദുഷ്യം സുപ്രസിദ്ധമാണല്ലോ. അദ്ദേഹം ചില ബ്രാഹ്മണർ അപേക്ഷിയ്ക്കുകനിമിത്തം ആശൗചവിധിവരെയുള്ള ഭാഗത്തിനു വ്യാഖ്യാനം രചിച്ചതായി പറയുന്നു.

“ഏവം മയാ വിരചിതം ഭൂസുരാണാമപേക്ഷയാ
ആശൗചദീപകഗ്രന്ഥസ്യൈകദേശ വിവേചനം.”
“ആശൗചവിധിപര്യന്തമേവ കാര്യം വിവേചനം
ഇത്യേവ ഭൂസുരാപേക്ഷാ തദേതാവദ്വിവേചിതം.”

ഈ അടുത്ത കാലത്തു സി. കെ. വാസുദേവശർമ്മാ പ്രകാശിക എന്നൊരു ഭാഷാഗദ്യവ്യാഖ്യാനവും ദീപകത്തിനുരചിച്ചിട്ടുണ്ടു്.

ആശൗചചിന്താമണി

കേരളീയനായ ഒരു പണ്ഡിതൻ ആശൗചചിന്താമണി എന്നൊരു ഗ്രന്ഥം നിർമ്മിച്ചിട്ടുണ്ടു്. അതു് എട്ടാം ശതകത്തിൽ ആവിർഭവിച്ച ഒരു കൃതിയാണെന്നു തോന്നുന്നു. പ്രണേതാവിന്റെ കാലദേശങ്ങളെക്കുറിച്ചു യാതൊരു അറിവുമില്ല. അതിൽനിന്നു രണ്ടു ശ്ലോകങ്ങൾ പകർത്താം:

“ഗണേശവാണീഗുരുദക്ഷിണേശാൻ
വന്ദേ ദയാബ്ധീൻ വരദാനശീലാൻ;
ജന്മാദിമൂലാനി നിരസ്യ ചാഘാ-
ന്യമീ ദിശന്ത്വാശു മദാത്മശുദ്ധിം.

വിപ്രക്ഷത്രവിഡംഘ്രിജാസ്ത്വിഹ ദിശാരുദ്രാർക്കതിഥ്യന്മിതാ-
ഹാശൗചാ രജസിസ്ത്രിയസ്ത്ര്യഹമലാസ്സ്യുർവിപ്രവൽ സൂത്രിണാം

വിഡ്വൽ പാരശവസ്യ നോ സുഹൃദഘം ബാലാഹഭേദാശ്ച നാ-
പ്യന്തഃപാത്യതികാലജാദ്യഘഭിദാസ്ത്വ ബ്രാഹ്മണാനാംച നോ."

വചനമാല

യാജ്ഞവല്ക്യസ്മൃതിയുടെ പ്രാചീനവ്യാഖ്യാനങ്ങളിൽ പ്രഥമഗണനീയമാണ് വിശ്വരൂപാചാര്യരുടെ ബാലക്രീഡ. വിജ്ഞാനേശ്വരൻ മിതാക്ഷര എന്ന തന്റെ സുപ്രസിദ്ധമായ യാജ്ഞവല്ക്യസ്മൃതിവ്യാഖ്യായിൽ 'വിശ്വരൂപവികടോക്തിവിസ്മൃതം' എന്ന് ആ വ്യാഖ്യാനത്തെ ഭയഭക്തിപൂർവകമായി സ്മരിച്ചിട്ടുണ്ട്. ബാലക്രീഢയുടെ ടീകകളിൽ ഒന്നാണ് വചനമാല. ആ ടീകയിലെ ആചാരാധ്യായത്തിൽ ബ്രഹ്മചാരിപ്രകരണത്തിലെ ഒരു ഭാഗം മാത്രമേ ലഭിച്ചിട്ടുള്ളു. ആചാര്യൻ കേരളീയനാണെന്നുള്ളതിന സംശയമില്ല. അദ്ദേഹം ബാലക്രീഡയ്ക്കുതന്നെ അമൃതസ്യന്ദിനി എന്നൊരു ടീക തന്റെ പരമഗുരുവായ (പ്രാചാര്യൻ) ഒരു ചോമാതിരി രചിച്ചിട്ടുണ്ടെന്നും വളരെക്കാലത്തിന്നു മുൻപു വേദാത്മാവ് എന്നൊരു യതി വിഭാവനയെന്നും, ടീകയെന്നും രണ്ടു വ്യാഖ്യകൾ നിർമ്മിച്ചു എന്നും ആ വ്യാഖ്യകൾ ലഭിച്ചിട്ടില്ലെന്നും പറയുന്നു. അതോടുകൂടി തന്റെ പേരെന്തെന്നു പറയുന്നില്ലെങ്കിലും താൻ ഗൗരീപാദാദികേശസ്തവം, സേതു എന്നിങ്ങനെ രണ്ടു കൃതികൾ രചിച്ചിട്ടുള്ളതിനുപുറമേ മേഘസന്ദേശശ്ലോകങ്ങളിലെ അന്ത്യപാദങ്ങൾ ഘടിപ്പിച്ചു ബാലകാണ്ഡവും മയൂരന്റെ സൂര്യശതകശ്ലോകങ്ങളിലെ പ്രഥമപാദങ്ങൾ ഘടിപ്പിച്ച് അയോധ്യാകാണ്ഡം മുതൽ യുദ്ധകാണ്ഡം വരെയുള്ള ഇതരകാണ്ഡങ്ങളുമായി സമസ്യാരാമവൃത്താന്തം എന്നും സൂര്യ ശതകശ്ലോകങ്ങളിലെ ദ്വിതീയപാദങ്ങൾ ഉൾക്കൊള്ളിച്ചു സമസ്യാ കൃഷ്ണലീലയെന്നും രണ്ടു കാവ്യങ്ങൾകൂടി നിർമ്മിച്ചിട്ടുള്ളതായി പ്രസ്താവിക്കുന്നുണ്ട്. ഭവഭൂതിയും വിശ്വരൂപനും അഭിന്നന്മാരായിരുന്നു എന്നുള്ള ഐതിഹ്യം വചനമാലാകാരൻ വിശ്വസിച്ചിരുന്നതായി

"ഭവഭൂതിനിബന്ധനോദധൗ
തിമിഭീമപ്രതിവാദിമേദുരേ
സകലാക്ഷനിരീക്ഷണം വപുഃ
പതിതം മാമയമുദ്ധരിഷ്യതി"

എന്ന വചനത്തിൽ നിന്നു തെളിയുന്നു. അടിയിൽ ഉദ്ധരിക്കുന്ന ശ്ലോകങ്ങൾ സ്മർത്തവ്യങ്ങളാണ്:

"യന്മായാവിവശാ വിദുർഭുവനമാത്മാ ഭിന്നമപ്യന്യഥാ
യദ്വിദ്യാകുശലാ വിദന്തി തദിദം ചാഭിന്നമേവാത്മനാ
കർത്തും യൽകിമപീശ്വരോപി പരമഃ ശക്നോതി നോ യാമൃതേ;
താം സംവിന്മയവിഗ്രഹാമവിരതം വന്ദേ മുകുന്ദാനുജാം.

ഗൗരീകേശാദിപാദസ്തവമപി ശതക-
ശ്ലോകപൂർവ്വാർദ്ധപാദാൻ
വൃത്തം ശ്രീരാമശൗര്യോരപി ച രചിതവാൻ
പൂരയൻ യസ്സമസ്യാഃ
സേതും ചൈവാതിമാത്രം രുചിരമഭിനവം
മേഘപദ്യാന്തപാദാൻ
വ്യാഖ്യാലങ്കാരഹേതോസ്സ വചനകുസുമൈ-

സ്സാധു ബധ്നാമി മാലാം.

വിഭാവനേതി വ്യാഖ്യാസ്യ കൃതാ പൂർവ്വം യതീശ്വരൈഃ
വേദാത്മനാമഭിസ്സേയമാമൂലാഗ്രവിഭാവനാ.

ഇത്യാശങ്ക്യ ഇതി വ്യാഖ്യാ ടീകേത്യപി ച ദൃശ്യതേ
തേ സാകല്യേന നൈവാസ്താമുഭേ ച ക്വചിദേവ തു.

അധുനാ കൃഷ്ണകാരുണ്യാദ്രചിതാ സോമയാജിനാ
അമൃതസ്യന്ദിനീ സ്വാർത്ഥമരന്ദാഹ്ലാദിനീ സതാം.

ആനൈഷ്ഠികവിചാരാന്താദാദൗ സാ വിദ്യതേ തതഃ
കാലോഗ്നിരിത്യുപക്രമ്യ ശാരീരാന്തരഗാമിനീ.

ശ്രീമദ്ദേശികപാദപങ്കജരജഃപുഞ്ജാവതം സോത്തമഃ
ശർവാണീചരണാംബുജപ്രചരണ ക്രീഡാനികേതാന്തരഃ
വിദ്വൽപാദപയോജപാവനപരാഗാവാപ്യ പുണ്യോത്സുകഃ
ശാസ്ത്രാർത്ഥാമൃതപാനസംഭൃതരസസ്ത്ഉഷ്ണീംകഥം സ്യാമഹം?
ഏഷാ ഹി വചനമാലാ നിരന്തരാ വചനനിവഹകുസുമേന
യദി സാന്തരാ സുമതിഭിസ്സാധു നിരുപ്യൈവ പരിപൂര്യാ."

"ഇത്യേവമാദിശ്ലോകസംഗതിപ്രകാരസ്തദ്വ്യാഖ്യാന പ്രകാശശ്ചാസ്മൽ പരമഗുരുവിരചിതായാ അമൃതസ്യന്ദിന്യാ ഏവാവഗന്തവ്യഃ" എന്ന പങ്ക്തിയിൽനിന്നാണ് ചോമാതിരി ആചാര്യന്റെ പരമഗുരുവാണെന്നു മനസ്സിലാകുന്നത്. 'മുകുന്ദാനുജ'യായ കാത്യായനിയുടെ വന്ദനംകൊണ്ട് വചനമാല ആരംഭിച്ചിരിക്കുന്നതിനാൽ ഗ്രന്ഥകാരൻ പയ്യൂർ പട്ടേരിമാരിൽ ഒരാളായിരിക്കുമെന്നു സങ്കല്പിക്കുവാൻ തോന്നുന്നു. മർമ്മസ്പൃക്കായ ഒരു വ്യാഖ്യാനമാണ് വചനമാല.

സ്മാർത്തപ്രായശ്ചിത്തം

പുതുമനച്ചോമാതിരിയുടെ പ്രായശ്ചിത്തത്തിനും മഴമംഗലത്തിന്റെ സ്മാർത്തപ്രായശ്ചിത്തവിമർശിനിക്കും പുറമേ സ്മാർത്തപ്രായശ്ചിത്തം എന്നൊരു വലിയ ഗ്രന്ഥം ഉണ്ട്. ആ ഗ്രന്ഥം ഇങ്ങനെ ആരംഭിക്കുന്നു:

"ശ്രീമന്തം ദക്ഷിണാമൂർത്തിം വിഘ്നേശം ഭാരതീം ഗുരുൻ
നമാമി പുരുഷാർത്ഥാഃ സ്യുര്യൽപ്രസാദേന ദേഹിനാം.

ബോധായനം ജൈമിനിഞ്ച കൗഷീതക്യാശ്വലായനൗ
വാധൂലകാപസ്തംബാദീൻ നൗമി ശാഖാപ്രവർത്തകാൻ.

തൽപ്രോക്തകല്പസൂത്രാദിവ്യാഖ്യാന കൃതമാനസാൻ
ആചാര്യാനപി സിദ്ധാന്തിഭവസ്വാമി മുഖാൻ ഭജേ.

പ്രായശ്ചിത്തം പുരാ പ്രോക്തമൃഗ്യജുസ്സാമവേദിനാം
സ്മാർത്തം തദേവ സംക്ഷിപ്യ ബഹ്വൃചാനാം വിഭജ്യതേ.

വിനാശഃ പ്രായ ഇത്യുക്തശ്ചിത്തം സന്ധാനമുച്യതേ
വിനഷ്ടസ്യ തു സന്ധാനം പ്രായശ്ചിത്തപദേരിതം."

ആകെ പന്ത്രണ്ടധ്യായങ്ങൾ അടങ്ങീട്ടുള്ള ഈ ഗ്രന്ഥവും പ്രായശ്ചിത്തവിഷയത്തിൽ പ്രമാണഭൂതമാണ്. മൂക്കോല ദേവീ ക്ഷേത്രത്തിനു സമീപമുള്ള ഏർക്കര ഇല്ലത്തു ബ്രഹ്മൻ എന്നൊരു സിദ്ധൻ ഉണ്ടായിരുന്നു. ആ നമ്പൂരിയാണ് പ്രസ്തുത ഗ്രന്ഥത്തിന്റെ പ്രണേതാവ്. അദ്ദേഹം വിമർശിനീകാരനായ മഴമംഗലത്തു നാരായണൻനമ്പൂരിക്കു മുൻപാണ് ജീവിച്ചിരുന്നത്. ആ ഗ്രന്ഥത്തിൽ പല കേരളാചാരങ്ങളേയുംപറ്റി വിശദമായി പ്രതിപാദിക്കുന്നുണ്ട്. 'സിദ്ധാന്തിഭവസ്വാമി' എന്നതിൽ സിദ്ധാന്തി ആരെന്നറിയുന്നില്ല. അദ്ദേഹത്തിന്റെ ഗ്രന്ഥവും കണ്ടിട്ടില്ല. കേരളീയനായിരിക്കണം. താൻ ആദ്യം ഋഗ്വേദികളുടേയും യജുർവേദികളുടേയും സാമവേദികളുടേയും പ്രായശ്ചിത്തകർമ്മങ്ങളെ അധികരിച്ച് ഒരു ഗ്രന്ഥം നിർമ്മിച്ചു എന്നും സ്മാർത്തപ്രായശ്ചിത്തം അതു സംക്ഷേപിച്ച് ഋഗ്വേദികൾക്കു മാത്രം പ്രയോജകീഭവിക്കത്തക്ക നിലയിൽ രചിച്ചതാണെന്നും ആചാര്യൻ പ്രസ്താവിക്കുന്നു.

ജൈമിനീയഗൃഹ്യമന്ത്രവൃത്തി

ജൈമിനീയഗൃഹ്യമന്ത്രങ്ങളുടെ വ്യാഖ്യാനമാണ് ഈ ഗ്രന്ഥം. പ്രാരംഭത്തിൽ

> "സകലഭുവനൈകനാഥം ശ്രീകൃഷ്ണം നൗമി ഹരിമുമാഞ്ച ശിവം ഗുരുമ
> പി സുബ്രഹ്മണ്യം ഗജാനനം ഭാരതീം ഭവത്രാതം."

എന്നൊരു ശ്ലോകം കാണുന്നുണ്ട്. സുബ്രഹ്മണ്യൻ ഗ്രന്ഥകാരന്റെ ഗുരുവാണോ എന്നു നിശ്ചയമില്ല. എന്നാൽ ഭവത്രാതൻ നമ്പൂരി അദ്ദേഹത്തിന്റെ ഗുരുവാണെന്നു സങ്കല്പിക്കുന്നതിൽ അനുപപത്തിയുമില്ല. ആശ്വലായനഗൃഹ്യസൂത്രഭാഷ്യത്തിൽ ദേവത്രാതൻനമ്പൂരി ഈ ഭവത്രാതനെ സ്മരിക്കുന്നുണ്ട്. വളരെ വിശിഷ്ടമാണ് പ്രസ്തുത വൃത്തി.

ബോധായനദർശപൂർണ്ണമാസാനുഷ്ഠാനം

കറുത്തവാവ്, വെളുത്ത വാവ് ഈ ദിവസങ്ങളിൽ അനുഷ്ഠിക്കേണ്ട ഹോമാദികർമ്മങ്ങളെ വിവരിക്കുന്ന ഒരു ഗ്രന്ഥമാണിത്. വെളുത്തവാവിൻനാൾ കർമ്മമധികമായി ചെയ്യേണ്ടതുകൊണ്ടാണ് ദർശശബ്ദം ആദ്യമായി പ്രയോഗിച്ചിരിക്കുന്നതെന്ന് ആചാര്യൻ നമ്മെ ധരിപ്പിക്കുന്നു. "അഥ ഗുരൂൻ പ്രണമ്യ ബോധായനമതേന ദർശപൂർണ്ണമാസാനുഷ്ഠാനം വക്ഷ്യേ, ഹൗത്രം തു ആശ്വലായനമതേന" എന്നാണ് അദ്ദേഹത്തിന്റെ പ്രതിജ്ഞ. ഗ്രന്ഥകാരൻ ആരെന്നറിയുന്നില്ല. എങ്കിലും ഗ്രന്ഥത്തിന്റെ ഒടുവിൽ "ഏവം കേരളേഷ്വാചാരഃ" എന്നു പ്രസ്താവിച്ചിട്ടുള്ളതുകൊണ്ട് അദ്ദേഹം ഒരു കേരളീയനാണെന്നു നിർണ്ണയിക്കുവാൻ കഴിയും.

ആശ്വലായനഗൃഹ്യപ്രയോഗവൃത്തി, ദാമോദരൻ

ശൗനകമഹർഷിയുടെ ശിഷ്യനായ ആശ്വലായനൻ ഋഗ്വേദീയ കല്പസൂത്രകാരന്മാരിൽ പ്രഥമഗണനീയനാണ്. ഓരോ കല്പസൂത്രത്തിനും ശ്രൗതസൂത്രം, ഗൃഹ്യസൂത്രം, ധർമ്മസൂത്രം എന്നീ പേരുകളിൽ മൂന്നു വിഭാഗങ്ങളുണ്ട്. അവയിൽ അതിപ്രധാനം ശ്രൗതസൂത്രമാകുന്നു. ശ്രൗതസൂത്രങ്ങളിൽ ഹവിസ്സംസ്ഥങ്ങളായി ഏഴും, സോമസംസ്ഥങ്ങളായി ഏഴും അങ്ങനെ പതിന്നാലു കർമ്മങ്ങളെപ്പറ്റിയാണ് പ്രതിപാദിക്കുന്നത്. അഗ്ന്യാധാനം, അഗ്നിഹോത്രം, ദർശപൂർണ്ണമാസങ്ങൾ, ചാതുർമ്മാസ്യങ്ങൾ മുതലായവയും ഹവിസ്സംസ്ഥകർമ്മങ്ങളാകുന്നു. ശ്രൗതകർമ്മങ്ങളെല്ലാം വൈതാനാഗ്നിയിൽ അനുഷ്ഠിക്കേണ്ടവയാണ്. നാല്പതു സംസ്കാരങ്ങൾ ഗൃഹ്യകർമ്മങ്ങളായി വി

ധിച്ചിട്ടുണ്ട്. അവയെ പ്രതിപാദിക്കുന്നവയാകുന്നു ഗൃഹ്യസൂത്രങ്ങൾ. ഗർഭാധാനംമുതൽ വിവാഹാന്തമുള്ള പതിനെട്ടു കർമ്മങ്ങൾ ശാരീരികങ്ങളും ശേഷമുള്ള ഇരുപത്തിരണ്ടു കർമ്മങ്ങൾ യജ്ഞരൂപങ്ങളുമാകുന്നു. ശ്രൗതകർമ്മങ്ങളിൽ അഗ്നിഹോത്രംപോലെ ഗൃഹ്യ കർമ്മങ്ങളിൽ അഞ്ചു മഹായജ്ഞങ്ങളും മൂന്നു പാകയജ്ഞങ്ങളും നിത്യാനുഷ്ഠേയങ്ങളാകുന്നു. എല്ലാ ഗൃഹ്യകർമ്മങ്ങൾക്കും ആവസഥ്യാഗ്നിയുടേയോ വൈവാഹികാഗ്നിയുടേയോ ആവശ്യമുണ്ട്. ധർമ്മസൂത്രങ്ങൾ സുപ്രസിദ്ധങ്ങളാണല്ലോ.

ആശ്വലായനന്റെ ഗൃഹ്യസൂത്രങ്ങൾക്കു പ്രയോഗവൃത്തി എന്നൊരു വിസ്തൃതമായ വ്യാഖ്യാനം വാസുദേവൻനമ്പൂരിയുടെ പുത്രനായ ദാമോദരൻനമ്പൂരി രചിച്ചിട്ടുണ്ട്. “ഭാർഗ്ഗവസ്യ വൈതഹവ്യസ്യ സവേദസഃ കുലേ ജാതോ വാസുദേവപുത്രോ ദാമോദരഃ” എന്നൊരു കുറിപ്പ് ഗ്രന്ഥാവസാനത്തിൽ കാണുന്നതിൽനിന്ന് അദ്ദേഹം ഭാർഗ്ഗവഗോത്രീയനാണെന്നും വീതഹവ്യനും സവേദസ്സും ആ ഗോത്രത്തിലെ പ്രവരർഷികളാണെന്നും വെളിവാകുന്നു. പ്രകരണമനുസരിച്ചു തന്റെ വൃത്തിയുടെ ആരംഭത്തിൽ ദാമോദരൻ ആദിത്യനെ

> “യം സഞ്ചിന്ത്യ മുനീശ്വരാ അഹരഹസ്സന്ധ്യാസു ദിവ്യാം പരാം
> സാവിത്രീം പ്രജപന്തി പാപനിചയധ്വാന്തൈകഭാനുപ്രഭാം
> സ്ത്രീഗേഹദ്രവിണാത്മജാംശ്ച സുഹൃദസ്സന്ത്യജ്യ സർവാത്മനാ
> തം ദേവം പരമദ്വയം പ്രണവതഃ സൂര്യം സദോപാസ്മഹേ” .

എന്ന പദ്യത്തിൽ വന്ദിക്കുന്നു. അനന്തരം കർമ്മഠനും ബഹുശിഷ്യാചാര്യനും തന്റെ പിതാവുമായ വാസുദേവൻ, ഋഗ്വേദം പഠിപ്പിച്ച ഗുരു, ബ്രാഹ്മണം അധ്യാപനം ചെയ്ത സുബ്രഹ്മണ്യശർമ്മാ, ഗൃഹ്യോക്തമായ ക്രിയാഭാഗമഭ്യസിപ്പിച്ച രാമശർമ്മാ, തന്ത്രഭാഗം പഠിപ്പിച്ച വിശ്വാമിത്രഗോത്രജനായ ശങ്കരൻ, ശബ്ദശാസ്ത്രം അഭ്യസിപ്പിച്ച രാമദാസൻ എന്നീ ഗുരുക്കന്മാരെയും നാരായണപ്രഭൃതികളായ ഇതര ഗുരുക്കന്മാരെയും നമസ്കരിക്കുന്നു. ആദ്യകാലത്തു തനിക്കു ക്രിയാഭാഗത്തെപ്പറ്റി അറിവില്ലായിരുന്നു എന്നും ചില ബ്രാഹ്മണർ തന്നെ ആ വൈകല്യം കണ്ടു് അധിക്ഷേപിച്ചപ്പോൾ ദുഃഖിതനായി രാമശർമ്മാവിന്റെ അന്തേവാസിയായിത്തീർന്ന് ആ വിഷയത്തിലും പാണ്ഡിത്യം സമ്പാദിച്ചു എന്നും ദാമോദരൻ പറയുന്നുണ്ട്. തന്റെ വൃത്തി ഗദ്യത്തിലാണ് രചിക്കുന്നതെന്നും അതു വിഷയത്തെ വിസ്തരിക്കുന്നതിനുവേണ്ടിയാണെന്നും

> “രൂപാവതാരകാരാദ്യാ ഭാഷ്യകാരാദയഃ പരേ
> ഊചുർഗ്ഗദ്യേന വിസ്തൃത്യൈ കവിത്വാഭാവതോ ന ഹി.
> ഇമാം പ്രയോഗവൃത്ത്യാഖ്യാം പരിഗൃഹ്ണന്തു സജ്ജനാഃ
> മുദാ നാസ്മൽകവിതയാ ദേവസ്യാനുഗ്രഹാദ്രവേഃ.”

എന്നും അദ്ദേഹം പ്രസ്താവിക്കുന്നുണ്ട്. ആചാര്യന്റെ കാലമേതെന്നറിയുന്നില്ല. പ്രയോഗവൃത്തിയിൽ ആകെ പതിനൊന്നധ്യായങ്ങൾ അടങ്ങിയിരിക്കുന്നു. വ്യാഖ്യാനം സ്പഷ്ടവും ലളിതവുമാണ്.

ആശ്വലായനഗൃഹ്യപ്രയോഗദർപ്പണം

ഈ ഗ്രന്ഥവും പ്രയോഗവൃത്തിയിലെ വിഷയത്തെത്തന്നെ പ്രതിപാദിക്കുന്നു. ആദ്യമായി പദ്യത്തിലും പിന്നീടു ഗദ്യത്തിലും ഗ്രന്ഥകാരൻ ആശ്വലായനഗൃഹ്യപ്രയോഗങ്ങളെ സംഗ്രഹിക്കുന്നു.

"പ്രയോഗദർപ്പണം ഹ്യേതൽ സംക്ഷേപാൽ സംസ്കൃതൈഃ കൃതം
ജാമദഗ്ന്യേന രാമേണ ശ്രീഗുരുണാം പ്രസാദതഃ"

എന്ന വചനത്തിൽനിന്നു പ്രണേതാവു ഭാർഗ്ഗവഗോത്രജനായ രാമൻനമ്പൂരിയാണെന്നു കാണാവുന്നതാണ്. ഗ്രന്ഥത്തിന്റെ ഉപക്രമത്തിലുള്ള ചില ശ്ലോകങ്ങൾ താഴെ ഉദ്ധരിക്കുന്നു:

"ഗുരുൻ വിനായകം വാണീം ശൗനകം ചാശ്വലായനം
ബ്രഹ്മാണം പാർവതീനാഥം ലക്ഷ്മീനാരായണം തഥാ

പ്രണമ്യ ഭേദാൻ വക്ഷ്യാമി വിവാഹാദിഷു കർമ്മസു
പ്രസന്നൈഃ സംസ്കൃതൈഃ പദ്യൈഃ പ്രയോഗക്രമമേവ ച

ആശ്വലായനഗൃഹ്യോക്ത്യാമുക്തം മന്ദധിയാം നൃണാം
കർമ്മനിർണ്ണയസംസിദ്ധ്യൈ ശ്രീഗുരൂണാം പ്രസാദതഃ.

ആചാരകല്പസൂത്രാണാമൈക്യം സർവത്രനിർണ്ണയേ
പ്രമാണം കർമ്മണാം നൃണാമിതി കർമ്മവിദോ വിദുഃ.

തസ്മാത്തദനുസാരേണ വക്തവ്യാ കർമ്മപദ്ധതിഃ

ജാതവേദപ്രഭൃതിഭിരാചാര്യൈശ്ശാസ്ത്രപാരഗൈഃ
കല്പസൂത്രാർത്ഥതത്ത്വജ്ഞൈർവിശിഷ്ടാചാരതൽപരൈഃ

ഗുരുപ്രസാദസമ്പന്നൈർമ്മാർഗ്ഗോ യോഗ്ണീകൃതോ മയാ
മന്ദപ്രജ്ഞോപകാരായ സംക്ഷേപാദ്വക്ഷ്യതേധുനാ."

ഈ ഭാഗത്തിൽ രാമൻ സ്മരിക്കുന്ന ജാതവേദൻനമ്പൂരിയും ഒരു ശ്രൗതവ്യാഖ്യാകാരനാണെന്നു സിദ്ധിക്കുന്നു. പക്ഷേ ദാമോദരന്റെ ഗുരുവായ രാമശർമ്മാവായിരിക്കാം ഈ രാമൻ. ജാതവേദനെപ്പറ്റി മറ്റൊന്നുമറിവില്ല.

വിഷ്ണുസംഹിത

കേരളത്തിലെ തന്ത്രവിധികൾക്കു പ്രമാണഭൂതങ്ങളായ പൂർവഗ്രന്ഥങ്ങളിൽ വിഷ്ണുസംഹിതയ്ക്കു വളരെ പ്രാധാന്യമുണ്ട്. ചേന്നാസ്സു നമ്പൂരിപ്പാട് ആ ഗ്രന്ഥത്തെ ഉപജീവിച്ചുകാണുന്നു. ആകെ മുപ്പതു പടലങ്ങൾ ഉൾക്കൊള്ളുന്ന പ്രസ്തുത സംഹിതയുടെ പ്രണേതാവ് ഒരു കേരളീയൻ തന്നെ. 'വിഷ്ണുനാ സ്വയമീരിതാ' എന്നു ഗ്രന്ഥകാരൻ അതിനു മേനി കേറ്റുന്നു. അതുകൊണ്ടാണ് അതിനു വിഷ്ണു സംഹിത എന്ന പേർ സിദ്ധിച്ചതു്. പക്ഷേ ഇന്നു കാണുന്ന ആ പേരിലുള്ള സംഹിത നൂറ്റെട്ടധ്യായങ്ങളുള്ള പൂർവസംഹിതയുടെ സംഗ്രഹണമാണെന്നും ആ സംഗ്രഹത്തിന്റെ കർത്താവ് ഇധ്മവാന്റെ പുത്രനായ സുമതിയെന്ന മഹർഷിയാണെന്നും ഗ്രന്ഥത്തിൽ പ്രസ്താവനയുണ്ട്. ഒരു കേരളീയനായ തന്ത്രജ്ഞൻ അതിന്റെ കർത്തൃത്വം സുമതിയിൽ ആരോപിച്ചു എന്നേ അതിന്നർത്ഥമുള്ളൂ. ഇരുപതാംപടലത്തിലെ ഉത്സവവിധികളും ഇരുപത്തൊന്നാംപടലത്തിലെ തീർത്ഥയാത്രാ (ആറാട്ട്) വിധികളും മറ്റും കേരളാചാരമനുസരിച്ചാണ് വ്യവസ്ഥാപനം ചെയ്തിരിക്കുന്നതു്.

വിഷ്ണുസംഹിതയുടെ വ്യാഖ്യാനങ്ങൾ, ഹാരിണി

വിഷ്ണുസംഹിതയ്ക്കു ഹാരിണിയെന്നും തത്ത്വപ്രദീപികയെന്നും രണ്ടു വ്യാഖ്യാനങ്ങളുണ്ട്. അവയിൽ ആദ്യത്തേതു് പുലിയന്നൂർ നാരായണൻനമ്പൂരി രചിച്ചതാണ്. രണ്ടാമത്തേതിന്റെ കർത്താവു നാഗസ്വാമി നമ്പൂരിയാണ്. നാഗസ്വാമിനമ്പൂരിയുടെ ദേശമേതെന്നു് അറിയുന്നില്ല. താഴെക്കാണുന്ന ശ്ലോകങ്ങൾ ഹാരിണിയിലുള്ളവയാണ്:

> "നമസ്തസ്മൈ സുമതയേ യോ ദിവ്യാം വിഷ്ണുസംഹിതാം
> ആവിശ്ചക്രേ ഭുവശ്ചക്രേ ഗംഗാമിവ ഭഗീരഥഃ.
>
> സുമതേസ്സംഹിതാർത്ഥോ യഃ സൂര്യാർക്കൈർന്ന പ്രകാശിതഃ
> മയായമുല്മുകേനൈവ പ്രകാശ്യ ഇതി ഹാസ്യതാ."

ചുവടേ പകർത്തുന്നതു് ഒടുവിലുള്ള ഒരു സൂചികാപദ്യമാണ്

> "യസ്യ വ്യാഘ്രപുരൗകസഃ കൃതവൃഷാദ്രീശപ്രസൂനാഞ്ജലി-
> പ്രീതേഃ പൂർണ്ണഗുണഃ പിതോദയ ഇതി ഖ്യാതസ്യ നാരായണഃ
> യാം ഹാരിണ്യഭിധാം വ്യധാദിഹ വിഭോർവിഷ്ണോർമ്മഹാ സംഹിതാ-
> വ്യാഖ്യായാമതിയാത ഏഷ പടലസ്ത്രിംശഃ ശ്രിതോർത്ഥ ശ്രിയാ."

വ്യാഖ്യാതാവു പുലിയന്നൂർ ഗ്രാമക്കാരനായിരുന്നു എന്നും അദ്ദേഹത്തിന്റെ അച്ഛന്റെ നാമധേയം ഉദയൻ എന്നായിരുന്നു എന്നും നാരായണൻനമ്പൂരി തൃശ്ശിവപേരൂർ വടക്കുന്നാഥന്റെ ആരാധകനായിരുന്നു എന്നും അദ്ദേഹമാണു് വിഷ്ണുസംഹിതയ്ക്കു് ആദ്യമായി ഒരു വ്യാഖ്യാനം രചിച്ചതെന്നുമുള്ള വസ്തുതകൾക്കു് ഈ ശ്ലോകങ്ങൾ സാക്ഷ്യം വഹിക്കുന്നു. തന്ത്രസമുച്ചയവിമർശനീകാരന്റെ ശിഷ്യനായിരുന്നു അദ്ദേഹം എന്നു ചിലർ പറയുന്നതിന്റെ അടിസ്ഥാനമെന്തെന്നു വ്യക്തമാകുന്നില്ല. ആയിരുന്നിരിക്കാം; ഈ നാരായണൻതന്നെയാണു് ക്രിയാസാരവ്യാഖ്യയുടേയും നിർമ്മാതാവു്. ക്രിയാശ്രയം എന്നൊരു തന്ത്രസംബന്ധമായ ഭാഷാപദ്യകൃതിയും അദ്ദേഹം രചിച്ചിട്ടുള്ളതായി ചിലർ പറയുന്നു. ത്രിവർഗ്ഗഫലസിദ്ധ്യൈ എന്നു് അതിൽ കലിവാക്യമുണ്ടത്രെ. തത്ത്വപ്രദീപികയിൽ നാഗസ്വാമി സുമതിയെ

> "ഉദ്ധൃത്യ പാഞ്ചരാത്രേഭ്യഃ സാരം യേനേദമീരിതം
> ഭക്തിമുക്തിപ്രദം തന്ത്രം തസ്മൈ സുമതയേ നമഃ"

എന്നു സ്തുതിച്ചിരിക്കുന്നു.

തത്ത്വപ്രദീപികയുടെ ആവിർഭാവം ഹാരിണിക്കു മേലായിരിക്കണം. പ്രസ്തുത വ്യാഖ്യ വളരെ ലളിതമാണ്.

കുഴിക്കാട്ടു ശങ്കരൻഭട്ടതിരി

തിരുവിതാംകൂറിൽ തിരുവല്ലാത്താലൂക്കിലെ സുപ്രസിദ്ധമായ ഒരു താന്ത്രികഗൃഹമാണു് കുഴിക്കാട്ടില്ലം. അവിടെ എട്ടാം ശതകത്തിന്റെ പൂർവാർദ്ധത്തിൽ ശങ്കരൻഭട്ടതിരി എന്നൊരു പണ്ഡിതവര്യൻ ജീവിച്ചിരുന്നു. അദ്ദേഹം ക്രിയാസംഗ്രഹം എന്നൊരു തന്ത്രഗ്രന്ഥവും പരാസ്തോത്രം എന്നൊരു ദേവീസ്തോത്രവും രചിച്ചിട്ടുണ്ട്.

ക്രിയാസാരംപോലെതന്നെ പ്രധാനമായ ഒരു നിബന്ധമാണു് ക്രിയാസംഗ്രഹം. വിഷയം ആ ഗ്രന്ഥത്തിലേതുതന്നെ. ക്രിയാസാരം കണ്ടിട്ടാണു് ക്രിയാസംഗ്ര

ഹം നിർമ്മിച്ചിട്ടുള്ളതു്. അതും ഭാഗവും പടലവുമായി വിഭജിക്കപ്പെട്ടിരിക്കുന്നു. ഗ്ര ന്ഥം ആരംഭിക്കുന്നതു് ഇങ്ങിനെയാണ്:

“അഹമാശ്രയേ സകലസമ്പദാവഹം
പരമേശ്വരപ്രണയിനീപദദ്വയം
യദനുസ്മൃതിക്ഷപിതപാപസഞ്ചയാഃ
പരമാത്മഭാവമുപയാന്തി യോഗിനഃ

പ്രണിപത്യ പരാം ദേവീം ദുർഗ്ഗാം ദുർഗ്ഗതിഹാരിണീം
തന്ത്രാഗമോദിതാ തസ്യാ ലിഖ്യതേ സ്ഥാപനക്രിയാ.”

പത്തൊൻപതാം പടലത്തിൽ തന്റെ പേർ അദ്ദേഹം ഘടിപ്പിച്ചിട്ടുണ്ടു്:

“ആചാര്യവരണപൂർവം തീർത്ഥാപ്ലവനാന്തിമംക്രിയാകാണ്ഡം
വിഷ്ണോരഭിഹിതമേതദ് ഗർത്താരണ്യാഖ്യശങ്കരേണൈവം”

പരാസ്തോത്രം

താന്ത്രികൻ എന്നതിനു പുറമേ കവിയും കൂടിയായിരുന്ന അദ്ദേഹം ‘പരാസ്തോത്രം’ എന്ന പേരിൽ നാല്പത്തൊൻപതു ശ്ലോകങ്ങളിൽ ഒരു ദുർഗ്ഗാസ്തോത്രം രചിച്ചിട്ടുണ്ടു്. ദുർഗ്ഗയായിരുന്നു അദ്ദേഹത്തിന്റെ ഇഷ്ടദേവത എന്നു (‘പരാംദേവീം’ എന്ന വിശേ ഷണം നോക്കുക) ക്രിയാസംഗ്രഹത്തിലെ മംഗലശ്ലോകങ്ങളിൽനിന്നു വിശദമാകു ന്നുണ്ടല്ലോ. ആ ഗ്രന്ഥത്തിൽ ആദ്യമായി പ്രതിപാദിക്കുന്നതും ദുർഗ്ഗാപ്രതിഷ്ഠയെപ്പ റ്റിയാണ്. ദുർഗ്ഗയുടെ കേശാദിപാദവർണ്ണനമാണ് പരാസ്തോത്രത്തിലെ വിഷയം. താഴെക്കാണുന്ന ശ്ലോകങ്ങൾ ആ കൂടത്തിൽ ഉൾപ്പെടുന്നു.

“ശിവാ വിനാ നൈവ ശിവേന; നാനയാ
ശിവോപി; തൗ ദ്വാവപി നിത്യസംഗതൗ;
ഇതി സ്മരന്ത്യാഗമപാരഗാ യത-
സ്തദാശ്രയേ കേവലമംബ! തേ പദേ.”

“മഹീപയോവഹ്നിമരുദ്വിഹായസാം
മനോയുജാമംബ! ഷഡധ്വനാമപി
യദൂർദ്ധ്വഭൂമൌ വിഹിതാസ്പദം സദാ
തദാശ്രയേ തേ ചരണാംബുജദ്വയേ.”

“കചപ്രകാണ്ഡപ്രകരാ ജയന്തി തേ
രുചിപ്രകർഷാൽ കരദീകൃതാംബുദാഃ
സുരദ്രുമാസ്സ്വപ്രസവൈരലംക്രിയാം
വിധായ യേഷാം ചരിതാർത്ഥതാം യയുഃ.”

നീലകണ്ഠൻനമ്പൂരി, ക്രിയാലേശസ്മൃതി

നീലകണ്ഠനാമധേയനായ ഒരു നമ്പൂരി ക്രിയാലേശസ്മൃതി എന്ന പേരിൽ ഒരു തന്ത്ര ഗ്രന്ഥം നിർമ്മിച്ചിട്ടുണ്ടു്.

“ലിഖിതാ നീലകണ്ഠേന സർവാനുഗ്രഹബുദ്ധിനാ
ഗുരോഃ പ്രസാദലാഭാച്ച ദേവതാനാം പ്രസാദതഃ”

എന്ന ശ്ലോകത്തിൽനിന്നാണ് അദ്ദേഹത്തിന്റെ പേർ നീലകണ്ഠനെന്ന് അറിയാൻ ഇടവരുന്നതു്. മറ്റു വിവരങ്ങളെപ്പറ്റി ഒരറിവും ലഭിക്കുന്നില്ല. താഴെക്കാണുന്നതു ഗ്രന്ഥാരംഭത്തിലുള്ള പദ്യങ്ങളാണ്:

“വിഷ്ണുദുർഗ്ഗാശിവസ്കന്ദവിഘ്നശാസ്തൃഹരാച്യുതാൻ
നത്വാ തൽപൂജനാദീനി ലിഖ്യന്തേ ചാത്ര ലേശതഃ.
മഹദ്ഗ്രന്ഥാർത്ഥവിസ്താരധാരണാക്ഷമചേതസാം
അജ്ഞാനാമുപകാരായ ജ്ഞാനിനാം ലാഘവായ ച
ജ്ഞാതാവിസ്മരണാർത്ഥം യൽ സ്മര്യന്തേ ലേശതഃ ക്രിയാഃ
ക്രിയാലേശസ്മൃതിർന്നാമ സുസിദ്ധിർലിഖ്യതേ കൃതിഃ”

ഇതിൽ ആകെ പന്ത്രണ്ടു പടലങ്ങൾ അടങ്ങിയിരിക്കുന്നു. അവ ഓരോന്നിലേയും വിഷയമെന്തെന്ന് അധോനിർദ്ദിഷ്ടങ്ങളായ ശ്ലോകങ്ങളിൽനിന്നു വിശദമാകുന്നു:

“ബീജാംകുരാണി ശുദ്ധിശ്ച വേശ്മനഃ സ്ഥാനബിംബയോഃ
നിഷ്കൃതിഃ സ്നപനം പൂജാ ബലിശ്ചോത്സവ ഏവ ച
തീർത്ഥയാത്രേതി കർമ്മാണി ലിഖിതാനി സമാസതഃ
വിഷ്ണ്വാദീനാം തു സപ്താനാം തത്തച്ഛാസ്ത്രോദിതാനി വൈ.”

സ്മാർത്തവൈതാനികപ്രായശ്ചിത്തം, മാന്ധാതാവ്

വിതാനാഗ്നി സംബന്ധമായുള്ള പ്രായശ്ചിത്തങ്ങളെ വിവരിക്കുന്ന ഒരു ഗ്രന്ഥമാണ് സ്മാർത്തവൈതാനികപ്രായശ്ചിത്തം. ഈ ഗ്രന്ഥത്തിന്റെ പ്രണേതാവു ‘ശിശുഘ്ലാണേദ്വിജേന്ദ്രാലയേ’ അതായതു ചെറുമുക്ക വൈദികഗൃഹത്തിൽ ജനിച്ച മാന്ധാതാവെന്ന നമ്പൂരിയാണെന്ന് അദ്ദേഹംതന്നെ പ്രഖ്യാപനം ചെയ്യുന്നുണ്ടു്. കാലമേതെന്ന് അറിയുന്നില്ല. താഴെക്കാണുന്ന പദ്യങ്ങൾ പ്രകൃതത്തിൽ സ്മരണീയങ്ങളാകുന്നു:

“വാന്ദേ ഗജേന്ദ്രവദനം ച സരസ്വതീം ച
വ്യാസം ഗുരും ശിവകരേശ്വരദക്ഷിണേശൗ
രാമത്രിവിക്രമമഹേശ്വരവാസുദേവ-
നാരായണാർക്കഗുഹപത്മജദേശികേന്ദ്രാൻ.

കശ്ചിൽ കാശ്യപഗോത്രസംഭവശിശുഘ്ലാണദ്വിജേന്ദ്രാലയേ
സംജാതോ മതിമാംസ്ത്രിവിക്രമഗുരോശ്ശുശ്രൂഷയാ ശിക്ഷിതം
ബാലോ ബാലഹിതായ പദ്യനികരൈഃ സ്മാർത്തം ച വൈതാനികം
പ്രായശ്ചിത്തമനേകവൃത്തസുഗമം മാന്ധാതൃശർമ്മാകരോൽ.

കൗഷീതകാചാര്യമൈതരേയം
ബൗധായനാദീംശ്ച മുനീൻ പ്രണമ്യ
തൽപ്രോക്തഗൃഹ്യോദിതകർമ്മനാശ-
സന്ധാനമദ്യ പ്രവദാമി പദ്യൈഃ”

ഈ പദ്യങ്ങളിൽനിന്ന് ആചാര്യന്മ രാമൻ, ത്രിവിക്രമൻ, മഹേശ്വരൻ, വാസുദേവൻ തുടങ്ങി പല ഗുരുക്കന്മാരുണ്ടായിരുന്നതായും അദ്ദേഹം ക്രിയാഭാഗം അഭ്യസിച്ചതു

ത്രിവിക്രമനിൽനിന്നാണെന്നും ഈ ത്രിവിക്രമൻ പ്രയോഗമഞ്ജരിക്കു പ്രദ്യോതം എന്ന വ്യാഖ്യാനം രചിച്ച ആചാര്യനാണെന്നും വെളിവാകുന്നു. ആശ്വലായനഗൃഹ്യ പ്രയോഗദർപ്പണകാരനായ രാമശർമ്മാവും ആശ്വലായനഗൃഹ്യപ്രയോഗവൃത്തി രചിച്ച ദാമോദരന്റെ പിതാവായ വാസുദേവനുമാണ് ഇവിടെ സൂതന്മാരായിരിക്കുന്നതെങ്കിൽ ദാമോദരനും ഈ ചെറുമുക്കുവൈദികനും സമകാലികന്മാരെന്നു വന്നുകൂടുന്നു. ആരംഭത്തിലും അവസാനത്തിലും ദക്ഷിണാമൂർത്തിയുടെ വന്ദനമുണ്ട്. ദക്ഷിണാമൂർത്തി ചൊവ്വരഗ്രാമക്കാരുടെ പരദേവതയാണ്.

സ്മാർത്തപ്രായശ്ചിത്തസങ്ഗ്രഹം

ഇതും ഒരു കേരളീയഗ്രന്ഥമാണ്. പ്രണേതാവാരെന്നു നിശ്ചയമില്ല.

> ‘ഗുരുപാദാംബുജദ്വന്ദ്വം നമസ്കാര്യം കൃതം മയാ
> നത്വാ വിലിഖ്യതേ/സ്മാഭിഃ പ്രായശ്ചിത്തസ്യ സംഗ്രഹം’

എന്നാണ് പ്രതിജ്ഞാപദ്യം. സംഗ്രഹമെന്നാണ് ഗ്രന്ഥസംജ്ഞ എങ്കിലും വിഷയം വിസ്തരിച്ചു പ്രതിപാദിതമായിരിക്കുന്നു.

> “യൗസോദരീസോദരയോഃ സ്ത്രീപുംസൗതനയൌ യയോഃ
> ഉദ്വാഹേന മിഥോ യോഗഃ കേരളാദിഷു ദൃശ്യതേ.
> വരകൂടസ്ഥയോര്യാദൃക് സംബന്ധസ്സ തഥൈവ ചേൽ
> കന്യാകൂടസ്ഥയോസ്സാ നോദ്വാഹ്യതേ കേരളേഷ്വിയം.”

എന്നിങ്ങനെ ഗ്രന്ഥകാരൻ ചില കേരളീയാചാരങ്ങളെ സ്മരിക്കുന്നുണ്ട്.

തൃക്കണ്ടിയൂർ അച്യുതപ്പിഷാരടി, ജീവചരിത്രം

അച്യുതപ്പിഷാരടി മലബാർ ജില്ലയിൽ തിരൂർ തീവണ്ടിസ്റ്റേഷനിൽനിന്നു തെക്കു പടിഞ്ഞാറു രണ്ടു മൈൽ അകലെയുള്ള തൃക്കണ്ടിയൂർ പിഷാരത്തിൽ ജനിച്ചു. ആ ഗൃഹം പല ശതകങ്ങളായി വിദ്വാന്മാർക്ക് കീർത്തിപ്പെട്ടിരുന്നു. ഉദ്ദണ്ഡശാസ്ത്രികളുടെ സമകാലികനായ നാണപ്പ (നാരായണപ്പിഷാരടി) എന്ന വൈയാകരണൻ അച്യുതപ്പിഷാരടിയുടെ പൂർവന്മാരിൽ അന്യതമനായിരുന്നു എന്ന് ഇരുപതാം അധ്യായത്തിൽ നിർദ്ദേശിച്ചിട്ടുണ്ടല്ലോ. അച്യുതപ്പിഷാരടിയുടെ ജനനം കൊല്ലം 720-ആമാണ്ടിടയ്ക്കായിരുന്നു. അദ്ദേഹം ജ്യോതിഷത്തിലും വ്യാകരണത്തിലും അന്യാദൃശമായ വൈദുഷ്യം സമ്പാദിക്കുകയും ആ ശാസ്ത്രങ്ങൾക്കു പുറമേ വൈദ്യത്തിലും അലങ്കാരത്തിലുംകൂടി നിഷ്ണാതനാകുകയും ചെയ്തു. മഹാകവിമൂർദ്ധന്യനായ മേല്പുത്തൂർ നാരായണഭട്ടതിരിയുടെ ശബ്ദശാസ്ത്രഗുരുവായിത്തീരുവാനുള്ള ഭാഗ്യം അദ്ദേഹത്തിനാണ് സിദ്ധിച്ചത്.

> “മീമാംസാദി സ്വതാതാന്നിഗമമവികലം
>   മാധവാചാര്യവര്യാ-
> ത്തർക്കം ദാമോദരാര്യാദപി പദപദവീ-
>   മച്യുതാഖ്യാദ്ബുധേന്ദ്രാൽ
> തേഷാം കാരുണ്യയോഗാൽ കിമപി ച കവിതാ-
>   മാപ്നവം, കർമ്മ മേ തദ്
> ഭൂയാൽ കൃഷ്ണാർപ്പണം; മേ ഭവതു ച സതതം

ധീരഘ്നാരേഃ കഥായാം."

എന്നു പ്രക്രിയാസർവസ്വത്തിൽ ഭട്ടതിരി ആ വിവരം പ്രസ്താവിച്ചിട്ടുണ്ട്. ബുധേന്ദ്രാൽ എന്ന പദംകൊണ്ട് അദ്ദേഹം വിശേഷിപ്പിക്കുന്നതു പിഷാരടിയെ ആകുന്നു എന്നു ള്ളതു നാം മറക്കരുത്. ജ്യോതിഷത്തിൽ പിഷാരടിയ്ക്കു സമകാലികന്മാർ നല്കിയിരു ന്ന സ്ഥാനം എന്താണെന്നു വാസുദേവകൃതമായ ഭ്രമരസന്ദേശത്തിലെ അധോലി ഖിതമായ പദ്യത്തിൽനിന്നു വിശദമാകുന്നു:

"തസ്മാൽ പ്രത്യക് പ്രഹിതനയനഃ കുണ്ഡഗേഹാധിനാഥം
സർവജ്ഞം തം പ്രണമ ഗിരിശം ഭക്തിമാനച്യുതം ച;
ഏകസ്താവദ്വഹതി ശിരസി ജ്യോതിഷാമേകമിന്ദും,
ജ്യോതിശ്ചക്രം നിഖിലമപരോ ധാരയത്യന്തരംഗേ."

ഈ പദ്യത്തിൽ കവി തൃക്കണ്ടിയൂരിലെ ശിവനെപ്പോലെ അച്യുതപ്പിഷാരടിയും സർവജ്ഞനാണെന്നും ശിവൻ ജ്യോതിസ്സുകളിൽ ഏകനായ ചന്ദ്രനെമാത്രം ശിര സ്സിൽ ധരിക്കവേപിഷാരടി തന്റെ മനസ്സിൽ ജ്യോതിശ്ചക്രത്തെ മുഴുവൻ ധരിക്കുന്നു എന്നും അദ്ദേഹത്തിന്റെ വിവിധശാസ്ത്രപാണ്ഡിത്യത്തേയും പ്രത്യേകിച്ചു ജ്യോതിശ്ശാ സ്ത്രപാരംഗതയേയും പരാമർശിച്ചു പ്രശംസിക്കുന്നു. പിഷാരടിയുടെ ജ്യോതിർവി ഷയകമായ ശിഷ്യസമ്പത്തു സുപ്രസിദ്ധമാണ്. കൊല്ലം പത്താം ശതകത്തിന്റെ ഉത്തരാർദ്ധത്തിൽ ജീവിച്ചിരുന്ന പത്തനംതിട്ട ചെറുകോൽ നെടുമ്പയിൽ കൊച്ചുകൃ ഷ്ണനാശാൻ എന്ന ദൈവജ്ഞൻ ആറന്മുളവിലാസം ഹംസപ്പാട്ട് എന്ന ഗ്രന്ഥത്തിൽ ആശിഷ്യപ്രശിഷ്യപരമ്പരയെ താഴെക്കാണുന്ന വിധത്തിൽ വിവരിക്കുന്നു:

'രാമനെന്നെല്ലാടവും വിശ്രുതനായിട്ടഭി-
രാമനാമാശാസിതാവെന്നുള്ള കീർത്തിയോടും
ഗുരുദൈവജ്ഞന്മാർക്കും ഗുരുഭൂതനാമെന്റെ
ഗുരുവാം പിതാവിന്റെ ചരണാംബുജം വന്ദേ.
ഗുരുവിൻഗുരുവ്യാഘ്രമുഖമന്ദിരവാസി
ഗുരുകാരുണ്യശാലിതന്നെയും വണങ്ങുന്നേൻ.
തൽഗുരുഭൂതനായിട്ടെത്രയും മനീഷിയായ്
ഹൽഗതഭാവജ്ഞനായ്ഗണിതതത്ത്വജ്ഞനായ്
താഴാത കീർത്തിയോടും നാവായിക്കുളത്തുള്ളോ
രാഴാതിപ്രവരനാം ഗുരുവെ വന്ദിക്കുന്നേൻ.

ആയവൻതന്റെ ഗുരുഭൂതനായുള്ള ദേഹ-
മായതമതികളാൽ പൂജിതനായുള്ളവൻ
കോലത്തുനാട്ടു തൃപ്പാണിക്കരെപ്പൊതുവാള-
ക്കാലത്തെഗ്ഗുരുവരന്മാരിൽവെച്ചശ്രേസരൻ,
എന്നുടെ ഗുരുവിന്റെ ഗുരുവിൻ ഗുരുഭൂതൻ
തന്നുടെ ഗുരുവാകും തൽപദം വണങ്ങുന്നേൻ.

പൊതുവാളിന്റെ ഗുരുവച്യുതപ്പിഷാരടി-
യതിമാനുഷനവൻ സകലവിദ്യാത്മകൻ,
അൻപത്തിമൂന്നു വയസ്സിരട്ടിയിരുന്നുള്ള
മേല്പത്തൂർപട്ടേരിക്കും ഗുരുവായിരുന്നവൻ
തന്നുടെ പാദപത്മയുഗളം വിശേഷിച്ചു-

മെന്നുടെ മനക്കാമ്പിൽസ്സന്തതം നിനയ്ക്കുന്നേൻ.”

ഈ വരികളിൽനിന്ന് അച്യുതപ്പിഷാരടിയുടെ ശിഷ്യൻ കോലത്തുനാട്ടു തൃപ്പാണിക്കരെ പൊതുവാളും അദ്ദേഹത്തിന്റെ ശിഷ്യൻ ചിറയിൻകീഴ് താലൂക്കിൽ നാവായിക്കുളത്തു് ആഴാതി(കുരുക്കൾ)യും, അദ്ദേഹത്തിന്റെ ശിഷ്യൻ മാവേലിക്കരെ ചെറിയനാട്ടു പുലിമുഖത്തു പോറ്റിയും ആയിരുന്നു എന്നു നാം അറിയുന്നു. പുലിമുഖത്തു പോറ്റിയുടെ കാലം 861 മുതൽ 933 വരെയായിരുന്നു എന്ന് അഭിജ്ഞന്മാർ പറഞ്ഞുകേട്ടിട്ടുണ്ടു്. കൊച്ചുകൃഷ്ണനാശാന്റെ പിതാവും ഗുരുവുമായ രാമനാശാൻ പോറ്റിയുടെ ശിഷ്യനായിരുന്നു. കൊച്ചുകൃഷ്ണനാശാന്റെ ശിഷ്യൻ ആറന്മുള മംഗലശ്ശേരി ദക്ഷിണാമൂർത്തി മൂത്തതു്, മൂത്തതിന്റെ ശിഷ്യൻ മാന്നാർ നാലേക്കാട്ടിൽ ബാലരാമൻപിള്ള, സംപ്രതിപ്പിള്ള, അദ്ദേഹത്തിന്റെ ശിഷ്യൻ കിളിമാനൂർ വിദ്വാൻ ചെറുണ്ണി കോയിത്തമ്പുരാൻ, എന്നിങ്ങനെ ആ ഛാത്രപരമ്പര പിന്നെയും തുടർന്നുപോകുന്നു. ഈ വ്യതിയാനം നില്ക്കട്ടെ.

മേല്പുത്തൂരിനു പിഷാരടിയുടെ പേരിൽ അനിർവചനീയമായ ഭക്തിപാരവശ്യം ഉണ്ടായിരുന്നു. പ്രക്രിയാസർവസ്വത്തിന്റെ അവസാനത്തിൽ അദ്ദേഹം തന്റെ വ്യാകരണാചാര്യനെ

‘അയമച്യുതഗുരുകൃപയാ പാണിനികാത്യായനാദികാരുണ്യാൽ
യത്നഃ ഫലപ്രസഃ സ്യാൽ കൃതരാഗരസോദ്യശബ്ദമാർഗ്ഗജുഷാം.

എന്ന പദ്യത്തിൽ സബഹുമാനം വീണ്ടും സ്മരിക്കുന്നു. അച്യുതപ്പിഷാരടിയുടെ വാതരോഗം തപശ്ശക്തികൊണ്ടു സദേഹത്തിൽ സംക്രമിപ്പിച്ച് അതിന്റെ ശമനത്തിനായാണ് ഭട്ടതിരി ഗുരുവായൂരിൽ പോയി നാരായണീയമെന്ന സ്തോത്രരത്നം രചിച്ചു ശ്രീകൃഷ്ണസ്വാമിയെ ഭജിച്ചതെന്ന് ഐതിഹ്യമുണ്ടു്. പിഷാരടി 796-ൽ മരിച്ചു. ഭട്ടതിരി തത്സംബന്ധമായുണ്ടാക്കിയ ചരമശ്ലോകമാണ് താഴെച്ചേർക്കുന്നതു്:

“ഹേ! ശബ്ദാഗമ! നിർദ്ദയം വിബുധതാല്വൈർന്നിപീഡിഷ്യസേ;
ധാർഷ്ട്യൈകപ്രവണാസി വൈദ്യസരണേ! നഷ്ടോഹ്യലങ്കാര! ഭോഃ;
ഹന്ത! ജ്യോതിഷതന്ത്ര! പര്യവസിതാ തിഥ്യൃക്ഷയോസ്തേകഥാ;
വിദ്യാത്മാ സ്വരസർപ്പദദ്യ ഭവതാമാധാരഭൂരച്യുത.”

‘വിദ്യാത്മാ സ്വരസർപ്പൽ’ എന്നതു കലിദിനവാക്യമാണ്.

കൃതികൾ

അച്യുതപ്പിഷാരടിയുടെ കൃതികളായി ജ്യോതിഷത്തിൽ (1) ഗോളദീപിക (2) ഉപരാഗക്രിയാക്രമം (3) കരണോത്തമം (4) ജാതകാഭരണം (5) ഹോരാസാരോച്ചയം (6) ഹോരാസാരോച്ചയത്തിന്റെ പരിഭാഷ (7) വേണ്വാരോഹത്തിന്റെ പരിഭാഷ എന്നീ ഗ്രന്ഥങ്ങളും വ്യാകരണത്തിൽ പ്രവേശകവും കണ്ടുകിട്ടീട്ടുണ്ടു്. ഇവകൂടാതെ ദൃഗ്ഗണിതസംബന്ധമായി സ്ഫുടനിർണ്ണയം എന്നൊരു പ്രമാണീഭൂതമായ ഗ്രന്ഥംകൂടിയുണ്ടു്. അതിനു സ്ഫുടനിർണ്ണയവിവൃതി എന്നൊരു വ്യാഖ്യാനവും കണ്ടിട്ടുണ്ടു്. ചില ഗ്രന്ഥങ്ങളെപ്പറ്റി മാത്രം ഇവിടെ ഉപന്യസിക്കാം. ഹോരാസാരോച്ചയപരിഭാഷയെക്കുറിച്ചു മറ്റൊരധ്യാത്തിൽ പ്രസ്താവിക്കും.

ഗോളദീപിക

ഗീതിവൃത്തത്തിൽ മുന്നൂറു ശ്ലോകങ്ങൾകൊണ്ടു നിബന്ധിച്ചിരിക്കുന്ന ഗോളദീപിക ഗണിതവിഷയത്തിൽ പ്രമാണത്വേന അംഗീകരിക്കേണ്ട ഒരു വിശിഷ്ടഗ്രന്ഥമാക

ന്നു. ഇതു കേളല്ലൂർ ചോമാതിരിയുടെ ഗോളദീപികയിൽ നിന്നു ഭിന്നമാണെന്നു പറയേണ്ടതില്ലല്ലോ.

> "വിശ്ലേഷം വാഗ്ദേവീം ഗുരും ദിനേശാദികാൻ ഗ്രഹാൻ നത്വാ
> വക്ഷ്യേ ഭഗോളമസ്മൈ ക്ഷോണീമാനാദികഞ്ച ലഘുമതയേ.
> അധഊർദ്ധ്വയാമ്യസൗമ്യഗമിഹ വൃത്തം ദക്ഷിണോത്തരാഖ്യംസ്യാൽ;
> അതഊർദ്ധ്വാഭ്യാം ഘാടികമക്ഷാഗ്രേ സൗമ്യയാമ്യയോർലഗ്നം"

എന്നിങ്ങനെ ഗ്രന്ഥം ആരംഭിയ്ക്കുന്നു.

> "ഇത്യുദിതാ സംക്ഷേപാദസ്മാഭിർഗ്ഗോളദീപികാ; യ ഇമാം
> പുരുഷഃ പഠേൽ സ ലോകേ ഗോളവിദാം ഗണ്യതേ നൃണാം മധ്യേ"

എന്നതാണ് ഒടുവിലത്തെ ശ്ലോകം.

ഉപരാഗക്രിയാക്രമം

ഈ ഗ്രന്ഥത്തെ ക്രിയാക്രമം എന്നും പറയാറുണ്ട്. ഇതിൽ ഗ്രഹസ്ഫുടഗണനവും ഛായാദി ഗ്രഹണവും മറ്റുമാണ് പ്രതിപാദ്യം. നാലധ്യായങ്ങൾകൊണ്ടു ഗ്രന്ഥം സംപൂർണ്ണമാകുന്നു. ചില ശ്ലോകങ്ങൾ ചുവടേ പകർത്തുന്നു.

> "ഗുരൂണാം ചരണാംഭോജപരാഗപരമാണവഃ
> മനോമുകുരമസ്മാകം പുനീയുരനുവാസരം.
>
> മാർത്താണ്ഡാഖ്യം പരം ജ്യോതിർന്നത്വാസ്മാഭിർവിലിഖ്യതേ,
> ഹിതായ മന്ദബുദ്ധിനാമുപരാഗക്രിയാക്രമഃ."
>
> "പ്രോക്തഃ പ്രവയസോ ധ്യാനാജ്ജ്യേഷ്ഠദേവസ്യ സദ്ഗുരോഃ
> വിച്യുതാശയദോഷേണേത്യച്യുതേന ക്രിയാക്രമഃ."

എന്നതാണ് ഒടുവിലത്തെ ശ്ലോകം. അതിലെ കലിദിനസൂചകമായ പ്രഥമപാദത്തിൽ നിന്നു പ്രസ്തുത ഗ്രന്ഥത്തിന്റെ നിർമ്മിതി കൊല്ലം 768-ലാണെന്നു നിർണ്ണയിക്കാം. പിഷാരടിയുടെ ജ്യോതിശ്ശാസ്ത്രഗുരു ജ്യേഷ്ഠദേവൻ എന്നൊരാളായിരുന്നു എന്നും 'ക്രിയാക്രമ'ത്തിന്റെ ആവിർഭാവകാലത്ത് അദ്ദേഹം വയോധികനായിരുന്നു എന്നുംകൂടി ഈ ശ്ലോകത്തിൽനിന്നു നാം ധരിക്കുന്നു.

കരണോത്തമം

ഇതു ദൃക്സമ്പ്രദായത്തിൽ പിഷാരടി രചിച്ചിട്ടുള്ള ഒരു ഗണിതഗ്രന്ഥമാകുന്നു. അതുകൊണ്ടു പഞ്ചബോധക്രിയാക്രമത്തിൽനിന്ന് ഇതിലെ പ്രതിപാദനരീതിഭിന്നമായിരിക്കുന്നു. 'ഗുരൂണാം ചരണാംഭോജ' ഇത്യാദി ശ്ലോകംകൊണ്ടുതന്നെയാണ് കരണോത്തമവും ആരംഭിയ്ക്കുന്നത്. അഞ്ചധ്യായങ്ങളിലായി നൂറ്റൊൻപതു ശ്ലോകങ്ങളുണ്ട്. ഗ്രന്ഥകാരൻ ഈ കൃതിയിൽ തന്റെ കവിതാപാടവത്തേയും വ്യാകരണപാണ്ഡിത്യത്തേയും പ്രകടീകരിച്ചിരിക്കുന്നു. അദ്ദേഹം തന്നെ പ്രസ്തുത ഗ്രന്ഥത്തിന് ഒരു വിവരണവും നിർമ്മിച്ചിട്ടുണ്ട്. മൂന്നു ശ്ലോകങ്ങൾ ഉദ്ധരിക്കാം:

> "പ്രണിപത്യ പരം ജ്യോതിർഗണപത്യപരാഭിധം
> ഗുരുണോക്തമവിസ്മർത്തും കരണോത്തമയാമ്യഹം."
>
> "ഹൃദ്യൈര്യുക്തിവിദാമിത്ഥം പദ്യൈരുപശതൈഃ കൃതം

കരണോത്തമനാമൈതച്ചിരമാസ്താം മഹീതലേ.”
“വൈഷ്ണവേനാച്യുതാഖ്യേന പ്രണീതം വിവൃതം കൃതം
കരണോത്തമമാലോക്യ പരിതുഷ്യന്തു സൂരയഃ.”

ഇതിന് ഏതോ ഒരു നമ്പൂരിയുടെ ഭാഷാവ്യാഖ്യാനവുമുണ്ട്.

ജാതകാഭരണം

‘ഗുരൂണാം ചരണാംഭോജ’ ഇത്യാദി വന്ദനശ്ലോകം ഈ ഗ്രന്ഥത്തിലും കാണുന്നതുകൊണ്ട് ഇതും പിഷാരടിയുടെ കൃതികളിൽ ഒന്നാണെന്ന് ഊഹിക്കേണ്ടിയിരിക്കുന്നു. ആകെ എട്ടധ്യായങ്ങളുണ്ട്. വരാഹമിഹിരന്റെ ഹോര, വടശ്ശേരിയുടെ ജാതകപദ്ധതി മുതലായി പ്രമാണീഭൂതങ്ങളായ പല പ്രശ്നശാസ്ത്രനിബന്ധങ്ങൾ പരിശോധിച്ചാണ് പ്രസ്തുത കൃതി രചിച്ചിട്ടുള്ളതെന്നു ഗ്രന്ഥകാരൻ പറയുന്നു.

“അർത്ഥാജ്ജനേ സഹായഃ പുരുഷാണാമാപദർണ്ണവേ പോതഃ
യാത്രാസമയേ മന്ത്രീ ജാതകമപഹായ നാസ്ത്യപരഃ.”

എന്ന പദ്യം ജാതകാഭരണത്തിലുള്ളതാണ്.

ഹോരാസാരോച്ചയം

ഹോരാസാരോച്ചയം ശ്രീപതി പദ്ധതിയുടെ സംക്ഷേപമാണ്. ആകെ ഏഴധ്യായങ്ങൾ അടങ്ങീട്ടുണ്ട്.

“ഭക്ത്യാ ഗുരൂണാം ചരണാരവിന്ദം
നത്വാച്യുതോ ദൈവവിദാം ഹിതായ
സാരോച്ചയം ശ്രീപതിനിർമ്മിതസ്യ
ഹോരാർത്ഥതന്ത്രസ്യ വദാമ്യശേഷം”

എന്ന പ്രഥമശ്ലോകത്തിൽത്തന്നെ ആചാര്യൻ തന്റെ നാമധേയം ഘടിപ്പിച്ചിട്ടുണ്ട്.

പ്രവേശകം

വ്യാകരണശാസ്ത്രം പഠിക്കുവാൻ ആഗ്രഹമുള്ളവർക്ക് അത്യന്തം പ്രയോജകീഭവിപ്പിക്കുന്ന ഒരു ഗ്രന്ഥമാണ് പ്രവേശകം. സംക്ഷിപ്തമാണെങ്കിലും ആ ശാസ്ത്രത്തിൽ അന്തർഭൂതങ്ങളായ സകല വിഷയങ്ങളെപ്പറ്റിയും അച്യുതപ്പിഷാരടി ഇതിൽ പ്രതിപാദിച്ചിട്ടുണ്ട്. ഉദാഹരണങ്ങളായി തന്റെ സഹൃദയത്വത്തിനും കവിത്വത്തിനും പ്രത്യക്ഷലക്ഷ്യങ്ങളായ പല ശ്ലോകങ്ങളും ചേർത്തിട്ടുമുണ്ട്. പിഷാരടിക്ക് ആശ്രയമായിക്കാണുന്നതു മഹാഭാഷ്യത്തിനും കാശികാവൃത്തിക്കും പുറമേ രാമചന്ദ്രന്റെ പ്രക്രിയാകൗമുദി ആകുന്നു. രൂപാവതാരത്തിന് എന്നപോലെ പിഷാരടിയുടെ കാലത്തു പ്രക്രിയാകൗമുദിക്കും കേരളത്തിൽ ഗണനീയമായ പ്രചാരമുണ്ടായിരുന്നു. ഗ്രന്ഥം ആരംഭിക്കുന്നതുതന്നെ,

“അശേഷാഗമതാൽപര്യകൈരവോദ്ബോധചന്ദ്രികാം
ഉപാസ്മഹേ ജ്ഞാനമുദ്രാം രാമചന്ദ്രകരോദിതാം.”

എന്ന ശ്ലോകംകൊണ്ടാണ്, ഇവിടെ ആചാര്യനു പ്രക്രിയാ കൗമുദീകാരനെപ്പറ്റിയും വിവക്ഷയുണ്ട്. രാമൻ എന്നൊരു ഗുരു പിഷാരടിക്കുണ്ടായിരുന്നില്ല. പ്രക്രിയാകൗമുദീകാരനായ രാമചന്ദ്രൻ എന്ന ആന്ധ്രദേശപണ്ഡിതൻ ക്രി. പി. പതിന്നാലാംശതകത്തിന്റെ ഉത്തരാർദ്ധത്തിൽ ജീവിച്ചിരുന്നു. പിഷാരടി വെട്ടത്തുനാട്ടു രവിവർമ്മ

ത്തമ്പുരാന്റെ ആശ്രിതനായിരുന്നു എന്നുള്ളതിനു ലക്ഷ്യമായ 'ലക്ഷ്യാ പ്രകാശവിഷയം' എന്ന പ്രവേശകാന്തർഗ്ഗതമായ പദ്യം മുൻപു് ഉദ്ധരിച്ചിട്ടുണ്ടല്ലോ. പ്രവേശകം മേല്പുത്തൂർ ഭട്ടതിരിയെ പഠിപ്പിക്കുന്നതിലേക്കുവേണ്ടി ഉണ്ടാക്കിയതാണെന്നുള്ള ഐതിഹ്യം അനാസ്പദമാകുന്നു. ഗ്രന്ഥനിർമ്മിതിയുടെ ഉദ്ദേശം എന്തെന്നു് ആചാര്യൻതന്നെ വ്യക്തമായി പ്രസ്താവിച്ചിട്ടുണ്ടു്:

> "പ്രവേശകസ്സംസ്ക്രിയതേ ശബ്ദശാസ്ത്രപ്രവേശകഃ
> സുഗമോയമുജ്ജുർമാർഗ്ഗോ ബാലാനാം മന്ദചേതസാം.
> പ്രവേശകേന ജാനന്തി ശബ്ദാൻ വ്യാകരണാക്ഷമാഃ
> ഇക്ഷും ഖാദന്തി നാദന്താ രസം ശർക്കരയാ വിദുഃ
> ദർപ്പണേ പണമാത്രേണ ദന്തീ പ്രതിഫലേദ്യഥാ
> തഥാല്പേപി പ്രകരണേ മഹദ്വ്യാകരണം സ്മരേൽ."

പല്ലില്ലാത്തവർക്കു കരിമ്പു കടിച്ചുചവയ്ക്കുവാൻ നിർവ്വാഹമില്ലെങ്കിലും അവർ ശർക്കരകൊണ്ടു് ഇക്ഷുരസത്തെ അറിയുന്നതുപോലെ പാണിനീയാധ്യയനത്തിനു് അശക്തന്മാരായിട്ടുള്ളവർക്കു പ്രവേശകംകൊണ്ടു് ശബ്ദങ്ങളുടെ ജ്ഞാനമുണ്ടാകുമെന്നും ചെറിയ ദർപ്പണത്തിൽ ആനയെന്നപോലെ ഈ സംഗ്രഹ ഗ്രന്ഥത്തിലും മഹത്തായ വ്യാകരണശാസ്ത്രം പ്രതിഫലിയ്ക്കുമെന്നുമാണു് അദ്ദേഹം പ്രതിപാദിയ്ക്കുന്നതു്. പ്രവേശകം മുഴുവൻ 600 ശ്ലോകങ്ങളിൽ വിരചിതമാകയാൽ അധ്യേതാക്കന്മാർക്കു് ഓർമ്മയിൽ വെയ്ക്കുവാൻ വളരെ സൗകര്യമുണ്ടു്. പിഷാരടിയുടെ കാവ്യശൈലി പ്രദർശിപ്പിക്കുവാൻ ചില ശ്ലോകങ്ങൾ അടിയിൽ പകർത്തുന്നു:

> "ടിതു് പീഠവദധസ്തിഷ്ഠേൽ കിന്മൂർദ്ധനി കിരീടവൽ
> മിതു് സ്യാന്ത്യേസ്വരാദൂർദ്ധ്വം ഫാലേ പുണ്ഡ്രവദാഗമഃ
>   സ്ഥാനേ ശത്രുവദാദേശശ്ചരത്രവൽ പ്രത്യയാഃ പരേ."

"ആദ്യന്തൗ ടകിതൗ" എന്നു പറയുന്നതിനേക്കാൾ ടിതു് അടിയിൽ പീഠംപോലെയും കിതു് മുകളിൽ കിരീടംപോലെയും സ്ഥിതിചെയ്യുന്നു എന്നുംമറ്റുംപറയുന്നതു സ്വാരസികമാണല്ലോ.

> "ഭൃശായതേ വായുരയം ശബ്ദായന്തേ വലാഹകാഃ
> സുഖായന്തേ ഗൃഹേഷ്വാഢ്യാ ബാഷ്പായന്തേ വിയോഗിനഃ" .
> "ഊരീകൃത്യ ജവം വൃക്ഷാംസ്തൃണീകൃത്യ സമീരണഃ
> മേഘാൻ പടപടാകൃത്യ സാന്ദ്രീഭൂയ ച വാത്യയം:"

പ്രവേശകത്തിനു് ഒരു പഴയ ഭാഷാവ്യാഖ്യാനം കണ്ടിട്ടുണ്ടു്. അതിനുപുറമെ ആറ്റുപുറത്തു ഇമ്പിച്ചൻഗുരുക്കൾ സുബന്തപ്രകരണാന്തംവരെ സ്വയമായി ഒരു ഭാഷാവ്യാഖ്യാനം രചിച്ചു് അതോടുകൂടി പ്രസ്തുത ഗ്രന്ഥം ഇദംപ്രഥമമായി പ്രസിദ്ധീകരിച്ചു. പ്രസ്തുത ഗ്രന്ഥത്തിനു ലഘുവിവൃതി എന്ന വിശദമായ ഒരു സംസ്കൃതവ്യാഖ്യാനം പി. എസ്. അനന്തനാരായണശാസ്ത്രികൾ നിർമ്മിക്കുകയും മൂലത്തോടു ചേർത്തു ഗോശ്രീസംസ്കൃത ഗ്രന്ഥാവലിയുടെ ദ്വിതീയാങ്കമായി മുദ്രണം ചെയ്യുകയും ചെയ്തിട്ടുണ്ടു്.

ഒരൊറ്റ ശ്ലോകം

അച്യുതപ്പിഷാരടിയോടു് ഒരു വിദേശീയനായ പണ്ഡിതൻ അദ്ദേഹത്തിന്റെ ജാതിയേതെന്നു ചോദിച്ചപ്പോൾ

"ദേവബ്രാഹ്മണശുശ്രൂഷുസ്സാഹിത്യൈകപരായണാ
ഈദൃശീ വർത്തതേ ജാതിഃ കേരളേഷ്വിതരത്ര ന."

എന്ന് ആ മഹാശയൻ മറുപടി പറഞ്ഞതായി കേട്ടിട്ടുണ്ട്.

കൊച്ചി രാമവർമ്മ മഹാരാജാവ്

കൊല്ലം 740 കുംഭം മുതൽ 776 മീനംവരെ കൊച്ചിരാജ്യം പരിപാലിച്ച കേശവരാമവർമ്മമഹാരാജാവ് പല പ്രകാരത്തിലും പ്രശംസാർഹനായ ഒരു പുണ്യപുരുഷനായിരുന്നു. ആ മഹാരാജാവിന്റെ മാതാവ് ഊരകത്തമ്മയെ വളരെക്കാലം ഭജിച്ചതിന്റെ ഫലമായാണ് അവിടത്തെ അവതാരമെന്നു ബാലകവി രാമവർമ്മവിലാസം നാടകത്തിൽ പ്രസ്താവിച്ചിരിക്കുന്നു. "തസ്യ താവന്മഹാരാജസ്യജനനീ, പ്രഥമാ വീരജനനീനാം, പുരാ ചിരമപത്യവാഞ്ഛയാ മലയപുരവാസിനീം ഭഗവതീം ഭവാനീമാരാധിതവതീ. ആരാധനപ്രസന്നാ ച സാ സ്വപ്നേ താമിത്ഥമന്വഗ്രഹീൽ.

ലോകപാലൈശ്ച സകലൈർല്ലോഭനീയക്രിയം സുതം
മൽപ്രസാദാന്മഹാഭാഗേ, ജനയസ്വ യശസ്വിനി"

എന്ന ഭാഗം നോക്കുക.

അവിടത്തെ സമരശൂരത, ഈശ്വരഭക്തി, തീർത്ഥാടനൗത്സുക്യം ഇവയെ അക്കാലത്തെ കവികൾ അത്യുജ്ജ്വലമായ ഭാഷയിൽ വർണ്ണിച്ചിരിക്കുന്നു. ആ തമ്പുരാന്റെ വകയായി 751 ധനു 12-ാം നു യിലെ ഒരു ദാനശാസനം ചിദംബരം ക്ഷേത്രത്തിൽ ലിഖിതമായിട്ടുണ്ട്. 776 കന്നി 27-ാം നു അവിടുന്നു തുലാപുരുഷദാനം നിർവ്വഹിച്ചു. കാശിവരെ യാത്രചെയ്ത് അവിടെവെച്ചു തീപ്പെട്ടതിനാൽ കാശിക്കെഴുന്നള്ളിയ തമ്പുരാൻ എന്ന് അവിടത്തെ വ്യവഹരിച്ചുവരുന്നു. മഴമംഗലത്തു നാരായണൻനമ്പൂരിയുടെ രാജരത്നാവലീയം ചമ്പുവിലെ നായകൻ അവിടുന്നാണ്. മഴമംഗലത്തിനുപുറമേ ബാലകവി, മൂക്കോലയ്ക്കൽ നീലകണ്ഠൻനമ്പൂരി എന്നിവരും അവിടത്തെ ആശ്രിതന്മാരായിരുന്നു. രാമവർമ്മമഹാരാജാവ് 'രാസക്രീഡ' എന്ന മണിപ്രവാളകാവ്യത്തിന്റെ പ്രണേതാവും തമിഴിൽ നിന്നു തിരുവള്ളുവരുടെ തിരുക്കുറൾ മലയാളത്തിലേക്കു തർജ്ജമചെയ്യിച്ച ഭാഷാപോഷകനുമായിരുന്നു എന്നു ഞാൻ അനുമാനിക്കുന്നു. ഈ തർജ്ജമയ്ക്കു —'തിരു (വള്ളുവ) വുള്ളപ്പയൻ' എന്നു പേർ കൊടുത്തുകാണുന്നു. ഇതു സമാപ്തമായതു കൊല്ലം 770 വൃശ്ചികം 28-ാം നു യാണ്. പ്രസ്തുത ഗ്രന്ഥത്തിന്റെ ഒരു പ്രതിയേ കണ്ടുകിട്ടീട്ടുള്ളു. അതിൽ "വള്ളുവരിട്ട നൂലുവഴികവിവ്യാഖ്യാനം മലയാൺമയിൽ സംസ്കൃത . . . എഴുതിച്ചതു രാമവർമ്മകവിരാജൻ" എന്നു രേഖപ്പെടുത്തിക്കാണുന്നു.

രാമവർമ്മാവിനെപ്പറ്റിയുള്ള ചില പ്രശസ്തികൾ

രാജരത്നാവലീയം ചമ്പുവിലുള്ളവയാണ് അധോലിഖിതങ്ങളായ പദ്യങ്ങൾ:

"അക്കാലം ദേഹഭാജാം മിഴികളിലമൃത-
 സ്യന്ദവും കോരിയൂത്തു-
ത്തഗ്രേ നിർദ്ധൂയ വൈരാകരതിമിരകുലം
 പൂർണ്ണയോഗാഞ്ചിതാത്മാ
ദിക്കെപ്പേരും വെളുപ്പിച്ചഭിനവമഹസാ
 മാടഭൂപാന്വയാബ്ധ്യേ

മുഖ്യേ പൂർവാദ്രിമൗലൗ തെളിവിലൊരു കുമാ-
    രേന്ദു പോന്നാവിരാസീൽ.

ക്ഷോണീമംഗല്യഭൂഷാമണി തദനു സഖേ!
    കൗതുകം പൂണ്ടു ദാന-
ശ്രേണീമാപൂര്യ വിശ്വോത്തരമഹിമ തകും
    ജന്മമോർത്തും വിശേഷാൽ
നാനാലോകാഭിരാമം തിരുവുടൽ മധുരം
    കണ്ടുമയ്യാ! തദാനീ-
മാനന്ദീ രാമനെന്നദ്ഭുതഗുണമഹിതം
    നാമധേയം വ്യതാനീൽ.

കാണുന്നവർക്കതുലബാലവിഹാരഭേദൈ-
രാനന്ദമേഷ വിതരൻ നഗരേ വളർന്നാൻ
ചേണാർന്ന ഭാസ്കരകുലേ, മുരവൈരി വിശ്വ-
ത്രാണായ പണ്ടുടനയോധ്യയിലെന്നപോലെ.
ഓരോരോ ശസ്ത്രശാസ്ത്രപ്രഥനവുമപദാ-
    നങ്ങളും മാനവായ്പും
വീരശ്രീയും പ്രഭാവപ്പെരുമയുമമിതാ-
    നന്ദവും ദേഹഭാജാം
ആരോമൽക്കീർത്തിയും വിണ്ടലനരപതികൾ-
    ക്കിണ്ടലും പാടുപാടേ
വാരം വാരം തദാനീം പുതുമയൊടു കുമാ-
    രേണ സാകം പുലർന്നു.

സാമർത്ഥ്യോദയമാർന്ന നാളിലതിവേലം വേദശാസ്ത്രാന്തര-
ശ്രീമല്ലക്ഷണകാവ്യനാടകകലാവിജ്ഞാനപാരീണധീഃ
ഓമൽപ്പൂമകൾതൻവിലോചനകലാമാലാമണിഞ്ഞൂഴിതൻ
ക്ഷേമത്തിന്നുദയപ്രഭാവമഹിമാ ശ്രീരാമവർമ്മാ ബഭൗ.

ശ്രീരാമം വീരലക്ഷ്മ്യാ ശിവശിവ വിജയം
    വിക്രമംകൊണ്ടു പാരാ-
വാരം ഗാംഭീര്യവൃത്ത്യാ നവതനുസുഷമാ-
    സമ്പദാ ശംബരാരിം
വാരാളും ദാനരീത്യാ വിബുധതരുവരം
    പൂർണ്ണചന്ദ്രം പ്രസാദാൽ
മാരാരിം വൈദുഷീവിഭ്രമസരണികൾകൊ-
    ണ്ടേഷ ധീമാനജൈഷീൽ.

അക്കാലം പരിപാല്യ സാധു വസുധാചക്രം തുലോം നാൾ മണം
തിക്കീടുംപടി വീരകേരളനൃപാലേ നാകലോകം ഗതേ
അക്ഷീണോദയമാനവിക്രമനിധേഃ ശ്രീരാമവർമ്മനു തേ
വിഖ്യാതാസ്സചിവോത്തമാ വിദധിരേ രാജ്യാഭിഷേകം മുദാ.

കൃതാഭിഷേകസ്സ തു രാമവർമ്മാ

ക്ഷിതിം ചതുസ്സാഗരരത്നകാഞ്ചീം
യഥാവദാവിഷ്കൃതധർമ്മഭൂമാ
തതോശിഷദ്വാസവതുല്യധാമാ.”

രാമവർമ്മമഹാരാജാവിനു വീരകേരളവർമ്മാവെന്നും ഗോദവർമ്മാവെന്നുമുള്ള പേരുകളിൽ രണ്ടു് അനുജന്മാരുണ്ടായിരുന്നു. വീരകേരളവർമ്മാവു് 776-ൽ രാമവർമ്മ മഹാരാജാവിന്റെ മരണാനന്തരം കിരീടധാരണം ചെയ്യുകയും 790-ൽ യശശ്ശരീരനാവുകയും ചെയ്തു. അദ്ദേഹമാണു് മേല്പുത്തൂർ ഭട്ടതിരിയുടെ പ്രശസ്തിക്കു പാത്രീഭവിച്ചിട്ടുള്ളതു്. ഗോദവർമ്മാവു രാമവർമ്മാവു മരിച്ചതിനുമേൽ ഏറെത്താമസിയാതെ രാമേശ്വരത്തുവെച്ചു് അന്തരിച്ചു. ഈ വസ്തുതകൾക്കു ലക്ഷ്യം നീലകണ്ഠകവിയുടെ തെൻകൈലനാഥോദയം ചമ്പുവിലുണ്ടു്. താഴെ ഉദ്ധരിക്കുന്ന തദന്തർഗ്ഗതങ്ങളായ പദ്യങ്ങൾ നോക്കുക:

“തൽകാലേ ചതുരന്തഭൂമിവലയപ്രാകാശ്യഹേതോർന്നൃണാ-
മുദ്രികൈതസ്സകൃതൈസ്സരോരുഹഭുവാ സങ്കല്പിതസ്സാദരം
പ്രൗഢശ്രീരുദിയായ പുണ്യദിവസേ കശ്ചിൽ കുമാരാത്മനാ
മാടക്ഷ്മാപതിവംശരമ്യശിഖരേ മാണിക്യദീപാംകുരഃ

കാന്തിം കാഞ്ചന മൂർത്തിധാരിമദനപ്രഖ്യാം പ്രവീരശ്രിയം
പ്രേന്ധാനാമപി ചിത്തവൃത്തിമതിഗംഭീരപ്രിയംഭാവുകാം
ക്ഷാന്തിം നിസ്തുഷവൈദുഷീഞ്ച നിതരാം ബിഭ്രന്നരേന്ദ്രോഭക-
സ്സാന്ദ്രാവിഷ്കൃതദിവ്യലക്ഷണപരീതാത്മാധ്യ വാത്സീദസൗ.

സാമ്രാജ്യാധികൃതോ വയസ്യഭിനവേ ശ്രീരാമവർമ്മാഭിധോ
രാജേന്ദ്രസ്സഹ ഗോദവർമ്മസഹജേനാക്രമ്യ വർഗ്ഗം ദ്വിഷാം
കൃത്വാ ദാനവരം തുലാദ്യപുരുഷം വാരാണസീസന്നിധൗ
സംപ്രാപ്തശ്ശിവലോകമന്വഗനുജോപ്യാഗമ്യ രാമേശ്വരാൽ.”

രാമവർമ്മമഹാരാജാവിന്റെ തീർത്ഥാടനാഭിനിവേശം സുപ്രസിദ്ധമായിരുന്നു. അതിനെപ്പറ്റിയും രാജരത്നാവലീയത്തിൽ

“വാർമെത്തും ക്ഷേത്രതീർത്ഥങ്ങളിലതിലതില-
  ത്യന്തമുദ്വേഷ്യ ഗത്വാ
നേരെത്താതോരു സേവാം കലിതരുചി വള-
  ർത്തേഷ നിഷ്കല്മഷാത്മാ
പൂരിച്ചെല്ലാടവും കാഞ്ചനമയമഴപെ-
  യ്താശു ഭൂലോകഭാജാം
ദാരിദ്ര്യച്ചൂടൊഴിച്ചാൻ നിഖിലമവനതും
  പാർവ്വതീശപ്രസാദം.”

എന്ന പദ്യത്തിൽ സൂചന കാണുന്നു. “സ രാജാ തീർത്ഥാനുരാഗീതി പ്രസാദഭൂമിഃ” എന്നും “ന ജാനാസി കിമസ്യ... സേതുചിദംബരപ്രഭൃതിതീർത്ഥയാത്രാവൃത്താന്തം?” എന്നും രാമവർമ്മവിലാസത്തിലും പ്രസ്താവനയുണ്ടു്. അദ്ദേഹം അഞ്ചുവർഷക്കാലം ഒരു ഭിക്ഷുവിന്റെ വേഷത്തിൽ ഭാരതത്തിലെ പല പുണ്യക്ഷേത്രങ്ങളും സന്ദർശിച്ചതായി പോർത്തുഗീസുചരിത്രകാരന്മാരും പ്രസ്താവിക്കുന്നു.

ബാലകവി

രാമവർമ്മ മഹാരാജാവിന്റെ സദസ്യന്മാരുടെ പംക്തിയിൽ ചോളദേശത്തിലെ തൊണ്ടമംഗലത്തിൽപ്പെട്ട മൂലാണ്ഡം ഗ്രാമത്തിലെ ബാലകവിക്കു പ്രധാനമായ ഒരു സ്ഥാനമുണ്ടായിരുന്നു. തന്റെ പുരസ്കർത്താവിന്റെ പ്രത്യേകമായ പ്രീതിക്കു പാത്രീഭവിച്ചിരുന്ന ആ കവി രത്നകേതൂദയമെന്നും രാമവർമ്മവിലാസമെന്നും രണ്ടു നാടകങ്ങൾ രചിച്ചിട്ടുണ്ട്. രണ്ടും അഞ്ചങ്കത്തിലുള്ള നാടകങ്ങളും തൃശ്ശിവപേരൂർ ശിവക്ഷേത്രത്തിലെ ഉത്സവത്തിന് അഭിനയിക്കുവാൻ നിർമ്മിച്ചവയുമാണെന്നു കാണുന്നു. മൂലാണ്ഡത്തിൽ സോമനാഥന്റെ പുത്രനായി യൗവനഭാരതി എന്നൊരു കവിശ്രേഷ്ഠനുണ്ടായിരുന്നു എന്നും അദ്ദേഹത്തിന്റെ പുത്രനായ മല്ലികാർജ്ജുനൻ ഛന്ദോഗനും കവിയുമായിരുന്നു എന്നും മല്ലികാർജ്ജുനസൂനുവായ കാളഹസ്തിയുടെ പുത്രനാണ് താനെന്നും കവി പ്രസ്താപിക്കുന്നു. രണ്ടു നാടകങ്ങളിലും കൃഷ്ണമനീഷിയെന്ന ഒരു പണ്ഡിതന്റെ ബഹുമതിക്കു താൻ പാത്രീഭവിച്ചതായും ഉപന്യസിക്കുന്നുണ്ട്. "ഏനമുപശ്ലോകിതവാൻ കേരളഗുരുർജ്ജിതാശേഷശേമുഷീവിശേഷഃ കൃഷ്ണമനീഷീ-

> യോഽഭൂദ്യൗവനഭാരതീകവിവിരാച്ഛ്റീസോമനാഥാത്മജാ-
> ച്ഛന്ദോഗ സ്സ ഹി മല്ലികാർജ്ജുനകവിർദ്ധന്യഃ പിതാ യൽപിതുഃ
> സോയം ബാലകവിസ്സുധാർദ്രകവിതാഭാക്കാളഹസ്ത്യാത്മജഃ
> പ്രഖ്യാതോ ഭുവി കസ്യന ശ്രുതിപഥം ശ്രേയോനിധിർഗ്ഗാഹതേ?"

എന്നതാണ് രത്നകേതൂദയത്തിലെ പദ്യം. ഈ കൃഷ്ണപണ്ഡിതനെ "തസ്യൈവ മഹാരാജരാമവർമ്മണോ ഗുരുണാ, ശുനാസീരഗുരുയശോലുണ്ടാകപാണ്ഡിതീകേന പ്രതിവാദിമദഗദോല്ലംഘനരാഘവവൈദുഷീപ്രകാശ ദർശിതോപദേശ കൗശലേന സകലവിദ്യാനിഷ്ണാതേന" എന്ന് ആ നാടകത്തിലും "പുരൈവ തസ്യൈവ ഗുരുണാ രാജ്ഞഃ, ശുനാസീര . . . പാണ്ഡിതീകേന, പ്രതിവാദിമദഗദോല്ലംഘനാഗദങ്കാരേണ കേരളമണ്ഡലാലങ്കാരേണ കലാകലാപനദീഷ്ണേന കൃഷ്ണമനീഷിണാ സുഗുണപോഷിണാ" എന്നു രാമവർമ്മവിലാസത്തിലും അദ്ദേഹം പ്രശംസിക്കുന്നു. രാമവർമ്മമഹാരാജാവിന്റെ ഗുരുവാണ് രാഘവപണ്ഡിതന്റെ ശിഷ്യനായ കൃഷ്ണമനീഷി എന്ന് ഈ പംക്തികളിൽ നിന്നു വിശദമാകുന്നു. താഴെ ഉദ്ധരിക്കുന്നതും രാമവർമ്മമഹാരാജാവിന്റെ വിവിധസിദ്ധികളെ പ്രഖ്യാപനം ചെയ്യുന്നതുമായ ഭാഗവും ആ നാടകത്തിന്റെ പ്രസ്താവനയിൽ ഉള്ളതാകുന്നു:

"സൂത്രധാരഃ കേരളദേശാധിപതിരുച്ചാവചപട്ടാംബരൈരുച്ചീകൃതാം കൊച്ചീപുരീമമരാവതീമിവ സൗഭാഗ്യവതീമാവാസയൻ ഭൂവാസവോ വൈദുഷ്യനിധിർബുധജനമാന്യോതി വദാന്യഃ പാലിതനിഖിലധർമ്മാ രാമവർമ്മാ സ്വയമേവ വസ്തുപി രത്നകേതൂദയം നാമാപി പരികല്പ്യ തേന കവികുലോത്തംസേന നാടകമിദമാരചയ്യ തദ്ദിശി ദിശി പ്രഖ്യാതമാതതാന."

പാരിപാർശ്വികഃ (സഹർഷവിസ്മയം) അപി കൃതം സ്വയമേവ മഹാരാജേന വസ്തുപി രത്നകേതൂദയനാമാപ്യഭിജാതം നാടകസ്യ?

സൂത്ര: അഥ കിം. പ്രാജ്ഞഃ ഖല്വസൗ.

പാരി: സ്വർണ്ണകുസുമ ഇവ സൗരഭ്യം അനംഗേക്ഷുചാപ ഇവ ഫലോൽപത്തിരാലേഖ്യ മൂർത്താവിവ സത്വയോഗോ മണിദാമ്നീവ മാർദ്ദവമത്ഭുതം രാജ്ഞി വൈദുഷ്യം.

സൂത്ര: കിമിദമാശ്ചര്യം.

“സരസിജനയനേ ലക്ഷ്മ്യാസ്തസ്മിംശ്ചതുരാനനേ സരസ്വത്യാഃ
സാമാനാധികരണ്യം സമുചിതമന്യത്ര വൈയധികരണ്യം.”

ഈ ഭാഗത്തിൽനിന്നു ബാലകവിക്കു നാടകത്തിന്റെ കഥാവസ്തു ഉപദേശിച്ചതും അതിനു രത്നകേതൂദയം എന്നു പേർ കല്പിച്ചതും മഹാരാജാവാണെന്നു വന്നുകൂടുന്നു. മാളവരാജാവായ വിജയ കേതുവിന്റെ പുത്രൻ രത്നകേതു മണിപുരരാജാവായ ജയ സേനന്റെ പുത്രി ലീലാവതിയെ വിവാഹം ചെയ്യുന്നതാണ് പ്രസ്തുത നാടകത്തിലെ ഇതിവൃത്തം. പ്രഭാവതി എന്നൊരു പരിവ്രാജികയാണ് അവരെ സംഘടിപ്പിക്കു ന്നത്. നാലാമങ്കത്തിൽ വാരാണസി, വിന്ധ്യപർവ്വതം, രാമേശ്വരം, മധുര, ശ്രീരം ഗം, തിരുവാനക്കാവ്, ചിദംബരം കാഞ്ചീപുരം, വെങ്കടഗിരി, കാളഹസ്തി തുടങ്ങിയ ക്ഷേത്രങ്ങളുടേയും നദികളുടേയും പർവ്വതങ്ങളുടേയും വർണ്ണനങ്ങളുണ്ട്. കഥാവി ഷയകമായി രത്നകേതൂദയത്തിനും രാജരത്നാവലീയത്തിനും തമ്മിൽ കാണുന്ന സാജാത്യം സഹൃദയന്മാരുടെ ശ്രദ്ധയെ ആകർഷിക്കാതെയിരിക്കയില്ല.

“പ്രാഗേവ പ്രസൃമരവിശദയശഃപൂരകർപ്പൂരപൂരിതബ്രഹ്മാണ്ഡകരണ്ഡകസ്യ പ്രചണ്ഡതര ശൗണ്ഡീര്യമാർത്താണ്ഡമണ്ഡലോ ദയപർവ്വതസ്യ പ്രതിഭടസുഭടവർഗ്ഗസ്വർഗ്ഗാധിരോഹണ നിശ്രേണികായിതകൃപാണികാവല്ലീകസ്യ ക്രിയാസമഭിഹാരക്രിയ മാണമഹാഹവാവസാന പ്രതിഷ്ഠാപിതജയസ്തംഭയൂപലാഞ്ഛിത നവദ്വയദ്വീപസ്യ . . . അനവദ്യവിദ്യാലതോദ്യാനസ്യ സംഗീത സാഗരസാംയാത്രികസ്യ സകലകലാകുശലസ്യ കൊച്ചീനഗരഹാരനായകമണേ മാർത്താണ്ഡവംശമൗക്തികസ്യ മഹാരാജരാമവർമ്മണഃ” എന്നും മറ്റുമാണ് രത്നകേതൂദ യത്തിൽ അവിടത്തെപ്പറ്റിയുള്ള വർണ്ണനം.

രത്നകേതൂദയത്തിനു പിന്നീടു കവി നിർമ്മിച്ചതാണ് രാമവർമ്മവിലാസം. അതിൽ നടി “കിന്നു പുരൂരവഃ പൂരുപ്രമുഖാനാം പുരാണരാജന്യാനാം ചരിതാ ന്യതിക്രമ്യ വർത്തമാനസ്യ രാജ്ഞോ രാമവർമ്മവിലാസമഭിലഷന്ത്യാര്യമിശ്രാഃ” എന്ന ചോദ്യത്തിനു സൂത്രധാരൻ “ശ്രൂയതാമസ്യാപി സൗശീല്യം” എന്നു പ്രക്ര മിച്ചുകൊണ്ടു “ധർമ്മേ സ്ഥിതിരതിതരാം തീർത്ഥ സേവാസു രാഗഃ . . . ക ഇഹ ഭുവനേ ഭൂപതിഃ പുണ്യശീലഃ” എന്നും മറ്റും മഹാരാജാവിന്റെ ഗുണഗണങ്ങളെ വാഴ്ത്തി അദ്ദേഹം രാജർഷിയാണെന്നു സമർത്ഥിക്കുന്നു. പിന്നെയും

“ദിനകരകുലജന്മാ നായകോ രാമവർമ്മാ
കവിരയമഭിജാതഃ കാവ്യമേതച്ച ഭവ്യം
വയമഭിനയവിദ്യാവൈഭവേ നിസ്സപത്നാഃ
പരിഷദപി . . . ത്വയം കോപി യോഗഃ” എന്നും

‘ഭാസ്വദ്വംശവതംസമൗക്തികമണിർവ്വീരസ്സ വാരാൻ ബഹു-
നാരബ്ധേഷു മഹാഹവേഷ്വരിപശൂനാലഭ്യ ദോർല്ലീലയാ
നവ്യൈശ്ശോണിതപങ്കകുംകുമരസൈർന്നമ്വലിപ്തപ്രിയാ-
മുർവീ . . . മുപചിതക്രോധോ യഥാ ഭാർഗ്ഗവഃ” എന്നും

രത്നാകരാനുപ്രവേശാത്താമ്രപർണ്ണീപയഃകണാഃ
ഹാരായതേ നാടകേസ്മിൻ തഥാ സ്യാദ്വാഗ്വരാ മമ”

എന്നും മറ്റുമുള്ള പദ്യങ്ങളിൽ കവി തനിക്കു നായകനോടുള്ള ഭക്തിയെ വീണ്ടും വീ ണ്ടും പ്രകടിപ്പിക്കുന്നു. രാമവർമ്മമഹാരാജാവിന്റെ തീർത്ഥയാത്രയാണ് പ്രസ്തുത നാടകത്തിൽ പ്രായേണ വർണ്ണനാവിഷയം. തലക്കാവേരിയിൽവെച്ചു ഗന്ധർവരാ

ജകന്യകയായ രസചന്ദ്രികയെ അവിടുന്നു പരിഗ്രഹിച്ചു എന്നും മറ്റും കവി വർണ്ണിക്കുന്നതു രത്നകേതൂദയത്തിലെ ലീലാവതീവിവാഹംപോലെ കേവലം സങ്കല്പസംഭവമാണ്. അപ്പയ്യദീക്ഷിതർ അമലാനന്ദന്റെ കല്പതരു എന്ന വേദാന്തഗ്രന്ഥത്തിനു പരിമളം എന്ന വ്യാഖ്യാനം രചിച്ച അവസരത്തിൽ അതു വായിച്ചുനോക്കി ബാലകവി

"അപ്പദീക്ഷിത! കിമിത്യതിസ്തുതിം
വർണ്ണയാമി ഭവതോ വദാന്യതാം
സോപി കല്പതരുരർത്ഥലിപ്സയാ
ത്വദ്ഗിരാമവസരം പ്രതീക്ഷതേ"

എന്ന് ആ ഗ്രന്ഥത്തെ പ്രശംസിച്ചതായി മഹാകവി നീലകണ്ഠദീക്ഷിതർ ഘോഷിക്കുന്നു.

കവിതാരീതി അസാമാന്യമായ വാഗ്വിലാസത്താൽ അനുഗൃഹീതനായ ഒരു കവിപുംഗവനായിരുന്നു ബാലകവി എന്നുള്ളതിനു സംശയമില്ല. ഏതാനും ചില പദ്യങ്ങൾ ഉദ്ധരിച്ച് ആ വസ്തുത തെളിയിക്കാം.

1. വസന്തകാലം

"ഉന്മീലൽപികപഞ്ചമൈരുപചിതദ്വന്ദ്വാനുരാഗോദയൈ-
രുൽക്കുലസ്മരദോർമ്മദൈരുപഹൃതശ്രീഖണ്ഡഖണ്ഡാനിലൈഃ
ഉദ്യച്ചൂതദലാവതംസിതവനൈരുദ്ദാമചന്ദ്രാതപൈ-
രുന്നിദ്രപ്രസവൈരുദഞ്ചിതമളിക്ഷേമങ്കരൈർ വാസരൈഃ."

2. കാമദേവൻ

"ഇക്ഷുസ്ത്രുട്യതി നൈക്ഷവീ വലയിതാപ്യാലംബ്യ മധ്യേ ദൃഢം;
മാലാ വാ ന പലായതേ മധുലിഹാമാസ്യ് ഫാല്യമാനാ മുഹുഃ;
ന ക്ലാമ്യന്തി നിയന്ത്രിതാനി കുസുമാന്യാകർണ്ണമാകർഷണൈ: -
ശ്ചിത്രം ചിത്രമമുഷ്യ ചിത്തഭവ! തേ വീരസ്യ വിക്രീഡിതം."

3. സൂര്യോദയം

"പ്രൗഢധ്വാന്തപയോധിമഗ്നജഗദുദ്ധാരായ താരാതിര-
സ്കാരായ പ്രതിപുഷ്പലിൺമധുതധരീഭാരാവതാരായ ച
ഉദ്ഭ്രതോ ഭഗവാൻ രഥാംഗമിഥുനസ്മാരാഹവാരാധനാ-
ചാരായ സ്ഫുടമഭ്രമണ്ഡപപരിഷ്കാരായ വാരാന്നിധേഃ."

ഒടുവിലത്തെ ശ്ലോകം ജയദേവന്റെ പ്രസന്നരാഘവം നാടകത്തിലെ 'ഏതത്തർക്കയ ചക്രവാകനികരാശ്വാസായ താരാഗണഗ്രാസായ' എന്ന ശ്ലോകത്തെ അനുസ്മരിപ്പിക്കുന്നു.

4. ചോളദേശം

"ഏതേ ഹി മരുദ്ബൃധാപൂരപൂരിതസാരണീസഹസ്രനീ രന്ധ്രകേതകീവനാനിലോദ്ധൂ തനൂതനപരാഗ കൈതവാപഹസിതാന്യജനപദാഃ പ്രതിപദപ്രരൂഢപ്രച്ഛായമഹാമഹീരുഹമാ ലഭാരിണോ മഹനീയഗുണഗ്രാമസമഗ്രാഗ്രഹാരപരമ്പരാപരിഷ്കൃതാസ്ത്തിരസ്കൃത സ്വാരാജ്യസൗഭാഗ്യഗർവാഭിനിവേശാശ്ചോളദേശാഃ.

സ്ഥാനേ സ്ഥാനേ ശിശിരമധുരം വാരി സഹ്യാത്മജായാഃ
കൂലേ കൂലേ മധുമദരണൽകോകിലാഃ പുഷ്പവാടാഃ

മധ്യേ മധ്യേ ഭവഭയഹരം മന്ദിരം ദേവതാനാം
ദൂരേ ദൂരേ വസതി വചസാം ചോളഭൂമേഃ പ്രഭാവഃ."

നോക്കുക കവിയുടെ ഉൽകടമായ ദേശാഭിമാനം!

5. ചിദംബരം

"ന്യസ്തോദസ്താംഘ്രിപദ്മം ക്വണിതമണിതുലാ-
കോടി കോടീരകോടീ-
ത്വംഗദ്ഗംഗാതരംഗം കരഡമരുകഡും-
കാരിതൗങ്കാരതത്വം
വല്ഗദ്വ്യാഘ്രാജിനാഗ്രം വലിതവലിപദം
ലംബമാനാക്ഷമാലം
നിത്യം നൃത്യജ്ജഗത്യാമിഹ കിമപി മഹ-
സ്തിഷ്ഠതേ ചിത്സഭായാം."

6. ചന്ദ്രോദയം

"ദേവോയം കുസുമാകരാൻ സുരഭയൻ, ദിക്ചക്രമുത്തംഭയൻ,
സിന്ധും തുന്ദിലയൻ, സുഖം സുലഭയൻ, ശൃംഗാരമുജ്ജൃംഭയൻ,
കാമം കാമിഷു ലംഭയൻ, കമലിനീകോശാനി വിഷ്കംഭയൻ,
സ്വം ബിംബം പ്ലവകുംഭയൻ സുരപഥക്രീഡാസരോഗാഹതേ" (എല്ലാം രത്നകേതൂദയത്തിൽനിന്ന്)

7. സഹൃദയന്മാരോട്

"സ്വഭാവസ്സോയം വഃ സദയഹൃദയാനാം ജഗതി യ-
ച്ഛിരഃ ശ്ലാഘാകംപ്രം പരഗുണകണേനാപി ഭവതി;
പരേഷാന്ത്വാചൂഡം ദൃഢഘടിതമാത്സര്യവിസര-
ച്ഛലാനാം കീലാനാം സകൃദപി ന മൗലിർവിചലതി." (രാമവർമ്മവിലാസത്തിൽനിന്ന്)

കേരളമാഹാത്മ്യം

ഏതോ ഒരു പണ്ഡിതൻ പുരാണച്ഛായകലർത്തി രചിച്ചിട്ടുള്ള ഒരു കൃതിയാണ് കേരളമാഹാത്മ്യം. ആകെ ആറധ്യായങ്ങളും 2217 ശ്ലോകങ്ങളുമുണ്ട്. ശ്ലോകങ്ങളെല്ലാം ആനുഷ്ടുഭവൃത്തത്തിലാണ് നിർമ്മിച്ചിരിക്കുന്നതെങ്കിലും ചില അധ്യായങ്ങളിൽ സർഗ്ഗാന്തശ്ലോകങ്ങൾ ഇതരവൃത്തങ്ങളിൽ നിബന്ധിച്ചിരിക്കുന്നതായും കാണാം. നൈമിശാരണ്യത്തിൽ ഒരു കാലത്ത് ഒരു ദീർഘസത്രം നടക്കുകയും ആ അവസരത്തിൽ ശൗനകൻ തുടങ്ങിയ മഹർഷിമാർ അവിടെ സന്നിഹിതരായിരിക്കവേ സൂതൻ അവരെ സന്ദർശിക്കുകയും ചെയ്യുന്നു. അപ്പോൾ ശൗനകൻ ശ്രീപരശുരാമൻ കേരളത്തിൽ നിർമ്മിച്ച തീർത്ഥക്ഷേത്രങ്ങളെപ്പറ്റി സവിസ്തരം പ്രതിപാദിക്കണമെന്നു സൂതനോട് അപേക്ഷിക്കുകയും, അതിനു സൂതൻ ആ വിഷയത്തെക്കുറിച്ചു യുധിഷ്ഠിരനും ഗർഗ്ഗമഹർഷിയുമായി സംവാദമുണ്ടായിട്ടുണ്ടെന്നും അതിനെത്തന്നെ താനും നിവേദനംചെയ്യാമെന്നും ശൗനകനോടു പറയുകയും ചെയ്യുന്നു. ഈ പീഠികയെ ആസ്പദമാക്കിയാണ് "ഇതി ബ്രഹ്മാണ്ഡപുരാണേ കേരളമാഹാത്മ്യേ ഗർഗ്ഗയുധിഷ്ഠിരസംവാദേ" എന്നൊരു കുറിപ്പ് ഓരോ അധ്യായത്തിന്റേയും

ഒടുവിൽ ഗ്രന്ഥകാരൻ ചേർക്കുന്നതു്. കേരളത്തിന്റെ പൂർവകാലചരിത്രത്തെപ്പറ്റി പല വിവരങ്ങളും രേഖപ്പെടുത്തുവാൻ അദ്ദേഹം ആഗ്രഹിക്കുന്നുണ്ടു്. കാർത്തവീര്യോല്പത്തിമുതല്ക്കു കഥ ആരംഭിച്ചു ശ്രീപരശുരാമന്റെ ചരിത്രം ബ്രഹ്മാണ്ഡപുരാണത്തിൽ കാണുന്നതു സംഗ്രഹിച്ചു പ്രതിപാദിക്കുന്നു. പിന്നെ പരശുരാമന്റെ തപസ്സ്, കേരളോല്പത്തി മുതലായ വിഷയങ്ങളെപ്പറ്റിയാണു് പറയുന്നതു്. തദനന്തരം ചോളദേശത്തിൽനിന്നു ബ്രാഹ്മണരെ ആനയിച്ചു് അവർക്കു ഗ്രാമങ്ങൾ നിർമ്മിച്ചു വേഷഭാഷാദികളിൽ മാറ്റംവരുത്തി കേരളീയരാക്കുന്നതും കാഞ്ചീപുരത്തുനിന്നു തരണനല്ലൂർ നമ്പൂരിപ്പാട്ടിലെവരുത്തി അദ്ദേഹത്തിനു ക്ഷേത്രങ്ങളിൽ തന്ത്രാധികാരം നല്കുന്നതും മറ്റും വർണ്ണിക്കുന്നു. പയ്യന്നൂർ (സുബ്രഹ്മണ്യപുരി), മൂകാംബി, തളിപ്പറമ്പു് (ലക്ഷ്മീപുരം), തൃച്ചെമ്മരം (ശംബരവനം), ചെറുകുന്നു് (ബാലശൈലം), തിരുനെല്ലി (സഹ്യാമലകം), പള്ളിക്കുന്നു് (വിഹാരാദ്രി), തിരുവങ്ങാടു് (ശ്വേതാരണ്യം), കൊട്ടിയൂർ (ത്രിശിരാചലം), പിഷാരിക്കാവു് (മുദ്രാചലം), വടക്കൻ കോട്ടയം (ദുർഗ്ഗാപുരി), ഗുരുവായൂർ (വാതാലയം), കൊടുങ്ങല്ലൂർ (കോടരപുരി), തൃപ്പൂണിത്തുറ (ത്രിപൂർണ്ണപുരി), വൈക്കം (വ്യാഘ്രപുരി), തിരുവിതാംകോടു് (ശ്രീവർദ്ധനപുരി), തിരുവില്വാമല (ഏകാദശ്യചലം), തിരുനാവാ (നവയോഗിപുരം), ശുചീന്ദ്രം, കന്യാകുമാരി മുതലായ പല ക്ഷേത്രങ്ങളുടെ പ്രതിഷ്ഠ, കേരളത്തിലെ ജാത്യൽപത്തിയും വിശേഷാചാരങ്ങളും, ദാരുകവധം, കേശിവധം, അംബോഹലവധം എന്നിങ്ങനെ വേറെയും പല പ്രമേയങ്ങൾ ഗ്രന്ഥകാരന്റെ ശ്രദ്ധയ്ക്കു വിഷയീഭവിയ്ക്കുന്നുണ്ടു്. സംസ്കൃതീകൃതങ്ങളായ ചില സ്ഥലസംജ്ഞകൾ അശ്രുതപൂർവങ്ങളാണു്.

കാലം

ചരിത്രദൃഷ്ട്യാ പരിശോധിക്കുമ്പോൾ കേരളമാഹാത്മ്യത്തിനു പറയത്തക്ക വിലയൊന്നും കല്പിക്കാവുന്നതല്ല. കേരളോൽപത്തിക്കു മുമ്പുണ്ടായ ഒരു ഗ്രന്ഥമാണു് കേരളമാഹാത്മ്യം എന്നു സമ്മതിക്കാം. “ഭൂതരായർ എന്നു പേരു വരുവാൻ സംഗതി കേരളമാഹാത്മ്യത്തിൽ മേലേ പറഞ്ഞിരിക്കുന്നു. ആ പാണ്ഡ്യൻ മലയാളത്തെ ഭൂതസൈന്യങ്ങളോടുകൂടി വന്നാക്രമിച്ചു ഭൂതനാഥൻ എന്ന അമ്പലത്തേയും അങ്ങാടിയേയും നിർമ്മിച്ചുണ്ടാക്കുമ്പോൾ പരശുരാമൻ അവനോടു ‘യുഷ്മാകഞ്ച തു മദ്ഭൂമാവേവമാഗമനം വൃഥാ’ എന്നും ‘ആദിത്യായ മയാ ദത്താ’ ഞാൻ ആദിത്യവർമ്മൻ എന്ന തെക്കേരാജാവിനു കൊടുത്തിരിക്കുന്നു എന്നും കോപിച്ചു പറഞ്ഞ ശേഷം” എന്നീ പംക്തികൾ കേരളോൽപത്തിയിലുണ്ടു്. ഈ പംക്തികളിൽ ഉദ്ധൃതങ്ങളായ രണ്ടു ശ്ലോകാംശങ്ങൾ കേരളമാഹാത്മ്യം എൺപത്തഞ്ചാമധ്യായത്തിൽ ഈഷദ്വ്യത്യാസത്തോടു കൂടി കാണുന്നു. കേരളമാഹാത്മ്യത്തിന്റെ ഒരു മാതൃകയിൽ

> ചൈത്രമാസേ നവമ്യാഞ്ച സിതായാം ഗുരുവാസരേ
> വസ്വഷ്ടാഷ്ടമിതേ ശാകേ കൃതേയം ഹി കൃതിർമ്മയാ.”

എന്നൊരു ശ്ലോകം ഞാൻ വായിച്ചിട്ടുണ്ടു്. അതിലെ കാലഗണനകൊണ്ടു ഗ്രന്ഥനിർമ്മിതി കലിവർഷം 4067 കർക്കടകമാസത്തിലാണെന്നു വരുന്നു. അതു വെറും കളവാണെന്നുള്ളതിനു പര്യാപ്തമായ ലക്ഷ്യം തൃപ്പൂണിത്തുറയെ വർണ്ണിക്കുന്ന നാല്പത്തി രണ്ടാമധ്യായത്തിലുണ്ടു്. കൊങ്കണവർത്തകന്മാരെ ആ സ്ഥലത്തേക്കു പരശുരാമൻ ആനയിച്ചു എന്നാണു് മാഹാത്മ്യകർത്താവു പറയുന്നതു്.

> “നിർമ്മാപയിത്വാ തൽപുര്യാം വാസയാമാസ ഭാർഗ്ഗവഃ
> കൊങ്കണാൻ വർത്തകാംശ്ചാപി നിവേശ്യാപണഭൂമിഷു”

എന്ന ശ്ലോകം നോക്കുക. കൊങ്കണസ്ഥർ ഗോവായിൽനിന്നും മറ്റും പോർത്തു ഗീസുകാരെ ഭയപ്പെട്ടു വാണിജ്യത്തിനായി കൊച്ചിയിൽ കുടിയേറിപ്പാർത്തതു ശാലിവാഹശകാബ്ദം 1476-ആമാണ്ടിനു സമമായ ക്രി. പി. 1554-ൽ മാത്രമാണല്ലോ. 83-ആമധ്യായത്തിൽ പാഴൂർ കണിയാന്മാരുടെ ഉത്ഭവത്തെപ്പറ്റിയും സൂചനയുണ്ട്. ഗ്രന്ഥകാരൻ ചില ഐതിഹ്യങ്ങളും പല അനുമാനങ്ങളും തക്രതണ്ഡുലന്യായേന ഇടകലർത്തി വാലും തുമ്പുമില്ലാതെ ചില സംഗതികളെല്ലാം വലിച്ചുവാരി എഴുതിക്കൂട്ടിയിരിക്കുന്നുവെന്നേ ചുരുക്കത്തിൽ പറയുവാനുള്ളു. അറിവുള്ള പലരും കേരളമാഹാത്മ്യത്തെ അപ്രമാണീകരിച്ചിരിക്കുന്നു എന്നു പണ്ഡിതവരേണ്യനായ വൈക്കത്തു പാച്ചുമൂത്തതു കേരളവിശേഷനിയമവിവരം എന്ന പുസ്തകത്തിൽ ഉപപത്തിപുരസ്സരം സ്ഥാപിച്ചിട്ടുണ്ടെന്നുള്ളതും ഇവിടെ പ്രസ്താവനീയമാണ്.

കവിതാരീതി

കവിത ആസ്വാദ്യമല്ലെങ്കിലും ഉദ്വേഗജനകമല്ല. ഒരു സർഗ്ഗാന്തശ്ലോകംമാത്രം ഉദ്ധരിക്കാം:

“ഇത്യുക്ത്വാ ഗതവതി ഭാർഗ്ഗവേ നരേന്ദ്രഃ
സ്വാവാസം പുരമപി ദേവസന്നിധാനേ
നിർമ്മായ പ്രതിദിവസം സ പത്മനാഭം
നിർമ്മായം സമനുഭജന്നുവാസ രാജാ.”

കേരളദേശത്തിന്റെ വൈശിഷ്ട്യത്തെ കവി താഴെക്കാണുന്ന വിധത്തിൽ പ്രകീർത്തനം ചെയ്യുന്നു:

“ കന്യാകുമാരീഗോകർണ്ണപര്യന്താ കേരളാവനിഃ
. . . .
നാനാക്ഷേത്രയുതാ യാ സാ ഭാർഗ്ഗവേണ വിനിർമ്മിതാ.
താം ഗത്വാ ന നരോ യാതി നരകാൻ ഭൃശദാരുണാൻ
വിശേഷാദ്ഭാർഗ്ഗവീഭൂമൗ ബൃഹന്നദ്യുത്തരേ തടേ.

നവയോഗിപുരം പുണ്യം തത്ര ശ്രീ മാധവാലയഃ
സ്മരണാദ്ദർശനാത്തസ്യ വിഷ്ണുലോകേ മഹീയതേ.

ഭാർഗ്ഗവക്ഷ്മാതലേ ക്വാപി പാദസ്പർശം കരോതി യഃ
സ നരഃ പുണ്യവാൻ ഭൂത്വാ ദിവ്യമാപ്നോത്യസംശയം.

യോജനാനാം സഹസ്രേഷു യത്ര ക്വചന സംസ്ഥിതഃ
ശ്രീകേരളമിതിബ്രൂയാൽ സ യാതി പരമാം ഗതിം.”

മറ്റു മാഹാത്മ്യഗ്രന്ഥങ്ങൾ

സ്ഥലമാഹാത്മ്യ രൂപത്തിലും ക്ഷേത്രമാഹാത്മ്യ രൂപത്തിലും പ്രായേണ അനുഷ്ടുപ്പുവൃത്തത്തിൽ കേരളീയ പണ്ഡിതന്മാർ ഓരോ കാലത്തു രചിച്ചതായി അനവധി സംസ്കൃതഗ്രന്ഥങ്ങൾ കാണാവുന്നതാണ്. കന്യാകുമാരീക്ഷേത്രമാഹാത്മ്യം, ശുചീന്ദ്രസ്ഥലമാഹാത്മ്യം, മയൂരാചല (മരുത്തൂർ) മാഹാത്മ്യം, അനന്തശയനക്ഷേത്രമാഹാത്മ്യം. വല്ക്കലക്ഷേത്രമാഹാത്മ്യം, വ്യാഘ്രപുരീ (വൈക്കം) മാഹാത്മ്യം, വില്വാദ്രിമാഹാത്മ്യം ഇങ്ങനെയുള്ള മാഹാത്മ്യഗ്രന്ഥങ്ങളെല്ലാം ബ്രഹ്മാണ്ഡപുരാണം, സ്കാന്ദ

പുരാണം, ഭാർഗ്ഗവപുരാണം, തുടങ്ങിയ പുരാണങ്ങളിൽ അന്തർഭൂതങ്ങളാണെന്ന് അവയുടെ പ്രണേതാക്കന്മാർ പറഞ്ഞിട്ടുള്ളതു പ്രതിപാദ്യത്തിനു പ്രാചീനത്വവും തദ്വാരാ അഭ്യർഹിതത്വവും വരുത്തുന്നതിനുവേണ്ടി ചെയ്തിട്ടുള്ള അനൃതകഥനമാകുന്നു. ഈ മാതിരി ഗ്രന്ഥങ്ങളിൽ ചരിത്രാംശം അത്യന്തം വിരളമായിരിക്കും; ചില ഐതിഹ്യശകലങ്ങൾ അതിശയോക്തിയിലും മറ്റു ആവരണം ചെയ്തു പ്രദർശിപ്പിക്കുന്നതിനു മാത്രമേ ഗ്രന്ഥകാരന്മാർ ഉദ്യമിച്ചിട്ടുള്ളൂ. തന്നിമിത്തം ഇവയൊന്നും നമ്മുടെ സമാലോചനയെ അർഹിക്കുന്നില്ല. കവിതയിലും വൈശിഷ്ട്യമുണ്ടെന്നു പറയാവുന്ന ഭാഗങ്ങൾ ചുരുങ്ങും. സമീപകാലത്തു പോലും ചില മാഹാത്മ്യങ്ങൾ ഉത്ഭവിച്ചിട്ടുണ്ട്.

അഭിരാമൻ

അഭിജ്ഞാനശാകുന്തളത്തിനു ദിങ്മാത്രദർശനം എന്ന സുപ്രസിദ്ധവും മർമ്മസ്പർശിയുമായ വ്യാഖ്യാനം നിർമ്മിച്ച അഭിരാമന്റെ കാലത്തേയോ ദേശത്തേയോ പറ്റി വ്യക്തമായി ഒരറിവും ലഭിക്കുന്നില്ല. ആ വ്യാഖ്യാനത്തിന്റെ ഉപക്രമത്തിൽ അടിയിൽ ഉദ്ധരിക്കുന്ന ശ്ലോകങ്ങൾ കാണുന്നുണ്ട്:

“ഹേരംബസ്യാംഘ്രികമലപരാഗപടലീ ഭൃശം
വിശദീകുരുതാമസ്മദന്തഃകരണദർപ്പണം.
ഉദ്വാന്തഭാഷ്യാമൃതവക്ത്രരന്ധ്ര-
കദ്രൂ ജവിസ്മാപനവാഗ്വിലാസാഃ
ഭദ്രാണി മഹ്യം മഹനീയശീലാ
രുദ്രാഭിധാനാ ഗുരവോ ദിശന്തു.

വിദ്യാചതുർദ്ദശകശീലനജാഗരൂകാൻ
സൽകർമ്മനിർമ്മലധിയോ വിജിതാരിവർഗ്ഗാൻ
സ്വാത്മൈക്യസമ്യഗവബോധധുരീണചിത്താ-
നത്യാദരേണ ധരണീവിബുധാൻ പ്രപദ്യേ.

യദ്വ്യോമവായ്വഗ്നിജലക്ഷമേന്ദു-
സൂര്യാത്മഭിർമ്മൂർത്തിഭിരൂഢവിശ്വം
തൽ കാമദം ശ്യാമളവാമഭാഗം
പ്രണൗമി ശോണാപരഭാഗമോജഃ.”

“നാടകം യദഭിജ്ഞാനശാകുന്തളമിതി സ്മൃതം
 തത്രാഭിധേയദിങ്മാത്രമഭിരാമേണ ലിഖ്യതേ.”

ഈ ശ്ലോകങ്ങൾ അഭിരാമൻ വൈയാകരണശിഖാമണിയായ ഒരു രുദ്രന്റെ ശിഷ്യനായിരുന്നു എന്നും ബ്രാഹ്മണരെ വന്ദിക്കുന്നതിൽനിന്നു ബ്രാഹ്മണേതരമായ ഏതോ ഒരു ജാതിയിലായിരുന്നു അദ്ദേഹത്തിന്റെ ജനനമെന്നും ശ്രീപരമേശ്വരനായിരുന്നു അദ്ദേഹത്തിന് ഇഷ്ടദേവതയെന്നും സൂചിപ്പിക്കുന്നു. രുദ്രൻ ഹോരാവിവരണകാരനിൽനിന്ന് ഭിന്നനാണ്. അദ്ദേഹത്തിന്റെ കൃതികളൊന്നും ലഭിച്ചിട്ടില്ല. ദേശമംഗലത്തെ ഒരു ഉഴുത്തിരവാരിയരേയും അദ്ദേഹത്തിന്റെ വംശജന്മാരായ മൂന്നു ശ്രീകണ്ഠന്മാരേയും പറ്റി ബാലബോധികാകാരനായ ദേശമംഗലത്തു ശ്രീകണ്ഠവാരിയർ സ്മരിക്കുന്നതായി ഞാൻ മുമ്പ് ഉപന്യസിച്ചിട്ടുണ്ടല്ലോ. വടശ്ശേരി പരമേശ്വ

രൻനമ്പൂരിയുടെ സൂര്യസിദ്ധാന്തവിവരണത്തിന്റെ അവസാനത്തിൽ അതിനോടു യാതൊരു ബന്ധവുമില്ലാതെ ഒരു ഏട്ടിൽ

"യദ്ഗോസഹസ്രം ഭുവനേ ജനാനാ-
മജ്ഞാനരൂപം തിമിരം തൃണേദ്ധി
പദ്യാഭിരാമോ ഭുവനപ്രദീപഃ
ശ്രീകണ്ഠനാമാ മിഹിരസ്സമിന്ധേ"

എന്നൊരു ശ്ലോകം കാണ്മാനുണ്ട്. ഇതെല്ലാംകൂടി വച്ചു ഘടിപ്പിച്ചുനോക്കുമ്പോൾ ബാലബോധികാകാരൻ സ്മരിക്കുന്ന രുദ്രൻ തന്നെയാണ് അഭിരാമന്റെ ഗുരുവെന്നും അഭിരാമന്റെ യഥാർത്ഥനാമധേയം ശ്രീകണ്ഠനെന്നായിരിക്കണമെന്നും അഭിരാമൻ എന്നതു് അദ്ദേഹത്തിന്റെ ഒരു ബിരുദപ്പേരാണെന്നും പദ്യാഭിരാമൻ എന്ന് അജ്ഞാതനാമാവായ ഒരു കവി അദ്ദേഹത്തെ പ്രശംസിച്ചിരിക്കുന്നു എന്നും സങ്കല്പിക്കാവുന്നതാണെന്നു തോന്നുന്നു. അങ്ങനെയാണെങ്കിൽ ആദ്യത്തെ ശ്രീകണ്ഠനാകണം അഭിരാമൻ. അദ്ദേഹത്തിന്റെ ഗുരുനാഥനായ ഉഴുത്തിരവാരിയർ അൻപതു വയസ്സുവരെ ജീവിച്ചിരുന്നതായി ഒടുവിലത്തെ ശ്രീകണ്ഠൻ ബാലബോധികയിൽ പ്രസ്താവിച്ചിട്ടുണ്ട്.

എന്നാൽ ശ്രീകൃഷ്ണചരിതകാരനായ ചന്ദ്രശേഖരവാരിയരുടേയും, ഗൗരീകല്യാണാദിഗ്രന്ഥങ്ങളുടെ നിർമ്മാതാവായ ഗോവിന്ദനാഥന്റേയും ഗുരുവായ കരിക്കാട്ടു രാമവാരിയരേയും 'വിദുഷാമഭിരാമായ' എന്നും മഹദഭിരാമം എന്നുമുള്ള വിശേഷണങ്ങൾകൊണ്ടു് വിശേഷിപ്പിച്ചുകാണുന്നു (28-ആമധ്യായം നോക്കുക). പക്ഷേ ആ രാമവാരിയർ ദേശമംഗലത്തു വാരിയന്മാരെപ്പോലെ ഒരു ഹേരംബോപാസകനായിരുന്നു എന്നുള്ളതിനു ലക്ഷ്യമില്ലാത്തതുകൊണ്ടു ശ്രീകണ്ഠൻതന്നെയായിരുന്നു അഭിരാമൻ എന്നു മറ്റുതെളിവുകൾ കിട്ടുന്നതുവരെ സങ്കല്പിക്കേണ്ടിയിരിക്കുന്നു. രാമവാരിയരുടേതെന്ന് നിസ്സംശയമായി പറയത്തക്ക യാതൊരു കൃതിയും ഇതുവരെ ലഭിച്ചിട്ടുമില്ല. നേരെമറിച്ച് ശ്രീകണ്ഠൻ മാളവികാഗ്നിമിത്രത്തിനു 'ഗുണോത്തരാ' എന്ന പേരിൽ ഒരു ഹ്രസ്വമായ വ്യാഖ്യാനം രചിച്ചിട്ടുള്ളതായി നമുക്കറിവുണ്ട്. അതിനെ ശ്രീകണ്ഠീയമെന്നും പറയുന്നു. അഭിരാമൻ എന്ന ബിരുദം ലഭിക്കുന്നതിനു മുമ്പ് മാളവികാഗ്നിമിത്രവും അതിൽപ്പിന്നീട് ശാകുന്തളവും ശ്രീകണ്ഠൻ വ്യാഖ്യാനിച്ചതായി അഭ്യൂഹിക്കാം. "കിണോരുഢവ്രണസ്ഥനേ" എന്നുംമറ്റുമുള്ള ഉദ്ധാരങ്ങൾ നാനാർത്ഥാർണ്ണ വസംക്ഷേപത്തിൽനിന്നാണെന്നു കാണുന്നതിനാൽ 835-ൽ വിരചിതമായ കല്പദ്രുകോശത്തിനു പിന്നീടു് അദ്ദേഹത്തെ അവതരിപ്പിക്കേണ്ട ആവശ്യവുമില്ല. രണ്ടു ഗ്രന്ഥകാരന്മാരുടെ നാമധേയവും കേശവനെന്നാകയാലാണ് ചില ഗവേഷകന്മാർക്ക് ഈ വിഷയത്തിൽ പ്രമാദം പറ്റുന്നതു്.

അത്യന്തം മഹനീയനായ ഒരു വ്യാഖ്യാതാവാണ് അഭിരാമൻ. ദിങ്മാത്രദർശനം എന്നതു് അദ്ദേഹത്തിന്റെ അഭിജ്ഞാനശാകുന്തളവ്യാഖ്യയ്ക്കു യുക്തരൂപമായ ഒരു സംജ്ഞയും തന്നെ. പണ്ഡിതന്മാരായ സഹൃദയന്മാർക്കു ബുദ്ധ്യുന്മേഷത്തിനു് ഉതകുന്ന വിഷയങ്ങളെയല്ലാതെ അദ്ദേഹം പ്രായേണ പരാമർശിക്കുന്നില്ല. 'പശ്യാമീവ പിനാകിനം' എന്ന ഭാഗം വ്യാഖ്യാനിക്കുമ്പോൾ അവിടെ ഉപമയ്ക്കോ ഉൽപ്രേക്ഷയ്ക്കോ പ്രസക്തിയില്ലെന്നും വിശേഷമാണ് അലങ്കാരമെന്നും ആ സാഹിതീപാരദൃശ്വാവു സമഞ്ജസമായി സമർത്ഥിക്കുന്നു. ഇതിവൃത്തഘടകങ്ങളെ വിവരിക്കുന്ന ആംഗലേയവ്യാഖ്യാതാക്കന്മാരുടെ രീതി ഇത്രമാത്രം സ്വാധീനമായിട്ടുള്ള ഭാരതീയവ്യാഖ്യാതാക്കന്മാർ ഇല്ലെന്നാണ് പ്രൊഫസർ രാജരാജവർമ്മ കോയിത്തമ്പുരാന്റെ അഭിപ്രായം.

ചില ടിപ്പണികൾ

ശ്രീകണ്ഠീയത്തെപ്പറ്റി സൂചിപ്പിച്ചുവല്ലോ. ഭവഭൂതിയുടെ മഹാവീരചരിതത്തിന് ഒരു ചെറിയ ടിപ്പണവും അഭിരാമകൃതമെന്ന മുദ്രയോടുകൂടി കാണുന്നു. അത്തരത്തിൽ ഒരു മുദ്രയില്ലെങ്കിലും കാളിദാസന്റെ വിക്രമോർവശീയം ഭവഭൂതിയുടെ ഉത്തരരാമചരിതം, മാലതീമാധവം, രാജശേഖരന്റെ ബാലരാമായണം എന്നീ രൂപകങ്ങൾക്കും ടിപ്പണിയെന്നോ ടീകയെന്നോ പേരിൽ ചില ചെറിയ വ്യാഖ്യാനങ്ങൾ നമുക്കു ലഭിച്ചിട്ടുണ്ട്. അവയും അഭിരാമന്റെ കൃതികളായിരിക്കുവാൻ ന്യായമുണ്ട്.

ഭ്രമരസന്ദേശം, കവിയും കാലവും

ഭ്രമരസന്ദേശത്തിനു ഭൃംഗസന്ദേശമെന്നും പേരുണ്ട്. ആകെ 177 ശ്ലോകങ്ങളുള്ള ഒരു കാവ്യമാണ് അത്. ആ സന്ദേശത്തിന്റെ പ്രണേതാവ് മേല്പുത്തൂർ ഭട്ടതിരിയുടെ സമകാലികനായ വാസുദേവൻനമ്പൂതിരിയായിരുന്നു എന്നുള്ളതിനു ലക്ഷ്യം അതിൽത്തന്നെയുണ്ട്. താഴെക്കാണുന്നതു ഗ്രന്ഥാവസാനത്തിലുള്ള പദ്യമാണ്:

> “സന്ദേശേ/സ്മിൻ കഥമപി ഗുരുശ്രീപദാംഭോജയുഗ്മ-
> ധ്യാനോദ്ധൂ തപ്രബലതമസാ വാസുദേവന ബദ്ധേ
> പൂർണ്ണേ ദോഷൈരപി യദി ഗുണാനാം കണാസ്സംപ്രഥേര-
> ന്നേതാൻ പ്രീതാ മനസി പരിഗൃഹ്ണന്തു സന്തോ മഹാന്തഃ.”

സന്ദേശത്തിൽ കവി അച്യുതപ്പിഷാരടിയേയും മേല്പുത്തൂർ ഭട്ടതിരിയേയും പ്രശംസിക്കുന്നുണ്ട്. പിഷാരടിയെപ്പറ്റിയുള്ള “തസ്മാൽ പ്രത്യക് പ്രഹിതനയനഃ” എന്ന പദ്യം മുമ്പ് ഉദ്ധരിച്ചുകഴിഞ്ഞു. ഭട്ടതിരിയെപ്പറ്റിയുള്ള പദ്യങ്ങൾ ചുവടെ ചേർക്കുന്നു:

> “ഹേരംബേണ പ്രഥിതവിഭവാം മാതൃദത്തദ്വിജേന്ദ്ര-
> ശ്രീമച്ഛിഷ്യോൽകരമുഖരിതൈരാസ്ഥിതാം ശാസ്ത്രഘോഷൈഃ
> ആരാന്നാരായണകവിവചസ്സ്യന്ദമാധുര്യനന്ദ-
> ദ്വാണീമന്ദസ്മിതസുരഭിലാം യാഹി പാടീരവാടീം.
>
> സൂക്തം നാരായണകവിമുഖാംഭോജനിഷ്യന്ദമാനം
> പീത്വാ വാപീകമലമധുഷു പ്രാപ്തനിർവ്വേദഭാരഃ
> ബിംബേ ഭാനോരപരഗിരിശൃംഗേണ സഞ്ചുംബ്യമാനേ
> ലംബേഥാസ്ത്വം ഭ്രമര, ധരണൗ വല്ലഭക്ഷോണിബന്ധോഃ.”

പ്രസ്തുത കാവ്യത്തിൽ തിരുവനന്തപുരത്തു ശ്രീപത്മനാഭ സ്വാമിക്ഷേത്രം നവീകരണംചെയ്ത രവിവർമ്മകുലശേഖരമഹാരാജാവിനെപ്പറ്റിയും പ്രസ്താവനയുണ്ട്. അദ്ദേഹം 786 മുതൽ 838-ആണ്ടുവരെ രാജ്യഭാരംചെയ്കയും 781-ൽ തന്റെ പൂർവ്വഗാമിയായ മറ്റൊരു രവിവർമ്മകുലശേഖരൻ ആരംഭിച്ച വാതിൽമാടം, ബലിക്കൽപ്പുര, മടപ്പള്ളി മുതലായ എടുപ്പുകളുടെ അഴിച്ചുപണി 795-ൽ പൂർത്തിയാക്കുകയും ചെയ്തു. 786-ൽ രാജ്യഭരണം ആരംഭിച്ച രവിവർമ്മാവിനെ പരാമർശിക്കുന്നതാണ് താഴെ ഉദ്ധരിക്കുന്ന ശ്ലോകം:

> “രാജ്യം ദൃഷ്ട്വാ കലയ രവിവർമ്മാവനീന്ദ്രസ്യ സമ്പൽ-
> പ്രാജ്യം വാജ്യന്തരിതവിശിഖോദഗ്രമഗ്രേ സമസ്തം
> ചിത്രോൽകീർണ്ണത്രിദശനിവഹസ്ഥൂ ലനീലോപലൗഘൈർ-
> ദ്ധാമ്നാ/തുല്യം ത്രിഭുവനപതേർദ്ധാമ യേന പ്രതേനേ.”

അച്യുതപ്പിഷാരടി ജീവിച്ചിരുന്ന കാലത്താണ് സന്ദേശത്തിന്റെ രചനയെന്ന 'തസ്മാൽ പ്രത്യക് പ്രഹിത' എന്ന പദ്യത്തിൽനിന്നു വിശദീഭവിക്കുന്നതിനാൽ പരമാവധി 795-ലോ 796-ലോ ആയിരിക്കണം ആ കാവ്യത്തിന്റെ ആവിർഭാവം. വാസുദേവൻ ഏതു ദേശക്കാരനായിരുന്നു എന്നറിയുന്നില്ല.

വാസുദേവൻ സന്ദേശമയയ്ക്കുന്നതു് വള്ളുവനാട്ടിൽ ശ്വേത ദുർഗ്ഗമെന്ന നഗരത്തിലുള്ള തന്റെ പ്രിയതമയായ ബാലനീലി (ഉണ്ണുനീലി) ക്കാണ്.

"ലക്ഷ്മീ നേത്രാഞ്ചലമധുകരോദ്യാനമുദ്യോതമാനം
തത്രോപാന്തേ ഭവതി ഭവനം ബാലയക്ഷാഭിധാനം
യസ്മിൻ വിശ്വോത്തരഗുണഗണം ബാലനീലീതി സംജ്ഞാ-
മധ്യാരൂഢം മദഭിലഷിതം കാമിനീരത്നമാസ്തേ"

എന്ന പദ്യം നോക്കുക. നായികയുടെ വീട്ടുപേർ 'ബാലയക്ഷം' എന്നായിരുന്നുവത്രേ. അതു് ഏതു ഭാഷാപദം സംസ്കൃതീകരിച്ചതാണെന്നു് ഉറപ്പിച്ചുപറവാൻ നിർവ്വാഹമില്ല. ശ്വേതദുർഗ്ഗം കോട്ടയ്ക്കൽ എന്ന നാമത്താൽ ഇന്നു് അറിയപ്പെടുന്ന വെങ്കടക്കോട്ടതന്നെ. "തസ്യാം പൂര്യാം ഭജ പശുപതേസ്താണ്ഡവം" എന്ന പദ്യത്തിൽ കവി അവിടത്തെ ശിവക്ഷേത്രത്തെപ്പറ്റി പ്രസ്താവിക്കുന്നു.

"ഹർമ്മ്യേ രമ്യേ ബഹളവിഗളച്ചന്ദ്രികായാം നിശായാം
മന്ദം നന്ദൽകുമുദസുരഭൗ ശീതളേ വാതി വാതേ
ലോലാപാംഗ്യാ മനസിജകലാഖേലനായാസിതാംഗ്യാ
സാകം നിദ്രാം സുകൃതിസുലഭാം കോപി കാമീ നിഷേവേ."
"തം നിദ്രാണം മദനവിവശാ കാചിദാലക്ഷ്യ യക്ഷീ
ഹസ്തേ ധൃത്വാ മലയശിഖരേ ഹന്ത! രന്തും പ്രയാന്തീ
സ്യാനന്ദൂരേ നിജപതിമുപായാന്തമാലോക്യ ഭീതാ
വിന്യസ്യൈനം ക്വചന, വിമനാസ്തേന സാർദ്ധംപ്രയാതാ."

നല്ല നിലാവുള്ള ഒരു രാത്രിയിൽ രമ്യമായ ഒരു ഹർമ്മ്യത്തിൽ തൃതീയപുരുഷാർത്ഥലാഭത്താൽ ധന്യനായ കഥാനായകൻ അയാളുടെ പ്രണയിനിയോടുകൂടി സുകൃതിസുലഭമായ നിദ്രയെ സേവിക്കുന്നു. അപ്പോൾ ഒരു യക്ഷി നായകനെ എടുത്തുകൊണ്ടു ക്രീഡിക്കുവാനായി മലയശിഖരത്തിലേക്കു പോകുകയും തിരുവനന്തപുരത്തു വെച്ചു തന്റെ ഭർത്താവു വരുന്നതു കാണുകയാൽ പേടിച്ചു് അയാളെ അവിടെത്തന്നെയിട്ടുംവെച്ചു കടന്നുകളയുകയും ചെയ്യുന്നു. നായകൻ ഏതാനും ദിവസങ്ങൾ തിരുവനന്തപുരത്തു കഴിച്ചുകൂട്ടിയപ്പോൾ ഒരു വണ്ടിനെ കണ്ടെത്തുകയും അതിനോടു തനിക്കു് ഒരു മാസംകൊണ്ടു മാത്രം ചെല്ലാവുന്നതും എന്നാൽ അതിനു രണ്ടു ദിവസംകൊണ്ടു പറന്നെത്താവുന്നതുമായ ശ്വേതദുർഗ്ഗത്തോളം പോയി നായികയെ സമാധാനപ്പെടുത്തണമെന്നു് അപേക്ഷിക്കുകയും ചെയ്യുന്നതായി കവി ഉപന്യസിക്കുന്നു.

വർണ്ണിതങ്ങളായിട്ടുള്ള സ്ഥലങ്ങളും മറ്റും തിരുവനന്തപുരം, കൊല്ലം, അഷ്ടമുടിക്കായൽ, തിരുവല്ലാ വിഷ്ണുക്ഷേത്രം, ഉദയമാർത്താണ്ഡവർമ്മരാജാവു പരിപാലിച്ചിരുന്ന തെക്കുംകൂർ രാജ്യം, തിരുവാർപ്പിൽ കൃഷ്ണക്ഷേത്രം, തെക്കുംകൂർ രാജധാനി, കുമാരനല്ലൂർ കാത്യായനീക്ഷേത്രവും അഗ്രഹാരവും, ഗോദവർമ്മരാജാവു ഭരിച്ചിരുന്ന വടക്കുംകൂർ രാജ്യം, ചെമ്പകശ്ശേരി രാജാവിന്റെ രാജധാനികളിൽ ഒന്നായ കടമാളൂർ, വൈക്കത്തു ശിവക്ഷേത്രം, മുറിഞ്ഞപുഴ, തൃപ്പൂണിത്തുറ, കൊച്ചി, തിരുവഞ്ചിക്കുളത്തു ശിവക്ഷേത്രം, കൊടുങ്ങല്ലൂർ ഭദ്രകാളിക്ഷേത്രം, തൃക്കണാമതിലകം, ഇരിഞ്ഞാലക്കുട വിഷ്ണുക്ഷേത്രം, ഊരകത്തമ്മതിരുവടിക്ഷേത്രം, തൃശ്ശൂർ ശിവക്ഷേത്രം,

ഗുരുവായൂർ വിഷ്ണുക്ഷേത്രം, ആഴ്വാഞ്ചേരിമന, മൂക്കോലക്കൽ ഭവാനിക്ഷേത്രം, ഭാരതപ്പുഴ, തിരുനാവാ വിഷ്ണുക്ഷേത്രം, അവിടത്തെ മാമാങ്കത്തറ ഇങ്ങനെ പല ക്ഷേത്രങ്ങളേയും സ്ഥലങ്ങളേയും നദികളേയും പറ്റിയുള്ള വർണ്ണനം ഭ്രമരസന്ദേശത്തിലുണ്ട്. കൊല്ലത്ത് അന്നുണ്ടായിരുന്ന വാണിജ്യാഭിവൃദ്ധി താഴെക്കാണുന്ന ശ്ലോകത്തിൽ കവി വർണ്ണിക്കുന്നു:

"പാരേ പാഥോനിധി കുലപുരീ കൂപകക്ഷ്മാപതീനാം
ലക്ഷ്യാ ലക്ഷ്മീവിതരണകലാസമ്പദോ ഹേമകക്ഷ്യാ
ഫേനക്ഷൗമാംബരനിചുളിതാൻ യന്നിഷദ്യാസു ഹൃദ്യാൻ
വീചീഹസ്തൈർവികിരതി മണീൻ നിത്യമംഭോധിരേവ"

ശുകസന്ദേശകാരന്റെ കാലത്തെന്നപോലെ അന്നും തിരുവല്ലാ മുതൽ കോട്ടയം വരെയുള്ള മാർഗ്ഗം വനാന്തരമായിരുന്നു. മീനച്ചലാറ്റിന്റെ തെക്കേക്കരയിലാണ് തെക്കുംകൂർ രാജാക്കന്മാരുടെ കുലപുരി സ്ഥിതിചെയ്തിരുന്നത്. കുമാരനെല്ലൂർ ഗ്രാമത്തിലെ ബ്രാഹ്മണരുടെ പാണ്ഡിത്യമാണ് ചുവടേ പകർത്തുന്ന പദ്യത്തിൽ വ്യഞ്ജിക്കുന്നത്:

"ഗംഭീരാർത്ഥസ്തബകസുഭഗേ സൂക്തിദാമന്യനാസ്ഥാ
മാ ഭൂദേഷാം ഭ്രമര, ഭവതോ മദ്വിധേയത്വരാഭിഃ
സത്വോദ്രേകസ്ഫുരിതപരമാനന്ദ സംവിദ്വിശേഷം
ദൃശ്ചേ ചിത്തേ രസമധുരധുരോ യസ്യ സാമാജികാനാം."

വടക്കുംകൂർ ഗോദവർമ്മരാജാവ് ഒരു രണശൂരനായിരുന്നു. വൈക്കത്തപ്പനെക്കുറിച്ചുള്ള വർണ്ണനം മനോഹരമായിരിക്കുന്നു:

"വ്യാഘ്രക്ഷേത്രം ഭജ പശുപതേർന്നൃത്തരംഗം ദിനാന്തേ
യസ്മൈ നിത്യം രജതഗിരിരപ്യഭ്യസൂയത്യദഭ്രം
പ്രാദക്ഷിണ്യാച്ചലതി ഭസിതാലിപ്തഗാത്രേ ജനൗഘേ
യസ്മിന്നന്യഃ സ്ഫടികരചിതോ ജംഗമോ ഭാതി ശൈലഃ."

തൃപ്പൂണിത്തുറയിൽ അക്കാലത്ത് ഒരു മഹാകവി ജീവിച്ചിരുന്നു. "ക്ഷേത്രേ യത്ര സ്ഫുരതി മഹിതേ സൂക്തിഗംഗാതരംഗസ്തോമൈരാന്ദോളിതഹരജടാബാലചന്ദ്രഃ കവീന്ദ്രഃ" എന്നാണ് അദ്ദേഹത്തെ വാസുദേവൻ വാഴ്ത്തുന്നത്. 'ബാല'പദംകൊണ്ട് അദ്ദേഹം രത്നകേതൂദയകർത്താവായ ബാലകവിയുടെ പേരാണോ ധ്വനിപ്പിക്കുന്നതെന്നു തീർച്ചപറയുവാൻ പാടില്ല. പല മണിപ്രവാളചമ്പുക്കളുടേയും പ്രണേതാവായ നീലകണ്ഠകവിയും അക്കാലത്തു തൃപ്പൂണിത്തുറയിൽ താമസിച്ചിരുന്നു. തിരുവഞ്ചിക്കുളത്ത് അന്നു കൊച്ചി, കോഴിക്കോട്ട് ഈ രാജ്യങ്ങൾ തമ്മിൽ ഘോരയുദ്ധം നടക്കുകയും അതിനുവേണ്ടി കൊച്ചിമഹാരാജാവു തൃക്കണാമതിലകത്തു താമസിക്കുകയും ചെയ്തിരുന്നു. ആ ഘട്ടത്തിലുള്ള ഒരു ശ്ലോകം സഹൃദയന്മാരുടെ ശ്രദ്ധയെ പ്രത്യേകമായി ആവർജ്ജിക്കുന്നു:

"തസ്യാം സ്ഫോടസ്ഫുടിതഗുളികാവർഷിദിങ്മണ്ഡലായാം
ത്വയ്യുൽകൂജത്ത്വരിതഗമനേ നിഷ്പതത്യംബരേണ
ത്വാമപ്യേകേ ഝടിതി ഗുളികാം ത്രാപുഷീമാപതന്തീം
മത്വാ ലീനാശ്ചകിതമവനൗ ഹാസ്യതാം ദർശയേയുഃ"

കാവ്യത്തിലെ നട്ടനായകമെന്നു പറയേണ്ട മറ്റൊരു ശ്ലോകമാണ് അടിയിൽ കാണുന്നത്. അത് ഗുരുവായൂരപ്പനെപ്പറ്റിയുള്ള വർണ്ണനമാകുന്നു:

“വക്ത്രേണേന്ദോരധരമഹസാ കൗസ്തുഭസ്യാമൃതസ്യ
സ്നിഗ്ദ്ധൈർഹാസൈരപി ച വിഭവം മുഷ്ണതീമംബുരാശിഃ
ദൃഷ്ട്വാ കന്യാം കില നിജകുലദ്വേഷിണീം ചൗര്യശീലാം
തുഭ്യം കംസാന്തക, ദധിപയശ്ചോര, ദത്വാ കൃതാർത്ഥഃ.”

ഗുരുവായൂർ ക്ഷേത്രത്തിൽ ഭജിക്കുന്നവർക്ക് വാതരോഗം ശമിക്കുന്നു എന്ന വസ്തുത “യസ്മിൻ ദേവസ്സ്വയമപി മഹാപാവനഃ പാവനാനാമാതങ്കാനാമുപശമയിതാ ഭാസതേ വാസുദേവഃ” എന്ന പദ്യാർദ്ധത്തിൽ കവി നമ്മെ ധരിപ്പിക്കുന്നു. ആഴ്വാഞ്ചേരിത്തമ്പ്രാക്കളെ “സാധുഗ്രാമപ്രഥിതവിഭവാം ശുദ്ധവർണ്ണാനുഷക്താം ധത്തേ വൃത്തിം ശ്രുതിപരിചിതാം ഗീതവിദ്യാമിവാസൗ” എന്നു പുകഴ്ത്തുന്നു. മൂക്കോലയ്ക്കൽ അക്കാലത്ത് അനവധി വിദ്വാന്മാരുണ്ടായിരുന്നു എന്നുള്ളതിനു ജ്ഞാപകം താഴെപ്പകർത്തുന്ന ശ്ലോകമാണ്:

“ ഭംഗ്യാ വ്യംഗ്യാധ്വനി പരിചിതാൻ ബാല്യനിഷ്പന്ദശബ്ദ-
ബ്രഹ്മോല്ലാസാനുപചിതകഥാനൃത്തഗീതാദിബോധാൻ
നാനാസൂക്തിപ്രകരമുഖരാൻ ഭാരതീകല്പവല്ലീ-
ബാലോപഘ്നാനിവ സുമനസസ്തത്ര സംഭാവയേഥാഃ.”

മാമാങ്കമഹോത്സവം സംബന്ധിച്ചുള്ള സജ്ജീകരണങ്ങൾ പരിശോധിക്കുവാൻ തൃക്കണ്ടിയൂരിൽ സന്നിഹിതനായ സാമൂതിരിപ്പാടിനെ ഇങ്ങനെ വർണ്ണിക്കുന്നു:

“യസ്മിൻ വിസ്മാപിതഭുജബലപ്രക്രമോ വിക്രമക്ഷ്മാ-
ബന്ധുസ്സിന്ധുപ്രതിഭടചമൂചക്രവിക്രാന്തലോകഃ
നാനാദേശോച്ചലിതസുമനോവൃന്ദസാനന്ദദത്ത-
ശ്ലാഘോ മാഘോത്സവമുപവിശംസ്തിഷ്ഠതേ ദുഷ്ടഹന്താ.”

ശ്വേതദുർഗ്ഗം അക്കാലത്തു പരിപാലിച്ചിരുന്നതു കൃഷ്ണഗോവിന്ദൻ എന്നൊരു പ്രഭുവായിരുന്നു. അത് ആ കുടുംബത്തിന്റെ മാറാപ്പേരാണെന്നും ഊഹിക്കാം. അദ്ദേഹത്തെക്കുറിച്ചുള്ള ശ്ലോകങ്ങളിൽ ഒന്നു ചുവടേ കുറിക്കുന്നു:

“യസ്യാം നാരായണമുപഗതം കൃഷ്ണഗോവിന്ദനാമ്നാ
ദൃഷ്ട്വാ സൗധാഭിധകലശസിന്ധൂർമ്മിഭിസ്സേവ്യമാനം
സാലവ്യാജാദ്വലയിതവപുസ്സേവതേ ഗോപുരാഖ്യാ-
വിഖ്യാതോദ്യന്മണിധരഫണാമണ്ഡലഃ കുണ്ഡലീന്ദ്രഃ.”

എവഞ്ച മധുരവും ചരിത്രഗവേഷകന്മാർക്ക് ഏറ്റവും ഫലപ്രദവുമായ ഒരു കാവ്യമാണ് ഭ്രമരസന്ദേശമെന്ന് ഏതന്മാത്രമായുള്ള പ്രസ്താവനയിൽനിന്നു വായനക്കാർക്ക്, അനായാസേന ഗ്രഹിക്കാവുന്നതാണല്ലോ. കവി ആദ്യമായി ഭൃംഗത്തെ അഭിസംബോധനം ചെയ്യുന്ന ശ്ലോകവും കൂടി ഉദ്ധരിച്ചുകൊണ്ടു മുന്നോട്ടുനീങ്ങാം:

ബ്രൂമഃ ശ്രീമൻ ഭ്രമര ഭവതേ സ്വാഗതം; വൈജയന്ത്യാഃ
കിന്ത്വം വിഷ്ണോരുരസി വികസദ്വിഭ്രമായാസ്സമായാഃ?
ധമ്മില്ലാദ്വാ പരിമളസമാസക്തമത്താളിപാളീ-
കേളീലോലദ്രുതരുകലികാമന്ദിരാദിന്ദിരായാഃ?”

ദാശരഥിനമ്പൂരി ആനന്ദവർദ്ധനാചാര്യരുടെ ധ്വന്യാലോകം എന്ന സുപ്രസിദ്ധമായ അലങ്കാരഗ്രന്ഥത്തിന് അഭിനവഗുപ്തന്റെ ലോചനം എന്ന വിശദവും വിസ്തൃതവുമായ വ്യാഖ്യാനത്തെയും അതിന് ഉദയൻ എന്ന അഭിധാനത്താൽ വിദിതനായ മനക്കുളത്തു ശ്രീകണ്ഠരാജാവു നിർമ്മിച്ച കൗമുദി എന്ന വിശിഷ്ടമായ വ്യാഖ്യാനത്തെയും പറ്റി മുൻപു പ്രസ്താവിച്ചിട്ടുണ്ടല്ലോ. ലോചനം വ്യാഖ്യാനിക്കുവാൻ കേരളീയരല്ലാതെ ആരും സജ്ജന്മാരായിട്ടില്ല. അവരിൽ രണ്ടാമനാണ് അഞ്ജനമെന്ന പേരിൽ പ്രസിദ്ധമായ ടിപ്പണത്തിന്റെ പ്രണേതാവായ ദാശരഥിനമ്പൂരി. അദ്ദേഹത്തിന്റെ ദേശമേതെന്ന് അറിഞ്ഞുകൂടാ. ആദ്യത്തെ ശ്ലോകത്തിന്റെ വ്യാഖ്യാനത്തിൽ ഒരിടത്തു ദാശരഥി പൂർണ്ണസരസ്വതിയുടെ മാലതീമാധവവ്യാഖ്യയിൽനിന്ന് ഏതാനും ഭാഗം ഉദ്ധരിച്ചിട്ടുണ്ട്. അതിൽ നിന്നു പൂർണ്ണസരസ്വതിയെ അപേക്ഷിച്ച് അർവാചീനനാണ് ദാശരഥി എന്നു വെളിപ്പെടുന്നു. ജീവിതകാലം എട്ടാം ശതവർഷമായിരിക്കാം. പ്രഥമശ്ലോകത്തിന്റെ വ്യാഖ്യാനംതന്നെ അഞ്ഞൂറു ഗ്രന്ഥങ്ങളോളമുണ്ട് (ഒരു ഗ്രന്ഥം മുപ്പത്തിരണ്ടക്ഷരം). ചില പംക്തികൾ ഉദ്ധരിക്കാം.

ഉപക്രമം

“വ്യാഖ്യാനലീലയാ യോ മുനിമുഖ്യാനാം മുഹുർമ്മുദം തനുതേ,
വടതലനിവാസിനം തം വരദം ശംഭും ദയാനിധിം വന്ദേ.”

“അഥ ശ്രീമാനഭിനവഗുപ്താചാര്യഃ കാവ്യാലോകം വ്യാഖ്യാതുമാരഭമാണഃ സ്വപ്രവൃത്തേർ വിഷയാദികം ഭട്ടേന്ദുരാജേത്യാദിനാ പദ്യേന പശ്ചാൽപ്രതിപാദയിഷ്യൻ പ്രഥമം വ്യാചിഖ്യാസ്യമാനലക്ഷണഗ്രന്ഥലക്ഷ്യസ്യ തന്മുഖേന തദ്വ്യാഖ്യാനസ്യ ച സ്വയം ക്രിയമാണസ്യോപാദേയതാസിദ്ധിഹേതും പ്രകടയൻ സമുചിതേഷ്ടദേവതാത്മനസ്തസ്യൈവ നമസ്കാരാക്ഷേപക വിജയോക്തിമംഗലരൂപാം വിഘ്നവിഘാതഫലാം ശിഷ്ടാചാരാനുസാരേണാത്മനാ കൃതാം ശ്രോതൃജനശിക്ഷാർത്ഥം ഗ്രന്ഥേനിവേശയതി.”

ദ്വിതീയശ്ലോകം “എവം കൃതസമുചിതേഷ്ടദേവതാനു സ്മരണമംഗളഃആത്മന ഔദ്ധത്യം പരിഹരൻ പരമഗുരുസമനസ്സരണചികീർഷിതം പ്രതിജാനീതേ — ഭട്ടേന്ദുരാജേതി. അഭിനവഗുപ്തപദാഭിധോ$\int$ഹം യത്കിഞ്ചിദത്യല്പമനുരണന്നപി സ്വലോചനനിയോജനയാ ശ്രോതൃജനസ്യ കാവ്യാലോകനാമാനം ഗ്രന്ഥം സ്ഫുടയാമി; അതിഗഹനഗംഭീരത്വേ$\int$പി സ്ഫുടാർത്ഥം കരോമീതി സംബന്ധഃ. നൈതദസ്മൽപ്രഭാവാദിത്യാഹ — ഭട്ടേന്ദുരാജേതി; ഭട്ടേന്ദുരാജാഖ്യാനാം പരമഗുരൂണാം ചരണാബ്ജയോഃ തത്സന്നിധൗ കൃതനിവാസതയാ ഹൃദ്യം ഹൃദിസ്ഥിതം തച്ചരണാബ്ജാഭ്യാം കൃതേനാധിവാസേന ഗന്ധവാസേന, തൽപരിചയസംക്രാന്തഗുണേനേതി യാവൽ. അധിവാസോ ഹ്യന്യത്രാന്യധർമ്മസംക്രമണം. തേന ഹൃദ്യമാസ്വാദ്യഞ്ച ശ്രുതാമൃതം യസ്യ സ തഥാ . . . ”

പണ്ഡിതമൂർദ്ധന്യന്മാർക്കുപോലും പരമദുരവഗാഹ്യമായ ലോചനം വ്യാഖ്യാനിക്കുന്നതിനു വേണ്ട അലങ്കാരശാസ്ത്രനിഷ്ണാതത ഉദയനും ദാശരഥിക്കും ഉണ്ടായിരുന്നു എന്നു കാണുന്നതു കേരളീയർക്ക് അത്യന്തം അഭിമാനഹേതുകമാകുന്നു. അഞ്ജനം ദാശരഥി ഏതുവരെ രചിച്ചു എന്നറിയുന്നില്ല.

പാണ്ഡവചരിതം കാവ്യം പാണ്ഡവചരിതം 16 സർഗ്ഗങ്ങളിൽ അനുഷ്ടപ്പവൃത്തത്തിൽ രചിച്ചിട്ടുള്ള ഒരു ലളിത കാവ്യമാകുന്നു. ബാലന്മാർക്കു പഠിക്കുവാൻ കൊള്ളാം. രാജരാജനെന്ന ഒരു മഹാരാജാവിന്റെ കാലത്താണ് ആ കാവ്യം നിർമ്മിച്ചതെന്നുള്ളതിന് അതിൽത്തന്നെ ലക്ഷ്യമുണ്ട്:

"രാജന്വതീ ധരാ യേന രാജ്ഞാ സ സകലൈർഗ്ഗുണൈഃ
രാജചന്ദ്രോ∫സ്തി വിഖ്യാതോ രാജരാജസമാഖ്യയാ.
വൈരികൈരവസൂരസ്യ കാലേ തസ്യ മഹീപതേഃ
അഭൂൽ കാപി പൃഥാസൂനുചരിതാലങ്കൃതാ കൃതിഃ"

എന്നു കവി പറയുന്നു. ഈ രാജരാജൻ ഒരു കൊച്ചിമഹാരാജാവായിരിക്കണം. കൊല്ലം എട്ടാംശതകത്തിൽ കാശിക്കെഴുന്നള്ളിയ തമ്പുരാന്റെ പൂർവഗാമിയായ വീരകേരളവർമ്മാവിനേയും രാമവർമ്മാവിന്റെ അനന്തരഗാമിയായ മറ്റൊരു കേരളവർമ്മ തമ്പുരാനേയും പിന്നീടു കൊല്ലം 790 മുതൽ 800 വരെ രാജ്യഭാരം ചെയ്ത രവിവർമ്മതമ്പുരാനേയും രാജരാജപദംകൊണ്ടു കവികൾ വ്യപദേശിച്ചിട്ടുണ്ട്. "ദൂരേ ദൃശ്യാ നഭസി നഗരീ രാജരാജക്ഷിതീന്ദോഃ" എന്ന പദ്യാംശത്താൽ ഭ്രമരസന്ദേശകാരൻ രവിവർമ്മമഹാരാജാവിനെ ലക്ഷീകരിക്കുന്നു. പാണ്ഡവചരിതകാരന്റെ പുരസ്കർത്താവ് ഇവരിൽ ഒരാളാണോ എന്നു നിശ്ചയമില്ല. ചിലർ യമകകവിയായ വാസുഭട്ടതിരി പഴം തിന്നപ്പോൾ അതിന്റെ തൊലി തിന്ന ഒരു വാരസ്യാരിൽ പ്രസ്തുത കൃതിയുടെ കർത്തൃത്വം ആരോപിക്കുന്നു. അതു് അനാസ്പദമാണ്.

"തസ്മൈ നമോ∫സ്തു കവയേ വാസുദേവായ ധീമതേ
യേന പാർത്ഥകഥാ രമ്യാ യമിതാ ലോകപാവനീ"

എന്നൊരു ശ്ലോകം അതിൽ കാണുന്നതുകൊണ്ടു മാത്രം വാസുദേവന്റെ കാലത്താണ് അതിന്റെ നിർമ്മിതി എന്നു വരണമെന്നില്ലല്ലോ.

ആമ്നായാർത്ഥപ്രബോധാർത്ഥം സർവേഷാം യേന ഭാരതം
സർവജ്ഞേന സമാഖ്യാതം തം നമാമി മുനീശ്വരം"

എന്ന് അതിനുമുമ്പിൽ ഒരു ശ്ലോകമുണ്ടെന്നും 'തസ്മൈ നമോസ്തു' എന്ന വാക്യംകൊണ്ടു യുധിഷ്ഠിരവിജയവും പാണ്ഡവചരിതവും ഒരേ കാലത്തു് ഉണ്ടായതാണെന്ന് ഊഹിക്കാമെങ്കിൽ 'തംനമാമി' എന്ന വാക്യംകൊണ്ടു മഹാഭാരതവും അക്കാലത്തു തന്നെ ഉണ്ടായതായി സങ്കല്പിക്കേണ്ടി വന്നേക്കുമെന്നും നാം ഇവിടെ ഓർമ്മിക്കേണ്ടതാണ്. കവിതയ്ക്കു് ഒഴുക്കുണ്ടെന്നു സമ്മതിയ്ക്കാമെന്നല്ലാതെ മറ്റു ഗുണങ്ങളൊന്നുമില്ല. ഉദാഹരണത്തിനായി ചില ശ്ലോകങ്ങൾ ചുവടേ പ്രദർശിപ്പിക്കാം.

കഥാരംഭം

"പുരാഥ ജാഹ്നവീതീരേ കുരൂണാമഭവൽ പുരം
ഹസ്തിനാ നിർമ്മിതം രാജ്ഞാ സുരലോകമനോഹരം."

ഭീഷ്മസ്തുതി

"ഹേ കൃഷ്ണ ഭഗവന്നാദ്യ താവത്തിഷ്ഠ മമാഗ്രതഃ
തവ രൂപാമൃതം പശ്യൻ യാവത്ത്യക്ഷ്യാമ്യഹം തനും.
തഥാ മാം പ്രതി ഗോവിന്ദ പ്രസീദ കരുണാനിധേ
യഥാ ത്വം മാമകേ ചിത്തേ നിശ്ചലോ ഹി നിവത്സ്യസി."

ഒടുവിൽ സ്രഗ്ദ്ധരാവൃത്തത്തിൽ പതിനാറു സർഗ്ഗസംഗ്രഹശ്ലോകങ്ങളുമുണ്ട്. അവ താരതമ്യേന ആസ്വാദ്യങ്ങളാണ്. നോക്കുക:

"ജാതാഃ കാന്താരദേശേ കരിനഗരമിതാശ്-
ഛത്മസത്മാവസന്തോ

ദശ്ധ്വാ തദ്ഗേഹമസ്മാദ്വിപിനമുപഗതാഃ
സംഹരന്തോ ഹിഡിംബം
വേദവ്യാസസ്യ വാചാ വനഭുവി വസതിം
ശാലിഹോത്രേ ച കൃത്വാ
ഗത്വാ താമേകചക്രാം ദ്വിജവരഭവനേ
തേऽവസൻ പാണ്ഡുപുത്രാഃ.

ഹത്വാ തത്രാതിപുഷ്ടം ബകമധികബലം
യാജ്ഞസേന്യാ വിവാഹം
ശ്രുത്വാ യാന്തസ്തതസ്തേ പഥി ഗഗനചരം
സംപ്രഹാരേ ച ജിത്വാ
ഗത്വാ പാഞ്ചാലഗേഹം നൃപസദസി ശരൈശ്-
ഛിന്നയന്ത്രാ ക്ഷിതീശാൻ
ജിത്വാ കൃഷ്ണാവിവാഹം തദനു മുനിഗിരാ
ചക്രിരേ മോദമാനാഃ."

ഈ ശ്ലോകങ്ങളുടെ അവസാനത്തിൽ ഫലശ്രുതിരൂപമായും ഒരു പദ്യം കവി ഘടിപ്പിച്ചിരിക്കുന്നു. അതാണ് താഴെക്കാണുന്നതു്:

"ഇത്ഥം സംക്ഷിപ്യ സർവം രചിതമഘഹരം
പാണ്ഡവാനാം ചരിത്രം
ചിത്രം നിത്യം പ്രഭാതേ പഠതി ച ശൃണുയാ-
ദ്യോ നരശ്ചിന്തയേദ്വാ
നിശ്ശേഷാഭീഷ്ടസിദ്ധിം സപദി സ ഗതവാൻ
മോദവാനത്യുദാരാം
ഭക്തിഞ്ചാപ്നോതി കൃഷ്ണേ കൃതവതി സമരേ
പാർത്ഥസാരഥ്യകേളിം."

കാമസന്ദേശം മാതൃദത്തൻ എന്ന ഒരു കവിയുടെ കൃതിയാണ് കാമസന്ദേശം. പൂർവ്വഭാഗത്തിൽ അറുപത്തേഴും, ഉത്തരഭാഗത്തിൽ അറുപത്തൊൻപതും അങ്ങനെ മന്ദാക്രാന്താവൃത്തത്തിൽ നൂറ്റിമുപ്പത്താറു പദ്യങ്ങൾ പ്രസ്തുത കൃതിയിൽ അടങ്ങിയിരിക്കുന്നു. കവി രാമവർമ്മാഭിധാനനായ ഒരു കൊച്ചി മഹാരാജാവിന്റേയും നീലകണ്ഠൻ എന്ന ശ്രോത്രിയാഗ്രിമനായ ഒരു നമ്പൂരിയുടേയും സമകാലികനായിരുന്നു എന്നു ഗ്രന്ഥത്തിൽ നിന്നു വെളിപ്പെടുന്നു. കാവേരിയുടെ ഉത്തരശാഖയായ കൊല്ലടത്തിൽ വമ്പിച്ച കടത്തുകൂലി ഈടാക്കിവന്നതിനെപ്പറ്റി പ്രസ്താവിക്കുമ്പോൾ കൊച്ചിയിലെ രാമവർമ്മമഹാരാജാവു് തന്റെ രാജ്യത്തുള്ള കടത്തുകൂലി മുഴുവൻ നിറുത്തിയതായി താഴെക്കാണുന്ന പദ്യത്തിൽ അദ്ദേഹം നമ്മെ അറിയിക്കുന്നു:

"യാത്രാശുല്കം സകലജഗതാമസ്തി യത്ര പ്രഭൂതം
തത്രസ്ഥൈസ്തൈർന്നൃപതിപശുഭിർഭുജ്യമാനം ബലേന
മാടക്ഷോണീവലഭിദഖിലത്രാണനൈപുണ്യചുഞ്ചു-
ർദ്ദുർവാരം യൽ പ്രശമിതകഥം നിർമ്മമേ രാമവർമ്മാ."

ആ തമ്പുരാൻ തൃശ്ശൂരിൽ പുത്തനായി പണിയിച്ച രാജധാനി അവിടുന്നു തീപ്പെട്ടുപോയെങ്കിലും നാട്ടിന്റെ വൈധവ്യദുഃഖത്തെ പരിഹരിക്കുന്നതായും അദ്ദേഹം പറയുന്നു:

"കാചിൽ സൗമ്യാം ദിശി പുനരസൗ രാജധാനീ സമിന്ധേ
സൃഷ്ടാ രാജ്ഞാ പ്രഥിതയശസാ രാമവർമ്മാഭിധേന;
രാമേ സ്വർഗ്ഗം ഗതവതി ചിരാദാകുലാ സത്യയോധ്യാ
യദ്വ പോതസ്ഥാ ശമയതി ശുചം തേന വൈധവ്യജാതാം"

എന്ന പദ്യം നോക്കുക. നീലകണ്ഠൻനമ്പൂരിയെപ്പറ്റി കവി ഇങ്ങിനെ വർണ്ണിക്കുന്നു:

"യസ്യോദീച്യാം ദിശി നിവസതി ക്ഷ്മാസുരോ നീലകണ്ഠോ
ലോകേ കാലക്ഷപിതയജനേ ധർമ്മതത്വേ പ്രലീനേ
സൂത്വാ സാക്ഷാൽ സ്വവിധിനിയമധ്വംസവിധ്വസ്തധൈര്യോ
ധർമ്മസ്ഥിത്യൈ പുനരജനി ബൗധായനോ യൽസ്വരൂപഃ."

ഇതു പ്രൈഷഭാഷ്യം മുതലായ ഗ്രന്ഥങ്ങളുടെ നിർമ്മാതാവായ തൈക്കാട്ടു വൈദികൻ നീലകണ്ഠയോഗിയായിരിക്കാമെന്ന് എനിക്കു തോന്നുന്നു. 'യസ്യ' എന്ന പദം ഇവിടെ അംബാശൈലത്തെ പരാമർശിക്കുന്നു. അംബാശൈലമെന്നതു കൊടിക്കുന്നിന്റെ സംസ്കൃതസംജ്ഞയാണെന്നു മുൻപു സൂചിപ്പിച്ചിട്ടുണ്ടല്ലോ. കൊടിക്കുന്നിനു സമീപമാണല്ലോ തൈക്കാട്ടില്ലം. യോഗിയുടെ കാലം കൊല്ലം എട്ടാം ശതകത്തിന്റെ ഉത്തരാർദ്ധത്തിലായിരുന്നു എന്ന് അന്യത്ര പ്രസ്താവിക്കും. അങ്ങനെയാണെങ്കിൽ കവി നിർദ്ദേശിക്കുന്ന രാമവർമ്മാവു കാശിക്കെഴുന്നെള്ളിയ തമ്പുരാനായി വരാവുന്നതാണ്. കൊല്ലം 746-ആമാണ്ടിടക്ക് ഈ രാമവർമ്മ മഹാരാജാവും പറങ്കികളുടെ വൈസ്രോയിയും തമ്മിൽ ചുങ്കങ്ങളെപ്പറ്റി ചില വ്യവസ്ഥകൾ ചെയ്തു എന്നു ചരിത്രകാരന്മാർ പ്രസ്താവിക്കുന്നുമുണ്ട്.

"സൗധേ കശ്ചിൽ സഹ ദയിതയാ സ്വൈരമഭ്രങ്കഷാഗ്രേ
ക്രീഡൻ നിദ്രാകലുഷഹൃദയസ്തൽക്ഷണം തത്സകാശാൽ-
ദിഷ്ടേ രുഷ്ടേ കിമിഹ ശരണം? —ഭദ്രഗോഷ്ഠീം ദവിഷ്ഠാം
രക്ഷോനീതസ്തദനു വിവശശ്ശംബരാരിം ദദർശ."

എന്നതാണ് ഉപക്രമശ്ലോകം. ഭദ്രഗോഷ്ഠിയെന്നാൽ ചിത്സഭ അഥവാ ചിദംബരം എന്നർത്ഥം. ചിദംബരത്തിൽനിന്നു കവികാമദേവനെ തന്റെ ചന്ദ്രലക്ഷ്മിയെന്ന പ്രിയതമയുടെ വാസഭൂമിയായ തിരുനാവായ്ക്കു ദൂതനായി പറഞ്ഞയയ്ക്കുന്നു. ചിദംബരം, അവിടത്തെ ക്ഷേത്രതീർത്ഥമായ ശിവഗംഗ, കാവേരി, അതിനു വടക്കും തെക്കുമുള്ള പ്രദേശങ്ങൾക്ക് അധിപന്മാരായിരുന്ന വീരനും അച്യുതനും, കണ്ഠരമാണിക്കമെന്ന വിദ്വദഗ്രഹാരം, മധ്യാർജ്ജുനം (തിരുവിടൈമരുത്തൂർ), കുംഭകോണം, ശ്രീരംഗം, കൊങ്കണം, (സേലം കോയമ്പത്തൂർ ജില്ലകൾ) കോയമ്പത്തൂരിലെ പേരൂർക്ഷേത്രം, സഹ്യപർവതം, മംഗലം എന്ന ദേശം, തൃശ്ശൂർ, ഇഷ്ടക്രോഡം (തിരുമിറ്റക്കോട്ട്), കുരുക്ഷേത്രം (ശുകപുരം), അംബാശൈലം (കൊടിക്കുന്ന്) അല്ലശൈലം (വെള്ളിയാൻകല്ല്) ഭാരതപ്പുഴ, തിരുനാവാ എന്നിങ്ങനെ രാജകുലങ്ങൾ, സ്ഥലങ്ങൾ, പർവതങ്ങൾ, നദികൾ, ക്ഷേത്രങ്ങൾ, ദേവതകൾ മുതലായി പല വിഷയങ്ങളെപ്പറ്റി കവി ഉജ്ജ്വലമായ രീതിയിൽ ചിത്രണം ചെയ്തിട്ടുണ്ട്. പതിനാറു പദ്യങ്ങൾ തിരുനാവായുടെ വർണ്ണനത്തിനു വിനിയോഗിച്ചിരിക്കുന്നു. മംഗലത്തിൽ മംഗലാഖ്യനായ ഒരു ബ്രാഹ്മണകവി അക്കാലത്തു ജീവിച്ചിരുന്നു എന്നും അദ്ദേഹം കാളിദാസനു സമനായിരുന്നു എന്നും മാതൃദത്തൻ പറയുന്നു.

"നത്വാ ദേവീം പടുഗതിരടൻ മംഗലം ഗച്ഛ ദേശം
തദ്ഭൂരത്നം ദ്വിജമപി തഥാ മംഗലം മംഗലാഖ്യം

വാഗ്ഗുംഫസ്യ സ്മര! രചയിതും കാംക്ഷിതസ്യോക്തശേഷം
നിർമ്മാതും യന്മിഷകൃതവപുഃ കാളിദാസഃ പുനർഭ്രഃ."

കിരാതാർജ്ജുനീയവ്യാഖ്യാതാവായ ഒരു മംഗലനെപ്പറ്റി കേട്ടിട്ടുണ്ട്. അദ്ദേഹം സമസ്യാപൂരണനിപുണനായ ഒരു കവിയായിരുന്നു എന്നു ധരിച്ചിട്ടില്ല. മാതൃദത്തന്ന് ആശയസൗലഭ്യം ഉണ്ട്. എന്നാൽ അതിനനുഗുണമായ ശയ്യാസുഖം അദ്ദേഹത്തിന്റെ കവിതയ്ക്കില്ല. നാലഞ്ചു ശ്ലോകങ്ങൾ ഉദാഹരണത്തിനുവേണ്ടി ഉദ്ധരിക്കാം.

ചിദംബരം

"ക്ഷേത്രേ യത്ര സ്ഫടികഘടിതേ ക്വാപി തൽകാന്തിശുഭ്രാം
ദൃഷ്ട്വാ ഗൗരീം സ ച പശുപതിർജ്ജാതു ഗംഗോപലബ്ധ്യാ
കന്ദർപ്പാർത്തേ കരു മയി കൃപാം ജാഹ്നവീത്യർദ്ധവാക്യേ
ലജ്ജാമൂകഃ കിമുന കുരുതേ ഹന്ത! ദേവ്യാം ഹസന്ത്യാം?" (1)

ശ്രീരംഗം

"ശ്രീരംഗാഖ്യം വ്രജ ശിശയിഷുഃ സ്വൈരമാഗത്യ സിന്ധോ-
ശ്ശേതേ യസ്മിൻ ഹരിരസഹനസ്തോയപാതാൻ സുശീതാൻ
വിഷ്വഗ്വ്യാപീ ശിശിരപവനൈഃ ക്ലേശിതസ്സോऽപി ഭൂയഃ
കോവാവൈധീം ത്യജതി സുതരാം കല്പനാം പൗരുഷേണ?" (2)

കൊങ്കണദേശം

"ഏകേനാഹ്നാ വ്രജ പുനരിതഃ കൊങ്കണാൻ കണ്ടകാഢ്യാൻ
ധാത്രാ സൃഷ്ടാൻ നരകധരണീസൃഷ്ടിശിഷ്ടൈഃ പദാർത്ഥൈഃ
യജ്ജാതാനാം ദുരിതഗണനാശക്തിതശ്ചിത്രഗുപ്ത-
സ്സ്വീയേ കൃത്യേ ഭവതി വിമുഖഃ; കിന്നു ഭൂയോ വദാമി." (3)

സഹ്യപർവതം

"ലംഘ്യസ്സഹ്യസ്തദനു ഭവതാ യത്ര ധാത്രീതരുണ്യാഃ
കേശീഭൂതേ മൃഗതതിമയീ യൂകപംക്തിർന്നിലീനാ
ഭൂഭൃൽകാന്തൈശ്ശരനഖമുഖൈശ്ചാലയിത്വാ സലീലം
ഭൂൽകാരോക്തിപ്രസരമുഖരൈരന്വഹം ഭജ്യതേ ഹി." (4)

തിരുനാവാ

"യത്ര സ്ത്രീണാം കുചഭരയുഗം വീക്ഷ്യ ഖേദാദ്ഗിരീന്ദ്രാ
മേഘേ മേഘേപ്യുപലകഠിനേ ഘ്നന്തി മൂർദ്ധാനമുച്ചൈഃ
നൂനം നോ ചേൽ കഥമിവ ഘനധ്വാനവദ്രോദഘോഷോ
വർഷാംഭോവന്നയനസലിലം ധാതുവദ്രക്തധാരാ?" (5)

28

സംസ്കൃതസാഹിത്യം (തുടർച്ച)

ക്രി. പി. പതിനാറാം ശതകം

> "മോക്ഷാപ്തിസാരതരഭാഗവതാഖ്യമബ്ധോ
> നാരായണീയനവനീതമഹോ ഗൃഹീത്വാ
> മായാമയൗഘപരിതപ്തജനായ യോ∫ദാ-
> ന്നാരായണാവനിസുരായ നമോസ്തു തസ്മൈ"

മേൽപ്പത്തൂർ നാരായണഭട്ടപാദർ

പീഠിക

പാവനമായ ഈ പരശുരാമഭൂമി പല മഹാനുഭാവന്മാരുടേയും അവതാരം നിമിത്തം അനന്യസുലഭമായ ശ്ലാഘയ്ക്കു പാത്രീഭവിച്ചിട്ടുണ്ട്. അങ്ങനെയുള്ള പുണ്യപുരുഷന്മാരിൽ ശങ്കരഭഗവൽപാദരെ കഴിച്ചാൽ പാണ്ഡിത്യംകൊണ്ടും കവിത്വംകൊണ്ടും പ്രഥമഗണനീയനെന്ന് അഭിജ്ഞോത്തമന്മാർ ഐകകണ്ഠ്യേന സമ്മതിക്കുന്ന ഒരു അതിമാനുഷനാണ് മേല്പത്തൂർ നാരായണഭട്ടതിരി. അദ്ദേഹത്തിന്റെ സർവതോമുഖമായ മഹിമാതിശയം അവാങ്മനസഗോചരമാണ്; അദ്ദേഹത്തെ അനന്തരകാലികന്മാർ അനന്താംശസംഭവനെന്നു വാഴ്ത്തുന്നത് അപലപനീയവുമല്ല.

ദേശവും കുലവും

നാരായാണഭട്ടതിരി കൊല്ലം 735-ാമാണ്ട്, അക്കാലത്തു വെട്ടത്തുനാട്ടുരാജാവിന്റെ ഭരണത്തിൽ ഉൾപ്പെട്ടിരുന്നതും ഇന്നു മലബാർ ജില്ലയിൽ പൊന്നാനിത്താലൂക്കിൽ ചേർന്നതുമായ കുറുമ്പത്തൂരംശത്തിൽ ജനിച്ചു. അദ്ദേഹത്തിന്റെ ജനനത്താൽ പ്രതിഷ്ഠയെ പ്രാപിച്ച മേല്പത്തൂരില്ലം സുപ്രസിദ്ധമായ തിരുനാവായമ്പലത്തിൽനിന്നു രണ്ടു വിളിപ്പാടു വടക്കുള്ള ചന്ദനക്കാവ് എന്ന ഭഗവതിക്ഷേത്രത്തിന് ഒരു നാഴിക കിഴക്കു മാറി സ്ഥിതി ചെയ്തിരുന്നു. ആ ഗൃഹം ഇടക്കാലത്ത് അന്യംനിന്നു മറവഞ്ചേരി തെക്കേടത്ത് എന്ന കുടുംബത്തിൽ ലയിച്ചു. പ്രക്രിയാസർവസ്വത്തിന്റെ അവസാനത്തിൽ ഭട്ടതിരി തന്റെ ഇല്ലത്തെപ്പറ്റി,

“ഭൂഖണ്ഡേ കേരളാഖ്യേ സരിതമിഹ നിളാ-
മുത്തരേണൈവ നാവാ-
ക്ഷേത്രേ ഗവ്യൂതിമാത്രേ പുനരുപരിനവ-
ഗ്രാമനാമ്നി സ്വധാമ്നി
ധർമ്മിഷ്ഠാദ്ഭട്ടതന്ത്രാദ്യഖിലമതപടോ-
ർമ്മാതൃദത്തദ്വിജേന്ദ്രാ-
ജ്ജാതോ നാരായണാഖ്യോ നിരവഹദതുലാം
ദേവനാരായണാജ്ഞാം”

എന്ന പദ്യത്തിൽ സൂചിപ്പിച്ചിട്ടുണ്ട്. ‘ഉപരിനവഗ്രാമം’ എന്നാൽ മേല്പുത്തൂർ എന്നർത്ഥം. ഭാട്ടതന്ത്രം മുതലായ ശാസ്ത്രങ്ങളിൽ നിഷ്ണാതനായ മാതൃദത്തഭട്ടതിരിയായിരുന്നു അദ്ദേഹത്തിന്റെ പിതാവ്. മാതൃദത്തന്റെ സീമന്തപുത്രനായിരുന്നു മഹാകവി. നാരായണഭട്ടതിരിയുടെ മാതൃഗൃഹം സുപ്രസിദ്ധമായ പയ്യൂരില്ലമായിരുന്നു എന്നാണ് ഐതിഹ്യം.

അനുജൻ

മഹാകവിക്കു മാതൃദത്തനാമാവായ ഒരനുജനുണ്ടായിരുന്നു. അദ്ദേഹമാണ് ഭക്തിസംവർദ്ധനശതകത്തിന്റെ പ്രണേതാവ്. ജ്യേഷ്ഠനെ ഗുരുവായൂർ മുതലായ പ്രദേശങ്ങളിൽ അദ്ദേഹം അനുഗമിക്കുകയും ജ്യേഷ്ഠൻ ഉണ്ടാക്കിച്ചൊല്ലിയ നാരായണീയ ശ്ലോകങ്ങൾ അന്നന്നു കേട്ട് എഴുതിയെടുക്കുകയും ചെയ്തു.

“ഇത്ഥം ഭാഗവതം സ്തോത്രം സ്വാഗ്രജേന വിനിർമ്മിതം
അലിഖന്മാതൃദത്താഖ്യോ ഭഗവദ്ഭക്തിഹേതവേ.”

എന്നൊരു ശ്ലോകം നാരായണീയത്തിന്റെ ചില മാതൃകാഗ്രന്ഥങ്ങളിൽ കാണുന്നുണ്ട്. ‘തൃതീയഭ്രാതാ ച മാതൃദത്താഖ്യഃ’ എന്നും ചില ഗ്രന്ഥങ്ങളിൽ കുറിപ്പുണ്ട്. ഇതരസഹോദരന്മാർ ആരെല്ലാമെന്നറിയുന്നില്ല.

വിദ്യാഭ്യാസം

മഹാകവി തന്റെ ഗുരുനാഥന്മാർ ആരായിരുന്നു എന്നു പ്രക്രിയാസർവസ്വത്തിന്റെ അവസാനത്തിൽ

“മീമാംസാദി സ്വതാതാ,ന്നിഗമമവികലം മാധവാചാര്യവര്യാ-
ത്തർക്കം ദാമോദരാര്യാദപി പദപദവീമച്യുതാഖ്യാദ്ബുധേന്ദ്രാൽ”

ഇത്യാദിപദ്യത്തിൽ ചൂണ്ടിക്കാണിച്ചിട്ടുണ്ട് ഈ പദ്യം ഞാൻ മുമ്പ് ഉദ്ധരിച്ചിട്ടുള്ളതാണ്. മീമാംസ മുതലായ ശാസ്ത്രങ്ങൾ അച്ഛനോടും വേദം സമഗ്രമായി മാധവാചാര്യനോടും തർക്കം ദാമോദരാചാര്യനോടും വ്യാകരണം അച്യുതപ്പിഷാരടിയോടുമാണ് അദ്ദേഹം അഭ്യസിച്ചത്. പിഷാരടിയെ ആദ്യമായി കണ്ടപ്പോൾ ഭട്ടതിരി അദ്ദേഹത്തിനു സമർപ്പിച്ച ശ്ലോകമാണ് ചുവടേ ചേർക്കുന്നത്:

“മഗ്നം മഹാമോഹമയേ മഹാബ്ധൗ
മന്ദം മഹാത്മൻ! മമതാകുലേന
കൃപാപയോധേ! മനസോദ്ധരാമും
കൃത്വോഡുപം ജ്ഞാനമയം പ്രപന്നം.”

മാധവാചാര്യനും ദാമോദരാര്യനും അവിജ്ഞാതന്മാരായിരിക്കുന്നു. മാതൃദത്തഭട്ടതിരിക്കു പൂർവോത്തരമീമാംസകളിൽ അത്ഭുതാവഹമായ അവഗാഹമുണ്ടായിരുന്നതായി വെളിപ്പെടുന്നു. അദ്ദേഹം അനവധി ശിഷ്യന്മാരെ ശാസ്ത്രാഭ്യാസം ചെയ്യിച്ചിരുന്നു എന്നുള്ളതിനു ഭ്രമരസന്ദേശത്തിലെ "മാതൃദത്ത ദ്വിജേന്ദ്രശ്രീമച്ഛിഷ്യോൽകരമുഖരിതൈരാസ്തൃതാം ശാസ്ത്ര പാഠൈഃ" എന്ന വാചകം വിനിഗമകമാണ്. മഹാകവിക്കു ബാല്യത്തിൽ പറയത്തക്ക വിദ്യാഭ്യാസമൊന്നും സിദ്ധിച്ചിരുന്നില്ലെന്നും അദ്ദേഹം ഒരു വിടനും കന്നന്നുമായിട്ടാണ് വളരെക്കാലം കഴിച്ചുകൂട്ടിയതെന്നും അച്യുതപ്പിഷാരടിയുടെ ഗൃഹത്തിൽ സംബന്ധം തുടങ്ങിയതിനുമേലാണ് അദ്ദേഹത്തിനു കാവ്യനാടകവ്യുൽപത്തിപോലും ലഭിക്കുവാൻ ഇടവന്നത് എന്നുമുള്ള ഐതിഹ്യം ലേശംപോലും വിശ്വസനീയമായിത്തോന്നുന്നില്ല. അവിടെ ബാന്ധവമുണ്ടായിരുന്നു എന്നുള്ളതിനും ലക്ഷ്യമില്ല. 'ബാലകളത്രം സൗഖ്യം' എന്നും 'ലിംഗവ്യാധി രസഹ്യഃ' എന്നും 1729133 എന്ന കലിദിനസംഖ്യയ്ക്കു പിഷാരത്തുവെച്ച് അദ്ദേഹം പേരിട്ടിരുന്നു എങ്കിൽ അത് ഒരു ശാസ്ത്രവിനോദമായി മാത്രമേ പരിഗണിക്കേണ്ടതുള്ളൂ. വ്യാകരണം പിഷാരടി പഠിപ്പിച്ചുവെങ്കിലും വേദം അദ്ദേഹമാണ് അഭ്യസിപ്പിച്ചത് എന്നും തജ്ജന്യമായ പാപം നിമിത്തമാണ് വാതരോഗം അദ്ദേഹത്തിനുണ്ടായതെന്നുമുള്ള പുരാവൃത്തവും ത്യാജ്യ കോടിയിൽ തള്ളേണ്ടിയിരിക്കുന്നു. ബാല്യത്തിൽത്തന്നെ മാധവാചാര്യനിൽനിന്നു വേദാധ്യയനം ചെയ്തു എന്ന് അനുമാനിക്കുന്നതായിരിക്കും സമീചീനം. അക്കാലത്ത് അനധികൃതമെന്നുവെച്ചിരുന്ന ഒരു പ്രവൃത്തി ആചാരശ്ലക്ഷ്ണനായ പിഷാരടി ചെയ്തിരിക്കുമെന്നു സങ്കല്പിക്കുവാൻ ന്യായമില്ലല്ലോ. അങ്ങനെയാണെങ്കിൽ കടവല്ലൂർ ക്ഷേത്രത്തിൽ വാരമിരിക്കുവാൻ ഭട്ടതിരി അനുജനോടുകൂടി ചെല്ലുകയും അനുജനെ മാത്രം സഭ്യന്മാർ മാനിക്കുകയും അവരുടെ പരിഹാസംകൊണ്ടു വിഷണ്ണനായി പരദേശത്തു പിഷാരടിയോടുകൂടി പോയി നാലു വേദങ്ങളും ഒരു കൊല്ലത്തിനകം അഭ്യസിച്ചു മടങ്ങിവന്നു വീണ്ടും വാരമിരിക്കുകയും ചെയ്തു എന്ന കഥയും അസത്യമാണെന്നു പറയേണ്ടിയിരിക്കുന്നു. എന്നാൽ ഒരു കാര്യം നിശ്ചയമാണ്. പണ്ടു പൂരു സ്വപിതാവായ യയാതിചക്രവർത്തിയുടെ ജരപോലെ ഭട്ടതിരി സ്വഗുരുവായ പിഷാരടിയുടെ വാതരോഗം മന്ത്രപൂർവമായി ആവാഹിച്ചുവാങ്ങിയെന്നും അതിന്റെ ഉപശാന്തിക്കു ഗുരുവായൂർക്ഷേത്രത്തിൽവെച്ചു നാരായണീയം നിർമ്മിച്ചു മഹാവിഷ്ണുപ്രസാദം നേടിയെന്നും ആസ്തികന്മാർക്കു വിശ്വസിക്കാവുന്നതുതന്നെ. ഗുരുനാഥന്മാരിൽവെച്ചു തന്റെ അത്യധികമായ ഭക്തിയെ ആവർജ്ജിച്ചിരുന്ന പിഷാരടി വാതാക്രാന്തനായ അവസരത്തിൽ ശിഷ്യനായ ഭട്ടതിരി അദ്ദേഹത്തെ, വളരെ ക്ലേശിച്ചു ശുശ്രൂഷിച്ചുവെന്നും തന്നിമിത്തം ആ രോഗം ആചാര്യനിൽനിന്നു ഛാത്രനിൽ സംക്രമിച്ചുവെന്നും ഗുരുവായൂരമ്പലത്തിലെ ഭജനാദിദിനചര്യയുടെ പ്രഭാവത്തിൽ അതു ഭട്ടതിരിയെ വിട്ടുമാറിയെന്നും ഏതു ഹേതുവാദിക്കും വിശ്വസിക്കാതിരിക്കുവാൻ നിർവ്വാഹവുമില്ല. ഏതായാലും അക്കാലത്തുതന്നെ ഭട്ടതിരി സർവതന്ത്രസ്വതന്ത്രനായിക്കഴിഞ്ഞിരുന്നു എന്നു ധൈര്യമായി പറയാം.

അനന്തരചരിത്രം

തൃക്കണ്ടിയൂരിൽനിന്നു വളരെ അവശസ്ഥിതിയിൽ ഗുരുവായൂരമ്പലത്തിൽ ഭജനത്തിനായി പോയ ഭട്ടതിരി വാതാമയത്തിൽനിന്നു നിശ്ശേഷം വിമുക്തനായി. ആ ക്ഷേത്രത്തിൽ മഹാകവി ഉപവിഷ്ടനായി നാരായണീയം രചിച്ച മണ്ഡപസ്ഥാനം ഇന്നും സന്ദർശകന്മാർക്കു കാണാവുന്നതാണ്. ഓരോ ദിവസവും കാലത്ത് അവിടെയിരുന്ന് ഓരോ ദശകം വീതം ഉണ്ടാക്കിച്ചൊല്ലുകയും ഞാൻ മുൻപു പറഞ്ഞ

പോലെ അനുജൻ മാതൃദത്തൻഭട്ടതിരി അതു കുറിച്ചെടുക്കുകയും ചെയ്തു. അങ്ങനെ നൂറു ദിവസംകൊണ്ടു് ആ സ്തോത്രരത്നം പരിസമാപ്തമായി. “കൊല്ലം 762-ാമാണ്ടു് വൃശ്ചികമാസം 28–ാം നു- ഞായറാഴ്ചയും ചോതിയും കൃഷ്ണചതുർദ്ദശിയും കൂടിയ ദിവസമാണ് അതിന്റെ നിർമ്മിതി അവസാനിച്ചതെ”ന്ന് ഒരു ഗ്രന്ഥവരിയിൽ കാണുന്നതിനാൽ ഭട്ടതിരി ഭജനത്തിന് അവിടെ ആയാണ്ടു ചിങ്ങമാസത്തിൽ പോയിരിക്കണം. പിന്നീടു തിരിയെ നാട്ടിലേയ്ക്കു മടങ്ങുകയും നല്ല ഒരു സഹൃദയനും കവിയും എന്ന നിലയിൽ തന്റെ സ്നേഹബഹുമാനങ്ങൾക്കു പാത്രീഭവിച്ചിരുന്ന കുട്ടഞ്ചേരി ഇരവിച്ചാക്യാർക്കു കൂത്തു പറയുന്നതിനുവേണ്ടി അനേകം പ്രബന്ധം നിർമ്മിക്കുകയും ചെയ്തു. ‘നിരനുനാസികപ്രബന്ധം’ (ശൂർപ്പണഖാപ്രലാപം) അദ്ദേഹത്തിന്റെ പ്രത്യേകാവശ്യമനുസരിച്ചു രചിച്ചതാണെന്നുള്ളതിനു താഴെക്കാണുന്ന ശ്ലോകം തെളിവാണ്:

> “അനുനാസികരഹിതാനി വ്യതനോദേതാനി ഗദ്യപദ്യാനി
> നാരായണാഭിധാനോ ദ്വിജപോതോ രവിനടേശ്വരാദേശാൽ”

കേരളത്തിലെ പല രാജ്യങ്ങളേയും മഹാകവി ഓരോ അവസരങ്ങളിൽ സന്ദർശിക്കുകയും അവിടത്തെ നാടുവാഴികളുടെ അപദാനങ്ങളെപ്പറ്റി സരസഗംഭീരങ്ങളായ പദ്യഗദ്യങ്ങൾ രചിക്കുകയും ചെയ്തുകാണുന്നു. കോഴിക്കോട്ട്, കൊച്ചി, വടക്കുംകൂർ, അമ്പലപ്പുഴ ഈ രാജ്യങ്ങൾ അദ്ദേഹത്തിന്റെ പര്യടനപരിധിയിൽപ്പെട്ടിരുന്നു. കൊച്ചി മഹാരാജാവായ വീരകേരളവർമ്മാവിനെപ്പറ്റി അദ്ദേഹത്തിനുള്ള ആദരം അസാമാന്യമായിരുന്നു എന്നുള്ളതു മാടരാജപ്രസ്തിയിലും ഗോശ്രീനഗരവർണ്ണനത്തിലും നിന്നു നാം ഗ്രഹിക്കുന്നു. സാമൂതിരിപ്പാട്ടിലെപ്പറ്റിയും അദ്ദേഹം ഒരു മനോഹരമായ ഗദ്യം രചിച്ചിട്ടുണ്ട്.

ഭട്ടതിരിയും ചെമ്പകശ്ശേരി രാജാവും:-ഭട്ടതിരിയുടെ പ്രധാനമായ പുരസ്കർത്തൃത്വത്തിനുള്ള ഭാഗ്യം സിദ്ധിച്ചതു ‘പൂരാടം പിറന്ന പുരുഷൻ’ എന്ന പേരിൽ പ്രസിദ്ധനായ അന്നത്തെ ചെമ്പകശ്ശേരി രാജാവിനായിരുന്നു. ആ മഹാൻ, 741-ാമാണ്ടു് മേടമാസത്തിൽ ജനിച്ചു. 798-ാമാണ്ടു് ധനുമാസം 2-ാംനു മരിച്ചു. അദ്ദേഹം ചെമ്പകശ്ശേരിരാജ്യം ഭരിക്കുവാൻ ആരംഭിച്ചതു് എന്നാണെന്നു നിശ്ചയമില്ല. എന്നാൽ സ്വയം ഗ്രന്ഥകാരനും കവികൾക്കും പണ്ഡിതന്മാർക്കും കല്പവൃക്ഷവുമായിരുന്നതിനുംപുറമേ ശ്രീകൃഷ്ണഭഗവാന്റെ പരമഭക്തനും, ഭാരതം, ഭാഗവതം എന്നീ മഹാഗ്രന്ഥങ്ങളിൽ അത്യധികം അഭിരുചിയും നിഷ്ണാതതയുമുള്ള ഒരു പുരുഷപുംഗവനുമായിരുന്നു എന്നുള്ളതിനു പല തെളിവുകളുമുണ്ട്. ഏതോ ഒരു ദിവ്യനായ സന്യാസിയിൽനിന്ന് അദ്ദേഹത്തിനു ബാല്യത്തിൽത്തന്നെ ഒരു മഹോപദേശവും സിദ്ധിച്ചിരുന്നു. ഈ വസ്തുതകളിൽ പലതും ഭട്ടതിരിയുടെ പ്രക്രിയാസർവസ്വത്തിൽ ആരംഭത്തിലുള്ള താഴെക്കാണുന്ന ശ്ലോകങ്ങളിൽനിന്നു വ്യക്തീഭവിക്കുന്നു:

> “തിഷ്ഠത്യേവാനിലോ ∫പി പ്രചലതി ഗിരിര-
> പ്യാജ്ഞയാ യസ്യ രാജ്യേ;
> ശത്രോസ്സർവാഭിസാരേ സതി രചയതി യ-
> സ്തസ്യ സർവാപഹാരം;
> സോ ∫യം നിശ്ശേഷശാസ്ത്രശ്രുതിനിവഹകലാ-
> നാടകേഷ്വദ്വിതീയോ
> ഭാതി ശ്രീദേവനാരായണധരണിപതി-
> ർമ്മഗ്നചേതാ മുകുന്ദേ.

യോ വൃന്ദാവനവാസിനോ നിയമിനസ്സാക്ഷാൽകൃതാധോക്ഷജാദ്
ദുഷ്പ്രാപം ഖലു നാരദാദ് ധ്രുവ ഇവ പ്രാപോപദേശം പരം,
യസ്യാപാസ്തസമസ്തവസ്തുകുതുകം കൃഷ്ണാവലോകോത്സവ-
ക്രീഡാകൗതുകി മാനസം വിജയതേ സോയം മഹാത്മാ നൃപഃ."

ദേവനാരായണൻ എന്നതു ചെമ്പകശ്ശേരി രാജാക്കന്മാരുടെ മാറാപ്പേരാണ്. പൂരാടംതിരുനാൾ ഒരു കഷണ്ടിക്കാരനായിരുന്ന എന്നും, ഭട്ടതിരിയെ ആദ്യമായി കണ്ടപ്പോൾ ആളറിയാതെ 'കൂട്ടിവായിക്കാനറിയാമോ' എന്ന ചോദിച്ചതിന് അറിയാമെന്ന ഭട്ടതിരി പറഞ്ഞു എന്നും, അടുത്ത ദിവസം പതിവായി മഹാഭാരതം വായിച്ചുവന്ന നീലകണ്ഠദീക്ഷിതർക്കുപകരം ആ ഇതിഹാസം വായിക്കുവാൻ നിയുക്തനായെന്നും, ആ അവസരത്തിൽ സന്ദർഭാനുഗുണമായി കർണ്ണപർവ്വത്തിൽ

"ഭീമസേനഭയത്രസ്താ ദുര്യോധനവരൂഥിനീ
ശിഖാ ഖർവാടകസ്യേവ കർണ്ണമൂലമുപാശ്രിതാ"

എന്നൊരു ശ്ലോകം സ്വയം ഉണ്ടാക്കിച്ചൊല്ലുകയും രാജാവ് അന്ധാളിച്ച് അതു മൂലത്തിലുള്ളതാണോ എന്ന ചോദിച്ചതിനു 'കൂട്ടിവായിച്ച'താണെന്ന സമാധാനം പറയുകയും ചെയ്തു എന്നും ആശ്ചര്യഭരിതനായ ശ്രോതാവ് 'അങ്ങാണോ മേല്പത്തൂർ' എന്ന് ഉടൻ തന്നെ പ്രശ്നം ചെയ്തുവെന്നുമുള്ള ഐതിഹ്യം വിശ്വാസ്യം തന്നെ. ഭട്ടതിരി അപ്പോൾ നിർമ്മിച്ചു ചൊല്ലിയതാണ്

"അവ്യഞ്ജനസ്താർക്ഷ്യകേതുര്യത്പദം ഘടയിഷ്യതി
തത്തേ ഭവതു കല്പാന്തം ദേവനാരായണ! പ്രഭോ!"

എന്ന മംഗലാശംസാശ്ലോകം. 'താർക്ഷ്യകേതുഃ' എന്ന പദത്തിൽനിന്ന വ്യഞ്ജനാക്ഷരങ്ങൾ തള്ളിയാൽ അവശേഷിക്കുന്നത് ആയുഃ എന്ന പദമാണെന്ന പറയേണ്ടതില്ലല്ലോ. മഹാകവി അദ്ദേഹത്തെപ്പറ്റി രചിച്ചിട്ടുള്ള വേറേ ചില പദ്യങ്ങൾ കൂടി ഉദ്ധരിക്കുന്നു:

"ബ്രഹ്മക്ഷേത്രം കിലേദം മഹിതജനപദം
  വിപ്രസംരക്ഷ്യമേവ
വ്യാതേനേ ജാമദഗ്ന്യസ്തദിദമൃഷിവര-
  സ്യാനുസന്ധായ ഭാവം
യസ്സ്വൈനൈവേദമുർവീവലയമവികലം
  ത്രായതേ, സോയമിന്ധേ
ശൂരാണാം താപസാനാമപി പരമപദേ
  ദേവനാരായണോദ്യ.

ഗോത്രാഭ്യുദ്ധരണോദ്ധുരസ്യ മഹതാ ചക്രേണ കൃത്തദ്വിഷോ
ലക്ഷ്മീം ഭൂമിമപി പ്രിയാം കലയതഃ സ്ഥാസ്നോർദ്വിജേന്ദ്രോപരി
ഭൂയശ്ശൂരകുലൈകഭൂഷണമണേർദ്ദേവേന നാരായണേ-
നൈക്യം നിശ്ചിതമേവ നിശ്ചലധൃതേ! തേ ദേവനാരായണ.
കസ്യൈവം വിദിതം കലാവിലസിതം? കോന്യോബുധാനന്ദഭൂഃ?
കോ വാ വിഷ്ണുപദം സദൈവ ഭജതേ താരാനുസാരീ സ്വയം?
തസ്മാദത്ര ഭവന്തമേവ ഭുവനേ രാജാനമീക്ഷാമഹേ;
സ ത്വം കൈരവമാനനീയമഹിമാ ഹേ ദേവനാരായണ.

സംരുദ്ധേ ദേവനാരായണനൃപ, ഭവതാ
    നാസ്തികാനാം പ്രചാരേ
ത്വദ്ഭേസനാ ഹന്ത ചാർവാകവദയി പരലോ-
    കോദയം ഖണ്ഡയന്തി
കാന്താരേ വൈരിണസ്തേ ക്ഷപണകജനവൽ
    സപ്തഭംഗീം ഭജന്തേ
തേഷാം രാജ്യേ ച ഹീഹീ സുഗതമത ഇവ
    ശ്രൂയതേ ശൂന്യവാദഃ.

സംഗ്രാമേ ദേവനാരായണധരണിപതേ!
    നാമമാത്രാദമിത്രാ
വിത്രസ്താ വിദ്രവന്തശ്ശിവശിവ വിപിനേ
    ക്വാപി ഗൂഢം നിലീനാഃ
തത്രാമീ ദേവ നാരായണ ജയ ഭഗവ-
    ന്നിത്യൃഷീണാമുദീർണ്ണാൻ
വർണ്ണാനാകർണ്ണയന്തശ്ചകിതമത ഇതഃ
    കേവലം വ്യാവലന്തേ."

ആ തമ്പുരാന്റെ ഗുണങ്ങളാൽ ആകൃഷ്ടനാകുകനിമിത്തമാണ് താൻ അദ്ദേഹത്തിന്റെ സന്നിധിയിൽ ചെന്നുചേർന്നത് എന്നു ഭട്ടതിരി പ്രക്രിയാസർവസ്വത്തിൽ തുറന്നുപറയുന്നുണ്ട്. 791 മകരം 2-ാം നയാണ് മഹാകവി സർവസ്വം ആരംഭിച്ചത്. അറുപതു ദിവസംകൊണ്ട് ആ മഹത്തായ ശാസ്ത്രഗ്രന്ഥം പൂർത്തിയാക്കി മീനം 3-ാംനു-സമർപ്പിച്ചു. അക്കാലത്തെ ഭാരതീയ വൈയാകരണന്മാരിൽ അഗ്രഗണ്യനായ ഭട്ടോജിദീക്ഷിതർ അതിലെ

"രാസവിലാസവിലോലം ഭജത മുരാരേർമ്മനോരമം രൂപം,
പ്രകൃതിഷ്ഠ യൽ പ്രത്യയവൽ പ്രത്യേകം ഗോപികാസുസമ്മിളിതം"

എന്ന വന്ദനശ്ലോകത്തിന്റെ പൂർവാർദ്ധം കേട്ടപ്പോൾ "ഈ വിടൻ എങ്ങനെ വൈയാകരണനാകും?" എന്നോർത്തു നെറ്റി ചുളിക്കുകയും ഉത്തരാർദ്ധം കേട്ടപ്പോൾ തന്റെ പ്രഥമാഭിപ്രായത്തിൽ ലജ്ജിച്ച് അദ്ദേഹത്തെ തല കുലുക്കി ശ്ലാഘിക്കുകയും ചെയ്തതായി ഐതിഹ്യം ഘോഷിക്കുന്നു. ഭട്ടതിരി അമ്പലപ്പുഴവെച്ചാണ് ധാതുകാവ്യവും നിർമ്മിച്ചത്. പാഞ്ചാലീസ്വയംവരം മുതലായ ചില ചമ്പുക്കളും മാനമേയോദയം എന്ന ന്യായഗ്രന്ഥത്തിലെ 'മാന'ഭാഗവും നിർമ്മിച്ചതും അവിടെവെച്ചു തന്നെയാണ്. ഭട്ടതിരി അമ്പലപ്പുഴയിൽ താമസിക്കുമ്പോൾ ഒരു വിദേശപണ്ഡിതൻ മഹാരാജാവിനെ സന്ദർശിക്കുവാൻ അവിടെ ചെല്ലുകയും ഇപ്പോൾ മുഖം കാണിക്കാൻ സമയമാണോ എന്നു തന്നോടു ചോദിച്ചതിനു മറുപടിയായി അദ്ദേഹം

"ശ്രൂയതേ നീലകണ്ഠോക്തീ രാജഹംസശ്ച മോദതേ
കഃ കാല ഇതി നോ ജാനേ വാർഷികശ്ശാരദോപി വാ"

എന്നൊരു ശ്ലോകം പെട്ടെന്നു നിർമ്മിച്ചു ചൊല്ലുകയും അതു കേട്ട് ആ പണ്ഡിതൻ "നീർതാനാ മേല്പുത്തൂർ" എന്നു ചോദിക്കുകയും ചെയ്തതായി പുരാവിത്തുകൾ പറയുന്നു. 796-ൽ തന്റെ ഗുരുനാഥനായ അച്യുതപ്പിഷാരടിയുടെ അന്ത്യകാലത്തിൽ ഭട്ടതിരി തൃക്കണ്ടിയൂരിൽ ചെന്ന് അദ്ദേഹത്തെ വീണ്ടും ശുശ്രൂഷിക്കുകയും പിഷാരടി ആസ

ന്നമരണനായി ശിംഗഭൂപന്റെ രസാർണ്ണവസുധാകരമെന്ന അലങ്കാരഗ്രന്ഥത്തിലു
ള്ള

> "കായേ സീദതി കണ്ഠരോധിനി കഫേ കുണ്ഠേ ച വാണീപഥേ
> ജിഹ്മായാം ദൃശി ജീവിതേ ജിഗമിഷൗ ശ്വാസേ ശനൈശ്ശാമ്യതി
> ആഗത്യ സ്വയമേവ നഃ കരുണയാ കാത്യായനീകാമുകഃ
> കർണ്ണേ വർണ്ണയതാദ് ഭവാർണ്ണവഭയാദുത്താരകം താരകം."

എന്ന പദ്യത്തിലെ ഉത്താരകം എന്ന പദംവരെ ഉച്ചരിക്കുകയും പിന്നീടു ശരീരസാദം നിമിത്തം വിരമിക്കവേ ഭട്ടതിരി 'താരകം' എന്ന പദം ചൊല്ലി തദ്വാരാ സ്വഗുരുവിനു പ്രാണോൽക്രാന്തിഘട്ടത്തിൽ താരകോപദേശം ചെയ്തു ചരിതാർത്ഥനാവുകയും ചെയ്തു. 'ഹേ ശബ്ദാഗമ' എന്ന ചരമശ്ലോകം ഞാൻ അന്യത്ര ഉദ്ധരിച്ചിട്ടുണ്ട്.

സ്വർഗ്ഗാരോഹണം

ഇളയ കൊച്ചുകൃഷ്ണനാശാന്റെ കാലഗണന ശരിയാണെങ്കിൽ ഭട്ടതിരി നൂറ്റാറു വയസ്സുവരെ ജീവിച്ചിരുന്നു, കൊല്ലം 841-ൽ ചരമഗതിയെ പ്രാപിച്ചതായി സങ്കല്പിക്കണം. 'അൻപത്തിമൂന്നു വയസ്സ്' എന്നതിനു 'നാല്പത്തിമൂന്നു വയസ്സ്' എന്നൊരു പാഠഭേദമുള്ളതായി കേട്ടിട്ടുണ്ട്. അതു ശരിയാണെങ്കിൽ 823-ാമാണ്ടായിരുന്നിരിക്കണം അദ്ദേഹത്തിന്റെ നിര്യാണം. 823-ാമാണ്ട് മരിച്ചു എന്ന് ഊഹിക്കുകയാണ് യുക്തിയുക്തമായിട്ടുള്ളത്. അന്ത്യകാലത്തു ഭട്ടതിരി മൂക്കോലയ്ക്കൽ ഭഗവതിയെ ഭജിച്ചു താമസിച്ചിരുന്നു എന്നും, അവിടെവെച്ച് ആ ദേവിയുടെ പാദാരവിന്ദങ്ങളെ വർണ്ണിച്ചു ശ്രീപാദസപ്തതി രചിച്ചു എന്നും, തദനന്തരം മേലേക്കാവിൽനിന്നു ഭജനത്തിനായി പുറപ്പെട്ടു കീഴേക്കാവിന്റെ തെക്കുകിഴക്കേ മൂലവരെ എത്തിയപ്പോൾ വിഷ്ണുസായുജ്യം പ്രാപിച്ചു എന്നും അഭിജ്ഞന്മാർ പറയുന്നു. പ്രക്രിയാ സർവ്വസ്വം വായിച്ചു പുളകിതഗാത്രനായ ഭട്ടോജിദീക്ഷിതർ ഭട്ടതിരിയെ സന്ദർശിക്കുന്നതിനായി കാശിയിൽനിന്നു കേരളത്തിലേയ്ക്കു പുറപ്പെടുകയും മാർഗ്ഗമധ്യത്തിൽവെച്ച് അദ്ദേഹം നിര്യാതനായ വിവരം അറിഞ്ഞു് ഏറ്റവും ദുഃഖിതനായി മടങ്ങിപ്പോവുകയും ചെയ്തുവത്രെ.

ഭട്ടതിരിയുടെ കൃതികൾ

ഭട്ടതിരിയുടെ കൃതികളെ (1) സ്തോത്രങ്ങൾ, (2) പ്രശസ്തികൾ, (3) ചമ്പുക്കളും മറ്റു കാവ്യങ്ങളും, (4) മുക്തകങ്ങൾ, (5) ശാസ്ത്രഗ്രന്ഥങ്ങൾ, (6) പലവക എന്നിങ്ങനെ ആറു വകുപ്പുകളായി വിഭജിക്കാവുന്നതാണ്. (1) നാരായണീയം, (2) ശ്രീപാദസപ്തതി, (3) ഗുരുവായുപുരേശസ്തോത്രം ഇവ ആദ്യത്തെ വകുപ്പിലും, (4) ഗോശ്രീനഗരവർണ്ണന, (5) മാടമഹീശപ്രശസ്തി, (6) ശൈലാബ്ധീശ്വരപ്രശസ്തി ഇവ രണ്ടാമത്തെ വകുപ്പിലും, (7) സൂക്തശ്ലോകങ്ങൾ, (8) ആശ്വലായനക്രിയാക്രമം, (9) പ്രക്രിയാസർവസ്വം, (10) ധാതുകാവ്യം, (11) അപാണിനീയപ്രാമാണ്യസാധനം, (12) മാനമേയോദയത്തിലെ മാനപരിച്ഛേദം, (13) തന്ത്രവാത്തികനിബന്ധനം ഇവ അഞ്ചാമത്തെ വകുപ്പിലും ഉൾപ്പെടുന്നു. നാലും ആറും വകുപ്പുകളിൽ അടങ്ങുന്ന പദ്യങ്ങൾ അസംഖ്യങ്ങളാണ്. മൂന്നാം വകുപ്പിൽ ഏതെല്ലാം ചമ്പുക്കളെയാണ് പരിഗണിക്കേണ്ടതെന്നു നിശ്ചയമില്ല. പട്ടേരിപ്രബന്ധങ്ങൾ പത്താണെന്ന് ഒരാഭാണകമുള്ളത് അപ്രമാണമാണ്. പട്ടേരിക്കും പത്തിനും തമ്മിൽ പ്രാസവിഷയകമായുള്ള സാദൃശ്യമല്ലാതെ അതിന് അടിസ്ഥാനമൊന്നുമില്ല. മഹാഭാരതാനുബന്ധികളായി (14) രാജസൂയം, (15)

ദൂതവാക്യം, (16) പഞ്ചാലീസ്വയംവരം, (17) നാളായനീചരിതം, (18) സുന്ദോപസുന്ദോപാഖ്യാനം, (19) സുഭദ്രാഹരണം, (20) കൗന്തേയാഷ്ടകം, (21) കിരാതം, (22) കൈലാസവർണ്ണനം ഇവയും, ഭാഗവതാനുബന്ധികളായി (23) മത്സ്യാവതാരം, (24) നൃഗമോക്ഷം ഇവയും, രാമായണാനുബന്ധികളായി (25) നിരനുനാസികം അഥവാ ശൂർപ്പണഖാപ്രലാപം, (26) രാക്ഷസോൽപത്തി, (27) അഹല്യാമോക്ഷം, (28) ബാലകാണ്ഡം കഥ ഇവയും, ശൈവകഥാപ്രതിപാദകങ്ങളായി, (29) ദക്ഷയജ്ഞം, (30) ത്രിപുരദഹനം ഇവയും, കൂടാതെ (31) അഷ്ടമീചമ്പു, (32) സ്വാഹാസുധാകരം, (33) കോടിവിരഹം ഇവയും — ഇങ്ങനെ ഇരുപതു പ്രബന്ധങ്ങൾ ഭട്ടതിരിയുടെ കൃതികളാണെന്നു നിസ്സംശയം പറയാം. ഈ പ്രബന്ധങ്ങളിൽ കൈലാസവർണ്ണനവും അഹല്യാമോക്ഷവും ബാലകാണ്ഡകഥയും ഗദ്യമയവും, കൗന്തേയാഷ്ടകവും കോടിവിരഹവും പദ്യമയവുമാകുന്നു. കോടിവിരഹത്തിൽ (1) 'തസ്മിന്നേവ സമയേ' എന്നും (2) 'ഇതി ബഹുവിധവികല്പദോലാധിരൂഢേകാന്തേ സാ തു' എന്നും ഇങ്ങനെ പേരിനുമാത്രം രണ്ടു ഗദ്യഖണ്ഡങ്ങളേ കാണ്മാനുള്ളു. നിരനുനാസികത്തിൽ കവിയുടെ നാമമുദ്രയുള്ള ശ്ലോകം മുമ്പ് ഉദ്ധരിച്ചുവല്ലോ.

"നാരായണാഭിധമഹീസുരവര്യവക്ത്ര-
ജൈവാതൃകാമൃതഝരീനികരായമാണം.
ഹൃദ്യം പ്രബന്ധമിദമദ്യ സമാപ്തമുദ്യദ്-
ഗദ്യം സമസ്തമനവദ്യവിരാജിപദ്യം"

എന്നു ദൂതവാക്യത്തിലും

"ഗോവിന്ദമാനന്ദരസൈകസാന്ദ്ര-
മാവന്ദ്യ നാരായണഭൂസുരേന്ദ്രഃ
നിർമ്മാതി ധർമ്മാത്മജരാജസൂയ-
സമ്പന്മയം സംപ്രതി ചമ്പുകാവ്യം"

എന്നു രാജസൂയത്തിലും

"സ്വാഹാസുധാകരം നാമ പ്രബന്ധമതികോമളം
അകരോദചിരേണൈവ നാരായണമഹീസുരഃ"

എന്നു സ്വാഹാസുധാകരത്തിലും കവി താനാണ് ആ പ്രബന്ധങ്ങളുടെ പ്രണേതാവെന്നു സ്പഷ്ടമായി പറയുന്നു. ഇവയ്ക്കു പുറമേ (1) ഗജേന്ദ്രമോക്ഷം, (2) രുക്മാംഗദചരിതം, (3) വാമനാവതാരം, (4) അജാമിളമോക്ഷം, (5) സ്യമന്തകം, (6) കുചേലവൃത്തം, (7) പാർവതീസ്വയംവരം എന്നീ പ്രബന്ധങ്ങളുടേയും കർത്തൃത്വം അദ്ദേഹത്തിൽ ആരോപിക്കുന്നവരുണ്ട്. കാളിദാസന്റെ കുമാരസംഭവത്തിൽനിന്ന് അനവധി ആശയങ്ങൾ അതേ നിലയിൽ പകർത്തിയിരിക്കുന്ന പാർവതീ സ്വയംവരം അന്യഥാ രമണീയമാണെങ്കിലും മഹാകവിയുടെ തൂലികയിൽനിന്നു വിനിർഗ്ഗമിച്ചതായി സങ്കല്പിക്കുവാൻ തോന്നുന്നില്ല. മഹാഭാരതകഥ ആദ്യവസാനം സമഗ്രമായി പ്രതിപാദിക്കുന്ന ഒരു കൃതിയാണ് മഹാഭാരതചമ്പു. അതിൽ പാഞ്ചാലീസ്വയംവരം, സുഭദ്രാഹരണം, ദൂതവാക്യം തുടങ്ങി ഭട്ടതിരിയുടേതെന്നു സുപ്രസിദ്ധങ്ങളായ ഭാരതകഥാപ്രബന്ധങ്ങളെല്ലാം പരിപൂർണ്ണമായി ഉദ്ധരിച്ചിട്ടുണ്ട്. ശേഷമുള്ള ഭാഗങ്ങൾ പുത്തനായി എഴുതിച്ചേർത്തുമിരിക്കുന്നു. പാഞ്ചാലീസ്വയംവരാദിപ്രബന്ധങ്ങൾക്കും അവയ്ക്കും തമ്മിൽ സാഹിത്യദൃഷ്ട്യാ യാതൊരു തരതമഭാവവും സഹൃദയന്മാർക്കു കാണാവുന്നതല്ല. പ്രസ്തുതചമ്പുവിൽ (1) ഭീഷ്മോത്പത്തി, (2) വ്യാസോത്പത്തി,

(3) സത്യവതീപരിണയം, (4) ചിത്രാംഗദവധം, (5) അംബോപാഖ്യാനം, (6) ധൃതരാഷ്ട്രോത്പത്തി, (7) പാണ്ഡവോത്പത്തി, (8) ഹിഡിംബവധം, (9) ബകവധം, (10) പാഞ്ചാലീസ്വയംവരം, (11) നാളായനീചരിതം, (12) യുധിഷ്ഠിരാഭിഷേകം, (13) സുന്ദോപസുന്ദോപാഖ്യാനം, (14) സുഭദ്രാഹരണം, (15) ഖാണ്ഡവദാഹം, (16) ജരാസന്ധവധം, (17) ദിഗ്വിജയം, (18) രാജസൂയം, (19) ദ്യൂതം, (20) വനവാസം, (21) കിരാതം, (22) കല്യാണസൗഗന്ധികം, (23) നിവാതകവചവധം, (24) ഘോഷയാത്ര, (25) കർണ്ണകുണ്ഡലാപഹരണം, (26) അജ്ഞാതവാസം, (27) ദൂതവാക്യം, (28) ഭീഷ്മപർവം, (29) ദ്രോണപർവം, (30) കർണ്ണപർവം, (31) ശല്യപർവം, (32) ഗദാപർവം, (33) സുയോധനവധം, (34) സ്ത്രീപർവം, (35) അശ്വമേധപർവം, (36) മൗസലപർവം, (37) സ്വർഗ്ഗാരോഹണം എന്നിങ്ങനെ ഒട്ടുവളരെ വിഭാഗങ്ങൾ ഉൾക്കൊള്ളുന്നുണ്ട്. "അത്രേരീക്ഷണശുക്തിമൗക്തികമണേഃ" എന്നു തുടങ്ങുന്ന പ്രസ്തുത ഗ്രന്ഥം

"സ്വർവന്ദിഗീതചരിതോ ധൃതദിവ്യദേഹൈ-
സ്സർവൈസ്സ്വബന്ധുഭിരമാ സ മഹാനരേന്ദ്രഃ
അമ്ലാനകാന്തിരമരാലയമധ്യവാസ
ധർമ്മാത്മജോ ഭുവനമംഗലകീർത്തിലക്ഷ്മീഃ"

എന്ന ശ്ലോകത്തോടുകൂടി അവസാനിക്കുന്നു. ഇതിനേക്കാൾ വിപുലവും ഹൃദയഹാരിയുമായ ഒരു ചമ്പു കേരളീയകൃതമായി ഇല്ല. ഇതും രാമായണചമ്പുവും ഭട്ടതിരി വാർദ്ധക്യകാലത്ത് ആവശ്യമുള്ള ഭാഗങ്ങൾ കൂട്ടതലായി രചിച്ചുചേർത്തു പരിപൂർണ്ണമാക്കിയിരിക്കണമെന്നു തോന്നുന്നു.

മഹാഭാരതചമ്പുവിൽ ബകവധം തുടങ്ങിയ ചില പ്രബന്ധങ്ങൾ ഒന്നിലധികം പാഠങ്ങളിൽ നമുക്കു ലഭിച്ചിരിക്കുന്നു. അവയിൽ ചില പാഠങ്ങൾ സങ്കുചിതങ്ങളും മറ്റു ചിലവവിസ്തൃതങ്ങളുമാകുന്നു. പെരുവനത്തു രാമൻനമ്പിയാർ പ്രസിദ്ധീകരിച്ചിട്ടുള്ള ബകവധത്തിൽ

"ദീർഘം ദ്വിജകുടുംബസ്യ ക്രന്ദിതം ദീർഘദർശിനീ
ക്രമപ്രവൃദ്ധമശ്രൗഷീൽ കുന്തിഭോജസ്യ നന്ദിനീ"

എന്നും ഒരു താളിയോലഗ്രന്ഥത്തിൽ

"അഥ ജാതു സൂനുഷു ഗതേഷു ഭിക്ഷിതും
സ്വയമാസ്ഥിതാ നിലയനേ പൃഥാശൃണോൽ
ദ്വിജപുംഗവസ്യ രുദിതം സഹപ്രിയാ-
തനയസ്യ തഞ്ച സമപൃച്ഛദേത്യ സാ."

എന്നും ഒരേ സംഭവത്തെ പരാമർശിച്ചു വിഭിന്നങ്ങളായ ശ്ലോകങ്ങൾ കാണുന്നു. ചാക്യാന്മാരുടേയും മറ്റും ദീർഘകാലത്തെ കൈപ്പെരുമാറ്റംകൊണ്ടു പ്രസ്തുതകൃതികൾ പല ആവാപോദ്വാപങ്ങൾക്കും പാത്രീഭവിച്ചിട്ടുണ്ടെന്നുമാത്രം ഇവിടെ സൂചിപ്പിക്കുവാനേ സ്ഥലസൗകര്യമുള്ളു. രാമായണത്തിനു മഹാഭാരതചമ്പുവിന്റെ മൂന്നിലൊന്നുപോലും വലിപ്പമില്ല. എങ്കിലും അതിന്റെ സ്ഥിതിക്ക് അതും ബൃഹത്തായ ഒരു കൃതിതന്നെയാണ്. അസാമാന്യമായ സ്വാരസ്യം ആ ചമ്പുവിനുണ്ട്. യുദ്ധകാണ്ഡാവസാനംവരെയുള്ള രാമായണകഥ അതിൽ പ്രതിപാദിച്ചിരിക്കുന്നു. ഭട്ടതിരിയുടെ കൃതികളുടെ കൂട്ടത്തിൽ മനോഹരമായ അമരുകശതകത്തിലെ 'പുഷ്പോദ്ഭേദമവാപ്യ' എന്ന ശ്ലോകത്തിന്റെ വ്യാഖ്യാനവും ഭാഗവതം ഏകാദശസ്കന്ധത്തിൽ 'യദ്യസജ്ജന്മ' തുടങ്ങിയുള്ള മൂന്നു ശ്ലോകങ്ങളുടെ വ്യാഖ്യാനങ്ങളും ഋഗ്വേദത്തിലെ സൂക്ത

ങ്ങളുടെ സംഖ്യയെപ്പറ്റി പ്രതിപാദിക്കുന്ന സൂക്തശ്ലോകങ്ങളും ചതുരംഗശ്ലോകങ്ങളും (ചതുരംഗത്തെപ്പറ്റി) കൂടി ഉൾപ്പെടുത്തേണ്ടതായിട്ടുണ്ട്. ആശ്വലായനം, കൗഷീതം ഈ സൂത്രങ്ങളിലെ ചടങ്ങുകൾ സംഗ്രഹിച്ച സ്രൗധരാവൃത്തത്തിൽ ആയിരം ശ്ലോകങ്ങൾ വീതം ഉൾക്കൊള്ളിച്ച് അദ്ദേഹം രണ്ടു കൃതികളും ഭസ്മനിഷേധം എന്നൊരു ഗ്രന്ഥവുംകൂടി നിർമ്മിച്ചിട്ടുള്ളതായി കേൾവിയുണ്ട്. ഏതായാലും ആ മഹാപുരുഷൻ അൻപതിൽപ്പരം ഉത്തമഗ്രന്ഥങ്ങളുടേയും അസംഖ്യം മുക്തകങ്ങളുടേയും നിർമ്മാതാവാണെന്ന് അകുതോഭയമായി ഉൽഘോഷിക്കാവുന്നതാണ്. ഗ്രന്ഥവിസ്തരത്തിൽ വളരെ വൈമനസ്യമുണ്ടെങ്കിലും ഈ കൃതികളെപ്പറ്റിയുള്ള പരാമർശനം തീരെ വിട്ടുകളയണമെന്ന് ആഗ്രഹമില്ലാത്തതിനാൽ അല്പം ചിലതെല്ലാം ഉപന്യസിക്കാം.

ഭട്ടതിരിയുടെ കാവ്യശൈലി

അച്ചുംബിതമായ ആശയപരമ്പര, അവയെ ആവിഷ്കരിക്കുന്നതിന് അത്യന്തോപയുക്തമായ ശബ്ദകോശം എന്നിവ ഭട്ടതിരിക്ക് ഏതു സന്ദർഭത്തിലും സ്വാധീനമാണ്. വ്യാകരണം മുതലായ ശാസ്ത്രങ്ങളിൽ തനിക്കുള്ള അഭൗമമായ പാണ്ഡിത്യത്തെ പ്രകടിപ്പിക്കുന്നതിനും തദ്വാരാ ശ്ലേഷാനുപ്രാണിതങ്ങളായ വർണ്ണനങ്ങൾ കൊണ്ടു പ്രൗഢന്മാരായ സഹൃദയന്മാരുടെ പരമാദരത്തെ ആവർജ്ജിക്കുന്നതിനും അദ്ദേഹത്തിനുള്ള സാമർത്ഥ്യം അന്യകവികളിൽ ഞാൻ കണ്ടിട്ടില്ല. അത്ര വലിയ തോതിൽ സ്തുതിക്കുവാനും നിന്ദിക്കുവാനും അദ്ദേഹത്തിന്റെ രസനയ്ക്ക് ഒന്നുപോലെ പ്രാഗല്ഭ്യമുണ്ട്. ശൃംഗാരം, വീരം, ഹാസ്യം ഈ രസങ്ങളെക്കൊണ്ടും ഭക്തിഭാവത്തെക്കൊണ്ടും രസികജനങ്ങളുടെ ഹൃദയങ്ങളെ തരളീകരിക്കുന്ന വിഷയത്തിൽ അദ്ദേഹം അദ്വിതീയനാണ്. വിഷയസംഗ്രഹണത്തിൽ അദ്ദേഹം ഏതു കവിയേയും ജയിക്കുന്നു. പല ഗ്രന്ഥങ്ങളിൽനിന്നും ചുവടേ ഉദ്ധരിക്കുന്ന പദ്യഗദ്യങ്ങളിൽനിന്ന് ഈ വസ്തുതകൾ കരതലാമലകംപോലെ സ്പഷ്ടീഭവിക്കുമെന്നു വിശ്വസിക്കുന്നു.

നാരായണീയം

ഭഗവൽസ്തോത്രപരമായ ഗ്രന്ഥസമൂഹം സംസ്കൃതത്തിൽ എന്നപോലെ അത്ര വിപുലവും ശ്രുതിമതിമധുരവുമായി മറ്റൊരു സാഹിത്യത്തിലുമില്ല. ആ സ്തോത്രങ്ങളിൽ ശങ്കരഭഗവൽപാദരുടെ സൗന്ദര്യലഹരിക്കു് അഗ്രപൂജാവകാശമുണ്ടെങ്കിലും അതു ഹ്രസ്വമാകയാൽ നാരായണീയവുമായുള്ള തുലനയെ അർഹിക്കുന്നില്ല. വേദാന്തദേശികരുടെ പാദുകാസഹസ്രം, വേങ്കടാദ്ധ്വരിയുടെ ലക്ഷ്മീസഹസ്രം മുതലായ കൃതികൾക്കു നാരായണീയത്തിന്റെ ആകർഷകത്വമുണ്ടെന്നു പറവാൻ ആരും സന്നദ്ധരാകുന്നതല്ല. ശബ്ദസുന്ദരമായ മൂകന്റെ പഞ്ചശതിയിൽ അർത്ഥം അത്യുൽകൃഷ്ടമെന്നോ പണ്ഡിതശ്ലാഘ്യമെന്നോ പര്യാപ്തമെന്നോ വാദിച്ചുനില്ക്കുവാൻ വൈഷമ്യമുണ്ട്. എങ്ങനെ നോക്കിയാലും ഈശ്വരസ്തുതികളിൽ 'ദ്വേധാ നാരായണീയം' അതായതു് നാരായണകഥാപ്രതിപാദകവും നാരായണകവിനിർമ്മിതവും എന്നു ഭട്ടതിരിതന്നെ പറയുന്ന ഈ സ്തോത്രരത്നം അതിപ്രധാനമായി പരിശോഭിക്കുന്നു. ഭഗവാനെ നേരിട്ടു് അഭിസംബോധനംചെയ്തുകൊണ്ടു് കഥാകഥനം ചെയ്യുന്നതാണു കവിക്കു് ഏതദ്വിഷയകമായി സിദ്ധിച്ചിട്ടുള്ള മഹാവിജയത്തിന്റെ ഒരു രഹസ്യം. ചില ദശകങ്ങളിൽ പത്തിലധികം ശ്ലോകങ്ങളുള്ളതിനാൽ ആകെ ആയിരത്തി മുപ്പത്തിയാറു ശ്ലോകങ്ങൾ ഈ കൃതിയിലുണ്ട്. ഭാഗവതപുരാണത്തിലെന്നതുപോലെ അതിന്റെ

സാരസർവസ്വമായ ഈ ഗ്രന്ഥത്തിലും കലിയുഗത്തിൽ മോക്ഷസാധന സാമഗ്രിയിൽ വിഷ്ണുഭക്തിക്കുള്ള പാരമ്യത്തെയാണ് കവി പ്രതിഷ്ഠാപനം ചെയ്യുന്നത്. 'സോയം കാലേയകാലോ ജയതി മുരരിപോ യത്ര സങ്കീർത്തനാദ്യൈർന്നിര്യത്നൈരേവ മാർഗ്ഗൈരഖിലദ! നചിരാൽ ത്വൽപ്രസാദം ഭജന്തേ' എന്ന പദ്യത്തിൽ അദ്ദേഹം സങ്കീർത്തനാദിമാർഗ്ഗങ്ങളിൽക്കൂടി വളരെ വേഗത്തിൽ ഭഗവൽപ്രസാദം നേടാവുന്ന കലികാലത്തെ പ്രകടമായി പ്രശംസിക്കുന്നു. വിഷ്ണുഭക്തിഹീനന്മാരായ ത്രൈവർണ്ണികന്മാരെപ്പറ്റി അദ്ദേഹത്തിനുള്ള അനാദരത്തിന് അതിരില്ല.

"സ്ത്രീശൂദ്രാസ്ത്വൽകഥാദിശ്രവണവിരഹിതാ
 ആസതാം തേ ദയാർഹാ-
സ്ത്വൽപാദാസന്നയാതാൻ ദ്വിജകുലജനുഷോ
 ഹന്ത! ശോചാമ്യശാന്താൻ
വൃത്ത്യർത്ഥം തേ യജന്തോ ബഹു കഥിതമപി
 ത്വാമനാകർണ്ണയന്തോ
ദൃപ്താ വിദ്യാഭിജാത്യൈഃ കിമു ന വിദധതേ?
 താദൃശം മാ കൃഥാ മാം."

എന്ന പദ്യം നോക്കുക. തരം കിട്ടുമ്പോൾ മഹാവിഷ്ണുവിന്റെ ഉൽകർഷസ്ഥാപനത്തിനു വേണ്ടി ശ്രീപരമേശ്വരനെ 'നഹിനിന്ദാ'ന്യായേന അല്പം തരംതാഴ്ത്തുവാൻപോലും അദ്ദേഹം മടിക്കുന്നില്ല. "സ ച ദിദേശ ഗിരീശമുപാസിതും, ന തു ഭവന്ത മബന്ധുമസാധുഷു" അതായത് 'നാരദമഹർഷി വൃകാസുരനോടു ശിവനെയല്ലാതെ ദുഷ്ടന്മാർക്കു ശത്രുവായ അങ്ങയെ ഉപാസിക്കുവാൻ ഉപദേശിച്ചില്ല' എന്ന വൃകവധഘട്ടത്തിലുള്ള വാക്യം ഇതിനൊരു തെളിവാണ്. തൊണ്ണൂറാംദശകം മുഴുവൻതന്നെ വിഷ്ണുഭക്തി പ്രരോചനത്തിനുവേണ്ടി ഇതര ദേവന്മാർക്കുള്ള അപകർഷത്തെ പ്രദർശിപ്പിക്കുവാൻ മഹാകവി വിനിയോഗിക്കുന്നു. 'ശ്രീശങ്കരോപി ഭഗവൻ' എന്ന പദ്യത്തിൽ തന്റെ വാദത്തെ ഉറപ്പിക്കുന്നതിനുവേണ്ടി ഭഗവൽപാദരെ സാക്ഷിയാക്കുന്നു. കൃഷ്ണാവതാരത്തിന്റെ മഹിമാതിശയത്തെ എത്ര വർണ്ണിച്ചാലും അദ്ദേഹത്തിനു തൃപ്തി വരുന്നില്ല. 'ത്വത്തോധികോ വരദ! കൃഷ്ണതനുസ്ത്വമേവ' എന്നു നാരായണാവതാരത്തിൽ പറയുന്നു. ബാണയുദ്ധഘട്ടത്തിലുള്ള

"മുഹുസ്താവച്ഛക്രം വരുണമജയോ നന്ദഹരണേ
യമം ബാലാനീതൗ ദവദഹനപാനേഽനിലസഖം
വിധിം വത്സസ്തേയേ ഗിരിശമിഹ ബാണസ്യ സമരേ
വിഭോ! വിശ്വോൽകർഷീ തദയമവതാരോ വിജയതേ"

എന്ന പദ്യം ഭട്ടതിരിയുടെ ഈ മനോഭാവത്തിനു മൂർദ്ധാഭിഷിക്തോദാഹരണമാണ്. വിസ്തൃതങ്ങളായ കഥകൾ സംക്ഷേപിക്കുന്നതിനുള്ള ശക്തിക്കു 34, 35 ഈ രണ്ടു ദശകങ്ങളിലുള്ള രാമായണോപാഖ്യാനവും 86-ാംദശകത്തിലെ ഭാരതോപാഖ്യാനവും 92, 93, 94 ഈ മൂന്നു ദശകങ്ങളിലെ ഉദ്ധവോപദേശവും ഉത്തമദൃഷ്ടാന്തങ്ങളാണ്.

"ജിഷ്ണോസ്ത്വം കൃഷ്ണ സൂതഃ ഖലു സമരമുഖേ
 ബന്ധുഘാതേ ദയാലും
ഖിന്നം തം വീക്ഷ്യ വീരം കിമിദമയി സഖേ!
 നിത്യ ഏകോയമാത്മാ

കോ വധ്യഃ കോത്ര ഹന്താ? തദിഹ വധഭയം
  പ്രോജ്ഝ്യ മയ്യർപ്പിതാത്മാ
ധർമ്മ്യം യുദ്ധം ചരേതി പ്രകൃതിമനയഥാ
  ദർശയൻ വിശ്വരൂപം”

എന്ന ഒറ്റശ്ലോകത്തിൽ ഗീതാരഹസ്യം മുഴുവൻ സമഞ്ജസമായി ഉൾക്കൊള്ളിച്ചിരിക്കുന്നു.

ഭട്ടതിരിക്കു സംസ്കൃതശബ്ദങ്ങളുടെ മേലുള്ള ആധിപത്യം ഇത്രമാത്രമെന്നു പരിച്ഛേദിക്കുവാൻ പ്രയാസമുണ്ട്. ആ വിഷയത്തിൽ സരസ്വതീദേവിയുടെ അനന്യസുലഭമായ അനുഗ്രഹത്തിന് അദ്ദേഹം പാത്രീഭവിച്ചിരുന്നു.

“കേശപാശധൃതപിഞ്ഛികാവിതതി സഞ്ചലന്മകരകുണ്ഡലം
ഹാരജാലവനമാലികാലളിതമംഗരാഗഘനസൗരഭം
പീതചേലധൃതകാഞ്ചികാഞ്ചിതമുദഞ്ചദംശുമണിനൂപുരം
രാസകേളിപരിഭൂഷിതം തവ ഹി രൂപമീശ! കലയാമഹേ”

എന്നു രാസക്രീഡാവർണ്ണനത്തിന് ഉപക്രമിക്കുന്ന കവിതന്നെയാണ്,

“ഉത്സർപ്പദ്വലിഭംഗഭീഷണഹനുഹ്രസ്വസ്ഥവീയസ്തര-
ഗ്രീവം പീവരദോശ്ശതോദ്ഗതനഖക്രൂരാംശുദൂരോല്ബണം
വ്യോമോല്ലംഘിഘനാഘനോപമഘനപ്രധ്വാന നിർദ്ധാവിത-
സ്പർദ്ധാലുപ്രകരം നമാമി ഭവതസ്തന്നാരസിംഹം വപുഃ”

എന്നു നരസിംഹരൂപിയായ മഹാവിഷ്ണുവിനെ വന്ദിക്കുന്നതു്. അതാതു രസത്തിനു് അനുഗുണമായ പദധോരണി ഭട്ടതിരിയെപ്പോലെ മറ്റേതു കവിക്കാണ് വശവർത്തിനിയായിട്ടുള്ളതു്? സർപ്പാധിപനായ കാളിയന്റെ ഉപസർപ്പണം

“അഥ ദിക്ഷു വിദിക്ഷു പരിക്ഷുഭിത-
ഭ്രമിതോദരവാരിനിനാദഭരൈഃ
ഉദകാദുദഗാദുരഗാധിപതി-
സ്ത്വദുപാന്തമശാന്തരുഷാന്ധമനാഃ”

എന്ന പദ്യത്തിൽ പ്രപഞ്ചനം ചെയ്യുന്നു.

“അധിരുഹ്യ തതഃ ഫണിരാജഫണാൻ
നനൃതേ ഭവതാ മൃദുപാദരുചാ
കളശിഞ്ജിതനൂപുരമഞ്ജുമിളൽ-
കരകങ്കണസംകുലസംക്വണിതം”

എന്ന ശ്ലോകത്തിൽ ആ ഫണിശിരസ്സുകളിൽ ഭഗവാൻ നർത്തനം ചെയ്യുമ്പോളുണ്ടാകാവുന്ന ശബ്ദം നമുക്കു ശ്രവണഗോചരമായി തോന്നിപ്പോകുന്നു.

“ഊർദ്ധ്വപ്രസാരിപരിധൂമ്രവിധൂതരോമാ
പ്രോൽക്ഷിപ്തബാലധിരവാങ്മുഖഘോരഘോണഃ
തൂർണ്ണപ്രദീർണ്ണജലദഃ പരിഘൂർണ്ണദക്ഷ്ണാ
സ്തോതൄൻ മുനീൻ ശിശിരയന്നവതേരിഥത്വം”

എന്ന പദ്യത്തിൽ കാണുന്ന ആദിവരാഹചിത്രം അനുവാചകന്മാരായ സഹൃദയന്മാരുടെ ഹൃദയഭിത്തികളിൽനിന്നു് ആയുരന്തത്തോളം മായുന്നതല്ല.

"സായം സ ഗോപഭവനാനി ഭവച്ചരിത്ര-
ഗീതാമൃതപ്രസൃതകർണ്ണരസായനാനി
പശ്യൻ പ്രമോദസരിതേവ കിലോഹ്യമാനോ
ഗച്ഛൻ ഭവദ്ഭവനസന്നിധിമന്വയാസീൽ.

താവദ്ദദർശ പശുദോഹവിലോകലോലം
ഭക്തോത്തമാഗതിമിവ പ്രതിപാലയന്തം
ഭൂമൻ! ഭവന്തമയമഗ്രജവന്തമന്തർ-
ബ്രഹ്മാൻഭൂതിരസസിന്ധുമിവോദ്വമന്തം."

എന്നുംമറ്റുമുള്ള അക്രൂരാഗമവർണ്ണനം ആരെയാണ് കോൾമയിർക്കൊള്ളിക്കാത്തത്? ഭട്ടതിരിയുടെ അലങ്കാരപ്രയോഗങ്ങളും അത്യന്തം രമണീയങ്ങളാകുന്നു.

"ഗ്രാമപ്രപാതപരിവിഷ്ടഗരിഷ്ഠദേഹ-
ഭ്രഷ്ടാസുദുഷ്ടദനുജോപരി ധൃഷ്ടഹാസം
ആഘ്നാനമംബുജകരേണ ഭവന്തമേത്യ
ഗോപാ ദധുർഗ്ഗിരിവരാദിവ നീലരത്നം."

ഇത്യാദി പദ്യങ്ങൾ പരിശോധിക്കുക. ഫലിതരസം ഊറുന്ന പൊടിക്കൈകൾ പല സ്ഥലങ്ങളിലും ദർശിയ്ക്കാവുന്നതാണ്.

'ഗന്ധർവതാമേഷ ഗതോപി രൂക്ഷൈർനാദൈസ്സമുദ്വേജിത
സർവലോകഃ' 'ചിരാദഭക്താഃ ഖലു തേ മഹീസുരാഃ, കഥം
ഹി ഭക്തം ത്വയി തൈസ്സമർപ്യതേ?' 'ഗോപീകുചകലശചിര
സ്പർദ്ധിനം കുംഭമസ്യ' (കുവലയാപീഡത്തിന്റെ)

"വിരഹേഷ്വംഗാരമയഃ ശൃംഗാരമയശ്ച സംഗമേ ഹി ത്വം
നിതരാമംഗാരമയസ്തത്ര പുനസ്സംഗമേപി ചിത്രമിദം"

ഇത്യാദി പ്രയോഗങ്ങൾ വായിച്ചാൽ ആരും ചിരിച്ചുപോകും.

ഭട്ടതിരിക്കു ഗുരുവായൂരപ്പന്റെ സാക്ഷാൽക്കാരം സിദ്ധിച്ചു എന്നു ഭക്തന്മാർ വിശ്വസിക്കുന്നു. "അഗ്രേ പശ്യാമി തേജോ നിബിഡതരകളായാവലീലോഭനീയം" എന്നു തുടങ്ങുന്ന നൂറാമത്തെ ദശകം ആ സാക്ഷാൽകാരം ലഭിച്ച അവസരത്തിൽ ബഹിർഗ്ഗമിച്ച സ്തോത്രമാണെന്നാണ് ഐതിഹ്യം. രാജസൂയപ്രബന്ധം വ്യാഖ്യാനിക്കുമ്പോൾ വട്ടപ്പള്ളി പാച്ചുമൂത്തത് "ഗുരുപവനപുരേന്വക്ഷമൈക്ഷിഷ്ട കൃഷ്ണം" എന്ന് അദ്ദേഹത്തെപ്പറ്റി വർണ്ണിക്കുന്നു. അങ്ങനെയുള്ള സർവ്വജ്ഞകല്പനായ മഹാകവിമൂർദ്ധന്യൻ "യൽകിഞ്ചിദപ്യവിദുഷാപി വിഭോമയോക്തം" എന്നും 'അജ്ഞാത്വാ തേ മഹത്ത്വം യദിഹ നിഗദിതം വിശ്വനാഥ! ക്ഷമേഥാഃ' എന്നും തന്റെ അനഭിജ്ഞതയെ ഉദീരണം ചെയ്യുന്നത് അദ്ദേഹത്തിന്റെ വിശിഷ്ടമായ വിനയസമ്പത്തിന്റെ നിദർശനമായി മാത്രമേ അനുവാചകന്മാർ പരിഗണിക്കുകയുള്ളൂ.

നാരായണീയവ്യാഖ്യാ

നാരായണീയത്തിനു ഭക്തപ്രിയ എന്ന വ്യാഖ്യാനം മാത്രമേ പ്രാചീനമായുള്ളു. അതു ദേശമംഗലത്തു് ഉഴുത്തിരവാരിയരുടേതാണെന്നു ചിലർ പറയുന്നുണ്ടെങ്കിലും ആ പ്രവാദം നിർമ്മൂലമെന്നാണ് തോന്നുന്നതു്. വാസുദേവൻ എന്നൊരു പണ്ഡിതനാണ് അതിന്റെ രചയിതാവെന്ന് ഒരു ഗ്രന്ഥമാതൃകയിൽ കാണുന്ന അധോലിഖിതമായ ശ്ലോകത്തിൽനിന്നു നമുക്കു ധരിക്കുവാൻ കഴിയും.

“സന്ദാനിതാൽ സരസരീതിപദാവലീഭിർ
ന്നാരായണീയമണിസമ്പുടതോർത്ഥജാതം
ശ്രീവാസുദേവവിവൃതിക്രമചിത്രയന്ത്ര-
പ്രോദ്ഘാടിതാദ്ദുപഹരന്തു വിമുക്തിമൂല്യം.”

ഈ വാസുദേവന്റെ കാലദേശങ്ങളെപ്പറ്റി അറിവില്ല. സകല വിഷയങ്ങളിലും സംശയച്ഛേദിയായ ഒരു വ്യാഖ്യാനമല്ല ഭക്തപ്രിയ. ചില ശ്ലോകങ്ങൾക്ക് അർത്ഥം തീരെ ചുരുങ്ങിപ്പോയിരിക്കുന്നു. വ്യാകരണപ്രയോഗങ്ങളെപ്പറ്റി വ്യാഖ്യാതാവിനു യാതൊന്നും പറയുവാനില്ല. എങ്കിലും വേദാന്തഗന്ധികളായ ഭാഗങ്ങൾക്കു വിശദമായ അർത്ഥവിവരണമുണ്ട്. ഓരോ സ്കന്ധത്തിലേയും കഥ ആരംഭിക്കുമ്പോൾ ഓരോ അവതരണശ്ലോകം ചേർത്തിട്ടുള്ളതു പ്രസ്താവനീയമാകുന്നു.

“വർണ്ണിതേ രാമചരിതേ കിമന്യൈശ്ചരിതൈരിതി
തൽപ്രധാനേശാനുകഥാ ലക്ഷ്യതേ നവമോദിതാ”

എന്നതു നവമസ്കന്ധത്തെ അവതരിപ്പിക്കുന്ന ശ്ലോകമാണ്.

ശ്രീപാദസപ്തതി

ശാർദ്ദൂലവിക്രീഡിതവൃത്തത്തിൽ മൂക്കോലക്കൽ പാർവ്വതീദേവിയെ അഭിസംബോധന ചെയ്തുകൊണ്ട് ആ ജഗന്മാതാവിന്റെ പാദാരവിന്ദങ്ങളെ വർണ്ണിക്കുന്ന സ്തോത്രമാകുന്നു ശ്രീപാദസപ്തതി. അർത്ഥചമൽക്കാരമാണ് ഈ സ്തോത്രത്തിൽ ഐദംപര്യേണ പ്രശോഭിക്കുന്നതു്. “സൈഷാ മുക്തിപുരീഗിരീന്ദ്രതനയാഭക്തേന നാരായണേനാ ബദ്ധാ ഖലു സപ്തതിർദ്ദിശതു വഃ കല്യാണഹല്ലോഹലം” എന്ന ഒടുവിലത്തെ ശ്ലോകത്തിന്റെ ഉത്തരാർദ്ധത്തിൽ കവി സ്വനാമധേയത്തെ ഘടിപ്പിച്ചിട്ടുണ്ട്. മാതൃക കാണിയ്ക്കുവാൻ രണ്ടു പദ്യങ്ങൾ ചുവടെ ചേർക്കാം:

“ത്വൽപാദോജ്ജ്വലരൂപകല്പലതികാബാലപ്രവാളദ്വയം
യേ താവൽ കലയന്തി ജാതു ശിരസാ നമ്രേണ കമ്രോജ്ജ്വലം
തേഷാമേവ ഹി ദേവി! നന്ദനവനക്രീഡാസു ലഭ്യം പുന-
സ്വർവല്ലീതരുണപ്രവാളഭരണം; സേവാനുരൂപം ഫലം.”

“ആനമ്രസ്യ പുരദ്രുഹശ്ശിരസി തേ പാദാബ്ജപാതശ്ശിവേ!
ജീയാദ്യേന ബഭ്രുവ പങ്കജവതീ മൗലിസ്രവന്തീ ക്ഷണം
കിഞ്ചോദഞ്ചിതബാലപല്ലവവതീ ജാതാ ജടാവല്ലരീ
ലാക്ഷാപാതവശേന സാന്ധ്യസുഷമാ സാന്ദ്രാ ച ചാന്ദ്രീ കലാ.”

ഗുരുവായുപുരേശസ്തോത്രം

ഈ ചെറിയ കൃതിയിൽ മനോഹരങ്ങളായ പന്ത്രണ്ടു ശ്ലോകങ്ങൾ അടങ്ങിയിരിക്കുന്നു. അവയിൽ നാലു ശ്ലോകങ്ങൾ അടിയിൽ പകർത്തുന്നു:

“ശ്രുത്വാ നിരസ്താഖിലദോഷമേനം
ത്രിദോഷശാന്ത്യൈ വയമാഗതാഃ സ്മഃ
അപി ത്വിദാനീം ഗുരുവായുനാഥം
സ്മരച്ചതുർദ്ദോഷമമും പ്രതീമഃ”

"ചിത്രം ബതേദമനിലാലയനാഥ! യത്ത്വം
നിത്യം ഗദാന്തകലിതോപി ഗദാൻ ജഹാസി
യദ്വാ ന ചിത്രമരിണാന്തഗതോപി യത്ത്വം
തേനൈവ താവദരിസംഘമപാകരോഷി."

"ഭക്തൗഘേഷു ധൃതാദരാം ധൃതദരാമേകത്ര ഹസ്താംബുജേ
പദ്മാധാരണപദ്മധാരണലസദ്വക്ഷഃകരാംഭോരുഹാം
ആത്തോദഗ്രസുദർശനാമപശമൈർദ്ദുർദ്ദശനാമദ്ഭുത-
ച്ഛായാം കാമപി വായുമന്ദിരഗതാം ധ്യായാമി മായാമയീം"

"നഷ്ടാംഗപ്രസരാഃ പദക്രമകഥാഹീനാ നിലീനാഃ ക്വചി-
ദ്വേദാ രോഗദശാം ഗതാ ഇവ പുരാ മീനാത്മകേന ത്വയാ
ദൈത്യച്ഛേദചികിത്സയൈവ നിതരാമുല്ലാഘതാം പ്രാപിതാഃ
പൂർണ്ണാംഗാഃ പ്രസരന്തി ഹന്ത! ഭുവനേ വാതാലയാധീശ്വര!"

ഗോശ്രീനഗരവർണ്ണനം

അതിദീർഘമായ ഒരു ഗദ്യമാണ് ഗോശ്രീനഗരവർണ്ണനം. "ഇഹ ഖലു ചരമജലധിപരമോത്തുംഗതരംഗസംഘസമാസ്ഫാലനഘോഷഭീഷണതര" എന്നിങ്ങനെയാണ് അത് ആരംഭിക്കുന്നത്. "ശ്യാമധവളശോണരുചിദീപ്രതരകൂർപ്പാസൈരാപ്രപദീനനി ഗൂഹിതഗാത്രതയാ പ്രാവൃഡംഭോദൈശ്ശരദംഭോദൈസ്സന്ധ്യാംഭോദൈശ്ച സംഭ്രയകുംഭിനീതലേ സംഭ്രമദ്ഭിരിവ ദൃശ്യമാനൈർന്നിതംബബിംബലംബിതക രാളകരവാളതയാ ദന്ദശൂകഭീമരൂപചന്ദനദ്രുമായ മാണതുംഗപാണ്ഡുവിഗ്രഹൈഃ കുഞ്ജഗർഭദൃശ്യമാനപക്വപൃഥുല ഡാഡിമീഫലായമാനൈഃ കഞ്ചുകാന്തകിഞ്ചിദവേക്ഷണീയ വിപാണ്ഡുരവദനബിംബൈഃ പാരസീകലോകൈഃ" എന്ന കൊച്ചിയിലെ പോർത്തുഗീസുഭടന്മാരെ കവി വർണ്ണിക്കുന്നു. അവിടത്തെ പണ്യവീഥിയുടെ അപദാനങ്ങളെ പ്രശംസിക്കുമ്പോൾ ഭട്ടതിരിക്ക് അത്യന്തം അഭിമതമായ ശ്ലേഷപ്രയോഗത്തിനും പഴുതു കിട്ടുന്നു. "ക്വചന ലീലാവതീവിഹാരേ ഷ്വിവ വരാടകാകണീപണാദിയോഗവിയോഗഗണനസമുദ്ഘോഷിതേഷു, കുഹചന തർക്കമാർഗ്ഗേഷ്വിവ ബഹുതരമാന വ്യവഹാരശാലിഷു, കുത്രചിൽ സമാസശാസ്ത്രേഷ്വിവാവ്യയീ ഭാവോ ദഞ്ചിതബഹുവ്രീഹിസഹിതതൽ പുരുഷാദ്യധിഷ്ഠിതേഷു" ഇത്യാദി പങ്ക്തികൾ നോക്കുക. ചില ഭാഗങ്ങൾ പദ്യഗന്ധികളാണ്. "പര്യന്തധരണിതലനിര്യന്ത്രണ പ്രചലദതുല ബലസുഭടകുലസംരചിതചാരുതരകേളിസമരാ ലോക കൗതുഹലാപതിതസകലജനസഹമിളിത യുവതികുലകുചകലശപരിമൃദിതപരമാംഗപരമപ്രമോദവശയുവപരിഷദവിരതപുരോഗത വിശേഷേ" എന്നും മറ്റുമുള്ള പങ്ക്തികൾ അതിന് ഉദാഹരണങ്ങളാകുന്നു.

ഈ ഗദ്യത്തിൽത്തന്നെ കൊല്ലം 776 മുതൽ 790 വരെ കൊച്ചിരാജ്യം ഭരിച്ചിരുന്ന വീരകേരളവർമ്മമഹാരാജാവിന്റെ ഒരു പ്രശസ്തി ഉൾപ്പെടുന്നുണ്ട്. "ക്ഷീരാംബുരാശിരിവാനന്തഭോഗസുഖിതപുരുഷോത്തമസേവിതഃ, ലവണാംബുരാശിരിവ നിരവധിലാവണ്യമയസ്വരൂപഃ, യദുവംശ ഇവ ശൗര്യാലം ബനോഗ്രസേനാശ്രിതഃ, ഹേഹയ ഇവ കൃതവീര്യസംഭവാർജ്ജുനയശോവിഭൂഷിത ജനാർദ്ദന ഇവ നയനമിതം ദ്വാദശാത്മമണ്ഡലമുദ്വഹൻ . . . മാടക്ഷിതിവരോ വീരകേരളനാമാവിജയതേ" എന്നതു് ആ പ്രശസ്തിയുടെ ഒരു ഭാഗമാണ്. വീരകേരളവർമ്മമഹാരാജാവു

കൊല്ലം 779-ൽ തിരുവനന്തപുരത്തു ശ്രീപത്മനാഭസ്വാമിക്ഷേത്രത്തിൽ തൊഴുതു കാണിക്കയിട്ടിട്ടുണ്ട്. പ്രസ്തുതഗദ്യം അവിടുന്നു സന്തോഷപുരസ്സരം സ്വീകരിച്ചതായി മഹാകവിതന്നെ

“രചനാലലനാമുദ്യൽപദവിന്യാസകോമളാം
ഉരരീകൃതവാൻ ഹന്ത! രന്തും പ്രതിദിനം വിഭുഃ”

എന്ന ശ്ലോകത്തിൽ രേഖപ്പെടുത്തിയിരിക്കുന്നു.

മാടരാജപ്രശസ്തി

ഭട്ടതിരി മറ്റൊരവസരത്തിൽ വീര കേരളമഹാരാജാവിനു കുറേ പദ്യങ്ങളും ഒരു ഗദ്യവും നിർമ്മിച്ചു സമർപ്പിക്കുകയുണ്ടായി. അന്നു സാമൂതിരിപ്പാടുമായുള്ള യുദ്ധം പ്രമാണിച്ചു മഹാരാജാവു തൃക്കണാമതിലകത്തു താമസിക്കുകയായിരുന്നു. പദ്യങ്ങൾ പതിനെട്ടോളമുള്ളതിൽ നാലെണ്ണം അടിയിൽ പകർത്താം:

“വിശ്വാലങ്കാരഭൂതസ്സ്വയമഭിരമസേ
നന്വലങ്കാരമാർഗ്ഗേ;
നീതൗ കാവ്യപ്രകാശഃ പുനരപി ഭജസേ
ചാരുകാവ്യപ്രകാശം;
തേനൈവം പൗനരുക്ത്യം ഭജസി യദധുനാ
രാജരത്നാംകുര ത്വം
തന്മന്യേ സാധു താവന്ന വര യമകതാ
മാദധാസി പ്രജാനാം.”

“ആചന്ദ്രാർക്കം ധരിത്ര്യാമിഹ പരിരമതാം
രക്തപദ്മാക്ഷവക്ഷഃ-
സദ്മാവാസാനപേക്ഷഃ സ്വയമുപഗതപ-
ദ്മാലയാലാളിതാത്മാ,
സോയം വിഷ്ണൂർജ്ജദ്ദൂർജ്ജസ്വലഭുജമഹിമാ
ദുഷ്പ്രവേശപ്രതീപ-
ക്ഷ്മാപവ്യൂഹാടവീപാടനരഭസമഹാ-
പാടവീ മാടവീരഃ.”

“ശ്വേതാദ്വൈതകരേണ താവകയശഃപൂരേണ മാടപ്രഭോ!
വർണ്ണാളീ വിവിധാപി നാമ ഭുവനേഷ്വഹ്നായനിഹ്നൂയതേ;
നിശ്ശേഷഞ്ച പദം ത്വയാ ഖലു ഹൃതം സദ്യഃ പരേഷാമഹോ
തസ്മാദ്വർണ്ണപദപ്രസംഗവിലയേ പദ്യം കഥം ഗദ്യതേ?”

“ശ്വേതീകുർവതി സർവതസ്ത്രിജഗതീം
ത്വൽകീർത്തിപൂരേധുനാ
മാടക്ഷ്മാവര! സത്യമാപണജുഷാം
ഭൂയാൻ വിഷാദോദയഃ;
രത്നാനി സ്ഫടികീകൃതാനി;
കനകൈസ്സംപ്രാപ്യതേ രൂപ്യതാ;
യാതാ ച പ്രചുരാ ദുകൂലപടലീ

ധൗതാംബരാഡംബരം.”

ഗദ്യത്തിൽനിന്നും ചിലപംക്തികൾകൂടി ഉദ്ധരിക്കാം: “ജയ ജയ ജയ യശഃപരിമളപരിമിളദനേകാനീകശതസേവിതതമേ, വിതതമേരുശൃംഗതുംഗഗാംഗേയഗോപുരവിരാജിതേ . . . ശാരദാം ബുധരശർവപർവതസുപർവനദീപ്രകാശാം, ദീപപ്രകാശാഞ്ചല സമാനാം, സമാനാംഭോജവൈരിസാധർമ്മ്യസന്തതസമുന്മീലിതകൈരവപ്രപഞ്ചകോരകാം, ചകോരകാംഗനാകുലാഭംഗസമ്മദകരീം, മദകരീന്ദ്രദന്തപ്രരോഹസിതാം, ഹസിതാംബികാപതി കായശോഭാം, യശോഭാം പ്രതന്വാന, പ്രതന്വാനമിതഭ്രൂ വല്ലിമാത്രനിയമിതകുരുകുരുരകുന്തി കുന്തളമാളവസൗവീരകേരള, വീരകേരള . . . ” ഇത്തരത്തിൽ ഒരു പദത്തിലെ അന്തിമാക്ഷരങ്ങൾ അടുത്ത പദത്തിലെ ആദിമാക്ഷരങ്ങളാക്കി രചിക്കുന്ന ഗദ്യത്തിനു ശൃംഖലാഗദ്യമെന്നു പേർ പറയുന്നു.

ശൈലാബ്ധീശ്വരപ്രശസ്തി

ഇത്രമാത്രം ദീർഘമല്ലാത്തൊരു ശൃംഖലാഗദ്യം അന്നത്തെ സാമൂതിരിരാജാവിനെപ്പറ്റിയുമുണ്ട്. അതാണ് ശൈലാബ്ധീശ്വരപ്രശസ്തി എന്ന പേരിൽ അറിയപ്പെടുന്നതു്. “ജയ ജയ ജയ ലക്ഷ്മീനിവാസവലഭേ! വലഭേദനപ്രമുഖനിഖിലവൃന്ദാരകവൃന്ദസംഭാവിതപരാക്രമ, പരാക്രമണോർജ്ജിതസാരഭുജദണ്ഡ, ദണ്ഡനീയജനമർദ്ദന നിർദ്ദയഹൃദയാംബുജ, ദയാംബുജഹിമശീതളഹൃദയ, സഹൃദയ ജനമനഃപുണ്ഡരീകഷണ്ഡചണ്ഡകര” എന്നിങ്ങനെയാണ് അതിന്റെ ഗതി.

മുക്തകങ്ങൾ

ഭട്ടതിരിയുടെ ഒറ്റശ്ലോകങ്ങൾ അസംഖ്യേയങ്ങളാണ് എന്നു പറഞ്ഞുവല്ലോ. മാതൃകകാണിക്കുവാൻ അവയിൽ ചിലതു ചുവടേ പകർത്തുന്നു.

1 അമ്പലപ്പുഴ ശ്രീകൃഷ്ണൻ

“നാലം ബാലമൃഗീദൃശാം കുചതടാ-
ദ്ദ്യാവർത്തിതും കുത്രചി-
ന്നാലം വാ സരസേഷു കാവ്യസരസാ-
ലാപേഷ്വനാലോചിതും
ലോലം മേ ഹൃദയം തഥാപി ഗഗന-
സ്രോതസ്വിനീസംഗിനം
ലോലംബദ്യുതിലോഭനീയവപുഷം
ബാലം ബതാലംബതേ.”

2 വൈക്കത്തപ്പൻ

“ധാമാനി വ്യാഘ്രപുര്യാം പ്രകടിതനിജഭ്രൂ-
മാനി നിത്യം പ്രപുഷ്യദ്-
ഗംഗാസംഗത്വരാണി, ക്ഷിതിധരസുതയാ
സാധു സംഗത്വരാണി,
ഏതാനി സ്മിതഫാലേക്ഷണദഹനശിഖാ-
ഗാഢലീഢസ്മരാണി,
വ്യാമൂഢൈരസ്മരാണി, പ്രണതജനതമോ-

ഘലസ്മരാണി, സ്മരാണി.”

3 ചെറുമന്നത്തു ശിവൻ

“സ്ഥാണുസ്സന്നപി നമ്വഹോ! ബഹുതരൈ-
ശ്ശാഖാശതൈർല്ലക്ഷ്യസേ;
ദക്ഷധ്വംസകരോപി വിശ്വഭരണേ
ത്വം ദക്ഷ ഏവ സ്വയം;
സർവജ്ഞോപി ച ബാലമന്ദനിലയേ
ലീലായസേ; കിന്ത്വിദം
വൈഷമ്യം ചരിതേഷു വിസ്ഫുരതി തേ
ഭൂതേശ! നേത്രേഷ്വിവ.”

4 കുമാരനല്ലൂർ ഭഗവതി

“ഭാഷന്തേ ഭസ്മലേപം തവ സിതഹസിത-
ച്ഛായമേവ സ്മരാരേഃ;
ഫാലം തേ നാകനദ്യാം പ്രതിഫലിതമഹോ!
ബാലചന്ദ്രം വദന്തി;
നീലം തേ ബാഹുവല്ലീരുചിഭരമനിശം
ഗാഢകണ്ഠഗ്രഹേഷു
വ്യാലീനം തം കുമാരീപുരഗിരിതനയേ!
ഹാലമിത്യാലപന്തി.”

5 വടക്കുംകൂർ ഗോദവർമ്മരാജാവ്

“ത്വദ്ധാമ്നാ കാഞ്ചനാദ്രൗ ദ്രവതി സുരഗണാഃ
പ്രാപുരാർത്താ വിരിഞ്ചം;
സോയം പ്രാഗേവ ശംഭും ശരണമുപഗതഃ
പങ്കജമ്ലാനിഖിന്നഃ;
ശംഭുഃ പ്രഗേവ യാതോ രജതഗിരിവിനാ-
ശാകുലഃ പദ്മനാഭം;
സോപി ക്ഷീരാബ്ധിശോഷാദവശമതിരഗാ-
ത്ത്വന്മനീഷാം വിശാലാം.”

6 സ്ത്രീചാട്ടു

“ആസ്താം പീയൂഷലാഭസ്സുമുഖി! ഗരജരാ-
മൃത്യുഹാരീ പ്രസിദ്ധ-
സ്തല്ലാഭോപായചിന്താപി ച ഗരളജുഷോ
ഹേതുരല്ലാഘതായാഃ;
നോ ചേദാലോലദൃഷ്ടിപ്രതിഭയഭുജഗീ
ദഷ്ടമർമ്മാ മുഹുസ്തേ
യാമേവാലംബ്യ ജീവേ കഥമധരസുധാ-
മാധുരീമപ്യജാനൻ?”

7 ശ്ലേഷസുന്ദരമായ ഒരു ശൃംഗാരശ്ലോകം

"നാരായണീയാ കരുണാ മനോജ്ഞാ
സൈവാർത്ഥനീയാ സുരതോത്സുകാനാം
പുണ്യേന ലഭ്യാ യദി ലഭ്യതേऽസാ-
വസുവ്യയോപ്യുത്സവ ഏവ നൃണാം."

ഇതു് അമ്പലപ്പുഴവച്ചുണ്ടാക്കിയ ഒരു ശ്ലോകമാണെന്നു കേട്ടിട്ടുണ്ടു്.

8 രോഗങ്ങളോടു്

"ഹേ രോഗാ നനു യൂയമേവ സുഹൃദോ യൈർന്നിസ് ഹോഹം കൃതഃ
കാവ്യാലംകൃതിതർക്കകോവിദസഭായോഗേഷു ഭോഗേഷു ച
നോ ചേൽ കൃഷ്ണപദാരവിന്ദഭജനം വേദാന്തചിന്താമപി
ത്യക്ത്വാ ശ്വ ശ്വ ഇതി ഭ്രമാദഹരഹോ യാമ്യേവ യാമ്യാം പുരീം."

9 പുന്നത്തൂർ കോട്ടയിൽ കൂടിയാട്ടത്തിന്നു കൂട്ടുകാർ വിളിച്ചപ്പോൾ

"യഃ കൃത്വാ വിശ്വരംഗം രജനിയവനികം
 പ്രോജ്ജ്വലദ്ഭാനുദീപം
ശശ്വത്സന്തുഷ്ടസംപ്രേക്ഷകമഖിലജഗദ്-
 ഭ്രാന്തിനാട്യം വിതത്യ
കർമ്മൗഘോച്ചണ്ഡമാർദ്ദംഗികലയവശഗാൻ
 വാസനാഗാനസക്താൻ
ജീവച്ഛാത്രാൻ മുകുന്ദസ്സ്വയമഭിരമതേ
 ക്രീഡയൻ സോऽസ്തു ഭൂത്യൈ."

10 786 മിഥുനത്തിൽ ഭാരതപ്പുഴ കവിഞ്ഞൊഴുകിയതിനെപ്പറ്റി

"നദീപുഷ്ടിരസഹ്യാ നു നഹ്യസാരം പയോജനി;
നിജാൽ കുടീരാൽ സായാഹ്നേ നഷ്ടാർത്ഥാഃ പ്രയയുർജ്ജനാഃ."

ഇതിൽ 'നദീപുഷ്ടിരസഹ്യാ' എന്ന ഭാഗം കലിദിന സൂചകമാണു്.

ചമ്പൂപ്രബന്ധങ്ങൾ

കേരളത്തിൽ ചാക്യാന്മാരുടേയും പാഠകന്മാരുടേയും കഥാപ്രസംഗപരിപാടി അന്യത്ര അദൃശ്യവും അതുകൊണ്ടു കേരളീയർക്കു ലഭിച്ചിട്ടുള്ള സംസ്കാരസമ്പത്തു് അത്യന്തം മഹനീയവുമാണെന്നു മുമ്പു സൂചിപ്പിച്ചിട്ടുണ്ടല്ലോ. പുനംനമ്പൂരിയും മറ്റും മണിപ്രവാളചമ്പുക്കൾ നിർമ്മിച്ചപ്പോൾ അവയും ഭോജചമ്പു മുതലായ സംസ്കൃതപ്രബന്ധങ്ങൾക്കു പുറമേ, അവർ പ്രവചനത്തിനായി ഉപയോഗിച്ചുതുടങ്ങിയിരിക്കണം. എന്നാൽ അവരുടെ പ്രത്യേകാവശ്യത്തിനുവേണ്ടി നിർമ്മിതങ്ങളല്ലാത്ത അത്തരത്തിലുള്ള സംസ്കൃതകൃതികൾകൊണ്ടു് അവർക്കോ, മണിപ്രവാളകൃതികൾകൊണ്ടു് അന്നത്തെ പണ്ഡിതന്മാർക്കോ, പരിപൂർണ്ണമായ സംതൃപ്തിക്കു മാർഗ്ഗമില്ലായിരുന്നു. ആ ദശാസന്ധിയിലാണു് കുട്ടഞ്ചേരി ഇരവിച്ചാക്യാർ തന്റെ പ്രിയസുഹൃത്തായ ഭട്ടതിരിയോടു ചാക്യാന്മാർക്കു കഥാപ്രസംഗത്തിനായി ഏതാനും സംസ്കൃതചമ്പുക്കൾ രചിക്കണമെന്നു് അപേക്ഷിക്കുകയും ആ അപേക്ഷയെ അത്തരത്തിലുള്ള കാവ്യനിർമ്മിതിക്കു സർവഥാ അധികാരിയായ ഭട്ടതിരി ആദരപൂർവം അംഗീകരിക്കുകയും ചെയ്തതു്. പ്രബന്ധസാമ്രാജ്യത്തിൽ രസംകൊണ്ടു രാമായണചമ്പുവിൽ ഭോജനും, ഉല്ലേഖംകൊണ്ടു ഭാരതചമ്പുവിൽ അനന്തഭട്ടനും, ശ്ലേഷംകൊണ്ടു നളചമ്പുവിൽ

ത്രിവിക്രമഭട്ടനും, ഫലിതംകൊണ്ടു നീലകണ്ഠവിജയത്തിൽ നീലകണ്ഠദീക്ഷിതരും, ഓരോ പ്രകാരത്തിൽ അധിരാജപദത്തിന് അവകാശികളാണെങ്കിലും സർവപഥീനമായ ഉപാധികൊണ്ടു തുലനംചെയ്യുകയാണെങ്കിൽ ഭട്ടതിരി ആ വശ്യവചസ്സുകളെയെല്ലാം അനായാസേന ജയിച്ച് ആ സാമ്രാജ്യത്തിൽ ഏകച്ഛത്രാധിപതിയായി പരിലസിക്കുന്നതു ഭാവുകന്മാർക്കു പ്രേക്ഷിക്കാവുന്നതാകുന്നു. മഹാകവിയുടെ പൂർവമീമാംസാപാണ്ഡിത്യത്തിനു രാജസൂയവും, കവനകലാപാടവത്തിനു സുഭദ്രാഹരണവും, നിരീക്ഷണവിചക്ഷണതയ്ക്ക് അഷ്ടമീചമ്പുവും, ഔചിത്യബോധത്തിനു ദൂതവാക്യവും മൂർദ്ധാഭിഷിക്തോദാഹരണങ്ങളാണ്. ബാലഭാരതം, ഭാരതചമ്പു എന്നീ രണ്ടു ഗ്രന്ഥങ്ങളിൽനിന്നു ധാരാളമായും ശിശുപാലവധം, വേണീസംഹാരം മുതലായ ഇതരകൃതികളിൽനിന്ന് അവസരം പോലെയും പല പ്രബന്ധങ്ങളിൽ പദ്യഗദ്യങ്ങൾ കവി ഉദ്ധരിച്ചുചേർത്തിട്ടുണ്ട്. ഈ വിഷയത്തിൽ ഭട്ടതിരി പുനത്തിന്റെ രീതിയെ അനുകരിക്കുകയാണ് ചെയ്തിട്ടുള്ളത്. ആ ദോഷം തീരെ ഇല്ലാത്തതു നിരനുനാസികത്തിലും സുഭദ്രാഹരണത്തിലും മാത്രമാകുന്നു. രാജസൂയത്തിൽപ്പോലും അതിന്റെ അത്യല്പമായ ലാഞ്ഛനയുണ്ട്. അനന്തരകാലികന്മാരായ കഥാപ്രവക്താക്കളുടെ ഹസ്തലാഘവമാണ് അവയിൽ ചില ശ്ലോകങ്ങളുടെ ആവാപത്തിനു കാരണമെന്നു സമർത്ഥിക്കാവുന്നതാണെങ്കിലും അത്തരത്തിൽ ഒരു സമാധാനം സർവഘട്ടങ്ങളിലും സംക്രമിപ്പിക്കാവുന്നതല്ല. എന്നാൽ താദൃശമായ ഋണാംശമെല്ലാം തട്ടിക്കഴിച്ചുനോക്കിയാലും അവശേഷിക്കുന്നതു മഹാമേരുപ്രമാണമായ ഒരു വാങ്മയസമ്പത്താണെന്നുള്ള തത്വം നാം ഒരിക്കലും മറന്നുപോകരുത്. ഭട്ടതിരി ആദ്യമായി രചിച്ച പ്രബന്ധം ശൂർപ്പണഖാപ്രലാപമായിരിക്കാം. സുഭദ്രാഹരണവും ഇരവിച്ചാക്യാർക്കുവേണ്ടി രചിച്ചതായാണ് ഐതിഹ്യം. നിരനുനാസികപ്രബന്ധത്തിന്റെ അർത്ഥം അദ്ദേഹം നിരനുനാസികമായിത്തന്നെയാണ് സദസ്യന്മാർക്കു ചൊല്ലിക്കേൾപ്പിച്ചതെന്നും അനുനാസികാതിപ്രസരത്തിനു പ്രസിദ്ധമായ മലയാളഭാഷയിൽ അങ്ങനെ ഒരു അത്ഭുതവിദ്യ കാണിച്ച അദ്ദേഹത്തെ ഭട്ടതിരി ഉള്ളഴിഞ്ഞു് അഭിനന്ദിച്ചു എന്നും അതിലെ ‘ഹാ! ഹാ! രാക്ഷസരാജ! ദുഷ്ടരിഭവഗ്രസ്തസ്യ ധിക്തേ ഭുജാഃ’ എന്ന ശ്ലോകത്തിൽ ‘ഭുജാഃ’ എന്നു കവി പ്രയോഗിച്ചതു നിരനുനാസികത്വം പരിപാലിക്കുന്നതിനുവേണ്ടിയാണെങ്കിലും ‘ജ്യേഷ്ഠ! ഈ ഭുജകൾ—പൌരുഷമില്ലാത്ത കൈകൾ’ എന്ന് അദ്ദേഹം മറ്റൊരിക്കൽ അർത്ഥം പ്രപഞ്ചനംചെയ്തപ്പോൾ ‘ചാക്യാരെ! ഈ അർത്ഥം ഞാൻ കരുതിയതല്ല’ എന്നു ഭട്ടതിരി പറഞ്ഞു എന്നും കേട്ടുകേൾവിയുണ്ട്. ‘ഭുജാഃ’ എന്നു സ്ത്രീലിംഗത്തിൽ ‘ഭുജാൻ’ എന്നു പുല്ലിംഗത്തിലെന്നപോലെ പ്രയോഗിക്കാമല്ലോ. സുഭദ്രാഹരണം എഴുതിയ ഏട്ട് ആ ചാക്യാരുടെ പക്കൽനിന്ന് ഇരിങ്ങാലക്കുട അമ്പലത്തിൽവച്ച് ആരോ മോഷ്ടിച്ചുകൊണ്ടു പോകയാൽ തദനന്തരം അവിടെ കൂത്തും കഥാപ്രസംഗവും ഇല്ലാതെയായി എന്നു പഴമക്കാർ പറഞ്ഞുവരുന്നു. അതിന്റെ സൂക്ഷ്മസ്ഥിതി അവിജ്ഞാതമാണ്.

ഭട്ടതിരിയുടെ പ്രബന്ധങ്ങളിലെ കാവ്യശൈലി

ചില പദ്യഗദ്യങ്ങൾ ആദ്യമായി ഉദ്ധരിക്കാം.

1 യുധിഷ്ഠിരൻ ഏകചക്രയിലെ ബ്രാഹ്മണനോട്

“ധർമ്മാൽ ഖ്യാതതമേ ദ്വിജാധിപകുലേ ജാതോഹമേഷാ ച മേ
മാതാ, പാവനജന്മതാമഭിവഹൻ നന്വേഷ മേ സോദരഃ,

കിഞ്ചാഖണ്ഡലസൽപ്രമോദജനകോ ഭ്രാതാ മമായം പരോ,
നാസത്യോദിതമത്ര വിദ്ധി സഹജദ്വന്ദ്വം മമൈതാവപി.” (പാഞ്ചാലീസ്വയംവരം)

കവി ശ്ലേഷപ്രയോഗംകൊണ്ടു് ഈ ശ്ലോകത്തിൽ ധർമ്മപുത്രരുടെ സത്യസന്ധത എങ്ങനെ പരിപാലിക്കുന്നു എന്നു നോക്കുക. ചെമ്പകശ്ശേരി രാജാവു് ഇതിലെ ‘നാസത്യോദിത’പദത്തിന്റെ സ്വാരസ്യം കണ്ടു് ആനന്ദപരവശനായി ഭട്ടതിരിക്കു രണ്ടു കൈക്കും വീരശൃംഖല സമ്മാനിച്ചുവത്രേ.

2 പാഞ്ചാലനഗരം

“സമ്മൃഷ്ടോൽഫുല്ലപുഷ്പാവലിഖചിതമഹാ-
ചത്വരാം സത്വരാണാം
ഗച്ഛന്തീനാം വധൂനാം മുഖരിതകകുഭം
മഞ്ജുമഞ്ജീരനാദൈഃ
സ്ഥായദ്ഭേരീനിനാദാം വിവിശുരഥ പുരീം
താമുദഞ്ചൽപതാകാ-
പൂരാമാരബ്ധനാനാനടവരപടലീ-
താണ്ഡവാം പാണ്ഡവേയാഃ.” (പാഞ്ചാലീസ്വയംവരം)

3 ശ്രീകൃഷ്ണന്റെ കോപം

“താവദ്ദേവസ്യ ദേഹാജ്ഝടിതി പടുതടിൽ-
കോടിവൽ താഡിതാക്ഷഃ
സംഹാരോന്നിദ്രരുദ്രസ്ഫുടനിടിലശിഖി-
ജ്വാലജാലപ്രകാശഃ
കല്പാന്തക്രൂരസൂരോൽകരകിരണസമാ-
ഹാരഘോരസ്സമന്താ-
ദാരുന്ധാനസ്സഭാം താം നിരപതദതുലഃ
കോപി തേജസ്സമൂഹഃ.” (ദൂതവാക്യം)

4 അർജ്ജുനന്റെ വിരഹതാപം

“താവന്നീലനിരന്തരാ ജലധരാ ഹൃദ്യാശ്ച വിദ്യുല്ലതാ
ഹാസാ നൂതനമാലതീസുമനസാം കേകാരവാഃ കോമളാഃ
ഏകൈകം സ്മരയന്ത ഏവ ദയിതാമിന്ദ്രാത്മജസ്യാഭവ-
ന്നാശ്വാസായന, ലോഭനായന, പുനസ്താപായ മോഹായ വാ?” (സുഭദ്രാഹരണം)

5 കുചേലന്റെ പ്രത്യാഗമനം

“പ്രാംശുപ്രാസാദപാളീശിഖരപരിലസ-
ത്തുംഗരൂപീശിഖാഗ്ര-
പ്രത്യുപ്താനർഘരത്നപ്രസരദുരുഘൃണി-
ശ്രേണിശോണീകൃതാശം
ആശ്ചര്യാദ്വൈതമക്ഷ്ണാം കിമപരമപര-
ദ്വാരകാകാരമാരാ-
ദാത്മാഗാരം പ്രപശ്യൻ കിമിദമിതി പരാ-

മാപ ചിന്താം ദ്വിജന്മാ." (കുചേലവൃത്തം)

6 ദേവസ്ത്രീകളുടെ ഗാനം

"ചതുർമ്മുഖനിതംബിനീകരതലോല്ലസദ്വല്ലകീ-
നിനാദമധുരാ സുധാരസധുരീധുരീണസ്വരാഃ
വിരേജുരതിപേശലം വികചമല്ലികാവല്ലരീ-
മരന്ദരസമാധുരീസരസരീതയോ ഗീതയഃ" (അഷ്ടമീചമ്പു)

7 ത്രയീദേവിയുടെ അപഹരണം

"ഉദ്യത്താരാഭിരാമാം വിധിമയവദനാ-
ലക്ഷ്യകാമാനുബന്ധാം
സോയം പ്രൗഢാർത്ഥവാദപ്രചയകചഭരാം
ചാരുമന്ത്രാനുലാപാം
ഗൂഢാദ്വൈതപ്രകാശാത്മകഗുരുജഘനാ-
മുല്ലസൽപാദശോഭാ-
മാപൂർണ്ണാംഗീം ത്രിവേദീസുദൃശമപഹരൻ
പൂർണ്ണകാമോ ബഭൂവ." (മത്സ്യാവതാരം)

8 ജാംബവാൻ

"കുപ്യന്നക്തഞ്ചരാധീശ്വരഭുജനിവഹോ-
ത്സൃഷ്ടനാനാവിധാസ്ത്ര-
ശ്രേണീഘോരപ്രഹാരവ്രണകിണകഠിനീ-
ഭൂതവിസ്തീർണ്ണവക്ഷാഃ
അദ്രീന്ദ്രോദഗ്രവർഷ്മാ മുഖകുഹരപരി-
സ്പഷ്ടദംഷ്ട്രാകരാളഃ
പ്രാപൽ പന്ഥാനമക്ഷ്ണോരസുരവിജയിന-
സ്തൽക്ഷണാദൃക്ഷരാജഃ." (സ്യമന്തകം)

9 ശിവന്റെ ഭൂതഗണങ്ങൾ

ആരോപ്യാരൂഢശോഭം വൃഷഭപരിവൃഢം
ഭൂഷിതാം ഭൂഷണൌഘൈ-
ർന്നിന്യുസ്താം മന്യുശാലാം ത്രിപുരഹരപരീ-
വാരസംഘാ വിശങ്കാഃ
ഹസ്തപ്രാന്താവസജ്ജഡ്ഡുമരുഡുമുഡുമു-
ധ്വാനനിത്യാനുഷക്ത-
സ്പർദ്ധാനിസ്തന്ദ്രനിര്യദ്ഘനതരവദന-
ധ്വാനരുദ്ധാഖിലാശാഃ." (ദക്ഷയജ്ഞം)

10 ദത്താപഹാരം

"മാ ഹരത മാ ഹരത മോഹരതചിത്താ
ബ്രഹ്മധനമുന്മഥനമുന്നതഗതീനാം
വിപ്രജനവിപ്രകൃതിരപ്രതിമദോഷാ
ക്ഷിപ്രമിഹ കല്പയതി വിപ്രിയസമൂഹാൻ." (നൃഗമോക്ഷം)

ഈ പ്രബന്ധങ്ങളിലെ ഗദ്യങ്ങളും പദ്യങ്ങൾപോലെതന്നെ പ്രസന്നമധുരങ്ങളും പ്രൗഢഗംഭീരങ്ങളുമാകുന്നു. രണ്ടുദാഹരണങ്ങൾമാത്രം ചുവടേ ചേർക്കുന്നു:

മത്സ്യരൂപനായ വിഷ്ണുവിന്റെ വളർച്ച

"തതശ്ചതുലജാലനിപതിതബാലസ്ഫുലിംഗ ഇവ, തരുണീജനഹൃദയാംകുരിതദുർല്ലഭരാഗാംകുര ഇവ, സുമതിജനഹൃദയനിഹിതോ പദേശലേശ ഇവ, താർക്കികയൂഥവിനിഹിതവിവാദലവ ഇവ, സജ്ജനസമാചരിതദുശ്ചരിതലേശ ഇവ, പിശുനമുഖനിഹിത നിഗൂഢവൃത്ത ഇവ, നിമേഷമാത്രേണ നിരവധി പരിവർദ്ധമാനേ" (മത്സ്യാവതാരം)

ഭദ്രകാളി

"യത്ര ച വൃത്രാരിമണിശകലവിശദവർണ്ണയാ, മണ്ഡലിതകുണ്ഡലിഗണവിരചിത കുണ്ഡലമണ്ഡിതകർണ്ണയാ, അതിവികടമകുടതടവിലസദചണ്ഡഭാനുഖണ്ഡയാ, മുണ്ഡമാലാഷണ്ഡകൃതമണ്ഡയാ, അതിധവളരുചിരവിലസദരാള കരാളദംഷ്ട്രായുഗളഭീഷണവക്ത്രയാ, മധുമദാഭോഗപരിഘൂർണ്ണമാനവർത്തുളാരക്തനേത്രയാ, അതിബഹളരുധിരധാരാസിക്തഗാത്രയാ, അരാളകരാളകരവാളധാരാവിദാരിതദാരുകാസുരഗളഗളിതബഹളശോണിതഭരിതപൃഥുലപിചണ്ഡചണ്ഡയാ, അതിഘോരതരാട്ടഹാസത്രുടിതജഗദണ്ഡയാ, സകലഭയനിവാരിണ്യാ, ഭക്തജനചിത്തരംഗവിഹാരിണ്യാ, ഭവജലധിതാരിണ്യാ. നിഖിലദുരിതഹാരിണ്യാ, ത്രിശൂലധാരിണ്യാ, സകലാസുരനാശകാരിണ്യാ, ചടുലകടാക്ഷവിഗളദമൃതപാതകാരുണ്യാമൃതധാരിണ്യാ. സതതപരിപാലിതത്രിജഗത്യാ, ഭഗവത്യാ, ഭദ്രകാള്യാ" ഉക്തിപ്രത്യുക്തികളും സ്തുതിവാക്യങ്ങളെന്നപോലെ നിന്ദാവാക്യങ്ങളും രചിക്കുന്നതിനു ഭട്ടതിരിക്കുള്ള പ്രാഗല്ഭ്യം അസാധാരണമാണെന്നു താഴെ പ്രദർശിപ്പിക്കുന്ന ഉദാഹരണങ്ങളിൽനിന്നു സ്പഷ്ടമാകുന്നതാണ്. താൻ ഭീഷ്മരോടും സഹദേവനോടും ആലോചിച്ചതിനുമേലാണ് ശ്രീകൃഷ്ണനെ അഗ്രപൂജയ്ക്കായി വരിച്ചതെന്നു ധർമ്മപുത്രൻ പറഞ്ഞതിനു ക്രുദ്ധനായ ശിശുപാലൻ പറയുന്ന മറുപടി നോക്കുക:

"ധിക് പാണ്ഡുപുത്രചരിതം സ്ഥവിരപ്രമാണം
ബാലപ്രമാണമപി കഷ്ടമഹോ വിനഷ്ടം
ഹേ! ധർമ്മജ! ദ്രുപദജാമപി പൃച്ഛ കാര്യം
നാരീപ്രമാണമപി തേസ്ത്വിഹ രാജ്യതന്ത്രം"

ഭഗവാനെ അതിരുകവിഞ്ഞു്, ആ പാപി അടിയിൽ കാണുന്ന വിധത്തിൽ അധിക്ഷേപിക്കുന്നു:

"പ്രാഗേവാസൗ വിസാരഃ ക്വചിദസുരവധേ
ഹീനസൗകര്യഖിന്നഃ
സ്തംഭം പ്രാപ്തഃ കഥഞ്ചിദ്വ്യദലയദപരം
സർവദം തു ന്യബധ്നാൽ
മുന്യാത്മാ വീരഹത്യാം വ്യധിത നിരവധിം
സ്വസ്യ ദാരാനദോഷാ-
നത്യാക്ഷീദ്രാഘവാത്മാ ഹരിചരിതമഹോ
സർവമേവാഭിരാമം!

സ്ത്രീഘ്നോ ഗോഘ്നോ ഗുരുഘ്നഃ ഖഗഫണിഭിദധാ-

ന്നാകുമാത്രം കിലാദ്രിം
പര്യാസ്ഥദ്ദാരുമാത്രം ശകടമരമയ്ദ്
ഗോപികാ ഗവ്യമോഷീ
ബ്രഹ്മണ്യം മാഗധം തം മുഹുരപഹൃതവാം-
സ്തദ്ഭയാദ്ദാശദേശാ-
നാതിഷ്ഠദ്ദേഷ്ടി ലോകാന്മണിമമുഷദഹോ
സ്തൗഷി ദോഷാനശേഷാൻ.”

“ഷണ്ഡത്വാൽ ബ്രഹ്മചര്യച്ഛലഭൃൽ” എന്നും മറ്റുമാണ് സകല ജനസംപൂജ്യനായ ഭീഷ്മരെപ്പറ്റിയുള്ള അവഹേളനം. കിരാതത്തിൽ വേഷച്ഛന്നനായ ശിവൻ അർജ്ജുനനെ

“മദ്ധ്യേരാജസഭം ഹഠേന, ഭവതാമഗ്രേ നനു പ്രേയസീം
പത്നീം ഹന്ത! — നമശ്ശിവായ — രിപുഭിസ്താവത്തഥാ ക്ലേശിതാം
നേത്രാഭ്യാമവലോകയൻ യദഭവസ്തൂഷ്ണീം തതോ ജ്ഞായതേ
വിക്രാന്തിസ്തവ താദൃശോ യദി യശസ്ത്രൈലോക്യമാക്രാമതി”

എന്നു പൃച്ഛിക്കുന്നു. അതിനപ്പുറം താൻ ആരാധിക്കുന്ന ശ്രീപരമേശ്വരനെ “ഛേത്താ ബ്രഹ്മശിരഃ ശ്മശാനവസതിർദ്ദക്ഷാധ്വരധ്വംസകോ ഭൂതപ്രേതപതിഃ” എന്നും മറ്റും ഭർത്സിച്ചപ്പോൾ കോപം സഹിക്കുവാൻ പാടില്ലാതെ ആ ക്ഷത്രിയവീരൻ

“രേ രേ മാംസികപാശ? യത്ത്വമധുനാ ചന്ദ്രസ്യ വന്ദ്യംകുലം സാക്ഷാന്നിന്ദസി, ഗർവസേ യദപി നഃ. സർവന്തദേതൽ സഹേ; യത്ത്വേവം ത്രിപുരദ്രുഹോ ഭഗവതഃ കുത്സാം വിധത്സേതരാം തച്ഛ്രോതാരമഹോ ധിഗദ്യ ബത മാം ധിഗ്ഗാണ്ഡിവം ധിക്ശരാൻ.”

എന്നു മറുപടി പറയുന്നു.

യദുവംശവിനാശത്തിനു കാരണമായിത്തീർന്ന സാത്യകിയും കൃതവർമ്മാവും തമ്മിലുള്ള ശണ്ഠ ഭട്ടതിരി എങ്ങനെ വർണ്ണിക്കുന്നു എന്നു കാണിക്കാം. അദ്ദേഹത്തിന്റെ വാദപ്രതിവാദ പ്രപഞ്ചനത്തിന് അതൊരു മകുടോദാഹരണമാകുന്നു. കർണ്ണാർജ്ജുനയുദ്ധമാണ് പ്രമേയം.

സാത്യകി

“അന്യോന്യോത്സൃഷ്ടഘോരപ്രഹരണശിഥിലീ-
ഭൂതയൗധാംഗനിര്യ-
ന്മാംസാസൃക്പങ്കമജ്ജദ്ദ്വിരദവരഘടാ-
മുക്തഭീൽകാരഭീമം
ഉദ്യന്നാനാസ്ത്രതേജഃപ്രസരകപിശിത-
ക്ഷ്മാതലാശാവകാശം
ജന്യം കർണ്ണാർജ്ജുനീയം തവ മനസി പരി-
സ്പന്ദതേ നന്വിദാനീം?”

കൃതവർമ്മാവ്

“ശക്രസ്യൈകസ്തനൂജസ്സകലസുരപതേ-
സ്തേജസാം ഭർത്തുരന്യഃ
ശിഷ്യോ ദ്രോണസ്യ കശ്ചിൽ പ്രസൃമരയശസോ

ജാമദഗ്ന്യസ്യ ചാന്യഃ
ബിഭ്രദ്ഗാണ്ഡീവമേകോ ധനുരധികദൃഢം
കാളപൃഷ്ഠം തഥാന്യ-
സ്തുല്യൗ താവേവ വീരൌ ഭുവി കഥമനയോ-
സ്സംഗരം വിസ്മരാമഃ?"

സാത്യകി

"ഏകസ്സൂനുഃ പൃഥായാസ്ത്രിഭുവനവിദിതഃ
കിന്ന രാധാസുതോന്യഃ
കൃഷ്ണസ്യൈകോ വയസ്യോ ബത പുനരപര-
സ്തസ്യ രാജ്ഞഃ കുരൂണാം;
ഏകോ ലോഭേ പ്രസാദാൽ സദസി നിജഗുരോ-
രാശിഷം ശാപമന്യ; -
സ്തുല്യൗ തൗ പാർത്ഥകർണ്ണൗ യദി നിയതമുഭൗ
ഹംസകാകൗ സമാനൗ."

കൃതവർമ്മാവ്

"ജാനാമി പാർത്ഥം ഭവതോ ഗുരും തം;
ജാനാമി തദ്ബാഹുബലഞ്ച കൃത്സ്നം;
കിന്തേന കർമ്മ പ്രഥിതം ജഗത്യാം
കുണ്ഡേന ഷണ്ഡേന കൃതം ജളാത്മൻ?"

സാത്യകി

"ആസ്താം പാഞ്ചാലപുത്രീപരിണയപടിമാ
ഖാണ്ഡവാരണ്യദാഹ-
ക്രീഡാ വാസ്താം പ്രശസ്തം തദപി പശുപതേ-
രർച്ചനം ചാപകോട്യാ
ധിക്കൃത്യാശേഷവൃഷ്ണീനപി ച ഹലധരം
തത്സ്വസാ മാധവീ സാ
തേനൈകേനാഹൃതാ പ്രാക് പൃഥുലഭുജബലഃ
കുത്ര യാതസ്തദാ ത്വം?"

ഇങ്ങനെ വഴക്ക് ഒന്നിനൊന്നു മൂക്കുന്നു. അർജ്ജുനൻ മാധവിയെ മോഷ്ടിക്കുകയല്ലയോ ചെയ്തതെന്നു കൃതവർമ്മാവ്; അല്ലല്ല, മോഷ്ടിച്ചതു പശുക്കളെയാണെന്നും അതു ചെയ്തതു വിരാടരാജ്യത്തിൽനിന്നു കർണ്ണനാണെന്നും സാത്യകി. അല്ലല്ല, അവിടെ യുദ്ധഭൂമിയിൽ ചെന്നിരുന്ന കൗരവരാജസ്ത്രീകളുടെ ഉടുപുടവകളാണ് മോഷ്ടിച്ചതെന്നും അതു ചെയ്തത് ബൃഹന്നളയാണെന്നും കൃതവർമ്മാവ്. അങ്ങിനെ വാഗ്വാദം കൊടുമ്പിരിക്കൊണ്ടു കൃതവർമ്മാവ് ഉത്തരം മുട്ടിയപ്പോൾ

"തത്ത്വാന്വേഷേ വിമുഖമനസാം ത്വാദൃശാം വാക്പ്രപഞ്ചൈർ-
വാചാലാനാമധിഗതജയാഃ കേവലം പാണ്ഡുപുത്രാഃ"

എന്നു സാത്യകിയുടെ മുഖമുദ്രണംചെയ്യാൻ ശ്രമിക്കുകയും അതോടുകൂടി അടിവീഴുകയും ചെയ്യുന്നു.

വ്യാകരണശാസ്ത്രത്തെ അവലംബിച്ച് അനവധി സ്വാരസികതമങ്ങളായ ശ്ലേഷോക്തികൾ ഭട്ടതിരി പ്രസ്തുത പ്രബന്ധങ്ങളിൽ ഘടിപ്പിച്ചിട്ടുണ്ട്. അവയിൽ ചിലതു് അടിയിൽ പകർത്താം. ഏഴാമത്തെ ശ്ലോകത്തിൽ മീമാംസാപാണ്ഡിത്യമാണ് സ്ഫുരിക്കുന്നതു്.

1 അത്യദ്ഭുതമിദം മന്യേ യദസൗ മഗധാധിപഃ
സ്ത്രീഹേതും ചാപമാശ്രിത്യാപ്യദന്തത്വമുപേയിവാൻ. (പാഞ്ചാലീസ്വയംവരം)
2 ശല്യോപി തച്ചാപലതാമുപേത്യ
നോദ്ധർത്തുമപ്യേഷ തദാ ശശാക;
തഥാപി ചിത്രം സമദർശി തസ്മിൻ
കാചിന്മഹാചാപലതാ ജനൗഘൈഃ. (ടി)
3 തേനാകുലാംഗം പതതാ തദാനീം
പ്രദർശിതാ യദ്യപി ശൗര്യഹാനിഃ
തഥാപ്യഹോ തസ്യ മനസ്വിലോക-
സ്തൽ കർമ്മ ശൗര്യാംഹിതമേവ മേനേ. (ടി)
4 കർണ്ണേന പാർത്ഥായ വികൃഷ്യ മുക്താ
അപാർത്ഥപാതാ വിശിഖാ ബഭ്രുവുഃ
പാർത്ഥേന ചാകർണ്ണവികൃഷ്ടമുക്താഃ
കർണ്ണേ നിപേതുസ്സുദൃഢം ശരൗഘാഃ. (പാഞ്ചാലീസ്വയംവരം)
5 യേഷാമയം ശാശ്വതികോ വിരോധ-
സ്തേഷാമഹോ! ദ്വന്ദ്വസമുത്സുകാനാം
ദ്രാഗേകവദ്ഭാവമസൗ വിധാസ്യ-
ന്നന്ധോ നൃപശ്ശാബ്ദികവദ്ബഭാസേ. (ടി)
6 ബലഭദ്രാവലോകേന കൃതാർത്ഥാ ഭിക്ഷുതാധുനാ
കിം വാസുഭദ്രാധിഗമോ ന ചിരാന്മേ ഭവിഷ്യതി? (സുഭദ്രാഹരണം)
7 ഇത്ഥമയമംഗവിസ്തൃതിമതിദേശവ്യാപ്തിമഖിലബാധഞ്ച
പ്രഥയഞ്ഛരഫരസ്വാമീ ശബരസ്വാമീവ ലക്ഷിതോ ലോകൈഃ. (മത്സ്യാവതാരം)
8 ഝഷാശ്രിതാം വശായാതാം പ്രത്യാഹാരാവലീമിവ
നാവമാരുഹ്യ തേ ചേരുശ്ശബ്ദതന്ത്ര ഇവാംബുധൗ. (ടി)
9 ഗുണൈർഗ്ഗുണാഢ്യൈസ്സഗുണാത്മകൈഃ കൃതോഽ-
പ്യതീവ മുഖ്യോഽജനി ഭോജ്യസഞ്ചയഃ
കൃതോപി സവ്യഞ്ജനസന്ധികോവിദൈർ-
ബഭാര സാധുസ്വരസംഹിതോദയം. (രാജസൂയം)
“മാദ്രേയാമരസൈന്ധവാവനിപതീൻകത്രീനിമാൻ ധിക്തമാ-
മത്രാഗ്രീയസമർഹണം ധകിദസൽപാത്രേ ച കാത്രേയകം
സൂരിമ്മന്യതമാൻ ഗതാനുഗതികാൻ ധിങ്നാരദാദീൻ മുനീൻ
യേഽമീ മോമുദതീഹ വാരിധിനികായ്യേഽസ്മിൻ പ്രണായ്യേഽർച്ചിതേ”

തുടങ്ങിയ പദ്യങ്ങളിൽ അദ്ദേഹം പ്രകടീകരിച്ചിട്ടുള്ള വ്യാകരണാദി ശാസ്ത്രപാണ്ഡിത്യം ആരേയും ആശ്ചര്യപരതന്ത്രരാക്കുവാൻ മതിയാകുന്നതാണ്. “ഏകശ്ശബ്ദസ്സമ്യഗ്ജ്ഞാതസ്സുഷ്ഠു പ്രയുക്തഃസ്വർഗ്ഗേ ലോകേ കാമധുഗ്ഭവതി” എന്ന മഹാഭാഷ്യ

കാരന്റെ മതം അംഗീകാര്യമാണെങ്കിൽ പരസ്സഹസ്രം പദങ്ങൾ അത്തരത്തിൽ പ്രയോഗിച്ചിട്ടുള്ള ഭട്ടതിരിക്ക് എത്രമേൽ സ്വർഗ്ഗസുഖം ആ പദങ്ങൾ നല്കിയിരിക്കയില്ല. ഭട്ടതിരിയുടെ ഭൂമിശാസ്ത്രജ്ഞാനത്തിനു രാജസൂയത്തിലെ "പാണ്ഡ്യഃ പാടീരകൂടാൻ മരിചപുരുചയാൻ കേരളഃ" എന്ന ശ്ലോകം സാക്ഷി നില്ക്കുന്നു. ആ മഹാമഹത്തിന്നു പാണ്ഡ്യരാജാവു ചന്ദനവും കേരളേശ്വരൻ നല്ലമുളകുമാണത്രേ ഉപായനീകരിച്ചതു്. പലപ്പോഴും ഒരൊറ്റ വിശേഷണംകൊണ്ടു മഹാകവി പ്രകൃതത്തിന് അനിർവചനീയമായ ഔജ്ജ്വല്യം ഉളവാക്കുന്നു. ശിശുപാലനെ 'രുക്മിണീകുചപദാങ്കിതേ മാധവോരസി ശരംകിരൻ' എന്നു വർണ്ണിക്കുന്ന മഹാകവിയുടെ മർമ്മജ്ഞതയ്ക്കു ആരുതന്നെ അഞ്ജലീബന്ധം ചെയ്യുകയില്ല? കേവലമായ മാധവോരസ്സിനോടല്ല ചേദിരാജാവിനു ക്രോധം; പിന്നെയോ? അതുതാൻ പാണിഗ്രഹണം ചെയ്യാൻ ആറ്റു നോറ്റിരുന്ന രുക്മിണിയുടെ കുചപദത്താൽ അങ്കിതമാകുകനിമിത്തമാണ്.

പ്രബന്ധങ്ങളിലെ കഥാവസ്തു

ഇതിഹാസാന്തർഗ്ഗതങ്ങളോ പുരാണാന്തഃപാതികളോ അല്ലാത്ത കഥകൾ ഭട്ടതിരിവളരെ അപൂർവ്വമായി മാത്രമേ സ്വീകരിച്ചിട്ടുള്ളൂ. ഒരു ദ്രുതകവിതയായ സ്വാഹാസുധാകരത്തിലെ പ്രതിപാദ്യംപോലും സ്വകപോലകല്പിതമല്ല. അഷ്ടമീചമ്പുവും കോടിവിരഹവും മാത്രമേ ഈ സാധാരണനിയമത്തിനു വ്യത്യസ്തമായി കാണുന്നുള്ളൂ. വൈക്കത്തു പെരുംതൃക്കോവിൽ ക്ഷേത്രത്തിൽ ആഘോഷിച്ചുവരുന്ന വൃശ്ചികമാസത്തിലെ അഷ്ടിമീമഹോത്സവത്തെ അധികരിച്ചു രചിച്ചിട്ടുള്ള അതിമധുരമായ ഒരു പ്രബന്ധമാണ് അഷ്ടമീചമ്പു. ശൃംഗാരകേതുവിന്റെ പുത്രനായ സംഗീതദേശികനെന്ന വിദ്യാധരൻ ദേവേന്ദ്രനെ പ്രസ്തുത മഹോത്സവം വർണ്ണിച്ചുകേൾപ്പിക്കുന്നു എന്നാണ് മഹാകവിയുടെ കഥോപക്രമം. "ഭസ്മനിഷേധം" എന്നു ശൈവമതദൂഷകമായി ഒരു ഗ്രന്ഥം ഭട്ടതിരി നിർമ്മിച്ചു എന്നും തന്നിമിത്തം ഉദരരോഗത്തിനു വിധേയനായി എന്നും അതിന്റെ ഉപശാന്തിക്കുവേണ്ടിയാണ് പ്രസ്തുത കൃതി രചിച്ചതെന്നും ചിലർ പറയുന്നതു യുക്തിയുക്തമായി തോന്നുന്നില്ല. ഭസ്മനിഷേധം കണ്ടുകിട്ടുന്നതുവരെ അത്തരത്തിൽ ഒരു ഐതിഹ്യം വിശ്വസിക്കുവാൻ മനസ്സു വരുന്നുമില്ല. ഭട്ടതിരി അഷ്ടമീമഹോത്സവം സന്ദർശിച്ച കാലത്തു് അവിടെ വാണിജ്യത്തിനായി വന്നുചേർന്നിരുന്ന ചെട്ടികളെ ഇങ്ങനെ വർണ്ണിക്കുന്നു:

> "... അതിസൂക്ഷ്മതരധവളതരാംബരനിർമ്മിതോഷ്ണീഷപടൈഃ, അതിസുഭഗപടീരവിരചിതോർദ്ധ്വപുണ്ഡ്രമണ്ഡിത ഫാലസ്ഥലൈഃ, കർണ്ണാവലംബിതസുവർണ്ണകുണ്ഡലരത്നഗണ ശ്രേണീകിരണച്ഛുരണാരുണകപോലമൂലൈഃ, പരിസരദംഗുലീയകരത്നമയൂഖതല്ലജോല്ലസിതകരപല്ലവൈഃ, സർവാംഗീണപ്രസൃമരഘനസാരമൃഗമദാദിബഹളാമോദവിഭവ വിശദവ്യാഖ്യാതനിരതിശയസൗഖ്യാനുഭൂതിഭിഃ, പ്രഥമം ദൃഷ്ടിതുലയൈവക്രേതാരം ജനം തുലയിത്വാ പശ്ചാത്തദീപ്സിതം ദ്രവിണം തുലാമാരോപയദ്ഭിഃ, 'അയി ഭദ്ര! ഇതസ്താവദാഗമ്യതാം; അസ്മാദൃശാമാപണസ്ഥലീ കിമപി സനാഥീക്രിയതാം; കഥമനാസീനോ ഭവാനസ്മാനാകുലയതി; ഇഷ്ടാനി സർവാണ്യഭിധീയന്താം; നഹ്യസ്മാദൃശാ യുഷ്മാദൃശാൻ ദൃഷ്ട്വാ ലാഭച്ഛേദാൻ ഗണയന്തി; സ്വപ്നേപി ന വഞ്ചനാം സഞ്ചിന്തയാമോ; മിഥ്യാവചനസ്യ കഥാമപി ന ജാനീമഃ; അയമേവ ഖല്വസ്മാദൃശാം പരമോ ലാഭഃ യദ്ഭവാദൃശൈസ്സഹ വാണിജ്യകർമ്മ ക്രിയേത, ന പുനർദ്രവിണലാഭഃ' ഇത്യാദിഭിരതിമധുരൈർവചനൈസ്സമസ്തജനചിത്താനി വിലോഭയദ്ഭിർവിവിധധനഭൂയിഷ്ഠൈഃ ശ്രേഷ്ഠിഭിരധിഷ്ഠിതൈകദേശേഷു". എന്തൊരു മർമ്മസ്പൃക്കായ ഫലിതധോരണി!

"അയി തണ്ഡുധാരിൻ! ഇതസ്താവദേഹി; ബ്രൂഹി വേദവാക്യാനി; കഥയ ച സിദ്ധാന്ത രഹസ്യം. കതി വാദാനി? രക്തോ വാ ശ്വേതോ വാ ഭവതി മോക്ഷഃ? ക്വ ന തേ തച്ചക്ഷുര്യേ ന പരം ബ്രഹ്മ പശ്യസി" എന്നിങ്ങനെ നിന്ദാകന്ദളിതങ്ങളായ വാക്യങ്ങളെക്കൊണ്ടു വൈദികജനങ്ങളെ പരിഹസിക്കുന്ന പാതിരിമാരേയും "വിവർത്തമിവ പുഷ്കലാവർത്തകാനാം, പരിണാമമിവ കുലഗിരീണാം, വിഭ്രമസർവസ്വമിവാഭ്രമുവല്ലഭസ്യ, ജന്മാന്തരമിവ ദിങ്മാതംഗാനാം, വ്യത്യാസമിവാഞ്ജന ശൈലസ്യ"

എന്നും മറ്റും വൈക്കത്തെ ചന്ദ്രശേഖരനാനയേയും മഹാകവി സമഞ്ജസമായി വർണ്ണിക്കുന്നു.

കോടിവിരഹം

മഴമംഗലത്തിന്റെ കൊടിയവിരഹം എന്ന മണിപ്രവാളചമ്പുവിനെ അനുകരിച്ചു ഭട്ടതിരി സംസ്കൃതത്തിൽ രചിച്ചിട്ടുള്ള ഒരു പ്രബന്ധമാണ് കോടിവിരഹം. അതു മഴമംഗലത്തു നാരായണൻനമ്പൂരിയുടെ കൃതിയാണെന്ന് ഒരു പക്ഷാന്തരമുണ്ട്. അതിനോടു ഞാൻ യോജിക്കുന്നില്ല. അതിലെ കഥാനായകൻ ശൃംഗാരകേതു എന്ന ബ്രാഹ്മണനും നായിക ശൃംഗാരചന്ദ്രികയുമാകുന്നു. രണ്ടുപേർക്കും പരസ്പരം രൂപാമൃതത്തിന്റെ ശ്രോത്രാഞ്ജലിപാനംകൊണ്ടുതന്നെ അനുരാഗം അങ്കുരിക്കുകയും കാത്യായനീക്ഷേത്രത്തിൽ ഒരു ഉത്സവകാലത്തു അന്യോന്യമുള്ള സന്ദർശനത്തിനുമേൽ അതു പ്രവൃദ്ധമാകുകയും ചെയ്യുന്നു. പിന്നീട് അവർ ഭാര്യാഭർത്താക്കന്മാരായിത്തീർന്നു ദാമ്പത്യസുഖം അനുഭവിക്കവേ, നായിക സ്വപ്നത്തിൽ നായകന്റെ പരസ്ത്രീസംഭോഗം കണ്ട് അതു സത്യമാണെന്നു വിശ്വസിക്കുകയും തൽഫലമായി നായകനെ ബഹിഷ്കരിക്കുകയും ചെയ്യുന്നു. അങ്ങനെ തമ്മിൽ പിരിഞ്ഞ ദമ്പതികൾക്കു തദനന്തരം വന്നുചേരുന്ന ഘോരമായ വിരഹതാപമാണ് പ്രധാനമായ പ്രതിപാദ്യാംശം. വർഷകാലത്തെ ഒരു രാത്രിയിൽ നായികാനായകന്മാർ ദുസ്സഹമായ വിയോഗദുഃഖം അനുഭവിച്ചുകൊണ്ടു സഞ്ചരിക്കുമ്പോൾ അവർക്ക് ആകസ്മികമായി പുനസ്സമാഗമമുണ്ടാകുന്നു. വിഭീതവിഹാര (താന്നിപ്പള്ളി) ത്തിലെ ആഢ്യൻനമ്പൂരിയുടെ അപേക്ഷയനുസരിച്ചാണ് ഭട്ടതിരിപ്രസ്തുത കാവ്യം നിർമ്മിച്ചതു് എന്നൊരു മാതൃകാഗ്രന്ഥത്തിൽ കാണുന്നു. ആകെക്കൂടി ഭട്ടതിരി അഷ്ടമീചമ്പുവിൽ ആ കാവ്യത്തെപ്പറ്റി

"സന്തസ്സന്തന്യമാനാമിഹ സപദി മയാ
  ഗദ്യപദ്യസ്വരൂപാ-
മാസ്വാദ്യാസ്വാദ്യ വാണീം ഗളദമൃതരസാം
  സന്തു സന്തുഷ്ടചിത്താഃ
ഫുല്ലന്മല്ലീലതായാ ഇവ മൃദുപവന-
  സ്യന്ദനാന്ദോളിതായാ
മന്ദം മന്ദം സ്രവന്തീം മധുരസലഹരീം
  പൃഷതഷ്ഷൾപദൗഘാഃ"

എന്ന പദ്യത്തിൽ ചെയ്തിരിക്കുന്ന പ്രശംസ അദ്ദേഹത്തിന്റെ സകല പ്രബന്ധങ്ങൾക്കും ഒന്നുപോലെ വ്യാപിപ്പിക്കാവുന്നതാണ്.

ശാസ്ത്രഗ്രന്ഥങ്ങൾ, സൂക്തശ്ലോകങ്ങൾ

സ്രഗ്ദ്ധരാവൃത്തത്തിൽ ഭട്ടതിരി ഋഗ്വേദത്തിലെ എട്ടു് അഷ്ടകങ്ങളിലുമുള്ള സൂക്തങ്ങളുടെ വർഗ്ഗസംഖ്യ പ്രദർശിപ്പിക്കുന്ന ഒരു കൃതിയാണ് ഇതു്. ആകെ ഒൻപതു ശ്ലോ

കങ്ങളേ ഉള്ളൂ. ഒന്നാമത്തെ ശ്ലോകം സംഖ്യകളെ കാണിക്കുന്ന അക്ഷരങ്ങളുടെ വിവരണമാണ്. ബാക്കിയുള്ളവ ക്രമേണ എട്ട് അഷ്ടകങ്ങളേയും പരാമർശിക്കുന്നു. കടപയാദിക്രമം തന്നെയാണ് ഭട്ടതിരി ഇതിൽ സ്വീകരിച്ചിരിക്കുന്നതെങ്കിലും 'ന' ശൂന്യത്തിനു പകരം പത്തിനേയും 'ക്ഷ' ആറിനു പകരം പന്ത്രണ്ടിനേയും 'ള' ഒൻപതിനേയും സൂചിപ്പിക്കുന്നു. 'പ്ര' എന്ന അക്ഷരംകൊണ്ടു രണ്ടു വർഗ്ഗങ്ങളുള്ള സൂക്തദ്വയത്തെ നിർദ്ദേശിയ്ക്കുന്നു. 'ത' ഒരധ്യായത്തിന്റെ അവസാനത്തെ പ്രദർശിപ്പിക്കുന്നു. ഋഗ്വേദത്തിൽ ആകെ 1017 സൂക്തശ്ലോകങ്ങളും പത്തു മണ്ഡലങ്ങളും എട്ട് അഷ്ടകങ്ങളും ഓരോ അഷ്ടകത്തിലും എട്ട് അധ്യായങ്ങളും എല്ലാ അധ്യായങ്ങളിലുംകൂടി 2006 വർഗ്ഗങ്ങളുമാണല്ലോ ഉള്ളത്. ചില സൂക്തങ്ങൾക്ക് ഒന്നും മറ്റു ചിലതുകൾക്ക് ഒന്നിലധികവും വർഗ്ഗങ്ങളുണ്ട്. ആദ്യത്തെ രണ്ട് ശ്ലോകങ്ങൾ ഉദ്ധരിക്കാം:

"നത്വാ വിഘ്നേശ്വരാദീൻ കഥമപി ച മയാ
 കഥ്യതേ വ്യഞ്ജനോക്ത്യാ
സൂക്താനാം വർഗ്ഗസംഖ്യാ സ്ഫുടമിഹ തു തകാ-
 രോക്തിരദ്ധ്യായപൂർത്തൗ
യുക്താദ്യം തുല്യസൂക്താന്യപദിശതു ഭവേ-
 ദ്ദ്വാദശോക്തൗ ക്ഷകാരഃ
പ്രേതി സ്യാദ്ദ്വിദ്വികോക്തൗ ഭവതു ച ദശസം-
 ഖ്യാഭിധായീ നകാരഃ.

പ്രോദ്രേകാദ്രീതരുപേവിമലവരഗിരാ
 പൂർവഗീതേഗുരുരോ
ഭാർഗ്ഗശ്രീഗൗരിഗുപ്താഖിലപുരഗഗുരു
 പ്രേര്യഖേര്യാഗതാഗാഃ
ഖേലേഷ്ടാഭ്രാഢ്യരാഗോത്തരപടുഭിരുരു
 വ്യാപ്രമൈവാഖിലാപ്തൈഃ
പ്രേദ്ധ്യാവിപ്രപ്രവര്യൈരുരുരയമതിഭീ
 രുപിണീമേഗ്രഗാസ്ത്താൽ"

ആദ്യത്തേതൊഴികെയുള്ള എട്ടു ശ്ലോകങ്ങൾക്കും ദേവീപരമായിക്കൂടി അർത്ഥകല്പന ചെയ്യാവുന്നതാണെന്നു പറയുമ്പോളാണ് മഹാകവിയുടെ വിശ്യവചസ്സത്തിനു നാം അനന്തകോടി നമസ്കാരം ചെയ്യേണ്ടിവരുന്നത്.

ആശ്വലായനക്രിയാക്രമം

ഭട്ടതിരിക്കു ശ്രൗതവിഷയകമായുള്ള പാണ്ഡിത്യപ്രകർഷം പ്രസ്തുത ഗ്രന്ഥത്തിൽ പ്രത്യക്ഷീഭവിക്കുന്നു.

"പ്രണമ്യ ശ്രീഗുരൂൻ ഭക്ത്യാ ശൗനകഞ്ചാശ്വലായനം
തൽപ്രോക്തഗൃഹ്യകർമ്മാണി ശ്ലോകൈർവക്ഷ്യാമി കാനിചിൽ"

എന്ന ശ്ലോകത്തിൽ ശൗനകനാലും ആശ്വലായനനാലും പ്രോക്തങ്ങളായ ഗൃഹ്യവിധികളെ ഗ്രന്ഥത്തിൽ സംഗ്രഹിക്കുന്നതായി അദ്ദേഹം നമ്മെ ഗ്രഹിപ്പിയ്ക്കുന്നു. ആരംഭത്തിൽ ചന്ദനക്കാവിലെ ഗണപതി, വിഷ്ണു ഈ ദേവന്മാരെയും തിരുനാവായിലെ വിഷ്ണുവിനേയും വന്ദിക്കുന്നുണ്ട്. ആ വന്ദനശ്ലോകങ്ങൾ ഉദ്ധരിക്കേണ്ടിയിരിക്കുന്നു. അവയിൽ അത്രയ്ക്കുമാത്രം മഹാകവിയുടെ വ്യക്തിമുദ്ര പതിഞ്ഞിട്ടുണ്ട്.

“ബധ്നീമശ്വിത്ഥബന്ധം കളഭവരമുഖം
    ധാമ പാടീരവാടീ-
ക്ഷേത്രേ വാസ്തവ്യമേതത്ത്രിഭുവനജനന-
    ത്രാണസംഹാരദക്ഷം
ശശ്വന്നിശ്രേയസായ സ്മൃതനിജചരണാം-
    ഭോജനിശ്ശേഷലോക-
ശ്രേയസ്യാകല്പവൃക്ഷപ്രകടിതകരുണാ-
    കന്ദളശ്രീകടാക്ഷം.

ചതുർദ്ദോഷ്ണേ കോഷ്ണസ്തനഭരരമാലിംഗനസുഖ-
പ്രഹൃഷ്യദ്രോമ്ണേഽസ്മൈ ത്രിഭുവനപരിത്രാണപടവേ
പടീരാരാമേഽമും ജനമനുജിഘൃക്ഷൈവ വസതേ
നമസ്തസ്മൈ ധാമ്നേ വിസൃമരഹഃകൗസ്തുഭയുജേ.

കസ്മൈചിദ്വിശ്വസർഗ്ഗസ്ഥിതിവിലയപരി-
    ക്രീഡനോദ്യന്മഹിമ്നേ
ശ്രീനാവാക്ഷേത്രധാമ്നേ മഹിതനവയതീ-
    ന്ദ്രാർച്ച്യാമാനായ ധാമ്നേ
കുർവേ ഗോവിന്ദനാമ്നേ ഗളഭൃതവനമാ-
    ലാഢ്യദാമ്നേ നമോഽസ്മൈ
ധ്വസ്തസ്മാർത്താധിഭൃമ്നേ പ്രണതസുരശിരോ-
    രത്നദീപ്താംഘ്രിസീമ്നേ.”

പ്രക്രിയാസർവ്വസ്വം

ഭട്ടതിരി പ്രക്രിയാസർവസ്വമെന്ന മഹനീയമായ വ്യാകരണഗ്രന്ഥം നിർമ്മിച്ചതു പൂരാടം തിരുനാൾ ചെമ്പകശ്ശേരി മഹാരാജാവിന്റെ ആജ്ഞ അനുസരിച്ച് അമ്പലപ്പുഴയിൽ വെച്ചാണെന്നു മുൻപു പ്രസ്താവിച്ചുവല്ലോ. ആ ആജ്ഞ താഴെ കാണുന്ന വിധത്തിലായിരുന്നു:

“സോഽഥ കദാചന രാജാ സ്വഗുണൈരാകൃഷ്യ സന്നിധിം നീതം
ശ്രീമാതൃദത്തസൂനും നാരായണസംജ്ഞമശിഷദവനിസുരം.

വൃത്തൗ ചാരു ന രൂപസിദ്ധികഥനം; രൂപാവതാരേ പുനഃ
കൗമുദ്യാദിഷു ചാത്ര സൂത്രമഖിലം നാസ്ത്യേവ; തസ്മാത്ത്വയാ
രൂപാനീതിസമസ്തസൂത്രസഹിതം സ്പഷ്ടം മിതം പ്രക്രിയാ-
സർവസ്വാഭിഹിതം നിബന്ധനമിദം കാര്യം മദുക്താധ്വനാ.

ഇഹ സംജ്ഞാ പരിഭാഷാ സന്ധിഃ കൃത്തദ്ധിതാസ്സമാസാശ്ച
സ്ത്രീപ്രത്യയാസ്സുബർത്ഥാഃ സുപാം വിധിശ്ചാത്മനേപദവിഭാഗഃ
തിങപി ച ലാർത്ഥവിശേഷാഃ സനന്തയങ്യങ്ലുകശ്ച സുബ്ധാതുഃ
ന്യായോ ധാതുരുണാദിശ്ഛാന്ദസമിതി സന്തു വിംശതിഃ ഖണ്ഡാഃ

ഇതീരിതോ ഭൂപതിനാമുനാ പുനഃ
ക്ഷണേ ക്ഷണേ ശിക്ഷിതരീതികൗശലഃ

അസാദ്ധ്യവസ്തുന്യപി സ പ്രവൃത്തവാൻ
മഹാർണ്ണവേ പോത ഇവാനിലാശ്രയാൽ.

അയമച്യുതഗുരുകൃപയാ പാണിനികാത്യായനാദികാരുണ്യാൽ
യതഃ ഫലപ്രസൂസ്സ്യാൽ കൃതരാഗരസോ ƒദ്യ ശബ്ദമാർഗ്ഗജുഷാം”

കാശികാവൃത്തിയിൽ രൂപസിദ്ധി ചാരുവായി കഥിക്കപ്പെടാത്തതിനാലും രൂപാവതാരത്തിലും പ്രക്രിയാകൗമുദിയിലും പാണിനിയുടെ എല്ലാ സൂത്രങ്ങളും പരാമർശിക്കപ്പെടാത്തതിനാലും രൂപങ്ങളെ ആനയിക്കുന്നതും സകല പാണിനീസൂത്രങ്ങളേയും സ്പർശിക്കുന്നതും സുസ്പഷ്ടവും മിതവുമായ ഒരു പുതിയ വ്യാകരണം താൻ ഉപദേശിക്കുന്ന രീതിയിൽ നിർമ്മിക്കണമെന്നാണ് രാജാവു അനുശാസിച്ചത്. ഒടുവിൽ ഉദ്ധൃതമായ പദ്യത്തിന്റെ തൃതീയപാദത്തിൽ ഗ്രന്ഥം ആരംഭിച്ചതും ചതുർത്ഥപാദത്തിൽ അവസാനിച്ചതുമായ ദിവസങ്ങളുടെ കലിദിന സൂചന ഉണ്ട്. അവ നിർദ്ദേശിക്കുന്ന കാലമേതെന്നു മുൻപു പറഞ്ഞുകഴിഞ്ഞു. പൂർവസൂരികളുടെ അനവധി ഗ്രന്ഥങ്ങൾ സർവസ്വനിർമ്മിതിയിൽ ഭട്ടതിരിക്കു സഹായകമായിട്ടുണ്ട്.

“വൃത്തിം തദ്ധരദത്തരാമവിവൃതീ ഭാഷ്യാദികം കൗമുദീം
തദ്വ്യാഖ്യാമപി ധാതുവൃത്തിയുഗളം ദൈവഞ്ച കല്പദ്രുമം
ഭോജോക്തിദ്വയദണ്ഡനാഥവിവൃതീ ഭട്ട്യാദികാവ്യത്രയം
തിസ്രശ്ചാമരകോശനാമവിവൃതീഃ സംപ്രേക്ഷ്യ സംക്ഷിപ്യതേ.”

എന്നു കൃൽഖണ്ഡത്തിന്റെ അവസാനത്തിൽ അദ്ദേഹം ഉപന്യസിക്കുന്നു. കേരളീയവൈയാകരണന്മാരിൽ അദ്ദേഹം വാസുദേവവിജയകാരനായ പട്ടത്തു ഭട്ടതിരിയേയും സുഭദ്രാഹരണകാരനായ നാരായണനേയും സർവപ്രത്യയമാലാകാരനായ ശങ്കരനേയും സ്മരിക്കുന്നു. മുനിത്രയൈകശരണനായി അദ്ദേഹം വ്യാകരണത്തെ പ്രപഞ്ചനം ചെയ്യുവാൻ ഒരുങ്ങിയില്ല. മറ്റു വിഷയങ്ങളിലെന്നപോലെ ആ ശാസ്ത്രത്തിലും പല പൂർവമതങ്ങളേയും പ്രമാണത്വേന അംഗീകരിച്ചിരുന്ന സരസ്വതീകണ്ഠാഭരണകാരനായ ഭോജരാജാവിനെ അദ്ദേഹം പല അവസരങ്ങളിലും അനുഗമിച്ചു. “ദ്വന്ദ്വഃ കലഹയുഗ്മസമാസാദിഷ്വിതി ച ഭോജഃ” എന്നുംമറ്റും അദ്ദേഹത്തെ നാമഗ്രഹണം ചെയ്തു് ആദരിക്കുന്ന അവസരങ്ങൾ അനേകമുണ്ട്. മഹാകവി പ്രയോഗങ്ങളേയും അദ്ദേഹം ത്യാജ്യകോടിയിൽ തള്ളിയില്ല.

“വിശ്രാമസ്യാപശബ്ദത്വം വൃത്ത്യുക്തം നാദ്രിയാമഹേ,
മുരാരി ഭവഭൂത്യാദീനപ്രമാണീകരോതി കഃ?
വിശ്രാമശാഖിനം വാചാം വിശ്രാമോ ഹൃദയസ്യ ച
വിശ്രാമഹേതോരിത്യാദി മഹാന്തസ്സ്തേ പ്രയുഞ്ജതേ”

എന്ന് അദ്ദേഹം പറയുന്നു. മുരാരിയോടു തനിക്കു യോജിക്കുവാൻ നിവൃത്തി കാണാത്ത ഘട്ടത്തിൽപ്പോലും

“അനർഘരാഘവാദ്യാങ്കേ സ്വാഹാകാരമിതീരിതം
പഞ്ചികാപി തഥൈവാഹ ന ജാനേ മഹതാം മതിം.”

എന്നു തനിക്കുള്ള അഭിപ്രായത്തെ അത്യന്തം സങ്കോചത്തോടു കൂടിയേ ആവിഷ്കരിക്കുന്നുള്ളു. ഭട്ടതിരിക്കു നൈസർഗ്ഗികമായുള്ള വിനയാതിശയം അദ്ദേഹം പ്രസ്തുതകൃതിയിലും അവിടവിടെ പ്രദർശിപ്പിച്ചിട്ടുണ്ട്. കൃൽഖണ്ഡത്തിന്റെ ആരംഭത്തിൽ

“ഗഹനതരഗ്രന്ഥാർത്ഥാനതിവിതതാൻ വീക്ഷ്യ മംക്ഷു സംക്ഷിപതാ

സ്ഖലിതമപി സംഭവേന്നസ്തത്ര തു വിബുധാ വിമത്സരാശ്ശരണം”

എന്നും സുബർത്ഥഖണ്ഡത്തിന്റെ അവസാനത്തിൽ

“സ്വനിർമ്മിതത്വപ്രണയാവഗുണ്ഠിത-
സ്സ്വകാവ്യദോഷം ന ബുധോപി പശ്യതി
അതോത്ര സൂരീൻ ഗുണദോഷവേദയാൻ
മദുക്തിസംശോധനകാര്യമർത്ഥയേ”

എന്നും അദ്ദേഹം അഭ്യർത്ഥിക്കുന്നു. താൻ നവീനമായി ഒരു മതവും ആവിഷ്കരിക്കു ന്നില്ലെന്നും പൂർവമതങ്ങളെ ചർച്ചചെയ്തു നല്ലതിനെ സ്വീകരിക്കുന്നേയുള്ളൂ എന്നും സ്ത്രീപ്രത്യയഖണ്ഡത്തിന്റെ അവസാനത്തിൽ പറയുന്നു:

“ന കിഞ്ചിദത്ര സ്വകപോലകല്പിതം
ലിഖാമി ശാസ്ത്രേ ക്വചിദീക്ഷിതം വിനാ
അനേകഥാ യത്ര പുരാ വിദാം മതം
മനോഹരം തത്ര പരം ഗ്രഹിഷ്യതേ.”

മിതമെന്നും സ്പഷ്ടമെന്നും രണ്ടു വാക്കുകൾ രാജാവ് ഉച്ചരിച്ച എങ്കിലും അവയുടെ അപ്രായോഗികതയെ ആചാര്യൻ തദ്ധിതഖണ്ഡത്തിന്റെ പരിസമാപ്തിയിൽ,

“സംക്ഷേപാതിശയേപി വാച്യബഹുതാഹേതോരഭൂദ്വിസ്തരഃ
സ്പഷ്ടത്വേപി കൃതേ സ്വഭാവഗഹനാ ഭാഗാ മനാഗസ്ഫുടാഃ
ഏവം വ്യക്തിമിയാൻ പദാർത്ഥ ഇയതാ ഗ്രന്ഥേന യാതോയമി-
ത്യേവം യോ വിമൃശേൽ സ ഏവ കലയേദസ്മിൻ നിബന്ധേ ഗുണാൻ”

എന്ന പദ്യത്തിൽ വിശദീകരിക്കുന്നു. താഴെക്കാണുന്ന പദ്യങ്ങൾ യഥാക്രമം ന്യായ ഖണ്ഡത്തിന്റെ ഒടുവിൽ ഘടിപ്പിച്ചിരിക്കുന്നു:

“ന സർവം സർവസ്യ പ്രിയമപി ഭവേദപ്രിയമപി
ക്വചിൽ കേചിൽ കിഞ്ചിദ്ദധതി യദി, സാർത്ഥാ മമ കൃതിഃ
ന വാ ഗൃഹ്ണന്ത്യന്യേ തദപി പദപീയൂഷലഹരീ-
പരിക്രീഡാനന്ദഃ ഫലമിദമിദാനീം മമ ന കിം?”

ന്യായഖണ്ഡത്തോടുകൂടി പൂർവഭാഗമവസാനിക്കുന്നു.

വൃത്തൗ നാനാപ്രമാദാ വിവൃതിഷു കഥിതാ
    മാധവാദ്യൈശ്ച സർവം
വ്യാഖ്യായാഖ്യായി ദോഷോ ബഹുലമഘടിതം
    പ്രക്രിയാകാവ്യവൃത്തൗ
നാമവ്യാഖ്യാസ്വനന്തം കില തദിഹ മഹാ-
    കോവിദൈരപ്യവർജ്ജ്യാ
വിഭ്രാന്തിശ്ചേൽ കൃശാഭ്യാസിനി കൃശധിഷണേ
    മാദൃശേ കിന്തു വാച്യം?”

ഭട്ടതിരിക്കു വിദ്വാന്മാരിൽനിന്നു വേണ്ടത്ര പ്രോത്സാഹനം ലഭിച്ചില്ല എന്നു സുബ്വിധി ഖണ്ഡത്തിന്റെ അവസാനത്തിലുള്ള താഴെക്കാണുന്ന പദ്യം വ്യഞ്ജിപ്പിക്കുന്നു:

“വിദ്വാംസോ വിദിതം ഹി സർവമിതി ന ദ്രക്ഷ്യന്തി മന്ദാഃ പുനഃ
പ്രാരഭ്യാധികമാർഗദർശനപരിഭ്രാന്താ വിരമ്യന്തി ച

> അന്യേ മത്സരിണഃ കഥാമപി ച നോ കുര്യുഃകിമേതൈഃക്ഷതം?
> യന്മദ്ബുദ്ധിവിശുദ്ധയേ നരപതേർമ്മോദായ ചേദം കൃതം”

തന്റെ ബുദ്ധിവിശുദ്ധിക്കും രാജാവിന്റെ പ്രീതിക്കുമായി താൻ ആ ഗ്രന്ഥം നിർമ്മിക്കു ന്നു എന്നുള്ളതാകുന്നു അദ്ദേഹത്തിന്റെ സമാധാനം. ഭട്ടതിരി കൃഷ്ണാർപ്പണമായാണ് പൂർവഭാഗം അവസാനിപ്പിക്കുന്നത്. “കർമ്മ മേ തദ്ഭ്രയാൽ കൃഷ്ണാർപ്പണം, മേ ഭവ തു ച സതതം ധീരഘാരേഃ കഥായാം” എന്നും

> “ആസ്താമന്യദിഹാർത്ഥശബ്ദപടലീസഞ്ചിന്തനാദിക്രിയാ
> ശബ്ദവ്യാകൃതിജന്മ പുണ്യനിവഹം പാപഞ്ച വാഗ്ദോഷജം
> സർവം തൽ പ്രജുഹോമി നന്ദതനയേ മന്ദസ്മിതാർദ്രാനനേ
> പൂർണ്ണബ്രഹ്മണി ത്ദർണ്ണമേഷ കരുണാസിന്ധുർമ്മയി പ്രീയതാം”

എന്നും അദ്ദേഹം പ്രസ്താവിക്കുന്നു. ‘ധീരഘാരേഃ കഥായാം’ എന്ന വാചകത്തിൽ കലിസൂചനയില്ല. ഉത്തരഭാഗം ആരംഭിക്കുന്നതു “ദേവനാരായണക്ഷ്മാപശാസന സ്ഥായിനാ മയാധാതവോത്ര വിലിഖ്യന്തേ മാധവോക്തേന വർത്മനാ” എന്ന ശ്ലോ കത്തോടുകൂടിയാണ്.

പ്രക്രിയാസർവസ്വത്തിന്റെ മഹിമ വാചാമഗോചരമാകുന്നു. വിദ്യാർത്ഥികൾ ക്ക് അനായാസമായ ഗ്രഹണത്തിനും സ്മരണത്തിനും പ്രയോജകീഭവിക്കുന്ന അന വധി കാരികകളെക്കൊണ്ട് ആ വാങ്മയം ആമൂലാഗ്രം അലംകൃതമാണ്.

> “ഭിദേളിമാനി കാഷ്ഠാനി ശാലയോമീ പചേളിമാഃ
> ഛിദേളിമാ ജീർണ്ണരജ്ജുസ്തൃണജാലം ദഹേളിമം.”

‘സ്വയം ഭിദ്യന്തേ’ ഇത്യാദ്യർത്ഥങ്ങളിലുള്ള ഭിദേളിമാദി പദങ്ങളുടെ പ്രയോഗവിഷയ ത്തിൽ ഈ കാരികകൾ എത്രമാത്രം ഉപയുക്തങ്ങളാണെന്നു പറയേണ്ടതില്ലല്ലോ.

> “രലയോരൈക്യമിച്ഛന്തി കേചിദിത്യാഹ വൃത്തികൃൽ
> ഡലയോർബവയോശ്ചാഹുരഭേദം മാധവാദയഃ.
> രേഖാ ലേഖാ ജലജഡൗ ബിന്ദുർവിന്ദുരിതി ക്രമാൽ
> ഡലയോരുക്തിഭേദസ്തു ളകാരോ നാക്ഷരാന്തരം”

എന്ന കാരികകൾ അവയിൽ പറയുന്ന അക്ഷരങ്ങളെ സംബന്ധിച്ച് എത്രമാത്രം വ്യുൽപാദകങ്ങളാണെന്നും അനുക്തസിദ്ധമാണ്. പ്രക്രിയാകൗമുദീകാരനെ ഭട്ടതി രി പല ഘട്ടങ്ങളിലും ഖണ്ഡിക്കുന്നുണ്ട്. ഭട്ടതിരിയുടെ വ്യാകരണത്തെ അഭിജ്ഞ ന്മാർ കാവ്യമെന്നു പറയുന്നത് അത്യുക്തിയല്ല. ഒരു മഹാകവി വൈയാകരണനാ യാൽ സഞ്ജാതമാകാവുന്ന ഗുണവൈശിഷ്ട്യം മുഴുവൻ പ്രക്രിയാസർവസ്വത്തിനു ലഭിച്ചിട്ടുണ്ടെന്നു സമഷ്ടിയായി പറയാം.

“ദേവനാരായണീയം” എന്ന പേരിൽ ധാതുക്കളെപ്പറ്റി പ്രതിപാദിക്കുന്ന ഒരു വ്യാകരണഗ്രന്ഥമുണ്ടെന്നും അതു ദേവനാരായണന്റെ ആജ്ഞയനുസരിച്ചു രചിച്ച താണെന്നും അതിന്റെ ഉപക്രമപദ്യം
“ദേവനാരായണക്ഷ്മാപശാസനസ്ഥായിനാ മയാ” എന്നാരംഭിക്കുന്നുവെന്നും ചി ലർ സങ്കല്പിക്കുന്നത് അബദ്ധമാണ്. അതു പ്രക്രിയാസർവസ്വത്തിലെ ധാതുഖണ്ഡം മാത്രമാകുന്നു എന്നു പ്രസ്താവിച്ചുകഴിഞ്ഞു.

സർവസ്വവ്യാഖ്യകൾ

പ്രക്രിയാസർവസ്വത്തിനു രണ്ടു വ്യാഖ്യകൾ കണ്ടിട്ടുണ്ട്. അവയിൽ ആദ്യത്തേതു നീലകണ്ഠദീക്ഷിതരുടേതാണ്. രണ്ടാമത്തേതു മനോരമത്തമ്പുരാട്ടിയുടെ ഗുരുനാഥനായ ദേശമംഗലത്ത് ഉഴുത്തിരവാരിയരുടേതാകുന്നു. നീലകണ്ഠദീക്ഷിതർ ഭട്ടതിരിയുടെ സമകാലികനും ചെമ്പകശ്ശേരി രാജാവിനെ ആശ്രയിച്ച് അദ്ദേഹത്തിന്റെ മഹാഭാരതവാചകനായി അമ്പലപ്പുഴെ താമസിച്ചിരുന്ന ഒരു പണ്ഡിതനുമാണ്. അദ്ദേഹത്തിന്റെ മുത്തച്ഛൻ രാമചന്ദ്രദീക്ഷിതരും അച്ഛൻ വരദേശ്വരദീക്ഷിതരും ഗുരുക്കന്മാർ ജ്ഞാനേന്ദ്രനും വെങ്കിടേശ്വരദീക്ഷിതരും ജ്യേഷ്ഠൻ മഹാഭാഷ്യപാരഗനായ സുന്ദരേശ്വരദീക്ഷിതരും അമ്മ കാമാക്ഷിയുമാണെന്ന് ആ ഗ്രന്ഥത്തിൽ നിന്നറിയുന്നു. ‘ലളിതാംബാസ്വരൂപി’യായിരുന്നുവത്രേ വെങ്കിടേശ്വരദീക്ഷിതർ. സ്വദേശം ഏതെന്നറിയുന്നില്ല.

> പദവാക്യപ്രമാണാനാം പാരഗം വിബുധോത്തമം
> രാമചന്ദ്രമഖീന്ദ്രാഖ്യപിതാമഹമഹം ഭജേ.
>
> യദീയസ്മരണാദേവ വിന്ദതേഽർത്ഥചതുഷ്ടയം
> പിതരം തമഹം വന്ദേ വരദേശ്വരദീക്ഷിതം.
>
> യസ്യ സ്മരണമാത്രേണ ശാസ്ത്രാർത്ഥാനാം പുരഃസ്ഥിതിഃ
> ജായതേ തം ഗുരും വന്ദേ ജ്ഞാനേന്ദ്രം ചിൽസ്വരൂപിണം.
>
> സുന്ദരേശ്വരയജ്വാനം ശേഷാശേഷാർത്ഥവേദിനം
> ഭ്രാതരം പ്രണമാമ്യസ്മൽകാമാക്ഷീം ജനനീമപി.
>
> വെങ്കടേശ്വരയജ്വാനം ലളിതാംബാസ്വരൂപിണം
> ഭാവയേ ഹൃദയേ സമ്യങ്മദഭീഷ്ടാർത്ഥസിദ്ധയേ.
>
> കേരളക്ഷിതിപാലേഷു ദേവനാരായണപ്രഭുഃ
> ദ്വിജരാജസ്സർവശാസ്ത്രധുരീണോസ്തി ഹരിപ്രിയഃ.
>
> തൈഃ കാരിതം പ്രക്രിയായാസ്സർവ്വസ്വം സകലാർത്ഥദം
> തദ്വ്യാഖ്യാനം നീലകണ്ഠദീക്ഷിതേന വിരച്യതേ”

എന്നീ ശ്ലോകങ്ങൾ നോക്കുക. നീലകണ്ഠദീക്ഷിതർ പ്രസ്തുത ഗ്രന്ഥം വ്യാഖ്യാനിച്ചതു പൂരാടം തിരുനാൾ മഹാരാജാവിന്റെ ആജ്ഞ അനുസരിച്ചായിരിക്കാനിടയുണ്ട്. ഏതായാലും 792-നും 798-നും ഇടയ്ക്കായിരുന്നു ആ വ്യാഖ്യയുടെ ആവിർഭാവമെന്നുള്ളതു നിസ്സംശയമാണ്. ഉഴുത്തിരവാരിയരുടെ വ്യാഖ്യയിലെ വന്ദനശ്ലോകങ്ങളാണ് താഴെക്കാണുന്നത്:

> “ചാരണോദ്ഗീതചരണം ദാരണം വിഘ്നഭൃഭൃതാം
> കാരണം ജഗതാമേകം വാരണാസ്യമുപാസ്മഹേ.
> പശ്യന്ത്യാദിസ്വരൂപാ പദകമലജുഷാ-
> മാന്തരധ്വാന്തഹന്ത്രീ
> വീണാകോണാഭിരാമാ ദിവി ദിവിജകുലൈഃ
> സ്തൂയമാനാപദാനാ
> ദേവീദേവാസുരാളീമകുടതടമണീ-
> രാജിനീരാജിതാംഘ്രിഃ

കല്യാ കല്യാണദാ മേ സതതഗുരുകൃപാ
  മാനസേ ലാലസീതു.

മുനിത്രയപദാംഭോജപരാഗപരമാണവഃ
വിമലീകുർവതാം ചേതാമുകരം മുഹുരഞ്ജസാ.

നത്വാ ശ്രീഗുരുപാദാബ്ജം സ്മൃത്വാ സ്മൃത്വാ ച തദ്ഗിരഃ
പ്രക്രിയാപൂർവസർവസ്വവ്യാഖ്യാസ്മാഭിർവിലിഖ്യതേ."

"ശ്രീബ്രഹ്മദത്തഗുരുപാദകടാക്ഷവീക്ഷാ-
ദൂരീകൃതാത്മഹൃദയാഖിലകില്ബിഷേണ
നാരായണേന ലിഖിതാ മതിമദ്ഭിരേഷാ
ശോധ്യാസ്തു ദോഷസഹിതാ യദി പത്രികാ സ്യാൽ"

എന്ന് ഒരു മാതൃകാഗ്രന്ഥത്തിൽ കാണുന്ന പദ്യത്തിൽനിന്നു ബ്രഹ്മദത്തൻനമ്പൂരിയുടെ ശിഷ്യനായ നാരായണൻനമ്പൂരി ആ വ്യാഖ്യയുടെ ലേഖകനായിരുന്നു എന്നു മാത്രം കരുതിയാൽ മതിയാകുന്നതാണ്. ഉഴുത്തിരവാരിയർ മുൻപറഞ്ഞ നീലകണ്ഠദീക്ഷിതരുടേയും രാമഭദ്രദീക്ഷിതരുടേയും ശേഖരകാരനായ നാഗേശഭട്ടന്റേയും പംക്തികൾ ഉദ്ധരിച്ചിട്ടുണ്ട്. അദ്ദേഹത്തെപ്പറ്റി മേലും ഒരവസരത്തിൽ പ്രസ്താവിക്കുന്നതാണ്. മഹാമഹോപാദ്ധ്യായ കിള്ളിമംഗലത്തു നാരായണൻനമ്പൂരിയും സർവസ്വത്തിൽ ആദ്യം കുറേ ഭാഗം വ്യാഖ്യാനിച്ചിട്ടുണ്ട്. മനോരമത്തമ്പുരാട്ടിയുടെ ശിഷ്യൻ ദേശമംഗലത്തു കൃഷ്ണവാരിയർ സർവസ്വത്തിലെ കാരികകൾക്കു ടീക രചിച്ചിട്ടുള്ളതായും അറിയാം.

ധാതുകാവ്യം

പട്ടത്തു വാസുദേവഭട്ടതിരിയുടെ അഞ്ചു സർഗ്ഗങ്ങളടങ്ങിയ വാസുദേവവിജയമെന്ന കാവ്യത്തെപ്പറ്റി ആ പൂർവാചാര്യൻ പ്രതിപാദിക്കാത്തതിനാൽ ഭട്ടതിരി അതിലെ ഇതിവൃത്തംതന്നെ തുടർന്നുകൊണ്ടു മൂന്നു സർഗ്ഗങ്ങളിൽ ധാതുകാവ്യം നിർമ്മിച്ചു. മാധവാചാര്യരുടെ ധാതുവൃത്തിയെയാണ് താൻ പ്രമാണീകരിക്കുന്നതു് എന്ന് "ഉദാഹൃതം പാണിനിസൂത്രമണ്ഡലം" എന്ന പ്രഥമശ്ലോകത്തിൽ അദ്ദേഹം വെളിപ്പെടുത്തിയിട്ടുണ്ട്. പ്രസ്തുത ശാസ്ത്രകാവ്യത്തിൽ അക്രൂരന്റെ വ്രജപ്രയാണംമുതൽ കംസവധത്തോളമുള്ള ഭാഗവതകഥയാണ് പ്രതിപാദ്യം. 248 പദ്യങ്ങളിൽ 1948 ധാതുക്കൾക്കും ആനുപൂർവീക്രമത്തിനു മഹാകവി ഉദാഹരണങ്ങൾ ഘടിപ്പിക്കുന്നു.

"സ ഗാന്ദിനീഭൂരഥ ഗോകുലൈധിതം
സ്പർദ്ധാലുധീഗാധിതകാര്യബാധിനം
ദ്രക്ഷ്യൻ ഹരിം നാഥിതലോകനാഥകം
ദേധേ മുദാ സ്കന്ദിതമന്തരിന്ദ്രിയം"

എന്ന രണ്ടാമത്തെ ശ്ലോകത്തിൽ 'ഭൂ സത്തായാം' എന്നതുമുതൽ 'സ്കന്ദി ആപ്രവണേ' എന്നതുവരെയുള്ള ആദ്യത്തെ ഒൻപതു ധാതുക്കൾക്ക് ഉദാഹരണങ്ങൾ അടങ്ങിയിരിക്കുന്നു. ധാതുകാവ്യത്തിനു മൂക്കോലക്കാരായ ചില പണ്ഡിതന്മാർ 'ശ്രീകൃഷ്ണാർപ്പണം' എന്ന ഒരു വ്യാഖ്യാനം രചിച്ചിട്ടുണ്ട്. ആ വ്യാഖ്യാനം ഉപക്രമിക്കുന്നതു് ഇങ്ങനെയാണ്:

"സ്മരത ഹരേർമ്മധുരതരം മുരളീനിനദാമൃതം ഹി ശബ്ദമയം

> പദയുഗളഞ്ച ഭവാന്യാ മഹിഷാരേർമ്മുക്തിനിലയവാസിന്യാഃ.
> ഗുരുപാദാബ്ജസം സേവാനിതാന്തവിമലാശയൈഃ
> സതീർത്ഥൈരദ്യ ലിഖ്യന്തേ ധാതുകാവ്യാർത്ഥലോചനാഃ”

‘ഗുരു’ എന്ന് അവർ ഇവിടെ വ്യപദേശിക്കുന്നതു ഭട്ടതിരിയെത്തന്നെയായിരിക്കണം.

> “കംസഹിംസാ പ്രബന്ധാർത്ഥോ വീര്യഭക്ത്യാദയോ രസാഃ
> ത്രിഭിർദ്ദിനൈഃ കൃതം കർമ്മ ത്രിഭിസ്സർഗ്ഗൈശ്ച കഥ്യതേ.
> അക്രൂരയോഗോ യാത്രാദി ചാപച്ഛേദാന്തചേഷ്ടിതം
> മല്ലോദ്യോഗാദി കംസാന്തപര്യന്തം ച ത്ര്യഹേ കൃതം”

എന്നീ ശ്ലോകങ്ങളിൽനിന്നു മഹാകവി ആ കാവ്യവും മൂന്നു ദിവസംകൊണ്ടു രചിച്ചതായി അറിയുന്നു. അക്കാലത്തു മൂക്കോല അനേകം വിദ്വൽപ്രവേകന്മാരുടെ വാസസ്ഥാനമായിരുന്നു എന്നുള്ളതിനു ഭ്രമരസന്ദേശത്തിലെ ‘ഭംഗ്യാ വ്യംഗ്യാധ്വനി പരിചിതാൻ’ ഇത്യാദി പദ്യം സാക്ഷ്യം വഹിക്കുന്നു. ധാതുകാവ്യത്തിനു രാമപാണിവാദകൃതമായും ഒരു വ്യാഖ്യാനമുണ്ട്. ഭട്ടതിരിയുടെ സുപ്രസിദ്ധമായ

> “ആരൂഢോ ഗരുഡം ഭുജാന്തതരളശ്രീവന്യമാലാവലിഃ
> ക്ഷ്മാമാന്ദോളിതചാമരാന്തരഗതഃ പ്രോദ്ഗീയമാനോ ഽമരൈഃ
> ചഞ്ചന്മീനസുവർണ്ണകുണ്ഡലധരോ ധാരാധരശ്യാമളഃ
> കാലേ മേ ചരമേ മമാക്ഷിപദവീമായാതു നാരായണഃ.”

എന്ന പദ്യം ധാതുകാവ്യത്തിലുള്ളതാണ്.

അപാണിനീയപ്രാമാണ്യസാധനം

വ്യാകരണവിഷയത്തിൽ പാണിനി കാത്യായനപതഞ്ജലികൾക്കു മാത്രമല്ല പ്രാമാണ്യം കല്പിക്കേണ്ടതെന്നു പ്രക്രിയാസർവസ്വത്തിൽ ഭട്ടതിരി വെളിപ്പെടുത്തിയപ്പോൾ അദ്ദേഹത്തിന്റെ ഉൽപതിഷ്ണുത്വം ചോളദേശത്തിലെ ചില വൈയാകരണന്മാർക്ക് അസഹ്യമായിത്തോന്നി. അവരിൽ വൈനതേയൻ എന്നൊരു പണ്ഡിതൻ അദ്ദേഹത്തെ എതിർക്കുകയും സുദർശനൻ എന്ന മറ്റൊരു പണ്ഡിതൻ വൈനതേയമതത്തെ ഖണ്ഡിക്കുകയുംചെയ്തു. ഒടുവിൽ ഭട്ടതിരി അന്നു ചോളദേശത്തിലെ വൈയാകരണാഗ്രണികളായിരുന്ന സോമേശ്വരദീക്ഷിതരേയും യജ്ഞനാരായണദീക്ഷിതരേയും മാധ്യസ്ഥ്യത്തിനു ക്ഷണിച്ചു. ഗദ്യപദ്യാത്മകമായ അദ്ദേഹത്തിന്റെ ആ മനോഹരങ്ങളായ ചില പദ്യങ്ങൾ പ്രകൃതത്തിൽ ഉദ്ധർത്തവ്യങ്ങളാണ്. സോമേശ്വരദീക്ഷിതർ കാമദേവൻ എന്നൊരു പണ്ഡിതനെ വാദത്തിൽ ജയിച്ചു. ആ ദീക്ഷിതർ രാഘവയാദവീയം മുതലായ കൃതികൾ നിർമ്മിച്ചിട്ടുണ്ട്. യജ്ഞനാരായണദീക്ഷിതർ ഹരിവംശസാരചരിതം മുതലായ കൃതികളുടെ പ്രണേതാവായ ഗോവിന്ദദീക്ഷിതരുടെ സീമന്തപുത്രനും സാഹിത്യരത്നാകരം തുടങ്ങിയ ഗ്രന്ഥങ്ങളുടെ രചയിതാവും കൊല്ലം 791 മുതൽ 825 വരെ തഞ്ചാപുര (തഞ്ചാവൂർ) രാജധാനിയെ അലങ്കരിച്ച ചോളരാജ്യം ഭരിച്ച സംഗീതസുധാകരാദിവിവിധഗ്രന്ഥനിർമ്മാതാവായ രഘുനാഥനായകന്റെ പ്രധാനമന്ത്രിയുമായിരുന്നു. 800-ആണ്ടിനു മേലാണ് അപാണിനീയപ്രാമാണ്യത്തിന്റെ രചനയെന്ന് ഏകദേശം അനുമാനിക്കാം. ഭട്ടതിരിയുടെ ആശയമെന്തെന്ന് അദ്ദേഹംതന്നെ ഒരു ചെറിയ ഗദ്യത്തിൽ ഉപപാദിച്ചിട്ടുണ്ട്. “ഇന്ദ്രൻ, ചന്ദ്രൻ, കാശകൃത്സ്നൻ, ആപിശലി, ശാകടായനൻ മുതലായ

പൂർവാചാര്യന്മാരുടെ വ്യാകരണനിബന്ധങ്ങൾ അപ്രമാണങ്ങളാണെന്നും മുനിത്രയോക്തിക്കുമാത്രമേ പ്രാമാണ്യമുള്ളു എന്നും ചില പണ്ഡിതമ്മന്യന്മാർ കരുതുന്നതു ക്ഷോദക്ഷമമല്ല. ചന്ദ്രാദികൾ അനാപ്തന്മാരാണെന്ന് ആരെങ്കിലും വാദിക്കുകയാണെങ്കിൽ അതിനുള്ള പ്രമാണം അവർതന്നെ പ്രദർശിപ്പിക്കേണ്ടതാണ്" എന്നുംമറ്റുമാകുന്നു, മഹാകവിയുടെ വാദഗതി.

"ദൃഷ്ട്വാ ശാസ്ത്രഗണാൻ പ്രയോഗസഹിതാൻ പ്രായേണ ദാക്ഷീസുതഃ
പ്രോചേ; തസ്യ തു വിച്യുതാനി കതിചിൽ കാത്യായനഃ പ്രോക്തവാൻ;
തദ്ഭ്രഷ്ടാന്യവദൽ പതഞ്ജലിമുനി; സ്തേനാപ്യനുക്തം ക്വചി-
ല്ലോകാൽ പ്രാക്തനശാസ്ത്രതോപി ജഗദുർവിജ്ഞായ ഭോജാദയഃ."

എന്ന് അദ്ദേഹം ഉറപ്പിച്ചു പറയുന്നു. ശങ്കരഭഗവൽപാദർ, മുരാരി, വിദ്യാരണ്യൻ, നൈഷധവ്യാഖ്യാതാവായ വിശ്വേശ്വരൻ, ക്ഷീരസ്വാമി, വന്ദ്യഘടീയസർവാനന്ദൻ മുതലായി പലരും തന്റെ മതത്തെ അനുകൂലിക്കുന്നതായും അദ്ദേഹം ചൂണ്ടിക്കാണിക്കുന്നു. പ്രസ്തുതക്രോഡപത്രത്തിനു പരപക്ഷഖണ്ഡനമെന്നും പേരുണ്ട്.

"സുദർശനസമാലംബീ സോഹം നാരായണോധുനാ
വൈനതേയ! ഭവൽപക്ഷമാക്രമ്യ സ്ഥാതുമാരഭേ.

പാണിന്യുക്തം പ്രമാണം ന തു പുനരപരം
ചന്ദ്രഭോജാദിശാസ്ത്രം
കേപ്യാഹുസ്തല്ലഘിഷ്ഠം, ന ഖലു ബഹുവിദാ-
മസ്തി നിർമ്മൂലവാക്യം,
ബഹ്വംഗീകാരഭേദോ ഭവതി ഗുണവശാൽ;
പാണിനേഃ പ്രാക് കഥം വാ
പൂർവോക്തം പാണിനിശ്ചാപ്യനുവദതി; വിരോ-
ധേപി കല്പ്യോ വികല്പഃ."
. . . .
"തതോന്യഗ്രന്ഥസന്ദോഹൈർമ്മദുക്താന്യേവ സാധയൻ
വൈനതേയോ മമാത്യന്തം ബന്ധുരേവേതി ശോഭനം."
. . . .
"ഹേ ശ്രീമച്ചോളദേശപ്രഥിതബുധവരാഃ
ശബ്ദശാസ്ത്രാന്തരാണാം
കോപ്യപ്രാമാണ്യമൂചേ; കിമിപി നിഗദിതം
തത്ര ചാസ്മാഭിരേവം;
കൗമുദ്യാം ധാതുവൃത്ത്യാദിഷു കഥിതതയാ
വൈദികാംഗത്വസാമ്യാ-
ദൃഷ്മാകം സമ്മതം സ്യാദിതി ലിഖിതമിദം
ശോധയധ്വം മഹാന്തഃ.

ശ്രീസോമേശ്വരദീക്ഷിതാഭിധമഹാവിദ്വൽ കുലാഗ്രേസരാ
മീമാംസാദ്വയശബ്ദതർക്കകുശലാ യുഷ്മാനധൃഷ്യോന്നതീൻ
തത്ത്വജ്ഞാൻ കരുണാനിധീൻ പ്രശമിനഃ ശ്രുത്വേദമഭ്യർത്ഥയേ
യൽകിഞ്ചില്ലിഖിതം മയാത്ര, തദിദം സ്വീകാര്യമാര്യാത്മഭിഃ

യുഷ്മാഭിഃഖലു കാമദേവവിജയേ വ്യാലേഖി കക്ഷ്യാക്രമ-

സ്തം ദ്രഷ്ടും ഭൃശമുത്സുകാ വയമതഃ സംപ്രേഷ്യതാം സാംപ്രതം
യുഷ്മാദൃക്ഷവിചക്ഷണോക്തിപദവീസംപ്രേക്ഷണേന ക്ഷണാ-
ദസ്മാകം ഖലു ബുദ്ധിശുദ്ധിരുദയേദിത്യേഷ തത്രാശയഃ.
പ്രയുക്തഹേതൗ ഖലു കാമദേവേ
കൃതോസ്യ ഭംഗഃ പടുദർശനേന;
സോമേശ്വരാഖ്യാഗ്രഹണസ്യ ചൈതൽ
സർവജ്ഞഭാവസ്യ ച യുക്തരൂപം.

യുഷ്മദ്വൈദുഷ്യധൂതം ഖലു കടകഭുവി
  ത്രായതേ ഭോഗിരാജം
വാണീ വേണീവിധൂതാമപി സുരസരിതം
  കങ്കടീകോ ജടായാം
ഇത്യേവം യജ്ഞനാരായണവിബുധമഹാ-
  ദീക്ഷിതാശ്ശത്രുവർഗ്ഗ
ത്രാണാദ്ദേവസ്യ തസ്യാപ്യപഹരഥ ധിയാ
  സാധു സാർവജ്ഞ്യഗർവം.

യുഷ്മാസ്വേവ ക്ഷിതീശോ വിപുലനയനിധി-
  സ്തിഷ്ഠതേ രാജ്യദൃഷ്ടൗ
തിഷ്ഠധ്വേ യൂയമേവ പ്രഥിതബുധജനേ
  സന്നിഹാനേ സമേതേ
യുഷ്മഭ്യം തിഷ്ഠതേ കസ്തിദശഗുരുസമാ-
  നോപി യുഷ്മാദൃഗന്യഃ?
പ്രജ്ഞാലോ! യജ്ഞനാരായണവിബുധമഹാ-
  ദീക്ഷിതാൻ വീക്ഷതേ കഃ?

അസ്വസ്ഥാഃ കേരളസ്ഥാസ്സ്വയമതിമൃദവ-
  സ്തത്ര ചാഹം വിശേഷാൽ
സർവേ ദൂരപ്രചാരേ ഖലു ശിഥിലധിയഃ
  കിം പുനർദ്ദേശഭേദേ?
ഏവം ഭാവേപി ദൈവാൽ കുഹചന സമയേ
  കല്യതാ കല്യതേ ചേൽ
പ്രജ്ഞാബ്ധീൻ യജ്ഞനാരായണവിബുധമഹാ-
  ദീക്ഷിതാനീക്ഷിതാഹേ."

മാനമേയോദയം

മാനമേയോദയം എന്ന പൂർവമീമാംസാ ഗ്രന്ഥത്തിലെ മാനപരിച്ഛേദം ഭട്ടതിരിയുടെ കൃതിയാണ്. ആ ഗ്രന്ഥം താഴെക്കാണുന്ന വിധത്തിൽ ആരംഭിക്കുന്നു:

"ആചാര്യമതപാഥോധൗ ബാലാനപി നിനീഷതാം
ധീമതാം കോപി ഗോപാലപോതഃ പോത ഇവാസ്തു നഃ.

മാനമേയവിഭാഗേന വസ്തൂനാം ദ്വിവിധാ സ്ഥിതിഃ
അതസ്തദുഭയം ബ്രൂമഃ ശ്രീമൽകൗമാരിലാധ്വനാ."

‘ഉഭയം ബ്രൂമഃ’ എന്നാണ് ആചാര്യൻ പ്രതിജ്ഞചെയ്യുന്നതെങ്കിലും മാനപ്രകരണം മാത്രമേ അദ്ദേഹം രചിച്ചിട്ടുള്ളു. മേയപ്രകരണം കോഴിക്കോട്ടു മാനവേദരാജാവിന്റെ ആശ്രിതനായിരുന്ന നാരായണപണ്ഡിതന്റെ കൃതിയാണ്. ഭട്ടതിരി കൗമാരിലനാകയാൽ പ്രത്യക്ഷം, അനുമാനം, ശാബ്ദം, ഉപമാനം, അർത്ഥാപത്തി, അഭാവം എന്നീ ആറു പ്രമാണങ്ങളേയും അംഗീകരിക്കുകയും അവയെ ഉപപാദിയ്ക്കുമ്പോൾ പ്രഭാകരാദിമതങ്ങളെ ഖണ്ഡിയ്ക്കുവാൻ വാല്മീകിരാമായണത്തിലെ “രാമ! ഷഡ്യുക്തയോ ലോകേ യാഭിസ്സർവോനുദൃശ്യതേ” എന്ന വാക്യത്തെക്കൂടി ഉദ്ധരിക്കുകയും ചെയ്യുന്നു.

ഉപസംഹാരം

ഇതര കൃതികളെപ്പറ്റി വിസ്തരഭയത്താൽ ഒന്നും പറയണമെന്ന് ഉദ്ദേശിയ്ക്കുന്നില്ല. ഉത്തരരാമചരിതം അഞ്ചു സർഗ്ഗത്തിലുള്ള ഒരു കാവ്യമാണ്. അതിന് ഉത്തരരാഘവീയമെന്നും പേരുണ്ട്. അതിന്റെ കർത്താവു ഭട്ടതിരിയല്ലെന്നും രാമപാണിവാദനാണെന്നും അന്യത്ര ഉപപാദിക്കും. ഭട്ടതിരി ഭാഷയിൽ ഒരു ഗ്രന്ഥവും – ഒരു മുക്തകംപോലും – രചിച്ചിട്ടില്ലെന്നാണ് എനിക്കു തോന്നുന്നത്. കൂട്ടപ്പാഠകം അദ്ദേഹത്തിന്റെ കൃതിയാണെന്നു ചിലർ പറയുന്നതിനു യാതൊരു അടിസ്ഥാനവുമില്ല. ഭാരതവർഷത്തിലെ ഏതു ഗ്രന്ഥകാരനോടും കിടനില്ക്കത്തക്ക വാസനയും വൈദുഷ്യവും വ്യവസായവും ഭട്ടതിരിയ്ക്കുണ്ടായിരുന്നു. മൂന്നു പേരാണ് കേരളസാഹിത്യത്തിന്റെ പരമോച്ചതയെ അവരുടെ വാങ്മയ പരമ്പരകൊണ്ടു പ്രശസ്യമായ രീതിയിൽ പ്രസിദ്ധീകരിക്കുന്നത്. അവർ ശങ്കരഭഗവൽപാദരും വില്വമംഗലത്തു സ്വാമിയാരും നാരായണഭട്ടപാദരുമാണെന്ന് ആരും ഉപപാദിക്കേണ്ടതായിട്ടില്ല. ആ കുലാദ്രികളുമായി താരതമ്യപ്പെടുത്തുമ്പോൾ അന്യസൂരികൾ കുന്നുകളിലും താണുപോകുന്നു.

ഭട്ടപാദരുടെ ചില സമകാലികന്മാർ, കുട്ടഞ്ചേരി ഇരവിച്ചാക്ക്യാർ

കുട്ടഞ്ചേരി ഇരവിച്ചാക്ക്യാരും മേല്പുത്തൂർ നാരായണഭട്ടതിരിയും തമ്മിലുള്ള സ്നേഹബന്ധത്തെപ്പറ്റി ഇതിനുമുമ്പു പ്രസ്താവിച്ചിട്ടുണ്ടല്ലോ. അദ്ദേഹം പ്രശസ്തനായ നടനും കഥാപ്രവക്താവുമാണെന്നുള്ളതിനുപുറമെ വാസനാഭാസുരനായ ഒരു കവിയുമായിരുന്നു. ചാക്ക്യാർ മുദ്രാരാക്ഷസകഥാസാരം എന്നൊരു സരസമായ ലഘുകാവ്യവും നിർമ്മിച്ചിട്ടുണ്ട്. അതിലെ

> “സ്വഭാവമധുരൈർവേഷൈഃ പുഷ്ണൻ വിബുധസമ്മദം
> ശ്ലാഘിതോ ഗീർഭിരഗ്രാഭിഃ ശ്രീമാൻ നാരായണോ ജയേൽ”

എന്ന ശ്ലോകത്തിൽ ശ്രീനാരായണനേയും തന്റെ ഗുരുവായ ഏതോ ഒരു നാരായണച്ചാക്ക്യാരേയും വന്ദിക്കുന്നു. ചില ശ്ലോകങ്ങൾകൂടി മാതൃക കാണിക്കുവാൻ ഉദ്ധരിക്കാം:

> “ചാണക്യസ്യ കഥാ സേയം വിദ്യതേ ഗദ്യരൂപിണീ
> അദ്യ താം പദ്യതാം നേതുമുദ്യതോ രവിനർത്തകഃ
> നവപ്രയോഗചാതുര്യസ്സരദ്ഭീരാത്തതാത്മനാ
> അനയാ കഥയാ കോ ന മതിമാനതിമാദ്യതി?”

ഈ ഗദ്യരൂപിണിയായ ചാണക്യകഥ ശ്രീവത്സഗോത്രജനായി മഹാദേവതീർത്ഥൻ എന്ന ഒരു പണ്ഡിതന്റെ മുദ്രാരാക്ഷസം നാടകകഥയാണെന്ന് ഈയിടയ്ക്ക് വെളിപ്പെട്ടിട്ടുണ്ട്. ആ ഗ്രന്ഥത്തിന്റെ ഒടുവിൽ

> "ശ്രീമദ്വത്സകുലാംബുരാശിശശിഭിർജ്ജീവേന തുല്യൈർദ്ധിയാ
> കാവ്യാലംകൃതിതന്ത്രഷട്കചതുരൈഃ വ്യാതൈഃ ക്ഷമാമണ്ഡലേ
> നീതേർബോധയിതാ ക്ഷമാസുരമഹാദേവാഖ്യതീർത്ഥൈഃ കൃതോ
> മുദ്രാരാക്ഷസനാടകോദിതകഥാഭാഗോƒഗമൽ പൂരണം"

എന്നൊരു ശ്ലോകം കാണുന്നു. മഹാദേവൻ ചോളദേശീയനും രവിനർത്തകന്റെ കാലത്തിന് അല്പം മുൻപിൽമാത്രം ജീവിച്ചിരുന്ന ഒരു ഗദ്യകാരനുമായിരുന്നു എന്ന് ഊഹിക്കാം.

പാടലീപുത്രം

> "ബഹുജാതിസമാകീർണ്ണമശോകോദയശോഭനം
> ഭൂമൗ തിലകഭൂതം യദാഹുഃ പുഷ്പപുരം ജനാഃ."

രാക്ഷസൻ

> "യോലംകോപനിവാസശ്ച രാമാദിഷു നിരാദരഃ
> നയജ്ഞേഷു പ്രസന്നാത്മാ സത്യം രാക്ഷസ ഏവ സഃ."

> "നവഭർത്തൃഷു സക്തിരത്യുദാരാ
> സുദൃശാമിത്യപി സത്യമേവ ജാതം
> യദിയം പ്രണനന്ദ നന്ദഭൂമിർ-
> ന്നവഭൂപാലസമാഗതാ തദാനീം."

ഒടുവിലത്തേതിനു മുമ്പിലത്തെ ശ്ലോകം

> "പ്രതിജ്ഞാം നീത്വൈവം വിപുലമതിരാബധ്യ ച ശിഖാം
> നിരാശോപി പ്രീത്യാ നരപതികൃതാശേഷവിഭവഃ
> സ കൗടില്യോ ധർമ്മാൻ വിധിവദകരോദാത്മഭവനേ
> വദൻ കാലേ കാലേ ഹിതമഖിലമസ്മൈ നരഭുജേ."

രാക്ഷസാമാത്യനെ ശ്ലേഷാശ്രിതനായ കവി നരഭുക്കെന്നു ഒരവസരത്തിൽ നിർദ്ദേശിച്ചതു സമുചിതമായില്ല.

ചാണക്യസൂത്രം കിളിപ്പാട്ടു പ്രസ്തുതകൃതിയുടെ വിവൃതമായ ഒരു പരിഭാഷയാകുന്നു.

> "കോസൗ വടുരനാരൂഢശ്മശ്രുരഗ്രാസനം ഗതഃ?
> നിരസ്യതാം മർക്കടോയമിതി ശ്രുത്വൈവ സോബ്രവീൽ"

എന്ന ശ്ലോകം കിളിപ്പാട്ടിൽ

> "ഏതു വടുവിവനഗ്രാസനത്തിങ്ക-
> ലേതുമേ ശങ്കകൂടാതെ കരയേറി
> ധൃഷ്ടതയോടുമിരിക്കുന്നതാരിവൻ?
> കഷ്ടമനാരൂഢശ്മശ്രുവാകുന്നതും?

> കള്ളക്കരങ്ങിനെത്തള്ളിയിഴച്ചുടൻ

തള്ളിപ്പുറത്തു കളവതിന്നാരുമേ
ഇല്ലയോ നമ്മുടെ ചോറുതിന്നുന്നവർ?
എല്ലാമെവിടേക്കു പോയാരിതുകാലം?”

എന്നു പരാവൃത്തമായിരിക്കുന്നതു നോക്കുക.

മേൽപ്പുത്തൂർ മാതൃദത്തഭട്ടതിരി

മഹാകവിയുടെ അനുജനായ മാതൃദത്തനെപ്പറ്റിയും പ്രസംഗവശാൽ മുമ്പു പ്രസ്താവിച്ചിട്ടുണ്ട്. ഭക്തിസംവർദ്ധനശതകം എന്ന കൃതി അദ്ദേഹം വിരചിച്ചതാകുന്നു എന്നും സൂചിപ്പിച്ചുകഴിഞ്ഞു.

“ഭക്തിസംവർദ്ധനം നാമ ശ്ലോകാനാം ശതകം മയാ
മാതൃദത്താഭിധാനേന വിഷ്ണുപ്രീത്യൈ വിനിർമ്മിതം”

എന്നൊരു ശ്ലോകം ഗ്രന്ഥാവസാനത്തിൽ കാണുന്നുണ്ട്. അതിലെ നൂറു പദ്യങ്ങളും മന്ദാക്രാന്താവൃത്തത്തിലാണ് നിർമ്മിച്ചിരിക്കുന്നത്. പൂർവാർദ്ധമെന്നും ഉത്തരാർദ്ധമെന്നും രണ്ടു ഭാഗമായി ഗ്രന്ഥം പകുത്തിരിക്കുന്നു. കവിതയ്ക്കു നല്ല ഒഴുക്കും ലാളിത്യവുമുണ്ട്. പൂർവാർദ്ധത്തിൽനിന്നും ഉത്തരാർദ്ധത്തിൽ നിന്നും ഓരോ ശ്ലോകം മാത്രം ഉദ്ധരിച്ചു കാണിക്കാം:

“വാമാം വാമാം കുടിലഹൃദയാം കാമമാത്മന്യകാമാ-
മാഗൃഹ്ണാനഃ പ്രണയചപലഃ കാമതപ്താന്തരാത്മാ
തത്താദൃഗ്ഭിഃ കപടചരിതൈർവഞ്ച്യമാനസ്തഥാഹം
യോഷിൽക്രീഡാകപിരിതി വിഭോ! മാ പ്രഹസ്യേയ സദ്ഭിഃ.”

“ഭൂതാത്മാനം ഭുവനവിതതം ഭൂതിസർവസ്വഭാജം
ഭുക്തേർമ്മുക്തേരപി ച വിഷയം ഭൂതികാരുണ്യപൂർണ്ണം
ഭൂതഗ്രാമപ്രഭവവിഭവം ഭൂർഭുവസ്സ്വർന്നിദാനം
ഭൂയോ ഭൂയോ മനസി ഭഗവൻ! ഭാവയേഹം ഭവന്തം.”

നാരായണീയമാകുന്ന പീയൂഷസാഗരത്തിലെ നാലഞ്ചു ബിന്ദുക്കൾ ഭക്തിസംവർദ്ധനത്തിലും സംക്രമിച്ചിട്ടുണ്ട്.

പൂരാടം തിരുനാൾ ചെമ്പകശ്ശേരി രാജാവ്

പൂരാടം തിരുനാൾ ചെമ്പകശ്ശേരി രാജാവിനെപ്പറ്റി മഹാകവിക്കും നീലകണ്ഠദീക്ഷിതർ മുതലായ ഇതരപണ്ഡിതന്മാർക്കും ഉണ്ടായിരുന്ന ബഹുമാനം എത്രമാത്രമായിരുന്നു എന്നു നാം കണ്ടുവല്ലോ. ദേവനാരായണം അഥവാ വേദാന്തരത്നമാല എന്നൊരു കൃതി അദ്ദേഹം നിർമ്മിച്ചിട്ടുണ്ട്. ശ്രീമദ്ഭാഗവതത്തിലെ “ജന്മാദ്യസ്യ യതോന്വയാൽ” എന്ന പ്രഥമശ്ലോകത്തിന് അത്യന്തം വിസ്തൃതമായ ഒരു ഭാഷ്യമാണ് ആ ഗ്രന്ഥം. പീഠികയിൽ നിന്നു ചില ശ്ലോകങ്ങൾ ഉദ്ധരിക്കാം:

“നീലകണ്ഠാഭിധാംസ്തദ്വന്നാരായണസമാഹ്വയാൻ
അന്യാംശ്ച കൃഷ്ണകലയാ സംഭൃതാൻ നൗമി ദേശികാൻ.

യദ്ഗോത്രജോ യൽപ്രസാദാദ്വേദാന്താനാം പ്രകാശകം
കുർവേ ശാസ്ത്രപ്ലവം ഭക്ത്യാ തം വ്യാസം നൗമി ചക്രിണം.

ദേവനാരായണപ്രാപ്യം ദേവനാരായണാശ്രയം
ദേവനാരായണകൃതം ദേവനാരായണാഭിധം.

വേദാന്തരത്നാപരനാമധേയം
കാലാഹികാകോളവിനാശഹേതും
ശൃണ്വന്തു ജീവാ വിവശാ നിതാന്തം
സഞ്ചിന്ത്യ സഞ്ചിന്ത്യ ഭവാബ്ധിഖേദം.

വേദാന്തരത്നമാലേതി ചാഖ്യാതം വിശ്വമുക്തിദം
വേദാന്തവാക്യരത്നൗഘൈർന്നിർമ്മിതം കൃഷ്ണമുക്തിദം.
ജീവാഭയപ്രദാനേ ദക്ഷം ഹ്യേതദ്വിമുക്തിദം ജഗതാം
സ്മരതാം ഗൃണതാം നിത്യം നിശമയതാം വല്ലവീസുതൈ കരസം."

രാജാവിന് ഉപനിഷത്തുകളിലും വിവിധവേദാന്തഗ്രന്ഥങ്ങളിലുമുണ്ടായിരുന്ന അഗാധമായ ജ്ഞാനം പ്രസ്തുതനിബന്ധത്തിൽ പ്രതിവാക്യം സ്ഫുടീഭവിക്കുന്നു. അദ്ദേഹം വന്ദിക്കുന്ന നീലകണ്ഠൻ 'ശ്രൂയതേ നീലകണ്ഠോക്തിഃ' എന്ന ശ്ലോകത്തിൽ സ്മൃതനായ നീലകണ്ഠദീക്ഷിതരും നാരായണൻ സാക്ഷാൽ മേല്പത്തൂർ ഭട്ടതിരിയും തന്നെ.

ശ്രീകുമാരൻനമ്പൂരി

ശില്പശാസ്ത്രത്തിൽ കേരളീയർക്കു പ്രമാണീഭൂതമായ ഒരു ഗ്രന്ഥമാകുന്നു ശില്പരത്നം. ആ ഗ്രന്ഥത്തിൽ 46 അധ്യായങ്ങളുള്ള പൂർവഭാഗവും 35 അധ്യായങ്ങളുള്ള ഉത്തരഭാഗവും അടങ്ങിയിരിക്കുന്നു. വളരെ വിപുലവും ശില്പസംബന്ധമായുള്ള സകല വിഷയങ്ങളെപ്പറ്റിയും സമഗ്രമായി പ്രതിപാദിക്കുന്നതുമായ പ്രസ്തുത കൃതിയുടെ പ്രണേതാവു രാമൻനമ്പൂരിയുടെ പുത്രനും ഭാർഗ്ഗവഗോത്രജനുമായ ശ്രീകുമാരൻനമ്പൂരിയാണ് എന്നുള്ളത് അതിന്റെ പൂർവ്വഭാഗാന്തത്തിൽ കാണുന്ന "ശ്രീരാമപുത്രേണ ഭാർഗ്ഗവഗോത്രസംഭൂതഭൃദേവേന ശ്രീകുമാരനാമധേയേന ശ്രീദേവനാരായണരാജചൂഡാമണിപാദസേവകേന ലിഖിതമിദം" എന്ന കുറിപ്പിൽനിന്നു ഗ്രഹിക്കാവുന്നതാണ്. അദ്ദേഹം ചെമ്പകശ്ശേരി പൂരാടംതിരുനാൾ തമ്പുരാന്റെ സദസ്യനും ശില്പരത്നം നിർമ്മിച്ചതു് ആ തമ്പുരാന്റെ ആജ്ഞയനുസരിച്ചുമായിരുന്നു എന്നാണ് ഐതിഹ്യം. ആ വസ്തുതകൾ തെളിയിക്കുന്നതിനുവേണ്ടി താഴെക്കാണുന്ന ശ്ലോകങ്ങൾ ഉദ്ധരിക്കാം: -

"നാനാവിശാലഗണിതാഗമശില്പശാസ്ത്രാ-
ദ്യുൽപത്തിമുഖ്യഭവമത്ഭുതവിക്രമാഢ്യാം
സേതുർദ്ധ്വകാനനനിവാസകൃതാധിവാസാം
വന്ദേ ഷഡാനനവതീം പരദേവതാം മേ.

യേന്യേ മതംഗഭൃഗുകാശ്യപകംഭജാത-
മുഖ്യാ മുനീന്ദ്രപതയോ മയി സുപ്രസന്നാഃ
ശില്പാഗമാംബുനിധിപാരഗതാ മദീയ-
ചിത്തപ്രബോധനകരാ ഗുരവോപ്യമേയാഃ.

സമ്പൂജ്യതേ സദസി ഭാർഗ്ഗവസൂഷ്ടഭൂഭാ-
ഗേസ്മിൻ ബുധൈസ്സകലശില്പകലാസു യോസൗ

തം മേ നമാമി പിതരം ഭൃഗുവംശജാതം
ശശ്വൽസ്വപുത്രഹിതപൂരണജാഗരൂകം.

ബ്രാഹ്മം ക്ഷാത്രഞ്ച തേജോപ്യഹമഹമികയാ
വർദ്ധതേ യത്ര വീരേ
തസ്യ ശ്രീദേവനാരായണധരണിപതേ-
രാജ്ഞയാജ്ഞാകരോഹം
മന്ദോപ്യത്യന്തമോഹാദതിവിപുലതരേ-
ഭ്യോഥ പൂർവാഗമേഭ്യഃ
സംക്ഷിപ്തം ശില്പരത്നം പ്രലിഖിതുമധുനാ
പ്രക്രമേ തൽക്രമേണ.”

ഈ ശ്ലോകങ്ങൾ, ആചാര്യൻ സമ്പ്രദായാനുസാരേണ ബ്രഹ്മാവ്, വിശ്വകർമ്മാവ്, മയൻ ഈ പുരാണസ്ഥപതികളെ വന്ദിച്ചതിനു ശേഷം പൂർവഭാഗത്തിന്റെ ആരംഭ ത്തിൽ ഘടിപ്പിച്ചിട്ടുള്ളവയാകുന്നു. ആ ഭാഗത്തിന്റെ അവസാനത്തിൽ

“ഇത്ഥം ശ്രീദേവനാരായണമതിവിവൃതം
ശില്പരത്നാദ്യഭാഗം
ഷട്ചത്വാരിംശദധ്യായകയുതമതിമ-
ന്ദാത്മബോധപ്രദം യൽ
നാനാഗ്രാമാദിദേവാലയനരഭവനാ-
ദ്യുക്തലക്ഷ്മപ്രകാശം
സംപൂർണ്ണം ജാത, മസ്മിൻ നിഖിലബുധജനാ-
സ്സന്തു സന്തുഷ്ടചിത്താഃ.”

ഉത്തരഭാഗം

“അനന്തകോടിബ്രഹ്മാണ്ഡേഷ്വഖിലേഷ്വാതതഃക്രമാൽ
നിശ്ശേഷവിശ്വകർത്താ യസ്സ ജീയാന്മധുസൂദനഃ”

എന്നു വിഷ്ണുപരമായ വർണ്ണനത്തോടുകൂടി ആരംഭിക്കുന്നു. ഒടുവിൽ

“അധ്യായൈരഥ സപ്തപഞ്ചകയുതൈഃശ്രീദേവനാരായണ-
പ്രജ്ഞാകല്പിതശില്പരത്നഗതപശ്ചാദ്ഭാഗ അന്തം ഗതഃ
നാനാലക്ഷണമന്ത്രലിംഗമനുബിംബാകാരഭൂഷായുധ-
ബ്രഹ്മാശ്മാസനതൽപ്രതിഷ്ഠിതഭവം ജീർണ്ണോദ്ധരാദ്യന്വിതം.

കരുണാപൂരസമ്പന്നഗുരൂണാം സുപ്രസാദതഃ
അഹം സിദ്ധരസോസ്മ്യജ്ഞസ്തൽപാദേഭ്യോ നമോ നമഃ”

എന്നീ ശ്ലോകങ്ങളുമുണ്ട്. ‘ഇത്ഥം ശ്രീ’ എന്ന ശ്ലോകത്തിൽ നിന്നു ശില്പരത്നത്തിനു ദേവനാരായണമെന്നും സംജ്ഞയുള്ളതായി വെളിപ്പെടുന്നു.

കുന്നംകുളത്തിനു സമീപം ചിറമേല്ക്കാട്ട് എന്നൊരു സ്ഥലവും അവിടെ ഒരു സുബ്രഹ്മണ്യക്ഷേത്രവുമുണ്ട്. ചിറമേല്ക്കാട്ടു സംസ്കൃതീകരിച്ചതാണ് സേതുർദ്ധ്വകാന നം. ഷഡാനനവതിയായ പരദേവത സുബ്രഹ്മണ്യനാണെന്നു പറയേണ്ടതില്ലല്ലോ. ‘ഷഡാനനയതിം’ എന്നൊരു അപപാഠത്തെ ആധാരമാക്കി ചിലർ ശ്രീകുമാരന്റെ ഗുരു ഷഡാനനയതിയായിരുന്നു എന്നു പറയുന്നതു് അബദ്ധം തന്നെ. ആചാര്യന്റെ

ഗുരുക്കന്മാരിൽ ഒരാൾ സകലശില്പകലകളിലും കേരളീയരാൽ സംപൂജിതനാണെന്ന് അദ്ദേഹം പ്രശംസിക്കുന്ന സ്വപിതാവു തന്നെയായിരിക്കണം. ശ്രീകുമാരന്റെ സ്വദേശം ചിറമേല്ക്കാടായിരുന്നു എന്നും അവിടെനിന്നു പൂരാടംതിരുനാളുടെ വിവിധശാസ്ത്രപാണ്ഡിത്യവും വിദ്വജ്ജനപ്രോത്സാഹകത്വവും കേട്ടു് അദ്ദേഹം അമ്പലപ്പുഴയിൽ ആ തമ്പുരാന്റെ ആശ്രിതനായി താമസിച്ചു എന്നും അനുമാനിക്കുന്നതിനു ന്യായമുണ്ടു്. തന്ത്രസമുച്ചയം, വാസ്തുവിദ്യ, മനുഷ്യാലയചന്ദ്രിക, ശില്പരത്നം ഈ നാലുമാണു് കേരളത്തിലെ ശില്പശാസ്ത്രങ്ങളിൽ അഗ്രസ്ഥാനത്തെ അലങ്കരിക്കുന്നതു്. ചിത്രലക്ഷണം, വാഹലക്ഷണം, ധനുർലക്ഷണം മുതലായ വിഷയങ്ങളെപ്പറ്റി പല രഹസ്യങ്ങളും നാം ശില്പരത്നത്തിൽനിന്നു മനസ്സിലാക്കുന്നു. കർമ്മകാരന്മാരുടെ വേതനക്രമം, ദാരുക്കളുടെ ഖണ്ഡിജ്ഞാനം (കണ്ടിക്കണക്കു്) തുടങ്ങിയ വിഷയങ്ങളെക്കുറിച്ചുപോലും ഗ്രന്ഥകാരൻ നമുക്കു പല അറിവുകളും തരുന്നുണ്ടു്.

ശില്പരത്നം ഭാഷ എന്നൊരു ഗ്രന്ഥമുണ്ടു്. അതിനു് ‘അടുക്കു്’ എന്നും, ‘തൈക്കാട്ടുഭാഷ’ എന്നുകൂടി പേരുകളുണ്ടു്. സുപ്രസിദ്ധശില്പിഗൃഹമായ തൈക്കാട്ടില്ലത്തെ ഒരു നമ്പൂരിയാണു് ആ ഗ്രന്ഥത്തിന്റെ പ്രണേതാവെന്നു് ഊഹിക്കാം. 600-നുമേൽ മണിപ്രവാളശ്ലോകങ്ങൾ അതിൽ ഉൾപ്പെടുന്നു. ആശാരിമാരുടെ ഇടയിൽ അതിനു പ്രചുരമായ പ്രചാരമുണ്ടു്. കൊല്ലം പത്താം ശതകത്തോളമേ പഴക്കമുള്ളു. പ്രധാനമായി ദേവാലയനിർമ്മിതിയേയും ആനുഷംഗികമായി മനുഷ്യാലയ നിർമ്മാണത്തേയും അതിൽ പ്രതിപാദിച്ചിരിക്കുന്നു. ശില്പരത്നം ഭാഷ ഇങ്ങനെ ആരംഭിക്കുന്നു:

> “വന്ദിച്ചുകൊണ്ടു ഗുരുപാദസരോരുഹം ഞാൻ
> മന്ദോപി മന്ദമതിബോധനമർത്ഥമായി
> നന്നായ്ച്ചുരുക്കി വിബുധാലയമന്ത്രബിംബ-
> വിന്യാസരീതി പറയുന്നതറിഞ്ഞവണ്ണം
>
> ഏവനൊരുത്തനു ഭക്ത്യാ പരദൈവതപൂജയിങ്കൽ മനമുള്ളൂ
> ആയവനുടനേ ചെയ്‌വൂ ഗുരുവരണം ശില്പമാരൊടുംകൂടെ.
> പിന്നെത്താനും ഗുരുവും ശില്പിയുമായന്വേഷിച്ചു കല്പിപ്പൂ
> ദേവപ്രതിഷ്ഠചെയ്‌വാനത്യന്തം നല്ല ഭൂമിയും ദിക്കും.”

ഒടുവിൽ

> “ഭാഷാമിശ്രം ശില്പിരത്നാഖ്യമേവം
> ബാലാനാമൊട്ടിഷ്ടമെന്നോർത്തു തീർത്തേൻ
> തച്ചാപല്യം മേ കൃപാസാന്ദ്രചിത്തൈഃ
> ക്ഷന്തവ്യം വിദ്വത്ഭിരാനൗമി തേഭ്യഃ”

എന്നൊരു ശ്ലോകവും കാണുന്നു. മറ്റു ചില സമകാലികന്മാരെപ്പറ്റി ഇരുപത്താറാമദ്ധ്യായത്തിൽ പ്രസ്താവിച്ചിട്ടുണ്ടല്ലോ.

മഠത്തിൽ നാരായണൻനമ്പൂരി

ശിവരാമൻ, പൂർണ്ണസരസ്വതി മുതലായ പണ്ഡിതമൂർദ്ധന്യന്മാർക്കു സദൃശനായ ഒരു വ്യാഖ്യാതാവാകുന്നു, മഠത്തില്ലത്തിൽ നാരായണൻനമ്പൂരി. അദ്ദേഹത്തിന്റെ കൃതികളായി ഭവഭൂതിയുടെ ഉത്തരരാമചരിതത്തിനു ഭാവാർത്ഥദീപികയെന്നും ബോധായനന്റെ ഭഗവദജ്ജുകീയപ്രഹസനത്തിനു ദിങ്മാത്രദർശിനിയെന്നും

രണ്ടു വ്യാഖ്യാനങ്ങൾ നമുക്കു ലഭിച്ചിട്ടുണ്ട്. അവയിൽ ഭാവാർത്ഥദീപിക പ്രത്യേകിച്ചും സർവങ്കഷമാകുന്നു. ധാതുകാവ്യവ്യാഖ്യയായ കൃഷ്ണാർപ്പണം അദ്ദേഹത്തിന്റെ കൃതിയാണെന്നു ചിലർ അഭിപ്രായപ്പെടുന്നതു നിർമ്മൂലമാണെന്നു നാം കണ്ടുവല്ലോ. “ഇതി ശ്രീമൽകേരളഭൂവലയമഹിതഭൂഷണോപരിനവഗ്രാമധാമപ്രഥിതപൂർവോത്തര മീമാംസാ പരമാചാര്യശ്രീനാരായണ കവിവരപ്രഥമാന്തേവാസിവിരചിതായാം” എന്നൊരു കുറിപ്പുകാണുന്നതിൽനിന്നു മേല്പുത്തൂർ ഭട്ടതിരിയുടെ പ്രഥമശിഷ്യനാണ് മഠത്തിൽ ഭട്ടതിരി എന്നു സിദ്ധിക്കുന്നു. അദ്ദേഹം ഗണനീയമായ കവിതാവാസനയാലും അനുഗൃഹീതനായിരുന്നു. ദീപികയുടെ ഉപക്രമത്തിൽനിന്നാണ് അടിയിൽ കാണുന്ന ശ്ലോകങ്ങൾ ഉദ്ധരിക്കുന്നത്:

“സർവവിദ്യാഗമാചാരപ്രവക്ത്രേ ശ്രുതിചക്ഷുഷേ
ദിവ്യവാണീലതോപഘ്നതരവേ ഗുരവേ നമഃ.

പ്രഭൂതരസവാഗ്ദോഗ്ധ്രീനിർവ്യൂഢനിജവൃത്തയേ
നമശ്ശബ്ദാർത്ഥവിജ്ഞാനഭൃതയേ ഭവഭൂതയേ.

നമോസ്തു കവയേ തസ്മൈ വല്മീകോദരജന്മനേ
രാമായണമഹാകാവ്യപീയൂഷക്ഷീരസിന്ധവേ.”

“കർമ്മഹേ നിർഭരാകൂതശബ്ദസന്ദർഭവിസ്തരേ
ഉത്തരേ രാമചരിതേ താൽപര്യാർത്ഥനിരൂപണം.

സംപ്രദായസമുച്ഛേദാൽ ഖിലീഭൂതേത്ര നാടകേ
വ്യാക്രിയാ യതതസ്തേതന്നിർവഹേമ സമീഹിതം.”

“കവിവര്യോക്തിമാധുര്യമസൃണീകൃതചേതസാം
സുലഭാനി ഭവേയുർന്നഃ സ്ഖലിതാനി പദേ പദേ.

വാച്യാർത്ഥബോധവിരഹേ ദൂരേ താൽപര്യനിർണ്ണയഃ
വചനപ്രൗഢിദുർബോധേഷ്വാകൂതേഷു തു കാ കഥാ?

ഏവമപ്യത്ര ശബ്ദാർത്ഥവ്യാക്രിയാരചനം ഹി നഃ
അന്ധേന നികഷോന്മൃഷ്ടമുക്താശുദ്ധിപരീക്ഷണം.

ശക്തിവ്യുൽപത്തിശിക്ഷാഭിരുത്തേജിതധിയാമപി
ദുസ്സാധാദ്വിരമത്യേഷാ മനീഷാ നൈവ കാ ഗതിഃ?

അനാലോചിതശാസ്ത്രാർത്ഥാനപ്രൗഢമതിവൈഭവാൻ
അസ്മാനകസ്മാദാവിഷ്ടാ വ്യാചിഖ്യാസാ പിശാചികാ.”
“ദീപികേവ യതോ ഭാവാൻ ഗൂഢാനപി വിഭാവയേൽ
ഭാവാർത്ഥദീപികേതീഹ വ്യാഖ്യാസ്മാഭിർവിരച്യതേ.”

“നോ വിദ്വദ്ഗണനാശയാ ന ച കവിഖ്യാത്യുദ്ഗമശ്രദ്ധയാ
നൈവ സ്വീയവിചാരകൗശലവിധാവിഖ്യാപനോൽകണ്ഠയാ
പീയൂഷദ്രവപിച്ഛിലോക്തിസുഭഗഗ്രന്ഥാവഗാഹോത്സുക-
സ്വാന്തോല്ലാസകതീർത്ഥദുർല്ലഭതയാ വ്യാഖ്യാമിമാം കർമ്മഹേ.”

വ്യാഖ്യാനത്തിന്റെ ഒടുവിലുള്ള ചില ശ്ലോകങ്ങൾ കൂടി പകർത്താം

> "ദ്വിജവരശുഭവംശശ്രേഷ്ഠമുക്താഫലസ്യ
> പ്രസൃതവിശദഭാസോ നേത്രനാരായണസ്യ
> വിവൃതിരഖിലഹൃദ്യാ പ്രസ്തുതാ യാ നിയോഗാൽ
> പരിണതിമപി സാഗാൽ കാവ്യഭൂഷാനിഷദ്യാ."
>
> "സർവഥാപി ഹി മന്ദാനാമേഷാ സ്യാദുപകാരിണീ
> ഭവഭൂതിവചസ്സിന്ധുതിതീർഷുജനതാതരീ.
>
> ബ്രഹ്മക്ഷത്രമഹീവതംസകനിഭേ നാരായണാഖ്യഃ കവിർ-
> ജ്ജാതോ യസ്തു വളർക്ഷമംഗലയുതഗ്രാമേ മഠാഖ്യേ ഗൃഹേ;
> തേനേയം ഭവഭൂതിഗുംഭിതവചോഗാംഭീര്യകൃച്ഛ്റാദിമ-
> ദ്വാച്യാദ്യർത്ഥപരീക്ഷണവ്യസനിനാ ടീകാ പുനർന്നിർമ്മിതാ."

ഈ ശ്ലോകങ്ങളിൽനിന്നു നാരായണൻനമ്പൂരി, ആരും ശരിക്ക് അർത്ഥമറിയാതെ കുഴങ്ങുന്നതും ആരും വ്യാഖ്യാനിക്കുവാൻ ഒരുമ്പെടാത്തതും അസ്തപ്രചാരദശയെ സമീപിച്ചതുമായ ഭവഭൂതി മഹാകവിയുടെ ഉത്തരരാമചരിതത്തിനു ഭാവാർത്ഥദീപിക എന്ന ടീക നിർമ്മിക്കുവാൻ, ആഴ്വാഞ്ചേരിത്തമ്പ്രാക്കളുടെ നിയോഗംനിമിത്തം ഉദ്യുക്തനായിയെന്നു വെളിപ്പെടുന്നു. വളർക്ഷമംഗലം എന്നതു വെള്ളാങ്ങല്ലൂരിന്റെ സംസ്കൃതരൂപമാകുന്നു. ആ ഗ്രാമത്തിലാണ് മഠമെന്ന ഇല്ലം. ഉത്തരരാമചരിതത്തിനു നമുക്കു് ഇതുവരെ ലഭിച്ചിട്ടുള്ള കേരളീയവ്യാഖ്യാനങ്ങളിൽ അതിപ്രാചീനമായുള്ളതു ദീപിക തന്നെയാണ്. ദീപികയ്ക്കു പിന്നീടാണ് ദിങ്മാത്രദർശിനിയുടെ പ്രാദുർഭാവം. ആ വ്യാഖ്യയുടെ ഉപോൽഘാതത്തിൽ

> "ബോധായനകവിരചിതേ വിഖ്യാതേ ഭഗവദജ്ജുകാഭിഹിതേ
> അഭിനേയേ/തിഗഭീരേ വിശദാനധുനാ കരോമി ഗൂഢാർത്ഥാൻ"

എന്നും ഉപസംഹാരത്തിൽ

> "ഇതി പ്രഹസനാഭിഖ്യോ പൂർണ്ണാ നാട്യനിബന്ധനേ
> ഹാസ്യഗൂഹിതതത്വാർത്ഥേ ടീകാ ദിങ്മാത്രദർശിനീ.
>
> ബുധജനമാനസേ ന കിയതീമപി മേ വിവൃതി-
> ർമ്മുദമതിരിക്തമോഹരഭസോപചിതാ കുരുതേ
> തദപി കൃശാശയാവശകശീലവമാത്രഹിതാ
> യദി തു ഭവിഷ്യതീയമിയതാ സഫലൈവ കൃതിഃ
>
> യശ്ചാസൗ ഭവഭൂതിസൂക്തിജലധേരർത്ഥൗഘയാദോഗണ-
> പ്രക്ഷോഭോത്ഥിതഭീതഭഞ്ജനകരീം വ്യാഖ്യാതരീം നിർമ്മമേ
> തേനേയം വിഷമേതിവൃത്തഗഹനേ ബൗധായനീയേ പുനർ-
> ന്നാട്യേ ഗർഭിതശാസ്ത്രജൃംഭിതവചോഗംഭീരഗുംഫേ കൃതാ."

ദർശിനി ഭഗവദജ്ജുകം അഭിനയിക്കുന്ന ചാക്യാന്മാർക്കു പ്രയോജകീഭവിക്കണമെന്നുള്ള ഉദ്ദേശ്യം അതിന്റെ പ്രണേതാവിനു പ്രത്യേകമായുണ്ടായിരുന്നു എന്നു "ബുധജനമാനസേ" എന്ന ശ്ലോകം തെളിയിക്കുന്നു.

രണ്ടു വ്യാഖ്യാനങ്ങളിലും മഠത്തിൽ നമ്പൂരി ഭട്ടതിരിയുടെ നാരായണീയത്തിൽനിന്നു ശ്ലോകങ്ങൾ ഉദ്ധരിക്കുന്നുണ്ട്. ദീപികയിൽ ഉത്തരരാമചരിതം രണ്ടാമങ്കത്തിൽ ദേവയാനമെന്തെന്ന് "അസ്മദ്ഗുരുഭിശ്ശ്രീമദ് ഗുരുവായുനാഥസ്തോത്രരത്നേ

പ്രദർശിതം” എന്നു് ഉപന്യസിച്ചുകൊണ്ടു ചതുർത്ഥദശകത്തിലുള്ള “ഊർദ്ധ്വലോകകുതുകീ തു മൂർദ്ധതഃ” ഇത്യാദി നാലു ശ്ലോകങ്ങൾ ഉദ്ധരിക്കുന്നു. ദർശിനിയിൽ “മേധ്യമരണ്യം” എന്ന പങ്ക്തി വ്യാഖ്യാനിക്കുമ്പോൾ “യഥോക്തമസ്മദ്ഗുരുഭിർ ഗുരുമരുൽപുരാധീശസ്തുതൗ” എന്നു പ്രസ്താവിച്ചുകൊണ്ടു് 84-ആം ദശകത്തിലെ “ആചാര്യാഖ്യാധരസ്ഥാരണി” എന്ന ശ്ലോകം പ്രദർശിപ്പിക്കുന്നു. ഉത്തരരാമചരിതത്തിലെ പ്രഥമ പദ്യത്തിൽ ‘പ്രശാസ്മഹേ’ എന്നൊരു ക്രിയാപദമുണ്ടല്ലോ. അതിനെപ്പറ്റി ദീപികയിൽ ചർച്ചചെയ്യുമ്പോൾ ‘അത്ര അനുശാസനാർത്ഥസ്യ ശാസേഃ പരസ്മൈപദിത്വാദിച്ഛാർത്ഥസ്യത്വാങ്പൂർവ്വസ്യ ഏവാത്മനേപദവിധാനാൽ പ്രശാസ്മഹേ ഇതിപാഠശ്ചിന്ത്യ ഇതി സാഹിത്യമല്ലഃ’ ‘പ്രായേണാങ് പൂർവ ഇത്യുക്തേഃ പ്രശാസ്ത ഇത്യപി ഇതി പ്രക്രിയാസർവസ്വകഥനാൽ സാധു’ എന്നൊരു വിമർശനം കാണുന്നതിൽ നിന്നു സർവസ്വത്തിനു പിന്നീടാണ് ദീപികയുടെ നിർമ്മിതി എന്നു പ്രത്യക്ഷപ്പെടുന്നു. മഠത്തിൽ നമ്പൂരി ചതുശ്ശാസ്ത്രങ്ങളിലും ഒന്നുപോലെ നിഷ്ണാതനായിരുന്നതിനു പുറമേ ശ്രുതിസ്മൃതികൾ, ഭാഗവതാദിപുരാണങ്ങൾ, ഭഗവൽഗീത, വിവിധകാവ്യനാടകങ്ങൾ, അലങ്കാരം എന്നിവയിലും പരിനിഷ്ഠിതമായ ജ്ഞാനം സമ്പാദിച്ചിരുന്നു എന്നുള്ളതിനു പൂർണ്ണമായ സാക്ഷ്യം അദ്ദേഹത്തിന്റെ രണ്ടു വ്യാഖ്യാനങ്ങളും വഹിക്കുന്നു. ഭട്ടതിരിയോടു് അദ്ദേഹം പ്രധാനമായി അഭ്യസിച്ചതു പൂർവ്വോത്തരമീമാംസകളായിരുന്നു.

തത്ത്വാർത്ഥദീപിക

ധർമ്മകീർത്തിയുടെ രൂപാവതാരത്തിനു മേൽ പ്രസ്താവിക്കുവാൻ പോകുന്ന ശങ്കരവാരിയരുടെ നീവിയെന്ന വ്യാഖ്യാനത്തിനുപുറമേ നാരായണഭട്ടതിരിയുടെ ഏതോ ഒരു ശിഷ്യന്റെ ‘തത്ത്വാർത്ഥദീപിക’ എന്നൊരു വ്യാഖ്യാനവുമുണ്ടു്. തത്ത്വാർത്ഥദീപികയും സാമാന്യം നല്ല ഒരു ടീകതന്നെ. അതിന്റെ ആരംഭത്തിൽ അധോലിഖിതമായ ശ്ലോകം കാണുന്നു:

> “നത്വാ സർവസ്വകൃതം നാരായണമമലചരിതമാചാര്യം
> രൂപാവതാരടീകാം കരോതി തത്ത്വാർത്ഥദീപികാം കശ്ചിൽ”

അവസാനത്തിൽ

> “ശ്രീനാരായണകാരുണ്യാട്ടീകാ തത്ത്വാർത്ഥദീപികാ
> സമാപ്താ; പരിഗൃഹ്ണന്തു സജ്ജനാ വീതമത്സരാഃ”

എന്നു് ഒരു ശ്ലോകമുണ്ടു്. ഈ ശ്ലോകങ്ങൾ ഭട്ടതിരിയുടെ ശിഷ്യന്മാരിൽ അന്യതമനാണു തത്ത്വാർത്ഥദീപികയുടെ പ്രണേതാവെന്നു് വെളിപ്പെടുത്തുന്നുണ്ടെങ്കിലും അതു മഠത്തിൽ നമ്പൂരിതന്നെയോ എന്നു ക്ലപ്തമായി പറവാൻ പ്രയാസമുണ്ടു്.

ധാതുരത്നാവലി

നാരായണശിഷ്യനായ ഒരു പണ്ഡിതൻ ധാതുരത്നാവലി എന്ന പേരിൽ ഒരു വ്യാകരണഗ്രന്ഥം നിർമ്മിച്ചിട്ടുണ്ടു്.

> “ശ്രീനാരായണമിശ്രശ്രീഗുരുചരണാരവിന്ദയുഗളമഹം
> നിശ്ശേഷവിബുധപടലീശേശ്രയിതം ശശ്വദാശ്രയേ മനസാ.
>
> വൃകോദരാദ്യൈരുദിതേഷ്വനേക-

> ദിഗാശ്രയാ യേ ഖലു ധാതുസംഘാഃ
> ഉദ്ധൃക്തിതസ്ഥാനഖിലാന്ദദാഹൃ-
> ത്യാരോപിതപ്രായമഥ ഗ്രഥാമഃ"

എന്ന് ആ ഗ്രന്ഥത്തിന്റെ ആരംഭത്തിലും

> "ഇതി ശ്രീമാതൃദത്താഖ്യകരുണാബലശാലിനാ
> ബാലേന രചിതാ സേയം ധാതുരത്നാവലീ ജയേൽ.

> ശോധനാക്ഷമതമേന കേനചിൽ
> ബാലകേന കുതുകാന്നിഗുംഫിതാം
> ധാതുരത്നമഹിതാവലീം ബുധാ-
> ശ്ശോധയന്തു മതിശാണശീലനൈഃ.

> ഹംഹോ സുധീനിവഹ! ദേശികവാങ്മഹാബ്ധി-
> കല്പദ്രുമാദധിഗതാം ഗുരുദേവതുഷ്ട്യാ
> ഭൂയസ്സുവൃത്തലളിതാം മമ ധാതുരൂപ-
> രത്നാവലീം കലയ കണ്ഠതടേ ലുഠന്തീം."

എന്ന് അവസാനത്തിലും ചില ശ്ലോകങ്ങൾ കാണുന്നു. ആദ്യത്തേ ശ്ലോകത്തിൽ പറയുന്ന 'നാരായണമിശ്രൻ' മേല്പുത്തൂർ ഭട്ടതിരിയല്ലാതെ മറ്റൊരാചാര്യനാകുവാൻ മാർഗ്ഗമില്ല. അദ്ദേഹമാണ് രത്നാവലീകാരനെ ആ ഗ്രന്ഥരചനയ്ക്ക് ഉപദേശിച്ചതെന്നും വെളിപ്പെടുന്നു. അദ്ദേഹത്തിന്റെ പുരസ്കർത്താവായ മാതൃദത്തൻ ആരെന്നു വെളിപ്പെടുന്നില്ല. അനുഷ്ടുപ്ശ്ലോകങ്ങളിലാണ് ഗ്രന്ഥത്തിന്റെ രചന.

> "ഗമനേ രംഗതീതി സ്യാച്ഛ്ലങ്കായാമരഗന്മിതഃ
> ആസ്വാദനേ രാഗയതേ ചാവത്രാദ്യാവൃഭാവപി"

എന്ന ശ്ലോകം അതിലെ പ്രതിപാദനരീതിക്ക് ഉദാഹരണമായി ഗ്രഹിക്കാം.

പ്രക്രിയാസാരം

പ്രക്രിയാസാരം എന്നൊരു ചെറിയ വ്യാകരണഗ്രന്ഥം അക്കാലത്തു നാരായണൻ നമ്പൂരി എന്നൊരു പണ്ഡിതൻ രചിക്കുകയുണ്ടായി. "വ്യലേഖി പ്രക്രിയാ സാരോ നാരായണബുധോദിതഃ" എന്ന് ഒരു മാതൃകാഗ്രന്ഥത്തിൽ കൈലാസനാഥൻ എന്ന ലേഖകൻ രേഖപ്പെടുത്തിയിരിക്കുന്നു. പ്രക്രിയാസർവസ്വം, പ്രക്രിയാകൗമുദി, രൂപാവതാരം എന്നീ മൂന്നു നിബന്ധങ്ങളും നോക്കിയാണ് പ്രസ്തുത കൃതി രചിച്ചിരിക്കുന്നതെന്നു

> "പ്രക്രിയായാശ്ച സർവസ്വം പ്രക്രിയാകൗമുദീം തഥാ
> രൂപാവതാരഞ്ചാലോക്യ പ്രക്രിയാസാര ഈരിതഃ"

എന്ന് അതിന്റെ അവസാനത്തിലുള്ള ഒരു ശ്ലോകത്തിൽനിന്നും നാം ഗ്രഹിക്കുന്നു.

> "വാച്യവാചകരൂപായ പ്രകൃതിപ്രത്യയാത്മനേ
> നമശ്ശബ്ദാർത്ഥനിധയേ ഹരയേ പരമാത്മനേ"

എന്നതാണ് വന്ദനശ്ലോകം.

“ബാലേന കേനാപി ബുധോത്തമാനാം
പന്ഥാനമാലോകിതുമുത്സുകേന
വ്യധായ്യയം വ്യാകരണാനുസാരീ
ഗ്രന്ഥസ്സുധീന്ദ്രൈസ്സുവിശോധിതോസ്തു”

എന്നൊരു ശ്ലോകവും അവസാനത്തിൽ കാണുന്നു. ഈ നാരായണന്റെ ദേശമേതെന്നു് അറിയുന്നില്ല.

തന്ത്രപ്രായശ്ചിത്തം

മൂക്കോലക്കാരനായ ഒരു നമ്പൂരി തന്ത്രപ്രായശ്ചിത്തം എന്നൊരു ഗ്രന്ഥം നിർമ്മിച്ചിട്ടുണ്ടു്. അതിൽ പതിന്നാലു പരിച്ഛേദങ്ങൾ അടങ്ങിയിരിക്കുന്നു. തന്ത്രസംബന്ധമായുള്ള പ്രായശ്ചിത്തപദ്ധതിയാണു് വിഷയം. താഴെക്കാണുന്ന ശ്ലോകങ്ങൾ പ്രകൃതത്തിൽ ഉദ്ധരിക്കേണ്ടിയിരിക്കുന്നു:

“ഭക്തിപ്രപന്നചിത്താനാം ഭുക്തിമുക്തിപ്രദായിനീം
മുക്തിഗേഹാസിനീമംബാം നക്തന്ദിവമുപാസ്മഹേ.

ശ്രീമാതൃദത്തതനയം സാക്ഷാന്നാരായണം പരം
മാതൃദത്താഭിധാനം ച ഗുരുകാരുണ്യഭാജനം

കൃഷ്ണാഖ്യം ചാജ്ഞതാഹേതുപാപപൂഗാദിവാരണം
നമാമി നമനീയാംഘ്രീൻ ഗുരൂനേതാനഹർന്നിശം”

ഈ ശ്ലോകങ്ങളിൽനിന്നു തന്ത്രപ്രായശ്ചിത്തകാരൻ മേല്പുത്തൂർ നാരായണഭട്ടതിരിയുടേയും മാതൃദത്തന്റേയും കൃഷ്ണന്റേയും ശിഷ്യനായിരുന്നു എന്നറിയുന്നു. സാക്ഷാച്ഛബ്ദംകൊണ്ടു് മേല്പുത്തൂരിനെയല്ലാതെ വിശേഷിപ്പിക്കുവാൻ ന്യായമില്ല. മാതൃദത്തൻ അദ്ദേഹത്തിന്റെ സന്തതസഹചാരിയായ അനുജനായിരിക്കണം. ആഗമശാസ്ത്രാചാര്യനായിരുന്നിരിക്കാം കൃഷ്ണൻ. കല്പകഞ്ചേരി തമ്പ്രാക്കളുടെ നിദേശമനുസരിച്ചാണു് കവി പ്രസ്തുതഗ്രന്ഥം രചിച്ചതു്.

അക്കിത്തത്തു നാരായണൻനമ്പൂരി

വേന്നനാട്ടു് അക്കിത്തത്തു നാരായണൻനമ്പൂരി ഒരു പ്രശസ്തനായ വേദജ്ഞനും വൈയാകരണനുമായിരുന്നു. അദ്ദേഹത്തിന്റെ കൃതികളായി (1) ശൗനകന്റെ സർവാനുക്രമണി, (2) പ്രൈഷം, (3) വാരരുചസംഗ്രഹം, (4) കൈയടന്റെ മഹാഭാഷ്യപ്രദീപം എന്നീ ഉൽകൃഷ്ടഗ്രന്ഥങ്ങൾക്കു ‘ദീപപ്രഭ’ എന്ന പേരിൽ നാലു വ്യാഖ്യാനങ്ങൾ നമുക്കു ലഭിച്ചിട്ടുണ്ടു്. പ്രദീപവ്യാഖ്യായ്ക്കു കഠിനപ്രകാശിക എന്നും നാമാന്തരം കാണുന്നു. യങ്‌ലുക്‌സംഗ്രഹവും അദ്ദേഹത്തിന്റെ കൃതിയാണെന്നു് അനുമാനിക്കുവാൻ ന്യായമുണ്ടു്. ചുവടേ ചേർക്കുന്ന ശ്ലോകം വാരരുചസംഗ്രഹവ്യാഖ്യയിലുള്ളതാണു്:

“ഏവം വരരുചിപ്രോക്തഃ സംഗ്രഹശ്ചർച്ചിതോ മയാ
യഥാമതി ന കാർത്സ്ന്യേന ഭാസന്തേ താദൃശാഃ കില.”

“വേദോ നാമ മഹൽപദം ജനപദോ യത്ര ദ്വിജാനാം തതി-
സ്സാംഗം വേദമധീത്യ വാച്യമഖിലം മീമാംസതേ സുസ്ഫുടം
തത്ര ഗ്രാമവരേ ക്വചിന്നിവസതാ നാമ്നാ ച നാരായണേ-

നൈഷാ വാരരുചാർത്ഥദീപനപരാ ദീപപ്രഭാ നിർമ്മിതാ.

“മാത്സര്യമുത്സാര്യ നവത്വദോഷം
വിസ്മൃത്യ നൈകട്യകൃതാമുപേക്ഷാം
ത്യക്ത്വാ ഗുണാനാം പരിഗൃഹ്യ ലേശം
ഛേകാ ഇദം ശോധയിതും യതധ്വം”

കൈയടവ്യാഖ്യായിൽ സ്വചരിത്രത്തെപ്പറ്റി അദ്ദേഹം കുറേക്കൂടി വിസ്തരിച്ചു പ്രസ്താവിക്കുന്നു:

“ബ്രഹ്മക്ഷേത്രോ ജയതി വിപുലോ ഭൂപ്രദേശോ; മഹാന്തോ
യത്രാചാര്യാഃ ശ്രുതിഷു നിരതാശ്ശങ്കരാദ്യാ ബഭൂവുഃ
അബ്ധൌ ജ്യോതിഃപ്രസരസുഭഗേ നിർമ്മമേ ജാമദഗ്ന്യോ
യം ബ്രഹ്മാർത്ഥം. ഭുവനമഹിതം കേരളാവാസഹൃദ്യം.

യത്ര ദ്വിജാനാം തപസാ പൃഥിവീ ദേവമാതൃകാ
നദീമാതൃകയാ തുല്യാ സദാ സസ്യപ്രവർത്തിനീ.

തത്ര വല്ലീകവിണയോർന്നദ്യോർമ്മധ്യേ ദ്വിജാതയഃ
പ്രശസ്തഗ്രാമവാസ്തവ്യാ അന്തർവാണയ ഉത്തമാഃ

ചൂർണ്ണീനിളാമഹാനദ്യൗ യത്ര സ്ഥസ്ഥത്ര യേ ദ്വിജാഃ
വസന്തി തേഷാം മാഹാത്മ്യം കോ വക്ത്തും ശക്നുയാദ്ഭുവി?

വർണ്ണാശ്രമാണാമാചാരോ നിത്യം യത്ര പ്രവർത്തതേ
അഗ്നിഷ്ടോമപ്രഭൃതയഃ ക്രതവോ വിതതാസ്സദാ.

അനുഗ്രഹേ നിഗ്രഹേ ച തേഷാം സാമർത്ഥ്യമദ്ഭുതം.
അത ഏവ നിരാതങ്കാ വർത്തന്തേ തത്ര ഹി പ്രജാഃ
വേദോ നാമ . . .   .
. . . കൈയടഭാഷ്യദീപനപരാ ദീപപ്രഭാ നിർമ്മിതാ.

ഗ്രാമോ മഹാവിഹാരാഖ്യോ ഭൂസുരസ്വാമികോ മഹാൻ
യത്ര സന്നിഹിതോ വിഷ്ണുർഭക്താനുഗ്രഹതൽപരഃ

ആഹിതാഗ്ന്യഭിധം യത്ര ഗേഹം ഗൗണം പ്രചക്ഷതേ
തത്രോദ്ഭൂതേന രചിതാ ടീകൈഷാ സംസ്കൃതാത്മനാ.
ആര്യാഖ്യാ ജനനീ യസ്യ ദേവശർമ്മാഭിധഃ പിതാ
ആചാര്യോ ദേശികശ്ചൈവ വേദവേദാംഗതത്ത്വവിൽ.

തേഭ്യസ്തച്ഛിഷ്യതഃ ശ്രുത്വാ മഹാഭാഷ്യസ്യ കൈയടം
ശിഷ്യേഭ്യശ്ചാസകൃദ്ദത്വാ വ്യാഖ്യാ കാപി വിനിർമ്മിതാ.

വിദ്യാന്തരേഷു മേ യത്ന ഇഹൈവാദർശവൽ സ്ഥരേൽ.
തന്നാത്ര വർണ്ണ്യ/തേസ്മാഭിഃശ്ലാഘാ സദ്ഭിർവിഗർഹിതാ.

വാചോ വ്യാകരണാച്ഛുദ്ധിഃ സ്ഫീതാ മേ മനസോ ഭവേൽ
ഇത്യാശയേന വ്യാഖ്യായി ന തു വിദ്യാമദാദിനാ.

മത്തോപി യോ മന്ദമതിരധികാരീ മതോത്ര മേ
അത്യന്തം വിദുഷാം ത്വത്ര പ്രതീതേർല്ലാഘവം ഫലം.

തസ്മാൽ സന്തുഷ്ടമനസോ ഗുണഗൃഹ്യാ അമത്സരാഃ
സന്തഃ പരീക്ഷാം കുർവന്തു ശബ്ദശാസ്ത്രേ കൃതശ്രമാഃ

സ്ഖലിതം മതിമാന്ദ്യാദേർമ്മയാ യദ്യത്ര സംഭവേൽ
തൽ സമാധാതുമർഹന്തി സന്തോ മയി കൃപാലവഃ.

ന ഹി സദ്വർത്മനാ ഗച്ഛൻ സ്ഖലിതേഷ്വപ്യപോദ്യതേ;
ഇതി ചോക്തം ഭട്ടപാദൈസ്തൽ സദ്ഭിഃ ക്ഷമ്യതാമിദം.

ഏതച്ച പ്രാർത്ഥയേഹം വിലസതു ഹൃദയേ
    സർവദാ സജ്ജനാനാം
വ്യാഖ്യേയം മാ കദാചിൽ ക്വചിദിയമസതാം
    കർണ്ണരന്ധ്റേ പ്രപപ്തൽ
സന്തോ ഹി പ്രസ്ഖലന്തം പുരുഷമനുപദം
    വീക്ഷ്യ ഹസ്താവലംബം
കുർവന്ത്യന്യേ മഹാന്തം മനുജമപി തൃണ-
    ച്ഛന്നകൂപേ നയന്തേ.

നമോ നമഃ പാണിനയേ നമഃ കാത്യായനായ ച
അഹീന്ദ്രായ നമസ്തേഭ്യോ മുനീന്ദ്രേഭ്യോ നമോ നമഃ

പദക്രമാഭ്യാം സഹിതാം. സാംഗാം ബഹ്വൃചസംഹിതാം
ചത്വാരിംശം ബ്രാഹ്മണഞ്ച ത്രൈശം ച സരഹസ്യകം

യേ/സ്മഭ്യം വിതരന്തി സ്മ ശബ്ദശാസ്ത്രം വിശേഷതഃ
അന്യച്ച തേഭ്യസ്സർവേഭ്യോ ദേശികേഭ്യോ നമോ നമഃ.

മഹാവിഹാരപതയേ ഭജതാം കല്പശാഖിനേ
നരസിംഹാത്മനേ ലക്ഷ്മീനാഥായ ഹരയേ നമഃ."

തൃപ്പൂണിത്തുറയ്ക്കു തെക്കുകിഴക്കായി പെരുമ്പള്ളി എന്നൊരു സ്ഥലവും അവിടെ ഒരു നരസിംഹക്ഷേത്രവുമുണ്ട്. ആ പെരുമ്പള്ളിതന്നെയാണ് മഹാവിഹാരം. ആചാര്യന്റെ മാതാവിന്റെ പേർ ആര്യയെന്നും പിതാവിന്റേതു ദേവനെന്നുമായിരുന്നു എന്ന് അദ്ദേഹംതന്നെ തുറന്നു പറയുന്നുണ്ട്. 'ആഹിതാഗ്നി' എന്നായിരുന്നു ഇല്ലപ്പേർ. അതിനു ശരിയായ ഭാഷാനാമം അക്കിത്തമെന്നാണ്. ഇപ്പോഴും അക്കിത്തമെന്ന ഒരില്ലം കാണ്മാനുണ്ടെങ്കിലും അതു പെരുമ്പള്ളിയിലല്ല. പക്ഷെ വല്ല കാരണവശാലും കാലാന്തരത്തിൽ ആ കുടുംബം ഇപ്പോഴത്തെ സ്ഥാനത്തു താമസം മാറ്റിയിരിക്കാം. 'ന ഹി സദ്വർത്മനാ' എന്ന പദ്യത്തിൽ സ്മൃതനായ ഭട്ടപാദർ മേല്പുത്തൂർ ഭട്ടതിരിയായിരിക്കാം. "ഉക്തം ഹ്യസ്മദാചാര്യൈഃ 'വ്യാദായ സ്വപിതീതി സമ്മീല്യ ഹസതീത്യുപ സംഖ്യാനമപൂർവകാലത്വാ'ദിത്യാദി" എന്നു വാരരുച സംഗ്രഹവ്യാഖ്യയിൽ ഒരു പങ്ക്തി കാണുന്നു. ആ വാർത്തികം കാശികാവൃത്തിയിലല്ലാതെ സർവസ്വത്തിൽ കാണുന്നില്ല. അതുകൊണ്ട് അസ്മദാചാര്യൈഃ എന്ന പദംകൊണ്ടു നിർദ്ദേശിച്ചിട്ടുള്ളതു വൃത്തികാരഭോജാദികളെയായിരിയ്ക്കണം. 'ബ്രഹ്മക്ഷേത്രോ' ഇത്യാദി പദ്യങ്ങൾ സർവാനുക്രമണീദീപ പ്രഭയിലും കാണ്മാനുണ്ട്. അതിൽ

“ഗ്രാമേ മഹാവിഹാരാഖ്യേ ജാതേനാംഗിരസാം കുലേ
ആര്യാസുതേന ടീകേയം ലിഖിതാ ദേവശർമ്മണാ”

എന്നും ഒരു ശ്ലോകമുണ്ട്. ഗ്രന്ഥകർത്താവിനെ പിതാവിന്റെ നാമമായ ദേവശർമ്മപദം കൊണ്ടും വ്യപദേശിച്ചിരുന്നുവോ എന്നറിയുന്നില്ല. അങ്ങനെയാണെങ്കിൽ അദ്ദേഹം ആംഗിര സഗോത്രജനാണെന്നു വരുന്നു.

യങ്ലുക്സങ്ഗ്രഹം

എന്ന ഗ്രന്ഥത്തിന്റെ (വ്യാകരണഗ്രന്ഥം) കർത്താവും ഈ നാരായണൻതന്നെയാണെന്നു തോന്നുന്നു.

“ആഹിതാഗ്നിഗൃഹാഖ്യേന ശാബ്ദസിംഹേന യേ കൃതാഃ
യങ്ലുകസ്സംഗ്രഹശ്ലോകാസ്തദ്വ്യാഖ്യൈഷാ മയാ കൃതാ”

എന്നൊരു ശ്ലോകം അതിന്റെ ഒരു വ്യാഖ്യാനത്തിൽ കാൺമാനുണ്ട്. ആ വ്യാഖ്യാനം മറ്റൊരു പണ്ഡിതന്റെയായിരിക്കണം. ഗ്രന്ഥം ഇങ്ങനെ ആരംഭിക്കുന്നു:

“പ്രണിപത്യ ജഗന്നാഥം രാമം രാജീവലോചനം
പ്രക്രിയാ യങ്ലുകഃ കൈശ്ചിൽ പദ്യൈഃ കിമപി ഗദ്യതേ.
ധാതോർഹലാദേരേകാചോ യങ്പ്രത്യയ ഇഹ സ്മൃതഃ
ക്രിയാസമഭിഹാരാർത്ഥേ പ്രത്യയേഭ്യസ്തഥാ പുനഃ

കൗടില്യേ ഭാവഗർഹായാം ലുപാദേശ്ച യങഃ പുനഃ
യങോചി ചേതി തസ്യാസ്യ ലുഗപി പ്രത്യയേ സ്മൃതഃ”

“തഥാ ച ഭാഷ്യകാരേണ ഹശ്നഗ്രഹണമേവ തൽ
ഭാഷായാം യങ്ലുഗസ്തീതി ലിംഗത്വേന സമർത്ഥിതം.

വൃത്തികാരാദയോപ്യത്ര തദേവ മതമാസ്ഥിതാഃ
അസ്മാഭിരപി തന്നിത്യം പ്രക്രിയാത്ര പ്രദർശ്യതേ.”

“യോ വേദ യങ്ലുകം സമ്യക് സ വൈയാകരണാഗ്രണീഃ
ഇത്യേതദ്ഭാഷ്യകാരേണ പ്രശംസാർത്ഥം പ്രദർശിതം.”

ലുങാദിരൂപങ്ങൾക്കും സംഗ്രഹശ്ലോകങ്ങൾ ദീപപ്രഭാകാരൻ രചിച്ചിട്ടുള്ളതായി കാണുന്നു.

“വൈയാകരണികയാ യഃ സ്പൃഹയതി സംശ്ലാഘനായ ജനഃ
തിഷ്ഠേത സതാം സംസദി സ പ്രതിപദമാലഭാരിനിജകണ്ഠഃ”

എന്നത് അതിലെ ഒരു ശ്ലോകമാകുന്നു.

പ്രൈഷാർത്ഥവിവൃതി

പ്രസ്തുത ഗ്രന്ഥം ഇങ്ങനെ ആരംഭിക്കുന്നു:

“വിഘ്നേശ്വരം പ്രണമ്യാഹം വാഗ്ദേവീഞ്ച ഗുരൂനപി
വക്ഷ്യാമി പദ്യബന്ധേന പ്രൈഷാർത്ഥം ബ്രഹ്മചാരിണഃ

ബ്രഹ്മചാര്യസി വാക്യേന കർമ്മണാനേന മാണവ!

ജന്മാന്തരം പ്രാപ്തവാംസ്ത്വം ബ്രഹ്മജന്മാഖ്യയോത്തമം.

ആചാര്യോ ജനകോ യത്ര സാവിത്രീ ജനനീ മതാ
നാമാന്തരം ത്വയാ പ്രാപ്തമധുനാ ബ്രഹ്മചാര്യസി.

യദ്വൈ തേനാശ്രമപ്രാപ്തിഃ കഥ്യതേ പ്രാഗനാശ്രമീ
ബ്രഹ്മചര്യാശ്രമം പ്രാപ്തസ്തസ്മാത്ത്വം ബ്രഹ്മചാര്യസി.

ഇത്യർത്ഥഃ കഥ്യതേന്യോപി തസ്യർത്ഥഃ കീർത്ത്യതേ മയാ
ബ്രഹ്മശബ്ദോ വേദരാശൗ വർത്തതേ ചരതിർഗ്ഗതൗ.

താച്ഛീല്യേ ച ണിനിം വിദ്യാദ്യോഗ്യതാ തേന ലക്ഷ്യതേ
വേദാധിഗമയോഗ്യസ്ത്വം സംജാതോ ഽനേന കർമ്മണാ.

അസ്മാൽ പൂർവം വേദപാഠേ ന യോഗ്യശ്ശൂദ്രസാമ്യതഃ
ന ചാഭിവ്യാഹരേദ്ബ്രഹ്മേത്യേവം ഹി മനുരബ്രവീൽ."

പ്രൈഷത്തിനു വളരെ വിസ്തൃതമായ രീതിയിലുള്ള ഒരു പദ്യ വ്യാഖ്യാനമാണ് ഈ ദീപപ്രഭ എന്നു മേലുദ്ധരിച്ച ശ്ലോകങ്ങളിൽനിന്നു വിശദമാകുന്നുണ്ടല്ലോ. ഒടുവിൽ

"ഏവം പ്രൈഷാർത്ഥവിവൃതിരർണ്ണവേ മനുനാ സ്മൃതേ
ആദ്യാശ്രമഗതേ ധർമ്മേ സാരമാദായ നിർമ്മിതാ"

എന്നും അതു കഴിഞ്ഞു "വേദോ നാമ മഹൽപദം ജനപദം . . . തത്ര ഗ്രാമവരേ ക്വചിന്നിവസതാ നാമ്നാ ച നാരായണേനൈ ഷാ പ്രൈഷപരാർത്ഥദീപനപരാ ദീപപ്രഭാ നിർമ്മിതാ" എന്ന ശ്ലോകവും കാൺമാനുണ്ട്.

അഷ്ടമൂർത്തി ഭട്ടതിരി

ആമോദം എന്ന പേരിൽ ഭട്ടബാണന്റെ കാദംബരിക്കു പദ്യരൂപമായ ഒരു ടീക നിർമ്മിച്ച കവിയാണ് അഷ്ടമൂർത്തിനമ്പൂരി.

"പൂർവേണ ഉണകാമാസീൽ കേരളേഷു ഭൃഗോഃ കുലേ
വിപ്രോ നാരായാണസ്തസ്മാദഷ്ടമൂർത്തിരജായത"

എന്നു ഗ്രന്ഥാരംഭത്തിൽ കാണുന്ന ശ്ലോകത്തിൽനിന്നു തൃക്കണാമതിലകത്തിനു കിഴക്കായിരുന്നു അദ്ദേഹത്തിന്റെ ഇല്ലമെന്നും അച്ഛന്റെ പേർ നാരായണൻ എന്നായിരുന്നു എന്നും ഭാർഗ്ഗവ ഗോത്രക്കാരായിരുന്നു ആ ഇല്ലക്കാർ എന്നും നാം അറിയുന്നു. ഭട്ടതിരിയുടെ കാലമേതെന്നു കണ്ടുപിടിക്കുവാൻ മാർഗ്ഗമില്ല. എട്ടാമത്തേയോ ഒൻപതാമത്തേയോ ശതകമായിരിക്കാമെന്നു തോന്നുന്നു.

വലിയ ഒരു ഗ്രന്ഥമാണ് 'ആമോദം'. അതിന്റെ ആരംഭത്തിലും അവസാനത്തിലും നിന്നു ചില പദ്യങ്ങൾ ഉദ്ധരിക്കാം.

"ഉപാസ്മഹേ ജഗജ്ജന്മസ്ഥിതി സംഹാരകാരണം
അവിദ്യാധ്വാന്തവിധ്വംസി ജാനകീരമണം മഹഃ."

"കാദംബരീകഥാമൃതതരംഗിണീഹ്രദജി ഗാഹിഷാ യേഷാം
തേഷാം കൃതേ നിബന്ധനതീർത്ഥം തേനേദമാരബ്ധം.

ന വിനാ വൃത്തബന്ധേന വസ്തുപ്രായേണ സുഗ്രഹം

ഇതി പ്രവചസാമേതദനുസൃത്യ സുഭാഷിതം.

ജാതിസമന്വയസംഭൃതപരഭാഗൈഃ സാധയാമ്യഹം വിദുഷാം
വൃത്തൈസ്സാധു നിബദ്ധൈശ്ചമ്പകദാമഭിരിവാമോദം.
രസഭാവാലങ്കാരധ്വനിഗുണവൈചിത്ര്യവർണ്ണനാസു വയം
പ്രായോ ദുരധിഗമത്വാദ്ഗുദാസ്മഹേ ഗൗരവാദനന്തത്വാൽ.”
“പണ്യാജീവാ വണിജഃ പ്രാപണികാ നൈഗമാശ്ചവൈദേഹാഃ
ഏകാർത്ഥാഃ സ്മര്യന്തേ മഹിമാ ഭ്രമാഥ കോടിരുൽകർഷഃ”
“പരിനിഷ്ഠിതം നിബന്ധനമിതി ഭട്ടശ്രീമദഷ്ടമൂർത്തികൃതം
ഭൂയാൽ കാദംബര്യാമാമോദസ്സമനസാമധുനാ.

ഇതി പദ്യസൂക്തിമൗക്തികമാലാഭിരലംകൃതൈവമസ്മാഭിഃ
കാദംബരീ തദേഷാ സരസാ ഹൃദയേ നിവേശ്യതാം രസികാഃ.
നിർവ്യാജം പദയോർന്നിപത്യ വചസാ ദീനേന സോപഗ്രഹം
ദോഷജ്ഞാനയമഷ്ടമൂർത്തിരിദമാബദ്ധാഞ്ജലിര്യാചതേ
ദോഷോ യദ്യപി മേ വചസ്സു സുലഭഃ; കിന്ത്വസ്തമാത്സര്യയാ
ബുദ്ധ്യാ തത്ത്വവിചാരചാരുതരയാ ദൂഷ്യൈവ വിഖ്യാ പ്യതാം.”

ഇടയ്ക്കു കർണ്ണീസുതൻ എന്ന ചോരപ്രമാണിയുടെ കഥകൂടി കവി ഉൾക്കൊള്ളിച്ചിരിയ്ക്കുന്നു. ആ ഭാഗത്തിൽനിന്നു ചില ശ്ലോകങ്ങൾ അടിയിൽ ചേർക്കുന്നു:

“മണിമന്ത്രൗഷധശക്ത്യാ ഗത്വാ കർണ്ണീസുതസ്തദഭ്യാശം
പപ്രച്ഛ തം നിബന്ധം ശശസ്യ പാദാഃ കിയന്ത ഇതി.

തം പ്രത്യുവാച വിപുലഃ പുരേവ തസ്യ ത്രയഃ ശശസ്യേതി
നിരഗമയത്തമുപായൈഃ പ്രീതഃ കർണ്ണീസുതശ്ശിഷ്യം.
അഥ സ വിപുലസ്യ ദയിതാം സമീഹിതം പര്യബോധയദ്രഹസി
സാ തു ശയാനാ ദയിതസ്യാങ്കേ രാത്രൗ നിരീക്ഷ്യ പൂർണ്ണേന്ദും
പൃഷ്ടവതീ രമണമിദം ബിംബേ ചന്ദ്രസ്യ ദൃശ്യതേ കിമിതി
ശശ ഇതി തമുക്തവന്തം പുനരപി പപ്രച്ഛ സാ ബാലാ.

ശശ ഇതി കിം ചരമചരം വേത്തി; ചതുഷ്പാദ്വിശേഷ ഏവ ശശഃ
കേഷാഞ്ചിത്തു ശശാനാം പാദാസ്ത്രയ ഏവ വിദ്യന്തേ.

ഇതി തദുപശ്രുത്യ വചസ്തസ്യാ വികൃതിം ഭയേ ച ഹർഷേ ച
തുഷ്ടശ്ശാസ്ത്രരഹസ്യം തസ്യൈ നിശ്ശേഷമുപദിദേശ ഗുരുഃ.”

ആമോദത്തിലെ പദ്യങ്ങൾ അത്യന്തം ലളിതങ്ങളാണ് എന്ന് ഇനി പ്രത്യേകിച്ചു പറയേണ്ടതില്ലല്ലോ.

നീവീകാരൻ ശങ്കരവാരിയർ

രൂപാവതാരത്തിനു ‘നീവി’ എന്ന പേരിൽ സമഗ്രമായ ഒരു വ്യാഖ്യാനമുണ്ട്. അതിന്റെ പ്രണേതാവാണ് ശങ്കരവാരിയർ. അദ്ദേഹത്തെ ബഹുമാനസൂചകമായി ശങ്കരാര്യൻ എന്നു പറയുന്നു. താഴെക്കാണുന്ന ശ്ലോകങ്ങൾ നീവിയുടെ ആരംഭത്തിലുള്ളതാണ്:

“അഭിത്രിലോകീനാളീകമാമ്നായതനവന്തി യേ

തേഭ്യഃ കല്യാണഹേതുഭ്യോ ഭൂദേവേഭ്യോ നമോ നമഃ.
അധിഗതഷഡഭിജ്ഞപ്രക്രിയോപി സ്വയം യഃ
പ്രഥമസമയസജ്ജദ്വാസനാവാസിതാത്മാ
അകലയദതിഹൃദ്യം ശബ്ദവിദ്യാനുമോദം
സ ജയതി നവകീർത്തിസ്സന്മതോ ധർമ്മകീർത്തിഃ.

അമുഷ്യ ഹൃദി വാരിധിപ്രതിനിധേഃ കൃതേർവ്യാകൃതൗ
കഥം ഭവതി യോഗ്യതാ ലഘുരപീദൃശാം മാദൃശാം?
ചിരാനുമഹദനുഗ്രഹാദിഹ തു ലബ്ധവാണീലവാ-
ദനുസ്മരണഹേതവേ ലിഖിതവാനഹം കേവലം.
അത്ര രൂപാവതാരസ്യ പാഠേഷു വിവിധേഷ്വപി
ഏകസ്യൈവ പ്രയതോയമനുവൃത്ത്യൈ വിതന്യതേ."

"ഇതി പാരശവകുലതിലകേന ശങ്കരാര്യേണ വിരചിതേ നീവീസംജ്ഞകേ രൂപാവതാരവ്യാഖ്യനേ അഷ്ടമഃ പരിച്ഛേദഃ" എന്നൊരു കുറിപ്പും

"നഖമുഖവിലിഖിതദിതിതനയോരഃ-
പരിപതദസൃഗരുണീകൃതഗാത്രഃ
ഹിമധരഗിരിരിവ ഗൈരികയുക്തോ
നരഹരിരഹരഹരവതു സ യുഷ്മാൻ."

എന്ന നരസിംഹവന്ദനാത്മകമായ ഒരു പദ്യവും കാണുന്നു. ശുകസന്ദേശവ്യാഖ്യാതാവായ കോഴിക്കോട്ടു മാനവേദരാജാവിന്റെ വയസ്യനായ ദേശമംഗലത്തു ശേഖരവാരിയരാണ് നീവിയുടെ കർത്താവ് എന്നൊരു വൃദ്ധോക്തിയുള്ളത് അപ്രമാണമെന്നു പറയേണ്ടിയിരിക്കുന്നു. എന്തെന്നാൽ നീവി രചിച്ചതു ശങ്കരവാരിയരാണെന്നാണല്ലോ നാം ഇപ്പോൾ അറിയുന്നത്. ശങ്കരവാരിയർ ദേശമംഗലത്ത് വാരിയത്തിലെ ഒരംഗമാണെന്നുള്ളതിനു തെളിവില്ല. മാഘവ്യാഖ്യാതാവായ ദേശമംഗലത്തു ശ്രീകണ്ഠവാരിയർ തന്റെ പൂർവ്വന്മാരായി ഒരു രുദ്രനേയും രണ്ടു ശ്രീകണ്ഠനേയുമല്ലാതെ ശങ്കരനെ സ്മരിക്കുന്നില്ല. മാഘവ്യാഖ്യാതാവിന്റെ കാലത്തിനുമേലാണ് നീവിയുടെ ആവിർഭാവം എന്നു വിചാരിക്കുവാൻ പ്രയാസമായുമിരിക്കുന്നു. നീവി, കൊല്ലം എട്ടാം ശതകത്തിന്റെ പൂർവാർദ്ധത്തിലെ ഒരു കൃതിയാണെന്ന് ഊഹിക്കുവാനാണ് ന്യായം കാണുന്നത്. കേരളത്തിൽ കുറേക്കാലം പ്രക്രിയാസർവ്വസ്വവും അതിനു മുൻപു പ്രക്രിയാകൗമുദിയും പഠിപ്പിച്ചുവന്നിരുന്നു എങ്കിലും മുഖ്യപാഠഗ്രന്ഥമായി ആദികാലംമുതൽക്കുതന്നെ അംഗീകരിച്ചിരുന്നതു രൂപാവതാരമാകുന്നു. ആ പരിപാടിയ്ക്ക് ഒരു മാറ്റം വന്നതു ഭട്ടോജിദീക്ഷിതരുടെ സിദ്ധാന്തകൗമുദിയുടെ പ്രചാരത്തോടുകൂടിയാണ്.

പരമേശ്വരമങ്ഗലത്തു ചന്ദ്രശേഖരവാരിയർ

ശ്രീകൃഷ്ണചരിതം എന്നൊരു കാവ്യം മേല്പുത്തൂർ ഭട്ടതിരിയെ ഗുരു നിർവിശേഷമായി ആരാധിച്ചിരുന്ന ഒരു വാരിയർ നിർമ്മിച്ചതായി കാണുന്നു. ഭാഗവതം ദശമസ്കന്ധമാണ് പ്രതിപാദ്യം. കുമാരകാണ്ഡം, വിവാഹകാണ്ഡം, വിചിത്രകാണ്ഡം എന്നിങ്ങനെ മൂന്നു കാണ്ഡങ്ങളായി ഗ്രന്ഥം വിഭക്തമായിരിക്കുന്നു. ആകെ പന്ത്രണ്ടു സർഗ്ഗങ്ങളാണുള്ളത്. കവിത ഹൃദയാവർജ്ജകമാണ്. കവി തന്റെ ജനനസ്ഥലം

പെരിയാറ്റിന്റെ വടക്കേക്കരയിലുള്ള പരമേശ്വരമംഗലത്താണെന്നും, അതു കൊച്ചി രാജ്യത്തിൽ ഉൾപ്പെട്ടതാണെന്നും, അവിടെ വിദ്വൽകവിശ്രേഷ്ഠനായി ശ്രീകണ്ഠൻ എന്നൊരു വാരിയർ ഉണ്ടായിരുന്നു എന്നും, അദ്ദേഹത്തിന്റെ ഭാഗിനേയനും ചന്ദ്രശേഖരനാമധേയനുമായ താൻ അന്നത്തെ കൊച്ചിമഹാരാജാവും തന്റെ അവലംബവുമായ രാജരാജന്റെ ആജ്ഞയനുസരിച്ചു പ്രസ്തുതകാവ്യം നിർമ്മിച്ചു എന്നും, അതിനു തന്റെ ഗുരുവും പ്രക്രിയാസർവസ്വകാരനുമായ നാരായണഭട്ടതിരിയുടെ പ്രശംസാപത്രം ലഭിച്ചു എന്നും പ്രസ്താവിക്കുന്നു. താഴെ ഉദ്ധരിക്കുന്ന ശ്ലോകങ്ങൾ നോക്കുക:

“വിദുഷാമഭിരാമായ രാമായ യശസാ ഭൃശം
ജനിതാന്ധ്യവിരാമായ രാമായ ഗുരവേ നമഃ.

ശസ്തേ ഗജവനഗ്രാമേ ഭൂസുരോത്തമഭാസുരേ
ജ്ഞാനവിദ്യാദയാംഭോധേര്യസ്യ ജന്മനികേതനം.

രാജ്യേ കരുമഹീന്ദ്രസ്യ ചൂർണ്ണീസരിദുദക്തടേ
അന്തർഗ്രാമേ ജനപദേ പരമേശ്വരമംഗലേ

ക്ഷേത്രേ ജയതി ഹേരംബഃ സർവമാനുഷപൂജിതഃ
. . . കാമാരേർവാമപാർശ്വമുപാശ്രിതഃ.

ആസന്നാം പശ്യതസ്സിന്ധും തസ്ഥുഷോ യസ്യ വാമതഃ
ശോഭതേ ദക്ഷിണാമൂർത്തിഃ സാക്ഷാദവയവൈര്യതഃ.

പാദമൂലസ്ഥലേ തസ്യ ശ്രീകണ്ഠ ഇതി വിശ്രുതഃ
ജജ്ഞേ പാരശവോ വിദ്വൽകവീന്ദ്രനിവഹാഗ്രണീഃ.

തീർത്ത്വാ വിദ്യാംബുധിം ഗുർവ്യാ പ്രജ്ഞാതര്യാ ശ്രമേണ ഹി
യശോരത്നാർജ്ജനം കൃത്വാ സ്വസ്ഥോ യസ്തരസാഭവൽ.

കവീന്ദ്രതിലകസ്യാസ്യ ചന്ദ്രശേഖര ഇത്യഭൂൽ
ഭാഗിനേയോ പ്രകാശസ്സൻ ദിക്ഷു ദുർദ്ദിനഭാനുവൽ.

അസ്തി തൽപ്രീതിമാൻ കശ്ചിൽ കേരളേഷു മഹീപതിഃ
രാജരാജ ഇതി ഖ്യാതഃ ശ്രീമാൻ ഭാഗവതോത്തമഃ,
സാരസ്യാമൃതപാഥോധിജാതപൂർണ്ണസുധാകരഃ
സർവവിദ്വജ്ജനസ്വാന്തപുണ്ഡരീകദിവാകരഃ,

സത്യവാദീ ദയാശീലോ ബ്രഹ്മണ്യോ നയസാഗരഃ
മാനകീർത്തിക്ഷമോപേതോ ധീമാനാശ്രിതവത്സലഃ.

തസ്യ രാജ്ഞോ നിയോഗേന ശ്രീകണ്ഠഭഗിനീഭുവാ
സംക്ഷേപേണ പുരാണാർത്ഥം സമാദായാല്പബുദ്ധിനാ

ആദികാവ്യമിവാ . . . ലസർഗ്ഗകാണ്ഡരസോജ്വലം
ശ്രീകൃഷ്ണചരിതാഖ്യാനം കാവ്യം സർവഹിതം കൃതം.”

“ശാന്താത്മനാമതിതരാമുപലാളനീയം
സ്വാന്തോരുഭക്തിഭരഹൃദ്യകഥാനിബന്ധം

കാന്തം ഹി കാവ്യമിദമുജ്ഝതി ചേൽ സ നൂനം
കാന്താരഭൂരുഹ ഇതി ദ്യുതരും വിജഹ്യാൽ.”

“ഇത്യേവം ബ്രുവതാ സുശിക്ഷിതമിദം യേനൈവ യഃ പ്രക്രിയാ-
സർവസ്വാഭിഹിതം നിബന്ധനമണിം വിശ്വോത്തരം ചാകരോൽ
യാതശ്ശ്രീശുകനാരദാദിസമതാം ഭക്ത്യാ മുകുന്ദേ ച യ-
സ്തസ്മൈ സർവവിദേ നമോസ്തു ഗുരവേ നാരായണായാനിശം.”

ഒടുവിൽ

“സകലജനഹിതാർത്ഥം നിർമ്മിതം കാവ്യമേത-
ദ്ദിനമനു പഠതാം വാ ശൃണ്വതാം വാപ്യനാർഷം
ഹരതി ഹരികഥായാഃ കീർത്തനാൽ പാപരാശിം
സലിലമപി തപത്യേവാശ്രയാശേന യോഗാൽ.”

എന്നൊരു ഫലശ്രുതിശ്ലോകം കാണുന്നു. കവി ആദ്യത്തെ ശ്ലോകത്തിൽ വന്ദിക്കുന്നതു തന്റെ ഗുരുനാഥനായ കരിക്കാട്ടു (ഗജവനം) രാമവാരിയരെയാണ്. തെക്കേ മലയാളത്തിൽ മഞ്ചേരിക്കടുത്തു കരിക്കാടെന്ന പേരിൽ ഒരു ക്ഷേത്രവും വാരിയവുമുണ്ട്. ആ വാരിയത്തിലെ ഒരംഗമായിരുന്നിരിക്കണം ഈ രാമവാരിയർ എന്നു ഞാൻ ഊഹിക്കുന്നു.

ഗോവിന്ദനാഥൻ

ഗോവിന്ദനാഥൻ ഗൗരീകല്യാണം എന്നൊരു യമകകാവ്യം മൂന്നാശ്വാസത്തിൽ രചിച്ചിട്ടുണ്ട്. അദ്ദേഹമാണ് ശങ്കരാചാര്യചരിതത്തിന്റെ പ്രണേതാവെന്നു മുൻപു സൂചിപ്പിച്ചിട്ടുണ്ടല്ലോ. ഗൗരീകല്യാണത്തിൽ കവി കുമാരസംഭവത്തെയാണ് ഇതിവൃത്തവിഷയത്തിൽ ഉപജീവിച്ചിരിക്കുന്നത്. കരിക്കാട്ടു രാമവാരിയരായിരുന്നു ചന്ദ്രശേഖരവാരിയരുടെയെന്നപോലെ അദ്ദേഹത്തിന്റെയും ഗുരു. താഴെക്കാണുന്ന ശ്ലോകങ്ങൾ അതിലുള്ളതാണ്:

“ശ്രുതിനിവഹാധാരായ സ്ഫുടതരവിലസൽകൃപാമഹാധാരായ
യതിതതികാമഹിതായ ത്ര്യക്ഷായ നമോ ജഗന്നികാമ ഹിതായ.”
“മമ ധീസ്സാലംകൃത്യാം ശിവയോശ്ചരിതേന ധൂതരസാലം കൃത്യാം
ആമോദാദേവ തയാ സ്വധിഷ്ഠിതാ സ്യാദ്ഗിരാം സദാ ദേവതയാ.”
“അസ്തു സദാ രാമായ ശ്രീഗുരവേ കാവ്യവീരുദാരാമായ
പ്രണതിരുപേതാ വിദ്യാ യൽകൃപയാ മാമഭ്രദതോവിദ്യാ.”
“യശസാ ഭുവി രാജന്തം വന്ദേഹം കാളിദാസകവിരാജം തം
യോ ബുധമോദം തസ്യ പ്രഥയതി സൂക്ത്യാ ശിവോത്തമോദന്തസ്യ.
ദർശിതധാതൂപദാർത്ഥാ കൃതിർമ്മമാസാവമുക്തധാതൂപദാർത്ഥാ
അപി ജാതാര്യാവൃത്തം യൽകൃതിപുത്രീവ വപുരിതാര്യാ വൃത്തം.”

അഥ ദിശി വൈശ്രവണസ്യ
സ്വചരിത്രൈർഹാരകശ്ശിവൈശ്ശ്രവണസ്യ
ശൈലോ ഹിമവാൻ നാമ
സ്ഫുരതി യഥാർത്ഥം ദധന്മഹിമവാൻ നാമ.”

ഒടുവിൽ

"കൃഷ്ണഭക്തിസനാഥസ്യ ദാക്ഷിണ്യരസഭാജനൈഃ"
ശ്രാവ്യാ ഗോവിന്ദനാഥസ്യ ക്രിയൈഷാ സൽസഭാജനൈഃ"

എന്ന ശ്ലോകം കാണുന്നു.

പ്രസ്തുതകാവ്യത്തിനു 'പദാർത്ഥവാദിനി' എന്നൊരു വ്യാഖ്യാനമുണ്ടു്. വ്യാഖ്യാതാവു താനാരെന്നു പ്രകടമായി പ്രസ്താവിക്കുന്നില്ലെങ്കിലും നാരായണന്റെ ശിഷ്യനാണെന്നു പറയുന്നുണ്ടു്. കാലവും അദ്ദേഹത്തിന്റേതുതന്നെയായിരിക്കണം. താഴെ കാണുന്ന പദ്യങ്ങൾ പ്രകൃതത്തിൽ ഉദ്ധർത്തവ്യങ്ങളാണു്:

"തസ്മാൽ ഭൂസുരവരതഃശിഷ്യസഭായൈ വിതീർണ്ണഭാസുരവരതഃ
വിദ്യാപാരായണതശ്ചേതോ മാ ഗാ ഗുരോസ്തു നാരായണതഃ

ഗുരുഭൂതസമാദേശാദ്ഗൗരീകല്യാണനാമനി
കാവ്യേ പദാർത്ഥാൻ . . . വിജ്ഞാതാൻ കഥയാമ്യഹം"

നാരായണാഭിധനായ ഗുരുവിന്റെ ആജ്ഞാനുസരണമാണു് താൻ ഗൗരീകല്യാണം വ്യാഖ്യാനിക്കുന്നതെന്നു് അദ്ദേഹം പറയുന്നു. വ്യാഖ്യാതാവാണു് ഗോവിന്ദനാഥന്റെ ഗുരു കരിക്കാട്ടു രാമവാരിയരെന്നു് "അഥ ഗജവനഗ്രാമേ പാരശവാന്വയസംഭൂതം സാഹിത്യവിദ്യാപരമദേശികം മഹദഭിരാമം രാമാഭിധാനം നിജഗുരുഭൂതം പ്രതി പ്രണാമം കുരുതേ അസ്ത്വിത്യാദി" എന്നീ പങ്ക്തികളിൽ അറിയിക്കുന്നതു്. തദനുരോധേന ചന്ദ്രശേഖരവാരിയരും ഗോവിന്ദനാഥനും സതീർത്ഥ്യന്മാരെന്നു വന്നുകൂടുന്നു.

ശങ്കരാചാര്യചരിതം

ശങ്കരാചാര്യചരിതത്തെക്കുറിച്ചു ചില വിവരങ്ങൾ മുൻപു പ്രസ്താവിച്ചിട്ടുണ്ടു്. ശങ്കരഭഗവൽ പാദരെപ്പറ്റി ചില കേരളീയങ്ങളായ ഐതിഹ്യങ്ങൾ ആ ഗ്രന്ഥത്തിൽ രേഖപ്പെടുത്തീട്ടുണ്ടെന്നുള്ളതാണു് ഇതിവൃത്തവിഷയകമായി അതിനുള്ള മെച്ചം. പുരാണരീതിയിൽ അനുഷ്ടുപ്പുവൃത്തത്തിൽ ഗ്രഥിതങ്ങളായ ഒൻപതു് അധ്യായങ്ങൾ അതിൽ അടങ്ങീട്ടുണ്ടു്. 'വ്യാസാചലൻ' എന്ന വിശിഷ്ടകവിയിൽ നിന്നു പല രഹസ്യങ്ങളും ഗ്രഹിച്ചാണു് താൻ പ്രസ്തുത കാവ്യം രചിക്കുന്നതെന്നു ഗോവിന്ദനാഥൻ പറയുന്നു. അദ്ദേഹം ഒരു സ്വാമിയാരായിരിക്കുവാൻ ഇടയുണ്ടു്. ഒരു ശിഷ്യൻ "ആചാര്യചരിതം കിഞ്ചിദ്വിസ്തരേണ സമന്വിതം; ശ്രോതുമിച്ഛാമിപാപഘ്നം വക്തും പീഡാ ന ചേദ്ഗുരോ" എന്നു ഗുരുവിനോടു നിവേദനം ചെയ്യുകയും, ഗുരു ആ ചരിതം ചുരുക്കി ഉപദേശിക്കുകയും ചെയ്യുന്നു. ചുവടേ ചേർക്കുന്നതു കേരളഭൂമിയുടെ പ്രശസ്തിയാണു്:

"പുണ്യതീർത്ഥസമാകീർണ്ണാ പുണ്യദേവാലയാന്വിതാ
മേദിനീ കേരളാഖ്യാസ്തി ഭൂസുരോത്തമഭാസുരാ.

നാനാപദാനവിഖ്യാതാ രാജവീരവിരാജിതാ
നാനാവനനദീശൈലനഗരാഗാരശോഭിതാ."

"സംന്യാസമൂലസ്സച്ഛായഃ ശിഷ്യശാഖാമഹത്തമഃ
ജ്ഞാനപുഷ്പോ∫മൃതഫലോ രേജേ ശങ്കരപാദപഃ."

എന്നും മറ്റും വേറെയും ചില നല്ല ശ്ലോകങ്ങൾ ഈ കൃതിയിലുണ്ടു്.

ശ്രീസ്വയംവരം

ശ്രീസ്വയംവരം എന്ന പേരിൽ നാലാശ്വാസങ്ങളുൾക്കൊള്ളുന്ന ഒരു യമകകാവ്യമുണ്ട്. ഗ്രന്ഥകാരന്റെ കാലദേശങ്ങളെക്കുറിച്ച് ഒരറിവും ലഭിക്കുന്നില്ല. ഗോവിന്ദനാഥന്റെ ഗൗരീകല്യാണത്തെപ്പറ്റിയുള്ള പരാമർശനത്തിനുമേൽ, സൗകര്യത്തിനുവേണ്ടി ഈ അവസരത്തിൽ ആ കാവ്യത്തെയും സ്മരിക്കുന്നു എന്നേയുള്ളൂ. "തദ്വംശഃ കേരളസ്യചിരമിവ രാജ്ഞഃ" എന്നു കവി പറയുന്നുണ്ട്. അദ്ദേഹം ഏതോ ഒരു കൊച്ചിമഹാരാജാവിന്റെ ആശ്രിതനായിരുന്നിരിയ്ക്കാം. അമൃതമഥനവും ലക്ഷ്മീസ്വയംവരവുമാണ് പ്രതിപാദ്യം. ഒരു പദ്യം ചുവടേ ചേർക്കുന്നു.

"ഫണിപതിനാഥസമന്താദ്-
ബദ്ധം പ്രോദ്ധൃയമാനപാഥസമന്താൽ
പയസി ഗിരം സമുദധിതഃ
ശ്രിയം സുരാസുരഗണസ്സ ഹർത്തുമുദധിതഃ."

ഗോപികോന്മാദം

മന്ദാക്രാന്താ വൃത്തത്തിൽ രാസക്രീഡയെ അധികരിച്ചു രചിച്ചിട്ടുള്ള ഒരു മനോഹരമായ ലഘുകാവ്യമാണ് ഗോപികോന്മാദം. ആകെ 122 ശ്ലോകങ്ങളും ഒടുവിൽ ഒരു ഫലശ്രുതിശ്ലോകവുമുണ്ട്. പൂർവോന്മാദം എന്നും ഉത്തരോന്മാദം എന്നും രണ്ടു ഭാഗങ്ങളായി പ്രസ്തുതകൃതി വിഭജിക്കപ്പെട്ടിരിക്കുന്നു. പൂർവോന്മാദത്തിൽ അറുപത്താറു ശ്ലോകങ്ങൾ ഉൾക്കൊള്ളുന്നു. കവിയുടെ കാലദേശങ്ങളെപ്പറ്റി യാതൊരറിവുമില്ല. കവിതയ്ക്കു് അസാമാന്യമായ സ്വാരസ്യമുണ്ട്.

"വൃന്ദാരണ്യേ വിലസതി ശരച്ചന്ദ്രികായാം നിശായാം
ഗോപസ്ത്രീഭിഃ കളമുരളികാനാദസമ്മോഹിതാഭിഃ
രാസക്രീഡാമധികമധുരാമാദധാനം യുവാനം
വന്ദേ മൂർദ്ധ്നാ വലഭിദുപലശ്യാമളാംഗം മുകുന്ദം."

എന്നാണ് പൂർവ്വോന്മാദത്തിലെ പ്രഥമശ്ലോകം. മറ്റു രണ്ടു ശ്ലോകങ്ങൾകൂടി ഉദ്ധരിക്കാം.

ഒരു ഗോപിയുടെ മദനാവസ്ഥ

"സ്രസ്തനീബന്ധും വസനചികുരൗ ന ഹൃശക്നോന്നിരോദ്ധും
നൈവാവിന്ദദ്വലയരശനാഹാരമഞ്ജീരമോക്ഷം
ആക്രഷ്ടും സാ നയനമനസീ നാലമസ്മിൻ നിമഗ്നേ
നാംഗേപ്യാസീദഹമിതി മമേത്യേവമസ്യാഃ പ്രതീതിഃ"

ഗോപികാവിലാപം

"തത്താരുണ്യം തദപി തരളാൻ വീക്ഷിതാംസ്താൻ വിലാസാം-
സ്താൻ സല്ലാപാംസ്തദപി ഹസിതം തദ്വപുസ്താഞ്ച ഗോഷ്ഠീം
താൻ വാ ഭാവാംസ്തദപി ച ഗതം താഞ്ച ലാവണ്യവീചീം
പ്രേക്ഷിഷ്യേഹം പുനരപി കദാ ദേവതാനാം പ്രസാദാൽ?"

താഴെക്കാണുന്നതാണ് ഫലശ്രുതിശ്ലോകം

"കാവ്യാകാരസ്തുതിരഭിനവാ കൃഷ്ണകേളീപ്രസംഗാദ്-
ഭക്ത്യാ ക്ലൃപ്താ സ്വരദുപനിഷദ്വാക്യഗൂഢാർത്ഥപൂർണ്ണാ
പാപച്ഛേത്ത്രീ ജഗതി പഠതാം ശൃണ്വതാം കർണ്ണഭൂഷാ-
മാദായാസ്താം മുരവിജയിനോ ഗോപികോന്മാദസംജ്ഞാ."

മുക്തിസ്ഥലദേവീസ്തോത്രം

ഇതു മുക്കോലയ്ക്കൽ ദേവിയെപ്പറ്റിയുള്ള ഒരു സംസ്കൃതസ്തോത്രമാണ്. ആകെ വിവിധവൃത്തങ്ങളിലായി അൻപത്തിരണ്ടു ശ്ലോകങ്ങൾ അടങ്ങിയിരിക്കുന്നു. കവിയാരെന്നോ കാലമേതെന്നോ അറിയുന്നില്ല. സ്തോത്രം എട്ടാം ശതകത്തിന്റെ ഒടുവിലോ ഒൻപതാം ശതകത്തിലോ രചിച്ചതാണെന്നു സങ്കല്പിക്കാമെന്നേയുള്ളൂ. കവിതന്നെ ബാധിച്ചിരുന്ന പ്രമേഹരോഗത്തിന്റെ ശാന്തിക്കാണ് ഈ കൃതി നിർമ്മിച്ചതെന്നു വെളിപ്പെടുന്നു. "ഉരുമേഹരോഗപരിമോഹിതശ്ശിവേ കരവൈ കിമദ്യ പുരവൈരിവല്ലഭേ" എന്ന് അദ്ദേഹം വിലപിക്കുന്നു. രണ്ടു ശ്ലോകങ്ങൾ ഉദ്ധരിക്കാം.

"മനോജ്ഞനയനാഞ്ചലം മനസിജാഹിതേ ചഞ്ചലം
കുചദ്വയജിതാചലം ഘുസൃണരഞ്ജിതോരഃസ്ഥലം

മഹത്തമദയാകുലം മനസി മേ സദാ നിസ്തുലം
മഹഃ സ്ഫുരതു നിശ്ചലം മഹിതമുക്തിഗേഹോജ്ജ്വലം."

"ദുർഗ്ഗാം ഹതരിപുവർഗ്ഗാം ദുർഗ്ഗായിതമുക്തിസദനസന്നിഹിതാം
ഭർഗ്ഗാദൃതാമുപാസേ സർഗ്ഗാവനഹരണകർത്തൃഭൂതാംബാം."

ഏറ്റവും സുകുമാരമാണ് ഇതിലെ പദബന്ധം.

വിവേകസാരം

വിവേകസാരം അദ്വൈതവേദാന്തപ്രതിപാദകമായ ഒരു സംസ്കൃതഗദ്യഗ്രന്ഥമാകുന്നു. കേരളത്തിൽ പ്രചുരപ്രചാരമായ ദ്വാദശവർണ്ണകം എന്ന തമിഴ്ഗ്രന്ഥത്തിന്റെ മൂലമാണ് അത്. വാസുദേവയതി, പുരുഷോത്തമൻ, മറ്റൊരു വാസുദേവൻ എന്നിങ്ങനെ മൂന്നു ഗുരുക്കന്മാരെ ഗ്രന്ഥകാരൻ വന്ദിക്കുന്നു:

"ബോധാനന്ദഘനം നിരസ്തസകലം കാരുണ്യപൂർണ്ണേക്ഷണം
മൂഢാനാമുപദേശകം ച സതതം പാപാത്മനാം പാപഹം
വൈരാഗ്യസ്യ ഹി രാഗിണാം സുഖകരം സമ്പാദയന്തം സദാ
ശ്രീമദ്ദേശികവാസുദേവയതിനാം മൂഢാത്മകോഹം ഭജേ.

യസ്യാത്മഭൂതസ്യ ഗുരോഃ പ്രസാദാ-
ദഹം വിമുക്തോസ്മി ശരീരബന്ധാൽ
സർവ്വോപദേഷ്ടുഃ പുരുഷോത്തമസ്യ
തസ്യാംഘ്രിപത്മം പ്രണതോസ്മി നിത്യം.

മൂഢാൻ വിവേകിനഃ കൃത്വാ ലോകേ സർവ്വോപദേശകഃ
യസ്തിഷ്ഠതി ച തം ശ്രീമദ്വാസുദേവഗുരും ഭജേ"

എന്നീ ശ്ലോകങ്ങൾ നോക്കുക. വിവേകസാരം കേരളീയമാണെന്ന് ഊഹിക്കാം. ഹൃദ്യലളിതമായ ശൈലിയിൽ ഗഹനങ്ങളായ വേദാന്തതത്ത്വങ്ങളെ സ്ഫുടികസ്ഫുടമായി പ്രകാശിപ്പിക്കുന്നു എന്നുള്ളതിലാണ് ഈ കൃതിയുടെ വൈശിഷ്ട്യം സ്ഥിതിചെയ്യുന്നതു്. ചില പംക്തികൾ ഉദ്ധരിക്കാം:

> "ആനന്ദദുഃഖയോർല്ലക്ഷണം കിമിതി, ചേൽ പ്രവക്ഷ്യാമഃ. നിരുപാധികനിത്യസുഖനിരതിശയസ്വരൂപത്വമാനന്ദലക്ഷണം. താപത്രയാത്മകത്വം ദുഃഖലക്ഷണം. ഏതയോർദ്ദൃഷ്ടാന്തോസ്തി വേതി ചേദസ്തി. സ ദൃഷ്ടാന്തഃ. തസ്മിന്നമൃത ഏതദാനന്ദ ലക്ഷണം തിഷ്ഠതി വേതിചേൽ തിഷ്ഠത്യേവ. കഥമിതി ചേൽ തദമൃതം സുഖസ്വരൂപം. തൽ സ്വപാനകൃദ്ഭ്യഃ നിരതിശയസുഖം പ്രദദാതി. അതസ്തസ്മിന്നമൃതേ ആനന്ദലക്ഷണം വർത്തതേ. കാളകൂടവിഷേ ദുഃഖലക്ഷണം വർത്തതേ വേതി ചേൽ വർത്തതേ. തൽ കഥമിതി ചേൽ കാളകൂടവിഷം സ്വയം താപാത്മകം തൽ സ്വസമീപഗതാനാം ജനാനാമത്യന്തദുഃഖരൂപ പ്രാണഹാനിം കരോതി. അതസ്തസ്മിൻ കാളകൂടവിഷേ ദുഃഖലക്ഷണം വർത്തതേ."

29
മണിപ്രവാള സാഹിത്യം

(ക്രി. പി. പതിനാറാം ശതകം (തുടർച്ച))

മഴമംഗലത്തിന്റെ മണിപ്രവാളചമ്പുക്കൾ

മഴമംഗലത്തു നാരായണൻനമ്പൂരിയുടെ ജീവിതകാലത്തേയും മറ്റും പറ്റി ഇരുപത്താറാമധ്യായത്തിൽ ഉപന്യസിച്ചിട്ടുണ്ട്. അദ്ദേഹത്തിന്റെ ഭാഷാകൃതികളെപ്പറ്റി മാത്രമേ ഇനി പ്രസ്താവിക്കേണ്ടതായുള്ളൂ. മഴമംഗലം (1) നൈഷധം, (2) രാജരത്നാവലീയം, (3) കൊടിയവിരഹം, (4) ബാണയുദ്ധം എന്നീ നാലു മണിപ്രവാളചമ്പുക്കളുടേയും, (5) രാസക്രീഡ, (6) വിഷ്ണുമായാചരിതം, (7) തിരുനൃത്തം, (8) ദാരുകവധം, (9, 10) പാർവതീസ്തുതി (പാദാദികേശവും കേശാദിപാദവും), (11) സതീസ്വയംവരം എന്നീ ഏഴു ബ്രാഹ്മണിപ്പാട്ടുകളുടേയും കർത്താവാണെന്നു മുൻപു സൂചിപ്പിച്ചിട്ടുണ്ടല്ലോ. ആ ഗ്രന്ഥങ്ങളെ അല്പമൊന്നു സ്പർശിക്കാം.

നൈഷധം മുതലായ നാലു ചമ്പുക്കളും മഴമംഗലത്തിന്റെ കൃതികളാണോ എന്ന് ആദ്യമായി വിചിന്തനം ചെയ്യാനുണ്ട്. ഒന്നാമതു, 'പ്രത്യക്ഷസ്വർഗ്ഗസൗഖ്യം' എന്നൊരു പ്രയോഗം നൈഷധത്തിലും രാജരത്നാവലീയത്തിലും കൊടിയവിരഹത്തിലും കാണുന്നുണ്ട്. 'പ്രത്യക്ഷസ്വർഗ്ഗസൗഖ്യം ചിരമനുബുഭുജേ നൈഷധോനീതിശാലീ' എന്നു നൈഷധത്തിലും, പ്രത്യക്ഷസ്വർഗ്ഗസൗഖ്യശ്രിയമനുബുഭുജേ ഭൂഷണം ഭൂപതീനാം' എന്നു രാജാരത്നാവലീയത്തിലും, 'പ്രത്യക്ഷസ്വർഗ്ഗസൗഖ്യശ്രിയമനുബുഭുജേ തത്ര സംഗീതകേതുഃ' എന്നു കൊടിയവിരഹത്തിലുമുള്ള വാക്യങ്ങൾ നോക്കുക. ഈ ഐകരൂപ്യം ആകസ്മികമോ ഒരു കവിതയിലെ പദ്യപാദം മറ്റൊരു കവി മോഷ്ടിച്ചതിന്റെ ഫലമോ ആകാൻ തരമില്ല. രണ്ടാമതു് ഏതാനും ചില പദ്യങ്ങൾ മാത്രം ഒന്നിലധികം ചമ്പുക്കളിൽ കാണുന്നുണ്ടെന്നുവെച്ചു മാത്രം അവയെല്ലാം ഒരു കവിയുടെ വാങ്മയങ്ങളാണെന്നു തീർച്ചപ്പെടുത്തുന്നതു സാഹസമായിരിക്കുമെങ്കിലും ഒട്ടുവളരെ പദ്യങ്ങൾ അത്തരത്തിലുണ്ടെങ്കിൽ ആ കൃതികൾക്കു് ഏകകർത്തൃകത്വം കല്പിക്കുന്നതു് അസംഗതമാണെന്നു വരുന്നതല്ല. രാജരത്നാവലീയത്തിലും കൊടിയവിരഹത്തിലും ബാണയുദ്ധത്തിലും (1) 'ഭദ്രേ നിൻകോപ്പിതെന്തു്' (2) 'ധന്യേ പുരാഗിരിസുതാ' (3) 'എല്ലാ നാളും വിശേഷാൽ' (4) 'ബാലാംത്വാം പ്രിയസഖി' ഇത്യാദി എട്ടു പദ്യങ്ങൾ പൊതുവായി കാണുന്നതിനുപുറമേ, രാജരത്നാവലീയത്തിലെ ഇരുപത്തഞ്ചുപദ്യങ്ങളും ബാണയുദ്ധത്തിലെ നാലു പദ്യങ്ങളും

കൊടിയവിരഹത്തിലും, രാജരത്നാവലീയത്തിലെ പതിനഞ്ചു പദ്യങ്ങൾ ബാണയുദ്ധത്തിലും സംക്രമിച്ചിരിക്കുന്നതു കാകതാലീയമെന്നു കരുതുവാൻ ന്യായമില്ലാതെയിരിക്കുന്നു. മൂന്നാമതു കൊടിയ വിരഹത്തിലെ 'മനോരഥൈര്യദഭ്യസ്താ ഹൃദയേനയദർത്ഥിതം' എന്ന പദ്യം രാജരത്നാവലീയത്തിൽ 'കല്പിച്ചിട്ടുള്ളതും പണ്ടുരപെരിയ വിയോഗേ മനോരാജ്യഭേദൈരപ്പോൾത്തന്നേ മനക്കാമ്പിടയിലഗതി കാമിച്ചതും പ്രേമലോലം ഇതാദി പദ്യമായി പരിണമിക്കുന്നു. ബാണയുദ്ധത്തിലെ 'നിഖിലയുവതി വംശമുക്താമണിക്കിത്രിലോകീമഹേളാലലാടാന്തരേ കാന്തിചിന്തുന്ന പുത്തൻ നറുംചിത്രകത്തിന്' ഇത്യാദി ഉഷാവർണ്ണനരൂപമായ ദീർഘഗദ്യം കൊടിയവിരഹത്തിൽ "നിഖിലയുവതി ജാലമുക്താമണിക്ക്" എന്ന് ഏകപദത്തിൽ സങ്കോചിപ്പിച്ചു കാണുന്നുവെങ്കിലും ഗ്രന്ഥകാരന്റെ ഉദ്ദേശം ആ ഗദ്യം മുഴുവൻ സന്ദർഭാനുസാരം പാഠകക്കാരും മറ്റും പകർത്തി രംഗത്തിൽ പ്രയോഗിച്ചുകൊള്ളണമെന്നായിരുന്നു എന്നുള്ളതു നിസ്തർക്കമാണ്. 'പ്രാണാ മേ ശ്രുവണാതിഥീകൃതഗുണാഃ' എന്നു നൈഷധത്തിലും 'മൽപ്രാണാഃ കുശലിനഃ കിം നു?' എന്നു കൊടിയവിരഹത്തിലും പ്രയോഗമുണ്ട്. ഈ കാരണങ്ങളെ ആസ്പദമാക്കിയാണ് പ്രസ്തുത ചമ്പുക്കൾ നാലും ഒരു കവിയുടെ കൃതികളാണെന്നു ഞാൻ അനുമാനിക്കുന്നത്. പ്രഥമദൃഷ്ടിയിൽ നൈഷധത്തിനും മറ്റു മൂന്നു ചമ്പുക്കൾക്കും തമ്മിൽ കാണുന്ന ഗണനീയമായ ഒരു വ്യത്യാസം നൈഷധത്തിൽ ഇതരചമ്പുക്കളെ അപേക്ഷിച്ചു സംസ്കൃതാംശം കൂടുമെന്നും അവയെപ്പോലെ അത്ര വളരെ പഴയ ഭാഷാപദങ്ങളും ഭാഷാശൈലികളുമില്ലെന്നുമുള്ളതാണ്. നൈഷധം പക്ഷേ നാരായണൻനമ്പൂരിയുടെ പ്രഥമകൃതിയായിരിക്കാം.

നൈഷധം

നൈഷധചമ്പു പൂർവഭാഗമെന്നും ഉത്തരഭാഗമെന്നും രണ്ടു ഖണ്ഡങ്ങളായി വിഭജിക്കപ്പെട്ടിരിക്കുന്നു. മണിപ്രവാളചമ്പുക്കളെസ്സംബന്ധിച്ച് ഇത്തരത്തിലുള്ള ഒരു വിഭജനത്തിന് ഇദംപ്രഥമമായി ഒരുമ്പെട്ടതു നൈഷധകാരനാണെന്നു തോന്നുന്നു. കൊടിയവിരഹത്തിലും ഇങ്ങനെ ഒരു വിഭാഗമുണ്ട്. നൈഷധത്തിന്റെ പൂർവാർദ്ധവും ഉത്തരാർദ്ധവും ഏറ്റവും ഹൃദയംഗമങ്ങൾതന്നെയെങ്കിലും പൂർവഭാഗം ഉത്തരഭാഗത്തെ അതിശയിക്കുന്നു എന്നുള്ളതിനു സന്ദേഹമില്ല. ഉത്തരഭാഗത്തിൽ നളനെ അന്വേഷണം ചെയ്യുന്ന ഘട്ടം സരസമായിട്ടുണ്ടെന്നുള്ള വസ്തുത ഞാൻ വിസ്മരിക്കുന്നില്ല. എന്നാൽ ഗ്രന്ഥകാരൻ വിസ്തരഭീരുവായി ഇതിഹാസച്ഛായയിൽ കഥമാത്രം പറഞ്ഞുകൊണ്ടുപോകുന്ന ഭാഗങ്ങളും ഇടയ്ക്കിടയ്ക്കുണ്ട്.

മഴമംഗലം ഒരു പ്രശസ്തനായ സംസ്കൃതകവിയായിരുന്നു എന്നു നാം മുമ്പു കണ്ടുവല്ലോ. തന്നിമിത്തമുള്ള മേന്മ നൈഷധത്തിൽ പല സ്ഥലങ്ങളിലും പ്രത്യക്ഷപ്പെടുന്നുണ്ട്. ഏതു കാവ്യരത്നമാല്യത്തിനും നടുനായകമായി ശോഭിക്കുന്നതിന് അർഹമാണ്

> "സങ്കല്പസംഗമസുഖാനുഭവസ്യ നാഹം
> ഭംഗം കരോമി സമയേ സമയേ സമേത്യ
> സഞ്ചിന്ത്യ നൂനമിതി തൗ സദയം വിഹായ
> നിദ്രാ ജഗാമ നിപുണേവ സഖീ സകാശാൽ."

എന്ന പദ്യം. "അഥ സാ ലളിതതനുകാന്തിസമ്പദാ" എന്ന ഗദ്യവും അന്യാദൃശമായ സ്വാരസ്യത്തിന് ആകരമാകുന്നു. നൈഷധത്തിൽ മറ്റൊരു വൈശിഷ്ട്യം കാണുന്നത് അതിന്റെ പ്രണേതാവു നിവൃത്തിയുള്ളിടത്തോളം പൂർവസൂരികളുടെ പദ്യങ്ങൾ

പകർത്തുകയോ പരാവർത്തനം ചെയ്യുകയോ അവയിലേ ആശയങ്ങൾ അപഹരിക്കുകയോ ചെയ്തിട്ടില്ലെന്നുള്ളതാകുന്നു. കവിസാർവഭൗമനായ ശ്രീഹർഷന്റെ നൈഷധീയചരിതം മുൻവശത്തു പാരാവാരംപോലെ പരന്നുകിടക്കുമ്പോൾ അതിനെ ഒരു പ്രകാരത്തിലും ഉപജീവിക്കാതെ പൂർവഭാഗം അത്യന്തം മനോമോഹനമായ രീതിയിൽ എഴുതി ഫലിപ്പിച്ച കവി ആ ഒരു കാരണത്താൽത്തന്നെ നമ്മുടെ ഉള്ളഴിഞ്ഞുള്ള പ്രശംസയെ ഉദാത്തമായി ആവർജ്ജിക്കുന്നു. യതിഭംഗത്തിൽ അദ്ദേഹം ഭാരതചമ്പൂകാരനെപ്പോലെതന്നെ അപരാധിയാണെന്നും പറയേണ്ടതുണ്ട്.

ചില പദ്യഗദ്യങ്ങൾ

കവിതാരീതി കാണിക്കുവാൻ മൂന്നു പദ്യങ്ങളും ഒരു ഗദ്യവും ഉദ്ധരിക്കാം:

1 വിഷ്ണുവന്ദനം:
"പാലംഭോരാശിമദ്ധ്യേ ശശധരധവളേ
ശേഷഭോഗേ ശയാനം
മേളംകോലം കളായദ്യുതിയൊടു പടത-
ല്ലുന്ന കാന്തിപ്രവാഹം
നാളൊന്നേറിത്തുളുമ്പും നിരുപമകരുണാ-
ഭാരതിമ്യൽകടാക്ഷം
നാളീകത്താരിൽമാതിൻ കുളുർമുലയുഗളീ-
ഭാഗധേയം ഭജേഥാഃ."

2 രാജാക്കന്മാരുടെ വരണമണ്ഡപപ്രവേശം:
"തഞ്ചത്തിൽബ്ഭൃംഗി ഭാവിച്ചുദിതരുചി നട-
ക്കുന്ന നേരത്തിളക്കം
തഞ്ചീടും ചാരുകാഞ്ചീവലയഗണരുഝണൽ-
കാരവാചാലിതാശാഃ
അഞ്ചാതേ ചെന്നമാത്യൈസ്സഹ വടിവൊടല-
ഞ്ചക്രുരാത്താഭിമാനം
മഞ്ചാഗ്രേ വച്ച മത്തദ്വിരദരിപുമഹാ-
വിഷ്ടരാൻ പുഷ്ടശോഭാൻ."

3 ചന്ദ്രോദയം:
"കാതര്യം ചേർത്തു കോകങ്ങളിലഖിലചകോ-
രാവലീപ്രാണരക്ഷാ-
ചാതുര്യം കൈവളർത്തിസ്സകലകുമുദിനീ-
കാമിനീപുണ്യഭ്രമാ
വൈധുര്യാവേഗദായീ വിരഹിഷു സുഷമാ-
പൂരപീയൂഷധാരാ-
മാധുര്യം പോഷയൻ ദേഹിഷു പുനരുദിയാ-
യൈഷ പീയൂഷധാമാ."

ഗദ്യം, വനാന്തരത്തിലെ രാത്രിവർണ്ണനം:
"അസ്തഗിരീശ്വരമസ്തകസീമനി ഭാസ്കരഭഗവാൻ മറയുന്നേരം, ഗതവതി സവിതരി ഗുഹകളിൽനിന്നിത്തിമിരകരീശ്വരരിളകുന്നേരം, ദിക്ഷു വിദിക്ഷു ച മുഷ്കരരായ തരക്ഷു

ഗണങ്ങൾ തിമിർക്കുന്നേരം, കാട്ടിൻനടുവിൽക്കാട്ടാളാവലി കൂട്ടംകൂടിപ്പാടുന്നേരം, മല്ലീവല്ലീഹല്ലാവലിരിഹ മെല്ലേ മെല്ലേ വിരിയുന്നേരം, പക്ഷികൾ വൃക്ഷാവലിയില ടങ്ങിയിണങ്ങി മയങ്ങിയുറങ്ങുന്നേരം, കാമുകപടലികൾ കാമിനിമാർതൻ കോമള മുലകളിലണയുന്നേരം, ക്രോഷ്ടനാം തതി കാട്ടിൻനടുവേ കൂട്ടം കൂടിക്കരയുന്നേരം, മൈലുകൾ പീലികൾ ചാല വിരിച്ചന്നൃത്തവുമാടിയടങ്ങുന്നേരം, ഞെടുഞ്ഞെടയുട നടനടവികൾതോറും കരടികൾ കടുതരമലറുന്നേരം, രുക്ഷതതേടിന രാക്ഷസപ ടലീ തീക്ഷ്ണനിനാദം കലരുന്നേരം, ശ്രോത്രാനന്ദം ചേർത്തീടാതേ ദാത്യൂഹാവലി കരയുന്നേരം, പിശിതാശനശതബഹുളപിശാചികളശിവനിനാദം കലരുന്നേരം, കുന്നുകൾപോലേ കുന്നിവരും ചില പന്നികളോടിച്ചാടുന്നേരം, കാനനനികരേ വി രഹിതവിവരേ ദീനതപൂണ്ടു നടന്നുമുഴന്നും, സർപ്പാനുഗ്രാൻ ദർപ്പോദഗ്രാനഭ്യാശേ കണ്ടാശു വിറച്ചും, ഗമനനിരാശാ കുഹചന ദേശേ നിഷസാദൈഷാ മഹിതാ യോ ഷാ.” എന്തൊരു സചേതനമായ വാക്ചിത്രം!

ഫലിതം

പുനത്തെപ്പോലെ മഴമംഗലവും ഫലിതപ്രിയനാണ്. സ്വയംവരസംബന്ധമായുള്ള ബഹളങ്ങളെ വർണ്ണിക്കുമ്പോൾ അദ്ദേഹം നമ്പൂരിമാർ, ജ്യോത്സ്യന്മാർ, മന്ത്രവാ ദികൾ ഇവരെ പ്രത്യേകിച്ചു കളിയാക്കീട്ടുണ്ട്. “ചാത്തമൂട്ടുന്ന നാളുച്ചനേരത്തൊഴി ഞ്ഞിട്ടിനാറാണനെക്കാൺമതില്ലെങ്ങുമേ” എന്ന് ഒരച്ഛൻനമ്പൂരി മകനെക്കുറിച്ച് ആവലാതിപ്പെടുന്നു. ദമയന്തി മാലയിടാത്ത രാജാക്കന്മാർക്കും ഒരു വധുവിനെ കിട്ടിയില്ലെന്നില്ല. “കന്യാം കൈക്കൊണ്ടു ഉഢാം നിജഹൃദയ വിധേയാം ത്രപാനാ മധേയാം” എന്ന് ആ ഭഗ്നാശയന്മാരെ കവി ആരും ചിരിച്ചു മണ്ണുകപ്പിപ്പോകുമാറ് അവഹേളനം ചെയ്യുന്നു. വൻകാട്ടിൽ ആ സാധ്വിയെ കാമിക്കുന്ന വൃദ്ധനായ ശബ രൻ “ഹന്ത! താൻ ജാതനായീടുന്നാളേ ജാതരോമോൽഗമചികുരമുഖശ്മശ്രുല” നും, “പിന്നാലേ മാംസഗന്ധാഗതവിപുലമഹാമക്ഷികാക്രാന്തവക്ത്ര” നുമാണ്.

രാജരത്നാവലീയം ഇതിവൃത്തം

രാജരത്നാവലീയത്തിൽ ‘കാശിക്കെഴുന്നെള്ളിയ തമ്പുരാൻ, എന്നു ഞാൻ ഇരു പത്താറാമധ്യായത്തിൽ നിർദ്ദേശിച്ചിട്ടുള്ള കൊച്ചി രാമവർമ്മ മഹാരാജാവിന്റെ ജനനവും, കിരീടധാരണവും, യുദ്ധോദ്യോഗവും മറ്റും നിപുണമായി വർണ്ണിച്ചതിനു ശേഷം അവിടത്തേയ്ക്കു ‘മന്ദാരമാല’ എന്ന വിദ്യാധരസുന്ദരിയുമായുണ്ടായ സമാഗ മത്തെ കവി ഉജ്ജ്വലമായ രീതിയിൽ പ്രപഞ്ചനം ചെയ്യുന്നു. ആ വിദ്യാധരിയുടെ ഭർത്താവായ ചന്ദ്രസേനൻ എന്ന വിദ്യാധരൻ ഒരവസരത്തിൽ ശ്രീപരമേശ്വരനെ ഭജിക്കുവാൻ കൈലാസപർവ്വതത്തിൽ സമയംതെറ്റിച്ചെല്ലുകയാൽ അവിടുന്നു കു പിതനായി ആ അപരാധിക്കു മനുഷ്യത്വവും മന്ദാരമാലയ്ക്കു ദിവ്യത്വബോധനാശവും സംഭവിക്കട്ടെ എന്നു ശപിച്ചു. വിഷണ്ണനായ ചന്ദ്രസേനൻ ശാപമോക്ഷത്തിനായി പ്രാർത്ഥിച്ചപ്പോൾ കൊച്ചിമഹാരാജവംശത്തിൽ ‘ദേവവിപ്രാർച്ചനനിയമപര’യും ‘വീരപുത്രാപ്തികാമ’യും പാർവ്വതീഭക്തയുമായ ഒരു രാജ്ഞി പരിലസിക്കുന്നുണ്ടെ ന്നും ആ രാജ്ഞിയുടെ പുത്രനായി പ്രസ്തുത വിദ്യാധരൻ അവതരിച്ച് വൃഷപുരിയിൽ സാന്നിധ്യംചെയ്യുന്നതന്നെ ഭജിച്ച്, സകലഭോഗങ്ങളേയും ഭുജിച്ച്, പൂർണ്ണമായ പുരു ഷായുസ്സിന്റെ അവസാനത്തിൽ വീണ്ടും പൂർവരൂപത്തെ ധരിക്കാമെന്നും അവിടുന്ന്

അരുളിച്ചെയ്തു. പാർവതീദേവിയുടെ പ്രാർത്ഥനനിമിത്തം മന്ദാരമാലയ്ക്കു ചന്ദ്രസേനൻ മനുഷ്യനായി ജീവിക്കുമ്പോളും അദ്ദേഹത്തിന്റെ സംഗമലാഭം സിദ്ധിക്കുമാറു ഭഗവാൻ അനുഗ്രഹിച്ചു. ആ വിദ്യാധരനാണ് കൊച്ചിമഹാരാജകുടുംബത്തിൽ വീരകേരളവർമ്മാവിന്റെ ഭാഗിനേയനായി ജനിച്ച രാമവർമ്മമഹാരാജാവു്. ആ ക്ഷത്രിയവീരൻ ഒരിക്കൽ തൃശ്ശിവപേരൂർ ശിവരാത്രിമഹോത്സവം കാണ്മാൻ എഴുന്നള്ളി. അവിടെ ഒരു 'ഇളങ്കേസരകനകമണിവേദിക'യിൽനിന്ന് ആഘോഷങ്ങൾ തൃക്കൺപാർത്തുകൊണ്ടിരിക്കവേ, പതിവുപോലെ ആ ക്ഷേത്രത്തിൽ ഭജനത്തിനു ചെന്നുചേർന്ന മന്ദാരമാല അദ്ദേഹത്തിൽ അനുരക്തയായി, അനംഗാർത്തി പിടിപെട്ടു തന്റെ സഖി മരതകവല്ലിയോടുകൂടി അവിടം വിട്ടുപോകുന്നു. പിന്നീട് ഒരു സന്ദർഭത്തിൽ അതേ ക്ഷേത്രത്തിൽ നർത്തനംകൊണ്ടു ശ്രീപരമേശ്വരനെ ആരാധിക്കുവാൻ വന്ന മന്ദാരമാലയെക്കണ്ടു മഹാരാജാവും കാമാതുരനാകുന്നു. നായികാനായകന്മാരുടെ അയോഗവിപ്രലംഭം കവി അനിതരസാ ധാരണമായ ചാതുര്യത്തോടുകൂടി വർണ്ണിച്ചിരിക്കുന്നു. ഒടുവിൽ കരുണാകുലയായ ശ്രീപാർവതി അവരെ സംഘടിപ്പിക്കുന്നതിനു തന്റെ ഭക്തയായ യോഗപ്രഭ എന്ന യോഗിനിയെ നിയോഗിക്കുകയും ആ തപസ്വിനി രണ്ടുപേരേയും പൂർവ്വവൃത്താന്തം ഗ്രഹിപ്പിച്ചു ദാമ്പത്യലാഭത്താൽ ചരിതാർത്ഥരാക്കുകയും ചെയ്യുന്നു.

കവിതാരീതി

രാജരത്നാവലീയത്തിലേ കവിതാരീതി അഞ്ചു പദ്യങ്ങളും ഒരു ഗദ്യവും ഉദ്ധരിച്ചു വ്യക്തമാക്കാം. ഏതു രസവും വർണ്ണിക്കുന്നതിനു വേണ്ട പദഘടനാവൈഭവം കവി ഒന്നുപോലെ പ്രദർശിപ്പിക്കുന്നു.

1 രാമവർമ്മാവിന്റെ രണപ്രയാണം:
"മമ്മാ! കാണായിതപ്പോളൊരു പൊടിപടലീ
ഭൂതലാൽപ്പൊങ്ങി മേല്പോ-
ട്ടുല്ലാനം വ്യോമ്നി പൊങ്ങിക്കിരണനികരമാ
വൃണ്വതീ ചണ്ഡഭാനോഃ
നിർമ്മായം വൈരിസേനാം ഗ്രസിതുമരിയ വാ-
യും പിളർന്നാത്തകോപം
വമ്പോടെത്തും കൃതാന്തശ്വസിതനിവഹധൂ-
മം പരക്കുന്നപോലേ."

2 പടക്കളത്തിൽ പരിലസിക്കുന്ന രാമവർമ്മാ:
"കാണായീ നേർക്കുനേരേ കനമുപരി പിടി-
ച്ചോരു രത്നാതപത്ര-
ശ്രേണീനാം മാനനീയേ മണമുടയ തണൽ-
പ്പാട്ടിലുദ്യോതമാനം
സേനാമധ്യേ കരാഗ്രപ്രചലിതകരവാ-
ളോജ്ജ്വലം, മാടധാത്രീ-
വാനോർനാഥം, പ്രകോപാരുണനയനകലാ-
ദാരുണം വൈരഭാജാം."

3 നായകൻ നായികയെപ്പറ്റി:

"കൈത്താർകൊണ്ടിന്ദുബിംബം പരിചിനൊടുപതു-
ക്കെപ്പിഴിഞ്ഞൻപിലുണ്ടാം
പുത്തൻപീയൂഷയൂഷൈസ്സ്വയമലർശരനാൽ
നിർമ്മിതം കിം മനോജ്ഞം
തസ്യാ വക്ത്രം നിജേ താമരമലരിൽ നിശാ-
സങ്കടാൽ പങ്കജപ്പെൺ-
ഭദ്രാവാസായ തീർത്തീടിന സരസിജമോ
രാപ്പകൽ പ്രൗഢശോഭം?"

4 നായികയുടെ വിരഹതാപം:

"കയ്യേറ്റം പ്രണയേന ചെല്ലമെതിർകെട്ടാഹന്ത വാങ്ങും; തുലോ-
മയ്യേ! ലോകർ ചിരിക്കുമെന്നിടയിടേ മൂടീട്ടുമാത്മാമയം;
അയ്യയ്യോ! ശിവ! ദൈവമെന്തു, മലർബാണാർത്ത്യാ പൊറാഞ്ഞങ്ങ
നേ
മര്യാദാമതിലംഘ്യ മന്മനമിദം മാഴ്കുന്നിതെപ്പേരുമേ!"

5 രാത്രിയിലേ മന്ദവായു:

"വിരിയുമിളയ മുല്ലപ്പൂവിലേന്തും നറുന്തേൻ-
പരിമളമിടതുകിക്കാമഭൂപാലമന്ത്രീ
സരസമൃദുലഗാമീ രാത്രിവാർതെന്നലേറ്റം
പരമസുഖമെഴുമ്മാറേഷ വീയിത്തുടങ്ങി."

ഗദ്യം, നായികയുടെ വിരഹതാപം:

"ആലാലം മമ മദകളപരഭൃതനിലവിളി ചെവികളിലരുളീടുന്നു; മാലേകുന്നിതു മധുകരനിനദവുമരുതരുതെരിപൊരി പെരുകീടുന്നു; ആലേപങ്ങളുമൊരുകുറി തൊടുകിലിതുടൽ മമ ശിവശിവ പൊളുകീടുന്നു; ആലാപൈരലമകമലർ പരവശമശരണമിതു ബത മറുകീടുന്നു; താങ്ങീടയ്യോ പാപം, താപം തികതില പിടിപെടെ മുഹുരിളകുന്നു; താന്താ ഞാനിന്നെന്തേ ചെയ്‌വൂ? തെരുതെരെ വരുമഴൽ മറവി തരുന്നു; താനേതന്നേ കയ്യും കാലും തല വിധി തടയരുതിട തളരുന്നു; താർബാണാ! നീ കൊല്ലാതേ മാം തവ പുനരഹമിയമഗതി തൊഴുന്നു."

ബാണയുദ്ധം

നൈഷധത്തിനുമേൽ ഗ്രന്ഥകാരൻ ആദ്യമായി നിർമ്മിച്ച പ്രബന്ധം രാജരത്നാവലീയവും തദനന്തരം യഥാക്രമം ബാണയുദ്ധവും കൊടിയവിരഹവുമാണെന്ന് ഊഹിക്കുവാൻ ന്യായമുണ്ട്. ഒരു മഹാരാജാവിനെപ്പറ്റി നിർമ്മിക്കുന്ന കാവ്യത്തിൽ കവി സ്വകീയമായ മറ്റൊരു പ്രബന്ധത്തിൽനിന്നു പദ്യങ്ങൾ ഉദ്ധരിക്കുന്നതു സ്വാഭാവികമല്ലല്ലോ. ബാണയുദ്ധത്തിലെ ഉഷാവർണ്ണനം ഗദ്യം കൊടിയവിരഹത്തിൽ പകർത്തുവാൻ നിർദ്ദേശിച്ചിരിക്കുന്നതായും മുൻപു പ്രസ്താവിച്ചിട്ടുണ്ട്. രാജരത്നാവലീയത്തിലേ യോഗപ്രഭയുടെ സ്ഥാനം ബാണയുദ്ധത്തിൽ ഉഷയുടെ സഖിയായ ചിത്രലേഖവഹിക്കുന്നു. ബാണയുദ്ധം ഒരു നല്ല പ്രബന്ധമാണെങ്കിലും അതിനു രാജരത്നാവലീയത്തിന്റെയോ കൊടിയവിരഹത്തിന്റെയോ ഗുണമുണ്ടെന്നു പറയുവാൻ നിവൃത്തിയില്ല. രണ്ടു പദ്യങ്ങളും ഒരു ഗദ്യത്തിൽനിന്നു ചില വരികളും ചുവടേ

ചേർക്കാം. വിശ്വോത്തരമാധുര്യമായ ഉഷാവർണ്ണനഗദ്യം പകർത്തുവാൻ സ്ഥലം അനുവദിക്കുന്നില്ല.

1 ഉഷയുടെ കന്ദുകക്രീഡ:

"മിന്നീടും ഘർമ്മലേശം, മുഹുരിളകിന വാർ-
കുണ്ഡലം, നീളെ മങ്ങും
കന്നൽക്കൺകോൺ, കുലുങ്ങും കുചകലശ, മഴി
ഞ്ഞംസസംസക്തകേശം,
മന്ദം കൊഞ്ചുന്ന പൊന്നിൻതരിവള ചില നാ-
ളോമൽ പന്താടുമാറു-
ണ്ടന്നേരം കാൺകിലെന്താർചരനുമെരിപൊരി-
ക്കൊണ്ടു തണ്ടും പ്രമോഹം."

2 ബാണനും ശ്രീകൃഷ്ണനുമായുള്ള യുദ്ധം:

"ബാണൻതൻ ദോസ്സഹസ്രം പ്രകടിതമദമെ-
യ്യുന്ന ബാണങ്ങൾ കാണ-
ക്കാണക്കൊണ്ടങ്ങുമിങ്ങും വപുഷി, തലമുകൾ-
ക്കൊണ്ട കോപാകുലാത്മാ,
മാനീ നാരായണൻ, തന്നുടലിൽ ഞെട്ടുഞെട-
ക്കൊള്ളുമാറസ്ത്രശസ്ത്രൈ-
രേനം ത്രൈലോക്യശത്രും പ്രഥനശിരസി വി-
വ്യാധ നിർവ്യാജധാമാ."

ഗദ്യം, ശിവജ്വരത്തിന്റെ ശ്രീകൃഷ്ണസ്തുതി:

"പാലാഴിയിലപ്പാമ്പണതന്മേൽ നിദ്രാമുദ്രാം പൂണ്ടവനേജയ; ധരണീഭാരം കളവാനായ്യൊണ്ടവനൗ പോന്നു പിറന്നവനേ ജയ; നിഖിലജഗത്തിനു വിത്തായ്യ് മേവിന നിരുപമവൈഭവഭൂമേ ജയ ജയ; ധാതൃജനാർദ്ദനശങ്കരമൂർത്ത്യാ ജഗതീസർഗ്ഗസ്ഥിതിസംഹാരക്രീഡനകലവി കലർന്നവനേ ജയ; പരചിന്മയനായ് മുനിജനഹൃദയേ പരിചിതനായ പരമ്പൊരുളേ ജയ; സകലജഗത്ത്രയരക്ഷാദീക്ഷാം പകലിരവിയലിന ഭഗവാനേ ജയ; പങ്കജമാതിൻ കൊങ്കയിലിഴുകിന കുംകുമപങ്കാലം കൃതനേ ജയ; ശരണാഗതജനഭരണമിയറ്റും കരുണാവിഹരണ ഭൂമേ ജയ ജയ" ഇത്യാദി.

കൊടിയവിരഹം

മലയാളഭാഷയിലെ ശൃംഗാരകാവ്യങ്ങളിൽ കനിഷ്ഠികാധിഷ്ഠിതമെന്നു പറയേണ്ടതു കൊടിയ വിരഹത്തെയാകുന്നു. സംഭോഗശൃംഗാരവും, സർവ്വോപരി അയോഗാവസ്ഥയിലും അതിലും വിശേഷിച്ച് വിരഹാവസ്ഥയിലും വിപ്രലംഭശൃംഗാരവും ഇത്ര ചമൽക്കാരത്തോടുകൂടി പ്രപഞ്ചനം ചെയ്യുന്ന കൃതികൾ ഇതരഭാഷകളിൽപ്പോലും അപൂർവ്വമാണ്. ശൃംഗാരത്തിനു ചില സന്ദർഭങ്ങളിൽ സഭ്യമല്ലാത്ത നിലയിലുള്ള ഗ്രാമ്യത കടന്നുകൂടീട്ടുണ്ടെന്നും ഗ്രന്ഥത്തിന്റെ നാലിലൊരംശം പരകീയസൂക്തികളാൽ സങ്കീർണ്ണമാണെന്നും ഇങ്ങനെ രണ്ടു ദോഷങ്ങൾ മാത്രമേ പ്രസ്തുത ചമ്പുവിനെപ്പറ്റി പറയേണ്ടതായുള്ളു. പ്രതിജ്ഞായൗഗന്ധരായണം മൂന്നാമങ്കത്തിൽ (മന്ത്രാങ്കം) ഡിണ്ഡികവേഷധാരിയായ വിദൂഷകൻ, ചാക്യാന്മാരുടെ കൂടിയാട്ടത്തിൽ

"ദാഹേ തണ്ണീർ, കൊടിയ വിരഹേ കാന്തയോടുള്ള സംഗം,
താപോദ്രേകേ തണലപി, തമസ്സങ്കടേ ച പ്രദീപഃ,
പേവെള്ളത്തിൽപ്പതിതസമയേ തോണിയെന്റേവമാദീ-
ന്യാപൽകാലത്തഭിമതസുഹൃൽപ്രാപ്തിയോടൊന്നുമൊവ്വാ"

എന്നൊരു ഭാഷാപദ്യം വിസ്തരിച്ച് അഭിനയിക്കേണ്ടതായിട്ടുണ്ട്. "കൊടിയ വിരഹേ കാന്തയോടുള്ള സംഗം" എന്ന ഭാഗം അഭിനയിക്കുന്നതിന് ഉതകത്തക്കവണ്ണം നായികാനായകന്മാർ ഒരു കാത്യായനീക്ഷേത്രത്തിൽവെച്ച് തമ്മിൽ കാണുന്നതും പ്രണയബദ്ധരാകുന്നതുമായ ഒരു കഥയും അതിന്റെ വിവരണത്തിനു വേണ്ട ഗദ്യപദ്യങ്ങളും ആരോ പണ്ടുതന്നെ രചിച്ചുകാണുന്നു. ആ കഥയെ സൂത്രമാക്കിവെച്ചുകൊണ്ട് അതിന് ഒരു വിസ്തൃതമായ ഭാഷ്യം കാവ്യരൂപേണ നിർമ്മിക്കുക എന്നുള്ളതാകുന്നു കൊടിയവിരഹകാരൻ ചെയ്തിരിക്കുന്നത്.

ഇതിവൃത്തം

"മംഗല്യരംഗഭൂമിർമ്മദനമഹാരാജ്യഭാഗ്യപരിപാടീ
ശൃംഗാരചന്ദ്രികാഖ്യാ കാചന കളഹംസഗാമിനീ ജാതാ"

എന്ന പദ്യംകൊണ്ടു കൊടിയവിരഹം ആരംഭിക്കുന്നു. നായിക ശൃംഗാരചന്ദ്രികയും നായകൻ സംഗീതകേതു എന്ന ക്ഷത്രിയയുവാവുമാണ്. കൊടിയവിരഹത്തിലേ ഇതിവൃത്തം ഈഷൽഭേദങ്ങളോടുകൂടി സ്വായത്തമാക്കി മേല്പുത്തൂർഭട്ടതിരി നിർമ്മിച്ച ഒരു സംസ്കൃതചമ്പുവാണ് കോടിവിരഹം എന്ന് ഇരുപത്തേഴാമധ്യായത്തിൽ പ്രസ്താവിച്ചിട്ടുണ്ടല്ലോ. നായികയ്ക്കും നായകനും തമ്മിൽ ശ്രവണമാത്രത്തിൽത്തന്നെ അങ്കുരിതമായ അനുരാഗം തൃശ്ശിവപേരൂർ പൂരമഹോത്സവത്തിൽ ഉണ്ടായ മിഥസ്സന്ദർശനത്താൽ പ്രവൃദ്ധമാകുകയും, തദനന്തരം അവർ ദാമ്പത്യയോഗത്താൽ അനുഗൃഹീതരാകുകയും ചെയ്യുന്നു. കാലാന്തരത്തിൽ ചില ഏഷണിക്കാരുടെ വാക്കു കേട്ടു നായിക നായകനെ ബഹിഷ്കരിക്കുന്നു. അങ്ങനെ തമ്മിൽ പിരിയേണ്ടിവന്ന ഭാര്യാഭർത്താക്കന്മാർക്കുണ്ടാകുന്ന വിരഹതാപം മഴമംഗലം സർവസിദ്ധികളും പ്രയോഗിച്ചു സമഞ്ജസമായി വർണ്ണിക്കുന്നു. ഒടുവിൽ ആത്യന്തികമായ നൈരാശ്യത്തിനു വശംവദരായി നായികയും നായകനും ഉൽബന്ധനത്തിന് ഒരുങ്ങുന്നു. ശൃംഗാര ചന്ദ്രിക പ്രമദവനത്തിൽ പോയി ആത്മഹത്യചെയ്‌വാൻ ഒരു പിച്ചകമാല എടുത്തു കഴുത്തിൽ ചുറ്റിയപ്പോൾ അവിടെ അതേ ഉദ്ദേശ്യത്തോടുകൂടി സംഗീതകേതുവും ചെന്നുചേരുന്നു. അപ്പോൾ നായകനു നായികയുടെ "അർത്ഥിക്കുന്നേൻ വിധാതാവൊടു മുഹുരപി ഞാൻ ജന്മജന്മാന്തരേ മേ ഭർത്താ സംഗീതകേതുർഭവതു വിധിവശാൽ" എന്ന അന്ത്യാഭ്യർത്ഥന കേൾക്കുവാൻ ഇടവരികയും ഉടനെ ആ വിരഹി ഓടി അടുത്തെത്തി "മുഗ്ദ്ധേ ഹാകഷ്ടം" എന്നു പറഞ്ഞു നായികയെ പാണിസ്പർശംകൊണ്ടു പ്രബുദ്ധയാക്കുകയും ചെയ്യുന്നു. ആ വിധത്തിലാണ് അവർക്കു തമ്മിൽ പുനസ്സമാഗമം സിദ്ധിക്കുന്നത്.

കവിതാരീതി

കൊടിയവിരഹത്തിലെ കവിതാശൈലി ഗ്രഹിപ്പിക്കാൻ മൂന്നു പദ്യങ്ങളും ഒരു ഗദ്യത്തിൽനിന്ന് ഏതാനും വരികളും ചുവടേ പകർത്തുന്നു.

1 പ്രേമബദ്ധരായ ദമ്പതികൾ:

"അന്നേരം കാമതന്ത്രപ്രകരണനിപുണൗ

കോമളൗ തൈലസേകൈ-
    രന്യോന്യം മെയ്ക്കുളർപ്പിച്ചിരുവരുമരികേ
ചേർന്നുനില്ക്കും ദശായാം,
    തന്നെത്തന്നേ നിഴൽക്കൊണ്ടതു തരുണതനൗ
നൂനമന്യേതി മത്വാ
    കന്നക്കണ്ണാൾവശം കെട്ടഴകൊടു കലഹി-
ച്ചീടുമാറുണ്ടകാണ്ഡേ."

2 മഴക്കാലം
    "ആകാശേ കാളമേഘദ്വിരദവരഘടാ-
ബന്ധുരേ ചന്തമേറും
    നാകാധീശായുധംകൊണ്ടിനിയ കൊടിമരം
നാട്ടി വർഷോത്സവാർത്ഥീ
    ക്രുകം കേകാമണിക്കൊമ്പുകൾ നിവിരെ വിളി-
പ്പിച്ചു വിശ്വം മുഴക്കി-
    ച്ചാകണ്ഠം ഭുക്തിനാൻ വന്നുദകഹവിരസൗ
ഹന്ത! പർജ്ജന്യദേവൻ."

3 വിരഹാർത്തയായ നായിക സഖികളോട്:
    "ചിത്തജ്ഞേ ചിത്രലേഖേ വിരയെ വരിക നീ
മല്ലികേ വീയു മെല്ലെ; –
    ക്കസ്തൂരീമാലികേ വാ! തളി തളി കളഭ-
ച്ചാറു ചാലിച്ചു മേന്മേൽ;
    മുഗ്ദ്ധേ സിന്ദൂരലേഖേ തളിരൊടു തലപൊ-
ത്തീടു; പാടീരധാരാ-
    മത്രേ വേണ്ടുന്നതയ്യോ! കള കള കളഭം;
കൈ ചുടൊല്ലേ മനോജ്ഞേ."

ഗദ്യം, വിരഹാർത്തയായ നായിക സഖികളോട്:

"മഴ പെയ്യിപ്പിൻ മകരന്ദംകൊണ്ടിരുപുറവും നിന്നാവതു ചെയ്യിൻ; പനിനീർനദിയിൽ പ്പാഞ്ഞുകളിക്കിൻ പാതി ശമിക്കും പതിതാപം മേ; മലയത്തെന്നൽ മഹാവിഷമെന്നാൾ, മധുകരവൃന്ദം മയിൽവാളെന്നാൾ; കുരവകകുസുമം ക്രൂരമ്പെന്നാൾ, കുളിരും കളഭം കനൽ നിരയെന്നാൾ; ചന്ദനപങ്കം കൊടുവിഷമെന്നാൾ, ചന്ദ്രമയൂഖം ചെങ്കനലെന്നാൾ; പനിനീർത്തുള്ളി പെരുമ്പനിയെന്നാൾ, സംഗീതം മേ സങ്കടമെന്നാൾ; കർപ്പൂരപ്പൊടി കടുവായെന്നാൾ, ചേമന്തികയെച്ചെമ്പുലിയെന്നാൾ; കസ്തൂരിക്കളി കാലനിതെന്നാ, ഉന്തിവരുമ്പോളന്തകനെന്നാൾ" ഇത്യാദി.

ദാമോദരച്ചാക്കിയാരുടെ കാലത്തിനുമേൽ അപൗരാണികമായ കഥാവസ്തുവിനെ ആശ്രയിച്ച് ഇദംപ്രഥമമായി രചിച്ചിട്ടുള്ള രണ്ടു പ്രധാനഭാഷാചമ്പുക്കൾ രാജരത്നാവലീയവും കൊടിയവിരഹവുമാകയാൽ അവയുടെ പ്രണേതാവു നമ്മുടെ സവിശേഷമായ ആദരത്തെ അന്യോപാധികളുടെ അഭാവത്തിൽപ്പോലും സമഗ്രമായി അർഹിക്കുന്നു.

ബ്രാഹ്മണിപ്പാട്ടുകൾ

ബ്രഹ്മണിമാർ (പുഷ്പകസ്ത്രീകളിൽ ഒരു വർഗ്ഗക്കാർ) ഭഗവതീ ക്ഷേത്രങ്ങളിലും നായന്മാരുടെ ഗൃഹങ്ങളിൽ ഭഗവതീസേവ സംബന്ധിച്ചും, താലികെട്ടുകല്യാണത്തിന്റെ ഒരു ചടങ്ങെന്ന നിലയിലും പാടി വന്നിരുന്ന പാട്ടുകളാണ് ബ്രാഹ്മണിപ്പാട്ടുകൾ. പണ്ട് ആ ഇനത്തിൽപ്പെട്ട പാട്ടുകൾക്ക് പ്രചുരമായ പ്രചാരമുണ്ടായിരുന്നു; ഇന്നും അവ ആകമാനം അസ്തമിതങ്ങളായി എന്നു പറയാവുന്നതല്ല. ബ്രാഹ്മണിപ്പാട്ടുകളിൽ ചില ഭാഗങ്ങൾ തനിഗ്ഗദ്യങ്ങളായും മറ്റു ചിലവ പദ്യഗന്ധികളായും കാണപ്പെടുന്നു. കേവലഗദ്യങ്ങൾ താരതമ്യേന അർവാചീനങ്ങളാണ്. പദ്യഗന്ധികളായ ഭാഗങ്ങൾ പ്രായേണ ചമ്പുക്കളിലെ “ഹര ഹര ശിവ ശിവ ചിത്രം ചിത്രം നിഷധനൃപാന്വയമകുടീരത്നം” എന്ന രീതിയിൽ തരംഗിണീവൃത്തത്തിന്റെ മട്ടിൽ ചൊല്ലേണ്ടവയാണ്. ബ്രാഹ്മണിമാർ ചൊല്ലുമ്പോൾ അവയ്ക്കു പ്രത്യേകമായി ഒരുമാതിരി നീട്ടലും ഈണവും ഉണ്ടാകും; അതിൽ വേദോച്ചാരണത്തിന്റെ ഛായയുണ്ടെന്നാണ് വയ്പ്. അങ്ങനെ വേദാനുകാരിയായ സ്വരത്തിൽ അത്തരത്തിലുള്ള പാട്ടുകൾ പാടുവാൻ അധികാരമുണ്ടായിരുന്നതുകൊണ്ടായിരിക്കാം ആ ഗായികകൾക്കു ബ്രാഹ്മണിമാർ എന്ന പേർ ജനസമുദായത്തിൽനിന്നു സിദ്ധിച്ചത്. ബ്രാഹ്മണിപ്പാട്ടുകൾ മഴമംഗലത്തിന്റെ കാലത്തിനു മുൻപും ഉണ്ടായിരുന്നു എന്നുള്ളതിനു സംശയമില്ല. എന്നാൽ ആ ആവശ്യത്തിലേക്കു രസനിഷ്യന്ദികളായ ചില കൃതികൾ ആദ്യമായി നിർമ്മിച്ചു സമ്മാനിച്ചത് അദ്ദേഹമായിരുന്നു; അവയ്ക്കു തൃശ്ശൂരിലും സമീപപ്രദേശങ്ങളിലുമാണ് അധികം പ്രചാരം. ചില ഭാഗങ്ങൾ താഴെ ഉദ്ധരിക്കുന്നു.

പീഠികകളാണ് സാധാരണയായി കേവലഗദ്യരൂപത്തിൽ കാണുന്നത്. അടിയിൽ ചേർക്കുന്നതു രാസക്രീഡയുടെ പീഠികയിലുള്ള ഒരു ഭാഗമാകുന്നു.

രാസക്രീഡ

> “എങ്കിലോ പണ്ടു പങ്കജാക്ഷൻ പാലാഴിതന്നിൽ പന്നഗേന്ദ്രനായിരിക്കുന്ന പര്യങ്കത്തിന്മേൽ പങ്കജമാതിനോടും മേദിനീദേവിയോടുംകൂടിസ്സുഖിച്ചു പള്ളിക്കുറുപ്പുകൊണ്ടുവല്ലോ. അക്കാലത്തു പാർത്ഥിവന്മാരായിപ്പിറന്ന ദൈത്യവീരന്മാരെച്ചുമക്കരുതാഞ്ഞു ഖിന്നയായ ക്ഷോണീദേവി ഗോരൂപത്തെ അവലംബിച്ചു പങ്കജജന്മാവിനോടു ചെന്നു തന്റെ ദുഃഖങ്ങളെയെല്ലാം അറിയിപ്പൂതും ചെയ്തുവല്ലോ. അതു കേട്ടോരു വിരിഞ്ചനും തിരുനീലകണ്ഠനും നിലിമ്പജനങ്ങളോടുംകൂടി ക്ഷീരാംബുരാശിയുടെ തീരഭാഗത്തെ പ്രാപിച്ചു പരൻപുരുഷനെ പുരുഷസൂക്തം ചൊല്ലി സ്തുതിപ്പൂതും ചെയ്തുവല്ലോ.

ഇതു കൊല്ലം എട്ടാംശതകത്തിലെ ഭാഷയല്ലെന്നും ഇതിന്റെ പ്രണേതാവു മഴമംഗലമല്ലെന്നും തീർച്ചയായി പറയാം. എന്നാൽ പദ്യഗന്ധിയായ ഭാഗത്തിന്റെ സ്ഥിതി അതല്ല. നോക്കുക:

> “യദുകുലനാഥൻ മദനമനോഹരനരുണാധരികളൊടിട ചേർന്നേറ്റം ക്രീഡിപ്പാനായ് മുതിരുന്നേരം മലരിടെ മരുവിന മധുകരപടലികൾ മധുപാനം ചെയ്താനന്ദിച്ചും മധ്യേകാന്തനു നല്കിയുമുടനേ ഗാനംചെയ്തു തുടങ്ങിയിതല്ലോ. (1)
>
> തേന്മാവിന്മേലാമ്മാറൊക്കെക്കൂടിയിരുന്നക്കോകില കോമളവാണികൾ നിരവേ പഞ്ചമരാഗം മഞ്ജുളഗീതം പാടിപ്പാടിപ്പഞ്ചായുധനൊരു പടവിളിപോലേ നിഖിലദിഗന്തേ പുടപുഴങ്ങിത്തുടങ്ങിയല്ലോ. (2)

ചെമ്പകവിടപികൾകൊമ്പുകൾതോറും മൊട്ടുകൾകണ്ടാൽ വനദേവതമാർ വനമാലിയുടേ വരവും പാർത്തു നിബദ്ധാഭോഗം തങ്ങൾ നിരത്തിയ ദീപാവലിയെന്നേ തോന്നുമല്ലോ. (3)

കാറ്റേറ്റിളകിന തളിർനിര കണ്ടാൽ പുതിയ ലതാമധുവാണികളപ്പോൾ മാധവനെക്കണ്ടിവിടെയെഴുന്നള്ളേണമിദാനീം ജന്മഫലം നല്ക്കേണം ഞങ്ങൾക്കെന്നരുമോദാൽ കൈകാട്ടി വിളിക്കുന്നിതോയെന്നേ തോന്നുമല്ലോ.” (4)

മറ്റു ബ്രാഹ്മണിപ്പാട്ടുകളുടെ മാതൃകകൂടി കാണിക്കാം.

വിഷ്ണുമായാചരിതം

“കാഞ്ചനകന്ദുകമിടയിലടിച്ചും വാഞ്ഛര മഹേശ്വരമനസിവളർത്തും പഞ്ചശരവ്യഥ ചാരുനടിച്ചും ചഞ്ചലമഞ്ജുളകുണ്ഡലയുഗളം ഗണ്ഡതലങ്ങളിൽ മന്ദമലച്ചും പൂഞ്ചായൽത്തിരുകഴകിലഴിഞ്ഞും കിഞ്ചിലുദിക്കും പുഞ്ചിരിയെന്നും നവനവസുധയിൽപ്പരിമേളിച്ചും കേളീഗണനമനോഹരമായൊരു വചനം കൊണ്ടും ശോഭിപ്പിക്കും കപടമൃഗാക്ഷിയെയഭിനവലക്ഷ്മിയെയഴകൊടു കണ്ടു സുഖിച്ചരുളീ പുരഹരനോ” (1)

“കളവായുള്ളൊരു കളവാണി മുദാ കളധൗതമയം പന്തുമടിച്ചുകളിച്ചീടുന്നളവളവില്ലാതൊരു കുളുർതെന്നലു വന്നുടനുടനുടയിലിളക്കുന്നതു കണ്ടനവധി ശിഥിലം മൃദുലതരാം ശ്രുകമിഴിയുമിതെന്നതു തോന്നുംവണ്ണം മഹിളാകുലമണി നാണംകൊണ്ടത്തിരുമുഖകമലം താഴ്ത്തിപ്പരിചൊടു തരുമൂലങ്ങളിലഴകിലൊളിച്ചു മുറപ്പിലുടുത്തും ചന്ദ്രാഭരണസമീപത്തിങ്കൽത്തൃക്കൺപാർത്തും പലതരമിത്ഥം മുഗ്ദ്ധാക്ഷിയുടേ മുഗ്ദ്ധവിലാസമഹോത്സവമൊന്നിൽത്തന്നെ നിതാന്തം മഗ്നനതായിച്ചമഞ്ഞരുളീ പുരഹരനോ” (2)

തിരുനൃത്തം

ഏറ്റവും മനോഹരമായ ഒരു ഗാനമാണ് പാർവതീദേവിയുടെ നൃത്തത്തെ ചിത്രണം ചെയ്യുന്ന ഈ കൃതി.

“ജയ ജയ ഭഗവതി, നീലക്കാർമുകിൽമാലയിതെന്നും, നിറമെഴുമഞ്ജനപർവതമെന്നും, നീലിമകോലിന ശൈവലമെന്നും, വിലസിന പീലിപ്പുറകളിതെന്നും, വിഷമശരന്റേ പൂന്തഴയെന്നും, മണിവായ്മലരാമന്തിപ്രഭയും, തിരുമുഖമാകിന ചന്ദ്രപ്രഭയും, മന്ദസ്മിതമാം പുതിയ നിലാവും, മുന്നിൽക്കണ്ടു ഭയപ്പെട്ടോടിക്കൂട്ടംകെട്ടിപ്പിന്നിലൊളിച്ചു പുരണ്ടു തിരണ്ടു ചുരുണ്ടു കിടക്കും കൂരിരുളെന്നേ തോന്നിച്ചീടും പുരികുഴലഴിക, പ്പൂതുമലർമാലകൾ ചിന്നിച്ചിതറ, ത്തിരുനൃത്തമുടയോവേദേവി, നിന്തിരുവടിയെ ഞാൻ സ്തുതിക്കുന്നേൻ” (1)

“ജയ ജയ ഭഗവതി, പമ്പരമെന്നും പന്തെന്നും ചിലർ പൂമൊട്ടെന്നും, പട്ടെന്നും ചിലർ പൊന്മലയെന്നും, പൊൻചൂതെന്നും, നറുമലർവിശിഖന്നഭിഷേകത്തിനു നിർമ്മിച്ചീടിന രത്നമണിക്കലശങ്ങളിതെന്നും ബഹുവിധമമ്പൊടു ചൊല്ലിച്ചേറ്റം മത്തഗജേന്ദ്രനൊടെത്തി മറ്റും മസ്തകഗിരിയൊടു പോരിനെതിർത്തിട്ടങ്കം വെട്ടിപ്പരിവട്ടം കൊണ്ടഴകൊടു തങ്ങളിൽ വിങ്ങിത്തിങ്ങിപ്പൊങ്ങി വളർന്നു മുലക്കച്ചിനെയും പൊട്ടിച്ചനിശം പീനതകൊണ്ടേ മാറിനു മേലിലെടുക്കരുതാതേ വരുമിനിയെന്നൊരു ശങ്കവളർക്കും ചാന്താരിളമുല ചാരുകുലുങ്ങത്തിരുനൃത്തമുടയോവേ ദേവീ, നിന്തിരുവടിയെ ഞാൻ സ്തുതിക്കുന്നേൻ” (2)

ദാരുകവധം

ഇതിൽ കേവല ഗദ്യാംശം ഒടുവിലാണ് കാണുന്നത്. ആ അംശവും തരക്കേടില്ല. കവിതയ്ക്കു തിരുനൃത്തത്തിന്റേയും മറ്റും ഗുണമില്ല.

“ദാരുകനങ്ങു പിറന്നു ധരിത്രിയിൽ വീണപ്പൊഴുതേ കാലുകടഞ്ഞു കരഞ്ഞൊരു നേരം മലകൾ കലുങ്ങീ, ജലധി കലങ്ങീ, സകല ജനങ്ങളുമൊന്നു നടുങ്ങീ, ദേവകൾ സ്വർഗ്ഗത്തിങ്കേന്നോടീ, ദിക്പാലന്മാരോടിയോളിച്ചൂ, വലിയ കൊടുങ്കാറ്റിളകിമറിഞ്ഞൂ, വന്മരപംക്തികൾ വീണുതകർന്നൂ, ചന്ദ്രാദിത്യന്മാർക്കും പെരിയൊരു പരിവേഷം പോന്നുണ്ടാവുതും ചെയ്തുവല്ലോ.” (1)

“സ്ത്രീകളുടെ കയ്യാൽക്കൊലപെടുവാനെളിയോരുത്തൻ ഞാനല്ലെന്നറിഞ്ഞാലും സ്വാമീമാ. നാരികളെല്ലാമെന്നെക്കണ്ടാൽ കാറ്റത്തോടിന കരിയിലപോലെ പേടിച്ചോടിയൊളിപ്പവരല്ലോ സ്വാമീമാ. മേന്മയിൽ മരുവിന പെൺമാന്മിഴിമാർ തന്നെക്കൊല്ലുവരെന്ന ഭയത്താൽ നാന്മുഖനോടു വരം കൊണ്ടാൻപോൽ ദാരുകനെന്നതു വിണ്ണവർ കേട്ടാലെല്ലാനാളും നമ്മെക്കൊണ്ടു ചിരിപ്പോരെല്ലോ സ്വാമീമാ. ഉമ്പർപിരാനേ കേട്ടരുളേണം പെൺപടയൊന്നും പടയല്ലെന്നും പണ്ടേയുണ്ടു പഴഞ്ചൊല്ലെന്നാൽ നാണംകെട്ട വരങ്ങൾ വരിപ്പാനാണല്ലാത്ത ജനങ്ങളൊടേയരുളിച്ചെയ്യേണ്ടു ഞാനല്ലേയിതു മാനികളാമസുരന്മാർ ഞങ്ങളിലൊരുവനമിത്തൊഴിൽ കൈക്കൊള്ളായിനി എന്നതറിഞ്ഞാലും സ്വാമീമാ.” (2)

ഗദ്യം: “അപ്പൊഴോ എന്റെ ഭഗവതിയുടെ പാദക്ഷോദംകൊണ്ടു ഭൂമി താഴുകയും ഉയരുകയും തുടങ്ങിയല്ലോ. ആയിരം തിരുമുഖങ്ങളോടും മൂവായിരം തിരുനയനങ്ങളോടും എണ്ണായിരം തിരുബാഹുക്കളോടുംകൂടി ഇരുന്നരുളിനാളെന്റെ ഭഗവതിയോ, വെളുത്തു വളഞ്ഞു വെൺമതിത്തെല്ലുപോലെ അതിദർശനീയങ്ങളായിരിക്കുന്ന ദംഷ്ടകളോടുംകൂടിയിരുന്നരുളിനാളെന്റെ ഭഗവതിയോ . . . പാമ്പുകൊണ്ടും ചിലമ്പുകൊണ്ടും അലങ്കരിച്ചിരുന്നരുളിനാളെന്റെ ഭഗവതിയോ . . . പെരിയഴകിയോന്ന പള്ളിപ്പൂവാടയെടുത്താദരവോടു കൊടുത്തരുളീ പുരവൈരിഭഗവാനോ. പള്ളിപ്പൂവാട പരിചോടേ ചാർത്തിനാളെന്റെ ഭഗവതിയോ. നിന്റെമുഖങ്ങളും നയനങ്ങളും ബാഹുക്കളുമൊട്ടു ചുരുക്കിക്കളയണം മകളേമാ . . . തിരുനീലകണ്ഠരു തെളിഞ്ഞു തിരുമടിയിൽ വച്ചു ശ്രീഭദ്രകാളിയെന്ന തിരുനാമപ്പേരും വിളിച്ചരുളീ പുരവൈരി ഭഗവാനോ. കണ്ടൻകാളിയെന്നാരോമൽപ്പേരും വിളിച്ചരുളീ പുരവൈരിഭഗവാനോ,”

പാർവതീസ്തുതി, പാദാദികേശവും, കേശാദിപാദവും

ഇവ രണ്ടും ഒന്നാംതരം കൃതികളുടെ കൂട്ടത്തിൽ ഉൾപ്പെടുത്തത്തക്കവയാണ്.

“വാരിജനവദലചാരുത കവരും തിരുവിരൽനിരതന്നരുണിമ ചെമ്മേ നിരവധി നീളെ നിറന്നതു കണ്ടൊരു മൃദുതര പദതലമഴകൊടുവയ്യാൻ തളിർനിര നീളെ നിരത്തിയപോലെ ശോഭിച്ചീടിന ധരണീദേശേ കൃതരിപുനാശേ, ഭഗവതി ജയ ജയ” (1)

“വദനസരോരുഹസാമ്രാജ്യശ്രീമണിപീഠത്തിലിരുന്നരുളീടും നറുമലർബാണന്നുപരി പിടിപ്പാൻ നിരുപമനീലമണിത്തഴപോലേ, ഫാലവിലോചന ധൂമസമൂഹം കിഞ്ചനപൊങ്ങിവിളങ്ങുംപോലെ, കാളിന്ദീജലധോരണിപോലെ, കാളവലാഹകപാളികൾപോലെ, നീലസരോരുഹമാലകൾപോലേ, മേളം ചേർന്നിടതിങ്ങി മടങ്ങിപ്പിൻകാലോളമിടഞ്ഞു സുരദ്രുമനറുമലരിന്നും പരിമളവിഭവം ചെറുതു കൊടുപ്പാനെന്ന കണക്കേ, പരിചിലണഞ്ഞ മണങ്ങളിണങ്ങിന ഘനകചഭാരേ, ഹൃതഭ്രഭാരേ, ഭഗവതി ജയ ജയ” (2) (പാദാദികേശം)

“തിരുമുഖമായൊരു സരസിരുഹത്തിൻ പരിമളവിഭവം പെരുകിപ്പെരുകിപ്പരമരസംപൂണ്ടരികിൽ വസിക്കുമൊരളിനിരയഴകിൽ വിളങ്ങുംപോലേ, നിരുപമമായൊരു കുറുനിര തടവും കുലഗിരിതനയേ ഗുണഗണനിലയേ” (1)

“ഇളമതിയേറ്റം വിളിപണി നിത്യം തെളിവൊടു ചെയ്യെത്തുഴമളികതലേ ചേർന്നൊളിവൊടു വിലസിന നിഖില മനോഹരമൃഗമദതിലകേ, മൃദുതനുലതികേ” (2)

> “നറുമലർബാണൻകുലചിലയോടും നിരുപമവാപീചെറുതിരയോടും ചെറുതു പിണങ്ങിത്തിറയും വാങ്ങി ത്രിഭുവന ജനനപരിത്രാണാദികൾ പരിചൊടു തടവും പുരികലതാന്തേ പുരരിപുകാന്തേ” (3) (കേശാദിപാദം)

സതീപരിണയം

ഇതും വിശിഷ്ടമായ ഒരു ഗാനം തന്നെ.

> “അണിമണിയറയിലകംപുക്കഴകിനൊടണിമൃദുശയ്യാസവിധേ ചെന്നുടനതുമിതുമോരോ സരസവിശേഷാനരുവയർമണിയോടരുളിച്ചെയ്തുഥ നിൽക്കുന്നേരം മനസി മുഴുത്തൊരു മന്മഥപീഡ പുറത്തുപുറപ്പെട്ടഖിലാംഗങ്ങളിലംകുരിക്കുന്നതു കണ്ടപ്പോളഭിമതസഖിമാരതുമിതുമോരോ വ്യാജത്തോടുടനവരവർ പോവതിനായുന്നേരത്തവരൊടുകൂടിപ്പോവതിനും പുനരഭിമതദയിതനൊടരികേ ചേർന്നുടനനുഭവസരണികൾ തേടുവതിന്നും, രണ്ടിലുമാഗ്രഹമുൾക്കൊണ്ടീടുമൊരാകുലഭാവമണിഞ്ഞരുളീടും ദയിതാവദനം പരിചിതമദനം പരിചൊടു കണ്ടു സുഖിച്ചരുളീ ഭഗവാനോ.”

നൃഗമോക്ഷം

“നൃഗമോക്ഷം” എന്നൊരു ബ്രാഹ്മണിപ്പാട്ടുകൂടി അച്ചടിച്ചു കണ്ടിട്ടുണ്ട്. ആ പാട്ടിനു മഴമംഗലത്തിന്റേതാവാനുള്ള യോഗ്യത അശേഷമില്ല. അത് അജ്ഞാതനാമാവായ ആരുടേയോ കൃതിയാണ്. “ഇരുവരെയും ഞാനനുസരണംചെയ്താവതിരന്നേൻ പകരമിതിന്നൊരു പതിനായിരമൊരു ഗോക്കളിൽ നല്ലവ നല്കീടാമെന്നേവം ചൊല്ലിപ്പിന്നാലേ ചെന്നടിയിണകുപ്പിവണങ്ങും നേരത്തേതുമതിന്നവർ കൂട്ടാക്കാതേ ചാടിപ്പോയാരാടൽപ്പെട്ടൊരു വിപ്രവരന്മാർ ഭഗവാനേ” എന്നീ വരികൾ ആ കൃതിയുടെ സ്വരൂപമെന്തെന്നു കാണിക്കുവാൻ മതിയാകുന്നതാണ്. മഴമംഗലത്തിന്റെ കാലത്തിനു മുൻപുള്ള ബ്രാഹ്മണിപ്പാട്ടുകളൊന്നും നമുക്കു കിട്ടീട്ടില്ല. പിൻകാലത്തു ലക്ഷ്മീസ്വയംവരം, സുഭദ്രാഹരണം മുതലായി ആ ഇനത്തിൽ അനേകം ഗാനങ്ങൾ ഉണ്ടായിട്ടുണ്ട്. ഒരു സഹൃദയന്റെ ശ്രദ്ധയെ ആകർഷിക്കത്തക്ക കാവ്യഗുണം അവയ്ക്കില്ല;

അവയുടെ പ്രണേതാക്കന്മാരെപ്പറ്റി യാതൊന്നും അറിവാനും മാർഗ്ഗമില്ല.

ഇത്രയുമുള്ള വിവരണത്തിൽനിന്നു മഴമംഗലം നാരായണൻനമ്പൂരി സംസ്കൃതത്തെയെന്നപോലെ ഭാഷയേയും, വേദശാസ്ത്രങ്ങളെയെന്നപോലെ കാവ്യകലയേയും ഉപാസിച്ചിരുന്നു എന്നു വിശദമാകുന്നു. ഭാഷാസാഹിത്യത്തിലെ ജാജ്വല്യമാനമായ ഒരു ജ്യോതിഷ്പ്രകാണ്ഡമാണ് ആ വശ്യവചസ്സ്.

കൊച്ചി രാമവർമ്മമഹാരാജാവ്

‘കാശിക്കെഴുന്നള്ളിയതമ്പുരാൻ’ എന്ന പ്രശംസയ്ക്കു വിഷയീഭൂതനും രാജരത്നാവലീയം ചമ്പുവിലെ നായകനുമായ രാമവർമ്മമഹാരാജാവിനെപ്പറ്റി അനുവാചകന്മാർ അറിഞ്ഞിരിക്കേണ്ട ചില വിവരങ്ങൾ ഇതിനുമുൻപ് ഉപന്യസ്തങ്ങളായിട്ടുണ്ട്. ആ മഹാരാജാവിന്റെ കൃതിയാണ് ‘രാസക്രീഡ’ എന്ന മണിപ്രവാളകാവ്യമെന്ന് ഏറെക്കുറെ അനുമാനിക്കാവുന്നതാണ്. ആ കാവ്യത്തിന്റെ ഒടുവിൽ

> “മാടരാജവദനാംബുജത്തിലഴകോടു വന്നുദിതമാകുമീ
> ശുദ്ധമാനുഷകഥാമൃതം ബത! മണിപ്രവാളകൃതബന്ധനം

ഈടണഞ്ഞ ദുരിതാധി തീർപ്പതിനുമഞ്ജസാ ഹരിപദാംബുജം
തേടുവാനുമിവ കേട്ടുകൊൾവിനിതു രാസകേളിപരിമേളിതം”

എന്നൊരു ശ്ലോകം കാണുന്നതിൽനിന്ന് അതിന്റെ പ്രണേതാവു കൊച്ചി രാജാക്കന്മാരിൽ അന്യതമനാണെന്നു വ്യക്തമാകുന്നുണ്ടല്ലോ. ഭാഷാരീതി നോക്കിയാൽ കൊല്ലം എട്ടാം ശതകത്തിന്റെ ഉത്തരാർദ്ധത്തിലാണ് പ്രസ്തുത കൃതിയുടെ പ്രാദുർഭാവമെന്നു സങ്കല്പിക്കുന്നതിൽ അപാകമില്ല. ഭട്ടതിരിയുടെ നാരായണീയത്തിലെ രാസക്രീഡാവർണ്ണനത്തെ അനുകരിച്ച കവി തിരഞ്ഞെടുത്തിരിക്കുന്ന വൃത്തം കുസുമമഞ്ജരിയാണെന്നു മാത്രമല്ല ഭട്ടതിരിയുടെ ചില പദങ്ങളും ആശയങ്ങളും സ്വാധീനമാക്കീട്ടുമുണ്ട്. ആ വഴിക്കു നോക്കിയാലും കൊല്ലം 762-ആമാണ്ടിനുമേലാണ് രാസക്രീഡയുടെ രചനയെന്നു വന്നുകൂടുന്നു.

രാസക്രീഡ അക്ലിഷ്ടമധുരമായ ഒരു കാവ്യമാകുന്നു. അതിലെ ശബ്ദസൗന്ദര്യം പ്രശംസാവഹമായിരിക്കുന്നു. ആകെ 137 ശ്ലോകങ്ങളുണ്ട്. കുസുമമഞ്ജരി ദ്രാവിഡസാഹിത്യത്തിൽ നിന്നു സംസ്കൃതസാഹിത്യം സ്വീകരിച്ച അനേകം വൃത്തങ്ങളിൽ ഒന്നാണ്. സംസ്കൃതത്തിൽ സംക്രമിക്കുമ്പോൾ ആ വൃത്തം ദ്രാവിഡത്തിനു സഹജമായ ശ്ലഥബന്ധത പരിത്യജിച്ചു ദൃഢബന്ധമായി പരിണമിക്കുന്നു എന്നു മാത്രമേ വിശേഷമുള്ളു. തന്നിമിത്തം അതിനു 'വൃത്തഭേദം' എന്നൊരു പേർ ഭാഷാകവികൾ നൽകിക്കാണുന്നു. രാസക്രീഡയിലും 136-ആമത്തെ ശ്ലോകത്തിൽ "വൃത്തഭേദമിതു ഭക്തിപൂണ്ടു ഹൃദയത്തിലാക്കി" എന്നൊരു പ്രയോഗമുണ്ട്. രണ്ടു ശ്ലോകങ്ങൾ ചുവടേ പകർത്തുന്നു:

"ഉണ്ടിരുന്നവളൊരുത്തിയമ്മധുരഗീതമമ്പിനൊടു കേട്ടുടൻ
മണ്ടിനാളതു വെടിഞ്ഞു മാധവസമീപസീമ്നി മദനാതുരാ;
കൊണ്ടൽവർണ്ണമധുരസ്വരം ചെവിയിലേറ്റനേരമൊരു കാമിനീ
മണ്ടിനാളഥ തടാകമാർന്നു കുളിതങ്ങിനോരളവു മോഹിതാ.

ബാലകന്നു മുലനല്കുവാൻ മടിയിൽ വച്ചുകൊണ്ടു തുടരുന്നനാൾ
ബാലികാ മധുരഗീതമാർന്നതു വെടിഞ്ഞു പാഞ്ഞിതു വനാന്തരേ;
ചാല മറ്റൊരുവളഞ്ജസാ നിജവിഭൂഷണങ്ങളണിവാൻ തുനി-
ഞ്ഞാലയത്തിൽ മരുവുംവിധൗ രഭസമോടിനാൾ മുരഹരാന്തികം.

സാമാന്യജനങ്ങൾക്കു രസിക്കുന്നതിനുവേണ്ടി രചിച്ചിട്ടുള്ള രാസക്രീഡയിൽ കവിക്കു പാണ്ഡിത്യപ്രകടനാഭിലാഷം അശേഷമില്ലെന്നു മാത്രമല്ല, 'കുലവധൂന്' (കുലവധുവിന്) എന്നും മറ്റുമുള്ള ചില വിലക്ഷണപ്രയോഗങ്ങൾ കടത്തിവിടുന്നതിനു സങ്കോചവുമില്ല.

നീലകണ്ഠൻനമ്പൂരി

ചമ്പൂകാരൻ, ദേശകാലങ്ങൾ

രാമവർമ്മമഹാരാജാവിന്റെ അനന്തരഗാമിയായി മേല്പത്തൂർ ഭട്ടതിരിയുടെ പ്രശംസയ്ക്കു പാത്രീഭവിച്ച് കൊല്ലം 776 മുതൽ 790 വരെ കൊച്ചിരാജ്യം പരിപാലിച്ച വീരകേരളവർമ്മമഹാരാജാവിന്റെ ആശ്രിതനും ആസ്ഥാനപണ്ഡിതനുമായി നീലകണ്ഠൻ എന്ന പേരിൽ ഒരു നമ്പൂരി ജീവിച്ചിരുന്നു. മഴമംഗലത്തെപ്പോലെ അദ്ദേഹവും പ്രാമാണികനായ ഒരു ഭാഷാചമ്പൂകാരനാകുന്നു. നീലകണ്ഠകവി എന്ന നാമധേയത്തിലാണ് അദ്ദേഹത്തെ സഹൃദയന്മാർ കൊണ്ടാടിവരുന്നത്. നീലകണ്ഠൻ തന്നേയും

തന്റെ മഹാരാജാവിനേയും പറ്റി ചിലതെല്ലാം തെങ്കൈലനാഥോദയം ചമ്പുവിൽ പ്രസ്താവിച്ചിട്ടുണ്ട്. ആ ശ്ലോകങ്ങൾ താഴെ ഉദ്ധരിക്കാം:

“അനന്തരമനന്തരായരമണീയനാനാഗുണ-
പ്രഭാവജിതരാഘവോ വിഹിതലാഘവോ വൈരിണാം
ശശാസ വിധിവന്മഹീം ഗുണമഹീയസീം പൂരയൻ
യശോ ജഗതി വീരകേരള ഇതി പ്രതീതോ നൃപഃ.

നിത്യം ദ്വീപാന്തരേഭ്യഃ പ്രഹരണപുരുഷൈ-
രാഹൃതൈസ്തർപ്പയന്നേ-
വാർത്ഥൈരുത്സാര്യ ദൂരം ക്ഷിതിസുരവരദൗർ-
ഗ്ഗത്യമുദ്രാപിശാചീം
യോദ്ധും ന വ്യാധികാരാദരിഭിരധികനിർ-
വ്യൂഢസർവാഭിസാരൈ-
സ്സാർദ്ധം സർവത്ര യുദ്ധോത്സവമഹഹ ചിരാ-
ദമ്വഭൃദുന്നതാത്മാ.

സോയം നിശ്ശേഷവിദ്യാനിപുണമതിരുപാ-
ലിംഗിതോ വീരലക്ഷ്മ്യാ
മായംകൂടാതെ മാനാംബുധി വിമതഭടൈ-
ര്യുദ്ധബദ്ധാഭിയോഗൈഃ
ആവിർവൈരം പടയ്ക്കായ് വൃഷപുരിയിലെഴ-
ന്നള്ളുമക്കാലമുച്ചൈ-
രാബദ്ധാഡംബരം മേന്മയൊടൊരു ശിവരാ-
ത്ര്യുത്സവം പ്രാദുരാസീൽ

വീരാണാം മണിവീരകേരളനൃപൻ ദിവ്യോത്സവേ ചെന്നസൗ
നേരേ ശൂരഭടാവലീകളകളവ്യാലോളിതാശാന്തരം
ഗൗരീനേത്രചകോരപാർവണശരച്ചന്ദ്രം പ്രണമ്യ പ്രഭും
വാരാളും വൃഷഭാലയേ സഹൃദയൈരുൾച്ചേർന്നിരുന്നീടിനാൻ.

വാർമെത്തീടുന്ന വിദ്വജ്ജനനിഗദിതകൈ-
ലാസനാഥപ്രഭാവ-
ശ്രീമാഹാത്മ്യങ്ങൾ കേട്ടും പ്രകടിതരുചിക-
ണ്ടും പ്രസന്നാന്തരാത്മാ
ധീമാനല്പസ്മിതം ചെയ്തഖിലസദസി ചെ-
ല്ലൂരപൂർണ്ണത്രയീശ-
ശ്രീമൽകാരുണ്യപാത്രം കവിമഴകിനൊടാ-
ദിഷ്ടവാൻ പ്രൌഢവാചാ.

വിദ്യാവല്ലഭ, നീലകണ്ഠ, സുകവേ, ചെല്ലൂരനാഥോദയം
ചിത്രം പണ്ടു കൃതം, പുനശ്ച രചിതം നാരായണീയം ത്വയാ;
അദ്യൈവാരഭതാം ഗിരാ മമ ഭവാൻ തെങ്കൈലനാഥോദയ-
പ്രത്യഗ്രാഖ്യ കലർന്ന ബന്ധുരഗുണം ബന്ധും പ്രബന്ധോത്തമം.

ഇത്ഥം നിയുക്തഃ കുരുഭൂമിഭർത്ത്രാ

ഭദ്രാചലക്ഷേത്രമഹത്വമാന്യം
ഹൃദ്യം കളോദാരമണിപ്രവാളൈ-
ശ്ചിത്രസ്സടാർത്ഥം വിദധേ പ്രബന്ധം”

ഈ പദ്യങ്ങളിൽനിന്നു വീരകേരളവർമ്മമാഹാരാജാവു തൃശ്ശൂരിൽ ശിവരാത്രിമഹോത്സവത്തിന് എഴുന്നള്ളിയ അവസരത്തിലാണ് നീലകണ്ഠൻനമ്പൂരിയോടു തെങ്കൈലനാഥോദയം ചമ്പു നിർമ്മിക്കുവാൻ ആജ്ഞാപിച്ചതെന്നും അതിനുമുൻപുതന്നെ ആദ്യമായി അദ്ദേഹം ചെല്ലൂരനാഥോദയവും അതിൽപ്പിന്നീടു നാരായണീയവും രചിച്ചുകഴിഞ്ഞിരുന്നു എന്നും സ്പഷ്ടമാകുന്നു. ചെല്ലൂരനാഥോദയത്തിൽ പെരുഞ്ചെല്ലൂരിലെ (തളിപ്പറമ്പ്, ലക്ഷ്മീഗ്രാമം) ശിവപ്രതിഷ്ഠയും നാരായണീയത്തിൽ തൃപ്പൂണിത്തുറയിലെ മഹാവിഷ്ണുപ്രതിഷ്ഠയുമാണ് വിഷയം. ഈ രണ്ടു ബിംബപ്രതിഷ്ഠകളെ വർണ്ണിച്ചു കാവ്യങ്ങൾ നിർമ്മിക്കുകയാലാണ് കവി 'ചെല്ലൂരപൂർണ്ണത്രയീശശ്രീമൽകാരുണ്യപാത്രം' ആയിത്തീർന്നത്. പക്ഷേ അദ്ദേഹം പെരുഞ്ചെല്ലൂർഗ്രാമക്കാരനായുമിരുന്നിരിക്കാം. സ്വദേശത്തുവച്ചു ചെല്ലൂരനാഥോദയവും പിന്നീടു കവി തൃപ്പൂണിത്തുറയിൽ കവിപ്രിയനായ രാമവർമ്മാവിനെ ആശ്രയിച്ചു താമസിക്കുമ്പോൾ നാരായണീയവും രചിച്ചു എന്നു വരാവുന്നതാണല്ലോ. പുനംതന്നെയാണ് നീലകണ്ഠൻ എന്നു ചിലർ അഭ്യൂഹിക്കുന്നതും നിർമ്മൂലമാകുന്നു. അതിനു മേല്പുത്തൂർ വർണ്ണിച്ച വീരകേരളനെ ഒരു ശതകാധികം വർഷം പുറകോട്ടുകൊണ്ടുപോകേണ്ടിവരുമെന്നു മാത്രമല്ല, സാമൂതിരിയോടു പടയ്ക്കു പോയ കൊച്ചിരാജാവിനെ സാമൂതിരിയെ ആശ്രയിച്ചിരുന്ന പുനം അനുഗമിച്ചു എന്നു സ്ഥാപിക്കേണ്ടിയും വരും.

മഴമംഗലവും നീലകണ്ഠനും സമകാലികന്മാരായിരുന്നു. മഴമംഗലത്തെക്കാൾ നീലകണ്ഠനും വയസ്സു കുറേ കുറഞ്ഞിരുന്നിരിക്കാം. മഴമംഗലഭാണത്തിലെ “കേളീകോപകലാസു തന്വതി നതിം ചന്ദ്രാർദ്ധചൂഡാമണൗ” എന്ന നാന്ദിശ്ലോകത്തിന്റെ അനുരണനം തെങ്കൈലനാഥോദയത്തിൽ “ദേവി, ത്രൈലോക്യരക്ഷാകലിതവൃഷപുരാവാസലീലായിതേ” എന്ന ശ്ലോകത്തിൽ കേൾക്കാവുന്നതാണ്. ഈ മൂന്നു കൃതികളും കൂടാതെ വേറേയും ചില പ്രബന്ധങ്ങൾ നീലകണ്ഠൻ നിർമ്മിച്ചിരിക്കാം. അവ ഏതെന്നു നിർണ്ണയിക്കുവാൻ മാർഗ്ഗമില്ല. “പപ്രഥേ തൽ പൃഥിവ്യാം” എന്നൊരു കവിമുദ്ര നാരായണീയത്തിലും തെങ്കൈലനാഥോദയത്തിലും കാണുന്നു. “തൽ ക്ഷേത്രം . . . പപ്രഥേ” എന്ന് അതിന്റെ ഒരു രൂപാന്തരം ചെല്ലൂരനാഥോദയത്തിലുമുണ്ട്. അതു കലിസംഖ്യാവാചിയല്ല. അങ്ങനെയാണെങ്കിൽ നാരായണീയവും തെങ്കൈലനാഥോദയവും കവി എഴുതിത്തീർത്തത് ഒരേ ദിവസം—അതായത് 774 മേടം 7-ആംനു-യാണെന്നു വരണം; അതിന് ഒരുവിധത്തിലും ഉപപത്തിയില്ലല്ലോ.

ചെല്ലൂരനാഥോദയം, ഇതിവൃത്തം

ശ്രീപരമേശ്വരൻ കൈലാസപർവ്വതത്തിൽ എഴുന്നള്ളിയിരിക്കുമ്പോൾ ഒരവസരത്തിൽ ദേവന്മാർ അവിടുത്തെ സന്നിധാനത്തെ പ്രാപിച്ചു വിശ്വകർമ്മാവിനാൽ ആദിത്യകലകളെക്കൊണ്ടു നിർമ്മിതങ്ങളായ മൂന്നു ശൈവബിംബങ്ങൾ ഭൂമിയിലുണ്ടെന്നും അവയുടെ തേജസ്സുകൊണ്ടു ലോകം ദഹിക്കുന്നു എന്നും അവയെ അവിടുന്നുതന്നെ സ്വീകരിക്കണമെന്നും അറിയിച്ചു. കരുണാശാലിയായ ഭഗവാൻ അവർക്ക് അഭീഷ്ടം നല്കി ആ മൂന്നു ബിംബങ്ങളേയും പാർവതീദേവിക്കു നിത്യപൂജയ്ക്കായി ദാനംചെയ്തു. പിന്നീട് അവയിൽ ഒന്നു മാന്ധാതാവിനും മറ്റൊന്ന് അദ്ദേഹത്തിന്റെ പുത്രനായ മുചുകുന്ദനും ദേവിയുടെ സമ്മതംവാങ്ങി കൊടുക്കുകയും അവയെ അവർ

തളിപ്പറമ്പത്തുവെച്ച് ആരാധിച്ചുപോരികയുംചെയ്തു. കാലാന്തരത്തിൽ ആ ബിംബങ്ങൾ ഭൂഗർഭത്തിൽ അന്തർഹിതങ്ങളായിപ്പോയി. അങ്ങനെയിരിക്കെ ശിവൻ ഒരിക്കൽ തന്റെ പാരിഷദമുഖ്യനായ കുംഭോദരനെ ഭൂമിയിലെ സ്ഥിതിഗതികൾ അറിഞ്ഞുവരുവാൻ നിയോഗിക്കുകയും ആ ഭക്തൻ തിരിയെച്ചെന്നു പെരുഞ്ചെല്ലൂർ ഗ്രാമത്തിന്റെ മാഹാത്മ്യം വർണ്ണിച്ചു കേൾപ്പിക്കുകയും ചെയ്തു. അപ്പോൾ ഭഗവാന് ആ സ്ഥലം തന്റെ നിത്യസാന്നിദ്ധ്യത്താൽ അലംകൃതമാക്കണമെന്നു തോന്നി. ആ ഘട്ടത്തിൽ ശതസോമൻ എന്ന കേരളരാജാവ് അഗസ്ത്യമഹർഷിയുടെ ഉപദേശമനുസരിച്ചു കൈലാസത്തിൽച്ചെന്ന് കലികല്മഷം ഭൂമിയിൽനിന്നു നീങ്ങണമെന്നുള്ള അഭിസന്ധിയോടുകൂടി ശ്രീപരമേശ്വരനെ ഭജിക്കുകയും ഭക്തവത്സലനായ ഭഗവാൻ നീരാട്ടിനെഴുന്നള്ളിയിരുന്ന ദേവിയുടെ അനുമതികൂടാതെ മൂന്നാമത്തെ ശൈവബിംബം അദ്ദേഹത്തിനു സമ്മാനിക്കുകയും ചെയ്തു. തിരിയെ വന്നപ്പോൾ ദേവി അത്യന്തം കുപിതയായി ഭർത്താവിനെ ശപിക്കുവാൻ ഒരുങ്ങിയെങ്കിലും ശതസോമന്റെ സ്തോത്രങ്ങൾ കേട്ടു ശാന്തയായി. തദനന്തരം ദേവിയുടെ അനുമതികൂടി നേടികൃതകൃത്യനായ രാജാവു പെരുഞ്ചെല്ലൂരിൽ ആ ബിംബം പ്രതിഷ്ഠിക്കുകയും അതിന് ഉചിതമായ ഒരു മഹാക്ഷേത്രം പണിയിക്കുകയും ചെയ്തു. അവിടെ സ്ത്രീകൾക്കു പ്രവേശമില്ലാത്തതിനാൽ കാഞ്ഞിരങ്ങാട്ടുകൂടി അദ്ദേഹം മറ്റൊരു ശൈവബിംബം പ്രതിഷ്ഠാപനംചെയ്തു. ശതസോമൻ കോലത്തുനാട്ടിലെ ഒരു രാജാവായിരുന്നു. അദ്ദേഹം നിർമ്മിച്ച പെരുഞ്ചെല്ലൂർ ക്ഷേത്രത്തിനു തദനുരോധേന സോമേശ്വരം എന്നുകൂടി പേർ പറഞ്ഞു വരുന്നു.

നാരായണീയം, ഇതിവൃത്തം

നാരായണീയത്തിലെ ഇതിവൃത്തത്തിന്റെ ആദ്യഭാഗം ഭാഗവതാന്തർഗ്ഗതമായ സന്താന ഗോപാലം കഥയും അതിനുശേഷമുള്ളതു തൃപ്പൂണിത്തുറ ക്ഷേത്ര മാഹാത്മ്യവുമാകുന്നു. നരനാരായണന്മാരായ അർജ്ജുനനും ശ്രീകൃഷ്ണനും മഹാവിഷ്ണുവിൽനിന്നു ബ്രാഹ്മണന്റെ പത്തു കുമാരന്മാരേയും സ്വീകരിച്ച അവസരത്തിൽ തന്റെ ഒരു ബിംബം കലിബാധ തീരുന്നതിനുവേണ്ടി ഭൂമിയിൽ പ്രതിഷ്ഠിക്കണമെന്നു ഭഗവാൻ അവരോട് അരുളിച്ചെയ്തു. ദ്വാരകയിൽ തിരിച്ചെത്തിയതിനുശേഷം അതിനു യോഗ്യമായ സ്ഥലമേതെന്നന്വേഷിക്കുവാൻ ശ്രീകൃഷ്ണൻ തന്റെ അനുചരനായ സുദക്ഷിണനോട് ആജ്ഞാപിച്ചു. ആ ഭക്തൻ എങ്ങും സഞ്ചരിച്ചു തൃപ്പൂണിത്തുറ (രവിഗ്രാമം) ആണ് ആ അനുഗ്രഹത്തിന് അർഹത്തമം എന്നു വിജ്ഞാപനം ചെയ്തു. ശ്രീകൃഷ്ണൻ ഉടൻ തന്നെ അവിടെ അനന്താസനവിഗ്രഹം പ്രതിഷ്ഠിക്കുന്നതിന് അർജ്ജുനനോടു നിർദ്ദേശിക്കുകയും അർജ്ജുനൻ ആ നിർദ്ദേശമനുസരിച്ചു പ്രവർത്തിക്കുകയും ചെയ്തു.

തെങ്കൈലനാഥോദയം, ഇതിവൃത്തം

ശ്രീപരശുരാമൻ താൻ ക്ഷത്രിയരാജാക്കന്മാരിൽനിന്നു വെട്ടിപ്പിടിച്ചടക്കിയ ഭൂമി മുഴുവൻ കാശ്യപമഹർഷിക്കായി ദാനംചെയ്തതിന്റെ ശേഷം മഹേന്ദ്രപർവതത്തിൽ തപസ്സു ചെയ്യുമ്പോൾ അവിടെ ചില ബ്രാഹ്മണർ ചെന്നു തങ്ങൾക്കു വിഹിതങ്ങളായ കർമ്മങ്ങൾ അനുഷ്ഠിക്കുന്നതിന്നു സമ്പത്സമൃദ്ധമായ ഒരു ദേശം ലഭിക്കണമെന്ന് അപേക്ഷിച്ചു. അതു സാധിച്ചുകൊടുക്കുന്നതിനുവേണ്ടി ആ മഹാത്മാവ് വരുണനെ പ്രത്യക്ഷീകരിച്ചു തന്റെ യജ്ഞായുധമായ ശൂർപ്പം സമുദ്രത്തിലേക്കെറിഞ്ഞു. അത് എവിടെച്ചെന്നു വീണുവോ അതുവരെയുള്ള സ്ഥലം നാടാക്കി, അതിനു കൊങ്കണമെന്നു പേർ നൽകി. ആ നാട്ട് അവർക്കായി ദാനം ചെയ്കയും അതിന്റെ പരി

പാലനത്തിനു കേരളൻ എന്നൊരു രാജാവിനെ നിയമിക്കയും ചെയ്തു. തദനന്തരം പരശുരാമൻ ശ്രീപരമേശ്വരനെ സേവിക്കുവാൻ കൈലാസത്തിലേയ്ക്കു പോകുകയും അവിടെവെച്ചു താൻ പുത്തനായി വീണ്ടെടുത്ത ഭൂവിഭാഗത്തിൽ ഭഗവാൻ പാർവതീസമേതനായി എഴുന്നള്ളി നിത്യ സന്നിധാനം ചെയ്യണമെന്നു പ്രാർത്ഥിക്കുകയും ചെയ്തു. ദേവിയുടെ നിർബ്ബന്ധംമൂലം ആ പ്രാർത്ഥന സഫലീഭവിപ്പിക്കുവാൻ ഭഗവാൻ സപരിവാരം പുറപ്പെട്ടു. കൊങ്കണഭൂമിയിൽ ഒരു ഭാഗത്തു വന്നപ്പോൾ നന്ദികേശ്വരൻ അവിടെ “സംവാസകൗതുഹലി”യായിനിന്നു. ആ സ്ഥലത്ത് അഭൗമമായ ഒരു തേജസ്സു കാണാറായി. അപ്പോൾ ശ്രീപരമേശ്വരൻ അതു തന്റെ വാസസ്ഥാനമാക്കുവാനുറച്ചു; മഹാവിഷ്ണുവിന്റെ സാന്നിദ്ധ്യവും അവിടെ ഭഗവാന്റെ ആഗ്രഹമനുസരിച്ച് ഉണ്ടായി. കേരളരാജാവ് ആ സ്ഥലത്തു ശിവൻ, വിഷ്ണു, ശങ്കരനാരായണൻ, ഗണപതി, പാർവതി എന്നീ പഞ്ചദേവതകളുടെ അധിവാസത്തിനായി ഒരു മഹാക്ഷേത്രം പണികഴിപ്പിച്ചു. അതാണ് തൃശ്ശൂർ വടക്കുന്നാഥക്ഷേത്രം. തൃശ്ശൂരിനു വൃഷപുരമെന്നും, ഭദ്രാചലമെന്നും മറ്റും പല സംജ്ഞകൾ സംസ്കൃതത്തിലുണ്ട്.

നീലകണ്ഠന്റെ കവിത

നീലകണ്ഠകവിയുടെ വാങ്മയങ്ങൾക്കു പ്രശംസാവഹമായ ഓജസ്സും പ്രൗഢിയുമുണ്ട്. അദ്ദേഹം ഒരു തികഞ്ഞ സംസ്കൃതപണ്ഡിതനായിരുന്നു. മൂന്നു ചമ്പുക്കളിലുംവെച്ച് എനിയ്ക്കു പ്രഥമസ്ഥാനത്തിന് അർഹമായി തോന്നിയിട്ടുള്ളതു നാരായണീയമാകുന്നു: മറ്റുള്ള രണ്ടും ഏകദേശം തുല്യങ്ങളാണ്.

കവിതാരീതി

കവിതാരീതി കാണിക്കുവാൻ അഞ്ചു പദ്യങ്ങളും രണ്ടു ഗദ്യങ്ങളിൽനിന്നു ചില പങ്ക്തികളും ഉദ്ധരിക്കാം.

1 ശിവൻ:

“കാണപ്പെട്ടു സമക്ഷം തദനു തെളിവെഴും
തേജസസ്തസ്യ മദ്ധ്യേ
ചേണെത്തും കാളഭോഗീശ്വരകലിതജടാ-
നദ്ധമുഗ്ദ്ധേന്ദുരേഖം
ദീനത്രാണൈകദീക്ഷം മനസി കിമപി കൊ-
ള്ളാഞ്ഞു തള്ളിക്കടക്കൺ-
കോണിൽപ്പാടേ പകർന്നീടിന ഘനകരുണം
പാർവതീഭാഗധേയം.” (ചെല്ലൂരനാഥോദയം)

2 ശിശുവിനെപ്പാലിക്കുവാനുള്ള അർജ്ജുനന്റെ സജ്ജത:

ദൃഷ്ട്വാ സമ്പൂർണ്ണഗർഭാം ദ്വിജവരഗൃഹിണീം
ഗാണ്ഡിവം ചാപമഗ്രേ
പൃഷ്ഠാഭോഗം കുലച്ചപ്പരമശിവമനു-
സ്മൃത്യ മുഗ്ദ്ധേന്ദുചൂഡം
തുഷ്ട്യാ ദിവ്യാസ്ത്രസംയോജിതശരനികരൈ-
സ്സൂതികാപഞ്ജരം തീ-
ർത്തെട്ടാശാദത്തദൃഷ്ടിശ്ശിതവിശിഖധര-
സ്തത്ര തസ്ഥൗ കിരീടീ.” (നാരായണീയം)

3 വിഷ്ണുവിന്റെ അരുളപ്പാട്:

"ത്രിഭുവനപെരുമാൾതന്നാനനാംഭോജമധ്യാ-
ദ്ദദിതരുചി പുറപ്പെട്ടൂഢമാധുര്യസാരാ
അതുപൊഴുതരുളപ്പാടെന്നു പേരായ പുത്തൻ-
മധുരുധരി പെരുമാറീ കൃഷ്ണയോഃ കർണ്ണരന്ധ്രേ." (നാരായണീയം)

4 ശ്രീകൃഷ്ണന്റെ രൂപം:

"ഈടേറും പീതപട്ടാംബരകലിതമണീ-
മേഖലം രുമണം പെ-
യ്യാടീടും വൈജയന്തീലളിതവിപുലദോ-
രന്തരം ബന്ധുരാംഗം.
പാടേ തോൺമേലടിഞ്ഞീടിന മകരമഹാ-
കുണ്ഡലം, കൺകുളുർക്കെ
പ്രൗഢാഭോഗം ജനൗഘാ ദദൃശുരഭിനവം
കംസഹന്താരമാരാൽ." (നാരായണീയം)

5 കൊച്ചി:

"കല്യാണശ്രീ തഴയ്ക്കും ഭുജബലദമിത-
പ്രൗഢവൈരാകരാണാ-
മുല്ലോലഭ്രൂ നടീനാടിതധരണിപരി-
ത്രാണനൃത്താന്തരാണാം,
ചൊല്ലേറും കീർത്തിപാളീകബളിതജഗതാം
കൊച്ചിയെന്നുണ്ടു ഭൂമൗ
വെല്ലുന്നൂ കാപി മേളം പെരിയ കുലപുരീ
മാടധാത്രീശ്വരാണാം." (തെങ്കൈലനാഥോദയം)

ഗദ്യം, ക്രുദ്ധയായ പാർവതീദേവി!

"സസംരംഭനിർവർത്തിതസ്നാനവേലാവിധൗ, നാലുമൂന്നിങ്ങു ശേഷിച്ച പാടേ കിടക്കും പുരാണപ്രസൂനാഞ്ചിതം ചാലമെത്തുന്ന നൈസർഗ്ഗികോദഗ്രസൗരഭ്യലുഭ്യദ്ദ്വിരേഫാളിസാന്ദ്രം തുലോമാകെനോക്കീടിലാഹന്ത! പിൻകാലിലേറ്റം കടന്നോരു നീളം കലർന്നന്തരാ വാരിബിന്ദുക്കളിറ്റിറ്റുവീഴും മലർക്കുന്തൽ മെല്ലെപ്പുറംകൈത്തലേ ചേർത്തുകൊണ്ടും, പയഃശ്രേണികാസാന്ദ്രമെപ്പേരുമൊന്നിച്ചു ഫാലാന്തരേ പറ്റിമിന്നുന്ന നീലാളകച്ചാർത്തുകൊണ്ടും, വിലാസേന മൂന്നൊന്നുശേഷിച്ചു കാണപ്പെടും മുഗ്ധകസ്തൂരികാചിത്രകംകൊണ്ടുമത്യന്ത ചേതോഹരാ, ചെറ്റു കോടിക്കലഞ്ഞോരു ചില്ലിക്കൊടിത്തെല്ലുമസ്യാഃ കലങ്ങിച്ചുവക്കും കടക്കൺകലാഭംഗിയും, പാട്ടുപാടേ വിറയ്ക്കുന്ന ബിംബാധരേ ഭാവമന്യാദൃശം പൂണ്ടു പാകീടുമപ്പുഞ്ചിരിപ്പൈതലും, ചേർന്നു ബാലാതപശ്രീ നിഴൽക്കൊണ്ട പൊന്നിൻപയോജം കണക്കെക്കൊടുംകോപരാഗോദയപ്രൗഢി മെത്തുന്ന വക്ത്രാര വിന്ദശ്രിയാ ലോഭനീയാതുലോം" ഇത്യാദി. (ചെല്ലൂരനാഥോദയം)

തെങ്കൈലനാഥോദയത്തിൽ അത്യന്തം ചമൽകാരപൂർണ്ണവും കവിയുടെ ദേശാഭിമാനത്തിനു പ്രത്യക്ഷനിർദർശനവുമായി കേരളവർണ്ണനാത്മകമായ ഒരു ഗദ്യമുണ്ട്. അതിൽ പേരാറ് (ഭാരതപ്പുഴ) ചൂർണ്ണി (പെരിയാറു) ഫുല്ല (മൂവാറ്റുപുഴയാറ്) എന്നീ മൂന്നു പുഴകളേയും, തിരുവില്വാമല, വർക്കല, തിരുനെല്ലി എന്നീ മൂന്നു മഹാക്ഷേത്രങ്ങളേയും പറ്റിയുള്ള പ്രശസ്തി കാണുന്നു. അടിയിൽ പകർത്തുന്ന വരികൾ ആ ഗദ്യത്തിന്റെ ഒടുവിലുള്ളവയാണ്.

"സമധീതാഗമശാസ്ത്രവിമർശക്രമപൂതാത്മഭിരഞ്ചിതപഞ്ചമഖാദി ക്രിയചെയ്തവിരതസഞ്ചിതസുചരിതരാശിഭിരതുല ബ്രഹ്മമഹോമഹനീയൈരവനിസുരേന്ദ്രൈരഭിപൂരിതമായ്, ചാ

രുതപൂണ്ട ചതുഷ്ഷഷ്ടിമഹാഗ്രാമവിഭൂതിസമഗ്രിമകൊണ്ടും പെരികപ്പെരിക വിചിത്രാഭോഗം, ധർമ്മങ്ങൾക്കൊരു മൂലസ്ഥാനം പാവനതായാ ജീവനസാധനമാചാരാണാമഭ്യാസ ഗൃഹം ഭവസാദത്തിന്നവസാനസ്ഥലി നിർമ്മലതായാ നർമ്മനികേതം മര്യാദയ്ക്കൊരു വര്യാധാരം, കിം ബഹുവചസാ, ഭാഗ്യം കോലിന തൽഗുണവൈഭവമോർക്കുംതോറും വാക്യവിദൂരം."

ഇത്തരത്തിലാണ് നീലകണ്ഠകവിയുടെ ഹൃദ്യവും കളോദാരവും ചിത്രസ്ഫുടാർത്ഥവുമായ മണിപ്രവാളകവിതയുടെ ശൈലി.

മറ്റു ഭാഷാചമ്പുക്കൾ

കൊല്ലം ഏഴുമെട്ടും ശതകങ്ങളിലാണ് വിശിഷ്ടങ്ങളായ മണിപ്രവാള ചമ്പുക്കളുടെയെല്ലാം ആവിർഭാവമെന്നും അപൂർവ്വം ചില ചമ്പുക്കൾ ഒൻപതാം ശതകത്തിന്റെ പൂർവാർദ്ധത്തിലും വിരചിതങ്ങളാണെന്ന് ഊഹിക്കാവുന്നതാണെന്നും ഞാൻ മുൻപു സൂചിപ്പിച്ചിട്ടുണ്ടല്ലോ. അവയിൽ പല പ്രബന്ധങ്ങൾ നശിച്ചുപോയിട്ടുണ്ട്. ബാക്കിയുള്ളവയിൽ ഏതാനും ചിലതു സൂര്യപ്രകാശം കാണാതെ ഇന്നും ഇരുട്ടറകളിൽ ശ്വാസംമുട്ടി കണ്ഠഗതപ്രാണങ്ങളായി കിടക്കുന്നുണ്ടാവാം. ഇതുവരെ കണ്ടുകിട്ടീട്ടുള്ള ആ കാലഘട്ടത്തിലേ ഇതരപ്രബന്ധങ്ങളെപ്പറ്റിയുള്ള പ്രസ്താവനയ്ക്ക് ഈ അധ്യായം വിനിയോഗിക്കുന്നതു സമുചിതമായിരിക്കുമെന്നു വിശ്വസിക്കുന്നു.

അക്കാലത്തെ മറ്റു ഭാഷാചമ്പുക്കൾ: (1) ഗജേന്ദ്രമോക്ഷം, (2) പ്രഹ്ലാദചരിതം, (3) വിഷ്ണുമായാചരിതം, (4) കൃഷ്ണാവതാരം, (5) പൂതനാമോക്ഷം, (6) കാളിയമർദ്ദനം, (7) രാസക്രീഡ, (8) കംസവധം, (9) സ്യമന്തകം, (10) കുചേലവൃത്തം, (11) രാമാർജ്ജുനീയം, (12) ശ്രീമതീസ്വയംവരം, (13) ശര്യാതിചരിതം എന്നീ വൈഷ്ണവകഥാപ്രതിപാദകങ്ങളും, (14) ദക്ഷയാഗം, (15) ത്രിപുരദഹനം, (16) ഗൗരീചരിതം എന്നീ ശൈവകഥാപ്രതിപാദകങ്ങളും, (17) സഭാപ്രവേശം, (18) കല്യാണസൗഗന്ധികം എന്നീ ഭാരതാന്തർഗ്ഗതങ്ങളുമായ ചമ്പുക്കൾ നമുക്കു ലഭിച്ചിട്ടുണ്ട്. അവയിൽ കംസവധം, രാമാർജ്ജുനീയം, ദക്ഷയാഗം, ത്രിപുരദഹനം, ഗൗരീചരിതം, കല്യാണസൗഗന്ധികം എന്നീ ആറു ചമ്പുക്കൾ മാത്രമേ നമ്മുടെ പ്രത്യേകശ്രദ്ധയ്ക്കു വിഷയീഭവിക്കേണ്ടതുള്ളു. കാളിയമർദ്ദനവും സ്യമന്തകവും അത്യന്തം ഹ്രസ്വങ്ങളാണെങ്കിലും അവയിലും കാവ്യഗുണം കളിയാടുന്നു. ഫലിതധോരണികൊണ്ടു ശ്രീമതീസ്വയംവരത്തിനും ചമ്പുക്കളുടെ ഇടയിൽ സാമാന്യം ഗണനീയമായ ഒരു സ്ഥാനമുണ്ട്. പ്രസ്തുതകൃതികളുടെ പ്രണേതാക്കന്മാരെപ്പറ്റി യാതൊരറിവുമില്ല.

കംസവധം

ഒന്നാംകിടയിൽ ഉൾപ്പെടുത്തേണ്ട ഒരു ചമ്പുവാകുന്നു കംസവധം. കഥ അരിഷ്ടവധംമുതൽക്ക് ആരംഭിക്കുകയും ഉഗ്രസേനന്റെ രാജ്യാഭിഷേകത്തോടുകൂടി അവസാനിക്കുകയും ചെയ്യുന്നു. കവിത ആദ്യന്തം സരസവും ഫലിതമയവുമാണ്. കംസവധത്തിൽനിന്നു നാരായണീയത്തിൽ ചില പദ്യങ്ങൾ പകർന്നിട്ടുള്ളതായി കാണുന്നതിനാൽ രണ്ടും നീലകണ്ഠകൃതമാണെന്നു സങ്കല്പിക്കുവാൻ തോന്നുന്നു. രണ്ടു പദ്യങ്ങളും ഒരു ദണ്ഡകവും ഉദ്ധരിച്ചു കവിതാശൈലി പ്രദർശിപ്പിക്കാം.

"വ്യാജാപേതം തദാനീം മധുരിപുദലിതേ-
ഷ്വാസഘോഷം നിനച്ചാ-
ലീശാ ശൗരേ, ജയശ്രീനവനവവരണാ-

രംഭപുണ്യാഹവായ്പോ?
    പോർചേരും വൈരിഭൂപാലകവിറയൽ വിറ-
യ്ക്കുന്ന നിർഘാതമോ കേൾ?
    ഭോജേന്ദ്രസ്വർഗ്ഗയാത്രയ്ക്കുരപെരിയ പുറ-
പ്പാടുകൊട്ടോ? ന ജാനേ.”

കംസസൽഗതി:

    “സോയം ധന്യാഗ്രയായീ കമലനയനരൂ-
പാമൃതം ലോചനാഭ്യാം
    പായം പായം തദാനീം നിരുപമപരമാ-
നന്ദശുദ്ധാന്തരാത്മാ
    ജീവാപായം പ്രപന്നസ്ത്രിഭുവനപെരുമാൾ-
തന്നൊടൈക്യം ഗതോഭൂൽ
    ഭൂയാനോഘസ്സ്വവന്ത്യാ നലമുടയ പയോ-
രാശിയോടെന്നപോലെ.”

ദണ്ഡകം, അക്രൂരൻ ബാലകൃഷ്ണനെ കാണുന്നതു്:

“വാരാർന്ന കേശഭരനീരാജിപിഞ്ഛരമണി-
ഗോരോചനാതിലകകാന്തം
വനവിഹൃതിതാന്തം-ഖലജനകൃതാന്തം-
വലിതഖുരപശുനികരമണിനടുവിൽ വിലസുമൊരു
വലമഥനമണിമിവ മഹാന്തം; (1)

കാളാഞ്ജനാഞ്ചിതവിശാലാക്ഷിപക്ഷ്മഭുവി
നീളപ്പിരണ്ട പൊടിധൂളം
കലിതഘനഹേളം-കവിളിണയിൽ മേളം-
കലരുമണികുഴലിണയുമഴകുടയ തിരുമുഖവു-
മുടൽവടിവുമസിതഘനകാളം; (2)

മംഗല്യതോളിൽ മണിശൃംഗം കരാഗ്രഭുവി
ചെങ്കോലുമാർന്ന നവകാമം,
മഹിതവനദാമം-തിരുവുരസി കാമം-
മഹിമയൊടു തടവി നവപൊടിനിരയുമരുണതര-
വെയിലൊളിയുമധികമഭിരാമം; (3)

താലാങ്കനോടുമനുകൂലാശയേന സഹ
ബാലൈർവ്രജാങ്കണവിഭാഗേ
ധരണിഹരിലോകേ-കൃതവസതിമാകെ-
പ്പുകഴ്വതിനു സുകൃതമിതു സകലപതിമതിലളിത-
പശുപതനുമവിടെ വില്വലോകേ.” (4)

ഫലിതം

കംസന്റെ കുചേഷ്ടിതത്തെപ്പറ്റി അക്രൂരൻ ഭഗവാനോടു പറയുന്നതു “സംസാരീ കം
സനിപ്പോൾ മരുമകനു ഭവാനെത്രയും പ്രീതിശാലീ കംസാരിപ്പേർതരുമ്മാറകമലരിലുറച്ചീടിനാ

നെന്നു നൂനം" എന്നാണ്. ശ്രീകൃഷ്ണനും ചാണൂരനും തമ്മിലുള്ള സംഭാഷണം നർമ്മോക്തിമധുരമായിരിക്കുന്നു. അവിടെ ശ്രീമൽഭാഗവതത്തിന്റെ അനുകരണം അല്പമുണ്ടെങ്കിലും അതു കവിയുടെ മനോധർമ്മലഹരിയിൽ നിമഗ്നമായിപ്പോകുന്നു. താൻ ബാലനാണെന്നു ശ്രീകൃഷ്ണൻ പറയുമ്പോൾ "നീയല്ലേ കുവലയാപീഡത്തെ കൊന്നതു്?" എന്നു ചാണൂരൻ ചോദിക്കുന്നു. അതിനു ഭഗവാൻ

"എന്നേ വൈഷമ്യമേ, ഞാൻ ഭയതരളനണ-
ഞ്ഞല്ല, തൊട്ടല്ലെടോ, തൻ
ദുർന്ന്യായംകൊണ്ടുതന്നേ ഗജപതി മൃതനായ്
വീണിതമ്മാവനാണാ;
എന്നാലീ ഞങ്ങളോടീയെളിയവരോടു മി-
ഥ്യാപരാധം ബലാൽച്ചേ-
ർത്തിന്നീവണ്ണം തുടങ്ങുന്നടവിനു മതിയേ
ദൈവമേ സാക്ഷിയുള്ളൂ."

എന്നു നിന്ദാഗർഭമായി മറുപടി നല്കുന്നു. അതുകേട്ടു ചാണൂരൻ പിന്നെയും "രജകനെയും കൊന്നു പള്ളിവില്ലും മുറിച്ചിട്ടു്" "ഈ ഭോഷാ, ഞങ്ങളോടെന്തിനൊരനുനയവും സാന്ത്വവും ഭ്രാന്തനോ നീ?" എന്നു ഗർജ്ജിക്കുന്നു. അതിനു ഭഗവാൻ മുൻപിലത്തെപ്പോലെതന്നെ

"കഷ്ടം ബാലസ്വഭാവേ പെരുകിന കുതുകം-
കൊണ്ടു കോദണ്ഡദണ്ഡം
പട്ടാങ്ങത്രേ വലിച്ചേ, നതിനു കിമപി കേ-
ടും ബലാൽ വന്നുപോയി
ചട്ടറ്റീടുന്ന യുഷ്മാൻ പുനരവിടെ നിന-
ച്ചൂതുമില്ലൻപിലെന്നാൽ-
പ്പെട്ടെന്നുണ്ടായ കാര്യത്തിനു പരുഷമുട-
ക്കാ, യുക്തക്കം പ്രധാനം."

എന്നു പറയുന്നു. ഉടനേ "ചെറുതുമദമകക്കാമ്പിൽമൂടിപ്പറഞ്ഞോരാഗൂഢാക്ഷേപമിശ്രം വചനമിതധികം നന്നെടോ നന്ദസൂനോ" എന്നു് ഉപക്രമിച്ചുകൊണ്ടു് ആ മല്ലപ്രമാണി "വേഗാലിന്നിന്നെ മുഷ്ടിപ്രഹൃതിഭിരധുനാ കൊന്നു വൈവസ്വതീയേ ഗേഹേ യാത്രാക്കിയേ വിക്രമമിളകിന ചാണൂരനോ ചെറ്റടങ്ങൂ" എന്നു വീണ്ടും അട്ടഹസിക്കുന്നു. ഭഗവാനാകട്ടെ പിന്നേയും തന്റെ ഫലിതശൈലി വിടാതെ

"ഞാനോ സംപ്രതി കാലനങ്ങതിഥിയായ്‌ നീയോ ഭവിക്കുന്നതെ-
ന്നീ നമ്മിൽപ്പറയേണ്ടതില്ലതറിവോർ മാലോകരാലോകനേ
ചാണൂരാ, മദമാർന്നു ലോകവിപദം ചെയ്യുന്നവർക്കൊക്കെയും
താനേ പോന്നവരും വിനാശമചിരാലെന്നുള്ളതോർത്തീടു നീ"

എന്നു് ഉദീരണംചെയ്തു് ആ കോപിഷ്ഠന്റെ ക്രോധാഗ്നിയെ ഊതിക്കത്തിക്കുന്നു.

രാമാർജ്ജുനീയം

വിവിധങ്ങളായ കാവ്യഗുണങ്ങളാൽ വിരാജിതവും സാമാന്യം ദീർഘവുമായ ഒരു ചമ്പുവാണു് രാമാർജ്ജുനീയം. ബ്രഹ്മാണ്ഡപുരാണത്തെ അനുകരിച്ചു ശ്രീ പരശുരാമന്റെ ജനനംമുതൽക്കുള്ള സംഭവങ്ങളെ കവി സ്പർശിച്ചിട്ടുണ്ടെങ്കിലും കാർത്തവീര്യാർ

ജ്ജുനൻ നായാട്ടു കഴിഞ്ഞു് ഒരതിഥിയുടെ നിലയിൽ ജമദഗ്നിമഹർഷിയുടെ ആശ്രമത്തിൽ പ്രവേശിക്കുന്നതു മുതൽക്കുള്ള കഥയാണ് അദ്ദേഹത്തിന്റെ പ്രത്യേകമായ പ്രതിപാദനത്തിനു വിഷയീഭവിക്കുന്നതു്. ഭാർഗ്ഗവനും കാർത്തവീര്യനും തമ്മിലുള്ള യുദ്ധം വളരെ വിസ്തരിച്ചിട്ടുണ്ടു്. ഒടുവിൽ "വീരവധത്തിൻ പ്രായശ്ചിത്തൈ്യ സ്വയമേവാത്ഭുത ഹയമേധം ചെയ്താചാര്യായ ധരിത്രിയെ മുഴുവൻ വാരിധിവസനാം കാശ്യപമുനയേ ദക്ഷിണ നല്കിത്തസ്യ നിയോഗാൽ മഹതിമഹേന്ദ്രേ പുക്ക ഗിരീന്ദ്രേ വിശ്വോത്തീർണ്ണമഹാത്ഭുതചരിതോ നിഷ്കളവിമലബ്രഹ്മോപാസന കൈക്കൊണ്ടു ദിനമഴകിലിരുന്നു" എന്നു് ഇതിവൃത്തം സമാപിക്കുന്നു. പ്രസ്തുത കൃതി എട്ടാം ശതകത്തിന്റെ ഉത്തരാർദ്ധത്തിൽ സംജാതമായെന്നു് ഊഹിക്കാം. പരോപജീവിത്വമില്ലെന്നൊരു മെച്ചം അതിനുള്ളതു വിശിഷ്യ വ്യക്തമാകുന്നു. നാലു ശ്ലോകങ്ങൾ അടിയിൽ ചേർക്കാം.

സുരഭിയുടെ വ്യോമയാനം:

ക്രോധാദുൽകൃത്യ പാശാൻ മുഖരഖരഖുരോ-
ത്തുംഗശൃംഗാഗ്രഘാതൈ-
ര്യോധാൻ വിദ്രാവയന്തീ ഝടിതി പരിവൃതാൻ
ഘോരഹുമ്പാനിനാദാ,
നാസാഗ്രന്യസ്തഹസ്താംഗുലിഷു സകലലോ-
കേഷു പശ്യത്സു വിശ്വ-
വ്രാതക്ഷോഭം വളർത്തുജ്ജ്വലവിപുലവപുർ-
വ്യോമവീഥീം പ്രപേദേ."

കാർത്തവീര്യാർജ്ജുനന്റെ വിചാരം:

"ഉന്നിച്ചോളം മഹാവിസ്മയമിതു, സമരേ
കൊന്നൊടുക്കീതൊരുത്തൻ-
തന്നേ സൂതദ്വിതീയോ ബലഭരസഹിതാൻ
ക്ഷത്രസംഘാനസംഖ്യാൻ;
മന്യേ മന്നിങ്കലക്കേവലമുനിസുതന-
ല്ലേഷ ദുർദ്ധർഷധാമാ
ധന്വീ; സാമാന്യരത്നത്തിനു കിമപി വരാ
കൗസ്തുഭത്തിൻ പ്രഭാവം."

"മന്നിൽച്ചൊല്ലാർന്നുലാവും മുനിവരനിധനം-
കൊണ്ടു ദുഷ്കീർത്തി മുൻപേ-
തന്നേ വാമേന ധാത്രാ ജഗതി നിയതമാ-
കല്പമാകല്പിതാ മേ;
ഇന്നിപ്പോൾ ചെന്നു സൈന്യൈസ്സഹ വിമതമമും
നിഗ്രഹിച്ചാലുമെന്നും
നന്നാവാൻ വേല; കിട്ടും വസതി കൊടിയ പാ-
പേ ചിരാദന്ധകൂപേ."

കാർത്തവീര്യന്റെ യുദ്ധാരംഭം:

"വില്ലിൻകൂട്ടം കുലച്ചാൻ, പവഴിനിര തൊടു-
ത്താൻ, കൃപാണാനെറിഞ്ഞാ-

നല്ലാസംപൂണ്ടു ചിത്രപ്പരിചകളുമിള-
ക്കീടിനാനെന്നു വേണ്ടാ,
കല്യാഭോഗം കരേറിക്കനകമണിരഥേ
സിംഹനാദാതിഭീമൈ-
രുല്ലോലജ്യാനിനാദൈരഖിലമിടകലു-
ക്കീടിനാൻ ദിഗ്വിഭാഗം.”

ദക്ഷയാഗം

ഒരു നല്ല ചമ്പുവായ ദക്ഷയാഗവും എട്ടാം ശതകത്തിന്റെ ഉത്തരാർദ്ധത്തിൽ വിരചിതമാണെന്നു ഭാഷാരീതികൊണ്ടു നിർണ്ണയിക്കാവുന്നതാണ്. സതീദേവിയുടെ അഗ്നിപ്രവേശവും തദനന്തരം വീരഭദ്രന്റെ ദക്ഷനിധനവും കഴിഞ്ഞതിനുമേൽ ദേവന്മാർ ശ്രീപരമേശ്വരനെ കൈലാസപർവ്വതത്തിൽച്ചെന്നു കാണുന്ന ഘട്ടം കവി ഒരു വിശിഷ്ടമായ സംസ്കൃത ഗദ്യംകൊണ്ട് ഉപനിബന്ധിച്ചിരിക്കുന്നു. കവിതയുടെ രീതി മനസ്സിലാക്കുവാൻ നാലു ശ്ലോകങ്ങൾ ഉദ്ധരിച്ചുകാണിക്കാം,

കഥോപക്രമം:

“ശ്രീകൈലാസാദ്രിശൃംഗേ കനകമയമഹാ-
മന്ദിരേ തുമരന്ദം
തുകീട്ടം കല്പവാടീബഹളപരിമളാ-
മോദിതാശാന്തരാളേ
നീൾകണ്ണാൾമൗലി ദക്ഷാത്മജയെ മടിയിലാ-
മ്മാറു ചേർത്തങ്ങൊരുന്നാ-
ളേകാന്തേ വാണിരുന്നു പുരരിപുഭഗവാൻ
പൂർണ്ണകാരുണ്യധാമാ.”

ദക്ഷന്റെ ശിവഭർത്സനം:

“ഇപ്പാർമേൽ നിന്ദ്യകർമ്മാ വരസഭയിലിവൻ
ധിക്കരിച്ചോരു കോപ്പി-
ന്നുൾപ്പൂവിൽച്ചെറ്റു ഖേദം ന ഖലു മമ ജഗൽ-
ഖ്യാതമാഹാത്മ്യരാശേഃ;
അപ്പാഴ്ക്കല്ലെന്നു കല്പദ്രുമനവമണിയെ-
ക്കണ്ണു കാണാത മൂഢൻ
ജല്പിച്ചാലില്ല ചേതം പുനരതിനമരേ-
ന്ദ്രാവതം സത്തിനേതും.”

ക്രുദ്ധയായ സതീദേവി ദക്ഷനോട്:

“ശോകവ്യാലീഢമെന്നാലുടലിതു ഗിരിശ-
ദ്വേഷിണോ നിങ്കൽനിന്നു-
ണ്ടീ കേളുൽപന്നമിന്നേ വിരവിനൊടു വിഹാ-
സ്യാമി ഹാസ്യം തവാഗ്രേ;
മോഹംകൊണ്ടാഹിതസ്യ സ്വയമുദരപുടേ
കുത്സിതാന്നസ്യ പാർത്താ-
ലാകെച്ഛർദ്ദിച്ചൊഴിക്കുന്നതു ശിവശിവ! മു-

ഖ്യപ്രതീകാരമല്ലോ.”

സതിയുടെ മോക്ഷപ്രാപ്തി:

“സ്ഥാനാദുത്ഥായ തസ്മാലധികമിടനിറ-
ഞ്ഞാശു രോദോന്തരാളേ
കാണായീ ചെന്നുചേരുന്നതു നഭസി മഹാ-
ശ്ചര്യതേജഃപ്രവാഹം;
താനേ ഹാഹാനിനാദോ ദിവി ഭുവി ച മഹാൻ
പശ്യതാമാവിരാസീ-
ദ്ദീനാനാം; പാപി ദക്ഷൻ കുടിലമതിരഹോ!
നിർവികാരസ്തദാനീം.”

ത്രിപുരദഹനം

ഒന്നാംകിടയിൽ നിൽക്കുന്നതായി ഭാവുകന്മാർക്ക് അനുഭവപ്പെടുന്ന ഒരു ചമ്പുവാണ് ത്രിപുരദഹനം. ഈ കാവ്യത്തിൽ നീലകണ്ഠകവിയുടെ ഓജസ്സും ഉജ്ജ്വലതയും സമഗ്രമായി കാണുന്നു. താരകാസുരന്റെ പുത്രനായി വിദ്യുന്മാലി, കമലാക്ഷൻ, താരകാക്ഷൻ എന്നിവരെയാണ് പുരാണങ്ങളിൽ ത്രിപുരന്മാർ എന്നു പറയുന്നത്. ശിവഭക്തന്മാരായ അവരുടെ ഉപദ്രവം ദുസ്സഹമായിത്തീർന്നപ്പോൾ ദേവന്മാരുടെ പ്രാർത്ഥനയ്ക്കു വഴിപ്പെട്ടു മഹാവിഷ്ണു ബുദ്ധമുനിയുടെ വേഷംധരിച്ച് അവരെ അത്ഭുതകർമ്മങ്ങൾകൊണ്ടു വശീകരിച്ച് ആ നൂതന മതത്തിലേക്കു പരിവർത്തനം ചെയ്യിക്കുകയും, ശൈവചിഹ്നങ്ങൾ പരിത്യജിച്ചു ബൗദ്ധമുദ്രകൾ സ്വീകരിച്ച അവരുടെ അവസ്ഥാന്തരം ശ്രീപരമേശ്വരൻ നാരദമഹർഷിയിൽനിന്നു ഗ്രഹിച്ചു മൂന്നാം തൃക്കണ്ണുകൊണ്ട് അവരെ ദഹിപ്പിക്കുകയും ചെയ്യുന്നതാണ് പ്രസ്തുത ചമ്പുവിലെ ഇതിവൃത്തം. നാലു ശ്ലോകങ്ങളും ഒരു ഗദ്യത്തിൽനിന്നു ചില വരികളും ചുവടെ പകർത്തിക്കൊള്ളുന്നു.

ത്രിപുരന്മാരുടെ തപസ്സ്:

“വാടീടായും പ്രബോധപ്രസരമണിവിള-
ക്കിൻപ്രകാശം നിറച്ച-
ങ്ങു ടേ മായാതമസ്സഞ്ചയമറുതിപെട്ടു-
ത്താത്മദൃഷ്ട്യാ തദാനീം
ഗൂഢം കണ്ടാർ നറുംകാഞ്ചനനെറി കവരും
കാന്തിഭൂമ്ന സുഷുമ്നാ-
നാഡീമധ്യത്തിലേതേ പരമശിവമയം
കഞ്ചിദാശ്ചര്യപുഞ്ജം.”

ദേവന്മാർ കണ്ട മഹാവിഷ്ണു:

“മുന്നിൽക്കാണായിതപ്പോളമരപരിഷദാം
തൃക്കടക്കൺവിലാസം-
തന്നെക്കൊണ്ടേ ജഗദ്രക്ഷണകലവി വള-
ർക്കുന്ന മുഖ്യാനുഭാവം
സന്നദ്ധേ ഭോഗിതല്പേ തെളിവിനൊടു സമാ
സീനമാസേവമാനാൻ

മന്ദസ്മിത്യാ സനന്ദാദികളെ നവസുധാ-
സ്യന്ദയാ നന്ദയന്തം, ...
സ്വേച്ഛാശക്ത്യാ ചരസ്ഥാവരഭുവനതലം
പേർത്തു പാലിച്ചൊട്ടുക്കു-
ന്നാശ്ചര്യക്രീഡ കൈക്കൊണ്ടരുളുമൊരു മഹാ-
യോഗമായാനുഭാവം,
ആശ്വാസം മുക്തിഭാജാം, കനിവുകടലിൽ നീ-
ന്തിക്കുളിച്ചാർത്തരക്ഷാ-
താച്ഛീല്യം നിത്യമേന്തും തിരുനയനകലാ-
ലംകൃതം പങ്കജാക്ഷം.”

ശിവന്റെ മൂന്നാം കണ്ണിലെ തീ:

“കല്പാന്തോദ്ദീപ്തവൈശ്വാനരതുലന കലർ-
ന്നാശു രോദോന്തരാളം
കത്തിക്കാളിച്ചു മൂളെന്നതിരഭസമിര-
ച്ചുച്ചകൈരുജ്ജ്വലാത്മാ
കെല്പേറും മുപ്പുരം ചെന്നഴകൊടു പിടിപെ-
ട്ടൊക്കെ ദഗ്ദ്ധ്വാ ത്രിലോകം
ഭസ്മീകർത്തും ജഗൽഘസ്മരമുഖരശിഖഃ
കൃഷ്ണവർത്മാ ദിദീപേ.”

ഗദ്യം, ത്രിപുരസംഹാരോദ്യതനായ ശിവൻ:

“തദനു ജഗത്ത്രയഭീഷണവേഷോ ദൃഢതരകല്പിതപരികര ബന്ധസ്തുംഗശതാംഗമലംകുർ
വാണഃ സജ്ജശരാസനസംഹിതബാണോ ബൃംഹിതരഭസവിശൃംഖലചംക്രമസംഭ്രമക
മ്പിതഭുവനകടാഹമിതുടനുടനുതിരും കടുകനൽ ചിതറിന രൂക്ഷതരേക്ഷണപാതവിലോ
ലദലാതകലാപജ്വലിതദിഗന്തസ്തൽക്ഷണ സമുദിതകൗതുകഹർഷം കൗസുമവർഷം ചെ
യ്തു പുകഴ്ത്തും ദിവ്യജനാനാം ഭവ്യതരോക്തിഃ ശ്രാവംശ്രാവം, ത്രിപുരാസുരകൃതധിക്കൃതിമു
ച്ചൈഃ സ്മാരംസ്മാരം, തൽഗതകരുണാം ഹാരംഹാരം, കോപവികാരം കാരംകാരം, ത്രി
ഭുവനചക്രം മുട്ടെ വിറയ്ക്കും പരിചുവളർന്നെഴുമട്ടഹസധ്വനിദാരുണവദനശ്ചതുരംഗോദ്ധത
രസനാകളകളമുച്ഛ്റിതകേതനമുഗ്രനികേതനമുഗ്രമഹാസുരപുരവരമഗ്രേ ലക്ഷീകുർവന്ന
ക്ഷീണാത്മാ നിന്നരുളീ ബത! സംഹൃതിരൂപീ ഝടിതി കപാലീ.”

ഗൗരീചരിതം

ത്രിപുരദഹനത്തിൽനിന്ന് ഒരുപടി കൂടി ഉയർന്നുനില്ക്കുന്നു എന്നു പറയേണ്ട ഒരു ചമ്പുവാകുന്നു ഗൗരീചരിതം. കവി ഒൻപതാം ശതകത്തിന്റെ പൂർവ്വാർദ്ധത്തിൽ രചിച്ചതായിരിക്കാം; ഭാഷയുടെ പഴക്കം നോക്കിയാൽ അതിനു മുൻപാണെന്നു സങ്കല്പിക്കുവാൻ നിർവാഹമില്ല. ദേവീമാഹാത്മ്യത്തിലേ സുംഭനിസുംഭവധമാണ് പ്രധാനമായി പ്രതിപാദിച്ചിരിക്കുന്നത്. തൈങ്കൈലനാഥോദയകാരനെപ്പോലെ ഗൗരീചരിതകാരനും തന്റെ പ്രബന്ധത്തിന്റെ ഗുണത്തെ പുകഴ്ത്തുന്നുണ്ട്. “കർണ്ണേന നവ്യാമൃതമാസ്വദിച്ചീടെൻതോഴ! ഗൗരീചരിതാഭിധാനം” എന്ന്, അദ്ദേഹം വയസ്യനോടു പറയുന്നു. പ്രസ്തുതചമ്പുവിനു ചിലർ പറയുന്നതുപോലെ ഗൗരീശങ്കരം എന്നു പേരില്ല. മൂന്നു ശ്ലോകങ്ങൾമാത്രം ഉദ്ധരിക്കാം.

ദേവിയും മഹിഷഭടന്മാരും:

"ആഭോഗംപൂണ്ടു സിംഹോപരി പരിലസിതാം
മൗലിരുദ്ധാന്തരിക്ഷാ-
മാപൂർണ്ണാശാന്തരാളാം പ്രബലഭുജസഹ-
സ്രേണ നാനാസ്ത്രഭാജാ
ദേവീം മുല്പാടു കണ്ടുല്ലണരഭസഭരം
ദൈത്യസേനാഭടന്മാ-
രാവൃത്ത്യാ ശാസ്ത്രവഷൈർശ്ശിവശിവ പരിതോ
വിവ്യധുർന്നിർവിശങ്കം."

ദേവി സുംഭന് അയയ്ക്കുന്ന സന്ദേശം:

"കൂട്ടാക്കാതെ മദാജ്ഞാവചനമിതു മദാ-
ജ്ഞാനരീത്യാ പടയ്ക്കായ്-
ക്കൂട്ടുന്നൂതാകിലിന്നേ ഭുവനജനനിത-
ന്നാണ കില്ലില്ല ചൊല്ലാം;
വാട്ടം തട്ടാത ശാസ്ത്രപ്രകരനിഹതരാം
നിങ്ങളെക്കൊണ്ടസംഖ്യാൻ
കൂട്ടത്തോടെ കുരയ്ക്കും കുറുനരിനിവഹാ-
നോണമൂട്ടീടുവൻ ഞാൻ."

ദേവന്മാരുടെ സ്തുതി:

എപ്രായം തെളിതേനിലമ്മധുരിമാ, പുഷ്പേഷു സൗരഭ്യമ-
ങ്ങെപ്രായം, മൃഗലാഞ്ഛനേ കുളിർനിലാവെപ്രായമുത്താസതേ,
എപ്രായം ബത! പാലിൽ നെയ്യു, മഴകോടപ്രായമുള്ളോന്നുപോ-
ലിപ്പാരെങ്ങുമഹോ! മഹേശ്വരി, ഭവത്തത്ത്വം ഭവധ്വംസനം."

കല്യാണസൗഗന്ധികം

കല്യാണസൗഗന്ധികം ഭാരതാന്തഃപാതിയായ ഒരു ഇതിവൃത്തത്തെ അധികരിച്ചു രചിച്ചിട്ടുള്ളതാണെങ്കിലും അതു ചതുർദ്ദശകഥാബദ്ധമായ ഭാരതചമ്പുവിലെ ഒരു ഭാഗമാണെന്ന് എനിക്ക് തോന്നുന്നില്ല. ആ കൃതിയുടെ ആവിർഭാവം കൊല്ലം എട്ടാം ശതകത്തിന്റെ പൂർവ്വാർദ്ധത്തിലായിരിക്കണം. രണ്ടു പദ്യങ്ങൾമാത്രം ചുവടെ പകർത്തിക്കൊണ്ടു പുരോഗമനം ചെയ്യുന്നു.

ഹനുമാന്റെ വിശ്വരൂപം:

"വാനോർസിന്ധുതരംഗപാളിയിലെഴും കാറ്റേറ്റു ചിന്നീടുമ-
ന്നാനാകേസരബാലരോമപടലീനിർദ്ധൂയമാനാംബുദം
കാണായീ കപിസാർവഭൗമമുടനേ മധ്യാഹ്നകാലത്തെയും
ഭാനോരുഷ്മ കെടുത്ത തീവ്രമഹസാ സന്ദീപിതാശാന്തരം."

സൗഗന്ധികവാപി രക്ഷിക്കുന്ന രാക്ഷസന്മാർ:

ഊക്കേറും ഭീമസേനൻ പുനരതിൽ നടുവേ
ചാടിവീണ്ണാത്തനാദം
വായ്ക്കും സൗഗന്ധികശ്രേണികൾ വടിവൊടറു
ത്തോരുനേരം ഗദാവാൻ

കേൾക്കായീ ഘോരഘോരം നവജലദഘടാ-
നാദപൂരം നടുക്കും
വാക്യാടോപങ്ങൾ വാപീഭരണവിധി വളർ-
ത്തുന്ന രക്ഷോഭടാനാം."

കാളിയമർദ്ദനം

കാളിയമർദ്ദനം ചമ്പു മുഴുവൻ കിട്ടീട്ടില്ല. ഒരു പദ്യവും ഒരു ഗദ്യത്തിലെ ഏതാനും പംക്തികളും മാത്രം പ്രദർശിപ്പിക്കാം.

കാളിയന്റെ വിഷവേഗം:

"അത്രേയല്ലങ്ങു വാരാകരപരിവൃഢനും
ചെന്നു കാളിന്ദിയെന്നും
മുഗ്ദ്ധാമാലിംഗനത്തിന്നൊരുകുറി തുനിയു-
ന്നേരമാരാദകാണ്ഡേ
മെത്തീടും താപമുൾക്കൊണ്ടവശതരത കൈ-
ക്കൊണ്ടവസ്ഥാന്തരേ തൽ-
പുത്രൻ പീയൂഷധാമാവിടയിടെ മുഴുകാ-
ഞ്ഞാകിലന്നില്ല ജീവൻ."

ഗദ്യം, വൃന്ദാവനം:

"കേസരിപുംഗവബാലധികർഷകമാതംഗാർഭകമഹിതം കുഹചന;
ഒരുമുഖനഖകൃതകണ്ഡൂഹർഷിതഹരിണീമണ്ഡലലളിതം കുഹചന;
തുരഗീപരിചിതവനമഹിഷോത്തരസതതവിഹാരവിനോദം കുഹചന;
വ്യാളീനികരഫണാമുഖചുംബനകേളീസംകലനകുലം കുഹചന;
നാളീകാസവരസികമധുവ്രതപാളീഹുംകൃതിതുംഗം കുഹചന;
ചേമന്തീനവസുമനോനിസ്സൃതഹൈമജലോക്ഷണശിശിരം കുഹചന;
കേസരഭാസുരകുസുമരജോഭരധൂസരഗഗനവിഭാഗം കുഹചന;
പാടലസൗരഭസംഗമസജ്ജിതപാടവനവപവമാനം കുഹചന;
കോകിലമധുരനിനാദശ്രവണവ്യാകുലപഥികനിനാദം കുഹചന;
കേകികുലോദിതതാണ്ഡവമണ്ഡലകേകാരുപവിരാവം കുഹചന;
സാരസഹംസചകോരകപോതകചാരുസമാഗമസുഭഗം കുഹചന;
കബരീകുചയുഗഭാരനിപീഡിതശബരീമന്ഥരഗമനം കുഹചന;
അമരീകചഭരവിഗളിതകുസുമഭ്രമരീഗീതനിനാദം കുഹചന;
സേവാസമയ നമോനമ ജയമുഖഗീർവാണോദിതമുഖരം കുഹചന" ഇത്യാദി.

സ്യമന്തകം

സ്യമന്തകം സാമാന്യം നല്ല ഒരു ചമ്പുവാണ്. രുക്മിണീസ്വയംവരം, സ്യമന്തകം മുതലായ ചമ്പുക്കളോട് അതാതു വിഷയങ്ങളെ പ്രതിപാദിക്കുന്ന തുള്ളൽകഥകൾ രചിക്കുമ്പോൾ കുഞ്ചൻനമ്പ്യാർക്കുള്ള കടപ്പാടു സ്പഷ്ടമായി കാൺമാനുണ്ട്. രണ്ടു ശ്ലോകങ്ങളും ഒരു ഗദ്യത്തിൽ നിന്ന് ഏതാനും വരികളും പകർത്തിക്കാണിക്കാം.

അപവാദം പരക്കുന്ന മാതിരി.

"നാസാഗ്രേവിരൽവച്ചൊരാത്മഗൃഹിണീകർണ്ണേപകർന്നാനസൗ;
ദാസീകർണ്ണപുടേ ച സാ; പുനരസൗ ചുറ്റും പരത്തീടിനാൾ;

കാസാരേഷു ചതുഷ്പഥേഷു ച പുനഃ ശ്രീകൃഷ്ണദുഷ്കീർത്തി ചെ-
ന്നാസേതോരധിലോകമാഹിമവതോ നീളെപ്പരന്നൂ തദാ.”

കിംവദന്തിയുടെ പ്രകാരം:

“കക്കുമ്മാറില്ല പാർത്താലൊടിയ, രൊടി പടി-
പ്പീല പാടച്ചരന്മാ-
രക്രൂരൻ മോഹമാർന്നൂ തടിനിയിലൊടികൊ-
ണ്ടല്ലയോ ചൊല്ല നേരേ?
ഇക്കാലം ദൈവമെന്നിപ്പരമൊരു ശരണം
കണ്ടതില്ലാരുമെങ്ങും
തിക്കും ദുഷ്കിംവദന്തീ പുനരിതി സമഭൂൽ
പുഷ്കലാ ചക്രപാണേഃ”

ഗദ്യം, ലോകാപവാദം:

“വേലി നടന്നൊരു സസ്യം തിന്നും കാലം വിഷമമിതെന്നും കേചന; ചണ്ഡഹുതാശൻ ഭൂമി ദഹിക്കയുമുണ്ടിനി നിർണ്ണയമെന്നും കേചന; മാപാപികളേ മിണ്ടായ്കാരുമിതെന്നും കേചിൽ, നമുക്കിനി മേലിൽത്തല പോം പറകിലിതെന്നും കേചന; ചതിയൊടിവൻ പോയ്പ്പതിയുമിരുന്നിഹ പൊതിയും വെട്ടുമിതെന്നും കേചന: മംഗല്യസ്ത്രീമംഗലസൂത്രം തച്ചു പറിയ്ക്കുമിതെന്നും കേചന; ദുർന്ന്യായങ്ങളിതിൽപ്പരമുണ്ടിഹ സന്യാസികളൊട്ടുമെന്നും കേചന; കുഴലും മോതിരവും പുനരെന്നും കെട്ടായ്ക്കെന്നു പറഞ്ഞുതുടങ്ങീ; കഷ്ടമിതിൽക്കാളുണ്ടിഹ പാർത്താൽ പത്തനപന്തിയിൽ വിത്തം നേടും ചെട്ടികൾ ചോനകർ കെട്ടിപ്പൂട്ടിപ്പകലേ പുക്കൊരു തസ്കരഭീത്യാ മച്ചിലൊളിച്ചുകിടന്നുതുടങ്ങീ. കുഴച്ചെറുമികൾ കൂട്ടംകൂടിക്കോഴപ്പെട്ടു നടന്നു തുടങ്ങീ.”

ശ്രീമതീസ്വയംവരം

ശ്രീമതീസ്വയംവരത്തിലേ കഥ പുരാണാന്തർഗ്ഗതമാകുന്നു. വിഷ്ണുഭക്തനായ അംബരീഷമഹാരാജാവിനു ശ്രീമതി എന്നൊരു പുത്രിയുണ്ടായിരുന്നു. മഹർഷിമാരെങ്കിലും ഗായകന്മാരായ നാരദനും പർവതനും ആ യുവതിയിൽ അനുരക്തരായിത്തീരുകയും ആ വിവരം അവർ അംബരീഷനെ ധരിപ്പിക്കുകയും ചെയ്തു. കന്യകയ്ക്കു മഹാവിഷ്ണു ഭർത്താവാകണമെന്നായിരുന്നു അഭിലാഷം. അംബരീഷൻ ശാപഭയം നിമിത്തം വിഷമിച്ച് താൻ ഒരു സ്വയംവരമാണു നിശ്ചയിച്ചിരിക്കുന്നതെന്നും ആ അവസരത്തിൽ രണ്ടു മഹർഷിമാരും സന്നിഹിതരായിരിക്കുകയാണെങ്കിൽ കുമാരി തനിക്ക് അഭിമതനായ ഒരു പുരുഷനെ വരിച്ചുകൊള്ളുമെന്നും അവരെ അറിയിച്ചു. മഹർഷിമാർ മഹാവിഷ്ണുവിനോട്ട് അന്യോന്യം അവർക്കിരുവർക്കും കപിമുഖത്വമുണ്ടാകുമാറു പ്രാർത്ഥിച്ചു. വരണമണ്ഡപത്തിൽ കുമാരി അവരെ രണ്ടു പേരെയും വാനരവദനന്മാരായും അവർക്കിടയിൽ മഹാവിഷ്ണുവിനെ, ത്രൈലോക്യമോഹനമായ സൗന്ദര്യത്തിനു നിധാനമായും കണ്ടു. കന്യകയെ ഭഗവാൻ പരിഗ്രഹിച്ചു. ക്രുദ്ധന്മാരായ മഹർഷിമാർ ഉത്തരക്ഷണത്തിൽ അംബരീഷനെ ഗ്രസിക്കുവാൻ തമസ്സിനെ സൃഷ്ടിക്കുകയും ഭഗവാൻ അതിന്റെ ശമനത്തിന്നായി ചക്രായുധത്തെ നിയോഗിക്കുകയും ചെയ്തു. താടിക്കാർ രണ്ടുപേരും പേടിച്ചരണ്ടു മഹാവിഷ്ണുവിനെത്തന്നെ ശരണം പ്രാപിച്ചു. ഭഗവാൻ അംബരീഷനെ രക്ഷിക്കുകയും അവരെ അനുഗ്രഹിക്കുകയും ചെയ്തു

തിനുമേൽ ആ മഹാരാജാവിന്റെ കുലത്തിൽ, അതായതു സൂര്യവംശത്തിൽ, അവതരിച്ച സീതാദേവിയായി ജനിക്കുന്ന ശ്രീമതിയെ വീണ്ടും പരിഗ്രഹിക്കാമെന്നു വാഗ്ദാനം ചെയ്കയും അതോടുകൂടി കഥ അവസാനിക്കുകയും ചെയ്യുന്നു. സ്വയംവരം കാണ്മവാൻ പോകുന്ന പല കൂട്ടരേയും കവി തന്മയത്വത്തോടുകൂടി വർണ്ണിക്കുന്നു. അവരിൽ രാജാക്കന്മാർ, മുനിമാർ. മലയാളബ്രാഹ്മണർ, ബ്രഹ്മചാരികൾ, ദേവലന്മാർ, വാര്യന്മാർ, പാതിരിമാർ, യുവതികൾ, പടയാളികൾ, കൈക്കോളർ (ഒരുവക നെയ്ത്തുകാർ) , കൃഷീവലസ്ത്രീകൾ ഇങ്ങനെ പലരും ഉൾപ്പെടുന്നു. അന്യചമ്പുക്കളിലെല്ലാം ഓദനസ്ഥാനത്തിൽ സ്രഗ്ദ്ധരയും ഉപദംശസ്ഥാനത്തിൽ മറ്റു വൃത്തങ്ങളുമാണല്ലോ ദൃശ്യമായിരിക്കുന്നതു്; എന്നാൽ ശ്രീമതീസ്വയംവരത്തിൽ കവി സ്രഗ്ദ്ധരാവൃത്തത്തിൽ ഒരു ശ്ലോകംപോലും രചിച്ചു ചേർത്തിട്ടില്ലെന്നുള്ളതു വിചിത്രമായിരിക്കുന്നു. കവിതയുടെ മാതിരി കാണിക്കുവാൻ ഏതാനും ശ്ലോകങ്ങളും ഒരു ഗദ്യത്തിൽനിന്നു കുറെ വരികളും ഉദ്ധരിക്കാം. അനുസ്യൂതമായ ഔൽകൃഷ്ട്യം ഈ കാവ്യത്തിനുണ്ടെന്നു പറയുവാൻ പാടില്ല.

സ്വയംവരത്തിനു വന്ന ചിലർ:

“രോമവിഹീനശിരസ്കാ മഹോദരാഃ കൃശവിലോലവസ്ത്രധരാഃ
പരുഷതരവചനദക്ഷാ ആജഗ്മുഃ ശ്രോത്രിയാസ്ത്തുർണ്ണം.”
“അജിനം മേഖല ദണ്ഡും കൗപീനവുമേഭിരുജ്ജ്വലിതം
കുശുകുശ മന്ത്രിച്ചേവം ശിശുനികരം പോന്നുവന്നിതൊരു തരമായ്.”
“വയ്ക്കോൽക്കളത്തിൽ വിലസീടിന നാരിമാരും
മുല്ലാലമേ തുണി മുറിച്ചു മറച്ചുടുത്ത്
അക്കയ്യരോടിടകലർന്നു ചമഞ്ഞുവന്നു
നില്ക്കുന്നതുണ്ടു പതിനായിരമൊന്നുപോലെ.”

ശ്രീമതിയെ കണ്ടപ്പോൾ രാജാക്കന്മാർക്കുണ്ടായ ഭാവഭേദങ്ങൾ:

“ഒരുവൻ ക്രമുകൈസ്സാർദ്ധം വിരൽക്കുടേ നുറിക്കിനാൻ;
പൊളിച്ചു സഹസാ തിന്നു കളിത്താമര കശ്ചന;
നൂറു തിന്നിട്ടു നാവൊക്കെ നീറിപ്പോയിതു കസ്യചിൽ;
തമ്പലം കളവാൻ ഉൂർണ്ണം നെഞ്ചിലേ വെച്ചിതന്യഥാ;
മുണ്ടു വീണതറിഞ്ഞില്ല മണ്ടുന്നൂ തത്ര കേചന;
കണ്ടു കന്യാം കനംകെട്ടു കൊണ്ടാടുന്നൂ തദാ പരേ;
കനത്തിൽ മുന്നിരുന്നേനാം കട്ടുനോക്കീടിനാർ ചിലർ;
മാരാതങ്കം മറച്ചന്യൈഃ സ്വൈരം കേചിൽ ബഭാഷിരേ:
ഓശ ഭാവിച്ചു ചിക്കുന്നൂ മീശയും താടിയും ചിലർ;
ഭൂഷണാനി നിരത്തുന്നോർ വൈഷമ്യം പൂണ്ടു കേചന;
പെണ്ണു കിട്ടാ നമുക്കെന്നു കണ്ണുനീർ പാറ്റിനാർ ചിലർ;
ജാള്യങ്ങൾ മറ്റുമിത്യാദി പലവും കാട്ടിനാർ തദാ.”

ഗദ്യം, മഹർഷിമാരുടെ സ്തോത്രം:

“കംബുസുദർശനകഞ്ജഗദാധര കല്മഷനാശന പാലയ മാം;
കനകനിഭാംബര കൗസ്തുഭകാഞ്ചീകങ്കണഭൂഷിത പാലയ മാം;
കാളഘനപ്രഭ കാമവരപ്രദ കാരുണ്യാലയ പാലയ മാം;
കമലാവല്ലഭ കമലവിലോചന കരുണാകര പരിപാലയ മാം;
നാഗവരാസന നാകിജനപ്രിയ നാഗാരിധ്വജ പാലയ മാം;
നന്ദിതമുനിജന ചന്ദ്രനിഭാനന മന്ദരഗിരിധര പാലയ മാം;

നാരകനാശന നാഥ ദയാപര നാരായണ പരിപാലയ മാം;
നരസുരപാലക നരകനിഷൂദന നളിനനിഭാനന പാലയ മാം;

ഇതര ചമ്പുക്കൾ

മുമ്പ് നാമനിർദ്ദേശം ചെയ്ത ഇതര ചമ്പുക്കളിൽ ഗജേന്ദ്രമോക്ഷം, പ്രഹ്ലാദചരിതം, കൃഷ്ണാവതാരം, പൂതനാമോക്ഷം, ശര്യാതിചരിതം, സഭാപ്രവേശം എന്നിവ അത്യന്തം ഹ്രസ്വങ്ങളാണ്. വിഷ്ണുമായാചരിതം, രാസക്രീഡ, കുചേലവൃത്തം, സോമവാരവ്രതം ഇവയ്ക്ക തദപേക്ഷയാ ദൈർഘ്യം കൂടും. ഗണനീയമായ ചമൽകാരം അവയ്ക്കൊന്നിനുമില്ല. രാസക്രീഡയിൽ കലിസൂചനയുണ്ടെന്നു ചിലർ പറയുന്നതു നിരാസ്പദമാകുന്നു. നാലഞ്ചു ശ്ലോകങ്ങൾ പ്രസ്തുത ചമ്പുക്കളിൽനിന്നുകൂടി എടുത്തു കാണിക്കാം:

ഗജേന്ദ്രനായ ഇന്ദ്രദ്യുമ്നൻ:

"വാലും കാലും തലപ്പാരവുമൊരു കനവും
നീളമയ്യാ നടക്കും
ചേലും കോലും വഴക്കും പുകരൊടണികരം
കർണ്ണവും വർണ്ണനീയം
വാലും ദാനാംബുകൊണ്ടുള്ളൊരു സുഭഗതയും
കണ്ടൊരൈരാവതം താൻ
മാലും കൈക്കൊണ്ടു നിന്നാനരപെരുകിന നാ-
ണം പൊറാഞ്ഞാകുലാത്മാ." (ഗജേന്ദ്രമോക്ഷം)

മംഗലാചരണം:

"ലക്ഷ്മീവാർകൊങ്കതന്മേൽ മണമിളകി നിറ-
ന്നീടുമക്കുങ്കുമംകൊ-
ണ്ടക്ഷീണാഭോഗവക്ഷസ്ഥലകലിതമനോ-
ഹാരിഹാരാഭിരാമം
ചൊൽക്കൊള്ളും കാളമേഘപ്രതിഭടസുഷമാ-
കന്ദളം കൈതൊഴുന്നേ-
നൾക്കാമ്പിൽക്കണ്ടുകൊണ്ടെപ്പൊഴുമഖിലജഗ-
ദ്വന്ദനീയം മുകുന്ദം." (വിഷ്ണുമായാചരിതം)

ബ്രഹ്മാവിനോടു ഭൂമിയുടെ ആവലാതി:

"വാണീമാതു പുണർന്ന പുണ്യലഹരീസിന്ധോ! മദീയാമിമാം
വാണീംകേൾക്ക ഭവൽകൃപാബലമൊഴിഞ്ഞില്ലേതുമാലംബനം;
ക്ഷോണീ ഞാനമരാരിവീരഭരതഃ ഖിന്നാ, ജഗന്നാഥ, തേ
വീണാനമ്യ പദാംബുജേ സകരുണം സന്താപമാവേദയേ." (കൃഷ്ണാവതാരം)

വൃന്ദാവനത്തിലെ ലതകളും വൃക്ഷങ്ങളും:

ആരോമൽക്കേശവൻതൻ മധുരിമതിരളും
വേണുഗീതപ്രഭാവാൽ
വാരാർന്നാനന്ദമൂർച്ഛാം തടവുമൊരു ലതാ-
പാദപാനാം കദംബം

വാരംവാരം പ്രസൂനാംകരപുളകമണി-
ഞ്ഞംഗമെങ്ങും മധൂളീ-
ധാരാബാഷ്പങ്ങളും പെയ്തടവിയിൽ വിലസീ
നിശ്ചലാനമ്രശാഖം.” (രാസക്രീഡ)

ശ്രീകൃഷ്ണൻ കുചേലനോട്:

ഇത്ഥം ധാത്രീസുരേന്ദ്രം ത്രിഭുവനപെരുമാൾ
തത്ര കൈവല്യദാതാ
സിക്ത്വാ സല്ലാപസമ്പത്സമുദിതപരമാ-
നന്ദപീയൂഷയൂഷൈഃ
ചിത്തേ താനങ്ങറിഞ്ഞാദ്ധരണിസുരവരാ-
കാംക്ഷിതം പൂരയിഷ്യൻ
ബദ്ധോല്ലാസം തദാനീം പുനരപി കരുണാ-
സിന്ധുരേവം ബഭാഷേ.” (കുചേലവൃത്തം)

ചമ്പൂകാരന്മാരുടെ സിദ്ധികൾ

കൊല്ലം 650 മുതൽ 850 വരെയുള്ള ശതകദ്വയമാണ് ഭാഷാചമ്പുക്കളുടെ സൗവർണ്ണ കാലം എന്ന് ഇത്രമാത്രമുള്ള വിവരണത്തിൽനിന്നു വിശദമാകുന്നുണ്ടല്ലോ. പൂനം, തറയ്ക്കൽ വാരിയർ, മഴമംഗലം, നീലകണ്ഠൻ ഈ നാലു കവിപുംഗവന്മാരുടെ നാമങ്ങൾ മാത്രമേ നമുക്ക് ഏതത്സംബന്ധമായി അറിവാൻ ഇടവന്നിട്ടുള്ളു. വേറേയും ആ മാർഗ്ഗത്തിൽ പലരും സഞ്ചരിച്ചിരുന്നു എന്നുള്ളതിന് ഇതുവരെ നമുക്കു കിട്ടീട്ടുള്ള ചമ്പുക്കൾ തന്നെ സാക്ഷ്യം വഹിക്കുന്നു.

ചമ്പൂകാരന്മാർക്കു സാമാന്യേന അനേകം വിശിഷ്ടങ്ങളായ സിദ്ധികൾ സ്വാധീനങ്ങളായിരുന്നു എന്ന് ആർക്കും സമ്മതിക്കാതെ നിവൃത്തിയില്ല. വാസന, വ്യുൽപത്തി, അഭ്യാസം ഇവ മൂന്നും യൗഗപദ്യേന അവരിൽ സമ്മേളിച്ചിരുന്നു. തന്നിമിത്തം അവർക്ക് ഏതു ജരൽപിണ്ഡസദൃശമായ കഥാശരീരത്തിലും വർണ്ണനാവൈചിത്ര്യത്താൽ ആകർഷകമായ ഒരു നീരോട്ടം വരുത്തുന്നതിനും ഇതിവൃത്തത്തിന്റെ ശുഷ്കാസ്ഥികളെ വചോവിലാസത്താൽ മാംസളമാക്കിത്തീർക്കുന്നതിനും അനായാസേന സാധിച്ചിരുന്നു. വാല്മീകിരാമായണത്തിലേ ശൂർപ്പണഖയല്ല രാമായണചമ്പുവിലേ ശൂർപ്പണഖ; ഭാഗവതത്തിലേ ബാലകൃഷ്ണനല്ല കംസവധത്തിലേ ബാലകൃഷ്ണൻ; ദേവീമാഹാത്മ്യത്തിലേ ദുർഗ്ഗയല്ല ഗൗരീചരിതത്തിലേ ദുർഗ്ഗ; കുമാരസംഭവത്തിലേ മന്മഥനല്ല കാമദഹനത്തിലേ മന്മഥൻ. ചമ്പൂകാരന്മാരുടെ കഥാനായകന്മാർക്കും ഇതരപാത്രങ്ങൾക്കും ഏറിയകുറും ആ വശ്യവാക്കുകളുടെ മനോധർമ്മവൈഭവത്താൽത്തന്നെയാണ് പ്രാണപ്രതിഷ്ഠ ലഭിച്ചിട്ടുള്ളത്. വർണ്ണനാചാതുരി, ശബ്ദാർത്ഥഘടനാസാമർത്ഥ്യം, രസപോഷണപ്രഗല്ഭത തുടങ്ങിയ കവനകലാവിഭൂതികൾ പലതും അവരെ സ്വയംഗ്രഹാശ്ലേഷം ചെയ്തിരുന്നു. തങ്ങൾക്കു സംസ്കൃതഭാഷയിൽ ഗദ്യപദ്യങ്ങൾ രചിക്കുന്നതിനുള്ള വൈദഗ്ദ്ധ്യം അവരിൽ പ്രമുഖന്മാരായ കവികൾ അവരുടെ പ്രബന്ധങ്ങളിൽ ആശ്ചര്യകരമാകുംവണ്ണം പ്രദർശിപ്പിച്ചിട്ടുണ്ട്. രാജരത്നാവലീയത്തിൽ മന്ദാരമാലയേയും, നൈഷധത്തിൽ ദമന്തിയേയും, ചെല്ലൂരനാഥോദയത്തിൽ പാർവ്വതീപ്രതിഷ്ഠയേയും, ഗൗരീചരിതത്തിൽ വീരഭദ്രാഗമനത്തേയും, ഭാരതചമ്പുവിൽ കൈലാസപർവ്വതത്തേയും മറ്റും പറ്റിയുള്ള വർണ്ണനാത്മകങ്ങളായ ഗദ്യങ്ങൾ സംസ്കൃതത്തിൽ അത്തരത്തിലുള്ള ഏതു ഗദ്യങ്ങളോടും

കിടനില്ക്കുവാൻ യോഗ്യങ്ങളാണ്. ചുരുക്കത്തിൽ മലയാളഭാഷയ്ക്കു ലഭിച്ചിട്ടുള്ള മഹനീയങ്ങളായ നിധികളിൽ ഒന്നാകുന്നു ചമ്പൂസമുച്ചയം എന്നു് ആർക്കും സധൈര്യം സമുൽഘോഷിക്കാം. യതിഭംഗം, പരസ്വാദാനം എന്നീ രണ്ടു പ്രധാനദോഷങ്ങളും നിരർത്ഥകങ്ങളായ പദങ്ങളുടെ പ്രയോഗം അർത്ഥഭേദം വരുത്താതെ ഒരു പദ്യത്തിൽ ഒരേ പദത്തിന്റെ ആവർത്തനം, കാശകുശാവലംബന പ്രായത്തിലുള്ള ദ്വിതീയാക്ഷരപ്രാസവിന്യാസം, അപലപനീയമായ അനുകരണഭ്രമം, സംസ്കൃതപദങ്ങളുടേയും ഭാഷാപദങ്ങളുടേയും തീരെ പൊരുത്തമില്ലാത്തതരത്തിലുള്ള സംയോജനം എന്നീ സാമാന്യവൈകല്യങ്ങളും ആ രത്നങ്ങളിൽ അങ്ങിങ്ങു കീടാനുവിദ്ധത വരുത്തുന്നുണ്ടു്. ചമ്പൂകാരന്മാരുടെ മംഗലശ്ലോകങ്ങളിൽപ്പോലും ഗ്രാമ്യമായ ശൃംഗാരത്തിന്റെ ലാഞ്ഛനം പ്രായികമായുണ്ടെന്നുള്ള പരമാർത്ഥവും സമ്മതിക്കേണ്ടിയിരിക്കുന്നു. ഈവക കുറവുകളും കുറ്റങ്ങളും തള്ളിനോക്കിയാലും അവശേഷിക്കുന്നതു് അഭൗമമായ ഒരു കാവ്യസമ്പത്താണ്. ആധുനികന്മാരുടെ ദൃഷ്ടിയിൽ ആ പൂർവ്വസൂരികളുടെ അത്യധികമായ സംസ്കൃതപ്രയോഗം ഒരപരാധമായിരിക്കാം; പക്ഷേ അവർ അക്കാലത്തെ സഹൃദയന്മാരെ രസിപ്പിക്കുന്നതിനുവേണ്ടിയാണ് തങ്ങളുടെ പ്രബന്ധങ്ങൾ നിർമ്മിച്ചതെന്നുള്ള തത്ത്വം നാം വിസ്മരിക്കരുതു്. സംസ്കൃതത്തിന്റെ അനുക്ഷണമുള്ള മർദ്ദംനിമിത്തം ലീലാതിലകത്തിന്റെ കാലത്തുപോലും അനേകം പഴയ മലയാളപദങ്ങൾ ഭാഷാസാഹിത്യത്തിൽ നിന്നു് അന്തർദ്ധാനം ചെയ്തുകഴിഞ്ഞിരുന്നു. എങ്കിലും ചമ്പൂകാരന്മാർ അവരുടെ മുഴുത്ത സംസ്കൃതപക്ഷപാതത്തിന്നിടയിൽ പ്രാചീനപദങ്ങളേയും ഗൗണപ്രയോഗങ്ങളേയും പുനരുജ്ജീവിപ്പിച്ചു നമുക്കു സമ്മാനിച്ചിട്ടുണ്ടെന്നു കാണുന്നതിൽ നമുക്കു് അവരുടെ നേർക്കു് കൃതകേതരമായ കൃതജ്ഞത ഉണ്ടായിരിക്കേണ്ടതാണ്.

ഭാഷാദണ്ഡകങ്ങൾ, ലക്ഷണം

ചമ്പൂകാരന്മാർ അവരുടെ കൃതികളിൽ ഗദ്യത്തിന്റെ ഒരു അവാന്തരവിഭാഗമെന്ന നിലയിൽ ദണ്ഡകങ്ങൾകൂടി ഘടിപ്പിച്ചിട്ടുണ്ടെന്നു നാം കണ്ടുവല്ലോ. ആ ദണ്ഡകങ്ങൾ സംസ്കൃതദണ്ഡകങ്ങളിൽനിന്നു വിഭിന്നങ്ങളാണ്. ദണ്ഡം (വടി) പോലെ നീണ്ടുപോകുന്നതുകൊണ്ടാണ് അതിനു് ആ പേർ സിദ്ധിച്ചതെന്നു വൃത്തമഞ്ജരീകർത്താവു് ഊഹിക്കുന്നു. ഇക്ഷുദണ്ഡികയും വംശയഷ്ടികയുമാകുന്നു ചമ്പുക്കളിൽ കാണുന്ന പ്രധാന ദണ്ഡകങ്ങൾ. ഓരോ ദണ്ഡകത്തിനും നന്നാലു പദങ്ങൾവീതം വേണമെന്നു് ആദ്യകാലത്തു നിയമമുണ്ടായിരുന്നു. ആ വസ്തുത പത്താം ശതകത്തിന്റെ ഒടുവിൽ ആട്ടക്കഥകളെഴുതിയ ചില കവികൾ വിസ്മരിച്ചു ത്രിപാദിയായും മറ്റും ദണ്ഡകങ്ങൾ രചിച്ചു തുടങ്ങി! അവയ്ക്കാണ് വൃത്തമഞ്ജരിയിൽ ത്രിഖണ്ഡിക എന്നു നാമകരണം ചെയ്തിരിക്കുന്നതു്. അങ്ങനെയുള്ള ദണ്ഡകങ്ങൾ നിയമച്യുതങ്ങളും അസുന്ദരങ്ങളുമാകുന്നു. ചണ്ഡവൃഷ്ടിപ്രയാതമെന്ന ദണ്ഡകത്തിന്റെ മാതൃക ചമ്പുക്കളിലോ ആട്ടക്കഥകളിലോ കണ്ടിട്ടില്ല.

ചമ്പുക്കളിലെ ദണ്ഡകം

ഒരു ദണ്ഡകമെങ്കിലും ഇല്ലാത്ത ചമ്പുക്കൾ ചുരുക്കമാണ്. രാമായണത്തിൽ പുനം, വരണമണ്ഡപപ്രവിഷ്ടയായ സീതാദേവിയുടെ സൗന്ദര്യത്തെ വർണ്ണിക്കുന്ന

> “അല്ലോടിടഞ്ഞു പടതല്ലുന്ന കുന്തളസ-
> മുല്ലാസിഗണ്ഡമലർമാലം;

അല്ലൽപെട്ടു മതികലയെ വെല്ലുമൊരു നിടിലതട-
ഫുല്ലമൃഗമദതിലകബാലം;
അലർബാണവീരനെറി വിളയാടുമോമൽമിഴി-
കലകൊണ്ടു കണ്ണിനനുകൂലം;
അലമമലകുഴയിണയിൽ വിലസുമണിമണിരുചിഭി-
രൊളിവിളയുമനുപമകപോലം"

ഇത്യാദിയായ ഇക്ഷുദണ്ഡികാദണ്ഡകം സുപ്രസിദ്ധമാണല്ലോ. ആ ദണ്ഡകത്തിലെ പ്രഥമപാദം മാത്രമാണ് മുകളിൽ ഉദ്ധരിച്ചിരിക്കുന്നത്. താഴെക്കാണുന്ന വംശയഷ്ടികാദണ്ഡകം നീലകണ്ഠകവിയുടെ ചെല്ലൂരനാഥോദയത്തെ അലങ്കരിക്കുന്നു:

"ഭൂമീസുരാ ദധതി സീമാതിവൃത്തമൊരു
ഭൂമാനമാമധുരഭീമാഃ;
പുകൾപെരിയ കൗമാ-രകവയസി മാമാ! -
മികവൊടൊരു മതിമഹിമ തടവി മുഹുരതിവിമല-
മഖിലജനനയനപുടസോമാഃ; (1)
സാവിത്രിയാമൊരു സവിത്ര്യാം പിറന്നു പുന-
രാബദ്ധചാരുഗുരുസേവാഃ;
സവിതൃസമശോഭാ-ശ്ശിവനിയതഭാവാ-
ദിവസമനു നിയമമയജലധികളിലനുകലിത-
പരമകിടിപരിവൃഢവിഭാവാഃ; (2)
സാഹിത്യതന്ത്രകൃതഗാഹക്രമാ മഹിത-
ഗാർഹസ്ഥ്യമാർന്നു ചരിതാർത്ഥാഃ;
സുകൃതഗുണജൈത്രാ-സ്സുഖവിദിതശാസ്ത്രാഃ-
സുവിരചിതധരണിസുരവിബുധപിതൃപരിചരണ-
മുദിതതരശുഭതനയപൗത്രാഃ; (3)
പാലാഴിചാരുപുകൾമാലാമയം കലിത-
ലീലം പ്രപൂര്യ ജഗദന്തേ,
പല വചനബന്ധേ – ഫലവിഭവമെന്തേ? -,
നലമുടയ ധരണിസുരകുലപതികളവരതുല-
ഗുണഗരിമ തടവി വിജയന്തേ." (4)

മറ്റു ദണ്ഡകങ്ങൾ

ഏഴു മുതൽ ഒൻപതു വരെ ശതകങ്ങളിലെ മണിപ്രവാളകവികൾ മുക്തകങ്ങൾ എന്ന നിലയിലും ദണ്ഡകങ്ങൾ നിർമ്മിച്ചുവന്നിരുന്നു. അവ പ്രായേണ ശൃംഗാരരസപ്രധാനങ്ങളും ഭക്തിഭാവപ്രധാനങ്ങളുമാണ്. രണ്ടുതരത്തിലുള്ള ദണ്ഡകങ്ങൾക്കും ഓരോ ഉദാഹരണങ്ങൾ ഉദ്ധരിക്കാം. രണ്ടും ഏഴാം ശതകത്തിലേയോ എട്ടാം ശതകത്തിലേയോ കൃതികളായിരിക്കുവാൻ ന്യായമുണ്ട്.

1 നായികാനുനയം:

"പൈന്തേനുതിർന്ന മൊഴി! സന്താപവൻകടലിൽ
വെന്തീടുമെന്നെ വെടിയാതേ!
പന്തണിയുമണിമുലയിലും തുടകളതിലുമുട-
നിന്ദുമുഖി വിറയൽ കലരാതേ!

പടതല്ലി മുല്ലമലർചരവില്ലെ വെല്ലുമൊരു
കുനുചില്ലിവല്ലി കുലയാതേ!
പരുഷമുരുകലുഷതയിൽ മുഴകുമണിമിഴിമുനയി-
ലൊരു വിഷമഗതികൾ തുടരാതേ! (1)
വിശ്വാഭിരാമമുഖി! നിശ്വാസപാതമിത-
വിശ്രാന്തമെന്തിനുതിരുന്നു?
വിശ്വസിഹി മയി പര, മവിശ്രമമിതണിമുലയി-
ലശ്രു ബത! കിമിതി ചിതറുന്നു?
വിമലം കപോലഭുവി കമലം തൊഴുന്ന മുഖി!
കിമു ഘർമ്മബിന്ദു കലരുന്നു?
വിവശതയൊടഗതിയിത! മയി സുദതി കലഹമിഹ
കളവതിനു പലതരമിരന്നു. (2)
വെൺതിങ്കളുണ്ടു നെറി ചിന്നും മഹേന്ദ്രദിശി
ചന്തം കലർന്നു നിവിരുന്നു;
വെന്തുരുകുമുടലിനുടനന്തകനുമലർചരനു-
മന്തിയുമിതൊരുമ കലരുന്നു;
വെരുളും വിയോഗിജനമിരുളുംപ്രകാരമൊരു
കുളിർവെണ്ണിലാവിത വരുന്നു;
വെളിറുമൊരു കുമുദമലർമധു പെരുകി മദമിളകി
മധുരതരമളികൾ മുരളുന്നു. (3)
നിന്നാണെ വെള്ളയിലമർന്നോമലേ ബത! പു-
ണർന്നീല ഞാനപരവാമാം;
നിന്നരികിലായി സുമുഖി! വന്നിനിയ കുളുർമുലയി-
ലൊന്നു മമ കിമപി പുണരാമോ?
നിതരാമണഞ്ഞു പുനരധരാമൃതം ഭുവന-
മധുരാംഗി! ഹന്ത! നുകരാമോ?”
... ... (4)

2 ഗുരുവായൂരപ്പൻ:

“നീരാൽ നനഞ്ഞുപരി ധാരാധരങ്ങളൊടു
പോരാടി വെന്ന കചഭാരം;
നീരരുഹമുഴമതികൾ നേരിടുകിലഴൽ പെരുകി
നീറുമണിവദനരുചിപൂരം;
നിറമാർന്ന ഭൃംഗനിര നെറി മാഞ്ഞു കൈതൊഴുത
തരളാളകാകുലമുദാരം;
നിരതിശയകരുണ തകുമിരുൾനയനയുഗവിഹിത-
ശശിമിഹിരഗുരുമഹിമസാരം. (1)
വാരാർന്ന രത്നചയസാരാഭകുണ്ഡലരു-
ചാരുദ്ധനിർമ്മലകപോലം;
വാരിധരപടുനിനദധീരതരമധുരവച-
നാരചിതശിഖിനടനലീലം;
വിരളസ്മിതോല്ലസിതതരളാധരം മൃദുല-

മുരളീനിനാദമതിവേലം;
വരദരവുമരിയുമൊരു സരസിജവുമുരുഗദയു-
മിയലുമൊരു കരതലവിലോലം.
. . . . (2)
നാരായണാച്യുത കൃപാരാമമേ കരുവ-
യൂരമ്പുമുമ്പർപെരുമാളേ!
നാരദനു മനസി നിജസാരതരസുഖവിഭവ-
പൂരമതുമരുളുവതിനാളേ!
നരനായ്പ്പിറന്നു തവ ചരണാർച്ചനം തടവി
മരുവുന്നതെൻമനസി കോളേ!
നരകഭയമരുതരുതു സുരപുരിയുമൊരുപൊഴുതു
ജനിമരണമറുക വഴിപോലേ.” (3)

ഓരോ പാദത്തിലുമുള്ള നാലു ഖണ്ഡങ്ങളിലും അന്ത്യപ്രാസം ഘടിപ്പിക്കുന്നതു് അക്കാലത്തേ കവികൾ ആകർഷകതാധായകമെന്നു കരുതിയിരുന്നു എന്നു മേലുദ്ധരിച്ച വരികൾ ജ്ഞാപകമാണ്. സംസ്കൃതത്തിലോ തമിഴിലോ ഇത്തരത്തിൽ ദണ്ഡകങ്ങളില്ലാത്തതുകൊണ്ടു് ഇതിനെ ഭാഷാസാഹിത്യത്തിന്റെ പ്രാചീനങ്ങളായ പ്രത്യേകസ്വത്തുക്കളിൽ ഒന്നായി പരിഗണിക്കാവുന്നതാണെന്നു ഞാൻ മുമ്പുതന്നെ നിർദ്ദേശിച്ചിട്ടുണ്ടു്. ഉണ്ണിയാടിചരിതത്തിൽപ്പോലും ഇക്ഷുദണ്ഡികകൾ പ്രവേശം നല്കിക്കാണുന്നുണ്ടല്ലോ. ബഹുമൂല്യമായ ഒരു സ്വത്താണ് ഇതെന്നു സാഹിത്യമർമ്മജ്ഞന്മാർ അഭിമാനിക്കുന്നതും അയുക്തരൂപമല്ല.

ഭരതവാക്യം, ഇതിവൃത്തം

ഭരതവാക്യത്തിനു കുട്ടപ്പാഠകമെന്നും പേർ പറയുന്നു. പ്രസ്തുതകൃതിയുടെ ഉത്ഭവത്തെപ്പറ്റി ഒരൈതിഹ്യം കേട്ടിട്ടുണ്ടു്. ഒരു കവി ഒരിക്കൽ ഒരു നമ്പൂതിരിയുടെ ഇല്ലത്തു ചെന്നു. അന്നു് ഇല്ലത്തെ കാര്യവിചാരക്കാരൻ ഒരു അപ്ഫനും അദ്ദേഹത്തിന്റെ പരിഗ്രഹം ഒരു നായർസ്ത്രീയുമായിരുന്നു. കാര്യസ്ഥനായിട്ടു് ഒരു ഇളയതും ഉണ്ണികളെ വായിപ്പിക്കുവാൻ ഒരു പിഷാരടിയുംകൂടി അവിടെ ഉണ്ടായിരുന്നു. അപ്ഫന്റെ ശുദ്ധഗതിയും പരിഗ്രഹത്തിന്റെ ദുരയും കാര്യസ്ഥന്റെ ഭരണദോഷവും കൂടി യോജിച്ചപ്പോൾ ഇല്ലത്തെ സ്വത്തു മുഴുവൻ നശിച്ചു. അതുകണ്ടു പ്രസ്തുതകവി വ്യസനിച്ചു ഭരതവാക്യം എന്ന നാടകം ഉണ്ടാക്കി അമ്പലവാസികൾക്കു് അഭിനയിക്കുവാൻ സമ്മാനിച്ചു. ഈ ഐതിഹ്യം മുഴുവൻ വിശ്വസനീയമാണെന്നു തോന്നുന്നില്ല. ഹാസ്യരസപ്രധാനവും അഭിനയയോഗ്യവുമായ ഒരു കൃതി ആരോ രചിക്കുകയും അതു മംഗലാവസരങ്ങളിൽ തങ്ങളുടെ ഗൃഹങ്ങളിൽ ഒരു വിനോദമെന്ന നിലയിൽ രംഗത്തിൽ പ്രയോഗിക്കുവാൻ കേരളത്തിലെ പ്രഭുക്കന്മാർ അമ്പലവാസികൾക്കു അനുവാദം നൽകുകയുംചെയ്തു എന്നു് ഊഹിക്കുന്നതായിരിക്കും യുക്തിക്കു് ഇണങ്ങുന്നതു്. പ്രഭുഗൃഹങ്ങളിൽ കല്യാണം, പന്ത്രണ്ടാമ്മാസം മുതലായ അടിയന്തരങ്ങൾക്കു് അമ്പലവാസികളെക്കൊണ്ടു് അതു സമീപകാലത്തുപോലും ആടിച്ചിരുന്നതായി കേൾവിയുണ്ടു്. ഇന്നും ഉൾനാട്ടുകളിൽ ആ ചടങ്ങിനു് അങ്ങിങ്ങു പ്രചാരമുണ്ടായിരിക്കണം. സന്തതിക്കു വിശേഷമെന്നാണു് വയ്പു്.

നായ്ക്കരപ്ഫൻ (വങ്കാളനായ്ക്കർ) എന്ന പാത്രം അപ്ഫനേയും ഇളയതു കാര്യസ്ഥനേയും പിഷാരടി ഗുരുനാഥനേയും ഇട്ടിപ്പെണ്ണു് അപ്ഫന്റെ പരിഗ്രഹത്തേയും

വൃദ്ധ ഇട്ടിപ്പെണ്ണിന്റെ മാതാവിനേയും പറങ്ങോടൻ (പരക്രോഡൻ) ഇല്ലത്തെ ദാസനേയും മാപ്പ ദാസിയേയുമാണ് സൂചിപ്പിക്കുന്നത്. ഭരതൻ, ന്യായപാദൻ ഇവർ ആരാണെന്നു മനസ്സിലാകുന്നില്ല. തിരുവിതാംകൂർ ഗവർമ്മേന്റിൽനിന്നു ഭരതവാക്യം എന്ന പേരിലും ഭാഷാപ്രകാശത്തിന്റെ പ്രകാശകന്മാർ ആ മാസികയിൽ കുട്ടപ്പാഠകം എന്ന പേരിലും അച്ചടിപ്പിച്ച ഗ്രന്ഥങ്ങൾക്കു തമ്മിൽ അനവധി പാഠഭേദങ്ങൾ കാണ്മാനുണ്ട്. ഇട്ടുണ്ണി, ഭട്ടൻ മുതലായ ചില പാത്രങ്ങൾകൂടി കുട്ടപ്പാഠകപ്പതിപ്പിൽ കടന്നുകൂടിയിരിക്കുന്നു. ഇട്ടുണ്ണി ഇട്ടിപ്പെണ്ണിന്റെ ജാരനാണ്. ഭരതവാക്യം വിപുലീകരിച്ചതാണ് കുട്ടപ്പാഠകം എന്നു ചുരുക്കത്തിൽ പറയാം.

മേല്പുത്തൂർഭട്ടതിരിയാണ് പ്രസ്തുതകൃതിയുടെ പ്രണേതാവ് എന്നു പറയുന്നവർ സൂക്ഷ്മദൃക്കുകളല്ല. ഭട്ടതിരി യാതൊരു ഭാഷാഗ്രന്ഥവും രചിച്ചിട്ടില്ല. 'ഭാര്യാവിയോഗമതുതെന്നൊരു ഗ്രന്ഥമസ്തി. "തിക്കാരമല്ല തിരിയായ്ക ക്ഷമിച്ചുകൊൾക' എന്നും മറ്റും ഹതവൃത്തങ്ങളായ പദ്യങ്ങൾ ആ മഹാകവിയുടെ രസനയിൽനിന്ന് ഒരിക്കലും നിർഗ്ഗമിക്കുന്നതല്ലല്ലോ. ഭരതവാക്യത്തിൽ ചില നല്ല ശ്ലോകങ്ങളും അനേകം പൊട്ടശ്ലോകങ്ങളും കാണാം; തോലന്റേയും മറ്റും പഴയ ശ്ലോകങ്ങൾ പകർത്തീട്ടുമുണ്ട്. തന്റെ ഗുരുനാഥന്റെ വംശജനായ ഒരാളെ ഭട്ടതിരി 'ധൂർത്താഗ്രേസരവൈഷ്ണവാധിപനിവൻ' എന്ന് ഒരിക്കലും ശകാരിക്കുവാൻ ഒരുമ്പെടുന്നതല്ലെന്നുകൂടി പറയേണ്ടിയിരിക്കുന്നു. മാമാങ്കത്തെപ്പറ്റിയുള്ള സ്മരണം പ്രകടമായി കാണുന്നതുകൊണ്ട് കവിയുടെ ജന്മഭൂമി അതിനു സമീപമുള്ള വല്ല പ്രദേശവുമാണെന്നു സങ്കല്പിക്കാം. "പുതിയെടത്തനും രമാവല്ലഭ" ന്റെ സ്തുതിയായി ഒരു നാന്ദിശ്ലോകം ഭാഷാപ്രകാശത്തിൽ മുദ്രിതമായ ഗ്രന്ഥത്തിൽ കാണുന്നുണ്ട്. എന്നാൽ തിരുവിതാംകൂർ ഗവർമ്മെന്റുവക പുസ്തകത്തിൽ അതില്ല. പുതിയെടം ഏതു സ്ഥലമാണെന്ന് അറിഞ്ഞുകൂടാ. ഗ്രന്ഥത്തിന്റെ കാലം എട്ടാംശതകംതന്നെയാണെന്നുള്ളതിനു സംശയമില്ല. 'മതിയുണ്ട്' തുടങ്ങിയ പഴയ പ്രയോഗങ്ങൾ അതിൽ ദുർല്ലഭങ്ങളല്ല.

ഭരതവാക്യത്തിന്റെ സ്വരൂപം

പ്രസ്തുത കൃതിക്കു പ്രഹസനത്തിന്റെ ചില ലക്ഷണങ്ങളുണ്ട്.

> "വക്ത്രാംഭോജാൽ കദാചിന്നനു കമലഭുവാ മുച്യതേ ഭാരതീസാ
> . . . . വിജയതേ മാന്മഥോയം വിലാസഃ"

എന്നൊരു സംസ്കൃതശ്ലോകമുണ്ടല്ലോ; അതാണ് നാന്ദിയുടെ സ്ഥാനത്തു പ്രയോഗിച്ചിരിക്കുന്നത്. പാത്രനിർദ്ദേശങ്ങളും ഗദ്യങ്ങളും സംസ്കൃതത്തിൽത്തന്നെ വിരചിതങ്ങളായിരിക്കുന്നു. 'തതഃ പ്രവിശതി പിഷാരടിഃ—ദീർഘം നിശ്വസ്യ—ഹേ പാന്ഥ വിദ്വൻ, ക്ഷണമാത്രമത്ര സ്ഥീയതാം; അത്രവടമൂലനിവാസിനഃ കസ്യചിൽ പുരുഷവരസ്യ ക്ലേശാപനോദനാർത്ഥം കാചിൽ കഥാ കഥ്യതാം' ഇത്യാദി ഭാഗങ്ങൾ നോക്കുക. പദ്യങ്ങൾ പ്രായേണ മണിപ്രവാളരീതിയിൽ സംസ്കൃതവൃത്തങ്ങളിൽ നിബന്ധിച്ചിരിക്കുന്നു എങ്കിലും "കഷ്ടം കഷ്ടമിതിഷ്ടം വരുവാനിട്ടിപ്പെണ്ണിൻ ചരിതം കേട്ടാൽ മട്ടലർബാണനുമൊട്ടല്ലവളുടെ ചട്ടം കണ്ടാലതിദൂരത്ത്" എന്ന ഒരു ദ്രാവിഡവൃത്തഗദ്യവും ഘടിപ്പിച്ചിട്ടുണ്ട്. ചില ശ്ലോകങ്ങൾ തീരെ അശ്ലീലങ്ങൾതന്നെ. പക്ഷേ ഒടുവിൽ

> "ഏതൽ പഠിച്ചഭിനയിക്കുമവർക്കു മേന്മേ-
> ലാപത്തു പോന്നനുഭവിക്കയിളയ്ക്കലാഞ്ഞു;
> കുടെക്കലർന്നു ചില സംഗതികൊണ്ടു ശബ്ദഃ

ശ്രീമന്മുകുന്ദപദപത്മകഥാനുബന്ധി"

എന്നു സാക്ഷാൽ ഭരതവാക്യം കാണുന്നതുകൊണ്ടു കവിക്കു സന്മാർഗ്ഗപരമായ ഉദ്ദേശ്യവും പ്രസ്തുതരൂപകത്തിന്റെ രചനയിൽ നിഗൂഢമായി ഉണ്ടായിരുന്നു എന്ന് ഉദ്ദേശിക്കേണ്ടിയിരിക്കുന്നു. "ചിത്തം നാരായണങ്കൽസ്സതതമിദമുറപ്പിച്ചു ചെയ്യേണമെന്നാൽ തത്വജ്ഞാനം ലഭിച്ചൻപൊടു ചരമവിധൗ മുക്തിയും വന്നുകൂടും" എന്ന് അതിന് ഉപോൽബലകമായി മറ്റൊരു പ്രസ്താവനയും കാൺമാനുണ്ട്. ഈ കൃതിയിലെ ചില ശൃംഗാരശ്ലോകങ്ങൾ:

കനിഷ്ഠ: "ചിറകടിനിനദംകൊണ്ടംബരാന്തം മുഴക്കി-
പ്പരിചിനൊടരയന്നം വാഴ്കയാലിന്നളിന്യാം
സരസിജമധുവുണ്ണും ചഞ്ചരീകക്കിടാങ്ങൾ-
ക്കൊരുദിനമൊരുനേരംചെന്നുപോരാൻ പ്രയാസം."

ഇട്ടിപ്പെണ്ണ്: "ജലനിധിയിലിറങ്ങിച്ചെന്നു പോരുന്നിതല്ലോ
പലരു, മതു വിചാരേ പേടിയാവോന്നു നൂനം;
ചില തിരകൾ കളിച്ചും ചെന്നുപോന്നും തിരഞ്ഞും
തിരകൾ തരമറിഞ്ഞാലില്ലതാനും പ്രയാസം."

ചില ഹാസ്യശ്ലോകങ്ങൾ:

പിഷാരം: "കരിമ്പു വില്ലായതു മന്മഥന്നു;
വളം കരിമ്പിന്നു വെളുത്ത വെണ്ണീർ,
വില്ലിൻ ബലേനൈവ ശരസ്യ വേഗം;
ശൃംഗാരിണാം ഭസ്മ തതഃ പ്രശസ്തം."

പരക്രോഡ: "പ്രാരോടിയച്ചനിവളോടു നിനയ്ക്കവേണ്ടാ;
ഞാനുണ്ടിവൾക്കു മതുവും കിതുവും കൊടുപ്പാൻ;
എന്നോടൊളിച്ചിവളെ നിങ്ങൾ കളിച്ചുവെങ്കി-
ലെന്നാണ ഞാനനുമതിക്കുമെനിക്കുവേണ്ടി."

മാപ്പ: "പ്രാരോടി വന്നു കവി കെട്ടിന ശ്ലോകമെല്ലാ-
മങ്ങേപ്പുറത്തു കുമരച്ചനു പോമിളേതേ;
നമ്മാണ കേൾപ്പിനെതിരിക്കൊരപിപ്പിരായം:
എള്ളോളമില്ല ചുവ ചക്കരയും കരിമ്പും."

"മീശയാ ശോഭതേ മോന്താ" എന്ന സുപ്രസിദ്ധമായ ശ്ലോകം തോലകൃതമെന്നാണ് കേട്ടിട്ടുള്ളത്; അതിനും ഭരതവാക്യത്തിൽ പ്രവേശനം നൽകിക്കാണുന്നു.

ഇദംപ്രഥമമായി മണിപ്രവാളപദ്യങ്ങൾ കൂട്ടിയിണക്കി ഭാഷയിൽ രൂപകച്ഛായയിൽ നിർമ്മിച്ച പ്രസ്തുതകൃതിയുടെ പ്രണേതാവിനെ അദ്ദേഹം ആരായാലും, കൃതജ്ഞതാപൂർവ്വം സ്മരിക്കേണ്ടതുണ്ട്.

പൂന്താനം നമ്പൂതിരി, ജീവചരിത്രം

മേൽപ്പത്തൂർനാരായണഭട്ടതിരിയുടെ സമകാലികനായ ഒരു ഭാഷാകവിയാണ് പൂന്താനത്തു നമ്പൂരി. അദ്ദേഹത്തിന്റെ ഇല്ലം തെക്കേമലയാളത്തിൽ വള്ളുവനാട്ടു താലൂക്കു നെന്മേനി അംശത്തിലായിരുന്നു. ഓത്തില്ലാത്ത ഒരു കുടുംബത്തിലെ അംഗ

മെന്നാണ് കേട്ടിട്ടുള്ളത്. പേരെന്തെന്ന് അറിഞ്ഞുകൂടാ. 'ബ്രഹ്മദത്തൻ' എന്ന ചിലർ പറയുന്നതിന് ആസ്പദമൊന്നും കാണുന്നില്ല. ഇല്ലത്തിൽ വളരെ സ്വത്തുണ്ടായിരുന്നുവത്രേ. നീലകണ്ഠൻ എന്ന ഒരു നമ്പൂരിയായിരുന്നു അദ്ദേഹത്തിന്റെ ഗുരുനാഥൻ. "ശ്രീനീലകണ്ഠപദപാംസുലവപ്രസാദാൽ ശ്രീകൃഷ്ണലീലകളിവണ്ണമൊരോന്നു ചൊന്നേൻ" എന്നു ശ്രീകൃഷ്ണകർണ്ണാമൃതത്തിൽ കവി ആ ഗുരുവിനെ സ്മരിച്ചിട്ടുണ്ട്. കുമാരാഹരണം (സന്താനഗോപാലം) പാനയിലും "ശ്രീനീലകണ്ഠനെൻ ഗുരുനാഥന്റെ ശ്രീപാദങ്ങളും വാഴ്ക വിശേഷിച്ചും" എന്നു പ്രസ്താവിച്ചു കാണുന്നു. സാമാന്യമായ ലോകവ്യുല്പത്തിയല്ലാതെ വ്യാകരണാദിശാസ്ത്രജ്ഞാനം സമ്പാദിക്കുന്നതിനു പൂന്താനത്തിനു സാധിച്ചില്ല. എന്നാൽ വളരെക്കാലം ഗുരുവായൂരമ്പലത്തിൽ ശ്രീകൃഷ്ണനെ ഐകാഗ്ര്യത്തോടുകൂടി ഭജിക്കുന്നതിനും ഭാഗവത പാരായണം കേൾക്കുന്നതിനും തദ്വാരാ അസുലഭമായ ഭഗവൽഭക്തി സിദ്ധിച്ചു ജീവന്മുക്തനായി ലോകയാത്ര ചെയ്യുന്നതിനും അദ്ദേഹത്തിനു ഭാഗ്യമുണ്ടായി. പൂന്താനം ഉദ്ദേശം തൊണ്ണൂറോളം വയസ്സുവരെ ജീവിച്ചിരുന്നതായി ഭാഷാകർണ്ണാമൃതത്തിലെ

> "കണ്ണൻ കളിക്കും കളികോപ്പു കാണ്മാ-
> നെന്നേ കൊതിക്കുന്നു ദയാംബുരാശേ!
> ത്വന്നാമസങ്കീർത്തനമെണ്ണിയെണ്ണി-
> ത്തൊണ്ണൂറടുത്തു, പരിവത്സരം മേ"

എന്ന ശ്ലോകത്തിൽനിന്നു സ്പഷ്ടമാകുന്നു. കർണ്ണാമൃതം അദ്ദേഹത്തിന്റെ ഒടുവിലത്തെ കൃതിയായിരുന്നു എന്നു വരാവുന്നതാണ്; വളരെക്കാലം ഗുരുവായൂരപ്പനെ സേവിച്ച് ഒടുവിൽ പ്രായാധിക്യംകൊണ്ടു ഗുരുവായൂർക്കു പോകുവാൻ സാധിക്കയില്ലെന്നു യാത്ര പറഞ്ഞു പിരിയുകയും അപ്പോൾ "ഞാനവിടെ ഇടത്തുപുറത്തുണ്ടായിരിക്കും" എന്ന ഭഗവദ്വാക്യം സ്വപ്നത്തിൽ ശ്രവിക്കുകയാൽ തദനുസാരേണ തിരുമാന്ധാംകുന്നിനു സമീപം ഇടത്തുപുറത്തായി അവിടത്തെക്കാണുകയും ഉടനെ അവിടെ ഒരു ക്ഷേത്രം നിർമ്മിച്ച് അതിൽ തന്റെ ഇഷ്ടദേവതയെ പ്രതിഷ്ഠിച്ച് ആ ഭക്തശിരോമണി നിത്യഭജനം തുടർന്നുകൊണ്ടുപോവുകയും ചെയ്തതായി പുരാവൃത്തം ഘോഷിക്കുന്നു. അതാണ് പൂന്താനത്തിന്റെ "വാമപുരം".

ചില ഐതിഹ്യങ്ങൾ

പൂന്താനം സന്താനഗോപാലം പാന നിർമ്മിച്ചതു ഗുരുവായൂർവച്ചായിരുന്നു. അക്കാലത്താണ് മേല്പത്തൂരിന്റെ നാരായണീയരചനയും. താൻ അന്നന്നു എഴുതുന്ന വരികൾ കുചേലൻ തന്റെ ധാനാമുഷ്ടി എങ്ങിനെ ശ്രീകൃഷ്ണനോ അങ്ങനെ ആ ഭാഗവതോത്തമൻ ഭട്ടതിരിക്കു സമർപ്പിക്കുകയും ഭട്ടതിരി അവ തിരുത്തുകയും ചെയ്തുകൊണ്ടിരുന്നു. ഒരു ദിവസം നമ്പൂരിയുടെ ശല്യം അസഹ്യമായിത്തീരുകയാൽ "ഭാഷാകവിതയിൽ പിഴയില്ലാതെ കാണുമോ?" എന്നു തല്ക്കാലമുണ്ടായ ഹൃദയക്ഷോഭത്തിനു വശംവദനായി ഭട്ടതിരി പറഞ്ഞുപോയി. അന്നു രാത്രി ആ മഹാകവിയുടെ വാതരോഗം അധികമാവുകയും സ്വപ്നത്തിൽ ഭഗവാൻ "ഭട്ടതിരിയുടെ വിഭക്തിയെക്കാൾ എനിക്കു പൂന്താനത്തിന്റെ ഭക്തിയാണ് ഇഷ്ടം" എന്ന് അരുളിച്ചെയ്കയും ചെയ്തു. ഭട്ടതിരിയുടെ പാണ്ഡിത്യമദം അതോടുകൂടി പമ്പകടന്നു; അന്നു പൂന്താനത്തിനും സ്വപ്നത്തിൽ ഭഗവദ്ദർശനം സിദ്ധിക്കുകയും അപ്പോൾ കണ്ട വിധത്തിൽ അദ്ദേഹം ആ പാനയിൽ വൈകുണ്ഠത്തെ വർണ്ണിക്കുകയും ചെയ്തുവത്രേ. ഭട്ടതിരി തിരുത്തിക്കൊണ്ടിരുന്നതു കർണ്ണാമൃതമാണെന്നു ചിലർ പറയുന്നതു യുക്തിസഹമല്ല; എന്തെന്നാൽ അന്ന് അദ്ദേഹം സാമാന്യം വർഷീയാന്റെ അവസ്ഥയിൽ എത്തിയിരുന്നു എന്നും

സ്വഗൃഹം വിട്ടു പുറത്തിറങ്ങി സഞ്ചരിക്കാവുന്ന ഒരു കാലമല്ലായിരുന്നു അതെന്നും നാം കണ്ടുകഴിഞ്ഞുവല്ലോ. ഇനി മറ്റൊരൈതിഹ്യത്തെപ്പറ്റി പറയാം. ഒരിക്കൽ പൂന്താനം ഗുരുവായൂർക്കു തൊഴാൻ പോകയായിരുന്നു. വഴിക്കു സന്ധ്യാസമയത്തു വീടുംകുടിയുമില്ലാത്ത ഒരു സ്ഥലത്തെത്തിയപ്പോൾ തട്ടിപ്പറിക്കാരനായ ഒരു മാപ്പിള അദ്ദേഹത്തെ പിടികൂടി. നമ്പൂരി ഭയചകിതനായി

> യാ ത്വരാ ദ്രൗപദീത്രാണേ യാ ത്വരാ കരിരക്ഷണേ
> മയ്യാർത്തേ കരുണാമൂർത്തേ സാ ത്വരാ ക്വ ഗതാ ഹരേ?"

എന്ന് അതികരുണമായി ആക്രന്ദനം ചെയ്തു. ആ സമയത്തു സാമൂതിരിപ്പാട്ടിലെ മന്ത്രിയായ മങ്ങാട്ടച്ചൻ അശ്വാരൂഢനായി അവിടെ എത്തുകയും അദ്ദേഹത്തെ ഘാതകനിൽനിന്നു രക്ഷിക്കുകയും ചെയ്തു. അങ്ങനെ ചെയ്തതു സാമൂതിരിപ്പാട്ടിലെ പടനായകനായ കരുണാകരമേനോനാണെന്നും ചിലർ പറയുന്നു. കൃതജ്ഞനായ പൂന്താനം അപരിചിതനായ അദ്ദേഹത്തിനു തന്റെ കയ്യിലുണ്ടായിരുന്ന മോതിരം സമ്മാനിക്കുകയും അദ്ദേഹം അതു വാങ്ങിപ്പോകുകയും ചെയ്തു. അടുത്ത ദിവസം പൂന്താനം ഗുരുവായൂരിൽചെന്നു തൊഴുതപ്പോൾ അവിടുത്തെ ശാന്തിക്കാരൻ "ഈ മോതിരം ഭഗവാന്റെ തൃക്കയ്യിൽ കണ്ടതാണ്. ഇത് അങ്ങേയ്ക്കു തരുവാൻ എനിക്കു സ്വപ്നത്തിൽ ഭഗവാന്റെ അരുളപ്പാടുണ്ടായി" എന്നു പറഞ്ഞ് ആ മോതിരം അദ്ദേഹത്തിനു കൊടുക്കുകയും അതു താൻ തലേദിവസം സന്ധ്യയ്ക്കു തന്റെ പ്രാണദാതാവിനു സമ്മാനിച്ചതാണെന്ന് ആ ഭക്തശ്രേഷ്ഠൻ മനസ്സിലാക്കി, മങ്ങാട്ടച്ചന്റെ വേഷത്തിൽ തന്നെ രക്ഷിച്ചതു ഗുരുവായൂരപ്പൻ തന്നെയായിരുന്നു എന്നു തീർച്ചപ്പെടുത്തുകയും ചെയ്തു. നമ്പൂരി അവിടെ എത്തുമെന്നും അപ്പോൾ കയ്യിൽ കൊടുക്കണമെന്നും പറഞ്ഞു മങ്ങാട്ടച്ചൻ മോതിരം മേൽശാന്തിയെ ഏല്പിച്ചതായി നാസ്തികന്മാർക്കുകൂടിയും വിശ്വസിക്കാവുന്നതാണ്. ഇനി മൂന്നാമതൊരു ഐതിഹ്യമാകട്ടെ: പൂന്താനം ഒരിക്കൽ മസൂരിദീനം പിടിപെട്ടു കിടപ്പിലായി. അതു മാറുവാൻ പ്രയാസമാണെന്ന് അടുത്തു നിന്നിരുന്നവർ പറഞ്ഞപ്പോൾ തിരുമാന്ധാംകുന്നിലമ്മയെ ഭക്തിപൂർവ്വം ധ്യാനിച്ച് 'ഘനസംഘം' എന്ന സുപ്രസിദ്ധമായ സ്തോത്രം നിർമ്മിക്കുകയും അതോടുകൂടി ആ രോഗത്തിൽനിന്നു വിമുക്തനാകുകയും ചെയ്തു. പ്രസ്തുതഗാനം ഇന്നും ആ ക്ഷേത്രത്തിൽ കുറുപ്പന്മാർ പാടിവരുന്നു. നാലാമതായി ഒരു ഐതിഹ്യത്തേയും നമുക്കു സ്മരിക്കാം. പൂന്താനത്തിന് ഗുരുവായൂരപ്പന്റെ പ്രസാദം കൊണ്ട് ഒരു ഉണ്ണി ജനിച്ചു. ആ ഉണ്ണിക്കു ചോറൂണു നിശ്ചയിച്ചിരുന്ന ദിവസം അദ്ദേഹത്തിന്റെ പത്നി ശിശുവിനെ ഒരു ദാസിയുടെ പക്കൽ ഏല്പിച്ചുംവച്ചു ഗൃഹകൃത്യങ്ങൾക്കായി പോകുകയും ഉണ്ണി ശ്വാസമുട്ടി മരിക്കുകയും ചെയ്തു. തീപൊള്ളിയമൂലമാണെന്നും പ്രകാരാന്തരേണ കേട്ടിട്ടുണ്ട്. അത്യരുത്തുദമായ ആ സംഭവം നിമിത്തം ഉണ്ടായ വൈരാഗ്യത്താലാണ് പൂന്താനം ജ്ഞാനപ്പാന രചിച്ചത്. അതാകുന്നു അദ്ദേഹത്തിന്റെ ആദ്യത്തെ പ്രധാനകൃതി. അതിൽപ്പിന്നീട് അദ്ദേഹം അന്തഃപുരത്തിൽ കയറുകതന്നെ ഉണ്ടായില്ലത്രേ. ഇനിയും പൂന്താനത്തിന്റെ ഉൽകടമായ കൃഷ്ണഭക്തിക്കു മകുടോദാഹരണങ്ങളായി അനവധി കഥകൾ പ്രചരിക്കുന്നുണ്ട്. അവയെപ്പറ്റിയൊന്നും ഇവിടെ പ്രസ്താവിക്കുവാൻ ഉദ്ദേശിക്കുന്നില്ല.

കൃതികൾ

പൂന്താനത്തിന്റെ കൃതികളായി മലയാളത്തിൽ (1) ഭാഷാകർണ്ണാമൃതം, (2) കുമാരാഹരണം പാന, (3) ജ്ഞാനപ്പാന എന്നീ പ്രസിദ്ധകൃതികൾക്കു പുറമേ അനവധി

സ്തോത്രങ്ങളുമുണ്ട്. (4) പാർത്ഥസാരഥിസ്തവം, (5) ഘനസംഘം, (6) നാരായണകീർത്തനങ്ങൾ, (7) ഗോവിന്ദകീർത്തനങ്ങൾ, (8) ആനന്ദനൃത്തം, (9) ദ്വാദശാക്ഷരനാമകീർത്തനം, (10) ശ്രീകൃഷ്ണകീർത്തനങ്ങൾ, (11) അഷ്ടാക്ഷരകീർത്തനം, (12) ബ്രഹ്മപരഗോവിന്ദകീർത്തനം, (13) ഗോപാലകൃഷ്ണകീർത്തനം, (14) ഗൗരീകീർത്തനം, (15) വാമപുരേശകീർത്തനങ്ങൾ, (16) പത്മനാഭകീർത്തനം, (17) വിവേകോദയകീർത്തനം, (18) ജയകൃഷ്ണകീർത്തനം, (19) വിടകൊൾകീർത്തനം, (20) ശ്രീരാമകീർത്തനങ്ങൾ, (21) മുകുന്ദകീർത്തനം, (22) ദശാവതാരസ്തോത്രം എന്നിവ ആ കൂട്ടത്തിൽപ്പെടുന്നു. അവയിൽ പ്രായേണ 'വാമപുരേശ'മുദ്ര കാണ്മാനുണ്ട്. തമിഴിലും ചില വേദാന്തപ്രതിപാദകങ്ങളായ ഗാനങ്ങൾ അദ്ദേഹം രചിച്ചിട്ടുണ്ട്; അവയും ആ മുദ്രയാൽ അലംകൃതങ്ങളാണ്. ലാളിത്യം, പ്രസാദം, മാധുര്യം എന്നിവയാണ് പൂന്താനം കൃതികളുടെ പ്രധാനഗുണങ്ങൾ. 'അനലംകൃതീ പുനഃ ക്വാപി' എന്ന മമ്മടഭട്ടന്റെ കാവ്യനിർവചനം അവയ്ക്കു സവിശേഷം യോജിക്കും. രചനാഭംഗി അത്രമാത്രം തികഞ്ഞിട്ടുള്ള സ്തോത്രങ്ങൾ ഭാഷയിൽ അത്യന്തം വിരളങ്ങളാണ്. വിഷ്ണുഭക്തന്മാരുടേയും ക്ഷേത്രോപാസകന്മാരുടേയും പ്രത്യേകിച്ചു സ്ത്രീകളുടേയും ഇടയിൽ അവയ്ക്കുള്ള പ്രചാരവും അന്യാദൃശമാണ്. അതു് അങ്ങനെയല്ലാതെ പരിണമിക്കുവാൻ ന്യായവുമില്ലല്ലോ. വാസ്തവത്തിൽ അദ്ദേഹത്തെ ഭാഷാസാഹിത്യത്തിലെ വില്വമംഗലം എന്നു സംശയംകൂടാതെ പറയാം. വ്രജവിഹാരിയായ ഭഗവാന്റെ മുരളീനാദമാണ് നാം രണ്ടുപേരുടേയും സ്തോത്രങ്ങളിൽ കേൾക്കുന്നതു്. കർണ്ണാമൃതത്തേയും പാർത്ഥസാരഥിസ്തവത്തേയും സംസ്കൃതകീർത്തനങ്ങളെയും പറ്റിമാത്രം ഈ അധ്യായത്തിൽ പ്രസ്താവിച്ചുകൊണ്ട് ഇതരകൃതികളെപ്പറ്റിയുള്ള പരാമർശം മറ്റൊരദ്ധ്യായത്തിലേയ്ക്കു മാറ്റിവയ്ക്കാം.

ഭാഷാകർണ്ണാമൃതം

വില്വമംഗലത്തിന്റെ സംസ്കൃതകർണ്ണാമൃതത്തിൽനിന്നു വേർതിരിക്കുന്നതിനുവേണ്ടിയാണ് കവി തന്റെ കൃതിക്കു ഭാഷാകർണ്ണാമൃതം എന്ന പേർ നല്കിയിരിക്കുന്നതു്. കവിയുടെ വാർദ്ധക്യകാലത്തേ ഒരു കൃതിയാണ് കർണ്ണാമൃതം എന്നു മുൻപു സൂചിപ്പിച്ചിട്ടുണ്ടല്ലോ. ശൂലപാണി വാരിയർ എന്ന ഒരു സുഹൃത്തിന്റെ അപേക്ഷ അനുസരിച്ചാണ് ആ കാവ്യം രചിച്ചതെന്നുള്ളതിന്

> "ക്രമത്തിലാക്കീടിന ശൂലപാണി-
> ശ്രമത്തിനാലിത്ഥമതീവ ചിത്രം
> ശ്രവിച്ചു ഭാഷാശ്രവണാമൃതം മേ
> രമിച്ചുകൊൾകച്യുതപാദമൂലേ"

എന്ന പദ്യം തെളിവാണ്. അനുവാചകന്മാരിൽ കൃഷ്ണഭക്തി വർദ്ധിപ്പിച്ചു തദ്വാരാ അവർക്കു മോക്ഷലാഭം വരുത്തുന്നതിനാണ് കവിയുടെ ഉദ്യമം. നാമസംകീർത്തനം ഒന്നുകൊണ്ടുമാത്രം കലിയുഗത്തിൽ മുക്തി സിദ്ധിയ്ക്കുമെന്ന് അദ്ദേഹം ദൃഢമായി വിശ്വസിച്ചിരുന്നു.

> "ഭൂഷാവർണ്ണാദിയാലിബ്ഭുവനമഖിലവും
> ഹന്ത! മോഹിച്ചു രാഗ-
> ദ്വേഷാപൂർണ്ണം വിഘൂർണ്ണം ശിവശിവ പറയാ-
> വല്ല മായാവിലാസം,
> ഭാഷാകർണ്ണാമൃതം മേ സുകൃതമിതു സദാ
> നാവുകൊണ്ടാസ്വദിച്ചാൽ

ന്നൃഴാ കർമ്മാവലീവല്ലികളിലൂടനവൻ
പിന്നെ മുന്നേതുപോലേ"

എന്ന പദ്യം അദ്ദേഹം ഫലശ്രുതിരൂപത്തിൽ ഘടിപ്പിച്ചിട്ടുണ്ടു്. കർണ്ണാമൃതം ഭാഗവതം ദശമസ്കന്ധകഥയുടെ ഒരു സംക്ഷേപമാകുന്നു. ഭാഗവതം, വില്വമംഗലത്തിന്റെ ശ്രീകൃഷ്ണ കർണ്ണാമൃതം, മേല്പുത്തൂരിന്റെ നാരായണീയം ഈ മൂന്നു ഗ്രന്ഥങ്ങളോടും കവിക്കു കടപ്പാടുണ്ടു്. ആകെയുള്ള നൂറ്റൻപതു പദ്യങ്ങളിൽ ആദ്യത്തെ എൺപത്തേഴെണ്ണം കംസവധംവരെയുള്ള കഥയ്ക്കും പിന്നീടുള്ള മുപ്പത്തൊൻപതെണ്ണം ശേഷമുള്ള ദശമസ്കന്ധകഥയ്ക്കും ബാക്കിയുള്ളവ തത്ത്വചിന്താവിഷയങ്ങൾക്കുമായി വിനിയോഗിച്ചിരിക്കുന്നു. കർണ്ണാമൃതത്തിൽ അങ്ങിങ്ങു ചില അഭംഗിയുള്ള പ്രയോഗങ്ങളും യതിഭംഗാദിവൈകല്യങ്ങളും കാണ്മാനുണ്ടെങ്കിലും അവയെല്ലാം കവിയുടെ കൂലങ്കഷമായ ഭക്തി ഗംഗാപ്രവാഹത്തിൽ മറഞ്ഞുപോകുന്നു. വാമപുരാധിവാസിയായ ഗുരുവായൂരപ്പനെ അഭിസംബോധനം ചെയ്തുകൊണ്ടാണു് പ്രഥമപദ്യം ആരംഭിക്കുന്നതു്:

"കർണ്ണാമൃതം വാമപുരാധിവാസിൻ!
നിന്നാൽ മതം കിഞ്ചന ഭാഷയായ്‌ ഞാൻ
എന്നാൽ വരുംവണ്ണമുദാരകീർത്തേ!
ചൊന്നാലതും പ്രീണനമായ്‌വരേണം."

ഏതാനും ചില ഉത്തമശ്ലോകങ്ങൾ ഉദ്ധരിക്കാം:

"അമ്പാടിക്കൊരു ഭൂഷണം, രിപുസമൂഹത്തിന്നഹോ! ഭീഷണം,
പൈമ്പാൽവെണ്ണതയിർക്കു മോഷണ, മതിക്രൂരാത്മനാം പേഷണം,
വൻപാപത്തിനു ശോഷണം, വനിതമാർക്കാനന്ദസമ്പോഷണം
നിൻപാദം മതിദൂഷണം ഹരതു മേ മഞ്ജീരസംഘോഷണം" (1)

"എന്നോമലിങ്ങു വരികെന്നു യശോദ മെല്ലെ-
ച്ചെന്നാൾ മുകർന്നു പുതുവെണ്ണ കൊടുപ്പതിന്നായ്;
അന്നേരമാർത്തിയൊടെയോടി വിയർത്തു വീണ
കണ്ണന്റെ കാതരത കാൺമതു കൗതുകം മേ." (2)

"പീലിക്കാർമുടി കാൽത്തളിർപ്പൊടിയുമേറ്റൊട്ടൊട്ടഴിഞ്ഞങ്ങനേ
താളത്തിൽക്കുഴലും കുബേരനടയും ഗോപാലരും ഗോക്കളും
ബാലസ്ത്രീകളുഴന്നു വന്നു വഴിയിൽപ്പാർക്കുന്ന സൗഭാഗ്യവും
മേളത്തോടെഴുനള്ളിടുന്നൊരു ദിനം കണ്ടാവു കൺകൊണ്ടു ഞാൻ!" (3)

"തൂവെണ്ണിലാവു വിരവിൽത്തെളിയുന്നനേരം
പൂവിന്നുളാം പരിമളം ചൊരിയുന്നനേരം
കാർവർണ്ണനക്കുഴലെടുത്തു വിളിച്ച നേരം
നീൾക്കണ്ണിമാരുഴറിവന്നതു കാൺമനോ ഞാൻ?" (4)

"കൂകീ കോഴി വനാന്തരേ വിറകുമായ്‌ നിന്നോരു രാവേ തഥാ
കൂകീ കോകിലവാണിമാർകുചതടേ മേവീടുമാ രാവിലും;
കൂകും കോഴികൾ തമ്മിലുള്ള സുകൃതം ചെമ്മേ പറഞ്ഞീടുവാ-
നാകുന്നീല; ചരാചരങ്ങളിലുമുണ്ടത്യന്തഗത്യന്തരം!" (5)

“കന്നം കറുത്ത മലപോലെ യമന്റെ ദൂതൻ
കണ്ണം മിഴിച്ചലറിയോടിവരുന്നനേരം
കണ്ണൻ കളിച്ച കളികീർത്തനമൊന്നു കേട്ട-
പ്പൊണ്ണൻ മലച്ചു മറുകുന്നതു കാൺമനോ ഞാൻ?” (6)

“മന്നാശയാലും മദനാശയാലും
പൊന്നാശയാലും മറുകുന്ന ലോകം:
നിന്നാശ കണ്ടീലൊരുവർക്കുമയ്യോ!
കണ്ണാ! ശമം നല്കുക മാനസേ മേ.” (7)

“സത്രം കാണൊരിടത്തു, ചത്തു കരയും കോലാഹലം കുത്രചിൽ;
വിദ്വാന്മാരൊരിടത്തു, മദ്യപകുലം തച്ചും കയച്ചും ക്വചിൽ;
മുഗ്ദ്ധസ്ത്രീയൊരിടത്തു, മുത്തികളിരുന്നേങ്ങിക്കരച്ചന്യതഃ;
ശ്രോത്രാദിക്കമൃതോ തളിച്ച വിഷമോ വിശ്വം വിചിത്രം വിഭോ!” (8)

“നാവേ, നിനക്കു വലിയോരുപദേശമുണ്ടേ;
നാവാലുരയ്പതിനു ഞാൻ തുനിയുന്നു കേൾ നീ;
നാരായണന്റെ തിരുനാമമുറക്കെയാമ്പോൾ
നാണിച്ചുപോകരുതതേ തവ വേണ്ടതുള്ളൂ.” (9)

വിത്തം മറന്നു വിഷയങ്ങളൊരോന്നു നോക്കി-
ച്ചത്തും പിറന്നുമുഴലായ്ക മനക്കുരുന്നേ!
വിശ്വം നിറഞ്ഞു വിളയാടിന തമ്പുരാനെ-
ച്ചിത്തേകലർന്നനുഭവിപ്പതിനോർത്തുകൊൾ നീ.” (10)

തണ്ണീർദാഹം മുഴുത്തും തടിയനരികെ വ-
ന്നന്തകൻതാന്തരത്തും
കണ്ണീർക്കാരായടുത്തുള്ളവർകൾ തൊഴിമുറ-
യ്ക്കാകെയൊന്നിച്ചു പാർത്തും
തന്നെത്താനേ മറന്നിട്ടതിവിവശതപൂ-
ണ്ടാർത്തനായ് വീർത്തുമിക്കോ-
പ്പെന്നെക്കൊണ്ടാക്കിവച്ചീടൊല വരദ! വിഭോ!
വാമഗേഹാധിവാസിൻ! (11)

“നാവില്ലാതെ ജനിക്കയോ, നടനടേയുള്ളോരിളക്കായ്കയോ,
നാമത്തെപ്പടിയായ്കയോനരകമെന്നൊർത്താൽക്കുളിർപ്പാകയോ,
നാവിൽദ്ദുർഘടമാകയോ, നരകുലത്തിൽജ്ജന്മമല്ലായ്കയോ,
നാമോച്ചാരണമെന്തു ബന്ധമറിവുള്ളോരും ത്യജിച്ചീടുവാൻ?” (12)

“മേഘശ്യാമളമംഗവും മകുടവും പൂവും ചെവിത്തോടയും
രാകാചന്ദ്രനു നാണമാം വദനവും മാർമാലയും മുദ്രയും
ആകുംവണ്ണമനേകഭൂഷണയുതം നിന്മെയ് കുറിക്കൊണ്ടു ഞാൻ
പോകുന്നേൻ ഭഗവൻ! ജനാർദ്ദന! ഭവൽകാരുണ്യ പാഥേയവാൻ.” (13)

കർണ്ണാമൃതത്തിൽ അപൂർവ്വം ചില പദങ്ങളിൽ മാത്രമേ മണിപ്രവാളത്തിന്റെ നിഴലാട്ടം കാണുന്നുള്ളു. അതിനെ ഒരു ഭാഷാ കാവ്യമെന്നു വ്യവഹരിച്ചാലും അനൗചി

ത്യമില്ല. കുഞ്ചൻ നമ്പിയാരുടെ ശ്രീകൃഷ്ണചരിതത്തിന് അതൊരു മാതൃകയായിരിക്കണം.

പാർത്ഥസാരഥിസ്തവം

കുസുമമഞ്ജരീവൃത്തത്തിലുള്ള പതിനൊന്നു പദ്യരത്നങ്ങൾ കോർത്തിണക്കിയ ഒരു അനർഘമാല്യമാണ് പാർത്ഥസാരഥിസ്തവം. ചില ശ്ലോകങ്ങൾ പകർത്തിക്കാണിക്കാം:

> “കെട്ടി വാർകുഴൽ വകഞ്ഞു പിന്നിലളകേഷു പീലികൾ തൊടുത്തു പൂ-
> മ്പട്ടുകൊണ്ടു വടിവോട്ടുടുത്തുരസി ഹാരമിട്ടു വനമാലയും
> പൊട്ടണിഞ്ഞു നിടിലത്തടത്തിലുടൽ പാർത്തുപാർത്തു രഥമേത്യ ച-
> മ്മട്ടി മുഷ്ടിയിൽ മുറുക്കി നിന്നരുളുമിഷ്ടദൈവത- മുപാസ്മഹേ.” (1)
>
> “ചെറ്റഴിഞ്ഞ ചികുരോൽകരാം ചെറിയ താരകേശകലതോറ്റ ത്തു-
> നെറ്റിപാടു ചിതറും വിയർപ്പിലൊളിവുറ്റ പറ്റിന ഘനാളകാം
> എറ്റവാനഭിമുഖീകൃതപ്രതിനവപ്രതോദവലയാമൊരൻ-
> പുറ്റ കാമപി കൃപാം കിരീടിരഥരത്നദീപകലികാം ഭജേ.” (2)
>
> “നൂതനേന്ദുരമണീയഫാലഭുവി പാകിടും ചില മനോഹര-
> സ്വേദപാതമുദിതാളകേ രഥപരാഗപൂരപരിശോഭിതേ
> പാതി ചിമ്മിന വിലോചനേ വിഹര മന്ദഹാസമയചന്ദ്രികാ-
> ശീതളേ തിരുമുഖേ മനോവിജിതസാരസേ വിജയസാരഥേഃ.” (3)
>
> “അർദ്ധമീലിതവിലോചനം വരതുരംഗപൂരഖുരമേറ്റൊരോ
> യുദ്ധഭൂമിയിലുറും നറുപൊടി പൊഴിഞ്ഞഴിഞ്ഞ കബരീഭരം
> ഹസ്തപങ്കജലസൽപ്രതോദമധിചിത്തമസ്തു മമ പാർത്ഥസാ-
> രഥ്യകേളിലളിതം മനോജ്ഞമൊരു വസ്തു യാദവ കുലോത്ഭവം.” (4)
> “മൂടുമാറു ഭുവനം തുരംഗരജസാ പതംഗജമനോബലം
> വാടുമാറു ജയമീടുമാറു വിജയന്നു വിക്രമപയോനിധേഃ
> പേടിപൂണ്ട പടതോറ്റു മാറ്റലരതീവ നൂറ്റവർകളന്നുമേ-
> റ്റോടുമാറരിയ തേർകടാവിന പുരാണധാമ കലയാമഹേ.” (5)
> “പീലി ചിന്നിവിരിയുന്ന വേണിയിൽ മറഞ്ഞ കോമളമുഖാബ്ജമാ-
> ലോലഹാരനവഹേമസൂത്രവനമാലികാമകരകുണ്ഡലം
> ഫാലബാലമതിമേലണിഞ്ഞ കമനീയഘർമ്മകണികാങ്കുരം
> കോലമഞ്ചിതരഥം ഗതം ജയതി ജൈഷ്ണവം കിമപി വൈഷ്ണവം. (6)

സംസ്കൃതസ്തോത്രങ്ങൾ

ഇവ പ്രായേണ അകാരാദിക്രമത്തിലാണ് രചിച്ചിരിക്കുന്നത്. ഒരു സ്തോത്രം ചുവടേ ചേർക്കാം:

> “കഞ്ജവിലോചന കമനീയാനന കല്മഷനാശന ശൗരേ!
> കാളിയദമന കളായമനോഹര കലിമലനിരസന ശൗരേ!
> കിങ്കിണിനൂപുരകങ്കണഭൂഷണരിംഖണശീല മുരാരേ!
> കീർത്തിവിതാനവിശോധിതഭുവന വിരക്തിവിധായക ശൗരേ!
> കുവലയദളകളകോമളതനരുചിമേളിതഭുവന മുരാരേ!

കൂജിതകളമുരളീരവമോഹിതനഗമൃഗഖഗകുല ശൗരേ!
കൃഷ്ണ കൃപാലയ കൃപണജനാശ്രയ ഖലജനദഹന മുരാരേ!
ക്ലൃപ്തവിലാസവിശേഷവിനിർമ്മിതകൃത്രിമഗോവൃഷശൗരേ!
കേശിനിഷൂദന കേശവ മുരഹര കേളിവിമോഹന ശൗരേ!
കൈതവഹൃതനവനീത ജനാർദ്ദന കൈവല്യപ്രദ ശൌരേ!
കോമളകുവലയനീലകളേബര കോകിലഭാഷണ ശൗരേ!
കൌതുകവിരചിതഗോപവിഡംബന കൈതവശീല മുരാരേ!
കംബുഗദാധര കാമഫലപ്രദ കമ്രമുഖാംബുജ ശൗരേ!
കർക്കശഭയഹര ദുഷ്ടതനാശന ഗർഗ്ഗപുരോഹിത ശൗരേ!
മാധവ മാധവ മദനമനോഹര വാമപുരേശ്വര ശൗരേ!

ഇതുപോലെ

"പത്മനാഭ പരാപരേശ്വര പങ്കജാക്ഷ നമോസ്തു തേ,
പശുപയുവതിഭിരമിതവിഹൃതിഭിരർച്ചിതായ നമോസ്തു തേ,
വാസുദേവ നമോസ്തു തേ വാമനിലയപതേ."

എന്നും

"നാരായണ ജയ നാരായണ ജയ
നാരായണ ജയ നാരായണ ജയ
അമലകമലദലലോചന ജയ ജയ
ആനന്ദരൂപ മനോഹര ജയജയ
ഇന്ദിരാരമണ മുകുന്ദ ജയ ജയ
ഈശ്വര മുരഹര ശാശ്വത ജയ ജയ!"

എന്നും

"കല്മഷവനദഹന വാസുദേവ-ജയ-ചിന്മയ ജഗന്മംഗലവാസുദേവ!
കാളിന്ദീതടവിഹാര വാസുദേവ-ജയ-കാളിയമദദമന വാസുദേവ!"

എന്നും

"കൃഷ്ണ രാമ കൃഷ്ണ രാമ കൃഷ്ണ രാമ കൃഷ്ണ രാമ കൃഷ്ണ രാമ
കൃഷ്ണ രാമ കൃഷ്ണ രാമ കൃഷ്ണ പാഹിമാം
കൃഷ്ണ രാമ പരമപുരുഷ വൃഷ്ണിവംശതിലക വരദ
ജിഷ്ണുസൂത ദനുജശമന കൃഷ്ണ പാഹി മാം"

എന്നും പല രീതികളിൽ വേറെയും ചില സംസ്കൃതസ്തോത്രങ്ങൾ പൂന്താനത്തിന്റെ വാങ്മയങ്ങളായുണ്ട്.

മണിപ്രവാളവൃത്തശാസ്ത്രം

മണിപ്രവാളവൃത്തങ്ങളെപ്പറ്റി പ്രതിപാദിക്കുന്ന ഒരു ശാസ്ത്രഗ്രന്ഥത്തിലെ ഒന്നുരണ്ടോലകളുടെ നഷ്ടശിഷ്ടങ്ങൾ ഞാൻ കണ്ടിട്ടുണ്ട്. ഗ്രന്ഥകാരൻ ആരെന്നറിവില്ല. ലക്ഷണം സംസ്കൃതത്തിലും ലക്ഷ്യശ്ലോകങ്ങൾ മണിപ്രവാളത്തിലുമാണ് ഘടിപ്പിച്ചിട്ടുള്ളത്. ലക്ഷണം ആദ്യന്തം വൃത്തരത്നാകരത്തിൽ നിന്ന് ഉദാഹരിച്ചിരിക്കുന്നു.

ഉദാഹരണങ്ങൾ കരുമത്തിൽ ഉണിച്ചിരിതേവി എന്നൊരു നായികയെ വർണ്ണിച്ചിട്ടുള്ളവയുമാണ്. അവ ആചാര്യൻതന്നെ നിർമ്മിച്ചു ചേർത്തിരിക്കുന്നു. സ്ഥലത്തെ ശ്രീപരമേശ്വരനാണ് അദ്ദേഹത്തിന്റെ ഇഷ്ടദേവത. ആ സ്ഥലം ഏതെന്നു മനസ്സിലാകുന്നില്ല. അവിടുത്തെ ദേവൻ ശിവനാണ്. പ്രസ്തുതഗ്രന്ഥത്തിന്റെ ആവിർഭാവം എട്ടാം ശതകത്തിലായിരിക്കണം. മൂന്നു ശ്ലോകങ്ങൾ ഉദ്ധരിക്കാം.

മംഗലാചരണം:

“സുരതടിനീതരംഗമലയും തലയോടുമഹീന്ദ്രമാലയും
പുരിചിടയിൽക്കലർന്നു വിലസും തുഹിനാംശുകിശോരശേഖരം
ദുരിതഭരോപശാന്തി വരുവാൻ ഭുവനാശ്രയമാശ്രയാമി ഞാൻ
പരിചൊടു കൂടൽമേവുമഗജാരമണം കരുണാമൃതാംബുധിം.”

പൃഥ്വീവൃത്തം:

“ജസൗ ജസലയാ വസുഗ്രഹയതിശ്ച പൃഥ്വീ ഗുരുഃ”
“കുലഞ്ഞ വിനയേന ചാഞ്ഞലർ ചൊരിഞ്ഞ വേണീഭരം,
വിളഞ്ഞ പുളകേന തോഞ്ഞുടൽ നിറഞ്ഞ ഘർമ്മോൽകരം,
അലിഞ്ഞ മനകാമ്പു നിൻമദനവിഭ്രമം കാൺമനോ,
തെളിഞ്ഞു കരുമത്തിൽ മേവിന വിശാലനീലേക്ഷണേ.”

ശിഖരിണീവൃത്തം:

“രസൈ രുദ്രൈശ്ഛിന്നാ യമനസഭലാ ഗശ്ശിഖരിണീ”
“മതിക്ഷോഭം പാർമേൽ നിഖിലതരുണാനാം വിളയുമാ-
റിതക്ഷീണശ്രീപൂണ്ടുദയതി കലാനായകനയം
മതുച്ചൊല്ലാർമൗലേ! സുമുഖി കരുമത്തിൽക്കമനി! കാൺ
കതിർത്തെന്താർവാണൻ വികിരതി ശരാ, നെന്തു ശരണം?”

ഈ ഉദാഹരണശ്ലോകങ്ങൾ അത്യന്തം രസനിഷ്യന്ദികളാണെന്നു പറയേണ്ടതില്ലല്ലോ.

മഴമംഗലത്തു ശങ്കരൻനമ്പൂരി, കാലദീപകം ബാലശങ്കരം

ശങ്കരൻനമ്പൂരിയുടെ പതിമ്മൂന്നു ജ്യോതിഷകൃതികളെക്കുറിച്ച് ഇരുപത്തേഴാമധ്യായത്തിൽ സൂചിപ്പിട്ടുണ്ട്. അവയിൽ പരമപ്രധാനമായ ഗ്രന്ഥം കാലദീപകം ബാലശങ്കരമാകുന്നു. സ്വകീയമായ കാലദീപകപദ്യാവലിയുടെ വിവൃതിയാണ് കാലദീപകം ബാലശങ്കരമെന്നു ചിലർ ഊഹിക്കുന്നു.

“ധാത്രീ യൽകരസമ്പർക്കാൽ സഗ്രഹർക്ഷാ വിരാജതേ
തസ്മൈ സർവാത്മനേ/ജായ ഭാസ്കരായ നമോ നമഃ”

എന്ന ശ്ലോകം ഈ രണ്ടു ഗ്രന്ഥങ്ങളിലുമുണ്ട്. അതുപോലെതന്നെയാണ് ഗ്രന്ഥാവസാനത്തിൽ ‘അസ്തി ശോണാചലഗ്രാമ’ ഇത്യാദി പദ്യങ്ങളും.

“നത്വാ വിഘ്നേശ്വരം വാചം ഗുരൂംശ്ചാഥ കരോമ്യഹം
ശുഭകർമ്മസു ബാലാനാം കാലജ്ഞാനായ ദീപകം.
ക്ഷമിപ്പരത്രേ സാധുക്കളിഹ വിദ്യാബ്ധിപാരഗാഃ
മറ്റുള്ളവർ ചിരിച്ചാലുമെന്തു ചേതം നമുക്കതിൽ?”

. . . .
"പന്നിക്കുഴി കുഴിപ്പാനും സംഗ്രഹക്രയവിക്രയേ
നിറയ്പാൻ കുടിവെപ്പാനും നന്നല്ലോ ഗുളികോദയം
ചൊല്ലാത മിക്കവററിന്നുമൂൺനാളും വേലിയേററവും
കൊള്ളുന്നു, തത്ര വർജ്ജ്യന്തേ പാപവാരോദയാദികാഃ

എന്നീ ശ്ലോകങ്ങൾ പദ്യാവലിയിൽ കാണുന്നുമുണ്ട്.

ശങ്കരൻനമ്പൂരിക്കു ബാലശങ്കരൻ എന്നു പേരുണ്ടായിരുന്നില്ല. ബാലപദം അദ്ദേഹം ഔദ്ധത്യപരിഹാരത്തിന്നായും ബാലശിക്ഷോപയുക്തമെന്നു വ്യഞ്ജിപ്പിക്കുന്നതിനായും തന്റെ ഗ്രന്ഥങ്ങളുടെ പേരുകളോടുകൂടി ഘടിപ്പിച്ചിരിക്കുന്നു എന്നുള്ളതാണ് വസ്തുതത്വം. 'തുമ്പതിങ്കളോടു' ഇത്യാദി വന്ദന ശ്ലോകത്തിൽ 'ബാലകായമേ' എന്ന് അദ്ദേഹം തന്നെപ്പറ്റി പരാമർശിച്ചിരിക്കുന്നതു നോക്കുക. 'ബാലായാസ്മൈ വിധാസ്യാമി' എന്നു പഞ്ചബോധാർത്ഥദർപ്പണത്തിൽ ഒരു കുറിപ്പുകാണുന്നതിൽനിന്ന് അത് ഏതോ ബാലനുവേണ്ടി രചിച്ചതാണെന്നു വെളിപ്പെടുന്നു. "തുമ്പതിങ്കളൊടു. . . ബാലകായപൊഴുതൊട്ടു ഭാഷയായ്" എന്നും "ധാത്രീ യൽക്കരസമ്പർക്കാൽ" എന്നുമുള്ള പദ്യങ്ങൾക്കുമേൽ

"വന്ദേ ഗിരീശം ഗിരിജാസമേതം
കൈലാസശൈലേന്ദ്രഗുഹാഗൃഹസ്ഥം
അങ്കേ നിഷണ്ണേന വിനായകേന
സ്കന്ദേന ചാത്യന്തസുഖായമാനം."

"കരോമി വാചാം നത്വാഹം ഗുരുഞ്ച പരമേശ്വരം
ശുഭകർമ്മസു ബാലാനാം കാലജ്ഞാനായ ദീപകം"

എന്ന പദ്യങ്ങളും ഗ്രന്ഥാരംഭത്തിൽ കാണ്മാനുണ്ട്.

ഇതിൽ സ്മരിക്കുന്ന പരമേശ്വരൻ വാഴമാവേലി പരമേശ്വരൻപോററിയാണ്. ഭാരതത്തിലെ മഹർഷിവര്യന്മാരുടേയും കേരളത്തിലെ പൂർവാചാര്യന്മാരുടേയും മതങ്ങളെ ധാരാളമായി ഉദ്ധരിച്ചും ശാസ്ത്രസിദ്ധാന്തങ്ങളെ കൂലങ്കഷമായി ചർച്ചചെയ്തും സ്വാഭിപ്രായം ആവശ്യമുള്ള സ്ഥലങ്ങളിൽ സോപപത്തികമായി സ്ഥാപിച്ചുമാണ് ശങ്കരൻ കാലദീപകം രചിച്ചിരിക്കുന്നത്. താൻതന്നെ ഭാഷയിൽ ചൊല്ലീട്ടുണ്ട് എന്നു പറഞ്ഞു് അങ്ങുമിങ്ങും ചില ആനുഷ്ടുഭശ്ലോകങ്ങളും ചേർത്തിരിക്കുന്നു. പ്രസ്തുത ഗ്രന്ഥം മൂന്നു ഭാഗങ്ങളായിട്ടാണു രചിച്ചിരിക്കുന്നത്. ആദിമഭാഗത്തിൽ മുഹൂർത്തദോഷങ്ങളെപ്പററിയും മധ്യമഭാഗത്തിൽ ഷോഡശകർമ്മങ്ങളുടെ മുഹൂർത്തങ്ങളെപ്പററിയും അന്തിമ ഭാഗത്തിൽ ദേവപ്രതിഷ്ഠ, ഗൃഹനിർമ്മാണം; കൂപഖനനം, ശസ്ത്രബന്ധം, അസ്ഥിസഞ്ചയനാദികർമ്മങ്ങൾ, വസനധാരണം, യാത്ര, ഔഷധസേവനം, വൃക്ഷയുഗനിക്ഷേപണം, കൃഷി, ബീജാവാപം, വൃക്ഷാദിസംസ്ഥാപനം, ധാന്യവൃദ്ധി എന്നിങ്ങനെ വിവിധകാര്യങ്ങൾക്കുള്ള മുഹൂർത്തങ്ങളെപ്പററിയും പ്രതിപാദിക്കുന്നു. ആകെ അൻപത്തൊന്ന് അധ്യായങ്ങളുണ്ട്. ചുരുക്കത്തിൽ, മുഹൂർത്തസംബന്ധമായി ഇതിൽ ആചാര്യൻ സ്പർശിച്ചിട്ടില്ലാത്ത വിഷയങ്ങൾ വിരളമാണെന്നുതന്നെ പറയാം. ശങ്കരന്റെ ഗദ്യത്തിന് ഒരു ശാസ്ത്രീയഭംഗി പ്രത്യേകമായുണ്ട്. ഏതാനും ചില പംക്തികൾകൊണ്ട് ഇതു വ്യക്തമാക്കാം:

"ഇനി സൗരംകൊണ്ടു പതിനാറു തികയുന്നേടം നിശ്ചയിച്ചറിവാനുപായം. പതിനാറു തികയുന്ന ആട്ടപ്പിറന്നാൾ വരുന്ന തിങ്ങളിൽ ഇവന്റെ ജന്മകാലത്തിങ്കലേ ആദിത്യസ്ഫുടംപോലെതന്നെ ആദിത്യസ്ഫുടം വരുന്ന യാതൊരിക്കൽ, അപ്പോൾ

സൗരംകൊണ്ടു പതിനാറു തികയുന്നു. ഇങ്ങനെ. എന്നാൽ ആട്ടപ്പിറന്നാൾ കാണു മ്പോൾ പതിനേഴു തുടങ്ങി സൗരംകൊണ്ടു കാണുമ്പോൾ പതിനാറു തികഞ്ഞതുമി ല്ല എന്നുവരുന്നേടവും സൗരംകൊണ്ടു പതിനേഴുതുടങ്ങി ആട്ടപ്പിറന്നാൾ കൊണ്ട് പതിനാറു തികഞ്ഞതുമില്ല എന്നുവരുന്നേടവും, ഇവരണ്ടേടത്തും, ഗോദാനവും കൊ ള്ളാമോ എന്നു പെരികേ പലരോടും ചോദിക്കണം. അതോ ഒരാണ്ടു തികയുന്ന ആട്ടപ്പിറന്നാൾ നക്ഷത്രഹോമം കാലംകൂട്ടുക എന്നുണ്ടൊരു പക്ഷം; പതിമൂന്നാം പിറന്നാൾക്കു കാലം കൂട്ടുക എന്നുമുണ്ടൊരു പക്ഷം."

മുഹൂർത്തപദവീ ബാലശങ്കരം

ഇതു മാത്തൂർ നമ്പൂരിയുടെ മുപ്പത്താറു പദ്യങ്ങൾമാത്രമടങ്ങിയ മുഹൂർത്തപദവിക്കു ശങ്കരൻനമ്പൂരി രചിച്ച ഗദ്യവ്യാഖ്യാനമാകുന്നു. ഈ വ്യാഖ്യാനംകൊണ്ടു മൂലഗ്രന്ഥ ത്തിനു പ്രസിദ്ധി വർദ്ധിച്ചിട്ടുണ്ട്. പ്രസ്തുത ഗ്രന്ഥവും മൂന്നു പരിച്ഛേദങ്ങളായി വിഭജിക്ക പ്പെട്ടിരിക്കുന്നു. ഒന്നാമത്തേതായ ദോഷപ്രകരണത്തിൽ ഏഴും, രണ്ടാമത്തേതായ ഷോഡശക്രിയാമുഹൂർത്തപ്രകരണത്തിൽ പതിനേഴും മൂന്നാമത്തേതായ പ്രതിഷ്ഠാ ദിമുഹൂർത്തപ്രകരണത്തിൽ പതിന്നാലും പദ്യങ്ങൾ അന്തർഭവിച്ചിരിക്കുന്നു. കാലദീ പകത്തിലേയും മുഹൂർത്തപദവിയിലേയും വിഷയം ഒന്നുതന്നെയാണെന്ന് ഇതിൽ നിന്നു കാണാവുന്നതാണ്. മുഹൂർത്തപദവീബാലശങ്കരവും സാമാന്യം വിസ്തൃതമാ ണ്.

ലഘുഭാസ്കരീയവ്യാഖ്യ ബാലശങ്കരം

'എന്റെ വാഴമാവേലിക്കു നമസ്കാരം' എന്നും 'തുമ്പതിങ്കളൊടു. . . ബാലകായ ഗണി തങ്ങൾ ഭാഷയാ ചൊല്ലുവാനിഹ തുണയ്ക്കതാകമേ' എന്നുള്ള ശ്ലോകവും ഈ വ്യാ ഖ്യാനത്തിലും കാണുന്നു. ഒടുവിൽ "ഇതി പരമേശ്വരപ്രിയശിഷ്യേണ ശങ്കരേണ വി രചിതേ ലഘുഭാസ്കരീയവ്യാഖ്യാനേ ബാലശങ്കരനാമ്നി" എന്ന് ഓരോ അധ്യായാവ സാനത്തിലും കുറിപ്പുണ്ട്. 'തുമ്പതിങ്കളൊടു' എന്ന പദ്യം കഴിഞ്ഞ്

> "ബാലാനാം ഭാസ്കരീയാർത്ഥം തെളിയുമ്മാറു ചൊല്ലുവാൻ
> വാണിമാതെങ്ങൾനാവിന്മേൽ വിളയാടുക സാംപ്രതം
> ഭാസ്കരാദീൻ വണങ്ങീട്ടു ഗുരുഞ്ച പരമേശ്വരം
> ചെറുതൊട്ടെഴുതുന്നുണ്ടു ഭാസ്കരീയത്തിലെപ്പൊരുൾ"

എന്നീ പദ്യങ്ങൾ ചേർത്തിരിക്കുന്നു. പിന്നെ "അവിടെ ഗണിതത്തിന്നു ഭാസ്കരീയമാ കുന്ന തന്ത്രത്തെ ചമയ്പാൻ തുടങ്ങുന്ന ആചാര്യൻ അവിഘ്നപരിസമാപ്ത്യാദിപ്രയോജ നസിദ്ധ്യർത്ഥമായിട്ട് ഇഷ്ടദേവതാനമസ്കാരത്തെ ചെയ്യുന്നു" എന്ന പീഠികയോടുകൂ ടി ഗ്രന്ഥം പുരോഗമനം ചെയ്യുന്നു.

പഞ്ചബോധം ബാലശങ്കരം

പഞ്ചബോധാർത്ഥ ദർപ്പണം, പഞ്ചബോധം, ഗണിതസാരം ഇവ മൂന്നും പഞ്ചബോ ധത്തെ അടിസ്ഥാനപ്പെടുത്തിയുള്ള ഗ്രന്ഥങ്ങളാണ്. ഗണിത സാരത്തിനു പഞ്ച ബോധഗണിതസാരം എന്നും പേരുണ്ട്. പഞ്ചബോധവും 'തുമ്പതിങ്കളൊടു' എന്ന പദ്യത്തിൽ ആരംഭിക്കുന്നു.

> “ബാലാനാം പഞ്ചബോധാർത്ഥം തെളിയുമ്മാറു ചൊല്ലുവാൻ
> വാണിമാതെങ്ങൾനാവിന്മേൽ വിളയാടുക സർവ്വദാ.
> ഭാസ്കരാദീൻ വണങ്ങീട്ടു ഗുരുഞ്ച പരമേശ്വരം
> ചെറുതൊട്ടെഴുതുന്നുണ്ടു പഞ്ചബോധക്രിയാക്രമം.”

എന്നിങ്ങനെയുള്ള സരസ്വതീവന്ദനവും പ്രതിജ്ഞാവാക്യവും പ്രസ്തുത ഗ്രന്ഥത്തിലുണ്ട്. പഞ്ചബോധാർത്ഥദർപ്പണത്തിൽ ‘തുമ്പതിങ്കളൊട്ടു’ എന്നും, ‘ബാലാനാം പഞ്ചബോധാർത്ഥം’ എന്നും മറ്റുമുള്ള പദ്യങ്ങൾക്കുമേൽ

> “ശ്രീസൂര്യാദീൻ നമസ്കൃത്യ ഗുരുഞ്ച പരമേശ്വരം
> ബാലായാസ്മൈ വിധാസ്യാമി പഞ്ചബോധാർത്ഥദർപ്പണം.
> സർവേഷാം ജ്യോതിഷാമാദ്യം നമസ്കൃത്യ ദിവാകരം
> ലഘൂകൃത്യ വിധാസ്യാമി വ്യതീപാതാദിബോധനം”

എന്നുമുള്ള പദ്യങ്ങളും കാണാവുന്നതാണ്. അയനചലനാദി ഗണിതത്തിലും ‘തുമ്പതിങ്കളൊട്ടു’ എന്ന പദ്യം കാണുന്നു.

> “മേഷാദൗ പകലേറുന്നു; രാവന്നത്ര കുറഞ്ഞുപോം;
> തുലാദൗ രാത്രിയേറുന്നു; പകലന്നു കുറഞ്ഞുപോം.”

എന്ന സുപ്രസിദ്ധമായ ശ്ലോകം ഗണിതസാരത്തിലുള്ളതാണ്.

ചന്ദ്രഗണിതക്രമം

> “ഗജാനനം തഥാ വാണീം ഗുരുഞ്ച പരമേശ്വരം
> ഭക്ത്യാ സംവന്ദ്യ സൂര്യാദീൻ ചന്ദ്രസ്യ ഗണിതക്രമം
> ഭാഷയായിട്ടു വക്ഷ്യാമി ബാലാനാമറിവാനഹം”

എന്ന് ഈ ഗ്രന്ഥത്തിൽ ആചാര്യൻ പ്രതിജ്ഞചെയ്യുന്നു.

ഭാഷാസംഗ്രഹം

> “തുമ്പയും തിങ്കളും ചൂടിന്റപ്പന്റേ മുൻപിലേ മകൻ
> മമാനമുഖമുള്ളപ്പനകലെപ്പോക്കുകാപദഃ
> വക്ഷ്യേ നമസ്കരിച്ചിട്ടു വിഖ്യാതം ഭൂതനാഥനെ
> ബാലാനാം പൊഴുതുംമാത്രം ഭാഷാസംഗ്രഹമിത്യഹം”

എന്നിങ്ങനെയാണ് ഈ ഗ്രന്ഥം ആരംഭിക്കുന്നത്.

പ്രശ്നസാരം

എന്നൊരു കൃതി കണ്ടിട്ടുണ്ട്. അതിൽ സംസ്കൃതശ്ലോകങ്ങളും ഭാഷാഗദ്യവും ഉൾപ്പെടുന്നു. ആകെ നാലധ്യായങ്ങൾ മാത്രമേ കിട്ടീട്ടുള്ളു. അവയിൽ ആയുസ്സ്, വിവാഹം, സന്തതിലാഭങ്ങൾ ഇവയെപ്പറ്റി യഥാക്രമം പ്രതിപാദിക്കുന്നു. സംസ്കൃതശ്ലോകങ്ങൾ പ്രായേണ ഉദ്ധരിച്ചിരിക്കുന്നത് ഉഴുത്തിര വാരിയരുടെ വിവരണത്തിൽനിന്നാണ്. ‘ഇതി ശങ്കരവിരചിതേ പ്രശ്നസാരേ’ എന്നൊരു കുറിപ്പു ഗ്രന്ഥാവസാനത്തിൽ കാൺമാനുമുണ്ട്.

ജാതകക്രമം

ജാതകമെഴുതേണ്ട രീതി വിവരിക്കുന്ന ഒരു ഗ്രന്ഥമാണ് ജാതകക്രമം. അതിൽ പദ്യവും ഗദ്യവും ഇടകലർത്തീട്ടുണ്ട്. ജാതകക്രമത്തിൽ ആദിത്യവന്ദനത്തിനുമേൽ

> "ഗണേശ്വരനെ വന്ദിച്ചേൻ ഗുരുഞ്ച പരമേശ്വരം
> വാണിമാതിനെയും നത്വാ ചൊല്ലുന്നേൻ ജാതകക്രമം"

എന്നൊരു ശ്ലോകമുള്ളതിൽനിന്നു മഴമംഗലത്തു ശങ്കരൻനമ്പൂരിതന്നെയാണ് അതിന്റെ പ്രണേതാവ് എന്നു നിർണ്ണയിക്കാം.

> "ശ്ലോകം മുൻതൊട്ടു നാൾ പിന്നെ രാശിയും നാമധേയവും
> ആദിത്യാദിസ്ഫുടം സർവം ഭാഷയിൽക്കലിനാൾ പുനഃ
> ഭാഷാവ്യാഴം തഥാ കൊല്ലം മാസത്തിൽച്ചെന്ന തീയതി
> ആഴ്ച നാൾ പക്കവും രാശി രാശിയിൽച്ചെന്ന ഭാഗകൾ
> ഷഡ്വർഗ്ഗം നാളിലേ നാഡി ചന്ദ്രവേല പുനഃ ക്രിയ
> അവസ്ഥ പക്കം കരണം മൃഗം വൃക്ഷഞ്ച പക്ഷിയും
> ഭൂതം ഗണം തഥാ യോനി ദേവതാ രവി നിന്നെടം
> തൽഫലം നിത്യയോഗഞ്ച വൈനാശികനാവാംശകം
> ഭാഷാഗ്രഹസ്ഥിതിം വക്ഷ്യേ യോഗഞ്ചാഷ്ടകവർഗ്ഗവും"

എന്ന് ആചാര്യൻ പ്രതിജ്ഞ ചെയ്യുന്നു. വരാഹമിഹിരന്റെ ഹോരയെ ഉപജീവിച്ചാണ് ഗ്രന്ഥം രചിച്ചിരിക്കുന്നത്.

ജാതകസാരം

ജാതകസാരം എന്ന പേരിലും നാലധ്യായത്തിൽ ഒരു ഗ്രന്ഥമുണ്ട്. "ഇതി ശങ്കരവിരചിതേ ജാതകസാരേ" എന്ന് അതിലും ഗ്രന്ഥകാരകസൂചകമായ ഒരു വാചകം കാണുന്നു.

കരണസാരക്രിയാക്രമം

കേളല്ലൂർ ചോമാതിരിയുടെ ശിഷ്യനായ ഒരു ദൈവജ്ഞന്റെ കരണസാരം എന്ന കൃതിയെപ്പറ്റി ഇരുപത്തൊന്നാമധ്യായത്തിൽ പ്രസ്താവിച്ചിട്ടുണ്ടല്ലോ. ആ ഗ്രന്ഥത്തിന്റെ ഒരു സംക്ഷേപമാണ് കരണസാരക്രിയാ ക്രമം. അതിനു കരണസാരം ഭാഷയെന്നും പേരുണ്ട്.

> "ഭാസ്കരാദീൻ വണങ്ങീട്ടു ഗുരും സ്കന്ദം മഹേശ്വരം
> ചുരുക്കീട്ടെഴുതുന്നേൻ ക-രണസാരക്രിയാക്രമം"

എന്നതാണ് അതിലെ വന്ദനശ്ലോകം. ഒടുവിൽ

> "വ്യാഖ്യാമേതാം മന്ദബോധാർത്ഥമസ്യാഃ
> പൂർവൈരുക്താം ഗോളവിദ്ഭിർവിദഗ്ദ്ധൈഃ
> ഏതാം ഗോളാലോകനേ ദർപ്പണാഭാം
> സുവ്യക്താർത്ഥാമാലിഖം ശങ്കരോഹം"

എന്നൊരു പ്രണേതൃവ്യഞ്ജകമായ ശ്ലോകവും കാൺമാനുണ്ട്.

ശങ്കരൻനമ്പൂരിയെപ്പോലെ പ്രാമാണികനും പണ്ഡിതമൂർദ്ധന്യനുമായ ഒരു ദൈവജ്ഞൻ തന്റെ ജ്യോതിഷകൃതികളെല്ലാം ഭാഷയിലെഴുതാമെന്നുവെച്ചതു തലക്കുളത്തു ഭട്ടതിരി, ആലത്തൂർ പരമേശ്വരൻനമ്പൂരി മുതലായ പൂർവസൂരികളുടെ ഗ്രന്ഥങ്ങൾ സംസ്കൃതാനഭിജ്ഞന്മാരും ജ്യോതിശ്ശാസ്ത്രജിജ്ഞാസുക്കളുമായ കേരളത്തിലെ സാമാന്യജനങ്ങൾക്ക് അനധിഗമ്യങ്ങളാകയാൽ അക്കൂട്ടർക്കു പ്രയോജകീഭവിക്കണമെന്നുള്ള സദുദ്ദേശത്തെ പുരസ്കരിച്ചാണെന്നുള്ളതിനു സംശയമില്ല. ആ ഉദ്ദേശ്യം പരിപൂർണ്ണമായി ഫലിച്ചിട്ടുമുണ്ട്. മഴമംഗലത്തോട് അവർക്കുള്ള കടപ്പാട് അപരിമേയമാണ്. അദ്ദേഹം ഭാവിയെപ്പറ്റി ഗണിക്കുവാൻ അത്യന്തം വിദഗ്ധനായിരുന്നുവത്രേ. ഒരിക്കൽ ചെങ്ങന്നൂർ ഇടമനപ്പണ്ടാരത്തിലേ ഇല്ലത്തിൽ ഒരു ചോറൂണടിയന്തിരമുണ്ടായിരുന്നു. മഴമംഗലം പെരുവനത്തുനിന്നു വാഴമാവേലിയെ കാണാൻ ചെന്നപ്പോൾ അദ്ദേഹം ഇടമനയില്ലത്തിൽ ആ അന്നപ്രാശനം സംബന്ധിച്ചു ബദ്ധപ്പെട്ടുകൊണ്ടിരിക്കയായിരുന്നു എന്നറിഞ്ഞു. ചില പോറ്റിമാർ അങ്ങോട്ടു ക്ഷണിച്ചപ്പോൾ അന്ന് അന്നപ്രാശനമുണ്ടാവില്ലെന്നു മഴമംഗലം പ്രവചനംചെയ്കയും വാസ്തവത്തിൽ മുഹൂർത്തമടുത്തപ്പോൾ കുളിപ്പിച്ചുകൊണ്ടുവന്ന കുഞ്ഞു കൈതെറ്റി നടുമുറ്റത്തുള്ള കൽത്തളത്തിൽ വീണു തൽക്ഷണംതന്നെ സിദ്ധിക്കുകയാൽ അടിയന്തിരം മുടങ്ങുകയും ചെയ്തു. അനന്തരം വാഴമാവേലി മഴമംഗലത്തെ വിളിച്ച് ഇടമനമഠത്തിലേക്കു കൊണ്ടുപോകുകയും അവിടെ വിലപിച്ചുകൊണ്ടിരുന്ന പണ്ടാരത്തിലേക്ക് അടുത്ത കൊല്ലത്തിൽ ഒരു ഉണ്ണി ഉണ്ടാകുമെന്നു പറഞ്ഞു് ആ കാർത്താന്തികൻ അദ്ദേഹത്തെ സമാധാനപ്പെടുത്തുകയും ചെയ്തു. ആ ജാതകം അപ്പോൾത്തന്നെ ഗണിച്ചെഴുതിക്കൊടുത്തു; ഭാവി അതനുസരിച്ചുതന്നെ ദൃഷ്ടമാകുകയും ചെയ്തു. ഇതും അദ്ദേഹത്തെപ്പറ്റി പ്രചുരപ്രചാരങ്ങളായുള്ള പല ഐതിഹ്യങ്ങളിൽ ഒന്നാണ്.

ഈഞ്ചക്കഴ്വാ മാധവൻനമ്പൂരി

'പ്രശ്നസാരം' എന്നു പ്രസിദ്ധമായ ഒരു ജ്യോതിഷഗ്രന്ഥമുണ്ട്. അതു പതിനാറദ്ധ്യായങ്ങളിൽ ഭാഷാശ്ലോകങ്ങളെക്കൊണ്ടു നിബന്ധിക്കപ്പെട്ടിരിക്കുന്നു.

ഗ്രന്ഥകാരനും കാലദേശങ്ങളും

താഴെ ഉദ്ധരിക്കുന്ന പദ്യങ്ങളിൽ നിന്നു പ്രശ്നസാരത്തിന്റെ നിർമ്മാതാവു വടക്കൻ തിരുവിതാംകൂറിൽ മൂവാറ്റുപുഴത്താലൂക്കിൽപ്പെട്ട രാമമംഗലത്ത് ഈഞ്ചക്കഴ്വാ ഇല്ലത്തെ മാധവൻനമ്പൂരിയാണെന്നു വ്യക്തമാകുന്നു.

> "മാധവീയമിതു ഭാഷഭൂഷണം
> മാധവേന രചിതം മനോഹരം
> മന്നിലില്ലയിതു പദ്യഭാഷയായ്
> മുന്നിലെന്നതറിയേണമേവരും."

> "പ്രശ്നം വയ്ക്കും ജ്യോതിഷാണാം തമുക്ക-
> ത്തൊക്കെക്കണ്ടിട്ടായതിൽച്ചൊന്നവണ്ണം
> ഈഞ്ചക്കഴ്വാ മാധവൻ പദ്യമാക്കി-
> ബ്ഭാഷാപ്രശ്നം ചൊന്നതീവണ്ണമല്ലോ."

> "തങ്ങൾതങ്ങളുടേ ദേശത്തിങ്കൽ മാനം വരേണ്ടുകിൽ
> വിഷുവച്ഛായ വച്ചിട്ടു വ്യംഗുലങ്ങളതാക്കണം.

രാമമംഗലദേശത്തു സുനേത്രം പേരതായതു്
ഇലിയും തീയതീംപോലെ മുടക്കീട്ടതു വയ്ക്കണം."

രാമമംഗലത്തുക്ഷേത്രത്തിൽ ഇന്നും നിലനിന്നുപോരുന്ന വാരപ്പതിവുകളിൽ ഈഞ്ചക്കഴ്ഛാ ഇല്ലംവകയായും ചില പതിവുകൾ ഉണ്ടെന്നറിയുന്നു.

"എഴുന്നൂറ്റൊരുപത്തെട്ടാമതു കൊല്ലമതായ നാൾ
വരുന്ന വിഷുവത്താവതത്വം കല്യബ്ദമായതു്."

എന്ന ശ്ലോകം പ്രസ്തുതകൃതിയുടെ രചന കൊല്ലം 718-ആണ്ടിടയ്ക്കാണെന്നുള്ളതിനു ഗമകമാകുന്നു.

ഗ്രന്ഥത്തിന്റെ സ്വരൂപം

ഇദംപ്രഥമമായി ഭാഷാപദ്യങ്ങളിൽ വിരചിതമായ ജ്യോതിഷഗ്രന്ഥം പ്രശ്നസാരമാണെന്നു കവി പറയുന്നതു ശരിയല്ല. താമരനല്ലൂർഭാഷയും മറ്റും ഇതിനു വളരെ മുമ്പുള്ളതാണല്ലോ. അദ്ദേഹത്തിനു സംസ്കൃതത്തിൽ വലിയ പാണ്ഡിത്യമോ കവിതയിൽ പറയത്തക്ക വാസനയോ ഉണ്ടായിരുന്നില്ല. (തമുക്കത്തു്) തമിഴ്ക്കത്തു്, അതായതു തമിഴിലെ ജ്യോതിഷഗ്രന്ഥങ്ങളെയാണ് താൻ ഉപജീവിക്കുന്നതെന്നു ഗ്രന്ഥകാരൻ പറയുന്നുണ്ടെങ്കിലും വരാഹഹോരയിലും അദ്ദേഹം നിഷ്ണാതനായിരുന്നു എന്നുള്ളതിനു പര്യാപ്തമായ ലക്ഷ്യമുണ്ടു്. അദ്ദേഹത്തിന്റെ ഗുരുനാഥൻ ഗോവിന്ദമംഗലത്തു നമ്പിയായിരുന്നു എന്നു്

"ഹോരാർത്ഥമായതുപദേശമെനിക്കു തന്നു
ഗോവിന്ദമംഗലമതായതു നമ്പിതന്നെ"

എന്ന പദ്യത്തിൽ പറഞ്ഞിരിക്കുന്നു. വേറേയും തന്റെ സമകാലികന്മാരായ ജ്യോതിർവിത്തുകളെ അദ്ദേഹം സ്മരിക്കുന്നുണ്ടു്.

"സാരങ്ങളായതിതു സംഗ്രഹമായുറഞ്ഞാൽ
സന്തോഷമോ വരുവതെന്നിഹ സജ്ജനാനാം
എന്നുള്ള ശങ്ക മമ പോക്കിയിതാദരിപ്പാൻ
വന്ദേ വിദഗ്ദ്ധതരവിപ്രവരാനശേഷാൻ,

"ആളായതാദരവിലാദിയിലത്തിമറ്റം
ലോകോത്തരൻ പുനരതിന്നിഹ കേളനല്ലൂർ
ആഭാസരല്ലറിവതുള്ളവരാദരിപ്പാൻ
പോരും പ്രസിദ്ധിപെരികൊള്ളവരുണ്ടനേകം.
മാവേലി വാക്കാടഥ പള്ളിമറ്റം
മേച്ചേരി കോയിക്കരയും വിശേഷാൽ
അനുഗ്രഹിക്കുങ്ങതന്നപ്പുറം താൻ
വരപ്പുറം വേദവിദങ്ങെനിക്കു്"

എന്നീ പദ്യങ്ങൾ പരിശോധിക്കുക. ഈ കൂട്ടത്തിൽ 'കേളനല്ലൂർ' സാക്ഷാൽ കേളനല്ലൂർ ചോമാതിരിതന്നെ, 'മാവേലി' വാഴമാവേലി പരമേശ്വരൻപോറ്റിയുമാണെന്നു പറയേണ്ടതില്ലല്ലോ. 'അത്തിമറ്റം' മുതൽപേരെപ്പറ്റി യാതൊരറിവുമില്ല. ലഗ്നായനം, ആയുഃപ്രശ്നം, ബാധാദ്രോഹം, രോഗയോഗം, ബാധയും ദ്രോഹവും മൃത്യുവും,

വേളിപ്രശ്നം, ഗർഭപ്രശ്നം, സന്തതിപ്രശ്നം, നഷ്ടജാതകം, നഷ്ടപ്രശ്നം, രാശിസ്വരൂപവും ഷഡ്വർഗ്ഗവും, ഗ്രഹസ്വരൂപവും വീര്യവും, സൂക്ഷ്മഗ്രാഹ്യാദ്യാനയനം ഇവയാണ് ഗ്രന്ഥത്തിലെ വിഷയങ്ങൾ. ഗ്രന്ഥകാരന്റെ ഫലഭാഗത്തിനുള്ള പരിനിഷ്ഠിതമായ ജ്ഞാനം എവിടെയും കാണുന്നു. ഗുരുപദേശസിദ്ധങ്ങളായ അനേകം ശാസ്ത്രീയ രഹസ്യങ്ങളേയും അവിടവിടെ അന്തർഭവിപ്പിച്ചിട്ടുണ്ട്. ഒടുവിൽ

> സത്യാസത്യം സമ്പ്രദായേഷു ചോദി-
> ച്ചൂനാധിക്യം വേരറുത്തിപ്രകാരം
> നിത്യം ചൊല്ലീടേണമേ ശിഷ്യരേ! കേ-
> ളെന്നെക്കൂടെക്കാട്ടിലാക്കീടൊലായേ."

എന്ന ഫലിതമയമായ പദ്യത്തോടുകൂടി പ്രശ്നസാരം സമാപ്തമാകുന്നു.

ദൃക്കരണം

ദൃക്കരണം എന്നതു ദൃക്സമ്പ്രദായമനുസരിച്ചുള്ള ഗണിതത്തിന്റെ രീതികളെ പ്രതിപാദിക്കുന്ന ഒരു സ്വതന്ത്രഗ്രന്ഥമാകുന്നു. പ്രണേതാവ് ആരെന്നറിയുന്നില്ലെങ്കിലും "കോളംബേ ബർഹിസൂനൗ" എന്നൊരു വാക്യം ഗ്രന്ഥാരംഭത്തിൽ കാണുന്നതുകൊണ്ട് അതിന്റെ നിർമ്മിതി കൊല്ലം 783-ആണ്ടാണെന്നു നിർണ്ണയിക്കാവുന്നതാണ്. ആകെ പത്തു പരിച്ഛേദങ്ങൾ ഉൾക്കൊള്ളുന്ന പ്രസ്തുത കൃതി ആദ്യന്തം പദ്യമയമാണ്. പദ്യരചനയിൽ അങ്ങിങ്ങു പല അഭംഗികളുമുണ്ടെങ്കിലും ശാസ്ത്രദൃഷ്ട്യാ ഗ്രന്ഥം വിശിഷ്ടമാകുന്നു. താഴെക്കാണുന്നത് ആദ്യത്തെ രണ്ടു ശ്ലോകങ്ങളാണ്:

> "വന്ദേ സർവജനാശ്രയം ഗ്രഹപതിം ത്രൈലോക്യദീപം വിഭും
> വിഘ്നേശശ്ച സരസ്വതീം ഗുരുജനം വ്യാസഞ്ച നന്ദാത്മജം
> ബാലാനാം ഗണിതപ്രകാരമറിവാൻ ചൊല്ലുന്നു ഞാൻ ഭാഷയായ്
> ദൃക്തുല്യം കരണം യുഗാദിവിധിനാ താൽപര്യമാത്രന്ത്വിദം.
> കൊല്ലത്തിൽത്തരളാംഗനാഢ്യമതുതാൻ കല്യബ്ദമാകുന്നതും;
> രാജ്യംകൊണ്ടു പെരുക്കിയാലതിലിട്ടു ചൈത്രാദി പോംമാസവും;
> വേറേ വച്ചു യുഗാധിമാസമിതയാം നേത്രാംബുഗോളാംശകൈർ-
> ഹത്വാ ജ്ഞാനനനാദിദർപ്പണമതാം സൗരസ്യ മാസൈർ ഹരേൽ.

അവസാനത്തിലെ ചില ശ്ലോകങ്ങൾകൂടി കുറിക്കുന്നു:

> "ആരാലുമങ്ങു ഗണിതക്രമമോർത്തുകണ്ടാൽ
> നേരോടു സൂക്ഷ്മമറിവാൻ വശമല്ല ഭൂമൗ
> സൂര്യാബ്ജസംഭവരുമപ്പുലഹൻ വസിഷ്ഠൻ
> രോമേശനെന്നിവർകൾ തീർത്തതുമഞ്ചുമാർഗ്ഗം
>
> സിദ്ധാന്തമഞ്ചുമുടനഞ്ചു മതം ഗണിപ്പാ-
> നഞ്ചേടവും ദിവിചരന്നധിവാസമുണ്ടോ?
> പഞ്ചക്രിയാവിധികളൊത്തുവരാതെ കാൺകിൽ-
> പ്പഞ്ചത്വമാർന്ന ഗണിതാഗമമെന്നവേഹി.
>
> അന്നന്നു കണ്ടറികയങ്ങു ഖഗാൻ ഖമധ്യേ
> യോഗങ്ങൾ പാടുതുടരുന്നതുദിപ്പമെണ്ണൂ
> ഒത്തിട്ടുകാണുമുപരാഗവുമപ്രകാരം

കല്പിച്ചുകൊണ്ടു ഭുവി സൂക്ഷ്മതരസ്ഥടങ്ങൾ."

കണക്കുസംബന്ധിച്ച മണിപ്രവാളകൃതികൾ, കണക്കതികാരം

കേരളത്തിൽ പണ്ടുപണ്ടേ കണക്കതികാരം എന്നൊരു ദ്രാവിഡപദ്യകൃതി പ്രചരിച്ചിരുന്നു. ആധുനികസമ്പ്രദായത്തിലുള്ള വിദ്യാഭ്യാസത്തിന്റെ ആവിർഭാവത്തിനു മുൻപ് തമിഴുവഴിയ്ക്കായിരുന്നു പ്രായേണ ജനങ്ങൾ കണക്കു പഠിച്ചുവന്നിരുന്നത്. തിരുവിതാംകൂറിലും കൊച്ചിയിലും സർക്കാർ കണക്കുവകുപ്പിൽ തമിഴരെ അക്കാലത്തു ധാരാളമായി നിയമിച്ചുവന്നിരുന്നു. കൊല്ലം 992-ആണ്ടു ഇടവം 19-ആംനു തിരുവിതാംകൂറിൽ ഗൗരീപാർവതീബായി മഹാറാണി 'എഴുത്തും കണക്കും' പഠിപ്പിക്കുവാൻ പള്ളിക്കൂടങ്ങൾ സ്ഥാപിച്ചപ്പോൾ "മലയാൺമ അക്ഷരവും വില്പത്തിയും ജ്യോതിഷവും വശം ഒള്ളതിൽ ഒരാളിനേയും" "തമിഴും കണക്കും വശമുള്ളതിൽ ഒരാളിനേയും" ആണ് അവയിൽ വാധ്യാന്മാരായി നിയമിച്ചത്. കണക്കതികാരം താഴെക്കാണുന്ന പാട്ടോടുകൂടി ആരംഭിക്കുന്നു:

"പണക്കരിനാകമീടും പടർചടൈച്ചിവനുപോലും
പിണക്കരുതാത ചെല്ലം പെരുമ ചേർന്നൊളി വിളങ്കും.
കണക്കതികാരമെന്നും കവിതൈ കറ്റിയമ്പുവാനായ്
തുണൈക്ക നൽക്കരിമുകത്തോൻ തുയർകെടത്തെളിന്തുവന്തേ"

കണക്കുസാരം

കണക്കുസാരം കണക്കുശാസ്ത്രത്തെപ്പറ്റി സവിസ്തരമായി പ്രതിപാദിക്കുന്ന ഒരു മണിപ്രവാള കൃതിയാകുന്നു. ഗ്രന്ഥകാരൻ അജ്ഞാതനാമാവാണ്. കാലം എട്ടാം ശതകമോ ഒൻപതാംശതകമോ ആയി വരാം. ഗ്രന്ഥം ഇങ്ങനെ ഉപക്രമിക്കുന്നു:

"ബാലേന്ദുശേഖരസുതം ഗണനാഥമേറ്റം
വന്ദിച്ചു വാണിയെ വണങ്ങി ഹരിം ഗുരും ച,
നാനാമുനീൻ തൊഴുതുകൊണ്ടു കണക്കുസാരം
നേരേ ചമയ്പതിനു സാംപ്രതമാരഭേ ഞാൻ.
ലീലാവതീമപി കണക്കതികാരവും ക-
ണ്ടെന്നോടു മൽഗുരു പറഞ്ഞതുമോർത്തുകൊണ്ടു
ബാലപ്രബോധകരണായ മണിപ്രവാളൈ-
രുക്തം മയാല്പഹൃദയേന കണക്കുസാരം."

ലീലാവതിയും കണക്കതികാരവും നോക്കിയാണ് കണക്കുസാരം രചിച്ചതെന്നു രണ്ടാമത്തെ ശ്ലോകത്തിൽനിന്നു വ്യക്തമാകുന്നുണ്ടല്ലോ. താൻ സ്പർശിക്കുവാൻ പോകുന്ന വിഷയങ്ങളേതെല്ലാമെന്നു പ്രണേതാവു താഴെക്കാണുന്ന ശ്ലോകങ്ങളിൽ പ്രസ്താവിക്കുന്നു:

"ഒന്നിന്റെ കീഴു മേലുമിടങ്ങഴി കാതം കഴഞ്ചു കാലുമതഃ
ത്രൈരാശികവും പൊന്നും മരവും പൊരിനെല്ലളക്കുകിളപടവും
സങ്കലനാദികളുഭയം മിച്ചാരം പിന്നെ വട്ടവും വിട്ടം [1]

[1] വിട്ടം=വട്ടത്തിന്റെ കുറുങ്ങളവ്.

വില്ലും ഞാണും നിലവും വിലോമമങ്ങിഷ്ടകർമ്മമായവയും
കൂട്ടക കളക ഗുണിക്ക ഹരിക്ക തഥാ വർഗ്ഗമങ്ങു മൂലിക്ക
ഘനിക്ക ഘനമൂലവുമിച്ചൊന്നവ പരകർമ്മമൊട്ടൊട്ടുക്കത്തു്"

ശ്ലോകങ്ങൾക്കു ഗദ്യത്തിൽ വ്യാഖ്യാനമുണ്ടു്. അതും ഗ്രന്ഥകാരന്റേതുതന്നെ. രണ്ടു ശ്ലോകങ്ങൾകൂടി ചേർക്കാം:

കാലപരിമാണം:

"മാസവുമാണ്ടീവണ്ണം കൊണ്ടൊരു നൂറ്റാണ്ടു ചെന്ന കാലത്തു്
വിധിയന്നുണ്ടാം പ്രളയം പറയുന്നു മുനികളിങ്ങനേ പലരും."

നെൽക്കണക്കു്:

"നെല്ലങ്ങൊട്ടരിയേറെയുള്ളതു കൊടുത്താലക്കടം വീട്ടുവാ-
നിങ്ങോട്ടങ്ങു തരുന്നതൊട്ടരി കുറഞ്ഞീടുന്നതെന്നാകിലോ
ഏറെത്തണ്ഡുലമുള്ള നെല്ലു ഗുണി; മറ്റേത്തണ്ഡുലത്താൽ നടേ-
മുന്നം തങ്ങളിലെത്തിയാൽക്കിഴി; തഥാ മറ്റേതു മുന്നേതിനാൽ."

ഇതിന്നു പൊരുൾ: — അരിയേറെപ്പോരുന്ന നെല്ലാൽ ഒരുത്തൻ കൊണ്ടുപോയാൽ അക്കടം വീട്ടുവാൻ തരുന്ന നെല്ലു് അരി കുറയെപ്പോരുന്നതാകിൽ അരിയേറെപ്പോരുന്ന നെല്ലിന്റെ സംഖ്യയെപ്പറഞ്ഞ സംഖ്യകൊണ്ടു ഗുണിച്ചാൽ ഹാരകമാകുന്നതു്. പിന്നെ മറ്റേ സംഖ്യകൾ മൂന്നും തങ്ങളിൽ പെരുക്കി ഹാരകം കൊണ്ടു കിഴിച്ചാൽ തരേണ്ടുന്ന നെല്ലിന്റെ സംഖ്യ വരും."

മറ്റൊരു കണക്കുശാസ്ത്രം

മറ്റൊരു കണക്കുശാസ്ത്രവും കാൺമാനുണ്ടു്. അതിൽനിന്നു ചില ശ്ലോകങ്ങൾ താഴെ ചേർക്കുന്നു:

"ഒന്നിൽ നാലൊന്നുപോൽ കാലു കാലിലഞ്ചൊന്നുമാവതാം;
മാവു നേർപാതിയരമാ അരമാർദ്ധന്തു കാണിയാം;
കാണ്യർദ്ധംപോലരക്കാണി തദർദ്ധം മുന്തിരികാ ഭവേൽ;
മുന്തിരികായാശ്ചതുർഭാഗം കീഴ്കാലെന്നു പേരതു്;
കീഴരക്കാണി തൽപാതി തൽപാതീ കീഴ്മുന്തിരികാ;
കീഴ്മുന്തിരികയെപ്പിന്നെയിരുപത്തൊന്നു കൂറിട്ടു;
എന്നാൽ വരുന്നതാമിമ്മി, യിമ്മിയേഴൊന്നുപോലണു."

ഇതു് അളവുകണക്കാണു്. നീളത്തിന്റെ കണക്കു താഴെക്കുറിക്കുന്നു:

"എള്ളെട്ടിന്റെ കനമൊരു നെല്ലിടയാം, തോരയെന്നു പേരതിനു്;
തോരയതെട്ടിനു വിരലാം; വിരലതു മൂവെട്ടിനാൽ മുഴക്കോലാം;
മുഴകോൽ നാലതു ദണ്ഡാമതു രണ്ടായിരമളന്നു കൂവീടാം;
കൂവീടു നാലു യോജന: ചൊല്ലീടാം കാതമെന്നുമതുതന്നെ."

കണക്കുചോദ്യം

കണക്കു സംബന്ധിച്ച ഈ ഗ്രന്ഥത്തിൽ രസകരങ്ങളായ ചില ചോദ്യങ്ങൾ അടങ്ങിയിരിക്കുന്നു. ഗ്രന്ഥം സമഗ്രമായി കണ്ടിട്ടില്ല. ഏഴാം ശതകത്തിലോ എട്ടാം ശതകത്തിലോ രചിച്ചതുപോലെ തോന്നുന്നു. കണക്കുചോദ്യം വാസ്തവത്തിൽ ഒരു മണി

പ്രവാളകൃതിയല്ല: ഭാഷാകൃതിയാണ്; എങ്കിലും സൗകര്യത്തിനുവേണ്ടി ഇതിനെയും ഇവിടെ പരാമർശിക്കാമെന്നുദ്ദേശിക്കുന്നു. രണ്ടു പാട്ടുകൾ പകർത്തിക്കാണിക്കാം:

"പത്തുമാറുവയസ്സത്തുള്ളൊരു മങ്കതന്നുടൽ പുൽകുവാൻ
പത്തുമൊൻപതുമെട്ടുമഞ്ചു പണം കൊടുക്കണമെങ്കിലോ
പത്തുമഞ്ചുമൊരഞ്ചുമേവമതുള്ള മങ്കയെ വേണ്ടുകിൽ
പത്തിയോടു കണക്കിനെത്തിര കാണമുണ്ടു കണക്കരേ?"

"മങ്കതൻ മാല പൊട്ടി മന്നിൽ മൂന്നൊൻറു വിണ്ണു
അംകുടൻ തല്പത്തിന്മേൽ പിന്നെയഞ്ചൊൻറു വിണ്ണു
കന്നിതൻ കയ്യിലാറൊൻറ . . . .
പത്തൊൻറു ചരട്ടേലാനാൽപ്പണി[2] യിതിൻ കണക്കു ചൊല്ലു."

[2] പണി = ആഭരണം

30

തുഞ്ചത്തെഴുത്തച്ഛൻ

“സാനന്ദരൂപം സകലപ്രബോധ-
മാനന്ദദാനാമൃതപാരിജാതം
മനുഷ്യപത്മേഷു രവിസ്വരൂപം
പ്രണൗമി തുഞ്ചത്തെഴുമാര്യപാദം.”

തുഞ്ചൻപറമ്പ്

മലബാർ ജില്ലയിൽ പണ്ടത്തെ വെട്ടത്തുനാട്ടിന്റെ മധ്യഭാഗമായ പൊന്നാനിത്താലൂക്കു തൃക്കണ്ടിയൂരംശത്തിൽ കീർത്തിപ്പെട്ട തൃക്കണ്ടിയൂർ ശിവക്ഷേത്രത്തിന് അല്പം പടിഞ്ഞാറു മാറി തിരൂർ തീവണ്ടിസ്റ്റേഷനിൽനിന്ന് ഏകദേശം ഒരു മൈൽ തെക്കുപടിഞ്ഞാറായി പൊന്നാനിപ്പുഴയുടെ തീരത്തിൽ ‘തുഞ്ചൻപറമ്പ്’ എന്ന പാവനനാമത്താൽ സുവിദിതമായ ഒരു സ്ഥലം ഇന്നും കാൺമാനുണ്ട്. ആ പറമ്പിലാണ് ഭാഷാസാഹിത്യത്തിന്റെ പലതരത്തിലുള്ള അഭ്യുദയങ്ങൾക്കു ഹേതുഭൂതനായ തുഞ്ചത്തു ഗുരുനാഥൻ ജനിച്ചത്. വളരെക്കാലത്തേക്ക് അവിടെ ഒരു പുരത്തറയേ ഉണ്ടായിരുന്നുള്ളു. അതിൽ ക്രമേണ ഒരു ഓലപ്പുര ഭക്തന്മാർ ഉണ്ടാക്കുകയും നവരാത്രികാലത്തും മറ്റും അവിടെ വിളക്കുവെച്ച് ആരാധന നടത്തുകയും ചെയ്തുവന്നിരുന്നു. ഈയിടയ്ക്ക് അത് ഒരു ഓടുമേഞ്ഞ ചെറിയ ഗുരുമഠമായി വികസിച്ചിട്ടുണ്ട്. പറമ്പിനു കിഴക്കുപടിഞ്ഞാറ് പതിന്നാലു ദണ്ഡു ദൈർഘ്യവും തെക്കുവടക്ക് ഏഴു ദണ്ഡു വിസ്താരവും ഉണ്ട്. ഗുരുമഠത്തിനു സമീപമായി ഒരു കുളവും കിണറുമുള്ളതിൽ കിണറ്റിലെ വെള്ളം ഒരിക്കലും വറ്റാറില്ല. കുളത്തിനു സമീപമായി നില്ക്കുന്ന കാഞ്ഞിരത്തിന്റെ ചുവട്ടിലിരുന്നു എഴുത്തച്ഛൻ നാമജപം ചെയ്യാറുണ്ടായിരുന്നു എന്നാണ് ഐതിഹ്യം. ഏതായാലും ആ സ്ഥാനത്തു ഇപ്പോൾ വിളക്കുവയ്ക്കാറുണ്ട്. തുഞ്ചൻപറമ്പിലെ മണ്ണ് സ്വല്പം ചുവന്ന നിറത്തിലുള്ളതാണ്. ഇന്നും സമീപസ്ഥന്മാർ കുട്ടികളെ എഴുത്തിനിരുത്തുമ്പോൾ ആ മണ്ണുകൊണ്ടുപോയി ആദ്യമായി എഴുതിക്കുന്ന പതിവുണ്ട്. വിജയദശമിക്കു പരിസരവാസികൾ അവിടെ വന്നു വിദ്യാരംഭം നടത്താറുണ്ട്. ഇതിൽനിന്നെല്ലാം ആ സ്ഥലത്തിന് അഭംഗുരമായ ഏതോ ഒരു വൈശിഷ്ട്യമുണ്ടെന്നു സിദ്ധിക്കുന്നു. അതു മഹാത്മാവായ എഴുത്തച്ഛന്റെ അവതാരം ഒന്നുകൊണ്ടുമാത്രം അതിനു സിദ്ധിച്ചിട്ടുള്ളതാണെന്നുള്ളതിനെപ്പറ്റി സംശയിക്കേണ്ടതില്ല. പറമ്പിന്റെ പേരും ആ വസ്തുത പ്രഖ്യാപനം ചെയ്യുന്നുണ്ടല്ലോ.

ജാതി

എഴുത്തച്ഛൻ നായർസമുദായത്തിലാണ് ജനിച്ചതു്. അധ്യാത്മരാമായണത്തിന്റെ ആരംഭത്തിൽ “പാദസേവകനായ ഭക്തനാം ദാസൻ ബ്രഹ്മപാദജനജ്ഞാനിനാ മാദ്യനായുള്ളോരു ഞാൻ” എന്ന് അദ്ദേഹംതന്നെ ആ പരമാർത്ഥം തന്റെ വിനീതമായ ശൈലിയിൽ പ്രസ്താവിക്കുന്നുണ്ടു്. ഗുരുനാഥൻ ചക്കാലനായർവർഗ്ഗത്തിൽപ്പെട്ട ഒരാളായിരുന്നു എന്നാണ് ഐതിഹ്യം. ചെമ്പകശ്ശേരി രാജാവിന്റെ ആശ്രിതനായി അമ്പലപ്പുഴയിൽ താമസിച്ച് അദ്ദേഹത്തിന്റെ പ്രീതിക്കു പാത്രമായി എഴുത്തച്ഛൻ ആ തമ്പുരാന്റെ സാഹായ്യത്തോടുകൂടി ചെമ്പകശ്ശേരി മുതൽ വടക്കോട്ടുള്ള ചക്കുകൾ പറിപ്പിച്ചുകളഞ്ഞു എന്നു ചിലർ പറയുന്ന കഥ എനിക്ക് ഏറ്റവും അവിശ്വസനീയമായി തോന്നുന്നു. അക്കാലത്തു ജാതികളുടെ ഉച്ചനീചത്വത്തെപ്പറ്റി ആർക്കും പരിഗണനയുണ്ടായിരുന്നില്ല എന്നും തന്റെ ജാതിക്കാരുടെ തൊഴിൽ നശിപ്പിക്കുവാൻ അദ്ദേഹം ഒരുമ്പെട്ടു എന്ന് പറയുന്നതിൽ അനുപപത്തിയുണ്ടെന്നും നാം ഇവിടെ ഓർക്കേണ്ടതാണ്. ‘തുഞ്ചന്റെ ചക്കിൽ എന്തെല്ലാം ആട്ടും’ എന്നു ചില നമ്പൂരിമാർ പരിഹാസശൈലിയിൽ ചോദിക്കുകയും നാലുമാറും (നാലു വേദങ്ങളും ആറു ശാസ്ത്രങ്ങളും) ആട്ടുമെന്ന് അദ്ദേഹം അതേ ശൈലിയിൽ മറുപടി പറയുകയും ചെയ്തിരിക്കാമെന്നുവന്നാൽപ്പോലും അതു ശാന്താത്മാവായ അദ്ദേഹത്തിൽ ജാത്യപകർഷബോധവും തന്നിമിത്തമുള്ള ഹൃദയക്ഷോഭവും അങ്കുരിപ്പിക്കുന്നതിന് ഒരിക്കലും പര്യാപ്തമാകുന്നതല്ല. ക്ഷേത്രപ്രവേശമുള്ള വട്ടയ്ക്കാട്ടുനായർവർഗ്ഗത്തിൽപ്പെട്ട ഒരാളായിരുന്നു അദ്ദേഹമെന്ന് അനുമാനിക്കുന്നതിൽ അപാകമില്ല. എഴുത്തച്ഛൻ ക്ഷേത്രങ്ങളിൽ ചെന്നു ദേവാരാധനം നടത്തിയിരുന്നു. മൂന്നാമത്തെയോ മറ്റോ വയസ്സിൽത്തന്നെ അമ്പലങ്ങളിൽ നമ്പൂരിമാർ വേദം പിഴച്ചുചൊല്ലുന്നതു കേട്ടു് അദ്ദേഹം ‘കാട്ട്, കാട്ട്’ എന്ന് ആ പ്രമാദത്തെ അവഹേളനംചെയ്തു എന്നുള്ള ഐതിഹ്യാംശവും അസംബന്ധം തന്നെ. ‘എഴുത്തച്ഛൻ’ എന്നുള്ള പദത്തിൽ അദ്ദേഹത്തിന്റെ ജാതിയെപ്പറ്റി യാതൊരു സൂചനയുമില്ലെന്നു പറയേണ്ടതില്ലല്ലോ. ‘നാട്ടാശാൻ’ എന്നേ അതിന് അർത്ഥമുള്ളൂ. അതിനെ ഒരു സ്ഥാനപ്പേരായി മാത്രം കരുതിയാൽ മതിയാകുന്നതാണ്.

പിതാവു്

എഴുത്തച്ഛന്റെ പിതാവു് ഒരു മലയാള ബ്രാഹ്മണനോ പരദേശബ്രാഹ്മണനോ ആയിരിക്കണമെന്നു ചിലർ പറയുന്നതിലും പാരമാർത്ഥ്യമുണ്ടെന്നു തോന്നുന്നില്ല. കേരളത്തിൽ ഉത്തമകവികളായി ആരെങ്കിലും ജനിച്ചാൽ അവരുടെ പിതൃത്വം ബ്രാഹ്മണരിൽ ആരോപിക്കുന്നതും അല്ലെങ്കിൽ അവരുടെ വശ്യവചസ്സ്വത്തിനു കാരണം ദേവതാഭജനമാണെന്നു തീർച്ചപ്പെടുത്തുന്നതും അന്ധവിശ്വാസത്തിന്റെ ലക്ഷണമാണ്. എഴുത്തച്ഛന്റെ ജനനത്തെപ്പറ്റി പല ഐതിഹ്യങ്ങളുമുണ്ടു്. വടക്കേമലയാളത്തുകാരനായ ഒരു നമ്പൂരി തിരുവനന്തപുരത്തുനിന്നു മുറജപം കഴിഞ്ഞു വഞ്ചിവഴി മടങ്ങിപ്പോകുന്ന അവസരത്തിൽ തൃക്കണ്ടിയൂരെത്തിയെന്നും അപ്പോൾ യാത്രയ്ക്ക് അസമയമാകയാൽ അവിടെയുള്ള ഒരു ചക്കാലനായർവീട്ടിൽ കയറിക്കിടന്നു എന്നും അന്നു രാത്രി ആ വീട്ടിലെ ഒരു യുവതി അദ്ദേഹത്തിൽനിന്നു ഗർഭം ധരിക്കുവാനിടയായി എന്നും അങ്ങനെയാണ് എഴുത്തച്ഛന്റെ ജനനമെന്നും ഒരു കൂട്ടർ പറയുന്നു. അന്നു മുറജപമില്ലായിരുന്നു എന്നു മാത്രമല്ല വഞ്ചിവഴിക്കു തിരുവനന്തപുരത്തുനിന്നു തൃക്കണ്ടിയൂരെത്തുവാൻ മാർഗ്ഗവുമില്ലായിരുന്നു എന്നുള്ളതുകൊണ്ടു് ആ

ഐതിഹ്യം മേൽ പ്രതിപാദിച്ചവിധത്തിലാണെങ്കിൽ അസംഭാവ്യമാണെന്നുള്ളതു സിദ്ധമാണ്. മുറജപത്തേയും വഞ്ചിയേയുംപറ്റിയുള്ള പ്രസ്താവന പരിത്യജിച്ചാലും വിശേഷമൊന്നുമില്ല. തൃക്കണ്ടിയൂർ, ആലത്തൂർഗ്രാമത്തിലെ ബ്രാഹ്മണരെക്കൊണ്ടു നിബിഡമായിരുന്ന ഒരു കാലമാണതു്. ആഗന്തുകനായ ഒരു നമ്പൂരിക്കു് ആതിഥ്യം നല്കുവാൻ അവരിൽ ആരും ഉണ്ടായിരുന്നില്ല എന്നു പറഞ്ഞാൽ അതു യുക്തിക്കു നിരക്കുന്നതല്ല. എഴുത്തച്ഛൻ തൃക്കണ്ടിയൂർ ക്ഷേത്രത്തിൽ വെച്ചു നമ്പൂരിമാരുടെ വേദോച്ചാരണം ‘കാട്ടുകാടെ’ന്നധിക്ഷേപിച്ചപ്പോൾ അവർ കുപിതരായി ആ ശിശുവിനു മലരും പഴവും ജപിച്ചുകൊടുത്തു മൂകത്വവും ബുദ്ധിമാന്ദ്യവും വരുത്തുകയും അതു കേട്ടു പിതാവായ നമ്പൂരി അവയുടെ പരിഹാരത്തിനായി മദ്യം ഭേഷജരൂപത്തിൽ സേവിപ്പിക്കുകയും ചെയ്തതായി പറയുന്നതു് അതിലും വിചിത്രമായിരിക്കുന്നു. തന്റെ പുത്രനെ മദ്യപാനം ചെയ്യിക്കത്തക്ക ഹൃദയദൗഷ്ട്യം യാതൊരു പിതാവിനും ഉണ്ടാകുന്നതല്ല. വാസ്തവത്തിൽ എഴുത്തച്ഛൻ മദ്യപനല്ലായിരുന്നു. മദ്യപാനത്തെപ്പറ്റി ആ സൽഗുരു പല അവസരങ്ങളിലും ഉപാലംഭനം ചെയ്തിട്ടുണ്ടു്:

> “ഗുരുതല്പഗൻ വൃഷതല്പഗനാകും ദ്വിജൻ
> ശരണാഗതഹന്താ മദ്യപനിവരെല്ലാം
> കരുതീടണം ബ്രഹ്മഹന്താവിനൊക്കുമല്ലോ” എന്നും
> “. . . . . സുരാപാനം
> ചെയ്തീടുന്നവൻ ബ്രഹ്മഹത്യയുള്ളതുപോലെ
> ജാതിഭ്രഷ്ടനുമായിപ്പാപിയായ് വരികെന്നാൻ”

എന്നും മറ്റുമുള്ള മഹാഭാരതത്തിലെ പ്രസ്താവനകൾ നോക്കുക. മദ്യപനായ ഒരാൾക്കു് അദ്ദേഹത്തിനു് അന്യഥാ എന്തെല്ലാം സിദ്ധികൾ ഉണ്ടെങ്കിലും, തന്റെ ജീവിതത്തിൽ അന്നത്തെ കാലാവസ്ഥയ്ക്കു് എഴുത്തച്ഛനു ലഭിച്ച സർവ്വാരാധ്യമായ സ്ഥാനം കരഗതമാകുമായിരുന്നില്ല. ഭാരതം കർണ്ണപർവത്തിന്റെ ആരംഭത്തിൽ അദ്ദേഹം പ്രയോഗിച്ചിട്ടുള്ള ‘സുഖപാനമോദലഹരി’ എന്ന പദത്തിന്റെ അർത്ഥം ശരിക്കു മനസ്സിലാക്കുവാൻ ശക്തിയില്ലാത്ത അനന്തരകാലികന്മാരായ ഏതോ ചില പാമരന്മാരുടെ കുസൃഷ്ടിയാണു് ഈ ഐതിഹ്യശകലം എന്നു സധൈര്യം സമർത്ഥിക്കാവുന്നതാണ്. അദ്ദേഹത്തിനു ലഹരിയുണ്ടായിരുന്നു; എന്നാൽ അതു മഹർഷിമാർക്കുപോലും അസുലഭമായ ഹരിഭക്തിലഹരിയല്ലാതെ മറ്റൊന്നുമായിരുന്നില്ല. എഴുത്തച്ഛന്റെ ജനനത്തെപ്പറ്റിയുള്ള മറ്റൊരു ഐതിഹ്യം മുമ്പു സൂചിപ്പിച്ചതിന്റെ പ്രകാരാന്തരമാണ്. അതിനു വെട്ടത്തുനാട്ടിൽ സാമാന്യം പ്രസിദ്ധിയുള്ളതായി 1082-ലെ ‘രാമാനുജൻ’ മാസികയിൽ രേഖപ്പെടുത്തിയിരിക്കുന്നു! ആകസ്മികമായി ഒരു സായാഹ്നത്തിൽ പാന്ഥനായ ഒരു നമ്പൂരി തൃക്കണ്ടിയൂരിൽ ചെന്നുചേർന്നു തട്ടാരമ്പറത്തു് എന്ന മൂസ്സതിന്റെ ഭവനത്തിൽ കിടന്നു. നല്ല ഒരു ജ്യൗതിഷികനായ ആ നമ്പൂരി ഒരു വിശിഷ്ടമായ സന്താനോൽപാദനമുഹൂർത്തം സന്നിഹിതമായതായിക്കണ്ടു് ശയ്യയിൽനിന്നെഴുന്നേറ്റു കൂടെക്കൂടെ ജ്യോതിർഗ്ഗോളങ്ങളെ നിരീക്ഷിക്കുകയും വീണ്ടും സ്വസ്ഥാനത്തേയ്ക്കു തിരിച്ചു പോരികയും ചെയ്യുന്നതു് ആ ഭവനത്തിലെ ദാസിയായ തുഞ്ചത്തെ ഒരു നായർയുവതി കണ്ടു് അതിന്റെ കാരണം ചോദിക്കുകയും വസ്തുത ഗ്രഹിച്ചപ്പോൾ സന്താനലാഭംകൊണ്ടു തന്നെ അനുഗ്രഹിക്കണമെന്നു് അപേക്ഷിക്കുകയും നമ്പൂരി അതിനു് അനുവദിക്കുകയും തൽഫലമായി എഴുത്തച്ഛൻ ജനിക്കുകയും ചെയ്തുവത്രെ. പ്രസ്തുത കഥയിലും യുക്തിഭംഗമുണ്ടു്. ആ നമ്പൂരി വാസ്തവത്തിൽ ജ്യൌതിഷികനായിരുന്നു എങ്കിൽ തന്റെ ഇല്ലം വിട്ടു് അത്ര വിശിഷ്ടമായ

ഒരു ശുഭമുഹൂർത്തം പാഴാകത്തക്കവണ്ണം സഞ്ചാരത്തിന് ഒരുങ്ങുന്നതല്ലായിരുന്നു. മൂസ്സതിന്റെ അനുവാദം കൂടാതെ അവിടത്തെ ദാസിയോട്ട് അതിഥിയായ അദ്ദേഹം അത്തരത്തിലെല്ലാം കാട്ടിക്കൂട്ടിയിരിക്കും എന്നു വിചാരിക്കുന്നതും ക്ഷോദക്ഷമമല്ല. അതുകൊണ്ട് ആ പുരാവൃത്തവും പരിത്യാജ്യമാകുന്നു. എഴുത്തച്ഛന്റെ ജന്മദാതൃത്വത്തെ ഒരു പരദേശബ്രാഹ്മണനുമായി ഘടിപ്പിച്ചും ചില ഗ്രന്ഥങ്ങൾ ഞാൻ കണ്ടിട്ടുണ്ട്. ആ കഥയും തിരസ്കരണത്തെയല്ലാതെ അർഹിക്കുന്നില്ല.

വഴിയേ പോകുന്നവരെ സന്താനാർത്ഥം വിളിച്ചുകയറ്റത്തക്കവണ്ണം എഴുത്തച്ഛന്റെ തറവാട്ടു നികൃഷ്ടമല്ലായിരുന്നു എന്നുള്ളതിനു പ്രകൃഷ്ടമായ സാക്ഷ്യമുണ്ട്:

“അഗ്രജൻ മമ സതാം വിദുഷാമഗ്രേസരൻ
മൽഗുരുനാഥനനേകാന്തേവാസികളോടും
ഉൾക്കരുണ്ണിങ്കൽ വാഴ്ക രാമനാമാചാര്യനും
മുഖ്യന്മാരായ ഗുരുഭൂതന്മാർ മറ്റുള്ളോരും.”

എന്ന് അധ്യാത്മരാമായണത്തിൽ ഗുരുനാഥൻതന്നെ തനിക്കു രാമൻ എന്നു പേരോടുകൂടി ഒരു ജ്യേഷ്ഠനുണ്ടായിരുന്നതായും അദ്ദേഹത്തിന് അനേകം ശിഷ്യന്മാരുണ്ടായിരുന്നതായും പ്രസ്താവിച്ചിട്ടുണ്ടല്ലോ. അത്തരത്തിൽ വൈദുഷ്യത്തിനു കീർത്തിപ്പെട്ടിരുന്ന ഒരു കുടുംബത്തിൽ ഇങ്ങനെ ഒരു സംഭവത്തിന് അശേഷം പ്രസക്തി കാണുന്നില്ല.

എഴുത്തച്ഛനും നീലകണ്ഠനും

നീലകണ്ഠനാമധേയനായ ഒരു നമ്പൂരിയായിരുന്നു എഴുത്തച്ഛന്റെ പിതാവ്. എന്നൊരു ഐതിഹ്യാങ്കുരം ഈയിടയ്ക്ക് ഉത്ഭിന്നമായിട്ടുണ്ട്. “അൻപേണമെൻ മനസി ശ്രീനീലകണ്ഠഗുരു” എന്നൊരു പ്രസ്താവന ഹരിനാമകീർത്തനത്തിലുണ്ട്. “ഹരിനാമകീർത്തനം എഴുത്തച്ഛന്റെ കൃതിയാണ്; ‘ഗുരു’ എന്ന പദത്തിന് അച്ഛനെന്നും അർത്ഥം കല്പിക്കാം; തൃക്കണ്ടിയൂർ നീലകണ്ഠസോമയാജിയായിരുന്നു എഴുത്തച്ഛന്റെ പിതാവ് എന്ന് ഈ തെളിവുകൾ വച്ചുകൊണ്ട് അനുമാനിക്കരുതോ?” എന്നു ചിലർ ചോദിക്കുന്നു. നീലകണ്ഠസോമയാജി കൊല്ലം ഏഴാം ശതകത്തിന്റെ ഉത്തരാർദ്ധത്തിൽ ജീവിച്ചിരുന്നു എന്നും അദ്ദേഹം ഒരു സുപ്രസിദ്ധനായ കാർത്താന്തികൻ എന്നുള്ളതിനുപുറമെ ചതുശ്ശാസ്ത്രപണ്ഡിതനും, കർമ്മഠനും, ആഴ്വാഞ്ചേരിത്തമ്പ്രാക്കളുടെ ഗുരുഭൂതനുമായിരുന്നു എന്നും നാം ധരിച്ചിട്ടുണ്ടല്ലോ. അദ്ദേഹം സ്വദേശത്ത് ഒരു ചക്കാലനായർസ്ത്രീയെ പരിഗ്രഹിക്കുക എന്നുള്ളത് അത്യന്തം അസംഭാവ്യമാകുന്നു. എഴുത്തച്ഛൻ അദ്ദേഹത്തിന്റെ സമകാലികനായിരുന്നു. എന്നാൽ അതുകൊണ്ടുമാത്രം അദ്ദേഹത്തിന് എഴുത്തച്ഛന്റെ ജന്മദത്വം സിദ്ധിക്കുന്നതല്ലല്ലോ. 1011-ൽ കരുണാകരൻ എഴുത്തച്ഛന്റേത് എന്നു പറഞ്ഞുകൊണ്ടു ശിവരാത്രിമാഹാത്മ്യം എന്നൊരു കിളിപ്പാട്ടു പ്രസിദ്ധപ്പെടുത്തിയിട്ടുള്ളതിൽ,

“രാമാനന്ദാഗ്രഹാരവർത്തിയായ് മഹാശാസ്ത്ര-
ധാമാവായ്, ശ്രീനീലകണ്ഠാത്മജനായ് ശ്രീമാനായ്,
അദ്വൈതാചാര്യനായിട്ടാത്മാരാമനായ് സർവ-
വിദ്യാപാരഗനായ രാമദേശികവര്യൻ”

എന്നീ വരികളുണ്ടെന്നുള്ള വിവരം ഞാൻ വിസ്മരിക്കുന്നില്ല. എന്നാൽ ആ പുസ്തകത്തിന്റേയും സർവഥാ കുപ്രസിദ്ധമായ കല്യാണസുന്ദരരേഖയുടേയും ഉത്ഭവസ്ഥാനം

ഒന്നാകയാൽ പ്രസ്തുത ഗ്രന്ഥം ഞാൻ പരിശോധിക്കുന്നതുവരെ എനിക്ക് ആ പ്രസ്താവനയുടെ വസ്തുസ്ഥിതിയെപ്പറ്റി യാതൊന്നും ഉപന്യസിക്കുവാൻ തോന്നുന്നില്ല.

ചുരുക്കത്തിൽ എഴുത്തച്ഛൻ വൈദുഷ്യധന്യമായ ഒരു വട്ടയ്ക്കാട്ടു നായർകുടുംബത്തിൽ ജനിച്ചു എന്നു മാത്രമല്ലാതെ ഒരു ബ്രാഹ്മണന്റെ പുത്രനായിരുന്നു അദ്ദേഹം എന്നു പറയുന്നതിനു നിഷ്പക്ഷപാതിയായ ഒരു ഗവേഷകനെ അധികാരപ്പെടുത്തുന്നതായി യാതൊരു ലക്ഷ്യവും ഇല്ലെന്നാണ് എന്റെ അഭിപ്രായം.

എഴുത്തച്ഛന്റെ ഗന്ധർവാംശസംഭൂതി

എഴുത്തച്ഛൻ ഒരു ഗന്ധർവന്റെ അവതാരമായിരുന്നു എന്നു വിശ്വസിക്കുന്നവരും അങ്ങിങ്ങ് ഇല്ലാതെയില്ല. അതിന് അവർ ഉന്നയിക്കുന്ന കാരണങ്ങൾ കേൾക്കാൻ രസമുണ്ട്. അധ്യാത്മരാമായണം രചിച്ച ഒരു സാധുബ്രാഹ്മണൻ അതിന് പ്രചാരം വർദ്ധിക്കുന്നതിനുള്ള മാർഗ്ഗം ഉപദേശിക്കണമെന്ന് ഒരു ഗന്ധർവനോടപേക്ഷിച്ചു. അപ്പോൾ അവിടെ വേദവ്യാസമഹർഷി ബ്രാഹ്മണരൂപത്തിൽ വേഷച്ഛന്നനായി സഞ്ചരിക്കുന്നുണ്ടായിരുന്നു. അദ്ദേഹം വ്യാസഭഗവാനാണെന്നും അദ്ദേഹത്തോട് പ്രാർത്ഥിച്ചാൽ അഭീഷ്ടസിദ്ധിയുണ്ടാകുമെന്നും ഗന്ധർവൻ ഉപദേശിച്ചു. തന്റെ യാഥാർത്ഥ്യം അന്യനെ ധരിപ്പിച്ചതിൽ വച്ചു കുപിതനായ മഹർഷി ആ വ്യോമചാരി ഭൂമിയിൽ മനുഷ്യനായി ജനിക്കട്ടെ എന്നു ശപിക്കുകയും ആ ശാപത്തിനു വിധേയനായി അദ്ദേഹം എഴുത്തച്ഛനായി അവതരിക്കുകയും ചെയ്തു. ഈ കാലില്ലാക്കഥയ്ക്ക് തെളിവെന്തെന്നു ചോദിച്ചാൽ അവർ ഉദ്ധരിച്ചു കാണിക്കുന്നതു മഹാഭാരതം ദ്രോണപർവത്തിലെ

> “വാരണവീരൻ തലയറ്റു വില്ലറ്റു
> വീരൻ ഭഗദത്തൻ തന്റെ തലയറ്റു
> നാലാമതാനതൻ വാലുമരിഞ്ഞിട്ടു
> കോലാഹലത്തോടു പോയിതു ബാണവും.”

എന്ന വരികളാണ്. പ്രസ്തുതഗന്ധർവ്വൻ അർജ്ജുനനും ഭഗദത്തനും തമ്മിൽ നടന്ന യുദ്ധത്തിനു ദൃക്സാക്ഷിയായിരുന്നു എന്നും അല്ലെങ്കിൽ ആ യുദ്ധം അത്തരത്തിൽ എഴുത്തച്ഛനു വർണ്ണിച്ചു ഫലിപ്പിക്കുവാൻ സാധിക്കുന്നതല്ലായിരുന്നു എന്നുമാണ് അവരുടെ വാദം. മഹാകവികൾ ക്രാന്തദർശികളാണെന്നും ഗന്ധർവന്മാർക്കുപോലും അദൃശ്യങ്ങളായ വസ്തുക്കൾ അവർക്കു കാണാൻ കഴിവുള്ളതാണെന്നും ഇവിടെ പറയേണ്ടതില്ലല്ലോ. താൻ ഗന്ധർവന്റെ അവതാരമാണെന്ന് എഴുത്തച്ഛൻതന്നെ പറഞ്ഞിട്ടുണ്ടെന്നാണ് അവർ ഉന്നയിക്കുന്ന മറ്റൊരു വാദമുഖം. അതിന് അവർ ഗന്ധർവ്വചരിതം എന്ന ഒരു പഴയ ഭാഷാചമ്പുവിലുള്ള

> “ഗന്ധർവ്വൻ പണ്ടു വാനോർനഗരിയിലനിശം
> പാടുവോനിന്ദ്രഗേഹേ
> ഗാന്ധർവത്തിന്നു മുമ്പുണ്ടുഴകിനുമധികം;
> പിന്നെ മറ്റുള്ളതൊപ്പം;
> സന്ധ്യാവേലയ്ക്കു ചെല്ലാഞ്ഞൊരുപൊഴുതു വലാ-
> രാതികോപേന ശാപാ-
> ലന്ധത്വം പൂണ്ടു ഭൂമൌ പരിചിനൊടു പിറ-
> ന്നീടിനേൻ മാനുഷോ ഞാൻ”

എന്ന ശ്ലോകം പ്രമാണമായി പ്രദർശിപ്പിക്കുന്നു. അതിലെ മറ്റൊരു ശ്ലോകം

> “ഞാനോ കേളമരാവതീലമരുവോൻ ഗന്ധർവ്വരാജൻ സഖേ!
> വാനോർനാഥനഹേതുകോപി വെറുതേ നമ്മെശ്ശപിച്ചീടിനാൻ;
> ദീനോഹം ധരണീതലേ പിറവി പൂണ്ടീവണ്ണമായിട്ടുമി-
> ത്തേനോലും മൊഴിമാർക്കു മാരമരണാതങ്കം കുറച്ചീടിനേൻ.”

എന്നതാണ്. ഇതു ഹാസ്യപ്രധാനമായ ഒരു ചെറിയ ചമ്പുവാകുന്നു. ഇതിൽ ഗന്ധർവനെ ശപിക്കുന്നതു വ്യാസനല്ല, ദേവേന്ദ്രനാണ്. ഈ ഗ്രന്ഥം കാണാത്തതുകൊണ്ടു മാത്രമാണ് ചിലർ ആദ്യം ഉദ്ധരിച്ച ശ്ലോകം ഗുരുനാഥകൃതമാണെന്നു സങ്കല്പിക്കുന്നത്. അതിലെ തക്കിടിയും വിഡ്ഢിത്തവും എഴുത്തച്ഛന്റെ രസനയിൽനിന്ന് ഒരിക്കലും പുറപ്പെടാവുന്നതല്ലല്ലോ. ശ്രവണാനന്ദപ്രദമായ ശുകഗാനപ്രസ്ഥാനത്തിന്റെ പ്രതിഷ്ഠാപകനെന്നല്ലാതെ എഴുത്തച്ഛൻ ഗന്ധർവ്വാംശസംഭവൻ എന്നു പറയുമ്പോൾ അതിനു മറ്റൊരർത്ഥവുമില്ല; ഉണ്ടാകാനൊട്ടു തരവുമില്ല; ഉണ്ടാകേണ്ട ആവശ്യവുമില്ല.

പേർ

എഴുത്തച്ഛന്റെ പേർ (1) ശങ്കരൻ, (2) സൂര്യനാരായണൻ, (3) രാമാനുജൻ, (4) രാമൻ എന്നിങ്ങനെ നാലു രൂപങ്ങളിൽ പ്രചരിക്കുന്നുണ്ട്. ഇവയെപ്പറ്റി പ്രാപ്താവസരമാകയാൽ ഇവിടെ ചർച്ചചെയ്യാം. ശങ്കരൻ എന്നായിരുന്നു പേരെന്നുള്ളതിനു തെളിവോ യുക്തിയോ യാതൊന്നുമില്ല. “ഭവതു വദനബിംബം ശാങ്കരം പ്രീതയേ വഃ” എന്നു കോലത്തുനാട്ടു ശങ്കരകവിയെ പരാമർശിക്കുന്ന ഒരു ശ്ലോകം ചന്ദ്രോത്സവത്തിലുണ്ടല്ലോ. എഴുത്തച്ഛനെപ്പറ്റി അന്യഥാ യാതൊരു സൂചനയും ആ ഗ്രന്ഥത്തിൽ കാണാത്തതുകൊണ്ടു പ്രസ്തുതനായ ശങ്കരൻ എഴുത്തച്ഛനായിരിക്കണമെന്നു കേരളത്തിലെ സാഹിത്യഗവേഷണചരിത്രത്തിന്റെ ആരംഭത്തിൽ ആരോ ഊഹിച്ചു എന്നേയുള്ളു. അതു നിർമ്മൂലമാണെന്ന് ഇപ്പോൾ തെളിഞ്ഞു കഴിഞ്ഞിരിക്കുന്നു. എഴുത്തച്ഛന്റെ കാലത്തിനു വളരെ മുൻപുതന്നെ വിരചിതമായ ഒരു കൃതിയാണല്ലോ ചന്ദ്രോത്സവം. രാമാനുജൻ എന്ന സംജ്ഞയ്ക്കു കുറേ പ്രാചീനതയുണ്ടെന്നു സമ്മതിക്കാം. 1018-ാമാണ്ടു മംഗലാപുരത്തുനിന്നു ബേസൽമിഷൺ അച്ചുക്കൂടക്കാർ കല്ലച്ചിൽ മുദ്രണം ചെയ്തു പ്രസിദ്ധീകരിച്ച കേരളോൽപത്തിയിൽ “ഇവയൊക്കെയും കലിയുഗത്തിൽ അല്പബുദ്ധികളായിരിക്കുന്ന മാനുഷർക്കു വഴിപോലെ ഗ്രഹിപ്പാൻ തക്കവണ്ണം തുഞ്ചത്തു രാമാനുജൻ ചൊന്ന കേരളനാടകം ഉപദേശമായി സംഗ്രഹിച്ചു. സാരന്മാർ അറിഞ്ഞുകൊൾകയും ചെയ്ക” എന്നീ പങ്ക്തികൾ കാണുന്നതിൽനിന്നു പ്രസ്തുത നാമധേയത്തിന് ഒരു ശതകത്തോളം പഴക്കമുണ്ടെന്നു വിശദമാകുന്നു. ആ പേർ എങ്ങനെ വന്നു എന്നാണ് ഇനി പര്യാലോചിക്കേണ്ടത്. രാമന്റെ അനുജനാകയാൽ എഴുത്തച്ഛനെ രാമാനുജൻ എന്നു വിളിച്ചുവന്നു എന്ന് ഒരു കൂട്ടരും വിശിഷ്ടാദ്വൈതമതസ്ഥാപകനായ രാമാനുജാചാര്യരുടെ ശിഷ്യനായി വിദേശങ്ങളിൽ താമസിച്ചകാലത്ത് അദ്ദേഹം സ്വഗുരുവിന്റെ നാമധേയം സ്വീകരിച്ചു എന്നു മറ്റൊരു കൂട്ടരും പ്രസ്താവിക്കുന്നു. ഈ രണ്ടു മതങ്ങൾക്കും ഉപപത്തിയില്ല. രാമന്റെ അനുജൻ എന്നു വിളിക്കത്തക്കവണ്ണമുള്ള വ്യക്തിമാഹാത്മ്യമല്ലല്ലോ അദ്ദേഹത്തിനുണ്ടായിരുന്നത്. ശൈശവത്തിൽ അദ്ദേഹത്തിനു കുടുംബാംഗങ്ങൾ ഏതെങ്കിലും ഒരു പേർ നല്കിയിരിക്കണമെന്നും, അതു രാമാനുജൻ എന്നായിരിക്കുവാൻ ഇടയില്ലെന്നുമുള്ള വസ്തുത അല്പമൊന്നാലോചിച്ചാൽ ആർക്കും ബോദ്ധ്യമാകുന്നതാണ്.

'രാമാനുജൻ' എന്നു പണ്ടും ഇന്നും കേരളീയർക്കു പേരില്ല. എഴുത്തച്ഛൻ രാമാനുജാചാര്യരുടെ ശിഷ്യനായിരുന്നു എന്നു പറയുന്നവർക്കു സാഹിത്യചരിത്രത്തെപ്പറ്റി സ്ഥൂലമായ ജ്ഞാനം പോലുമില്ലെന്നു പറയേണ്ടിവരും. രാമാനുജാചാര്യരുടെ ജീവിതകാലം ക്രി. പി. പതിനൊന്നാം ശതകത്തിലാണ്. സ്വഗുരുവിന്റെ നാമധേയം ഉച്ചരിക്കുവാൻപോലും പാടില്ലെന്നു സ്മൃതികൾ വിധിച്ചിരിക്കവേ, ആസ്തികനായ എഴുത്തച്ഛൻ അദ്ദേഹത്തിന്റെ പേർ സ്വായത്തമാക്കി എന്നു പറയുന്നതും അസംബന്ധമായിരിക്കുന്നു. എന്നാൽ ഇനി ഏതോ ഒരു ശ്രീവൈഷ്ണവൻ ആചാര്യനാകുകനിമിത്തം എഴുത്തച്ഛൻ തന്റെ പേർ രാമാനുജനെന്നു മാറ്റി എന്നു സങ്കല്പിക്കുന്നതായാൽ അതിനും യുക്തി ഭംഗമുണ്ട്. എഴുത്തച്ഛന്റെ മതം വൈഷ്ണവമല്ല അദ്വൈതമാണ്. അദ്ദേഹത്തിനു വിഷ്ണുവിന്റെ നേർക്കായിരുന്നു അധികം ഭക്തി എന്നു സമ്മതിക്കാമെങ്കിലും സാധാരണ വൈഷ്ണവമതാനുയായികളെപ്പോലെ അദ്ദേഹം ശിവനിന്ദകനായിരുന്നില്ല എന്നുള്ളതിനു ധാരാളം തെളിവ് അദ്ദേഹത്തിന്റെ ഗ്രന്ഥങ്ങൾ നല്കുന്നുണ്ട്. പിന്നെ എങ്ങനെയാണ് ആ പേർ കടന്നുകൂടിയതെന്നാണെങ്കിൽ അതിന് ഒരു ഉപപത്തി പറയാം.

ചിറ്റൂർ ഗുരുമഠം

എഴുത്തച്ഛന്റെ മഹാസമാധി കൊച്ചിയിൽ ചിറ്റൂർ എന്ന സ്ഥലത്താണെന്നുള്ളതിനെപ്പറ്റി വലിയ പക്ഷാന്തരങ്ങൾക്കൊന്നും വഴിയുണ്ടെന്നു തോന്നുന്നില്ല. എഴുത്തച്ഛൻ തന്റെ പ്രഥമശിഷ്യനായ കരുണാകരനോടും മറ്റൊരു ശിഷ്യനായ സൂര്യനാരായണനോടും കൂടി ഒരു സഞ്ചാരി എന്ന നിലയിൽ ഭാരതപ്പുഴയുടെ ഒരു പോഷകനദിയും ശോകനാശിനി എന്നു പേരുള്ളതുമായ നദിയുടെ വടക്കേക്കരയിൽ സ്ഥിതിചെയ്യുന്ന ചിറ്റൂർദേശം സന്ദർശിക്കുകയും ആ ദേശത്തിൽ പ്രകൃതിയുടെ പ്രശാന്തരമണീയതയാൽ ആകൃഷ്ടനായി അവിടം തന്റെ വാസസ്ഥാനമാക്കുവാൻ തീർച്ചപ്പെടുത്തുകയും അക്കാലത്തു കേവലം കാനനനിർവിശേഷമായിരുന്ന ആ സ്ഥലം നാലായിരം പണത്തിനു ചമ്പത്തിൽ മന്നാടിയാരോടു തീറുവാങ്ങി നദീതീരത്ത് ഒരു ശ്രീരാമക്ഷേത്രവും ഒരു ശിവക്ഷേത്രവും പണികഴിപ്പിക്കുകയും ശ്രീരാമക്ഷേത്രത്തിനു മുൻവശത്തു രണ്ടു വരിയായി പന്ത്രണ്ടു ഗൃഹങ്ങൾ നിർമ്മിച്ച്, ആ ഗൃഹങ്ങളിൽ പന്ത്രണ്ടു തമിഴ്ബ്രാഹ്മണഗൃഹക്കാരെ കുടിയിരുത്തുകയും ചെയ്തു. ആചാര്യൻ പന്തീരായിരം പണം സാമൂതിരിപ്പാട്ടിലെ പക്കൽ നിലനിറുത്തിയിരുന്നു എന്നും യുവാവും, ആധ്യാത്മികവിഷയങ്ങളിലെന്നപോലെ ലൗകികകാര്യങ്ങളിലും വിദഗ്ധനുമായിരുന്ന സൂര്യനാരായണനെ അങ്ങോട്ടയച്ച് ആ പണം കൂടി വരുത്തി ചെലവുചെയ്താണ് ഈ പണികളെല്ലാം നടത്തിച്ചതെന്നും പഴമക്കാർ പറയുന്നു. പണി തീരുന്നതുവരെ എഴുവത്തു ഗോപാലമേനോന്റെ അതിഥികളായാണ് എഴുത്തച്ഛനും ശിഷ്യന്മാരും താമസിച്ചത്. ആ ഗോപാലമേനോൻ അനന്തരം കോപ്പസ്വാമികൾ എന്ന പേരിൽ എഴുത്തച്ഛന്റെ അന്തേവാസിയായിത്തീർന്നു. പിന്നീടു പതിമ്മൂന്നാമത്തെ ഗൃഹമായി തെക്കേ വരിയിൽ കിഴക്കേ അറ്റത്തു തനിക്ക് ഈശ്വരഭജനം, യോഗാഭ്യാസം മുതലായവ ചെയ്യുന്നതിനായി ഒരു മഠം പണിയിക്കുകയും ആ ഗ്രാമത്തിനു രാമാനന്ദാഗ്രഹാരം എന്നു പേർ നല്കുകയും ആ അഗ്രഹാരവും, അതിൽപ്പെട്ട ക്ഷേത്രങ്ങളും ബ്രാഹ്മണാലയങ്ങളും തന്റെ മഠവുംകൂടി ഗ്രാമജനങ്ങൾക്കു ദാനം ചെയ്യുകയും ചെയ്തു. മേലും കുറേക്കാലം അവിടെ താമസിച്ചു ലോകോപകാരംചെയ്തുകൊണ്ടു വിജയിക്കവേ ആ മഹാത്മാവ് ഒരു ധനുമാസം ഉത്രം നക്ഷത്രത്തിൽ സമാധിയെ പ്രാപിച്ചു. എഴുത്തച്ഛൻ താമസിച്ചുവന്ന രാമാനന്ദാഗ്രഹാരത്തിലെ ആ

മഠത്തെയാണ് ചിറ്റൂർ മഠം എന്നു പറയുന്നതു്. എഴുത്തച്ഛൻ ദാനംചെയ്ത അഗ്രഹാരം ഇന്നു് ആറ്റിൻകര ഗ്രാമമെന്നും പുഴയ്ക്കൽ ഗ്രാമമെന്നും ചിറ്റൂർ തെക്കേ ഗ്രാമമെന്നുമുള്ള പേരുകളിൽ അറിയപ്പെടുന്നു. എഴുത്തച്ഛനാൽ സുമുഹൂർത്തത്തിൽ ദത്തമായ ആ ഗ്രാമം ഉത്തരോത്തരം ശ്രേയസ്സോടുകൂടി പരിലസിക്കുന്നു. ആദ്യത്തെ പന്ത്രണ്ടു മഠങ്ങൾ ഇപ്പോൾ മുന്നൂറ്റിൽപ്പരമായി വർദ്ധിച്ചിട്ടുണ്ടു്. കൊല്ലം 1094-ൽ ശ്രീരാമസ്വാമി ക്ഷേത്രത്തിലേക്കു മൂവായിരപ്പറയ്ക്കുമേൽ കൊല്ലത്തിൽ ആദായമുള്ള വസ്തുക്കൾ ഉണ്ടായിരുന്നു. എഴുത്തച്ഛൻ ജീവിച്ചിരിക്കവേതന്നെ അദ്ദേഹത്തിന്റെ സൽപ്രവൃത്തികൾ കണ്ടു സന്തുഷ്ടനായ ചമ്പത്തിൽ മന്നാടിയാർ താൻ വാങ്ങിച്ച നാലായിരം പണവും ശ്രീരാമസ്വാമിസന്നിധിയിൽ കെട്ടിവയ്ക്കുകയും എഴുത്തച്ഛൻ അതിൽ 1000 പണം വീതം ചമ്പത്തു്, വടശ്ശേരി, എഴുവത്തു് ഈ മൂന്നു വീട്ടുകാരുടേയും പക്കലും, ബാക്കിയുള്ള ആയിരം പണം കൊച്ചി സർക്കാരിലും ഓരോരുത്തരും ക്ഷേത്രത്തിലേക്കു തൊണ്ണൂറു പറ നെല്ലു വീതം പലിശ കൊടുക്കണമെന്നുള്ള വ്യവസ്ഥയിൽ ഏല്പിക്കുകയും ചെയ്തു. എഴുവത്തുവീട്ടുകാർ തങ്ങൾ വാങ്ങിയ സംഖ്യ ദേവസ്വത്തിൽ തിരിയെ ഏല്പിച്ചു; വടശ്ശേരി മന്നാടിയാരുടെ കുടുംബത്തിൽനിന്നു് ഇന്നും നെല്ലളക്കുന്നുണ്ടു്. കൊച്ചിസർക്കാർ കൊല്ലംതോറും ഏതാനും ഉറുപ്പിക വിലത്തരമായി കൊടുക്കുന്നുമുണ്ടു്. ശ്രീരാമസ്വാമിക്ഷേത്രത്തിൽ കൊല്ലംതോറും മീനമാസത്തിൽ ശ്രീരാമനവമിക്കു രഥോത്സവവും കന്നിമാസത്തിൽ നവരാത്രി പ്രമാണിച്ചു് ഒൻപതു ദിവസം വിളക്കും മറ്റു വിശേഷാൽ അടിയന്തിരങ്ങളും ആഘോഷിക്കാറുണ്ടു്. ആദ്യത്തെ ദിവസത്തെ വിളക്കിന് 'എഴുത്തച്ഛൻവിളക്കു്' എന്നാണ് പേർ പറയാറുള്ളതു്. ആ വിളക്കടിയന്തിരം സ്ഥലത്തെ നായന്മാരോടു വരിപിരിച്ചു ഗുരുമഠത്തിൽനിന്നു മുടക്കംകൂടാതെ നടത്തിവരുന്നു. കഴിഞ്ഞ കണ്ടെഴുത്തുവരേയും പ്രസ്തുതവസ്തുവിന്റെ പട്ടയം എഴുത്തച്ഛന്റെ പേരിലായിരുന്നു എന്നുമറിയുന്നു. അവിടെ പുഴയുടെ മധ്യത്തിൽ ഉന്നതമായ ഒരു പാറ കാണുന്നുണ്ടു്. അതിനെ എഴുത്തച്ഛൻ പാറ എന്നാണ് പറഞ്ഞുവരുന്നതു്.

ഗ്രാമപ്രതിഷ്ഠയെ തെളിയിക്കുന്ന ശ്ളോകങ്ങൾ

ഗ്രാമപ്രതിഷ്ഠയ്ക്കും മറ്റും ആസ്പദമായി നാലു സംസ്കൃതശ്ലോകങ്ങളുണ്ടു്. അവ എഴുത്തച്ഛന്റെ ശിഷ്യപരമ്പരയിൽപ്പെട്ട ഏതോ ഒരു കവി നിർമ്മിച്ചതും ഗുരുമഠത്തിലെ രേഖകളിൽനിന്നു പകർത്തി ദ്രവിച്ച ഭാഗങ്ങൾ മറ്റൊരു വിദ്വാൻ പൂരിപ്പിച്ചിട്ടുള്ളതുമാണ്. അവ ഇവിടെ ഉദ്ധരിക്കേണ്ട ആവശ്യമുണ്ടു്. ഭിത്തിവലയിതങ്ങളായ ഭാഗങ്ങൾ പിന്നീടു പൂരിപ്പിച്ചിട്ടുള്ളവയാണ്:

> "ആചാര്യഃ പ്രഥമം നദീം വനമിദം ദൃഷ്ട്വാ(മുദം) പ്രാപ്തവാൻ
> നദ്യാസ്തീര(വനപ്രദേശ)വസതിം നിശ്ചിത്യ ശിഷ്യൈസ്സമം
> ലബ്ധ്വാ തദ്വനമത്ര ദേശപതിഭിശ്ചിത്വാ (സമസ്തം ഗുരു)
> രാമാനന്ദപുരാഭിധം ദ്വിജഗൃഹൈർഗ്രാമം ചകാരാലയൈഃ.

> പൂർവേ ചിഞ്ചാഖ്യകുല്യാപ്യഥ വരുണദിശാ
> പത്രചര്യാപഥാന്തം
> യാമ്യേ നദ്യുത്തരാദുത്തരദിശി നിധന-
> ക്രോഡകേദാരകാന്തം
> അസ്മിൻ ദേശേ മഹാത്മാ (വിബുധജ)ന(വര)-
> സ്സൂര്യനാരായണാഖ്യ-

സ്സമ്പദ്വേശ്മാധിനാഥാദ്ദകമ(ഥ)സ ജ-
(ഗ്രാഹ)കാരുണ്യസിന്ധുഃ.

രാമാനന്ദാഗ്രഹാരേ പ്രഥമമിഹ ശിവം
സാംബമൂർത്തിം സവർഗ്ഗം
സാക്ഷാദ്വിഷ്ണഞ്ച രാമം ദ്വിജകുലനിപുണൈഃ
(സ്ഥാപയാമാസ) സൂര്യഃ
(ദ)ധ്നാ(പ്യ)ന്നം സസർപ്പിസ്സധനഗൃഹഗണം
ഭൂസുരേഭ്യോ ദദൌ (സോ)
നാകസ്യാന്യൂനസൌഖ്യം ധ്രുവമിതി മനന-
സ്യാസ്പദം ഭൂരിദാനം.

സമ്പൽ(ക്ഷേത്ര)മഹേശസപ്തതിവടശ്ശേര്യാഖ്യഗേഹേഷ്വസൗ
ദത്വൈകൈകസഹസ്രകം പണധനം വൃദ്ധർത്ഥമഭ്യർച്ചിതും
രാമാനന്ദപുരാലയേ (ദിശി) നവത്യൈകൈകധാന്യാഢകം
പ്രത്യബ്ദന്തു (പറാ)ഖ്യമിത്യനുമതിം തേഭ്യഃ പ്രതിജ്ഞാപിതഃ"

ഈ ശ്ലോകങ്ങളുടെ കർത്താവിന്റെയാകട്ടെ പൂരയിതാവിന്റെയാകട്ടെ വൈദുഷ്യത്തെ പ്രശംസിക്കുവാൻ മാർഗ്ഗം കാണുന്നില്ല; പക്ഷേ അതിനു വേണ്ടിയല്ലല്ലോ അവയെ ഇവിടെ ഉദ്ധരിച്ചതു്. കിഴക്കു പുളിങ്കോൽതോടും പടിഞ്ഞാറു പട്ടഞ്ചീരിപ്പാതയും തെക്കു പുഴയുടെ വടക്കേക്കരയും വടക്കു കൊല്ലങ്കോട്ടു പാടവുമാണ് എഴുത്തച്ഛൻ ചമ്പത്തിൽ കുടുംബത്തിൽനിന്നു വിലയ്ക്കുവാങ്ങിയ സ്ഥലത്തിന്റെ അതിർത്തി എന്നു രണ്ടാംശ്ലോകത്തിൽ നിന്നു കാണാവുന്നതാണ്.

എഴുത്തച്ഛന്റെ സമാധി ഒരു ശ്ലക്ഷ്ണശിലകൊണ്ടു മൂടീട്ടുള്ളതും അദ്ദേഹം നിത്യമായി ഉപയോഗിച്ചിരുന്ന മുറിയിൽ വടക്കേ അറ്റത്തു ദക്ഷിണാമുഖമായി പ്രതിഷ്ഠിച്ചിട്ടുള്ളതുമാകുന്നു. എഴുത്തച്ഛന്റേതെന്നു ജനങ്ങൾ വിശ്വസിക്കുന്ന യോഗദണ്ഡും മെതിയടികളും സമാധിക്കു കിഴക്കുവശം ഒരു പീഠത്തിൽ നിവിഷ്ടമായിരിക്കുന്നു. എല്ലാ ധനുമാസത്തിലും ഉത്രത്തിൻ നാൾ ഗുരുമഠത്തിൽവെച്ച് എഴുത്തച്ഛന്റെ ശ്രാദ്ധം ആഘോഷിക്കുകയും അതിന്റെ ചടങ്ങായി ബ്രാഹ്മണസദ്യയും മറ്റും നടത്തുകയും ചെയ്യാറുണ്ട്. ഇതിനു "ഗുരുമഠത്തിൽ ആരാധന" എന്നു പേർ പറയുന്നു. ഇതു് എഴുത്തച്ഛന്റെ സമാധികാലം മുതൽ ഇന്നുവരെയും അവിച്ഛിന്നമായി നടന്നുവരുന്നുണ്ട്. 1043-ൽ ഗ്രാമത്തിൽ ഒരഗ്നിബാധയുണ്ടായി. ഏതാനും ഗൃഹങ്ങളും ഗുരുമഠവും അനേകം താളിയോലഗ്രന്ഥങ്ങളും നശിച്ചുപോയി. എങ്കിലും യോഗദണ്ഡിനും പാദുകങ്ങൾക്കും ഹാനി പറ്റിയില്ല എന്ന് 1904-ൽ പ്രസിദ്ധീകൃതമായ ഗുരുമഠംവക വിജ്ഞാപനത്തിൽ കാണുന്നുണ്ടെങ്കിലും അതിൽ ഗ്രന്ഥങ്ങളെസ്സംബന്ധിച്ചുള്ള പ്രസ്താവന അത്ര ശരിയാണെന്നു തോന്നുന്നില്ല. എന്തെന്നാൽ പ്രസിദ്ധ സംസ്കൃതപണ്ഡിതനായ ഡോ. ഏ. സി. ബർണ്ണൽ 1041-ാമാണ്ടിടക്കു താൻ ഗുരുമഠം സന്ദർശിച്ചു എന്നും അപ്പോൾ അവിടെ പഴയതു് എന്നു പറയുവാൻ ഭാഗവതം കിളിപ്പാട്ടിന്റെ ഒരു മാതൃക മാത്രമേ ഉണ്ടായിരുന്നുള്ളു എന്നും ബാക്കിയുള്ള ഗ്രന്ഥങ്ങൾ 1011-ാമാണ്ടിടയ്ക്കുണ്ടായ ഒരു അഗ്നിബാധയിൽ നശിച്ചുപോയെന്നു സ്ഥലവാസികൾ തന്നെ ധരിപ്പിച്ചു എന്നും രേഖപ്പെടുത്തിയിരിക്കുന്നു. 1043 മുതൽ 1068 വരെ ഇരുപത്തഞ്ചുകൊല്ലം മഠത്തിന്റെ സ്ഥിതി അനാഥപ്രായമായിരുന്നു. 1068-ൽ ചിറ്റൂർ ബീമത്തു ഗുരുദാസൻ കോപ്പമേനോന്റെ ഉത്സാഹത്താൽ അതു ജീർണ്ണോദ്ധാരണം ചെയ്യപ്പെട്ടു. ഇതാണ് ഗുരുമഠത്തിന്റെ പശ്ചാൽകാലചരിത്രം.

രാമാനുജനും സൂര്യനാരായണനും

മേല്പടി ശ്ലോകങ്ങൾ വായിച്ചാൽ തുഞ്ചന്റെ ശിഷ്യനായ സൂര്യനാരായണനെഴുത്തച്ഛനാണ് ചിറ്റൂർ പുഴ കണ്ടു സന്തുഷ്ടമായി അവിടെ ഗുരുമഠവും മറ്റും പ്രതിഷ്ഠിച്ചതെന്നു തോന്നുന്നതു സ്വാഭാവികമാണ്. ആചാര്യപദത്തിന് എഴുത്തച്ഛനെന്ന് അർത്ഥം കല്പിച്ചാൽ മതിയാകുന്നതും അതു ഗുരുവിനും ശിഷ്യനും ഒന്നുപോലെ യോജിപ്പിക്കാവുന്നതുമാകുന്നു. എന്നാൽ ഇവിടെ ഒന്ന് ആലോചിക്കേണ്ടതുണ്ട്. തുഞ്ചന്റെ ഭക്തനായ അന്തേവാസി എന്നുള്ളതിൽക്കവിഞ്ഞു് ഒരു വൈശിഷ്ട്യം സൂര്യനാരായണന് ഉണ്ടായിരുന്നതായി അറിയുന്നില്ല. 'ചൂരി' എന്ന സംകുചിതാഭിധാനത്താൽ വിദിതനായ അദ്ദേഹം ജാതിയിൽ തരകൻ(മക്കവഴി വെള്ളാളൻ) ആയിരുന്നു. അദ്ദേഹത്തിനുവേണ്ടി ചിറ്റൂരിലെ നായന്മാർ ധനുമാസം ഉത്രത്തിൽ ശ്രാദ്ധം ആഘോഷിക്കത്തക്ക ഒരു മാഹാത്മ്യം അദ്ദേഹത്തിൽ ഐതിഹ്യം ആരോപിക്കുന്നില്ല. പ്രത്യുത തുഞ്ചത്തെഴുത്തച്ഛന്റെ സമാധിസ്ഥലമാണതു് എന്നത്രേ ചിറ്റൂരിലെ സകലജനങ്ങളുടേയും പരമ്പരാഗതമായ വിശ്വാസം; അങ്ങനെയാണെങ്കിൽ മാത്രമേ അത്തരത്തിലുള്ള ലോകാരാധനത്തിന് ഉപപത്തിയുമുള്ളൂ. അതുകൊണ്ടു ഞാൻ ഉദ്ദേശിക്കുന്നതു സാക്ഷാൽ എഴുത്തച്ഛൻതന്നെയായിരുന്നു അവിടത്തെ സ്ഥാപനങ്ങൾക്കെല്ലാം കാരണഭൂതൻ എന്നും താൻ വൃദ്ധനും സന്യാസിയുമായിരുന്നതിനാൽ ആ സൽക്കർമ്മങ്ങളെല്ലാം തന്റെ ശിഷ്യനായ സൂര്യനാരായണനെഴുത്തച്ഛനെക്കൊണ്ടു് അദ്ദേഹം നടത്തിച്ചു എന്നുമാണ്. സന്യാസാശ്രമത്തിൽ ഗുരുനാഥൻ 'രാമാനന്ദൻ' എന്ന നാമം സ്വീകരിച്ചിരുന്നിരിക്കണം. ആ നാമത്താൽ മുദ്രിതമാകുകയാലാണല്ലോ അദ്ദേഹം സ്ഥാപിച്ച ഗ്രാമത്തിനു രാമാനന്ദാഗ്രഹാരം എന്നു പേർ സിദ്ധിച്ചതു്. കുറേക്കാലം ഗുരുമഠത്തിൽ താമസിച്ചു് ആ യോഗിവര്യൻ അവിടെവെച്ചുതന്നെ മഹാസമാധിയെ പ്രാപിച്ചുമിരിക്കണം. അല്ലെങ്കിൽ ആ പ്രദേശത്തിന് ഇന്നു നാം കാണുന്ന മാഹാത്മ്യം ഒരു പ്രകാരത്തിലും സിദ്ധിക്കുന്നതിനു ന്യായമില്ല. ബർണ്ണൽസായ്പിന്റെ അന്വേഷണകാലത്തു സാക്ഷാൽ എഴുത്തച്ഛൻതന്നെ അവിടെ താമസിച്ചിരുന്നതായാണ് ചിറ്റൂർക്കാർ അദ്ദേഹത്തെ ധരിപ്പിച്ചതു്. സൂര്യനാരായണനെന്നല്ല തുഞ്ചന്റെ പേരെന്ന് ഇത്രയുമുള്ള പ്രസ്താവനയിൽനിന്നു വ്യക്തമാകുന്നുണ്ടല്ലോ. ഗുരുനാഥൻ തൃക്കണ്ടിയൂർ സ്വഗൃഹത്തിൽവെച്ചുതന്നെയാണ് അന്തരിച്ചതെന്നും അതിനുമുമ്പ് പതിനാറു വയസ്സുള്ള തന്റെ ശിഷ്യനായ ഒരു യോഗി അവിടെ വരുമെന്നും അദ്ദേഹത്തിന്റെ പക്കൽ തന്റെ ചൂരൽക്കോലം ഭസ്മസഞ്ചിയും മെതിയടികളും ഭാഗവതം മുതലായ ഗ്രന്ഥങ്ങളും കൊടുക്കണമെന്ന് അദ്ദേഹം തന്റെ മരുമകളോടു പറഞ്ഞിരുന്നുവെന്നും അതുപോലെ ആ യുവാവു് (അതാണത്രേ സൂര്യനാരായണൻ) ആ സാധനങ്ങളെല്ലാം വാങ്ങിക്കൊണ്ടുപോയെന്നും അവയെയാണ് ഗുരുമഠത്തിൽ പിന്നീടു പ്രതിഷ്ഠിച്ചതെന്നുമുള്ള ഐതിഹ്യത്തിൽ അസംഭവ്യതാംശങ്ങൾ പലതും കാൺമാനുണ്ട്. സൂര്യനാരായണൻ എഴുത്തച്ഛൻ സാമൂതിരിപ്പാട്ടിലെ ആചാര്യനായിരുന്നു എന്നു പറയുന്നതിനും അപ്രതിഷേധ്യമായ ലക്ഷ്യം വേണ്ടിയിരിക്കുന്നു. അതു ശരിയാണെങ്കിൽ സാമൂതിരിപ്പാട്ടിലെ അധീനതയിലും ഭാരതപ്പുഴയുടെ തീരത്തിലുമുള്ള ഏതെങ്കിലും മനോഹരമായ ഒരു സ്ഥലത്ത് അദ്ദേഹത്തിന്റെ ഗുരുമഠം പണിയിക്കുകയും അതിന്റെ നിലനില്പിനു പര്യാപ്തമായ സ്വത്തു് ആ രാജാവിനെക്കൊണ്ടുതന്നെ ദാനം ചെയ്യിക്കുകയും ചെയ്യാമായിരുന്നു. എന്നാൽ അദ്ദേഹം ആ മഠം പ്രതിഷ്ഠിച്ചതു കൊച്ചിയിലും ആയിരം പണം പലിശയ്ക്കു് ഏല്പിച്ചതു കൊച്ചിസർക്കാരിലുമായിരുന്നല്ലോ. ആദ്യം തുഞ്ചനോടുകൂടിയും പിന്നീടു തനിച്ചും സൂര്യനാരായണനെഴുത്തച്ഛൻ ഗുരുമഠത്തിൽ താമസിച്ചിരുന്നിരിക്കും.

ഞാൻ ഇത്രയും ഇവിടെ പ്രപഞ്ചനം ചെയ്തത്. 'രാമാനന്ദൻ' എന്നത് എഴുത്തച്ഛൻ സന്യാസാശ്രമംവരിച്ചപ്പോൾ സ്വീകരിച്ച പേരാണെന്നു തെളിയിക്കുവാനാണ്. അഥവാ സൂര്യനാരായണനാണ് ഗുരുമഠത്തിൽ ആദ്യമായി പാർപ്പു തുടങ്ങിയതെന്നു വന്നാൽപ്പോലും തന്റെ ഗുരുനാഥന്റെ നാമധേയമാണ് അദ്ദേഹം അഗ്രഹാരത്തിനു നല്കിയതെന്നുള്ള ഊഹത്തിന് അതു പ്രതിബന്ധമാകുന്നില്ല. രാമാനന്ദൻ എന്നായിരുന്ന എഴുത്തച്ഛന്റെ അക്കാലത്തെ പേരെന്നു വരുമ്പോൾ 'രാമാനന്ദൻ' എന്ന പദം അനന്തരകാലങ്ങളിൽ ഉച്ചാരണവൈകല്യത്താൽ രൂപഭേദം പ്രാപിച്ച 'രാമാനുജൻ' എന്നായി പരിണമിച്ചതിൽ ആശ്ചര്യപ്പെടുവാനുമില്ല. പ്രസ്തുതസംജ്ഞയ്ക്ക് അത്തരത്തിൽ സംഭവിച്ച ഒരു പരിണാമമാണ് 'രാമാനുജൻ' എന്നു ഞാൻ വിശ്വസിക്കുന്നു.

രാമൻ

ഇനി സന്യാസത്തിനു മുമ്പുള്ള പേരെന്തെന്നു തിരഞ്ഞുപിടിക്കേണ്ടിയിരിക്കുന്നു. ഈ വിഷയത്തിൽ 949-ാമാണ്ടു മുതൽ 1006-ാമാണ്ടുവരെ ജീവിച്ചിരുന്ന പുന്നശ്ശേരി ശ്രീധരൻനമ്പിയുടെ ഭാഗവതം ഏകാദശം കിളിപ്പാട്ടിൽനിന്നു താഴെ ഉദ്ധരിക്കുന്ന വരികൾ മാർഗ്ഗദർശനം നൽകുന്നതുപോലെ തോന്നുന്നു:

> "ബാദരായണമുഖനിർഗ്ഗതം ഭാഗവതം
> സ്കന്ധങ്ങളതിലേഴുമഞ്ചുമുള്ളതിലിഹ
>
> തുഞ്ചത്തു മേവും രാമദാസനാമെഴുത്തച്ഛൻ
> അച്യുതൻതങ്കൽ ഭക്തി മുഴക്കനിമിത്തമായ്
>
> നവമസ്കന്ധത്തോളമുള്ളൊരു കഥയെല്ലാം
> ഭാഷയിലൊരു ഗീതമായുരചെയ്താൻ (മുന്നം)"

രാമദാസൻ എന്ന സമസ്തപദത്തിൽ വർണ്ണദ്യോതകമായ ദാസഘടകം തള്ളിയാൽ അവശേഷിക്കുന്നതു രാമശബ്ദമാണല്ലോ. അപ്പോൾ ശ്രീധരൻനമ്പിയുടെ കാലത്ത് എഴുത്തച്ഛന്റെ പേർ രാമനാണെന്നു പണ്ഡിതന്മാർ വിശ്വസിച്ചിരുന്നതായി സങ്കല്പിക്കാം. എഴുത്തച്ഛനു രാമനെന്ന പേരിൽതന്നെ ഒരു ജ്യേഷ്ഠനുണ്ടായിരുന്നുവെന്നതു ഈ സങ്കല്പത്തിനു ബാധകമല്ല. എഴുത്തച്ഛൻ അധ്യാത്മരാമായണം രചിക്കുന്ന കാലത്ത് ആ ജ്യേഷ്ഠൻ വലിയ ശിഷ്യസമ്പത്തുള്ള ഒരു ആചാര്യനായിരുന്നുവല്ലോ. അവർ തമ്മിൽ പ്രായംകൊണ്ട് അടുപ്പമുണ്ടായിരുന്നതായി ആ പ്രസ്താവന തോന്നിക്കുന്നില്ല. അദ്ദേഹം എഴുത്തച്ഛന്റെ അമ്മയുടെ ജ്യേഷ്ഠത്തിയുടെ പുത്രനായിരുന്നു എന്നും എഴുത്തച്ഛന്റെ യൌവനത്തിൽ അദ്ദേഹത്തിനു വാർദ്ധക്യമായിരുന്നു എന്നും വരാവുന്നതാണ്. രാമൻ സന്യാസാശ്രമത്തിൽ രാമാനന്ദനാകുന്നതു സ്വാഭാവികവുമാണല്ലോ. അതുകൊണ്ട് എഴുത്തച്ഛന്റെ ബാല്യകാലത്തിലെ നാമധേയം രാമനെന്നായിരുന്നു എന്ന് ഊഹിക്കുന്നതിൽ അനൌചിത്യമുണ്ടെന്നു തോന്നുന്നില്ല.

എഴുത്തച്ഛന്റെ കാലം

എഴുത്തച്ഛന്റെ ജീവിതത്തെ കൊല്ലം 600-ാമാണ്ടുമുതൽ 800-ാമാണ്ടുവരെ പല ഘട്ടങ്ങളിലേക്കും ഗവേഷകന്മാർ കൊണ്ടുപോകാറുണ്ട്. 600-ാമാണ്ടിടയ്ക്കല്ലെന്ന് ഉറപ്പിച്ചുതന്നെ പറയാവുന്നതാണ്. അങ്ങനെയാണെങ്കിൽ കൃഷ്ണഗാഥാകാരനെക്കാൾ പ്രാ

ക്തനനാണ് എഴുത്തച്ഛൻ എന്നു വരേണ്ടതും ഭാഷാരീതി നോക്കിയാൽ അതിനു യാതൊരു പഴുതുമില്ലാത്തതുമാകുന്നു. കണ്ണശ്ശനും എഴുത്തച്ഛനും സമകാലികന്മാരായിരുന്നു എന്നു പറയുന്നതും അസംബന്ധമാണ്. ആ രണ്ടു മഹാകവികളുടേയും സംഭാഷണമാണെന്നു ചിലർ കരുതാറുള്ള

"ചൂടായ്കിൽത്തുളസീദളം യമഭടത്തല്ലിങ്ങു ചൂടായ്‌വരും;
പാടായ്കിൽത്തിരുനാമമന്തകഭടന്മാരങ്ങു പാടായ്‌വരും;
കൂടായ്കിൽസ്സുകൃതങ്ങൾ ചെയ്‌വതിനഹോ പാപങ്ങൾ കൂടായ് വരും:
വീടായ്കിൽക്കടമേവനും നരകമാം നാടങ്ങു വീടായ്‌വരും"

എന്ന ശ്ലോകം വെൺമണി അച്ഛൻനമ്പൂരിപ്പാട്ടിലെ അപ്പൻ വിഷ്ണുനമ്പൂരിപ്പാട്ടിലെ കൃതിയാണെന്ന് ഇപ്പോൾ അനിഷേധ്യമായി തെളിഞ്ഞിട്ടുണ്ട്.

എഴുത്തച്ഛൻ തന്റെ കാലത്തു സാമാന്യജനങ്ങളുടെ ഇടയിൽ പ്രചരിച്ചിരുന്ന മലയാളഭാഷയിലാണ് കാവ്യങ്ങൾ നിർമ്മിച്ചത്. എന്നാൽ അവയിലും ചില പഴയ പദങ്ങളും പ്രയോഗങ്ങളും അദ്ദേഹത്തിന്റെ ജീവിതം എപ്പോളെന്നു നിർണ്ണയിക്കുവാൻ അല്പാല്പം സഹായിക്കുന്നുണ്ട്. (1) ചേൽക്കണ്ണി, (2) മയ്യൽ (മോഹം), (3) ഒക്കത്തക്ക, (4) വിരയേ, (5) അടയ (മുഴുവൻ), (6) മുനിവു (കോപം), (7) ഇകലിൽ (യുദ്ധത്തിൽ), (8) മറുകി (തിളച്ച്, (9) ഇടർ (ദുഃഖം), (10) ുമ (സത്യം) മുതലായ പദങ്ങളും (1) എവിടത്തു പാർത്ഥൻ, (2) ജീവിക്കയിൽ, (3) സത്യമായ് വന്നുതാവു, (4) ശുശ്രൂഷ ചെയ്തു ഞായം, (5) സാദരം നല്കു പിതൃക്കൾക്കും, (6) ഭക്തന്മാർ വിഷയമായ്, (7) രാക്ഷസരാജാവായ രാവണഭഗിനി ഞാൻ, (8) കീകസാത്മജ കുലനാശകാരിണിയായേ, (9) കാടിതു കണ്ടായോ നീ തുടങ്ങിയ പ്രയോഗങ്ങളും നോക്കുക. ഉപോത്തമമായ പ്രയോഗത്തിൽ കാണുന്ന 'ഏ' എന്ന പാദപൂരകമായ നിപാതം നിരണംകവികളുടെ കാലത്തു പ്രചുര പ്രചാരമായിരുന്നു; എഴുത്തച്ഛന്റെ കാലത്തും അതിന് അങ്ങിങ്ങു പ്രവേശമുണ്ടായിരുന്നതായി കാണുന്നുണ്ട്. ആകെക്കൂടി ഭാഷാഗതി നോക്കിയാൽ എഴുത്തച്ഛൻ കൊല്ലം എട്ടാം ശതകത്തിലാണ് ജീവിച്ചിരുന്നതെന്നു സ്പഷ്ടമാകുന്നു. ആ ശതകത്തിന്റെ പൂർവ്വാർദ്ധത്തിലോ ഉത്തരാർദ്ധത്തിലോ എന്നു മാത്രമേ പരിശോധിക്കേണ്ടതായുള്ളൂ.

എട്ടാം ശതകത്തിന്റെ പൂർവ്വാർദ്ധം

മുൻപ് ഉദ്ധരിച്ച ഗുരുമഠശ്ലോകങ്ങളിൽ 'നാകസ്യാന്തനസൗഖ്യം' എന്നൊരു പാദാംശം കാൺമാനുണ്ട്. അതിന് ഒരു കലിവാചകത്തിന്റെ സ്വരൂപമുണ്ടെന്നു തീർച്ചായി പറയാം. ധ്റുവമെന്ന് അതിനപ്പുറമുള്ള പദവും ആ വിഷയത്തിൽ ജ്ഞാപകമാണ്. അങ്ങനെയാണെങ്കിൽ ഗ്രാമദാനം 723-ാമാണ്ടു തുലാമാസം 11-ാംനുയാണെന്നു സിദ്ധിക്കുന്നു. '(ദ)ധ്നാ(പ്യ)ന്നം സസർപ്പിഃ' എന്ന വാചകത്തിന് ആ ലക്ഷണമില്ല. ഗ്രാമദാനം സംബന്ധിച്ച് ഒരു ശാസനപത്രം ഗുരുമഠത്തിൽ ഉണ്ടായിരുന്നു എന്നും 1046 ഇടയ്ക്ക് അതു താൻ കണ്ടു എന്നും ബർണ്ണൽ പറയുന്നുണ്ട്. പക്ഷേ അതിൽനിന്ന് അദ്ദേഹം അനുമാനിച്ചത് എഴുത്തച്ഛൻ ക്രി. പി. പതിനേഴാം ശതകത്തിന്റെ അവസാനത്തിൽ, അതായതു കൊല്ലം 875-ാമാണ്ടിടയ്ക്കു, ജീവിച്ചിരുന്നു എന്നാണ്. എഴുത്തച്ഛന്റെ കൃതികളിലേ ഭാഷാരീതി ഈ അനുമാനത്തിനു കടകവിരുദ്ധമായി നിലകൊള്ളുന്നു. കാലഗണനയിൽ ഏതു കാരണവശാലോ ആ പണ്ഡിതന് ഒരു കുഴപ്പം പറ്റിപ്പോയിട്ടുണ്ടെന്നതു നിർവിവാദമാണ്.

'നാകസ്യാന്തനസൗഖ്യം' എന്ന വാചകത്തിൽ കലിദിന സൂചനയില്ലെന്നു പറയുന്നവർ എഴുത്തച്ഛനും മേല്പത്തൂർ ഭട്ടതിരിയും സമകാലികന്മാരായിരുന്നു എന്നും

ഭട്ടതിരി മുഖാന്തിരമാണ് എഴുത്തച്ഛൻ ചെമ്പകശ്ശേരി രാജാവിന്റെ ആശ്രിതനായതെന്നും, അവിടെ വെച്ചാണ് അധ്യാത്മരാമായണം രചിച്ചതെന്നും, ആ ഗ്രന്ഥത്തിന്റെ മൂലം ആദ്യമായി കേരളത്തിൽ കൊണ്ടുവന്നതു 'പവിത്രകരസ്സൂര്യഃ' എന്ന കലിവാചകത്താൽ സൂചിതമായ കൊല്ലം 787-ാമാണ്ടു ചിങ്ങത്തിലായിരുന്നു എന്നും വാദിക്കുന്നു. 'പവിത്രം പരം സൌഖ്യ' എന്നൊരു ഭാഗം എഴുത്തച്ഛന്റെ അധ്യാത്മരാമായണം യുദ്ധകാണ്ഡത്തിന്റെ അവസാനത്തിൽ കാണുന്നുണ്ടെന്നും അതു കലിവാചകമാണെന്നും അതനുസരിച്ചു നോക്കുമ്പോൾ 787-ാമാണ്ടു ചിങ്ങമാസം 20-ാംനുയാണ് എഴുത്തച്ഛൻ ആ ഗ്രന്ഥരചന സമാപിച്ചത് എന്നു സിദ്ധിക്കുമെന്നും കൂടി അവർ പറയുന്നു. ഇവിടെ കലിയെസ്സംബന്ധിച്ചിടത്തോളം രണ്ടു വാക്യങ്ങളും ഒന്നുതന്നെയാണെന്നും അധ്യാത്മരാമായണം മൂലം പരദേശത്തിൽ നിന്നു വന്നു ചേർന്ന ദിവസം തന്നെ അതിന്റെ ഭാഷാനുവാദവും അവസാനിച്ചു എന്നു പറയുന്നത് അനുപപന്നമാകയാൽ 'പവിത്രം പരം സൗഖ്യ' തന്നെയാണ് പിന്നീടു ചരിത്രകാരന്മാരുടെ ദൃഷ്ടിയിൽ 'പവിത്രകരസ്സൂര്യഃ' എന്ന് ആകൃതിഭേദം കൈക്കൊണ്ടതെന്നും സങ്കല്പിക്കേണ്ടിയിരിക്കുന്നു. തന്നിമിത്തം ആകെക്കൂടി പ്രകൃതത്തിൽ ചർച്ച ചെയ്‌വാനുള്ളത് എഴുത്തച്ഛൻ 729-ാമാണ്ടിടയ്ക്കോ 787-ാമാണ്ടിടയ്ക്കോ ജീവിച്ചിരുന്നത് എന്നു മാത്രമാകുന്നു. ഭട്ടതിരിയുടെ ബാല്യകാലത്ത് എഴുത്തച്ഛനു മധ്യവയസ്സായിരുന്നു എന്നു പറയുന്നവരുമുണ്ട്.

ഭട്ടതിരിയേയും എഴുത്തച്ഛനേയും സംഘടിപ്പിക്കുന്ന ഐതിഹ്യങ്ങൾക്കു വലിയ വിലയൊന്നും കല്പിക്കുവാൻ തോന്നുന്നില്ല. ഭട്ടതിരിയെ വാതരോഗം ബാധിച്ചപ്പോൾ അതിനു പ്രതിവിധിയെന്തെന്ന് അദ്ദേഹം ഒരു ദൂതൻമുഖാന്തരം എഴുത്തച്ഛനോടു ചോദിച്ചു എന്നും മത്സ്യം തൊട്ടുകൂട്ടണമെന്ന് എഴുത്തച്ഛൻ പറഞ്ഞയച്ചു എന്നും ഭട്ടതിരി ആ ഉപദേശത്തിന്റെ സാരം മനസ്സിലാക്കി മത്സ്യാദ്യവതാരവർണ്ണനാത്മകമായ നാരായണീയം രചിച്ചു എന്നും ചിലർ പറയുന്നതു വിശ്വസിക്കുവാൻ മാർഗ്ഗം കാണുന്നില്ല. ഭട്ടതിരിയുടെ നിലയിലുള്ള ഒരാളോടു ബ്രാഹ്മണരെപ്പറ്റി അളവറ്റ ഭക്തിയും ബഹുമാനവും ഉണ്ടായിരുന്ന എഴുത്തച്ഛൻ ഒരിക്കലും ആ ഭാഷയിൽ ഒരു ഉപദേശം നല്കിയിരിക്കാനിടയില്ല. രണ്ടാമതു നാരായണീയം ആരംഭിക്കുന്നതു തന്നെ മത്സ്യാവതാരകഥകൊണ്ടല്ല; മുപ്പത്തിരണ്ടാം ദശകത്തിൽ മാത്രമാണ് ശ്രീമൽഭാഗവതത്തെ അനുവർത്തിച്ച് അദ്ദേഹം ആ കഥ പ്രതിപാദിക്കുന്നത്. അതിനു മുൻപുതന്നെ വരാഹം, നരസിംഹം, വാമനം, കൂർമ്മം എന്നിങ്ങനെ നാലവതാരങ്ങളേയും പറ്റിയുള്ള പ്രതിപാദനം കഴിയുന്നുണ്ട്. 762-ൽ ആണല്ലോ നാരായണീയരചന. അക്കാലത്തു ഭട്ടതിരി എഴുത്തച്ഛനോട് ഉപദേശം ചോദിക്കണമെങ്കിൽ അന്ന് എഴുത്തച്ഛന് അൻപതു വയസ്സോളമെങ്കിലും പ്രായമായിരിക്കണം. 787-ാമാണ്ടാണ് അധ്യാത്മരാമായണം തർജ്ജമ ചെയ്തതെങ്കിൽ അന്ന് 75 വയസ്സിനടുത്ത് എത്തിയുമിരിക്കണം. അധ്യാത്മരാമായണത്തിനുമേലാണ് ഭാരതത്തിന്റെ രചന എന്നുള്ളതിനെപ്പറ്റി ആർക്കും വിപ്രതിപത്തിയുണ്ടായിരിക്കുമെന്നു തോന്നുന്നില്ല. അങ്ങനെ വരുമ്പോൾ 75 വയസ്സിനു മേലാണ് എഴുത്തച്ഛൻ ഭാരതനിർമ്മിതിക്ക് ആരംഭിച്ചതെന്നു സങ്കല്പിക്കേണ്ടിയിരിക്കുന്നു. ആ സങ്കല്പം യുക്തിസഹമല്ല. അതുകൊണ്ടു ഭട്ടതിരിയും എഴുത്തച്ഛനും തമ്മിൽ യാതൊരു സൗഹാർദ്ദബന്ധത്തിനും മാർഗ്ഗമില്ലാത്ത നിലയിൽ കൊല്ലം എട്ടാംശതകത്തിന്റെ പൂർവ്വാർദ്ധത്തിലായിരുന്നു എഴുത്തച്ഛന്റെ ജീവിതം എന്നു നിർണ്ണയിക്കേണ്ടിയിരിക്കുന്നു. അങ്ങനെയാണെങ്കിൽ 'നാകസ്യാന്തനസൗഖ്യം' എന്നതു കലിവാചകമാണെന്നും 729-ാമാണ്ട് എഴുത്തച്ഛൻ ജീവിച്ചിരുന്നു എന്നും അനുമാനിക്കുന്നതിൽ അസാംഗത്യമില്ല. പിന്നെയും കുറേക്കാ

ലംകൂടി അദ്ദേഹം ഗുരുമഠത്തിൽ താമസിച്ചു ലോകാനുഗ്രഹം ചെയ്തുകൊണ്ടിരുന്നിരിക്കാം. ഇടയ്ക്ക് 'ഭാസ്വത്ത്രുഞ്ചാഖ്യസന്മന്ദിര' എന്നിങ്ങനെ ഒരു സംസ്കൃതശ്ലോകം പത്രപങ്ക്തികളിൽ പ്രത്യക്ഷപ്പെടുകയുണ്ടായി. അതിൽ 'ഹംസപ്രാപ്യം ന സൗമ്യം' എന്ന് അദ്ദേഹത്തിന്റെ സ്വർഗ്ഗാരോഹണകാലത്തെ ദ്യോതിപ്പിക്കുന്ന ഒരു കലിവാക്യമുണ്ടെന്നും കാണുമാറായി. അതു യഥാർത്ഥമായ ഒരു രേഖയാണെന്ന് എനിക്കു വിശ്വാസം വന്നിട്ടില്ലാത്തതിനാൽ ആ വാക്യം സൂചിപ്പിക്കുന്നതുപോലെ 732 ധനു 24-ാംനുയാണ് എഴുത്തച്ഛന്റെ നിര്യാണം എന്നു കൢപ്തപ്പെടുത്തുവാൻ നിവൃത്തിയില്ല. ഏതായാലും 750-നു മേൽ എഴുത്തച്ഛൻ ജീവിച്ചിരുന്നിരിക്കാൻ മാർഗ്ഗമില്ലാത്തതുകൊണ്ടും ത്രികരണപരിശുദ്ധമായ ജീവിതചര്യയിൽനിന്ന് അദ്ദേഹം ദീർഘായുഷ്മാനായി 80 വയസ്സോളം ഐഹികയാത്ര ചെയ്തിരിക്കാമെന്ന് അനുമാനിക്കുന്നതിൽ അനുപപത്തിയില്ലാത്തതുകൊണ്ടും ആ മഹാത്മാവിന്റെ ജീവിതകാലം കൊല്ലം 671-നും 750-നും ഇടയ്ക്കായിരുന്നു എന്ന് അനുമാനിക്കാവുന്നതാകുന്നു.

കടിയംകുളത്തു ശൂപ്പമേനോന്റെ പ്രസ്താവന

കടിയംകുളം ശൂപ്പമേനോൻ തേനാറിമാഹാത്മ്യം എന്ന കിളിപ്പാട്ടിൽ

"രാഘവനായ ഗുരുനാഥന്റെ കൃപാബലം
ലാഘവമെന്നിയേ സംപൂർണ്ണമായുണ്ടാകേണം.
ഗോവിന്ദാചാര്യപാദാംഭോരുഹരജസ്സക-
ളാവോളം മമ മനോമുകുരേ വിളങ്ങണം.

ചന്ദ്രദേശികാചാര്യനന്യദേശികന്മാരും
സാന്ദ്രകാരുണ്യമെന്നിൽ പ്രീതിപൂണ്ടരുളേണം.
... ...
കരുണാമൃതപൂരവരുണാലയമായ
കരുണാകരാചാര്യചരണാംബുജം കുപ്പി
സൂര്യജ്ഞാനാന്ധകാരസൂര്യനായീടും ശ്രീമൽ-
സൂര്യനാരായണാചാര്യാന്തേവാസീന്ദ്രന്മാരിൽ
പേരായിരത്തിലേറ്റം പേരിയന്നീടും ശ്രീമൽ-
പ്പേരുവെന്നലകിങ്കൽപ്പേരിയന്നരുളീടും
സച്ചിദാനന്ദാത്മകനദ്വയനനാമയൻ
നിശ്ചലൻ നിരാകുലനെന്നുടെ ഗുരുനാഥൻ
ശ്രീരാമാദികളായ മുഖ്യശിഷ്യന്മാരോടും
സൈ്വരമെന്നകക്കാമ്പിൽ വാണീടവേണം സദാ."

എന്നു പ്രസ്താവിക്കുന്നുണ്ടെന്നും അതിൽനിന്ന് എഴുത്തച്ഛന്റെ ശിഷ്യനായ സൂര്യനാരായണന്റെ പ്രശിഷ്യനാണ് ശൂപ്പമേനോൻ എന്നു സിദ്ധിക്കുന്നു എന്നും അതുകൊണ്ട് എഴുത്തച്ഛൻ എട്ടാം ശതകത്തിന്റെ പൂർവ്വാർദ്ധത്തിൽ ജീവിച്ചിരുന്നു എന്നു പറയുന്നതു ശരിയല്ലെന്നും ചിലർ വാദിക്കുന്നു. ശൂപ്പമേനോൻ 940-ാമാണ്ടിടയ്ക്കു ജനിച്ചു എന്നും അദ്ദേഹം 'രാഘവനായ ഗുരുനാഥൻ' എന്നു തേനാറിമാഹാത്മ്യത്തിലും 'ഗോവിന്ദാരകന്മാരും രാഘവാചാര്യേന്ദ്രനും ... ... തുണപ്പാൻവന്ദിക്കുന്നേൻ' എന്നു കാവേരിമാഹാത്മ്യം കിളിപ്പാട്ടിലും താൻ സ്മരിക്കുന്ന കല്ലേക്കുളങ്ങര രാഘവപ്പിഷാരടിയുടെ ശിഷ്യനായിരുന്നു എന്നും സൂക്ഷ്മമായി പറയാം. പിഷാരടി ടിപ്പുസുൽത്താന്റെ കാലത്തു ജീവിച്ചിരുന്നതായി തെളിയുന്നതിനാൽ അദ്ദേഹത്തി

ന്റെ ജീവിതവും പത്താം ശതകത്തിലായിരുന്നു എന്നു വന്നുകൂടുന്നു. ശ്രീപ്പമേനോന്റെ മറ്റൊരു ഗുരുവായ പേരുവും രാഘവനും സമവയസ്കന്മാരായിരുന്നിരിയ്ക്കുവാനാണ് ന്യായമുള്ളത്. അങ്ങിനെ വരുമ്പോൾ സൂര്യനാരായണൻ 850-ാമാണ്ടിനുമുൻപു ജനിച്ചതായി സങ്കല്പിക്കുവാൻ നിവൃത്തിയില്ല. തുഞ്ചത്തെഴുത്തച്ഛൻ അന്തരിച്ചപ്പോൾ സൂര്യനാരായണനു 16 വയസ്സുമാത്രമേ പ്രായമായിരുന്നുള്ളൂ എന്നു സമ്മതിച്ചാൽപ്പോലും ആ കൂടസ്ഥനായ ആചാര്യൻ 866 വരെ ജീവിച്ചിരുന്നതായി അംഗീകരിക്കേണ്ടിവരുന്നു. അങ്ങനെയായാൽ 781-ൽ അദ്ദേഹം ചെമ്പകശ്ശേരി രാജധാനിയിൽ പോകത്തക്ക വയസ്സിൽ എത്തിയിരിക്കുവാൻ ഇടയില്ലല്ലോ. അതുകൊണ്ട് ഈ വാദം എഴുത്തച്ഛനേയും മേല്പുത്തൂരിനേയും ചെമ്പകശ്ശേരി രാജാവിനേയും കൂട്ടി ഘടിപ്പിക്കുവാൻ ശ്രമിക്കുന്നവർക്ക് ഒരുവിധത്തിലും സഹായകമാകുന്നില്ല. ഒൻപതാം ശതകത്തിനു മുൻപുതന്നെ ശുകഗാന പ്രസ്ഥാനം ഭാഷയിൽ പ്രതിഷ്ഠയെ പ്രാപിച്ചുകഴിഞ്ഞിരുന്നു എന്നുള്ള പരമാർത്ഥത്തെ ആർക്കും അന്യഥാകരിക്കുവാൻ സാധിക്കുന്നതല്ല. അതിനാൽ ആ ശതകത്തിലേക്ക് എഴുത്തച്ഛനെ കടത്തിക്കൊണ്ടുപോകുന്നത് അത്യന്തം യുക്തിഹീനമാകുന്നു. ശ്രീപ്പമേനോന്റെ 'അന്തേവാസീന്ദ്രന്മാരിൽ' എന്ന പദപ്രയോഗം സൂര്യനാരായണന്റെ ശിഷ്യപ്രശിഷ്യപരമ്പരയെ പൊതുവേ പരാമർശിച്ചു മാത്രമാണെന്നും പേരു ആ പരമ്പരയിൽപ്പെട്ട ഒരാളായിരുന്നു എന്നല്ലാതെ സൂര്യനാരായണന്റെ നേരേശിഷ്യനല്ലായിരുന്നു എന്നും അനുമാനിച്ചാലേ ആ പ്രയോഗം അർത്ഥവത്താകയുള്ളൂ; കരുണാകരനെഴുത്തച്ഛനെ അദ്ദേഹം ഒരു പ്രാക്കാലഗുരുവിന്റെ നിലയിൽ വന്ദിക്കുന്നതായും കരുതേണ്ടതാണ്.

എഴുത്തച്ഛന്റെ ഗുരുക്കന്മാർ

'അഗ്രജൻ മമസതാം' എന്നു തുടങ്ങുന്ന അധ്യാത്മരാമായണത്തിലെ വരികളിൽ നിന്ന് എഴുത്തച്ഛനു രാമനാമധേയനായ ഒരു ഗുരുവുണ്ടായിരുന്നു എന്നും അത് അദ്ദേഹത്തിന്റെ ജ്യേഷ്ഠൻ തന്നെയാണെന്നും അദ്ദേഹത്തിനു ധാരാളം ശിഷ്യസമ്പത്തുണ്ടായിരുന്നു എന്നു വ്യക്തമാകുന്നതായി മുൻപു പ്രസ്താവിച്ചിട്ടുണ്ടല്ലോ. അഗ്രജനെന്നും, വിദ്വച്ഛ്രേഷ്ഠനായ മറ്റൊരു ഗുരുവെന്നും, രാമനെന്ന മൂന്നാമതൊരു ഗുരുവെന്നും ഇവിടെ അർത്ഥകല്പന ചെയ്യുന്നത് അസമഞ്ജസമാകുന്നു. അഗ്രജപദം ബ്രാഹ്മണപര്യായമായി പരിഗണിക്കണമെന്നു ചിലർ പറയുന്നത് അബദ്ധമല്ലെങ്കിലും പ്രകൃതത്തിൽ ആ അർത്ഥത്തിനു പ്രസക്തിയില്ല. രാമൻ എന്ന ജ്യേഷ്ഠൻ തന്നെയായിരുന്നു എഴുത്തച്ഛന്റെ പ്രധാന ഗുരു. അദ്ദേഹവും നാട്ടെഴുത്താശാന്റെ വൃത്തി സ്വീകരിച്ചിരുന്നതുകൊണ്ടായിരിക്കണം അദ്ദേഹത്തിന് 'അനേകാന്തേവാസികൾ' ഉണ്ടായത്. ആ അന്തേവാസികളോടുകൂടി 'മമ ഉൾക്കുരുന്നിൽ വാഴ്ക' എന്ന് എഴുത്തച്ഛൻ പറയുന്നതിൽ നിന്ന് അധ്യാത്മരാമായണം നിർമ്മിച്ച കാലത്തു രാമനെഴുത്തച്ഛൻ അധ്യാപകവൃത്തിയിൽ നൂതനനല്ലെന്ന് അനുമാനിക്കാവുന്നതാണ്. 'മുഖ്യന്മാരായ ഗുരുഭൂതന്മാർ മറ്റുള്ളോരും' എന്ന വരികളിൽ നിന്ന് എഴുത്തച്ഛനു വേറേയും ഗുരുക്കന്മാരുണ്ടായിരുന്നതായും വെളിപ്പെടുന്നു. പക്ഷേ അവരാരെല്ലാമെന്ന് അദ്ദേഹം നമ്മെ അറിയിക്കുന്നില്ല. കേളല്ലൂർ നീലകണ്ഠസോമയാജി അവരിൽ അന്യതമനായിരുന്നു എന്നുള്ള അഭിപ്രായം എനിക്കു സമ്മതമായി തോന്നുന്നില്ല. അതിനു തെളിവായി ഉദ്ധരിക്കുന്ന 'അൻപേണമെൻ മനസി ശ്രീനീലകണ്ഠഗുരു' എന്ന വരി കാണുന്ന ഹരിനാമകീർത്തനം എഴുത്തച്ഛന്റെ വരിയാണെങ്കിൽത്തന്നെയും അതു സോമയാജി ആണെന്നു സിദ്ധിക്കുന്നില്ല. സോമയാജി എഴുത്തച്ഛന്റെ വേദാന്തഗുരുവായിരുന്നു എങ്കിൽ അദ്ദേഹത്തിന്റെ പേർ വേണ്ടിയിരുന്നു

അദ്ധ്യാത്മരാമായണത്തിൽ ആദ്യമായി സ്മരിക്കുവാൻ. നിശ്ചയമായും നീലകണ്ഠൻ രാമനെഴുത്തച്ഛനെക്കാൾ പതിന്മടങ്ങു വൈദുഷ്യവാനായിരുന്നു. വിശേഷിച്ച രവിയിൽനിന്ന് ആത്തവേദാന്തശാസ്ത്രനുമായിരുന്നു. രാമഗീത, ലക്ഷ്മണോപദേശം മുതലായ വേദാന്തഘട്ടങ്ങൾ അടങ്ങിയ ഒരു കൃതിയുടെ ആരംഭത്തിൽ ആ പുണ്യശ്ലോകനെ എഴുത്തച്ഛൻ വന്ദിക്കാത്തത് അദ്ദേഹം തന്റെ ഗുരുവല്ലാതിരുന്നതുകൊണ്ടാണെന്നേ എനിക്ക് ഊഹിക്കുവാൻ തോന്നുന്നുള്ളു. "രാമനാമാചാര്യനുമാവോളം തുണയ്ക്കണം" എന്നു ദേവീമാഹാത്മ്യം കിളിപ്പാട്ടിലും എഴുത്തച്ഛൻ തന്റെ ജ്യേഷ്ഠനെ വന്ദിച്ചിരിക്കുന്നു. "രാമഭക്താഢ്യനായ രാമശിഷ്യൻ" എന്നു ബ്രഹ്മാണ്ഡപുരാണത്തിലും കാൺമാനുണ്ട്. അത് എഴുത്തച്ഛന്റെ കൃതിയാണോ എന്നു യഥാവസരം പരിശോധിക്കാം. എഴുത്തച്ഛനു വേദാന്തത്തിലൊഴികെ മറ്റു ശാസ്ത്രങ്ങളിൽ അവഗാഹമുണ്ടായിരുന്നതായി തെളിയുന്നില്ല. എന്നാൽ ഭാഷാകവിതയ്ക്കു വേണ്ട സംസ്കൃതവ്യുൽപത്തി അദ്ദേഹത്തിനു സിദ്ധിച്ചിരുന്നു എന്നു നിസ്സംശയമായി പറയാം. അങ്ങിങ്ങു കവിയുടെ അനവധാനതകൊണ്ടോ അവ്യുൽപന്നതകൊണ്ടോ അലംഭാവംകൊണ്ടോ അപൂർവം ചില അപശബ്ദങ്ങൾ കാൺമാനുണ്ടെങ്കിൽ അവയെപ്പറ്റി അത്രയൊന്നും അപലപിക്കേണ്ട ആവശ്യവും ഞാൻ കാണുന്നില്ല. ഭാഷാകൃതിയാകുമ്പോൾ അത്രയൊക്കെ മതിയെന്നേ അക്കാലത്തെ പണ്ഡിതകവികൾ പോലും കരുതിയിരുന്നുള്ളു.

ജീവചരിത്രം

മുൻപു പ്രസ്താവിച്ചിട്ടുള്ളതിനെക്കാൾ വളരെ അധികമൊന്നും എഴുത്തച്ഛന്റെ ജീവചരിത്രത്തെപ്പറ്റി വ്യക്തമായി അവശേഷിക്കുന്നില്ല. ബാല്യത്തിൽത്തന്നെ എഴുത്തച്ഛൻ ശമദമാദിഗുണങ്ങളാൽ അലംകൃതനും മുമുക്ഷുവുമായിത്തീർന്നിരിക്കണം. അദ്ദേഹം വിദേശങ്ങളിൽ സഞ്ചരിച്ച തമിഴിൽ വേദാന്തഗ്രന്ഥങ്ങൾ വായിച്ച മനസ്സിലാക്കുന്നതിനുവേണ്ട പാണ്ഡിത്യം ആ ഭാഷയിൽ സമ്പാദിച്ചുമിരുന്നിരിക്കണം. സംസ്കൃതഭാഷയിലെ വേദാന്തഗ്രന്ഥങ്ങളും അദ്ദേഹം പരിശീലിച്ചിരുന്നു. അദ്ദേഹത്തിന് ആന്ധ്രഭാഷ അറിയാമായിരുന്നു എന്നുള്ളതിനു തെളിവൊന്നുമില്ല. ഇദംപ്രഥമമായി കേരളത്തിൽ വന്നുചേർന്ന ആന്ധ്രലിപിലിഖിതമായിരുന്ന ഒരു അധ്യാത്മരാമായണഗ്രന്ഥം അദ്ദേഹം ചെമ്പകശ്ശേരി രാജാവിനുവേണ്ടി പകർത്തിയെന്നു പറയുന്നതു ശരിയല്ല. അതിനു വളരെ മുൻപുതന്നെ ആ ഗ്രന്ഥം കേരളീയവിദ്വാന്മാർ കാണത്തക്ക നിലയിലുള്ളതായിരുന്നു അവരും ആന്ധ്രചോളാദിദേശങ്ങളിലെ സംസ്കൃതപണ്ഡിതന്മാരും തമ്മിലുള്ള സൌഹാർദ്ദബന്ധം. എഴുത്തച്ഛൻ പ്രശസ്തനായതിനുമേലല്ല അധ്യാത്മരാമായണം ഭാഷയിൽ രചിച്ചതെന്നും പ്രത്യുത അധ്യാത്മരാമായണരചനയാണ് അദ്ദേഹത്തെ പ്രശസ്തനാക്കിയതെന്നും ഊഹിക്കുവാനാണ് ഔചിത്യം അധികമുള്ളത്. വിദേശസഞ്ചാരം കഴിഞ്ഞു യൗവനത്തിൽത്തന്നെ അദ്ദേഹം തിരിച്ചു തൃക്കണ്ടിയൂരിലുള്ള സ്വഗൃഹത്തിൽ എത്തുകയും അവിടെ ഒരു പാഠശാല സ്ഥാപിച്ച് അധ്യാപകവൃത്തിയിൽ ഏർപ്പെടുകയും ചെയ്തു. അവിടെവച്ച് ആദ്യമായി അധ്യാത്മരാമായണവും പിന്നീടു ശ്രീമഹാഭാരതവും നിർമ്മിച്ചു. എഴുത്തച്ഛൻ വിവാഹംചെയ്തുവോ എന്നും അതിൽ സന്തതിയുണ്ടായിരുന്നുവോ എന്നുമുള്ള ചോദ്യങ്ങൾക്ക് ഉത്തരം പറയുന്നതു സുകരമല്ല. ബർണ്ണൽ, അദ്ദേഹത്തിന് ഒരു മകൾ ഉണ്ടായിരുന്നു എന്നും ആ മകൾ പകർത്തിയ എഴുത്തച്ഛന്റെ കൃതികളാണ് ഗുരുമഠത്തിൽ സൂക്ഷിച്ചിരുന്നതെന്നും തദ്ദേശവാസികൾ പറഞ്ഞതായി രേഖപ്പെടുത്തിക്കാണുന്നു. കുറ്റനാട്ടുള്ള ആമക്കാവ് എന്ന സ്ഥലത്തെ ഒരു കുടുംബത്തിൽ

നിന്നായിരുന്നു എഴുത്തച്ഛൻ ദാരസംഗ്രഹംചെയ്തതു് എന്നൊരു ഐതിഹ്യമുണ്ടു്. അതു വിശ്വസിക്കുവാൻ ന്യായമില്ല. ആ കുടുംബക്കാരും എഴുത്തച്ഛന്മാർ തന്നെ. തന്റെ പത്നിയുടെ മരണാനന്തരം എഴുത്തച്ഛൻ വീണ്ടും ഗാർഹസ്ഥ്യബദ്ധനാകാതെ സന്യാസാശ്രമം സ്വീകരിക്കുകയും, അദ്ദേഹത്തിന്റെ ഗുണകർമ്മവിശേഷങ്ങളാൽ ആകൃഷ്ടരായി ഭക്തന്മാരും വിരക്തന്മാരുമായ പലരും അദ്ദേഹത്തിന്റെ അന്തേവാസിത്വം അംഗീകരിക്കുകയും അവരോടൊന്നിച്ചു് അദ്ദേഹം പല പുണ്യസ്ഥലങ്ങളിലും പര്യടനം ചെയ്കയും യദൃച്ഛയാ കിഴക്കൻ ചിറ്റൂരിൽ ചെന്നുചേർന്നു് അവിടെ ശ്രീരാമക്ഷേത്രവും ഗുരുമഠവും സ്ഥാപിക്കുകയും അതിൽപ്പിന്നീടു് അവിടെത്തന്നെ ഭഗവദ്ധ്യാനാനുസന്ധാനങ്ങളിൽ തൽപരനായി ആയുരന്തംവരെ കാലയാപനം ചെയ്കയും ചെയ്തിരിക്കാം. കാലാന്തരത്തിൽ ഐതിഹ്യം അദ്ദേഹം അവിവാഹിതനാണെന്ന വിചാരത്തിൽ മകളെ മരുമകളാക്കിയതായിരിക്കണം. എഴുത്തച്ഛന്റെ വംശം അദ്ദേഹത്തോടുകൂടി അന്യം നിന്നുപോയതായാണു് കേൾവി.

എഴുത്തച്ഛന്റെ കൃതികൾ

(1) അധ്യാത്മരാമായണം, (2) ഉത്തരരാമായണം, (3) മഹാഭാരതം, (4) ദേവീമാഹാത്മ്യം, എന്നിവ എഴുത്തച്ഛന്റെ കൃതികളാണെന്നുള്ളതു നിർവിവാദംതന്നെ. (5) ബ്രഹ്മാണ്ഡപുരാണം, (6) ശതമുഖരാമായണം, (7) ശ്രീമദ്ഭാഗവതം, (8) ഹരിനാമകീർത്തനം, (9) ചിന്താരത്നം, (10) കൈവല്യനവനീതം, (11) രാമായണം ഇരുപത്തിനാലുവൃത്തം, (12) കേരളനാടകം ഇവയെപ്പറ്റി ചർച്ചചെയ്തു തീരുമാനിക്കേണ്ടിയിരിക്കുന്നു. അഷ്ടാംഗഹൃദയത്തിനു് എഴുത്തച്ഛൻ ഒരു വ്യാഖ്യാനം രചിച്ചിട്ടുണ്ടെന്നു ചിലർ പറയുന്നതിനു ആസ്പദമൊന്നുമില്ല. അദ്ദേഹം ശാക്തേയമതതത്വങ്ങളെ പരാമർശിച്ചു് ഒരു നിബന്ധം നിർമ്മിച്ചിട്ടുണ്ടെന്നുള്ള ഊഹവും ഭ്രമമൂലകമാകുന്നു. അദ്ദേഹം ശാക്തേയനായിരുന്നില്ല; അദ്ദേഹത്തിന്റെ ഗുരുവെന്നു ചിലർ വാദിക്കുന്ന നീലകണ്ഠസോമയാജിയുടെ തന്ത്രസംഗ്രഹം താന്ത്രികമതത്തെപ്പറ്റിയല്ല,ജ്യോതിശ്ശാസ്ത്രത്തെപ്പറ്റിയാണു് പ്രതിപാദിക്കുന്നതെന്നു് ഞാൻ അന്യത്ര പ്രസ്താവിച്ചിട്ടുമുണ്ടു്. ശിവപുരാണം കിളിപ്പാട്ടു കുഞ്ചൻനമ്പ്യാരുടേതാണെന്നു് ഇപ്പോൾ പരിപൂർണ്ണമായി തെളിഞ്ഞിട്ടുള്ളതിനാൽ അതിനെപ്പറ്റി യാതൊരു വിമർശവും ആവശ്യകമല്ല. പാതാളരാമായണം കോട്ടയത്തു കേരളവർമ്മരാജാവിന്റെ കൃതിയാണെന്നുള്ളതിനു് അതിൽത്തന്നെ തെളിവുണ്ടു്.

കിളിപ്പാട്ടു്, കിളിപ്പാട്ടിന്റെ ഉൽപത്തി

മലയാളഭാഷയിൽ കിളിയെക്കൊണ്ടു് കഥ പറയിക്കുക എന്ന കവിതാ പ്രസ്ഥാനത്തിന്റെ ഉപജ്ഞാതാവു് എഴുത്തച്ഛനെന്നുതന്നെയാണു് എനിക്കു തോന്നുന്നതു്. അദ്ദേഹത്തിന്റെ കാലത്തിനുമുമ്പു ഗുരുദക്ഷിണപ്പാട്ടു്, സേതുബന്ധനം പാട്ടു് എന്നിങ്ങനെ ചില ഭാഷാഗാനങ്ങൾ ആവിർഭവിച്ചുവെങ്കിലും അവയിൽ കിളിക്കു പ്രവേശം കാണുന്നില്ല. ആ പ്രസ്ഥാനത്തിന്റെ ഉൽപത്തിയെപ്പറ്റി പല പണ്ഡിതന്മാർ പലമാതിരി യുക്തികൾ ഉന്നയിക്കുന്നുണ്ടു്. കവിക്കു് അറം തട്ടാതെയിരിക്കുന്നതിനു വേണ്ടിയാണെന്നു് ഒരു കൂട്ടരം, പുരാണങ്ങൾ ശുകബ്രഹ്മർഷിയുടെ മുഖത്തുനിന്നു പുറപ്പെട്ടതിനാൽ ആ ആഗമത്തെ ആസ്പദീകരിച്ചാണെന്നു മറ്റു ചിലരും, എഴുത്തച്ഛനു ഭഗവാൻ ശുകരൂപത്തിൽ ജ്ഞാനോപദേശം ചെയ്തു എന്നു വേറെ ചിലരും, സരസ്വതീദേവിയുടെ തൃക്കയ്യിലുള്ള ശുകത്തെക്കൊണ്ടാണു് കഥ പറയിക്കുന്നതെന്നു് അന്യ

രും, തമിഴിലെ പൈങ്കിളിക്കണ്ണി, പരാപരക്കണ്ണി എന്നീ കൃതികളെ അനുകരിച്ചാണ് എഴുത്തച്ഛൻ കിളിപ്പാട്ടുകൾ രചിച്ചതെന്ന് അഞ്ചാമതൊരു കൂട്ടരും പറയുന്നു. ഈ ഊഹങ്ങൾക്കൊന്നിനും ഉപപത്തി കാണുന്നില്ല. ഭാഷാസാഹിത്യത്തിന്റെ ആരംഭ കാലംമുതൽ യാതൊരു കവിയും ഭയപ്പെടാത്ത അറത്തിൽ എഴുത്തച്ഛൻ ഭീതനായി എന്നു വരാവുന്നതല്ല. അഷ്ടാദശപുരാണങ്ങളിൽ ശുകബ്രഹ്മർഷി ഉപദേശിച്ചതായി കാണുന്നതു ശ്രീമൽ ഭാഗവതം മാത്രമാകുന്നു. എഴുത്തച്ഛന്റെ കിളി, പെണ്ണാണ്, ആണല്ല, എന്നും ഇവിടെ ഓർമ്മിക്കേണ്ടതുണ്ട്. എഴുത്തച്ഛനു ഭഗവാൻ ശുകരൂപ ത്തിൽ ജ്ഞാനോപദേശം ചെയ്തു എന്നുള്ളതു കേവലം കല്പനയാണ്. അവിടെയും ശുകിയുടെ പ്രസക്തി കാണുന്നില്ലല്ലോ. സരസ്വതീദേവിയുടെ കിളിയെക്കൊണ്ടാ ണ് താൻ പാടിക്കുന്നതെന്ന് എഴുത്തച്ഛൻ ഒരിടത്തും പ്രസ്താവിക്കുന്നില്ല; വാസ്തവം അങ്ങനെയായിരുന്നാൽ അത് അദ്ദേഹം തെളിച്ചുതന്നെ പറയുമായിരുന്നു. അതു പ്രകൃത്യാ അസംഭവ്യവുമാണ്. പൈങ്കിളിക്കണ്ണിയെന്നും പരാപരക്കണ്ണിയെന്നും പറയുന്നതു തായുമാനവസ്വാമികളുടെ രണ്ടു ഗാനങ്ങളാകുന്നു.

> "അന്തമുടനാതിയളവാമലെൻറ്റിവിർ
> ചുന്തരവാൻ ചോതിതുലംകുമോ പൈങ്കിളിയേ?
> അകമേവുമണ്ണലുക്കെന്നല്ലലെല്ലാം ചൊല്ലി-
> ച്ചുകമാന നീ പോയ്ച്ചുകം കൊടുമാ പൈങ്കിളിയേ"

എന്നു പൈങ്കിളിക്കണ്ണിയും,

> "ചീരാരുന്തെയ്വത്തിരുവരുളാം പൂമി മുതർ
> പാരാതിയാണ്ട പതിയേ പരാപരമേ;
> ചിന്തിത്തതെല്ലാമെൻ ചിന്തൈയറിന്തേയുതവ
> വന്ത കരുണൈമഴൈയേ പരാപരമേ"

എന്നു പരാപരക്കണ്ണിയും ആരംഭിക്കുന്നു. പരാപരക്കണ്ണി പൈങ്കിളിക്കണ്ണിയെ ക്കാൾ ദീർഘമാണ്. കേരളകൗമുദിയിൽ കോവുണ്ണിനെടുങ്ങാടി, 'അകമേവുണ്ണൽ' എന്നും 'ചീരാരുന്തെയ്വം' എന്നുമുള്ള കണ്ണികൾ ഉദ്ധരിക്കുന്നു.

> "പൈങ്കിളിക്കണ്ണിയേ നോക്കിത്തൻകിളിപ്പാട്ടു തുഞ്ചനും
> തങ്കലാണ്ടൊരു ശീലിൽത്താൻ തംകുമീരടി പാടിനാൻ"

എന്ന് അദ്ദേഹം കാരികയെഴുതി അതിന്റെ വൃത്തിയിൽ പൈങ്കിളിക്കണ്ണിയും പരാ പരക്കണ്ണിയും നോക്കിയാണ് തുഞ്ചത്തുഗുരുക്കൾ കിളിപ്പാട്ടുകൾ രചിച്ചതെന്നു പ്ര സ്താവിച്ചപ്പോൾ അദ്ദേഹത്തിനു നിശ്ചയമായും ഒരു വസ്തുത അറിവില്ലാതിരുന്നിരി ക്കണം. അത് എഴുത്തച്ഛന്റെ കാലം കഴിഞ്ഞു പിന്നെയും ഒരു ശതകത്തിനുമേലാ ണ് തായുമാനവർ ജീവിച്ചിരുന്നതെന്നും അദ്ദേഹം പാണ്ഡ്യരാജാവായ വിജയരംഗ ചൊക്കനാഥന്റെ കീഴിൽ തൃശ്ശിനാപ്പള്ളിയിൽ ഒരുദ്യോഗസ്ഥനായിരുന്നു എന്നും മരിച്ചത് 917-ാമാണ്ടിടയ്ക്കാണ് എന്നുമാകുന്നു. പൈങ്കിളിക്കണ്ണിയിലും മറ്റും കാണുന്ന തല്ല കിളിപ്പാട്ടിലെ യാതൊരു വൃത്തവും എന്നും പറയേണ്ടതില്ലല്ലോ. അതു നെടു ങ്ങാടിതന്നെ സമ്മതിക്കുന്നുമുണ്ട്. എഴുത്തച്ഛൻ ശാരികയെക്കൊണ്ടു പാടിക്കുന്നതു തന്റെ ഗാനം സംസ്കൃതകൃതിപോലെ പ്രൗഢമല്ലെങ്കിലും മധുരകോമളമാണെന്നും സാമാന്യജനങ്ങളെ ആകർഷിക്കുന്നതിന് അത്തരത്തിലുള്ള ഗാനത്തിനു പാടവ മുണ്ടായിരിക്കുമെന്നും വ്യഞ്ജിപ്പിക്കുന്നതിനാണെന്നു തോന്നുന്നു. ആ വ്യംഗ്യത്തിൽ

കവിയുടെ ഔദ്ധത്യരഹിതതയും ആത്മപ്രത്യയവും യൗഗപദ്യേന അന്തർഭവിക്കുന്നു.

തമിഴിൽ കിളിയെക്കൊണ്ടു പാടിക്കുക എന്നൊരു കവിസമ്പ്രദായം പൂർവകാലങ്ങളിൽത്തന്നെ പ്രചരിച്ചിരുന്നതായി കാണുന്നു. പ്രസിദ്ധ ശൈവസമയാചാര്യനായ തിരുജ്ഞാന സംബന്ധമൂർത്തി നായനാർ തേവാരത്തിൽ ഈ സമ്പ്രദായത്തെ അനുകരിച്ചിട്ടുണ്ട്.

> "ചിറൈയാരുമടക്കിളിയേയിങ്കേ വാ; തേനോടു പാൽ
> മുറൈയാലേ ഉണത്തരുവൻ; മൊയ്പ്പവളത്തൊടു തരളം
> തുറൈയാരുങ്കടറ്റോണിപുരത്തീചന്റുളം കുമിളം
> പിറൈയാളൻതിരുനാമമെനക്കൊരു കാർപേചായേ"

എന്ന കണ്ണി നോക്കുക. സംബന്ധർ ജീവിച്ചിരുന്നതു ക്രി. പി. ഏഴാം ശതകത്തിലായിരുന്നു. ക്രി. പി. ഒൻപതാം ശതകത്തിൽ ജീവിച്ചിരുന്ന മറ്റൊരു ശൈവസമയാചാര്യനായ മാണിക്യവാചകരും തിരുവാചകത്തിൽ

> "ഏരാരരുങ്കിളിയേയെങ്കൾപെരുന്തുറൈക്കോൻ
> ചീരാർതിരുനാമം തീർത്തുരൈയായ്"

എന്നു പാടുന്നു. സംബന്ധരുടെ സമകാലികനും അദ്ദേഹത്തിനു സമസ്കന്ധനായ ഒരു ശൈവസമയാചാര്യനുമായ തിരുനാവുക്കരശു നായനാർ തേവാരത്തിൽ കുയിലിനെക്കൊണ്ടും പാടിക്കുന്നുണ്ട്. ആദ്യത്തെ രണ്ടു കവികളായിരിക്കാം എഴുത്തച്ഛനു പ്രസ്തുതവിഷയത്തിൽ മാർഗ്ഗദർശികൾ.

കിളിപ്പാട്ടുവൃത്തങ്ങൾ

(1) കേക, (2) കാകളി, (3) കളകാഞ്ചി, (4) അന്നനട എന്നീ നാലുമാണ് കിളിപ്പാട്ടിന് ഉപയോഗിക്കുന്ന വൃത്തങ്ങളിൽ പ്രധാനമായുള്ളവ. മണികാഞ്ചി കളകാഞ്ചിയുടെ ഇടയ്ക്ക് അങ്ങിങ്ങു കടന്നുകൂടുന്നു എന്നല്ലാതെ അതിൽ മാത്രം എഴുത്തച്ഛൻ ഒരു കഥാംശവും ആമൂലാഗ്രം രചിച്ചതായി കാണുന്നില്ല. അന്നനട ആദ്യമായി പ്രവേശിക്കുന്നതു മഹാഭാരതം കർണ്ണപർവത്തിലും മൗസല പർവത്തിലുമാണ്. വൈചിത്ര്യത്തിനുവേണ്ടി ചില പർവങ്ങളുടെ ആരംഭത്തിൽ മണികാഞ്ചി, ഊനകാകളി എന്നീ വൃത്തങ്ങളും സ്വീകരിച്ചിട്ടുണ്ട്. ദ്രുതകാകളിയെ കിളിപ്പാട്ടു വൃത്തങ്ങളുടെ സ്ഥാനത്തിൽ കയറ്റിയവരിൽ പ്രഥമഗണനീയൻ വാല്മീകിരാമായണകർത്താവായ കോട്ടയത്തു കേരളവർമ്മത്തമ്പുരാനാകുന്നു. എഴുത്തച്ഛനു ഹൃദ്യതമങ്ങളെന്നു തോന്നിയ നാലു വൃത്തങ്ങളിൽ കേകയും കാകളിയും കളകാഞ്ചിയും ഭാഷാസാഹിത്യത്തിൽ മുൻപുതന്നെ പ്രയുക്തങ്ങളായിരുന്നു എന്നു ഗുരുദക്ഷിണപ്പാട്ടിൽനിന്നും മറ്റും നാം അറിയുന്നു. മണികാഞ്ചിയിലുള്ള ഒരീരടി ലീലാതിലകത്തിൽത്തന്നെ ഉദ്ധൃതമായിരിക്കുന്നു. ആ വൃത്തംകൊണ്ടു് രാമചരിതകാരനും മറ്റും കൈകാര്യം ചെയ്തിട്ടുമുണ്ട്. എന്നാൽ അന്നനടയുടെ ഉപജ്ഞാതാവു് എഴുത്തച്ഛനെന്നുതന്നെയാണ് എനിക്കു തോന്നുന്നത്. കർണ്ണപർവത്തിനുമുൻപു് ആ വൃത്തം ഞാൻ ഭാഷയിൽ കണ്ടിട്ടില്ല. തമിഴ്സാഹിത്യത്തിലും അതുള്ളതായി അറിയുന്നില്ല. പൂർവസൂരികൾ പ്രയോഗിച്ച വൃത്തങ്ങളെ സമഞ്ജസമായ രീതിയിൽ വ്യവസ്ഥാപനം ചെയ്യുകയും അന്നനട ഇദംപ്രഥമമായി കൂട്ടിച്ചേർക്കുകയുമാണ് എഴുത്തച്ഛൻ ഭാഷാവൃത്തവിഷയത്തിൽ വരുത്തിയ പരിഷ്കാരമെന്നു സമഷ്ടിയായി പറയാം.

അദ്ധ്യാത്മരാമായണം

എഴുത്തച്ഛന്റെ വകയായി നമുക്ക് ഇപ്പോൾ ലഭിച്ചിട്ടുള്ള പ്രധാനകൃതികളിൽ അദ്ദേഹം ആദ്യമായി രചിച്ചത് അധ്യാത്മരാമായണമാണെന്നു നിശ്ചയിക്കാവുന്നതാണ്. കവിക്കു ഭാരതനിർമ്മാണത്തിന്റെ കാലത്തു സിദ്ധിച്ചിരുന്ന കൃതഹസ്തത രാമായണം നിബന്ധിക്കുമ്പോൾ ഉണ്ടായിരുന്നില്ല. ആദ്യകാലത്തു സംസ്കൃതപ്രത്യയാന്തങ്ങളും അല്ലാത്തവയുമായ സംസ്കൃതപദങ്ങൾ പ്രയോഗിക്കുന്ന വിഷയത്തിൽ അദ്ദേഹം പ്രദർശിപ്പിച്ചിരുന്ന അതിരുകടന്ന ഔത്സുക്യം പിന്നീടാണ് അദ്ദേഹത്തെ വിട്ടുമാറിയത്. "പപ്രച്ഛ നീയാരയച്ചുവന്തു കപേ," "അദ്യ വാ ശ്വോ വാ വരുന്നതുമുണ്ടു ഞാൻ,"

"ശ്രുത്വാ ഭരദ്വാജനിത്ഥം സമുത്ഥായ
ഹസ്തേ സമാദായ സാർഘ്യപാദ്യാദിയും
ഗത്വാ രഘൂത്തമസന്നിധൗ സത്വരം
ഭക്ത്യൈവ പൂജയിത്വാ സഹ ലക്ഷ്മണം
ദൃഷ്ട്വാ രമാവരം രാമം ദയാപരം
തുഷ്ട്യാ പരമാനന്ദാബ്ധൗ മുഴുകിനാൻ"

എന്നിങ്ങനെയുള്ള വരികൾ ഭാരതത്തിൽ ഉണ്ടോ എന്നു സംശയമാണ്. ഔദ്ധത്യപരിഹാരത്തിന്നുവേണ്ടി രാമായണത്തിൽ കവി അനേകം ഈരടികൾ പ്രയോഗിക്കുന്നു.

"കാരണഭൂതന്മാരാം ബ്രാഹ്മണരുടെ ചര-
ണാരുണാംബുജലീനപാംസുസഞ്ചയം മമ
ചേതോദർപ്പണത്തിന്റെ മാലിന്യമെല്ലാംതീർത്തു
ശോധനചെയ്തീടുവാനാവോളം വണങ്ങുന്നേൻ."

"പാദസേവകനായ ഭക്തനാം ദാസൻ ബ്രഹ്മ-
പാദജനജ്ഞാനിനാമാദ്യനായുള്ളോരു ഞാൻ
വേദസമ്മിതമായ് മുമ്പുള്ള ശ്രീരാമായണം
ബോധഹീനന്മാർക്കറിയാംവണ്ണം ചൊല്ലീടുന്നേൻ."
. . .   .
"രാമനാമത്തെജ്ജപിച്ചോരു കാട്ടാളൻ മുന്നം
മാമുനിപ്രവരനായ് വന്നതു കണ്ടു ധാതാ
ഭൂമിയിലുള്ള ജന്തുക്കൾക്കു മോക്ഷാർത്ഥമിനി
ശ്രീമഹാരാമായണം ചമയ്ക്കെന്നരുൾചെയ്തു.

വീണാപാണിയുമുപദേശിച്ചു രാമായണം
വാണിയും വാല്മീകിതൻനാവിന്മേൽ വാണീടിനാൾ.

വാണീടുകവ്വണ്ണമെൻ നാവിന്മേലേവം ചൊല്ലാൻ
നാണമാകുന്നതാന്മതിനെന്താവതിപ്പോൾ?
വേദശാസ്ത്രങ്ങൾക്കധികാരിയല്ലെന്നതോർത്തു
ചേതസി സർവം ക്ഷമിച്ചീടുവിൻ കൃപയാലേ!"

എന്നും മറ്റുമുള്ള ശാലീനതാപ്രകടനവും ക്ഷമായാചനവും ആ ഗ്രന്ഥത്തിലാണല്ലോ കാണുന്നത്.

അധ്യാത്മരാമായണം മൂലം

അധ്യാത്മരാമായണം അഷ്ടാദശമഹാപുരാണങ്ങളിൽ ഒന്നായ ബ്രഹ്മാണ്ഡപുരാണത്തിൽ ഉൾപ്പെടുന്നു എന്നാണ് പറയുന്നത്. ഉത്തരഭാഗം അറുപത്തൊന്നാമധ്യായം മുതലാണത്രേ അത് ആരംഭിക്കുന്നത്.

> "ശൃണു വത്സ പ്രവക്ഷ്യാമി ബ്രഹ്മാണ്ഡാഖ്യം പുരാതനം
> യത്ര ദ്വാദശസാഹസ്രം ഭാവികല്പകഥായുതം.
>
> പ്രക്രിയാഖ്യോനുഷംഗാഖ്യ ഉപോദ്ഘാതസ്തൃതീയകഃ
> ചതുർത്ഥ ഉപസംഹാരഃ പാദാശ്ചത്വാര ഏവ ഹി.
>
> പൂർവപാദദ്വയം പൂർവോ ഭാഗോഽത്ര സമുദാഹൃതഃ
> തൃതീയോ മധ്യമോ ഭാഗശ്ചതുർത്ഥസ്ത്വുത്തരോ മതഃ."

എന്ന് ആ പുരാണത്തിൽത്തന്നെ കാണുന്ന വാക്യങ്ങളിൽനിന്നു പന്തീരായിരം ശ്ലോകങ്ങൾ ഉൾക്കൊള്ളുന്ന ബ്രഹ്മാണ്ഡപുരാണത്തിൽ പ്രക്രിയ, അനുഷംഗം, ഉപോദ്ഘാതം, ഉപസംഹാരം എന്നിങ്ങനെ നാലു പാദങ്ങൾ അടങ്ങിയിരിക്കുന്നു എന്നും ആദ്യത്തെ രണ്ടു പാദങ്ങൾക്കു പൂർവഭാഗം എന്നും മൂന്നാമത്തേതിനു മധ്യമഭാഗമെന്നും നാലാമത്തേതിനു ഉത്തരഭാഗമെന്നും പേർ പറയുന്നു എന്നും കാണാം. പൂർവഭാഗത്തിൽ മുപ്പത്തെട്ടും മധ്യമഭാഗത്തിൽ എഴുപത്തിനാലും ഉത്തരഭാഗത്തിൽ നാലും അധ്യായങ്ങൾ അന്തർഭവിക്കുന്നു. ഉത്തരഭാഗത്തിലെ നാലധ്യായങ്ങൾ കഴിഞ്ഞു് ഒരനുബന്ധംപോലെ ലളിതോപാഖ്യാനം നാല്പതധ്യായങ്ങളിലായി ഘടിപ്പിച്ചിട്ടുമുണ്ട്. അതുകൂടിച്ചേർന്നാലും ഉത്തരഭാഗത്തിൽ അറുപത് അധ്യായങ്ങൾ പൂർണ്ണമാകുന്നില്ല. അതുകൊണ്ടു ബ്രഹ്മാണ്ഡപുരാണത്തിന്റെ ഒരു ഭാഗമാണ് അധ്യാത്മരാമായണമെന്നുള്ള ബോധം അബദ്ധമാണെന്നു സിദ്ധിക്കുന്നു. കേരളത്തിൽ ബ്രഹ്മാണ്ഡപുരാണം എൺപത്തയ്യായിരം ഗ്രന്ഥം ഉൾക്കൊള്ളുന്നു എന്നൊരു ധാരണയുണ്ടായിരുന്നതായി കാണുന്നു. ഔത്തരാഹപാഠത്തിലുള്ള മദ്ധ്യമഭാഗത്തിലെ എഴുപത്തിനാലധ്യായങ്ങൾ ഇവിടെ തൊണ്ണൂറ്റൊൻപതായി വർദ്ധിക്കുന്നുമുണ്ട്. അതിനെ അനുസരിച്ചാണ്.

> "ബ്രഹ്മാണ്ഡമെൺപത്തയ്യായിരം ഗ്രന്ഥത്തിലതി-
> നിർമ്മലമായിട്ടുള്ള മധ്യമഭാഗമിതു
> ചൊല്ലിയേൻ തൊണ്ണൂറ്റൊൻപതധ്യായമതു കേട്ടാൽ
> കല്യാണം വരും കൈവല്യത്തെയും സാധിച്ചീടാം."

എന്നു ബ്രഹ്മാണ്ഡപുരാണം കിളിപ്പാട്ടിന്റെ ഒടുവിൽ പ്രസ്താവിച്ചിരിക്കുന്നത്. ഏതായാലും അതൊന്നും ഉത്തരഭാഗത്തെ സ്പർശിക്കുന്നതല്ലല്ലോ. അധ്യാത്മരാമായണത്തിനു സർവ്വതന്ത്ര സ്വതന്ത്രനായ നാഗേശഭട്ടന്റെ ശിഷ്യനും ശൃംഗിവേരപുരാധീശനുമായ രാമവർമ്മരാജാവിനാൻ വിരചിതമായ 'സേതു' എന്നൊരു വ്യാഖ്യാനമുണ്ട്. ആ വ്യാഖ്യാനത്തിൽ വാല്മീകിമഹർഷി ശ്രീരാമന്റെ മഹാവിഷ്ണുത്വത്തെ അങ്ങിങ്ങു ഗുപ്തമായി മാത്രമേ ആവിഷ്കരിച്ചിട്ടുള്ളു എന്നും ആ തത്വത്തെ സ്പഷ്ടീകരിക്കുന്നതിനുവേണ്ടി പരമദയാലുവായ വേദവ്യാസൻ വാല്മീകിയുടെ ഇതിവൃത്തത്തെത്തന്നെ അധികരിച്ചു നാരദ ബ്രഹ്മസംവാദരൂപത്തിൽ ഒരു നവീനസംഹിത നിർമ്മിച്ച് അതു ബ്രഹ്മാണ്ഡപുരാണത്തിൽ ഉൾപ്പെടുത്തി എന്നും ആ സംഹിത നൈമിശാരണ്യത്തിൽവെച്ചു സൂതൻ മഹർഷിമാരെ ചൊല്ലിക്കേൾപ്പിച്ചു എന്നും പ്ര

സ്താവിച്ചിരിക്കുന്നു. പണ്ടു പാർവതീദേവിയെ ശ്രീപരമേശ്വരൻ ശ്രവിപ്പിച്ച പുരാണമാണ് അതെന്നു നാരദനോടു പറഞ്ഞുകൊണ്ട് ഉമാമഹേശ്വരസംവാദരൂപത്തിൽ ബ്രഹ്മാവു നാരദനെ അതു ഗ്രഹിപ്പിച്ചതായും ആ ഘട്ടത്തിൽ ഉപന്യസിച്ചിട്ടുണ്ട്. അതെല്ലാം ഗ്രന്ഥത്തിനു മഹിമാധിക്യം വരുത്തുന്നതിനായി കവി പ്രയോഗിച്ചിട്ടുള്ള വിദ്യയാണ്. അത്തരത്തിലുള്ള ഏതു നൂതനകൃതിക്കും ആർഷച്ഛായ കൊടുത്തു ബ്രഹ്മാണ്ഡപുരാണാന്തർഗ്ഗതമാണെന്നു പറയുന്നതു കവികളുടെ സമ്പ്രദായവുമാണ്. അധ്യാത്മരാമായണത്തിൽ മാഹാത്മ്യ സർഗ്ഗം കൂടാതെ അറുപത്തിനാലു സർഗ്ഗങ്ങളും അവയിൽ നാലായിരത്തിരുനൂറു ശ്ലോകങ്ങളും അടങ്ങുന്നു. കവിതയിൽ ജീവാത്മപരമാത്മസ്വരൂപം മുതലായ തത്വചിന്തകൾക്കാണ് ഗ്രന്ഥകാരൻ പ്രാധാന്യം നല്കീട്ടുള്ളതെങ്കിലും ഭാവനാസുന്ദരങ്ങളായ ഭാഗങ്ങളും ധാരാളമുണ്ട്. വനവാസത്തിനു തന്നോടുകൂടി പുറപ്പെടുന്ന സീതാദേവിയോടു 'മാ വിഘ്നം കുരു ഭാമിനി' എന്നുംമറ്റും ശ്രീരാമനെക്കൊണ്ടു പറയിക്കുമ്പോൾ കവി തന്റെ നായകനെ മനുഷ്യനിർവിശേഷനായി മാത്രമേ കരുതുന്നുള്ളു. എന്നാൽ അത്തരത്തിലുള്ള വിസ്മൃതി അദ്ദേഹത്തിനു വളരെ വിരളമായേ പറ്റീട്ടുള്ളു എന്നും പറയേണ്ടതുണ്ട്.

മൂലഗ്രന്ഥത്തിന്റെ അർവാചീനത

വാസ്തവത്തിൽ പിന്നീട് ഏതോ ഒരു കവി അധ്യാത്മരാമായണത്തിനു പ്രാചീനത വരുത്തുവാൻവേണ്ടി അത്തരത്തിൽ ഒരു കൃത്രിമം ചെയ്തു എന്നുള്ളതിനു ധാരാളം തെളിവുണ്ട്. ക്രി. പി. 1548 മുതൽ 1598 വരെ ജീവിച്ചിരുന്ന ഏകനാഥൻ എന്ന മഹാരാഷ്ട്രഭാഷാ കവി അധ്യാത്മരാമായണം അർവാചീനമാണെന്നു പറയുന്നു. യുദ്ധകാണ്ഡം പതിമ്മൂന്നാംസർഗ്ഗത്തിലെ ബ്രഹ്മസ്തുതിയിൽ "വൃന്ദാരണ്യേ വന്ദിതവൃന്ദാരകവൃന്ദം വന്ദേ രാമം ഭവമുഖവന്ദ്യം സുഖകന്ദം" എന്നും "വന്ദേ രാമം മരതകവർണ്ണം മധുരേശം" എന്നുമുള്ള ശ്ലോകപാദങ്ങൾ കാണുന്നുണ്ട്. ശ്രീരാമനെ ശ്രീകൃഷ്ണരൂപത്തിൽ വന്ദിക്കുവാൻ തുടങ്ങിയതു് രാമഭക്തനും ഔത്തരാഹനുമായ രാമാനന്ദസ്വാമിയുടെകാലം മുതല്ക്കാകുന്നു. രാമാനന്ദന്റെ കാലം പതിന്നാലാം ശതകത്തിലുമാണ്. ഇതിൽനിന്ന് അധ്യാത്മരാമായണം എത്ര വളരെ പഴകിയതെന്നു നാം സങ്കല്പിച്ചാലും ക്രി. പി. പതിന്നാലാംശതകത്തിലെങ്കിലും നിർമ്മിതമായ ഒരു കൃതിയെന്നു സമ്മതിക്കേണ്ടിവരുന്നു. വരരുചിയാണ് അധ്യാത്മരാമായണത്തിന്റെ കർത്താവ് എന്നുള്ളതിന് യാതൊരടിസ്ഥാനവുമില്ല.

വിവർത്തനരീതി

എഴുത്തച്ഛന്റെ അധ്യാത്മരാമായണം കേവലം ഭാഷാന്തരോന്നയനമാണെന്നുപറയുവാൻ ആരെങ്കിലും ഒരുമ്പെടുന്നു എങ്കിൽ അവർ സഹൃദയന്മാരോ തത്വവേദികളോ അല്ല. അനുപദവിവർത്തനത്തിനു വിധേയങ്ങളായിട്ടുള്ള ഭാഗങ്ങൾതന്നെയാണ് അധികം; എന്നാൽ പലതും മൂലത്തെ അതിശയിക്കുന്നവയാണ്. മൂലത്തിലെ ഗുണോത്തരങ്ങളായ ഭാഗങ്ങൾ പ്രായേണ വിട്ടുകളയാതേയും, ശുഷ്കങ്ങളായ അംശങ്ങൾ ഉപേക്ഷിച്ചും സങ്കോചമോ വികാസമോ ആവശ്യമെന്നു തോന്നുന്ന ഘട്ടങ്ങളിൽ ആ കൃത്യം യഥായോഗ്യം അനുഷ്ഠിച്ചും, ചിലപ്പോൾ വാല്മീകിരാമായണം, രഘുവംശം, ഭോജചമ്പു, കണ്ണശ്ശരാമായണം മുതലായ പൂർവകവിനിബന്ധനങ്ങളെ ഉപജീവിച്ചും, ചിലപ്പോൾ സ്വമനോധർമ്മസാഗരത്തിൽനിന്നു തന്നെ കല്പനാരത്നങ്ങൾ സമുദ്ധരിച്ചും, ഭക്തിസംവർദ്ധനത്തിന് എവിടെയും വ്യാഘാതരഹിതമായ മാർഗ്ഗം ഉൽഘാടനംചെയ്തും, വീരകരുണരസങ്ങളിൽ സന്ദർഭമനുസരിച്ചു നിപുണമായി ശ്രദ്ധിച്ചും, ശൃംഗാരഹാസ്യരസങ്ങൾകൊണ്ടു ഗംഭീരനായ ഒരു തത്ത്വോപ

ദേശകന്റെ പീഠത്തിൽ ഉപവിഷ്ടനായി വ്യംഗമര്യാദയിൽ മാത്രം വ്യാപാരംചെയ്തും, ഒരു സ്വതന്ത്രകാവ്യമാണ് ആ മഹാത്മാവു രചിച്ചിരിക്കുന്നത്. രസാനുഗുണമായ പദസാമഗ്രി അദ്ദേഹത്തിന് ഏതവസരത്തിലും സ്വാധീനമാണ്; അദ്ദേഹത്തിന്റെ ഭാഷ യഥാവസരം ലളിതകോമളയായും പ്രൗഢോദാത്തയായും മാറിമാറി ഒരു വിദഗ്ദ്ധനർത്തകിയെപ്പോലെ സഹൃദയന്മാരുടെ ശ്രവണഹൃദയങ്ങളെ വശീകരിക്കുന്നു. അലങ്കാരപ്രയോഗത്തിൽ അദ്ദേഹം കൃഷ്ണഗാഥാകാരനെ അനുവർത്തിക്കുന്നില്ല; വ്യാസഭഗവാൻ തന്നെയാണ് അദ്ദേഹത്തിന് ആ വിഷയത്തിൽ മാർഗ്ഗദർശി. തന്നിമിത്തം അദ്ദേഹത്തിന്റെ സൂക്തികൾക്ക് ഔചിത്യവും പ്രസാദവും ദ്വിഗുണീഭവിക്കുന്നതായാണ് ഭാവുകന്മാരുടെ അനുഭവം. ചുരുക്കത്തിൽ എഴുത്തച്ഛൻ സ്വൈരസഞ്ചാരം ചെയ്യുന്ന കാവ്യാധ്വാവ് അന്യകവികൾക്കു അനുഗമ്യമല്ല; അദ്ദേഹത്തിന്റെ ശൈലി അദ്ദേഹത്തിനുമാത്രം കൈവന്നിട്ടുള്ള ഒരു അപൂർവ്വസിദ്ധിയാണ്. ചില ഉദാഹരണങ്ങൾകൊണ്ട് ഈ തത്ത്വങ്ങൾ വിശദീകരിക്കുവാൻ ഉദ്യമിക്കാം.

ബ്രഹ്മാവിന്റെ വിഷ്ണുദർശനം

മൂലം:

“തതഃ സ്ഫുരൽസഹസ്രാംശുസഹസ്രസദൃശപ്രഭഃ
ആവിരാസീദ്ധരിഃ പ്രാച്യാം ദിശാം വ്യപനയംസ്തമഃ.
കഥഞ്ചിദ്ദൃഷ്ടവാൻ ബ്രഹ്മാ ദുർദ്ദർശമകൃതാത്മനാം
ഇന്ദ്രനീലപ്രതീകാശം സ്മിതാസ്യം പത്മലോചനം
കിരീടഹാരകേയൂരകുണ്ഡലൈഃ കടകാദിഭിഃ
വിഭ്രാജമാനം ശ്രീവത്സകൗസ്തുഭപ്രഭയാന്വിതം
സ്തുവദ്ഭിസ്സനകാദ്യൈശ്ച പാർഷദൈഃ പരിവേഷ്ടിതം
ശംഖചക്രഗദാപദ്മവനമാലാവിരാജിതം
സ്വർണ്ണയജ്ഞോപവീതേന സ്വർണ്ണവർണ്ണാംബരേണ ച
ശ്രിയാ ഭൂമ്യാ ച സഹിതം ഗരുഡോപരി സംസ്ഥിതം
ഹർഷഗദ്ഗദയാ വാചാ സ്തോതും സമുപചക്രമേ.”

പരിഭാഷ:

“അന്നേരമൊരു പതിനായിരമാദിത്യന്മാ-
രൊന്നിച്ചു കിഴക്കുദിച്ചുയരുന്നതുപോലെ
പത്മസംഭവൻ തനിക്കന്നേരം കാണായ്‌വന്നു
പത്മലോചനനായ പത്മനാഭനെ മോദാൽ;
മുക്തന്മാരായുള്ളൊരു സിദ്ധയോഗികളാലും
ദുർദ്ദർശമായ ഭഗവദ്രൂപം മനോഹരം.

ചന്ദ്രികാമന്ദസ്മിതസുന്ദരാനനപൂർണ്ണ-
ചന്ദ്രമണ്ഡലമരവിന്ദലോചനം ദേവം
ഇന്ദ്രനീലാഭം പരമിന്ദിരാമനോഹര-
മന്ദിരവക്ഷസ്ഥലം വന്ദ്യമാനന്ദോദയം.
വത്സലാഞ്ഛനവത്സം പാദപങ്കജഭക്ത-
വത്സലം സമസ്തലോകോത്സവം സത്സേവിതം
മേരുസന്നിഭകിരീടോദ്യൽകുണ്ഡലമുക്താ-
ഹാരകേയൂരാംഗദകടകകടിസൂത്ര-

വലയാംഗുലീയകാദ്യഖിലവിഭൂഷണ-
കലിതകളേബരം കമലാമനോഹരം
കരുണാകരം കണ്ടു പരമാനന്ദംപൂണ്ടു
സരസീരുഹഭവൻ മധുരസ്ഫുടാക്ഷരം
സരസപദങ്ങളാൽ സ്തുതിച്ചുതുടങ്ങിനാൻ."

ശ്രീരാമന്റെ അഭിഷേകവാർത്ത കേട്ട പൗരന്മാരുടെ ആഹ്ലാദം

മൂലം:

"സ്ത്രിയോ ബാലാശ്ച വൃദ്ധാശ്ച രാത്രൗ നിദ്രാം ന ലേഭിരേ
കദാ ദ്രക്ഷ്യാമഹേ രാമം പീതകൗശേയവാസസം
സർവാഭരണസമ്പന്നം കിരീടകടകോജ്ജ്വലം
കൗസ്തുഭാഭരണം ശ്യാമം കന്ദർപ്പശതസുന്ദരം
അഭിഷിക്തം സമായാതം ഗജാരൂഢം സ്മിതാനനം
ശ്വേതച്ഛത്രധരം തത്ര ലക്ഷ്മണം ലക്ഷണാന്വിതം
രാമം കദാ വാ ദ്രക്ഷ്യാമഃ പ്രഭാതം വാ കദാ ഭവേൽ?
ഇത്യുത്സുകധിയസ്സർവേ ബഭൂവുഃ പുരവാസിനഃ."

പരിഭാഷ:

"സ്ത്രീബാലവൃദ്ധാവധി പുരവാസിക-
ളാബദ്ധകൗതുഹലാബ്ധിനിമഗ്നരായ്
രാത്രിയിൽ നിദ്രയും കൈവിട്ടു മാനസേ
ചീർത്ത പരമാനന്ദത്തോടു മേവിനാർ.
നമ്മുടെ ജീവനാം രാമകുമാരനെ
നിർമ്മലരത്നകിരീടമണിഞ്ഞതി-
രമ്യമകരായിതമണികുണ്ഡല-
സമ്മുഗ്ദ്ധശോഭിതഗണ്ഡസ്ഥലങ്ങളും
പുണ്ഡരീകച്ഛദലോചനഭംഗിയും
പുണ്ഡരീകാരാതിമണ്ഡലതുണ്ഡവും
ചന്ദ്രികാസുന്ദരമന്ദസ്മിതാഭയും
കുന്ദമുകുളസമാനദന്തങ്ങളും
ബന്ധൂകസൂനസമാനാധരാഭയും
കന്ധരരാജിതകൗസ്തുഭരത്നവും
ബന്ധുരാഭം തിരുമാറുമുദരവും
സന്ധ്യാഭ്രസന്നിഭപീതാംബരാഭയും
. . . .
ക്ഷോണീപതിസുതനാകിയ രാമനെ-
ക്കാണായ്‌വരും പ്രഭാതേ ബത നിർണ്ണയം.

രാത്രിയാംരാക്ഷസിപോകുന്നതില്ലെന്നു
ചീർത്ത വിഷാദമോടൗത്സുക്യമുൾക്കൊണ്ടു
മാർത്താണ്ഡദേവനെക്കാണാഞ്ഞു നോക്കിയും
പാർത്തുപാർത്താനന്ദപൂർണ്ണാമൃതാബ്ധിയിൽ

വീണ്ടുമുഴുകിയും പിന്നെയും പൊങ്ങിയും
വാണീടിനാർ പുരവാസികളാദരാൽ.”

വിരാധന്റെ വരവ്

മൂലം:

“തതോ ദദൃശുരായാന്തം മഹാസത്ത്വം ഭയാനകം
കരാളദംഷ്ട്രവദനം ഭീഷയന്തം സ്വഗർജ്ജിതൈഃ
വാമാംസേ ന്യസ്തശൂലാഗ്രഗ്രഥിതാനേകമാനുഷം
ഭക്ഷയന്തം ഗജവ്യാഘ്രമഹിഷം വനഗോചരം.”

പരിഭാഷ:

“അന്നേരമാശു കാണായ്‌വന്നിതു വരുന്നത-
ത്യുന്നതമായ മഹാസത്ത്വമത്യുഗ്രാരവം
ഉദ്ധൂതവൃക്ഷം കരാളോജ്ജ്വലദംഷ്ട്രാന്വിത-
വക്ത്രഗഹ്വരം ഘോരാകാരമാരുണ്യനേത്രം
വാമാംസസ്ഥലന്യസ്തശൂലാഗ്രത്തിങ്കലുണ്ടു
ഭീമശാർദ്ദൂലസിംഹമഹിഷവരാഹാദി-
വാരണമൃഗവനഗോചരജന്തുക്കളും
പൂരുഷന്മാരും കരഞ്ഞേറ്റവും തുള്ളിത്തുള്ളി
പച്ചമാംസങ്ങളെല്ലാം ഭക്ഷിച്ചുഭക്ഷിച്ചുകൊ-
ണ്ടുച്ചത്തിലലറി വന്നീടിനാനതുനേരം.”

ജടായുവും രാവണനും

മൂലം:

“ശ്രുത്വാ തൽ ക്രന്ദിതം ദീനം സീതായാഃ പക്ഷിസത്തമഃ
ജടായുരുത്ഥിതശ്ശീഘ്രം നഖാഗ്രാത്തീക്ഷ്ണതുണ്ഡകഃ
തിഷ്ഠ, തിഷ്ഠേതി തം പ്രാഹ കോ ഗച്ഛതി മമാഗ്രതഃ
മുഷിത്വാ ലോകനാഥസ്യ ഭാര്യാം ശൂന്യാദ്വനാലയാൽ
 ശുനകോ മന്ത്രപൂതം ത്വം പുരോഡാശമിവാധ്വരേ?
 ഇത്യുക്ത്വാതീക്ഷ്ണതുണ്ഡേന ചൂർണ്ണയാമാസ തദ്രഥം.”

പരിഭാഷ:

“ഇത്തരം സീതാവിലാപം കേട്ടു പക്ഷീന്ദ്രനും
സത്വരമുത്ഥാനംചെയ്തെത്തിനാൻ ജടായുവും.

തിഷ്ഠ തിഷ്ഠാഗ്രേ മമ സ്വാമിതൻ പത്നിയേയും
കട്ടുകൊണ്ടെവിടേയ്ക്കു പോകുന്നു മൂഢാത്മാവേ,
അധ്വരത്തിങ്കൽച്ചെന്നു ശുനകൻ മന്ത്രംകൊണ്ടു
ശുദ്ധമാം പുരോഡാശം കൊണ്ടുപോകുന്നപോലെ?
പദ്ധതിമധ്യേ പരമോദ്ധതബുദ്ധിയോടും
ഗൃധ്റരാജനുമൊരു പത്രവാനായുള്ളോരു
കുധ്റരാജനെപ്പോലെ ബദ്ധവൈരത്തോടതി-

ക്രുദ്ധനായഗ്രേ ചെന്നു യുദ്ധവും തുടങ്ങിനാൻ.

അബ്ധിയും പത്രാനിലക്ഷുബ്ധമായ്ച്ചമയുന്നി-
തദ്രികളിളകുന്നു വിദ്രുതമതുനേരം.

കാൽനഖങ്ങളെക്കൊണ്ടു ചാപങ്ങൾ പൊടിപെട്ടു-
ത്താനനങ്ങളും പാരം മുറിഞ്ഞു വശംകെട്ടു
തീക്ഷ്ണതുണ്ഡാഗ്രംകൊണ്ടു തേർത്തടം തകർത്തിതു."

ലങ്കാദഹനം

മൂലം:

"തഥേതി ശണപട്ടൈശ്ച വസ്ത്രൈരന്യൈരനേകശഃ
തൈലാക്തൈർവേഷ്ടയാമാസുർലാങ്ഗൂലം മാരുതേർദ്ദൃഢം,
പുച്ഛാഗ്രേ കിഞ്ചിദനലം ദീപയിത്വാഥ രാക്ഷസാഃ
രജ്ജുഭിസ്സുദൃഢം ബധ്വാ ധൃത്വാ തം ബലിനോസുരാഃ
സമന്താദ്ഭ്രാമയാമാസുശ്ചോരോയമിതി വാദിനഃ
തുര്യഘോഷൈർഘോഷയന്തസ്താഡയന്തോ മുഹുർമ്മുഹുഃ
ഹനുമതാപി തൽ സർവം സോഢം കിഞ്ചിച്ചി കീർഷുണാ
ഗത്വാ തു പശ്ചിമദ്വാരസമീപം തത്ര മാരുതിഃ
. . .   .
ദദാഹ ലങ്കാമഖിലാം സാട്ടപ്രാസാദതോരണാം."

പരിഭാഷ:

"തിലരസഘൃതാദിസംസിക്തവസ്ത്രങ്ങളാൽ
തീവ്രം തെരുതെരെച്ചുറ്റും ദശാന്തരേ
അതുലബലനചലതരമവിടെ മരുവീടിനാ-
നത്യായതസ്ഥൂലമായിതു വാൽ തദാ.

വസനഗണമഖിലവുമൊടുങ്ങിച്ചമഞ്ഞിതു
വാലുമതീവ ശേഷിച്ചിതു പിന്നെയും.
നിഖിലനിലയനനിഹിതപട്ടാംബരങ്ങളും
നീളെത്തിരഞ്ഞുകൊണ്ടന്നു ചുറ്റീടിനാർ,
അതുമുടനൊടുങ്ങി വാൽ ശേഷിച്ചു കണ്ടള-
വങ്ങുമിങ്ങും ചെന്നു കൊണ്ടുവന്നീടിനാർ;
തിലജഘൃതസുസ്നേഹസംസിക്തവസ്ത്രങ്ങൾ
ദിവ്യപട്ടാംശുകജാലവും ചുറ്റിനാർ.

നികൃതി പെരുതിവനു വസനങ്ങളില്ലൊന്നിനി
സ്നേഹവുമെല്ലാമൊടുങ്ങീതശേഷവും,
അലമലമിതമലനിവനെത്രയും ദിവ്യനി-
താർക്കു തോന്നീ വിനാശത്തിനെന്നാർ ചിലർ,
അനലമിഹ വസനമിതിനനലമിതി വാലധി-
ക്കാശു കൊളുത്തുവിൻ വൈകരുതേതുമേ.

പുനരവരുമതുപൊഴുതു തീ കൊളുത്തീടിനാർ
പുച്ഛാഗ്രദേശേ പുരന്ദരാരാതികൾ.

ബലസഹിതമബലമിവ രജ്ജുഖണ്ഡംകൊണ്ടു
ബധ്വാ ദൃഢതരം ധൃത്വാ കപിവരം
കിതവമതികളുമിതൊരു കള്ളനെന്നിങ്ങനെ
കൃത്വാ രവമരം ഗത്വാ പുരവരം
പറകളെയുമുടനുടനറഞ്ഞറഞ്ഞങ്ങനെ
പശ്ചിമദ്വാരദേശേ ചെന്നനന്തരം
. . . .
അനലശിഖകളുമനിലസുതഹൃദയവും തെളി-
ഞ്ഞാഹന്ത വിഷ്ണുപദം ഗമിച്ചു തദാ;
വിബുധപതിയൊടു നിശിചരാലയം വെന്തോരു
വൃത്താന്തമെല്ലാമറിയിച്ചുകൊള്ളുവാൻ
അഹമഹമികാധിയാ പാവകജ്വാലക-
ളംബരത്തോളമുയർന്നുചെന്തു മുദാ.

ഭുവനതലഗതവിമലദിവ്യരത്നങ്ങളാൽ
ഭൂതിപരിപൂർണ്ണമായുള്ള ലങ്കയും
പുനരനിലസുതനിതി ദഹിപ്പിച്ചിതെങ്കിലും
ഭൂതിപരിപൂർണ്ണമായ്‌വന്നതത്ഭുതം.

ഉദ്ധരിച്ച ഭാഗങ്ങളിൽ നിന്ന് എഴുത്തച്ഛന്റെ പ്രപഞ്ചനം, പ്രകാശനം, വിശദീകരണം, വികാരോദ്ദീപനം മുതലായ വിവിധകവിധർമ്മങ്ങളിലുള്ള പാടവം പ്രത്യക്ഷീഭവിക്കുന്നതാണ്. ശ്രീരാമനും പരശുരാമനും തമ്മിലുള്ള സംവാദം, ശ്രീരാമനും ഖരദൂഷണാദികളുമായുള്ള യുദ്ധം തുടങ്ങിയ ഘട്ടങ്ങൾ അദ്ദേഹം വളരെ വിസ്തരിച്ചിട്ടുണ്ട്. ശ്രീരാമനെ സ്മരിക്കുന്ന ഏതവസരങ്ങളിലും ആ ഭക്തോത്തമൻ അല്പഭാഷിയല്ല. 'വാരിധിതന്നിൽത്തിരമാലകളെന്നപോലെ'യാണ് അവിടെയെല്ലാം പദപരമ്പരകൾ തിങ്ങിവിങ്ങിത്തള്ളിത്തുള്ളിപ്പൊങ്ങുന്നത്. ശ്രീരാമന്റെ കഥ വിസ്തരിച്ചു കേൾപ്പിക്കണമെന്നേ മൂലത്തിൽ പാർവതി പരമേശ്വരനോടു പ്രാർത്ഥിക്കുന്നുള്ളു. പരിഭാഷയിൽ ആ പ്രാർത്ഥനയ്ക്കു ഉപോൽബലകമായി "കിംക്ഷണാനാം കുതോ വിദ്യാ" ഇത്യാദി സുപ്രസിദ്ധമായ സംസ്കൃതശ്ലോകം "കിംക്ഷണന്മാർക്കു വിദ്യയുണ്ടാകയില്ലയല്ലോ" എന്നും മറ്റും തർജ്ജമചെയ്തു ഘടിപ്പിക്കുന്നു. ദശരഥപത്നിമാരുടെ ഗർഭവർണ്ണനയും, മൂലത്തെ ആശ്രയിക്കാതെ,

"ഗർഭചിഹ്നങ്ങളെല്ലാം വർദ്ധിച്ചുവരുന്തോറു-
മുൾപ്രേമം കൂടെക്കൂടെ വർദ്ധിച്ചു നൃപേന്ദ്രനും
തൽപ്രണയിനിമാർക്കുള്ളാഭരണങ്ങൾപോലെ
വിപ്രാദിപ്രജകൾക്കും ഭൂമിക്കും ദേവകൾക്കും
അല്പമായ്ച്ചമഞ്ഞിതു സന്താപം ദിനംതോറും"

എന്നു അലങ്കാരപ്രയോഗംകൊണ്ടു ഭാസുരത വർദ്ധിപ്പിക്കുന്നു. ശ്രീരാമജാതകത്തെ അന്യഗ്രന്ഥങ്ങളിൽനിന്നു ആർജ്ജിച്ച ജ്ഞാനംകൊണ്ടു സമഗ്രരൂപത്തിൽ ആവിഷ്കരിക്കുന്നു.

"അലങ്കാരങ്ങൾപൂണ്ടു സോദരന്മാരോടുമൊ-

രലങ്കാരത്തെച്ചേർത്താൻ ഭൂമിദേവിക്കു നാഥൻ.”

“ഭർത്താവിന്നധിവാസമുണ്ടായോരയോധ്യയിൽ-
പ്പൊൽത്താർമാനിനിതാനും കളിച്ചുവിളങ്ങിനാൾ.”

“വില്ലെടുക്കാമോ കുലച്ചീടാമോ വലിക്കാമോ
ചൊല്ലുകെന്നതുകേട്ടു ചൊല്ലിനാൻ വിശ്വാമിത്രൻ,
എല്ലാമാമാകുന്നതു ചെയ്താലും മടിക്കേണ്ട
കല്യാണമിതുമൂലം വന്നുകൂടീടുമല്ലോ.”

“ഇടിവെട്ടീടുംവണ്ണം വിൽ മുറിഞ്ഞൊച്ച കേട്ടു
നടുങ്ങീ രാജാക്കന്മാരുരഗങ്ങളെപ്പോലെ;
മൈഥിലി മയില്പേടപോലെ സന്തോഷംപൂണ്ടാൾ.”

“വന്നുടൻ നേത്രോല്പലമാലയുമിട്ടാൾ മുന്നേ
പിന്നാലേ വരണാർത്ഥമാലയുമിട്ടീടിനാൾ.”

“ഉണ്ടോ പുരുഷൻ പ്രകൃതിയെ വേറിട്ടു?
രണ്ടുമൊന്നത്രേ വിചാരിച്ചുകാണുകിൽ.”

“അങ്ങുചെന്നേറ്റനേരം രാമസായകങ്ങൾകൊ-
ണ്ടിങ്ങിനി വരാതവണ്ണം പോയാർ തെക്കോട്ടവർ.”
“ആരുമില്ലെനിക്കു നിന്നെപ്പോലെ മുട്ടുന്നേരം.”
“ചെന്താർ ബാണനും തേരിലേറിനാനതുനേരം.”

“ജനകനരപതിവരമകൾക്കും ദശാസ്യനും
ചെമ്മേ വിറച്ചിതു വാമഭാഗം തുലോം”

“അവർമനസി മരുവിന തപോമയപാവക-
നദ്യ രാജ്യേ പിടിപെട്ടിതു കേവലം.”

എന്നിങ്ങനെയുള്ള രസനിഷ്യന്ദികളായ അനേകം സൂക്തികൾ മൂലാന്തർഗ്ഗതങ്ങള ല്ല. കൗസല്യോപദേശത്തിൽ വാല്മീകിയുടെ സുപ്രസിദ്ധമായ ‘രാമം ദശരഥം വിദ്ധി’ എന്ന ശ്ലോകം കൂടി ഭാഷാന്തരപ്പെടുത്തിച്ചേർക്കുന്നു. ദേവേന്ദ്രന്റെ അഹല്യാ ധർഷ ണഘട്ടത്തിലും മറ്റും മൂലത്തിൽനിന്നു കഥയ്ക്കു വ്യതിയാനം വരുത്തുന്നു. ശൂർപ്പണഖ യുടെ കർണ്ണനാസികാച്ഛേദം കൊണ്ടു തൃപ്തിപ്പെടാതെ “വാളുറയൂരി കാതും മുലയും മൂ ക്കുമെല്ലാം” മുറിപ്പിക്കുന്നു. പുനംപോലും രാമായണചമ്പുവിൽ ‘മുലയും മൂക്കു’ മെന്നേ പറയുന്നുള്ളു. വാല്മീകിയിൽനിന്നു ‘കാതും മൂക്കും’ പുനത്തിൽനിന്നു ‘മുലയും’ ഇവിടെ എഴുത്തച്ഛൻ എടുത്തിരിക്കുന്നു. ആരണ്യകാണ്ഡത്തിലേ

“അഗ്രേ യാസ്യാമ്യഹം പശ്ചാൽ ത്വമന്വേഹി ധനുർദ്ധരഃ
ആവയോർമ്മധ്യഗാ സീതാ മായേവാത്മപരാത്മനോഃ”

എന്ന പ്രസിദ്ധമായ രാമവാക്യം എഴുത്തച്ഛൻ

“മുന്നിൽ നീ നടക്കണം വഴിയേ വൈദേഹിയും
പിന്നാലെ ഞാനും നടന്നീടുവൻ ഗതഭയം.

ജീവാത്മപരമാത്മാക്കൾക്കു മധ്യസ്ഥയാകും

ദേവിയാം മഹാമായാശക്തിയെന്നതുപോലെ"

എന്നാണ് തർജ്ജമ ചെയ്തിരിക്കുന്നത്. അതിൽ എഴുത്തച്ഛനു നോട്ടക്കുറവു പറ്റീട്ടുണ്ടെന്നു ചിലർ പറയുന്നതു ക്ഷോദക്ഷമമല്ല. "ആത്മപരാത്മനോഃ" എന്ന പദത്തിൽ മൂലകാരൻ പ്രക്രമം തെറ്റിച്ചിട്ടുണ്ട്; അതനുസരിച്ചു മഹാകവി ജീവാത്മസ്ഥാനീയനായ ലക്ഷ്മണനെ മുമ്പിൽ നടത്തുന്നു. "ആത്മപരാത്മനോർജ്ജീവേശയോർമ്മധ്യഗാ, ആശ്രയത്വവിഷയാത്തു ആഭ്യാം സംബദ്ധാ മായേവ" എന്ന് ഒരു ഭാഗം സേതുകാരൻ വ്യാഖ്യാനിക്കുന്നു. ജീവാത്മാവിന്റെ പ്രതിഭാസമാണ് ആദ്യം ദേഹികൾക്കുണ്ടാകുന്നത് എന്നുള്ളതുകൊണ്ടു ഭാഷയിൽ സ്വീകൃതമായ ആനുപൂർവിയും അനുപപന്നമല്ല. ചാക്യാന്മാരും മറ്റും പ്രവചനത്തിന് ഉപയോഗിക്കുന്ന കേരളീയമായ രാമായണ പ്രബന്ധത്തിൽ

"അഗ്രതോ ഗച്ഛ സൗമിത്രേ സീതാ ത്വാമനുയാസ്യതു
പൃഷ്ഠതോഹം ഗമിഷ്യാമി സീതാം ത്വാമപി പാലയൻ"

എന്നൊരു ശ്ലോകമുണ്ട്. ആ ശ്ലോകം എഴുത്തച്ഛൻ ധരിച്ചിരിക്കാവുന്നതും തന്നിമിത്തം അദ്ദേഹത്തിനു പ്രകൃതത്തിൽ താദൃശമായ ഒരു വ്യത്യാസം വരുത്തുന്നതു സമുചിതമാണെന്നു തോന്നിയിരിക്കാവുന്നതുമാണ്. ബാലകാണ്ഡത്തിൽ ശ്രീരാമനോടു ഗുഹൻ പറയുന്നു:

"ക്ഷാളയാമി തവ പാദപങ്കജം;
നാഥ! ദാരുദൃഷദോഃ കിമന്തരം?
മാനുഷീകരണചൂർണ്ണമസ്തി തേ
പാദയോരിതി കഥാ പ്രഥീയസീ.

പാദാംബുജം തേ വിമലം ഹി കൃത്വാ
പശ്ചാൽ പരം തീരമഹം നയാമി;
നോ ചേത്തരീ സദ്യുവതീ മലേന
സ്യാച്ചേദ്വിഭോ വിദ്ധി കുടുംബഹാനിഃ"

എന്നീ പദ്യങ്ങൾ എഴുത്തച്ഛൻ തർജ്ജമചെയ്യാതെ വിട്ടതിനുള്ള കാരണം വ്യക്തമാകുന്നില്ല. ഗുഹന്റെ അഹല്യാമോക്ഷസൂചകമായ ആ നർമ്മാലാപം ഭക്തിരസത്തിന് അനനുകൂലമാണെന്ന് അദ്ദേഹം കരുതിയിരിക്കണം. ഇതുപോലെ ശ്രീരാമന്റെ ബാല്യലീലകളെ വർണ്ണിക്കുന്ന 'അംഗണേ രിംഖമാണം തം' ഇത്യാദി പദ്യങ്ങളും ഭാർഗ്ഗവസ്തുതിയിൽ ഉൾപ്പെടുന്ന 'അവിദ്യാകൃതദേഹാദി' ഇത്യാദി പദ്യങ്ങളും നിശാകരമഹർഷി സമ്പാതിക്കുപദേശിച്ച 'ഗ്രീവാ ശിരശ്ച' ഇത്യാദി പദ്യങ്ങളും രാക്ഷസികൾ സീതാദേവിയെ ഭയപ്പെടുത്തുന്ന ഘട്ടത്തിലുള്ള 'രാക്ഷസ്യോ ജാനകീമേത്യ' ഇത്യാദി പദ്യങ്ങളും വിഭീഷണൻ രാവണനോടുപദേശിക്കുന്ന 'യാവന്ന രാമസ്യ ശിതാശ്ശിലീമുഖാഃ' ഇത്യാദി പദ്യങ്ങളും രാമരാവണയുദ്ധത്തിനു മുമ്പു രാവണൻ മണ്ഡോദരിയോടു പറയുന്ന 'ജാനാമി രാഘവം വിഷ്ണും' ഇത്യാദി പദ്യങ്ങളും എഴുത്തച്ഛൻ തർജ്ജമയിൽ വിട്ടിരിക്കുന്നു. ഇത്തരത്തിൽ മനഃപൂർവമായോ അനവധാനതനിമിത്തമോ പരിത്യക്തങ്ങളായിട്ടുള്ള പ്രധാനമൂലശ്ലോകങ്ങൾ വേറേയുമുണ്ട്. യുദ്ധകാണ്ഡത്തിൽ അതിനുമുമ്പുള്ള അഞ്ചു കാണ്ഡങ്ങളേയുമപേക്ഷിച്ചു വളരെ അധികമായി അദ്ദേഹം വാല്മീകിയെ ഉപജീവിക്കുന്നു. ചില ആശയങ്ങൾക്കെല്ലാം അദ്ദേഹത്തിനു പൂർവസൂരികളുടെ നേർക്കുള്ള കടപ്പാടും സുവ്യക്തമാണ്.

സൂക്ഷ്മേക്ഷികയിൽ അപൂർവമായി അങ്ങിങ്ങു ചില അഭംഗികൾ കാണുന്നില്ലെന്നു ശപഥം ചെയ്യുവാൻ വൈഷമ്യമുണ്ട്. ഭക്തയായ പാർവതി പരമേശ്വരനെ 'ഗംഗാകാമുക' എന്നു സംബോധന ചെയ്യുന്നതു പന്തിയായില്ല. ശ്രീരാമൻ നായാട്ടിൽ ദുഷ്ടമൃഗങ്ങളെ വധിച്ചു എന്നേ മൂലത്തിൽ പ്രസ്താവിക്കുന്നുള്ളു. ഹരിണങ്ങളെക്കൂടി വധിച്ചതായി തർജ്ജമയിൽ പറയേണ്ടതില്ലായിരുന്നു. പരശുരാമനെക്കണ്ടപ്പോൾ ഭയത്രസ്തനായ ദശരഥൻ "അർഘ്യാദിപൂജാം വിസ്മൃത്യ ത്രാഹി ത്രാഹി" എന്നു പ്രാർത്ഥിച്ചതായി മൂലത്തിൽ പറയുന്നു. 'ബദ്ധസാധ്വസം വീണു നമസ്കാരവും ചെയ്താൻ' എന്ന് ആ ഭാഗം തർജ്ജമയിൽ സങ്കോചിപ്പിച്ചതു സമഞ്ജസമായെന്നു തോന്നുന്നില്ല. പക്ഷെ അത്തരത്തിലുള്ള ദോഷങ്ങളെ സർഷപപരിമാണങ്ങളായിമാത്രമേ നമുക്ക് എഴുത്തച്ഛന്റെ രാമായണത്തിൽ ഏതു ഭൂതക്കണ്ണാടിവച്ചു നോക്കിയാലും സമീക്ഷിക്കുവാൻ സാധിക്കുകയുള്ളു. ആധ്യാത്മികങ്ങളായ ചില ഘട്ടങ്ങളിൽ മൂലത്തിൽനിന്നു കവി ചില ഭേദഗതികൾ വരുത്തിയിട്ടുണ്ട്. അവയിൽ ചിലതിനെല്ലാം സമാധാനം പറയാമെങ്കിലും മറ്റു ചില വ്യതിയാനങ്ങൾ അസമാധാനങ്ങളായിത്തന്നെ അവശേഷിക്കുന്നുമുണ്ട്.

ഉത്തരരാമായണം

പ്രണേതാവ്

ഉത്തരരാമായണം കിളിപ്പാട്ട് കുഞ്ചൻനമ്പ്യാരുടെ കൃതിയെന്നു ചിലർ പറയുന്നതിൽ അശേഷം യുക്തിയില്ല. കുഞ്ചന്റെ കാലത്തെ ഭാഷയും കുഞ്ചന്റെ ഗൗണപ്രയോഗധോരണിയും അതിൽ ഒരിടത്തും കാണുന്നില്ല. നേരേമറിച്ച് എഴുത്തച്ഛന്റെ വാങ്മയമാണ് അതെന്നു പല ഭാഗങ്ങളും വിളിച്ചുപറയുകയും ചെയ്യുന്നു. 'കാൺകയിൽ', 'തപസ്സുചെയ്താൻ നിരാഹാരനായേ', 'ശൈലൂഷനാകിയ ഗന്ധർവപുത്രിയാം', 'പണ്ടു കേട്ടിട്ടില്ലയാത വിശേഷങ്ങൾ', 'കാൺമാനുമാമല്ല', 'ഒല്ലാത കർമ്മങ്ങൾ', 'വിരയെപ്പോയ', 'കേട്ടായല്ലോ', 'യാഗം ചെയ്യിപ്പാനായേ' 'കോഴ (ദുഃഖം)പൂണ്ടു' തുടങ്ങിയ പദങ്ങളും പ്രയോഗങ്ങളും പരിശോധിക്കുക. അധ്യാത്മരാമായണത്തിലെ ചില വരികൾ യാതൊരു രൂപഭേദവും കൂടാതെ ഉത്തരരാമായണത്തിൽ പകർന്നു കാൺമാനുണ്ട്.

> "നമസ്തേ നാരായണ, മുകുന്ദ, ദയാനിധേ!
> നമസ്തേ വാസുദേവ, ഗോവിന്ദ ജഗൽപതേ!
> നമസ്തേ ലോകേശ്വര, നമസ്തേ നരകാരേ,
> രമിച്ചീടണം ചിത്തം ഭവതി രമാപതേ."
> "മറ്റൊരു ശരണമില്ലിജ്ജനത്തിനു പോറ്റി,
> മുറ്റും നിന്തിരുവടിയൊഴിഞ്ഞു ദയാനിധേ."
> "ഗത്വാ പിതാമഹം നത്വാ സസംഭ്രമം
> വൃത്താന്തമെല്ലാമുണർത്തിച്ചരുളിനാർ
> ശ്രുത്വാ വിരിഞ്ചനുമഥായ സത്വരം
> കൃത്വാ ശുചാ മഹാപ്രസ്ഥാനമാദരാൽ"

എന്നിങ്ങനെയുള്ള ഈരടികളിൽ എഴുത്തച്ഛന്റെ വ്യക്തിമുദ്ര സ്പഷ്ടമായി പതിഞ്ഞിട്ടുണ്ട്. ഉത്തരരാമായാണത്തിന്റെ അവസാനത്തിൽ

> "പാരിലുള്ളജ്ഞാനികൾക്കറിവാൻ തക്കവണ്ണം

ശ്രീരാമചരിതം ഞാനിങ്ങനെ ചൊല്ലീടിനേൻ”

എന്നൊരു കവിവാക്യം കാണുന്നു. ഉത്തരരാമായണകാരൻ അധ്യാത്മരാമായണകാരനിൽനിന്നു ഭിന്നനല്ലെങ്കിൽമാത്രമേ ‘ശ്രീരാമചരിതം’ എന്ന പദത്തിന്റെ പ്രയോഗം സാധുവാകയുള്ളു എന്നും അതും ആ രണ്ടു കൃതികളുടേയും ഏകകർത്തൃകത്വത്തിന് ഒരു ലക്ഷ്യമായി പരിഗണിക്കാവുന്നതാണെന്നും, ഞാൻ കരുതുന്നു. ‘ഗത്വാ പിതാമഹം’ എന്നു തുടങ്ങിയ വരികളുടെ ശൈലി പരിശോധിച്ചാൽ അധ്യാത്മരാമായണം സമാപിപ്പിച്ച് ഉടൻതന്നെ കവി ഉത്തരരാമായണരചനയിൽ ഏർപ്പെട്ടു എന്നും ഊഹിക്കത്തക്കതാണ്.

ഉപജീവ്യത

എഴുത്തച്ഛൻ ഉത്തരരാമായണരചനയ്ക്കു തിരഞ്ഞെടുത്തിരിക്കുന്ന മൂലഗ്രന്ഥം അധ്യാത്മരാമായണമല്ലെന്നും വാല്മീകിരാമായണമാണെന്നുമുള്ളതിനു സംശയമില്ല. ആധ്യാത്മികോക്തികളുള്ള ഭാഗങ്ങൾ അധ്യാത്മരാമായണത്തിന്റെ ഉത്തരകാണ്ഡത്തിൽ അത്യന്തം വിരളങ്ങളാണെന്നുള്ളതിനു പുറമെ അതിന്റെ അതിരുകടന്ന സംകുചിതതയും എഴുത്തച്ഛനെ വാല്മീകിയെ ആശ്രയിക്കുവാൻ പ്രേരിപ്പിച്ചിരിക്കണം. ആരംഭത്തിൽത്തന്നെ

“ചൊല്ലുവനെങ്കിൽക്കേട്ടുകൊള്ളുവിനെല്ലാവരും
നല്ല സൽകഥയിതു കല്യാണപ്രദമല്ലോ.
ഉത്തരരാമായണം വാല്മീകിമുനിപ്രോക്ത-
മുത്തമോത്തമമിദം ഭക്തിസാധനം പരം”

എന്ന് ആ വസ്തുത അദ്ദേഹംതന്നെ പറഞ്ഞിട്ടുമുണ്ട്. കാര്യങ്ങൾ വിടാതെ കഥകൾ സംക്ഷേപിക്കുന്നതിൽ എഴുത്തച്ഛൻ അദ്വിതീയനാകുന്നു; തന്നിമിത്തം വാല്മീകിയുടെ നൂറ്റിപ്പതിനൊന്നു സർഗ്ഗങ്ങളും അദ്ദേഹം അനതിദീർഗ്ഘങ്ങളായ മൂന്നധ്യായങ്ങളിൽ അനായാസേന അന്തർഭവിപ്പിച്ചിരിക്കുന്നു. ഏതേതു ദിക്കിൽനിന്ന് ഏതേതു മഹർഷിമാർ അഭിഷേകാനന്തരം ശ്രീരാമനെ സന്ദർശിക്കുവാൻ വന്നു എന്ന് അദ്ദേഹം പറയുന്നതു വാല്മീകിയെ അനുസരിച്ചാണ്. ആ വിവരങ്ങളൊന്നും അധ്യാത്മരാമായണത്തിലില്ല. ഇങ്ങനെ ഏതു ഭാഗം നോക്കിയാലും വാല്മീകിയാണ് എഴുത്തച്ഛനു പ്രസ്തുത കൃതിയിൽ പ്രഥമാവലംബനം എന്നു കാണാം. കണ്ണശ്ശന്റെ ഉത്തരരാമായണവും അദ്ദേഹത്തിനു പ്രസ്തുതഗ്രന്ഥരചനയിൽ അതിനൊപ്പംതന്നെയോ അതിൽക്കവിഞ്ഞുപോലുമോ മാർഗ്ഗദർശകമായിരുന്നു. ആ കൃതി വാല്മീകിയുടെ ഉത്തരരാമായണത്തിന്റെ ഒരു സരസമായ വിവർത്തനമാണല്ലോ.

കവിതാരീതി

കവിതാവിഷയത്തിൽ ഉത്തരരാമായണം അധ്യാത്മരാമായണത്തേക്കാൾ അപകൃഷ്ടമാണെന്നു പറവാൻ നിർവാഹമില്ല. ഹൃദയദ്രവീകരണചണങ്ങളായ ഭാഗങ്ങൾ അതിലും ധാരാളമുണ്ട്. നോക്കുക, ലക്ഷ്മണനും സീതാദേവിയും തമ്മിലുള്ള സംവാദത്തിലെ ചില ഈരടികൾ:

“വാവിട്ടു കരയുന്ന ലക്ഷ്മണൻതന്നെ നോക്കി-
ദ്ദേവിയുമുരചെയ്താളെന്തിതു കുമാര ചൊൽ?
എന്തിനു കരയുന്നു സന്താപമുണ്ടായതു-
മെന്തെന്നു പരമാർത്ഥം ചൊല്ലു നീ മടിയാതെ.

അഗ്രജൻതന്നെപ്പിരിഞ്ഞിരുന്നിട്ടില്ലതല്ലീ
വ്യഗ്രിച്ചുകരയുന്നു മുറ്റും ബാലകനാം നീ?
രണ്ടു വാസരം പൊറുപ്പാനില്ല ശക്തിയൊട്ടും;
പണ്ടു നീ പിരിഞ്ഞറിയുന്നതുമില്ലയല്ലോ;
എന്നെ നീ നിരൂപിക്ക; മുന്നം ഞാനൊരാണ്ടേയ്ക്കു-
മെന്നുടെ ഭർത്താവിനെപ്പിരിഞ്ഞു വാണേനല്ലോ.

ഇന്നിനി മുനിപത്നിമാരെയും കണ്ടു നാളെ-
ച്ചെന്നു നിൻ പൂർവജനെക്കാണാമെന്നറിഞ്ഞാലും.
. . . .
ചൊല്ലചൊല്ലെന്നു സീതാനിർബ്ബന്ധം കേട്ടനേരം
ചൊല്ലിനാൻ സൌമിത്രിയും ഗദ്ഗദവർണ്ണങ്ങളാൽ.

ചൊല്ലിയാൽകേൾപ്പാൻ രഘുനാഥനു പലരുണ്ടു
കല്യന്മാരായിട്ടവർ പലരുമിരിക്കവേ
എന്നോടായിതു നിയോഗിച്ചിതു രാമചന്ദ്രൻ
മുന്നം ഞാൻ ചെയ്ത ദുഷ്കർമ്മങ്ങൾതൻ ഫലത്തിനാൽ.

എന്നോളം പാപം ചെയ്തിട്ടാരുമില്ലൊരേടത്തും
പുണ്യമില്ലാത പുരുഷാധമനായേനല്ലോ.

വഹ്നിയിൽച്ചാടീടണമെന്നു ചൊല്ലുകിലേതും
ദണ്ഡമില്ലെനിക്കതിൽപ്പരമിന്നിതു പാർത്താൽ.
കാളകൂടത്തെക്കുടിക്കേണമെന്നരുൾചെയ്കിൽ-
ക്കാലംവൈകാതേ കുടിക്കാമതിനെളുതല്ലോ.

ആർക്കുമോർത്തോളമരുതാത ദുഷ്കർമ്മം ചെയ്‌വാ-
നാഖ്യാനം ചെയ്താനല്ലോ രാഘവൻതിരുവടി.

പണ്ടു ഞാൻ ചെയ്ത പാപമെന്തെന്റെ ഭഗവാനേ!
കണ്ടീലെൻ പ്രാണത്യാഗം ചെയ്‌വാനുമുപായങ്ങൾ.

ഇങ്ങനെ പറകയും വീഴ്കയും കരകയും
തിങ്ങിന ദുഃഖം പൂണ്ട ലക്ഷ്മണൻതന്നെക്കണ്ടു
വൈദേഹി വിഷണ്ണയായെന്തിതെന്നറിയാഞ്ഞു
ഖേദേന ബാഷ്പം വാർത്തു ലക്ഷ്മണനോടു ചൊന്നാൾ.”

വാല്മീകിരാമായണത്തിൽ

“ഹൃദ്ഗതം മേ മഹച്ഛല്യം യസ്മാദാര്യേണ ധീമതാ
അസ്മിൻ നിമിത്തേ വൈദേഹി ലോകസ്യ വചനീകൃതഃ

ശ്രേയോ ഹി മരണം മേദ്യ മൃത്യുർവാ യൽ പരം ഭവേൽ.
ന ചാസ്മിന്നീദൃശേ കാര്യേ നിയോജ്യോ ലോകനിന്ദിതേ.
പ്രസീദ ച ന മേ പാപം കർത്തുമർഹസി ശോഭനേ”

എന്നിങ്ങനെ ചില നിർദ്ദേശശകലങ്ങൾ മാത്രമേ ഇതിന്റെ സ്ഥാനത്തിൽ കാൺമാ

നുള്ളു. അധ്യാത്മരാമായണകാരനാകട്ടെ കേവലം ഹൃദയശൂന്യനായ ഒരു സാധാരണ ലേഖകന്റെ മട്ടിൽ

> "വാല്മീകേരാശ്രമസ്യാന്തേ ത്യക്ത്വാ സീതാമുവാച സഃ
> ലോകാപവാദഭീത്യാ ത്വാം ത്യക്തവാൻ രാഘവോനഘഃ
> ദോഷോ ന കശ്ചിന്മേ മാതർഗ്ഗച്ഛാശ്രമപദം മുനേഃ"

ഇങ്ങനെ ഒന്നുരണ്ടു വചനങ്ങൾ വഴിപാടായി ഉച്ചരിച്ച് അതുകൊണ്ടു കൃതകൃത്യനായതുപോലെ മുന്നോട്ടു പോകുന്നു. ഇവിടെ എഴുത്തച്ഛൻ കണ്ണശ്ശന്റെ കാലടിപ്പാടുകളെയാണ് പിൻതുടർന്നിരിക്കുന്നതെങ്കിലും അദ്ദേഹത്തിനുകൂടി അസൂയ തോന്നത്തക്ക നിലയിൽ ആ അനുകമ്പാജനകമായ സംഭവം വർണ്ണിച്ചു ഫലിപ്പിച്ചിരിക്കുന്നു. ഇതുപോലെ വേറെയും വിശിഷ്ടങ്ങളായ പ്രപഞ്ചനങ്ങളുണ്ട്.

മഹാഭാരതം

അധ്യാത്മരാമായണം നിർമ്മിച്ച കാലത്തു വികസ്വരാവസ്ഥയിലിരുന്ന എഴുത്തച്ഛന്റെ എല്ലാ കവനകലാസിദ്ധികളും മഹാഭാരതരചനയ്ക്കു മുമ്പു പരിപൂർണ്ണമായ വികാസത്തെ പ്രാപിച്ചുകഴിഞ്ഞിരുന്നു. തന്നിമിത്തം ഭാരതത്തിനു പല അംശങ്ങളിലും—-പ്രത്യേകിച്ചു ശബ്ദവിഷയത്തിൽ—-രാമായണത്തെക്കാൾ പതിന്മടങ്ങു മെച്ചമേറും. കൃഷ്ണഗാഥയുടെ വിശ്വാകർഷകതയുടെ ബീജങ്ങൾ ഭാരതത്തിന്റെ ഹൃദയഹാരിതയുടെ കാരണങ്ങളിൽനിന്നു വിഭിന്നങ്ങളാണ്. എങ്കിലും രണ്ടു കൃതികളിലും ആമൂലാഗ്രം അഭൗമമായ ആനന്ദദാനസാമഗ്രി അനുസ്യൂതമായി വിഹരിക്കുന്നു. ശൃംഗാരം, വീരം, അത്ഭുതം, കരുണം, ഭയാനകം, രൗദ്രം, ശാന്തം എന്നീ രസങ്ങളെ കവി അവയുടെ അത്യുച്ചമായ കോടിയിൽ എത്തുന്നതുവരെ പരിപോഷിപ്പിച്ച് അന്യാദൃശമായ വിജയം നേടീട്ടുണ്ട്. അദ്ദേഹത്തിന്റെ ഇതിവൃത്തസംക്ഷേപണത്തിനുള്ള സാമർത്ഥ്യവും, ആവാപോദ്വാപവ്യാപാരത്തിലുള്ള ഔചിത്യദീക്ഷയും ഏതു ഘട്ടത്തിലും അമന്ദപ്രഭമായി പ്രകാശിക്കുന്നു. പരമഭാഗവതനായ ആ മഹാത്മാവ് അവസരം കിട്ടുമ്പോളെല്ലാം—കിട്ടാത്തപ്പോൾ ഉണ്ടാക്കിപ്പോലും—ശ്രീകൃഷ്ണനെ നാസ്തികന്മാർപോലും രോമാഞ്ചഭൂഷിതന്മാരാകത്തക്കവണ്ണം സ്തുതിക്കുന്നു. അത്തരത്തിൽ പരിപാവനവും കൂലംകഷവുമായ ഒരു ഭാഗീരഥീപ്രവാഹം ആ ഹിമവൽപർവതത്തിൽനിന്നല്ലാതെ ഭാഷാ സാഹിത്യഭൂമിയിൽ ഉണ്ടായിട്ടില്ല. ഏതു വീക്ഷണകോടിയിൽനിന്നു നോക്കിയാലും, ഏതു മാനദണ്ഡംകൊണ്ടു മാപനം ചെയ്താലും, ആ കൃതിയുടെ മാഹാത്മ്യം അനപലപനീയമായിത്തന്നെ പ്രശോഭിക്കുന്നു. ആ ഒരൊറ്റ കൃതികൊണ്ട് എഴുത്തച്ഛൻ ഭാഷയ്ക്കു വരുത്തീട്ടുള്ള ഉൽഗതിയുടെ ഔദ്ഗത്യം ഇയത്തയും അവാങ്മനസഗോചരമാണെന്നു പറയുന്നതു ഭൂതാർത്ഥ കഥനം മാത്രമാകുന്നു.

രചനയുടെ രീതി

എഴുത്തച്ഛൻ അധ്യാത്മരാമായണത്തിൽ രാമഗീത വിട്ടതുപോലെ ഭാരതത്തിൽ ഭഗവദ്ഗീത, സനൽസുജാതീയം, അനുഗീത മുതലായി ത്രയ്യന്തഗന്ധികളായുള്ള പല ഭാഗങ്ങളും തർജ്ജമ ചെയ്യാതെ വിട്ടിട്ടുണ്ട്. ശാന്തി പർവ്വം വളരെ സംകുചിതമാക്കിയിരിക്കുന്നു. ആനുശാസനിക പർവ്വം ഏതാനും ചില ഈരടികളിൽ തൊട്ടു തൊട്ടില്ല എന്നു മാത്രം കാണിച്ചുകൊണ്ടു കടന്നുപോയിരിക്കുന്നു. ഇതിനെല്ലാം ഒരു കാരണമായി ചിലർ അദ്ദേഹത്തിനു നമ്പൂരിമാരെപ്പറ്റി ഭയമുണ്ടായിരുന്നു എന്ന്

ഉൽഭാവനം ചെയ്യുന്നു. വാസ്തവത്തിൽ അങ്ങിനെയൊരു ഭയത്തിനു കേരളത്തിൽ ആസ്പദമുണ്ടായിരുന്നതായി എനിക്കു തോന്നുന്നില്ല. ബ്രാഹ്മണരെ എഴുത്തച്ഛൻ പല അവസരങ്ങളിലും മുക്തകണ്ഠമായി പ്രശംസിച്ചിട്ടുണ്ട്. അവരിൽനിന്നു യാതൊരു പ്രാതികൂല്യവും അദ്ദേഹത്തിനുണ്ടായി എന്നു സങ്കല്പിക്കുവാൻ ചരിത്രം അനുവദിക്കുന്നില്ല. നിരണത്തു മാധവപ്പണിക്കർക്കു ഭഗവൽഗീത ഭാഷാന്തരീകരിക്കുന്ന വിഷയത്തിൽ തിരുവല്ലായിലെ ബ്രാഹ്മണർ ശത്രുക്കളായിരുന്നില്ലല്ലോ. തൃക്കണ്ടിയൂരിലെ ബ്രാഹ്മണരുടെ മനോഭാവം അവരുടേതിൽനിന്നു വ്യത്യസ്തമായിരുന്നു എന്നു പറയണമെങ്കിൽ അതിനു വിശ്വാസയോഗ്യമായ സാക്ഷ്യം വേണ്ടിയിരിക്കുന്നു. വാസ്തവത്തിൽ എഴുത്തച്ഛൻ ആദിപർവ്വം പരിഭാഷപ്പെടുത്തിക്കഴിഞ്ഞപ്പോൾ അദ്ദേഹത്തിനു ഗ്രന്ഥവിസ്തരശങ്ക സംഭവിച്ചിരിക്കണം; അതുകൊണ്ടാണ് ആ പർവ്വത്തിലെന്നതുപോലെ അന്യപർവങ്ങളിൽ അദ്ദേഹം പ്രസ്താരകുതുകിയായി പ്രത്യക്ഷപ്പെടാത്തത്. വനപർവത്തിൽത്തന്നെ എത്ര ഉപാഖ്യാനങ്ങൾ അദ്ദേഹം സങ്കോചിപ്പിക്കുകയോ ഉപേക്ഷിക്കുകയോ ചെയ്തിരിക്കുന്നു എന്നു പരിശോധിക്കുന്നതു രസാവഹമായിരിക്കും. തന്നിമിത്തം സംഭവപർവത്തിനുള്ള മെച്ചം അന്യപർവങ്ങളിൽ അതേനിലയിൽ കാൺമാൻ പ്രയാസമാണെന്നും പറയേണ്ടിയിരിക്കുന്നു. ശാന്തിപർവത്തിലേയും ആനുശാസനികപർവത്തിലേയും പ്രധാനവിഷയമായ ഭീഷ്മോപദേശം കഥയുടെ പുരോഗതിക്ക് ഒരുവിധത്തിൽ നോക്കിയാൽ പ്രതിബന്ധകമാണെന്നും അദ്ദേഹത്തിന്നു തോന്നിയിരിക്കണം. സനൽസുജാതീയം, ഗീത മുതലായ ഭാഗങ്ങൾ ഭാഷപ്പെടുത്തുന്നതിൽ അക്കാലത്തെ മതവിശ്വാസങ്ങളിൽ നിന്ന് അണുമാത്രംപോലും വ്യതിചലിക്കാതെ ജീവിച്ചിരുന്ന അദ്ദേഹത്തിന് അല്പം സംശയാലുത്വവും അംകുരിച്ചിരിക്കുവാനിടയുണ്ട്. ഏതായാലും ഉത്തരരാമായണത്തിന്റെ അവസാനത്തിൽ “സജ്ജനമാനന്ദിച്ചു നല്കിടുമനുഗ്രഹം, ദുർജ്ജനദുർഭാഷണം ബഹുമാനിച്ചീടേണ്ട” എന്ന് ഉൽഘോഷണം ചെയ്ത ആ ധൈര്യധീരനു തന്റെ അന്തഃകരണത്തെയല്ലാതെ മറ്റൊന്നിനെപ്പറ്റിയും ഭയമില്ലായിരുന്നു എന്നു നിസ്സന്ദേഹം സ്ഥാപിക്കാവുന്നതാണ്. മൂലത്തിലെ ആദിപർവത്തെ പൗലോമം ആസ്തികം സംഭവം എന്നിങ്ങിനെ മൂന്നായും സൗപ്തികപർവത്തെ സൗപ്തികമെന്നും ഐഷികമെന്നും രണ്ടായും വിഭജിച്ച് ഇരുപത്തൊന്നു പർവങ്ങളാക്കിയാണ് എഴുത്തച്ഛൻ മഹാഭാരതം ഭാഷയിൽ സംഗ്രഹിച്ചിരിക്കുന്നത്. ഈ ഭേദഗതിക്കുള്ള കാരണം വ്യക്തമാകുന്നില്ല.

ചില ഉദാഹരണങ്ങൾ

ശൃംഗാരരസത്തിന് പാണ്ഡുവിന്റെ വനവിഹാരം ഉത്തമമായ ഉദാഹരണമാകുന്നു.

> “ദ്യുമണിതന്റെ രശ്മിപോലുമങ്ങണയാതെ
> ഹിമവാൻതന്റെ തെക്കേപ്പുറത്തെപ്പെരുങ്കാട്ടിൽ
> പെരികേ രസംപൂണ്ടു കളിച്ചു മരുവിനാൻ
> ഗിരിശൃംഗങ്ങൾതോറുമതികൗതുകത്തോടെ,
> കരിണീയുഗമദ്ധ്യഗതനായ് മദിച്ചോരു
> കരിവീരനെപ്പോലെ മദനവിവശനായ്
> കരിണീഗമനമാരാകിയ ഭാര്യമാരാം
> തരുണീമണികളാം കുന്തിയും മാദ്രിതാനും
> സരസീരുഹശരസമനാം കാന്തൻതന്നെ-
> ശ്ശരതൂണീരകരാളോജ്ജ്വലൽകരവാള-

ധരനായ്ശ്ശരാസനകരനായ്ക്കാണുംതോറും
സരസീരുഹശരനികരപരവശ-
തരമാനസമാരായ് മരുവീടിനനേരം
. . . .
കരടിക്കുലം തമ്മിൽക്കടിച്ചു കളിപ്പതും
കരിണികളെപ്പൂണ്ടു കരികൾ പുളയ്പതും
കിടികൾ പിടികളെപ്പിടിച്ചു പുല്കുന്നതും
പിടകളോടു ചേർന്നു പക്ഷികൾ കളിപ്പതും
കണ്ടു കൗതുകംപൂണ്ടു കണ്ടിവാർകുഴലികൾ
കണ്ഠാശ്ലേഷവും ചെയ്തു കാന്തനും തങ്ങളുമായ്
കണ്ട കാനനംതോറും രമിച്ചുവസിക്കയും
തണ്ടാർബാണനുമതു കണ്ടേറ്റം ഹസിക്കയും
മാകന്ദമകരന്ദബിന്ദുപാനവും ചെയ്തു
കൂകുന്ന പികകുലപഞ്ചമം കേട്ടുകേട്ടും
വണ്ടുകൾ മധുപാനംചെയ്തു മത്തതപൂണ്ടു
കൊണ്ടാടി മുരണ്ടുടൻ കണ്ട പുഷ്പങ്ങൾതോറും
കുണ്ഠഭാവവും നീക്കിസ്സംഭ്രമിച്ചീടുന്നതും
കണ്ടൊരാനന്ദംപൂണ്ടൊരധരപാനം ചെയ്തും
മന്മഥലീലകൊണ്ടു കൺമുന ചാമ്പിച്ചാമ്പി-
സ്സമ്മോദം വളർന്നുള്ളിൽസ്സമ്മോഹം പെരുകിയും
വന്മലമുകളേറി നിർമ്മലശിലാതലേ
നന്മലർമെത്തതന്മേലുന്മേഷംപൂണ്ടു വാണും” ഇത്യാദി

കരുണത്തിനു സുപ്രസിദ്ധമായ ഗാന്ധാരീവിലാപം പരമനിദർശനമായി നിലകൊള്ളുന്നു. “കണ്ടീലയോ നീ മുകുന്ദ! ധരണിയിലുണ്ടായ മന്നരിൽ മുഖ്യൻ ഭഗദത്തൻ” എന്നു തുടങ്ങി.

“വീണിതല്ലോ കിടക്കുന്നു ധരണിയിൽ-
ശ്ശോണിതവുമണിഞ്ഞയ്യോ ശിവ ശിവ!
നല്ല മരതകക്കല്ലിനോടൊത്തൊരു
കല്യാണരൂപൻ കുമാരൻ മനോഹരൻ
ചൊല്ലെഴുമർജ്ജുനൻ തന്റെ തിരുമകൻ
വല്ലവീവല്ലഭ! നിന്റെ മരുമകൻ
കൊല്ലാതെ കൊള്ളാഞ്ഞതെന്തവൻതന്നെ നീ?
കൊല്ലിക്കയത്രേ നിനക്കു രസമെടോ” എന്നും,

“അയ്യോ! പുനരതിനങ്ങേപ്പുറത്തതാ
മെയ്യഴകുള്ള ദുശ്ശാസനനെൻമകൻ
മാരുതി കീറിപ്പിളർന്നു കുടിച്ചൊരു
മാറിടം കണ്ടാൽപ്പൊറുക്കുമോ പൈതലേ?
നീയെന്തിവണ്ണമെൻ മാധവ! കാട്ടുവാൻ
തീയിതാ കത്തുന്നിതെന്നുള്ളിലീശ്വരാ
മാറുമോ കണ്ണുനീരിന്നെനിക്കുണ്ടായ-
താറുമോ ശോകമെൻമാനസേ ഗോപതേ?”

എന്നും മറ്റുമുള്ള ഭാഗങ്ങളിൽ ഓരോ പടവുയർന്നുയർന്ന്,

“ഉണ്ണീ മകനേ ദുരിയോധന! തവ
പൊന്നിൻകിരീടവും ഭൂഷണജാലവും
ഉമ്പർകോനൊത്തൊരു വൻപും പ്രതാപവും
ഗംഭീരമായൊരു ഭാവവും ഭംഗിയും
ഇട്ടും കളഞ്ഞുടനെന്നെയുമെത്രയു-
മിഷ്ടനായീടും പിതാവിനെത്തന്നെയും
പെട്ടെന്നുപേക്ഷിച്ചു പോയ്ക്കൊണ്ടതെന്തു നീ
പൊട്ടുന്നിതെന്മനം കണ്ടിതെല്ലാമഹോ.

പട്ടുകിടക്കമേലേ കിടക്കുന്ന നീ
പട്ടുകിടക്കുമാറായിതോ ചോരയിൽ?
പുഷ്ടകോപത്തോടു മാരുതി തച്ചുടൻ
പൊട്ടിച്ചു കാലുമൊടിച്ചു കൊന്നിങ്ങനെ
കണ്ടുകൂടായെനിക്കെന്നു ഗാന്ധാരിയും
മണ്ടിനാൾ വീണാളുരുണ്ടാൾ തെരുതെരെ,
പിന്നെ മോഹിച്ചാളുണർന്നാൾ പൊടുക്കനെ
ഖിന്നതപൂണ്ടു കരഞ്ഞവൾ ചൊല്ലിനാൾ”

എന്നവസാനിക്കുന്ന ആ പരിദേവനം ഹൃദയമുള്ളവർക്കു കണ്ണുനീർവാർക്കാതെയും തൊണ്ടയിടറാതെയും വായിക്കുവാൻ സാധ്യമല്ല. ഖാണ്ഡവദാഹഘട്ടത്തിൽ ജരിതയെന്ന ശാർങ്ഗപക്ഷിയും അതിന്റെ ശിശുക്കളും തമ്മിലുള്ള സംവാദവും അത്യന്തം കരുണമയമാണ്:

കരഞ്ഞുതുടങ്ങിനാൾ ജരിതതാനുമപ്പോൾ

നിർഘൃണനായ പിതാവിവറ്റെയുപേക്ഷിച്ചാൻ,
ദുഃഖിക്കുമാറായി ഞാൻ പൈതങ്ങളിവരോടും,
പറക്കപ്പോകായ്കയും വന്നിതു ബാലന്മാർക്കു,
നിരക്കെപ്പിടിപെട്ടു വനത്തിലഗ്നിതാനും.

ഞാനിനിയിവറ്റെ—എന്തോർത്തതെൻ തമ്പുരാനേ!
കാനനത്തിങ്കലഗ്നിപിടിച്ചു നാലുപാടും.

ഇങ്ങനെ കരയുമ്പോൾ പൈതങ്ങളുരചെയ്താ-
രെങ്ങാനും പോയ്ക്കൊൾകമ്മേ! നീകൂടെ മരിയ്ക്കേണ്ട.

ഞങ്ങൾ ചാകിലോ പിന്നെപ്പെറ്റു സന്തതിയുണ്ടാ-
മെങ്ങനെയുണ്ടാകുന്നു നീകൂടെ മരിക്കിലോ?

ഞങ്ങളെ സ്നേഹിച്ചു നീ സന്താനം മുടിക്കേണ്ടാ
മംഗലം വന്നുകൂടും പിന്നെയുമെന്നേ വരൂ.

അല്ലായ്കിൽത്താതൻ ചെയ്തതൊക്കെ നിഷ്ഫലമല്ലോ.
നല്ല ലോകങ്ങൾ കിട്ടാ താതനെന്നതും വരും.

എന്നതു കേട്ടു പറഞ്ഞീടിനാൾ ജരിതയു-

മെന്നുടെ പൈതങ്ങളേ! നിങ്ങളുമൊന്നു വേണം.

ഇക്കണ്ട മരത്തിൻകീഴുണ്ടെലിമടയതിൽ-
പ്പൂക്കുകൊള്ളുവിൻ നിങ്ങളെന്നാൽ ഞാനൊന്നുചെയ്‌വൻ

പൂഴികൊണ്ടതിൻമുഖം മൂടിവയ്ക്കയും ചെയ്യാ-
മൂഴിതൻതാഴെത്തീയും തട്ടുകയില്ലയല്ലോ.

കീഴേ പോയ്ക്കിടന്നുകൊണ്ടീടുവിൻ, തീയാറിയാൽ
പൂഴിയും നീക്കിക്കൊണ്ടുപോന്നുകൊള്ളുവനല്ലോ.

പൈതങ്ങളതു കേട്ടു മാതാവോടുരചെയ്താർ;
പൈദാഹത്തോടു മേവുമെലിയുണ്ടതിലമ്മേ!

പറപ്പാൻ ചിറകില്ല നടപ്പാനില്ല കാലു-
മിറച്ചി കണ്ടാലെലി പിടിച്ചു തിന്നുമല്ലോ.

ജന്തുക്കൾ ഭക്ഷിച്ചിട്ടു മരിക്കുന്നതിനെക്കാൾ
വെന്തുചാകുന്നതത്രേ ഗതിയെന്നറിഞ്ഞാലും.

ഭർത്താവുതന്നെ പ്രാപിച്ചുത്തമന്മാരായുള്ള
പുത്രന്മാരെയും ലഭിച്ചീടുക മാതാവേ! നീ.

എന്നതു കേട്ടനേരം വന്നൊരു ശോകത്തോടേ
തന്നുടെ പൈതങ്ങളെ നോക്കിയും കരഞ്ഞിട്ടും

പിന്നെത്താൻ പറക്കയും മറിഞ്ഞു നോക്കുകയു-
മെന്നുടെ കർമ്മമെന്നു കല്പിച്ചു പോയാളവൾ.”

എഴുത്തച്ഛനല്ലാതെ മറ്റൊരു കവിക്ക് ഈ പ്രതിപാദനം സുകരമാണെന്നു തോന്നുന്നില്ല. പക്ഷികളുടെ സംഭാഷണം തന്നെയാണെന്ന് അനുവാചകന്മാർക്കു തോന്നത്തക്കവിധത്തിൽ ഭാഷ ഇവിടെ കവി അത്രമാത്രം കോമളമാക്കിയിരിക്കുന്നതു പ്രത്യേകം ശ്രദ്ധേയമാണ്.

രൗദ്രരസത്തിനു ദുശ്ശാസനവധത്തെത്തന്നെ പ്രഥമോദാഹരണമായി സ്വീകരിക്കാം:

“ചുവട്ടിൽ മാറിനിന്നടി രണ്ടും വാരി-
ച്ചുവട്ടിലാക്കി മേൽക്കരയേറിക്കര-
മമർത്തു നന്നായിച്ചവിട്ടിനിന്നുകൊ-
ണ്ടമർത്ത്യമർത്ത്യന്മാർ പലരും കാണവേ
ചളിപ്പു കൈവിട്ടങ്ങെടുത്തു കൈവാളാൽ-
പ്പൊളിച്ചു മാറിടം നഖങ്ങളെക്കൊണ്ടു
പൊടുപൊടെപ്പൊടിച്ചുടനുടനുടൻ
ചുടുചുടെത്തിളച്ചുരുവിയാർപോലെ
തുടുതുട വന്ന രുധിരപൂരത്തെ-
ക്കുടുകുടെകുടിച്ചലറിച്ചാടിയും
പെരുവെള്ളംപോലെ വരുന്ന ശോണിത-
മൊരു തുള്ളിപോലും പുറത്തു പോകാതെ

കവിണ്ണു നന്നായിക്കിടന്നുകൊണ്ടുടൻ
കവിൾത്തടം നന്നായ് നിറച്ചിറക്കിയും”

എന്ന ഭീമസേനചിത്രണം ഏറ്റവും ഭയങ്കരമായിട്ടുണ്ട്. വർണ്ണനത്തിൽ എഴുത്തച്ഛനെപ്പോലെ വൈദഗ്ദ്ധ്യം മറ്റൊരു കവിയും പ്രദർശിപ്പിച്ചിട്ടില്ലെന്നുള്ളതു സർവസമ്മതമാണ്. വിസ്തരഭീതി നിമിത്തം ഇതരരസങ്ങൾക്ക് ഉദാഹരണങ്ങൾ ഉദ്ധരിക്കുന്നില്ല. എങ്കിലും ആചാര്യന്റെ ഭക്തിപാരവശ്യത്തെപ്പറ്റി അല്പമൊന്നു പറയാതെ അപ്പറത്തേയ്ക്കു കടന്നാൽ അതൊരു മഹാപാപമായിത്തീരുന്നതാണ്. അധ്യാത്മരാമായണത്തിൽ ശ്രീരാമൻ എങ്ങനെയോ അതുപോലെയോ അതിലധികമോ ഭാരതത്തിൽ ശ്രീകൃഷ്ണൻ അദ്ദേഹത്തിനു പ്രാണനിലും പ്രാണനാണ്. പൗലോമത്തിൽ ഭാരതകഥ സംഗ്രഹിക്കുന്ന അവസരത്തിൽപ്പോലും,

“ഇന്ദുശേഖരവന്ദ്യനിന്ദുബിംബാസ്യാംബുജ-
നിന്ദ്രാദിവൃന്ദാരകവൃന്ദവന്ദിതൻ പരൻ
ഇന്ദിരാവരൻ നന്ദനന്ദനൻ നാരായണൻ
ചന്ദ്രികാമന്ദസ്മിതസുന്ദരൻ ദാമോദരൻ”

എന്നൊരു ദീർഘമായ ശ്രീകൃഷ്ണവർണ്ണനം അദ്ദേഹം ഇടയ്ക്കിടയ്ക്കു ചേർക്കുന്നുണ്ട്. കർണ്ണപർവത്തിലെ വിശ്വമോഹനമായ

“നിറന്ന പീലികൾ നിരക്കവേ കുത്തി
നിറുകയിൽക്കൂട്ടിത്തിറമൊടു കെട്ടി
കരിമുകിലൊത്ത ചികുരഭാരവും
മണികൾ മിന്നിടും മണിക്കിരീടവും
കുനുകുനെച്ചിന്നും കുറുനിര തന്മേൽ
നനുനനെപ്പൊടിഞ്ഞൊരു പൊടി പറ്റി-
ത്തിലകവുമൊട്ടു വിയർപ്പിനാൽ നന-
ഞ്ഞുലകു സൃഷ്ടിച്ചു ഭരിച്ചു സംഹരി-
ച്ചിളകുന്ന ചില്ലീയുഗളഭംഗിയും
. . .   .
പദസരോരുഹയുഗവുമെന്നുടെ
ഹൃദയംതന്നിലങ്ങിരിക്കുംപോലെയ-
മ്മണിരഥംതന്നിലകം കുളുർക്കവേ
മണിവർണ്ണൻതന്നെത്തെളിഞ്ഞു കണ്ടു ഞാൻ
വിളയാടീടണം വിജയനുമായി-
ട്ടിളകാതേ നിന്നു കുറഞ്ഞോരു നേരം.”

എന്ന പ്രാർത്ഥന ആരെയാണ് കോൾമയിർക്കൊള്ളിക്കാത്തത്? ഏതു ഭഗവൽസ്തുതിയിലും അദ്ദേഹം പ്രായേണ തന്നെപ്പറ്റി പരാമർശിക്കുന്നതു പതിവാകുന്നു. അധ്യാത്മരാമായണത്തിൽ മഹാവിഷ്ണുവിനെ സ്തുതിക്കുമ്പോൾ

“മരണമോർത്തു മമ മനസി പരിതാപം
കരുണാമൃതസിന്ധോ! പെരികെ വളരുന്നു;
മരണകാലേ തവ തരുണാരുണസമ-
ചരണസരസിജസ്മരണമുണ്ടാവാനായ്
തരിക വരം നാഥ! കരുണാകര പോറ്റീ!

ശരണം ദേവ! രമാരമണ! ധരാപതേ!"

എന്നു ബ്രഹ്മാവിനെക്കൊണ്ടു ചെയ്യിക്കുന്ന പ്രാർത്ഥന കവിയുടേതു തന്നെയാണെന്നു പറയേണ്ടതില്ലല്ലോ.

ദേവീമാഹാത്മ്യം

"രാമാനാമാചാര്യനമാവോളം തുണയ്ക്കണം" എന്ന ഗുരുവന്ദനയുള്ള ഈ കൃതി എഴുത്തച്ഛന്റേതാണെന്നുള്ളതിനെപ്പറ്റി സംശയിക്കുവാനില്ല. ഭാഷയും ആ കാലത്തേതുതന്നെയാണെന്നു സ്പഷ്ടമായിക്കാണാവുന്നതാണ്. 'സംഹാരം ചെയ്‌വാനായേ' 'വഴിയേ ചെയ്യേൻ' 'അല്ലൽപെടുത്തങ്ങ്' 'അർദ്ധനിഷ്ക്രാന്തനായേ' 'സന്ധ്യകൾ തേജസ്സിനാൽ' (സന്ധ്യകളുടെ) മുതലായ പ്രയോഗങ്ങൾ നോക്കുക. ദേവീമാഹാത്മ്യം മാർക്കാണ്ഡേയപുരാണാന്തർഗ്ഗതമായ ഒരു ഉപാഖ്യാനമാണ്. അതിൽ ആ ഉപാഖ്യാനം പ്രക്ഷിപ്തമാണെന്ന് അനുമാനിക്കുവാൻ ന്യായമുണ്ട്. ദേവീമാഹാത്മ്യത്തിൽ പതിനെട്ടധ്യായങ്ങളുണ്ടെന്നാണ് വയ്പെങ്കിലും ഒടുവിലത്തെ അഞ്ചധ്യായങ്ങൾ മുദ്രിതങ്ങളായ പുസ്തകങ്ങൾ ഒന്നിലും കാണുന്നില്ല. അച്ചടിപ്പിച്ചിട്ടുള്ള വംഗീയപാഠത്തിലും ദാക്ഷിണാത്യപാഠത്തിലും പതിമ്മൂന്നധ്യായങ്ങളേയുള്ളൂ. 'ഏവം ദേവ്യാ വരം ലബ്ധ്വാ സുരഥഃ ക്ഷത്രിയർഷഭഃ സൂര്യാജ്ജന്മ സമാസാദ്യ സാവർണ്ണിർഭവിതാ മനുഃ' എന്ന ശ്ലോകത്തോടു കൂടി പതിമ്മൂന്നാമധ്യായം അവസാനിക്കുന്നു. ആ പതിമ്മൂന്നധ്യായങ്ങൾതന്നേയാണ് എഴുത്തച്ഛനും ഭാഷാന്തരീകരിച്ചിരിക്കുന്നത്. "ഇനി അഞ്ചധ്യായമുള്ളതു ചൊല്ലുവാനില്ലയെന്നു ചൊന്നാൾ കിളിപ്പൈതലും" എന്നൊരു വാക്യം ഒടുവിൽ കാണുന്നുണ്ടെങ്കിലും അതനുസരിച്ച് ആ അധ്യായപഞ്ചകം അദ്ദേഹം കിളിയെക്കൊണ്ടു പറയിച്ചിട്ടില്ല. അതിലെ വിഷയം പൂജാകല്പമാണ്.

ദേവീമാഹാത്മ്യത്തിന്റെ പഴയ ഭാഷാഗദ്യവ്യാഖ്യയിലും പതിമ്മൂന്നധ്യായങ്ങളെ മാത്രമേ സ്പർശിച്ചിട്ടുള്ളൂ. എന്നാൽ അവയ്ക്കപ്പുറമുള്ള അഞ്ചധ്യായങ്ങൾക്കു മറ്റൊരു പണ്ഡിതൻ ഭാഷാഗദ്യത്തിൽ ഒരു വിവർത്തനം നിർമ്മിച്ചു കാണുന്നുണ്ട്. അതിനും കുറെയെല്ലാം പഴക്കമുണ്ട്. പ്രക്ഷിപ്തത്തിൽ പ്രക്ഷിപ്തമായ ആ ഭാഗത്തിൽനിന്നു ചില പങ്ക്തികൾ ഉദ്ധരിക്കാം: "പതിമ്മൂന്നധ്യായവും കേട്ടുകഴിഞ്ഞതിന്റെ ശേഷം സുരഥനാകുന്ന രാജാവു ചോദിക്കുന്നു. ഭഗവാനായുള്ളോവേ! നിന്തിരുവടി ചണ്ഡികാദേവിയുടെ അവതാരങ്ങളെല്ലാം അരുളിച്ചെയ്തുവല്ലോ. ഇനിയും അവതാരമൂർത്തികളുടെ പ്രകൃതിയേയും ഉള്ളവണ്ണം അരുളിച്ചെയ്യണം. ഇങ്ങനെ രാജാവിന്റെ ചോദ്യത്തെക്കേട്ടു സുമേധസ്സാകുന്ന മഹർഷി അതിന്നുത്തരമരുളിച്ചെയ്യുന്നു. ഇതു് എത്രയും പരമരഹസ്യമായി എത്രയും ഉൽകൃഷ്ടമായിരിപ്പോന്ന്, ഇതു് ആരോടും പറയേണ്ടൊരു വസ്തുവല്ല. നീയോ പിന്നെ എത്രയും ഭക്തനല്ലോ; നിന്നോടൊന്നും പറയരുതാതെയില്ലയല്ലോ; അതുകൊണ്ട് നിനക്കുപദേശിക്കുന്നു. എങ്കിൽ ഇവയെല്ലാറ്റിനും ആദിഭൂതയായിരിക്കുന്ന മഹാലക്ഷ്മി ത്രിഗുണങ്ങളോടും ലക്ഷ്യാലക്ഷ്യസ്വരൂപയായി സകലപ്രപഞ്ചത്തിലും വ്യാപ്തയായ അവസ്ഥിതിയോടും കൂടിയിരുപ്പോരുത്തി."

പ്രസക്താനുപ്രസക്തമായ ഈ പ്രസ്താവന നില്ക്കട്ടെ. ദേവീമാഹാത്മ്യം കിളിപ്പാട്ടിൽ സ്തോത്രങ്ങളുടെ ഭാഷാനുവാദം ശ്ലാഘ്യമാണെന്നു പറവാനില്ലെങ്കിലും മറ്റു ഭാഗങ്ങൾ അനവദ്യങ്ങളാണ്. ആകെക്കൂടി നോക്കുമ്പോൾ എഴുത്തച്ഛന്റെ ഒരു ബാലകൃതിയായിരിക്കാം ഈ വാങ്മയം എന്നു തോന്നുന്നു. ആദ്യത്തെ മൂന്നധ്യായങ്ങൾ

കേകയിലും പിന്നീടുള്ള പത്തധ്യായങ്ങൾ കാകളിയിലും നിബന്ധിച്ചിരിക്കുന്നു. ഒരു ഭാഗം ഉദ്ധരിക്കാം:

“സർവജന്തുക്കൾക്കുമുണ്ടോർക്കുമ്പോൾ ജ്ഞാനം പുന-
രവ്വണ്ണമുള്ളിൽ ജ്ഞാനം മാനുഷർക്കില്ല നൂനം.

വെവ്വേറെ ജന്തുക്കൾക്കു വിഷയങ്ങളുമുണ്ടു;
ദുർവാരമതു മഹാജ്ഞാനികളാലുമോർത്താൽ.

കേചിൽ പ്രാണികൾ ദിവാന്ധങ്ങളായുള്ളൂ ഭുവി;
കേചിൽ പ്രാണികളെല്ലാം രാത്രിയിലന്ധങ്ങളാം;
തുല്യദൃഷ്ടികൾ മനുജന്മാരെന്നല്ലോ ചൊൽവൂ;
സത്യമല്ലതു നിരൂപിച്ചാൽക്കേവലം ജ്ഞാനം
ചിത്തത്തിൽപ്പശുപക്ഷിമൃഗജാതികൾക്കത്രേ;
പക്ഷികൾ മുട്ടയിട്ടു പട്ടിണിയിട്ടു കിട-
ന്നൊക്കവേ കൊത്തിപ്പിരിച്ചരികെച്ചേർത്തുകൊണ്ടു
പക്ഷങ്ങൾതോറും വച്ചു വളർത്തു ദിനംതോറും
ഭക്ഷിപ്പാൻ കൊക്കിൽക്കൊത്തിക്കൊണ്ടന്നു കൊടുത്തുടൻ
നാൾതോറും പറക്കയും പഠിച്ചു വളർത്തിയാ-
ലേതുമേ മമത്വമില്ലവറ്റിലൊട്ടും പിന്നെ,
മർത്ത്യന്മാർ പുത്രന്മാരിൽ പ്രത്യുപകാരം ചിന്തി-
ച്ചെത്രയും മോഹിക്കുന്നോരജ്ഞാനം നിമിത്തമായ്.”

ബ്രഹ്മാണ്ഡപുരാണം കിളിപ്പാട്ട്

കർത്തൃത്വം

ബ്രഹ്മാണ്ഡപുരാണം കിളിപ്പാട്ട് തുഞ്ചത്താചാര്യന്റെ പ്രഥമ ശിഷ്യനായ കരുണാകരനെഴുത്തച്ഛന്റെ കൃതിയാണെന്നു ചിലർ പറയാറുണ്ട്. അതിനെപ്പറ്റി ഗാഢമായി ചിന്തിക്കേണ്ടിയിരിക്കുന്നു. ഗ്രന്ഥത്തിന്റെ അവസാനത്തിൽ കവി

“ധാത്രീദേവേന്ദ്രശ്രേഷ്ഠനാകിയ തപോനിധി
നേത്രനാരായണൻതന്നാജ്ഞയാ വിരചിതം
രാമഭക്താഢ്യനായ രാമശിഷ്യനാലിദം
സോമനാം കുണ്ഡപുരാധീശൻതന്നനുഗ്രഹാൽ
ബ്രാഹ്മണശ്രീപാദപാംസുക്കൾക്കു നമസ്കാരം
ബ്രാഹ്മണഭക്തി മമ വർദ്ധിച്ചുവരേണമേ”

എന്ന വരികളിൽ അതിന്റെ കാരയിതാവിനെപ്പറ്റി പ്രസ്താവിക്കുന്നുണ്ടല്ലോ. ‘നേത്രനാരായണൻ’ എന്നതു് ആഴ്വാഞ്ചേരി തമ്പ്രാക്കന്മാരുടെ മാറാപ്പേരാകുന്നു. ‘സോമനാം കുണ്ഡപുരാധീശൻ’ എന്നതു തൃക്കണ്ടിയൂർക്ഷേത്രത്തിലെ ദേവനായ ശ്രീപരമേശ്വരനാണെന്നുള്ളതും നിസ്തർക്കമാണ്. ‘രാമഭക്താഢ്യനായ രാമശിഷ്യനാൽ’ എന്നുള്ളതിനു രാമഭക്തശ്രേഷ്ഠനായ രാമന്റെ ശിഷ്യൻ എന്നും, രാമഭക്തനും രാമന്റെ ശിഷ്യനുമായ ഗ്രന്ഥകാരൻ എന്നും അർത്ഥം ഗ്രഹിക്കാം. ആദ്യത്തേതാണ് അർത്ഥമെങ്കിൽ അധ്യാത്മരാമായണകർത്താവായ രാമനാണ് പ്രണേതാവിന്റെ ഗുരുവെന്നും തദനുരോധേന പ്രണേതാവു കരുണാകരനെഴുത്തച്ഛനാണെന്നും

ഊഹിക്കാം. പ്രത്യുത രണ്ടാമത്തെ അർത്ഥമാണ് സ്വീകാര്യമെങ്കിൽ രാമന്റെ ശിഷ്യനും രാമഭക്താഢ്യനുമായ തുഞ്ചത്തെഴുത്തച്ഛൻതന്നെയാണ് ബ്രഹ്മാണ്ഡപുരാണത്തിന്റെയും രചയിതാവെന്നു വന്നു കൂടുന്നു. ബ്രഹ്മാണ്ഡപുരാണത്തിനു ശ്രീരാമകഥയുമായി യാതൊരു വിധത്തിലുള്ള ബന്ധവുമില്ല; എന്നിട്ടും കവി ആ ഗ്രന്ഥത്തിന്റെ ആരംഭത്തിൽ

“ശ്രീരാമ! രാമചന്ദ്ര! ശ്രീരാമ! രഘുപതേ!
ശ്രീരാമ! രാമഭദ്ര! സീതാഭിരാമ! രാമ!
ശ്രീരാമ! രാമ! രാമ! ലോകാഭിരാമ ജയ!”

എന്ന് ഇഷ്ടദേവതാപ്രാർത്ഥന ചെയ്യുന്നു. ഇതിൽനിന്നു ബ്രഹ്മാണ്ഡപുരാണകാരൻതന്നെയാണ് രാമഭക്താഢ്യൻ എന്ന് അനുമാനിക്കുന്നതിൽ അപാകം കാണുന്നില്ല. അങ്ങനെ വരുമ്പോൾ തുഞ്ചത്തെഴുത്തച്ഛനെത്തന്നെയാണ് പ്രസ്തുത കൃതിയുടേയും കർത്താവായി കല്പിക്കേണ്ടതു്. വിമർശകാഗ്രണിയായ പി. കെ. നാരായണപിള്ളയുടെ അഭിപ്രായവും അതുതന്നെയാകുന്നു. “നിന്തിരുവടി തിരുവുള്ളത്തിലേറാതെ കണ്ടെന്തൊരു വസ്തു ലോകത്തിലുള്ളതു പോറ്റി” മുതലായി ചില വരികൾ അദ്ധ്യാത്മരാമായണത്തിലും ബ്രഹ്മാണ്ഡപുരാണത്തിലും ചിലപ്പോൾ ഏകരൂപമായും മറ്റു ചിലപ്പോൾ ഈഷദ്വ്യത്യാസത്തോടുകൂടിയും കാണുന്നുണ്ടു്. ഭാഷ എഴുത്തച്ഛന്റെ കാലത്തേതുതന്നെയാണ് എന്നുള്ളതിനു (1) ചേല്ക്കണ്ണാൾ, (2) മടിക്കുന്നില്ലേതും ഞാനോ, (3) മന്നവരനുഷ്ഠാനം, (4) മൂർച്ഛിതനായേ, (5) ഗുരുഭൃതന്മാരെ വന്ദിപ്പാനായേ, (6) എവിടത്തു, (7) ചൊല്ലവല്ലേൻ, (8) കാണായതാരായ്‌വതു, (9) അതിൽക്കാളും, (10) ദുർന്നിമിത്തങ്ങൾ പല, (11) ഊടേചിന്തിച്ച, (12) ഞങ്ങളിരുന്നു ഞായം മുന്നം തുടങ്ങിയ പ്രയോഗങ്ങൾ സാക്ഷ്യം വഹിക്കുന്നു. പക്ഷേ ഈ തെളിവുകൊണ്ടു മാത്രം ഗുരുവിനെ വിട്ടു ശിഷ്യനിലോ മറിച്ചോ കർത്തൃത്വം ആരോപിക്കുവാൻ നിർവ്വാഹമില്ല. എന്നാൽ കവിതാരീതി നോക്കിയാൽ ബ്രഹ്മാണ്ഡപുരാണത്തിനു തുഞ്ചന്റെ കൃതിയാകുവാൻതക്ക സ്വരൂപയോഗ്യതയുണ്ടെന്നുതന്നെ പ്രസ്താവിക്കേണ്ടിയിരിക്കുന്നു. തൊണ്ണൂറ്റൊൻപതദ്ധ്യായങ്ങൾ സംഗ്രഹിക്കേണ്ടതുകൊണ്ടു വർണ്ണനത്തിനുള്ള സൗകര്യം കവിക്കു വളരെ വിരളമാണ്. എങ്കിലും പല ഘട്ടങ്ങളിലും അദ്ദേഹം താൻ ഒരു വശ്യവചസ്സാണെന്നു തന്റെ വിശിഷ്ടമായ വാഗ്ധോരണിയാൽ പ്രഖ്യാപനം ചെയ്യുന്നുണ്ടു്. “ജളത്വമുള്ള ജനം മഹത്ത്വമറികയില്ലളർക്കമറിയുമോ നരസിംഹത്തിൻ ബലം?” “കാല്ക്കൽ വീഴ്കയും കണ്ണിലശ്രുക്കൾ പൊഴികയും വീർക്കയും വിയർക്കയും കോൾമയിർകൊള്ളുകയും” “ദുസ്ത്യജയല്ലോനൂനം പ്രകൃതി വിദ്വാന്മാർക്കും” എന്നിങ്ങനെയുള്ള വരികളിൽ മാത്രമല്ല അദ്ദേഹത്തിന്റെ കവനകലാപാടവം പ്രത്യക്ഷീഭവിക്കുന്നതു്. ദത്താത്രേയൻ കാർത്തവീര്യാർജ്ജുനനു നല്കുന്ന ജ്ഞാനോപദേശം, ചന്ദ്രഗുപ്തന്റെ ജമദഗ്ന്യാശ്രമവർണ്ണനം മുതലായ ഘട്ടങ്ങളിൽ നാം കേൾക്കുന്നതു സാക്ഷാൽ ഗുരുനാഥന്റെ ശബ്ദംതന്നെയാണ്. ശ്രീപരശുരാമനും കാർത്തവീര്യന്റെ സേനയും തമ്മിലുള്ള യുദ്ധം കവി പ്രപഞ്ചനം ചെയ്യുന്നതിൽനിന്ന് ഒരു ഭാഗം ഇവിടെ പകർത്താം:

“ഭൂതലം പൊടിഞ്ഞുപൊങ്ങീടിന പൊടികൊണ്ടു
രോദസി മറഞ്ഞിതു കണ്ടുനിന്നവർകളും.
കല്പാന്തലയമകാലപ്രാപ്തമായിതെന്നു
കല്പിച്ചു നഭസ്ഥന്മാരുൽഭ്രാന്തന്മാരായ് വന്നു.

അഗ്നിലോചനൻ ജഗത്സംഹാരത്തിനു ജമ-

ദഗ്നിനന്ദനനായ് വന്നീടിനാനെന്നു നൂനം.

കുണ്ഡലോഷ്ണീഷകിരീടാദികളോടും നൃപ-
മുണ്ഡങ്ങൾ നിശിതബാണങ്ങളാൽ തെരുതെരെ
ഖണ്ഡിച്ച വസുമതീമണ്ഡലത്തിനു ബഹു-
മണ്ഡനവിശേഷങ്ങൾ നല്കിനാൽ ഭൃഗുശ്രേഷ്ഠൻ.

ഉത്ഥായോത്ഥായ ദ്രുതം നൃത്തവുമാടീടുന്നു
മത്തങ്ങളായേ നിന്നു പൃഥ്വിയിൽക്കബന്ധങ്ങൾ.

കുണ്ഡലാംഗദച്ഛത്രചാമരഹാരസ്വർണ്ണ-
ദണ്ഡതോരണപതാകാവ്യജനങ്ങൾകൊണ്ടും
അങ്കുശകശാവലനാദികൾകൊണ്ടും സമ-
രാങ്കണമലങ്കരിച്ചീടിനാൻ ഭൃഗുപതി.

ചർമ്മവർമ്മാദിഗദാചാപശസ്ത്രാദികളാൽ
നിർമ്മലാഭരണങ്ങൾ ധരിച്ച രണാങ്കണം.

ക്ഷത്രവാഹിനിയൊക്കെ മുറിഞ്ഞു ധരണിയും
രക്തവാഹിനികളാൽ നിറഞ്ഞു ചിത്രം ചിത്രം.

ഹസ്ത്യശ്വമർത്ത്യഭവരക്തവാഹിനികളിൽ
ഹസ്തിഗ്രാഹങ്ങളുണ്ടു മാംസപങ്കവുമുണ്ടു,
ശസ്ത്രമീനങ്ങളുണ്ടു തുരഗോഡുപങ്ങളും
മർത്ത്യമസ്തകമായ പാഷാണങ്ങളുമുണ്ടു,
ഹസ്തിവൃന്ദോത്തമാംഗകച്ഛപങ്ങളുമുണ്ടു,
മർത്ത്യകേശങ്ങളായ ശൈവാലപൂരമുണ്ടു,
ശ്വേതചാമരമായ ഫേനപിണ്ഡങ്ങളുണ്ടു,
നൂതനച്ഛത്രമയഹംസപംക്തിയുമുണ്ടു,
തുരംഗശവമയഗ്രാഹങ്ങളുണ്ടു, ധനു-
സ്തരംഗങ്ങളുമുണ്ടു രത്നവാലുകകളും.

രക്തപായികളായ മാംസഭോജികളെല്ലാം
നൃത്തമാടീടുകയുമലറിക്കളിക്കയും
ബാണങ്ങളേറ്റു മരിച്ചൊട്ടു ശേഷിച്ച സൈന്യം
പ്രാണത്രാണൈകപരായണന്മാരായോടിയും
. . .   .
പ്രേതഗുഹ്യകപിശാചാദിരാക്ഷസഗണം
പീതശോണിതങ്ങളാം ഡാകിനീഗണങ്ങളും
കങ്കഗൃധ്രശ്വാപദഗോമായുശ്യേനവൃകാ-
ദ്യങ്കിതമായ സമരാങ്കണം ഭയപ്രദം.”

ഈ കവിതയ്ക്ക് അധ്യാത്മരാമായണത്തിന്റെ മെച്ചമുണ്ടെന്നു ഞാൻ പറയുന്നില്ല. എന്നാൽ ആ ന്യൂനതയ്ക്കുള്ള ഒരു കാരണം മുമ്പു സൂചിപ്പിച്ചതുപോലെ കവിക്ക് ഓരോ അധ്യായവും പ്രത്യേകമായി സംക്ഷേപിക്കുവാനുണ്ടായ ആഗ്രഹമാണ്: ആ പരിപാടിക്ക് ഉത്തരവാദി പക്ഷേ തമ്പ്രാക്കളാണെന്നും വരാൻ പാടില്ലായ്കയില്ല. കേരള

ത്തിന്റെ ജനയിതാവും കേരളബ്രാഹ്മണരുടെ കുലദൈവതവുമാണല്ലോ ശ്രീപരശുരാമൻ. ആ മഹാത്മാവിന്റെ അപദാനങ്ങളെ ഭാഷാഗാനരൂപേണ പ്രകീർത്തനം ചെയ്യിക്കുവാൻ പണ്ഡിതാഗ്രേസരനും നീലകണ്ഠസോമയാജിയുടെ സുഹൃത്തമനുമായ അക്കാലത്തെ ആഴ്‌വാഞ്ചേരിത്തമ്പ്രാക്കൾക്ക് ഔത്സുക്യം സ്വാഭാവികമായി അങ്കുരിച്ചിരിക്കാവുന്നതും തന്നിമിത്തം അദ്ദേഹം അധ്യാത്മരാമായണത്തിന്റെ ഭാഷാനുവാദംമൂലം ഭാഷാ കവികളിൽ പ്രഥമഗണനീയനെന്നു പേർ സമ്പാദിച്ചു തൃക്കണ്ടിയൂരിൽ അധ്യാപകവൃത്തിയിൽ ഏർപ്പെട്ടിരുന്ന തുഞ്ചത്തെഴുത്തച്ഛനെ അതിലേക്കു നിയോഗിച്ചിരിക്കാവുന്നതുമാകുന്നു. ഉത്തരരാമായണത്തിനു പിൻപും മഹാഭാരതത്തിനു മുൻപും എഴുത്തച്ഛൻ പ്രസ്തുതഗാനം നിർമ്മിച്ചതായി പരിഗണിക്കാവുന്നതാണ്. ഗ്രന്ഥാവസാനത്തിൽ എഴുത്തച്ഛൻ കേരളത്തിന്റെ മഹാത്മ്യത്തെപ്പറ്റി ചില സൂചനകൾ നല്കുന്നുണ്ടെന്നുള്ളതു പ്രകൃതത്തിൽ സ്മരണീയമാകുന്നു.

> “ഭൂമിദേവന്മാർക്കെല്ലാം ഭാർഗ്ഗവരാമൻ നിജ-
> ഭൂമിയെദ്ദാനംചെയ്താൻ പ്രായശ്ചിത്താർത്ഥമായേ.
> ക്ഷത്രിയർക്കുള്ള രാജ്യമല്ലിതു നിങ്ങളെല്ലാ-
> മധ്വരങ്ങളും ചെയ്തു സുഖിച്ചു വസിച്ചാലും.
>
> ബ്രഹ്മസ്വമായ ഭൂമൌ ദുഷ്ടരാരാനും വന്നു
> നിർമ്മര്യാദം ചെയ്കിലും ദേവസ്വാദികളെല്ലാം
> ആക്രമിച്ചീടുന്നാകിൽ നിങ്ങളെല്ലാരുംകൂടി-
> പ്പാർക്കണമെന്നെ ധ്യാനിച്ചവിടെ വരുവൻ ഞാൻ.
>
> ദുഷ്ടരെയെല്ലാമൊക്കെ നിഗ്രഹിച്ചാർത്തി തീർത്തു
> ശിഷ്ടരെയെല്ലാമത്ര വച്ചു രക്ഷിച്ചീടുവിൻ.
>
> അബ്ധിതന്നന്തർഭാഗേ മഗ്നമായ്ക്കിടന്നൊരു
> സിദ്ധക്ഷേത്രങ്ങൾ പുരഗ്രാമങ്ങൾ നഗരങ്ങൾ
> തീർത്ഥങ്ങളിവയെല്ലാം നീളെക്കാണായിതപ്പോൾ
> ധാത്രീദേവന്മാർ സങ്കേതം വച്ചു മുന്നെപ്പോലെ
> യാഗാദികർമ്മംകൊണ്ടുമാശ്രമനിഷ്ഠകൊണ്ടും
> യോഗവൈഭവംകൊണ്ടും ദാനാദിധർമ്മംകൊണ്ടും
> ദുഃഖങ്ങളറിയാതെ സൽകർമ്മങ്ങളും ചെയ്തു
> സൗഖ്യംപൂണ്ടിരുന്നിതു ഭൂദേവപ്രവരന്മാർ.
>
> ആത്മാനുഭാവംകൊണ്ടു ഭാർഗ്ഗവൻതന്റെ ഭൂമൌ
> ഗ്രീഷ്മകാലത്തും മഴ പെയ്യുമാറാക്കിവച്ചാൻ.
>
> ധനധാന്യാദികളാലധികം സമൃദ്ധിയു-
> മനുവാസരം വളർത്തീടിനാൻ ഭൃഗുപതി.

ഈ വർണ്ണനമൊന്നും മൂലത്തിലില്ല. തൃക്കണ്ടിയൂരപ്പന്റെ അനുഗ്രഹത്തെപ്പറ്റി ഗ്രന്ഥാവസാനത്തിൽ പ്രസ്താവിച്ചതു ശ്രീപരമേശ്വരൻ പരശുരാമന്റെ ഗുരുനാഥനാകകൊണ്ടാണെന്നു തോന്നുന്നു. ഗ്രന്ഥത്തിൽതന്നെ ഒന്നു രണ്ടു ശിവസ്തോത്രങ്ങളും കാൺമാനുണ്ടല്ലോ.

ഭാഷാനുവാദരീതി

ബ്രഹ്മാണ്ഡപുരാണത്തിൽ ആദ്യത്തെ പതിനഞ്ചധ്യായങ്ങൾ കേകയിലും പിന്നീടുള്ള പതിനഞ്ചധ്യായങ്ങൾ കാകളിയിലും ബാക്കിയുള്ള അധ്യായങ്ങളെല്ലാം വീണ്ടും കേകയിലുമാണ് കവി തർജ്ജമചെയ്തിരിക്കുന്നത്. ആകെക്കൂടി ദേവീമാഹാത്മ്യത്തിലെന്നപോലെ മൂന്നു വിഭാഗങ്ങളേ കാണുന്നുള്ളു. അതിനാൽ അവയെ പാദങ്ങൾ എന്നു പറയുന്നതു യുക്തമാണെന്നു തോന്നുന്നില്ല. എഴുത്തച്ഛൻ ഭദ്രദീപപ്രതിഷ്ഠാവിധി ഭാഷീകരിക്കുന്നില്ല.

> "മുപ്പത്തിമൂന്നധ്യായമാദിയായഞ്ചധ്യായം
> മുപ്പത്തേഴധ്യായവും കഴിഞ്ഞുകൂട്ടുവോളം
> ഭദ്രദീപാഖ്യപ്രതിഷ്ഠാവിധി സമസ്തവും
> സുദ്യുമ്നൻതന്നെക്കേൾപ്പിച്ചു . . . . "

എന്നു പറഞ്ഞുകൊണ്ട് അപ്പുറത്തേയ്ക്കു കടക്കുന്നു. അതുപോലെ അസിതമഹർഷി ജനകമഹാരാജാവിനു നല്കുന്ന മറ്റുപദേശങ്ങൾ തർജ്ജമ ചെയ്യുന്നുണ്ടെങ്കിലും നാല്പത്തൊൻപതു മുതൽ അൻപത്തിമൂന്നുവരെയുള്ള അഞ്ചധ്യായങ്ങളിൽ ചെയ്യുന്ന അധ്യാത്മജ്ഞാനോപദേശം വിട്ടുകളയുന്നു. 'ഇത്യാദ്യമഞ്ചധ്യായം കൊണ്ടുടൻ ജനകനോടധ്യാത്മജ്ഞാനമുപദേശിച്ചാ ന സിതനും' എന്ന് ആ ഘട്ടത്തെ ദൂരെനിന്നു ഒന്നു കടാക്ഷിക്കുക മാത്രമേ അദ്ദേഹം ചെയ്യുന്നുള്ളു. കാർത്തവീര്യന്റെ ജലക്രീഡയെപ്പറ്റിയുള്ള പ്രസ്താവം വരുമ്പോൾ ഋഷികല്പനായ ആ ധർമ്മാത്മാവ് "അർജ്ജുനജലക്രീഡാധ്യായമൻപത്തെട്ടാമതിന്നിജ്ജനത്തിനു പറഞ്ഞീടുവാൻ പണിയത്രേ" എന്ന് അതിൽനിന്നൊഴിയുന്നു. അദ്ദേഹത്തിന്റെ ആചാരപ്രവണതയും ഔചിത്യബോധവുമാണ് ഈ വക കാര്യങ്ങളിൽ പ്രകടീഭവിക്കുന്നത്.

സീതാവിജയം കിളിപ്പാട്ട്

മൂലം

സീതാവിജയം കിളിപ്പാട്ടിനു ശതമുഖരാമായണമെന്നും ശതമുഖരാവണവധമെന്നും കൂടി പേരുകളുണ്ട്. കിളിപ്പാട്ടിൽ സീതാവിജയം എന്ന സംജ്ഞതന്നെയാണ് സ്വീകരിച്ചിരിക്കുന്നത്. "ഇങ്ങനെ സീതാവിജയാഖ്യമാം കഥാസാരം നിങ്ങളോടൊട്ടു ചൊന്നേനെന്നാളേ കിളിമകൾ" എന്നുള്ള ഒടുവിലത്തെ വരികൾ നോക്കുക. "സന്തുഷ്ടാത്മനാ സീതാവിജയം മനോഹരം" എന്ന് ആരംഭത്തിലും പ്രസ്താവനയുണ്ട്. മൂലം സ്കാന്ദ പുരാണാന്തർഗ്ഗതമായ വാസിഷ്ഠോത്തരരാമായണത്തിൽ പെട്ടതാണ്. ഏഴധ്യായങ്ങൾകൊണ്ടു പ്രസ്തുതോപാഖ്യാനം അതിൽ സംഗ്രഹിച്ചിരിക്കുന്നു. ദശമുഖരാവണനെക്കാൾ ബലശാലിയായ ശതമുഖരാവണനെ സീതാദേവി വധിച്ച കഥ വസിഷ്ഠ മഹർഷി ശതാനന്ദനെ പറഞ്ഞുകേൾപ്പിക്കുന്നു.

കിളിപ്പാട്ടിന്റെ കർത്താവ്

സീതാവിജയത്തിന്റെ കർത്താവ് തുഞ്ചത്തെഴുത്തച്ഛനാണെന്ന് ഐതിഹ്യമുണ്ട്. ഭാഷാരീതി പരിശോധിച്ചാൽ അതു കൊല്ലം എട്ടാം ശതകത്തിലെ കൃതിയാണെന്നു നിർണ്ണയിക്കുവാൻ കഴിയും. 'കേൾക്കയിൽ,' 'ഇടർ,' 'മേന്മതകം,' 'വാക്കുകൊണ്ടേ,' 'വരിഷിക്കുക' എന്നീ പദങ്ങളും പ്രയോഗങ്ങളും നോക്കുക. 'പൌലസ്ത്യനവനുടെ കാൽനഖത്തിനു പോരാ', 'ദധിജലധി ശതവദനപതനസമയേ ചെന്നു ദേവലോകത്തു വൃത്താന്തമറിയിച്ചു' തുടങ്ങിയ ഭാഗങ്ങളിൽ അധ്യാത്മരാമായണത്തിലെ ചില

വരികളുടെ പ്രതിധ്വനി കേൾക്കുന്നു. നാലു പാദങ്ങളായി വിഭജിക്കപ്പെട്ടിരിക്കുന്ന ഈ കൃതിയിൽ ഒന്നും നാലും പാദങ്ങൾ കേകയിലും രണ്ടാം പാദം കാകളിയിലും മൂന്നാം പാദം കളകാഞ്ചിയിലുമാണ് നിബന്ധിച്ചിരിക്കുന്നത്. കവിത ആപാദചൂഡം മനോഹരമായിരിക്കുന്നു. അതിലെ—പ്രത്യേകിച്ചു മൂന്നാം പാദത്തിലെ—പദഘടനാപാടവത്തെ എഴുത്തച്ഛനിലല്ലാതെ മറ്റൊരു കവിയിൽ വിനിവേശിപ്പിക്കുവാൻ മാർഗ്ഗം കാണുന്നില്ല. അതുകൊണ്ടു കർത്തൃത്വത്തെപ്പറ്റി ഗ്രന്ഥത്തിൽ പ്രകടമായ സൂചനയൊന്നുമില്ലെങ്കിലും 'ശ്രീരാമനാമം പാടിവന്ന പൈങ്കിളിപ്പെണ്ണേ, ശ്രീരാമചരിതം നീ ചൊല്ലീടു മടിയാതെ' എന്ന് അധ്യാത്മരാമായണത്തിൽ നിയുക്തയായ ആ മധുരസ്വരയായ ശാരികയോടുതന്നെയാണ് "ശ്രീരാമചരിതവും പാടിസ്സഞ്ചരിക്കുന്ന ശാരികപ്പൈതലേ നീ ചൊല്ലേണമെന്നോടിപ്പോൾ" എന്ന വരികളിൽ സീതാവിജയകാരനും അപേക്ഷിക്കുന്നതെന്ന് എനിക്കു തോന്നുന്നു. കവിതയുടെ മാതൃക കാണിക്കുവാൻ മൂന്നാം പാദത്തിൽനിന്ന് ഒരു ഭാഗം ഉദ്ധരിക്കാം:

"നിഖിലനിശിചരശമനകരനഖിലനായകൻ
നിന്നു പരിശ്രാന്തനായ് സമരാങ്കണേ

കമലദലനയനനഥ ജനകമകൾതന്നുടേ
കൈയിൽക്കൊടുത്തിതു കാർമ്മുകവും തദാ.

മിഥിലനൃപസുതയുമഥ വാങ്ങിനാൾ ചാപവും
മേന്മതകും ബാണജാലവും തൂണിയും.

നിജരമണനികടഭുവി ജനകസുതയും തദാ
നിന്നു ജയലക്ഷ്മിയെന്നപോലേ മുദാ.

രഘുപതിയുമതുപൊഴുതു മൃദുഹസിതപൂർവ്വകം
രമ്യാംഗിമാനസം കണ്ടരുളിച്ചെയ്തു.

ദശവദനമതിചതുരമുരുഭയദസംഗരേ
ദണ്ഡമൊഴിഞ്ഞു ഞാൻ കൊന്നേൻ പ്രിയതമേ!
വിബുധപതിജിതമരിയ ദശമുഖതനൂജനെ
വീരനാം സൗമിത്രി കൊന്നു ജിതശ്രമം.

മധുതനയമമിതബലമപി ലവണനെത്തദാ
മാനിയാം ശത്രുഘ്നനും വധിച്ചീടിനാൻ.

ഗഗനചരപരിവൃഢരൊടധിരണമനന്തരം
ഗന്ധർവവീരരെക്കൊന്നു ഭരതനും.
ശതവദനനിവനവരിലധികബലനാകയാൽ
ശാരദാംഭോജവക്ത്രേ! വധിച്ചീടു നീ.

നിഹതനിവനിഹ സമരഭുവി ഭവതിയാലതു
നിശ്ചയം; യുദ്ധം തുടങ്ങു നീ വല്ലഭേ!
. . .　　. . .　　. . .
പവനസമജവമൊട്ടുടനതുലവിശിഖം വന്നു
ഫാലദേശേ കൊണ്ടു രക്താഭിഷിക്തയായ്

ദശവദനരിപുമഹിഷി പുനരസഹരോഷേണ
ചേതസി ചിന്തിച്ചുറപ്പിച്ചിതാദരാൽ.

അയുതശതനവമിഹിരസമരുചി കലർന്നെഴ-
മാനന്ദവിഗ്രഹമത്ഭുതവിക്രമം

തരണികുലഭവമഭവമഭയദമനാമയം
താപത്രയാപഹം സച്ചിത്സ്വരൂപിണം
ദശവദനകുലവിപിനദഹനമഖിലേശ്വരം
ദേവദേവം വിഭും കുംഭകർണ്ണാന്തകം
സലിലനിധിതരണകരചതുരമസുരാന്തകം
സായകകോദണ്ഡദോർദ്ദണ്ഡമണ്ഡിതം
ഖരശമനകരമമലമതുലബലമവ്യയം
കാരണപൂരുഷം കാമദാനപ്രിയം
മൃതിസമയഭയഹരണനിപുണചരണാംബുജം
മൃത്യുമൃത്യും പരം മർത്ത്യരൂപം ഭജേ.

തപനകുലശുചികരസുചരിതമതികോമളം
താരകബ്രഹ്മസംജ്ഞം രാമനാമകം
നിജഹൃദയകമലഭുവി നിരുപമമുറപ്പിച്ച
നിർമ്മലം പഞ്ചവാരം ജപിച്ചീടിനാൾ.”

ശ്രീമൽഭാഗവതം കിളിപ്പാട്ട്

കർത്തൃത്വം

സംസ്കൃതത്തിൽ വിഷ്ണുഭാഗവതമെന്നും ദേവീഭാഗവതമെന്നും രണ്ടു ഭാഗവതങ്ങളു ണ്ട്. അവയിൽ അഷ്ടാദശമഹാപുരാണങ്ങളുടെ കൂട്ടത്തിൽ ഉൾപ്പെടുത്തേണ്ടത് ഏതിനെയാണെന്നുള്ള വാദം പണ്ടുപണ്ടേയുള്ളതും ഇന്നും അവസാനിച്ചിട്ടില്ലാത്ത തുമാണ്. അഷ്ടാദശപുരാണങ്ങളും ആവിർഭവിച്ചതിനുമേൽ അവയുടെ മകുടസ്ഥാ നത്തിൽ വിഷ്ണുഭക്തിസംവർദ്ധകമായി ദാക്ഷിണാത്യനായ ഏതോ സിദ്ധൻ രചിച്ച് ഉപദേശിച്ച ഒരു വിശിഷ്ടഗ്രന്ഥമാണ് ഭാഗവതം എന്നു ഞാൻ വിശ്വസിക്കുന്നു. പ്ര ക്ഷിപ്തങ്ങൾ നുഴഞ്ഞുകേറാത്ത ഒരു പുരാണമാണ് ഭാഗവതമെന്നുള്ളത് അതിന്റെ മഹിമോപാധികളിൽ ഒന്നാണെന്നും നാം ഓർമ്മിക്കേണ്ടതുണ്ട്. കൊല്ലം എട്ടാം ശതകത്തിലെ കൃതിയായ ഭാഷാവിഷ്ണുഭാഗവതത്തെപ്പറ്റിയാണല്ലോ നമുക്ക് ഇവി ടെ പര്യാലോചിക്കുവാനുള്ളത്. ആ ഗ്രന്ഥം തുഞ്ചത്തെഴുത്തച്ഛന്റെ കൃതിയാണെന്നും അല്ലെന്നും പ്രബലമായ പക്ഷാന്തരമുണ്ട്.

പൂർവ്വപക്ഷം

ചിറ്റൂർ ഗുരുമഠത്തിൽ ഭാഗവതം വച്ചുപൂജിച്ചിരുന്നത് 1041-ൽ ബർണ്ണൽസായിപ്പ കണ്ടതായി മുൻപു പ്രസ്താവിച്ചിട്ടുണ്ടല്ലോ. ഭാഗവതം എഴുത്തച്ഛന്റെ കൃതിയാണെന്നു ദൃഢമൂലമായ ജനവിശ്വാസമുണ്ട്. ഭാഗവതത്തിലെ ഭാഷ കൊല്ലം എട്ടാം ശത കത്തിന്റെ പൂർവാർദ്ധത്തിലേതാണ് എന്നുള്ളതിനു സംശയമില്ല. ‘സർവലോകേ ശനായ ഭഗവദ്യശസ്സോടു’, ‘ഭഗവദ്യശോയുതമല്ലായും പ്രബന്ധങ്ങൾ’, ‘ഉളനായ

ചേല്ക്കണ്ണാൾ', 'തേൻപോരും', 'പോകയിൽ', ചെല്ലത്തുടങ്ങിനാൾ', 'ചോരിവാവേരി', 'മകളർ' ഇങ്ങനെ എത്ര ഉദാഹരണങ്ങൾ വേണമെങ്കിലും ഉദ്ധരിച്ച് ഈ വസ്തുത തെളിയിക്കാവുന്നതാണ്. മനോഹരങ്ങളായ പല ഭാഗങ്ങൾ ഭാഗവതം കിളിപ്പാട്ടിലുമുണ്ട്. ഇങ്ങനെ ചില കാരണങ്ങളെ ആസ്പദമാക്കി ഭാഗവതം എഴുത്തച്ഛന്റെ കൃതിതന്നെയെന്നു സ്ഥാപിക്കുവാൻ ചില പണ്ഡിതന്മാർ ഉദ്യമിക്കുന്നു. അവരിൽത്തന്നെയും ഏതു കാലത്താണ് എഴുത്തച്ഛൻ അതു രചിച്ചതെന്നുള്ളതിനെപ്പറ്റി അഭിപ്രായവ്യത്യാസമുണ്ട്. ചിലർ വാർദ്ധക്യാരംഭത്തിലാണെന്നും ചിലർ യൗവനത്തിലെന്നും പറയുന്നു. വാർദ്ധക്യാരംഭത്തിലാണെന്നു പറയുന്നവർ എഴുത്തച്ഛൻ ആ കവിത ചൊല്ലിക്കൊടുത്തു മകളെക്കൊണ്ട് എഴുതിച്ചതാണെന്നും ആ ഗ്രന്ഥമാണ് ബർണ്ണൽസായിപ്പ് 1041-ൽ ഗ്രുമഠത്തിൽ കണ്ടതെന്നും കൂടി പ്രസ്താവിക്കുന്നു. ഭാഗവതം കൊല്ലം എട്ടാം ശതകത്തിലെ കൃതിയാണെന്ന് എനിക്കും ഉറപ്പിച്ചു പറയുവാൻ തോന്നുന്നു.

ഏകകർത്തൃകമാണോ?—ഭാഗവതത്തിന്റെ ആദ്യന്തമുള്ള പ്രണേതൃത്വം ഒരു കവിയിൽ ആരോപിക്കുവാൻ അശേഷം നിർവാഹമില്ലാത്ത വിധത്തിലാണ് അതിലെ ആദ്യത്തേയും അവസാനത്തേയും ഭാഗങ്ങളുടെ രചനാരീതി നിലകൊള്ളുന്നത്. ഭാഗവതം ആകെക്കൂടിത്തന്നെ ആ വിഷയത്തിൽ ഭാരതത്തേയും അധ്യാത്മരാമായണത്തേയും അപേക്ഷിച്ചു തുലോം അവരമായ ഒരു സ്ഥാനത്തിലേ സ്ഥിതി ചെയ്യുന്നുള്ളു. അപശബ്ദപ്രയോഗവും മൂലത്തിൽ നിന്നു തർജ്ജമയിൽ കടന്നുകൂടീട്ടുള്ള അർത്ഥവ്യത്യാസവും ആ ഗ്രന്ഥത്തെ അധഃപതിപ്പിക്കുന്നതിനുള്ള കാരണങ്ങളിൽ ഒട്ടും അപ്രധാനങ്ങളല്ല. ചുരുക്കത്തിൽ ഭാഗവതത്തിന്റെ ഗതി കൃഷ്ണപക്ഷത്തിലെ ചന്ദ്രമണ്ഡലത്തിന്റേതുപോലെയാണെന്നു പറയാം. മുന്നോട്ടു പോകുന്തോറും കൂടിക്കൂടി വരുന്ന അനാസ്വാദ്യത ദശമസ്കന്ധത്തിൽ കാളിയമർദ്ദനാനന്തരം അതിന്റെ മൂർദ്ധന്യദശയിൽ എത്തുന്നു. അതിനു മുൻപുതന്നെ 'ഭഗവത്സേവാരതിചെയ്തീടണം' എന്നു ദ്വിതീയസ്കന്ധത്തിലും 'പൂർഷോത്തമനെ സ്തുതിച്ചാരുടനുടൻ' എന്നും 'ഭവാനാലഹോ ഹനിച്ചീടിന' എന്നു 'മേളമുഖാംബുജം' എന്നും ചതുർത്ഥസ്കന്ധത്തിലും 'കാലപാശം പരിച്ഛേദിച്ചു' എന്നു ഷഷ്ഠസ്കന്ധത്തിലും 'അംബുജൻ' എന്നു നവമസ്കന്ധത്തിലും മറ്റും പല ഉദ്വേഗജനകങ്ങളായ പ്രയോഗങ്ങൾ കാണുന്നുണ്ട്. 'സർവഭേദങ്ങളാം രാഗദ്വേഷാദിയാം', 'മന്ദരപർവതത്തെ പ്രവേശിച്ചു തപസ്സുതുടങ്ങിനാൻ' എന്നും മറ്റുമുള്ള വൈരൂപ്യദുഷ്ടങ്ങളായ വരികളുമുണ്ട്. ദശമസ്കന്ധത്തിൽ പ്രവേശിക്കുമ്പോൾ അത്തരത്തിലുള്ള കീടാനുവിദ്ധത ക്രമേണ പ്രവൃദ്ധമാകുന്നു. 'മാധവസ്വഭ്രഃ' 'ചത്വാരിപാദസംയുക്തൻ' 'സഖന്മാരുമായ്' മുതലായ അനേകം അസഹ്യങ്ങളായ സ്ഖലിതങ്ങൾ അവിടെയാണ് സ്വച്ഛന്ദമായി തലപൊക്കുന്നത്. എങ്കിലും ഗോവിന്ദദർശനം കണ്ടു' 'കുഴൽസ്വനൈർന്നിശ്ചലരായിതു' 'മന്നിടമായ ത്രൈലോക്യങ്ങൾ' 'ത്രാണനം ചെയ്കെങ്ങൾ പ്രാണനാഥാ കൃഷ്ണ' 'കയ്യതിൽ വസ്ത്രാഭരണമായും ചിലർ' 'മാർഗ്ഗമാക്കീടും കൃതാന്തസമീപത്തേക്ക്' 'ആകയാൽ നാമൊത്തു യുദ്ധം വഹിക്കിലോ ആകായെന്നാരും പറയാ ധരിക്ക നീ' 'യൗവനാത്മാക്കൾ' ചന്ദ്രികാഹാസിതേ' 'പ്രദ്യുമ്നാനിരുദ്ധസംയുതാഭ്യാം' (പ്രദ്യുമ്നനിരുദ്ധസംയുതാഭ്യം എന്നു വേണമെങ്കിൽ വായിച്ചുകൊള്ളാം) ഇത്തരത്തിലുള്ള ഭീമങ്ങളായ അഭംഗികൾ കാളിയമർദ്ദനഘട്ടത്തിനുമേലേ ദശമസ്കന്ധത്തിൽത്തന്നെയും കാണുന്നുള്ളു. ശ്രുതിഗീതയിലും ഏകാദശസ്കന്ധത്തിലും നിരവധി ഭാഷാനുവാദവൈകല്യങ്ങളുണ്ട്. ദശമസ്കന്ധത്തിൽ ശാരികയെ കവി അഭിസംബോധനംചെയ്യുന്നതു 'ബാലേ കിളിയേ സുശീലേ' എന്നിങ്ങനെയാണ്. മറ്റൊരു സ്ഥലത്തും എഴുത്തച്ഛൻ 'കിളിയേ' എന്നു പ്രയോഗിച്ചിട്ടില്ല.

കാളിയമർദ്ദനംവരെയുള്ള ഭാഗങ്ങളിൽ അങ്ങിങ്ങ് അപൂർവമായെങ്കിലും എഴുത്തച്ഛന്റേതായിരിക്കണമെന്നു പറയാവുന്ന ഈരടികൾ ഉണ്ട്. ചില ഉദാഹരണങ്ങൾ ഉദ്ധരിക്കാം:

1.

“വിഷ്ണുഭഗവാൻ വിരിഞ്ചാദിവന്ദിത-
നുഷ്ണേതരാംശുദിവാകരലോചനൻ
പത്മനാഭൻ പരമാത്മാ പരാപരൻ
പത്മജാവല്ലഭൻ പത്മായുധൻ പരൻ
വിശ്വംഭരൻ വൃഷവാഹനവന്ദിത-
നച്യുതനവ്യയനവ്യക്തനദ്വയൻ
നിഷ്കളൻ നിർഗ്ഗുണൻ നിഷ്ക്രിയൻ നിർമ്മമൻ
നിഷ്കളങ്കൻ നിരാതങ്കൻ നിരുപമൻ
നിഷ്കാരണൻ നിഗമാന്തവേദ്യാത്മകൻ
നിഷ്കിഞ്ചനപ്രിയൻ നിത്യൻ നിരാമയൻ
നിർമ്മലൻ നിർവ്വികല്പൻ നിരുപാശ്രയൻ
സന്മയൻ സർവസാക്ഷീശൻ സനാതനൻ.” (ചതുർത്ഥസ്കന്ധം)

2.

“ഭക്ത്യാ ഭജിപ്പതത്യുത്തമമെന്നു തൽ-
പുത്രൻ പറഞ്ഞതു കേട്ടസുരേശ്വരൻ
പെട്ടെന്നു വാളുമെടുത്തെഴുന്നേറ്റല-
കൊട്ടൊഴിയാതേ നിറഞ്ഞവൻ തൂണതിൽ
നില്പവൻ വന്നു രക്ഷിക്കണമിത്തരം
ദുർഭാഷണംചെയ്തു നില്ക്കുന്ന നിന്നെ ഞാൻ
വെട്ടിക്കളവനെന്നോടിയടുത്തു തൻ
മുഷ്ടികൊണ്ടൊന്നു കുത്തീടിനാൻ തൂണിന്മേൽ.
വട്ടംതിരിഞ്ഞു വിറച്ചിതസ്ഥൂണവും
പൊട്ടി ഞെരിഞ്ഞമർന്നൂ തൽപ്രദേശവും.
വെട്ടമിടിക്കുരൽ ഞെട്ടുമാറാശകൾ
പൊട്ടുമാറണ്ഡകടാഹം വിറച്ചഹോ
കഷ്ടം! നടുങ്ങുമാറട്ടഹാസത്തൊടും
വട്ടത്തൂൺമധ്യം പിളർന്നു നൃസിംഹമായ്
പൃഷ്ട്യാതിഭീഷണാത്യുഗ്രഭയങ്കരം
മധ്യാഹ്നമാർത്താണ്ഡനൽപതിക്കുംവണ്ണം
ചാടിപ്പുറപ്പെട്ടു ഭക്തനാം ബാലനോ-
ടോടിയടുത്തുചെന്നീടുമസുരനെ
കൂടെത്തുടർന്നു ചെറുത്തു തടുത്തള-
വാടലൊഴിഞ്ഞു തൻവാളും പരിചയും
കൈക്കൊണ്ടു ദാനവനും ചെറുത്തീടിനാൻ.” (സപ്തമസ്കന്ധം)

3.

“ദുശ്ധാബ്ധിചൂഴുന്നതിൻമധ്യേ മംഗലനായൊ-

രദ്രീന്ദ്രൻ ത്രികൂടമെന്നെത്രയും പ്രസിദ്ധനായ്
വർത്തിപ്പോന്നുയർന്നതിമുഖ്യനായനാരതം
രത്നകാഞ്ചനമയശോഭിതം സുഭിക്ഷദം
യക്ഷകിന്നരഗന്ധർവോരഗനിഷേവിതം
ലക്ഷണപ്രഭം നിഖിലാനന്ദദിവ്യസ്ഥലം
ക്ഷീരവാരിധൗനിന്നു പൊങ്ങീടും തിരകളാൽ
മാരുതാനന്ദം ചേർന്നു കുളുർത്ത സാനുസ്ഥലം
. . . .
സർവർത്തുഗുണഗണപൂർണ്ണമായനുദിനം
സർവമോഹനതരമാകിയ ദിവ്യസ്ഥലം
നന്ദനസമാനമാനന്ദദാനാഢ്യം ഹരി-
ചന്ദനാദ്യഖിലവൃക്ഷാന്വിതം ദിനേശമാ-
ധ്യന്ദിനകരഹരമംബുവാഹാഭം പരം
മന്ദമാരുതശീതസുഗന്ധപരിപൂർണ്ണം
ഭൃംഗാദിവിഹംഗനാനാവിധകളരവ-
മംഗലപ്രദം ഭുജംഗാദിഭിർന്നിഷേവിതം
തുംഗമാതംഗസിംഹകുരംഗസാരംഗാദി
രംഗമായഭംഗുരഭംഗിഭംഗിതമായി.” (അഷ്ടമസ്കന്ധം)

മൂലം:

4.

“തതോ വത്സാനദൃഷ്ട്വൈത്യ പുളിനേപി ച വത്സപാൻ
ഉഭാവപി വനേ കൃഷ്ണോ വിചികായ സമന്തതഃ
ക്വാപ്യദൃഷ്ട്വാഽന്തർവിപിനേ വത്സാൻ പാലാംശ്ച വിശ്വവിൽ
സർവം വിധികൃതം കൃഷ്ണഃ സഹസാവജഗാമ ഹ.”

തർജ്ജമ:

“ഭക്തിവേലയിൽത്തങ്ങൾക്കൊക്കവേ കൂടെക്കൂടെ-
പ്പൈക്കുലങ്ങളെക്കാണ്മാനാകുന്നവണ്ണം തന്നെ
നിർത്തിവെച്ചുണ്ണുന്നേരം കണ്ടുകണ്ടിരുന്നതു
തത്ര തൽക്ഷണേ കണ്ടീലെന്തതെന്നറിയാഞ്ഞു
ചിത്തവിഭ്രമം കലർന്നെത്രയും ബദ്ധപ്പെട്ടു
വിദ്രുതമൊട്ടൊട്ടുണ്ടു സത്വരം നോക്കീടുവാൻ
വത്സഖകുലം പായുന്നേരമങ്ങതു കണ്ടു
ഭക്തവത്സലൻ ചിരിച്ചവരോടരുൾചെയ്തു:

‘നിങ്ങളെന്തേവം ഭ്രമിച്ചീടുവാനെല്ലാവരു-
മിങ്ങനെ തൂർണ്ണം പുല്ലുള്ളേടം കണ്ടങ്ങങ്ങാനും
ചെന്നകപ്പെട്ടാർ പശുവൃന്ദങ്ങളൂണിന്നു നാ-
മന്നമുള്ളേടം തിരഞ്ഞിങ്ങു വന്നതുപോലെ.

ചെന്നതു തിരഞ്ഞുകൊണ്ടിങ്ങു ഞാൻ വന്നീടുവ-
നിന്നിലം തന്നിൽ നിങ്ങളേതുമൊന്നലസാതെ
മുന്നേതിലേറ്റം സുഖമായുടനുണ്ടീടുവിൻ.’

. . . .
ഇച്ഛയാംവണ്ണം കുട്ടിക്കൊണ്ടുടനടവിയിൽ-
പ്പുക്കു നോക്കീടുംപൊഴുതെങ്ങുമേ കണ്ടീലല്ലോ

പൈക്കുലങ്ങളെയടുത്തൊച്ചയും കേട്ടീലെങ്ങും
കഷ്ടമിങ്ങണയത്തുനിന്നു മേഞ്ഞിരുന്ന പൈ-
ക്കുട്ടികളകന്നുപോയ്യോവതിനെന്തെന്തൊരു
കാരണമൊന്നുമുള്ളതെന്നോർത്തുടൻ വൃന്ദാവനേ
കാരണപൂരുഷനന്വേഷിച്ചു; പരിചെഴും
ഗോവർദ്ധനാഖ്യാചലത്തിൻമുകൾപ്പുരപ്പേറി-
ഗ്ഗോവൃന്ദം മേഞ്ഞുകഴിഞ്ഞിറങ്ങിപ്പോയീലല്ലീ
ഘോരമാം കൊടുങ്കാട്ടിലെന്നതോർത്തവിടെയും
പാരാതെ നടന്നന്വേഷിച്ചുടൻ കാണാഞ്ഞിങ്ങു
ബാലന്മാരുണ്മാനിരുന്നേടത്തും കണ്ടീലല്ലീ
കാലികൾതമ്മെപ്പുനരെന്നോർത്തു വിരവോടേ
സാദരമവിടെപ്പോയ്ച്ചെന്നു നോക്കീടും നേര-
മോദനാദികളേയും കണ്ടതില്ലെങ്ങും തത്ര.

കാനനംതോറും പശുവൃന്ദങ്ങളന്വേഷിപ്പാ-
നാനായബാലന്മാർ പോയാരെന്നു നിനച്ചുടൻ
താനവരുടെ നാമധേയങ്ങൾ നീളെച്ചൊല്ലി-
സ്സാനന്ദം വിളിച്ചുകൊണ്ടീടിനാൻ പലേടത്തും.

വേദങ്ങളോതിത്തിരഞ്ഞാദരാൽക്കാണാതോരു
പാദപങ്കജങ്ങളിക്കല്ലിലും മലയിലും
പാരിച്ച പടലിലും മുള്ളിലും നടന്നിടർ
പൂരിച്ചു വശംകെട്ടു മാഴ്കിപ്പോകയില്ലല്ലീ?

ബാലഗോജാലങ്ങളെ വേർപെട്ടുപോന്നേനെന്ന-
ങ്ങാലയേ ചൊന്നാലമ്മ കോൽകൊണ്ടു തല്ലീലല്ലീ?
പാൽവെണ്ണ നിത്യം നുകർന്നാനന്ദിച്ചിട്ടുമുണ്ണി-
ക്കാർവർണ്ണനിവയില്ലാഞ്ഞാതങ്കം വായ്ക്കയാലേ
കായവും തപിച്ചുരുവ്യാധികൾ പിടിപെട്ടു
പേയായിച്ചമഞ്ഞുപോകല്ലല്ലീ? വിശേഷിച്ചു
കോമളൻ തനിക്കുയിരാകിയ ചങ്ങാതികൾ
യാമിനികളിലുറങ്ങുമ്പോഴും പിരിയാതെ
കൂടിനില്പവരോടു വേർപിരിഞ്ഞഴല്പെട്ടു
ചൂടുള്ളിൽ മുഴുത്തുയിർ വേർപെട്ടുപോകില്ലല്ലീ?
ധാതാവേ! ചെറിയോരു ബാലനോടിതു ഭവാൻ
നീതിയല്ലല്ലോ ചെയ്‌വതെന്നെല്ലാമമരകൾ
മാനസങ്ങളും ഭ്രമിച്ചാവോളമപേക്ഷിച്ചു
യാനങ്ങൾതോറും പരിദീനരായ് നില്ക്കുണ്ടു." (ദശമസ്കന്ധം)

എന്തൊരു ഹൃദയമോഹനമായ വത്സസ്തേയകഥാവർണ്ണനമാണിതു്? ഈ ഭാഗം മൂലകാരനാലോ കവിക്കു പലപ്പോഴും ഉപജീവ്യനായിക്കാണുന്ന കൃഷ്ണഗാഥാകാരനാ

ലോ അനുപ്രാണിതമല്ല. കണ്ണശ്ശഭാഗവതത്തിലും ഇതിൽ സ്വല്പമൊരംശത്തിന്റെ നേരിയ ഛായ മാത്രമേ കാണ്മാനുള്ളു. ഇവിടെ എഴുത്തച്ഛന്റെ മനോധർമ്മമല്ല പ്രതിഫലിച്ചിരിക്കുന്നതു് എന്നു് ആർക്കു വാദിക്കാം? ഭാരതത്തിലുള്ള ഏതു ഭാഗത്തോടും കിടനില്ക്കുവാൻ ഇതിനു സമഗ്രമായ യോഗ്യതയുണ്ടു്.

ഇനി ദ്വാദശസ്കന്ധത്തിൽനിന്നു ചില വരികൾകൂടി അനുവാചകന്മാരുടെ ശ്രദ്ധയ്ക്കു വിഷയീഭവിപ്പിക്കേണ്ടിയിരിക്കുന്നു.

> "ബാഹുക്കൾ ദിക്പാലന്മാർ, മാനസം ചന്ദ്രൻ, ചില്ലി-
> യാകുന്നു യമൻതാനും, ചന്ദ്രിക മന്ദസ്മിതം,
>
> സ്മയമാകുന്നു ഭ്രമം രോമാണി ഭ്രുരുഹങ്ങൾ
> മേഘമാം മൂർദ്ധജങ്ങൾ തന്മായാ വനമാലാ
> സകലഗുണശോഭയാത്മജ്യോതിസ്സുതന്നെ
> സകലാത്മകൻതന്റെ കൗസ്തുഭമാകുന്നതും.
>
> ആത്മവ്യാപിനിപ്രഭയാകുന്നു ശ്രീവത്സവും
> ഛന്ദസ്സു പീതാംബരം ബ്രഹ്മസൂത്രമാം ത്രിവിൽ
> സ്വരമാകുന്നു ചൂർണ്ണം സാംഖ്യയോഗങ്ങൾതന്നെ
> പരിചേറുന്ന മീനകുണ്ഡലമെന്നും ചൊൽവൂ."

മൂലത്തിലെ 'ലജ്ജോത്തരോധരോ ലോഭോ' എന്ന ഭാഗം വിട്ടു കളഞ്ഞിരിക്കുന്നതിനുപുറമേ "രോമാണി ഭ്രുരുഹാഃ" എന്നും 'ബ്രഹ്മസൂത്രം ത്രിവിൽ സ്വരം' എന്നുമുള്ള വാചകങ്ങൾ അതേമാതിരിയിൽത്തന്നെ പകർത്തിയുമിരിക്കുന്ന ദ്വാദശസ്കന്ധകാരൻ വത്സസ്തേയകാരനല്ല എന്നു് ഏതു സഹൃദയനും നിശ്ശങ്കം പ്രഖ്യാപനം ചെയ്യാവുന്നതാണ്. ചൂർണ്ണമെന്നാൽ എന്തെന്നു് അനുവാദകനേ അറിഞ്ഞുകൂടു. പ്രകൃതത്തിലെ മഹാപുരുഷവർണ്ണനം തുടർന്നു മൂലവുമായി തട്ടിച്ചുനോക്കുന്നവർക്കു് ഇനിയും പല അസ്വാരസ്യങ്ങളും സ്പഷ്ടീഭവിച്ചുകൊള്ളും.

സിദ്ധാന്തപക്ഷം

എന്റെ ഗാഢമായ പര്യാലോചനയുടെ ഫലമായി താഴെക്കാണുന്ന അനുമാനത്തിലാണ് ഞാൻ എത്തിച്ചേർന്നിരിക്കുന്നതു്. എഴുത്തച്ഛന്റെ യൗവനകാലത്തിലെ കൃതിയാണ് വൃഭാഗവതമെന്നും അതിനുശേഷമാണ് അദ്ദേഹം രാമായണവും ഭാരതവും നിർമ്മിച്ചതെന്നും പറയുന്നതു് ഉപപന്നമല്ല. ദ്വാദശസ്കന്ധത്തിലും മറ്റും നിന്നു വെളിപ്പെടുന്നിടത്തോളമേ അദ്ദേഹത്തിനു് അക്കാലത്തുപോലും കവിതാവാസന ഉണ്ടായിരുന്നുള്ളു എന്നു് അനുമാനിക്കുവാൻ പ്രയാസമുണ്ടു്. അധ്യാത്മരാമായണത്തേയും ഭാരതത്തേയുംകാൾ ഭാഷാന്തരീകരണത്തിനു ക്ലേശാധിക്യമുള്ള ഭാഗവതമാണ് അദ്ദേഹത്തിനു് ആദ്യമായി തർജ്ജമചെയ്‌വാൻ തോന്നിയതെന്നും ഞാൻ വിചാരിക്കുന്നില്ല. പ്രത്യുത ഭാഗവതത്തിന്റെ ഭാഷാനുവാദത്തിനു് അദ്ദേഹം ആരംഭിച്ചതു വാർദ്ധക്യത്തിലായിരിക്കണം. ശരീരസാദംനിമിത്തം അതിൽ പല ഭാഗങ്ങളും പറഞ്ഞുകൊടുത്തു മകളെക്കൊണ്ടോ മറ്റോ എഴുതിച്ചിരിക്കണം. ഇടയ്ക്കിടയ്ക്കു ശിഷ്യന്മാരിൽ ചിലരും ആ കാവ്യനിർമ്മിതിയിൽ അദ്ദേഹത്തെ യഥാശക്തി സഹായിച്ചിരിക്കണം. ആ ഭാഗങ്ങൾ നിപുണമായി പരിശോധിച്ചു തെറ്റു തിരുത്തുവാനോ രചനയ്ക്കു സാർവത്രികമായ സൗഷ്ഠവം വരുത്തുവാനോ അദ്ദേഹത്തിനു സാധിക്കാതെയും വന്നിരിക്കണം. 'സത്യജ്ഞാനാനന്താനന്ദാദ്വയാമൃതപൂർണ്ണം

സച്ചിൽബ്രഹ്മാഖ്യം പരമാത്മാനമുപാസിച്ചേൻ' എന്ന ബ്രഹ്മാണ്ഡപുരാണത്തിൽ എന്നപോലെ ഈഷദ്വ്യത്യാസത്തോടുകൂടി ഉപക്രമത്തിലും

"മർമ്മങ്ങൾതോറും കടിച്ചുതുടങ്ങിനാൻ
നിർമ്മലനായോരു നന്ദതനയനെ;
കല്മഷന്മാർക്കതു തോന്നുമല്ലോ; തെളി-
ഞ്ഞെന്മനഃപങ്കജേ വാഴ്ക പോകായ്കെങ്ങും"

എന്ന ഭാരതത്തിലെന്നപോലെ കാളിയമർദ്ദനഘട്ടത്തിലും തന്റെ വേദാന്താവഗാഹത്തേയും ഭക്തിപാരവശ്യത്തേയും യഥാക്രമം പ്രകടീകരിക്കുന്ന കവി ഒരാൾതന്നെയാണെന്നും അതു സാക്ഷാൽ തുഞ്ചനല്ലാതെ മറ്റാരുമല്ലെന്നും സങ്കല്പിക്കേണ്ടിയിരിക്കുന്നു. ഭാരതത്തിലെന്നപോലെ കാകളീവൃത്തം കൊണ്ടാണ് ഒരു ഭാഗം ആരംഭിക്കേണ്ടതെങ്കിൽ അതിന്റെ പ്രാരംഭത്തിൽ ഏതാനും വരികൾ ഊനകാകളിയിൽ ഘടിപ്പിക്കുന്നതു് എഴുത്തച്ഛന്റെ ശൈലിയാകുന്നു. ആ ശൈലി ഷഷ്ഠസ്കന്ധത്തിന്റെ ഉപക്രമത്തിലും കാണാവുന്നതാണ്. "നാരായണ ജയ നാരായണ ജയ വരദ ഹരേ, നാരായണ പരിപാലയ മാം ബഹുഘോരമഹാപാതകനിവഹാൽ" തുടങ്ങിയ ഈരടികൾ നോക്കുക. എന്റെ ഊഹം ശരിയാണെങ്കിൽ "രാമദാസനാമെഴുത്തച്ഛൻ നവമസ്കന്ധത്തോളമുള്ളൊരു കഥയെല്ലാം ഭാഷയിലൊരു ഗീതമായുര ചെയ്താൻ മുന്നം" എന്നു പുന്നശ്ശേരി ശ്രീധരൻനമ്പി ഉപന്യസിച്ചിട്ടുള്ളതു് അത്രത്തോളം പരമാർത്ഥമാണെന്നും ദശമസ്കന്ധത്തെപ്പറ്റി അദ്ദേഹം ഒന്നും പറയാത്തതു് അതു് അദ്ദേഹം മുഴപ്പിക്കാത്തതുകൊണ്ടാണെന്നും വന്നുകൂടുന്നു. കാളിയമർദ്ദനത്തിനുമേൽ ഋതുവർണ്ണനം മുതലുള്ള ഭാഗങ്ങളിൽ എഴുത്തച്ഛന്റെ കൈപ്പെരുമാറ്റം കാണുന്നില്ല. ഋതുവർണ്ണനം ആരംഭിക്കുന്നതുതന്നെ 'ഗ്രീഷ്മകാലവും വന്നു വർദ്ധിച്ചിതങ്ങൂഷ്മങ്ങൾ കൊണ്ടു പൊറാഞ്ഞിതു മേദിനി' എന്ന ഒരു അപശബ്ദഭൂഷിതമായ ഈരടിയോടുകൂടിയാണ്.

ഗ്രന്ഥം അത്രത്തോളം പുരോഗമനം ചെയ്തപ്പോൾ എഴുത്തച്ഛൻ പരഗതിയെ പ്രാപിച്ചിരിക്കണമെന്നു തോന്നുന്നു. കണ്ണശ്ശരാമായണത്തിനും കണ്ണശ്ശഭാഗവതത്തിനും തമ്മിലുള്ളതിൽ അധികം വ്യത്യാസം ഭാരതത്തിനും കാളിയമർദ്ദനംവരെയുള്ള ഭാഗവതത്തിനും ഉണ്ടെന്നു പറയാനില്ല. പക്ഷേ ആദ്യത്തെ രണ്ടു കൃതികളും രാമപ്പണിക്കർ തന്റേതാണെന്നു പ്രഖ്യാപനം ചെയ്തിരിക്കുന്നതുകൊണ്ടു നമുക്ക് അവയുടെ കർത്തൃത്വത്തെപ്പറ്റി സന്ദേഹമില്ല. പ്രസ്തുത ഭാഗവതത്തിന്റെ കർത്തൃത്വം അനുമാനത്തെ മാത്രം ആസ്പദമാക്കി നിർണ്ണയിക്കേണ്ടിയിരിക്കുന്നു. എന്റെ അനുമാനം അബദ്ധമല്ലെങ്കിൽ ഉത്തമാത്തിൽ ഭാഗവതത്തിനു വന്നുചേർന്ന അഭ്യർഹിതത്വം അസമാധേയമല്ല. എഴുത്തച്ഛന്റെ ശിഷ്യന്മാരിൽ അല്പമായ വാസനയും വ്യുൽപത്തിയുമുള്ള ആരെങ്കിലും കാളിയമർദ്ദനത്തിനു പിന്നീടുള്ള ഭാഗങ്ങൾ തർജ്ജമ ചെയ്തു് അതിനോട് കൂട്ടിച്ചേർത്തിരിക്കണം. രണ്ടു പേരുടേയും വർണ്ണമെന്തെന്ന് അവർതന്നെ സൂചിപ്പിച്ചിട്ടുണ്ട്.

"ചൊല്ലുവാനനേകമുണ്ടോരോരോ മുനീന്ദ്രന്മാർ
ചൊല്ലിയ വേദാന്തസാരാദികൾ ബഹുവിധം;
ചൊല്ലരുതവയൊന്നും നമുക്കു; പുരാണങ്ങൾ
ചൊല്ലുകെന്നതും കേൾക്കെന്നുള്ളതും ചെയ്യാമല്ലോ"

എന്നു പ്രഥമസ്കന്ധത്തിലും

> "കരുണാത്മാക്കളായ മഹത്താം ജനത്തിനും
> കരുണാത്മകനായ മൽഗുരുവരന്നായും
> കരുണാവാരിരാശിയാകിയ ഭഗവാനും
> ധരണീസുരന്മാർക്കും സർവർക്കും വണങ്ങുന്നേൻ"

എന്നു ദ്വാദശസ്കന്ധത്തിലും പ്രസ്താവനയുണ്ട്. 'കരുണാത്മകനായ മൽഗുരുവരൻ' തുഞ്ചത്തെഴുത്തച്ഛൻ തന്നെയായിരിക്കണം. കരുണാകരനെഴുത്തച്ഛനായിരുന്നെങ്കിൽ 'കരുണാകരാഖ്യനാം മൽഗുരുവരൻ' എന്നു കവിക്കു് ആ വസ്തുത തെളിച്ചു പറയാമായിരുന്നു. ഭാഗവതം കിളിപ്പാട്ടിനു പല വൈകല്യങ്ങളുമുണ്ടെങ്കിലും അതിനും ഭാഷാസാഹിത്യത്തിൽ അന്ത്യമല്ലാത്ത ഒരു സ്ഥാനത്തിന് അവകാശമുണ്ട്. ആ പുരാണരത്നം ആ രീതിയിൽ അന്യകവികളാരും മലയാളത്തിൽ വിവർത്തനം ചെയ്കയുണ്ടായില്ലല്ലോ.

ഹരിനാമകീർത്തനം, കീർത്തനപ്രസ്ഥാനം

നാമസംകീർത്തനം അല്ലെങ്കിൽ കീർത്തനം എന്നൊരു പദ്യസാഹിത്യപ്രസ്ഥാനം വളരെക്കാലം മുതൽക്കു തന്നെ ഭാഷയിൽ ആവിർഭവിച്ചിരുന്നിരിക്കാനിടയുണ്ടു്. കലിയുഗത്തിൽ നാമസങ്കീർത്തനത്തിന്റെ മാഹാത്മ്യത്തെപ്പറ്റി അന്നും ഇന്നും ആസ്തികന്മാർക്കു് അചഞ്ചലമായ വിശ്വാസമുണ്ടെന്നു മുൻപു സൂചിപ്പിച്ചിട്ടുണ്ടല്ലോ. സംസ്കൃതവൃത്തങ്ങളിൽ രചിതങ്ങളായ കീർത്തനങ്ങൾ അർത്ഥാവബോധത്തോടുകൂടി ഉച്ചരിക്കുവാൻ ശക്തിയില്ലാത്ത സ്ത്രീജനങ്ങൾക്കും മറ്റും ഭാഷാകീർത്തനങ്ങളുടെ ആവശ്യം നേരിടുകയും ഓരോ കാലത്തു ജീവിച്ചിരുന്ന കവികൾ അവരുടെ ആ അഭീഷ്ടം സാധിക്കുന്നതിനു യാവച്ഛക്യം ഉദ്യമിക്കുകയും ചെയ്തു. അങ്ങനെയാണു് കീർത്തനപ്രസ്ഥാനം ഉണ്ടായതു്. ഭാഷാകീർത്തനങ്ങൾ ദ്രാവിഡവൃത്തങ്ങളിൽ ഗ്രഥിതങ്ങളും ഏതെങ്കിലും ഈശ്വരനാമത്തോടുകൂടി അവസാനിക്കുന്നവയുമാണ്. അവയിൽ പലതും അകാരാദിക്രമത്തിൽ രചിച്ചിരിക്കുന്നതു് ഉച്ചാരകന്മാർക്കു വേഗത്തിൽ ഓർമ്മിക്കുന്നതിനുവേണ്ടിയാകുന്നു. നാലുവിധത്തിലുള്ള കീർത്തനങ്ങൾ ഭാഷയിൽ കാൺമാനുണ്ടു്. കേവലം ഭഗവന്നാമങ്ങൾ മാത്രമടങ്ങിയ സ്തോത്രങ്ങൾ, ഏതെങ്കിലും ഒരു ഭഗവൽകഥയെ സംഗ്രഹിച്ചു് ഒന്നോ അതിലധികമോ വൃത്തങ്ങളിൽ നിർമ്മിതങ്ങളായ സ്തോത്രങ്ങൾ, ഭക്തിസംവർദ്ധകങ്ങളായ സ്തോത്രങ്ങൾ, വേദാന്ത തത്വപ്രതിപാദകങ്ങളായ സ്തോത്രങ്ങൾ ഇങ്ങിനെയാണു് അവയെ വിഭജിക്കാവുന്നതു്. പല ക്ഷേത്രങ്ങളിലെ പ്രതിഷ്ഠാ മൂർത്തികളെപ്പറ്റി പ്രത്യേകമായി രചിച്ചിട്ടുള്ള സ്തോത്രങ്ങൾ ഭക്തിസംവർദ്ധകഗണത്തിൽ ഉൾപ്പെടുന്നു എന്നു പറയേണ്ടതില്ലല്ലോ. ഭഗവന്നാമങ്ങൾ മാത്രമടങ്ങിയ സ്തോത്രങ്ങൾ പ്രായേണ സംസ്കൃതമയങ്ങളായിരിക്കും.

> "ഹരിനാരായണ ഗോവിന്ദാ ജയനാരായണ ഗോവിന്ദാ
> ഹരിനാരായണ ജയ നാരായണ ഹരിഗോവിന്ദാ ഗോവിന്ദാ
> ഭക്തജനപ്രിയ ഗോവിന്ദാ പങ്കജലോചന ഗോവിന്ദാ
> ഭക്തജനപ്രിയ പങ്കജലോചന പരമാനന്ദാ ഗോവിന്ദാ (ഹരി)
> മത്സ്യകളേബര ഗോവിന്ദാ വത്സകപാലക ഗോവിന്ദാ
> മത്സ്യകളേബര വത്സകപാലക ശ്രീവത്സാങ്കിത ഗോവിന്ദാ"

എന്നും

"ഹര ഹര ശംഭോ ഗൗരീശാ ശിവ ശിവ ശംഭോ ഗൗരീശാ
ഹര ഹര ശംഭോ ശിവ ശിവ ശംഭോ ജയ ജയ ശംഭോ ഗൗരീശാ
തുംഗജടാധര ഗൗരീശാ പുംഗവവാഹന ഗൗരീശാ
തുംഗജടാധര പുംഗവവാഹന ഗംഗാധര ഹര ഗൗരീശാ
ദക്ഷമദാപഹ ഗൗരീശാ ശിക്ഷിതമന്മഥ ഗൗരീശാ
ദക്ഷമദാപഹ ശിക്ഷിതമന്മഥ ഭിക്ഷാടനപര ഗൗരീശാ." (ഹര)

എന്നും ആരംഭിക്കുന്ന കീർത്തനങ്ങൾ നോക്കുക. ഭക്തിസംവർദ്ധകങ്ങളായ ഭാഷാകീർത്തനങ്ങൾക്ക് ഒരു ഉദാഹരണം ചേർക്കാം:

"ഗൗരീപതേ ജയ, ഗൗരീപതേ ജയ
ഗൗരീപതേ ജയ, ഗൗരീപതേ,
നാലു ദിഗന്തം പുകഴ്‌ന്നരുളും തിരു-
വാലൂർമഹേശ വണങ്ങിടുന്നേൻ. (ഗൗരീ)

അമ്പിളിതുമ്പയുമാകാശഗംഗയു-
മമ്പോടണിഞ്ഞ പുരിചിടയും (ഗൗരീ)

കാലാന്തവഹ്നിയെസ്സംഹരിച്ചീടുന്ന
ഫാലാന്തരാളവിലോചനവും (ഗൗരീ)

ഇത്യാദി. രണ്ടാമത്തെത്തരത്തിലുള്ള ഒരു കീർത്തനമാണ് രാമായണസംഗ്രഹം. അതിന്റെ രീതി താഴെ ഉദ്ധരിക്കുന്ന ശീലുകളിൽനിന്നു കാണാവുന്നതാണ്.

"രാമ ഹരേ ജയ, രാമ ഹരേ ജയ
രാമ ഹരേ ജയ, രാമ ഹരേ,
ശ്രീരാമ ഗോവിന്ദ നാരായണാനന്ത
സീതാപതേ ജയ രാമ ഹരേ (രാമ)

സൂര്യകുലത്തിൽദ്ദശരഥൻതന്നുടെ
സൂനുവതായൊരു രാമ ഹരേ,
ലക്ഷ്മണപൂർവജ ലക്ഷ്മീനികേതന
പക്ഷീന്ദ്രവാഹന രാമ ഹരേ. (രാമ)

താടകയെക്കൊലചെയ്തു മഹാമുനി-
താപം കളഞ്ഞൊരു രാമ ഹരേ, (രാമ)" ഇത്യാദി

"പാരിൽ വസിപ്പാൻ സുഖമരുളീടണം
പാരാതെ പിന്നെപ്പരഗതിയും." (രാമ)

കാമിച്ചതെല്ലാം ലഭിപ്പാൻ വിശേഷിച്ചു
കാമവിനാശന രാമ ഹരേ. (രാമ)

നാരായണാനന്ത വിഷ്ണോ മഹേശ്വര
നാഥ ജനാർദ്ദന രാമ ഹരേ (രാമ)

ഇക്കഥ ചൊല്ലി സ്തുതിക്കും ജനങ്ങൾക്കു
ഭക്തിയും മുക്തിയുമാശു ഫലം." (രാമ)

എന്നിങ്ങനെയാണ് ആ കീർത്തനത്തിന്റെ അവസാനം. കഥ വിസ്തരിക്കേണ്ടിവരുമ്പോൾ കവികൾ ഇടയ്ക്കിടയ്ക്കു വൃത്തങ്ങൾ മാറ്റുന്നു. അതാണ് രാമായണം ഇരുപത്തിനാലു വൃത്തത്തിലേയും മറ്റും രചനാരീതി. അതിനു ഞാൻ ചില പഴയ താളിയോലഗ്രന്ഥങ്ങളിൽ ഇരുപത്തിനാലു കീർത്തനം എന്നു തന്നെ പേർ നൽകിക്കണ്ടിട്ടുണ്ട്. ഇത്തരത്തിലുള്ളവയ്ക്കു സങ്കീർത്തനങ്ങൾ എന്നും ഹ്രസ്വങ്ങളായ ഇതര സ്തോത്രങ്ങൾക്കു കീർത്തനങ്ങൾ എന്നും നാമകരണംചെയ്യുന്നതു സൗകര്യപ്രദമായിരിക്കും. ചതുർത്ഥവിഭാഗത്തിൽപ്പെട്ട കൃതികൾ അധികമില്ല. അവയിൽ ഒന്നാണ് ഹരിനാമകീർത്തനം.

ഹരിനാമകീർത്തനവൃത്തത്തിൽ അതിനുമുൻപും അത്തരത്തിലുള്ള കൃതികൾ ഉണ്ടായിരുന്നു. അവയിൽ ഒരു കൃതിയിൽ ഒരു ശീലുദ്ധരിക്കാം:

> "ഐന്താർചരാമയരസം തോഞ്ഞ നാരികൾ നി-
> റന്റുള്ള വീണകഴൾനേർതാളഗാനമൊടു
> വൃന്ദാവനേ ജനമനോമോഹനം കളികൾ
> കാണിൻറതെന്നിനിയ ഗോവിന്ദ രാമ ജയ."

കർത്തൃത്വം

ഹരിനാമകീർത്തനം എട്ടാം ശതകത്തിലെ ഒരു കൃതിയാണെന്നുള്ളതിനു സംശയമില്ല. 'ഒരിക്കൽ' 'മറുകിച്ചാ' തുടങ്ങിയ പദങ്ങളും പ്രയോഗങ്ങളും അതിൽ കാൺമാനുണ്ട്. 'ഹരിനാരായണനായ നമഃ' എന്നോ 'നാരായണായനമഃ' എന്നോ അതിലെ പാട്ടുകൾ അവസാനിക്കുന്നതുകൊണ്ടാണ് ഹരിനാമകീർത്തനം എന്ന് അതിനു പേർ വന്നത്. ശ്രീനീലകണ്ഠനാമാവായ ഒരു ഗുരുവിനെ കവി പ്രസ്തുത കീർത്തനത്തിൽ സ്മരിക്കുന്നുണ്ടെന്നുള്ളതു മുൻപു പ്രസ്താവിച്ചുവല്ലോ.

> അൻപേണമെന്മനസി ശ്രീനീലകണ്ഠഗുരു-
> വംഭോരുഹാക്ഷമിതി വാഴ്ത്തുന്നു ഞാനുമിഹ,
> അൻപത്തൊരക്ഷരവുമോരോന്നിതെന്മൊഴിയി-
> ലൻപോടു ചേർക്ക ഹരി നാരായണായ നമഃ."

എന്ന പതിന്നാലാമത്തെ ശീലിലാണ് ആ പേർ കാണുന്നത്. അതുമുതല്ക്ക് അകാരാദി ക്രമത്തിൽ സ്തോത്രം പുരോഗമനം ചെയ്യുന്നു. ഉപോത്തമമായ ശീലിൽ "കരുണാപയോധി മമ ഗുരുനാഥനിസ്തുതിയെ വിരവോടു പാർത്തു പിഴ വഴിപോലെ തീർത്തരുൾക" എന്നും പ്രാർത്ഥിച്ചുകാണുന്നു. ഈ നീലകണ്ഠൻ ആരാണെന്നു വെളിപ്പെടുന്നില്ല. പൂന്താനം തന്റെ ഗുരുനാഥനായ ഒരു നീലകണ്ഠനെ സ്വകൃതികളിൽ വന്ദിക്കുന്നുണ്ടെന്നു നാം മുൻപു കണ്ടുവല്ലോ. തന്നിമിത്തം ഹരിനാമകീർത്തനവും പൂന്താനത്തിന്റെ കൃതിയായിരിക്കാമെന്നു പ്രഥമദൃഷ്ടിയിൽ തോന്നുന്നുവെങ്കിലും പുനഃപര്യാലോചനയിൽ അതു ശരിയല്ലെന്നു കാണുവാൻ പ്രയാസമില്ല. അതിൽത്തന്നെ മറ്റൊരു ശീലിൽ "ഹരിനാമകീർത്തനമിതുരചെയ്‌വതിന്നു ഗുരുവരുളാലെ ദേവകളുമരുൾചെയ്ക ഭൂസുരരും" എന്നൊരു പ്രസ്താവനയുണ്ട്. ബ്രാഹ്മണർ അരുൾ (കരുണ) ചെയ്യണമെന്നു പൂന്താനം പ്രാർത്ഥിച്ചിരിക്കുവാൻ ന്യായമില്ലല്ലോ. എന്നു മാത്രമല്ല പൂന്താനം കൃതികളുടെ ലാളിത്യം ഹരിനാമകീർത്തനത്തിൽ കാണുന്നുമില്ല. എന്നാൽ എഴുത്തച്ഛന്റെ കൃതിയാണെന്നു സമ്മതിക്കുന്നതിന്നും എനിക്ക് അധൈര്യം തോന്നുന്നുണ്ട്. അവിടവിടെ ആശയ ഭംഗിയുള്ള ചില ശീലുകളില്ലെന്നു ഞാൻ പറയുന്നില്ലെങ്കിലും, രചനാഗുണം ആദ്യന്തം വിരളമായ ഒരു കൃതിയാണ്

ഹരിനാമകീർത്തനം എന്ന പ്രസ്താവിക്കാതെ നിർവ്വാഹമില്ല. താഴെക്കാണുന്ന ശീലുകൾ എന്നെ ആകർഷിച്ചിട്ടുമുണ്ട്.

“ആനന്ദചിന്മയ ഹരേ ഗോപികാരമണ,
ഞാനെന്ന ഭാവമതു തോന്നായ്കവേണമിഹ
തോന്നുന്നതാകിലഖിലം ഞാനിതെന്നവഴി
തോന്നേണമേ വരദ നാരായണായ നമഃ.

വദനം നമുക്കു ശശിവദനങ്ങൾ സന്ധ്യകളു-
മുദരം നമുക്കുദധിയുലകേഴുരണ്ടുമിഹ
ഭുവനം നമുക്കു, ശിവ, നേത്രങ്ങൾ രാത്രിപക-
ലകമേ ഭവിപ്പതിനു നാരായണായ നമഃ.”

‘പക്ഷീഗണം ഗരുഡനെക്കണ്ടു’ ‘ഇന്ദ്രാത്മജനെ ഹരി’ ഇത്യാദിഭാഗങ്ങളിൽ കവിക്കു പദഘടനയിലുള്ള അപാടവം പ്രകടമായി സ്ഫുരിക്കുന്നു.

“ഘർമ്മാതപം കുളിർനിലാവെന്നു തമ്പിയൊടു
ചെമ്മേ പറഞ്ഞു നിജപത്നീം പിരിഞ്ഞളവു
തന്നെത്തിരഞ്ഞു മറുകിച്ചാ മൃഗാക്ഷികളെ
വൃന്ദാവനത്തിലഥ നാരായണായ നമഃ.”

എന്നിത്തരത്തിലുള്ള അലങ്കാരപ്രയോഗങ്ങൾ എഴുത്തച്ഛന്റേതല്ലെന്നു കല്പിക്കുവാൻ വൈഷമ്യമുണ്ട്. കേരളത്തിൽ എവിടെയും പ്രചുരപ്രചാരമായ ഒരു ഗ്രന്ഥമാണ് ഹരിനാമകീർത്തനം. അതിന്റെ പ്രണേതൃത്വം അവിജ്ഞാതമാണെന്നു കരുതുന്നതാണ് ആശാസ്യമായിട്ടുള്ളത്.

ഈ കീർത്തനത്തിന്റെ ഛായയിൽ അമ്പലപ്പുഴ ശ്രീകൃഷ്ണനെപ്പറ്റി മറ്റൊരു കീർത്തനം ഏതോ ഒരു കവി രചിച്ചുകാണുന്നു. ആ കൃതിയിൽനിന്നു രണ്ടു ശീലുകൾ പകർത്താം.

“ശ്രീവാസുദേവ! യദുവംശാവതംസ! സുര-
വിദ്വേഷിഗർവഹര! നന്ദാത്മജാത! ജയ!
ദേവേശ! ശർവനുത! വാനോർനദീനിലയ!
കല്യാണരംഗനട! കാരുണ്യഗാത്ര ജയ!

വൻപേറുമിജ്ജനനദേഹാത്യയാംബുനിധി-
സന്താപവൻതിരകൾ വേർമായുവാനരികിൽ
നിൻപാദപത്മയുഗമെപ്പോഴുമെന്മനസി
കാണായ്വരേണമരവിന്ദാക്ഷ! കൃഷ്ണ! ജയ!”

വലിയ പഴക്കമൊന്നും പ്രസ്തുത കീർത്തനത്തിനു കല്പിക്കാവുന്നതല്ല.

ചിന്താരത്നം

ഗ്രന്ഥസ്വരൂപം

ചിന്താരത്നം ആദ്യന്തം കേകാവൃത്തത്തിൽ വിരചിതമായ ഒരു ഭാഷാകൃതിയാകുന്നു. അതു കിളിപ്പാട്ടല്ല. ഒരു ഗുരു തന്റെ ശിഷ്യയായ ഒരു സ്ത്രീക്കു നൽകുന്ന അദ്വൈതജ്ഞാനോപദേശമാണ് അതിലെ പ്രതിപാദ്യം.

“പരമാനന്ദപദം കാൺമതിന്നാശയോടു-
മരികേ വന്നു വിനയാനതവക്ത്രത്തോടും
മരുവും സുമംഗലേ! നിന്നുടെ മനോരഥ-
മറിഞ്ഞീടിനേനഹമെന്നതുമല്ല മേന്മേൽ
വളർന്നീടുന്ന ഭക്തിവിശ്വാസം കണ്ടുമുള്ളിൽ
ത്തെളിഞ്ഞു നന്നായെനിക്കേറ്റവും ധന്യശീലേ!”

എന്നിങ്ങനെയാണ് ഗ്രന്ഥത്തിന്റെ ഉപക്രമം.

“സദ്വൃത്തിയുണ്ടാകണം സാധുക്കളോടു സംഗ-
മെത്തണമപ്പോളുള്ളിലജ്ഞാനം നീങ്ങുമെന്നു

വേദാന്തസാരജ്ഞന്മാർ ചൊല്ലീടുന്നതുകൊണ്ടു
വേദാന്തവാക്യം സ്മൃതിഗീതയെന്നിവയോരോ

കഥകളതിലുള്ള സാരോപദേശങ്ങളെ-
പ്പൂതുതായ്പരിഭാഷയായിഹ ലോകംതന്നിൽ

മൃദുമാനസന്മാരായ്മരുവും ജനങ്ങൾക്കും
മൃദുഭാഷിണിയായ നിനക്കും വഴിപോലെ

പരമാർത്ഥജ്ഞാനമുണ്ടാവതിനെളുപ്പമാം
ചരിതാമൃതം ചിന്താരത്നമാനന്ദോദയം”

എന്ന് ആ ഘട്ടത്തിലും

മങ്ഗലശീലേ ബാലേ നിനക്കു ബോധിപ്പാനാ-
യിങ്ങനെ ചൊന്നേൻ പരിഭാഷയായാത്മതത്വം.
എന്നുടെ ഗുരുവരൻതന്നുടെ കാരുണ്യത്താൽ
നന്നെന്നു സമസ്തരും ബോധിച്ചു വഴിപോലെ

സമ്മതിക്കേണമതിന്നായഹം ഗുരുവരം
പിന്നെയും മുഹുർമ്മുഹുരഞ്ജലി ചെയ്തീടുന്നേൻ.

ഭാഷയെന്നോർത്തു നിന്ദാഭാവത്തെത്തേടീടൊലാ
കാവ്യനാടകാദികൾ ധരിച്ച മഹാജനം.

യോഷമാർക്കറിവാനായ്ക്കൊണ്ടു ഞാൻ ചുരുക്കമായ്
ഭാഷയായുരചെയ്തേൻ ക്ഷമിക്ക സമസ്തരും.

ചിന്തിക്കുംതോറും സാരമുണ്ടിതിലതുമൂലം
ചിന്താരത്നമെന്നു പേരിടുന്നു ഭക്തിയോടും.

സന്തതം പഠിച്ചീടുന്നവർക്കു ബന്ധമറ്റു
സന്തതാനന്ദമായ സായുജ്യമനുഭവം.”

എന്നു ഗ്രന്ഥാവസാനത്തിലും കവി പ്രസ്താവിക്കുന്നു. ചിന്താരത്നം ഏതെങ്കിലും ഒരു പ്രത്യേകഗ്രന്ഥത്തിന്റെ പരിഭാഷയല്ലെന്നും വേദാന്തവാക്യങ്ങൾ സ്മൃതികൾ ഭഗവദ്ഗീത മുതലായ പല വാങ്മയങ്ങളേയും ആസ്പദമാക്കിയാണ് കവി അതു നിബന്ധിച്ചിരിക്കുന്നതെന്നും ആ ഉദ്യമത്തിന്നു തന്നെ പ്രേരിപ്പിച്ചതു സ്ത്രീകൾക്കും

അവരെപ്പോലെ താരതമ്യേന അവ്യുൽപന്നന്മാരായ പുരുഷന്മാർക്കും അദ്വൈത തത്ത്വങ്ങൾ സുഗ്രഹങ്ങളാക്കുന്നതിനുള്ള ആഗ്രഹമാണെന്നും ഉദ്ധൃതഭാഗങ്ങളിൽ നിന്നു വെളിവാകുന്നു. ഗ്രന്ഥകാരൻ വന്ദിക്കുന്ന ആചാര്യൻ ആരെന്നു ഖണ്ഡിച്ചു പറവാൻ പ്രയാസമുണ്ട്. എങ്കിലും ആരംഭത്തിൽ

“പരമാചാര്യനായിപ്പരമഹംസനായി-
പ്പരമാനന്ദപ്രദനായ്പ്പരമാത്മാവായി
പരമഭക്തന്മാർക്കു ഗുരുവായ് സുരാലയ-
തരുവായ് ഗുണത്രയയുക്തയാം ശക്തിയോടും
ഒരുമിച്ചഹർന്നിശമാനന്ദസ്വരൂപനായ്
മരുവീടുന്ന ശ്രീകൃഷ്ണാചാര്യസ്വാമിയുടെ
ചരണസരോരുഹയുഗളാന്തർഭാഗത്തിൽ
പെരുകീടുന്ന സുധാം പെരികെപ്പാനംചെയ്തു
മരുവീടുകകൊണ്ടു പരമാനന്ദമായി-
ട്ടുരചെയ്യുന്നേൻ നന്നായ്തെളിഞ്ഞുകേൾക്ക ബാലേ.”

എന്ന വരികളിൽ ശ്രീകൃഷ്ണഭഗവാനോടൊപ്പം തന്റെ ഗുരുനാഥനായ ശ്രീകൃഷ്ണാചാര്യൻ എന്നൊരു സന്ന്യാസിശ്രേഷ്ഠനെക്കൂടി സ്മരിച്ചിട്ടുണ്ടെന്നു തോന്നിപ്പോകുന്നു. ചിന്താരത്നകാരന് അദ്വൈതവേദാന്തത്തിൽ അന്യാദൃശമായ അവഗാഹമുണ്ടായിരുന്നു എന്ന് അതിന്റെ ഏതു ഭാഗം വായിച്ചാലും സ്പഷ്ടമാകുന്നതാണ്.

കർത്തൃത്വം

ചിന്താരത്നം എഴുത്തച്ഛൻ തന്റെ മകൾക്കോ മരുമകൾക്കോ വേദാന്തതത്ത്വങ്ങൾ ഉപദേശിക്കുന്നതിനു വേണ്ടി രചിച്ച ഒരു കൃതിയാണെന്നു ചിലർ പറയാറുണ്ട്. ഞാൻ ആ അഭിപ്രായത്തോടു യോജിക്കുന്നില്ല. ഒന്നാമത് അതിലെ ഭാഷ അദ്ധ്യാത്മരാമായണം, ഭാരതം ഇവയെ അപേക്ഷിച്ച് അർവാചീനവും ആ ദൃഷ്ടിയെ ആശ്രയിച്ചു നോക്കുകയാണെങ്കിൽ അതിന്റെ ആവിർഭാവം കൊല്ലം ഒൻപതാം ശതകത്തിന്റെ ഉത്തരാർദ്ധത്തിനു മുൻപാണെന്നു ഗണിക്കുവാൻ നിവൃത്തിയില്ലാത്തതുമാകുന്നു. രണ്ടാമത് എഴുത്തച്ഛന്റെ സുവിദിതമായ ശൈലിക്കു വിപരീതമായി സദാശിവരൂപത്തിലുള്ള ധ്യാനത്തിനാണ് കവി പ്രസ്തുത കൃതിയിൽ പ്രാധാന്യം നല്കിക്കാണുന്നത്. മൂന്നാമതു ‘മനോഹരേ’, ‘വരാനനേ’, ‘ആയതവിലോചനേ’ എന്നിങ്ങനെ ചില സംബോധനകൾ കവി പ്രയോഗിച്ചിരിക്കുന്നതിൽ അല്പം അനൗചിത്യപ്രസംഗമുള്ളതും എഴുത്തച്ഛനെ അത്—പ്രത്യേകിച്ചും മകളുടേയോ മരുമകളുടേയോ വിഷയത്തിൽ—അശേഷം ബാധിക്കുവാൻ ഇടയില്ലാത്തതുമാകുന്നു. നാലാമതു “കാശിയും രാമേശ്വരം ശ്രീരംഗം, കുംഭകോണം, കാമാക്ഷി ഗയാ പുരുഷോത്തമം, ഗോകർണ്ണവും, കാളഹസ്തിയും കമലാലയം, ചിദംബരം, വ്യാഘ്രേന്ദ്രപുരം (തിരുവനന്തപുരം) ശിവപേരൂർ, തൃക്കാരിയൂരും” എന്നിങ്ങനെ ഭാരതഖണ്ഡത്തിലെ പുണ്യക്ഷേത്രങ്ങളെ പരിഗണനം ചെയ്യുന്നതു് എഴുത്തച്ഛനാണെങ്കിൽ കേരളത്തിൽ തിരുവനന്തപുരം, തൃശ്ശൂർ, തൃക്കാരിയൂർ എന്നീ സ്ഥലങ്ങളെ സ്മരിക്കവേ തൃക്കണ്ടിയൂർ വിട്ടുകളയുവാൻ മാർഗ്ഗമില്ല. ഏതാദൃശങ്ങളായ കാരണങ്ങൾകൊണ്ടു കൃഷ്ണശിഷ്യനായ ഏതോ ഒരു കവിയാണ് ചിന്താരത്നത്തിന്റെ പ്രണേതാവെന്നും അത് എഴുത്തച്ഛനല്ലെന്നും വന്നുകൂടുന്നു.

“പൃഥ്വീദേവന്മാരാലേ ചെയ്യപ്പെട്ടൊരു കർമ്മ-

ശക്തികൊണ്ടെനിക്കു സായുജ്യമായിരിപ്പൊരു
മുക്തിയെ ലഭിക്കണമെന്നു ചിന്തിക്കും മൂഢ-
ചിത്തന്മാരജ്ഞാനികൾക്കധികാരികളല്ലോ."

എന്നുംമറ്റുമുള്ള ബ്രാഹ്മണോപാലംഭംകൊണ്ടു തൃപ്തനാകാതെ

"വെള്ളിമാമലതന്നിൽ വാഴുന്നു പരമേശൻ,
വെള്ളെരുതെന്നുള്ളോരു വാഹനമതുമുണ്ട്.
അദ്രിനന്ദിനിക്കനുരൂപനായനുദിനം
പുത്രന്മാരോടുംകൂടിസ്സുഖിച്ചു വസിക്കുന്നു.

പാലാഴിതന്നിൽ ഫണിമെത്തമേൽ ശയിക്കുന്ന
നീലവർണ്ണനാം വിഷ്ണു ഭഗവാൻ നാരായണൻ
ശ്രീമഹാലക്ഷ്മിയോടും ഭൂദേവിയോടുംകൂടി-
സ്സാമോദം യോഗനിദ്ര ചെയ്യുന്നു ജഗന്നാഥൻ.

ഇപ്രകാരങ്ങളറിഞ്ഞീടുമപ്പോഴുമുള്ളിൽ
സ്വപ്രകാശത്വം ഭവിക്കുന്നീല മായാബലാൽ
ഈശന്മാർ പലരുണ്ടെന്നുള്ളൊരു മതംപൂണ്ടു
പേശുന്നു, കലഹവും കൂടുന്നു മതഭേദാൽ."

ഇത്യാദി പ്രതീകോപാലംഭത്തിനുപോലും മുതിരുന്ന ചിന്താരത്നകാരനെ, ആ ഉപാലംഭമെല്ലാം അത്യന്തം പ്രാപ്താവസരമാണെങ്കിലും, ദേവബ്രാഹ്മണഭക്തനായ എഴുത്തച്ഛനിൽനിന്നു ഭിന്നനായല്ലാതെ കല്പിക്കുവാൻ മാർഗ്ഗമില്ല. "ന ബുദ്ധിഭേദം ജനയേദജ്ഞാനാം കർമ്മസംഗിനാം." എന്ന ഗീതാവാക്യമനുസരിച്ചായിരുന്നുവല്ലോ എഴുത്തച്ഛന്റെ കാവ്യനിർമ്മിതി.

കവിതാരീതി

ചിന്താരത്നം ശാസ്ത്രനിഷ്ഠമാണെങ്കിലും സരസവും പ്രസന്നവുമായ ഒരു കാവ്യമാകുന്നു. കുറെ വരികൾ പകർത്തിക്കാണിക്കാം:

"ദണ്ഡങ്ങളോരോന്നു വന്നണഞ്ഞിട്ടാത്മാവിനെ-
ദ്ദണ്ഡിപ്പിച്ചീടുമെന്നു തോന്നുന്നു നിരൂപിച്ചാൽ.
എണ്ണുകിൽ വയസ്സുമൊരെഴുപത്തഞ്ചാമിപ്പോ-
ളിന്നിമേലിരിപ്പെത്രയുണ്ടെന്നുമറിഞ്ഞീല.
എന്നുടെ കാലം കഴിഞ്ഞാലിവരെന്നെപ്പോലെ
തന്നെയിപ്പരാധീനം രക്ഷിച്ചുപൊറുക്കുമോ?
തങ്ങളിൽ വാശിപിടിച്ചന്യായസ്ഥലത്തെത്തി-
യിങ്ങു ഞാൻ നേടിവച്ച ദ്രവ്യങ്ങൾ കളയുമോ?
എങ്ങനെ വരുമെന്നതറിഞ്ഞീലെന്നാകിലു-
മിങ്ങു ഞാൻ ചെയ്യേണ്ടതു ചെയ്യേണമെന്നാലിപ്പോൾ.
എന്നുടെ ഗൃഹങ്ങളിൽ ഞാൻ പുലർത്തേണ്ടുന്നവ-
രൊന്നൊഴിയാതേ പാർത്താലെൺപതുപേരുണ്ടല്ലോ.
എന്നതിൽ വിശേഷമുണ്ടെന്മകനിളയവ-
നെന്നോടുകൂടിബ്ഭുജിച്ചല്ലാതെ തൃപ്തിവരാ.
നന്ദനന്മാർക്കു വേണ്ടുന്നാഭരണങ്ങളെല്ലാം

നന്നായിത്തീർപ്പിച്ച നല്കീടിനേനിനിയതിൽ
മൂത്തവൻതന്റെ മകൻതനിക്കായൊരു വള
തീർപ്പിച്ച നല്കീടണമതിനുണ്ടുപായവും.
സോദരൻ മഹാശുദ്ധാത്മാവതികോപശീല-
നോദനം ഭുജിപ്പാനുംകൂടെസ്സാമർത്ഥ്യമില്ല.
. . . .
നാലുന്നൂറാകും പത്തുകൂടെച്ചേർക്കുമ്പോളതു
കാലത്തിൽ വാണാലുണ്ടായ്‌വന്നീടും ധാന്യംകൊണ്ടു
നാലഞ്ചു ഗൃഹത്തിലായ് വസിക്കുന്നവർക്കെല്ലാ-
മാലസ്യമെന്യേ ഭുജിച്ചാനന്ദിച്ചിരുന്നീടാം.
വിത്തൊരു പത്തുപറ വിതയ്ക്കാനുള്ള നിലം
സത്വരം കൊണ്ടീടണമതിനുണ്ടുപായവും.
ഇത്തരം വിചാരിച്ചങ്ങിരിക്കും ദശാന്തരേ
ചത്തുപോകുന്നു കർമ്മവാസനപോലേ തദാ."

ഈ വരികളിൽ നാം പൂന്താനത്തിന്റെ ജ്ഞാനപ്പാനയിലെ ചില വരികളുടെ അനുനാദം വ്യക്തമായി കേൾക്കുന്നു. എഴുത്തച്ഛന്റെ മനോഗതി ഇത്തരത്തിലുള്ള വിചാരങ്ങളിലും അവയുടെ നഗ്നമായ വിശദീകരണത്തിലുംനിന്നു വിദൂരസ്ഥമാണ്.

കൈവല്യനവനീതം

മൂലം

'കൈവല്യനവനീതം' എന്ന അദ്വൈതവേദാന്തപ്രതിപാദകമായ കൃതി തഞ്ചാവൂർ ജില്ലയിൽ നന്നിലം എന്ന സ്ഥലത്തു ജീവിച്ചിരുന്ന താണ്ഡവരായസ്വാമികൾ (താണ്ഡവമൂർത്തിയെന്നു പറയും) എന്ന ബ്രാഹ്മണകവി തമിഴിൽ രചിച്ചതാണ്. ആ ദേശവാസിയായ നാരായണാചാര്യൻ എന്ന സിദ്ധന്റെ ശിഷ്യനായിരുന്നു താണ്ഡവമൂർത്തി. ഈ വിവരമെല്ലാം മൂലത്തിൽ വിശദമായി പ്രസ്താവിച്ചിട്ടുണ്ട്. ആ ഗ്രന്ഥം തത്ത്വവിളക്കമെന്നും സന്ദേഹത്തെളിതലെന്നും രണ്ടു പടലങ്ങളായി വിഭജിക്കപ്പെട്ടിരിക്കുന്നു. മുദ്രിതപുസ്തകത്തിൽ ആദ്യത്തെ പടലത്തിൽ നൂറ്റെട്ടും രണ്ടാമത്തെ പടലത്തിൽ നൂറ്റെൺപത്തഞ്ചും അങ്ങനെ ആകെ ഇരുനൂറ്റിത്തൊണ്ണൂറ്റിമൂന്നു പാട്ടുകൾ കാണുന്നു. താഴെക്കാണുന്ന പാട്ടുകൾ വായനക്കാർ അറിഞ്ഞിരിക്കേണ്ടതാണ്.

"പൊന്നിലമാതരാചൈ പൊരുന്തിനർ പൊരുന്താരുള്ളം
തന്നിലന്തരത്തിർ ചീവചാക്ഷിമാത്തിരമായ് നിർക്കും
എന്നിലങ്കളിനുമിക്കവെഴുനിലമവറ്റിൻമേലാം
നന്നില മരുവുമേകനായകൻപതങ്കൾ പോറ്റി." (പ:1-1)

"മുത്തനൈവെങ്കടേചമുകുന്തനൈയെനൈയാട്കൊണ്ട
കത്തനൈ വണങ്കിച്ചൊല്ലക്കൈവല്യനവനീതത്തൈ-
ത്തത്തുവവിളക്കമെന്റുഞ്ചന്തേകത്തെളിതലെന്റും
വൈത്തിരുപടലമാക വകുത്തുരൈചെയ്യ്കിന്റേനേ." (പ: 1-7)
"എന്ന പുണ്ണിയമോ ചെയ്യ്തേനേതു പാക്കിയമോ കാണേ-
നന്നിലംതനിലെഴുന്ത നാരണൻകിരുപൈയാലേ
തന്നിയനാനേനാനുത്തരീയത്തൈ വീശുകിന്റേ-

ന്റന്നിയനിന്നും നാനേ താണ്ടവമാട്ടുകിന്റേൻ. (പ: 2-175)

തത്തുവഞാനം പന്ത തന്തോടവതിചയത്താ-
നിത്തമാട്ടുവൻ കാണെന്റ നിലൈ മുന്നമേയറിന്ത
ചത്തിയമതിനാലന്റോ താണ്ടവാവെന്റൈത്ത-
രത്തനൈ മകിഴ്മൈയുള്ളോരന്നൈയും പിതാവുംതാമേ." (2-176)

"ആരണപ്പൊരുളാം വിത്തൈയാനന്തം വിളങ്കവേതു-
ങ്കാരണർ കുറവിലാമർ കൈവല്യനവനീതത്തൈ-
പ്പൂരണമാകവേണ്ടിപ്പൂർവമാനന്നിലത്തി-
നാരണകുരു നമുക്കു നവിൻറനർ കനവിൽ വന്തേ. (2-179)

അണ്ണറന്നരുളിനാലേയകം പുറമീന്റിയൊന്റാ-
മെണ്ണമിലലക്കിയാർത്തത്തിൻ പൊരുളതു താനെന്ന
നണ്ണിന ചരീരമാതിനാതത്തിനു പാതിയെന്റേ
കണ്ണതായനൈത്തും കാണക്കാട്ടിനന്റാണ്ടവേശൻ" (2-180)

"എന്നുമാവാക്യനാർകുമിചൈക്കും വിത്തിയാനന്ത-
ഞ്ചൊന്ന നാരണൻ പാതം തൊഴുതു തുനിത്തോർകളറ്റോ-
രിന്നമാണാക്കൻ കുരുവാർ ചന്തേകം തീർത്തിട്ടു പതത്തേ-
തുന്നിനിറൈന്തു നിന്റോർകട്ടുയമുത്തരാകുംവരേ." (2-182)

ഉദ്ധരിച്ച പാട്ടുകളിൽനിന്ന് ഗ്രന്ഥകാരന്റെ ജന്മഭൂമി, പേർ, ദേശികസംജ്ഞ ഇവ അറിയാൻ സാധിക്കുന്നു. തിരുപ്പതിയിലെ വെങ്കടേശ്വരമൂർത്തിയേയും കവി വന്ദിക്കുന്നു. നാരായണഗുരു സ്വപ്നത്തിൽ തനിക്ക് ഉപദേശിച്ചവിധത്തിലാണ് താൻ കൈവല്ല്യനവനീതം രചിക്കുന്നതെന്നും, തത്ത്വജ്ഞാന ലാഭംനിമിത്തമുണ്ടായ സന്തോഷാതിശയത്താൽ താൻ നൃത്തമാടുമെന്നു മുൻകൂട്ടിയറിഞ്ഞു തന്റെ മാതാപിതാക്കന്മാർ തനിക്കു താണ്ഡവൻ എന്നു നാമകരണം ചെയ്തുവെന്നും കൂടി അദ്ദേഹം പറയുന്നുണ്ട്. വിദ്വന്മാണിക്യമായ നാരായണാചാര്യൻ കൈവല്യനവനീതം വിദ്യാനന്ദത്തോളം രചിച്ച അവസരത്തിൽ വിദേഹമുക്തിയെ പ്രാപിച്ചുവെന്നും അതിൽപ്പിന്നീട് അദ്ദേഹം 'നിദ്രയിലെഴുന്നള്ളിയരുളിച്ചെയ്കയാലേ' 'ശ്രീമാർത്താണ്ഡാചാര്യൻ' ആ ഗ്രന്ഥം പൂരിപ്പിച്ചുവെന്നും പരിഭാഷകൻ പ്രസ്താവിച്ചിട്ടുള്ളതിനു മൂലത്തിലാകട്ടെ അതിന്റെ തമിഴുരകളിലാകട്ടെ യാതൊരു സൂചനയുമില്ല. ആ ഭാഗത്തിന്റെ അർത്ഥം നേരെ മനസ്സിലാകാതെ താണ്ഡവാചാര്യനെ അദ്ദേഹം മാർത്താണ്ഡാചാര്യനാക്കി എന്നാണ് ഊഹിക്കേണ്ടിയിരിക്കുന്നത്. പരിഭാഷകൻ അതിനുമുമ്പ് 'തത്തുവഞാനംവന്ത' എന്ന പാട്ട്,

"ധന്യനായ്വന്നേനഹമുത്തരീയം വീയുന്നേൻ
ധന്യധന്യൻ ഞാനഹോ താണ്ഡവം ചെയ്തീടുന്നേൻ
തത്ത്വജ്ഞാനോദയാനന്ദാനുഭൂതിയാലിവൻ
നർത്തനം ചെയ്യുമെന്നതറിഞ്ഞു മുമ്പേതന്നെ
സത്യമാകയാലല്ലോ താണ്ഡവം നാമമിട്ടോ-
രുത്തമപിതാക്കന്മാർ മാഹാത്മ്യമത്യത്ഭുതം."

എന്നു തർജ്ജമചെയ്തുമിരിക്കുന്നു. വാസ്തവത്തിൽ നാരായണാചാര്യൻ താണ്ഡവമൂർത്തിയുടെ ഗുരുവായിരുന്നു എന്നും ആ ഗുരുപരമപദം പ്രാപിച്ചതിനുമേൽ ശിഷ്യൻ കൈ

വല്യനവനീതം രചിച്ച എന്നുമാണ് മൂലത്തിൽനിന്നു വെളിപ്പെടുന്നതു്. കൈവല്യന വീനതം സംസ്കൃതത്തിലുള്ള ഏതെങ്കിലും ഒരു പ്രത്യേകഗ്രന്ഥത്തിന്റെ വിവർത്തനമല്ല.

മൂലം:

“പടർന്ത വേതാന്തമെന്നും പാർക്കടൽമൊണ്ടു മുന്നൂർ
കുടങ്കളി നിറൈത്തുവൈത്താർ കുരവർകളെല്ലാം കായ്ച്ചി-
ക്കടൈന്തെടുത്തളിത്തേനിന്തക്കൈവല്യനവനീതത്തെ
അടൈന്തവർ വിടയമണ്ടിന്റ്ലൈവരോപചിയിലാരേ.”

ഭാഷാന്തരം:

“പരന്ന വേദാന്തമാം പാൽക്കടൽനിന്നു കോരി
നിറച്ച ശാസ്ത്രങ്ങളാം കുടങ്ങൾ നിറഞ്ഞെങ്ങും
പരിചിൽപ്പാനംചെയ്തുകൊള്ളുവാൻ വച്ചു മുന്നം
പരമകൃപാലുക്കളാകിയ ഗുരുക്കന്മാർ.
അതിനെക്കാച്ചിക്കടഞ്ഞെടുത്തു തന്നീടുന്നു
മധുരതരമായ കൈവല്യനവനീതം.
അതി ഭാഗ്യത്താലിതു ലഭിച്ച പയ്യില്ലാത്തോ-
രധമവിഷയമാർന്നതിനാൽ വലഞ്ഞിടാ.”

എന്നു കവിതന്നെ ആ വസ്തുത ഉൽഘോഷിക്കുന്നുണ്ടു്. ഗുരുശിഷ്യസംവാദരൂപത്തിലാണു ഗ്രന്ഥം നിർമ്മിച്ചിരിക്കുന്നതു്. സാധനചതുഷ്ടയസമ്പന്നനായ ഒരു പുരുഷൻ താപത്രയാർത്തനായി തനിക്കു് അനുരൂപനായ ഒരു ഗുരുവിനെ ജ്ഞാനലബ്ധിക്കു വേണ്ടി ഉപസർപ്പണം ചെയ്യുന്നു. ആ ഗുരു ഒന്നാം പടലത്തിൽ തത്ത്വോപദേശം ചെയ്കയും രണ്ടാം പടലത്തിൽ സന്ദേഹങ്ങൾക്കു നിവൃത്തി വരുത്തുകയും ചെയ്യുന്നു. തത്ത്വവിളക്കത്തിനു തത്ത്വബോധകമെന്നും സന്ദേഹത്തെളിതൽപ്പടലത്തിനു സന്ദേഹനിവർത്തകമെന്നുമാണു് ഭാഷയിൽ സംജ്ഞകൾ കല്പിച്ചിരിക്കുന്നതു്.

കർത്തൃത്വം

കൈവല്യനവനീതം വേദാന്തമയമായ ഒരു ഗ്രന്ഥമാകയാൽ അതിന്റെ പ്രണേതൃത്വം ചിലർ എഴുത്തച്ഛനിൽ സംക്രമിപ്പിക്കുന്നു എന്നല്ലാതെ അതിനു മറ്റൊരാധാരവുമില്ല. താണ്ഡവമൂർത്തി എഴുത്തച്ഛനെ അപേക്ഷിച്ചു് അർവാചീനനായിരിക്കണം. ഭാഷാരീതി നോക്കിയാൽ അതു കൊല്ലം എട്ടാം ശതകത്തിലെ കൃതിയാകുവാൻ ന്യായവുമില്ല. കവിക്കു തമിഴിൽ സാമാന്യമായ പരിജ്ഞാനമുണ്ടായിരുന്നു എന്നുള്ളതിനു സംശയമില്ല.

“ഉരത്തോരജ്ഞാനത്തിൻ പെരുത്ത നാരായവേ-
രറുത്തു ബോധം നല്കം കൈവല്യനവനീതം
സ്മരിച്ച തമിഴ്പ്പൊരുളറിയാ ഞങ്ങൾക്കർത്ഥം
തിരിച്ചു ചൊല്ലേണം നീ കേരളഭാഷയാലേ.’

എന്നാണല്ലോ കിളിയോടുള്ള പ്രാർത്ഥന. തർജ്ജമയിൽ പല സ്ഖലിതങ്ങളും പറ്റിപ്പോയിട്ടുണ്ടു്. സർവാധികാര്യക്കാർ ഗോവിന്ദപ്പിള്ള അതു കടിയംകുളം ശ്രുപ്പമേനോന്റെ കൃതിയെന്നു പറഞ്ഞിട്ടുള്ളതു വിശ്വസനീയമായിത്തോന്നുന്നു. ഒടുവിൽ

തുഞ്ചത്തെഴുത്തച്ഛനെ വന്ദിയ്ക്കുന്ന 'സാനന്ദരൂപം' എന്ന ശ്ലോകം കാണുന്നതു കവികൃതമല്ല. അതവിടെ ചേർത്തിരിക്കുന്നതു ശൂപ്പുമേനോൻ എഴുത്തച്ഛന്റെ ശിഷ്യപരമ്പരയിൽപ്പെട്ട ഒരാളാകയാലാണെന്നു വിചാരിക്കാം. തേവു (ദേവൻ) എഴുത്തച്ഛനേയും കോപ്പു (ഗോപാലൻ) എഴുത്തച്ഛനേയും കടാക്ഷിക്കുന്നതായി കരുതാവുന്ന വേറേ രണ്ടു ശ്ലോകങ്ങളുംകൂടി അച്ചടിച്ച പുസ്തകത്തിലുണ്ട്. ആധ്യാത്മികതത്ത്വങ്ങളെ ആപാദചൂഡം ശുഷ്കമായ രൂപത്തിലാണ് മൂലഗ്രന്ഥം പ്രതിപാദിക്കുന്നത്. മൂലത്തെ അനുസരിക്കാതെ ഗത്യന്തരമില്ലായ്കയാൽ തർജ്ജമയും ഏറെക്കുറെ രസശൂന്യമായി പരിണമിച്ചിരിക്കുന്നു.

രാമായണം ഇരുപത്തിനാലുവൃത്തം

ഗ്രന്ഥസ്വരൂപം

രാമായണം ഇരുപത്തിനാലുവൃത്തം സങ്കീർത്തനം എന്ന ഇനത്തിൽപ്പെടുന്ന ഒരു കൃതിയാണെന്ന് ഇതിനുമുമ്പുതന്നെ പ്രസ്താവിച്ചിട്ടുണ്ടല്ലോ. ഇത്തരത്തിലുള്ള പ്രബന്ധങ്ങൾ സ്ത്രീകൾ കൈകൊട്ടിക്കളിക്ക് ഉപയോഗിച്ചിരുന്നു എന്നൊരു ധാരണ ചിലക്കുണ്ട്. അതു ശരിയല്ല. കുഞ്ചൻനമ്പ്യാരുടെ രുക്മിണീസ്വയംവരം പത്തുവൃത്തം കൈകൊട്ടിക്കളിപ്പാട്ടാണെങ്കിലും ഭാഗവതം ഇരുപത്തിനാലുവൃത്തം ആ തരത്തിലുള്ളതല്ല. രാമായണം ഇരുപത്തിനാലുവൃത്തം ഭാഗവതം ഇരുപത്തിനാലുവൃത്തവും പത്തുവൃത്തംപോലെ സംഗീതാത്മകങ്ങളായ കൃതികളല്ലെങ്കിലും അവ സംഗീതഗന്ധികളാകയാൽ മുൻകാലത്തു കുടിപ്പള്ളിക്കൂടങ്ങളിൽ പെൺകുട്ടികളെ പഠിപ്പിക്കുവാൻ ഉപയോഗിച്ചുവന്നിരുന്നു. നാമോച്ചാരണജന്യമായ ഭഗവൽഭക്തി, ശബ്ദവ്യുൽപത്തി, ഗാനവാസന എന്നിങ്ങനെ വിവിധഫലങ്ങൾ ഇത്തരത്തിലുള്ള കൃതികളുടെ അധ്യയനത്തിൽനിന്നുണ്ടാകുമെന്നു ജനങ്ങൾ വിശ്വസിച്ചിരുന്നു. രാമായണം ഇരുപത്തിനാലുവൃത്തമാണ് ആ പദ്ധതിയിലുള്ള ആദ്യത്തെ കൃതിയെന്ന് എനിക്ക് അഭിപ്രായമില്ല. പാണ്ഡവശങ്കരം അതിനെ അപേക്ഷിച്ചു പ്രാക്തനമാണെന്നു ഞാൻ ഊഹിക്കുന്നു. എന്നാൽ രാമായണത്തെപ്പോലെ പ്രചുരപ്രചാരമായ ഒരു കാവ്യം ആ വകുപ്പിലില്ലെന്നുള്ളതു സർവസമ്മതമാകുന്നു. പൗലിനസ് ബർത്തൊലോമിയോ എന്ന പാതിരിപോലും അദ്ദേഹത്തിന്റെ സഞ്ചാരഗ്രന്ഥത്തിൽ ഭാഷാസാഹിത്യത്തെപ്പറ്റി പ്രസ്താവിക്കുമ്പോൾ അതിൽ പ്രഥമവൃത്തത്തിലുള്ള "ഉത്തമപൂരാണ," "രാക്ഷസകുലാധിപതി," "മാധവ ജയിക്ക" എന്നീ മൂന്നു ശീലുകൾ ഉദ്ധരിക്കുന്നുണ്ട്. ആകെ ഇരുപത്തഞ്ചുവൃത്തം ഉണ്ടെങ്കിലും ഇരുപതാം വൃത്തം കഴിഞ്ഞുള്ള "പ്രാപ്തരാജ്യേ ഹരൗ ശാസ്ത്രരീന്ദ്രദിഷാം" എന്ന വൃത്തം പ്രക്ഷിപ്തമെന്നാണ് പല മാതൃകാ ഗ്രന്ഥങ്ങളുടേയും പരിശോധനയിൽനിന്നു വെളിപ്പെടുന്നത്. ഈ ഇരുപത്തിനാലുവൃത്തങ്ങളും ദ്രാവിഡവൃത്തങ്ങൾതന്നെ. ആ രൂപത്തിൽ ചില വൃത്തങ്ങൾ സംസ്കൃതത്തിലും കാണുന്നുണ്ടെന്നുവെച്ച് ആരും ഭ്രമിച്ചുപോകരുത്. അവ ഒന്നുകിൽ ദ്രാവിഡത്തിൽനിന്നു സംസ്കൃതം കടം വാങ്ങിയതോ അല്ലെങ്കിൽ ആകസ്മികമായി രണ്ടു ഭാഷകളിലും ഒന്നുപോലെ ഉത്ഭവിച്ചതോ ആണ്. സംസ്കൃതത്തെപ്പോലുള്ള ബന്ധദാർഢ്യം ആ വൃത്തങ്ങൾക്കു ദ്രാവിഡത്തിലില്ലെന്നും ഓർമ്മിക്കേണ്ടതാകുന്നു.

കവിതാരീതി

ഇരുപത്തിനാലുവൃത്തം എട്ടാംനൂറ്റാണ്ടിലെ ഒരു കൃതിതന്നെയാണെന്നുള്ളതിൽ പക്ഷാന്തരത്തിന്നു പഴുതില്ല. അരിപ്പം, പതുപ്പ്, വാരാതെ, പകഴി, മതിയുണ്ട്

മമ്മാ, കതിർത്താർ, എണ്ണേറും, അൻപതുമറി, കുലചില, മണിപ്പൂൺപ്പ് എന്നിങ്ങനെ അക്കാലത്തെ ചമ്പൂകാരന്മാർ പ്രയോഗിച്ചുവന്ന പല പദങ്ങളും ശൈലികളും അതിൽ കടന്നുകൂടീട്ടുണ്ട്. പ്രസ്തുത കൃതിയുടെ രചയിതാവിന്റെ കല്പനാ വൈഭവത്തേയോ പദഘടനാചാതുര്യത്തേയോ വളരെയൊന്നും ശ്ലാഘിക്കുവാൻ നിർവാഹമില്ല. ആശയങ്ങൾ നൂറ്റിനു തൊണ്ണൂറും അന്യകവികളിൽനിന്ന് അപഹരിച്ചവയാണ്. പുനത്തിന്റെ രാമായണചമ്പുവാണ് കവിയുടെ പ്രധാനാകരം. രഘുവംശം, ഭോജചമ്പു, ആശ്ചര്യചൂഡാമണി എന്നിങ്ങനെ പല ഇതരഗ്രന്ഥങ്ങളും അദ്ദേഹത്തിനു തരംപോലെയുള്ള മോഷണത്തിനു ധാരാളമായി വകനൽകീട്ടുണ്ട്. പദഘടനയുടെ കാര്യത്തിൽ കവിയുടെ അപരാധം അക്ഷന്തവ്യമാണെന്നുതന്നെ പറയണം. ഭാഷാസംസ്കൃതപദങ്ങളെ അദ്ദേഹം പലപ്പോഴും യാതൊരന്തവും ചന്തവുമില്ലാതെ കൂട്ടിച്ചേർക്കുന്നു. ഗുരുലഘുക്കൾ കുറുക്കിയോ നീട്ടിയോ ശ്രോതാക്കൾ ആവശ്യംപോലെ ഉച്ചരിച്ചു മാത്രു ശരിപ്പെടുത്തിക്കൊള്ളണമെന്നാണ് അദ്ദേഹത്തിന്റെ വിധി. യതിഭംഗദുഷ്ടങ്ങളായ വരികൾ അവിടവിടെ മുഴച്ചുനിന്നു സഹൃദയന്മാരെ തുറിച്ചുനോക്കുന്നു. ചുരുക്കിപ്പറഞ്ഞാൽ ചില ശീലുകൾ നന്നായിട്ടുണ്ടെങ്കിലും പ്രായേണ അപ്രഗല്ഭനായി, അനംകുശനായി, കവിതാദേവിയെ തള്ളുമുന്തുംകൊണ്ട് സന്തപ്തയാക്കുന്ന ഒരു സാധാരണനെയാണ് നാം ആ കാവ്യത്തിനു പുറകിൽ കണ്ടുമുട്ടുന്നത്. ‘അയിരാവതഗജതോ’, ‘സൂരിയനുദിച്ച,’ ‘സീതേടെ’, ‘ചക്രപാണീടേ,’ ‘സവൃഷ്ടവം,’ “ദൈതേ,” ‘എമക്ഷയത്തിൽ,’ ‘സുവർണ്ണമാൻ,’ ‘ഉരസസ്സട്ട്,’ ‘കടരുനിണം.’ ‘കലരിനൊരു,’ ‘സൗന്ദരിയം,’ ‘ജനകജത്തൊടൊല്ല,’ ‘പറുവതം,’ ‘കമ്പനമകമ്പനം,’ ‘പതത്രിയാൾ പതിച്ചുടൻ’ തുടങ്ങിയ പ്രയോഗങ്ങളെ എങ്ങനെ അഭിനന്ദിക്കാം? സംസ്കൃതത്തിലും ചില ശീലുകൾ ഘടിപ്പിച്ചിട്ടുണ്ടെങ്കിലും ‘വീക്ഷ’ധാതു ആത്മനേപദിയാണെന്നറിയാതെ ‘വീക്ഷൻ’ എന്നു തട്ടിവിട്ടിരിക്കുന്നു. ‘പൊന്മണിക്കുംഭംപോലെ വിളങ്ങുന്ന നന്മുലയിണ ചാഞ്ഞു കൗസല്യേടെ’ എന്ന വരികളിൽ ‘കൗസല്യേടെ’ എന്ന പദം എത്രമാത്രം പുറംതള്ളപ്പെട്ടിരിക്കുന്നു. ‘അക്ഷരിപ്പു ചെന്നു തിരഞ്ഞൌഷധിമത്താകും തൽക്ഷണമെടുത്തു മല കൊണ്ടുവരുന്നേരം’ എന്ന വരികളിൽ ദ്വിതീയാക്ഷരപ്രാസത്തിൽ പ്രായേണ യാതൊരു നിഷ്കർഷയുമില്ലാത്ത കവി ഒരു ‘ക്ഷ’യ്ക്കു വേണ്ടി പ്രാണത്യാഗംതന്നെ ചെയ്തിരിക്കുന്നു. “നേരേ കുശലവസുതന്മാർക്കു നല്കി നിജപേരാർന്ന രാജ്യം” എന്ന വരികളിൽ ‘കുശലവ’ എന്ന പദം ‘കുശാലവ’ എന്നുച്ചരിച്ചാലേ പാടി ഒപ്പിക്കാൻ സാധിക്കുകയുള്ളൂ. ഇനിയും ഈ അപശ്രുഗ്രഥനം തുടരണമെന്നു വിചാരിക്കുന്നില്ല. ദ്വിതീയപാദത്തിൽ വിരാമമില്ലാത്ത ശീലുകൾ രാമായണത്തിൽ ധാരാളമുണ്ടെങ്കിലും അതിനു നാം ഗ്രന്ഥകാരനെ കുറ്റപ്പെടുത്തരുത്. അതു തമിഴ്രീതിയനുസരിച്ചുള്ള അന്നത്തെ ഭാഷാകാവ്യശൈലിയാണ്. രണ്ടു പാദങ്ങൾ ചേർന്നാൽ ഒരടിയും അങ്ങനെ രണ്ടടികൾ ചേർന്നാൽ ഒരു പാട്ടുമാകുമെന്നായിരുന്നു അന്നത്തെ നിയമം. ആ ശൈലി സംസ്കൃതരീതിയനുസരിച്ച കവികൾ അനന്തരകാലങ്ങളിൽ പരിത്യജിച്ചു. തന്നിമിത്തം ‘ജനകനൃപ-ദുഹിതൃകര,’ ‘നന്ദിഗ്രാമേ’, ‘ചലിത-മല്ലീ-ലതകൾ’ - ‘കരയേറ്റീ-ടറിക രഘുനാഥാ’-‘ആമ്മാറെട്ടത്തടവിയിലുടൻ’ ഇത്യാദിപ്രയോഗങ്ങൾ അസാധുക്കളല്ല. അക്കാലത്തെ താദൃശങ്ങളായ കൃതികളിലെല്ലാം ആ രചനാരീതി കാണാവുന്നതുമാണ്.

കർത്തൃത്വം

പ്രസ്തുത കവിത എഴുത്തച്ഛന്റേതാവാൻ തരമില്ല എന്നുള്ളതിനു രണ്ടു തെളിവുകൾ മേൽനിർദ്ദേശിച്ച അഭംഗികളുടെ ബാഹുല്യവും അതിർകടന്ന അന്യാശയാപഹര

ണവുമാണ്. മൂന്നാമതായി അങ്ങിങ്ങു സ്ഫുരിക്കുന്ന ഗ്രാമ്യശൃംഗാരത്തെ ഗണിക്കാം. 'സരസമണികൊങ്കയിൽചേർത്തനംഗോൽസവേ തരികയധരാമൃതം', 'തഴകി മുലമൊട്ടിൽ മാരോത്സവസ്യാവധാവുരസി മമ നിദ്രകൊൾ', 'മെഴുത്ത മുഖപത്മം കുളുർത്ത മുലകളും തടുത്ത തുടയിണ നിനച്ചുടൻ' എന്നും മറ്റും എഴുത്തച്ഛൻ എത്ര അപരിപക്വമായ യൗവനദശയിലും എഴുതിയിരിക്കുകയില്ല. നാലാമതായി അതു പോലെ തന്നെ വികൃതമായ പോരിനു വിളിയേയും കരുതാവുന്നതാണ്.

"നേരിട്ടണഞ്ഞിട്ടു പോർചെയ്തുദാരം
ദാരങ്ങളെക്കൊണ്ടുപോയെങ്കിൽ നിന്റെ
വീര്യങ്ങൾ ശൗര്യങ്ങൾ കൊള്ളാർന്നു കള്ളാ!
ദൂരത്തു പോയ്നില്ല ശ്രീരാമ രാമ!"

എന്നു രാവണനോടു പറയുന്നതു ലക്ഷ്മണനാണെങ്കിലും എഴുത്തച്ഛൻ അദ്ദേഹത്തെക്കൊണ്ടുപോലും ആ ദുർഭാഷണം ചെയ്യിക്കുന്നതല്ലായിരുന്നു. അഞ്ചാമതായി ഇരുപത്തിനാലു വൃത്തത്തിലെ ഹാസ്യരസപ്രയോഗത്തെപ്പറ്റിയാണ് പ്രസ്താവിക്കേണ്ടിയിരിക്കുന്നത്. എഴുത്തച്ഛന്റെ ഫലിതം അന്തർഗൂഢവും ഗൗരവയുക്തവുമാണെന്നു നാം കണ്ടുവല്ലോ. ആ ശൈലിക്ക് അല്പംപോലും അടുപ്പമില്ലാത്ത ഫലിതധോരണിയാണ് ഇരുപത്തിനാലു വൃത്തത്തിൽ കാണുന്നത്.

"മാനുഷരെത്തിന്നു നിറയാത്ത നമുക്കുണ്ടോ
വാനരരെത്തിന്നുദരപൂരണം വരുന്നു?

രാമനെയും ലക്ഷ്മണനെയും കൊറിച്ചു തണ്ണീ-
രൊട്ടു കുടിച്ചാർത്തികളയുന്നു ഹരിരാമ."

'വില്ലെവിടെയിട്ടുകളഞ്ഞു വലിയ പൊണ്ണാ!
കല്ലിനെയെടുത്തുകൊൾ ഹിഡിംബ ഹരിരാമ,'

'ആനക്കൊമ്പന്മാരേ രാക്ഷസരേ നിങ്ങ-
ളാമെങ്കിൽ വന്നാലുമെന്നോടിപ്പോൾ.'

'നിച്ചിരിയക്കയ്യർ പോകുവിൻ മുമ്പിൽ.'
'മീശക്കൊമ്പാക്കെക്കരിച്ചവനെത്രയും
നാശപ്പെടുത്തിനാൻ നാരായണാ.'

'തുള്ളിമുലച്ചികൾ പിള്ളകളെച്ചെന്നു
തുള്ളിത്തുള്ളിപ്പാഞ്ഞെടുക്കുന്നേരം."

എന്നിങ്ങനെ കുഞ്ചൻനമ്പ്യാരോടടുക്കുന്ന ഫലിതങ്ങൾ എഴുത്തച്ഛന്റെ മുഖത്തുനിന്ന് ഒരിക്കലും പുറപ്പെടുന്നതല്ല. ഏവഞ്ച ശൃംഗാരം, വീരം, ഹാസ്യം ഈ മൂന്നു രസങ്ങളുടെ പ്രപഞ്ചനത്തിലും ഈ രണ്ടു കവികളും ഏറ്റവും വിഭിന്നന്മാരായി വർത്തിക്കുന്നു.

ഇരുപത്തിനാലു വൃത്തത്തിന്റെ കർത്താവു പുനം നമ്പൂരിയാണെന്നു മറ്റു ചിലർ പറയുന്നു. പുനത്തിന്റെ ഹസ്തലാഘവം പ്രസ്തുത കൃതിയിൽ കണികാണ്മാനില്ലെന്നുള്ളതു പോകട്ടെ. തന്റെ കൃതിയിലേ ആശയങ്ങൾതന്നെ പകർത്തി വേണമോ ആ ഉല്ലേഖസമ്പന്നന് ഇത്തരത്തിൽ ഒരു കാവ്യം നിർമ്മിക്കുവാൻ? ആ ജാജ്ജ്വല്യമാനമായ ജ്യോതിർഗ്ഗോളം ആകാശമാർഗ്ഗം വിട്ട് ഒരു കൈത്തിരിയുടെ രൂപത്തിൽ ഭൂമിയിലിറങ്ങി എന്നു സങ്കല്പിക്കുവാൻ എന്റെ മനസ്സനുവദിക്കുന്നില്ല. എനിക്ക് ഈ

വിഷയത്തിൽ അവസാനമായി ഉപന്യസിക്കുവാനുള്ളതു് ഇത്രമാത്രമാണ്. ഇരുപത്തിനാലുവൃത്തത്തിന്റെ പ്രണേതാവിനു കാവ്യനാടകവ്യുൽപത്തിയുണ്ടായിരുന്നുവെങ്കിലും വ്യാകരണ ജ്ഞാനമുണ്ടായിരുന്നില്ല. ജ്യോതിഷത്തിൽ കുറേ അറിവു സമ്പാദിച്ചിരുന്നു. അദ്ദേഹത്തിനു പുനത്തിന്റെ രാമായണ ചമ്പു അത്യന്തം പ്രിയമായിരുന്നു. പ്രസ്തുത ഗ്രന്ഥം നിർമ്മിക്കുമ്പോൾ കവനകലയിൽ പറയത്തക്ക പരിചയം സിദ്ധിച്ചുകഴിഞ്ഞിരുന്നില്ല. അതുകൊണ്ടു 'ശ്രേഷ്ഠം ക്വചിൽ പര്യുഷിതം ക്വചിച്ച കോഷ്ണം ക്വചിൽ' എന്ന നിലയിൽ അദ്ദേഹത്തിന്റെ കൃതി ഉച്ചാവചമായി പരിണമിച്ചു. ചാക്യാർകൂത്തും മറ്റും കേട്ട് ആ വഴിക്കു പല അറിവുകളും സമ്പാദിച്ചിരുന്ന അദ്ദേഹം ഒരു നമ്പൂരിയായിരുന്നിരിയ്ക്കാനാണ് അധികം ന്യായമുള്ളത്. തൽക്കാലത്തേക്ക് അദ്ദേഹത്തെ അജ്ഞാതനാമാവായിത്തന്നെ കരുതേണ്ടതാണ്. ഗ്രന്ഥത്തിനുള്ള അന്യാദൃശമായ പ്രചാരത്തെപ്പറ്റി മുൻപു പറഞ്ഞുവല്ലോ. അതിനു മുഖ്യകാരണം സങ്കീർത്തനപ്രസ്ഥാനത്തിൽ അതിനുള്ള അഗ്രിമസ്ഥാനമാണ്. ഓരോ വൃത്തത്തിന്റേയും ഒടുവിൽ ഒന്നോ ഒന്നിലധികമോ പാട്ടു ശ്രീരാമസ്തുതിപരമായി ഘടിപ്പിക്കപ്പെട്ടിട്ടുള്ളതു് ഉചിതമായിരിക്കുന്നുണ്ട്. അന്യകാവ്യങ്ങളിൽ നിന്നു പകർത്തിയവയാണ് അവയിലെ സമുജ്ജ്വലങ്ങളായ ആശയങ്ങൾ എന്നു സ്ത്രീകൾക്കും മറ്റും സാമാന്യേന അറിയാൻ സൗകര്യമില്ലല്ലോ.

വിവിധ ഗ്രന്ഥങ്ങളിലുള്ള വിശിഷ്ടാശയങ്ങൾ 'ഏകത്ര സൗന്ദര്യദിദൃക്ഷു'ക്കളായ പണ്ഡിതന്മാരെ അല്പാല്പം സംതൃപ്തരാക്കിയുമിരിക്കണം. വളരെ താഴ്ന്നവീഴ്ചകളോടുകൂടിയാണെങ്കിലും ശ്രീരാമന്റെ പാവനമായ ചരിതം അത്തരത്തിൽ പ്രധാനാംശങ്ങൾ ഒന്നും വിടാതെ സംക്ഷേപിച്ച്,

> "മാലാററുമാററരിയ രാമായണം കഥയെ
> ബാലാദി പോലുമുരചെയ്യിൽ ത്രിലോകപെരു-
> മാളാമവൻ പരനൊടേകീഭവിപ്പതിനു-
> മാളായ്‌വരുന്നു ഹരി നാരായണായ നമഃ"

എന്ന ഫലശ്രുതിയോടുകൂടി കൈരളിക്കു സമർപ്പിച്ച കവിയെ ജനങ്ങൾ പൊതുവേ ആദരിച്ചതു് ആശ്ചര്യകരമല്ല.

ചില നല്ല ഭാഗങ്ങൾ

നല്ല ശീലുകളുടെ ചില മാതൃകകളാണ് അടിയിൽ ചേർക്കുന്നതു്.

> പാരിച്ചൊരു മഴവെട്ടുത്തു ഘോരവരസമരങ്ങളിൽ
> പാരിലുള്ള മുടിക്ഷത്രിയവീരരുടെ കഴുത്തറുത്തു
> ചോരവെള്ളപ്പെരുമ്പുഴയിൽ നീരാടിയ മുനിപ്പെരുമാൾ
> നേരെ വന്നു വഴി തടുത്തു രാമ രഘുനാഥ ജയ. (മൂന്നാം വൃത്തം)

> സീതയായൊരു കല്പവല്ലി പടർന്ന രാമസുരദ്രുമ-
> ച്ഛായതന്നിൽ വസിച്ചു മാമുനിപക്ഷിമണ്ഡലമാദരാൽ
> രാവണാർക്കമഹാതപത്തിനൊരാതപത്രമുദാരവാങ്-
> മധുരീഫലമാസ്വദിച്ചു മദിച്ചു രാമ ഹരേ ഹരേ (ആറാം വൃത്തം)

> നിരന്തരം പദേ പദേ തിരഞ്ഞു കാനനേ ചിരം
> ചിരന്തനോ നിജപ്രിയാം പരിശ്രമാകുലക്രിയൻ
> രണക്ഷിതാവസിക്ഷതം യുദ്ധച്ഛയാ ദദർശ തം

ഗതപ്രഭം ജടായുഷം മുകുന്ദ രാമ പാഹി മാം (ഏഴാം വൃത്തം)

ഇതി വദതി പർവതേ യാത്ര ചൊല്ലി ക്ഷണം
ദശവദനഘോരകാന്താരതീവ്രാനലൻ
സപദി സുരസാംഗനാമങ്ങു കണ്ടീടിനാൻ
വിപുലതനുതസ്കരീം നൗമി നാരായണം. (പതിനൊന്നാം വൃത്തം)

പെട്ടെന്നിളക്കുന്ന വാൾകൊണ്ടു പാരം
ഞെട്ടിത്തെറിക്കുന്നു വിണ്ണോർവരന്മാർ
ചട്ടറ്റ പച്ചത്തഴപ്രൗഢിതന്മേൽ
മുട്ടുന്ന മേഘങ്ങൾ ശ്രീരാമ രാമ. (പതിനാറാം വൃത്തം)

വാസിഷ്ഠനിയോഗേന തുടങ്ങീ ഹയമേധം
നേദിഷ്ഠതുരംഗാലഭനേനാതിഗഭീരം
സ്വാദിഷ്ഠതരാന്നാശനപാനം മുനിപാളീ-
വൃന്ദിഷ്ഠസുരൗഘം ഹരി നാരായണ നമ്മോ. (ഇരുപത്തിമൂന്നാം വൃത്തം)

നമോ എന്നു കവി എഴുതി, നമ്മോ എന്ന് അതു ഗാനസൗകര്യത്തിനുവേണ്ടി ഉച്ചരിക്കപ്പെട്ടു. അതിനെ ഒന്നു പരിഷ്കരിച്ച പശ്ചാൽകാലത്തു ജീവിച്ചിരുന്ന പണ്ഡിതമാനികൾ 'നംബോ' എന്നു രൂപാന്തരപ്പെടുത്തുകയും ചെയ്തു. 'നമ്മോഃ' എന്ന പാഠഭേദമുള്ള ചില താളിയോലഗ്രന്ഥങ്ങൾ ഞാൻ കണ്ടിട്ടുണ്ട്.

കേരളനാടകം

കേരളനാടകം എന്നു പറയുന്ന ഗ്രന്ഥം ഒരു ദൃശ്യകാവ്യമല്ലെന്നും അതു കേരളോൽപത്തിയുടെ ഒരു നാമാന്തരമാണെന്നും വായനക്കാർ ധരിച്ചിരിക്കുമല്ലോ. 'കേരള നാടകത്തെ ഉപദേശമായി സംഗ്രഹിച്ച്' എന്ന വാചകം നിരർത്ഥകമാണെന്നു തോന്നുന്നു. അപൂർവം ചില വാസ്തവശകലങ്ങൾ അനവധി അനൃതരാശികളിൽ മൂടി എല്ലാംകൂടി കൂട്ടിക്കുഴച്ച് ആർക്കും എവിടെയും ഒരെത്തുംപിടിയും കിട്ടുവാൻ നിവൃത്തിയില്ലാത്ത നിലയിൽ രചിച്ചിട്ടുള്ള ഒരു ഭാഷാഗദ്യഗ്രന്ഥമാണ് അത്. "ആനകണ്ടി കൃഷ്ണരായർ മലയാളമടക്കുവാൻ സന്നാഹത്തോടുകൂടി പടയ്ക്കു വന്നിരിക്കുന്നു" എന്നു ചേരമാൻ പെരുമാൾ മാനിച്ചനെന്നും വിക്രമനെന്നും പേരുള്ള രണ്ട് ഏറാടിമാരോടും ഉണ്ണിക്കുമാരനമ്പിയാരോടും പറയുന്ന ഒരു വാക്യം ആ ഗ്രന്ഥത്തിലുണ്ട്. പെരുമാക്കന്മാരുടെ കാലം കഴിഞ്ഞു ഏകദേശം 500 സംവത്സരങ്ങൾക്കുമേലാണ് (ആനഗുണ്ഡി) വിജയനഗരസമ്രാട്ടായ കൃഷ്ണദേവമഹാരായർ ജീവിച്ചിരുന്നത്. അദ്ദേഹവും എഴുത്തച്ഛനും സമകാലികന്മാരായിരുന്നു. എഴുത്തച്ഛൻ പരദേശങ്ങളിൽ സഞ്ചരിച്ചപ്പോൾ ആ മഹാനുഭാവന്റെ അപദാനങ്ങളെപ്പറ്റി അറിഞ്ഞിരുന്നു എന്നും നമുക്കു ന്യായമായി ഊഹിക്കാവുന്നതാണ്. അങ്ങനെയുള്ള ഒരു ഗ്രന്ഥകാരന് ഇത്തരത്തിൽ ഭീമമായ ഒരു അബദ്ധം ഒരിക്കലും പറ്റുവാൻ ഇടയില്ല. അതിനാൽ കേരളോൽപത്തി എഴുത്തച്ഛന്റെ കൃതിയല്ലെന്നും അതിനെ അദ്ദേഹത്തിന്റെ നാമധേയവുമായി ആരോ ഘടിപ്പിച്ചതു വേദവ്യാസൻ ശ്രീമഹാഭാഗവതം രചിച്ചു എന്നു പറയുന്നതുപോലെ അതിനു വൈശിഷ്ട്യം വർദ്ധിപ്പിക്കുവാൻ വേണ്ടി മാത്രമാണെന്നും നാം ഓർമ്മിക്കേണ്ടതാണ്. കേരളോൽപത്തിയെപ്പറ്റി വീണ്ടും അന്യത്ര ഉപന്യസിക്കും.

ഇത്രയും പ്രസ്താവിച്ചതിൽ നിന്ന് (1) അധ്യാത്മരാമായണം, (2) ഉത്തരരാമായണം, (3) ഭാരതം, (4) ദേവീമാഹാത്മ്യം എന്നീ നാലും എഴുത്തച്ഛന്റെ കൃതികളാണെന്നുള്ളതു നിസ്സംശയമാണെന്നും, (5) ബ്രഹ്മാണ്ഡപുരാണം, (6) ശതമുഖരാമായണം, (7) ശ്രീമൽഭാഗവതത്തിൽ കാളിയമർദ്ദനം വരെയുള്ള ഭാഗം ഇവയെയും അദ്ദേഹത്തിന്റെ വാങ്മയങ്ങളായി കരുതാമെന്നും (8) ഹരിനാമകീർത്തനം, (9) ചിന്താരത്നം, (10) കൈവല്യനവനീതം, (11) രാമായണം ഇരുപത്തിനാലുവൃത്തം, (12) കേരളനാടകം അഥവാ കേരളോൽപത്തി എന്നീ ഗ്രന്ഥങ്ങളുടെ കർത്തൃത്വം അദ്ദേഹത്തിൽ ആരോപിക്കാവുന്നതല്ലെന്നും സിദ്ധിക്കുന്നു. ഇന്നു നാം ഉപയോഗിക്കുന്ന മലയാളലിപിയുടെ ഉപജ്ഞാതാവ് എഴുത്തച്ഛനാണെന്നു പറയുന്നതു് പ്രമാദമാണ്. കൊല്ലം അഞ്ചാം ശതകം മുതൽക്കു തന്നെ തീയതിക്കുറിപ്പുകളോടുകൂടിയ ഭാഷാഗ്രന്ഥങ്ങൾ ഇക്കാലത്തു നമ്മുടെ ദൃഷ്ടിയിൽപ്പെട്ടുകഴിഞ്ഞിരിക്കുന്നു. നാലാം ശതകത്തിലുള്ള ഭാഷാശിലാരേഖകളും നമുക്ക് ലഭിച്ചിട്ടുണ്ട്. അതിനും മുൻപ്—പക്ഷേ കൊല്ലവർഷാരംഭത്തിൽത്തന്നെ—പ്രസ്തുത ലിപികൾ അങ്ങിങ്ങ് ഈഷദ്വ്യത്യാസത്തോടുകൂടി പ്രചരിച്ചിരുന്നിരിക്കണമെന്നുള്ളതു നിർവിവാദമാകുന്നു. തോലന്റെ മണിപ്രവാളശ്ലോകങ്ങൾ മറ്റൊരു ലിപിയിൽ ലിഖിതമായെന്നു പറയുവാൻ മാർഗ്ഗമില്ലല്ലോ.

ഉപസംഹാരം

തുഞ്ചത്തെഴുത്തച്ഛനെ ഭാഷാസാഹിത്യത്തിന്റെ പിതാവെന്നും കേരളീയരുടെ ഗുരുവെന്നും പറയുന്നതു് ഏറ്റവും അർത്ഥവത്താകുന്നു. അദ്ദേഹം കൈരളിയെ പല പ്രകാരത്തിൽ സമർത്ഥമായി, സഫലമായി, പരിപോഷിപ്പിക്കുകയും പരിഷ്കരിക്കുകയും ചെയ്തു. അധ്യാപനമായിരുന്നു അദ്ദേഹത്തിന്റെ യൗവനത്തിലെ ജീവിക; അനന്തരം അദ്ദേഹം തുരീയാശ്രമത്തിൽ പ്രവേശിക്കുകയും, അനുരൂപന്മാരായ ശിഷ്യന്മാരാൽ പരിവൃതനായി അവർക്കും മറ്റുള്ളവർക്കും അധ്യാത്മജ്ഞാനം ഉപദേശിച്ചുകൊണ്ട് ആയുശ്ശേഷം നയിക്കുകയും ചെയ്തു. കർമ്മകുശലതയിലും വിജ്ഞാനസമ്പാദനത്തിലും സദാചാരനിഷ്ഠയിലും ഈശ്വരഭക്തിയിലും ആ മഹാശയൻ അദ്വിതീയനായിരുന്നു. സാത്ത്വികമായ ചര്യാവിശേഷത്താൽ അദ്ദേഹം സകലജനങ്ങൾക്കും സമാരാധ്യനായിത്തീർന്നു. ഭാഷാകവിതയെ സമുദ്ധരിച്ച് അതിനെ സംസ്കൃതകവിതയ്ക്കു സമസ്കന്ധമായ സ്ഥാനത്തിൽ ഉപവേശിപ്പിക്കുവാൻ അദ്ദേഹം യാവജ്ജീവം നിസ്തന്ദ്രമായി പ്രയത്നിച്ചു. പുനത്തിനെപ്പോലെ സംസ്കൃതപ്രധാനവും ചെറുശ്ശേരിയെപ്പോലെ ഭാഷാപ്രധാനവുമായല്ല അദ്ദേഹം തന്റെ കാവ്യങ്ങൾ നിർമ്മിച്ചതു്; രണ്ടു ഭാഷകളിലെ പ്രസിദ്ധപദങ്ങൾക്കും ആ ഔചിത്യവേദി സമപ്രാധാന്യം നല്കി, ഭാഷാപണ്ഡിതന്മാരേയും സാമാന്യജനങ്ങളേയും ഒന്നുപോലെ അവയിലേയ്ക്കു് ആകർഷിച്ചു. പ്രചാരലുപ്തങ്ങളായ പദങ്ങൾ അദ്ദേഹം പ്രായേണ വർജ്ജിച്ചു. ആ കവി ചക്രവർത്തിയുടെ പദഘടനാപാടവം ഭാരതത്തിലാണ് അതിന്റെ അത്യുച്ചപദവിയിൽ എത്തുന്നതു് എന്നു മുൻപുതന്നെ സൂചിപ്പിച്ചുവല്ലോ. മഹാകവി കുഞ്ഞിക്കുട്ടൻതമ്പുരാന്റെ

> “നമുക്കെഴുത്തച്ഛനെടുത്ത ഭാഷാ-
> ക്രമക്കണക്കേ ശരണം; ജനങ്ങൾ
> സമസ്തരും സമ്മതിയാതെകണ്ടി-
> സ്സമർത്ഥനോതില്ലൊരു വാക്കുപോലും”

എന്നു പറഞ്ഞിട്ടുള്ളതു തികച്ചും പരമാർത്ഥമാണ്. അന്ന് എഴുത്തച്ഛൻ പ്രയോഗിച്ച പദങ്ങളെക്കൊണ്ടു തന്നെയാണ് നാനൂറു സംവത്സരങ്ങൾ കഴിഞ്ഞിട്ടും ഇന്നും ഭാഷാകവികൾ കൈകാര്യം ചെയ്യുന്നത്. 'കിളിപ്പാട്ട്' എന്ന ഗാനഗന്ധിയായ കാവ്യപ്രസ്ഥാനത്തിന്റെ ഉപജ്ഞാതാവ് അദ്ദേഹമായിരുന്നു. തദ്വാരാ അദ്ദേഹം രാമപ്പണിക്കരും ചെറുശ്ശേരിയും സംസ്കൃതവൃത്തങ്ങളെക്കൊണ്ടെന്നപോലെ ഭാഷാവൃത്തങ്ങളെക്കൊണ്ടും ശ്രുതിമധുരങ്ങളായ മഹാകാവ്യങ്ങൾ നിർമ്മിക്കാമെന്ന് അതിൻമുൻപുതന്നെ തെളിയിച്ചിരുന്ന വസ്തുതയെ വീണ്ടും പ്രസ്പഷ്ടമാക്കി. ഇന്നും ആ പ്രസ്ഥാനത്തിന്റെ ആകർഷകശക്തി അംഭഗുരമായി നിലകൊള്ളുന്നു. അദ്ദേഹത്തിന്റെ കാലം വരെ സംസ്കൃതവൃത്തങ്ങളിൽ വിരചിതങ്ങളായ ഭാഷാകൃതികളിൽ സദാചാരപ്രേരണ മിക്കവാറും വിരളമായിരുന്നു. 'സദ്യഃ പരനിർവൃതി' അവയിൽനിന്നു വിഷയാസക്തന്മാർക്ക് ലഭിച്ചിരുന്നു എങ്കിലും 'കാന്താസമ്മിതതയോപദേശ' പ്രാപ്തിക്ക് അവ അനുകൂലങ്ങളായിരുന്നില്ല. എഴുത്തച്ഛൻ ആ ആപാതമാത്രമധുരമായ പദ്ധതിയിൽനിന്ന് ശ്രോതാക്കളെ വ്യാവർത്തിപ്പിച്ച് അവർക്കും ഐഹികമായ അഭ്യുദയവും ആമുഷ്മികമായ നിഃശ്രേയസവും സിദ്ധിക്കത്തക്ക വിധത്തിലുള്ള വാങ്മയങ്ങൾ നിർമ്മിച്ചു. അവ ഏതു നിലയിൽ നിന്നു നോക്കിയാലും അത്യുത്തമങ്ങളായ കാവ്യരത്നങ്ങളാകുന്നു. വൈശികതന്ത്രത്തിൽ നിന്ന് അദ്ധ്യാത്മരാമായണത്തിലേക്കും ചന്ദ്രോത്സവത്തിൽ നിന്ന് ഭാരതത്തിലേയ്ക്കുമുള്ള പ്രയാണം രാത്രിയിൽ നിന്നു പകലിലേക്കെന്നപോലെ കേരളീയർക്ക് ഉണർച്ചയും ഉയർച്ചയും നല്കി. ആ സിദ്ധൻ രസഭാവങ്ങളെ അലങ്കാരങ്ങൾക്കു കീഴ്പ്പെടുത്തിയില്ല; ശബ്ദശ്ലേഷംകൊണ്ടു ജാലവിദ്യ കാണിച്ചില്ല; വ്യാകരണപ്രയോഗങ്ങൾകൊണ്ടു സാധാരണന്മാരെ അമ്പരപ്പിച്ചില്ല; നഗ്നമായ ശൃംഗാരമോ വിവൃതമായ ഫലിതമോകൊണ്ടു ഭാവുകന്മാർക്ക് ഉദ്വേഗവും ജനിപ്പിച്ചില്ല; കഥാകഥനത്തിൽ തനിക്കുണ്ടായിരുന്ന അന്യാദൃശമായ പ്രാഗല്ഭ്യം മുഴുവൻ അദ്ദേഹം അനുവാചകന്മാരെ അന്തശ്ശുദ്ധന്മാരും ആത്മജ്ഞാനികളുമാക്കിത്തീർക്കുവാൻ വിനിയോഗിച്ചു. ചുരുക്കിപ്പറഞ്ഞാൽ ശാന്തവും സർവമനോരഞ്ജകവുമായ ഒരു വിപ്ലവം അദ്ദേഹം സാഹിത്യസാമ്രാജ്യത്തിൽ വരുത്തി. അത്തരത്തിലുള്ള ഒരു ആചാര്യന്റെ അവതാരംകൊണ്ടു കൈരളി സർവഥാ ധന്യയായി; സാധാരണന്മാരായ കേരളീയർ സാഹിത്യസമ്പന്നരുമായി. ഏതാദൃശങ്ങളായ ഫലസിദ്ധികളെ ആസ്പദമാക്കിയാണ് ആ മഹാപുരുഷൻ ഭാഷാകവികളുടെ മദ്ധ്യത്തിൽ പ്രഥമഗണനീയനായി പരിശോഭിക്കുന്നത്. മലയാളത്തിൽ ഒന്നാമത്തെ കാവ്യം കൃഷ്ണഗാഥയാണെങ്കിൽ അങ്ങനെയിരുന്നു കൊള്ളട്ടെ. ഒന്നാമത്തെ കവി എഴുത്തച്ഛൻ തന്നെയാണെന്നു സഹൃദയന്മാർ ആരും സശിരഃകമ്പം സമ്മതിക്കുക തന്നെ ചെയ്യും.

— 31 —

ഭാഷാസാഹിത്യം (പദ്യം)

(കൊല്ലം എട്ടാം ശതകം)

തുഞ്ചത്തെഴുത്തച്ഛന്റെ ശിഷ്യപരമ്പര

തുഞ്ചത്തെഴുത്തച്ഛനേയും അദ്ദേഹത്തിന്റെ ശിഷ്യപരമ്പരയിൽപ്പെട്ട ചിലരേയും ചേർത്തു താഴെക്കാണുന്ന ഒരു പഴയ വന്ദനശ്ലോകമുണ്ട്:

“വന്ദേഹം ഗുരുസമ്പ്രദായമനിശം തുഞ്ചത്തെഴും ശ്രീഗുരും
വന്ദേ ശ്രീകരുണാകരഞ്ച പരമം ശ്രീസൂര്യനാരായണം
വന്ദേ ദേവഗുരും പരാപരഗുരും ഗോപാലശ്രീമദ്ഗുരും
വന്ദേ നിത്യമനന്തപൂർണ്ണമമലം വന്ദേ സമസ്താൻ ഗുരൂൻ.”

ഈ ശ്ലോകത്തിൽ നാമനിർദ്ദിഷ്ടന്മാരായ ഗുരുക്കന്മാർ കരുണാകരനെഴുത്തച്ഛനും ദേവ (തേവു) നെഴുത്തച്ഛനും ഗോപാല(കോപ്പ) നെഴുത്തച്ഛനുമാണ്. പരാപരഗുരു എന്ന ബിരുദത്തോടുകൂടി ഇവരുടെ കൂട്ടത്തിൽ മറ്റൊരെഴുത്തച്ഛൻകൂടി ഉണ്ടായിരുന്നതായും സങ്കല്പിക്കാം. ഇവരിൽ കരുണാകരനും സൂര്യനാരായണനും തുഞ്ചന്റെ നേരെ ശിഷ്യന്മാരായിരുന്നു. ദേവഗുരുശിഷ്യനെന്നും പ്രശിഷ്യനെന്നും രണ്ടു പക്ഷമുണ്ട്. ചിറ്റൂർ എഴുവത്തുവീട്ടിൽ വലിയ കോപ്പസ്വാമിയെന്നും ചെറിയ കോപ്പസ്വാമിയെന്നും രണ്ടുപേരുണ്ടായിരുന്നുവെന്നും അവരിൽ വലിയ കോപ്പസ്വാമി തുഞ്ചന്റെ സമവയസ്കനും ശിഷ്യനുമായിരുന്നു എന്നും ചെറിയ കോപ്പസ്വാമി മരിച്ചതു 985-ലാണെന്നും ചിലർ പറയുന്നു. ആകെക്കൂടി മി. പുതുക്കളങ്ങര രാമചന്ദ്രമേനോന്റെ ഗവേഷണമല്ലാതെ ഈ ഘട്ടത്തിൽ അധികമൊന്നും ശരണീകരണീയമല്ലാത്തതും ആ ഗവേഷണം കല്യാണസുന്ദരരേഖ തുടങ്ങി ചില അയഥാർത്ഥപ്രമാണങ്ങളുടെ സമ്മിശ്രണം നിമിത്തം പ്രായേണ അവിശ്വസനീയവുമാകുന്നു. അതുകൊണ്ട് പ്രസ്തുത വിഷയത്തെ ഏറ്റവും ഭയചകിതനായാണ് ഞാൻ സ്പർശിക്കുവാൻ ആരംഭിക്കുന്നത്.

വലിയ കോപ്പ (ഗോപാല) സ്വാമികൾ

എഴുത്തച്ഛന് ആദ്യകാലത്തു ചിറ്റൂരിൽ ആതിഥേയനായിരുന്ന വലിയ കോപ്പസ്വാമി ‘മന്നവൻകവി’ എന്ന പേരിൽ ഉത്തരരാമായണത്തെ ആസ്പദമാക്കി ഒരു ഗാനം

രചിച്ചുവെന്നും ആ കൃതിയെ എഴുത്തച്ഛൻ പ്രശംസിച്ചുവെന്നും അതുകൊണ്ടാണ് അദ്ദേഹം ഉത്തരരാമായണം കിളിപ്പാട്ടു നിർമ്മിച്ചതെന്നും മി. മേനോൻ പറയുന്നുണ്ടെങ്കിലും അതെല്ലാം വിശ്വസിക്കുവാൻ അനപലപനീയങ്ങളായ അന്യലക്ഷ്യങ്ങൾ ആവശ്യകമായിരിക്കുന്നു. മന്നവൻകവിയിൽനിന്നു ചില വരികൾ താഴെ ചേർക്കുന്നു:

"മന്നവനും മൈഥിലിയെ വെടിഞ്ഞശേഷം
മാതാക്കൾ താനുമായിട്ടിരുന്ന കാലം
ജാനകിയുമൃഷിതന്റെയാശ്രമത്തിൽ
ജന്മമതായിരിക്കുന്നാൾ ഭക്തിയോടേ
മന്നവനെ വേറിട്ടു ജാനകിയും
മഹർഷിക്കു പൂപ്പറിച്ചങ്ങിരുന്ന കാലം
അന്നരസം പകർന്നുതല്ലോ സീതയ്ക്കപ്പോ-
ളവൾക്കു ഗർഭം തികഞ്ഞു പത്തു മാസമായി."
. . . .
"മന്നവനേ! പെരുവഴിയിലകപ്പെട്ടേൻ ഞാൻ
മണിയറയിൽ നിന്നോടു വേറിട്ടയ്യോ!
ജനകരാജപുരത്തിങ്കൽ വളർന്നേനല്ലോ,
ജനനിയെയുമറിയുന്നില്ലൊരുനാളും കേൾ;
നിനവെനിക്കു നിന്നെയൊഴിഞ്ഞാരുമില്ലേ,
നിർമ്മലനേ മറ്റൊന്നറിയുന്നില്ലേ;
എനിക്കു വരും വേദനകൾ പൊറുക്കുന്നില്ലേ;
എൻ പരനേയെന്നു നൊന്തു വിളിക്കുന്നാളേ."

ഈ കവിതാരീതിക്കു സാമാന്യം പഴക്കമില്ലെന്നില്ല.

കരുണാകരനെഴുത്തച്ഛൻ

കരുണാകരൻ ജാതിയിൽ നായരായിരുന്നു. അദ്ദേഹം തുഞ്ചന്റെ പ്രഥമശിഷ്യനായിരുന്നുവെന്നും അദ്ദേഹം എഴുത്തച്ഛനെ തുടർന്നു തുഞ്ചൻ പറമ്പിൽ പാഠശാല നടത്തിയെന്നും ഒടുവിൽ നെടുവിരിപ്പുസ്വരൂപത്തിൽ (സാമൂതിരിക്കോവിലകം) ഇളയതമ്പുരാന്റെ ഗുരുനാഥനായി വള്ളുവനാട്ടുള്ള ആ തമ്പുരാന്റെ കോവിലകത്തു താമസിച്ചു എന്നും ചിലർ പറയുന്നു. ഇതിനെല്ലാം ഐതിഹ്യമേ ആസ്പദമായുള്ളു.ഏതായാലും അദ്ദേഹം തുഞ്ചനോടുകൂടി ചിറ്റൂരിൽ ദീർഘകാലം താമസിച്ചതായി തോന്നുന്നില്ല. അവിടെ ആചാര്യന്റെ അനന്തരഗാമിയായിത്തീർന്നതു സൂര്യനാരായണനെഴുത്തച്ഛനായിരുന്നു. ബ്രഹ്മാണ്ഡപുരാണം കിളിപ്പാട്ടും വേതാളചരിതം കിളിപ്പാട്ടും കരുണാകരനെഴുത്തച്ഛന്റെ കൃതികളാണെന്നു സർവ്വാധികാര്യക്കാർ ഗോവിന്ദപ്പിള്ള പറയുന്നുണ്ടെങ്കിലും വേതാളചരിത്രം കല്ലേക്കുളങ്ങര രാഘവപ്പിഷാരടിയുടെ കൃതിയാണെന്ന് അതിൽപ്പിന്നീടു നിസ്സംശയമായി തെളിഞ്ഞിട്ടുള്ളതും ബ്രഹ്മാണ്ഡപുരാണം തുഞ്ചന്റെ കൃതിയായി പരിഗണിക്കണമെന്നു ഞാൻ മുൻപുതന്നെ പ്രസ്താവിച്ചിട്ടുള്ളതുമാകുന്നു. രാമചന്ദ്രമേനോൻ ശിവരാത്രിമാഹാത്മ്യം എന്നൊരു കിളിപ്പാട്ട് അദ്ദേഹത്തിന്റേതെന്നുള്ള പ്രസ്താവനയോടുകൂടി പ്രസിദ്ധീകരിച്ചിട്ടുണ്ട്. ആ ഗ്രന്ഥത്തിൽ "രാമാനന്ദാഗ്രഹാരവർത്തിയായ് മഹാശാസ്ത്രധാമാവായ്" എന്നുതുടങ്ങി ഒരു ഭാഗമുള്ളതു ഞാൻ മുമ്പ് ഉദ്ധരിച്ചിട്ടുണ്ടല്ലോ.ആ ഭാഗം പ്രക്ഷിപ്തം എന്നാണ്

എനിയ്ക്കു തോന്നുന്നതു്; എന്തെന്നാൽ അതിലേയും തുഞ്ചന്റെ കൃതികളിലേയും ഭാഷയ്ക്കുതമ്മിൽ പഴക്കംസംബന്ധിച്ച ഗണനീയമായ വ്യത്യാസം കാണുന്നു. തല്ക്കാലം അവിജ്ഞാതകർത്തൃകമാണ് ആ കിളിപ്പാട്ട് എന്നു സങ്കല്പിക്കുകയാണ് നല്ലതു്.

ശിവരാത്രിമാഹാത്മ്യം സരസമായ ഒരു കൃതിയാണ്. ഗ്രന്ഥകാരൻ ഗണപതി, സരസ്വതി, ശ്രീകൃഷ്ണൻ, 'കുണ്ഡപുരനാഥ'നായ തൃക്കണ്ടിയൂർ ശിവൻ എന്നീ ദേവതകളെ വന്ദിക്കുകയും, തന്റെ ഗ്രന്ഥം 'പൂന്തുറയെന്ന മന്നോർമന്നവൻ പിണങ്ങുവോർക്കന്തകൻ കൃപാലയനാജ്ഞയാ വിരചിതം എന്നു പറയുകയും ചെയ്യുന്നു. കവിത രണ്ടു ഭാഗമായി വിഭജിക്കപ്പെട്ടിരിക്കുന്നു. പാദവിഭാഗമുള്ള കിളിപ്പാട്ടുകളിൽ നാലു ഖണ്ഡങ്ങൾ സാധാരണയായി കാണാറുണ്ട്. പ്രസ്തുതഗ്രന്ഥത്തിൽ അതിൽനിന്നു വ്യത്യസ്തമായ ഒരു രീതി എങ്ങനെ വന്നുചേർന്നുവെന്നു വെളിവാകുന്നില്ല.ആദ്യന്തം പ്രയോഗിച്ചിരിക്കുന്ന വൃത്തം കേക തന്നെയാണ്.ഒരു ഭാഗം ഉദ്ധരിച്ചു കവിതയുടെ സ്വരൂപം പ്രദർശിപ്പിക്കാമെന്ന് ഉദ്ദേശിക്കുന്നു:

"പ്രാണത്രാണാർത്ഥമഥ ഘൂണദേശത്തിൽ വാഴും
ക്ഷോണീദേവനും തത്ര കാണായി ശുഭദേശം.
സുഖദാനം ചെയ്തീടും മന്ദമാരുതനോടും
ശുകകോകിലകേകീമധുപനാദത്തോടും
അഖിലജനാനന്ദപ്രദമാമുദ്യാനവും
മകരന്ദവും തൂകി മണമാർന്നന്നുദിനം
ചമ്പകസൽകുസുമശോഭിതപദങ്ങളും
. . .   .
സകലമൃഗകുലവിഹഗലീലകളും
നിഖിലശോകം കളഞ്ഞവിടം കണ്ടുകണ്ട-
ങ്ങകമേ സന്തോഷം പൂണ്ടടുത്തു ചെല്ലുന്നേരം
കുമുദകുവലയകമലകല്ഹാരവും
വിമലസലിലവും നിറഞ്ഞ തടാകവും
. . .   .
അത്ഭുതം കണ്ടനേരമുൾപ്പൂവിലുണ്ടാകയാ-
ലിപ്പൊഴേ കുളിക്കണമെന്നവനൊരുമ്പെട്ടാൻ.
അപ്പൊഴുതവിടേയ്ക്കു വന്നിതു കുളിപ്പാനായ്
വിഭ്രമം കലർന്നോരു ചണ്ഡാലത്തരുണിയും.
സുഭ്രുവാമവൾ തത്ര വിപ്രനെക്കണ്ടനേര-
മഭ്രത്തെക്കണ്ട ബകോടപ്പേടതന്നെപ്പോലെ
ഉൽഫുല്ലപുഷ്പം കണ്ട ഷൾപ്പദപ്പേടപോലെ
അഭ്രവാഹനതനയഭ്രാതാവിനെക്കണ്ട
കർബുരത്തരുണിയാം ഹിഡിംബിതന്നെപ്പോലെ
അഭ്രശ്യാമളരൂപനായ രാമനെക്കണ്ട
ദർപ്പകാതുരയായ ശൂർപ്പണഖയെപ്പോലെ
അത്ഭുതം കലർന്നതിനറ്റമില്ലെന്നു ചൊല്ലാം.
ഉൽഫുല്ലാക്ഷിയുമാനന്ദേന തന്നെത്താൻ മറ-
ന്നല്പനേരം നിന്നിതു സാലഭഞ്ജികപോലെ."

സൂര്യനാരായണനെഴുത്തച്ഛൻ

സൂര്യനാരായണൻ അഥവാ സൂരി എഴുത്തച്ഛൻ തരകസമുദായത്തിൽപ്പെട്ട ഒരാളായിരുന്നു എന്നു മുൻപു പ്രസ്താവിച്ചിട്ടുണ്ടല്ലോ. തരകന്മാർ മക്കത്തായികളാണ്.അദ്ദേഹത്തിന്റെ തറവാടായ ചോഴിയത്തു കുടുംബം ഇന്നുമുണ്ട്. അതു മംഗലംകുന്ന് എന്ന സ്ഥലത്താണ്. സൂര്യനാരായണൻ ഒരു യോഗിയും കർമ്മകുശലനും വളരെക്കാലം ചിറ്റൂർ ഗുരുമഠത്തിൽ താമസിച്ചു ശിഷ്യന്മാർക്കു ജ്ഞാനോപദേശംചെയ്തു ഗുരുനാഥനുമായിരുന്നു എന്നുള്ളതിനെപ്പറ്റി പക്ഷാന്തരമുണ്ടാകുവാൻ തരമില്ല. എന്നാൽ അദ്ദേഹത്തെ കവിയെന്നു പറയാമോ എന്നു സംശയമുണ്ട്. സ്കാന്ദപുരാണം കിളിപ്പാട്ടു അദ്ദേഹത്തിന്റെ കൃതിയാണെന്നു ചിലർ അനുമാനിച്ചുവരുന്നതു പ്രമാദമാണെന്ന് ഇപ്പോൾ തെളിഞ്ഞിരിക്കുന്നു. അതു പാലക്കാട്ടു രാജവംശത്തിലെ ഒരംഗമായിരുന്ന ഗോദവർമ്മരാജാവിന്റെ നിബന്ധമാണ്. ഒരു പഴയതാളിയോലഗ്രന്ഥത്തിന്റെ അവസാനത്തിൽ

> "ഗോദവർമ്മാ യശോരാശിരശ്വാരികുലഭൂഷണം
> ഗുഹസ്യ ചരിതം ധീമാനകരോന്മഞ്ജുഭാഷയാ"

എന്നൊരു ശ്ലോകം കാണുന്നുണ്ട്, 'അശ്വാരി' എന്ന പദത്തിനു വാഹദ്വിഷത്ത് അഥവാ എരുമ എന്നർത്ഥം. (എരുമയൂർ) ഏമൂർ ഭഗവതി പാലക്കാട്ടു രാജാക്കന്മാരുടെ പരദേവതയാണ്. അതിനെ ആസ്പദമാക്കിയാകുന്നു ഗോദവർമ്മരാജാവു തന്നെപ്പറ്റി അശ്വാരികുലഭൂഷണം എന്നു പറഞ്ഞിട്ടുള്ളത്.അദ്ദേഹവും എഴുത്തച്ഛന്റെ ശിഷ്യപരമ്പരയിൽപ്പെട്ട ഒരു കവിയാണെന്നു പറയുന്നു. കാലമേതെന്നറിവില്ല. ഒൻപതാം ശതകമായിരിക്കുവാനിടയുണ്ട്. അങ്ങനെ സൂരി എഴുത്തച്ഛനും സ്കാന്ദപുരാണവും തമ്മിലുള്ള ബന്ധം വേരറ്റുപോകുന്നു. തത്ത്വജ്ഞാനാമൃതം എന്ന പേരിൽ ഫലശ്രുതിയോടുകൂടി ശാർദ്ദൂലവിക്രീഡിതവൃത്തത്തിൽ വിരചിതങ്ങളായ പതിനെട്ടു പദ്യങ്ങൾ സമസ്തകേരളസാഹിത്യപരിഷത്ത്ത്രൈമാസികത്തിൽ രാമചന്ദ്രമേനോൻ പ്രസിദ്ധീകരിച്ചിട്ടുണ്ട്. അവയുടെ കർത്തൃത്വം അദ്ദേഹം സൂര്യനാരായണനെഴുത്തച്ഛനായി ഏല്പിക്കുന്നുവെങ്കിലും അതിനു യുക്തി കാണുന്നില്ല. പ്രസ്തുത പദ്യങ്ങൾ തുലോം വിരസങ്ങളാകുന്നു. രണ്ടെണ്ണം താഴെച്ചേർക്കാം:

> "ചിത്തായ്നിന്നുവിളങ്ങി ലോകമഖിലം കാലത്രയാബാധ്യമായ്
> സത്തായ് ഷൾഗുണസാക്ഷിയായനുദിനം സർവസ്യ ചാധാരമായ്
> ചിത്താംഭോരുഹമായതിന്നു രവിയായാനന്ദമായ് ബോധമായ്
> നിത്യം മേവുമനന്തമൂർത്തിമമലം ശ്രീമൽഗുരും ഭാവയേ.
>
> അസ്ഥീയെന്നു ഭവിച്ചു കാലമുദരേ പെട്ടോരു ദുഃഖങ്ങളോ
> എത്താ ചൊല്വതിനിന്നു സന്തതമഹം ചിന്തിപ്പിനെല്ലാവരും
> പത്താംമാസമതായ കാലമൊരുനാൾ കർമ്മേണ സംജായതേ
> ചിത്തേ സംഭവദുഃഖമോർത്തു സതതം കാമാരിപാദം ഭജേ."

കർമ്മേണ തുടങ്ങിയ സ്ഖലിതങ്ങളുടെ കഥയിരിക്കട്ടെ, 'സ്മരിക്കുന്നു' എന്നതിനു 'സ്മര്യതേ' എന്നും പ്രാപിക്കുന്നു എന്നതിന് 'പ്രാപ്യതേ' എന്നും മറ്റും പ്രയോഗിക്കുന്ന കവിക്കു സംസ്കൃതത്തിൽ കർത്തരി-കർമ്മണിപ്രയോഗങ്ങളുടെ ഭേദംപോലും അറിവില്ലെന്നു വിശദമാകുന്നു. ഭാഗ്യവശാൽ സൂരി എഴുത്തച്ഛന്റെ കൃതിയല്ല തത്ത്വജ്ഞാനാമൃതം എന്നതിന് അതിൽത്തന്നെ ലക്ഷ്യമുണ്ട്.

“ഏവം ശ്രുത്യനുഭൂതിയുക്തിയിവയാലാത്മാഹമിത്യാദരാൽ
ഭാവം ബോധിതനായ മൽഗുരുവരം കാരുണ്യവാരാന്നിധിം
ദേവം പൂർണ്ണമനന്തചിൽഘനമജം ഗോപാലകാഖ്യം ശിവം
സേവ്യാനാമഭികാമദം സുഖമയം ബോധസ്വരൂപം ഭജേ”

എന്ന പദ്യത്തിൽനിന്നു കവിയുടെ ഗുരുവിന്റെ പേർ ഗോപാലൻ എന്നായിരുന്നു എന്നും സങ്കല്പിക്കാം. ആകെക്കൂടി നോക്കുമ്പോൾ സൂര്യനാരായണനെഴുത്തച്ഛന്റെ യാതൊരു കൃതിയും നമുക്ക് ഇതുവരെ ലഭിച്ചിട്ടില്ല എന്നുതന്നെ പറയേണ്ടിയിരിക്കുന്നു. ഭാഗവതത്തിൽ കാളിയമർദ്ദനത്തിനുമേലുള്ള ഭാഗം എഴുതിച്ചേർത്തതു് അദ്ദേഹമാണെന്നു പറവാൻ ആസ്പദമൊന്നുമില്ലല്ലോ.

ദേവഗുരു

ദേവൻ (തേവു) എഴുത്തച്ഛനും ജാതിയിൽ തരകനായിരുന്നു. അദ്ദേഹത്തിന്റെ വകയായി വേദാന്തസാരമെന്നും വിജ്ഞാനരത്നമെന്നും രണ്ടു കിളിപ്പാട്ടുകളുണ്ടെന്നു രാമചന്ദ്രമേനോൻ പറയുന്നു. വിജ്ഞാനരത്നം അച്ചടിപ്പിച്ചിട്ടുണ്ടു്. സംസ്കൃതവൃത്തനിബദ്ധമായ അതിൽ “സ്വാമിൻ! യോഗീന്ദ്ര! ഭൂമൻ! ഗുരുവര! ഭഗവൽഭക്ത! കാരുണ്യസിന്ധോ! ശ്രീമൽ ശ്രീ സൂര്യനാരായണ പരപരമാനന്ദ സാന്ദ്ര സ്വരൂപ!” എന്നു കവി സൂരി എഴുത്തച്ഛനെ അഭിസംബോധനം ചെയ്തിരിക്കുന്നതായി കാണുന്നു. കവിതയ്ക്കു വലിയ ആസ്വാദ്യതയില്ലെങ്കിലും പല വേദാന്തരഹസ്യങ്ങൾ അതിൽ അടങ്ങീട്ടുണ്ടു്. ആകെയുള്ള ഇരുപത്തൊന്നു ശ്ലോകങ്ങളിൽ മൂന്നെണ്ണം അടിയിൽച്ചേർക്കുന്നു:

“ഓരോരോ ജന്മജന്മാന്തരമതിലുളവായുള്ള പുണ്യാതിരേകാൽ
സാരം മാനുഷ്യജന്മം സകലസുഖകരം പ്രാപ്തമായ് വന്നതിപ്പോൾ
നേരോടാരാഞ്ഞതോർത്താൽ ജനിമൃതിഭയസംസാരദുഷ്പൂരമാമി-
പ്പാരാവാരം കടപ്പാൻ തരണി ഗുരു കടത്തീടുവാൻ കർണ്ണധാരൻ?”
“മിഥ്യാഭൂതം പ്രപഞ്ചം ജഡമുടനനൃതം ദുഃഖഭാവം നിനച്ചാൽ
നിത്യം ബ്രഹ്മൈവ സത്യം നിഖിലസുഖമയം സച്ചിദാനന്ദസാന്ദ്രം
ശ്രുത്യന്താർത്ഥപ്രമൃഗ്യം സുലഭമസുലഭം ബാലിശാനാം പരോക്ഷം
പ്രത്യക്ഷം സർവഗത്വാൽ പ്രതിവിമലമലം ഭാതിവേദസ്വരൂപം.”
“അക്കാണായ ഗുഹാതലത്തിലൊരു സന്യാസീ മഹാമന്ത്രവും
നീക്കുത്തുക്കു വരാതെ നോക്കിയിരുപത്തോരായിരം പിന്നെയും
ആക്കത്തോടറുന്നൂറുമിങ്ങനെ ജപിച്ചീടുന്ന മന്ത്രാർത്ഥമ-
ങ്ങോർക്കുന്നോർക്കൊരു മന്ത്രതന്ത്രമപരം ചിന്തിപ്പതെന്തിന്നഹോ!”

എന്നൊരു ശ്ലോകം ആ കൂട്ടത്തിലുണ്ടു്. അതു് എഴുത്തച്ഛനെ പരാമർശിക്കുന്നതാണെന്നു ചിലർ പറയുന്നു. അതിനു തെളിവൊന്നുമില്ല. “സുജ്ഞാനപ്രദമാകയാലിതിനു പേർ വിജ്ഞാനരത്നം മുദാ” എന്നു കവി പറയുന്നു.

വേദാന്തസാരം കിളിപ്പാട്ടു് എന്നൊരു ഗ്രന്ഥംകൂടി ദേവഗുരുനിർമ്മിതമായി ഉണ്ടെന്നു് ഉപന്യസിച്ചുകൊണ്ടു് അതിൽ നിന്നു താഴെക്കാണുന്ന വരികൾ രാമചന്ദ്രമേനോൻ ഉദ്ധരിച്ചിട്ടുണ്ടു്.

“ശോകനാശിനിതന്റെ വടക്കേത്തീരം നല്ല
യോഗികൾക്കാവസിപ്പാനെത്രയോ ശാന്തം യോഗ്യം

ചിൽപുരിനാഥ തന്റെ ദിവ്യതേജോവൈഭവാ-
ലത്ഭുതമാകുമൈശ്വര്യങ്ങൾക്കാവാസസ്ഥാനം.

തത്ര ശ്രീരാമാനന്ദാഭിഖ്യമാമഗ്രഹാരം
വർത്തിപ്പൂ വിശ്വോത്തരം പരിപാവനം സാരം.

ആത്മാരാമനായ് രാമനാമാവാമസ്മൽഗുരു-
വാത്മബോധം ദർശിപ്പോർക്കേകുവാൻകരുണയാ

തത്രസ്ഥസ്വസ്ഥാപിതപർണ്ണശാലാന്തരത്തിൽ
നിത്യതൃപ്തനായ് സമാധിസ്ഥനായ്മരുവുന്നു.

തൻതിരുവടിതന്റെ ചേവടിത്തളിർ രണ്ടു-
മന്തരംഗത്തിലോർത്തു കുമ്പിട്ടുകുപ്പിടുന്നേൻ.

തൽപാദദാസന്മാരാമാചാര്യദ്വയത്തെയു-
മല്പജ്ഞനിവൻ ഭക്ത്യാ കൈവണങ്ങിയശേഷം

ആദിശ്രീഗുരുവരുളിച്ചെയ്ത ദിവ്യങ്ങളാം
വേദാന്തസാരങ്ങളെസ്സംക്ഷേപിച്ചോതീടുന്നേൻ."

ഈ കൃതികളുടെ പ്രണേതൃത്വത്തിന്റെ സത്യാവസ്ഥയെപ്പറ്റി തൽകാലം ഒന്നും പറവാൻ നിവൃത്തിയില്ല.

പരാപരഗുരു

പരാപരഗുരുവിന്റെ കൃതിയാണെന്നുള്ള പ്രസ്താവനയോടുകൂടി 'ആത്മബോധം' എന്ന പേരിൽ കിളിപ്പാട്ടുരീതിയിലുള്ള ഒരു ഭാഷാഗാനം രാമചന്ദ്രമേനോൻ പരിഷത്ത്രൈമാസികം പതിനൊന്നാം പുസ്തകത്തിൽ പ്രസിദ്ധീകരിച്ചിട്ടുണ്ട്. അതു ശങ്കരാചാര്യരുടെ ആത്മബോധമെന്ന വേദാന്തഗ്രന്ഥത്തിന്റെ ഭാഷാനുവാദമാണ്. ആ കൃതിയെ പരാപരഗുരുവിൽ ആരോപിക്കുന്നതിനു യാതൊരു തെളിവും അദ്ദേഹം കാണിച്ചിട്ടില്ല. അതിൽനിന്നു മാതൃകയായി ചിലവരികൾ ഉദ്ധരിക്കാം:

"ഭുവനപ്രസിദ്ധമാമാത്മബോധഗ്രന്ഥത്തെ
നവകേരളഭാഷാഗാനമാക്കുവാനായി
ശിവനേ, ഭവനേ, ശങ്കരനേ, ഹരനേ, നീ-
യിവനെക്കടാക്ഷിപ്പാൻ തൃക്കഴൽ കുപ്പിടുന്നേൻ.

വൻതപം ചെയ്തുകൊണ്ടു താപമൊക്കവേ നീക്കി-
ശ്ശാന്തരായേറ്റം രാഗദ്വേഷാദിരഹിതരായ്
സന്തതം മോക്ഷകാമന്മാരായോർക്കുള്ളതാണീ-
സ്സന്തതാനന്ദമേകുമാത്മബോധമാം ഗ്രന്ഥം.

അന്യസാധനങ്ങളെക്കാളും മോക്ഷാർത്ഥികൾക്കു
ധന്യസാധനം ബോധമെന്നതൊന്നത്രേ നൂനം.
വീതിഹോത്രനെന്നിയേ പചിക്കാവതല്ലൊന്നും
സാധിക്കയില്ല ജ്ഞാനംകൂടാതെ മോക്ഷമാർക്കും.

കർമ്മകാണ്ഡപ്രോക്തങ്ങളായ് വിവിധങ്ങളായ

കർമ്മങ്ങൾ വിരോധിച്ചിട്ടുള്ളവയല്ലെന്നാലും
അവിദ്യാനിവർത്തനം കർമ്മകാണ്ഡോക്തക്രിയാ-
പ്രവൃത്തന്നൊരിക്കലുമുണ്ടാകയില്ലാ ദൃഢം."

ഗോപാലനെഴുത്തച്ഛൻ

ഗോപാലനെഴുത്തച്ഛനെയാണ് വലിയ കോപ്പസ്വാമികളെന്നു പറയുന്നതു് എന്നും അദ്ദേഹം തുഞ്ചത്തെഴുത്തച്ഛനേക്കാൾ വയോധികനായിരുന്നു എന്നും അദ്ദേഹത്തിനു മുൻപുതന്നെ അന്തരിച്ചു എന്നും ചിലർ അഭിപ്രായപ്പെടുന്നു. അതു ശരിയാണെങ്കിൽ സൂര്യനാരായണനെഴുത്തച്ഛന്റെ മരണാനന്തരം അദ്ദേഹം ഗുരുമഠത്തിന്റെ ആധിപത്യം സ്വീകരിച്ചു എന്നുള്ള ഐതിഹ്യത്തിന് ഉപപത്തിയില്ലാതെവരുന്നു. പരമാർത്ഥം ആർക്കും അറിവില്ല. ചെറിയ കോപ്പസ്വാമികളുടെ വകയായ ചില ഗ്രന്ഥങ്ങളിൽ രാമാനന്ദൻ, കരുണാകരൻ, സൂര്യനാരായണൻ, ദേവൻ എന്നീ നാലു ഗുരുക്കന്മാരെപ്പറ്റിയേ വന്ദിച്ചുകാണുന്നുള്ളുവത്രേ. ആ കോപ്പസ്വാമി അന്തരിച്ചതു് 985-ലുമാണ്. അങ്ങനെയാണെങ്കിൽ ചെറിയ കോപ്പസ്വാമിതന്നെയായിരിക്കുമോ ഗോപാലനെഴുത്തച്ഛൻ? അദ്ദേഹത്തിന്റെ കാലാനന്തരമായിരിക്കുമോ 'വന്ദേഹം ഗുരുസമ്പ്രദായം' എന്ന ശ്ലോകത്തിന്റെ ആവിർഭാവം? ആ ശ്ലോകം എഴുവത്തു രാമച്ചപ്പണ്ടാരം എന്നൊരാളുടെ കൃതിയാണെന്നും ചെറിയ കോപ്പസ്വാമിയുടെ ശിഷ്യനായ അദ്ദേഹം 1007-ആണ്ടാണ് മരിച്ചതെന്നും രാമചന്ദ്രമേനോൻ പറയുന്നു. ആ പ്രസ്താവന ശരിയാണെങ്കിൽ വലിയ കോപ്പസ്വാമിയെ 'വന്ദേഹം' എന്ന ശ്ലോകത്തിൽ സ്മരിച്ചിട്ടില്ലെന്നും ചെറിയ കോപ്പസ്വാമിയെയാണ് 'ഗോപാലശ്രീമൽഗുരും' എന്ന പദംകൊണ്ടു രാമച്ചപ്പണ്ടാരം നിർദ്ദേശിച്ചിരിക്കുന്നതെന്നും നിർണ്ണയിക്കാം. അപ്പോൾ ഗോപാലനെഴുത്തച്ഛന്റെ കാലം ക്രി. പി. പത്താം ശതകത്തിലാണെന്നു സിദ്ധിക്കുന്നു. എന്നാൽ ചെറിയ കോപ്പസ്വാമി എന്നു പറയുന്നതു പതിനൊന്നാം ശതകത്തിൽ ജീവിച്ചിരുന്ന ഭീമത്തു കോപ്പമേനോനെയാണെന്നും പത്താം ശതകത്തിൽ കോപ്പസ്വാമി എന്ന പേരിൽ ഒരാൾ എഴുവത്തുവീട്ടിൽ ഉണ്ടായിരുന്നില്ലെന്നും പറയുന്നവരുണ്ട്. ഭീമത്തു കോപ്പമേനോൻ 1040-ൽ ഗുരുമഠം നവീകരിക്കുകയും 1085-ൽ മരിക്കുകയും ചെയ്തു. അദ്ദേഹവും എഴുവത്തുകുടുംബത്തിൽപ്പെട്ട ആൾതന്നെ. അതിനു മുൻപു 'ഗോപാലശ്രീമൽഗുരു' എന്ന പദത്താൽ നിർദ്ദിഷ്ടനായ ഒരു കോപ്പസ്വാമി ഉണ്ടായിരുന്നു എന്നും അതു് എഴുത്തച്ഛന്റെ സമകാലികനായ വലിയ കോപ്പസ്വാമിയല്ലെന്നും സിദ്ധമാണ്. അതുകൊണ്ടു പത്താം ശതകത്തിൽ കോപ്പസ്വാമിയെന്ന പേരിൽ മറ്റൊരാൾ ജീവിച്ചിരിക്കണമെന്നു വന്നുകൂടുന്നു.

ഗോപാലനെഴുത്തച്ഛന്റെ കൃതിയാണ് പാർവതീസ്വയംവരം കിളിപ്പാട്ടെന്നും ചിലർ പറയുന്നുണ്ടെങ്കിലും അതിനു തെളിവൊന്നുമില്ല. മച്ചാട്ടിളയതിന്റെ കൃതിയാണെന്നാണ് മറ്റു ചിലരുടെ പക്ഷം. മച്ചാട്ടിളയതു പത്താം ശതകത്തിൽ ജീവിച്ചിരുന്നു. ആരുടെ കൃതിയായാലും പാർവതീസ്വയംവരം പത്താം ശതകത്തിൽ വിരചിതമാണെന്ന് ഭാഷാരീതികൊണ്ടു വെളിവാകുന്നതിനാൽ അതിനെപ്പറ്റി അന്യത്ര പ്രസ്താവിച്ചുകൊള്ളാം. ഗോദവർമ്മരാജാവിന്റെ സ്കാന്ദപുരാണത്തെ മാത്രമേ ഇവിടെ പരാമർശിക്കുന്നുള്ളൂ.

സ്കാന്ദപുരാണം കിളിപ്പാട്ട്

മൂലം

എൺപത്തോരായിരത്തിലധികം ശ്ലോകങ്ങളുള്ള ഒരു മഹാപുരാണമാണ് സ്കാന്ദം. ഇതരപുരാണങ്ങളിൽ ഒന്നിനും ഇത്രമാത്രം ദൈർഘ്യമില്ല. കിളിപ്പാട്ടുകാരൻ ആശ്രയിച്ചിട്ടുള്ളത് ആ ഗ്രന്ഥമല്ല: അതിൽ ശങ്കരസംഹിതയെന്ന പന്ത്രണ്ടു ഖണ്ഡങ്ങളുള്ള ഒരു പുരാണം പില്ക്കാലങ്ങളിൻ ആരോ കൂട്ടിച്ചേർത്തിട്ടുണ്ട്. അതിലെ പ്രഥമഖണ്ഡത്തിനു ശിവരഹസ്യം എന്നു പേർ പറയുന്നു. അതിൽ ഉല്പത്തികാണ്ഡം, അസുരകാണ്ഡം, മഹേന്ദ്രകാണ്ഡം, യുദ്ധകാണ്ഡം, ദേവകാണ്ഡം, ദക്ഷകാണ്ഡം, ഉപദേശകാണ്ഡം എന്നിങ്ങനെ ഏഴു കാണ്ഡങ്ങൾ അടങ്ങിയിരിക്കുന്നു. ആദ്യത്തെ ആറു കാണ്ഡങ്ങൾ കാഞ്ചീപുരം കച്ചിയപ്പ ശിവാചാര്യരും ഏഴാമത്തെ കാണ്ഡം അദ്ദേഹത്തിന്റെ ശിഷ്യൻ കോനേരിയപ്പമുതലിയാരും ക്രി. പി. 1500-ആണ്ടിടയ്ക്കു തമിഴിൽ വിവർത്തനംചെയ്തു. കച്ചിയപ്പ ശിവാചാര്യരുടെ കാവ്യത്തിന്റെ പേർ (സ്കന്ദ) കന്തപുരാണം എന്നാകുന്നു. കിളിപ്പാട്ടുകാരൻ ശങ്കരസംഹിതയ്ക്കു പുറമേ കച്ചിയപ്പരുടെ കൃതിയേയും ഉപജീവിച്ചിട്ടുണ്ട്. അതു സംഭവകാണ്ഡം, ആസുരകാണ്ഡം, വീരമാഹേന്ദ്രകാണ്ഡം, യുദ്ധകാണ്ഡം, ദേവകാണ്ഡം എന്നിങ്ങനെ അഞ്ചു കാണ്ഡങ്ങളായി വിഭജിക്കപ്പെട്ടിരിക്കുന്നു. വീരമാഹേന്ദ്രകാണ്ഡത്തിനു തമിഴിൽ മാഹേന്ദ്രകാണ്ഡമെന്നുതന്നെയാണ് പേർ. ദക്ഷകാണ്ഡം രാമായണത്തിൽ ഉത്തരകാണ്ഡംപോലെ, പൂർവകഥാപ്രതിപാദകമായ ഒരു ഭാഗമാകയാലായിരിക്കണം അതു ഗ്രന്ഥകാരൻ വിട്ടിരിക്കുന്നത്. ഒന്നും മൂന്നും കാണ്ഡങ്ങൾ കേകയിലും രണ്ടും നാലും കാണ്ഡങ്ങൾ കാകളിയിലുമാണ് നിബന്ധിച്ചിരിക്കുന്നത്. കവിതന്റെ വന്ദനത്തിനു വിഷയമാക്കീട്ടുള്ളവരുടെ കൂട്ടത്തിൽ “വേദമുച്ചരിച്ചീടും ബ്രാഹ്മണശ്രേഷ്ഠന്മാരും മേദുരന്മാരായീടും മൽഗുരുനാഥന്മാരും”കൂടി ഉൾപ്പെടുന്നുണ്ട്. ആ ഗുരുനാഥന്മാർ ആരെന്ന് അറിയുന്നില്ല.

കവിതാരീതി

സ്കാന്ദപുരാണത്തിലെ കവിത അപകൃഷ്ടമാണ്. പ്രാചീനങ്ങളായ ശുകഗാനങ്ങളിൽ അതിനെക്കാൾ വിരസവും സ്ഖലിതജടിലവുമായ ഒരു കൃതി കണ്ടെത്തുവാൻ പ്രയാസമുണ്ടെന്നുപോലും പറയാം. മനോഹരമായ ശങ്കരസംഹിത അത്രമാത്രം വികൃതമായി ഭാഷയിൽ സംക്ഷേപിച്ച കവി അശേഷം അഭിനന്ദനീയനല്ല. പ്രസ്തുത പുരാണകഥ മറ്റാരും കിളിപ്പാട്ടായി രചിച്ചിട്ടില്ലെന്നുള്ളതല്ലാതെ അതിന്റെ നിലനില്പിന്നു വേറെ യാതൊരു കാരണവും ഞാൻ കാണുന്നില്ല. ‘കല്യ്യാണരൂപിയായ പാർവതി’, ‘കൃഷ്ണദ്വൈപായനെന്ന്’, ‘വൈയ്യാകരണാദികൾ പാഠം ചെയ്തു’, ‘കൃത്തിവാസൻ’, ‘രക്ഷിതാത്മൻ’ ഇങ്ങനെയുള്ള അപശബ്ദങ്ങൾ ഇതിൽനിന്ന് എത്ര വേണമെങ്കിലും പ്രദർശിപ്പിക്കുവാൻ കഴിയുന്നതാണ്. ‘വിരവിനൊടു’, ‘പരിചിനൊടു’ ‘ഇഹ’ മുതലായ നിരർത്ഥകപദങ്ങൾ എവിടെയും അനുവാചകന്മാർക്ക് ഉദ്വേഗജനകങ്ങളായി നഗ്നനർത്തനം ചെയ്യുന്നു. താഴെക്കാണുന്നവ ദേവകാണ്ഡത്തിലെ ചില വരികളാണ്:

> “വിരവിനൊടുമരികിൽ മരുവിന നിജസഹോദരൻ
> വീരബാഹുവിനെ നോക്കിയരുൾചെയ്തു.
> അമരരിപു വിരവിനൊടു വിമലതരപട്ടണേ-
> യൻപോടു ചെന്നു നീയൊന്നു ചെയ്തീടുക.
> അമരപരിവൃഢസുതനെ വിരവൊടു വരുത്തുക

അല്ലൽപൂണ്ടുള്ളോരു ദേവജനത്തെയും.
ഇഹ വചനമിതി സപദി നിജശിരസി കൈക്കൊണ്ടു
ഗാഢകുതുകം കടന്നുചെന്നാദരാൽ
വിരവിനൊടു ദിതിജപുരി കനിവിനൊടു പുക്കടൻ
വീരബാഹുജയന്താദികളെക്കണ്ടു.”

പോരേ? കവിയുടെ അക്ഷന്തവ്യമായ സാഹസത്തിനു് ഇതിൽ പരം എന്തു ലക്ഷ്യം വേണം? ഗോദവർമ്മാവിന്റെ ‘യശോരാശിത്വവും’ ‘ധീമത്ത്വവും’ കവിതയെ ആസ്പദീകരിച്ചല്ലെന്നുള്ളതു സിദ്ധമാണ്. അദ്ദേഹം സ്കാന്ദപുരാണം രചിച്ചിട്ടുള്ളതു മഞ്ജുഭാഷയിലുമല്ല. ഘുണാക്ഷരന്യായേന ഏതാനും ചില വരികൾ അങ്ങിങ്ങു് അസ്വാരസ്യം ഇല്ലാത്തവയായും ഇല്ലെന്നില്ല. അവയുടെ ഒരു മാതൃക അടിയിൽ ചേർക്കുന്നു. സുബ്രഹ്മണ്യന്റെ ബാലക്രീഡയാണ് പ്രമേയം.

“അങ്ങനെ കുറഞ്ഞൊന്നു ചെല്ലുന്ന കാലത്തിങ്കൽ
മംഗലശീലൻ ഗുഹൻ നടന്നു തുടങ്ങിനാൻ.
ഭംഗിയിൽ സോദരന്മാരായുള്ള വീരരുമാ-
യംഗങ്ങൾതന്നിൽ നല്ല ഭൂഷണങ്ങളും പൂണ്ടു,
അങ്ങോടിങ്ങോട്ടുമോടിക്കളിച്ചു തുടങ്ങിനാൻ
കിങ്ങിണി ശബ്ദിക്കയും സംഗീതം പാടുകയും,
മംഗലസ്ത്രീകളുടെ മടിയിൽ ശയിക്കയും,
കിങ്ങിണി കഴിച്ചുടനെറിഞ്ഞു കളിക്കയും,
അംഗനാമൗലി ദേവി തിരഞ്ഞു നടക്കയു-
മങ്ങൊരു കോണിൽച്ചെന്നങ്ങൊളിഞ്ഞു വസിക്കയും,
ഗംഗാവല്ലഭൻതന്നെ സ്തുതിച്ചു നമിക്കയു-
മംഗജവൈരിയുടെ ഹൃദയം തെളികയും,
ചെന്നുടനൃഷഭത്തിൻമുകളിൽക്കരയേറി-
യുന്നതമായീടുന്ന കകുദം പിടിക്കയും,
പോന്നുടൻ ദുക്കു പൊത്തിത്തൊട്ടുടൻ ക്രീഡിക്കയും,
മന്ദിരങ്ങളിൽച്ചെന്നങ്ങൊളിച്ചു കളിക്കയും,
തരുക്കൾ തന്നിലേറിപ്പഫലങ്ങൾ പറിക്കയും,
സരസശീലൻ ഗുഹൻ സൂര്യലോകത്തു ചെന്നു
പരമാ ബന്ധിച്ചൊരു വാജികളഴിച്ചിട്ടു
പരിചിൽ നടക്കയെന്നുരച്ചു രസിക്കയും,
വിരയെപ്പോന്നുവന്നു ചന്ദ്രന്റെ രഥമേറി-
ക്കൈരവസുഹൃത്തിനെപ്പിടിച്ചു പുറത്താക്കി-
പ്പരമേശ്വരസുതൻ താൻ കൊണ്ടുനടക്കയും.”

നാഗാനന്ദം കിളിപ്പാട്ട്

കാലം

നാഗാനന്ദം കിളിപ്പാട്ട് എട്ടാം ശതകത്തിലേ ഒരു കൃതിയാണെന്നു് അതിലെ ഭാഷാശൈലിയിൽനിന്നു നിർണ്ണയിക്കാവുന്നതാണ്. എഴുത്തച്ഛന്റെ ഗാനങ്ങൾ കേരളത്തിൽ പ്രസരിച്ചുതുടങ്ങിയ കാലത്തായിരിക്കണം ആ കൃതിയുടെ നിർമ്മിതി.

'കാരുണ്യാലയനായ രാമനാമവും പാടി', 'ബാഷ്പപൂർണ്ണാക്ഷനായേ', 'മന്ദഹാസാനനം കണ്ടേ', 'വിദ്യാധരൻ കീർത്തികൾ', 'ദരിശിച്ച' ഇത്യാദി പ്രയോഗങ്ങൾ എഴുത്തച്ഛന്റെ കൃതികളിലെന്ന പോലെ അതിലും കാണുന്നു. ഉരസ്സ്, ശിരസ്സ്, വക്ഷസ്സ് എന്നീ പദങ്ങൾക്കു പകരം ഉരം, ശിരം, വക്ഷം എന്നീ പദങ്ങൾ ഘടിപ്പിക്കുവാൻ കവിക്കു വൈമനസ്യമില്ല. വിദ്യാധരനെ പലപ്പോഴും 'വിദ്യാധ്റ'നാക്കിയിരിക്കുന്നു. 'വിനതാസുതനെ' വിനതസുതനായും 'ഹുതവഹനെ' ഉതവഹനായും രൂപാന്തരപ്പെടുത്തുന്നു. 'സരഭസമൊടു', 'മേഘച്ഛന്നംകൂടാതെ', 'ജനകജനനിയെയും', 'ലതഗണം' തുടങ്ങിയ പ്രയോഗങ്ങൾ അനവധാനതാദ്യോതകങ്ങളായി അങ്ങിങ്ങു മുഴച്ചുനില്ക്കുന്നു. നാഗാനന്ദകാരന്റെ പൈങ്കിളിപ്പെണ്ണും അദ്ധ്യാത്മരാമായണത്തിന്റെ ആരംഭത്തിലെന്നപോലെ

"ശ്രീരാമ ജഗദഭിരാമ മാധവ ഹരേ,
ശ്രീരാമ നിശിചരനാശന നാരായണ,
ശ്രീരാമ സീതാമനോവല്ലഭ ജഗൽപതേ,
ശ്രീരാമ മമ ഹൃദിവാസിനേ നമോസ്തു തേ"

എന്നും മറ്റും രാമനാമം തന്നെയാണ് പാടിക്കൊണ്ടുവരുന്നത്. "വീരരായുരോപകാരികളായുള്ള ജനമാരെന്നാലവർകഥ ചൊല്ലണം മടിയാതെ" എന്നു കവി അപേക്ഷിക്കുകയും ശാരിക ആ അപേക്ഷയെ അംഗീകരിച്ചു നാഗാനന്ദനാടകത്തിലും മറ്റും പ്രസ്തുതനായ ജീമൂതവാഹനന്റെ ചരിതം ഗാനം ചെയ്യുകയും ചെയ്യുന്നു.

കവിയും കവിതയും

നാഗാനന്ദം കിളിപ്പാട്ടിന്റെ കർത്താവ് ആരെന്നറിയുന്നില്ല. "മേദിനീനിവാസികളായ ഭൂസുരഗണപാദപങ്കജം തൊഴുതീടിനേൻ ദിവാനിശം" എന്ന വാക്യത്തിൽ നിന്ന് അദ്ദേഹം ഒരു ബ്രാഹ്മണനല്ലെന്ന് അനുമാനിക്കാം. കവി ഹർഷദേവന്റെ നാഗാനന്ദം നാടകത്തെത്തന്നെയാണ് പ്രധാനമായി അവലംബിക്കുന്നതെങ്കിലും ദയാവീരരസം വികസിതാവസ്ഥയെ പ്രാപിക്കുന്ന ആ നാടകത്തിലെ നാലും അഞ്ചും അങ്കങ്ങളിലെ കഥാഭാഗത്തെയാണ് വിസ്തരിക്കുന്നത്. ദൃശ്യകാവ്യത്തെ ശ്രാവ്യകാവ്യമായി വിവർത്തനം ചെയ്യുമ്പോൾ വേണ്ടിവരുന്ന വ്യതിയാനങ്ങളും, ആവശ്യവും ഔചിത്യവും അനുസരിച്ച്, വരുത്തുവാൻ അദ്ദേഹം യത്നിച്ചിട്ടുണ്ട്. കവിത വളരെ ആകർഷകമല്ലെങ്കിലും അപലപനീയമാണെന്നു പറവാനില്ല. നാഗാനന്ദം നാലു പാദങ്ങളായി വിഭക്തമായിരിക്കുന്നു. ഒന്നും നാലും പാദങ്ങൾ കേകയിലും രണ്ടും മൂന്നും പാദങ്ങൽ യഥാക്രമം കാകളിയിലും കളകാഞ്ചിയിലുമാണ് നിബന്ധിച്ചിരിക്കുന്നത്. ഒരു ഭാഗം ചുവടേ ചേർക്കുന്നു. വധ്യശിലയിൽ ജീമൂതവാഹനൻ കിടക്കുന്നതു കണ്ട ഗരുഡന്റെ വിചാരമാണ് പ്രതിപാദ്യം.

"അരുണസഹജനുമഥ ശിലാതലേ നോക്കിനാ-
നാർത്തിയൊഴിഞ്ഞു കിടപ്പതാരെന്തിദം?

അരുതരുതിതുരഗകുലമതിലൊരുവനല്ലിവ-
നാഹാരമിന്നു വേണ്ടായെന്നു താർക്ഷ്യനും

വ്യഥയൊടവനതിഝടിതി മലമുകളമർന്നുടൻ
വ്യാകുലമോടേ നിനച്ചാൻ പലതരം.

മമ ചിറകിലിളകുമൊരു പവനബലമേല്ക്കവേ

മാഴ്കിക്കരഞ്ഞരണ്ടോടുമഹിഗണം.

ഇവനൊരുവനതികഠിനഹൃദയനിതി നിർണ്ണയ-
മില്ല ഭുജംഗന്മാർക്കിത്ര ധൈര്യം ദൃഢം.

മരണഭയമിവനു നഹി; കിമിദമിതി വിസ്മയം,
മറ്റൊരു ജാതികൾ വന്നുമരിക്കുമോ?

അഹികളിലുമതികഠിനഹൃദയർ ചിലരുണ്ടവ-
രല്ലാതൊരുവൻ വരാ മരിച്ചീടുവാൻ.

വിഹഗപതി വിവിധമിവ പലതുമഥ ചിന്തിച്ചു
വിശ്രാന്തകോപേന താണടുത്തീടിനാൻ.

ചലനമവനതുപൊഴുതുമില്ല കാൺമാനെന്നു
ശങ്കിച്ചു താർക്ഷ്യനുപരി പൊങ്ങീടിനാൻ.

പതഗപരിവൃഢനുമഥ മലമുകളമർന്നുടൻ
പാരം വിശന്നു ദാഹിച്ചു പൊറായ്കയാൽ

മരണമതു വരുവതിനു കരുതിയൊരുവൻ വന്നാൽ
മാറ്റലരെപ്പോലെ കൊല്ലുകെന്നതേയുള്ളു.

ഇതി കരുതി ഗരുഡനഥ താണു മൂന്നാമതു-
മിച്ഛയാ വധ്യശിലായാമിറങ്ങിനാൻ...”

കൃഷ്ണലീല പാട്ട്

കൃഷ്ണലീലയും കിളിപ്പാട്ടുരീതിയിൽ വിരചിതമായ കൃതിയാകുന്നു. പക്ഷേ കിളിയെക്കൊണ്ടല്ല കഥ പറയിക്കുന്നത്. രാസക്രീഡയാണ് പ്രതിപാദ്യം. ആകെ നാലു പാദങ്ങളുള്ളതിൽ ദ്വിതീയപാദം മാത്രം കാകളിയിലും ഇതരപാദങ്ങളെല്ലാം കേകയിലും നിബന്ധിച്ചിരിക്കുന്നു. പ്രഥമപാദത്തിൽ

“മരതകസ്തംഭത്തിനും കരിവരതുമ്പിക്കൈയ്ക്കും
കുറവേകും തിരുത്തുടയെപ്പോഴും കാണാകേണം
വരചെപ്പുമുരയൊപ്പാനരിമപ്പെട്ടടികുപ്പി-
ച്ചരുളുമാ മുഴങ്ങഴലെപ്പോഴും കാണാകേണം.”

എന്നു കേകയുടെ പ്രകാരാന്തരമെന്നപോലെ ‘കല്യാണി കളവാണി’ എന്ന മട്ടിൽ പാടാവുന്ന ഒരു വൃത്തത്തിൽ എട്ടു വരികൾ കവി ഘടിപ്പിച്ചിട്ടുണ്ട്. കൃഷ്ണലീലയുടെ പ്രണേതാവിനെപ്പറ്റി ഒരറിവും കിട്ടുന്നില്ല. ശ്രീമൽഭാഗവതത്തെത്തന്നെയാണ് അദ്ദേഹം പ്രായേണ അനുകരിച്ചിരിക്കുന്നത്. അദ്ദേഹത്തിന്റെ ജീവിതകാലം എട്ടാം ശതവർഷമാണെന്നും ‘നഞ്ചു,’ ‘മഘാ,’ ‘മാതർ,’ ‘അച്ചച്ചോ,’ ‘പട്ടാങ്ങം,’ ‘വാർതകം’ മുതലായ പദങ്ങൾ സൂചിപ്പിക്കുന്നതായി കരുതാം. കവിതയിൽ പറയത്തക്ക രചനാനിഷ്കർഷയൊന്നും കവി പ്രദർശിപ്പിച്ചിട്ടില്ലെങ്കിലും അതിന് അകൃത്രിമമായ കോമളത ഒരു വിശേഷഗുണമായി പ്രകാശിക്കുന്നു. ദ്വിതീയാക്ഷരപ്രാസത്തിൽ സാർവ്വത്രികമായ ദീക്ഷയില്ല. രണ്ടു ഭാഗങ്ങൾ ഉദ്ധരിക്കാം:

“വന്നാരുടനുടൻ പാട്ടു കേട്ടു ഗോപ-
സുന്ദരിമാരുമാ വൃന്ദാവനംതന്നിൽ
തങ്ങടെയുറ്റോരുടയോരറിയാതെ
തങ്ങളിൽത്തങ്ങളിലാരുമറിയാതെ
പെറ്റമ്മയച്ഛനവരുമറിയാതെ
ഉറ്റവരൊട്ടു തടഞ്ഞതും കേളാതെ
കുറ്റമതിനുണ്ടെന്നമ്മചൊൽകേളാതെ
രാത്രിയിൽപ്പേടിയാമെന്നതറിയാതെ
പോയ്ച്ചെന്നു ഗോപിമാർ നന്ദകുമാരനെ-
ച്ചേർച്ചയിൽക്കൈക്കൂപ്പിനിന്നാർ ചുഴലവേ,
മട്ടലർബാണനുടനുടനെയ്തിട്ടും
കൂർത്തുമൂർത്തുള്ള ശരങ്ങൾ തറച്ചവർ
ആർത്തിതളർത്തണിമാർവിലണച്ചയ്യോ
കാത്തുകൊള്ളേണമെന്നാശ്രയിച്ചീടിനാർ.’

“പൂഞ്ചായലഴിഞ്ഞു പൂമാലകൾ പൊഴിയവേ,
താമരയിതൾ വെല്ലം മിഴികൾ മലരവേ,
തഞ്ചത്തിലുതിരും പുഞ്ചിരികൾ ചിതറവേ,
കഞ്ജത്തെ വെല്ലും തിരുമുഖങ്ങൾ തെളിയവേ,
ഭംഗിയിലുടൻ തിരുക്കരങ്ങളിളകവേ,
മധുരതരം തരിവളകൾ കിലുങ്ങവേ,
അണിമെയ്യുലഞ്ഞു പോർമുലകൾ കുലുങ്ങവേ,
മിന്നൽപോൽ മിന്നും കൊടിനടുവതുലയവേ,
പൊന്മണിയുടഞ്ഞാണുമിടഞ്ഞുപൊടിയവേ,
പൊന്നെഴുത്തുടയാടപ്പൊൻനിറം മിന്നീടവേ,
താഴ്ചയിൽക്കളിച്ചുടൻ കാൽച്ചുവടെടുക്കവേ,
മുഗ്ദ്ധഭാവത്തെക്കണ്ടു സിദ്ധന്മാർ വണങ്ങവേ,
ഭക്തന്മാരിതു കണ്ടു നൃത്തങ്ങൾ തുടങ്ങവേ,
വിസ്മയംപൂണ്ടു വിശ്വമൊക്കെയും സുഖിക്കവേ,
ഈവണ്ണം പലപല കാലങ്ങൾ കളിച്ചിതു
കാർവർണ്ണൻതാനും ഗോപസുന്ദരിമാരുംകൂടെ
നിത്യവും പൂർണ്ണചന്ദ്രൻതന്നേ പോന്നുദിച്ചുവോ?
രാത്രികളൊക്കെയതുകൊണ്ടേറെ വിളങ്ങീതു!”

രാമാശ്വമേധം കിളിപ്പാട്ട്

കാലം

രാമാശ്വമേധം കൊല്ലം 806-ൽ പകർത്തിയെഴുതിയ ഒരു താളിയോലഗ്രന്ഥം കണ്ടുകിട്ടീട്ടുള്ളതുകൊണ്ട് ആ കൃതിയുടെ കാലം എട്ടാം ശതകമാണെന്നു നിർണ്ണയിക്കാം. ‘ആർകലി,’ ‘ഉള്ളിലേ പുലമ്പീടണം,’ ‘അങ്കി.’ (അഗ്നി) ‘യാത്രാക്കി,’ ‘മയ്യേൽമിഴി,’ ‘പുകണ്ണു,’ ‘വാട’ (മണം) തുടങ്ങിയ പദങ്ങളുടെ പ്രയോഗം ആ നിർണ്ണയത്തിന് ഉപോൽബലകമായുമിരിക്കുന്നു. കവി ആരെന്നറിയുന്നില്ല. ഭക്തനും വിരക്തനും വ്യുൽപന്നനും സഹൃദയനുമാണ് അദ്ദേഹമെന്നു തീർച്ചയായി പറയാം. കവിത ഹൃ

ദ്യമായിട്ടുണ്ട്. കേകകൊണ്ടുമാത്രമേ അദ്ദേഹം ആദ്യന്തം കൈകാര്യം ചെയ്തിട്ടുള്ളു.

“മുട്ടാതെയീശ്വരസേവ ചെയ്തീടുവോ-
ർക്കെട്ടുപേരുണ്ടു വിരോധികളായിട്ടു:
ദുഷ്ടനാം മന്മഥനഗ്രേസരനതിൽ,
കിട്ടും ധനമെന്നൊരാശ രണ്ടാമതും,
നഷ്ടമാമെന്നൊരു പേടി മൂന്നാമതും,
കഷ്ടമായുള്ളൊരു നിദ്ര നാലാമതും,
ഒട്ടും പൊറാത പൈദാഹമഞ്ചാമതു,-
മിഷ്ടവിയോഗാദിപീഡയാറാമതും,
തുഷ്ടിയില്ലായ്മയേഴാമ, തറിക നീ-
യെട്ടാമതായതഹംഭാവമെന്നിവ-
രെട്ടുപേരുംകൂടി ദേഹിനാം ജീവന-
മെട്ടായ്പ്പകുത്തുകൊണ്ടീടുന്നിതു ബലാൽ.”

ആ എട്ടു ദോഷങ്ങളും തന്നെ ബാധിച്ചിട്ടില്ലെന്നും അതിനാൽ ‘നാരായണന്റെ കഥ’ കേൾക്കുവാൻ താൻ അധികാരിയാണെന്നും കവി കിളിയോടു പറയുന്നു.

“താർമകൾ തന്റെ മനോഹരമായുള്ള
പോർമുലമൊട്ടിലിഴുകുന്ന കുങ്കുമം
മാർവിടത്തിങ്കലണിയുന്ന ദൈവവും
പൂർവജന്മത്തെ മറന്നു മായാംബുധൌ
സാർവഭൌമത്വേന വീണുനിന്നിട്ടങ്ങു
ചാർവംഗമാർന്ന പൈതങ്ങളെക്കണ്ടിട്ടു
കാർമുകിൽകൊണ്ടലം മൂടിക്കിടക്കുന്ന
വാർതിങ്കൾപോലെ മയങ്ങി മുഖാംബുജം;
ആർകലിയിൽച്ചിറ കെട്ടിക്കടന്നിട്ടു
പോർചെയ്തു രാവണനെക്കൊന്ന വീര്യവും
വേർപെട്ടു ചെറ്റു വിഷാദിച്ചു രാഘവൻ
വേദനയോടു നിന്നീടിനാനക്ഷണം.”

എന്ന വരികളും, കുശലവന്മാരുടെ രാമായണഗാനത്തെ വർണ്ണിക്കുന്ന

“പാടിത്തുടങ്ങിനാരക്കഥാസാരത്തെ-
യാടിത്തുടങ്ങി ശിരസ്സുകളേവർക്കും,
കൂടിത്തുടങ്ങി കരംകൊണ്ടു മേളവും,
മൂടീതു നല്ലപേർക്കുള്ളിലേ വേദന”

ഇത്യാദിഭാഗവും, സഹൃദയഹൃദയങ്ങളെ ആവർജ്ജിക്കുന്നു. സീതയെ കൊണ്ടുപോകുവാൻ പ്രത്യക്ഷീഭവിക്കുന്ന ഭൂമിദേവിയുടെ വർണ്ണനം ഏറ്റവും രമണീയമായിരിക്കുന്നു:

“എട്ടു ദിക്കും മുഴങ്ങീടുമാറങ്ങിനെ
പൊട്ടിപ്പിളർന്നുകാണായി മഹീതലം.
പൊൻചിലമ്പൊച്ച കേൾക്കായി ഗുഹാന്തരേ

പിച്ചകപ്പൂവിന്റെ വാട പൊങ്ങീ തദാ.
. . . .
ആദിത്യകോടികളൊന്നിച്ചുദിച്ചപോ-
ലായതമായൊരു തേജസ്സു കാണായി.
ആയതു പിന്നെ ക്രമത്താൽ വളർന്നുട-
നാഖണ്ഡലൻതന്റെ കോദണ്ഡമെന്നപോ-
ലാകാശമാർഗ്ഗത്തിൽ വിസ്തരിച്ചീടുന്നു.
ആയിരത്തെട്ടു തലയുള്ള പാമ്പിന്റെ-
യാദിമൂർദ്ധാവിന്റെ മധ്യഭാഗത്തിങ്ക-
ലായതമായോരു സിംഹാസനത്തിങ്ക-
ലാനന്ദമുൾക്കൊണ്ടിരുന്നരുളീടവേ,
ആധാരശക്തിസ്വരൂപയാം ഭൂമിതാ-
നാകുലമെന്നിയുദിച്ചുയർന്നീടിനാൾ.
ആലോകനാമൃതം പെയ്തുപെയ്തമ്പിനാ-
ലാരാൽ വണങ്ങിനിന്നീടും മുനികൾത-
ന്നാലസ്യമെല്ലാമൊഴിക്കുമാറങ്ങനെ,
ചന്ദ്രികാഭംഗിതേടീടും മനോഹര-
മന്ദസ്മിതം തൂകി മൂടുന്നു ലോകരെ.
ചന്ദ്രചൂഡന്റെ ജടാഭാരമധ്യത്തിൽ
മന്ദാകിനീജലം വീഴുന്നതുപോലെ
ഇന്ദ്രലോകത്തിങ്കൽനിന്നു തൽകാലത്തു
മന്ദാരപുഷ്പവൃന്ദം പൊഴിഞ്ഞീടുന്നു.
ആശ്ചര്യമന്നേരമുണ്ടായതോർക്കുമ്പോ-
ളായുസ്സു പോരാ വിരിഞ്ചനും ചൊല്ലുവാൻ.”

ഭാരതം സംക്ഷേപം കിളിപ്പാട്ട്, കവിയും കാലവും

ഈ കിളിപ്പാട്ടിന്റെ കർത്താവ് ഏറ്റുമാന്നൂർ ശിവന്റെ ഭക്തനാണെന്നും കൃതിയുടെ രചന അവസാനിച്ചത് 782-ആണ്ടു കന്നിമാസം 21-ആനുയാണെന്നുമുള്ളതിനു ഗ്രന്ഥത്തിൽത്തന്നെ തെളിവുണ്ട്.

“സപ്തമശതാബ്ദംതന്നുത്തരേ തൊണ്ണൂറ്റിന്മേ-
ലെത്തിന രണ്ടാംകൊല്ലം മേടച്ഛായാനന്ദനേ
വൃത്രശാസനഗുരു സായകാസനേ നില്ക്കും
മിത്രതയോടുംകൂടെക്കാവ്യരൗഹിണേയന്മാ-
രൊത്തു കന്നിയിലെത്തി സ്വർഭാനു കുംഭത്തിലും
സപ്തമേ ശിഖി തസ്മാലന്നുടൻ കുളീരത്തിൽ
പൃഥ്വീജൻ ഗുളികനും രാശീനാം മൂന്നാമതിൽ
തത്രൈവ സഹ കലാധീശനും നിലതകും
മിത്രസംക്രമകന്യാതന്നിലായിരുപത്തൊ-
ന്നുത്തമദിനംചേർന്ന ചിത്രഭാനുജവാരേ
. . . .
അത്ര ദേശികാജ്ഞയാ പൂരിച്ചേനതീവണ്ണം.”

എന്ന വരികൾ കാലത്തേയും

“ഉത്തമാധികമൃഗഗ്രാമം വാണരൻതന്റെ
ഭൃത്യനായിനിക്കാടമ്പിടിന വ്യാഘ്രൻതന്റെ
. . . . യണേ ശ്രീരാമാദികളുടെ
സ്വർഗ്ഗാരോഹണം പാട്ടായ് നിർമ്മിച്ചേൻ കർമ്മവശാൽ.
അർത്ഥശബ്ദങ്ങളനുഭൂതങ്ങൾ പദങ്ങളും
തത്ര നേരല്ലെങ്കിലും പാരിടേ മഹാജനം
ഭക്തിമാനഗതിയെന്നുള്ള വാത്സല്യംകൊണ്ടു
ഭർത്സിച്ചീലവനത്രേയാവുതെന്നരുചെയ്യാർ.
സത്തുക്കളേയും നമസ്കൃത്യ മോഹത്തെക്കൊണ്ടു
ബുദ്ധിമാനല്ലാത ഞാനോരാതെ രണ്ടാമതും
ഭദ്രനാം പരശ്വധരാമനെ വന്ദിപ്പാനായ്
വിസ്തരം കുറച്ചോരു കാർത്തവീര്യൻ തന്നുടെ
വൃത്താന്തേ ചില കഥ ബന്ധിച്ചു പാട്ടായ് ചെയ്തേ-
നത്രയല്ലയന്ധൻ പിന്നും കൃഷ്ണന്റെ ചരിത്രത്തി-
ലെത്തിച്ചേനുടൻ ചിത്തമേതുമൊന്നറിയാതെ.
സത്തുക്കളാലും പുകഴെത്താത കഥകളെ
വിസ്തരിക്കാമോ നിരൂപിച്ചാലങ്ങസാരന്ന്?
ഹ്രസ്വമാം കുടത്തിങ്കലെപ്പേരും കോരിക്കൊള്ളാം
സപ്തസാഗരജലമെന്നപോലതിമോഹാൽ
അത്യന്തം ഭഗവതി ചേരുന്ന കഥകളെ
വസ്തുതയറിയാതെ ചൊന്നാലും പിഴയില്ലെ-
ന്നർദ്ധിച്ചുമിടയിട്ടുമെത്തിച്ചേനൊരു പാട്ടായ്
ഭക്തിപ്രാബല്യം കൈക്കൊണ്ടിങ്ങനെ മൂന്നാമതും”

എന്ന വരികൾ കവിയേയും പരാമർശിക്കുന്നു. ‘ആയിനിക്കാടമ്പിന വ്യാഘ്രനും’ ഗ്രന്ഥകാരനും തമ്മിലുള്ള ബന്ധമെന്താണെന്ന് ആ ഭാഗത്തിൽ അല്പം ഏടു പൊടിവാകയാൽ അറിവാൻ നിവൃത്തിയില്ല. കവിയുടെ ആദ്യത്തെ കൃതി ശ്രീരാമസ്വർഗ്ഗാരോഹണവും രണ്ടാമത്തേതു പരശുരാമചരിതവുമാണെന്നു കാണുന്നു. മൂന്നാമത്തേതാണ് പ്രസ്തുതകൃതി. “കൃഷ്ണനെ സ്തുതിചെയ്‌വാൻതന്നെ മറ്റൊന്നു ചിന്തിച്ചല്ല ഞാനിചെയ്യതു്” എന്ന് അദ്ദേഹം ആ വിഷയത്തിൽ തന്റെ ഉദ്ദേശം വെളിപ്പെടുത്തുന്നു. ഭാഗവതം ആസ്തികോപാഖ്യാനത്തിനു ശേഷം ദശമസ്കന്ധത്തിന്റെ സാരസംക്ഷേപം ഉൾക്കൊള്ളിച്ചിട്ടുള്ളതു് ഇതിന് ഉപോൽബലകമായുമിരിക്കുന്നു.

കവിത

ഭാരതം പൗലോമം മുതല്ക്കുള്ള കഥ ഭീഷ്മോൽപത്തിവരെ തുടർന്നതിനുമേൽ ശേഷമുള്ള കഥ നാമമാത്രമായി സ്പർശിക്കുകയും ഭീഷ്മരുടെ രാജധർമ്മോപദേശത്തോടുകൂടി ഗ്രന്ഥം അവസാനിപ്പിക്കുകയും ചെയ്യുന്നു. കേക, കാകളി, അന്നനട എന്നീ വൃത്തങ്ങൾ പ്രയോഗിക്കുന്നുണ്ട്. കവിക്കു വാസനയില്ലെന്നു പറയാവുന്നതല്ല. അദ്ദേഹം ഒരു നല്ല വേദാന്തിയാണ്. പ്രാരംഭത്തിൽ വളരെ പ്രാസമുണ്ട്. ചില വരികൾ ഉദ്ധരിക്കാം.

“ജ്ഞാനപ്പൂമരത്തിന്മേൽ മോദമോടിരിക്കുമ്പോൾ

മൗനത്തോടൊരുമ്പെട്ട ശൗനകമുനിതാന-
ക്കാനനത്തിലൊരുയാഗം നേരുറ്റു ചെയ്യും കാലം
വാനത്തെപ്പെരുമാളും ദേവകളോടുകൂടെ
മാനിച്ചു യജ്ഞസൽകാരായ വന്നൊരുമ്പെട്ടു,
വാണിപ്പെൺമണാളാദിമൂവരും ദിക്കുകളെ-
പ്പാലിക്കും ജനങ്ങളും കിന്നരയക്ഷന്മാരും
ദാനത്തെക്കൊള്ളും നല്ല മാമുനിവിപ്രാദിയും,
വാനകത്തീന്നു നാനാജാതിയും ചേവകരും
ക്ഷോണിപാലരും വന്നുകൂടുന്നോരവസ്ഥയിൽ
. . .   .
കോണിൽക്കൈതൊഴുതിരുന്നൊരുങ്ങിപ്പൗരാണികൻ
ചോദിച്ചാനിനി നമ്മാലെന്തു വേണ്ടുവതെന്ന്.
തേനൊത്ത വാചാ മുനി ശൗനകനരുളിനാൻ
ചേലൊത്ത മഹാകഥാജാലത്തിലൊരു ലേശം
ചാലെച്ചൊല്ലെന്നിങ്ങനെ ചിന്തിച്ചു പുനരപ്പോൾ
ചാരത്തു പരാശരസൂനുനാ പുരാ കൃതം
സാരത്വമുടൻ ചേരും നിർമ്മലമിതിഹാസം
മുന്നിട്ടോരോരോ കഥ ചൊല്ലിനാൾ മലന്തത്ത"

നൈമിശാരണ്യത്തിൽനിന്നു വരുന്ന ഒരു 'മാണിക്കമലന്തത്ത'യെക്കൊണ്ടാണ് കഥ പറയിക്കുന്നത്. അവസാനത്തിൽ കവി മഹാഭാരതത്തെക്കുറിച്ചു പലതും പ്രസ്താവിച്ചതിനുമേൽ ഇങ്ങനെ പറയുന്നു:

"മന്ദനാമഹമിതു ചൊല്ലിയതല്ലായ്കിലോ
സുന്ദരമെന്നുതന്നെ ചൊല്ലേണമെല്ലാപേരും.
ജ്ഞാനമില്ലാതവരു മാണിക്യമണിക്കല്ലു
നൂനം താൻ കൊണ്ടുവന്നതെന്നപോൽക്കുറ്റംചൊല്ലും.
സൽകഥ പുനരിതെന്നാകിലുമറിയാത്തോർ
സത്തുക്കളല്ലാതവർ ചൊല്ലുമ്പോൾക്കുറ ചൊല്ലും.
പക്ഷമില്ലാത ജനം ഭർത്സിക്കിലതിനേതും
ദുഃഖിയായ്കെന്നിങ്ങനെ ചൊല്ലുവോരറിവുള്ളോർ.
കസ്തൂരി മുഴുവൻ പൂചീടുന്ന ശരീരത്തി-
ലെത്തീടും പ്രാണജലമിച്ഛിക്കും മക്ഷിക്കൂട്ടം.
അർത്ഥശബ്ദങ്ങളിലുമെന്നപോലൊരു കുറ-
വെത്തുന്നതന്വേഷിക്കുമെത്രയും പിശുനന്മാർ.
എന്നതിങ്ങനെ ചൊല്ലി ദുശ്ശങ്ക കെടുത്തീടു-
മെന്നുടെ ഗുരുകടാക്ഷത്തിനാൽ മഹാജനം.
അത്ഭുതമയമിതു പഠിക്കവല്ലും നൂണാ-
മപ്പുരുഹൂതാലയം പുക്കുകൊണ്ടനുദിനം
അപ്സരസ്ത്രീകളോടു ഭോഗിച്ചു പാടിയാടി-
ക്കല്പവൃക്ഷത്തിൻ നറുപൂമാലകളും ചാർത്തി
കല്പാന്തകാലം പലവാനന്ദിച്ചിരുന്നുപോയ്-
പ്പൊൽപ്പൂമാനിനീധവസായുജ്യം കൈവന്നീടും."

ശ്രീരാമസ്വർഗ്ഗാരോഹണം കിളിപ്പാട്ട്

ഭാരതസംക്ഷേപകാരന്റെ കൃതിയാണ് ഇതും. ഈ കിളിപ്പാട്ടും ഒരു മലന്തത്തയെക്കൊണ്ടാണ് കവി പാടിച്ചിരിക്കുന്നത്. രണ്ടു ഗാനങ്ങളിലേയും ശൈലി ഏകരൂപമായിരിക്കുന്നു. കാകളിയും കേകയുമാണ് കൈകാര്യം ചെയ്യുകാണുന്ന വൃത്തങ്ങൾ.

“വാരണത്തിൻമുകത്തോനെയും കാരണി-
യായ സരസ്വതിതന്നെയും കൈതൊഴു-
താദിഗുരുവരനേയും . . . . കൈതൊഴു-
താകവഴിഞ്ഞു പറഞ്ഞുതുടങ്ങിനാൾ.
ശ്രീരാമനായ ജഗൽത്തമ്പിരാൻ പുരാ-
സീതാമുഷം ദശഗ്രീവനെക്കൊന്നവൻ
നീതിചേർതമ്പിയെ വാഴിച്ചു ലങ്കയിൽ
ജീവാധിനാഥയെത്തീയോടു കൈക്കൊണ്ടു
പോയ്മുനിമാരും പെരുമ്പട ചൂഴവേ
ഭൂതി കലരും പുരമാമയോധ്യയിൽ
ഭൂപാലനായഭിഷേകമിയന്നു വാ-
ണ്ണാഭോഗമുൾക്കൊണ്ടു സീതയും താനുമായ്
നാനാസുഖമോടിരിക്കുന്ന കാലത്തു
മാമുനീനാം കുലം വന്നവരോടോരോ
ദിവ്യകഥകളെച്ചിന്തചെയ്തങ്ങനെ
തത്രാഭിഷേകസൽകാരികളാകിയ
മിത്രഭൂപാലകാൻ യാത്ര വിധിച്ചുടൻ”

എന്നിങ്ങനെ പോകുന്ന ഈ കിളിപ്പാട്ട് എഴുത്തച്ഛന്റേതല്ലെന്നു പറയേണ്ടതില്ലല്ലോ. ശ്രീരാമന്റെ വിലാപത്തിൽ നിന്ന് ഒരു ഭാഗംകൂടി ഉദ്ധരിക്കാം:

“അയ്യോ ഞാനനുജനെക്കൊല്വനോ കൊല്ലായ്വനോ?
പിൻതുണയെനിക്കിനിയാരുള്ളതനുജനേ?
വെന്തുരുകുന്നു മനം നിന്നെയോർത്തശേഷവും.
രാമലക്ഷ്മണന്മാരെന്നിങ്ങനെ ചെറിയന്നേ
നമ്മിലങ്ങിണങ്ങി ലോകങ്ങളിൽപ്പുകഴോടേ
വിദ്യകൾ പഠിച്ചനാളും പിരിഞ്ഞീല നമ്മിൽ
ഭംഗിയില്ലന്യനന്യം കൂടായ്കിലിരുവർക്കും.
ലോകത്തിന്നരിക്കനില്ലായ്കിലെന്തഴകുള്ള-
താനയ്ക്കു മദമലങ്കാരമെന്നതുപോലെ
മാനത്തിന്നുറതി വൻകാർമുകിൽ കണക്കേയും
താളത്തിന്നൊരു സ്വരമെന്നപോലെന്നേരവും
രാമനാമെനിക്കു നീ കൂടരികില്ലായ്കിലോ
താരണിതന്നിൽപ്പുകഴെന്തുള്ളതനുജനേ?”

പരശുരാമചരിതം കിളിപ്പാട്ടു കണ്ടുകിട്ടീട്ടില്ല.

ഏകാദശീമാഹാത്മ്യം കിളിപ്പാട്ട്

ഈ പാട്ട് നാലു പാദങ്ങളായി വിഭജിക്കപ്പെട്ടിരിക്കുന്നു. കേകതന്നെയാണ് ആദ്യന്തം വൃത്തം. എന്നാൽ വരിവണ്ട്, കുയിൽ, കിളി, അന്നം എന്നീ നാലു പക്ഷികളെക്കൊണ്ടു നാലുപാദങ്ങളിലേയും കഥ യഥാക്രമം പറയിക്കുന്നു എന്നൊരു വൈചിത്ര്യം പ്രസ്തുതകൃതിക്കുണ്ട്. “ഇന്നിയുമതിൻ ശേഷം കേൾപ്പാനാഗ്രഹമെങ്കിൽ പിന്നീടു വരും കുയിലോടു ചോദിച്ചുകൊൾക” എന്നു വരിവണ്ടും “ഇന്നിയുമതിൻശേഷം കേൾക്കണമെന്നാകിലോ പിന്നാലെ വരും കിളിയോടു ചോദിച്ചുകൊൾക” എന്നു കുയിലും, “ഇന്നിയുമതിൻശേഷം കേൾക്കണമെന്നാകിലോ ബാലപ്പെണ്ണന്നത്തോടു ചോദിക്ക” എന്നു കിളിയും പറഞ്ഞുപിരിയുകയും അന്നം കഥ സമാപിപ്പിക്കുകയും ചെയ്യുന്നു. ഇത്തരത്തിൽ ഒരു പരിപാടി ഇതരകവികളിൽ ആരും സ്വീകരിച്ചു കണ്ടിട്ടില്ല. “മുന്നമെന്നോടു വണ്ടു ചൊല്ലി നിന്നോടു കേൾപ്പാനെന്നവളുടെ സഖ്യമായതുമെവിടുന്ന്?” എന്നുള്ള ചോദ്യത്തിനു കുയിൽ, താൻ കാർത്തവീര്യന്റെ രാജ്യത്തിൽ താമസിക്കുന്ന കാലത്തു തന്റെ വാസഭൂമിയായ വനം അഗ്നിക്കിരയാകയാൽ അവിടെനിന്നു പറന്ന് അയോധ്യയിൽ ചെന്നുചേർന്നു എന്നും അവിടെ “സാരമായിരിപ്പോരു പൂങ്കാവിലിരുന്നു ഞാൻ മാനസം തെളിഞ്ഞാനന്ദത്തോടു ക്ഷുവുന്നേരം മാനിച്ചു വരിവണ്ടു നാദത്തെക്കേട്ടു വന്നാൾ ദീനത്തെക്കളഞ്ഞൊന്നിച്ചിരുന്നു പല കാലം, ഞാനുമിക്കഥകളെക്കേട്ടറിഞ്ഞവിടുന്ന്” എന്നു മറുപടി പറയുന്നു. താൻ രുഗ്മാംഗദ മഹാരാജാവിന്റെ പത്നിക്കു നട പഠിപ്പിച്ചു കുറേക്കാലം അയോധ്യയിൽ താമസിച്ചിരുന്നു എന്നും അന്നു മൂന്നാം പാദത്തിലെ കഥ പറഞ്ഞുകേൾപ്പിച്ച പൈങ്കിളി തന്റെ സഖിയായിരുന്നു എന്നും അവൾക്ക് അതു് ആഖ്യാനം ചെയ്തതു താനായിരുന്നു എന്നും അന്നവും പ്രസ്താവിക്കുന്നു. ‘വണ്ടുകൾ’, ‘കുയിൽ’, ‘കിളി’, ‘ഹംസജാതികളിവ’ എന്നും മറ്റും ആ പക്ഷികളെ കവി മറ്റു ഘട്ടങ്ങളിലും കടാക്ഷിക്കുന്നുണ്ട്. ഇതിവൃത്തം സുപ്രസിദ്ധമായ രുഗ്മാംഗദചരിതംതന്നെ.

കാലം

കവിയാരെന്നറിയുന്നില്ല. കാലം എട്ടാം ശതകം തന്നെയെന്നു ഭാഷാരീതിയിൽനിന്ന് ഊഹിക്കാം. താരണി(ധരണി) എന്ന (എന്നു പറഞ്ഞു്), എരിത്തരൻ (എരിച്ചഹരൻ), മടവയർ (സ്ത്രീകൾ), മുറ (മുറവിളി), തപ്പുതൽ (പിശക്) മുതലായ പദങ്ങളും പ്രയോഗങ്ങളും കാണ്മാനുണ്ട്. മനോശോകം, രുക്മാംഗമഹീപതി ഇത്യാദി സ്ഖലിതങ്ങളും ഇല്ലാതില്ല.

കവിത

കവിതയ്ക്കു പറയത്തക്ക ആസ്വാദ്യതയില്ലെങ്കിലും അവഹേളിക്കത്തക്കവിധത്തിലുള്ള അപകർഷവുമില്ല. ഏതാനും വരികൾ ചുവടെ ചേർക്കുന്നു:

> “ഭക്തനാം രുക്മാംഗദൻ ഭക്തിയും മുകുന്ദങ്കൽ
> ചേർത്തു മാനസേ വരും ശോകവുമടക്കീടും.
> ചൊല്ലൊല്ലോള്ളും ധർമ്മാംഗദൻ ശിരസ്സു മുറിപ്പാനായ്-
> ക്കല്പിച്ചനേരം മനോശോകമെന്തൊന്നു ചൊല്ലൂ!
> പാപമേ, അന്നു മുടിവായിതു ലോകമെല്ലാം
> താപമുൾക്കൊണ്ടു തൊഴിച്ചുലച്ചു മടവയർ.
> താപസന്മാർക്കും പാരം ഖേദമായ് നടകൊണ്ടു;
> താപമുൾക്കൊണ്ടു സൂര്യദേവനും മറയുന്നു;

മേഘസഞ്ചാരം തെളിവില്ലാതെ ചമഞ്ഞിതു;
അനിലൻതാനും പോയീതടങ്ങീതതുനേരം;
കോപമായിരുന്നോരു കാലനും കരയുന്നു;
സ്ഥാവരങ്ങളും വാടിക്കായ്കനി കൊഴിഞ്ഞുപോയ്;
മേദിനി കമ്പിതയായ്ച്ചമഞ്ഞു ഖേദംകൊണ്ടു.
ഇങ്ങനെയയോധ്യയിൽ മുറയായ്ച്ചമഞ്ഞിതു."

നാസാച്ഛേദം കിളിപ്പാട്ട്

ഇതു് ഒരു ചെറിയ കിളിപ്പാട്ടാണ്. കാലം 800-ആണ്ടോട് അടുത്തിരിക്കാനിടയുണ്ട്. പ്രണേതാവിനെപ്പറ്റി ഒന്നും അറിഞ്ഞുകൂടാ. കേക, അന്നനട ഈ രണ്ടു വൃത്തങ്ങളാണ് പ്രയോഗിച്ചിരിക്കുന്നതു്. ഏതാനും വരികൾ:

"പുരികുഴലഴിച്ചുടൻ തിരുകിയൊരു ഭാഷയിൽ-
പ്പുതുമലരണിഞ്ഞുടൻ തിറമൊടു ചമഞ്ഞവൾ,
കുറുനിരകൾ ചീകിയും പുരികമതിളക്കിയും
കയൽമിഴി മഴറ്റിയും തെളിവൊടു കടാക്ഷവും"

എന്നിങ്ങനെ മണികാഞ്ചിയെ അല്പം രൂപഭേദപ്പെടുത്തി ആ വൃത്തത്തിലും രചിച്ചിട്ടുണ്ട്. ശൂർപ്പണഖ ശ്രീരാമനെ അഭിസരിക്കുവാൻ ഉദ്യമിക്കുന്നതും ലക്ഷ്മണൻ അവളെ മൂക്കും മുലയും അരിഞ്ഞുവിടുന്നതുമാണ് ഇതിവൃത്തം. കവിത അപരിഷ്കൃതമെങ്കിലും അനാസ്വാദ്യമല്ല. ഒരു ഭാഗം ചുവടേ ചേർക്കുന്നു:

"വളർത്തിനാളുടൻ മലപോലെ ദേഹം
ജട ചിതറിയും പുരികം മിന്നിയും
നെടിയ മൂക്കുമത്തിറവിയ ദന്തം
വെളുവെളെപ്പല്ലും നെടിയൊരു നാവും
ഇടിവെട്ടുംപോലെ കുരലൊലികളും
കനത്ത കണ്ണുവുമുരത്ത കൈത്തലം,
മുലയിണ രണ്ടും മലതരം ചൊല്ലാം
കുടവയറുമത്തുടയിണകളും
കനത്ത കല്ലുകൾ ഞെരിക്കും പാദവും
മദിച്ചു വന്മരം പറിച്ചു രാക്ഷസി
കയർത്തു ലക്ഷ്മണനടുത്തു ചെന്നവൾ
ദുഷിച്ച നിന്നെ ഞാനെടുത്തുകൊണ്ടുപോയ് -
ക്കടിച്ചുതിന്മനെന്നടുത്തു രാക്ഷസി
തിരിച്ചനേരം കണ്ടെതിർത്തു രാമനു-
മെടുത്തു ബാണവും തൊടുത്തു മന്നവൻ
മുടിക്കൊല്ലായെന്നു തടുത്തു ജാനകി
വിധിയല്ലേ മുനിവരരറിയുമ്പോ-
ളൊരിക്കലും ഗുണം ഭവിക്കയില്ലറി.
അവസ്ഥ കേട്ടാറെയടങ്ങി രാഘവൻ
മറന്നു ജ്യേഷ്ഠനെന്നുറച്ചു ലക്ഷ്മണ-
നതിക്രമിച്ചു വന്നടുത്ത നിന്നുടെ

അഭിമാനക്ഷയം നടക്കണം നീളെ
മുറുക്കി വാളെടുത്തറിയാതെ ബാലൻ
നെടിയ മൂക്കുമമ്മുലയും കൈക്കൊണ്ട്
അറുത്തു ചോരകൾ കുടികുടിയെന്നാൻ.
അലറി രാക്ഷസിയലച്ചുവീഴുന്നു;
അവനിമാമലകളും കുലുങ്ങുന്നു;
മഹാദേവൻ മേവും മല കുലുങ്ങുന്നു;
മഹാമുനികൾതൻ തപസ്സു ചിന്നുന്നു;
ദിനകരനുമാ മതി മറക്കുന്നു;
മനുകുലവീരൻ മടിയിലന്നേരം
മധുമൊഴി സീത മയങ്ങിവീഴുന്നു."

പുത്രകാമേഷ്ടി കിളിപ്പാട്ട്

ഇതും അജ്ഞാതകർത്തൃകമായ ഒരു ചെറിയ കൃതിയാണ്. കവിതയ്ക്ക് എട്ടാം ശതകത്തോളം പഴക്കമുണ്ടെന്നു പറയാം. കവി ഒരു മലന്തത്തയെക്കൊണ്ടാണ് കഥ പറയിക്കുന്നത്. ഗ്രന്ഥം ഇങ്ങനെ ആരംഭിക്കുന്നു:

"കാനലിൽ നടന്നോരോ കായ്കനി തിന്നുതിന്നേ
എങ്ങുന്നു വരുന്നു നീ ചൊല്ലേണമൊന്നു[1] യിപ്പോൾ.
എന്നപ്പോൾ കിളിപ്പൈതലൊന്നുകൾ പറയുന്നു
വന്നു ഞാനയോധ്യയിൽനിന്നിതെന്നറിഞ്ഞാലും.

തത്ര വാഴ്ദശരഥമന്നവൻതനിക്കൊരു
പുത്രനില്ലാഞ്ഞു ഖേദമുൾക്കൊണ്ടു നൃപവരൻ
പുത്രകാമേഷ്ടിചെയ്തു മക്കൾ നാലുപേരുണ്ടായ്
ശക്തരായ് വളർന്നതു കണ്ടു ഞാൻ വരുന്നിപ്പോൾ.

എന്നപ്പോളെടുത്തവർ കൊടുത്തു വാഴപ്പഴം
പഞ്ചതാരയും തേനും നുകർന്നു ശുകപ്പൈതൽ
മന്ദമാരുതനുമേറ്റങ്ങനെയിരുന്നപ്പോൾ
ചോദിച്ചാരയോധ്യയിലുണ്ടായ വിശേഷങ്ങൾ

വൻപെഴും ദശരഥൻതന്നുടെയവസ്ഥയും,
സന്തതിയുണ്ടായതും മന്നവൻ ഗുണങ്ങളും
ചൊല്ലണം മലന്തത്തേയിന്നു നീയെന്നനേരം
സുന്ദരതരമൊഴി പറഞ്ഞുതുടങ്ങിനാൾ."

രാമായണം കിളിപ്പാട്ട്

ഇതും എട്ടാം ശതകം അവസാനത്തിലെ ഒരു കൃതിയാണെന്നാണ് കാണുന്നത്. ആദ്യന്തം കണ്ടുകിട്ടീട്ടില്ല. വ്യുൽപത്തികൊണ്ടുള്ള സംസ്കാരം കവിക്കു സിദ്ധിച്ചിട്ടില്ലെങ്കിലും കവിത സരസമാണ്. ഒരു ഭാഗം ചുവടേ പകർത്തുന്നു. രാവണൻ അശോ

[1] ഒന്നു=സത്യം.

കവനികയിൽച്ചെന്നു സീതാദേവിയെ അനുനയിപ്പിക്കുവാൻ ശ്രമിക്കുന്നതാണ് വിഷയം.

“ഞാൻ പണ്ടു തപസ്സുകൾ ചെയ്തതിൻ ഫലമല്ലോ
നീ മമ പ്രാണനാഥതന്നെയായതു പെണ്ണേ!
രാമനോ സുകൃതിയല്ലെന്നതോ അറിഞ്ഞാലും
നാട്ടുവാഴ്ചയും നീങ്ങിക്കാട്ടുവാഴ്കെന്നും വന്നു;

മാരത്തീക്കനല്ക്കട്ട മാറിലുമകപ്പെട്ടു;
മാരമാൽ പിണഞ്ഞിട്ടു താടിയും നീട്ടിയവൻ
കാനനം തന്നിൽ നടന്നീടുന്നു സഹിയാഞ്ഞു;
നിർമ്മലേ! നീ പിരിഞ്ഞുമൂലം ചത്തീടുമവൻ

നിന്നുടെ ഭാഗ്യമിതിന്നെന്നരികത്തായതു.
നീയിനിക്കുളിക്കയും പട്ടുകളുടുക്കയും
ഭക്ഷ്യഭോജ്യാദികളെയൊക്കനുഭവിക്കെന്നും
കല്പകപ്പൂമലർ മാലകളണികെന്നും
ദിവ്യനാമെന്റെ ചിത്തതാരനുസരിക്കെന്നും
എന്നതിനേതും മടിച്ചീടേണ്ട ഇനിയൊട്ടും
വല്ലഭേ!യെഴുന്നേറ്റു മെല്ലവേ നടന്നാലും.
പല്ലവപദം നോകയില്ല പൊന്മയം ഭൂമി;
കല്ലുകളില്ല മുള്ളില്ലരികിൽപ്പാറയില്ല.
കാട്ടുപൊയ്കയുമില്ല കാഞ്ചനമണിപ്പൊയ്ക-
ചാന്തണിമുലയാളേ! തേൻതൊഴും മൊഴിയാളേ!
ഞാൻ തളിർത്തൊത്തുപോലെ വന്നെടുക്കയോ ചൊല്ലു
നിൻമനസ്സഴിയായ്കിൽ നിർമ്മലേ! ചിതമല്ല;
അന്യോന്യമനുരാഗമില്ലെങ്കിൽ സുഖമില്ല;
അഞ്ചലർവാണനാണ ചഞ്ചലവിലോചനേ!
വെറ്റില തിന്നോ കുളിക്കുന്നെങ്കിൽച്ചൊല്ലു പെണ്ണേ!
വെറ്റതിന്നാലുമെങ്കിൽത്തൃക്കൈകൾ കാട്ടിയാലും
ദിവ്യകല്പകോത്ഭവമായ വെറ്റിലയിതു
കല്പകോത്ഭവം പഴക്കായിതു നോക്കിക്കണ്ടേ!”

പുനത്തിന്റെ “വിണ്ണോർകോനേതുമാകാ പുണരുവതിനവന്നോർക്കിലംഗേഷു നീളെക്കണ്ണല്ലോ വഹ്നിയോടുള്ളണവു മമനിനച്ചാൽ മരിച്ചെന്നി വേണ്ടാ” ഇത്യാദി ശൂർപ്പണഖാവാക്യം

“വിണ്ണവർകോനെക്കൊള്ളരുതൊട്ടുമേ
പെണ്ണുങ്ങൾക്കു പുണരുവാൻ വല്ലഭ!
കണ്ണുകൾകൊണ്ടു മൂടിക്കിടക്കുന്നു.
അഗ്നിയോടുള്ള ചുറ്റമെനിക്കിനി
നിശ്ചയം മരിച്ചെന്നി വേണ്ടാതാനും.
കാലനോടുള്ള ചുറ്റമെനിക്കിനി-
ക്കാലത്താം പക്ഷേ നീ തുണയില്ലെങ്കിൽ”

എന്നും മറ്റും ഈ കവി ഭംഗിയായി ഗാനരൂപത്തിൽ വിവർത്തനം ചെയ്തിരിക്കുന്നു.

നാസികേതുപുരാണം കിളിപ്പാട്ട്

ഈ കിളിപ്പാട്ടു കൊല്ലം എട്ടാം ശതകത്തിലോ ഒൻപതാം ശതകത്തിലോ രചിച്ചിട്ടുള്ളതാണ്. 'അറുന്നൂറായിരമാകും മുടിവേന്തരേയും - അത്ര നൂറായിരമാം പടബാന്ധവരേയും' എന്നും പാലമൂതനെപ്പോലെ 'ആലമൂതനേ (ഹാലം അമൂതായവനേ) ജയ' എന്നും മറ്റുമുള്ള വരികളിൽനിന്ന് ഈ വസ്തുത ഗ്രഹിക്കാം. കേകാവൃത്തംമാത്രമേ കവി ഉപയോഗിച്ചിട്ടുള്ളു. "പുത്ര ഉൽപത്തി എനിക്കുണ്ടാക്കിത്തരേണമേ" എന്നും മറ്റും രചനാ വൈകല്യമുള്ള വരികൾ ധാരാളമായി കാണ്മാനുണ്ട്.

നാസികേതു എന്ന പർവതത്തിൽ കീർത്തിഭംഗൻ എന്നൊരു മഹർഷി ഗുണവതി എന്ന തന്റെ ധർമ്മപത്നിയുമായി വസിക്കുമ്പോൾ അപുത്രത നിമിത്തം ദുഃഖിക്കുകയും അതിന്റെ ഉപശാന്തിക്കായി ശ്രീപരമേശ്വരനെ തപസ്സുചെയ്യുകയും ചെയ്തു. ആ ദേവന്റെ പ്രസാദംനിമിത്തം മഹർഷിക്കു പുത്രനുണ്ടാകുകയും നാസികേതു എന്ന പേരിൽ അദ്ദേഹം പ്രസിദ്ധനാകുകയും ചെയ്തു. ഒരു ദിവസം നാസികേതു മറ്റു ചില ഋഷികുമാരന്മാരുമായി വിഹരിക്കുകനിമിത്തം താൻ പിതാവിനു തേവാരത്തിനായി ഒരുക്കിക്കൊടുക്കേണ്ട പുഷ്പങ്ങൾ സമയത്തിനു കിട്ടാതെ ആ വൃദ്ധൻ വിഷമിച്ചു.

> "കാലത്തേ ചെയ്യാത്തോരു നിയമം കർമ്മമല്ല;
> കാലത്തേ തുടങ്ങാത്ത വ്രതവും വ്രതമല്ല;
> കാലത്തേ കഴിഞ്ഞവ ചെയ്തീടിലതിൻഫലം
> വെണ്ണീറ്റിലാജ്യം വീണപോലവേ നശിച്ചുപോം"

എന്ന് അദ്ദേഹം ധരിച്ചിരുന്നു. തന്നിമിത്തം മഹർഷി പുത്രൻ വന്നപ്പോൾ ധർമ്മാധർമ്മങ്ങൾ വേർതിരിച്ചറിവാൻ ശക്തിയില്ലാത്ത ആ കുമാരൻ "ഉടലോടു വേർപെട്ടു നരകത്തിലേക്കു പോയ്" ധർമ്മരാജാവിനോടു ശിഷ്യപ്പെട്ട് ആ വിഷയം ശരിക്കു പഠിച്ചുകൊണ്ടു വരണമെന്ന് അനുശാസിക്കുന്നു. പരകായപ്രവേശനാദിസിദ്ധികൾ സ്വാധീനമാക്കിയിരുന്ന പുത്രൻ അച്ഛന്റെ ആജ്ഞ അനുസരിച്ചു തന്റെ ശരീരത്തെ നാസികേതുപർവതത്തിലെ ഒരു ഗുഹയിൽ നിഗൂഢമായി നിക്ഷേപിച്ചും വച്ചു സൂക്ഷ്മശരീരമാത്രനായി യമലോകത്തേക്കു പോയി ആ ലോകം ചുറ്റിക്കാണുകയും ഗ്രാഹ്യങ്ങളായ തത്ത്വങ്ങൾ ഗ്രഹിക്കുകയും ചെയ്തു മടങ്ങിവന്നു സ്ഥൂലശരീരത്തിൽ പ്രവേശിച്ചു പിതാവിനെക്കണ്ടു നമസ്കരിച്ചു നടന്ന സംഭവങ്ങൾ ധരിപ്പിച്ചപ്പോൾ അദ്ദേഹം പ്രീതനായി. ധർമ്മപുത്രൻ ഭാരതയുദ്ധാനന്തരം ശ്രീകൃഷ്ണനോടു ധർമ്മാധർമ്മങ്ങളെപ്പറ്റി ചോദ്യംചെയ്തപ്പോൾ ശ്രീകൃഷ്ണൻ ആ ചക്രവർത്തിയെ പറഞ്ഞുകേൾപ്പിച്ച ഉപാഖ്യാനമാണത്രേ ഈ കഥ. ഈ കവിക്ക് ഇതു് എവിടെ നിന്നു കിട്ടി എന്നു മനസ്സിലാകുന്നില്ല. കഠോപനിഷത്തിൽ നചികേതസ്സ് യമലോകത്തുപോയി യമനെക്കണ്ടു വരംവാങ്ങി തിരിയെ വന്നതായി വർണ്ണിച്ചിട്ടുള്ള കഥ പ്രസിദ്ധമാണല്ലോ. അതിന്റെ ഒരു പ്രാകൃതമായ രൂപാന്തരമല്ലയോ നാസികേതുപുരാണത്തിലെ ഇതിവൃത്തമെന്നു ഞാൻ സംശയിക്കുന്നു. നരകവർണ്ണന നന്നായിട്ടുണ്ട്. ഗ്രന്ഥം ഉപക്രമിക്കുന്നതു് ഇങ്ങനെയാണ്:

> "നല്ല പൈങ്കിളിപ്പെണ്ണേ മെല്ലെ വന്നരികിരി,
> നല്ല സൽകഥകളിൽ വല്ലതും പറവാനായ്
> വൈകരുതെന്നോടിനിപ്പൈ കളഞ്ഞിരിക്കെടോ;
> വന്ന പാപങ്ങളെല്ലാം പോം വഴി പറഞ്ഞാലും.
> മാധുരിയത്തോടതു കേട്ടു പൈങ്കിളി ചൊന്നാൾ;

നന്നെടോ മഹൽകഥ കേൾക്കയും ചൊല്ലുകയും.
നാസികേതുവെന്നൊരു മാമുനിവരൻ പണ്ടു
നരകം സ്വർഗ്ഗം കണ്ടു പറഞ്ഞു പിതാവൊടു
നരകവിശേഷവും സ്വർഗ്ഗത്തിലവസ്ഥയും
നന്നായിപ്പറഞ്ഞുകേൾപ്പിച്ചതു ഗ്രഹിച്ചു ഞാൻ.
ഞാനവ നിന്നോടിന്നു പറയാമറിഞ്ഞിടാൻ
നായകൻ നാരായണൻ ലീലകളെല്ലാമത്രേ.
നമസ്തേ നാരായണ, നമസ്തേ ജഗന്നാഥ,
നമസ്തേ മുരദ്വേഷിൻ, നമസ്തേ സമസ്തേശ."

ഈ കിളിപ്പാട്ടിന്റെ കർത്താവു കോട്ടൂരുണ്ണിത്താനാണെന്നു സർവാധികാര്യക്കാർ ഗോവിന്ദപ്പിള്ള ഐതിഹ്യത്തെ ആസ്പദമാക്കി പ്രസ്താവിച്ചിട്ടുണ്ട്. ആ പ്രസ്താവനയ്ക്കു വേറെ തെളിവുകളൊന്നും കിട്ടീട്ടില്ല. അദ്ദേഹത്തിന്റെ തറവാടു മധ്യതിരുവിതാംകൂറിൽ കാർത്തികപ്പള്ളി, മാവേലിക്കര ഈ താലൂക്കുകൾക്കിടയ്ക്കുള്ള അതിർത്തിയിലായിരുന്നുവത്രേ.

"കൊട്ടാരക്കര കോട്ടയത്തരചരും കോട്ടൂരുമുണ്ണായിയും" എന്നു തുടങ്ങുന്ന ഒരു ശ്ലോകം കോവുണ്ണിനെടുങ്ങാടി രചിച്ചു കേരളകൗമുദിയുടെ അവതാരികയിൽ ചേർത്തിട്ടുണ്ട്. 'കോട്ടൂർ' എന്നു താൻ നിർദ്ദേശിച്ചിട്ടുള്ളതു കോട്ടൂരുണ്ണിത്താനെപ്പറ്റിയാണെന്നു പറഞ്ഞിട്ടുമുണ്ട്. എന്നാൽ ഈ നാസികേതുപുരാണം മാത്രമാണ് ഉണ്ണിത്താന്റെ കൃതിയെങ്കിൽ അദ്ദേഹത്തിന് ആട്ടക്കഥകളെ പരാമർശിക്കുന്ന പ്രസ്തുത ശ്ലോകത്തിന്റെ പ്രഥമപാദത്തിൽ ഒരു സ്ഥാനത്തിന് അവകാശമില്ല. വേറെ വല്ല കൃതികളും രചിച്ചിട്ടുള്ളതായി നമുക്ക് അറിഞ്ഞുംകൂടാ. നാസികേതു പുരാണത്തിന്റെ കാലം ആട്ടക്കഥകളുടേതിനു മുൻപാണെന്നും ഇവിടെ ഓർമ്മിക്കേണ്ടിയിരിക്കുന്നു.

മാർക്കണ്ഡപുരാണം കിളിപ്പാട്ട്

മാർക്കണ്ഡ (മാർക്കണ്ഡേയ) പുരാണവും വളരെ പഴക്കം തോന്നിക്കുന്ന ഒരു കിളിപ്പാട്ടാണ്. എട്ടാമത്തേയോ ഒൻപതാമത്തേയോ ശതകത്തിൽ ആവിർഭവിച്ചിരിക്കണം.ആകെ നാലു പാദങ്ങളുണ്ട്. പ്രഥമപാദം കേകയിലും ദ്വിതീയതൃതീയപാദങ്ങൾ അന്നനടയിലും ചതുർത്ഥപാദം കളകാഞ്ചിയിലും മണികാഞ്ചിയിലുമായി നിബന്ധിച്ചിരിക്കുന്നു. ചതുർത്ഥപാദം ആ വൃത്തങ്ങൾകൊണ്ടു കൈകാര്യം ചെയ്യുന്നതിൽ കവിക്കുള്ള അശക്തതയെ ദ്യോതിപ്പിക്കുന്നുണ്ടെങ്കിലും മറ്റു പാദങ്ങൾ അത്രതന്നെ മോശമല്ലെന്നു പറയാം. "മഹിമ പെരുകുന്ന തിരുവർക്കലയമർന്നിടും മംഗലമൂർത്തിയായുള്ള ജനാർദ്ദന"നെ കവി ഓരോ പാദത്തിന്റേയും ആരംഭത്തിൽ 'എന്നുടെ ഭവാൻ' എന്നും മറ്റുമുള്ള വിശേഷണങ്ങൾ ഘടിപ്പിച്ചു വന്ദിക്കുന്നതിൽനിന്ന് അദ്ദേഹം ആ ദേശത്തുകാരനായിരുന്നു എന്നു സങ്കല്പിക്കാവുന്നതാണ്. പേരെന്തെന്നറിയുന്നില്ല. വ്യുൽപന്നനായിരുന്നു എന്നു തോന്നുന്നില്ല. "മനം മകിഴ്ന്തുടൻ ശുകതരുണിയെ മഹിമയോടടുത്തണഞ്ഞു കൊണ്ടുടൻ മധുമാംസാദികൾ" കൊടുപ്പിക്കുന്നതു വിചിത്രമായിരിക്കുന്നു. ദ്വിതീയപാദത്തിൽ ജലന്ധരാസുരവധം ഒരു ഉപാഖ്യാനമായിച്ചേർത്തിട്ടുണ്ട്. അതു ശിവഭജനത്തിനു പ്രേരകമാകത്തക്കവണ്ണം മൃകണ്ഡുപുത്രനെ പറഞ്ഞു കേൾപ്പിക്കുന്നതാണ്. ഒരു ഭാഗം ഉദ്ധരിക്കുന്നു:

"അരം പുരത്രയമെരിച്ചവനെന്ന-
തറികയില്ലയോ തവ മനസ്സിൽ നീ?

ഒരു കളവു ചൊന്നതുകൊണ്ടല്ലയോ
ഒരു ശിരം പോയി വിധിക്കറിഞ്ഞാലും.
പിഴ ചെയ്തീടിന നിമിത്തമല്ലയോ
പിനാകി ദക്ഷന്റെ ശിരസ്സറുത്തതും?
മദിച്ച മന്മഥൻതന്നെയെരിച്ചില്ലേ
മഹേശനെന്നതു ധരിച്ചില്ലേ തവ?
അതിലൊന്നാകാതെയുഴറിപ്പൊയ്ക്കൊൾക;
അരനെ നിന്ദിച്ചാൽ ഗുണം വരാ തെല്ലും.
മൃകണ്ഡുനന്ദനൻ ശ്രമിച്ചിട്ടുംപടി
മിട്ടുക്കൊടാർത്തട്ടത്തലറിയന്തകൻ."
. . . .
"അതുപൊഴുതഖിലവും ഭരിക്കുന്ന
അമലനംബികാപതി ശൂലപാണി
പരശുപാണി ശങ്കരൻ മഹേശ്വരൻ
പശുപാശമകന്നുടൻ പതിയാവോൻ
ഉരഗഭൂഷണനുമാപതി ശിവ-
നുഡുപതിധരൻ ത്രിപുരസംഹാരൻ
മലമകളോടും വൃഷാധിരൂഢനായ്
മുനിസുതഭയമകലും വണ്ണമേ
വെളിയേ മാർക്കണ്ഡനൊഴിഞ്ഞു മറ്റാർക്കും
മഹേശനെക്കാണ്മാനരുതാതെ നിന്നാൻ."
. . . .
"അടുത്തു കാലനെയുതൈത്തിടങ്കാലാൽ
പരശുപാണിതാൻ ചവിട്ടിക്കൊൾകയാൽ-
പ്പതറി നീലമാം മലകണക്കിനെ
ഇടിയലറുമ്പോലലറിയഞ്ചെട്ടു
ഇനതനയൻ വീണിതു ഭുവനിയിൽ
അതുനേരത്തു മാമല കലുങ്ങുന്നു;
അലകൾ സർവവും നദി കലങ്ങുന്നു;
ത്രിഭുവനമൊക്കെ വിറച്ചിളകുന്നു;
സുരമുനിജാലം ഭയേന നില്ക്കുന്നു."

ചിത്രഗുപ്തചരിതം കിളിപ്പാട്ട്

ഇത് എട്ടാം ശതകത്തിലെ ഒരു കൃതിയായിരിക്കണം. ചിത്രഗുപ്തൻകഥയെന്നും ഇതിനു പേരുണ്ട്. "ചിത്തിരപുത്തിരൻകതൈ" എന്ന തമിഴ്ക്കാവ്യമാണ് ഇതിന്റെ മൂലഗ്രന്ഥം. ഐങ്കരൻ, ആറുമുഖവൻ, അനത്തും (എല്ലാം), ഇറയവൻ (രാജാവ്), അറനെറി (ധർമ്മവും നീതിയും), തിരുമാൽ (വിഷ്ണു), കിഴിന്തു (കിഴിഞ്ഞു) മുതലായ അനേകം പഴയ മലയാളപദങ്ങൾ ഈ പാട്ടിൽ പ്രയോഗിച്ചുകാണുന്നുണ്ടെങ്കിലും അതുകൊണ്ടുമാത്രം ഇതിന് അതിപ്രാചീനത്വം കല്പിക്കാവുന്നതല്ല. മൂലത്തിന്റെ ശൈലിയും മറ്റുംകൂടി ഇതിനു നിദാനീഭവിക്കുവാൻ ഇടയുണ്ട്. കവി ചിത്രപുത്രൻ, ചിത്രഗുപ്തൻ എന്നീ രണ്ടു സംജ്ഞകളും അവ്യവസ്ഥിതമായി ഉപയോഗിക്കുന്നു.

പ്രസ്തുത കാവ്യം നാലു പാദങ്ങളായി വിഭജിക്കപ്പെട്ടിരിക്കുന്നു. ഒന്നാം പാദം കാകളിയിലും രണ്ടാമത്തേതു കേകയിലും മൂന്നാമത്തേതു പ്രായേണ മണികാഞ്ചിയിലും നാലാമത്തേത് അന്നനടയിലുമാണ് രചിച്ചിരിക്കുന്നത്. അജ്ഞാതകർത്തൃകമായ പ്രസ്തുത കൃതിക്കു കാവ്യഗുണം പോരാതെയിരിക്കുന്നു.

ഇതിവൃത്തം

ദേവേന്ദ്രനു നാലു ഭാര്യമാരുണ്ടായിരുന്നു. അവർ എല്ലാവരും വന്ധ്യകളായിരുന്നതിനാൽ അദ്ദേഹം സന്തപ്തനായി സന്താനലാഭത്തിനുവേണ്ടി ഇന്ദ്രാണിയോടുകൂടി ബ്രഹ്മാവിനെ ഭജിച്ചു. ബ്രഹ്മാവു പ്രത്യക്ഷീഭവിച്ചു പാർവതിയുടെ ശാപം നിമിത്തം ഇന്ദ്രനു പുത്രനുണ്ടാകുന്നത് അസാധ്യമാണെന്നും എന്നാൽ ഇന്ദ്രാണി വളർത്തുന്ന പശുവിൽ ശ്രീനാരായണൻതന്നെ ദേവാകൃതിയിൽ അവതരിക്കും എന്നും അരുളിച്ചെയ്തു. “ഗോവിന്നു വന്നുജനിച്ചിട്ടൊരു സുതൻ ഗോവിന്ദതുല്യനായുണ്ടാമതങ്ങനെ” എന്നായിരുന്നു പിതാമഹന്റെ പ്രവചനം. തദനന്തരം ബ്രഹ്മാവു വിഷ്ണുവോടും ശിവനോടും തന്റെ വരദാനത്തെപ്പറ്റി അറിയിക്കുകയും

“സന്നാഹമാണ്ടൊരുവൻ പിറന്നാലവൻ
തന്നേ മതിയാം ത്രിലോകത്തിലൊക്കവേ
പിന്നെയറനെറി ധർമ്മാധർമ്മങ്ങളും
തന്നേയറിഞ്ഞു ശിക്ഷാരക്ഷ പെണ്ണുവാൻ”

എന്ന് അതിന്റെ ഫലം അവരെ മനസ്സിലാക്കുകയും ചെയ്തു. അപ്പോൾ എല്ലാ ദേവന്മാരും ദേവിമാരും ഭാവിശിശുവിനു യഥോചിതം വേണ്ട വരങ്ങൾ നല്കി. അങ്ങിനെയിരിക്കെ സ്വർഗ്ഗംഗയിൽ ഒരു അപൂർവ്വമായ താമരപ്പൂവ് വികസിക്കുകയും അതു കണ്ടു പത്മാലയാവല്ലഭനായ മഹാവിഷ്ണുവിന്റെ വീര്യം സ്രവിക്കുകയും ചെയ്തു. അത് ആ പുഷ്പത്തിൽ സംക്രമിപ്പിച്ച് അവരെല്ലാം അവിടെനിന്ന് അന്തർദ്ധാനം ചെയ്തു. അപ്പോൾ ഇന്ദ്രന്റെ ഓമനപ്പശു അവിടെ ദാഹശമനത്തിനായി ചെന്നുചേർന്നു.

“കാണായിതിന്ദ്രൻ വളർത്ത മഹാപശു
താനേ വരുന്നതു തണ്ണിനീരുണ്ണുവാൻ.
മാണിക്കവും വൈരമുത്തുരത്നങ്ങളും
ചേണിൽപ്പതിച്ച കഴുത്തുവടങ്ങളും
ആണിപ്പൊൻ നല്ല മണിയും ചിലങ്കയും
ശോഭിച്ച കൊമ്പുകൾ രണ്ടിലും പൊന്നാലേ
പൂണിട്ടു നല്ല കുളമ്പിലുമങ്ങനെ.
. . . .
ഊനംവരാതുള്ള മാന്തളിർപ്പട്ടിനാ-
ലാനന്ദമായുള്ള കുപ്പായമിട്ടതിൽ
മാണിക്കത്തണ്ടതളകൾ പുലമ്പവേ
പേണി നടന്നിട്ടു മിക്കുള്ള പുല്ലുകൾ
നനാതളിരും പറിച്ചുതിന്നങ്ങനേ
പാനി കുടിപ്പാൻ നദിക്കരെ ചെന്നപ്പോ-
ളീണം കലർന്നോരു പത്മദളം കണ്ടു
ശ്ലാണിച്ചു മെല്ലെപ്പറിച്ചുതിന്നീടിനാൾ.
അപ്പൊഴേ ഗോവിൻവയറ്റിലഴകുള്ള

ഗർഭവുമുണ്ടായിവന്നു വിധിവശാൽ.
അല്പമൊരാലസ്യമുണ്ടായി ഗോവിന്നു
തൽപദം നാലും തളർന്നുചമഞ്ഞിതു.
അപ്പൊഴുതീരത്തു മെല്ലെശ്ശയിച്ചവ-
ളപ്പൊഴുതാദിത്യനുമസ്തമിച്ചിതു.”

എന്ന് അനന്തരസംഭവം കവി വിസ്തരിക്കുന്നു. ഗോവിന്റെ ഗർഭലക്ഷണം, ചിത്രഗുപ്തന്റെ ജനനം മുതലായ ഘട്ടങ്ങൾ അദ്ദേഹം ഭംഗിയായി വർണ്ണിച്ചിട്ടുണ്ട്. മേടമാസത്തിലെ പൗർണ്ണമാസിദിനത്തിൽ ശുക്രവാരത്തിലായിരുന്നു ചിത്രഗുപ്തന്റെ അവതാരം. സകല സംഖ്യാനപദ്ധതികളും അദ്ദേഹം ബാല്യത്തിൽത്തന്നെ പഠിച്ച് അവയിൽ പാരംഗതത്വം നേടി.

“ഇന്ദ്രനന്ദനൻ തെളിഞ്ഞെഴുതിത്തുടങ്ങിനാൻ;
ധാതാവിൻ വിധിക്കണക്കാദിയിലെഴുതിനാൻ;

സർവജന്തുക്കളിത്രയെന്നതുമെഴുതിനാൻ;
സാദരം രുദ്രൻ സംഹാരക്കണക്കെഴുതിനാൻ;
സർവപ്രാണികളുടെയായുസ്സുമെഴുതിനാൻ.”

എന്നിങ്ങനെ ആ ഭാഗം കവി പ്രപഞ്ചനം ചെയ്യുവാൻ ആരംഭിക്കുന്നു.

കണക്കല്ലാതെയേറെയുള്ള ധർമ്മങ്ങൾപോലും
കാലംകൊണ്ടധർമ്മമായ്പ്പോകുമെന്നെഴുതിനാൻ;

മണക്കും പുകഴല്ലോ കണക്കെന്നുള്ള മതി
കണക്കുകേടായതു മതികേടാകുന്നതും

ഇണക്കം വരാതോരു കാര്യവും കണക്കല്ല
എന്നതു തികച്ചങ്ങു നന്നായ്‌വച്ചെഴുതിനാൻ.”

“ഭോജനംചെയ്യുന്നതും കണക്കല്ലാതെയാമോ?
ഭോഗങ്ങളൊന്നും കണക്കല്ലായ്കിൽ സുഖം വരാ;

ആചാരമില്ലാതൊന്നു പറഞ്ഞാലതുമാകാ,
ആചാരക്കേടായുള്ള കാമവും നന്നല്ലല്ലോ;

മതികൂടാതെ നടപ്പിരിപ്പും സുഖമല്ല;
മതികൂടാതെയുള്ള നിദ്രയും നന്നല്ലല്ലോ”

എന്നും മറ്റും അദ്ദേഹം പല ശാശ്വതധർമ്മങ്ങളും ഓലയിൽ കുറിച്ചിട്ടു. ധർമ്മാധർമ്മങ്ങളിൽ അത്രമാത്രം പരിനിഷ്ഠിതമായ ജ്ഞാനമുള്ള ചിത്രഗുപ്തനെ യമൻ ഗുരുവായി വരിക്കുകയും ചിത്രഗുപ്തൻ അദ്ദേഹത്തിനു തത്വോപദേശം ചെയ്യുകയും ചെയ്തു. വിഷ്ണു, ശിവൻ എന്നീ ദേവന്മാരെ ഉപാസിക്കുകയോ ധർമ്മങ്ങൾ അനുഷ്ഠിക്കുകയോ ചെയ്യുന്ന മനുഷ്യരെ കാലദൂതന്മാർ തീണ്ടിപ്പോകരുതെന്നായിരുന്നു ആ ഉപദേശത്തിന്റെ സാരം. പിന്നെയൊരവസരത്തിൽ ഒരു ശിവഭക്തനെ കാലദൂതന്മാർ പിടിച്ചുകെട്ടിക്കൊണ്ടുപോയതറിഞ്ഞു ത്രിമൂർത്തികൾ യമലോകത്തിൽച്ചെന്നു ധർമ്മാധർമ്മങ്ങൾ യഥാവിധി വേർതിരിച്ചറിയിക്കുവാൻ അവിടെ ചിത്രഗുപ്തനെ വരുത്തി; അദ്ദേഹം

“മദിച്ചൊരായിരം മദകരികളാൽ
പൊരുത്ത ചാടിന്മേൽ വലിച്ചവന്നൊരു
പലതരം കണക്കെടുത്തുകേൾപ്പിച്ചു
നിരത്തിയങ്ങനെ സഭാതലത്തിങ്കൽ”

അന്നവിടെ വായിച്ച കണക്കിൽനിന്ന് ഒരു ഭാഗം ചുവടേ ചേർക്കുന്നു:

“പല മന്ത്രത്തിലും പരം ശിവമന്ത്രം;
പല യജ്ഞത്തിലും പരം മനോയജ്ഞം;
പലയറിവിലും പരമധ്യാത്മമാം;
പല തപസ്സിലും പരമുയിർതപം;
പല മൃഗത്തിലും പരം പശുമൃഗം;
പല കുലത്തിലും പരമതാരണൻ;
പല നദിയിലും പരം ഗംഗാനദി;
പല കുസുമത്തിൽപ്പരം തുളസിപ്പൂ;
പല കനിയിലും പരം കദളിക്കാ;
പല മനുഷ്യരിൽപ്പരം നൃപേന്ദ്രന്മാർ;
പല രസത്തിലും പരം മനോരസം;
പല നിലയിലും പരം നടുനില:
പല ദാനങ്ങളിൽപ്പരമന്നദാനം;
പല കഥകളിൽപ്പരം ശ്രീഭാരതം;
പല വിദ്യകളിൽപ്പരമമക്ഷരം:
പല ദൈവത്തിലും പരം വിഷ്ണുവുതാൻ;
പല പ്രിയത്തിലും പരം പുത്രപ്രിയം;
പല ധർമ്മത്തിലും പരം കുലധർമ്മം.”

ഇതിൽനിന്നു കവിതയുടെ രീതിയും ഗ്രഹിക്കാവുന്നതാണ്. ചിത്രഗുപ്തപൂജയുടെ മാഹാത്മ്യത്തെ സൂചിപ്പിച്ചുകൊണ്ടും

“ഉറവൊടേയിതു പഠിക്കുന്നോരെല്ലാ-
മുവന്നു കേൾക്കുന്ന ജനങ്ങളുമെല്ലാം
നിറചെല്‌വമൊടു ഭുവനിമേൽ നന്നായ്
നെടുക വാണുയിർ വിടുന്ന കാലത്ത്
അടുത്ത പാപങ്ങൾ നശിച്ചുപോയുട-
നമരലോകത്തിലിരിപ്പോരാദരാൽ”

എന്ന ഫലശ്രുതിയോടുകൂടി കവിത അവസാനിക്കുന്നു. “നിറഞ്ഞ ചെമ്പകം വിരിഞ്ഞുപൂമണം കലരും ചോല”യിലേക്കു പൈങ്കിളിമകളും പറന്നുപോകുന്നു.

കിരാതാർജ്ജുനീയം കിളിപ്പാട്ട്

ഇതും എട്ടാം ശതകത്തിൽ വിരചിതമായ ഒരു കിളിപ്പാട്ടാകുന്നു. ചിനത്തു (കോപിച്ചു) മടന്തയർ (സ്ത്രീകൾ) ഉവന്നു (സ്നേഹിച്ചു) മുതലായ പഴയ പദങ്ങൾ കവി പ്രയോഗിച്ചിട്ടുണ്ട്. പ്രസ്തുത കൃതി അഞ്ചു ഖണ്ഡങ്ങളായി വിഭജിക്കപ്പെട്ടിരിക്കുന്നു. കവി ഭക്തനായ ഒരു ബ്രാഹ്മണനാണെന്നുമാത്രം അറിയാം. “വെള്ളൂരമർന്ന ഗൗരീശനെ” വന്ദിച്ചു ബാലപ്രബോധനം രചിച്ച പുതുമന നമ്പൂതിരിയാണോ എന്നു

സംശയിക്കാം. ഈ പുതുമന നമ്പൂതിരി പ്രസിദ്ധജ്യൗതിഷികനായ പുതുമനച്ചോമാതിരിയിൽനിന്നു ഭിന്നനാകുന്നു. ബാലപ്രബോധനകാരന്റെ ഗൃഹം കോട്ടയത്തിനു സമീപമുള്ള പുതുമന ഇല്ലമാണ്. കിരാതാർജ്ജുനീയകാരൻ ഭാരവിയെ ധാരാളം ഉപജീവിച്ചുകാണുന്നു. മൂന്നാം പാദത്തിൽ ശ്രീപരമേശ്വരൻ അർജ്ജുനന്റെ പ്രഭാവം പാർവതീദേവിക്കു ബോധനപ്പെടുത്തുന്നതിനുവേണ്ടി പാഞ്ചാലീസ്വയംവരകഥ വർണ്ണിച്ചു കേൾപ്പിക്കുന്നതു് ഈ കിളിപ്പാട്ടിൽ കാണുന്ന ഒരു വൈചിത്ര്യമാണ്. കവിതയ്ക്കു വലിയ ഗുണമില്ല. ചില വരികൾ ചുവടേ കുറിക്കുന്നു:

> "വിരിഞ്ഞ കുസുമങ്ങൾ വിതറീ മരമെങ്ങും;
> പരിചിൽപ്പരിമളമിളകും മലർമാല
> തെളിഞ്ഞു മണിഗണമണിഞ്ഞ വിതാനങ്ങ-
> ളണിഞ്ഞു മരങ്ങളോടൊരുങ്ങി വിളങ്ങുന്നു.
> അഴകിൽ നറുന്തേനങ്ങൊഴുകി വരുന്നോരു
> കുസുമഗണമതിൻ പെരിയ മണം കേട്ടു
> പരിചിലണിവണ്ടും പെരികെ നിറഞ്ഞിതു
> മണകുമകിൽധൂമം നിറഞ്ഞു പുരം തന്നിൽ."

ആകെക്കൂടി നോക്കുമ്പോൾ എട്ടാം ശതകത്തിൽ പല കവികളും തുഞ്ചനെ അനുകരിച്ചും അല്ലെങ്കിൽ അതിനുമുൻപു് അംകുര പ്രായത്തിലിരുന്ന ചില കിളിപ്പാട്ടുകളുടെ മാതൃകകളെ ഉപജീവിച്ചും അത്തരത്തിലുള്ള ഗാനങ്ങൾ ധാരാളമായി രചിച്ചു എങ്കിലും അവർ പ്രായേണ അപണ്ഡിതന്മാരായിരുന്നു എന്നും അവരുടെ കൃതികളിൽ ആകർഷകങ്ങളായ ഭാഗങ്ങൾ വളരെ വിരളമാണെന്നും സ്പഷ്ടമാകുന്നു. ദേശഭേദദംകൊണ്ടുള്ള ഭാഷാഭേദവും ഇവയിൽ മറ്റുതരത്തിലുള്ള കാവ്യങ്ങളെ അപേക്ഷിച്ചു കൂടുതലായി കാണുന്നുണ്ടു്.

പാണ്ഡവശങ്കരം (സങ്കീർത്തനം)

ഇന്നുവരെ കിട്ടീട്ടുള്ള ഭാഷാസങ്കീർത്തനകാവ്യങ്ങളിൽവെച്ചു പഴക്കംകൂടിയതാണ് പാണ്ഡവശങ്കരം. എട്ടാംശതകത്തിന്റെ പൂർവാർദ്ധത്തിലായിരിക്കണം അതിന്റെ നിർമ്മിതി. 'മമ്മാ,' 'ഞാങ്ങൾ,' 'വാണ്ണു,' 'ഒരിക്കാൽ,' 'അരുതായിന്നു' മുതലായ പദങ്ങളുടെയും 'ന്ന' എന്ന അക്ഷരത്തിനു പകരം 'ന്റ' എന്ന അക്ഷരത്തിന്റെയും പ്രയോഗം കാണാനുണ്ടു്. കവിയാരെന്നറിയുന്നില്ല. കവിത പല ഘട്ടങ്ങളിലും മനോഹരമായിരിക്കുന്നു. എട്ടു വൃത്തങ്ങളിൽ രചിച്ചിരിക്കുന്ന ഈ കൃതിയ്ക്കു കിരാതം എട്ടുവൃത്തമെന്നും പേരുണ്ടു്. ശിവന്റെ നാമത്തോടുകൂടിയാണ് ഓരോ ശീലും അവസാനിക്കുന്നതു്.

> "പുരരിപുഭഗവാൻ പാശുപതാസ്ത്രം പാർത്ഥനു പണ്ടു കൊടുത്തപ്രകാരം
> തിറവിന സങ്കീർത്തനമായിത ഞാനുരചെയ്യുന്നേൻ ഹര ശങ്കര ജയ"

എന്ന പ്രതിജ്ഞയോടുകൂടി കവി പ്രസ്തുതകൃതി ആരംഭിക്കുന്നു. താഴെ ഉദ്ധരിക്കുന്ന ശീലുകളിൽനിന്നു കവിയുടെ കലാപാടവം പ്രത്യക്ഷമാകുന്നതാണ്:

> "ഹേരംബബൃംഹിതരവംകൊണ്ടുദഞ്ചിതമൊ-
> രേടം; മഹാമുനികളോതീടുമാറൊരിടം;
> ഓരോതരം വിബുധനാരീജനങ്ങൾ വിള-
> യാടീടുമാറൊരിടമര ചന്ദ്രചൂഡ ജയ.

ഉദ്യാനഭൂമികളിലക്കന്നിമാതു സഖി-
മാരോടുകൂടിയെഴുനള്ളീടുമാറൊരിടം;
അത്യാദരം വിബുധവിദ്യാധരാദികൾ പു-
കഴ്ത്തീടുമാറൊരിടമര ചന്ദ്രചൂഡ ജയ.

ഏകത്ര വാനവർകളേകത്ര ദാനവർക-
ളേകത്ര ഭക്തജനമേകത്ര മുക്തജനം;
ഏകത്ര പത്മഭവനേകത്ര പത്മധര-
നാശ്ചരിയമാശ്ചരിയമര ചന്ദ്രചൂഡ ജയ" (രണ്ടാം വൃത്തം)

"പുരഹരൻതന്റെ തിരുനൃത്തം കാണ്മാൻ
പരന്ന കീർത്തി പോന്നൊരിടത്തു
വരികത്രേയെന്നു മനസി തോന്നിക്കും
പെരിയ കാന്തി പൂണ്ടര ശംഭോ."

"അടവികൾ പാടേ പൊടിപെടുമാറു
പിടികളും കരിവരന്മാരും
ഇടകലർന്നുള്ള നടകോപ്പു കണ്ടു
രസിച്ചുനിന്നാനങ്ങര ശംഭോ."

"കുറുമൊഴിമുല്ലമധുവല്ലി നന്റായ്
വിരിഞ്ഞ ജാതിയെന്നിവറ്റിന്റെ
പരിമളം പെയ്തു വരുന്ന തെന്റലേ-
റ്റനുഭവിച്ചാനങ്ങര ശംഭോ."

"അഴകിലീവണ്ണം തൊഴുതു ചൊല്ലിനാൻ
മൊഴിയും മൂലവും നരപാലൻ.
പിഴച്ചിട്ടില്ലെങ്ങൾ; ചതിയാൽ നൂറ്റുപേർ
പിഴുക്കി ഞങ്ങളെ ഹര ശംഭോ."

"കമലവാണനെപ്പൊരിച്ചോനെ! പൂമെ-
യ്യുമയ്ക്കു നേർപാതി പകുത്തോനെ!
മുനികൾ ചേതസി വസിപ്പോനെ! പോറ്റീ!
സമസ്തലോകേശ! ഹര ശംഭോ."

"ശ്രവണനേത്രാദിവഴിയേ പാഞ്ഞിടും
കരളെന്നും കരിവരൻതന്നെ
ശിവപാദമെന്ന മരത്തോടേതന്നെ
തളച്ചാനർജ്ജുനൻ ഹര ശംഭോ."

"പനിമതിചൂഡചരണസേവയാം
പനയും തിന്നിട്ടു ചിതത്തോടെ
മനസിജക്കള്ളനഴിച്ചുകൊണ്ടുപോയ്-
ക്കളയാതെ കാത്താൻ ഹര ശംഭോ." (മൂന്നാം വൃത്തം)

ഒടുവിൽ

> “ഇത്ഥം പാണ്ഡവശങ്കരന്മാരുടെ
> കീർത്തനങ്ങൾ പഠിച്ചുടൻ പാടുവോ-
> ർക്കർത്ഥമുണ്ടാമനർത്ഥമൊഴിഞ്ഞിടും
> മുക്തി കൈവരും ശങ്കരരേ ജയ!
> ശംഭവേ കരുണാകരനേ ജയ!”

> “ശങ്കര ശിവ ശങ്കരരേ ജയ;
> ശംഭവേ കരുണാകരനേ ജയ
> മംഗലായ ജപിച്ചിതാ കുപ്പുന്നേൻ
> നിങ്കഴലിണ ശങ്കരരേ! ജയ!”

എന്നും മറ്റുമുള്ള ശീലുകൾ കാണുന്നു. ഇരുപത്തിനാലുവൃത്തത്തിലെന്നപോലെ പ്രസ്തുത കൃതിയിലും ദ്വിതീയപാദത്തിൽ വിരാമമില്ലാത്ത ശീലുകൾ അവിടവിടെയുണ്ട്. പ്രാചീനങ്ങളായ സങ്കീർത്തനങ്ങൾക്ക് ഈ ലക്ഷണം സാധാരണമാണെന്നു മുൻപു പ്രസ്താവിച്ചിട്ടുണ്ടല്ലോ.

പാർവതീപാണിഗ്രഹണം ആറുവൃത്തം

കാലവും കർത്തൃത്വവും

പാർവ്വതീപാണിഗ്രഹണവും പഴയ ഒരു സങ്കീർത്തനമാണ്. അതിനും പാണ്ഡവശങ്കരത്തിനും പല അംശങ്ങളിൽ ഐകരൂപ്യമുണ്ട്. സംസ്കൃതവിഭക്തിപ്രത്യയങ്ങൾ പാർവതീപാണിഗ്രഹണത്തിൽ അധികമായി പ്രയോഗിച്ചു കാണുന്നു എന്നുമാത്രമേ വ്യത്യാസമുള്ളു. രണ്ടും ഏകകർത്തൃകങ്ങളായിരിക്കാം. “പുരരിപുഭഗവാൻ ഭഗവതിതന്നെപ്പാണി ഗ്രഹണം ചെയ്തുപ്രകാരം തിറവിയ മംഗലസങ്കീർത്തനമായുരചെയ്യുന്നേൻ ഹര ശംഭോ ജയ” എന്നു പ്രഥമവൃത്തത്തിൽ കവി വസ്തുനിർദ്ദേശം ചെയ്യുന്നു. ആദ്യത്തെ നാലു വൃത്തങ്ങളും പാണ്ഡവശങ്കരത്തിൽ സ്വീകരിച്ചിട്ടുള്ളവതന്നെയാണ്. അഞ്ചാമത്തെ വൃത്തത്തിലെ ചില ശീലുകൾ ആ കാവ്യത്തിലെ “അമ്ലാനകാന്തി തടവീടും ധനഞ്ജയനെ” എന്ന മട്ടിൽ കാണുന്ന ആദ്യത്തെ ഗുർവക്ഷരത്തിനുപകരം “തുഹിനാ ചലേന്ദ്രസുത തടവും തപോമഹിമ” എന്നിങ്ങനെ രണ്ടു ലഘ്വക്ഷരങ്ങളാക്കീട്ടുള്ളതുമാണ്. വൃത്തമഞ്ജരിയിലെ സംജ്ഞകളനുസരിച്ച് ഇവിടെ കവി സ്തിമിതയെ അതിസ്തിമിതയായി മാറ്റിയിരിക്കുന്നു എന്നു പറയാം. പഴയ സങ്കീർത്തനങ്ങളിലെ ശീലുകളിൽ ഈരണ്ട് അടികൾമാത്രമേ അടങ്ങുന്നുള്ളു എന്നു ഞാൻ മുൻപു പ്രസ്താവിച്ചിട്ടുള്ളതിനു മറ്റൊരു തെളിവ് ഇതിലെ ആറാം വൃത്തം തരുന്നുണ്ട്. “പാർവതീകരപീഡനോത്സവകൌതുകീ ഗിരിശൻ തദാ ധ്യാതവാനഥ സപ്തമുഖ്യ മഹാമുനീൻ ഹര ശംകര” എന്നതു് ആ വൃത്തത്തിലെ ആദ്യത്തെ ശീലാണ്.

കവിത

കുമാരസംഭവം ഒന്നുമുതൽ ഏഴുവരെ സർഗ്ഗങ്ങളേയും കാമദഹനം പാർവതീസ്വയംവരം തുടങ്ങിയ ഭാഷാ ചമ്പുക്കളേയും കവി അനുസ്യൂതമായി ഉപജീവിച്ചിട്ടുണ്ടെങ്കിലും സ്വകീയമായ മനോധർമ്മത്തേയും അങ്ങിങ്ങു പ്രദർശിപ്പിക്കാതിരിക്കുന്നില്ല. അദ്ദേഹത്തിനു സംസ്കൃതത്തിൽ നല്ല വ്യുൽപത്തിയും കവനകലയിൽ നല്ല പ്രാഗല്ഭ്യവുമുണ്ടായിരുന്നു എന്നു ഗ്രന്ഥത്തിന്റെ ഏതു ഭാഗവും വിശദീകരിക്കുന്നു. കാമദേവൻ ദേവേന്ദ്രനോടു വമ്പു പറയുന്നതു നോക്കുക:

"ഭള്ളിളക്കി നടന്ന പിതാമഹൻ
നിർലജ്ജം മകളായ സരസ്വതീം
വല്ലാതേ പിടിപെട്ടതുമെൻകരു-
ത്തല്ലയോ ചൊല്ല ശങ്കരരേ ജയ!

വാനോർനാഥനാം പങ്കജനാഭനും
നാണാതേ പതിനാറായിരത്തെട്ടു
മാനേല്ക്കണ്ണിമാരെപ്പുണരായ്കിലോ
പ്രാണവേദന ശങ്കരരേ ജയ!
വിശ്വാമിത്രമഹാമുനി പണ്ടുടൻ
വിശ്വഭീമം തപസ്സുതുടർന്നനാൾ
അച്ചോ! മേനകയെപ്പിടിപെട്ടതും
പിച്ചയുണ്ടിതു ശങ്കരരേ ജയ!

തോണിമേൽനിന്നു മറ്റൊരു വിഗ്രഹം
മാനിച്ചങ്ങൊരു ദാശകുമാരിയെ
നാണംകെട്ടു പുണർന്നതുമെന്നുടെ
ബാണഹുംകൃതി ശങ്കരരേ ജയ!" (ദ്വിതീയവൃത്തം)

പട പുറപ്പെടുന്ന കാമന്റെ വേഷം ഇങ്ങനെ വർണ്ണിക്കുന്നു:

"മെല്ലെ വാർകുഴൽ കെട്ടി മണിസ്രജാ
നല്ല പൂനിര കുത്തി നിറത്തൊടേ
പല്ലവാംഗുലികൊണ്ടണിമീശയും
മെല്ലെ നന്നാക്കി ശങ്കരരേ ജയ!

തോളിൽ വന്നടിയും മണികുണ്ഡലം
നീളെപ്പൂശിന കുംകുമപങ്കവും
മേളമമ്പിന പൊന്നെഴുത്തൻപണി-
ച്ചേലയും പൂണ്ടു ശങ്കരരേ ജയ!

വില്ലുമമ്പുമിടംകരതാരിലാ-
ണ്ടുല്ലസദ്ദ്യുതി ദക്ഷിണപാണിനാ
മല്ലവേണി രതിപ്പെണ്ണുതൻകരം
മെല്ലെത്താങ്ങീട്ടു ശങ്കരരേ ജയ!"

പാർവതീദേവിയുടെ തപസ്സിനേയും മറ്റും വിവരിക്കുന്ന ചതുർത്ഥവൃത്തം പാണ്ഡവശങ്കരത്തിലെ ദ്വിതീയവൃത്തംപോലെ സർവ്വോപരി രമണീയമായിരിക്കുന്നു.

"ചുരുണ്ടുനീണ്ടിരുണ്ടലർമാലാമണം
പെരുകും പൂങ്കുഴൽ പിരിച്ചുടൻ
പരിചിൽത്തീർത്തൊരു ജടകൊണ്ടീശ്വരി
പെരികെശ്ശോഭിച്ചാളര ശംഭോ.

തിരളും കോമപ്പട്ടുകലെ വീഴ്ത്തുടൻ
തിരുവരതന്നിലഴകോടേ
പരുഷം വല്ക്കലമെടുത്തുചാർത്തീട്ടു

പെരികെശ്ശോഭിച്ചാളര ശംഭോ.

കനിവോടോമനിച്ചഗരാജൻ മുൻപി-
ലണിഞ്ഞീടേറ്റം പൊന്നരഞ്ഞാണം
അകലെക്കൈവെടിഞ്ഞുടനെ പുല്ലുകൊ-
ണ്ടണിഞ്ഞാൾ മേഖല ഹര ശംഭോ.
കുളുർമുലമൊട്ടിലിഴകീടുന്നോരു
കളഭം മാച്ചങ്ങു മടിയാതെ
വെളുവെളുത്തൊരു ഭസിതം കൊണ്ടുടൽ
മുഴുവൻ പൂശിനാളര ശംഭോ.”

ഈ കൃതി മഴമംഗലത്തിന്റേതാണെന്നു ചിലർ പറയുന്നുണ്ടെങ്കിലും അതിനു തെളിവ് ഒന്നുമില്ല. ഇതിനെസ്സംബന്ധിച്ച ഒരു ഐതിഹ്യമുള്ളതുകൂടി ഇവിടെ പ്രസ്താവിക്കാം. പെരുവനം ഗ്രാമത്തിലെ ഒരു നമ്പൂരി തന്റെ മകൾക്കു ജാതകവശാൽ വൈധവ്യലക്ഷണം ഉണ്ടെന്നറിഞ്ഞ് അതിന്റെ പരിഹാരത്തിന്നായി ഈ സങ്കീർത്തനമുണ്ടാക്കി ആ സ്ത്രീയെക്കൊണ്ടു അതു നിത്യപാരായണം ചെയ്യിച്ചു. വിവാഹാനന്തരം ഭർത്താവു വിഷഭയം നിമിത്തം ആസന്നമരണനായി എങ്കിലും യദൃച്ഛയാ അവിടെ വന്നെത്തിയ ഒരു സന്ന്യാസി വിഷമിറക്കി അദ്ദേഹത്തിന്റെ അസ്വാസ്ഥ്യം തീർത്തുവത്രേ.

കുചേലവൃത്തം നാലുവൃത്തം

കുചേലവൃത്തം നാലു വൃത്തങ്ങളിൽ നിബദ്ധമായ മറ്റൊരു സങ്കീർത്തനമാണ്. അതിന്റെയും കാലം എട്ടാം ശതകംതന്നെ. കവി ഒരു നമ്പൂരിയാണെന്നു കുചേലന്റേയും അന്തർജ്ജനത്തിന്റേയും വർണ്ണനത്തിൽ സ്ഫുരിക്കുന്ന തന്മയത്വത്തിൽനിന്ന് അനുമാനിക്കാം. അദ്ദേഹം ഇരുപത്തിനാലുവൃത്തത്തിന്റെ കർത്താവല്ലെങ്കിൽ ആ കവിയുടെ ശിഷ്യനാണെന്നു സങ്കല്പിക്കത്തക്കവിധത്തിൽ രണ്ടു കൃതികളുടെയും ശൈലിക്കു സാജാത്യം കാണുന്നു. ഔചിത്യംപോലെ നീട്ടിയോ കുറുക്കിയോ ചൊല്ലേണ്ട വരികൾ അനേകമുണ്ട്. കരിമിക്കുക (കർമ്മം ചെയ്യുക), തിരുക്കാഴ്ച (തിരുമുൽക്കാഴ്ച), ധ്വനി കേട്ടു, അടീ നാലുമൂന്ന്, ദ്വവാരാധിനാഥൻ (ദ്വാരാധിനാഥൻ), പയഃഫേന (ഫേനം), ഒഴിക്കരുതരിക്കുമരന്നും (ഹരിക്കും ഹരനും), ദെയ്ത്ത (ദയിത) മുതലായ പല വിലക്ഷണപ്രയോഗങ്ങൾ അനുവാചകന്മാരെ തുറിച്ചുനോക്കുന്നു. പോകിന്റു, ഉവന്നു തുടങ്ങിയ ചില പഴയ പദങ്ങളും കാൺമാനുണ്ട്. “മുദാ പാദശൗചാദി ചെയ്താദരേണാധി തീർത്താശ്രുദേവൻ ജഗന്മംഗലൻതാൻ” എന്ന വരിയുടെ മധ്യത്തിലെ യതിഭംഗം അസഹ്യംതന്നെ. “രഘുപ്രവീര രാമചന്ദ്ര രാമ രാമ പാഹിമാം” എന്ന പ്രാർത്ഥനയോടുകൂടിയാണ് കൃതി അവസാനിക്കുന്നത്. പ്രസ്തുത സങ്കീർത്തനത്തിൽ പല രചനാവൈകല്യങ്ങളും ഉണ്ടെങ്കിലും ഭംഗിയുള്ള ഭാഗങ്ങളും ഇല്ലെന്നില്ല. കുചേലൻ പത്നിയോടു പറഞ്ഞു പുറപ്പെടുന്ന ഘട്ടം നോക്കുക:

“വ്രതം മുട്ടുമെന്നോർത്തുതന്നേ മടിച്ചു
മതം നീ നിരൂപിച്ചതത്രേ നമുക്കും
മധുദ്വേഷിയെച്ചെന്നുകാൺമാൻ കനക്കെ-
ക്കൊതിച്ചീടിനേൻ ഞാൻ; നമോ നന്ദസൂനോ!

തെരിക്കെന്നു പോകിൻറു നാളെപ്പുലർച്ചേ;

ചുരുക്കിക്കഴിക്കേണ്ടു തേവാരമെല്ലാം;
തിരുക്കാഴ്ചവെപ്പാനൊരുക്കീടുകെന്നാൽ;
കരഞ്ഞീടവേണ്ടാ നമോ നന്ദസൂനോ!

ഇവണ്ണം കുചേലൻ പറഞ്ഞോരുനേരം
ചുവന്നു കിഴക്കേടമപ്പോൾ നടന്നു
അവർക്കങ്ങു കണ്ടോർ കൊടുത്തുള്ള നെല്ല-
ങ്ങവിലേയ്ക്കുതുമാകാ; നമോ നന്ദസൂനോ!

ഇടിച്ചിട്ടു കല്ലോടു നെല്ലോടുകൂടി-
ക്കൊടുത്തു കുചേലന്നതമ്പോടു വാങ്ങി
മടശ്ശീലപോലെ മടഞ്ഞങ്ങുകെട്ടി
മടിച്ചീലയേതും നമോ നന്ദസൂനോ!

ഘനശ്യാമളം ഗോപികാജീവനാഥം
മനക്കാമ്പിലോർത്തോർത്തു മെല്ലേ നടന്നു;
തുണിക്കെട്ടുമച്ഛത്രവുംകൊണ്ടു മെല്ലേ
മിനക്കെട്ടുതാനേ നമോ നന്ദസൂനോ!" (രണ്ടാം വൃത്തം)

കുചേലന്റെ നൂതനഗൃഹത്തെയാണ് അടിയിൽ വർണ്ണിച്ചിരിക്കുന്നത്:

"മനക്കുരുന്നിലിങ്ങനേ നിനച്ചിരുന്നവണ്ണമേ
മണത്ത പൂമരങ്ങൾ കണ്ടു ഹേമസൗധശൃംഗവും
കനക്കെ രത്നതോരണങ്ങൾ നാലു ഗോപുരങ്ങളും
കിനാവുകണ്ടപോലെയങ്ങു രാമ രാമ പാഹിമാം.

വിമാനമാനയാദിയായ യാനസാധനങ്ങളും
കുമാരിമാർ നിരക്കെ നില്ക്കെ നീളെ നില്ക്ക നാരിമാർ
അമേയകാന്തി പൂണ്ടെഴുന്ന കാന്തരോടു ചേർന്നുടൻ
സുമന്ദഹാസവിഭ്രമം മുകുന്ദ രാമ പാഹിമാം.

ഇടയ്ക്കമദ്ദളങ്ങളിത്തരങ്ങൾ കൊട്ടുമാറു, പ-
ന്തടിക്കുമാറു, ചിന്തു പാടിയാടുമാറു, നാടകം
നടിക്കുമാറു ബാലമാതരങ്ങിനേ വിശേഷമു-
ണ്ടൊടുക്കമില്ലയാത കാഴ്ച രാമ രാമ പാഹിമാം.

രമാസമാനമായ്ച്ചമഞ്ഞ ഭാര്യയാവിതെന്തുവാൻ?
പിഴച്ചു പിന്നെയും മുകുന്ദമന്ദിരത്തിലാകയോ?
നമശ്ശിവായ! വിശ്വലോകനായകന്റെ മായയോ
നിമിത്തമെന്തിതിന്നു ഹന്ത! രാമ രാമ പാഹിമാം.
ഉഴക്കു നെല്ലിടിച്ചു കാഴ്ചവച്ചു കണ്ടതിൻഫലം
പിഴച്ചു കാറ്റടിച്ചു വന്നണഞ്ഞ കപ്പൽപോലെയും
മുഴുത്ത കാറെടുത്തു വന്നു പെയ്ത മാരിപോലെയും
പൊഴിഞ്ഞിതിന്നു ഭൂതിയും; മുകുന്ദ രാമ പാഹിമാം." (നാലാം വൃത്തം)

മറ്റൊരു രാമായണം ഇരുപത്തിനാലുവൃത്തം

രാമായണത്തെത്തന്നെ വിഷയീകരിച്ച് 24 വൃത്തങ്ങളിൽ ഒരു സങ്കീർത്തനം മറ്റൊരു കവിയും രചിച്ചിട്ടുണ്ട്. ഇരുപത്തിനാലുവൃത്തത്തിന്റെ ആവിർഭാവത്തിനുമേലാണ് അതിന്റെ നിർമ്മിതി. അതിനെക്കാൾ പ്രസ്തുത ഗ്രന്ഥത്തിലെ ഭാഷ വളരെ ലളിതമാണ്. കവിതയ്ക്കു വലിയ ഗുണമില്ല. അഞ്ചു വൃത്തങ്ങളോളമേ കണ്ടുകിട്ടീട്ടുള്ളു. കാലത്തെപ്പറ്റി ക്ലിപ്തമായി പറയാൻ നിവൃത്തിയില്ലെങ്കിലും ഒൻപതാം ശതകത്തിനുമേലല്ലെന്നു തോന്നുന്നു. താഴെക്കാണുന്ന ശീലുകൾ അതിലുള്ളവയാണ്:

“ശ്രീവാല്മീകി ചമച്ചിട്ടോരശ്രീരാമായണകഥയുര ചെയ്‌വാൻ
(ദ്വിരദാ)നനനായ്മുരുവും ഗണപതി തുണചെയ്തീടുക നാരായണ ജയ.
നാരായണ ജയ നരകാന്തക ജയ കരുണാകര ജയ മുരസൂദന ജയ
നാരായണ ജയ സീതാവല്ലഭ പരിപാലയ മാം നാരായണ ജയ.
കവിജനവും ഗുരുജനവും നലമൊടു കവിമാതാകിയ വാഗീശ്വരിയും
കവിമകൾകാന്തനുമരനും മമ ഹൃദി തുണചെയ്തീടുക നാരായണ ജയ.”
. . . .
“ഉത്തമമായൊരു പുരിയുണ്ടുത്തരദിക്കിലയോധ്യാനാമംപൂണ്ട്
എത്ര മനോഹരമപ്പുരിയെന്നേ വാഴ്ത്താവൂ മമ നാരായണ ജയ.” (പ്രഥമ
വൃത്തം)

“മാമുനിവരനോമിച്ചനേരത്ത-
ങ്ങാമോദം പൂണ്ടു പായസം കൈക്കൊണ്ടു
ഹോമകുണ്ഡത്തിൽനിന്നു പുറപ്പെട്ടു
ഭൂതത്താൻ പിന്നെ രാമ രാമാ ഹരേ.”
. . . .
“അപ്പൂവല്ലൽപെട്ടീടും തിരുമുടി
കാളമേഘവും കാളിന്ദീതോയവും
മുല്ലബാണൻ തഴയും ഭ്രമിച്ചിടും
കൈശികഭംഗി രാമ രാമാ ഹരേ!
വണ്ടിനിണ്ടൽപെട്ടീടും കുറുനിര
പഞ്ചമീമതി തോറ്റണിനെറ്റിയും
തണ്ടലർബാണവില്ലെജ്ജയിച്ചിടും
ചില്ലീയുഗ്മവും രാമ രാമാ ഹരേ!

മാനും മീനും കരിംകുവളമലർ
നാണം പേണുന്ന നേർമിഴി യുഗ്മവും
മാരൻ കൈച്ചരടെപ്പഴിച്ചീടിന
കർണ്ണയുഗ്മവും രാമ രാമാ ഹരേ!

ചെമ്പരത്തിപ്രസൂനാധരം മുല്ല-
മൊട്ടുപോലേ നിറന്ന ദന്തങ്ങളും
അൻപെഴം ഞുനിലാവെജ്ജയിച്ചിടും
ഞുയപുഞ്ചിരി രാമ രാമാ ഹരേ! (ദ്വിതീയ വൃത്തം)

കൌശികൻ മുനീശ്വരനൊടന്നു ചൊന്നു രാഘവൻ
വന്ന കാര്യമിന്നതെന്നു കൈതൊഴുതു നിന്നുടൻ
ഒന്നുണർത്തിനോരളവിലാശു ചൊല്ലിയമ്മുനി
വന്ന കാര്യമിന്നതെന്നു രാമ രാമ പാഹി മാം" (തൃതീയവൃത്തം)

ഏകാദശീമാഹാത്മ്യം നാലുവൃത്തം, (സങ്കീർത്തനം)

ഈ അദ്ധ്യായത്തിൽ ഇതിന്നുമുമ്പു നിരൂപണം ചെയ്തിട്ടുള്ള ഏകാദശീമാഹാത്മ്യം പാട്ടിന്റെ സാരസംക്ഷേപമാണ് ഏകാദശീമാഹാത്മ്യം സങ്കീർത്തനം. തരംഗിണി, മഞ്ജരി, സ്തിമിത(അംഭോജസംഭവനുമൻപോടു കാലനുടെ എന്നമട്ട്) സർപ്പിണി(പാന) എന്നീ വൃത്തങ്ങളിൽ അകാരാദിക്രമത്തിലാണ് ശീലുകൾ രചിച്ചിരിക്കുന്നത്. ഈ സങ്കീർത്തനവും എട്ടാം ശതകത്തിലെ കൃതിതന്നെ. "ഈടും വിലാസമൊടു രുഗ്മാംഗദം നൃപതിചൂഡാമണിം, മദനമോഹം വളർത്തു നിജപാട്ടിൽ വരുത്തി" എന്നും മറ്റുമുള്ള വരികൾ രണ്ടു കൃതികളുടേയും ഏകകർത്തൃത്വത്തെ സൂചിപ്പിക്കുന്നു. പാട്ടിന്റേയും സങ്കീർത്തനത്തിന്റേയും പ്രണേതാവ് ഒരാൾതന്നെയോ എന്നു സംശയിക്കത്തക്ക വിധത്തിൽ സങ്കീർത്തനം പാട്ടിനെ ആമൂലാഗ്രം അത്രമാത്രം ഉപജീവിക്കുന്നു. നാലു പാദങ്ങളിലും പ്രതിപാദിതങ്ങളായ കഥാംശങ്ങൾതന്നെയാണ് നാലു വൃത്തങ്ങളിലും പരാമൃഷ്ടങ്ങളായിക്കാണുന്നത്. "മന്നവൻ രുഗ്മാംഗദൻ ശിക്ഷകൊണ്ടവർക്കെല്ലാം നല്ലതു വന്നു" എന്നു പാട്ടിലും, "ദിക്കു ജയിച്ചോരു ധർമ്മാംഗദൻ പിന്നെശ്ശിക്ഷിച്ചു നന്നായി നാരായണാ" എന്നു സങ്കീർത്തനത്തിലും ശിക്ഷ എന്ന വാക്ക് ഒരേ അർത്ഥത്തിൽ പ്രയോഗിച്ചിരിക്കുന്നു. സങ്കീർത്തനം പാട്ടിനെ അപേക്ഷിച്ചു മെച്ചമാണെന്നു പറയാവുന്നതാണ്. ചില ശീലുകൾ പകർത്തുന്നു.

മോഹിനി: "ആടുന്ന കുണ്ഡലവിരാജൽകപോലമൊടു
പാടീ രസാലരുണദന്തച്ഛദപ്രഭയും
ഈടാർന്ന പൂംകുഴലുമക്കുങ്കുമക്കുറിയു-
മാടൽപ്പെട്ടുക്കുമരി നാരായണായ നമഃ"

ശരൽകാലം: "അമ്പോടു പൈങ്കിളികൾ പാടിക്കതിർക്കുലകൾ
ചെമ്മേ മുറിച്ചു പലപാടും പറന്നു നിശി
മുന്നേതിലും തെളിവൊടും പൂർണ്ണചന്ദ്രനുമു-
ടൻ പോന്നുദിച്ചു ഹരി നാരായണായ നമഃ"

സംക്ഷിപ്തസങ്കീർത്തനങ്ങൾ

അകാരാദിക്രമത്തിൽ രചിച്ച ഏതാനും ശീലുകൾകൊണ്ടുമാത്രം ഓരോ പുരാണകഥ സംഗ്രഹിക്കുന്ന ചില സങ്കീർത്തനങ്ങൾ ഈ ശതകത്തിൽ ആവിർഭവിച്ചിട്ടുണ്ട്. അവയിൽ ഗജേന്ദ്രമോക്ഷത്തിൽനിന്നു ചില കണ്ണികളാണ് അടിയിൽ പ്രദർശിപ്പിക്കുന്നത്.

അപ്പാൽവാരിധിതൻ തിരമാലക-
ളൊപ്പൊരു മുക്കൂടഗ്ഗിരിയുണ്ടഥ
മുപ്പാരും പുകൾപെറ്റു വളന്റോ-

ന്നത്ഭുതമയമായ് നാരായണ ജയ.

അമ്മാമലതൻ നടുപാട്ടിങ്കൽ-
പ്പൊന്മയനളിനപ്പൊയ്കകളുണ്ടഥ
നന്മലർ പൊഴിയും പൂങ്കാവുകളും
മമ്മാ! ശിവ ശിവ നാരായണ ജയ.

ആലൊടു താലതമാലമിരഞ്ഞികൾ
പാലകൾ പനസം തെങ്ങുകവുങ്ങുകൾ
നീളച്ചുഴലവുമുണ്ടതിൽ മുറ്റും
ചാലപ്പലവക നാരായണ ജയ."

പൂന്താനത്തിന്റെ ഭാഷാകൃതികൾ

പൂന്താനം നമ്പൂരിയുടെ ജീവചരിത്രത്തേയും മണിപ്രവാളകൃതികളേയും പറ്റി ഇരുപത്തെട്ടാമദ്ധ്യായത്തിൽ പ്രസ്താവിച്ചിട്ടുണ്ടല്ലോ. അദ്ദേഹത്തിന്റെ ഭാഷാകൃതികളെക്കുറിച്ചു കുറഞ്ഞൊന്നു് ഇവിടെ ഉപന്യസിക്കാം.

കുമാരാഹരണം പാന

പാന എന്ന പേരിൽ ഒരു കാവ്യവിഭാഗം തമിഴസാഹിത്യത്തിൽ കാണുന്നില്ല. ഭദ്രകാളിക്ഷേത്രങ്ങളിൽ ദൃഷ്ടിദോഷപരിഹാരത്തിനും മറ്റുമായി ദേവിക്കു കൊട്ടും പാട്ടും സേവയും നടത്തുക എന്നൊരു ആരാധനാപരിപാടി കേരളത്തിൽ ആദ്യകാലംമുതല്ക്കുതന്നെ പ്രചരിച്ചുവന്നു. അതിനു പാനയെന്നും പേരുണ്ടു്. ആ അവസരത്തിൽ പാടുന്ന പാട്ടുകൾ പ്രായേണ ദ്രുതകാകളി, തരംഗിണി എന്നീ ഭാഷാവൃത്തങ്ങളിലാണ് രചിച്ചിരുന്നതു്. " കാളമേഘകളായങ്ങളെക്കാളും കാളനാളീകപാളികളെക്കാളും" എന്നിങ്ങനെ പനയന്നാർകാവിൽ ഭദ്രകാളിയെപ്പറ്റി സാമാന്യം പ്രസിദ്ധിയുള്ള ഒരു സ്തോത്രമുണ്ടല്ലോ. അതിലെ വൃത്തംതന്നെയാണ് ദ്രുതകാകളി. അതിനു 'പൊന്നമാതർ' എന്നു കോവുണ്ണിനെടുങ്ങാടി കേരളകൗമുദിയിൽ പേർ കൊടുത്തിട്ടുള്ളതു തായുമാനവരുടെ "പൊന്നൈമാതരൈ പൂമിയൈ നാടിലേൻ" എന്നു തുടങ്ങുന്ന ഒരു തമിഴ്പാട്ടിൽ ആ വൃത്തം പ്രയോഗിച്ചിട്ടുള്ളതുകൊണ്ടാണ്; അല്ലാതെ ആ വൃത്തത്തിനു തമിഴിൽ അങ്ങനെയൊരു സംജ്ഞയുള്ളതുകൊണ്ടല്ല. പാന എന്ന പേരിൽ സുവിദിതമായിത്തീർന്ന ദേവതാരാധനത്തിന് ഉപയോഗിക്കുന്ന പാട്ടിനും കാലക്രമത്തിൽ ആ പേർ സിദ്ധിച്ചു. എട്ടും ഒൻപതും ശതകങ്ങളിലെ പാനകളിൽ സാമാന്യേന ആദ്യത്തെ മൂന്നു പാദങ്ങളിൽ ദ്രുതകാകളിയും നാലാമത്തെ പാദത്തിൽ തരംഗിണിയും (ഓട്ടൻതുള്ളലിലെ പ്രധാനവൃത്തം) പ്രയോഗിച്ചുകാണുന്നു. എന്നാൽ കുമാരാഹരണം പാന ആദ്യന്തം ദ്രുതകാകളിയിലാണ് കവി നിബന്ധിച്ചിരിക്കുന്നതു്. അതിലും നാലു പാദങ്ങളുണ്ടെന്ന വസ്തുത വിസ്മരണീയമല്ല.

ഇതിനു സന്താനഗോപാലം പാന എന്നും പേരുണ്ടു്. "മതി ചെന്നു കുമാരാഹരണമാം കഥതന്നിൽ മുഴുകിച്ചമകയാൽ" എന്നു പൂന്താനം ഉപക്രമത്തിൽ പ്രസ്താവിച്ചിട്ടുള്ളതുകൊണ്ടു് ആ നാമധേയം തന്നെയായിരിക്കും അദ്ദേഹം കാവ്യത്തിന്നു സങ്കല്പിച്ചതെന്ന് ഊഹിക്കേണ്ടിയിരിക്കുന്നു. പല പഴയ താളിയോലഗ്രന്ഥങ്ങളിലും കുമാരാഹരണം പാന എന്ന പേർ കാണുന്നുമുണ്ടു്. പൂന്താനത്തിന്റെ കവിതാപാടവം അതിന്റെ പരമകാഷ്ഠയെ പ്രാപിക്കുന്നതു ദ്രാവിഡവൃത്തനിബദ്ധങ്ങളായ കൃതികളിലാകുന്നു. കുമാരാഹരണം പാന ആ പ്രസ്ഥാനത്തിലുള്ള കാവ്യങ്ങളിൽ പ്രഥമസ്ഥാ

നത്തെ അലങ്കരിക്കുന്നു. സൗന്ദര്യപൂർണ്ണമായ രചന, സമുജ്ജ്വലമായ ചിത്രണം, സമുചിതമായ ലോകോക്തിപ്രയോഗം എന്നു തുടങ്ങിയുള്ള വിവിധങ്ങളായ വിശിഷ്ടഗുണങ്ങൾ പ്രസ്തുതകൃതിയുടെ യശസ്തംഭങ്ങളാകുന്നു. നമ്പൂരി വൈകുണ്ഠലോകവും മറ്റും വർണ്ണിക്കുമ്പോൾ ആ ഭക്തിശിരോമണിക്ക് അവിടം ചിരപരിചിതമാണെന്നു ഭാവുകന്മാർക്കു തോന്നിപ്പോകും.

ഈററില്ലത്തിൻപുറമേ തെരുതെരെ-
ച്ചുറ്റുമെയ്തെയ്തസംഖ്യം ശരങ്ങളാൽ
കാണിനേരംകൊണ്ടത്ഭുതമായൊരു
ബാണകൂടം ചമച്ച് . . . .

"മന്ദിരത്തിൻപുറത്തൊരു ഭാഗത്തു സിന്ധുരേന്ദ്രനെപ്പോലെ" നില്ക്കുന്ന അർജ്ജുനനോടു പുത്രമുഖംകൂടെ കാണാൻ സാധിക്കാതെപോയ ബ്രാഹ്മണൻ തട്ടിക്കേറി കയർക്കുന്നതു നോക്കുക:

"കമ്പുതട്ടുമിളമുളപോലയ-
ഞ്ചെട്ടു പൊട്ടിക്കരഞ്ഞിതു വിപ്രനും
സന്താപംകൊണ്ടു മൂർച്ഛിതനായൊരു
ഭ്രാന്തനെപ്പോലെ തീർന്നുടനപ്പൊഴേ
കനൽക്കട്ടയോടൊത്ത മിഴികളും
കനക്കേ മിഴിച്ചീർഷ്യ പൊറായ്കയാൽ
വിറച്ചീടുന്ന മൂർദ്ധാവൊടുംകൂടി
വിയർത്തോടിയണഞ്ഞു വിജയനോ-
ടയ്യോ പാപമെനിക്കെന്നു ചൊല്ലിയ-
ക്കരം രണ്ടുമുയർത്തിപ്പിടിച്ചുടൻ
അഗ്നിപോലെജ്വലിച്ചോരു കാന്തിപൂ-
ണ്ടഗ്നിഹോത്രി പറഞ്ഞുതുടങ്ങിനാൻ:
തീയിൽച്ചെല്ല നിൻ ഗാണ്ഡീവവും നീയും
ദുര്യശസ്സിന്നു പാത്രമായർജ്ജുനാ!
ആനപോലെ മദിച്ചു പറഞ്ഞു നീ
നാണംകെട്ടതു നേരെന്നു കല്പിച്ചു
മാനിച്ചിങ്ങു സന്തോഷിച്ചിരുന്നൊരു
ഞാനത്രേ നല്ല ഭോഷനാകുന്നതും.
തിരുമുമ്പിൽ ഞെളിഞ്ഞുനിന്നെന്തെല്ലാം
ജളപ്രാഭവം കാട്ടി നീയാകയാൽ
ജളതയൊന്നൊഴിഞ്ഞു നിനക്കൊരു
ഫലം മേലിൽ വരായെന്നു നിർണ്ണയം.
കുരച്ചീടുന്ന പട്ടിയൊരുനാളും
കടിച്ചീടുകയില്ലെന്നറിക നീ.
വൻപനായ നീയിപ്പൊഴതെന്തിനു
കുമ്പ തപ്പിപ്പുരക്കെ നോക്കീടുന്നു?
അൻപതു ഭോഷന്മാരിലേ മുൻപനാം
വൻപനെന്നുള്ളവനെന്നറിക നീ.
ദുഷ്ടനിഗ്രഹം ചെയ്‌വതിനായ്‌വന്നു

പൃഥ്വിതന്നിൽപ്പിറന്ന ഭഗവാന്റെ
വീര്യങ്ങളെല്ലാം വീരനാമെന്നുടെ
വീര്യമെന്നു നിനയ്ക്കൊല്ല ഭോഷ നീ.
ഉത്തരം ചുമന്നീടുന്ന ഗൌളിയാൽ
സാധ്യമെന്തതു ഭാവിക്കയെന്നിയേ?
മൂർഖനാം നിന്റെ ഡംഭ കളവാനായ്-
ത്തേർത്തടത്തീന്നരുൾചെയ്ത വാക്കുകൾ
കുംഭത്തിന്റെ പുറത്തു പകർന്നീടു-
മംഭസ്സെന്നപോൽത്തീർന്നു നിനക്കതും.
ഇപ്പോരിന്നു നിമിത്തമാത്രം ഭവാൻ
സവ്യസാചിയെന്നല്ലോ അരുൾചെയ്തു.
പീലിക്കാർകുന്തൽകെട്ടി വിരവോടു
ചാലവേ നല്ല ചമ്മട്ടി കൈക്കൊണ്ടു
മറകൾക്കു പൊരുളായ മൂർത്തി തേർ-
ത്തടം തന്നിലിരുന്നീലെന്നാകിലോ
ഇപ്രതിജ്ഞകണക്കെത്തന്നേ തവ
യുദ്ധഭൂമിയിലൊക്കെപ്ഫലിപ്പതും.”

അർജ്ജുനൻ അഗ്നിപ്രവേശംചെയ്‌വാൻ ഒരുങ്ങുന്ന ഘട്ടം അത്യന്തം ആസ്വാദ്യമായിരിക്കുന്നു.

“അർജ്ജുനന്റെ വിശേഷത്തെ വൈകാതെ-
യച്ഛനോടറിയിക്കണമെന്നിട്ടു
സ്വർഗ്ഗലോകത്തേക്കെന്നകണക്കിനേ
നിർഗ്ഗമിച്ചുയരുന്നിതു ജ്വാലകൾ.”

എന്ന വരികളിൽ എഴുത്തച്ഛൻ സുന്ദരകാണ്ഡത്തിൽ ആവിഷ്കരിച്ചിട്ടുള്ള ഉല്ലേഖത്തിന്റെ പ്രതിധ്വനി നാം കേൾക്കുന്നു. ആ ഘട്ടത്തിൽനിന്നു ചില വരികൾ ഉദ്ധരിക്കാതെ പുരോഗമനം ചെയ്‌വാൻ നിവൃത്തിയില്ല.

“വളർന്നീടുന്ന വഹ്നിയെ വന്ദിച്ചു
വലവൈരിതനൂജനുമന്നേരം
അഴകോടൊരു പൊയ്കയിൽച്ചെന്നുടൻ
മുഴുകിപ്പരിശുദ്ധി വരുത്തിനാൻ.
വിലസീടുന്ന പാണിതലങ്ങളിൽ
തുളസീദളംകൊണ്ടു നിറച്ചിതേ.
കുലവില്ലും ചുമലിലെടുത്തു നി-
ർമ്മലമായുള്ള മാറ്റുമുടുത്തുടൻ
കിഴിഞ്ഞീടുന്ന വാർകുഴൽതന്നില-
ങ്ങൊഴുകീടുന്ന വാരികണങ്ങളും
ഹരിഷാശ്രു വഴിഞ്ഞുനിറഞ്ഞൊരു
വരിനീണ്ട വിലോചനഭംഗിയും
കൃഷ്ണനാമം ജപിക്കുന്ന നേരത്ത-
ങ്ങൊട്ടൊട്ടു കാണും ദന്തദ്യുതികളും
അതുനേരത്തെ വേഷം നിരൂപിച്ചാ-

ലതിമോഹനമെന്നേ പറയാവൂ.
കരുണാകരമൂർത്തി മുകുന്ദന്റെ
ചരണാംബുജമുള്ളിലുറപ്പിച്ചു
പരമാനന്ദത്തോടെയടുത്താനങ്ങെ-
രിഞ്ഞീടുന്നൊരഗ്നികുണ്ഡത്തിങ്കൽ.
വലഭാഗം ചുഴന്നു ചുഴന്നേറ്റം
ജ്വലിച്ചീടുന്നൊരഗ്നിഭഗവാനെ
വലംവച്ചു വണങ്ങി വിരവോട-
ഞ്ജലിപൂണ്ടിവണ്ണം കരുതിനാൻ.
വിശ്വനായകാ! നിന്നുടെ ഭക്തനാ-
മർജ്ജുനനിതാ വഹ്നിയിൽച്ചാടുന്നു.
ചിത്തമോഹമശേഷമകന്നു ഞാൻ
ചിത്സ്വരൂപത്തിൽച്ചെന്നു ലയിക്കണം."

വൈകുണ്ഠവർണ്ണനത്തിന്റെ വിശ്വമോഹനമായ വൈഭവം ആപാദചൂഡം വായിച്ചുതന്നെ അറിയേണ്ടതാണ്.

"പത്തുനൂറു സഹസ്രകിരണന്മാർ
ബദ്ധാമോദമുദിക്കും കണക്കിനേ
വിളങ്ങീടു നിരക്കവേ താഴിക-
ക്കുടങ്ങളങ്ങു ദൂരവേ കാണായി.
കനകക്കൊടിതന്റെ മുകൾപ്പാട്ടിൽ
ഖഗരാജനിരിപ്പതും കാണായി.
കൊടിക്കൂറകളൊപ്പമിയലുന്ന-
തിടകൂടിപ്പലതരം കാണായി.
പ്രളയാംബുധിനാദംകണക്കിനേ
വലിപ്പത്തിലൊരാഘോഷം കേൾക്കായി"

എന്നിങ്ങനെ അവിടുത്തെ വിശേഷങ്ങൾ ഓരോന്നായി ശ്രോതാക്കളെ ഗ്രഹിപ്പിച്ച് അവരെ ആനന്ദസാഗരത്തിൽ മേല്ക്കുമേൽ ആറാടിച്ച് "പച്ചക്കൽകൊണ്ടു വിഷ്ണുസ്വരൂപമായ് കൊത്തിവെച്ചോരു പാവകളെപ്പോലെ" അചഞ്ചലന്മാരായി ഭഗവദ്ധ്യാനത്തിൽ ലയിച്ചിരിക്കുന്ന ഭക്തന്മാരുടെ സന്നിധിയിൽ പ്രവേശിപ്പിച്ച് ക്രമേണ അനന്തന്റെ പാർശ്വത്തിലേക്കു നയിക്കുന്നു.

"വെള്ളിമാമല മേലെയും മേലെയും
മണ്ഡലാകൃതി പൂണ്ടു കിടക്കയോ?
പള്ളികൊള്ളുന്ന പാല്ക്കടൽ തന്നിലേ
വെള്ളംതന്നെ പരന്നു കിടക്കയോ?
നിർണ്ണയിച്ചു പറയാനരുതെന്റെ
പന്നഗേശ്വര! നിന്നെ വണങ്ങുന്നേൻ.
. . .   .
ഇന്ദ്രനീലനിറത്തിലൊരായിരം
ചന്ദ്രമണ്ഡലമൊന്നിച്ചുദിക്കയോ?
കാരുണ്യാമൃതവന്മഴ പെയ്യുന്ന
കാളമേഘം നിറഞ്ഞങ്ങിരിക്കയോ?

ബ്രഹ്മാനന്ദമെന്നുള്ള പരമാർത്ഥം
ശ്യാമവർണ്ണത്തിൽ പ്രത്യക്ഷമാകയോ?”

എന്നിങ്ങനെ പടിപ്പടിയായുയരുന്ന ആ വർണ്ണനത്തിന്റെ മാധുര്യം അവാങ്മനസ ഗോചരമെന്നേ പറഞ്ഞുകൂടൂ.

ജ്ഞാനപ്പാന

ആകൃതികൊണ്ടു ലഘുവെങ്കിലും അകൃത്രിമമായ രാമണീയകംകൊണ്ട് അത്യന്തം മഹത്തായ ഒരു കൃതിയാണ് പൂന്താനത്തിന്റെ ജ്ഞാനപ്പാന. ഐഹികങ്ങളായ ഭ്രമങ്ങളുടെ അർത്ഥശൂന്യതയേയും ഹരിനാമോച്ചാരണത്തിന്റെ അത്യന്താവശ്യകതയേയും പറ്റി ആ കൃതിയിൽ കവി ആർക്കും സുഗ്രഹമായ രീതിയിൽ, ഏതു് അശ്മഹൃദയത്തേയും അലിയിക്കത്തക്ക തന്മയത്വത്തോടുകൂടി പ്രതിപാദിക്കുന്നു. ഉണ്ണി മരിച്ചതുനിമിത്തം നിർവേദത്തിനു വിധേയനായ ഒരു മഹാകവിയുടെ ഉള്ളിൽനിന്നു് ഊക്കോടുകൂടി ഉൽഗമിച്ച് ശ്രോതാക്കളുടെ ഹൃദയകുഹരങ്ങളിൽ പ്രവഹിക്കുന്ന ഒരു പരമപാവനിയായ സാരസ്വതനിർഝരിണിയെത്തന്നെയാണ് നാം അവിടെ സമീക്ഷിക്കുന്നതു്. കവിയുടെ പ്രപഞ്ചാവസ്ഥാപ്രപഞ്ചനം കേൾക്കുക:

“കാലമിന്നു കലിയുഗമല്ലയോ?
ഭാരതമിപ്രദേശവുമല്ലയോ
. . .   .
ഹരിനാമങ്ങളില്ലാതെപോകയോ
നരകങ്ങളിൽപ്പേടി കുറകയോ?
നാവു കൂടാത ജന്മമതാകയോ
നമുക്കിന്നി വിനാശമില്ലായ്കയോ?
കഷ്ടം കഷ്ടം നിരൂപണംകൂടാതെ
ചുട്ടുതിന്നുന്നു ജന്മം പഴുതെ നാം.
എത്ര കാലം പ്രയാസപ്പെട്ടിക്കാല-
മത്ര വന്നുപിറന്നു സുകൃതത്താൽ?
എത്ര ജന്മം ജലത്തിൽക്കഴിഞ്ഞിതു-
മെത്ര ജന്മം മരങ്ങളായ് നിന്നതും?
എത്ര ജന്മം മൃഗങ്ങൾ പശുക്കളായ്
മർത്ത്യജന്മത്തിൻ മുൻപേ കഴിഞ്ഞതും?
എത്രയും പണിപ്പെട്ടിന്നു മാതാവിൻ
ഗർഭപാത്രത്തിൽ വീണിതറിഞ്ഞാലും.

പത്തു മാസം വയറ്റിൽക്കഴിഞ്ഞുപോയ്
പത്തുപന്തീരാണ്ടുണ്ണിയായും പോയി.
തന്നെത്താനഭിമാനിച്ച പിന്നേടം
തന്നെത്താനറിയാതെ കഴിയുന്നു.

ഇത്ര കാലമിരിക്കുമിനിയെന്നും
സത്യമോ നമുക്കേതുമൊന്നില്ലല്ലോ.
നീർപ്പോളപോലെയുള്ളൊരു ദേഹത്തിൽ
വീർപ്പുമാത്രമുണ്ടിങ്ങനെ കാണുന്നു.

ഓർത്തിരിയാതെ പാട്ടുപെടുന്നേരം
നേർത്തുപോകുമതെന്നേ പറയാവൂ.
അത്രമാത്രമിരിയ്ക്കുന്ന നേരത്തു
കീർത്തിച്ചീടുന്നതില്ല തിരുനാമം.
സ്ഥാനമാനങ്ങൾ ചൊല്ലിക്കലഹിച്ചു
നാണംകെട്ടു നടക്കുന്നിതു ചിലർ;
മദമത്സരം ചിന്തിച്ചു ചിന്തിച്ചു
മതികെട്ടു നടക്കുന്നിതു ചിലർ;
ചഞ്ചലാക്ഷിമാർവീടുകളിൽപ്പുക്കു
കുഞ്ചിരാമനായാടുന്നിതു ചിലർ;
കോലകങ്ങളിൽ സേവകരായിട്ടു
കോലംതുള്ളി ഞെളിയുന്നിതു ചിലർ;
ശാന്തിചെയ്തു പുലരുവാനായിട്ടു
സന്ധ്യയോളം നടക്കുന്നിതു ചിലർ;
അമ്മയ്ക്കും പുനരച്ഛനും ഭാര്യയ്ക്കും
ഉണ്മാൻപോലും കൊടുക്കുന്നില്ല ചിലർ;
അഗ്നിസാക്ഷിണിയായൊരു ഭാര്യയെ
സ്വപ്നത്തിൽപ്പോലും കാണുന്നില്ല ചിലർ;
സത്തുക്കൾ കണ്ടു ശിക്ഷിച്ചു ചൊല്ലുമ്പോൾ
ശത്രുവെപ്പോലെ ക്രുദ്ധിക്കുന്നു ചിലർ;
വന്ദിതന്മാരെക്കാണുന്നനേരത്തു
നിന്ദിച്ചത്രേ പറയുന്നിതു ചിലർ;
കാൺക നമ്മുടെ സമ്മതം കൊണ്ടത്രേ
വിശ്വമീവണ്ണം നില്പുവെന്നും ചിലർ;
ബ്രാഹ്മണ്യംകൊണ്ടു കുന്തിച്ചു കുന്തിച്ചു
ബ്രഹ്മാവുമെനിക്കൊവ്വായെന്നും ചിലർ;
അർത്ഥാശയ്ക്കു വിരുതുവിളിപ്പിപ്പാൻ
അഗ്നിഹോത്രാദി ചെയ്യുന്നിതു ചിലർ;
. . . .
വിദ്യകൊണ്ടറിയേണ്ടതറിയാതേ
വിദ്വാനെന്നു നടിക്കുന്നിതു ചിലർ,
കുംകുമത്തിന്റെ വാസമറിയാതെ
കുംകുമം ചുമക്കുംപോലെ ഗർദ്ദഭം.
കൃഷ്ണ! കൃഷ്ണ! നിരൂപിച്ചുകാണുമ്പോൾ
തൃഷ്ണകൊണ്ടേ ഭ്രമിക്കുന്നിതൊക്കയും.
എണ്ണിയെണ്ണിക്കുറുകുന്നിതായുസ്സും
മണ്ടിമണ്ടിക്കരേറുന്നു മോഹവും”

ഈ വിഷയത്തെ അധികരിച്ച് ഇത്രമാത്രം സർവാംഗസുന്ദരമായ ഒരു കാവ്യം ഭാഷയിൽ മറ്റാരും നിർമ്മിച്ചിട്ടില്ല.

സുപ്രസിദ്ധമായ സുഭദ്രാഹരണം പാന പൂന്താനത്തിന്റെ കൃതിയാണെന്നു പറയുന്നതു നിർമ്മൂലമാണ്. അതു കുഞ്ചൻ നമ്പിയാരുടെ കാലത്തിനു പിന്നീടുണ്ടായ ഒരു കാവ്യമാണെന്നുള്ളതിന് അതിൽത്തന്നെ പല തെളിവുകളുമുണ്ട് “പോയനായ

രെക്കണ്ടീല ഞാനെടാ, ഞായവും നേരുമില്ലാത്ത കശ്മലൻ" എന്നും മറ്റും അതിൽ കുഞ്ചനെ അനുകരിച്ചുള്ള സമുദായചിത്രണം കാണുന്നു. ഈ പാനയെപ്പറ്റി യഥാവസരം നിരൂപണം ചെയ്യുന്നതാണ്.

സ്തോത്രങ്ങൾ

പൂന്താനത്തിന്റെ ഭാഷാസ്തോത്രങ്ങളെപ്പറ്റി പ്രസ്താവിക്കുന്നതിനുള്ള അവസരം ഇവിടെ സന്നിഹിതമായിരിക്കുന്നു. ഇത്തരത്തിലുള്ള കൃതികളെസ്സംബന്ധിച്ച ചിലതെല്ലാം ഹരിനാമകീർത്തനത്തിന്റെ നിരൂപണത്തിനു പീഠികയായി ഞാൻ ഉപന്യസിച്ചിട്ടുള്ളതു വായനക്കാർ ഓർമ്മിക്കുമല്ലോ. ഏഴാം ശതകത്തിന്റെ അവസാനംവരെയുള്ള സ്തോത്രങ്ങളിൽ ഏതാനും ചിലതു മാത്രമേ നമുക്കു കിട്ടീട്ടുള്ളു. എട്ടുമുതല്ക്കുള്ള ശതകങ്ങളിൽ വിരചിതങ്ങളായവ ഒട്ടുവളരെ ലഭിച്ചിട്ടുണ്ട്. ഭാഷാസാഹിത്യത്തിലെ ഒരു ഗണനീയമായ വിഭാഗമാണ് സ്തോത്രം, അതിമനോഹരങ്ങളായ കീർത്തനങ്ങൾ മുതൽ അത്യന്തം ശുഷ്കങ്ങളായവവരെ ഉച്ചാവചങ്ങളായ പല ചെറിയ കൃതികളും ഈ വിഭാഗത്തിൽ അടങ്ങീട്ടുണ്ട്. എങ്കിലും ദേവതാവിഷയകമായ രതിഭാവം പ്രായേണ ഏതു കീർത്തനത്തിലും ഏറെക്കുറെ സ്ഫുരിക്കുന്നതായിക്കാണാം. ഹിന്ദുസമുദായത്തെ ഭക്തിപരവും സദാചാര പ്രവണവുമാക്കുന്നതിന് ഇവ അക്കാലത്ത് ഏറ്റവും പ്രയോജകീഭവിച്ചിരുന്നു. എട്ടാം ശതകത്തിൽ നിർമ്മിതങ്ങളാണെന്നു വിചാരിക്കാവുന്ന ചില ലളിതകോമളങ്ങളായ കീർത്തനങ്ങൾക്ക് ഇന്നും ജനങ്ങളുടെയിടയിലുള്ള പ്രചാരത്തിനു പറയത്തക്ക കുറവൊന്നും വന്നിട്ടില്ല.

"അഞ്ജനശ്രീചോരചാരുമൂർത്തേ കൃഷ്ണ
അഞ്ജലി കൂപ്പി വണങ്ങീടുന്നേൻ.
ആനന്ദാലങ്കാര വാസുദേവ കൃഷ്ണ
ആതങ്കമെല്ലാമകറ്റീടേണം.
ഇന്ദിരാകാന്ത ജഗന്നിവാസാ കൃഷ്ണ
ഇന്നെന്റെ മുൻപിൽ വിളങ്ങിടേണം.
ഈരേഴുലകിന്നുമേകനാഥാ കൃഷ്ണ
ഈരഞ്ചു ദിക്കും നിറഞ്ഞ മൂർത്തേ"
എന്നും,

"കണ്ണനാമുണ്ണിയെക്കാണുമാറാകണം,
കാർമേഘവർണ്ണനെക്കാണുമാറാകണം,
കിങ്കിണിനാദങ്ങൾ കേൾക്കുമാറാകണം,
കീർത്തനം ചൊല്ലിപ്പുകഴ്ത്തുമാറാകണം"
എന്നും,

"അംബുജായതലോചന കോമള
കംബുകന്ധര കാരുണ്യവാരിധേ!
കല്മഷാപഹം നിൻപാദപങ്കജം
ചെമ്മേ തോന്നുമാറാകണം ഗോവിന്ദ.
ആഴിതന്നിൽ മുഴുകിയ വേദത്തെ
മീളുവാനൊരു മത്സ്യമായ്ച്ചെന്നുടൻ
ഏഴു സാഗരം ചൂഴെ നിന്നീടുന്ന

വേഷമൻപോട്ടു കാണണം ഗോവിന്ദ.
ഇച്ഛയോടെ സുരാസുരസഞ്ചയം
സ്വച്ഛവാരിധിതോയം കലക്കുമ്പോൾ
കച്ഛപാകൃതി കൈക്കൊണ്ടു മിന്നിന
വിശ്വവ്യാപിയെക്കാണണം ഗോവിന്ദ.”
എന്നും,

“പച്ചക്കല്ലൊത്ത തിരുമേനിയും നിന്റെ
പിച്ചക്കളികളും കാണുമാറാകണം.
പാലാഴിമങ്കതൻ കൊങ്ക പുണരുന്ന
കോലമെന്നുള്ളത്തിൽക്കാണുമാറാകണം.
പിച്ചകമാലയും താലിയും കിങ്കിണി-
യൊച്ചപൂണ്ടെന്നുമേ കേൾക്കുമാറാകണം.
പീലിക്കാർകുന്തലും ചാന്തുതൊടുകുറി
ബാലസ്വഭാവവും കാണുമാറാകണം”
എന്നും,

“നരകവൈരിയാമരവിന്ദാക്ഷന്റെ
ചെറിയ നാളത്തെക്കളികളും
തിരുമെയ്ശോഭയും കരുതിക്കൂപ്പുന്നേ-
നടുത്തു വാ കൃഷ്ണാ കണി കാണ്മാൻ.
കണികാണുന്നേരം കമലനേത്രന്റെ
നിറമെഴും മഞ്ഞത്തുകിൽ ചാർത്തി
കനകക്കിങ്ങിണി വളകൾ മോതിരം-
മണിഞ്ഞു കാണേണം ഭഗവാനേ!
മലർമാതിൻകാന്ത, വസുദേവാത്മജ,
പുലർകാലേ പാടിക്കുഴലൂതി
ചെലുചെലുനെന്നു കിലുങ്ങും കാഞ്ചന-
ച്ചിലമ്പിട്ടോടിവാ കണികാണ്മാൻ.
ശിശുക്കളായുള്ള സഖിമാരും താനും
പശുക്കളെ മേച്ചു നടക്കുമ്പോൾ
വിശക്കുമ്പോൾ വെണ്ണ കവർന്നുണ്ണുമുണ്ണി
വശത്തു വാ കൃഷ്ണാ കണികാണ്മാൻ” (ശ്രീകൃഷ്ണസ്തുതി)

എന്നും,

“സരസിജനയനേ പരിമളഗാത്രീ
സുരജനവന്ദ്യേ ചാരുപ്രസന്നേ
കരുണാപൂരതരംഗമതായൊരു
മാതംഗീ ജയ ഭഗവതി ജയജയ” (സരസ്വതീകീർത്തനം)

എന്നും,

“അമ്പോടു മീനായി വേദങ്ങൾ മീണ്ടിട്ടു-
മംബുജനാഭനെക്കൈതൊഴുന്നേൻ.
ആമയായ് മന്ദരം താങ്ങിനിന്നീടുന്ന

താമരക്കണ്ണനെക്കൈതൊഴുന്നേൻ.
ഇക്ഷിതിയെപ്പണ്ടു പന്നിയായ് വീണ്ടിടും
ലക്ഷ്മീവര നാഥ കൈതൊഴുന്നേൻ" (ദശാവതാരകീർത്തനം)

എന്നും,

"അജ്ഞാനമുള്ളവയൊക്കെക്കളയണം;
വിജ്ഞാനമെന്നുള്ളിൽ വർദ്ധിക്കേണം;
ആജ്ഞാപിച്ചീടേണം നല്ല വഴിക്കെന്നെ
നിത്യം ഗുരുനാഥാ കുമ്പിടുന്നേൻ.
ആനന്ദം നല്കുന്ന പാദരേണുക്കളാൽ
മാനസമായൊരു ദർപ്പണത്തിൽ
മാലിന്യം പോക്കീട്ടു നന്മ വരുത്തേണം
നിത്യം ഗുരുനാഥാ കുമ്പിടുന്നേൻ (ഗുരുസ്തുതി)

എന്നും

"നരനായിങ്ങനെ ജനിച്ചു ഭൂമിയിൽ
നരകവാരിധി നടുവിൽ ഞാൻ;
നരകത്തിങ്കേന്നു കരകേറ്റീടേണം
തിരുവൈക്കം വാഴും ശിവ ശംഭോ!
മരണകാലത്തെബ്ഭയത്തെച്ചിന്തിച്ചാൽ
മതിമറന്നുപോം മനമെല്ലാം;
മനതാരിൽ വന്നു വിളയാടീടേണം
തിരുവൈക്കം വാഴും ശിവശംഭോ" (പഞ്ചാക്ഷരകീർത്തനം)

എന്നും മറ്റുമുള്ള സ്തോത്രരത്നങ്ങളുടെ ഉച്ചാരണത്താൽ ഉഷഃകാലം മുഖരിതമാക്കുന്ന ഗൃഹങ്ങൾ ഇന്നും ഉൾനാട്ടുകളിലെങ്കിലും അങ്ങിങ്ങ് ആസ്തികന്മാർക്ക് ആനന്ദം നല്കിക്കൊണ്ടു പരിലസിക്കുന്നുണ്ടെന്നുള്ള പരാമാർത്ഥം അവയുടെ ചിരഞ്ജീവിത്വത്തിനു വിനിഗമകമാകുന്നു. ഇത്തരത്തിലുള്ള കൃതികളിൽ പ്രഥമഗണനീയങ്ങളാണ് പൂന്താനത്തിന്റെ പുളകോൽഗമകാരികളായ കീർത്തനങ്ങൾ.

ഘനസംഘം

'ഘനസംഘം' എന്ന പദം കൊണ്ടു് പ്രസ്തുത സ്തോത്രം ആരംഭിക്കുന്നതിനാലാണ് അതിന് ഈ പേർ വന്നതു്. ഇതു തിരുമാന്ധാംകുന്നിൽ ഭഗവതിയെപ്പറ്റിയുള്ള ഒരു കേശാദിപാദവർണ്ണനമാണെന്നു മുൻപുതന്നെ പറഞ്ഞിട്ടുണ്ടല്ലോ. ആ കൃതിയിൽ നിന്നു ചില വരികൾ താഴെ എടുത്തു ചേർത്തുകൊള്ളുന്നു:

"ഘനസംഘമിടയുന്ന തനുകാന്തി തൊഴുന്നേ-
നണിതിങ്കൾക്കല ചൂടും പുരിചിടതൊഴുന്നേൻ.
ദുഷ്ടരാമസുരരെദ്ദഹിക്കും തീ ജ്വലിക്കും
പടുതരം മിഴി മൂന്നും നിടിലവും തൊഴുന്നേൻ.
വിലസുമക്കുനുചില്ലിയുഗളം കൈതൊഴുന്നേൻ.
മുശ്ധമായ്ക്കനിവോടേ മറിഞ്ഞുവന്നനിശം
ഭക്തരിൽപ്പതിക്കുന്ന കടക്കണ്ണു തൊഴുന്നേൻ.

ചെന്തൊണ്ടിപ്പഴംവെന്നോരധരം കൈതൊഴുന്നേൻ;
ചന്തമോടണിനാവുമിത ഞാൻ കൈതൊഴുന്നേൻ.
. . . .
സുരവൃന്ദകിരീടാളീമണിനീരാജിതമായോ-
രരവിന്ദരുചി വെല്ലുമടിയിണ തൊഴുന്നേൻ.
കടകം തോൾവള കാഞ്ചി ചിലമ്പേവം തുടങ്ങി-
യുടലിലണ്ങണിഞ്ഞുള്ളാഭരണങ്ങൾ തൊഴുന്നേൻ.
ഇക്കണ്ട ഭുവനം കാത്തെഴും നാഥേ! തൊഴുന്നേൻ.
ചൊല്ലൊണ്ട തിരുമാന്ധാംകുന്നിലമ്മേ! തൊഴുന്നേൻ.”

ഈ കീർത്തനത്തിൽ പൂന്താനത്തിന്റെ കൃതികൾക്കുള്ള സഹജമായ മാധുര്യം സമഗ്രമായി സ്ഫുരിക്കുന്നില്ലെന്നു പറയേണ്ടതുണ്ട്.

മറ്റു കീർത്തനങ്ങൾ

ചില കീർത്തനങ്ങളിൽ നിന്നു ചില വരികൾ ഉദ്ധരിക്കുവാൻ മാത്രമേ സ്ഥലം അനുവദിക്കുന്നുള്ളു. പ്രായേണ എല്ലാ കീർത്തനങ്ങളും ശ്രീകൃഷ്ണപരങ്ങളും ഭക്തിരസപ്രധാനങ്ങളുമാകുന്നു.

ആനന്ദനൃത്തം

“ആമ്പാടിതന്നിലൊരുണ്ണിയുണ്ടങ്ങനെ;
ഉണ്ണിക്കൊരുണ്ണിക്കുഴലുമുണ്ടങ്ങനെ;
ഉണ്ണിക്കുപേരുണ്ണിക്കൃഷ്ണനെന്നങ്ങനെ;
ഉണ്ണിവയറ്റത്തു ചേറുമുണ്ടങ്ങനെ;
ഉണ്ണിക്കൈ രണ്ടിലും വെണ്ണയുണ്ടങ്ങനെ;
ഉണ്ണിക്കാൽകൊണ്ടൊരു നൃത്തമുണ്ടങ്ങനെ;
ഉണ്ണിത്തളകൾ ചിലമ്പുമുണ്ടങ്ങനെ;
ഉണ്ണിക്കാൽ രണ്ടും തുടുതുടയങ്ങനെ;
ഉണ്ണിയരയിലെക്കിങ്ങിണിയങ്ങനെ;
ചങ്ങാതിയായിട്ടൊരേട്ടനുണ്ടങ്ങനെ:
. . . .
സൂത്രങ്ങൾ ചോടു പിഴയാതെയങ്ങനെ;
നേത്രങ്ങൾകൊണ്ടുള്ളഭിനയമങ്ങനെ;
കണ്ണിന്നു കൗതുകം തോന്നുമാറങ്ങനെ;
കണ്ണന്റെ പൂമെയ്യിടയിടയങ്ങനെ;
തിത്തിത്തയെന്നുള്ള നൃത്തങ്ങളങ്ങനെ;
തൃക്കാൽച്ചിലമ്പൊലിയൊച്ചപൂണ്ടങ്ങനെ;
മഞ്ഞപ്പൂവാട ഞെറിവിറച്ചങ്ങനെ;
കില്കിലയെന്നരഞ്ഞാണങ്ങളങ്ങനെ;
മുത്തണിമാലകളാടുമാറങ്ങനെ;
തൃക്കൈകൾ രണ്ടുമഭിനയിച്ചങ്ങനെ;
ഓമൽത്തിരുമെയ്യുലയുമാറങ്ങനെ;
കുണ്ഡലമാടും കവിൾത്തടമങ്ങനെ;
ത്തുമധുവോലുന്ന വായ്ത്താളമങ്ങനെ;

ുവിയർപ്പേറ്റോരു നാസികയങ്ങനെ;
മാണിക്കക്കണ്ണു മഴറ്റിക്കൊണ്ടങ്ങനെ;
മുത്തുക്കുലകളുതിരുമാറങ്ങനെ;
പീലിത്തിരുമുടി കെട്ടഴിഞ്ഞങ്ങനെ;
പിച്ചകത്തുമലർ തൂകുമാറങ്ങനെ;
ദേവികൾ തൂകുന്ന പൂമഴയങ്ങനെ;
ദേവകൾ താക്കും പെരുമ്പറയങ്ങനെ;
. . . .
ലോകങ്ങളൊക്കെ മറക്കുമാറങ്ങനെ;
ലോകൈകനാഥന്റെ ഗീതങ്ങളങ്ങനെ;
ചിൽപ്പൂരുഷന്റെ വിലാസങ്ങളങ്ങനെ;
പൊന്മേനിയേറ്റം തെളിയുമാറങ്ങനെ;
ആനന്ദനൃത്തം ജയിക്കുമാറങ്ങനെ;
വാമപുരേശ്വരൻ വാഴ്കയെന്നങ്ങനെ;
തൽസ്വരൂപം മമ തോന്നുമാറങ്ങനെ;
തൽപാദയുഗ്മം നമസ്കരിച്ചീടിനേൻ."

ഹരിസ്തോത്രം

ഈ സ്തോത്രത്തിനു നൂറ്റെട്ടു ഹരിയെന്നും പേരുണ്ട്. നൂറ്റെട്ട് ഈരടികളിൽ ഭാഗവതം ദശമസ്കന്ധത്തിലെ കഥ മുഴുവൻ ഇതിൽ സംഗ്രഹിച്ചിരിക്കുന്നു.

"ചേറു പുരണ്ടു ചെറിയോരു പൈതലാ-
യാമ്പാടിതന്നിൽ വളർന്നവനേ ഹരി;
ആമ്പാടിതന്നിൽ വളരുന്ന കാലത്തൊ-
രമ്മപ്പിശാചിനെക്കൊന്നവനേ ഹരി;
കാറ്റായി വന്നോരു മാറ്റാനെയും മറ്റും
ചാടായവനെയുമവ്വണ്ണമേ ഹരി;
ഗർഗ്ഗമുനി വന്നു പേരിട്ടനന്തര-
മഗ്രജനോടുമായ് വാണവനേ ഹരി;
അമ്മയിരുന്നു തയിർകടഞ്ഞീടുമ്പോ-
ളമ്മിഞ്ഞ കണ്ടു കൊതിച്ചവനേ ഹരി;
തിണ്ണം തയിർപ്പാത്രം പൊട്ടിച്ചവിട്ടുന്നു
വെണ്ണയുംകൊണ്ടോടിപ്പോയവനേ ഹരി;
പാഴുരലേറിയിരുന്നുകൊണ്ടാവോള-
മൂഴത്തിൽ വെണ്ണ നുകർന്നവനേ ഹരി"

എന്നിങ്ങനെ ആ സ്തോത്രം പുരോഗമനം ചെയ്യുന്നു.

ഈ കീർത്തനത്തെ അനുകരിച്ച് അക്കാലത്തുതന്നെ അജ്ഞാതനാമാവായ മറ്റൊരു കവിയും ദശമകഥയെ ആസ്പദമാക്കി ഒരു ഹരിസ്തോത്രം നിർമ്മിച്ചിട്ടുണ്ട്. അതിൽ നിന്നു ചില വരികൾ താഴെച്ചേർക്കുന്നു:-

"അംബുധിമകൾതൻ കൊങ്കയുഗം പൂ-
ണ്ടംബുധിയിൽക്കുടികൊണ്ടവനേ ഹരി;
പന്നഗനായകതല്പംതന്മേ-

ലുന്നതിചേർന്നു കിടന്നവനേ ഹരി;
. . .   .
ദേവകുലത്തിൻ വ്യസനം തീർപ്പാൻ
ദേവകിതൻവയർ പുക്കവനേ ഹരി;
ആനകദുന്ദുഭിതാൻകാണ്മമ്മാ-
റാനന്ദേന പിറന്നവനേ ഹരി;
നീലപയോധര നീലിമ കവരും
പേലവകാന്തി ധരിച്ചവനേ ഹരി;
കചഭരമൊരുമിച്ചഴകൊടു കെട്ടി-
ക്കനകകിരീടം ചേർത്തവനേ ഹരി;
അളികൾ വണങ്ങിന്റളകം ചേർന്നെഴ-
മളികംകൊണ്ടു നിറന്നവനേ ഹരി;
ചില്ലീചലനംകൊണ്ടേ മുപ്പാ-
രഴകൊടു കാത്തുമഴിപ്പവനേ ഹരി;
. . .   .
ശുദ്ധപരാത്മകബോധം തെളിവോ-
ടുദ്ധവരോടറിയിച്ചവനേ ഹരി;
അൻപൊടു മുന്നെപ്പോലേതന്നേ-
യംബുധിമധ്യം പുക്കവനേ ഹരി;
നിർമ്മലനേ ഹരി നിശ്ചലനേ ഹരി;
നിർഗ്ഗുണനേ ഹരി നിഷ്കളനേ ഹരി!
നിഷ്ക്രിയനേ ഹരി നിർജ്ജരനേ ഹരി;
നിസ്പൃതനേ ഹരി നിരുപമനേ ഹരി.”

ഇതിൽ കൃഷ്ണഗാഥയിലെ മധുരമായ ‘മറപൊരുളായി മറഞ്ഞവനേ ഹരി’ എന്ന സ്തോത്രത്തിന്റെ അനുനാദമാണ് നാം കേൾക്കുന്നത്.

ബാലകൃഷ്ണസ്തോത്രം

“ചാഞ്ചാടും പൈതൽ കളിച്ചിടും-നല്ല
പൂഞ്ചായലാടുമാറാടിടും. (കൃഷ്ണ)

കഞ്ജമലരൊടു നേരിടും-തിരു-
ക്കണ്ണുമഴറ്റിക്കൊണ്ടാടിടും. (കൃഷ്ണ)

ഓമൽക്കഴുത്തിൽപ്പുലിനഖം-തങ്ക-
മോതിരം കെട്ടിക്കൊണ്ടാടിടും. (കൃഷ്ണ)

പൊന്മയകിങ്ങിണിയൊച്ചയും-അയ്യോ
പൊങ്ങുമാറുണ്ണി നിന്നാടിടും. (കൃഷ്ണ)

മിന്നിടും പൊന്നിൻ തള കിലു-കിലു-
മെന്നുമാറുണ്ണി നിന്നാടിടും. (കൃഷ്ണ)

ഈവണ്ണം വാഴ്ത്തുന്നോർക്കെല്ലാം-മുമ്പിൽ
തൃക്കാലും വച്ചുകൊണ്ടാടിടും. (കൃഷ്ണ)

കാണാകേണം സ്തോത്രം

ഇതു ശ്രീകൃഷ്ണനെപ്പറ്റിയുള്ള അതിഹ്രസ്വമായ മറ്റൊരു കേശാദിപാദവർണ്ണനമാണ്.

“പച്ചക്കല്ലിൻപ്രഭകളെ വെല്ലും തിരുമെയ്മുഴവൻ കാണാകേണം
അരുണദിവാകരകോടിസമാനം കനകകിരീടം കാണാകേണം
പരിമളമിയലും പുരികുഴൽപേരാമിരുൾമുകിൽനികരം കാണാകേണം
ചടുലതരാളകരാജിതമായൊരു നിടിലതടം മമ കാണാകേണം
മംഗലഭംഗി കലർന്ന നിറന്നൊരു കുംകുമതിലകം കാണാകേണം
മല്ലീശരകുലവില്ലിനെ വെല്ലും ചില്ലീലതനെറി കാണാകേണം
കൈക്കൊണ്ടീടും കരുണാഭോഗം തൃക്കണ്ണും മമ കാണാകേണം
തിലപുഷ്പശ്രീ തിറ നല്കീടും വിലസന്നാസിക കാണാകേണം
മികവും ശോഭാപൂർത്തി കലർന്നൊരു മകരക്കുഴയിണ കാണാകേണം
മരതകവിരചിതദർപ്പണദർപ്പം കവരും കവിളിണ കാണാകേണം
. . . .
നാരായണ ജയ! താവകമണിമെയ് മനസി സദാ മമ കാണാകേണം
സാക്ഷാലുള്ളൊരു വൈഷ്ണവരൂപം സൂക്ഷ്മംതന്നേ കാണാകേണം”

‘കാണേണമേ’സ്തോത്രം

ഈ സ്തോത്രത്തിൽ കേശാദിപാദവും പാദാദികേശവും ഘടിപ്പിച്ചിരിക്കുന്നു. തൃച്ചെമ്മരത്തു കൃഷ്ണനെപ്പറ്റിയാണ് ഇതു രചിച്ചതു്.

“എന്നുണ്ണിക്കൃഷ്ണനെക്കണ്ണിലാമ്മാറു ഞാൻ
കാണുന്നനാളിലിവണ്ണം കാണേണമേ.
പിച്ചകം മുല്ല ചേമന്തിക ചെമ്പകം
തെച്ചി മന്ദാരവും ചൂടിക്കാണേണമേ.
കുരിരുൾപ്പൈതലോടൊത്തു മേവീടിന
നേരിയോരക്കുരുളൊത്തു കാണേണമേ.
പഞ്ചമിചന്ദ്രനോടൊത്ത നെറ്റിത്തടം
ചഞ്ചലം വേർപെടുത്തീട്ടു കാണേണമേ.
ആക്കമേറും കുറിയും തിലകങ്ങളും
നോക്കുമന്നേരമന്നേരം കാണേണമേ.
മന്മഥൻവില്ലിന്നു തണ്മ നിർമ്മിച്ചെഴും
നിർമ്മലമാം കുനുചില്ലി കാണേണമേ.
. . . .
എത്രനാളുണ്ടു പാർക്കുന്നു കണ്ടീടുവാ-

നിത്തൂണത്തെല്ലൊളം കണ്ടതില്ലേതുമേ.
ദൂഷണം പാരമുണ്ടായ്‌വരും കേശവ!
കേഴമാറെന്നെ നീയാക്കൊലായെന്നുമേ.
പെറ്റ നാളേ മറന്നീടിനേനമ്മയും
ചുറ്റമാരോടുമൊട്ടേറെ വേണ്ടീലതും
കച്ചതൊപ്പാരവും കത്തികണ്ണാടിയും
പത്തിരം മുത്തുകൈക്കോപ്പ കൈക്കാണവും
ചേർത്ത പത്തായവും മഞ്ചലും ചെല്ലവും
കറ്റതൊമ്മോടു നല്ലില്ലവും വെല്ലവും
വിത്തു നല്ലോടു നല്ലാളടിയാരിലും
പുത്രരിലും മുഴത്തീടിനോരാശയും
വല്ല നല്ലാരോടുമുള്ള സാരസ്യവും
നല്ല പാട്ടും കളി ചിന്തുരാഗങ്ങളും
അണ്ണനും തമ്പിയും മാതുലന്മാരിലും
പിന്നെയിച്ചൊന്നതിൽച്ചേർന്നീല മാനസം.
. . .   .
മറ്റേതുമേ ചെറ്റ വേണ്ടീലപോലിനി-
ക്കുറ്റം പിഴയ്പാൻ തുടങ്ങുന്ന കാലത്തു
കേൾക്കായ്‌വരേണമേ കർണ്ണത്തിൽ നിന്നുടെ
തൃക്കാൽച്ചിലമ്പൊലി തൃച്ചെമ്മരം വാഴ-
മെന്നുണ്ണിക്കൃഷ്ണാ! നമസ്തേ നമോസ്തു തേ!
എന്നുണ്ണിക്കൃഷ്ണാ! നമസ്തേ നമോസ്തു തേ!”

ജയകൃഷ്ണസ്തോത്രം

“കണ്ണന്റെകളിയുണ്ടു കളവുണ്ടു കനിവുണ്ടു;
ഉണ്ണികൾ പലതുണ്ടു, ജയ കൃഷ്ണ ശരണമേ.
കാൽചിലമ്പൊലിയുണ്ടു, കളകളച്ചിരിയുണ്ടു;
കാച്ചപാൽക്കൊതിയുണ്ടു, ജയ കൃഷ്ണ ശരണമേ.
കിങ്ങിണി കിലുങ്ങുന്നു, തിരുമേനി തെളിയുന്നു;
അംഗജൻ മയങ്ങുന്നു, ജയ കൃഷ്ണ ശരണമേ.
കീർത്തികൾ പുകഴുന്നു, കീഴ്മേലൊന്നിളകുന്നു;
കിന്നരന്മാർ നിറയുന്നു, ജയ കൃഷ്ണ ശരണമേ.
കുണ്ഡലം കുലുങ്ങുന്നു, കുനുചില്ലി കുലയുന്നു;
കുംകുമം കുമറുന്നു, ജയ കൃഷ്ണ ശരണമേ.
കൂട്ടമിട്ടു കളിക്കുന്നു, കൂതംകൊണ്ടു വിളിക്കുന്നു;
കൂത്താട്ടം തുടങ്ങുന്നു, ജയ കൃഷ്ണ ശരണമേ.”

എന്നിങ്ങനെ ക മുതൽ കഃ വരെയുള്ള അക്ഷരങ്ങൾ ഈരടികളുടെ ആദ്യത്തിൽ ചേർത്തു നിബന്ധിച്ചിട്ടുള്ളതാണ് ഈ കൃതി.

‘ദൈവമേ’സ്തോത്രം

ഇതിന്റെ ഈരടികളിൽ അ മുതൽ ഔ വരെയുള്ള അക്ഷരങ്ങൾ അനുക്രമമായി ഘടിപ്പിച്ചിരിക്കുന്നു:

"അടിയങ്ങളിതാ വിടകൊള്ളുന്നതേ;
ആകാശംപോലെ നിറഞ്ഞ ദൈവമേ,
ഇന്ദുശേഖരൻ തൊഴുത ദൈവമേ,
ഈരേഴുലോകമുടയ ദൈവമേ!
. . . .
അടിമലരൊടു ചേർക്ക ദൈവമേ,
വാമഗേഹേശ മുകുന്ദ ഗോവിന്ദ.
അടിയങ്ങളിതാ വിടകൊള്ളുന്നതേ."

രണ്ടു ദശാവതാരസ്തോത്രങ്ങൾ

ഇവയിൽ ആദ്യത്തേതു കീർത്തിമംഗലത്തു കൃഷ്ണനെപ്പറ്റിയാണ്. കീർത്തിമംഗലം എവിടെയാണെന്നറിയുന്നില്ല. മറ്റേ സ്തോത്രത്തിൽ സ്ഥലനിർദ്ദേശമില്ല.

"ഗോവിന്ദാ ഹരിഗോവിന്ദാ യമരാജഭീതി വരുന്നനാൾ
പാഹി മാമുരഗേശതല്പശയാന നീ ഹരിഗോവിന്ദ.
മല്ലവാർമുലയുണ്ടു പൂതനതന്നെ മന്നിലുലച്ചതും
മല്ലരെക്കൊലചെയ്ത ബാലനും നീയല്ലോ ഹരിഗോവിന്ദ.
. . . .
മീനകേതനവീരചാരുപിതാവുമാദരവോടു പോയ്
മീനതായ്മറ വീണ്ട നാഥനും നീയല്ലോ ഹരിഗോവിന്ദ.
മുപ്പുരം പൊരിചെയ്ത ബാണവുമത്ഭുതം തിരയാഴിയിൽ
ചൊല്പെറും മല താങ്ങുമാമയും നീയല്ലോ ഹരിഗോവിന്ദ.
മൂർത്തിമൂവരിലൊന്നുമത്രിദശാരിതന്നുടൽ തേറ്റയാൽ
മൂർന്ന ഭൂമിയെ വീണ്ട പന്നിയും നീയല്ലോ ഹരിഗോവിന്ദ."

കൃഷ്ണ രാമ മുകുന്ദ മുരാന്തക!
വിശ്വരൂപ ധരാധരനേ ജയ.
വൃഷ്ണിപുംഗവ മംഗലരൂപനേ!
ജിഷ്ണുസേവ്യനേ മുക്തിദനേ ജയ.
പണ്ടു വേദങ്ങൾ നാലിനേയും കട്ടു-
കൊണ്ടുപോയുള്ള നാളൊരു മത്സ്യമായ്
കണ്ടു ചെന്നവ വീണ്ടുകൊണ്ടണ്ണലെ-
ക്കാണുന്നു പുനരെന്നൊരു നാളിൽ ഞാൻ?
. . . .
പോത്തുമേറി വന്നന്തകദൂതന്മാ-
രാർത്തടിച്ചു പിടിച്ചങ്ങിഴയ്ക്കുമ്പോൾ
പേർത്തു മാനസേ കാർമുകിൽ വർണ്ണരെ-
ക്കാണുന്നു പുനരെന്നൊരു നാളിൽ ഞാൻ?"
ഇപ്പിറപ്പിലുമെപ്പിറപ്പിങ്കലു-
മിപ്പദാംബുജമെപ്പോഴുമെന്നുള്ളിൽ
ഇപ്പടിയെന്നുരപ്പതിന്നുന്നുവാൻ
കാണുന്നു പുനരെന്നൊരു നാളിൽ ഞാൻ"

മുകുന്ദസ്തോത്രം

“കണ്ണാ കടൽവർണ്ണാ കനിവേറും മുകിൽവർണ്ണാ
കല്മഷമകല്വാൻ വഴി നല്കീട്ടു മുകുന്ദ;
കാർമേഘവും കായാമ്പും പോയ്നാണീടുന്ന പൂമെയ്
കാണേണമതിന്നായിത കൂപ്പുന്നു മുകുന്ദ!
. . . .
വാമാലയവാസാ! തവ നാമാമൃതമിനിയും
പ്രേമാതുരഹൃദയേ വരമരുളീട്ടു മുകുന്ദ!”

മൂലതത്ത്വം

“ദുഃഖമൊടുക്കുന്ന തമ്പുരാനേ കൃഷ്ണ; തൃക്കഴൽ ഞാനിതാ കുമ്പിടുന്നേൻ
ദുഃഖമെടുത്തതിനെന്തേ മൂലം കൃഷ്ണ! ദുഃഖമെടുത്തതു ജന്മമൂലം
ജന്മമെടുത്തതിനെന്തേ മൂലം കൃഷ്ണ! ജന്മമെടുത്തതു കർമ്മമൂലം
കർമ്മമെടുത്തതിനെന്തേ മൂലം കൃഷ്ണ! കർമ്മമെടുത്തതു രാഗമൂലം
രാഗമെടുത്തതിനെന്തേ മൂലം കൃഷ്ണ! രാഗമെടുത്തതു മാനമൂലം
മാനമെടുത്തതിനെന്തേ മൂലം കൃഷ്ണ! തന്നെ നിനയായ്ക മാനമൂലം
തന്നെ നിനയായ്വാനെന്തേ മൂലം കൃഷ്ണ! അജ്ഞാനമൊന്നവിവേകമൂലം.
. . . .
സജ്ജനസംഗതിക്കെന്തു മൂലം കൃഷ്ണ! വാമപുരേശനെസ്സേവ ചെയ്വൂ
വാമഗേഹാധിപ വാസുദേവ കൃഷ്ണ! ബാലഗോപാലക പാലയ മാം.”

ഇനി ചില വേദാന്തപരങ്ങളായ ഗാനങ്ങളെപ്പറ്റി പ്രസ്താവിക്കാം. അവയിൽ പലതും തമിഴിലാണ് രചിച്ചു കാണുന്നത്. പൂന്താനത്തിന് തമിഴിലുള്ള വേദാന്തഗാനങ്ങളിൽ അവഗാഹവും ആ ഭാഷയിൽ സാമാന്യപരിചയവുമുണ്ടായിരുന്നു എന്നു പ്രസ്തുതഗാനങ്ങൾ തെളിയിക്കുന്നു.

പരമാത്മബോധകീർത്തനം (തമിഴ്)

“വാസുദേവ വാസുദേവ വാസുദേവ വാസുദേവ!
വാമപുരാധീശ ജഗന്നാഥ വിഭോ വാസുദേവ!
ആദിയിലേ അദ്വിതീയമാനതൊരു ചിത്തിരുന്തു;
യോഗമുള്ള യോഗികൾക്കു യോഗമറ്റ ചിത്തിരുന്തു. (വാസു)

വാദമുള്ള വാദികൾക്കു വാദമറ്റ ചിത്തിരുന്തു;
ജ്ഞാനമുള്ള ജ്ഞാനികൾക്കു ജ്ഞാനമറ്റ ചിത്തിരുന്തു. (വാസു)

കർമ്മമുള്ള കർമ്മികൾക്കു കർമ്മമറ്റ ചിത്തിരുന്തു.
മോഹമുള്ള മോഹികൾക്കു മോഹമറ്റ ചിത്തിരുന്തു. (വാസു)

. . . .
രജ്ജുവിലേ പന്നഗംപോൽ വിശ്വമെന്നോ ശാത്തിരങ്കൾ
ശുക്തിയിലേ രജതം പോൽ വിശ്വമെന്നോ ശാത്തിരങ്കൾ
ദർപ്പണത്തിൽ പ്രതിമുഖംപോൽ വിശ്വമെന്നോ ശാത്തിരങ്കൾ
അഭ്രവർണ്ണമെന്നപോലെ വിശ്വമെന്നോ ശാത്തിരങ്കൾ."

വാസുദേവകീർത്തനം (തമിഴ്)

"കൃഷ്ണ രാമ നാരായണ വാസുദേവ! സ്വാമീ!
പത്മനാഭ ദാമോദര വാസുദേവ!
. . . .
മർത്ത്യരൂപമെടുത്തയ്യോ തളർന്തേനേ - സ്വാമീ!
മത്സ്യവേഷം തരിത്തോനേ! വാസുദേവ!
നാമരൂപങ്കളെപ്പാർത്തു മകിഴ്ന്തേനേ - സ്വാമീ!
കൂർമ്മരൂപം തരിത്തോനേ! വാസുദേവ!
സാഗരത്തിൻനടുവിലേ മറിന്തേനേ - സ്വാമീ!
സൂകരമായുദിത്തോനേ! വാസുദേവ!
ദേഹമോഹമതിനാലേയുഴന്തേനേ - സ്വാമീ!
സിംഹരൂപം തരിത്തോനേ! വാസുദേവ!
കാമനയാലാത്മതത്വം മറന്തേനേ - സ്വാമീ!
വാമനനായ്പ്പിറന്തോനേ! വാസുദേവ!
. . . .
സർവവുമുൻകൃപയാലേ വരവേണം - സ്വാമീ!
വാമപുരം വിളങ്കീടും വാസുദേവ!"

വേദാന്തകീർത്തനം (തമിഴ്)

"കണ്ണനുണ്ണികളികളെപ്പാരും—രാമ രാമാ
കണ്ണിനു കൌതുകം മറ്റു പോരും.
കാണണമെന്നാശയാലേ പാരും—രാമ രാമാ
കാണവും തോട്ടവുമിനിപ്പോരും.
. . . .
വാമഗേഹനാഥനേ നീ പാരും—രാമ രാമാ
കാമമാർഗ്ഗഭ്രമമെല്ലാം പോരും."

മേൽ ഉദ്ധരിച്ച ഭാഷാകൃതികളിൽനിന്നു പൂന്താനത്തിനു ഭാഷാസാഹിത്യകാരന്മാരുടെ ഇടയിലുള്ള സ്ഥാനമെന്തെന്നു വിശദമാകുന്നതാണ്. മേല്പുത്തൂരും പൂന്താനവും സമകാലികന്മാരും സുഹൃത്തുക്കളുമായിരുന്നു എന്നു മുൻപു പ്രസ്താവിച്ചിട്ടുണ്ടല്ലോ. മേല്പുത്തൂർ ആകാശത്തിൽ വളരെ ഉയരത്തിൽ പറക്കുന്ന ഒരു ഗരുഡനാണ്. പൂന്താനം ചെറിയ വൃക്ഷശാഖകളിൽ പാറിപ്പറക്കുന്ന ഒരു പഞ്ചവർണ്ണക്കിളിയാണ്. ഒന്ന് ഒരു ഭാസുരമായജ്യോതിർഗ്ഗോളം; മറ്റൊന്ന് ഒരു സുരഭിലമായ പേലവസുമം. ഒന്നിന്റെ സൂക്തി പടഹധ്വനി; മറ്റേതിന്റേതു വീണാക്വാണം. നാരായണീയത്തിലെ 'സാന്ദ്രാനന്ദാവബോധാത്മകാ'ദി ഗംഭീരപദ്യങ്ങൾ കേൾക്കുമ്പോൾ പണ്ഡിതന്മാർക്കുണ്ടാകുന്ന രോമാഞ്ചവും വികാരതാരള്യവും "പത്മനാഭ പരാപരേശ്വര

പങ്കജാക്ഷ നമോസ്തു തേ പശുപയുവതിഭിരമിതവിഹൃതിഭിരന്വിതായ നമോസ്തുതേ” എന്നും, “ആമ്പാടിതന്നിലൊരുണ്ണിയുണ്ടങ്ങനെ; ഉണ്ണിക്കൊരുണ്ണിക്കുഴലുമുണ്ടങ്ങനെ” എന്നും മറ്റുമുള്ള കീർത്തനങ്ങൾ കേൾക്കുമ്പോൾ പണ്ഡിതന്മാർക്കും പാമരന്മാർക്കും ഉണ്ടാകുന്നു. പൂന്താനത്തിനു വലിയ കല്പനകളില്ല; അർത്ഥാലങ്കാരങ്ങളില്ല; രചനയിൽപ്പോലും പറയത്തക്കനിഷ്കർഷയില്ല. എങ്കിലും അദ്ദേഹത്തിന്റെ പരിശുദ്ധമായ ഭക്തിമന്ദാകിനിയുടെ പ്രസന്നപ്രവാഹത്തിൽ സകലവൈകല്യങ്ങളും മറഞ്ഞുപോകുന്നു. കറകളഞ്ഞ തനിമലയാളത്തിന്റെ മർമ്മം കണ്ട പഴയ മഹാകവികൾ എന്റെ അനുഭവത്തിൽ മൂന്നേ മൂന്നു പേർ മാത്രമാണ്. (1) കൃഷ്ണഗാഥാകാരൻ, (2) പൂന്താനം, (3) കുഞ്ചൻനമ്പ്യാർ. ‘വാരിജലോചന തൃക്കൈ പിടിപ്പോളം വാരിയ വിലരിയുണ്ടവനേ ഹരി,’ ‘തൊണ്ടിയെക്കൊണ്ടുപോയുണ്ടനാടിച്ചുടനിണ്ടലാക്കുന്ന നിൻ വായും കാണേണമേ’ ‘കാലപാശങ്ങളാൽക്കെട്ടിയുലയുമ്പോൾ കാലനെ ക്കോലുകൊണ്ടൊന്നു തല്ലേണമേ’ തുടങ്ങിയ വരികളുടെ ആസ്വാദ്യത അന്യാദൃശം തന്നെ. ചുരുക്കത്തിൽ പറയുകയാണെങ്കിൽ ഭാഷയ്ക്കു തികച്ചും അഭിമാനംകൊള്ളാവുന്ന ഒരു അഭിവന്ദ്യകവീശ്വരൻ തന്നെയാണ് പരമഭാഗവതനായ പൂന്താനം.

സഭാപ്രവേശം പാന

ഇതും പൂന്താനത്തിന്റെ കൃതിതന്നെയോ എന്നു സംശയിക്കേണ്ടിയിരിക്കുന്നു. എന്തെന്നാൽ “മാളികമീതെ മേവുന്ന മന്നന്റെ തോളിൽ മാറാപ്പു കേറ്റുന്നതും ഭവാൻ”, “രണ്ടുനാലു ദിനംകൊണ്ടൊരുത്തനെത്തണ്ടിലേറ്റി നടത്തുന്നതും ഭവാൻ” എന്നീ വരികൾ ഈ ഗ്രന്ഥത്തിലും കാൺമാനുണ്ട്. കവിത ഏറ്റവും ഹൃദ്യമായിരിക്കുന്നു.

“അർക്കചന്ദ്രന്മാരാകാശം ഭൂമിയു-
മഗ്നിദേവനുമംഭസ്സും വായുവും
അഗ്നിഹോത്രിയുംകൂടിശ്ശരീരിയാ-
മഷ്ടമൂർത്തിയെക്കൈതൊഴുന്നേനഹം”
“എന്നുടെ ഗുരു വിപ്രകുലോത്തമ-
നെന്നുടെ മനതാരിൽ വിളങ്ങണം”

എന്നിങ്ങനെയാണ് കാവ്യം ആരംഭിക്കുന്നത്. ഇന്ദ്രപ്രസ്ഥത്തിൽ ചെന്നുചേർന്ന ശ്രീകൃഷ്ണനെ യുധിഷ്ഠിരൻ താഴെക്കാണുന്ന വിധത്തിൽ സ്തോത്രം ചെയ്യുന്നു:

“കൃഷ്ണ കൃഷ്ണ മുകുന്ദ മുരാന്തക
വൃഷ്ണിപുംഗവ വിശ്വജനേശ്വര
അച്യുതാനന്ദ ഗോവിന്ദ ഗോപാല
സച്ചിദാനന്ദമൂർത്തേ നമോസ്തു തേ.
ലോകമൊക്കെയും നിർമ്മിച്ചതും ഭവാൻ
ലോകനായകനാകുന്നതും ഭവാൻ.
ലോകരക്ഷണം ചെയ്യുന്നതും ഭവാൻ
ലോകസംഹാരിയാകുന്നതും ഭവാൻ.
മീനരൂപത്തെക്കൈക്കൊണ്ടു പണ്ടൊരു
ദാനവനെക്കൊലചെയ്തതും ഭവാൻ.
. . . .
പണ്ടുപണ്ടുള്ള നാടും നഗരവും
കൊണ്ടുപോയി മറിക്കുന്നതും ഭവാൻ.

മാളികമീതേ മേവുന്ന മന്നന്റെ
തോളിൽ മാറാപ്പു കേറ്റുന്നതും ഭവാൻ.
ഞനെന്നുള്ളൊരു ഭാവം നടിപ്പിച്ചു
മാനുഷരെ വലയ്ക്കുന്നതും ഭവാൻ.
ജ്ഞാനമാർഗ്ഗത്തെ ദാനവും ചെയ്തുട-
നാനന്ദത്തെ വരുത്തുന്നതും ഭവാൻ.
രണ്ടുനാലുദിനംകൊണ്ടൊരുത്തനെ-
ത്തണ്ടിലേറ്റി നടത്തുന്നതും ഭവാൻ.
കള്ളപ്പുഞ്ചിരി തൂകുന്ന നാരിയെ
വള്ളികെട്ടി വലിക്കുന്നതും ഭവാൻ.
ഉള്ള കാലം ജനങ്ങൾക്കിതിങ്ങനെ
ഉള്ളിലാധി വളർത്തുന്നതും ഭവാൻ.
അഞ്ജനക്കണ്ണിലർത്ഥം വിളയുന്ന
മഞ്ജുളവാണിമാരെക്കൊണ്ടങ്ങനെ
ശിഷ്ടന്മാർക്കും പ്രഭുക്കൾക്കുമൊക്കവേ
നഷ്ടദാരിദ്ര്യമാക്കുന്നതും ഭവാൻ.
ഇഷ്ടദാനത്തെച്ചെയ്യുന്നതും ഭവാൻ
വൃഷ്ടിപുഷ്ടി വളർത്തുന്നതും ഭവാൻ.
സ്നേഹിയായതും സ്നേഹങ്ങളായതും
ദ്രോഹിയായതും ദ്രോഹങ്ങളായതും
ഗർവിയായതും ഗർവങ്ങളായതും
സർവമായതും നീയത്രേ ഗോവിന്ദ.”

വഴിപോക്കർ ഇന്ദ്രപ്രസ്ഥത്തിലെ അന്നദാനമഹിമയെപ്പറ്റി ഹസ്തിനപുരത്തിൽ പോയി വർണ്ണിക്കുന്ന ഭാഗത്തിനു വളരെ തന്മയത്വമുണ്ട്. “അപ്പമുണ്ടങ്ങടയുണ്ടവിലു ണ്ട്; അപ്പോൾത്തന്നെ വറുത്ത മലരുണ്ട്” മുതലായ വരികൾ ആ ഘട്ടത്തിലുള്ളവ യാണ്.

“ആണ്ടിയാട്ടം കുഴൽവിളി മദ്ദളം
പാണ്ടിമേളവും പാട്ടും കളികളും
ചെണ്ട ചേങ്ങലത്താളവും കാളവു-
മുണ്ടൊരേടത്തു നിത്യമഹോത്സവം.
ഏണനേർമിഴിമാരുടെ ഗാനവും
വേണുനാദവും വീണാവിനോദവും
അമ്മാനാട്ടവുമായുധവിദ്യയും
നന്മ നല്ല തിമിലപ്രയോഗവും
നോക്കുവിദ്യയും ചെപ്പടിവിദ്യയും
ചാക്കിയാരുടെ കൂടിയാട്ടങ്ങളും
നായകനും വിദൂഷകനുംകൂടി-
ട്ടായവണ്ണം പ്രയോഗം തുടങ്ങിനാർ.
കൂടെക്കൂടെപ്പകർന്നു പകർന്നോരോ
പാഠകന്മാരെക്കാണാമരങ്ങത്ത്”

എന്നും മറ്റും പ്രസ്തുതർണ്ണനം തുടർന്നുപോകുന്നു. അതെല്ലാം കേൾക്കുമ്പോൾ ദുര്യോധനനുണ്ടാകുന്ന കോപത്തിനതിരില്ലെന്നു പറയേണ്ടതില്ലല്ലോ.

"അഷ്ടിമാത്രം ലഭിക്കകൊണ്ടോരോരോ
യഷ്ടിതങ്ങൾ പറയുന്നു പാമ്പന്മാർ.
ഊട്ടു നന്നുപോലുപ്പേരി നന്നുപോ-
ലാട്ടമുണ്ടുപോലത്താഴമുണ്ടുപോൽ
ചേഷ്ടകൾക്കൊരു വാലും തലയില്ല"

എന്നിത്തരത്തിലാണ് ആ അസൂയാലു കർണ്ണനോടും ശകുനിയോടും അക്കാര്യം പറഞ്ഞു കേൾപ്പിക്കുന്നത്. ഒടുവിൽ കവി "ഭീമസേനൻ ചിരിച്ചതു കാരണം സോമവംശ കലഹം ബലപ്പെട്ടു" എന്നു മഹാഭാരതകഥയുടെ മർമ്മം നമുക്കു കാണിച്ചുതരുന്നു. പ്രസ്തുത കൃതിക്ക് അത്താഴപ്പാന എന്നും പേരുണ്ട്.

കനകകിരീടം പാട്ട് (വടക്കൻ)

വടക്കേ മലയാളത്തിൽ സുപ്രസിദ്ധമായ തൃച്ചെമ്മരത്തു ബാലകൃഷ്ണക്ഷേത്രത്തിനു സമീപമായി പൂക്കോത്തുനട എന്നൊരു രാജവീഥിയുണ്ട്. ആണ്ടുതോറും കുംഭമാസത്തിൽ ആഘോഷിക്കുന്ന തൃച്ചെമ്മരത്തുത്സവം സംബന്ധിച്ച് അവിടുത്തെ ബാലകൃഷ്ണവിഗ്രഹവും അതിനടുത്തുള്ള മഴവൂർ ക്ഷേത്രത്തിലെ ബലഭദ്രവിഗ്രഹവും പൂക്കോത്തുനടയിൽ എഴുന്നള്ളിച്ച് അർദ്ധരാത്രിക്കു ശേഷം നൃത്തംവയ്ക്കുന്ന പതിവ് ഇന്നും അഭംഗുരമായി നടന്നുവരുന്നു, കനകകിരീടം പാട്ടിലെ വിഷയം രാസക്രീഡയാകുന്നു. രാസക്രീഡാനന്തരം ബാലകൃഷ്ണൻ തൃച്ചെമ്മരത്തേക്കു പോകുന്നതായി കവി നിർദ്ദേശിക്കുന്നു.

"ഈവണ്ണം കളിച്ചങ്ങു തൃച്ചെമ്മരത്തു പുക്ക
ചെന്താമരക്കണ്ണാ! ഞാൻ കൈതൊഴുന്നേൻ.
കുംഭമാസംതോറും ബലഭദ്രരോടുകൂടെ-
പ്പൂക്കോത്തേ നടയിലെഴുന്നള്ളേണം."

എന്നുള്ള പ്രസ്താവന നോക്കുക. കവിതയ്ക്കു കനകകിരീടമെന്ന പേർ വന്നത്

"കനകകിരീടത്തിന്മേൽപ്പീലിപ്പൂഞ്ചായൽചാർത്തി
നെറ്റിമേൽ കസ്തൂരീകളഭം ചാർത്തി"

എന്നിങ്ങനെ അത് ആരംഭിക്കുന്നതുകൊണ്ടാകുന്നു. ചില വരികൾ വായനക്കാർ നോക്കുവിൻ:

"പന്തണിമുലമാരെ വട്ടംതിരിച്ചു നിർത്തി
വാട്ടംവരാതെ നിന്നു താൻ നടുവിൽ.
ചിന്തുകൾ പാടിക്കൊണ്ടു പന്തണിമുലമാരും
പാണിതലവും കൊട്ടിക്കളിച്ചീടുന്നു
കണ്ടാലോ പരിമളംകൊണ്ടു വിലസും പൂവിൽ
വണ്ടുകൾ ചുഴലെനിന്നാടുംപോലെ;
ആമോദംപൂണ്ടു മല്ലികപ്പൂഞ്ചോലയിൽ മേവും
പൈങ്കിളിക്കൂട്ടമൊന്നായ്പ്പാടുംപോലെ.
കൊങ്കകളിളകാതെ, തരിവള കിലുങ്ങാതെ,

കാർകുന്തൽ കെട്ടഴിഞ്ഞിഴഞ്ഞീടാതെ;
താലികളിളകാതെ, മാലകൾ പിണയാതെ,
ചേലകളൊട്ടഴിഞ്ഞിഴഞ്ഞീടാതെ.
കൊങ്കകളിളകുന്നു, തരിവള കിലുങ്ങുന്നു,
കാർകുന്തൽക്കെട്ടുമഴിഞ്ഞീടുന്നുണ്ടേ;
താലികളിളകുന്നു, മാലകൾ പിണയുന്നു,
ചേലകളുമൊട്ടഴിഞ്ഞീടുന്നുണ്ടേ!
ചരണവും ചരണവും തങ്ങളിലിടയുന്നു;
തുടകൊണ്ടു തുടയുമിടഞ്ഞീടുന്നു.
കരംകൊണ്ടു കരംകൊട്ടി മുഖത്തോടു മുഖം ചേർത്തു
ശിരസ്സു കുലുക്കിക്കൊണ്ടു ഭംഗിയോടേ
ഈവണ്ണം കളിക്കുന്നു; ഈവണ്ണം കളിക്കുന്നു;
ഈവണ്ണം കളിക്കുന്നു മങ്കമാരും."

കനകകിരീടം (തെക്കൻ)

ഇതു ശ്രീകൃഷ്ണപരമായ ഒരു സ്തോത്രമാണ്.

"കനകകിരീടം കാരുണ്യാമൃത-
ലോചനയുഗളം കുന്തളഭരവും
മകരക്കാതില നാസാപുടവും
മന്ദസ്മിതരുചി കാണാകേണം.
ഗളതലവിലസിതതുളസീദളവും
ജലധരനിറമാം തിരുമെയ്‌വടിവും
തൃക്കരതാരിൽ വിളങ്ങിന ശംഖഗ-
ദാരിസരോജം കാണാകേണം."

മറ്റു ചില സ്തോത്രങ്ങൾ

അടിയിൽ കാണുന്ന സ്തുതികളിൽ ചിലതെല്ലാം ഒമ്പതാം ശതകത്തിലെ കൃതികളാകാനുമിടയുണ്ട്. ഓരോന്നിന്റെയും കാലഘട്ടം വേർതിരിക്കുവാൻ വിഷമമായിരിക്കുന്നു. അവയിൽനിന്നുകൂടി ചില വരികൾ പ്രദർശിപ്പിക്കാം.

വിഷ്ണുസ്തുതി

"നാരായണാ നമ നാരായണ ഇതി
നാവേ ചൊല്ലു നല്ല തിരുനാമം.
ആളാർമണികുഴലൂതീടിന പര-
നാനായനേ നിന മനമേ നീ.
നാനാമുനിജനഹൃദയേ വിലസിന
നാരായണപദമദ്വൈതം.
കാളാഞ്ജനനിറമുടയോരമൃതിനെ
കാണാംവണ്ണം നിന മനമേ നീ.
താപം വളരിലുമൊഴികിലുമവരവർ

താനെന്നൊരു കഥ നിനയാതേ
തായാരുരലൊടു തടവീടിന പര-
മാനായനെ നിന മനമേ നീ.
വേണ്ടാതോ വ്യസനക്കഥ ചൊല്ലി
[2]വിയനായ്‌വലഞ്ഞു നിന്നുഴലാതെ
മീനായ്മറകളെ വീണ്ടങ്ങരുളിയ
മിടമൻതന്നേ നിന മനമേ നീ.
. . . .
അക്കയൽമിഴിമാരത്ഭുതനില ക-
ണ്ടംഗജവ്യഥപൂണ്ടുഴലാതേ
കല്ലിതന്നുരുവം കാരണർചരിതം
കനിവൊടു നിയതം നിന മനമേ നീ.
അമ്പിളിമുഖിമാർമുറുവൽപ്രഭ ക-
ണ്ടലർചരത്തുയർ പൂണ്ടുഴലാതേ
അംബുധിമകൾമുലകൾക്കണിപൂൺപാ-
മംബുജനയനനെ നിന മനമേ നീ.”

ഗണപതിസ്തോത്രം

“പുരഹരൻമുടിജടയിലെഗ്ഗംഗ
വിരവിൽപ്പാലെന്നു നിനച്ചുടൻ
കരത്തിനാലൂക്കിൽ വലിച്ചിട്ടുമുണ്ണി!
ഗണനാഥാ! തൃക്കാൽ വണങ്ങുന്നേൻ.
ഹരനുടെ നെറ്റിത്തിരുക്കണ്ണിൽക്കൊണ്ടെ
വരിനെല്ലിൻമണി വിരവോടെ
പൊരുപൊരെന്നൊക്കെപ്പൊരിച്ചിട്ടുമുണ്ണി ഗണനാഥാ...
പുലരിനേരം ശങ്കരരുടെ ചുറ്റും
ചൊരിഞ്ഞിടും തുമ്പ മലരെല്ലാം
അവിലെന്നോർത്തുടൻ വിരവിൽ വാരിടും ഗണനാഥാ...
വലിയൊരപ്പം വാർക്കണമെന്നുചൊല്ലി
വെളുവെളെച്ചാമ്പൽ കുഴച്ചിട്ട്
അലികളും പറഞ്ഞരികേപൂകീടും ഗണനാഥാ...”

മറ്റൊന്ന്

“അര ഹര ശിവ ശിവ പുരഹരഭഗവാൻ
വിരവൊടു മദകരിവടിവായുടനേ
ഗിരിമകളരികേ പിടിയുടെ വടിവായ്
മരുവിന കാലം ഗണപതി ജയ ജയ.
ആനകളിടയിൽ നടന്നിരുവരുമായ്-
ക്കാനനമൊക്കെ മദിച്ചു തകർത്തും
മാനസമുറ്റു കളിച്ചൊരു നാളിൽ

[2] വിയൻ=അത്ഭുതം.

മലമകളുടനേ ഗണപതി ജയ ജയ.
ഇഷ്ടമതായൊരു കളികൾ മറന്നും
പെട്ടെന്നവിടെയിരുന്നുകരഞ്ഞും
'കഷ്ടമെനിക്കു നടക്കരുതരനേ!
ഒട്ടുമിതയ്യോ!' ഗണപതി ജയ ജയ,
ഈശനുമകമേ മാല്യ പിണഞ്ഞും
ആശകളറ്റെന്താശ്രയമെന്നും
ഐശ്വര്യം വന്നുളവായുടനേ
ഈശ്വരമകനാം ഗണപതി ജയ ജയ.
. . . .
ഒറ്റക്കൊമ്പൻ കുടവയറഴകൻ
പറ്റിക്കൊള്ളും പലരൊടുമപ്പം
കറ്റച്ചിടയൻ മടിയിലിരുന്നും
കുറ്റം പേശും ഗണപതി ജയ ജയ."

വേറിട്ടൊന്ന്

"മലമകൾതന്നുടെ മടിയിലിരുന്നു
മുലകുടികണ്ടാലെത്ര വിചിത്രം.
പലപൊഴുതടയവിൽ കിട്ടാഞ്ഞരനൊടു
കലഹമിയന്ന ഗണേശ്വര ജയ ജയ.
ശിവ ശിവ നിന്നുടെ തുമ്പിക്കയ്യും
വെളുവെളെ വിലസിന കൊമ്പുകൾ രണ്ടും
വലിയൊരു വയറും മമ ഹൃദി തോന്നണ-
മുലകിനു നാഥ ഗണേശ്വര ജയ ജയ.
. . . .
യമഭടപടലികൾ കോപിച്ചുംകൊ
ണ്ടടിപിടിയെന്നു പറഞ്ഞെത്തുമ്പോൾ
മമ പുനരാരും നീയെന്യേ മ-
റ്റടയവരില്ല ഗണേശ്വര ജയ ജയ."

സരസ്വതീസ്തുതി

"അമ്മേ! സരസ്വതി! വാണി! കവിമാതേ!
ചിന്മയമായ മനോജ്ഞരൂപേ!
കല്മഷനാശിനി! മന്മഥമോഹിനി!
നന്മകൾ തന്നരുൾ കുമ്പിടുന്നേൻ.
. . . .
പാലും പളുങ്കും വെളുത്ത തൂവെള്ളിയും
ചാലെത്തൊഴും തിരുമേനി നല്ലാൾ
കോലം തെളിഞ്ഞു കുടിപൂകെന്നുള്ളത്തിൽ
ബാലത്തരുണി! ഞാൻ കുമ്പിടുന്നേൻ.
. . . .
പുഞ്ചിരിപ്പൂന്മയുമൊൺമയും വെൺമയും

കഞ്ചത്താർമതേ കവിമകളേ!
നെഞ്ചിൽക്കനിവോടു തഞ്ചിക്കുടിപൂക
ചഞ്ചലംകൂടാതെ കുമ്പിടുന്നേൻ.”

മറ്റൊന്ന്

“പങ്കജഭവജായേ കവിപ്പെണ്ണേ!
വിദ്യാമുഖസരസ്വതിയേ ജയ.
പാലോലും മൊഴിയാളേ! യെൻനാവിന്മേൽ
വാണിടുക സരസ്വതിയേ ജയ.

പിച്ചയേറ്റോനും ബ്രഹ്മനും വിഷ്ണുവും
നിത്യം കുപ്പും സരസ്വതിയേ ജയ.
പീഡിപ്പിച്ച ദശകണ്ഠതമ്പിക്കു
നിദ്രചേർത്ത സരസ്വതിയേ ജയ.”

ഗോവിന്ദസ്തുതി

“കണ്ണാ കാർമുകിൽവർണ്ണാ കടൽവർണ്ണാ കടൽ മാതിൻ
പുണ്യം ചേർത്തരുളിടും ഭുവനാനന്ദാ!
കണ്ണിന്നു കൊതി തീർപ്പാനരികേ വന്നരുളീടെ-
ന്നുണ്ണി കോമളരൂപാ മമ ഗോവിന്ദ!
. . .   .
കാനലിൽ നടന്നു കാലികൾപിൻപേ കുഴലൂതി-
ക്കാമിനീജനമനമലിയുമാറ്
ആനന്ദം തവ കൊണ്ടൽനിറം തേടുന്നണിമേനി
കാണായിവരണമേ മരണാന്തമേ.”

“കീഴ്മേലിബ്ഭുവനങ്ങൾ പതിന്നാലു മകത്താക്കി
വാഴും നീയരയാലിന്നിലനടുവേ
വാഴേണമകമേ മേ പശുപാലമണിയേ നീ
യാഴിപ്പെൺമണവാളാ പരമാനന്ദാ.”
. . .   .
“കൊണ്ടാടിയടുത്തു പൂതന മുല കൊടുത്ത നാൾ
കൊണ്ടു ജീവനും പാലും കുടിച്ചവളെ
പണ്ടത്തേപ്പരിചാക്കി മലപോലെ മറിപ്പിച്ച
തണ്ടാർമങ്കയർകാന്താ മരുവീടെന്നിൽ.”

ലക്ഷ്മീസ്തുതി

“അരവിന്ദമലർതന്നിലഴകോടു മരുവീടു-
മലർമാതേയവലോകമരുളീടേണം;
ആപത്തെക്കളഞ്ഞർത്ഥമധികം വന്നിയലുവാ-
നനുദിനമടിമലർ വണങ്ങീടുന്നേൻ.
. . .   .
ഊടേ പങ്കജനേത്രവദനവാപിയിൽ മുങ്ങി-

പ്പാടേ പൊങ്ങിയും ചാടിക്കളിച്ചും മേവും
ആടോപം തവ മിഴിവരിമീനെൻ മനക്കാമ്പാ-
മീടാളും പൊയ്കയിൽപ്പുതുമാറേണം.
. . .   .
ഔദാര്യമണിഗണമിയലും കല്പകമൂലേ
സൗവർണ്ണമയപീഠേ സരസീരുഹേ
മേവി നൽക്കരിതുമ്പിക്കരങ്ങളാലഭിഷേകം
താവീടും മലർമാതേ! പരിപാഹി മാം."

ഗുരുവായൂർ കൃഷ്ണസ്തോത്രം

"കരിമുകിൽവർണ്ണൻതൻ തിരുവുടലെന്നുടെ-
യരികിൽ വന്നെപ്പോഴും കാണാകേണം.
കാലിൽച്ചിലമ്പും കിലുക്കി നടക്കുന്ന
ബാലഗോപാലനെക്കാണാകേണം.
കിങ്ങിണിയും വള മോതിരവും ചാർത്തി
ബ്ഭംഗിയോടെൻമുൻപിൽക്കാണാകേണം.
കീർത്തിയേറീടും ഗുരുവായൂർ മേവുന്നോ-
രാർത്തിഹരൻതന്നെക്കാണാകേണം."

മറ്റൊന്ന്

ഇത് ഒരു കേശാദിപാദമാണ്.

"പീലിത്തലമുടി കെട്ടിയതിൽച്ചില
മാലകൾ ചാർത്തീട്ടു കാണാകേണം.
മിന്നുന്ന നെറ്റിത്തടവുമതിൽച്ചേരും
പൊന്നിൻതിലകവും കാണാകേണം.
വില്ലുകൾപോലെ വളഞ്ഞുവിളങ്ങീടും
ചില്ലീയുഗമതും കാണാകേണം.
കഞ്ജദലങ്ങളോടൊത്ത നയനങ്ങ-
ളഞ്ജനം ചാർത്തീട്ടു കാണാകേണം.
. . .   .
ശങ്കരൻപോലും നമിക്കും ചരണങ്ങൾ
തങ്കച്ചിലമ്പിട്ടു കാണാകേണം.
ശ്രീപാദപത്മേ വിളങ്ങും നഖങ്ങളോ-
ടാപാദചൂഡവും കാണാകേണം.

ഇത്തരമുള്ള ഭഗവൽസ്വരൂപമേ
നിത്യവുമെന്നുള്ളിൽത്തോന്നീടുവാൻ
സത്യസ്വരൂപനായീടും ഗുരുവായൂ-
രപ്പനേ ഞാനിതാ കൈതൊഴുന്നേൻ."

ബാലകൃഷ്ണസ്തോത്രം

ബാലകൃഷ്ണൻ സന്ധ്യയ്ക്കു കാട്ടിൽ നിന്നു തിരിയെ വന്നെത്താത്തതിനാൽ യശോദ വിലപിക്കുന്നതാണ് ഈ കീർത്തനത്തിലെ ഭാവന.

“പങ്കജക്കണ്ണനെക്കാണാഞ്ഞെനിക്കുള്ളിൽ
സങ്കടമാകുന്നു നാരായണ.

പാൽവെണ്ണ കക്കുമ്പോളാച്ചിമാരാരാനും
കാൽകൈ പൊളിച്ചാരോ നാരായണ?

പിള്ളേരെത്തന്നെയും കാലികളും കൂട-
ക്കള്ളർ ചതിച്ചാരോ നാരായണ?

പീലി മുറുക്കിന നിൻമുടി കാണാഞ്ഞു
മാലു പെരുകുന്നു നാരായണ.

പുഞ്ചിരി തൂകിന നിൻമുഖം കാണാഞ്ഞു
നെഞ്ചു പിളരുന്നു നാരായണ.

പൂതനയെപ്പോലെയാരാനും വന്നിട്ടു
ഭീതി പെടുത്താരോ നാരായണ?

പെട്ടകംതന്നിലേ ചിറ്റാട നല്ലാഞ്ഞി-
ട്ടൊട്ടു വഴക്കായോ നാരായണ?

പേടികാണുന്നേരത്തോടിപ്പോയ് മറ്റൊരു
കാടകം പുക്കായോ നാരായണ?

പൊന്നും ചിലമ്പും കുഴലും മറന്നിട്ടു
സഞ്ചരിപ്പീലല്ലീ നാരായണ?

പോന്നിങ്ങു ഗോപിമാർ ചാരത്തു വന്നിട്ടു
ധിംതാളം കേൾക്കായി നാരായണ

പൌരുഷമാളുന്ന പൈതലെക്കണ്ടിട്ടു
പാരം പുണർന്നമ്മ നാരായണ.”

വേറിട്ടൊന്ന്

അന്തിയായെൻപൈതലെന്തയ്യോ! വാരായ്‌വാ-
നെന്തവൻ ചെയ്തതെൻ തോഴിമാരേ?
വെന്തുരുകീടുന്നു ചിത്തമെൻ പൈതലെ-
സ്സന്തതം കാണാഞ്ഞു കൃഷ്ണ നമോ.

കൃഷ്ണ നമോ നമോ കൃഷ്ണ നമോ നമോ
കൃഷ്ണ നമോ നമോ കൃഷ്ണ നമോ.

കൃഷ്ണ നമോ ജയ! തൃച്ചെംബരം വാഴും
ദേവകീനന്ദനാ! കൃഷ്ണ നമോ.

ആരോടു ഞാൻ ചെന്നു ചോദിപ്പൂ പൈതലെ-
യാരും പറഞ്ഞില്ലേയുള്ളവണ്ണം.

കാറൊളിവർണ്ണൻ പുലർകാലേ പോയവൻ
വാരാഞ്ഞതെന്തയോ! കൃഷ്ണ നമോ. കൃഷ്ണ നമോ...."

ഇനിയുമൊന്ന്

"കണ്ണനെങ്ങോനെങ്ങോൻ കാമിനിമാർമനം
കവർന്നൊളിക്കും കണ്ണനെങ്ങോനെങ്ങോൻ?
കാലികളോടിടചേർന്നു വനങ്ങളിൽ
കളികളാടും കണ്ണനെങ്ങോനെങ്ങോൻ?"

ശ്രീകൃഷ്ണകേശാദിപാദം

പൂന്താനത്തെ അനുകരിച്ച അനന്തരകാലത്തിൽ ആരോ രചിച്ചിട്ടുള്ള ഒരു കീർത്തനമാണ് ഈ കേശാദിപാദം.

"ആദിത്യമണ്ഡലംപോലെ വിളങ്ങുന്ന
പൊന്നിൻകിരീടവും കാണാകേണം - കൃഷ്ണ.

വണ്ടിന്റെ കൂട്ടത്തെപ്പോലെ വിളങ്ങുന്ന
കാർകൂന്തൽഭംഗിയും കാണാകേണം - കൃഷ്ണ.

ഏറ്റവും നീലമായുള്ള കുറുനിര-
ക്കൂട്ടത്തിൻ ഭംഗിയും കാണാകേണം - കൃഷ്ണ.

പഞ്ചമിചന്ദ്രനോടൊത്തുള്ള നെറ്റിയിൽ
ഗോപിത്തൊടുകുറി കാണാകേണം - കൃഷ്ണ.
. . . .
കാർകൊണ്ട മേഘത്തിൻ വർണ്ണമായുള്ളൊരു
മൂർത്തിയെയെപ്പൊഴും കാണാകേണം - കൃഷ്ണ.
കേശാദിപാദവും പാദാദികേശവും
ചിത്തത്തിലെപ്പൊഴും കാണാകേണം - കൃഷ്ണ."

ഒളശ്ശയിൽ കൃഷ്ണസ്തോത്രം

ഇതു സാമാന്യം നല്ല ഒരു കീർത്തനമാണ്.

"കണ്ടിടേണമിങ്ങെന്നുള്ളിലെപ്പൊഴും
മണ്ടിമണ്ടി നടക്കുന്ന കൃഷ്ണനെ.
രണ്ടു കൈയിലും ന്നുവെണ്ണ കൈക്കൊണ്ട
കൊണ്ടൽനേർവർണ്ണ കൃഷ്ണ! നമോസ്തു തേ.

കാളമേഘനിറം കലർന്നീടുന്ന
കോമളാകൃതി പൂണ്ട തിരുമേനി
മേളമോടെന്റെ മുന്നിൽ വിളങ്ങണം
കേളീനായക കൃഷ്ണ! നമോസ്തു തേ.

കിങ്ങിണി വളയെന്നിവ ചാർത്തീട്ടു
ചങ്ങാതിമാരോടൊന്നിച്ചു മേളിച്ച്
ഇങ്ങു വന്നെന്നരികത്തു കാണണം
കഞ്ജലോചന കൃഷ്ണ! നമോസ്തു തേ.

കീഴിലുള്ള ദുരിതങ്ങൾ നീങ്ങുവാൻ
കോഴകൂടാതെ കൃഷ്ണൻ തിരുവടി
ആഴിമാതിനോടൊന്നിച്ചു കാണണം
നാഴികതോറും കൃഷ്ണ! നമോസ്തു തേ.
. . .   .
ചക്രപാണേയൊളശ്ശയിൽ മേവിടും
ശത്രുസംഹാരമൂർത്തേ! ജഗന്നാഥ!
സത്യസന്ധ! സനൽകുമാരപ്രിയ!
നിത്യം പാലിക്ക കൃഷ്ണ! നമോസ്തു തേ.”

തിരുവാറന്മുളേശസ്തവം

അറിവാനരുതേ മറിമായം;
പൊരുവാനരുതേ രിപുവോടും.
കരുണാകരനാം നിൻകൃപയെന്ന്യേ
ശരണം നഹി മമ നാരായണ ജയ.

ആരോടും ഞാനപരാധം
കാരണപൂരുഷ ചെയ്തില്ലേ.
മാരണമാദികളാകിയ ദോഷം
തീരണമധുനാ നാരായണ ജയ.

ഇങ്ങനെവരുമെന്നൊരുനാളും
എൻമനതാരിൽ നിനച്ചില്ലേ!
മംഗലമാശു ഭവിപ്പതിനരുളുക
നന്ദതനൂജാ! നാരായണ ജയ.

ഈവണ്ണം വരുമാപത്തും
രോഗവുമൊക്കെയൊഴിപ്പാനായ്
നീയേ ഗതിയെന്നല്ലാതേ മ-
റ്റില്ലാധാരം നാരായണ ജയ!”

അദ്വൈത കീർത്തനം

ഈ കീർത്തനത്തിലെ ശീലുകളും ‘നാരായണ ജയ’ എന്നവസാനിക്കുന്നു.

“നിഷ്കള നിശ്ചല നിർമ്മമ നിരുപമ
നിഷ്ക്രിയ നിരഹങ്കാര നിരാശ്രയ.
നിർഗുണ നിത്യനിരാകുലമരുളുക
നിത്യം മമ ഹൃദി നാരായണ ജയ.

സ്തോതൃസ്തുത്യസ്തോത്രസ്തുതിമയ,

നാഥ പരാപരപരമവിഭോ ജയ,
ചേതോവാരിധി മദ്ധ്യേ വിലസുക
പാദാംബുജമിഹ നാരായണ ജയ.

നിൻമറിമായം തെരിയാഞ്ഞനിശം
ബ്രഹ്മാദികളുമുഴന്നീടുന്നു;
സന്മയ ചിന്മയ നാഥ ജഗന്മയ!
നന്മ വരുത്തുക നാരായണ ജയ.

അദ്വൈതം പുനരേകമനേകം
തത്വജ്ഞാനമനന്താനന്ദം
സത്താമാത്രം ശുദ്ധമബോധം
ഭക്ത്യാ വന്ദേ നാരായണ ജയ.”

വേദാന്തകീർത്തനം

ഇതു സാമാന്യം പ്രസിദ്ധിയുള്ള ഒരു നല്ല കീർത്തനം ആകുന്നു. ഇതിൽ എല്ലാ ശീലുകളും അവസാനിക്കുന്നത് ‘നാരായണ ജയ’ എന്ന വന്ദനത്തോടുകൂടിയാണ്.

“കരളിൽ വിവേകം കൂടാതേക-
ണ്ടരനിമിഷം ബത! കളയരുതാരും;
മരണം വരുമിനിയെന്നു നിനച്ചീഹ
കരുതുക സതതം നാരായണ ജയ.

കാണുന്നു ചിലർ പലതുമുപായം
കാണുന്നില്ല മരിക്കുമിതെന്ന്;
കാൺകിലുമൊരുനൂറ്റാണ്ടിനകത്ത-
ല്ലെന്നേ കാണൂ നാരായണ ജയ.

കിമപി വിചാരിച്ചീടുകിൽ മാനുഷ-
ജന്മം വേണം മുക്തിവരേണ്ടുകിൽ;
കൃമിജന്മത്തിലുമെളുതായ്‌വരുമേ
വിഷയസുഖം ബത! നാരായണ ജയ.

കീഴിൽച്ചെയ്ത ശുഭാശുഭകർമ്മം
മേലിൽ സുഖദുഃഖത്തിനു കാരണം;
സുഖമൊരു ദുഃഖം കൂടാതേക-
ണ്ടൊരുവനുമുണ്ടോ നാരായണ ജയ.

കുന്നുകൾപോലേ ധനമുണ്ടാകിലു-
മിന്ദ്രനു സമമായ് വാണീടുകിലും
ഒന്നരിയാടുവതിന്നിടകിട്ടാ
വന്നാൽ യമഭടർ നാരായണ ജയ.
. . . .
ബഹുജന്മാർജ്ജിതകർമ്മവിശേഷാൽ
തിരുമുല്ക്കാഴ്ച നിനക്കിഹ വച്ചേൻ;
ജനിമരണങ്ങളെനിക്കിനി വേണ്ടാ;

പരിപാലയ മാം നാരായണ ജയ.

പാർവതീപരമേശ്വരസ്തുതി

അർദ്ധനാരീശ്വരപരമായ താഴെക്കാണുന്ന സ്തുതി ആസ്വാദ്യതമമാകുന്നു.

"പുരിചിട കെട്ടി വലത്തേബ്ഭാഗം;
പുരികുഴൽ തിരുകീട്ടപരം ഭാഗം;
മതികല ചൂടി വലത്തേബ്ഭാഗം;
മലർനിര ചൂടീട്ടപരം ഭാഗം.
കനൽമിഴി കത്തി വലത്തേബ്ഭാഗം;
തൊടുകുറിമിന്നീട്ടപരം ഭാഗം;
സൂര്യക്കണ്ണു വലത്തേബ്ഭാഗം;
നീൾമൈക്കണ്ണൊത്തപരം ഭാഗം.
ഭസ്മം കവിളിൽ വലത്തേബ്ഭാഗം;
പത്തിക്കീറ്റിട്ടപരം ഭാഗം.
കാതിൽപ്പാമ്പു വലത്തേബ്ഭാഗം;
കാതിൽക്കുണ്ഡലമപരം ഭാഗം.
ക്ഷ്വേളമെരിഞ്ഞു വലത്തേബ്ഭാഗം;
കുംകുമരേഖകളപരം ഭാഗം.
തിരുമാറഴകു വലത്തേബ്ഭാഗം;
തിരളും പോർമുല മറ്റേബ്ഭാഗം;
വിധിതലമാല വലത്തേബ്ഭാഗം;
പുതുമണിമാലകളപരം ഭാഗം.
ശൂലകപാലി വലത്തേബ്ഭാഗം;
പാശാംകുശധരമപരം ഭാഗം.
തിരുവരചാരു വലത്തേബ്ഭാഗം;
ഘനജഘനാഞ്ചിതമപരം ഭാഗം.
പുലിയുരി ചാർത്തി വലത്തേബ്ഭാഗം;
പൂന്തുകിൽ ചാർത്തീട്ടപരം ഭാഗം.
പന്നഗകാഞ്ചി വലത്തേബ്ഭാഗം;
പൊന്നുടഞാണിട്ടപരം ഭാഗം.
പടുബലമൂരു വലത്തേബ്ഭാഗം;
തുടവിയ തുത്തുട മറ്റേബ്ഭാഗം.
ഭുജഗചിലമ്പു വലത്തേബ്ഭാഗം;
കനകചിലമ്പിട്ടപരം ഭാഗം.
ഭസിതസിതാംഘ്രി വലത്തേബ്ഭാഗം;
ലാക്ഷാരുണപദമപരം ഭാഗം.
ഭസിതം തേച്ചു വലത്തേബ്ഭാഗം;
കളഭം തേച്ചിട്ടപരം ഭാഗം.
പന്നഗപൂൺപു വലത്തേബ്ഭാഗം;
പൊന്മയപൂൺപുകളപരം ഭാഗം.
അത്ഭുതരൂപി വലത്തേബ്ഭാഗം;
ശൃംഗാരാത്മകമപരം ഭാഗം.

ശിവശിവ ശിവനേ! വനിതാർദ്ധം തവ
തിരുമെയ് മുഴുവൻ പ്രതിമുഹുരസ്മ-
ച്ചിത്തേ നിത്യം തോന്നുക തോന്നുക
വരദ നമസ്തേ, വരദ നമസ്തേ.”

ശിവനാരായണകീർത്തനം

വിനോദകരമായ ഒരു കൃതിയാണ് ശിവനാരായണകീർത്തനം.

“കടിക്കും പാമ്പതുതന്നെ കടകംപോലൊരുത്തനു
കിടക്കപോലൊരുത്തനു ശിവനാരായണ നമോ.
കാട്ടിലൂടെ നടക്കുമ്പോൾക്കാമിനിയുണ്ടൊരുത്തനു
കാലികളുണ്ടൊരുത്തനു ശിവനാരായണ നമോ.
. . . .
കെതി കെട്ടിട്ടുലകിൽപ്പോയിരന്നുണ്ണാമൊരുത്തനു
കവർന്നുണ്ണാമൊരുത്തനു ശിവനാരായണ നമോ.
. . . .
കൌതുകംപോൽ ബാണൻതന്റെ വാതിൽകാക്കാമൊരുത്തനു
കൈകൾ കൊയ്യാമൊരുത്തനു ശിവനാരായണ നമോ.”

മുകുന്ദസ്തോത്രം

“അമ്പാടിയിലൻപോടു വിളങ്ങീടിന രത്നം
കണ്ടാവിതു ഞാനൻപൊടു ഗോവിന്ദ മുകുന്ദ.
ആരങ്ങളണിഞ്ഞും നിജപൂവാട ഞെറിഞ്ഞും കണ്ടാവിതു . . .
ഇമ്പംകലരും കുംകുമമൻപോടിഹ ചാർത്തി കണ്ടാവിതു . . .
ഈടേറിന ഗോപീജനമദ്ധ്യേ വിളയാടി കണ്ടാവിതു . . . ”

വൈക്കണ്ണൂർശിവസ്തുതി

“അന്തകൻതന്നെ കണ്ണും ചുവത്തിക്കൊ-
ണ്ടെന്തെടായെന്നു ചോദിച്ചടുക്കുമ്പോൾ
ബന്ധുവാകണം വൈക്കണ്ണൂർവെൺമാട-
മമ്പിടും ശിവ ശങ്കരനേ ജയ.

ആർത്തു കാലൻ കഴുത്തിൽക്കയറിട്ടു
കൂർത്ത ശൂലങ്ങൾ മാറിൽത്തറയ്ക്കുമ്പോൾ
ആർത്തി തീർത്തരുൾ വൈക്കണ്ണൂർ . . .
. . . . ശങ്കരനേ ജയ”

ചെറുകുന്നത്തമ്മസ്തുതി

താഴെക്കാണുന്ന ചെറുകുന്നത്തമ്മയുടെ കേശാദിപാദസ്തുതി ഒരു പഴയ കൃതിയാണ്. ചമ്പൂകാരന്മാരുടെ ഭാഷയാണ് കവി ഇതിൽ അനുകരിച്ചിരിക്കുന്നത്.

“കരിവരമുഖവൻകഴലിണ കുപ്പി-
ക്കരളിൽ നിനച്ചക്കവിമാതിനെയും

കനിവെഴുമഗസുതതന്നെയുരപ്പാൻ
ഗുരുവിനെയും തൊഴുതിത മുതിരുന്നേൻ.
. . .   .
അല്ലൊടുമിരുൾമുകിൽതന്നൊടുമൊരു പട-
തല്ലിനു സാമ്യമിയന്നു വിശേഷാൽ
അഴകിനൊടലർശരതഴയൊടെതിർത്തോ-
രണിപുരികുഴലതു തോന്നുക ഹൃദി മേ

വാരുണപായലിൽ വിലസിന മലരിൽ-
പ്പാരമെഴുന്നൊരു മധുവുണ്മാനായ്
കരിമുകിലഴകിൽ നിരന്നകണക്കേ
തിറവിയ കുറുനിര തോന്നുക ഹൃദി മേ,
. . .   .
ഇളമാൻകണ്ണിനൊരിളമ വഴങ്ങി-
ക്കുലചെയ്തഴകിയ കുവലയമുടനേ
ഇതവിയ കർണ്ണസമീപത്തോളവു-
മിയലിന തിരുമിഴി തോന്നുക ഹൃദി മേ.
. . .   .
നീടാർന്നീടിന ഗണ്ഡതലേ ചാ-
ഞ്ചാടീടും മണികുണ്ഡലയുഗളം
നിറമിയലീടിനൊരണികാതിണയും
നിഖിലാധീശ്വരി തോന്നുക ഹൃദി മേ.
. . .   .
മുത്തിൻമണികളൊടൊത്തീടുന്ന വി-
ചിത്രത തേടിന ദശനപ്രഭയും
മുറുവൽ തുളുമ്പിന വായ്മധുരിമയും
മുഴുമതിവദനേ തോന്നുക ഹൃദി മേ.
. . .   .
മത്തമതംഗജമസ്തകകാന്തിയെ
മധ്യമമാക്കിന ചിത്രദശായാം
മണിമയകുംഭവുമൻപൊടു കുമ്പിടു-
മണികുചയുഗളം തോന്നുക ഹൃദി മേ.
. . .   .
ശോണിതബീജാസുരവരരക്തം
വീണതിഭീഷണദനുജേന്ദ്രന്മാർ
ശോഭയിലുണ്ടാകുമ്പൊഴുതവരെ
ക്കോപാൽക്കൊന്റ മഹാഭൈരവി ജയ.
. . .   .
പൊന്നിൻകോരികതന്നിൽ നിറച്ചോ-
രന്നം കോരിവിളമ്പുന്നേരം
പോന്നുനിറഞ്ഞൊരു പഥികജനത്തിനു
പൂർണ്ണത ചേർക്കും ഭുവനേശ്വരി ജയ.
“കോലക്ഷ്മാതലതിലകത്വം പൂ-

ണ്ടാലസ്യം തീർത്തഖിലജനാനാം
കോലിന കൃപയാ പാലിച്ചീടിന
കാലധ്വംസനദയിതേ ജയ ജയ.”

മറ്റൊരു ചെറുകുന്നിലമ്മസ്തുതി

ചെറുകുന്നിലമ്മസ്തുതി എന്ന പേരിൽ മറ്റൊരു ചെറിയ കീർത്തനവും കിട്ടീട്ടുണ്ട്. അതു മുമ്പിലത്തെ സ്തോത്രത്തെ അപേക്ഷിച്ച് അർവാചീനമാണ്.

“അംഗജരിപുവൊടു ചേർന്നു കളിക്കും
ഭംഗ്യാ നിൻമെയ് തൊഴുതേൻ ജയ ജയ.
സുന്ദരരൂപേ ഗിരിതനയേ ചെറു-
കുന്നിലമർന്നെഴുമമ്മേ ജയ ജയ.
ആദരവാൽത്തൻമലരടി തൊഴുവോ-
ർക്കാനന്ദത്തെ വളർപ്പവളേ ജയ. സുന്ദര . . .
ഇന്ദ്രാദികളൊടു മുനിജനമെല്ലാം
വന്നു വണങ്ങിന നാഥേ ജയ ജയ. സുന്ദര . . .
ഈരേഴുലകിനു വേരായ് മേവിന
താരാർമാതേ, തൊഴുതേൻ ജയ ജയ. സുന്ദര . . .
ഉച്ചയ്ക്കുഴറിവരുന്ന ജനത്തിനു
വച്ചിഹ ചോറു കൊടുപ്പവളേ ജയ. സുന്ദര . . . ”

ഇനിയും,

“അർക്ക നിഷ്കളരൂപ ദിവാകര,
ഭക്തവത്സല പാപവിനാശന,
ത്വത്സ്വരൂപം മമ ഹൃദി തോന്നണ-
മാദിത്യഭഗവാനേ വണങ്ങുന്നേൻ.”

എന്ന ആദിത്യസ്തോത്രം;

“അദ്രിമുകളിൽ വൃഷഭാധിരൂഢനാ-
യദ്രിസുതയെ മടിയിൽച്ചേർത്തു
കദ്രുസുതഗണഭൂഷണനായ്വാഴും
രുദ്രനായുള്ള വടക്കുനാഥ”

എന്ന വടക്കുന്നാഥസ്തോത്രം;

“അത്യന്തമായുള്ളോരാപത്തസുരരാൽ
നിത്യം മുഴുത്തു കഴിവില്ലാഞ്ഞു
ശക്തനായ്വന്നു പിറന്ന ദശരഥ-
പുത്രനാം ശ്രീരാമ നാരായണ” എന്ന ശ്രീരാമസ്തോത്രം:
“അമ്മേ ഭഗവതി നാരായണി ഗൗരി
ആനന്ദദേ ദേവി കൈതൊഴുന്നേൻ
ആര്യേ ഭഗവതി ദേവി സരസ്വതി
ആദികാത്യായനി കൈതൊഴുന്നേൻ”

എന്ന കരുംബാസ്തുതി:

“കല്ലിന്മേലും മലമേലും മുള്ളിലും
തല്ലിയന്തകനെന്നേയിഴയ്ക്കുമ്പോൾ
അല്ലൽപോക്കുവാനായിട്ടു കാണണം
തൃപ്പൂണിത്തുറ മേവും നാരായണ”

എന്ന പൂർണ്ണത്രയീശസ്തോത്രം:

“അമ്പിൽ മീനരുവായി വേഗത്തിൽ
നാലു വേദത്തെ വീണ്ടതും
നാഥനാം തിരുവില്വാമലേ
മേവുമെൻ ഹരി ഗോവിന്ദ”

എന്ന വില്വാദ്രീശസ്തോത്രം:

ഇങ്ങനെ പല കീർത്തനങ്ങളേയും പറ്റി പ്രതിപാദിക്കേണ്ടതായുണ്ടെങ്കിലും സ്ഥലദൌർല്ലഭ്യം നിമിത്തം ആ ഉദ്യമത്തിൽനിന്നു വിരമിച്ചുകൊള്ളുന്നു. കേരളത്തിന്റെ ഒരറ്റം തുടങ്ങി മറ്റേ അറ്റം വരെ പ്രചുരമായി പ്രചരിച്ചുവന്ന കീർത്തനപ്രസ്ഥാനത്തിന്റെ ശാഖോപശാഖകളെസ്സംബന്ധിച്ചു സാമാന്യേന പരിപൂർണ്ണമായ ഒരു ജ്ഞാനം നല്കുന്നതിന് ഏതൽപര്യന്തം നിരൂപിതങ്ങളായ കൃതികൾ പര്യാപ്തങ്ങളാണെന്നു വിശ്വസിക്കുന്നു. ഇനിമേൽ അനുപേക്ഷണീയങ്ങളാണെന്നു തോന്നുന്ന ഘട്ടങ്ങളിൽ മാത്രമേ ഇത്തരത്തിലുള്ള കവിതകളെ പരാമർശിക്കുകയുള്ളു.

ദേവനാരായണഗാനങ്ങൾ

പ്രസ്തുത ഗാനങ്ങൾ പ്രാർത്ഥനാരൂപത്തിലും പ്രശസ്തിരൂപത്തിലും ശൃംഗാരരൂപത്തിലും കാണുന്നു. ചില മാതൃകകൾ പ്രദർശിപ്പിക്കാം. എല്ലാം ഒരു കവിയുടെ കൃതികൾ തന്നെ. കാലം എട്ടാം ശതകമായിരിക്കണം.

പ്രാർത്ഥന

1“പടയ്ക്കായിത്തുടങ്ങുമ്പോൾപ്പടക്കൂട്ടം തുയർത്തെത്തി-
ക്കൊടിയ മറുതലമിടമർ പലരെയുമൊട്ടുക്കിക്കളവതിന്നും
തിരുമേനിക്കിന്നുമെന്നും കരുത്തേറ്റം വരുവാനും
വിരവൊടനുപമഹരിതൻചരിതങ്ങൾ മനസി തെളിവതിന്നും
തനിക്കുള്ള ജനത്തിന്നും തനിക്കും നാട്ടിനും നീള-
ദ്ധനവുമഴകിയ ഗുണവുമനുപമതനയർ പെരുകുവാനും
അണയായ്‌വാനനർത്ഥങ്ങൾ ഗുണങ്ങൾവന്നണവാനും
അരികൾകുലമതിഭയം പൂണ്ടടിമലർ തൊഴുതു വണങ്ങുവാനും
നിറഞ്ചേരും കുമാരനല്ലൂർ വിളങ്ങിടും മായേ
സുഖത്തൊടകമലർ നിറയും കരുണയാം കടലിൽ വിളങ്ങുവോളേ
ദിനം നിന്റെ കഴൽത്താരിൽത്തൊഴുതീടും ദേവനാരാ-
യണനെഗ്ഗിരിവരതനയേ പരിചൊടു പാലയ ചിരം നീ.”
2. “വെണ്ണകിട്ടാഞ്ഞു കരഞ്ഞു വിതുമ്പുന്നോ-
രുണ്ണിക്കിടാവിനെക്കൈതൊഴുന്നേൻ;
കന്യമാർക്കുറ കവർന്നാന്മേലേറിയ
നന്ദകുമാരനെക്കൈതൊഴുന്നേൻ.
. . .   .

ആനന്ദക്കാതലേ! ദേവകിത്തയ്യലാൾ-
ക്കോമനപ്പൈതലേ! കൈതൊഴുന്നേൻ.
ഉമ്പർപുഴതന്നിലമ്പിലിരുന്നീടു-
മുമ്പർപുരാനേ! ഞാൻ കൈതൊഴുന്നേൻ.
ഭാവമഴിഞ്ഞുടൻ നിൻപാദം കുമ്പിടും.
ദേവനാറാണനെപ്പാലിക്കേണം.”

പ്രശസ്തി

1. “പാരിരേഴും കീർത്തിപേരാം പാലാഴിയിൽക്കുളിപ്പിച്ചു
പാരിജാതം ദാനംകൊണ്ടുമങ്ങൊളിപ്പിച്ചു
വീരതയ്ക്കോ ശരിയില്ല ശ്രീരാമനുണ്ടെങ്കിൽക്കേളേ;
ശൂരതയ്ക്കില്ലാരും നേരേ പാർത്ഥനേയുള്ളു.
മാരവീരൻ മെയ്യൊളിപ്പാൻമൂലം കേൾപ്പിൻ മാലോകരേ!
നേരേ നില്പാൻ നാണിച്ചിങ്ങു ഭംഗി പോരാഞ്ഞു.”

2. “നല്ലതെല്ലാവർക്കും നല്കം മല്ലവൈരിതന്നെപ്പോലെ
ചൊല്ലെഴുന്ന നാടുമെല്ലാം പാലിക്കും വീര!
മുല്ലബാണൻ തന്നോടൊക്കുമല്ലോ ചൊല്ലാം മെയ് വിലാസം
വെല്ലുമല്ലോ വൈരിവീരർ പോരിനെത്തുമ്പോൾ
. . . .
ഉള്ളവണ്ണം ചൊല്ലുവാൻ മറ്റില്ല; ചൊല്ലാർന്നിഗ്ഗുണങ്ങ-
ളുള്ള മർത്ത്യൻ ദേവനാരായണരേയുള്ളു.
. . . .
നീലമേഘവർണ്ണൻ തന്റെ ബാലലീല കാൺമാനേറ്റം
ലോല! മറ്റുമോരോ നന്മ തേടിടും വീര!
വൈരികൾതൻ ചിത്തതാരിൽപ്പാരം പേടി നല്കം ദേവ-
നാരായണ ഭൂമൌ വാണീടനേകം നാൾ നീ.”

വിയോഗതാപം

1. “കമലങ്ങൾ കനലെന്നാൾ കളഭം മേൽ വിഷമെന്നാൾ
കുയിൽ കൂകുന്നതു ശൂലം ചെവിയിലെന്നാൾ;
കുളുർമതി ചൊരിയുന്ന പൊരികനൽ മെയ്യിലെന്നാൾ
കലയാന മലയത്തെന്നലുമിതെന്നാൾ;
പിഴകൂടാത്തരുണിയെക്കുലചെയ്യുന്നതുമയ്യോ!
വഴിയല്ലെന്നതുമിപ്പോൾപ്പൊളിയിതെന്നാൾ;
ഉറങ്ങുമ്പോളുടൻ കാണാം തിരുമേനിയതുമയ്യോ!
തരമല്ലേ വരുന്നില്ലിന്നുറക്കമെന്നാൾ.
. . . .
മരണം മേൽ വരുംമുൻപേ ശിവനേ! ദേവനാരാണർ
തിരുവുള്ളത്തിലേറ്റുവാനാരുമില്ലെന്നാൾ.”

2. “അടമഴ ചീർത്തു മാരി ചൊരിഞ്ഞ കോട മുഴത്തു കാറ്റ-
ങ്ങുടലിലടിച്ചു പാടെയുലച്ചു മൂടിന കൂരിരുട്ടും;

ഇടിനിടിനെന്നു വെട്ടുമിടിയ്ക്കിടയ്ക്കിട മിന്നും മിന്നൽ-
ക്കൊടികളുമാടും മൈലുകൾ മാരപ്പോർവിളതേടും വണ്ടും
അടവികൾ നീളെ നിലവിളികൊണ്ടു ചുഴലമടക്കുമന്നാൾ
മടുമലർവാണനോട്ടടൽനേരാം ദേവനാരായണവീരൻ
മണിയറതന്നിൽ നല്ലണിമെത്തമേലണഞ്ഞൻ പിലെന്റെ
തടമുല ചേർത്തു ചൂടു കളഞ്ഞു പുല്കുമോ ദൈവമേ ഹാ!

താഴെക്കാണുന്ന ഗാനം ദേവനാരായണപരമല്ല:

"പട്ടിൽ വീരവാളി നല്ലൂ; പങ്കജത്താർ പൂവിൽ നല്ലൂ;
ഭാരതത്തിലെതിർത്ത മന്നരിലർജ്ജുനൻ നല്ലൂ;
ഭംഗിക്കംഗജനേറെ നല്ലൂ; ഭക്തരെപ്പഴിയായ്ക നല്ലൂ;
പാരിച്ചീടിന കാരുണ്യത്തിനു കാർവർണ്ണൻ നല്ലൂ;
കഷ്ടരോടണയായ്ക നല്ലൂ; ഭക്തരെപ്പഴിയായ്ക നല്ലൂ;
കാട്ടു മാനിനു മീനിനാഴി നീരിലേ നല്ലൂ;
വെട്ടുവാൻ കൈവാളു നല്ലൂ; ബന്ധവെക്കളയായ്ക നല്ലൂ;
വേരറക്കൊലചെയ്കതിൽ ശ്രീരാഘവൻ നല്ലൂ."

'പാരീരേഴും കീർത്തിപേരാം' എന്ന പാട്ടിൽനിന്നു നതോന്നതയിൽ പണ്ടുതന്നെ ഗാനാത്മകങ്ങളായ ലഘുകൃതികളുണ്ടായിരുന്നു എന്നും ഒൻപതാം ശതകത്തിന്റെ ഒടുവിൽ ആവിർഭവിച്ച വ്യാസാവതാരവും കിരാതവുമല്ല ആദ്യത്തെ വഞ്ചിപ്പാട്ടുകളെന്നും കാണാവുന്നതാണ്. 'പട്ടിൽ വീരവാളി നല്ലൂ' എന്ന പാട്ടു നതോന്നത ശ്ലഥബന്ധമായിരുന്ന ഒരു കാലത്തു വിരചിതമാണെന്നു തോന്നുന്നു. നതോന്നതയിൽ അക്കാലത്തു രചിച്ച ചില വാതിൽതുറപ്പാട്ടുകളും കാണ്മാനുണ്ട്.

"ഏണനേത്രേ മതി! മതി! കേണു ചൊന്ന വചനങ്ങൾ
പ്രാണനാഥനിതാ വന്നു തുറക്ക വാതൽ.
ഏവനെന്റെ മണിയറ പൂവതിന്നു വിളിച്ചതു
തേവരാണ മണിവാതിൽ തുറക്കയില്ല.
ഐഹികമായുള്ള സൗഖ്യമോഹമുണ്ടിജ്ജനത്തിന്നു
സാഹസങ്ങൾ നിനയാതെ തുറക്ക വാതൽ.
ഐയമേറ്റുനടക്കുന്ന കയ്യനെന്നപോലെ നീയും
പയ്യെ വന്നു വിളിച്ചാൽ ഞാൻ തുറക്കയില്ല.
അക്കനമത്തരുണനുമക്കയൽക്കണ്ണിയുമായി-
ട്ടർക്കബിംബമുദിപ്പോളമുറങ്ങിവീണു.
ഇക്കനമിപ്പാട്ടിനർത്ഥമൊക്കെ നന്നായറിഞ്ഞോരെ-
ത്തിക്കരിക്കയില്ലയാരും തുറക്കും വാതൽ"

എന്നീ ഈരടികൾ അവയിൽ ഒന്നിൽനിന്നു പകർത്തുന്നതാണ്.

മാർഗ്ഗംകളിപ്പാട്ട്

പാടുന്ന രീതി

പണ്ടു സുറിയാനി ക്രിസ്ത്യാനികളുടെ ഇടയിൽ വളരെ പ്രചാരത്തിലിരുന്ന ഒരു ഗാനമാണ് മാർഗ്ഗംകളിപ്പാട്ട്. ക്നാനായസുറിയാനിക്കാരുടെ വിവാഹോത്സവത്തിന്

അതു സമീപകാലംവരെ ഒഴിച്ചുകൂടാത്ത ഒരു ചടങ്ങായിരുന്നതായി അറിയുന്നു. ക്രിസ്തുവിന്റെ സൂചകമായി ഒരു നിലവിളക്കു രംഗത്തിന്റെ മദ്ധ്യത്തിൽ വച്ച് അദ്ദേഹത്തിന്റെ ശിഷ്യരായി അപ്പോസ്തലന്മാരുടെ സ്ഥാനത്തു പന്ത്രണ്ടു പുരുഷന്മാർ വാളും പരിചയും ധരിച്ചു തലയിൽ മയിൽപ്പീലി തിരുകി ആ വിളക്കിനു ചുറ്റും വട്ടത്തിൽ ചുവടു വച്ചും കൈകൊണ്ടു ചില ആംഗ്യങ്ങൾ കാണിച്ചും ഈ പാട്ടു പാടുകയും ഒടുവിൽ മംഗളം പാടി ചടങ്ങ് അവസാനിപ്പിക്കുകയും ചെയ്യുന്നു. സംഘക്കളിയുടെ ഒരനുകരണമാണ് മാർഗ്ഗംകളി എന്നതിനു സംശയമില്ല. സുറിയാനിക്രിസ്ത്യാനികളുടെ കായികശക്തിക്കും മാനസിക വിനോദത്തിനും മതഭക്തിക്കും പ്രസ്തുത ഗാനം പ്രയോജകീഭവിച്ചിരുന്നു എന്നുള്ളതിനു പക്ഷാന്തരമുണ്ടാകുവാനും മാർഗ്ഗമില്ല.

ആരംഭം

മാർഗ്ഗംകളിപ്പാട്ട് ആരംഭിക്കുന്നതു താഴെക്കാണുന്ന വിധത്തിലാണ്:

> “മെയ്യണിന്ത പീലിയും മയിൽമേൽ തോന്റും മേനിയും
> പിടിത്ത ദണ്ഡും കയ്യും മെയ്യുമെന്നെന്നേയ്ക്കും വാഴ്കവേ,
>
> വാഴ്ക വാഴ്ക നമ്മുടെ പരിഷയെല്ലാം ഭൂമിയിൽ
> വഴിക്കുറായ് നടക്കവേണ്ടിവന്തവരോ നാമെല്ലാം.
>
> അഴിവുകാലം വന്നടുത്തു അലയുന്ന നിൻമക്കളെ
> അഴിയാവണ്ണം കാത്തരുൾവാൻ കഴിവുപേക്ഷുക മാർത്തോമ്മൻ
>
> മലമേൽനിന്നു വേദ്യനമ്പു ചാർത്തിമാറിയെന്നപോൽ
> മയിൽമേലേറിനിന്ന നില കാണവേണം പന്തലിൽ
>
> പട്ടുടൻപണിപ്പുടവ പവിഴമുത്തുമാലയും
> അലങ്കരിത്ത പന്തലിൽ വന്നുതകവേണം മാർത്തോമ്മൻ.”

ഇതിവൃത്തം

മാർത്തോമ്മാശ്ലീഹായുടെ ചരിത്രമാണ്, പ്രതിപാദ്യവിഷയം. ആകെ ഭിന്നവൃത്തങ്ങളിലായി പതിന്നാലു പാദങ്ങളും നാന്നൂറ്റിൽച്ചില്വാനം വരികളുമുണ്ട്. പാലസ്തീനാനാട്ടിൽ ‘ആദിയേമുൻപു ശലോമോൻ ചമച്ച ആലയം ഭാഷയിൽ’ ഉള്ള ഒരു സൗധം ചോഴരാജാവായ ‘ഗൊണ്ഡോഫോറസ്’ സ്വപ്നത്തിൽ കാണുകയും അത്തരത്തിൽ ഒരു സൗധം തന്റെ രാജധാനിയിൽ പണി കഴിപ്പിക്കുന്നതിനു വേണ്ട തച്ചന്മാരെ അന്വേഷിച്ചുകൊണ്ടുവരുവാൻ ഹാവാൻ എന്ന ഒരു വണിക്കിനെ നിയോഗിക്കുകയും ചെയ്തു. ഹാവാൻ കപ്പൽ കയറി മഹോസാ പട്ടണത്തിലെത്തിയപ്പോൾ ക്രിസ്തു പ്രത്യക്ഷപ്പെട്ടു മാർത്തോമ്മയെ ഒരു തച്ചനെന്ന നിലയിൽ ആ വർത്തകനെ ഏല്പിക്കുകയും മാർത്തോമ്മാ ആദ്യം ഹാവാനോടു കൂടി പോകുവാൻ വിസമ്മതിച്ചു എങ്കിലും ഒടുവിൽ തന്റെ ഗുരുനാഥന്റെ “നിന്നോടുകൂടേ ഞാനുണ്ടു കൂട്ടു നീ പോകും നാടതിലെല്ലാം . . . നിൻനിനവെല്ലാമെൻ നിനവല്ലോ നീയുറയ്ക്കാകുലം വേണ്ട” എന്നും മറ്റുമുള്ള അരുളപ്പാടു കേട്ട് ആശ്വസ്തനായി ചോഴരാജ്യത്തേയ്ക്കു പോകുകയും ചെയ്തു. അവിടെ ഗോണ്ഡോഫോറസ്സിന്റെ പ്രീതിക്കു പാത്രീഭവിച്ച് തദ്വാരാ ലഭിച്ച ധനവും കൊണ്ടു ക്രിസ്തുമതപ്രചാരത്തിനായി മ്ലാക്കാ (മലാക്ക) ചീനം (ചൈന) മുതലായ ദേശങ്ങളിൽ ‘മാർഗ്ഗമറിയിക്കുകയും’ ചെയ്തു.

"... ... ... വീണ്ടും പുറപ്പെട്ടു കേരളനാടെന്നു കേട്ടു
കാരണമായുള്ള കേൾവികളോടൊത്തുകൂടിയൊരുമിച്ചു ചെന്നു
ഈടുള്ളോരാ മാലിയാവുംകരെ ചെന്നവിടത്തിരുന്നു
ഊരാളരോടറിയിച്ചിതു മാർഗ്ഗവും കേട്ടവരായതിലായി
ഇങ്ങനെ മാർഗ്ഗമറിയിച്ചതിൻശേഷം തീർത്തു കുരിശതു കൊല്ലം
നിരണവും കോക്കമംഗലം കോട്ടക്കായൽ മലപ്രദേശമായ ചായൽ
പാലൂരും പിന്നെ രാജാവിന്നിരിപ്പിടം കൊടുങ്ങല്ലൂരെന്നിവയേഴും"

എന്നു കവി പ്രസ്താവിക്കുന്നു. ഗൊണ്ഡോഫോറസ്സ മാർത്തോമ്മായെ ബന്ധനത്തിൽ വയ്ക്കുന്നതും അദ്ദേഹത്തിന്റെ ചില അമാനുഷപ്രവൃത്തികൾ കണ്ടു് അവിടെനിന്നു മോചിപ്പിക്കുന്നതും മറ്റും കവി ചിത്രീകരിച്ചിട്ടുണ്ട്. മൈലാപ്പൂരിൽ ചിന്നമലയിലെ കാളീക്ഷേത്രത്തിലെ അർച്ചകന്മാർ മാർത്തോമ്മായെ ശൂലംകൊണ്ടു കുത്തിക്കൊല്ലുന്നതോടുകൂടി കഥ അവസാനിക്കുന്നു. 'മാർഗ്ഗം' എന്നാൽ ക്രിസ്തുമാർഗ്ഗം അഥവാ ക്രിസ്തുമതം എന്നർത്ഥം. മാർത്തോമ്മായുടെ ക്രിസ്തുമാർഗ്ഗപ്രചാരണത്തെ അധികരിച്ചുള്ള ഒരു പാട്ടു് അഭിനയത്തോടുകൂടി പാടുന്നതിനു തക്കവണ്ണം കവി രചിച്ചതിനാൽ ഈ കൃതിക്കു മാർഗ്ഗം കളിപ്പാട്ടെന്നു പേരുണ്ടായി.

പാട്ടിൽ ഒരു ഭാഗം

മാർത്തോമ്മാ ചോഴരാജാവിനോടു സ്വർഗ്ഗസൗധത്തെ വർണ്ണിച്ചു കേൾപ്പിക്കുന്ന ഘട്ടത്തിലുള്ള ചില വരികളാണ് താഴെ ചേർക്കുന്നതു്.

"ചിത്രം ചിത്രങ്ങളെത്ര മനോഹരം ആയതിലുണ്ടല്ലോ കാണ്മാൻ
ചിന്തതെളിയുംപടിയുള്ള വാതിൽകൾ
മുത്തോടു വൈരം പതിച്ചു്.
അൻപരിലൻപനിരിക്കുമക്കോയിക്ക-
ലൊൻപതു തട്ടുകളുണ്ടു്.
അന്തിയൊരിക്കലുമില്ലേയക്കോയിക്കൽ-
ച്ചെന്നിടകൂടുന്നവർക്കു്
മൃത്യുവഴിയായി മർത്ത്യരതിൽച്ചെന്നാ-
ലത്തലില്ലാ മഹാഭാഗ്യം.
ആദിത്യരശ്മിയും നാണിക്കുമാറതിൽ
മാണിക്കമായോരു ദീപം.
അതിനൊരു മന്ദമൊരിക്കലുമില്ലവേ
നീയറി ചോഴായിതെല്ലാം."

കവിയും കാലവും

മാർത്തോമ്മാശ്ലീഹായേസ്സംബന്ധിച്ച ചില പാട്ടുകൾ സുറിയാനിക്രിസ്ത്യാനികൾ പാടിവന്നതായി മഫെയ്, ഗോവയാ എന്നീ പാശ്ചാത്യചരിത്രകാരന്മാർ യഥാക്രമം ക്രി. പി. 1588-ലും 1599-ലും രേഖപ്പെടുത്തീട്ടുണ്ട്. ഗോവയാ അവർ ഒരു കളിക്കു് ഉപയോഗപ്പെടുത്തി വന്ന പാട്ടിനെപ്പറ്റി പറയുന്നു. പോർത്തുഗീസുകാരുടെ ആഗമനത്തിന്നു മുൻപും സുറിയാനിക്രിസ്ത്യാനികൾക്കു മാർത്തോമ്മായെപ്പറ്റി ചില പാട്ടുകൾ ഉണ്ടായിരുന്നിരിക്കണം. മാർഗ്ഗം കളിപ്പാട്ടു് അവയിൽ ഒന്നാണോ എന്നു നിശ്ചയമില്ല. കുരിശു്, അഞ്ചുക്കൾ (മാലാഹാമാർ) എന്നീ പോർത്തുഗീസുവാക്കുകൾ ഇന്നു

നടപ്പുള്ള പാട്ടിൽ കാണ്മാനുണ്ട്; എന്നാൽ അതുകൊണ്ടു മാത്രം ഇത് അവർ വന്ന തിനുമേലുണ്ടായതാണ് എന്നു ഖണ്ഡിച്ചു പറയാവുന്നതല്ല. പാട്ടിൽ അവ പിന്നീടു കടന്നുകൂടിയെന്നും വരാവുന്നതാണ്. 'മെയ്യണിന്ത പീലിയും' ഇത്യാദി പീഠികപോലെ ഭാഷയ്ക്കു് ഇതരഭാഗങ്ങളിൽ പ്രാചീനത കാണുന്നില്ല. ക്രി. പി. 1600-നും 1700-നും മധ്യേ ജീവിച്ചിരുന്ന കല്ലൂർശേരി വെട്ടിക്കുന്നേൽ ഇട്ടിത്തൊമ്മൻ കത്തനാരാണ് ഇതിന്റെ കർത്താവ് എന്ന് ഒരു ഐതിഹ്യമുണ്ട്. അദ്ദേഹം പക്ഷേ ഇതിന്റെ പരിഷ്കർത്താവാണെന്നു വരുവാനും പാടില്ലായ്കയില്ല. ക്രി. പി. 1797-ലെ ഒരു പതിപ്പിൽ "ഇക്കാലങ്ങളോരായിരത്തെഴുനൂറുമുപ്പതുരണ്ടിൽ, ഇരാറിലീരെട്ടു നാമം പാടിയ തിങ്ങളിലാടി" എന്നൊരു കുറിപ്പുണ്ടെങ്കിലും അതു ഗ്രന്ഥത്തിന്റെ നിർമ്മാണകാലത്തെ നിർദ്ദേശിക്കുന്നതായി തീർച്ചപ്പെടുത്തുവാൻ തരമില്ല. അത്രമാത്രം അർവ്വാചീനമല്ല ഈ പാട്ട്. ആകെക്കൂടി 'മെയ്യണിന്ത' എന്ന പീഠിക പോർത്തുഗീസുകാരുടെ വരവിനു മുൻപുള്ളതും ശേഷം ഭാഗങ്ങൾ കൊല്ലം എട്ടാം ശതവർഷത്തിൽ ഇട്ടിത്തൊമ്മൻകത്തനാർ പുതുക്കിയെഴുതിയതുമാണെന്നു സങ്കൽപിക്കുന്നതു സമീചീനമായിരിക്കുമെന്നു തോന്നുന്നു.

റമ്പാന്റെ പാട്ട്

തൊമ്മാശ്ലീഹയുടെ ചരിത്രത്തെപ്പറ്റി പ്രതിപാദിക്കുന്ന മറ്റൊരു ഗാനമാണ് റമ്പാന്റെ പാട്ട്. ഈ കൃതി മാർത്തോമ്മായാൽ മതപരിവർത്തനം ചെയ്യപ്പെട്ട നിരണത്തുകാരൻ മാളിയേയ്ക്കൽ തോമ്മാറമ്പാൻ രചിച്ചതാണെന്നും അദ്ദേഹത്തിന്റെ വംശത്തിൽ നാല്പത്തെട്ടാം തലമുറക്കാരനായ മറ്റൊരു തോമ്മാറമ്പാൻ ക്രി. പി. 1601-ൽ സംക്ഷേപിച്ചെഴുതിയതാണെന്നും ആ പാട്ടിൽത്തന്നെ പ്രസ്താവനയുണ്ട്.

> "ഒരായിരമോടറുന്നൂറ്റൊന്നാം
> കർക്കടകം മൂന്നാം ദിവസം
> ആരാധനയോടിവയെല്ലാരും
> അറിവാൻ ദൈവം കൃപചെയ്ക"

എന്ന വരികൾ നോക്കുക. ഇപ്പോൾ പ്രചാരത്തിലിരിക്കുന്ന പാട്ടിനെപ്പറ്റി നമുക്കു നിരൂപണം ചെയ്താൽ മതിയാകുന്നതാണല്ലോ. അതു കൊല്ലം 776-ആണ്ടിടയ്ക്കു രചിച്ചതാണെന്നു സങ്കല്പിക്കുന്നതിൽ ആക്ഷേപമില്ല. ചില വരികൾ താഴെച്ചേർക്കുന്നു:

> "സാക്ഷാൽ ദൈവം മൂവൊരുവൻതാ-
> നരുൾമാർഗ്ഗത്തിൽ ഗുരുവരനാകിയ
> മാമകനാമകനാം മാർത്തോമ്മാ
> പെരുമാൾ ചോഴന്റാളായുള്ളോ-
> രാവാനോടും സഹിതംകൂടി
> അറബിയായിൽ കപ്പൽ കരേറി
> മാല്യംകരെ വന്നെത്തിയത്.
> . . .   .
> ഒരു മാസത്തിന്നിടയിൽത്തിരികേ
> കേരളനാട്ടിൽത്താൻ വരുവാൻ
> തിരുവഞ്ചിക്കുളത്തരചൻമരുമക-
> നാദേശത്തിൽച്ചെന്നെത്തി,

തൃക്കാൽ മുത്തിയപേക്ഷ കഴിച്ചു;
കപ്പൽയാത്രയുമവർ ചെയ്തു."

സുറിയാനിക്രിസ്ത്യാനികളുടെ കല്യാണപ്പാട്ടുകളേയും പള്ളിപ്പാട്ടുകളേയുംപറ്റി ഞാൻ പതിനൊന്നാമധ്യായത്തിൽ സൂചിപ്പിച്ചിട്ടുണ്ട്. പോർത്തുഗീസുകാർ കേരളത്തിൽ വന്ന കാലത്ത് അവരുടെ ഇടയിൽ പല പഴയ പാട്ടുകൾ പ്രചാരത്തിൽ ഇരുന്നിരിക്കണം. അവ മിക്കവാറും കാലാന്തരത്തിൽ അസ്തമിതങ്ങളായിത്തീർന്നിരിക്കുന്നു.

പാക്കനാർ തൊള്ളായിരം

ജേക്കബ്ഫെനിഷ്യോ എന്ന ഒരു പോർത്തുഗീസ്ഗ്രന്ഥകാരൻ കൊച്ചി, പുറക്കാട് എന്നീ സ്ഥലങ്ങളിൽ ഉദ്ദേശം 760-ആണ്ടുമുതൽ പാതിരിയായിരുന്നു. അദ്ദേഹം 808-ൽ കൊച്ചിയിൽവെച്ചു മരിച്ചു. അദ്ദേഹം പോർത്തുഗീസുഭാഷയിൽ (Livroda Seitados Indios Orientalis) "ലിവ്രോദ സൈതാദോസ് ഇൻഡിയോസ് ഓറിയെന്റാലിസ്" എന്ന പേരിൽ കേരളത്തെപ്പറ്റി ഒരു കൃതി രചിച്ചിട്ടുണ്ട്. അത് എട്ടു പുസ്തകങ്ങളായി വിഭജിക്കപ്പെട്ടിരിക്കുന്നു. ആ കൃതിയിൽ ലോകസൃഷ്ടി, ശിവൻ, വിഷ്ണു മുതലായ ദേവന്മാരുടെ ചരിത്രം, രാമായണം മഹാഭാരതം എന്നീ ഇതിഹാസങ്ങളുടെ സംഗ്രഹം, അയ്യപ്പന്റെ ഉത്ഭവവും അപദാനങ്ങളും, കേരളത്തിലെ ക്ഷേത്രങ്ങളേയും ആചാരങ്ങളേയും ഹിന്ദുക്കളുടെ വിശേഷദിവസങ്ങളേയും പറ്റിയുള്ള നിരൂപണം മുതലായി പല വിഷയങ്ങളും അടങ്ങീട്ടുണ്ട്. ചിലതെല്ലാം കണ്ടും ചിലതെല്ലാം കേട്ടുകേൾവിയെ അടിസ്ഥാനമാക്കിയും അദ്ദേഹം പ്രസ്താവിക്കുന്നു. ധർമ്മപുത്രർ ചേരമാൻ പെരുമാളായും, ഭീമൻ കുലശേഖരപ്പെരുമാളായും നകുലൻ ചോഴപ്പെരുമാളായും സഹദേവൻ പാണ്ടിപ്പെരുമാളായും കലിയുഗത്തിൽ അവതരിച്ചുവത്രേ. ഫെനിഷ്യോ മലയാളം പഠിച്ചിരുന്നു എന്നുള്ളതിന്നു തെളിവുണ്ട്. പാക്കനാർ തൊള്ളായിരം എന്നൊരു ഗ്രന്ഥത്തെ പ്രമാണീകരിച്ച് അദ്ദേഹം അനേകം ഹൈന്ദവാചാരങ്ങളെ എതിർക്കുന്നു. ആ പേരിൽ പാക്കനാർ ഒരു ഗ്രന്ഥം രചിച്ചിട്ടുണ്ടെന്നു നാം മറ്റു പ്രകാരത്തിൽ അറിയുന്നില്ല. അതിൽ തൊള്ളായിരം പാട്ടുകൾ ഉൾക്കൊണ്ടിട്ടുണ്ടെന്നാണ് ലത്തീൻഭാഷയിൽ നിർമ്മിതമായ അദ്ദേഹത്തിന്റെ ജീവചരിത്രത്തിൽ പറയുന്നത്. രണ്ടു പാട്ടു താഴെ പകർത്തുന്നു:

"കല്ലിലും കാറ്റിലും കാരിരുമ്പു ചെമ്പിലും
പുല്ലിലും പരപ്പിലും പ്രാണവേദനുലിലും
ചൊല്ലിലും ചൊല്ലാതിലും കർമ്മജ്ഞാനം രണ്ടിലും
എല്ലിലും എലുമ്പിലും ഏകനാണീശ്വരൻ."

"ഞാനിയെന്നുതാൻ നിനച്ചു നല്ല പൂവു ചൂടിനാൻ
വാനിൽനിന്നു വന്ന വെള്ളം വാനിലേ ചെലുത്തുവാൻ
ഊനിലുള്ള എല്ലുകൊണ്ടുയിർത്തുയിർത്തു തേങ്കിനാൻ
ഞാനിയാകിലങ്ങു പോമല്ലയാകിലിങ്ങുതേ."

ഈ പാട്ടുകളിലെ ഭാഷാരീതി നോക്കിയാൽ പ്രസ്തുതഗ്രന്ഥം ഫെനിഷ്യോ കേരളത്തിൽ താമസിച്ചിരുന്ന കാലത്തു പാക്കനാരുടേതാണെന്നു പറഞ്ഞ് ആരോ എഴുതി ഹിന്ദുമതഖണ്ഡനത്തിനായി അദ്ദേഹത്തെ ഏല്പിച്ചപോലെയാണ് തോന്നുന്നത്. കവിതയ്ക്കു പറയത്തക്ക ഗുണമൊന്നുമില്ലെങ്കിലും അനുവാചകന്മാരുടെ

കൌതുകത്തിന്നുവേണ്ടി അതിലെ ചില വരികൾ ഇവിടെ പകർത്തിയെന്നേയുള്ളു. ഫെ്നിഷ്യോ ഉദ്ധരിച്ചിട്ടുള്ള പങ്ക്തികളിൽ കൂടുതലായി ഒരു ഭാഗവും ലഭിച്ചിട്ടില്ല.

32

ഭാഷാഗദ്യം

(കൊല്ലം എട്ടാംശതകം)

ഉത്തരരാമായണം ഗദ്യം

ഗ്രന്ഥകാരനും കാലവും

മലയാളഭാഷയ്ക്കു തികച്ചും അഭിമാനം കൊള്ളാവുന്ന ഒരു മഹനീയകൃതിയാകുന്നു ഉത്തരരാമായണം ഗദ്യം. അതിന്റെ പ്രണേതാവ് ആരെന്നറിയുന്നതിനു ഗ്രന്ഥത്തിൽ സ്പഷ്ടമായ ലക്ഷ്യമൊന്നുമില്ലെങ്കിലും അതിനെപ്പറ്റി അവിശ്വസനീയമെന്നു കരുതേണ്ടതല്ലാത്ത ഒരൈതിഹ്യം വടക്കേമലയാളത്തിൽ പ്രചരിക്കുന്നുണ്ട്. അവിടെ ചിറയ്ക്കൽത്താലൂക്കിൽ കരിവെള്ളൂർ എന്ന സ്ഥലത്താണ് സുപ്രസിദ്ധമായ വങ്ങോട്ട് ഉണിത്തിരിമാരുടെ കുടുംബം സ്ഥിതിചെയ്യുന്നത്. ഉണിത്തിരിമാരെ പണ്ടാലമാരെന്ന് തെക്കൻപ്രദേശങ്ങളിൽ പറയും. ആ കുടുംബത്തിൽ കൊല്ലം 700-നും 750-നും ഇടയ്ക്ക് അതിവിദ്വാന്മാരായ രണ്ടു സഹോദരന്മാർ ഉണ്ടായിരുന്നു എന്നും അവരിൽ അനുജൻ തന്റെ തറവാട്ടിലെ പ്രായംചെന്ന സ്ത്രീകളുടെ ആവശ്യമനുസരിച്ച് അവർക്കു നിത്യപാരായണത്തിന്നായി രാമായണകഥ മുഴുവൻ ഗദ്യത്തിൽ രചിച്ചു എന്നുമാണ് പുരാവൃത്തം. അതിൽ ഉത്തരരാമായണം മാത്രമേ കണ്ടുകിട്ടീട്ടുള്ളു. ഒരു മാതൃകയിൽ അത് 759-ൽ എഴുതി എന്നു രേഖപ്പെടുത്തിക്കാണുന്നതിനാൽ അതിനു മുൻപായിരിയ്ക്കണം ഗ്രന്ഥനിർമ്മിതി എന്നു സിദ്ധിക്കുന്നു. ആ സ്ഥിതിക്ക്, ഐതിഹ്യത്തെ ആസ്പദമാക്കി വങ്ങോട്ടുണിത്തിരിമാരിൽ ഒരാൾ എട്ടാംശതകത്തിന്റെ പൂർവ്വാർദ്ധത്തിൽ ഉത്തരരാമായണം ഉണ്ടാക്കി എന്നു ന്യായമായി ഊഹിക്കാവുന്നതാണ്.

ഗ്രന്ഥസ്വരൂപം

ഉത്തരരാമായണകാരൻ വാല്മീകി മഹർഷിയെത്തന്നെയാണ് ആദ്യന്തം ഉപജീവിച്ചിരിക്കുന്നതെങ്കിലും മൂലത്തെ പ്രായേണ വികസിപ്പിച്ചുകൊണ്ടാണ് അദ്ദേഹത്തിന്റെ കാവ്യഗതി. ഭാഷയ്ക്കു സമഗ്രമായ ഓജസ്സും ധാരാവാഹിത്വവുമുണ്ട്. ഗ്രന്ഥം ആരംഭിക്കുന്നതു താഴെക്കാണുന്ന വിധത്തിലാണ്:

> "അരുളിച്ചെയ്യാൻ മഹാനുഭാവനാകിയ വാല്മീകിമഹർഷി കുശലവന്മാരെ നോക്കി. അഖിലോകമംഗല്യാംഗസമ്പന്നനായിരിക്കുന്ന ശ്രീരാമദേവൻ തിരുവടി രാവണാദി രാക്ഷസ

ന്മാരെ നിഗ്രഹിച്ചു തിരുവയോധ്യാപുരിപുക്കഭിഷേകം ചെയ്ത് അനുജരോടും സീതാദേവിയോടും കൌസല്യാദി മാതൃക്കളോടും സുഗ്രീവാദി വാനരന്മാരോടും വിഭീഷണാദി രാക്ഷസരോടുംകൂടി രാജ്യപരിപാലനം ചെയ്തിരുന്ന പ്രകാരവും സ്വർഗ്ഗാരോഹണപ്രകാരവും ശ്രീവാല്മീകി കുശലവന്മാർക്കുപദേശം ചെയ്തു പഠിപ്പിക്കപ്പെട്ട ഉത്തരരാമായണം സംക്ഷേപമായറിയിക്കുന്നേൻ."

ഇതു ഗ്രന്ഥകാരന്റെ പീഠികയാണ്. മൂലത്തിൽ ഈ ഭാഗം ഇല്ല. ഈ ഭാഗത്തിനു നമ്പ്യാർ തമിഴിന്റെ സാജാത്യം നല്ലപോലെയുണ്ട്; ഇതരഭാഗങ്ങളിലും അതിലേ ശൈലിതന്നെ ഏറെക്കുറേ സമീക്ഷിക്കാവുന്നതാണ്. അപൂർവ്വം ചില ഭാഗങ്ങളിൽ മൂലകഥയെ ഭേദപ്പെടുത്തീട്ടുമുണ്ട്. തർജ്ജമയിൽ രാവണനെ കാർത്തവീര്യനിൽനിന്നു മോചിപ്പിക്കുന്നതു പുലസ്ത്യനല്ല, വിശ്രുവസ്സാണെന്നുള്ളത് അതിന് ഒരുദാഹരണമായി ഗണിക്കാം. മൂലത്തിൽ നിന്നു തർജ്ജമ വികസിക്കുന്നത് എങ്ങനെയാണെന്ന് അടിയിൽ ചേർക്കുന്ന ഉദാഹരണത്തിൽ നിന്നു വെളിവാകും.

മൂലം: "ഏവമുക്ത്വാ തതോ രാമ ഭുജാൻ വിക്ഷിപ്യ പർവതേ
തോലയാമാസ തം ശൈലം സ ശൈലസ്സമകമ്പത.
ചാലനാൽ പർവതസ്യൈവ ഗണാ ദേവസ്യ കമ്പിതാഃ
ചചാല പാർവതീ ചാപി തദാശ്ലിഷ്ടാ മഹേശ്വരം.
തതോ രാമ മഹാദേവോ ദേവനാം പ്രവരോ ഹരഃ
പാദാംഗുഷ്ഠേന തം ശൈലം പീഡയാമാസ ലീലയാ,
പീഡിതാസ്തു തതസ്തസ്യ ശൈലസ്യാധോഗതാ ഭുജാഃ."

തർജ്ജമ: "പുഷ്പകവിമാനത്തിൽനിന്നിറങ്ങി ശ്രീകൈലാസപർവതത്തിൻമുരട്ടു ചെന്നുനിന്ന് ഇരുപതു കൈയും ചുരുട്ടിപ്പർവതമടരുമാറു മെല്ലെയൊന്നെറ്റിയതു നേരം പർവതമൊരേടമൊഴിയാതെ ഞെട്ടിയിളകിപ്പിളർന്നതുനേരം ശ്രീഭൂതഗണങ്ങളും മഹർഷിമാരും ബ്രാഹ്മണരും ദേവകളും ഗണപതിയും സുബ്രഹ്മണ്യനും യക്ഷകിന്നരഗന്ധർവസിദ്ധവിദ്യാധരചാരണരും ഇവരെല്ലാവരും പെരിക ഭയപ്പെട്ടു ചൊല്വിതുംചെയ്താർ. ജഗൽകാരണനായിരിക്കുന്ന ശ്രീമഹാദേവൻ തിരുവടിയുടെ നിവാസസ്ഥലമായിരിക്കുന്ന ശ്രീകൈലാസമെന്തിങ്ങനെ ഇളകുമാറിതെന്നും ഇതെന്നുമേ ഇളകിയൊന്നല്ലായെന്നും തമ്മിൽ പറയുന്നതുനേരം ഭർത്താവിനോടുകൂടെ ക്രുദ്ധിച്ചരുളുന്ന ശ്രീപാർവതിയും ബദ്ധപ്പെട്ടു മനസ്സാലെ നിരൂപിച്ചു. ഞാനുമൊരാശ്രയം കൂടാതെ ഇവിടെയിരിക്കുന്നാകിൽ വീണു മരിച്ചുപോകുമെന്നു ഭയപ്പെട്ടു സംഭ്രമത്തോടുമോടിച്ചെന്നു ഭർത്താവിനുടെ മാറിൽ വീണു മുറുകെപ്പിടിച്ചാശ്ലേഷിച്ചു നില്പിതും ചെയ്താൾ. അതേതു പ്രകാരമെന്നാൽ കല്പകവല്ലി കല്പകവൃക്ഷത്തെ ചുറ്റിപ്പിടിച്ചതുപോലെ, ശ്രീമഹാദേവൻതിരുവടിയുടെ മാറിൽചെന്നുമറഞ്ഞിരുന്നു ശ്രീപാർവതീദേവിയും. അതുനേരം ശ്രീപരമേശ്വരൻ തിരുവടിയും പെരികെസ്സന്തോഷിച്ചു മന്ദസ്മിതമാകുംവണ്ണം ചിരിച്ചരുളുവിതും ചെയ്താൻ. പണ്ടെങ്ങുമൊരുനാളുമെന്നുടെ പ്രാണവല്ലഭയായിരിക്കുന്ന ഗൌരിയുമെന്നെയാലിംഗനം ചെയ്തില്ലല്ലോ. ഇന്നിപ്പോളെന്നെയാലിംഗനം ചെയ്യാൻ കാരണമെന്തെന്നാൽ ആരാനുമൊരു ബലവാൻ പരാക്രമശക്തനായിരിക്കുന്ന പുരുഷൻ ഇപ്പർവതമടർത്തുന്നുണ്ടെന്നു വന്നു. എന്നാൽ അവൻ എനിക്കെത്രയും പെരികയിഷ്ടവാനെന്നും അവനെ വളരെ സ്നേഹിച്ചേൻ ഞാനെന്നും ഒരുനാളുമവനോടൊരുവിരോധംനമുക്കരുതെന്നും അവനുവേണ്ടുമഭിപ്രായത്തെച്ചെയ്തുകൊടുക്കണമെന്നും ദേവിയുടെ ഭയത്തെക്കളയണമെന്നും നിനച്ചു പർവതമടർത്തുന്നവനുമേതുമൊരു വ്യസനം വരാതെ ദേവിയുടെ

സങ്കടം പോക്കണമെന്നുംവച്ച തിരുവടിയുടെ ശ്രീപാദാരവിന്ദങ്ങളുടെ പെരുവിരൽ ദ്വയംകൊണ്ടു മെല്ലവേ അപ്പർവതമൊന്നമക്കുവതും ചെയ്താൻ. അപ്പൊഴുതു ദശഗ്രീവനും പർവതമടർന്ന വിവരത്തിൽ കൈകളിരുപതും നടത്തിപ്പൊങ്ങിക്കുമതുനേരം പർവതം പണ്ടേപ്പോലെ ഉറച്ചുനിന്നതുനേരം വിവരത്തിങ്കലിട്ട കൈ ഇരുപതും വലിച്ചുകൂടാതെ മുറുകി പൊറുക്കരുതാത്ത വേദനയാലേ മുറയിടത്തുടങ്ങിനാൻ ദശഗ്രീവൻ."

എന്തൊരു ഹൃദയഹാരിയായ ചിത്രമാണിത്! ഒരു വലിയ ഭൂതക്കണ്ണാടിയിൽക്കൂടിയാണ് വിവർത്തകൻ മൂലത്തിലേ ആശയങ്ങളെ നമുക്കുകാണിച്ചുതരുന്നത്, 'ലീലയാ' എന്ന പദത്തിന് അദ്ദേഹം കല്പിക്കുന്ന അർത്ഥപ്രപഞ്ചനം മഹർഷി വിചാരിച്ചിരിക്കാവുന്നതല്ലെങ്കിലും ഹൃദയപേയമായിത്തന്നെയിരിക്കുന്നു.

സുന്ദരങ്ങളായ ഭാഷാപദങ്ങളുടെ സുലഭമായ പ്രയോഗം ഈ ഗ്രന്ഥത്തെ സവിശേഷം ആകർഷകമാക്കിത്തീർക്കുന്നു. "പുതിയോ ചില കഴുവിൻ തൂവലാൽ വരിഞ്ഞു നേർചാണമേൽ തെളിയക്കടഞ്ഞു നേരിയതായ് നെയ്യേച്ച തൊട്ടവാറേ ശത്രുക്കളെ പ്രാണൻപറിപ്പോ ചില ശരങ്ങൾകൊണ്ടുടനുടൻ പ്രയോഗിച്ച", "കണ്ണെല്ലാം ചുകന്നു മറിഞ്ഞു ദന്തം കടിച്ച് അരികെയിരുന്ന വാളെടുത്തു വലത്തേ കയ്യിൽ മുറുകെപ്പിടിച്ചു കുറഞ്ഞൊന്നു പിൻവാങ്ങി വാളിളക്കി ഊക്കി രണ്ടു മുറിയായി വീഴുമാറു ദൂതനെ വെട്ടിക്കൊല്‌വിതും ചെയ്താൻ", "അരയും തലയും കൈച്ചരടും മുറുക്കിയാവനാഴിക പുറത്തണച്ചു വില്ലെടുത്തു ഞാൺ പൂട്ടേറ്റിയിടത്തു ചെന്നുനിന്ന് ഇടത്തേക്കൈമേൽ വില്ലെടുത്തു മുറുക്കപ്പിടിച്ചു തെളിയക്കടഞ്ഞൊരമ്പുമെടുത്തു രമണീയമായി പൊന്മയമായിരിക്കുന്ന തേരിലേറി കൊടിയും കുടയുമുയർത്തിപ്പിടിച്ചു യുദ്ധയോഗ്യനായി പുറപ്പെട്ടു" എന്നിത്തരത്തിലുള്ള സജീവങ്ങളായ വാക്യങ്ങൾ ഇതിൽ എവിടേയും പ്രേക്ഷണീയങ്ങളായി നിലകൊള്ളുന്നു.

വാസുദേവൻനമ്പൂരി, പഞ്ചികാകാരൻ

അമരകോശത്തിനു പഞ്ചിക എന്നൊരു പഴയ കേരളീയവ്യാഖ്യാനമുണ്ട്. അതിൽ സംസ്കൃതവും ഭാഷയും ഇടകലർന്നിരിക്കുന്നുവെങ്കിലും ഭാഷയ്ക്കാണ് പ്രാധാന്യം. ഗ്രന്ഥനിർമ്മിതിയുടെ കാലവും ഗ്രന്ഥകാരന്റെ നാമധേയവും വ്യാഖ്യാനത്തിലുള്ള ഒരു ശ്ലോകത്തിൽനിന്നു വെളിപ്പെടുന്നു.

> "ശശധരവസുബാണപ്രാണരന്ധ്രക്ഷമേശൈഃ
> പരിമിതിമുപയാതേ വാസരാണാം സമൂഹേ
> ഇഹ കലിയുഗഭാജാം വാസുദേവോ ദ്വിജന്മാ
> വ്യലിഖദമരകോശഗ്രന്ഥതാൽപര്യസാരം."

ഇതിൽ ആദ്യത്തേ പാദം കലിദിനസംഖ്യാസൂചകമാകയാൽ ഗ്രന്ഥനിർമ്മിതി കൊല്ലം 716-ആണ്ടിടയ്ക്കാണെന്നു സിദ്ധിക്കുന്നു. 'വ്യലിഖൽ' എന്ന പദത്തിനു നിർമ്മിച്ചു എന്നാണ് ഞാൻ ഭാഷാരീതിയെ ആസ്പദമാക്കി അർത്ഥം കല്പിക്കുന്നത്. അല്ലാതെ പകർത്തിയെഴുതിയെന്നല്ല.

> "ലോകോപകാരായ കൃതാ മഹാത്മനാ
> കേനാപി സൈഷാമരകോശപഞ്ചികാ
> ആചന്ദ്ര(നക്ഷത്രഗണം)സുപൂജിതാ
> സ്ഥേയാദ്ധരണ്യാം സുമനോഹരാ സതാം."

എന്നൊരു പദ്യം 'ശശധര' എന്നതിനെ തുടർന്നു കാണുന്നുണ്ടെങ്കിലും അതു ഗ്രന്ഥകാരന്റേതുതന്നെയോ എന്നു സംശയിക്കുന്നു; ആണെങ്കിൽ അദ്ദേഹം താൻ മഹാത്മാവാണെന്നു സ്വയം ഘോഷണം ചെയ്യുന്നതായി വിചാരിക്കണം. അതു് അസ്വാഭാവികമാണല്ലോ. പഞ്ചിക ഇങ്ങനെ ആരംഭിക്കുന്നു:

"ക്ലേശാദയോ യം ന പരാമൃശന്തി
യോ വാ ബിഭർത്തീശ്വരശബ്ദമേകഃ
പുരാതനാനാം ഗുരവേ ഗുരൂണാം
തസ്മൈ നമോ നാഗവിഭൂഷണായ.
ആയുർധനുർവ്വേദനിഘണ്ടുസാരേ
വാസ്തുഗ്രഹാശ്വാദിഗജാദിശാസനം
സ്മൃതീഃ പുരാണാന്യഖിലാസ്സഹസ്രശഃ
സമീക്ഷ്യ വക്ഷ്യേ∫മരകോശപഞ്ചികാം.

കോ മർത്ത്യോമരകോശസ്യ വിവരീതും ക്ഷമോ ഭുവി?
കോ വാബ്ധിമഥനം കർത്തും ശക്തോ നാരായണാദൃതേ.
തത്ര യേ സ്വേന വിവൃതാ യേ ച വ്യക്താർത്ഥവാചിനഃ
തേഷാം നിരർത്ഥകാ വ്യാഖ്യാ വ്യാക്രിയന്തേ∫ത്ര ദുർഗ്ഗമാഃ."

വ്യാഖ്യാനം ഹ്രസ്വമാണ്; ധ്വാത്വർത്ഥപ്രതിപാദനവും മറ്റുമില്ല. താഴെക്കാണുന്ന ഭാഗങ്ങൾ നോക്കുക.

"സ്വഃ ഇതി അവ്യയം, സ്വർഗ്ഗഃ, നാകഃ, ത്രിദിവഃ, ത്രിദശാലയഃ, സുരലോകഃ ഇവ അഞ്ചും പുല്ലിംഗം. ദ്യൗഃ ഓകാരാന്തം, ദ്യൗഃ വകാരാന്തം, ദ്വേ സ്ത്രിയൌ; ക്ലീബേ ത്രിവിഷ്ടപം ഇവ ഒൻപതും സ്വർഗ്ഗത്തിന്റെ പേർ" "മഷാദയഃ ശമീധാന്യേ മാഷമുദ്ഗാദികം = പുട്ടലിൽ വിളയിന്റവ", "ശൂകധാന്യേ യവാദയഃ = യവഗോധൂമാദികൾ കരിമേൽ വിളയിന്റവ." "ശോധിതം സമം = നിർമ്മലമായതു്. ചിക്കണം മസൃണം സ്നിഗ്ധേ = നെയ് ചേർന്നതു്, തുല്യേ ഭാവിതം വാസിതം = ധൂപിച്ചതു്. 18-ഉം ത്രിലിംഗം. അപക്വംബോളിഃ സ്ത്രീ. അഭ്യൂഷഃ നാ. തിലഗുളസക്ത്വാദികൃതാബോളിഃ" "തേഷാം വിശേഷാ ഹാരീതഃ = നായ്പ്രാവു്. മദ്ഗുഃ = നാ നീർക്കാക്ക. കാരണ്ഡവഃ = നാ കോഴി. പ്ലവഃ = നാ മരക്കലം, നാവു്. തിത്തിരിഃ = നാ ചിച്ചിരി, കകഭഃ = നാ ചെറുകുരീൽ. ലാവഃ = നാ മീവൽ. ജീവഞ്ജീവഃ = നാ വട്ടച്ചാവൽ. ചകോരകഃ = നാ ചകോരപ്പുൾ. കോയഷ്ടികഃ = നാ ടിട്ടിഭക = നാ കുതികുലുക്കി."

കൈക്കുളങ്ങര രാമവാരിയർ അമരകോശത്തിനു രചിച്ചിട്ടുള്ള ബാലപ്രിയ എന്ന വ്യാഖ്യാനത്തിൽ പഞ്ചികയെ ആപാദചൂഡം ഉപജീവിച്ചിട്ടുണ്ട്. വാസുദേവന്റെ ഗൃഹം ഏതെന്ന് അറിയുന്നില്ല.

സൂക്ഷ്മമായ നിരൂപണത്തിന്റെ ഫലമായി ഈ പഞ്ചിക തന്നാമധേയമായ തമിഴ്ഗ്രന്ഥത്തിന്റെ തർജ്ജമയാണെന്നു കാണുന്നു. വാസുദേവൻ അതിൽ വിശേഷിച്ചൊന്നും കൂട്ടിച്ചേർത്തതായി തോന്നുന്നില്ല. തമിഴ്ഗ്രന്ഥത്തിന്റെ രീതി മനസ്സിലാക്കുവാൻ പ്രഥമശ്ലോകത്തിന്റെ വ്യാഖ്യാനം ഉദ്ധരിച്ചുകൊള്ളുന്നു:

"ഹേ ധീരാഃ, വാരീർ. വിദ്വാംസഃ ജ്ഞാനദയാസിന്ധോഃ ജ്ഞാന, ജ്ഞാനമെന്ന, ദയാ, ദയയെന്ന, ഇതുകളുടെ സിന്ധോഃ. സിന്ധുവായിരുപ്പാരായി, സമുദ്രമായിരുപ്പാരായി, അഗാധസ്യ, അഗാധരായിരുപ്പാരായി, നിലയന്നിയിലേ ഇരുപ്പാരായിരുക്കുകിറ, യസ്യ = യാതൊരു പരമേശ്വരനുടൈയ, ഗുണാഃ = ഗുണങ്കൾ, അനഘാഃ = അനഘങ്കളോ, പാപരഹിതങ്കളോ, അക്ഷയഃ, അക്ഷയരായിരുപ്പാരായി, നാശരഹിതരായിരുപ്പാരായി

ഇരുക്കുകിറ, സഃ = അന്ത പരമേശ്വരൻ = ശ്രിയൈ, ശ്രീയിൻപൊരുട്ടും, സമ്പത്തിൻ പൊരുട്ടും, അമൃതായ ച = അമൃതത്തിൻപൊരുട്ടും, മോക്ഷത്തിൻപൊരുട്ടും, ഭവദ്ഭിഃ = ഉങ്കളാലേ, സേവ്യതാം = സേവിക്കപ്പെടത്തക്കതു്."

ഞാൻ മലയാളപഞ്ചികയിൽനിന്നുദ്ധരിച്ച ഭാഗങ്ങൾ ആ മാതിരിയിൽത്തന്നെയാണു് തമിഴ്പ്പഞ്ചികയിലും കാണുന്നതു്. തമിഴ്പ്പഞ്ചികയ്ക്കു തമിഴ് നാട്ടിൽ യാതൊരു പ്രചാരവുമില്ലാത്തതിനാൽ അതും കേരളത്തിൽ ആവിർഭവിച്ച ഒരു കൃതിയെന്നുതന്നെ അനുമാനിക്കേണ്ടിയിരിക്കുന്നു. മലയാളപഞ്ചികയ്ക്കു് അമരംതമിഴ്ക്കത്തെന്നുമൊരു പേരുണ്ടു്. അതു തദനുരോധേന സിദ്ധിച്ചതായിരിക്കണം.

ഈ തമിഴ്ക്കത്തിനെത്തന്നെ അല്പം വ്യത്യാസപ്പെടുത്തി അമരപദാർത്ഥപ്രകാശിക എന്നൊരു പുസ്തകവും പ്രസിദ്ധീകൃതമായിട്ടുണ്ടു്. അതിന്റെ കർത്താവു തൃക്കണ്ടിയൂർ ഗോവിന്ദപ്പിഷാരടിയാണെന്നു കേൾവിയുണ്ടു്. 1060-ആമാണ്ടിടയ്ക്കുമാത്രമാണു് അതിന്റെ ആവിർഭാവം.

ഭാഷാവൈജയന്തി

വിശിഷ്ടാദ്വൈതമതസ്ഥാപകനായി രാമാനുജാചാര്യരുടെ ഗുരുവായ യാദവപ്രകാശൻ ക്രി. പി. പതിനൊന്നാം ശതകത്തിൽ ജീവിച്ചിരുന്നു. അദ്ദേഹമാണു് സുപ്രസിദ്ധമായ വൈജയന്തിയെന്ന സംസ്കൃതനിഘണ്ടുവിന്റെ പ്രണേതാവു്. അമരസിംഹന്റെ നാമലിംഗാനുശാസനം കഴിഞ്ഞാൽ കേരളീയപണ്ഡിതന്മാരുടെ ബഹുമാനത്തിനു് അത്രമാത്രം പാത്രീഭവിച്ചിരുന്ന ഒരു കോശഗ്രന്ഥം വേറെയില്ല. ആ നിഘണ്ടുവിനും ലഘുവായ ഒരു ഭാഷാടിപ്പണി നമുക്കു ലഭിച്ചിട്ടുണ്ടു്. പന്ത്രണ്ടാം ശതകത്തിൽ പ്രഥമകുലോത്തുംഗചോളന്റെ പുത്രനായ തൃതീയരാജരാജന്റെ കാലത്തു ചോളദേശത്തെ അലങ്കരിച്ചിരുന്ന കേശവസ്വാമിയുടെ നാനാർത്ഥാർണ്ണവസംക്ഷേപത്തിനും കേരളത്തിൽ ധാരാളം പ്രചാരമുണ്ടായിരുന്നുവെങ്കിലും അതു് ആരും മലയാളത്തിൽ തർജ്ജമ ചെയ്തിട്ടുള്ളതായി കാണുന്നില്ല. അമരപഞ്ചികപോലെ വൈജയന്തീടീകയും ഇന്ന സംജ്ഞകൾ ഇന്ന ജാതിക്രിയാഗുണങ്ങളുടെ പര്യായങ്ങളാണെന്നു മാത്രമേ പറഞ്ഞുകൊണ്ടുപോകുന്നുള്ളു; അതുതന്നെയും എല്ലാ സംജ്ഞകൾക്കുമില്ല. എങ്കിലും പഴയ ഒരു ഭാഷാടീകയാകയാൽ അതു നമ്മുടെ പ്രത്യേകശ്രദ്ധയെ അർഹിക്കുന്നു. ആദ്യവസാനഭാഗങ്ങൾ കിട്ടീട്ടില്ലാത്തതിനാൽ പ്രസ്തുതഗ്രന്ഥത്തിന്റെ നിർമ്മാതാവു് ആരെന്നറിയുവാൻ യാതൊരു മാർഗ്ഗവും കാണുന്നില്ല. ഗ്രന്ഥനിർമ്മിതി കൊല്ലം എട്ടാം ശതകത്തിലോ, പക്ഷേ ഏഴാം ശതകത്തിൽത്തന്നെയോ ആയിരിക്കുവാൻ ഇടയുണ്ടു്. ചില ഉദാഹരണങ്ങൾ ഉദ്ധരിക്കാം:

"ബലാൽച്ചെയ്യിച്ച കർമ്മം—പിഷ്ടിർന്നാകാരിതം കർമ്മഹഠാദ്യേപി ച തൽകൃതം, കള്ളൻ—അഗൈകാഗാരികശ്ചോരഃ പരിമോഷീ മലിമ്ളുചഃ പ്രതിരോധീ പരാസ്കന്ദീതസ്കരഃ പ്രതിരോധകഃ, സ്തേനോ രാത്രിചരോ ദസ്യുർമ്മോഷകഃ പരിപാന്ഥികഃ, പശ്യതോ യോഹരത്യർത്ഥാൻ സചോരഃ പശ്യതോഹരഃ, കുറപറിക്കുമവൻ—പടച്ചരഃ പടച്ചോരോ, വലിഞ്ഞുപിടിയ്ക്കു—ബന്ദീ സ്ത്രീ പ്രഗ്രഹോ ഗ്രഹഃ, കട്ടുകൊണ്ട ദ്രവ്യം—ലോപ്ത്രം ഹൃതോർത്ഥശ്ചൌര്യം തു."

മൂരിനിമിർക, അച്ചാണി, പട്ടാങ്ങു്, ചാട്ടുനകം, പടരക്ഷിക്കുമവൻ. മികവെല്ലുമവൻ, തിരണ്ടുപുറപ്പെട്ടുക (സർവ്വാഭിസാരഃ) പൂണനൂൽ ഇടഞ്ഞൂടിടുക (പ്രാചീനാവീതം) കൂടിയോതുമവൻ (ഏകതീർത്ഥീ സതീർത്ഥ്യൈകഗുരുഃ സബ്രഹ്മചാര്യപി), ചെ

റുചീര (തണ്ഡുലീയകഃ), അറുക്കഞ്ചീര (കാണമാരീഷദലകഃ) കൊടിച്ചീര (ലതാമാരിഷേതു), നീർചീര (ജലജേസൌ ചഞ്ചടകഃ) എന്നിങ്ങനെയുള്ള പഴയ മലയാള പദങ്ങൾ ഈ ടീകയിൽ സുലഭമായിക്കാണാം. ചെവ്വാ, ചനി, ഉത്തിരാടം, ആയിലിയം ഇങ്ങനെ അനേകപദങ്ങളുടെ തത്ഭവരൂപങ്ങളും കാൺമാനുണ്ട്.

മറ്റൊരു ലഘുഭാസ്കരീയവ്യാഖ്യ

മഴമംഗലത്തു ശങ്കരൻനമ്പൂരിയുടെ ഭാഷാഗദ്യഗ്രന്ഥങ്ങളെപ്പറ്റി ഇരുപത്തെട്ടാമധ്യായത്തിൽ പ്രസ്താവിച്ചിട്ടുണ്ട്. അദ്ദേഹത്തിന്റേതിനു പുറമേ പ്രണേതാവിന്റെ പേരറിഞ്ഞുകൂടാത്ത മറ്റൊരു ലഘു ഭാസ്കരീയഭാഷാവ്യാഖ്യയും കാൺമാനുണ്ട്. കാലം കൊല്ലം എട്ടാം ശതകത്തിനു പിൻപല്ലെന്നു ഭാഷയുടെ പഴക്കത്തിൽ നിന്ന് അനുമാനിക്കാം. ആ ഗ്രന്ഥം ഇങ്ങനെ തുടങ്ങുന്നു:

> "എല്ലാർക്കുമുള്ളിലേ നില്ക്കും മാനത്തിനിൽ നടപ്പവൻ
> കതിരോനെന്നഭീഷ്ടങ്ങളെല്ലാപ്പോഴും വരുത്തുക.
> ഒറ്റക്കൊമ്പനതായുള്ളയാനേട മുഖമുള്ളവൻ
> മാതേവർമകനെന്നുള്ളിലെപ്പോഴും വിളയാടുക.
> ഉൾക്കാമ്പിൽനിന്നണിഞ്ഞിട്ടു പുറപ്പെട്ടെങ്ങൾനാവിലേ
> സത്തുക്കൾക്കു സുഖിപ്പാനായ്ക്കൂത്താടുക സരസ്വതി.
> പൊട്ടിരുട്ടിനെയോടിച്ചിട്ടറിവെന്നീ നിലാവിനെ
> ഉള്ളിലെങ്ങും പരത്തുന്ന ഗുരുക്കതികൾ വിളങ്ങുക.
> കുറച്ചിട്ടു ചമച്ചോരാബ്ഭാസ്കരീയത്തിലേപ്പൊരുൾ
> ഭാഷകൊണ്ടൊട്ടു ചൊല്ലുന്നേൻ ബാലന്മാർക്കറിവാനഹം."

ഇത്രയും ശ്ലോകങ്ങൾക്കുമേൽ വ്യാഖ്യാനത്തിന്റെ ആരംഭമായി.

> "ഭാസ്കരായ നമസ്തസ്മൈ സ്ഫുടേയം ജ്യോതിഷാം ഗതിഃ
> പ്രക്രിയാന്തരഭേദേപി യസ്യ ഗത്യാനുമീയതേ."

"പണ്ടു മഹർഷികളാൽ ചമയ്ക്കപ്പെട്ടിട്ടുള്ള ജ്യോതിശ്ശാസ്ത്രങ്ങളിൽ ഗ്രഹസ്ഥിതി വരുത്തുവാനുള്ള ഗണിതപ്രക്രിയ ഓരോന്നിലോരോ ജാതിയിരിക്കയാൽ അവകൊണ്ടു വരുത്തുന്ന ഗ്രഹസ്ഥിതികളൊന്നുമൊവ്വാ. അപ്പോഴേതു ശാസ്ത്രത്തിലെ ഗ്രഹസ്ഥിതിക്കു തക്കവാറു ശ്രൌതസ്മാർത്തകർമ്മങ്ങളുടെ മുഹൂർത്തം വിധിപ്പൂ എന്നു മൌഹൂർത്തികന്മാർക്കു സംശയമുണ്ടാംപോഴ്, കാലവൈകല്യംകൊണ്ടു കർമ്മ വൈകല്യമുണ്ടാകാതെയിരിക്കണമെന്ന്, ഹവിർഭാഗത്തെ ഭുജിക്കുന്ന ദേവതകളുടെ അനുഗ്രഹം കൊണ്ടു ദിവ്യനായിട്ടൊരുത്തനുണ്ടാം. അവനടുത്തവണ്ണമേ സ്വകർമ്മത്തെച്ചെയ്തു പാപക്ഷയം വന്നാൽ ഇഷ്ടദേവതയെ തപസ്സുകൊണ്ടു പ്രസാദിപ്പിച്ചു ദേവതാപ്രസാദംകൊണ്ടു അതീന്ദ്രിയജ്ഞാനമുണ്ടായാൽ മദമാത്സര്യാദികളോടു വേറുപെട്ടു ലോകാനുഗ്രഹതൽപരനായി ജ്യോതിശ്ശാസ്ത്രപാരഗനായിരിക്കുന്നവനനുമാനംകൊണ്ടു ഗ്രഹസ്ഥിതികളെ ഉള്ളവണ്ണമറിവാൻ തുടങ്ങുമ്പോഴ് യാതൊരാദിത്യന്റെ ഗതികൊണ്ടു മറ്റുള്ള ഗ്രഹങ്ങളുടെ സ്ഫുടഗതികളെ ഉള്ളവണ്ണമനുമിക്കപ്പെടുന്നു പരീക്ഷിക്കുന്നവനാൽ. ഇങ്ങനെയെല്ലാമനുമാനംകൊണ്ടു ഗ്രഹസ്ഥിതികളുടെ ഗതികളെ സൂക്ഷിച്ചറിഞ്ഞിരിക്കുന്നവർകൾ ഇക്കാലത്തു ശാസ്ത്രദൃക്സ്ഥംവാദിയായുള്ളതെന്നു ചൊല്ലിയാൽ അശ്ശാസ്ത്രത്തിലേ ഗ്രഹഗതിക്കു തക്കവാറു ശ്രൌതസ്മാർത്തകർമ്മങ്ങളുടെ കാലത്തെച്ചൊല്ലുകയും ജാതകഫലത്തെച്ചൊല്ലുകയും പ്രശ്നത്തെച്ചൊല്ലുകയുമെല്ലാം ചെയ്യുന്നു. മൌഹൂർത്തികന്മാർ ഇങ്ങനെ ഗ്രഹങ്ങളുടെ ഗതികളെ അനുമിപ്പാൻ സാധനമായിരിക്കുന്ന ഗതിയോടുകൂടിയിരിക്കുന്ന ഭാസ്കരന്നായിക്കൊണ്ടു നമസ്കാരം."

ഹോരാസാരോച്ചയം ഭാഷ

ഇതു തൃക്കണ്ടിയൂർ അച്യുതപ്പിഷാരടി തന്റെ ആപ്പേരിലുള്ള ജ്യോതിസ്തന്ത്രത്തിന് രചിച്ചിട്ടുള്ള ഗദ്യപരിഭാഷയാകുന്നു. ചില പംക്തികൾ താഴെ പകർത്തുന്നു:

> "ഭക്ത്യാ ഗുരൂണാമിതി. ഭക്തിയോടുകൂടുംവണ്ണം ഗുരുപാദനമസ്കാരം ചെയ്തു ദൈവവിത്തുകൾക്കു ഹിതത്തിനായിക്കൊണ്ടു ശ്രീപതി ചമച്ച ഹോരാതന്ത്രത്തിനുടെ സാരസമൂഹത്തെ ഒട്ടൊഴിയാതെ ചൊല്ലുന്നു തൃക്കണ്ടിയൂർ അച്യുതപ്പിഷാരടി എന്നർത്ഥം.

വേണ്വാരോഹ പരിഭാഷ

സംഗമഗ്രാമമാധവന്റെ വേണ്വാരോഹത്തിന് അച്യുതപ്പിഷാരടി നിർമ്മിച്ച ഗദ്യവ്യാഖ്യാനത്തെപ്പറ്റി ഇരുപത്തൊന്നാമധ്യായത്തിൽ പ്രസ്താവിച്ചിട്ടുണ്ട്. സരളമാണ് പിഷാരടിയുടെ ഗദ്യശൈലി. "പ്രഭാകരാദയഃ" എന്ന ശ്ലോകത്തിന്റെ തർജ്ജമ നോക്കുക:

> "ദിവി പ്രഭാകരാദയസ്സർവേ ഗ്രഹാഃ മേ പ്രസീദന്തു=ആകാശത്തിങ്കൽ വർത്തിക്കുന്ന ആദിത്യാദികളാകുന്ന ഗ്രഹങ്ങളെല്ലാം എന്നെക്കുറിച്ചു പ്രസാദിപ്പൂതാക. പ്രണതാന്തഃപ്രഭാകരാഃ അങ്ങനെയിരുന്നു ഗ്രഹങ്ങൾ; തങ്ങളെ നമസ്കരിക്കുന്നവരുടെ ഉള്ളിലേത്തമസ്സിനെക്കളഞ്ഞു ജ്ഞാനമാകുന്ന വെളിച്ചത്തെ ഉണ്ടാക്കുന്നവരായിരുന്നു. ത്രിലോകാനന്ദിവിഗ്രഹാഃ അങ്ങനെയുമിരുന്നു; പുറമേയുള്ള ഇരുട്ടിനെക്കളകകൊണ്ടു ത്രൈലോക്യത്തെ ആനന്ദിപ്പിക്ക ശീലമായുള്ള ശരീരത്തോടു കൂടിയിരുന്നു."

> "വിനാഡി പിന്നേയും ആറിൽ ഗുണിച്ച സ്ഥാനമൊപ്പിച്ചു കൂട്ടൂ. അതിനെ അറുപതിലും മുപ്പതിലും കരേറ്റി ചര പ്രാണകലാന്തരം സംസ്കരിച്ച രവിയിൽ കൂട്ടൂ. അതിന്നു കാലലഗ്നമെന്നു പേർ. രാപ്പിറക്കിൽ അസ്തമയാൽപ്പരം ജന്മകാലത്തോളമുള്ള നാഡീവിനാഡികൾ നടേ അസുവാക്കി അറുപതിലും മുപ്പതിലും കരേറ്റി ചരപ്രാണകലാന്തരം . . . കാലലഗ്നം വേറെ വച്ചു ചരപ്രാണകലാന്തരങ്ങൾകൊണ്ടു കാലലഗ്നത്തിൽ വിപരീതമായി സംസ്കരിപ്പൂ."

> "ഇനി പ്രശ്നോപദേശം ചൊല്ലുന്നു. വെച്ച രാശിതുടങ്ങി ഉദിച്ച രാശിയോളമെണ്ണി അസ്സംഖ്യകൊണ്ടു ഗുണിച്ച മാനമേറ്റിനിന്നതിൽ ഗുളികനെക്കൂട്ടി വന്ന നാളറിഞ്ഞു പ്രഷ്ടാവിന്റെ ജനനനക്ഷത്രവും നാലാമതുമാറാവതും പത്തൊൻപതു തുടങ്ങി ഇരുപത്തിരണ്ടോളവുമുള്ള നാളുവരികിൽ കഷ്ടം. ത്രിസ്ഫുടത്തിൽ വന്ന നാൾ ത്രികോണവും കഷ്ടം. അതിൽ സൃഷ്ടിസ്ഥിതിസംഹാരമറിക. അതിലേ ഭാഗ്യാധിപനുമുദയലഗ്നാധിപനും ബന്ധുവാകിലഞ്ഞാറ്റുനിലയിൽ ശമനം. സമമാകിലന്നാളിൽ ശമനം. ശത്രുവാകിലന്നാളിലത്രനാഴിക ചെല്ലുമ്പോൾ മരണം."

പ്രൈഷഭാഷ്യം

പ്രൈഷം എന്നാൽ വിധി എന്നർത്ഥം. വൈദികമന്ത്രങ്ങൾ പ്രൈഷങ്ങളെന്നും കരണങ്ങളെന്നും ക്രിയമാണാനുവാദികളെന്നും ശാസ്ത്രാഭീഷ്ടവനാതിഗതങ്ങളെന്നും ജപാനുവചനാദിഗതങ്ങളെന്നും അഞ്ചു പ്രകാരത്തിലുണ്ട്. ബ്രഹ്മചര്യാദ്യാശ്രമങ്ങളെ നിർവ്വഹിക്കുന്നതിനുള്ള അധികാരവിധികളേയും വിധിനിഷേധാത്മകങ്ങളായി

അധികാരികൾക്കുള്ള ധർമ്മങ്ങളേയും പ്രൈഷം എന്ന പദംകൊണ്ടു വിവക്ഷിക്കുന്നു, 'ബ്രഹ്മചാര്യസി' എന്നു തുടങ്ങിയുള്ള പന്ത്രണ്ടു പ്രൈഷങ്ങൾ ബ്രഹ്മചാരികളേയും 'നാജാതലോമ്യാപഹാസമിച്ഛേൽ' എന്നാരംഭിക്കുന്ന ഇരുപതു പ്രൈഷങ്ങൾ സ്നാതകന്മാരേയും സംബന്ധിക്കുന്നു. ഈ പ്രൈഷങ്ങളെ മലയാളബ്രാഹ്മണർ പ്രായേണ ഇന്നും ഭക്തിശ്രദ്ധകളോടുകൂടി ആചരിച്ചുപോരുന്നുണ്ടു്. കേരളത്തിൽ നമ്പൂരിമാർക്കു വിധികർത്താക്കളായി ആറു വൈദികന്മാരാണല്ലോ ഉള്ളതു്. അവരിൽ തൈക്കാട്ടും ചെറുമുക്കും ബ്രിട്ടീഷുമലബാറിലും കപ്ലിങ്ങാട്ടും പന്തലും പെരുമ്പടപ്പും കൈമുക്കും കൊച്ചിയിലുമാണു് താമസിക്കുന്നതു്. മലബാറിലുള്ള വൈദികന്മാർ ഋഗ്വേദികളും കൊച്ചിയിലുള്ളവർ യജുർവേദികളുമാകുന്നു. കൊല്ലം എട്ടാം ശതകത്തിന്റെ ഉത്തരാർദ്ധത്തിൽ തൈക്കാട്ടില്ലത്തു നീലകണ്ഠൻ എന്നു പ്രസിദ്ധനായി ഒരു വൈദികനുണ്ടായിരുന്നു. അദ്ദേഹം കാമസന്ദേശകാരന്റെ പ്രശസ്തിക്കു വിഷയീഭവിച്ചിട്ടുണ്ടെന്നു നാം കണ്ടുവല്ലോ. ഒരിക്കൽ തിരുനാവായ വാധ്യാന്റെ കുടുംബത്തിൽ ഒരു ശ്രാദ്ധം നടത്തുന്നതിനു തല്ക്കാലം ഗത്യന്തരമില്ലായ്കയാൽ നീലകണ്ഠൻ നമ്പൂരിതന്നെ അവിടെ പോകേണ്ടിവന്നു. വൈദികകാര്യങ്ങളിൽ അക്കാലത്തു പറയത്തക്ക പരിചയമൊന്നുമില്ലാതിരുന്ന നമ്പൂരി ആ കർമ്മം ഒരുവിധം അനുഷ്ഠിച്ചു തിരിയെ പോന്നു. രാത്രിയിൽ ആ വിവരം തന്റെ ഭാര്യയായ പിഷാരസ്യാരോടു പറഞ്ഞപ്പോൾ അവർ അതു തീരെ വിശ്വസിച്ചില്ല. പിറ്റേ ദിവസം ആ സ്ത്രീ നമ്പൂരിയോടു ചൊവ്വരത്തു ദക്ഷിണാമൂർത്തിക്ഷേത്രത്തിന്റെ നടയ്ക്കൽവെച്ചു് ആ സംഭവത്തെപ്പറ്റി സത്യം ചെയ്യണമെന്നു നിർബന്ധിക്കുകയും നമ്പൂരി വിരക്തനായി 'ഇനി സ്ത്രീസംസർഗ്ഗമുണ്ടാകുന്നതല്ല' എന്നു ശപഥം ചെയ്യുകയും ചെയ്തു. അതു കേട്ടു പിഷാരസ്യാർ 'ആരാ ഇനിമേൽ, യോഗിയാണോ?' എന്നു ചോദിക്കുകയും നമ്പൂരി അവിടെ നിന്നു് ഇറങ്ങിപ്പോയി സർവ്വസംഗപരിത്യാഗം ചെയ്തു സാക്ഷാൽ യോഗിയായിത്തന്നെ പരിണമിക്കുകയും ചെയ്തു. അന്നുമുതൽക്കു് അദ്ദേഹത്തെ ജനങ്ങൾ തൈക്കാട്ടു യോഗിയാരെന്നു വിളിച്ചുതുടങ്ങി. ആ മഹാത്മാവു വളരെക്കാലം ദക്ഷിണാമൂർത്തിയെ ഏകാഗ്രചിത്തനായി ഭജിച്ചു വേദവേദാംഗപാരഗനായിത്തീരുകയും, ആചാരം, ചടങ്ങു്, പ്രായശ്ചിത്തം എന്നീ ഗ്രന്ഥങ്ങൾ നിർമ്മിക്കുകയും ചെയ്തു. അവയുടെ പേരെന്തെന്നറിയുന്നില്ല. അദ്ദേഹത്തിന്റെ ഒടുവിലത്തെ ഗ്രന്ഥമാണു് പ്രൈഷഭാഷ്യം. ബ്രഹ്മചാരിപ്രകരണത്തിനും സ്നാതകപ്രകരണത്തിൽ ഒന്നാമത്തെ പ്രൈഷത്തിനും ഭാഷ്യം രചിച്ചുകഴിഞ്ഞപ്പോൾ നീലകണ്ഠൻനമ്പൂരി അന്തരിക്കുകയാൽ അവശിഷ്ടമായ ഭാഗത്തിനു് അദ്ദേഹത്തിന്റെ സമകാലികനായ വൈദികൻ ചെറുമുക്കിൽ പരമേശ്വരൻനമ്പൂരി ഭാഷ്യം നിർമ്മിച്ചു് ആ ഗ്രന്ഥം പൂരിപ്പിച്ചു. യോഗിയാരുടെ ഭാഷ്യംപോലെ ചെറുമുക്കിന്റേതു് അത്ര വിപുലമല്ല. രണ്ടുപേരുടെ ഭാഷ്യങ്ങളിൽനിന്നും ഓരോ ഭാഗം ഉദ്ധരിച്ചുകാണിക്കാം:

> "ബ്രഹ്മചാര്യസി=ബ്രഹ്മചാരിയായി ഇപ്പോൾ നീയ്, ബ്രഹ്മശബ്ദത്തെക്കൊണ്ടു സാംഗമായിരിക്കുന്ന വേദം ഇവിടെ വിവക്ഷിതമായതു്. 'ബൃഹത്ത്വാദ് ബൃംഹണത്വാദ്വാ ബ്രഹ്മവേദോƒഭിധീയതേ' എന്നു വചനമുണ്ടാകയാൽ, അതിനെ ചരിക്ക—പ്രാപിക്ക. ലക്ഷണയാ അധ്യയനം വിവക്ഷിതമായതു്. എന്നാൽ വേദാധ്യയനത്തിനധികാരിയായി ഇപ്പോൾ നീയ് എന്നത്രേ 'ബ്രഹ്മചാര്യസി' എന്നതിനെക്കൊണ്ടു ചൊല്ലിയതു്. ഇത്രനാളും വേദാധ്യയനത്തിനു് അധികാരമില്ല. 'ന ചാഭിവ്യാഹരേദ് ബ്രഹ്മ സ്വധാനിനയനാദൃതേ. ശൂദ്രേണ ഹി സമസ്താവ, ദ്യാവദ്വേദേ ന ജായതേ' എന്നു വചനമുണ്ടാകയാൽ" ഇത്യാദി (നീലകണ്ഠൻ).

> "നാനർമ്മണി ഹസേൽ. ധർമ്മാർത്ഥങ്ങൾക്കു ലോപംവരാതെ യാതൊന്നു് അതു ക്രീഡയാകുന്നതു്. അതിനെ നർമ്മശബ്ദത്തെക്കൊണ്ടു ചൊല്ലുന്നു. തദ്വ്യതിരിക്തകാലത്തിങ്കൽ

ഹസിക്കൊല്ലാ. ഹസിക്ക=ചിരിക്ക, 'ന ഹസേൽ' 'ന ധാവേൽ' എന്നിങ്ങനെ കൗഷീതകിവചനവുമുണ്ട്. 'ന ക്രുധ്യേൽ ന ഹസേൽ' എന്ന ബൌധായനവചനവുമുണ്ട്. ഈ ഹാസനിഷേധത്തിങ്കൽ വിശേഷത്തെ ചൊല്ലുന്നു. വിഷ്ണു പുരാണത്തിങ്കൽ "നോച്ചൈർ ഹസേൽ സശബ്ദം ച ന മുഞ്ചേൽ പവനം ബുധഃ." ഉച്ചൈഃ ഹസിക്കൊല്ലാ, വെട്ടിച്ചിരിക്കൊല്ലാ. ഹാസമാത്രം അനുഗൃഹീതേന്ദ്രിയന്മാർക്കു സംഭാവിതമെന്നിട്ടു തത്സംഭാവനയിങ്കൽ വാഗ്വിലത്തെ നിരോധനം ചെയ്തിട്ടു ഹസിച്ചുകൊള്ളണം" (പരമേശ്വരൻ).

ചെറുമുക്കിൽ പച്ച

പ്രൈഷഭാഷ്യം പൂരിപ്പിച്ച ചെറുമുക്കിൽ പരമേശ്വരൻനമ്പൂരിതന്നെയാണ് ചെറുമുക്കിൽ പച്ചയുടേയും പ്രണേതാവ് എന്നു പറഞ്ഞുവരുന്നു. 'പച്ച' എന്നാൽ 'ഭാഷ' എന്നർത്ഥം. വൈദികഗ്രന്ഥങ്ങളുടെ ഭാഷാനുവാദങ്ങൾക്കാണ് ഈ പേർ സാധാരണമായി നല്കിക്കാണുന്നത്. മലയാളബ്രാഹ്മണർക്ക് അവരുടെ ഷോഡശസംസ്കാരങ്ങളെപ്പറ്റിയുള്ള ചടങ്ങുകൾ സൂക്ഷ്മമായി അറിയുന്നതിനു ചെറുമുക്കിൽ പച്ച ഏറ്റവും പ്രയോജകീഭവിക്കുന്നു, ഗ്രന്ഥം ഉപക്രമിക്കുന്നതു താഴെക്കാണുന്നവിധത്തിലാണ്:

"എല്ലാടവും നാന്ദീമുഖാദിയല്ലോ കർമ്മങ്ങളാകുന്നു. അതിന്റെ വൈകല്യാദി മുമ്പിൽ പറയുന്നു. സീമന്തം, ചൗളം, ഉപനയനം, ഗോദാനം, ചമാവർത്തനം, വേളി എന്നിവ ആറു കർമ്മങ്ങൾക്കും നാന്ദീമുഖം പ്രധാനം. നാലർക്കുതന്നെ ചെയ്യണം. മറ്റുള്ള കർമ്മങ്ങൾക്കു നാന്ദീമുഖം കർമ്മാംഗമായിട്ടു ചെയ്യുന്നു. ജൈമിനിക്ക് ഈ ആറിന്നുംതന്നെ നാന്ദീമുഖം ചെയ്യുമാറുള്ളൂ. ശുദ്ധമായി കുളിച്ചു പുടവ പുച്ഛമടക്കിയുടുത്തു കാലു കഴുകിയാചമിച്ചു പവിത്രമിട്ട് ഇരുന്നു ഗണപതി നിവേദിച്ചു പ്രായശ്ചിത്താർത്ഥമായി മുൻപിൽ ദാനം ചെയ്വൂ. പിന്നെ നാന്ദീമുഖം മന്ത്രേണ ചെയ്യൂ. ഇതിലേതാനും പിഴയുണ്ടെങ്കിൽ കർമ്മം ആവർത്തിക്കണം. അവിടെ ഉപനയനവും വേളിയും ഉൽപത്തികർമ്മം. അവ രണ്ടും ആധാരങ്ങൾ. മറ്റുള്ളവ ഒക്കെ ആധേയങ്ങൾ. ആധാരത്തിനു നാശം വന്നാൽ ആധേയത്തിങ്കൽക്കൂടെ നശിച്ചുപോകും."

സംസ്കൃതത്തിൽനിന്ന് അനവധി പ്രമാണശ്ലോകങ്ങൾ സന്ദർഭോചിതമായി ഉദ്ധരിച്ചുകാണുന്നു. മതാന്തരങ്ങളേയും ആചാര്യൻ സ്മരിക്കുന്നുണ്ട്. "ബ്രഹ്മപ്രണീതകൾ കാലത്തു മറക്കിൽ പരിധിക്കു മുമ്പേ അറികിൽ അറിഞ്ഞ നടേ ചെയ്താൽ മതി. വ്യാഹൃതി നാലും പ്രായശ്ചിത്തം, ഇങ്ങനെ ചെറുമുക്കിന്റെ പക്ഷം. പ്രധാനയോളം പൊറുക്കും എന്നു തൈക്കാട്ടിന്റെ പക്ഷം" ഇത്യാദി പങ്ക്തികൾ നോക്കുക.

വേദാന്തപ്രകരണം

വേദാന്തപ്രകരണം എന്നൊരു അദ്വൈതഗ്രന്ഥം ഗോപാലതീർത്ഥന്റെ ശിഷ്യനായ വാസുദേവയതി സംസ്കൃതത്തിൽ രചിച്ചിട്ടുണ്ട്. അതിൽ സാക്ഷിസാക്ഷ്യവിവേകമെന്നും പഞ്ചാവസ്ഥാവിവേകമെന്നും രണ്ടു പ്രകരണങ്ങൾ അടങ്ങിയിരിക്കുന്നു. ഈ വാസുദേവയതിയെത്തന്നെയായിരിക്കാം വിവേകസാരകാരൻ വന്ദിക്കുന്നത്. വേദാന്തപ്രകരണത്തിലേ ദ്വിതീയഭാഗത്തിന്റെ വിവരണമാണ് പ്രസ്തുത ഭാഷാഗ്രന്ഥം. എട്ടാം ശതകത്തോളം ശൈലിക്കു പഴക്കം കാണുന്നുണ്ട്. ഏതോ ഒരു യതിയുടെ കൃതിയാണ് ഭാഷയും. ഒരു ഭാഗം ചുവടേ ചേർക്കുന്നു:

"ഈ ഇരുപത്തിനാലു തത്ത്വങ്ങളും ഇന്ദ്രിയങ്ങൾക്ക് അധിദേവതകളായിരിക്കുന്ന പതിന്നാലു പേരും അന്നമയാദി പഞ്ചകോശവും ശരീരത്രയവും ജാഗ്രദാദ്യവസ്ഥയും അവസ്ഥാഭിമാനികളായിരിക്കുന്ന വിശ്വതൈജസപ്രാജ്ഞകളും ആകാശം തുടങ്ങി ബ്രഹ്മാണ്ഡ

മുടിവായിരിക്കുന്ന സർവപ്രപഞ്ചവും ഇപ്പി ഓട്ടിൽ വെള്ളി കല്പിക്കപ്പെട്ടാലെപ്പോലെയും രജ്ജുവിങ്കൽ സർപ്പം കല്പിക്കപ്പെട്ടാലെപ്പോലെയും കാനലിൽ തണ്ണീർ കല്പിക്കപ്പെട്ടാലെപ്പോലെയും സ്ഥാണുവിങ്കൽ ചോരൻ കല്പിക്കപ്പെട്ടാലെപ്പോലെയും ഘടാകാശത്തോട് അഭേദമായിരിക്കുന്ന മഹാകാശത്തിലെപ്പോലെ ജീവാഭിന്നബ്രഹ്മത്തിലേ സർവം കല്പിക്കപ്പെട്ടതു്. ജീവനോട് അഭേദമായിരിക്കുന്ന ബ്രഹ്മത്തിൽ സർവം കല്പിതമെന്നു ചൊല്ലീതേ. ജീവനാതു്? ബ്രഹ്മമേതു്? ജീവനിടത്തിലേ എന്നംശം കല്പിതം? ബ്രഹ്മത്തിലേ എന്നംശം കല്പിതം? എന്നു കേൾക്ക ഉത്തരം.”

ഈശ്വരസ്വരൂപവിചാരം ഭാഷ

ഗ്രന്ഥത്തിന്റെ പേരുകൊണ്ടു തന്നെ വിഷയം ഇന്നതെന്നു വ്യക്തമാകുന്നുണ്ടല്ലോ. അതേ നാമധേയത്തിലുള്ള ഒരു സംസ്കൃതനിബന്ധത്തിന്റെ സാരസംക്ഷേപമാണ് ഈ ഭാഷാഗദ്യം. ഏതാനും പങ്ക്തികൾ താഴെച്ചേർക്കുന്നു:

“അനന്തരം ഈശ്വരസ്വരൂപം വിചാരിക്കപ്പെടുന്നതു് ഉപാസനാർത്ഥമായിട്ടു്. ‘മുക്തിർഗ്ഗുരുശ്രുത്യദിതാത്മവിദ്യയാ, വിദ്യാ ച ദേവപ്രണിധായിനാം ഭവേൽ, ദേവസ്സദേവ ശ്രുതമീശ്വരാഹ്വയഃ, കാര്യം ജഗത്സാവയവം യതോജനി’. ഗുരുശ്രുത്യദിതാത്മവിദ്യയാ മുക്തിർഭവതി = ഗുരുമുഖത്തിങ്കൽ നിന്നു മഹാവാക്യത്തെ കേട്ടിരിക്കുന്ന അധികാരിക്കു ബ്രഹ്മവിദ്യയുണ്ടാം, അതുകൊണ്ടു സംസാരമോക്ഷവും വരും എന്ന് മുൻപിലേ പ്രകരണങ്ങളെക്കൊണ്ട് ഉപപാദിക്കപ്പെട്ടു്. വിദ്യാ ച ദേവപ്രണിധായിനാം ഭവേൽ—അങ്ങനെയിരിക്കുന്ന വിദ്യ ദ്യോതനാദിശീലനായിരിക്കുന്ന പരമേശ്വരങ്കൽ നിരന്തരമാംവണ്ണം ബുദ്ധിപ്രണിധാനത്തെ ചെയ്യുന്നവർക്കേയുണ്ടാവൂ. ഈശ്വരാഹ്വയഃ ദേവശ്ച ശ്രുതം സൽ ഏവ = ഈശ്വരൻ എന്നു ചൊല്ലപ്പെടുന്ന ദേവനാകുന്നതു് ഉപനിഷത്തുകളിൽ കേൾക്കപ്പെട്ടിരിക്കുന്ന സന്മാത്രമത്രേ. ഇവിടെ അനുഗ്രാഹകയുക്തികളെ കാട്ടുന്നു. സാവയവം കാര്യം ജഗൽ യതഃ അജനി=സാവയവമാകയാൽ കാര്യമായിരിക്കുന്ന ഇജ്ജഗത്തു യാതൊരു മൂലകാരണത്തിങ്കൽനിന്നുണ്ടായി അതു് ഈശ്വരനാകുന്നതു്. ജഗത്തിനു കാരണം യാതൊന്നാണോ അതു് ഈശ്വരനാകുന്നതു് എന്നല്ലോ ചൊല്ലി. ജഗൽകാരണത്വം പ്രധാനാദിയായിരിക്കുന്ന ജഡവർഗ്ഗത്തിനേ സംഭവിപ്പൂ, നിർവികാരനു സംഭവിയാ എന്നുള്ള ശങ്കയെ പരിഹരിക്കുന്നു. പ്രധാനകാലാദ്യനു ലക്ഷണം—” ഇത്യാദി.

വിംശതിവ്യാഖ്യ

ലഘുഭട്ടകാരന്റെ വിംശതി അഥവാ ലഘുസ്തുതി എന്ന സംസ്കൃതസ്തോത്രം സുപ്രസിദ്ധമാണ്. ആ സ്തോത്രത്തിനു രാഘവാനന്ദമുനി അതേ ഭാഷയിൽ ഒരു ഗംഭീരമായ വ്യാഖ്യാനം രചിച്ചിട്ടുള്ളതായി ഞാൻ മുൻപു പ്രസ്താവിച്ചിട്ടുണ്ട്. രാഘവാനന്ദനെ പ്രായേണ ഉപജീവിച്ചു ദേവ്യുപാസകനായ ഏതോ ഒരു പണ്ഡിതപ്രവേകൻ വിംശതിക്ക് ഒരു ഭാഷാവ്യാഖ്യാനം നിർമ്മിച്ചിട്ടുണ്ട്. ഗ്രന്ഥകാരന്റെ കാലം എട്ടാം ശതകമോ ഒൻപതാം ശതകമോ ആയിരിക്കണം. ‘കല്പിക്കപ്പെട്ടോ ചിലവയെല്ലാം’, ‘എല്ലായ്പ്പോഴും ക്രീഡിപ്പോവേ’ എന്നും മറ്റും ചില പ്രയോഗങ്ങൾ കാൺമാനുണ്ട്. ചില പങ്ക്തികൾ ചുവടേ പകർത്തുന്നു:

“ഏഷാ അസൗ ത്രിപുരാ വഃ അഘം സഹസാ സദാഛിന്ദ്യാൽ—ആ ഈ ത്രിപുര നിങ്ങളുടെ അഘത്തെ എത്രയും വിരയെ എല്ലായ്പ്പോഴും ഛേദിപ്പൂതാക. എങ്ങനെയിരുന്നോരു

ദേവിയെന്ന് അപേക്ഷ വന്നിടത്തു ചൊല്ലുന്നു—ജ്യോതിർമ്മയീ വാങ്മയീ എന്ന്. ജ്യോതിർമ്മയിയായിട്ടും വാങ്മയിയായിട്ടും ഇരുന്നൊരുത്തി; പ്രകാശസ്വരൂപനായി സർവഭൂതങ്ങളുടേയുമാത്മാവായിരിക്കുന്ന പരമേശ്വരന്റെ സ്വഭാവഭൂതയായി അനവിച്ഛിന്നയായിരിക്കുന്നതു വിമർശജ്യോതിസ്സാകുന്നതു; തത്സ്വരൂപയായിരുന്നോരുത്തി. വാങ്മയിയായിരുന്നോരുത്തി. വരവാഗ്രൂപിണിയായിരുന്നോരുത്തി. എന്തൊരു കർമ്മംകൊണ്ടു ദേവി അംഘത്തെ ഛേദിക്കുന്നിടത്ത് അഭിമുഖിയായി ഭവിപ്പൂ എന്നപേക്ഷ വന്നിടത്ത് അതിനുപായങ്ങളായിരിക്കുന്ന ഉപാസനകളുടെ സ്ഥാനങ്ങളേയും സാധനങ്ങളേയും പ്രകാശിപ്പിപ്പാനായിക്കൊണ്ടു ദേവിയുടെ പദത്രയത്തെ ചൊല്ലുന്നു. മധ്യേലലാടം ഐന്ദ്രസ്യ ശരാസനസ്യ ഇവ പ്രഭാം ദധതീ = ലലാടത്തിന്റെ മധ്യത്തിങ്കൽ ഐന്ദ്രമാകുന്ന ശരാസനത്തിന്റെ എന്ന പോലെ പ്രഭയെ ധരിച്ചിയങ്ങുന്നൊരുത്തി. ഐന്ദ്രം = ഇന്ദ്രനെ സംബന്ധിച്ചുള്ളത്. ശരാസനം = വില്ല്. ആകാശത്തു മേഘങ്ങളിൽ കാണപ്പെടുന്ന ഇന്ദ്രചാപത്തിന്റെ എന്ന പോലെ പ്രഭയെ ധരിച്ചിയങ്ങുന്നൊരുത്തി. ഹൃദയമധ്യത്തിങ്കൽ സ്ഥിതയായി ഭൂപദ്മമധ്യത്തോളവും വെളുത്തും ചുവന്നും കറുത്തും തേജോമാത്രമൂർത്തിയായി മൂന്ന് അവയവങ്ങളോടും കൂടിയിരിക്കുന്ന കാമബീജംകൊണ്ട് ഉപാസ്യയായിരുന്നൊരുത്തി എന്നു പൊരുൾ.”

ദേവീമാഹാത്മ്യവ്യാഖ്യാനം

ദേവീമാഹാത്മ്യത്തിന്റെ ആദ്യത്തെ പതിമ്മൂന്നധ്യായങ്ങൾക്ക് ഒരു പഴയ ഭാഷാവ്യാഖ്യാനമുണ്ട്. അതു തിരുവിതാംകൂർ ഗവർമ്മെണ്ടു ക്യൂറേറ്റർ പ്രസിദ്ധീകരിച്ചിട്ടുമുണ്ട്. വളരെ നല്ല വ്യാഖ്യാനമാണ്. ചില ഘട്ടങ്ങളിൽ ഗ്രന്ഥകാരൻ കേവലമായ ശബ്ദാർത്ഥവിവരണം കൊണ്ടു തൃപ്തിപ്പെടാതെ സ്വകപോലകല്പിതമായും പലതും വിവരിച്ചിരിക്കുന്നു. താഴെക്കാണുന്ന ശ്ലോകങ്ങളും അവയുടെ വ്യാഖ്യാനവും നോക്കുക:

> “യോഗനിദ്രാം യദാ വിഷ്ണുർജ്ജഗത്യേകാർണ്ണവീകൃതേ
> ആസ്തീര്യ ശേഷമഭജൽ കല്പാന്തേ ഭഗവാൻ പ്രഭുഃ,
> തദാ ദ്വാവസുരൌ ഘോരൌ വിഖ്യാതൌ മധുകൈടഭൌ
> വിഷ്ണുകർണ്ണമലോദ്ഭൂതൌ ഹന്തും ബ്രഹ്മാണമുദ്യതൌ.”

“കല്പാന്തേ ജഗത്യേകാർണ്ണവീകൃതേ ഭഗവാൻ വിഷ്ണുശ്ശേഷമാസ്തീര്യ യദാ യോഗനിദ്രാമഭജൽ, തദാ വിഷ്ണുകർണ്ണമലോദ്ഭൂതൌ മലൌ അസുരൌ ബ്രഹ്മാണം ഹന്തും ഉദ്യതൌ = കല്പാന്തത്തിങ്കൽ, ജഗത്തു പ്രളയാർണ്ണവത്താൽ മുക്കപ്പെട്ടിരിക്കുന്ന വിഷയത്തിങ്കൽ, ഭഗവാൻ ശ്രീനാരായണൻ അനന്തനെ പള്ളിക്കിടക്കയാക്കുതും ചെയ്തു യാതൊരിക്കൽ യോഗനിദ്രയെ സേവിച്ചു അപ്പോൾ വിഷ്ണുകർണ്ണമലോദ്ഭൂതന്മാരായി ഇരുവർ അസുരകൾ ബ്രഹ്മനെ നിഗ്രഹിപ്പാനായിക്കൊണ്ട് ഒരുമ്പെട്ടാർ. ത്രൈലോക്യവിലയസമയത്തിങ്കൽ സമുച്ഛ്വസിതവാതവ്രാതോദ്ധൂതങ്ങളായിരിക്കുന്ന സപ്തസമുദ്രങ്ങളുടെ തിരമാലകളുടെ ആസ്ഫാലനംകൊണ്ട് ഭൂമി കലുങ്ങി ഭഗവാന്റെ തൃച്ചെവിയിൽ ചെന്നടിഞ്ഞു കർണ്ണമലത്വേന പരിണമിച്ചു. അതിനെ ഭഗവാൻ തിരുവിരൽകൊണ്ടു വാങ്ങി നീരിലിട്ടു. ആ പൃഥിവീസാരം ഭഗവൽകരസ്പർശംകൊണ്ട് തേജോമിളിതമായിട്ടുവന്നു. പ്രളയാർണ്ണവത്തിങ്കൽ പതിതമാകയാൽ അംഭോമിശ്രിതമായിട്ടും വന്നു. വായുവിനാൽ സമുദ്ധൂയമാനമായി സാവകാശമായിരിക്കുന്ന ആ മൂൽപിണ്ഡം ഇങ്ങനെ പഞ്ചഭൂതങ്ങളുടെ സമവായമുണ്ടാകയാൽ ചില ജീവവിശേഷങ്ങളുടെ കർമ്മപരിപാകവശാൽ ശരീരദ്വയാകാരേണ പരിണതമായി ഭവിച്ചു. അവർ കർണ്ണമലോദ്ഭൂതന്മാരാകയാൽ ഇരുവർ അസുരകളായിട്ടുളരായി. അവർ ബ്രഹ്മനെ നിഗ്രഹിപ്പാനായ്ക്കൊണ്ടൊരുമ്പെട്ടാർ. മധുകൈടഭൌ ഇതി

വിഖ്യാതൌ—അതേ അവർ മധുകൈടഭന്മാർ എന്നിങ്ങനെ പ്രസിദ്ധന്മാരായിരുന്നു. 'യന്മൂദ്ധ്വാന്മധുർന്നാമ കഠിനഃ കൈടഭോസ്ത്വയം' എന്നിങ്ങനെ നാമകരണം ചെയ്തു ഭഗവാൻ" ഇത്യാദി.

ഇതിനു 'സൌന്ദര്യലഹരി, രൂപാവതാരം' എന്നിവയുടെ വ്യാഖ്യാനങ്ങളോളം പഴക്കമില്ല. പക്ഷേ ഒൻപതാം ശതകത്തിലെ കൃതിയാണെന്നും വരാം.

ക്രിസ്ത്യാനികളും ഭാഷാഗദ്യവും

പോർത്തുഗീസുകാർ കേരളത്തിൽ വന്ന കാലത്തു നസ്രാണികളുടെ കൈവശം വേദപുസ്തകങ്ങളും, വ്യാഖ്യാനങ്ങളും ഉണ്ടായിരുന്നു എന്നും അവ ആശാന്മാരും മറ്റും കുട്ടികളെ വായിപ്പിച്ചിരുന്നു എന്നും അക്കാലത്തെ പാശ്ചാത്യചരിത്രഗ്രന്ഥങ്ങളിൽ രേഖപ്പെടുത്തീട്ടുണ്ട്. ആ ഗ്രന്ഥങ്ങൾ പ്രായേണ സുറിയാനിഭാഷയിൽ എഴുതപ്പെട്ടവയായിരുന്നു. അങ്ങനെയുള്ള അനേകം ഗ്രന്ഥങ്ങൾ ക്രി. പി. 1547-ൽ വൈപ്പിക്കോട്ടയിൽ സ്ഥാപിച്ച സെമ്മനാരിയിൽ സൂക്ഷിക്കപ്പെട്ടിരുന്നു. ഉദയംപേരൂർ സൂനഹദോസിനാൽ നിരോധിക്കപ്പെട്ട ചില ക്രിസ്തീയഗ്രന്ഥങ്ങളുടെ പേരുകൾ ഡാക്ടർ പി.ജെ. തോമസ്സ് അദ്ദേഹത്തിന്റെ 'കേരളത്തിലെ ക്രിസ്തീയ സാഹിത്യം' എന്ന പുസ്തകത്തിൽ രേഖപ്പെടുത്തീട്ടുണ്ട്. (1) മിശിഹായുടെ തിരുബാല്യപുസ്തകം (അഥവാ കന്നിമാതാവിന്റെ ചരിത്രം); (2) യോഹന്നാൻ ബരിയൽദോന്റെ പുസ്തകം (3) പിതാക്കന്മാരുടെ പുസ്തകം; (4) പവിഴത്തിന്റെ പുസ്തകം (അബ്ദിശോ); (5) മാക്കമാത്ത് (പറുദീസാ); (6) സൂനഹദോസുകളുടെ പുസ്തകം; (7) സ്വർഗ്ഗത്തിൽനിന്നു വന്ന എഴുത്ത്; (8) കമിസിന്റെ പാട്ടുകൾ; (9) നർസയുടെ പുസ്തകം; (10) പുണ്യവാന്മാരുടെ ചരിത്രം: (11) പാർസിമാൻ; (12) ശകുനപുസ്തകം ഇവ ആ കൂട്ടത്തിൽ ഉൾപ്പെടുന്നു. ഇവയിൽ ഒടുവിലത്തേതൊഴികെ ശേഷമുള്ളവ സുറിയാനിയിൽ രചിക്കപ്പെട്ടവയാണെന്നു പണ്ഡിതന്മാർ അഭിപ്രായപ്പെടുന്നു. ക്രി. പി. 1301ൽ (കൊല്ലം 476) സക്കറിയ എന്ന ശമ്മാശ്ശൻ എഴുതിയ 'പൌലോസിന്റെ ലേഖനങ്ങൾ' എന്നതിനാണ് കേരളത്തിലെ സുറിയാനി ഗ്രന്ഥങ്ങളിൽവെച്ച് അധികം പഴക്കമുള്ളത്. അത് ഇന്നും റോമ്മായിലേ വത്തിക്കാൻ ഗ്രന്ഥശാലയിൽ സൂക്ഷിക്കപ്പെടുന്നുണ്ട്.

ഉദയംപേരൂർ സൂനഹദോസിലെ കനോനാകൾ

ക്രി. പി. 1599-ൽ (കൊല്ലം 774) ഉദയംപേരൂരിൽ വെച്ചു നടന്ന പ്രസിദ്ധമായ സൂനഹദോസിനെ (Synod) പ്പറ്റി മുൻപു പ്രസ്താവിച്ചിട്ടുണ്ടല്ലോ. നസ്രാണികളുടെ വിശ്വാസാചാരങ്ങളെ തിരുത്തി അവരെ പാപ്പായ്ക്കു (Pope) കീഴ്‌പ്പെടുക്കുന്നതിനായി അല്ലേസീസുമെത്രാൻ (Arch-Bishop-Alexis de Menizes) 153 നസ്രാണിപ്പട്ടക്കാരേയും 600-ഓളം മാപ്പിളപ്രമാണികളേയും മറ്റും ഉദയംപേരൂർ പള്ളിയിൽ വരുത്തി ആ ആണ്ടു ജൂൺ 20-ആംനു മുതൽ ഏഴു യോഗങ്ങൾ കൂട്ടി അനേകം തീർപ്പുകൾ നിഷ്പാദിപ്പിച്ചു. ആ തീർപ്പുകളും യോഗങ്ങളിലേ നടപടികളുമാണ് ഉദയംപേരൂർ സൂനഹദോസിലേ കനോനാകൾ (Canons) എന്ന പുസ്തകത്തിൽ രേഖപ്പെടുത്തിയിരിക്കുന്നത്. ഈ കനോനാകൾ ലത്തീൻഭാഷയിൽനിന്നു മലയാളത്തിലേക്കു വിവർത്തനം ചെയ്തത് ആ യോഗങ്ങളിൽ ദ്വിഭാഷിയായിരുന്ന പള്ളുരുത്തി യാക്കോബുകത്തനാരായിരിക്കാം. തർജ്ജമയിലേ ഗദ്യശൈലി ആസ്വാദ്യമായിരിക്കുന്നു. ഈ കനോനാകൾക്കു ഭാഷാചരിത്രത്തിൽ ഗണനീയമായ ഒരു സ്ഥാനത്തിന് അവകാശമുണ്ടെന്നുള്ളത് നിർവിവാദമാകയാൽ ചില ഭാഗങ്ങൾ ഉദ്ധരിച്ചു കാണിക്കാം.

നാലാം കനോനാ

കാവ്യരുടെ[1] ഇടയിൽ മാർതോമ്മാ ക്രിസ്ത്യാനികൾ ഇരിക്കുന്നതിനെക്കൊണ്ടു കാവ്യരു വിശ്വസിക്കുന്നതിൽ ചിലതു നസ്രാണികളിലും ചിലരു വിശ്വസിക്കുന്നു എന്നു ശുദ്ധമാന സൂനഹദോസ് അറിഞ്ഞതിനെക്കൊണ്ട് ഇത് അറിയിക്കുന്നു. മറുപിറവിയുണ്ടെന്നു വിശ്വസിക്കുന്നതു പട്ടാങ്ങയുടെ വിശ്വാസത്തിന് എടത്തുട്ട് ആകുന്നതു്. അതെന്ത്യേ? മേലെഴുത്തുപെട്ടപോലെ ഉടലിന്ന് ആത്മാവു പുറപ്പെടുമ്പോഴേ ആകാശമോക്ഷങ്ങളിൽ താൻ പാതാളങ്ങളിൽ താൻ ഇറങ്ങി വിധിയുടെ ദിവസത്തിലേ ഓരോരോ ആത്മാവുകൾ തന്റെ തന്റെ ഉടലിന്നു ചേരുമെന്നത്രേ തമ്പുരാന്റെ അരുളപ്പാട്. വിശേഷിച്ച് ഈ ലോകത്തിൽ മാനുഷരു ചെയ്യുന്ന ഗുണവും ദോഷവും ശേഷം എല്ലാം തങ്ങളുടെ മനസ്സാൽ അല്ല ചെയ്യുന്നതു്; പിന്നെ തലയോട്ടിലെ എഴുത്തും വിധിയുമത്രേ എന്നു ചൊല്ലുന്നതും ഒൺമയാകുന്ന വിശ്വാസത്തിനു മറുത്തത്രേയാകുന്നു. അതെന്ത്യേ? നന്മയും തിന്മയും ചെയ്യുന്നതു തമ്പുരാൻ മനുഷ്യന്റെ പക്കൽ ആക്കിയതത്രേയെന്നു തമ്പുരാന്റെ അരുളപ്പാട്. തന്റെ തന്റെ മാർഗ്ഗത്തിനു തക്കവണ്ണമിരുന്നാൽ മോക്ഷം കിട്ടുമെന്നു ചൊല്ലുന്നതും വിശ്വാസത്തോടു മറുത്തത്രേയാകുന്നു.

ഒൻപതാം കനോനാ, നാലാം മൌത്വാ

പുരകത്തേരി (Purgatory) എന്ന എടത്തിൽ കിടന്നു പാടുപെടുന്ന ആത്മാവുകൾക്കു തണുപ്പം തുണയും കൊടുപ്പാൻ കുർബ്ബാനേക്കായിൽ ഏറെ വലുതായിട്ട് മറ്റൊന്നും ഇല്ലെന്നതിനെക്കൊണ്ടു നസ്രാണികളോടു ശുദ്ധമാന സൂനഹദോസ് അപേക്ഷിക്കുന്നു. മരിച്ചവരുടെ ആത്മാവുകൾക്കുവേണ്ടി കുർബ്ബാനചെയ്യിക്കണമെന്നും ഒരുത്തരു മരിപ്പാൻ തുടങ്ങുമ്പാൾ തങ്ങളുടെ അനന്ത്രപ്പാടു ചൊല്ലുമ്പോൾ തങ്ങൾക്കുവേണ്ടി കുർബ്ബാന ചെയ്യിക്കണമെന്നും ഉള്ള മര്യാദ ഉണ്ടാക്കണം. ഇതിനെക്കൊണ്ടു കുമ്പസാരിക്കയും പൊരുൾ പറകയും ചെയ്യുന്ന പട്ടക്കാരരു് എണങ്ങരോട് ഈ അവസ്ഥ പറഞ്ഞു ബോധിപ്പിച്ച് അവരെക്കൊണ്ട് അനുവദിപ്പിക്കണമെന്നു ശുദ്ധമാന സൂനഹദോസ്സ് പ്രമാണമാക്കുന്നു.

കുമ്പസാരമെന്ന കുദാശമേൽ അഞ്ചാം കനോനാ

വസൂരി ക്ലേശമുണ്ടായി മരിക്കുന്നവരിൽ മിക്കവരും കുമ്പസാരം കൂടാതെ മരിക്കുന്നു എന്നും കാവ്യർക്ക് അടുത്തവണ്ണം അവരുടെ ചവം അടക്കപ്പെടുന്നു എന്നും ശുദ്ധമാന സൂനഹദോസ് അറിഞ്ഞമൂലം എടവക രക്ഷിക്കുന്ന പട്ടക്കാരരോട് അങ്ങനെ ഇനി ആരും മരിച്ചുപോകായ്വാൻ തങ്ങൾതന്നെ എങ്കിലും മറ്റൊരുത്തരെ യാത്രയാക്കിയെങ്കിലും അവരെ കുമ്പസാരിക്കണം എന്ന് അപേക്ഷിക്കയും പ്രമാണിക്കയും ചെയ്യുന്നു. തങ്ങളെ കാത്തുകൊണ്ട് ഇതു ചെയ്യുകയും വേണം. വിശേഷിച്ചു വസൂരിക്ലേശം ഉള്ളവരു കുമ്പസാരിച്ചുകൊണ്ടു മരിക്കിലും കുമ്പസാരിച്ചുകൊള്ളാതെ കുമ്പസാരിക്കണം എന്ന അപേക്ഷയോടുകൂടി മരിക്കിലും ശുദ്ധമാന എടത്തിൽ അവരെ ഇടുകയും വേണം. അവർക്കുവേണ്ടി അന്നിദാ[2] ചൊല്ലുകയും വേണം. തങ്ങളെ എപ്പോഴും കാത്തുകൊള്ളുകയും വേണം.

1. തങ്ങൾപക്കൽ വിധേയമാക്കിയ ഞായം;
2. വെടിപ്പില്ലാത്തുതാനും;

---

[1] കാവ്യർ = (കാഫർ) അവിശ്വാസികൾ

[2] മരിച്ചവർക്കുവേണ്ടിയുള്ള പ്രാർത്ഥന.

3. ആർക്കും മോക്ഷം കിട്ടാ;
4. എപ്പേരും (മുഴുവൻ);
5. ഉവവി (സ്നേഹം);
6. തണ്ണിയ (താണ);
7. നേറ്റി (പതിവ്);
8. അടാത (അയാഗ്യമായ);
9. അരിമ (പ്രയാസം)

മുതലായി അനേകം പഴയ പദങ്ങളും പ്രയോഗവിശേഷങ്ങളും പ്രസ്തുതഗ്രന്ഥത്തിൽ കാൺമാനുണ്ട്.

Please write to ⟨info@sayahna.org⟩ to file bugs/problem reports, feature requests and to get involved.
Sayahna Foundation • JWRA 34, Jagathy • Trivandrum 695014 • INDIA